

Brandeis University
Library

*This Book
Has Been Presented By
Maurice and Badona Spertus*

DUCA DI SANTA GARDIA
Malvezzi

Hieronymus Iulio.

EPITOME
ANNALIVM
Ecclesiasticorum
CÆSARIS BARONII

S. R. E. Cardin. Biblioth. Apostol.

AB JO: GABRIELE BISCIOLA MVTINEN.

Societatis IESV, Confecta,

EIVSDEM AVCTORIS CONCESSIONE,

Tomus Secundus.

CVM MVLTIS PRIVILEGIIS, ET SVPERIORVM LICENTIA.

Jacobus.

Valerius. f.

VENETIIS, Apud Georgium Variscum. MDCIII.

DUCA DI SANTA
Maltesi

PITOMÉ

Histoire de la France

Par M. de Voltaire

Par M. de Voltaire

Paris chez la Citoyenne Lesclapart

1757
 1758
 1759
 1760

SANTA CANDIDA
Malvezzi

AD LECTOREM.

*U*M accepissem optimum, & eruditissimum *CARD. BARONIVM* non progressurum in *Annalibus*, ultra *Decimum Tomum*; ego item eorum epitomen, quam faciebam, in duos partiri tomos statueram, ac propterea unum, Priorem inscripseram.

Accidit postea, ut edito decimo Tomo, vir ad publicam utilitatem, & Catholicae Ecclesiae dignitatem natus, siue sponte sua, quod magis arbitror, siue etiam forte multorum & magnorum virorum hortatu meliore consilio, animum intenderet longius, ad *Annales* deducendas usque ad nostra, vel nostris proxima tempora. Ea de causa nobis quoque, assuetantibus eius vestigia, longe quamuis intervallo, fuit cogitandum de pluribus Epitomes conficiendis Tomis, saltem tribus; ideoque alterum hunc secundum inscripsimus.

Hoc volui te admonuisse lector, ne unius trium Prioris inscriptionem mirareris, & ut tibi ipsi, atque adeo omnibus rerum Ecclesiasticorum studiosis, gratulareris: denique ut pijs ad Deum votis, ingentes optimi & doctissimi viri conatus, assidue, in hac sua, etiam extrema etate, pro omnium commodis laborantis, prosequereris.

Ego Bernardinus Rosignolius Præpositus Societatis I E S V in
Prouincia Veneta facultatem concedo, vt Epitomes Anna-
lium Ecclesiasticorum Illustrissimi Cardinalis Baronii To-
mus II. opera P. Ioan. Gabr. Bisciolę Theologi Societatis no-
stræ confectus, imprimi possit, ita consentiente, & com-
mittente admodum Reuerendo in Christo P. N. Claudio
Aquauiua Præposito Generali eiusdem Societatis. Dat. For-
liuii 2. Iunii. 1603.

Bernardinus Rosignolius.

INDEX SECVNDI TOMI EPITOMAE ANNALIVM Ecclesiasticorum.

A

ARON Rex Sarracenorum legationem mittit ad Carolum M. pag. 320. b. 327. b. e. u. præfert omnibus Principibus. 318. a
Bellū mouet Nicephoro Imp. qui eum auerit, oblatō tributo. 323. e
 Ius in S. Sepulchrum Carolo tribuit. 318. a
 Rhodum pessundat. 327. d
 Poenas dat violatę Arcę S. Nicolai. d
 Eo mortuo, filij de regno concertant. 331. b

AB

ABari, siue Abares, aut Auares, qui & Hunni. Vide Hunni.
ABbas primus ex clerico datus Cassinensibus. 573. b
ABbas quidam Cassinensis voluptuosus miserè moritur. 639. a
ABbates octoginta capita statuunt à Regularibus obseruanda, quę apud Monachos eiusdem habentur auctoritatis, ac Regula. S. Benedicti. 356. a
ABbatias permittit Papa dari à Lothario R. in sũptus Reginę 473. e. Male etiam Otto Abbatiam dat Bertę vxoris matri. 596. e
ABbo Mon. Floriacensis, vir bonus, & doctus: 615. c. Abbas Floriacensis factus, à Monachis occiditur. c
ABdicat se Imperio Theodosius III. 205. b
 Sede Constantinopolitana. S. Germanum Isauricus. 223. e
 Imperio se Michael Curopalata. 342. c
 Ecclesia Rhemenſi Archiepiscopus, vt reus maiestatis. 388. c
ABſimarus, vel Apſimarus, Leontio deiecto, acclamatur Imp. & Tiberius vocatur. 191. e. Vide Tiberius.
 Persequitur Papam, conspirante pro eo Italia 195. a
 Priuatur Imperio. 197. d

AC

ACcusationes. S. Maximi, & S. Mart. Papę. 158. c
 Anastasij Patr. Antiocheni. 80. d

Sereni Episcopi veteris Aquileię ad Greg. II. Papam. 222. d
 Theophanis Isaacij apud Leonem Imp. in Acta Apostolorum, Arator subdiaconus, carmen Vigilio P. offert, & publicè recitat. 16. b
ACTa Conciliorum nullam vim habent absque Sed Apost. auctoritate. 116. e
ACTa Quintę Synodi corrupta per detractionem, & additionem. 34. b
ACTa sextę Synodi, fraude Hęreticorum apud Gręcos, & Latinos habetur corrupta. 179. d

AD

ADadus Auximitarum R. ex voto in bello, Christianus fit. 12. b
ADalbertus ex Cœnobitis. S. Maximini Rugorum, seu Rufforum Episcopus. 601. c
ADelais Locharij R. Italię vxor euocat Othonē Regem ad sui liberationem. 595. d
ADelbertus fit Episcopus Pragensis 622. c. Rebelles subditos dimittit, & Romam abit. 625. c
 Disuasus à Ierosolimitana peregrinatione excolendum se præbet Leoni Abbati c.
 Repetitus à suis, ex Concilio conceditur, modo illi obsequantur. 628. e
A Boemis suis, rebellibus, abit ad Vngaros, à quibus benè accipitur. 629. a
 Romam repetit. e. Rursum iubetur ad suam redire Ecclesiam. 643. c
A Boleslao R. prohibitus, in Prussios profectus, indeque ad Luiticos, ab illis martyrio afficitur septem lanceis confossus. 648. e
Corpus a Prussis æquali auri pondere redemptum, Gnesnam transfertur, vbi innumeris claret miraculis. 641. a
Eorum fama commotus imperator Otto eo peregrinatur. a. Illique Romę edificat ecclesiam, collocatis in ea, eius manibus; quę post transijt in nomen. S. Bartholomei. 654. c
ADelbertus alter primus fuit Magdeburgensis Episcopus. 617. a
ADelbertus Marchio Tuscicę, ob mala illata sedi Apost. excommunicatus a Ioan. P. absoluitur. 540. b

- A Delberti Marchiones Tusciae, non Comites. 561. b. potentissimi Italiae Principum. b
- A Delbertus cognomento diues. b. ad suum reuertitur Principatū. 569. c. Vxorem habuit Theodoram Marocię F. 571. d
- A Delbertus Berengar. R. F. fugatur cum Patre ab Ottone R. 596. a. Se illi subiicienti restituntur. c. Fraxinetum in fidem Sarracenorum se confert. 605. c. Rosham euocatur a P. c. Capro Patre, ipse fuga labitur. 609. c
- S. A Deodatus Papa. 170. a. Moritur, cuius vix quidquam extat. 173. b.
- S. A Deodatus Episcopus Niuernensis, & eremita. 175. b
- A Do Episcopus Vienn. quousque perduxerit suū Chronicon. 530. d. Martyrologium eius ceteris plenius. d.
- A Doptium filium Dei Christum, impie primus dixit Theodiscus Episcopus Hispal. 150. b. Post item Elipandus Episcopus Toletanus. 280. b
- A Doptionis solemnitas quaedam per exhibitionem tonsorum capillorum. 182. b
- A Doratio Idolorum quando cessarit. 154. d
- A Doratio Imaginum. 117. a. Probata per Concilia, variis temporibus. 214. c
- A Drianus. Vide Hadrianus.
- A Duentus Domini ieiunium, vnde originem habuerit. 73. d
- A Dultera famosa excommunicatur. Eius maritus agit apud P. de ea reuocanda. 439. c
- AE
- A Egyptum Cosihoes R. Perfarum inuadit. 137. c Post Sarraceni. 149. a
- AF
- Africa, ab Ecclesia Rom. accepit fidem. 114. c. Ea potitur Cosihoes R. Perfarum. 39. a. Sarraceni tributarium faciunt. 155. d. Aquo tempore eam teneant. 191. e
- A Africana Ecclesia conspirat aduersus Monothelitas. 154. c. Colapsa. 191. e
- AG
- A Gapes in dedicationibus ecclesiarum. 92. a
- A Gapitus II. P. 592. d. Interminatur Principibus, nisi dimittant occupata monasteria. d. Vicariū mittit ad Othonem Imperatorem, & literas ad Episcopos Galliae, & Germaniae, vt in concilio generali conueniant. 594. b. Synodum habet apud. S. Petrum in confirmationem actorum in Germaniae concilio. 595. a. Euocat Othonem R. in Italiam. 595. d. Moritur. 598. b
- A Gacho P. 174. b. Rom. Concilio damnat Monothelitas, & legatos mittit Constantinopolim. d. Deplorat rude seculum, & traditiones Sed. Apost. commendat. 176. a. Predicat Ecclesiam Rom. semper fuisse incorruptam. b. Moritur. 180. b
- A Gilulphus, ex Duce Taurinatum, à Theodolinda ascitus in virum, Rex constituitur. 94. a
- Captiuos e manibus Francorum redimit. 94. a Violatam, ab Exarcho pacem vlciscitur. 106. e Moritur. 139. a
- AGnellus Historicus, quando vixerit. 725. b
- AGni Imagine statuit Sexta Synodus non pingendum Christum, Latini tamen sic pingere perseuerarunt. 189. c
- AGnoix Hæretici vnde dicti. 46. d
- AGrestinus ex Mon. Luxouienſi schismaticus misere perit. 139. b
- S. AGRicola Cabilonenſis Episcopus. 76. a
- AI
- A Imoinus male sentit de Octauo Concilio, & de cultu imaginum. 493. a
- A Istulphus Rachi fratri suo, monacho facto, in Regnum Longobard. succedit. 142. d. Pacem cum Rom. Ecclesia in annos 40. confirmat. 244. c. Mox violat, occupata Rauenna, & Exarchatu. c. Rom. sibi tributarios facere satagit. c. Legationem P. superbe reijcit. d. Sæpius rogatus à P. etiam à Rege Pipino, nihil aequi concedit. 247. b. proſtigatur à Pipino R. & Papia obsidetur, ac sic perinacia fracta, ablata se reditutum promittit. b. Periturus nihil præstat promissorum, sed maleſicia addens, insidiatur etiam vitæ Pontificis. 248. a. Urbem obsidet. b. Euocatus rursus Pipinus perfidum cogit, obſidione pressum, ablata restituere c. Moritur. 250. b
- AL
- ALbericus Marociæ nobilissimi scorti filius, alienat Romanos ab Vgone R. 583. b. Princeps deligitur à Rom. c. Papam fratrem sub custodia detinet. 584. c. conciliatur Regi, Alda filia eius vxore accepta. 585. c. Ottoni regi aditum Romanam abnegat. 596. c. Moritur. 597. c
- ALbinus, qui & Alcuinus, flaccus, Anglus, Bedæ, Synchronos, 226. c. Eboraci florentissime docet. 274. d. Caroli magni magister in quibus scientiis. 275. a. Eum consulit de quibusdam questionibus. a. Confutat confessionem improbant. in prætermisſis pag. 2. lit. c. scribit ad Leonem. cum ingenti sui animi submissione, & deuotione erga Rom. Pont. lit. e. Renuit proficisci Romam cum Carolo, in prætermisſis, pag. 3. lit. a. Paulino Aquileiensis fuit familiarissimus. lit. a. Scribebat litteras pro Carolo. b. Vulgaritam editionem veteris, & noui testamenti emendat. Quod opus etiam nūc extat. 275. c Moritur. 323. d
- ALboinus, ex Scandinauia, Panoniam occupat, quam cedens Hunnis, Italiam inuadit. 57. c Cur tam formidabilis. 58. a. Benignum se præbet ad cõciliandos Italorum animos b. Felici, Taruisano Episcopo, omnia bona suæ Ecclesie indulget. b. Venetiam, & Liguriam vastat. 60. d. 61. a. Ticino, per triennium obſeſſo, occupato insidiis adulteræ vxoris interficitur. 62. b
- ALchi.

Alchimius & Placidina, sorores nobilissimæ viris indulgent, vt Episcopi fiant, & ipsa quoque diuino se obsequio dicant. 52 d
Aldegisus Desiderii Longobardi R. filius, Italia profugus, Constantinopoli exceptus patriciatu ornatur. 267. e. 272. a. Missus cum exercitu in Longobardiam, à francis captus & occisus est. 295. a
Alemanni, & Franci inuadunt Italiam, & omnes male pereunt. 36. d. 37. a
Alexander Imp. abdicat Euthymium Patr. Constantinopolitanum restituto Nicolao. 570. Eius nequitia & impietas. 571. a
Alexandria Egypti terræ motu cõtremit, quod mirum admodum fuit. 34. d. Inde S. Marci corpus Venetias translatum. 364. e
Alexandria Ecclesia purgata hæresibus, & simonia à Io: eleemosynario. 132. a

Alexandrini Patriarche.

Paulus qui incaute commisso homicidio deponitur. 2. b. sub eo mirum quid contigit in muliere gentili per Angelos, humana specie, ad Baptismum adducta. 1. c
Zoilus, ad quem misit Iustinianus edictum profide catholica aduersus Acephalos. 2. d. Depositus, Appollinare substituto. 27. a. 30. a. Quo artificio Appollinaris cõsulerit pudori, & egestati cuiusdam. 60. c. Mortuo Zoilo Appollinaris, vt legitimus admissus. 30. a. Moritur. 60. b
Io: 60. a. Eulogius. 73. a. Plurimi hic factus à Gregorio M. 113. 2. Petenti Eusebium de Martyribus negat Gregorius inconueniri. 114. b. Librum suum contra Agnoitas. S. Gregorio Probandum mittit. 118. e. Moritur. 60. b. Inter sanctos relatus. 130. e
Theodorus Scribon. 130. d
Io: Eleemosynarius. 132. a. purgat ecclesiam Alexandrinam hæresibus, & simonia. b. Immensæ pietatis erga Pauperes. b. bis in hebdomada liberis singulis accessus ad se, in templi portibus dabat. c. Moritur euocatus à Domino, in itinere, pergens ad Imperatorem. 141. a
Gregorius. 141. a
Cyrus ex Episcopo Phasidis ab Heraclio Imp. subrogatus Patr. Alexandrinus, 46. a. Coacto concilio sub specie pacis hæresim Monothelitarum induxit. 147. e. Aduersatur illi Sophronius Ierosolymit. 148. a. Moritur. 152. b
Petrus Monochelita. 152. b
Cosmas qui abnegat hæresim Monothelit. 234. b
Alfonsus Pelagii gener R. electus, bene pugnat cum Sarracenis. 229. e. Catholicici cognomen, à Reccardo prius vsurpatum, ascisit. 229. e. quod Ferdinandus Arorgenius, longe post, repetiuit

a Sede Apost. & hæditarium Hispania Regib. fecit. e. moritur. 251. c. Aucto condito. d
Alfonsus Cognomento Castros R. a Mauregato patruo Regno pellitur. 280. a. A Veremundo Gallacæ R. in collegam assumitur. 298. d. Bertam Car. M. sororem vxorem ducit. d. Longe impar. 70. millia Sarracenorum concidit. 299. b. Car. M. præcipue colit, & munera de manubus Maurorum ei milit. 313. e. Sedem episcopalem Iriésẽm Compostellam transferri curat. 355. e. Ouertensem Ecclesiam Archiepiscopalem fieri impetrat. e. sub eo inuentum Corpus S. Iacobi Apost. 354. a
Alfonsus Ordonii Gallacæ in Hispania Regis. F. Magni cognomen tulit ex pietate, & bellica fortitudine. 437. d. Queri munitionem extruit adu. Northmannos. 532. a. Legationem cum Episcopis mittit ad P. tria postulans. 541. e. Fœdus facit cum Sarracenis cordubensibus, & excipit corpora. SS. M. M. Eulogii, atque Leo. critiæ. 546. c
Alfonsus IIII. R. in Hispania, abdicans se Regno, fit Monachus. 581. b. Sed Regnum repetes à Ramiro successore excecatur. b
Allouinus Bauo nobilitate, & pietate insignis, moritur, cuius exemplo multi nobiles ad pietatem. 147. a
Alpais pellex Pipini Herstallo, altera Herodias, S. Labertum Tungrensem Episcopum Pipinũ corripientem, occidi curat. 192. b. Vltro sacrilegos secuta. c
Alpes Cotticæ ab Ariperto R. Longobard. Ecclesie Rom. donatæ, an potius restitutæ? 198. b. Eam donationem confirmat Luitprandus R. 202. e
Altare Romanorum Constantinopoli subuertitur ab Hæreticis, Imperatore, & Patr. 156. c
Altarria nudare, ad impetrandam vindictam, vetitum. 181. b
In ALTari corpus Domini sub cruce ponendum. 61. a
Althelmus Schireburgensis Episcopus scriptor illustris. 193. b
Altinensis Synodi occasio, facinus à Venetorum Duce patratum. 231. b

AM

Amalamius Treuirensis Episcopus libros de Ecclesiasticis officiis mittit ad Ludouicum Imp. 384. e. Sui temporis dissertissimus, & apud Imp. primarius. e
S. Amandus Tungrensis Episcopus, quod de sacrilegis nuptiis Dagobertum R. corripuisset in exilium eicitur. 147. b. Vasconibus gentilibus predicat, & mortuo ad vitam excitato, multos conuertit. c. Prædicat etiam Slaus, & aliis. c. A Dagoberto, post octo annos resipiscente, reuocatur. 151. e

A Malaphus Tyrannus in Anglia, ex incendio Ecclesie repente moritur. 596.b
 S. Amandus Leodiensis Episcopus, cum S. Landolino Cameracensi Episcopo, & socijs: prædicatione à P. accipit ad Gentes. 558.b

AN

A Nastafius III. P. exposcente Berengario, Ticiensem Ecclesiam multis donis, & Priuilegijs ornat. 569.d. Moritur. 571.2
 A Nastafius Sinaita Patr. Antioch. 42.e. Qui uir, & quantus. 46.e. 47.a. In exilium eijcitur. 63.b
 Accusatus, prouocat ad concilium, & ad Imp. & absoluitur. 80.d. Exeritum seditiosum reconciliat Duci. 81.e. Post viginti nouem annos restituitur. 109.d. Pastorale S. Gregorij Græcè vertit. 123.b. 116.c.
 A Nastafius II. ante à secretis, Artemius dictus, fit Imp. & fidei Catholicæ professionem apud P. per legatos edit. 203. Post paucos menses à Theodosio III. attonsus Monachus retruditur in monasterium. 204.d
 A Nastafius Persa adolefcens fidei Christianæ afcitur. 137.b. Transfugit ad Rom. & Ierosolymis baptizatur. 141.c. Captus à Præfecto Persa, iterato torquetur. 143.a. In Persia atrocissime tortus cum alijs 70. obruncatur. 144.b. Corpus Cefaream, & caput lōge post Romam transfertur, ad aquas Saluias, cum imagine per multa miracula celebri. 144.b
 A Nastafius. S. Germani discipulus, eiecto Magistro, in sedem Constantinopolit. intruditur. 223.c. Reicitur à Gregorio P. cum sua Synodica. 223.e. Seruiens tempori se Catholicum cum Catholico Imp. prodit, Hæreticum cum Hæretico. 232.e. Throno deiectus, & ludibrio habitus, post tamen etiam restituitur. 236.b. Misere moritur. 245.b
 A Nastafius bibliothecarius in Vigilio omnia misceat. 28.c. Theophanem Historicum quomodo latinitate donarit. 343.d
 A Nathema in certos Hæresiarchas dicendum ab his, qui Episcopi ordinadi sunt. 4.d. In Monothelitas. 157.a. In Iconoclastas, & in edictum Imp. 235.e. In Prædones, & grassatores ab Episcopo Rhemenfi. 630.c
 A Andreas Calibytes sub Copronymo Martyr. 253.c
 Angeli fiunt Patrini baptizatę fœminæ. 2.c
 Angelus visus Romę in peste, nudatum gladium recondere. 87.d. Visi boni & mali in peste, Urbem obeuntes, malosque ad Imperium bonorum eam immittere. 177.a
 Angelorum septem nomina, immo Dæmonum In Concilio Rom. damnata. 239.b
 Angelus Patriciacus, Dux Venetiarum, excipit corpus. S. Zaccarię donatū à Leone Imp. 369.b

Angelbertus, siue Engilbertus Nithardi F. Caroli Magni gener, post Abbas in Centula. 378.b. 386.a
 Angli à S. Gregorio P. Angeli dicti. 110.a. Venales expositos adolefcentes emi curat, S. Gregorius, & in monasterijs institui: a Expetentibus fidem, mittit prædicatores 111.e. Sub Edilberto R. Cantix plus quam decem millia baptizantur. 113.e. Cooperatores ad conuersionem cum toto sacro Apparatu Roma mittuntur. 120.e. Conuersio Aquilonarium. 142.e. 144.c. Occidentalium. 143. b. 149. c. Mediterraneorum. 160.b. Orientalium 161.d. Australium. 180.a. His baptizatis, reddita pluuia, qua biennio caruerant. a. Idola quando primum destrui ab Anglis cæpta. 152.d. Quadragesima quando ab ijsdem recepta; violatoribus pœna apposta. d. Inuadunt, suo damno, Hibernos. 182.d. Eorum frequentes peregrinationes ad limina Apostolorum. 207.a. 220.b. Multas Prouincias sua prædicatione ad Deum conuertunt. 229.b. A Scottis ad Catholicos ritus traducuntur. 206.a. Viri insignes 228.a. Viri sancti. 271.c. Peregrinantes ad limina Apost. a Sarraceni. inter Alpes occiduntur. 576.c
 Anglia occidentalis facta S. Petro ab Ina Rege, 230.e. 408.e. Decima pars Angl. terræ Ecclesie data. 423. a. laborat tyrannide Danarum. 552.e. ex oppressione respirat. 600.e. perfectam pacem obrinet. 601.e. Reges Romam peregrinantur ad limina Apostolorum 200. d. 220. a. Dimisso Regno, monachus induunt. 198. c. 229.b. Regno pulsi Romam petunt 224. c. Restituuntur per P. & Imp. 331.c. Reges, qui sacri legam vsurpationem bonorum Ecclesie inuenerunt. 238. d. Rex vouet filiam uirginitatis; si victor in bello existat; compos, votum soluit. 161. c. Rex post interdictam consuetudinem excommunicati, prædicta nece ab Episcopo, nec cauens, occiditur. 162.a. Regis scitum responsum in S. Petro clauigero Regni cælorum. Reges impij Episcopos expellunt. 135.c. Reuocant. d. Regis animam ad Inferos damnatam ex reuelatione hominis a morte excitati haberetur. 206.c. Rex nefarius a S. Bonifacio Epistola corripitur, & inuitatur ad respiscendum. 238.a. Regis ep. ad P. digna quæ legatur. 498.d. R. auream statuam mittit magnitudinis Papæ 499.a. R. Eadmūdus a Danis interficitur. 505.a. R. ingruentibus hostibus. absolutionem. Missę præstolatur. 511.c. R. pia donatio. 515.d. legatio cum donis in Indiam ad corpus. S. Thomæ & Romam ad. S. Petrum. 544.a. R. Alfredus profugus Danos profligat. 532. b. per eum litterę resflorescunt. c. R. Eduardi religio, dum sacrilegum bello persequitur. 565. d. R. Collectam Romam misit, & Ierosolymam. 554.a. Eadmūdus, ex periculo, respiscit. 588.b. Eduardus, occisus a

Antiocheni Patriarchæ.

- fus a Notterca, miraculis fulget. 621. e. Edgari
 incontinentia. 615. c. post resipiscencia. c.
ANglicanæ Ecclesiæ cunabula diuinis Charis-
 matibus abundantia. 113. c. 143. b. Quando flo-
 ruerit quasi paradisi Dei. 173. d. Quando flo-
 ruerit Regibus, Pastoribus, & doctis homini-
 bus. 270. c. Collapsa resurgit. 135. d. Excolitur
 per Furseium Hibernum, virum admirabilem.
 154. a. Qui status Ecclesiæ Anglicanæ describitur
 a Bedâ. 225. e. Sub Edmundo bene disposita.
 593. a. Turbatur. 599. a. Perturbatio, ob ele-
 ctionem Regis. 619. d.
ANglicana Synodus sub Theodoro Archiepiscopo
 po. 171. d. Contra Monothelitas. 175. a. Legationem
 mittit ad Rom. Pont. b. In causa Vuilfridi
 Eboracensis Episcopi. 199. a. Generalis de continen-
 tia Clericorum. 615. b
ANglicanæ Reginæ, Moniales effectæ. 231. a
ANglicanæ feminæ frequentes Romam peregrin-
 antur, etiam Abbatissæ. 113. e. Quarum vna
 sponte recluditur apud S. Petrum. 213. e
de ANimalibus scripsit Cassiodorus. 45. c
ANimas duas esse in vno corpore damnatur in
 octaua Sinodo. 489. a
ANna vidua nobilis, Monialis in crimine ca-
 lumniosè vocatur sacrilegij cum beato Ste-
 phano Iuniore. 254. d. suam, & B. Stephani In-
 nocentiam protestator. 255. a. Nuda coram po-
 pulo sistitur, & ceditur. b
ANnonariæ leges, penurix tempore. 364. b
ANnorum Christi supputatio Græcorum, & La-
 tinorum diuersa. 131. c
S. ANsbertus Rothomagensis Episcopus, ex ca-
 lumnia, à Pipino maiores domus Francorum
 in exilium mittitur, & moritur. 191. a
ANsegisus Abbas Lobienfis, acta conciliorum,
 sub Carolo M. in vnum congerit. 272. a
ANselmus Dux Forouliensis, uxoris Aistulphi
 Regis Longobardi Frater, Nonantulam nobile
 monasterium, in agro Mutinensi extruit, & lo-
 cuplet. at. 244. c. Monachus effectus, præest. 200
 Monachis. e
ANsgarius Aquilonarium Apostolus, ex mona-
 cho Corbeix Gallix, & primus Amaburgensis
 Archiepiscopus. 378. b
ANtharix primus post Duces creatus. 77. e. Vide
 Longobardi.
ANthusa Copronymi filia, Sanctitate clara, eius
 elogium 271. b. Altera Anachoreta miraculis
 clara. c.
ANTiocheni populi religio, & zelus adu. impium
 Anatholium. 71. a
ANTiocheni accusant Gregorium Patr. & Paulo
 post hominum 60. millia terræmotu proster-
 nuntur. 80. d
- IOan.** cui sufficitur Anastasius Sinaita. 42. e. Vide
 Anastasius.
ANastasius alter, qui in Iudeorum seditione, cū
 plurimis trucidatus, inter Martyres colitur.
 116. c. 131. b
ATHanasius Hæreticus perditissimus, Hæraclio
 decepto, Patriar. efficitur. 145. c
MACodonius. 152. c. Nec deinceps mentio Antio-
 chenorū Epōrum vsque ad sextam Synodum.
 Theophanes. 183. b. cum per annos 40. Ecclesia
 Antioch. sub Sarracenis fuisset absque pastore,
 creari permixsus Stephanus Monachus, & de-
 inceps. 234. c
THEophylactus. 236. d
THEodorus, qui, prætextu, quod arcana reuelas-
 set. Imp. Constantinopolitano relegatur ab
 Arabum Principe. 250. d
ANTiochia à Cosiſio Perfarum R. intercessionē
 traditam. 9. b. A Iustiniano Imp. restituitur. a.
 Terræmotu concutitur. 71. a. Sexaginta homi-
 num millia ex terremotu prosteruntur. 80. d.
 Capitur a Sarracenis. 150. e. per annos. 40. ca-
 rer Patr. 234. c
ANTiochus Anachoreta, cetenarius, post 60. an-
 nos vitæ austerioris decedit. 113. d
ANTiochus Monachus 120. Homilijs deplorat cla-
 dem captæ S. Ciuitatis à Persis. 136. c
ANTiphonarium, petitione Caroli M. ritè disposi-
 tum. 275. c
ANTisiodorensis concilium dioecesanum. 89. d
APAunea, circumlato. S. Crucis ligno ab excidio
 liberatur. 9. c
APHardocitarum hæresi addicitur Iustinianus.
 46. c. Ex ea Monothelitarum Hæresis. c.
APollinaris Abbas Cassinas miraculis clarus.
 360. a
APostolorum Basilica Romæ à Pelagio P. inchoa-
 tur, a Ioan. perficitur. 40. c
APostolatū ad Gentes assignat Rom. Pont. 158. b
AD Apostolorum limina peregrinationes fre-
 quentes. 96. a. 171. c. 186. b. 280. b. 206. a. 207. a
INter Aporypha canones qui relati ab Eccle-
 sia Romana. 188. d
APpellantes ad Rom. Pont. Episcopi, a Concilio
 depositi, Restituuntur. 61. e. Episcopus a suo
 Archiepiscopo depositus à concilio suæ Pro-
 uinciæ, à P. restituit. 95. b. Alij duo restituuntur,
 iudicibus depositis. 125. b. Episcopus Cre-
 tensis appellans Rom. Sedem, absoluitur, &
 restituitur. 168. d. De iure ad Rom. Sedem ap-
 pellandi. 392. d. Appellationes frequentes ad
 S. Greg. P. 95. e
Appellat Ignatius Patriarcha Constantinop. ad
 Sed. Apostolicam. 434. b
Appellationes ad maiores sedes liberæ sint. 489. c
 AQua

AQ

- AQua septem diebus Romam occupat. ex inundatione Tiberis. 206. e. Viua ebulliens, Caroli M. Exercitus scim fedit. 266. c
- Ad AQuas Saluias arreptita liberata, ad reliquias S. Anastasii. 203. b
- Per AQuilam indicatur corpus. S. Lupentii Abb. & Mart. 81. b
- AQuileia diruta, & incensa, à Longobardis: sedes Gradum translata. 122. b
- AQuileienses Episcopi, & alii aliquot damnant Concil. V. gener. quasi cōtrarium Chalcedon. 38. a. Paulinus pseudo Episcopus Aquil. 37. e. Primus appellatus Patriarcha schismaticis, vt caput schismaticorum, 60. d. Probinus, 60. d. Seuertus per exarchum trahitur ad Communionem cath. 80. b. mox recedit cum duobus ahis, 83. c. sede priuatur.
- AQuileia a Longobard. incensa, 89. a. Fortunatus Patr. deiicitur. Primigenio suffecto, 146. b. Gradenf. & Aquileiens. xmul. ibidem.
- AQuil. Synodus c. V. Synodum, 33. b
- AQuileiense Concil. ob impentiam V. vniuersale suscipere diffidit, 192. e. Ante Sergium Papam reconciliatur Rom. Ecclesiæ. 192. e. De Patriarch. Aquil. & Gradenf. obseruatu digna, 128. b. Altercatio vtriusque, 222. d. Seuero succedit Io: Schismaticus in Aquileia vetere, & Candidianus in noua. 1. Gradu. 128. c
- AQuileiens Ecclesia exschismate reuocatur ab Agathone, post relapsa plene sub Sergio sanatur. 192. e
- AQuil Patr. sedem transfert apud Forum Iulii, & Cormone habitat, cum Foro Iulii habitaret proprius Episcopus. 164. e
- AQuileia noua. i. Gradus, totius Venetiæ, & Istriæ Metropolis, 222. c. Vetus Aquileia finibus Longobard. continebatur. e. Concilium Foro Iulienf. sub Paulino Patr. de Proceff. Spiritus S. & de Nestorianismo restitui capto in Hispania. 297. c
- Paulinus ex Gramatico Patr. Aquil. 321. c. Vide Paulinus.
- AQuileiensi Patriarcha impugnans Ecclesiam Latinam de process. Spiritus sanctus schismaticus scribit ad Photium schismaticum, prouocans ad scribendum in Latinos. 544. b
- AQuilinus Ebroidensis Episcopus Sanctitate clarus. 180. d
- AQuilonatum Sedes Archiepiscopalis Hamburgum. 378. b
- AQuisgran. Concil. de process. Spiritus sancti etiam à filio, 335. d. Aliud, in quo Car. M. Ludou. F. Coronat Imp & Bernardum Nepotem, Regem Italie, 347. e. Aliud, 355. Aliud Gener. quo stat. ab Abbatibus cum Monachis ser-

uari mandata, confirmata. Restitutio item & Donatio a Ludou. Imp. facta Rom. Eccl. 356. d

Aliud; quo multa de statu Eccl. & Monasterium edita ex auctoritate Apost. 360. b. Aliud de vtilitatib. Ecclesia. 390. b. Aliud, quo Lotharius Regno priuatus, 394. b. Aliud, pro Lothar. adu. vxorē, 439. c. Aliud quo Otto herm. R. electus confirmatur. 586. c

AQuitaniā, cæso Sarracenorū exercitu, liberat Carolus Martellus, 213. c. Pipinus tota potitur, 253. a. Hunaldus Dux, rebellis, capitur, 262. a. Romam dimissus, deficiens ad Longobar. ab illis lapidatur; a. Collapsam in ea Ecclesiasticam disciplinam restituit R. Ludouicms. 328. b

AR

- ARabes. Vide Sarraceni.
- ARagonenses vindicant se in libertatem à Sarracenis. 274. b
- ARator Subdiaconus. R. E. carmen suum de actis Apostolorum sollempniter recitat, coram P. & curia R. 16. b
- ARbor ingens translata oratione S. Lannomari, 57. d
- ARiani suos Episcopos Patriarchas appellant. 60. d
- Armeni subdunt se Rom. Imperio. 63. c
- ARmenia vastatur à Sarracenis, 160. d. Inter Sarracenos, erroribus inficitur, 182. e. Eam exportis Caspiis inuadunt Turcæ. 266. a
- ARNulphus Episcopus Metensis thesauros Ecclesiæ effundit in pauperes, 130. b. Petit à R. secessionem in Eremo, c. Calumnias in aula patitur. b
- ARNulphus R. Carolomani F. regnum Caroli Crassi obtinet, 553. a. Hunnos immittit in Gallias, & Germaniam, 554. c. Romam capit assentientes P. & a Formoso Imp. coronatur, 560. c
- Hæc coronatio, vt subreptit, reicitur à Io: nono Papa, 560. c. Moritur ex morbo pediculari grauissimorum criminum reus. 563. b
- ARNulphus Baiouariæ, adu. Hugonem Italix R. 582. e. Destruitor fuit monasteriorum, 583. a
- Post Augustinam deprædatam, occiditur, a
- ARNulphus Comes Flandriæ, Ecclesiam Rhem. ample muneratur. 601. d
- ARNulphus Rhem. Archiepiscopus Hugoni R. 630. a. Anathema intorquet in Prædones, c. In crimen vocatus Proditionis Papam appellat. 631. a
- ARsenius Hortensis Episcopus preclare fungitur legatione in Gallis. 452. b
- ARTabaldus rebellat à Copronymo, & Imperium inuadit, 232. b. Male cum eo pugnat, 234. Captus exceqatur cum filiis, 236. b. Circūducitur Aſino auersus impositus, b

ARtal.

- AR**aldus Rhem. Episcopus ex Monacho, eiecto Hugone puero, 583. d. Per concilium Sueffionense eiectus restituitur. 588. e
- AT**hanasius Episcopus Neapol. creatus, a Papa consecratur, 412. plura de eo referuntur, mors item. 512. e
- A**thanasius alter Episcopus Neapolis a Sergio Prefecto Fratre sufficitur, 513. b. Sergio Fr. caput & excaecat. Romam ad P. mittit, de quo ab eo laudatur, 512. b. foedus inicit cū Sarracenis, 538. a. ob id excommunicatur, 540. c. absoluitur certis conditionibus, e
- S.** Athanasius Anachoreta, in monte latro, sub Michaele Imp. 600. a
- A**triniacense Concil. 503. e. in eo Hincm. Laudun. male tractatur. 504. a
- A**tto ex Abb. Augiensis Moguntinus Archiep. discipl. Monast. restituit. 557. b
- AV**ares, Vide Hunni.
- AV**doences Rhotomag. Episcopus, peregrinatur ad limina Apost. 17 l. e. moritur, miraculis clarus. 174. a
- AV**domanas ex Abb. Morinensis Episcopus. 181. d
- AV**gusta ciuitas Germ. direpta malo p̄donum, 596. e
- AV**gustanum Concil. 596. e
- AV**gustini Corp. translatio Ticinum a Luitprando. 213. a
- AV**gustinus, & Mellitus Monachi cum aliis ad conuersionem Anglis missi a S. Greg. P. III. e ordinatus Episcopus. S. Augustinus cum 40. sociis transmittit in Angliam, 113. e. Coadiutores petit, 120. e. Gregorium de multis consulit, 121. a. Concilia duo habet in Anglia, 127. d. Laurentium viuens sibi ordinat successorem. e. claret miraculis, 113. c. moritur, e
- A**vicenna, quando vixerit. 150. b
- AV**relianense Concil. Tertium in quo de Clericorum immunitate, & de Iudeis, 8. a. Quartū de Quadragesima, & Paschate, 17. d. Quintum quo damnat̄ hereses Nestorii, & Eutycharis. Sextum quo hereticus quidam damnatus est. 29. d
- AV**relianus Arelat. Episcopus. 25. a
- AV**relius Cassiodorus. Vide Cassiodorus.
- AV**relius, occiso Troila patrio, Regnum inuadit Hisp. & plura iniqua decernit, 263. c. miratur. 273. d
- AV**reberta virgo sanctitate clara. 191. b
- AV**stregildis Reg. Guntranni vxor moriens adiurat maritum de nece Medicorum. 74. e
- AV**stregifilius Bituricensis Episcopus, 133. a. eius oblocutor punitur, b
- S.** Authbertus Cameracens. Episcopus per reuelationem monetur de erigenda Basilica Archang. Michaeli. 200. e
- AV**thentici libri Dionysii Arcopag. In Franciam delati. 373. d
- in AV**xentianum Montem profugiunt Monachi a persecutione Copronymi. 250. b
- AV**ximita ad fidem conuertuntur. 12. b

B

- B**ADda filia Chilperici Franc. R. nubit Recaredo Hisp. R. & Catholicae fidei Professio subscribit. 84. a
- BA**ioarii. Vide Bauari.
- B**Alnea post Eucharistiae sumptionem nō adenda. 131. d
- B**Andonina. S. Radegundis alumna, eius vitam scripsit. 86. c
- B**aptismus vnica an trina merfione celebrādis, 93. c
- in B**aptismatis fonte quot annis solita renouari miracula in Hispania. 23. a
- B**Arbaricini Pop. in Sardinia qui. 104. a. Dux eorum Christianus factus, & Prædicatores missi ad reliquos conuertendos, b
- B**Arcinona à D. Sarrac. Carolo reddita. 312. c
- B**Arcononense concil. contra Simoniacos & c. 117. c
- B**ardanes creatus Imp. cædes cauens, sit Monachus, 322. b. Post à perfido Nicephoro obcæcatur, b
- B**ardas Philippicus hæret. inuadit Imp. 201. d. obruncat Iustinianum Iun. orthodoxum, sed immanem. e. eius hæreticam profess. reicit Cōstantinus P. 202. abradit sex Synod. Constantinopoli, a. stabilito Imperio intendit firmantē heresi Monothelit. c. Curat pseudoSynodo per vim damnari VI. Sin. d. Imp. priuatur, 203. a
- B**ardas deiicit Ignatium throno Constantinopoli, 428. a. Scholas instituit Constantinopoli, 430. b. Per visum ostenditur illi nex propria, Paulo post secuta. 468. e
- B**ardas inuadit Imp. 620. b. coronatur Imp. 628. b
- S.** Bartholom. Apost. Corpus transfertur ab oriente Beneuentum, 625. e. inde Romam. 654. b
- B**asilius Macedo a Michaele adoptatus, eo occiso inuadit Imp. 469. c
- Ph**otium sede deiicit, Ignatius restituit, 469. d. per ri-

- per ritus admonitus de nece Domini pœnitentiam agit. 470. a. Constantinum F. collegam assumit. 474. c. Legatos mittit ad Adrianum P. recens creatum. 478. c. Præclaram adhibet exhortationem ad Photianos Schismaticos. 485. c. Aliam ad Laicos 490. a. Eius. 4. Filia: Virginitatem colunt. 505. d. Victoriâ obtinet de Barbaris. 507. a. Legatos mittit cum muneribus ad Ludou. Germ. R. 513. c. Perit legatos a Rom. Eccl. ad componendam Eccl. Constantinopolitanam Ichismate discissam. 525. c. Per Theopphanem Cler. decipitur a Photio. 531. a. Constantinopolim reuocat. b. curat restitui per P. c. Multa pollicitus Ioan. P. pauca præstat. 539. a. Ingenti potitur victoriâ adu. Sarracenos in oriente. 539. c. Moritur. 549. d. eius laudes, & præclara facta. e. inter summos Imp. munerandus nisi seductus a Phocio, præuicator factus esset octauæ Synodi. 550. a. Librum curauit scribi de iure. b. reliqui F. Leoni præclara monita 66. capitibus comprehensa. b. Menologium scribendum & augendum curauit. e. Fortunatissimus a Curopalata cur appellatus. 651. e. BASINA, & Chrothildis Regiæ Moniales præcæces, & profugæ, multa miscent, vt opus fuerit Synodum Episcoporum conuenire. 101. c. Bathildis Francorum Regina admodum pia. 168. a. Ex apparitione. S. Elisij, opibus piè profusus monialis efficitur, inter sanctos relata a. BAUART, (qui & Baioarij) ad fidem conuersi per S. Rupertum Vangionensè Episcopum. 86. e. S. etiam Bonifacius illis prædicat 227. c. Comitantur S. Bonifacium Romam cum alijs. 229. c. Tres apud eos Episcopatus instituti. 230. b. Concilium habetur ad Danubium. d. Synodi habitæ in Bauaria, fragmenta extant. 267. b. Dux Tassilo à Carolo M. in deditiõnem accipitur. 294. b. Post inæstatis conuictus cum filijs in monasterio recluditur. 295. e. Bauo, qui & Albuinus, sanctitate clarus. 147. a. tyrologium eius breuius, vt & Hieronymi, Carolus M. dilatarî voluit per Vsuardum. 475. c. **B**EGGA Pipini maioris Neustriæ Ducis F. alterius Pipini, Patris, Caroli Martelli, mater. 146. e. Fæmina sanctissima motitur. 192. c. **B**ELIFARIUS Neapolim in deditiõnem recipit. 1. c. Romam item. d. Siluerium P. mandato Theodoræ. A. prætextu, quod Vrbe[m] Gothis prode[re] tentaret, mittit in exilium, & Vigilium P. creari curat. 3. b. Nō pœnitens Rauennam cum Virige recipit. 9. a. Eius præconium. 10. a. Reuocatur ex Italia, nec triumphare permittitur. a. Infelix, post violatam Pōtificiam maiestatem, cum Persis malè pugnat. 16. a. Petente Vigilio P. remittitur in Italiam. b. Multa, & præclara dona offert Ecclesiæ Rom. & pia loca ædificat, & dotat. 17. a. Ex glorioso, inglorius, post manus iniectas, licet alieno Imperio in Rom. Pōt. 24. d. 14. anno belli Gothici, reuocatus ab Italia ociosus degit. d. In Hunnos emissus, eos repellit a Constantinopoli. 40. a. In crimen conuersionis in Iustinianum adductus, in ordinem redigitur. 42. e. Constantinopoli post biennium moritur. 43. c. Dei in eo apparet iudiciū ob violatam Rom. Pōntif. 43. d. Varia de eo, quæ feruntur, Iambicis versibus quidam Poeta complectitur. 43. a. **S.** BENEDICTI Abb. miracula aliquot recenset. S. Gregorius. 15. c. 64. e. Prænu[n]ciat Totilæ venturæ. 15. a. Vaticinatur de clade Vrbs. 15. c. Lugget Monasterij destructionem. 65. d. Translatio eius corporis ant facta in Gallias. 167. b. **S.** BENEDICTUM Iuniorum Monachum Gothi in elibanum incensum iniiciunt, & exit illæsus. 14. c. **B**ENEDICTUS Rom. cognomento bonosus P. 63. d. Moritur. 68. b. eius extat epistola de mysterio. Sanctissimæ Trinitatis. B. **S.** BENEDICTI. II. P. 181. e. Obtinet ab Imp. vt electus P. consecratur, nulla alia expectata confirmatione. e. Epistolæ duæ eius nomine suppositiæ videntur. 182. a. Exigit ab Episcopis Hispaniæ, vt ambigua quadam declarent in confirmatione Actorum sextæ Synodi. 183. a. Moritur, restitutus multis Ecclesijs. b. **S.** BENEDICTUS Abb. in Anglia vir sanctissimus per quem propagatus est in Anglia mirificè Monachismus. 198. a. **B**ENEDICTUS Leuita collector capitulorum Caroli, & Ludouici Imp. 161. d. **B**ENEDICTUS III. P. Romanus in breuischismate, altero intruso. 423. c. Moritur. 426. b. Plurima contulit Ecclesijs. b. **B**ENEDICTUS IIII. Rom. 567. c. Quintus Rom. ex diacono, P. Ioan. XII. subrogatur. 609. b. Male, auctoratus, Magdeburgum custodiendus ab Imp. Ottone abducitur. 610. d. Eius laudes. Expetitur a Rom. Moritur, & Romam reportatur, cum fama sanctitatis. 610. e. 611. a. Sextus

BE

- B**Eatus Presbyter Hispanus, Elipandi heresim de Christo adoptiuo impugnat. 280. b. **B**EDÆ nomine editus commentarius in Epistolas Pauli ex Augustini verbis, a Castodoro censetur nomine Petri Abbatis Tripolitani, in Africa. 45. a. In Compendium redigit librum de locis sanctis. 193. d. Modestia, quod Romam à P. euocatus, de ea nihil meminerit, 194. c. An iuerit, coniectura auctoris. c. Expetit ab Archiuo Rom. spectatâ ad Anglicanam Historiam, quam scribebat. 220. b. Cladem Gallijs à Sarracenis illatam, quam uidit, descripsit. 223. a. Quando absoluerit suam Historiam. 225. c. Vitam suam breuiter describit. d. De eius ætate. 225. e. De Venerabilis cognomine. 226. b. Mar-

- VI. A Cardinali nequissimo Strangulatur in carcere. 618. d
- VII. 618. e. Expellit Tyrannum Bonifacium, qui Basilica Vaticana direpta Constantinopolim abit 619. d. Moritur. 625. e
- BEneuentum Totilas occupat, & muros diruit, 15. e. Illuc transfertur corpus S. Bartholomei Apostoli. 393. b
- in BEneuentanos Rom. Ecc. infestis exercitum mittit Carol. M. 316. a
- Benno, ex eremita Metensis Episcopus, ab ipsis met excaetur.
- BERengarius Dux Foroiulienfis Regnum Italiz inuadit, 553. b. Pugnatur contra Ludouicū Bosonis. F. 564. b. Profligatur ab Hunnis inuentibus Italiam, 565. c. Munificus in Ciuit. & Eccl. vastatas, d. Romam profectus, coronam extorquet Imperii, 566. a. Lamberto extincto, summa rerū petitur, 569. e. Coronatur a Io. X. Imperator, 573. e. Superatur a Rodulpho R. Italic. 577. e. Hunnos infert in Italiam adu. Rodulphum. 578. c. Occiditur a suis, d
- BERengarius Princeps auertit Vngaros ingenti pecunia vi, 595. d. Vindicat sibi Italiz Regnū, mortuo Lothario, 594. c. d. Fugatur ab Ottone R. seque illi subiiciens, ab eo recipit regendam Italiam. 596. a. d. Sub eius tyrannide, gemit Italia, 600. e. Superatus ab Ottone, exaltatum mittitur in Baioariam, 609. d. Moritur, 611. b
- BERnardum Hispanum Comitem, asciscit Ludou. in Præfectum cubiculi, ex quo alienatur filii & Principes, b. ob id eum a se dimittit: 383. Carolus Aquit. R. Caluus eum interficit, 400. b. Filius Vilelmus, Patris cædem vlturus, iunctus Sarracenis multa patrat mala, c
- BERnardus R. Italiz inuadere tentans Regnum Franciz, occupatus a Ludou. Imp. se dat & ueniam petit, sed Mæstatis damnatus cæcatur, 356. e. Eum post triduum mortuum Lud. deflet, e
- BERno ex Monacho Gigniacensi, fundator Monasterii Ciuniacensis. 272. b
- BERtaridus exul, diuinitus monetur redire, & capescere Regnū Longobard. 172. a. Eius præclarum elogium, a. Moritur relicto F. Cuni perro. 187. e
- S. BERtinus Abb. Moritur. 192. d
- BERtrada Pipini R. vxor, Caroli M. & Carolo Manni mater, Regina coronatur a Stephano Papa, 246. d. In Ital. venit expetens Desiderii filiam vxorem Carolo filio, improbante Stephano Papa. Limina uisitat Apost. b.
- BIclarenfis Abb. historicus Hispanus. 85. c
- BIrinus Episcopus in Angliam ab Honorio Papa missus, Occidentales Saxones conuertit ad fidem, 249. c. Super mare incedit securus, d
- BYzacenum Concil. in Afr. de causa Primatis, ad Papam delata, & prouinciæ remissa, 122. e
- Aliud adu. Monothelitas. 155. a
- BL
- BLidulphus Mon. Bobiens. annuente Lōgobard. R. male multatus, & pro mortuo derelictus incolumis exurgit; percussore a Dæmone correpto. 143. e
- BO
- BObiense Monast. a B. Columbano ædificatur, Agilulpho Longobard. R. fauente, 135. a. Cleronen. Episcopus tentat illud sibi subicere, 144. a
- BObium Papæ redditur ab Aistulpho. 248. d
- BOgaris Princeps Bulgar. quomodo conuersus ad fidem 401. Profligat in se conspirantes, c
- BOemi vincunt Francos. 412. c
- BOioarii. Vide Bauari.
- BONifacius III. R. ex Diac. Papa, 129. a. Concil. Rom. sancit c. Ambitum, c. Moritur, c
- IV. Papa Pantheon a Phoca impetrat Imperatore, & Martyribus dedicat. 129. d. Concil. habet de allatis ex Anglia quæstionibus, 132. c. Moritur. 135. d
- V. Neapolit. Rosensi Episcopo pallium mittit, 140. a. Litteras ad Ediuinnam Regem & ad Reginam munuscula mittit, 142. d. Moritur, e
- VI. Inuadit Sedem dies, quindecim 560. e
- VII. Diac. Card. immaniter strangulato Papa, Sedem inuadit, 718. b. A Benedicto. Rom. Card. expellitur, qui post fit Papa, VII. dictus. 619. b

BI

Bibliothecam suam descriptam reliquit, duo-

Athie

At hic Bonifac. Basilica Vaticana expilata Constantinopolim profugit, reuersus, mortuo Benedicto. Io: 15. Papam in carcerem coniectum fame mori cogit & sedem occupat, 62.6.c. Nummerandus potius inter latrones, quod Pontifices, d. Repentino moritur, d

Bonifacius Anglus presbyter, Apostolus creatus ad Gentes, sub Clemente Vuili, brordo etiam dicto, pro sua humilitate, maui prædicare Phrisis, 208. c. d. e. Plurimos de Grisonibus baptizat, 200. Ordinatur Episcopus Phrisonum, ex Vuinfrido Bonifacius dictus, 210. d. Quod Sacramentum ediderit Papæ. d. Labores in conuertendis Gentilibus, 211. d. S. Petri epistolæ aureis litteris descriptas, ex deuotione expetit, 212. a. Euocat in subsidium ex Anglia, viros, & feminas, quæ feminis præfint. b. Rom. Sedem consulit, 210. c. Legatos cum litteris mittit ad Greg. III. 225. b. Baioarios prædicando visitat, 226. c. Romam proficiscitur. cum magno comitatu, 229. c. In reditu lustrat Baioariam, tres fundans Ecclesias. 230. b

Exhorrens Simoniam, expostulat cum Rom. Pont. quasi male de eo suspicans, 253. e. Calumnias appetitur, e. Ex suspicionibus quibusdam petit missionem legationis Apost. a Papa. 241. a. Coronat Pipinum in R. Fr. 243. b. Profecturus ad Phrisios, ad Paganismum reuersos, impetrat, vt sibi substituatur successorem 247. b. Magnis conuersionib. apud Phrisios factis, martyrio tandem coronatur cum socijs, e

Bonifacius Cognatus Ottonis Imp. Romualdum sequutus, flagrat cupiditate martyrii, 649. b

S. Bonitus Episcopus Aluernes. abdicans episcopatu, peregrinatur ad limina Apost. miraculis clarus, 198. e

Bonorum Ecclesiasticorum vsurpator D. Aquitan. bello petitus, vita priuatur, 253. a. Pipino quid acciderit bona Ecclesiæ sub annuo censu vindicante, a. Carol. M. Sancit in eorum occupatores. 279. a

Bonis Monach. & Cler. inuidens homines militares, b. Obstinate ea retinentes pro hereticis habend. 301. a. Ea occupantes sunt debiliores, sua donante, potentiores, 412. b. Ultio in occupatores, 397. a. b. 402. e. 403. b. 408. b. 459. b. Vide Ultio.

Boruarii pugnant adu. Saxones. 200. b

BR

Braccharense Concil. primum, 47. b. Secundum,

63. a. Tertium. 173. 2

BRaulio Cæsarangustus Episcopus. 150. 2

BRreuiarium & Missale, sub nomine Isidori, extat, Mozarabe dictum. 148. d

BRitanniæ Ediscopos, S. August. frustra tentat reconciliare Ecclesiæ, 127. d. Ex quo in penam in bello conteruntur. 127. d

BRitonum D. vouet decimam omnium bonorum Deo, & S. Petro Romam, si vincat Northmann. & Voti campos fit. 555. d

BRixiæ Engilberga Reg. fit Monacha. 517. b

BRunichildem Reg. Fr. & Childeb. matrem monet, S. Greg. de abufibus, c. Contra canones, corrigendis, 108. e. Item de Simonia tollenda, 120. d. Cupiditate regnandi, quasi altera Tezabel aduersatur B. Columbano. 133. b

Per eius factionem, S. Desiderius Viennensis Episcopus damnatus, lapidatur, 134. c. Theodbertum Nepotem clericum factum perimit, 135. a. Delphinum Lugdun. Episcopum necari mandat, e Theodoricum Nepotem veneno tollit, e. Scelestissima femina tandem à Lothario immaniter discerpitur. 136. b

BRuno Ottonis Reg. frater, Episcopus Colon. doct. & pietate clarus. 597. e

BV

BVvga Regia Abbatissa peregrinatur ad limina Apost. 213. b

BVlgari a Cosrhoë R. Pers. in Rom. immissi, 142. b. Pacem cum eis facit Constantinus Pogonatus, 174. b. Eorum auxilio Iustinian. I. recuperat Constantinopolim, 197. d. Iustinianus Rhitnometus Imp. profligatur, 199. c. Cædunt Sarracenes a Constantinopolitana obsidione abeuntes, 206. d. Eorum R. Telericus confugiens Constantinopolim baptizatur, 273. d. Bello a Nicephoro petiti, & abnuente pacem dare, ab eis profligatur & occiditur, 338. c. Michael adu. eos monens, dolo Leonis Armeni, profligatur, 342. d. Hadrianopolim expugnant, 343. b. Sub Bogari Principe ad fidem conuertuntur, 401. b. Is in bapt. Michael vocatur, c. Prædicatores expertunt, legatione honorificentissima ad Nicol. Papam missa, 455. 2 Solos Apostolicos. 1. Rom. diu expulsis alijs admittunt, 460. c. A Concil. octauo expertunt cui Ecclesiæ subesse debeant Rom. an Constantinopolitana, 494. d. Regis deuotio erga Sedem Apost. 495. e. Papæ, & Sedi Apost. se subdit, e. Regnum quando extinctum, 617. c.

Atracti

- Afraacti per Græcorum fraudem ab Eccl. Rom. 495. e. Bello petiti a Leone Imp. subdunt se rursus diocesi Rom. 658. d. Constantinopolim obsident, conciliantur, rursus bella mouent, 573. b. Vincuntur a Rom. & post vincunt, 574. d. Constantinopolim obsident, 577. b. Thraciam vastant. 581. d. Pacem uendunt munerib. d
- B**Vrchar. Herbipol. Episcopus, 240. e. Moritur post ann. 40. sedis. 198. b
- C**
- C**ABILON. Concil. sub Clodoueo, 165. b. Aliud sub Guntherarum, 73. e. Aliud sub Car. M. 344. a
- C**ABILURUM vastatur a Lothario Ludou. Imp. filio. 387. c
- S.**CAECILIAE Corpus repertum sub Paschali Papa 365. b. Rursus post 800. fere ann. sub Clem. 8. c
- C**AECI illuminati: tres simula, S. Martino, 42. d. Alius ab eodem, 70. b. Alius ab Augustino Anglorum Episcopo, 27. e. Alius B. Stephano Iun. 256. d
- C**AECUS quidam Eusebius prodigiosa memorie, & scientia. 45. b
- C**ALIBATUS Clericorum sub sancto Gregorio, 91. b. Abrogatus in Pseudosynodo Constantinopolitana, 189. d. Collapsus in Africana, 191. e
- C**AESARAUGUSTA obsessa a Fr. Obsidionem redimit tunica S. Vincentii Mart. & aliis reliquis, 14. a
- C**AESARAUGUSTANUM Concil. secundum quo sanctum, ut Reliquia inuenta in Ecclesiis Arianorum, per ignem probarentur, 97. a. Tertium 187. d
- C**ALUMNIATOR conuictus calumniatori traditur, 421. c
- C**ALUMNIATRIX ancilla diuinitus punitur, 255. c
- C**AMPANA Senonensis Parisios deuecta, sonum amittit, relata, recipit. 138. e
- C**AMPANAE a Venetis ad Græcos quando transmissa. 454. c
- C**ANDIA quando, & vnde dicta, Creta. 370. b
- C**ANONUM violatorib. Communicandum non est. 329. c
- C**ANONES, Presbyterum epulari in bigami nuptiis, vetant, 329. d. 331. a. Excommunicatum post annum vetant absolui, nisi interim procurarit absolutionem, 329. e. Qui fidem rectam habere videtur, nec tamen Canonibus regitur, perfectus orthodoxus non est. 330. d
- C**ANONES nomine sextae Synodi a Pseudosynodo facti, & a Sede Rom. semper improbati, 188. b. Aquo tempore Græci fere semper a tholica Ecclesia diuisi. 189. d
- C**ANONIZATIO S. Suitberti a Pipino procurata, & cur dilata 246. e. A Leone III. post facta, 322. c
- C**ANONES, quibus ius Ecclesiasticum constituitur, 422. b. Quanti faciendi, c
- C**ANONUM liber siue Corpus, quod. 449. a
- C**ANONUM collectio Isidori Mercatoris, ceteris opulentior, sed recentior. 449. b
- C**ANONES Papæ opponere, est contra Canones se erigere. 509. d
- C**ANONIZATIO Sanctorum per quoddam tempus, qualis. 637. c
- C**ANTUS Psalm. in translatione Reliq. 89. b. Gallicanae Eccl. per Steph. P. restituitur, 246. d. Eius disciplinam Carolus Magnus emendat, 328. a
- C**APILLIS. Ioan. Baptistæ missi a Greg. Papa, ad Recaredum Regem pro magno munere, 117. d. Capillorum Cirri mitti soliti in signum adoptionis. 182. b
- C**APITULA Regum Franc. a Rom. Pont. probata, 403. d. 407. a
- C**APITUM trium Chalced. Concil. Controuersia penetrauit in Hiberniam. 94. c
- C**APITUM 27. responsiones Zachar. P. ad Gallæ. Eccl. 237. a. De eodem tentatur Theodolinda Reg. 99. c. Obeamdem vexatur Episcopus Mediol. 102. e
- C**APITUI vini, Dei virtute soluuntur. 89. d
- A**Greg. P. redempti, 94. d. III. d. Item a Io: P. 197. b
- Nec uili pretio a Mauritio Imp. magno eius malo, redempti, 118. d. Relaxantur oblato, pro eis sacrificio. 137. c
- C**ARCERE detenti a S. Germano liberantur, 8. b. Item a S. Columbano. 134. b
- C**ARCER Constantinopoli vnicus, & angustus vsque ad Phocam. 129. e
- C**ARDINALES omnes acti in exilium, 151. c. Eorum solum ex ordine promouendi ad Pontificatum. 261. c
- de Cardinalib. Constitutio Ioan. VII. Papa, 544. b**
- C**ARISSIACENSIS conuentus aduersus grassatores, 514. c
- C**ARNIUM humanarum esus in obsidione Urbis a Gothis, b. e. Et in penuria Liguria. 538. b
- C**APUANI duo Episcopi quando facti, Capuz veteris, & nouæ. 538. b
- CARO-

- Carolus Martellus, Maior domus Lotharii, 205. b. Profligat Reginfredum Maiorem domus Chilperici, cum ipso Rege, 207. a. Episcopum Rheim. deponit, & Episcopatum vsurpat. 6. Qualis vir esset, 209. b. Cædit ad interfectionem Sarracenos a D. Aquit. in Franciam euocatos, 213. b. Reprehensus ab Aurelianensi Episcopo, ipsum relegat, d. Sarracenos Narbona expellit, 226. b. Alios ex Hispan. aduenientes cædit, 227. e. Euocatur in auxilium Eccl. Rom. a Greg. 3. aduersus Longobard. eum Christianissimum filium appellans, 231. e. Moritur, 233. a. Quæ de eius damnatione feruntur, incerta, a
- Carolomannus & Pipinus Martelli filii. 233. e
- Carolomannus circa religionem accuratus, 234. a. Monet, S. Bonifac. de reuocando vsu Concil. a. Bonis Eccl. vitur ad bella, certis conditionibus, restituendis, 235. d. Monast. Fuldensi agrum circum circa per tria millia passuum donat, 240. b. Monachus efficitur, c. Micitur ab Aistulpho ad Pipinum Fr. in Frac. 246. d. Moritur, & refertur ad Callin. Monast. c
- Carolus qui post Magnus, in Regem, vna cum Patre & fratre iungitur, 246. b. Hunadum Aquitanix Ducem rebellantem capit, qui dimissus iungitur Longobardis, 262. a. Vxorem accipit Desiderii Longobard. Regis filiam, 263. a. Repudiat eam post annum, 264. a. Saxones pacat, obsidibus acceptis, 266. e. Torrës sitienti Exercitui diuinitus ebullit, 266. e. Cû plurib. Legationib. non obtineret a Desiderio, vt ablata S. Petro restitueret, veniens in Italiam, illum Papæ obsidet, 267. e. Aldegisum Desiderii filium Verona deicit, e. Romam pergens gloriose excipitur, 268. b. Donationem Pipini Patris confirmat, & nouam addit, 268. d. In dedicationem Papiam eum Desiderii accipit, & in Franciam abducit, 269. a. Reuersus in Franciam, Saxones, per Legatos, tribus præliis vincit, 269. b. Libertatem Ecclesiæ R. sancit. 269. e. Saxones duobus præliis fugat. 272. Rursum in Italiam venit aduersus Rosgardum Forouliensem Ducem, regnum Longobard. occupare molientem, 272. b. Et victum occidit, 273. b. Rebellantes Saxones, diuino miraculo, conterritos vincit, d. b. Deditionem facta plurimi baptizantur, b. Pam-pilonem, & Cæsaraugustam in Hispania capit & manib. nudat, at in redditu proditus a Vaseonibus cladem accipit, duobus de suis primariis occisis. 274. a
- Ter Maximus bellica fortitudine, scientia, pietate. 275. a
- Ex Hildegarde nascitur illi filius Ludouicus. 275. e
- Donationem Pipini Patris SS. Vincentio, at-
- que Germano confirmat, & auget. 276. a
- Bella aggreditur præmissis pietatis officiis, a
- Quanti faceret Ecclesiam Rom. 278. a
- Quater adit limina Apostolorum, a
- Gallias vestigales facit B. Petro, ite Saxoniam, 279. a
- Amittit matrem & vxorem, e
- Britones occidentales imperata facere cogit, 285. a
- Romam adit, & Ducem Beneuentanum Longobardum in gratiam recipit. 293. b
- Grammaticæ, & artis computatoriæ magistros, & Cantores ducit in Franciam. 294. a
- Sancit in vsurpantes bona Ecclesiastica. 296. b
- Querentib. quod ipsi ciuiles, & militares homines egerent, & Monachi abundarent, pie respondet. 296. b
- Hunos, ieiunio triduoano, Lit: niis, & Missis profligat. 297. b
- Aduersus Sarracenos piraticam exercentes, mediteraneanum litus & ostia fluminum munit, & Arelarum recuperat. 299. b
- Contradictiones aduersus Synodum Nicænam II. de Sanctis Imaginibus refert ad Papam. 301. e
- Legationem cum parte prædæ de Hunnis capta, mittit ad Papam. 311. b
- Collectam indicit, pro restauratione Sanctorum locorum Ierosolymis. 315. d
- Adit S. Martinum orationis causa. 311. e
- Luitgardam coniugem sepelit. 315. e
- Venit in Italiam contra Beneuentanos infectos Rom. Ecclesiæ. 315. e
- Coronatur Imperator Occidentis a Leone III. 316. c
- Quo iuramento se obstrinxerit Ecclesiæ Rom. 317. a
- Legatos mittit cum elemosinis Ierosolymam, 315. d
- Munera factus Imp. Ecclesiæ Rom. quæ miserit, 317. b
- Accipit Legatos ab Aaron Rege Perfarum, cum iurib. S. Sepulchri. 317. e
- Eius leges. 318. c
- Ecclesiam Rom. quam coluerit. d
- Quam fauent iudicis Episcoporum, 319. b. Particissimus in legibus condendis 319. e
- Consulit immunitati Ecclesiæ, 320. b. Expetit coniugium Irenes, ipsa annuente. 320. d
- Doctus, Doctorum, amator, & restitutor bonarum litterarum. 321. d
- Scholas in singulis Monasteriis, & Episcopis institui curat. 321. e
- In conuentu publico, ex testamento partitur filiis regna. 226. e
- Filiis commendat Eccl. Rom. c
- Testamentum Romam mittit confirmandum a Papa, e

- Collectionem lectionum cuius festiuitati accommodatarum fieri curat, item alteram ad bonos mores regularium, 328.a. Memorabile Testamentum, 340.c. Ludouicum F. Imp. coronat, & Bernardum Pipini filium Regem Italix, 343.e. Se inde totum precibus, & elemosynis, & libris corrigendis impendit, 344.a. Concilia curat celebranda, 2. Hospitalitatis studiosus, d. Moritur, 348. Eius Elogium. c. Ab Ecclesia Gallicana colitur inter Sanctos d. Longe post relatus fuit in numerum Sanctorum à Paschali, sed illegitimo Papa, quod a legitimis non fuit improbatum. d
- C**AROLMANNUS Magni Frater Rex inungitur Fr. 246. b. Vxorem accipit Desiderii Longobard. R. filiam. 263. a. Transfert honorificentissime & piissime corpus B. Huberti Leodiens. Episcopi, 264. b. moritur, b. Vxor cum filiis ad Patrem redit, c
- C**AROLUS iunior Magni F. Vuesfalos proffigat, 279. c
- C**AROL. Ludouici F. Rex Neustriæ declaratur, 391. c
- C**AROLUS Rex dictus Caluus bona Rhem. Ecclesie inter suos diuidit. 397. a
- C**AROLUS Aquitan. Rex Barcinonensē D. Bernardum occidit, 400. b cuius fil. in Patris vltionē, Sarracenis iustus multa mala patrat, 400. c. Bona Eccl. In gratiā Hincmari Archiep. sibi gratissimi, restituit, 403. e. Fratris filios in Monasterium trudit, 415. a. Sub eo infelix status Francie, 424. d. Ob eius tyrannidem coguntur Frāci implorare Ludou. Imp. auxilium, 427. c. Ganelonem vt proditorem accusat, apud Synodum, 429. b. Cogitat de inuasiōe Regnorum alienorum 432. d. Amarissimē rescribit Papæ, 510. b. Eius filia vidua, ab eius vassallo rapitur in matrimonium, 440. a. Raptor per Papā interpellat Regem pro venia, 440. d. R. in gratiam Papæ dat veniam, & filiam in Matrimonio, 446. b. Inuadit R. Lothar. defuncti Nepot. quod ad Ludouicum Fr. Imp. pertinebat, 498. b. Deterretur a Papa, 500. a. tertia monitione monetur, 502. a. Papæ deterrenti ab inuasiōe R. alieni, nō obsequitur, 503. d. Mortuo Lud. Imp. inuadit Ital. 516. e. Romam excurrit & Imp. coronatur a Papa, 517. a. rursus Ticini, d. Fautor litterarum, 521. b. Vercellis moritur, 523. c
- C**AROLUS Crassus Ludouici Calui fratris filius Romam euocatur a Papa Imp. coronatur, 533. a. Regressus in Franc Northm. auro auertit, 543. c. Moritur, repudiatus a suis, qui vxorem repudiarat, 533. a. Ad mendicitatem redactus, b. Visio illi ostensa de Inferorum penis, b
- C**AROLUS ignauus Carolomanni F. 549. a
- C**AROLUS simplex Lud. Balbi Imp. fil. 549. b. Quatuordecim annorum puer à Fulcone Rhemen s. R. Franciæ coronatur, in concilio Episcoporum, & Procerum adu. Odonem comitem Regis titulum vsurpantem, 557. c. Deterretur à Fulcone Rhemen s. ne sœderetur Northm. & bene illi cedit, Odōne aduersario mortuo, 562. a. sœderatur illis aduersus Robertum eius filium, & regno cadit. captus, & in carcerem detrusus, 578. b. Ab eo desiscunt Principes, & mox illi conciliantur, 576. b. Repudiatur, creato R. Roberto comite. 577. c. Educitur P. mandante, & rursus includitur, 580. e. Moritur. 581. e
- C**AROL. Lotharii frater repudiatur a Fratre ascito Rege Hugone ex D. Parisiensi, 627. e. Rhemos occupat, 930. a. in eo deficit. R. Frācorū a stirpe Carolina c. Quod eius sectatores dicerent omnia illi licere etiam in Eccl. e. captus ab Hugone carceri inclusus tenetur.
- C**AROLINA stirps omnino nō deficit in Ludou. Lothar. F. 627. e
- C**ARTHAGO à Persis capta. 139. b
- C**ASSINENSIS Monasterio destructo à Longobard. Monachi Romam migrant, 65. e. Restituitur, 205. d. Seminatum præstantium Antistitum, e
- C**ASSINENSEM Ecclesiā dedicat Zacharias Papa, 241. b. Priuilegium exemptionis, impositione suspectum, b. Donatio Ducis Beneuentani eidem facta, e. Floret eximijis viris. 159. e
- C**ASSINENSE Monasterium a Principe Capuano spoliatur, sub specie mutui, 398. a. Restituitur, 592. e
- C**ASSIODORUS nobilissimus doctissimus, & sanctissimus Gothorum Regnum, à Theodorico R. vsque ad Vitigem administrat, 44. d. Postea, in Monasterium à se extractum, se recipit, e
- B**IBLIOTHECAM instructissimam descriptam reliquit. 45. a
- E**IUS librorum catalogus, 47. b. Eius Chronographia consensit auctoris annalium chronographiæ. 44. c
- C**ASSIUS Episcopus Narniensis migrat in cælum, 40. b
- C**ASSITATEM, quo astu, Virgines Longobardæ tutatæ sunt. 118. b
- C**ATENA. S. Pauli Romæ custodita, 106. a. Item S. Petri, de cuius limatura mittit Gregorius Mj pro munere, 101. a. 124. d
- C**ATENA S. Petri liberatur Demoniacus. 614. c
- C**ATHECHESIM ad Gentiles instruendos, Venetæ in Anglia Episcopus, mittit ad S. Bonifac. 211. e
- C**ATHECHETICÆ Theodori Epistolæ. 347. d. 359. e
- C**ATHOLICE de tribus capitulis confligit inter se 34. e

CAtholici cognomen Reccardo ab Episcopis in Concilio tributum, Alphonsus asciuit. 229.e. Intermissum Ferdinandus impetrauit à Iulio P. II. vt esset hæreditarium Omnibus Hispaniæ Regibus e.

CAusæ Clericorum. Vide. Clericus.

CE

CEaduallæ tres Reges Britanorum celebrantur a Beda: sed tertius Felix, qui dimisso regno, & Romam peregrinatus; Baptizatus, in Albis, quod expetierat, defunctus est. 186.b

S. CErbonius Populoniæ Episcopus in Iluam insulam fugit à persecutione Longobard. 74. d. Miraculum in eo sepeliendo, e.

CH

Chalcedonensi Concil. fraudulenter additur, 32.d

CHambertus R. intrusum à Patre, & reiectum ab Episcopis, violenter restituit, 52.e. Presbyterum monentem de illius improbarione, plaustrum spinis suppleto impositum in exilium abstrahi iubet. e. Ob incestas nuptias à Parisiensi Episcopo excommunicatus moritur. 62.d

CHartularius, Iudex erat Ecclesiasticus, pro Rom. Pont. qui Chartophylax in Oriente dicebantur. 93. d

CHildebertus Clodouei F. edicit In Iudeos 8. a. Consulto Eremita, vt pius, Cesaraugustam obsidet in Hispania, vonens basilicam B. Auito, si victor redeat, 14. a. Euocatur in auxilium a Vigilio P. 25. d. Per legatos explorat Pelagium Pampam de fide. Cathol. 40. d. Proficit sub Germano Episcopo Parisiensi. 41. b. Eius Eleemosynæ commendantur. d. Basilicam extruit B. Vincentio Parisiensi, 43. d. Moritur, cum extruxisset Hospitale domum Lugduni, & Monasteria, 43. a. 44. a.

CHildebertus II. Chilperici hæres in Regno Franc. 76. a. Solicitatur ad bellum contra Longobard. à Mauritio Imp. 82. d

CHilpericus R. Franc. Suestionensis, Gelestinthæ, Athanagildii filiæ, vxorē accipit, 6. e. Ea, vxorata à Phredegūde concubina, reditū petens in patriā, exincta in stratu reperit. 56. Lychnus, ante eius sepulchrum appensus, cadens, nec rumpitur, nec spargitur, 57. a. Vindicta cadit super domum regiam 74. e. Declinas exignorantia in Sabellianismum, mox monitus, respicit, 75. e. Eius elogium, 76. a. Iudeos adigit ad Baptismum, 78. b. Describitur à Turonensi, vt Nero sui temporis, 81. e. A Sicario transfunditur c. Guntheramnus R. videt horribilem visionem de eius damnatione, & ex ea proficit, e.

CHramnus Lotharii Regis. F. rebellat à Patre, 38. b. Inimicum, qui ad Ecclesiam confugerat, obsidet, nec tamen audet inuadere. d. Receptus à Patre rursus profugus latet in Britannia, 44. b. Configens cum Patre capitur, strangulatur, comburitur cum vxore, & filiabus, 48. a

Chrismate vngere fronte baptizatos aliquando indultum presbyteris. 104. c

Chrisiani non omnes in Ecclesiis olim sepeliuntur. 47. d

Christum esse non naturalem, sed adoptiuum Dei F. ficere est impium. 150. b. 297. d. 299. d

Christum pingere in Imagine Agni improbant Cræci, probant Latini. 189. b

Chrisiani iniqui capta cruce à Persis deficiunt ad Iudæos. 137. a

Christianorum nonaginta millia Ierosolymis à Persis capta, Iudæis vendita, & discruciat, 136. d

Chronicon Cassiodori breue, 45. c. Victoris Tunnensis Episcopi Africani, 55. c. Bictarēsis. Abb. 93. d. Vetus Gallia à Pithoeo editum. 213. b

Chronologia auctoris respōdet Chronologiæ Iuliani Toletani contra Iudæos, 184. a. Item Cassiod. 44. c

Chrotoldis precibus impetrat vt Ciuille bellum sedetur inter filios Reges, 8. e. Plena dierum moritur femina Sanctissima. 35. b

CL

Claudius Dux Hispania vincit Franc. ingentem exercitum, 93. e. Honorifica eius metio apud S. Gregorium. 117. c

Claudius Scorus cuius temporis scriptor. 350. d

Claudius Taurinens. Episcopus, Iconomachus, & Hagiomachus. 376. a

Claues S. Petri cum limatura catenarum eius mittit S. Gregorius ad Childebertum R. 109. e

Claus miraculo insignis, 78. e. Mittitur ad viros Clarissimos. 113. a

S. Clementis corpus Chersona Romam transfertur. 471. a

Clemens Scotus Hæreticus damnatus. 237. c

Clericus nullum ad forum seculare trahat, nec Laicus Clericum. 8. b. Vxorati ne ordinentur Diaconi, nec Subdiaconi, nisi promissa ab vxoribus continentia. 10. e. Conueniatur apud ptoprium Episcopum, & Metropolitanum, 11. a. Mulieres subintroductas ne habeant, b. Ne seculari habitu incedant, 73. c. Arma ne ferant, 344. a. Sacrilegi, & infames sint, qui eorum bona vsurpant, 362. d. Interdictas mulieres à Clericis abstrahendas per secularem potestatem, statutum in Concilio Hispanensi. 86. d.

Comam ne relaxent sub anathemate, ex concilio Rom. 209. d. Paulinus in concil. Forouliensi, ne cum feminis quidem permissis a Concilio Niceno, habitare permittit. 298. b

Clerici ob incontinentiã eiekti Ecclesijs in Anglia, Monachis inductis Sæpius contententes restituti, duobus miraculis compescuntur, 619. e 622. c

Clerus Rom. vacante Sede scribit ad Scotos, 151. d. Solutus consuli à Rom. Pont. 184. b

Clodoueus Dagoberti F. Sacrilegus à Deo punitur. 164. c

Clotarius Vide Lotharius.

Cluniacense Monasterium instituitur à Berne Abb. Gigniacensi. 572. b

CO

COadiutor Episcopo quando dandus. 125. a

COloniense concilium sub Carolo M. in quo excepit legatos diuersarum Gentium, 278. d. Aliud sub Ludouico R. de Ecclesiastica disciplina, 504. d. Aliud de reprobis bonorum ecclesiasticorum, & de incestis nuptiis. 552. e

COlossus Rhodius ingens à Sarracenis contractus, & diuenditus. 160. d

COlumbanus Abbi. de Hibernia veniens in Britanniam Monasterium fundat, dictum Insulanum, cuius Rector Abbas semper Presbyter, omnibus preest, etiam Episcopis, 51. b. Hic, quasi alter Elias, veniens in Gallias, ibi floret, & ab altero Achab, & altera Iezabel persecutionem patitur 133. e. Arguit Theodoricum Regem de comercio Concubinarum, d. ad vocem eius vasa disrupa. e. alia miracula secuta. 134. b. Monasterio pellitur, & abductus in exilium, transit in Italiam, & Bobiense Monasterium ædificat, fauente Longobardo Rege. 135. b. Longobardos Arianos Catholicos facit a. animam coelo reddit, 138. e. succedit Attala. e

COmeta 3. mensibus apparet, trienniali siccitate consecuta, 174. c. Eo apparente Ludou. Imp. comparat se ad mortem. 391. b

COmpostellana Ecclesia dedicata. 564. b

COmpostella ab Arabibus capta & diruta, seruato diuinitus sepulcro S. Iacobi. 627. a

COncilia absque sententia R. Pontificis non celebranda, 263. 333. Legitima presente Rom. Pontifice per se vel per legatos, 283. e. a Concilio appellatur ad Rom. Pont. 61. d. Concil. omnia deferunt primæ Sedi, 636. a. Principes illis adesse non debent, nisi œcumenicis, ubi de fide agitur, 489. b. a Benedicto P. confirmatum, a Nicolao reprobatum. 458. d

AVrelianense tertium. 8. a

BYzacenum in Africa. 10. b

ARuernense. 22. d

AVrelianense quartum, 17. d. Quintum. 29. b

QVINTVM OECVMENICVM.

30. a

PArisense. 40. e

LVcnse in Gallæcia. 60. a

TVronense secundum. 61. a

LVgdunense primum. 61. d

BRacharense secundum. 63. a

LVcnse secundum, a

PArisense secundum. 71. e

CAbilonense. 73. e

MAtisconense. 1. d

BRennacense in Gallia. 74. b

LVgdunense secundum. 87. a

MAtisconense secundum. 82. b

VAlentium in Gallia. 83. d

TOletanum tertium, c

NArbonense. 86. b

ANtisiodorensis diœcesanum. 89. d

CAesaraugust. secundum. 97. a

PIctauense. 101. e

MEtense. 106. b

ROmanum. 109. a

TOletanum quartum. 148. d

QVintum 150. a. Sextum generale. 150. e

Conciliu.

AFricanum aduersus Monothel. 155. b

ROmanum in causa Monothel. 116. e

AVrelianense sextum. 159. e

TOletanum octauum. 160. e

NOnum. 162. a

DEcimum. 162. d

CLipiacense in Gallia, 164. a. Cabilonense. 165. b

EMeritense in Lusitania. 168. c

ANglicanum omnium Episcoporum, 171. e

VNdecimum Toletanum. 172. e

TOletanum generale totius Hispaniæ. 173. a

BRacharense tertium. 173. a

COncilia Italiae, & Prouinciarum damnant Monothelit. hæresim. 174. e

ROmanu damnans Monothel. sub Agatone. 175. d

SEXTVM CONCILIVM GENERALE IN TRVLLO. 176. d

ROthomagensis. 180. d

TOletanum decimum tertium. 183. b

DEcimum quartum. 182. a

DEcimum quintum. 185. e

DEcimum sextum. 190. a

DEcimum octauum. 195. b

CAesaraugust. tertium. 187. d

Romanum, de Canonib. sextæ Synodi
 improbat. 199. a
Aliud, in verita cõnubia ineuntes, 209. c
Aliud, sub Gregorio II. 215. e
Aliud, sub Greg. III. 226. a
Aliud sub Zachariã, de octo quibusdã
 nominibus Angelorum. 239. b
Aliud sub Paulo I. 253. c
Vernenſe sub Pipino. 250. c
Gentiliacẽse sub eo de cultu S. Imagin.
 & processione Sp. S. 258. b
Romanum, quo Constantinum Pseudo
 Papæ, comitia, & acta omnia abrogata,
 & incensa. 261. b
Statum in eodem ne quis in postero
 Papa eligatur, nisi saltẽ Diaconus.
 Vormaticense Secundum, 263. a. 266. c
In Bauaria, cuius extant fragmenta,
 apud Velferum. 272. a
In Duria, sub Carolo. 273. b. nec vero
 conuentus hi tantũ Laicales erãt. c
Paderburnense ad stabiliendam Saxo
 num ecclesiam. 273. e
In eo excepti tres Sarrac. Duc. ab Hispania
 cõciuitatib. quib. præerant. 274. a
In Duria aliud sub Carolo. 276. a
Lipix in Saxonia sub Carolo de erigen
 dis sedib. in Saxonia. 277. c
Colonienſe. 278. d
Paderbornense in quo status Ecclesiæ Sa
 xonicæ dispositus. 284. b
Constantinopolitanum pro S. Imagini
 bus ab Aduersariis disturbatum, ab
 Imperatorib. dilatatum. 284. e
N I C A E N V M S E C V N D V M
 P R O I M A G I N I B. 285. b
Forouliense sub Paulino de Processio
 ne Spiritus Sanctus, & Christo filio
 adoptiuo non dicendo. 297. c
Ratisponense in Felicem Vrgelitanum
 asserentem Christum Dei filium, adop
 ptiuum dicendum. 298. e
Francofordienſe Plenarium appellatũ,
 de adoptiuo filio Dei. 299. d
Alirinense ex occasione sacrilegii Ducis
 Veneti. 321. c
In Theodonis villã, occasione necis Ioã
 nis Episcopi, in quo censura renouate,
 & auctã in sacrilegos. 323. a
Constantinopol. quo restitutus Iosephus
 Oeconomus adulterinarum nuptiarũ
 conciliator, contra canones. 326. a
Aliud quo nefaria decreta sancta de
 adulterino coniugio Imp. 331. e
Quod Mœchosynodũ vocat Theodor.
 332. a
Aquisgranense de Spiritum S. quod, ex

Con
ciliũ.

filioque additum fuerit Symbolo ab
 Hispanis, & Gallis. 335. b
Aliud, in quo Carolus Ludouicum fi
 lium, Imper. coronat, & Bernardum
 Italia Regem. 343. e
Moguntinum, Rhemenſe. Turonense,
 Cabilonenſe, Arelatenſe. 344. a
Iconomachicum Constantinopoli. 347. c
Aquisgranense. 355. d
Aliud generale, 356. a. quo quæ ab Abb
 cum Monachis statuta essent, pro mo
 nastica disciplina octoginta capitib.
 obseruari mandatum. 356. b
Aliud in quo multa de statu Ecclesiæ, &
 Monasteriorum addita ex auctoritate
 Apostolica. 360. b
Parisiense de veneratione Imaginum.
Actiniacense. 387. d
In Theodonis villa. 388. b
Aquisgranense de vtilitatib. Ecclesiæ.
 Lugdunenſe. 390. e
In Carisiaco, in quo Ludouicus Caroli
 F. Regem Neustriæ coronat. 391. c
Aquisgranense, quo Lotarius Regno
 priuatus. 394. b
Constantinopolitanum in quo restitu
 tus cultus Imaginum. 395. a
Bellouacense, quo electus Hincmarus.
 Episcopus Rhemenſis. 401. d
Meldenſe de causis calamitatum. 403. b
Parisiense, de eadem re. 405. e
Moguntinum, primum sub Rabano de
 usurpatis bonis Ecclesiasticis. 408.
Moguntinum secundum sub Rabano.
 fere de eodem. 409. d
Pseudo Concil. Cordub. de interdictio
 do Martyrii. 414. b
Sveſiõ. de ordinatis ab Ebbõ Rhe. 415. b
Rom. de Ecclesiast. disciplina. 406. c
Vãbetinũ in Gallie errorib. quorũdã.
 qui dicti sunt Prædestinatiã. 420. e
Ticinense pro Ecclesiã. libertinũ. 421. b
Britanicũ 422. b. de consulendo Papã.
Carisiacense ex quo Rex misit admoni
 tionem ad suos, qui defecerant. 424. b
Moguntinum de iure Ecclesiastico. 425. c
Apuđ Si Quintinum. 426. a
Ad Sablonarias. 439. e
TVllense Gener. ex 12. prouinciis de Ve
 nilonis prouisione. 429. b
In Neustria de querelis Regum. 524. c
Confluentanũ Concil. 572. b
Pontigonense. 519. a
Rauennense totius Ital. Episcoporum. 525. b
TRecense Generale de cõfirmatione ex
 cõicationis in Fracorũ, & alios. 528. b
Vangion. de causa inter Colon. & Am
 burg. Episcopos. 549. a
Colo.

Colonienſe de ſacrilegis inuaſoribus re-
rum Eccleſiæ. 552.e
Moguntinum de calamit. illatis a Nor-
thmannis, & a Graſſatorib. 553.e
Rom. Gener. de miſero ſtatu Eccleſiæ,
557.e
Triburienſe in Germ. de Eccleſiaſtica di-
ſciplina. 559.e
Ouetenſe de ea Eccleſia Metropolit. ef-
fecta. 565.a
Rom. quo examinata Iura Lamberti, &
Berengar. ad Imperium. 566.b
Sueſſion. de correptione morum. 569.a
Confluentarum in Gall. ne intra 7. gradū
nuptiæ conciliarentur. 572.b
Concil. apud Troſleium diœcef. Rhem.
de uſurpatione bon. Eccl. 578.e
Aliud ibidem, in quo acta publ. peniten-
tia a Comite, qui vxori uiuenti ſuper-
induxerat aliam. 580.e
Duisburg. ob Metenſem Episcopum ex-
cæcatur. 581.a
Rhem. de prædonib. ad correptionem vo-
candis. 584.e
Aquiſgran. Gen. de confirmatione ele-
ctionis Ottonis Reg. 586.c
Sueſſion. de cauſa duorum qui ſe Episco-
pos Rhem. profiterentur. 588.e
Conſtantinopolitanum quo doſoſe depo-
ſitus eſt Tryphon, ſuſſectus Theophy-
laſt. 590.c
Viriduri. in cauſa inueterata Episcoporū
Rhem. 593.c
Aſturienſe de Chriſtiana diſcipl. e
Moſenſe de cauſa Rhem. 592.e
Gener. in eadem cauſa. 594.b
Romanum quo confirmatur damnatio
epiſcopi, & Rex ex cōmunicatur. 595.a
Auguſtanum, quo Berengar. ſe ſubiicit
Otoni. 596.c
Nouiomenſe de Feriando die 5. Hune-
gundis. 597.e
Meldenſe de cauſa Rhem. 604.e
Romanum quo inique exautoratus Io:
12. Papa, & Leo intruſus. 606.a
Gener. Anglię adu. Incontinentiam Ce-
ricorum. 615.b
Rom. Gener. de confirmatione priuileg.
quorundam Anglicario Monafterio.
616.c
Gener. Ingelheim in cauſa. 5. Vdalrici
petentis miſſionem ab episcopatu.
617.e
Concil. apud Mutinam, in quo compoſi-
ta quædam controuerſia. 618.c
Conſtantinopolitanum quo Baſil. Patr.
depoſitus. 619.d
Vuinton. de cler. reſtitui petentib. e

Con
siliū.

Con
ciliū.

Calix. reclamantib. Cler. 622.b
Rom. de quodam Episcopo. 625.b
Siluaneſt de anathem. inferendo prædo-
nib. 630.d
Moſom. in cauſa Rhem. 638.b
Rhem. in eadem cauſa. c
Rom. de pacifica electione Imp. 643.c
Rom. de Episcopo tenente duas Paro-
chias. 653.b
Rom. quę damnata Theopafchit. here-
ſis. 439.b
Aquiſgran. de falſo crimine probando in
gratiam Locharij R. 439.c
Ad Sablonarias, de cauſa nobiliſ. adulte-
ræ 439.e
Rom. de legatis Præuaricatorib. 441.c
Metenſe, quo Regina innocens damna-
ta. 443.e
Siluaneſtenſe, quo ex errore amare ſcri-
bunt ad P. 444.e
Sueſſion. de Cler. depoſitis ab Hincm.
458.d
Treceſe de ordinatione cler. Rhem. 460.e
Rom. in cauſa Photii. 480.b
Oſtaum de reſtituenda Eccl. Conſtan-
tinopolitana. 483.d
Prædatorium Concil. Metenſe. 498.b
Colonienſe de Eccleſiaſtica diſcipl. 504.d
Duliacenſe de appellatione Hincm. Lau-
dun. 508.c
Rom. quo Aldegifus hoſtis eſt Reip. iudi-
catus. 513.d
Cariffiacum contra Prædones. 524.c
Franſund. d
Ticinenſe quo Imperium Carolo confir-
matur. 527.d

Coniuratio in Phocam Imp. 131.e. In Ludouicū
Imp. a filiis, & proceribus. 384.b
Conon P. Thrax 183. e. Carpitur ab Anaſtaſio,
quod elegerit Episcopum Antiochenum in-
conſulto Clero Rom. præter moiem, 184. b. or-
dinatum Kilianum Episcopum emittit ad præ-
dicandum Gentib. 184.b
Contentio inter S. Bonif. Mogunt. & Colon. Epi-
ſcopum, de Friſonum eccleſia. 249.a
Conſtans Imp. Monothelita Maximam Mona-
chum, & Maximam Apoſt. Sed apocriſarium
ablegat in extremas terras, 158. c. Martinum P.
ui abſtrahendum curat Conſtantinopolim c.
nauali prælio victus ab a Sarracenis, vix eua-
dit, 161. b. Dona Romam mittit, vt vendit ſe
Catholicum, c. Fratre interfecto, ab eo, per vi-
tum, abſterretur, 163. e. Bellum mouet Lon-
gobardis, 165. c. Romam veniens omni obſe-
quio excipitur a Papa, & quo Conſilio. 166. Vi-
ctor exiſtit de rebelle Præfecto, 168. d. Syracu-
ſis in balneo occiditur. 168.e

Constantinus filius caepit Imp. & Tyrannum interficit, 169. a. Imperat. cum fratribus, Pogonatus dictus, 169. a. Vrgens reconciliationem Orientalis cum Occidentali Ecclesia, Theodorum I. Monothelitam Constantinopolitanum Episcopum reijcit, Georgio Cath. substituto, & scribit ad Papam, 174. b. Liberat Eccl. Rom. a pensione pecuniar, pro confirmatione electi in Papam, 179. c. Rauennatem Eccl. obsequentem reddit Eccl. Rom. 181. e. Tradit natos suos in filios Papæ, per quamdam solemnitatem, quasi adoptandos, 182. b. Moritur, 182. b.

Constantinus, a. fædaro fonte baptismatis, Copronymus, dictus, 209. a. Iconomachus impius, 232. b. Sulcitat illi Deus aduersarium Artabasdam, qui inuadit Imperium, b. recuperat, 236. b. Intentus stabiliendo Imperio nulli, fidei causa, est molestus. c. Pseudosynodum celebrat contra Simagines, 247. c.

Constantinum Menochum Patriarcham, ipse Laicus instituit, 247. d. delectis Sanctorum imaginibus, arborum, & ferarum figuras reponit, & multa alia impia instituit, a. Ex edicto contra colentes sacras imagines, carceres replet, 253. e. Infensus maxime Monachis, Stephanum Iuniorem sibi expugnandum deligit, 254. c. Nestorianum se Patriarchæ secreto prodit, 256. a. Per iuramentum explorat cultores imaginum, 257. a. Classẽ aduersus Bulgaros amittit, 257. a. Monachos Ludibrio exponit. b. Primates plures, & alios plurimos exiliis, obsecratione, morte multat. b. Idem Hogiomachus & osor SS. Reliquiarum, Sanctæ Euphemie in profundum abijcit. b. Tentat Fracos legationibus, & muneribus allicere ad se aduersus Papam, 158. b. Stephanum Iuniorem interficit, 259. b. Pseudo Patriarcham a se intrusum, contumeliosissime tractatum, obrutur, 259. c. Negat Christum Deum, & Mariam, Deiparam, 259. c. Eius Scuita, & Elogium impietatis. d. Persecutio in cathol. 260. a. In Monasteria, & eorum bona, libros, Vata, reliquias, immanitas, 263. e. Moritur tandem impius, 270. e. aliud impietatis elogium, 271. a. Filiam reliquit Sanctam nomine Anthusam, 271. b.

Constantinus Leonis 4. fil. Copron. nepos, cum Irene matre Imp. 276. e. desponsam sibi Car. M. filiam repudiat, 294. d. acclamatur Salus Imp. ab exercitu, 296. d. Rursum cum Matre Imp. 297. a. Profigitur a Bulgaris, 297. a. Primarios excecatur, 297. b. rursum Solus Imp. legitima vx. dimissa & alia ducta. 309. b. Plaronem relegat cum Monachis, 309. e. Theodorum studitam tentat blanditijs, post cædit & relegat excecatur a matre, & moritur, 312. b.

Constantinus VIII. Leonis VI. F. Imp. 571. b. Romanum Patricium asciscit collegam post plures annos solus Imperat. 591. b. Veneno a

fil. tollitur, 602. b. eius vitia, & virtutes, c. admonitio eius ad fil. de non iucundo coniugio cum exteris, nisi cum Francis. d.

Constantinus Laicus per eum intrusus in Sedem Rom. per vim occupatam tenet anno 1. & m. 1. 258. d. Ex Concilio Episcoporum deicitur, 260. b. a factiosis excecatur, d.

Constantinopolitanam Sedem prefert alijs, post Romanam, Iustinianus II. d.

Constantinopolitani ob Auarorum, seu Hunnorum incurfione meditantur transire Chalcedonem, 118. d.

Constantinopolitanæ Ecclesiæ status sub Michaele, 430. e. Postulat legationem a Rom. Pont. ad vniõnem faciendam, 470. c. Schisma te inter se scinditur, 525. c. ex domestico schismate vnitur, 576. a.

Constantinopoli Episcopi non nisi permissione Rom. Pont. pallio vtebantur: post, qua occasione illud sibi vsurparent, & omnes Orientis Episcopi, 584. b.

Constantinopolitanum Concil. in quo Syracusan. Episcopus depositus, assensu R. P. 419. e.

Constatinopolitani Patriarchæ.

EVtychius Monachus, ex visione facta Iustiniano fit Episcopus Constantinopols, 29. d. quo expulso, intruditur Io: 48. e. Eo mortuo, Euty-chius restituitur, 60. a.

IO: ieiunator, 78. e. arroganter vsurpans sibi nomen æcumenici, 4. Vniuersalis, aduersarios experitur Pelagium P. 80. & post. S. Gregorium, 107. 108.

Cyracus III. a. obfistit Phocæ molienti extrahere ab Ecclesia vxorem, & filios Mauritij, 129. a. Summis precibus impetrat exitum a Vita, 130. c.

SErgius Monothelita. c. moritur, 151. b.

PYrrhus Monothelita. b. qui suspectus Maiestatis fugit in Africam, vbi disputans cum Maximo Monacho, hæresim Monothelit. Romam profectus, damnatur, 153. b.

PAulus Monothelita. b. damnatur & deponitur a Theodoro P. 156. a.

PYrrhus item, cum rursum ad hæresim redisset, 159. c.

PETrus Monothelita, 160. a.

THomas falso dictus catholicus, 162. c.

IOannes & ipse falso putatus catholicus, 163. c.

Constantinus probabiliter catholicus, 166. b.

Theodorus omnium impudentissimus Monothelita. Deposito Georgius subrogatur, 174. b. quo mortuo, sistẽ facta fidei cath. professione, Theodorus restituit, 178. a. eius fraudes recensent, a. Paulus.

PAULUS ex Laico. 182.c
CALLICINUS ex Vnserum custode. 188. a. primus omnem Generalem Synodum, absque auctoritate Rom. Pont. conuocat, & canones condit. c. Depositus, in exilium Romani mittitur. 197. d
CYRUS, 179. e. Io: Monothelita. 202. c. quo deiecto
GERMANUS, 202. c. quo relegato, Isaurus Iconomachus;
AMASTASIUM proditorem Germani, ex discipulo, substituit, 221. b. Qui deiectus, post, propter summam improbitatem, restituitur. 236. b
CONSTANTINUS ex Silei Episcopo, a Laico Imp. Patr. instituitur, 247. d. ob secretum proditum ex auctoratur, relegatur, necatur. 259. c
NICETA Eunuchus c. Canones a Copronymo intruso. 260. a
PAULUS intus Cathol. foris hæret. abdicat, Monasterium ad pœnitentiam petens, protestans nõ esse in hæresi salutem. 280. d
TARASIVS ex Laico inuitus, 281. a. Vide TARASIVS. NICEPHOR. qui ex Secret. ad solitudinem se receperat, inuitus & reclamans, 325. quo deiecto in exilium a Leone Armeno.
THEODOTUS intruditur iconoclasta nequissimus, 348. a. Vide NICEPHORUS a secretis.
METHODIUS, 395. b. Vide Methodius.
IGNATIUS exectus, ex Monacho, 409. b. Vide Ignatius.
PHOTIUS ex Eunuchis, & Laico, viuo Ignatio, intruditur, 428. b. Quo deiecto, & relegato, mortuo quoq; Ignatio, Stephanus Basilij F. subrogatur, 551. a. relatus in Menologium. 553. e
ANTONIUS CAULEUS, 553. e. Clarus Sanctitate, & miraculis. 555. d
NICOLAUS MYSTICUS, erat id nomen dignitatis. 555. e. quem deiecit Leo Imp. Suffecto Euthymio Monacho spiritu prophetiæ claro. 564. d. quo deiecto reuocatur Nicolaus, 570. d. Cui succedit Stephanus ex Episcopo Amalæ. 582. c
THEOPHYLACTUS Rom. Imp. fil. cum sexdecim esset annorum, & interim dum adulesceret ad legitimam ætatem. substitutus est Tryphon Monachus, 584. a. quo post dolose deiecto, iniuenit Theophylactus. 590. c
POLYEUTUS ex Monacho, uir egregius, 599. d. Vide Polyeutus.
BASILIVS SEAMANDRENOS, 615. a. quo in Concilio deposito, creatur Antonius Strodites, 619. d. ob Bandæ rebellionem sponte abdicat, 620. b. Nicolaus Chrysoberges. 623. c. Sisimius, 639. e. Sergius ex stirpe Photii schismatis auctoris, quem & secutus est. 653. e
CONSULES addi Falsis, quando desitum. 9. e
CORBEJAM Gall. quis ædificarit, 168. a. quis Saxoniæ. 369. e
CORBINIANUS Frising Episcopus, missionem pe-

tit ab episcopatu, nec impetrat, 212. c. Incestas arguit Ducis nuptias. d
CORDUBENSIS persecutio & Martyres, 411. d. 413. a 414. b. 416
CORIPPUS Africanus Poeta Iustinum carmine cecinit. 50. a
CONSULTATIO an pax admittenda ea conditione vt captiui reddantur. 341. d. e
COTTIAS ALPES Aripertus restituit R. E. 198. b. Luitprandus confirmat. 205. a
CR
CRESCENTIUS Numentanus nobilis Rom. sub titulo Consulatus ex arce infestat. Pont. 626. e variant auctores de eius misero exitu. 640. e
CRUX Sancta captis Ierolym. in Persidem translata, 136. c. recepta & Constantinopolim delata, 144. d. Ierolymam relata, 145. b. Honestatur hymnis, 54. miracula per eam edita, 55. a. dat oilium, 115. B. Constantinopolim trãsfertur ne veniat in potestatem Sarracen. 157. e
CRUX cum limatura de catena B. Perri dono a Greg. M. niissa, 101. a. 124. d. præferri solita equi tanti Papæ. 421. e

CV

CVRRIPERTUS R. Longob. multis nominibus laudabilis. 187. e

CY

CYPRIA Synod. 153. d
S. CYPRIANI ossa in Gall. delata, B. item Martyrũ Scillitanorũ. 327. c. indeque pars Venetiæ, data Legatis a Carolo M. cum forte ibi adesset, c
CYRUS, ex Lazarum Antistite, fit Patr. Alexandrin. ab Heraclio, 146. a. ex Synodõ Alexandrina viam parat hæresi Monochelit. 147. e

D

DACIUS Episcopus Mediolanensis instat Belisario, vt ad se milites mittat ad liberandum Mediolanum, & Liguriam a Gothis, b. Ab excidio Mediolanensi profugit Constantinopolim, 6. e. In itinere domum a dæmonib. infestam liberat. 7. a
DALMATIA deficit ab Imp. Orientis. 379. c
S. DALMATIUS Ruthen. Episcopus moritur, 76. a. quem presbyter fatuum vocans concidit mortuus. 76. a
DÆMONIACA mulier longe absens prædicat mardatum Leonis diuerberandi Theodorum Studitam, 362. b. Altera item rustica latinè redarguit Francos suorum peccatorum. 381. e
DAGOBERTUS Lotarij filius, sterili vxore dimissa, b 4 vxorem

- vxorem Monialem sibi sociat. 147. b. Reprehensus ab Amando Traietens Episcopo, eum eicit. c. Dimissis concubinis ex vxore gignit filium, quem baptizandum, & educandum S. Amando ruocato traditur. 514. e. Patrimonij sui haeredes relinquit Ecclesias, 154. a. Moritur, 155. e. Viso de eius purgatorijs penis. e.
- D**anis predicatur à S. Vuilebrordo 192. a. Multi cum R. Haraldø conuertuntur, 378. a. Civili bello concidunt, 419. d. Rursum ad interuentionem se cœdunt, 426. e. Rex eorum fit Christianus, 427. a. Inuadunt Scotiam, 504. e. Inuadunt Angliam profugiente R. 515. c. Eorum R. Cætro an. Anglis superatus, fit Christianus, 532. b. Eorum A. postolus. S. Ansgarius Successor Rembertus. 553. c.
- D**ani Christiani persecutionem patiuntur, 574. d. Rex per Henricum Germaniæ R. conuertitur, 586. b. Debellantur ab Othone, 595. d. Haraldus R. primus Christianitatem illis indixit, 623. a. Filius persecutus est, b.
- DE**
- D**efensores R. Ecclesiæ qui, & quot: Eos constituendi formula, 114. e. Quod eorum munus. 115. a.
- D**efinitio longissimæ controuersia inter Dolensem, & Turonensem Episcopos. 429. d.
- D**esiderius Viridunensis Episcopus pecuniam mutuam à R. acceptam distribuit ciuibus egētib. ad negotiandum. 13. d.
- D**esiderius fit R. Longobard. fauente P. 250. b. Seditionem, & cædes mouet Romæ, 258. e. Primarios Rom. iura B. Petri repetentes excæcat. 261. c. Fidem frangit Pontifici. c. Ab Adriano. petit fœdus firmari, & interim inuadit Exarchatum & inter cætera Ducatum Ferrariæ occupat. 265. c.
- D**epredatur Ditionem Rom. & fraudulenter aperit conspectum Papæ, 266. a. Tendens Romanam, deterreret sub anathemate, ne fines Romanos attingat. 267. a.
- D**eus ad regendam Ecclesiã eam diuisit in Pontefices, & Reges. 243. e. 325. d.
- D**ededit ex Subdiacono, nouo exemplo, fit P. 137. d. Osculatum ægrotum. sanum reddit, 138. a.
- DI**
- D**ionysij Areopag. opera, eius ante propè mille annos habita. 157. d. Violato eius sepulchro. Rex Clodoueus. II. in amentiam incidit, 164. c. Opera eius à Michaelè Balbo missa ad Ludouicū Imp. in cuius sancti vigilia plura miracula edita, 373. d. Hilduinus Abb. iussu Eudouici. latinè vertit. e. De eo qui scripserit, 388. a. Vi-
- tam scriptam à Method. Latinè vertit Anastasius. 525. a.
- D**e Dispensatione, & dissipatione differit Studita. 229. c. Dispensandi in Canon. non omnes Episcopi potestatem habent, 332. b. Adulterinum Coniugium ex Dispensatione legitimum appellari non potest. 333. c.
- D**ispensatio cum Diac. in Matrimonio, Regni causa, 409. a. Cum Subdiacono eadem de causa, 422. d.
- D**isputatio Pyrrhi, & Maximi, qua purgatur Honorius a calumnia, & Pyrrhus abnegat Heresim Monothelit. 154.
- D**isputatio inter Scotos, & Anglos de paschatis die. 166. a.
- DO**
- in **D**Omibus Eccl. Iudices, nec placitum teneant, nec hospitentur ex Conc. Rom. 566. d.
- D**ONati translatio corporis Corcyram ab Episcopo. 118. e.
- D**ONatio Pipini Ecclesiæ Rom. 248. d.
- D**ONus P. 173. b. Moritur. 174. b.
- D**ONus II. P. siue Dominus, siue Dominio Sedit. M. 3. 617. d.
- DV**
- D**Vcatum Ferrariæ restituit Ecclesiæ Romanæ Desiderius Longobard. Rex. 250. c.
- D**Vella in Francia interdicta. 421. 2.
- D**Vliacense Concil. in Gallia. 508. c.
- S. DV**nstanus ascitus consiliarius R. Angliæ, calumniaribus æmulis eicitur, 588. b. Reuocatur Ibidem. Edredus successor Regnum illi gubernandum committit, 593. a. Ex Mon. presbyter ordinatu, 593. d. Eduinum Regem exemplibus procacium foeminarum abstrahit, & in exiliū eicitur, 599. a. Reuocat, & Vuigorn. Episcopus efficitur, 600. e. Paulo post Cantuar. 601. b. Eduini animam impetrat ne damnatur, 601. e. Romam venit. ad pallium petendum, 602. Ex auctoritate Ioan. 13. celebrat Concil. de incontinentia cler. 615. b. Castigat Regem. adulterum, 615. d. Confitenti flagitium penitentem pœnitentiam iniungit. Ibidem. Arcet Ecclesia sacrilegum præporentem, mandante Regem, vt restituat, amplius illum excommunicat, 616. a. Qui obtinuerat Roma absolui, non nisi pœnitens absolutionem impetrauit. b. Prophetice interminatur Regi. 612. a. Miraculo seruatur. b. Eius prædictio. d. Moritur, vir planè clarissimus. 628. d.

E

EBroinus Magister Domus Regiæ Franc. ex leui suspicione detinet legatū Romani Pontificis ne transmittat in Angliam. 169.c. Mortuo Lotario, præ timore Childerici filii fit Monachus Luxouienfis, 169. d. Regnante Theodorico, dimisso monachatu & Maior domus restitutus tyrannice vexat Episcopos, 183.c. triennio post trucidatur, & a quodam, quem ipse excaeca uerat, orante, uidetur abstrahi infernum. 185.c

EC

ECclesiæ libertas oppressa, & iura ecclesiæ lesa, ne gligentia Regum franc. ca usa cladum, 383.c. 405.b
ECclesiæ immunitas 2. b. 71. c. 82. c. 84. b. 295. e
ECclesia eos grauiorum criminum recipit ad pœnitentiam, non tamen ad honores. 443. e
ECclesiæ dispositio a Christo, 445. c. Eius præceptū est, quod ab vniuersa ecclesia definitur. 487. d
 ab Ecclesiasticis legibus declinare in gratiā Principum, perniciosissimum. 541 d
ECclesia Romana Sede vacante quomodo administratur, 76. e. Præconia eius, 362. e. Vide Romana.
ECclesiæ fiscus ex pœnis commodum ne sentiat, sed pauperes, ex statuto Greg. P. 92. c
ECclesiæ primarij non solum theoreticam sed & praxim rerum ecclesiasticarum exercebant, & canebant in ecclesia. 384. e

ED

EDitha Sanctissima Virgo. S. Eduard. foror miraculis clara. 626. b
EDitio scripturę vulgata emendata ab Albino, Carolo Magno debetur. 265. c
EDuardus R. Angl. à nouereca occisus miraculis fulget. 621. e

EG

EGbertus Hibernus Scotos monachos reuocat a Schismate. 206. b
EGbertus Eboracensis Episcopus, vir doctissimus, Albini Magister. 254. a. quantus vir fuerit, 264. d

EL

ELeemofinæ nomine celebres, 78. b. Childerius Rex Franc. 41. b
ELeutherius exarchus, occiso Neapolis Præfecto, affectat Italiæ regnum. 139. c

S. Eligius Nouiomenfis Episcopus flandrorum Apostolus. 168. a
Elipandus Episcopus Toletanus Christum secundum humanitatem asserit filium Dei dicendum adoptiuum, ex quo inferuntur duæ in eo personæ, 280. b. Tentat de hac hæresi Regnam vidnam, quærem desert ad Episcopos, 289. a. Aduersarios experitur Beatum Presbyterum & Aetherium Episcopum, b
ELphegus vita, & prophetia clarus. 595. d

EM

EMeritense Concilium in Lusitania. 168. e

EP

EPiscopi merito satagunt ne sub principibus hæreticis degant. 5. b
EPiscopus Apamex non recusat spectare equestre certamen cum Cosrho, ad eum molliendum. 3. c
EPiscopi erga Vigilium Papani, in causa trium capitulorum, varie affecti. 22. c
EPiscopi Regia, non Canonica auctoritate electi, non admittunt, ex cõcilio Parisiensis, 52. c Regia auctoritate Lotarii datus, excluditur dicto concilii, & male restituitur a Chariberto Clotarij filio. c
EPiscopi merito depositi, sed inconsulto Romano Pont. mandantur restitui. 61. e
EPiscopi Hispaniæ plures clari exulant propter fidem. 76. c
EPiscopi Galliæ Sãctitate, & miraculis clari. 77. b
EPiscopi inuigilent Indicibus ex Reccaredi Regis præscripto. 84. b. Romam euocati, nec conuicti ad sui purgationem iurare compelluntur, supra corpus B. Petri. 96. a. Non est Episcopus qui alienam inopiam suam non putat. b. Ne litigent cum Præsidibus, & officiis eos demerere audeant, de quo sunt aliquot Gregorij epistolæ. 112. a. Quomodo se gerant in peste, 117. e. Duo in singulis fere ciuitatibus, sub Longobardis Arianis. 157. a
EPiscopus in Concilio Toletano decimo, ob carnis lapsum, sponte se accusans, abdicat. 172. d. Illis quantum tributum in Hispania. 179. d. Illis permissa concilio 13. Toletano, quæ Regis esse viderentur, 181. b. Sisbertus Toletanus Maieftatis conuictus deponitur. 190. a
EPiscoporū Sacramentū quod Romano Pont. exhibetur. 210. d
EPiscopi a Principibus ne eligantur ex canone. 3. Septimæ Synodi. 292. a
 Illorum Iudiciis fauet Carolus Magnus, 319. b
EOrum mensa qualis, 344. b. Scholas erigant in quibus præcipue doceatur theologia. 344. b
 Episcopi

EPiscopis obediant comites, & Iudices sacula-
res. 345.e
EPiscopis exautoratis permiffum communicare
inter Laicos. 398.e
Dari a Regib. ne sine ex amine recipiatur, 421.a
GVm Regib. quomodo se gerant, 445.a. Quan-
tum illis tribuerit Arnulphi R. 560.a
Iudicent de adulteris & aliis Scolarib. ex Cõ-
cil. Rauean. 566.e

ER

ERror profitentium omnes ab inferis liberatos,
descendente Christo, qui ipsum hic confessi
sunt. 111.b

EV

EVagrius primus ex Græcis, qui legantur, ortho-
doxus historicus. 106.d
EVcharistia in Altari sub Crucis titulo compo-
natur, 61.b. Non sumenda a mulieribus nuda
manu, sed Dominicali, idest linteamine mun-
do, 89.e. Iconoclastę vocabant eam Imaginē,
confitentes tamen esse verum corpus, & san-
guinem Domini. 271.e
EVcherius Aurelianensis exul a Carolo Martel-
lo, moritur. 226.c
EVDæmon Martyr sub Sarracenis. 234.d
Eudo Dux Agrania euocat Sarracenos in Gal-
lias ad vlciscendos suos inimicos. 213.b
EVgenius. I. Papa viuenti ad huc Martino subro-
gatur, 159.c. Quo mortuo, confirmatur, ibid.a
moritur. 161.c
EVgenius. II. per contentiouem Papa eligitur,
372.e. Legatos misit qui doceant Ludouicum
Imperatorem de perturbato statu Rom. Eccl.
qui misit Lotharium filium, vt consentiente
Pontifice, constitutionem edat de libera ele-
ctione, 372.e. Petitam a Ludouico Imp. facul-
tatem collationem faciendi de imaginum cul-
tu, ægre concedit. 374.a. Nihil defecit a ma-
iorum traditione in cultum imaginum, a
EVlogius Episcopus Alexandrinus scribit ad S.
Greg. Pap. qui illum plurimifacit, 113.a. Peten-
ti Eusebium de Martyribus, negat. S. Grego-
rius repetit, 114.b. Libri suum contra Agnoi-
tas S. Gregorio probandum mittit, 118.e. Mori-
tur & refertur inter sanctos. 130.e
S. EVlogii peregrinatio, 400.c. eius scripta 413.a
b. Coniectus in carcerem, a scribit Memoriale
sanctorum, 414.d. item Apologeticam d. Mar-
tyrio coronatur. 428.d
SEVstasius Luxouienſe Monasterium, ex laico-
rum manibus vindicat. 135.a
EVtychiani, Monophysitę dicti, redeunt ad Ec-
clesiam. 121.e
EVtychius, ex Monacho, per visum, monito Iu-

stiniano, ab eo fit Episcopus Constantinopoli-
tanus, 29.e. Aduersantem suę sententię de in-
corruptibili relegat Iustinianus in suum Mona-
sterium, & per eum Deus multa edit miracula
ad confirmationem fidei Catholicę. c. 47.e
Illi subrogatur Ioannes Scholasticus, & Apocri-
fario Antiocheno, seruus glorię, 48.a. quo mor-
tuo, restituitur, 69.a. Aegrotans ad mortę præ-
dicit obitur Tiberio Imp. 68.c. Sub eius agritu-
dinem altercantur ipse & Gregorius Apocri-
farius de qualitate corporum in resurrectione:
& moriens demun fatetur veritatem, d
EVthymius Mon. vir insignis etiam spiritu pro-
phetię. 595.d

Exarchi Rauenna.

SMaragdus Seuerus Aquileiensem cum aliis
tribus Episcopis abſtractos Rauenam, commu-
nicare compellit Ecclesię Romanę, 80. b. qui
non recepti a populis in schisma relabuntur,
83.c
EXarchi fauent Eccl. Gradenſi, 146. b. eorum ui-
res infringuntur. 195.a
EXcommunicatio in vsurpantes, bona ecclesia-
stica, miraculis comprobatur, 61.e. Eius con-
tentptores non esse Christianos, ait S. Grego-
rius, 120. b. Idem Episcopum Festinum in ex-
communicando reprehendit. 125.e
EXcommunicatus, nisi infra annum absoluiõ-
nem procuret, amplius non audiendus, 329.e
331.a
EXcommunicatum Episcopum Rauenn. arcer-
fantur Ticinenses. 436.a
EXcommunicatur, & deponuntur Colon. & Tre-
uir. Archiep. 443. qui Schismaticis iunguntur, b.
Absolutio excommunicati. 445. d
EXcõicationem contempnentes coarceantur a
Regib. tamquam rebelles, 559.c. Quantifa-
cta a Francis. 649.c
EXcommunicantur Reges, Vide Reges.

F

in FAME quomodo circa mendicos sege-
rant homines, ex Car. M. 364.b
FANE nobile Monasterium Virginum in Burgū-
dia. 136.d
FAro nobilis aulicus sua prudentia reuocat Lo-
tharium a graui facinore, 236.c. a Fat sore
adducitur ad clericalem statum, fitque post
Episcopus Meldensis. 136.c
FAustus Mauri Abb. Vitam Bonifacio III. pro-
bandam offert. 129.c

FE

FELicis Nannetensis Episcopi Elogium. 67.2
FERRAN-

I N D E X.

FERRANDUS Carthagin. Diacon. Cōsultur de graui quadam quæstione. 19.a
FERRARIENSIBUS primum dat Episcopum Vitallianus P. 169.e
FERRARIÆ Ducatum restituit Desiderius Longob. Rex Rom. Ecclesiæ. 250.c

FI

FIDEI veræ professio stabilimentum Imperij, 57.e
 Eius veritas, non ex prosperis successibus censenda. 370.b
FILÆTERIA quæ dicantur. 126.a
FISCUS Ecclesiæ, ex delictis commodum ne sentiat, sed pauperes, statuit. S. Greg. 92.c

FO

FOLLIANUS Episcopus Martyr. 161.b
FORMOSUS Portuens. Episcopus & Paulus Populoniens. prædicatores læta nunciat, 498.a. Legatur in Gall. ad Car. R. Fr. 517.d. Damnatur a Io: 8 ignota de causa, 519.d. Euocat Romam Lambertum Comitem, 525.a. Trahitur a Papa in Gall. & a Marino P. restituitur, 543.e. Eligitur Papa tumultuarie, 556.a. Quantusuir. b. Eius graues epistolæ in causa Photiana, c. Indicit Gen. Concil. 557.e. Deplorat miserum statum Ecclesiæ, 558.a. Paræneticas scrib. epist. ad Lamb. Imp. 558.e. Mandat sub excommunicatione creari Episcopos per Angliã, 559.a. Coronat Arnolphum Imp. 560.c. moritur, 560.e. a Stephano VII. dicto sexto immaniter tractatur, 561.a. mirando signo probatur eius religio, 561.a

FORMULA professionis V. Syndi. 122.c
FORTUNATUS natus in Venetis, Rauennæ nutritus, doctus, curatus per S. Martinum, peregrinatus ad eum describitur a Paulo Diacono, 58.c. auctor hymnorum de S. Cruce. 54.b

FR

FRANCORUM elogium ab Agathia. 9.a
FRANCISCI vsurpans nomen Iustinianus Theodericum Regem in se concitat. 8.e. Galliis potitur, cedente eas ipsi Iustiniano, 24.e. Nummum cudunt aureum sua imagine, soli barbarorum, e. Plura occupant loca in Venetis, a Gothis, & Rom. quasi dimissa, 25.a. Parthemium, sub Theoderico Tributorum exactorem populus arca extractum ex Ecclesia. lapidibus obruit. 29. d. Regnum periclitatur, ob ciuile bellum, 38.b. Gothi Galliæ, & Hispaniæ coniugijs fœderantur, 56.d. Ciuile bellum recrudescit, 67.e. Ex imperato pax conciliatur, 68. c. Conueniant cum Mauritio Imp. de pellendis

Longobard. ex Gallia Cisalpina, 89. c. Irrumpentes in Gothiam Narbonensem, a Gothis ingenti numero caduntur, 93. e. Reges inter se depugnant, 122. a. Reliquias studiosè expetunt, 256. c. Clades a Vasconibus quando, 274. d. Eam male quidam referunt ad aliud tempus, 342. Regnum inuaditur à Bulgaris, 381. d. Ab Aizone rebelle, ope Sarracenorum, 381. d. RRR. Fratres conuigunt, Lotharius Imp. profligatur, 393. e. crudelitas Romæ cum Ludou. R. Romanis pergentium. 399. a

FRANCI vincuntur a Northmannis, 402. b. 411. e. a. Boemis, 412. c. ægre patiuntur exteris subdi 627. e. Regnum non electione sed successione transit in alios. 501. b. 503. a

FRANCO Vnomat. Episcopus prænucciata sua morte offert fratrem successorem Burchardū & obtinet. 653. b

FRANCOFORD. Conuentus. 514. d

FRATRES Quatuor Episcopi illustres scriptores Hispani. 22. d

FRATRES duo Episcopi gemelli, eodem die sacrati & eodem mortui Medardus Sueffion. & Gildardus Rothomag. 48. c

FRÉDEGUNDE Chilpe ici Concubina, 56. e. per Sicularium interficit Sigebertum Regem, 69. d. peffe absumptis duobus filiis, agnoscens diuinam vltionem, pœnitens hortatur & Regem ad pœnitentiam, 27. c. Clodoueam Chilperici filium interficit, magna fraude irrepens in Coniugiū Chilperici, d. defuncto filiolo dirissimam exercet quæstionem de maleficis, 81. b. Prætextatū Rothomagensem Episcopum constanter redarguentem praua facta Principum, immisso Sicario, inter pfallendum in Ecclesia, interficit, 83. d

FRIDERICUS Traiect. Episcopus martyrio afficitur. 392. a

FRIGORUM Ecclesia SS. Martyrum sanguine irrigatur. 190. e

FRONILA Rex Hispaniarum Ecclesiasticæ disciplina studiosus, & in bello felix. 251. c

FV

FVICO Rhem. Archiep. Rachidem. A. grauitermanet, illique minatur, 524. b. Car. Simpl. patrociniū sumit 549. a. Car. Crasso eum commendat. a. petit sibi confirmari priuilegia. Formoso P. 557. a. t. Monet Papam de Episcopis ambientibus pallium in contemptum Metro polir. e. Nicolaitæ repullulant, 558. e. detinet Car. a fœdere cum Northm. 562. a

FVLDENSE Monasterium extructum a S. Bonifacio, dotatur a Carolo manno, 240. b. priuilegio ornatur a Zacharia P. 243. a. Donatio Caroli manni confirmatur a Pipino, 249. a. Templum incensum & restauratur. 589. a

FVnus

EVnus cælesti numine deductum per ducenta
milliaria. 592.b

G

GALLIAE vastantur a Northon. 401.b.
411.a
GALlicanorum Sacerdotum vigor aduersus in-
cessuosos, 37.b. collatores; ex male intellecto.
S. Gregorio damnant adorationem imaginū,
& septimanam Synodum, multa in hac materia
peccantes. 374.d
S. GALLUS Aruernensis Episcopus 12.d. migrat in
cælum. 66.a
S. GAMBALDUS præbyter in Angl. 566.d

GE

GELasuntha Athanagildi Hispan. Reg. fil. Fr Re-
gis vxor, ex Ariana Catholica reddita, vexata
a mariti Concubinis, eius iussu strangulatur.
56.e
GELU ingens per Orientem, & Septentrionem.
256.a
GEMblacense Monasterium. 592.e
GENuani Sarraceni ex Africa diripiunt. 585.d
S. GERARDUS nobilis Monach. 587.c. 601
GEOrgius Venetus presbyter hydraulicum Or-
ganū Lud. Imp. mirifica arte Componit. 379.e
RECTOR Monasterij S. Saluij, reliquias SS. MM. Pe-
tri, & Marcellini ab Egmardo petiit & impe-
trat, quarum miracula ipse descripsit. 379.e
GERBERTUS Mon. magister Rob. R. deiecto Arnul-
pho Rhem. fit Episcopus, 632.c. Qui vir, & quā
tus. b. ex ipsius monumentis e Insultat Eccl.
Rom. 634. maligne describit Synodum Rhem.
633. multa blaterat in Rom. Pont. 633. b. Præ-
occupat aures Imp. 635. c. Fuit in Eccl. Rom.
Depositus, abiecto Hugone se totum addidit
Ottoni, 638. e. Fit Archiep. Rauenn. 640. c. Nō
multo post fit Papa, Siluester dictus, 652. e. Ca-
lumniam passus est ex recondita scientia, quasi
magus, alias laudatus. 652. d
GERINUS ab Ebroino lapidatur: 183. d
GERMANUS, post Liberium Patricium, qui Beli-
tario successeat, cum exercitu mittitur in Ita-
liam a Iustiniano. 26. a
GERMANUS ex Abb. Episcopus Parisiensis, 41. a.
peragrat Orientem, quærens reliquias, 43. a.
Multum per eū proficit pietate Childebertus
Rex. 43. b. Excommunicat Charibertum Re-
gem ob incestas nuptias. 62. d. moritur clarus
miraculis, 60. c. Translatio eius. 247. a
GERMANUS ex Episcopo Cylici. transfertur Con-
stantinopolim, 204. c. Mire Stephano Iun. in-
vtero matris benedicat. c. grauter monet Leo-
nem Isauricū de abolitione imaginum, 214. c
blande appellatus ab Imp. Constante agit,

215. a. Certiorem facit Rom. Pont. d. non sta-
tim Imp. eicit in exilium, vtens eo ad cōtinen-
dos Italos in fide, 221. b. tandem eicit, 223. c.
cuius lucubrations, 223. d. eius memoriz in
Menologio d.

GL

GLASconia nobile in Angl. Monasterium. 588. b

GO

GOthi per tæsi ignauiz Theodati Regis Vitigem
Regem acclamant. 1. d. Capi malunt, quam fu-
gere, capra Vrbe. e. Dedita Rauenna, & Vitige
R. Belisario, ex illis pauci deligunt sibi Regem
Theobaldum, 9. a. Sicilia expelluntur. e. Urbē
obsident per annum vnum, & dies, 9. 2. e. b. c.
Vitiges & Rauenna in potestatem redigitur a
Belisario, 10. a. Theobaldum Regem occi-
dunt, & mox Araricum, Totila prouecto in
Regem, 12. e. Eorum asperitas in Sanctos Epi-
scopos, 14. d. Varijs cladiibus afficiūt Rom. 22. b
Urbem occupant, 25. e. Cogitans de excidio
Totilas, cur destitit. e
Tibure occupato; Pastorem cum ouibus truci-
dat, 16. e. Corsicam & Sardiniam occupant, Si-
cilia expelluntur, 28. d. e. Totilas, & mox The-
tas, profligatis Gothis, a Narfere occiduntur,
ab eorum manib. Italia vindicatur. 30. a. Hi-
spaniz & Franci Galliz connubijs federantur,
56. d. profligant Græcos ex Hispania. 58. c
GOthi Narbenenses iam catholici facti, Gunthe-
ratarum Francorum Regem bellum inferen-
tem profligant. 82. a
inter GOthos Hispanienses, Patrem Leucigildū
Arianum, & Ermenegildum filium Catholi-
cum discidium, & bellum existit. 75. b. Ermene-
gildus, proditus a Græcis in subsidium euoca-
tis, in potestatem parentis venit, & contra fidē
iuramenti, obtruncatus, martyr efficitur. b. c.
Ad fidem conuertuntur, Reccardo Rege, qui
Concilio Toletano III. Cath. fidem professus
est. 83. e. Regnum Gothorum in Hispan. cur
collapsū. 203. c

GR

GRADUM sedes transtreta Aquileia diruta. 122. b.
128. b. transfuit ad iura Græcorum, 128. c. Pri-
uilegia Eccl. Aquileis. Gradenſi communica-
ta, 146. b. a Eccl. a Lupo Foroiulienſi diripitur,
164. e. Primus Patriarcha qui dictus. 146. b
GRADUS affinitatis in matrimonio vetiti. 125. e
GRÆCI in auxilium Goth. Cath. in Hisp. missi a
Tiberio Imp. 75. a. prodito res. 76. b. quid addi-
derint ad Concil. Chalced. 32. d. Corruptum
locum Grægor. Dialogorum, 100. a. reiecto cle-
ricorum

ficorum calibatu, in deterius semper prolapsi, 189. d. disputatio de processione Spiritus Sanctus, non a filio, ab Ieonmachis inducta contra Latinos, 258. c. Fraus eorum in epist. Synod. abrafo, Filioque. 176. b

Gracorum odium, & inuidia in Latinos, 461. d. Calumnix in eosdem, 463. b. Garrunt cum Imp. etiam Primatum Eccl. transfatam Constantinopolini, 464. b. fere semper heretici aut Schismatici, 464. d. Gloriam latinorum ferre non possunt, 494. b. Contentio cum Latini de subdendis sibi Bulgar. 494. e. Fraudulenter eos ad se illiciunt, 495. e. Peculiare illis falsare Synodos, 496. a. Gracorum Imp. praelara confessio de Rom. Eccl. 497. a. Origo Gracorum ruina, inuidia Latinorum, 497. d. Vix vlla spes curacionis Gracorum, & cur. Corrum-punt Dialog. B. Greg. de processione Spiritus Sancti a P. & F. 536. a. Describuntur a Luitprando in relatione suæ legationis, 613. c. Gre-corum Eccl. ob quartum Matrimonium, Scissa, & post adunata. 639. a

Grianius male citat Canonem quasi ex octa-ua legitima Synodo, cū sit ex Photiana, 536. e

Irem ex Pseudosyn. Pseudopapæ. 621. a

S. Gregorius I. Papa

Gregorius Rom. Felicem III. Rom. Pont. atauū habuit, parentes Gordianum, & Siluiā, 72. a. Optimis literis fuit institutus, & Senator Præ-fecturam Vrbānam gessit, b. Vrbānis negotiis implicitus spectat solitudinem, c. Monasteria erigit Romæ, & in Sicilia, c. Septimus Diaconus de assistentib. Papæ adlegitur, d. Abstinētia adeo deditus, vt stomachus laguefceret, d. Abbatem expetit ex Monachis. S. Equitii. e. & ab eo habitum Monasticæ conuersionis accipit, e. 74. Apocrisarius Constantinopolim a Pelagio P. mittitur, cum eum creasset Diaconū Card. 74. a. Monachos secum aliquot ducit. b. Tiberio mortuo, Roman reuocatur, donatus brachio. S. Andreæ & capite. S. Lucæ Euange-listæ, 79. e. Inchoatos Moralium libros studet perficere, 80. a. Scribit aduersus Schismaticos, nomine Pelagii Papæ, a. Tres eius Epistola recens inuenta, a. Ex Diacono Card. Papa eligitur, 83. b. Detrectat confirmari, dissuadens id Mauritio Imp. 86. e. Cogitur ante consecrationem agere Pontificalia, suadendo pœnitentiam, & inducēdo septiformem litaniam, 87. a. Perlaris confirmationis literis, fuga sibi cauens, diuino indicio capitur, & consecratur, e. Mox verbo Dei, & pane, (procurato frumento) inlinit pascere populum, 88. a. Tum scripsit Pastoralem librum, occasione reprehensæ fugæ suæ, b. Gratulationes agrè accipit, d. Deplorat suum statum variis epistolis ad Consulit Ecclesiis, ob bella desertis, d. Schismaticos ad-iungere laborat Ecclesiæ, e. Mandat Episcopis

per Italiā baptizandos in fide Catholica Longobardos, in Ariana perfidia baptizatos, ob iminentem præuisam mortalitatem, 89. a. Eius sollicitudo pro pauperibus, 90. b. Per sub-diaconos, quos emittebat, ad curanda Eccle-siæ patrimonia, pauperum curam gerebat, c. Ex Concil. Rom. Synodalem mittit de sua fide ad Orientales, quæ a paribus inscribitur, c. Clauis mittebat a corpore B. Petri ad viros insignes, per quas videbantur miracula, c. quorum vnum refertur, 77. c. Solicite curabat ne clerici a secularibus iudicarentur, 90. d. & vt salutis animarum inuigilarent, e. Effusus in dan-do, in accipiēdo erat parcissimus, e. Monachorum disciplinā inuigilat, 91. a. Clericis feminas cohabitare vetat. b. Statuit ne quis ordinetur subdiaconus, nisi continentiam promittat, d. ex quo confutatur fabula ex conficta epistola. S. Vdalrici August. Episcopi & c. d. Vacanti-bus Ecclesiis, prouidet Episcopos, e. Dedicaciones plurium Ecclesiarum fieri mandat, quod absque Rom. Pont. non licebat, 92. a. Pauperibus Ecclesijs ample subministrabat ad Agapen pauperibus exhibendum, b. Fiscum Eccle-siæ ex delictis nullum vult comōdum sentire, sed pauperes, 92. d. Exarchum Africæ, pro curatis Ecclesiæ patrimonijs, victorias multas assecutum ait, c. Eundem excitat ad comprimendos Donatistas ibi insolescentes, d. Scribit ad Gallias, Iudæos prædicatione non vi ad fidem compellendos, 93. b. Respondet consulta-tionem Leandri Episcopi Hispanens, de vna, seu de trina mersione in baptismo, c. Cum hereticis, ne in bonis quidem communicandum, e. Dedicat Ecclesijs per Arianos pollutas, 94. a. Pacem curat a Longobardis, alioqui periclitante Vrbe, & Neapoli. 94. c

Misericordiam prius fidelibus Ecclesiæ, post ho-stibus exhibendam, c

Donatistas in Africa comprimit. d. Appellan-tem Episcopum absoluit. 95. b

Arguit Episcopum, & illi comminatur, & post suauitate sanat, c

Arguit Episcopum, ob propriam iniuriam, inferentem excommunicationem, d. Iniu-riam passus protegit, e. Episcoporum mores explorat ad correctionem, 96. a. Vacantium Ecclesiarum curam gerit, b

A Monachis plus aliquid exigebat quam a Laicis, d. Curabat tamen & illos excitans ad meliora, d

Quadraginta homillas a se dictas, vel per no-tarios recitatas, quando compleuerit, e. Nar-rat aliquot miracula, e

Dissuadere conatur Imperatori legem, ne mili-tes transeant ad Monachatum, non completis stipendijs, 98. a. Docet Ecclesiam non subesse Imperatori, sed præesse; & quod videtur aliter ab eo

ab eo dictum, quomodo intelligendum B. Publicat quidem eam legem, sed correctam. e. Per litteras, & per Apocrisarium redarguit Ioannem Constantinopolitanum de Vniuersali titulo usurpato. 99. a. Concilium Africanum irritat, quod quædam statuisset contra canones, b. Cauet ne Theodolinda Regina abstrahatur in schisma c. Persistit in proposito, non se miscendi in persona suscipiente curam Pastorem. d. Scripturas Acta Sanctorum Italie vitiorum, suæ ætati; solitudinem reperit. 100. a. Zacharias Papa librum illum Dialogorum dictum, post græce vertit. a. Græci in eius dialogo corruerunt in Processione Spiritus Sanctus, dempto, a Filio, b. Corripit Episcopum Raennatem pallio, ubi non decet, vtentem. b. Corripit alios Episcopos, e. Corripit omnes Dalmatiæ Episcopos de praua electione Episcopi Salonitani. d. Monachorum, & Monialium curam gerit. e. Munuscula tribuit laborantibus pro reb. Ecclesiæ, vt cruciulas cum reliquiis &c. 101. Græce non nouit 101. c. Sancit priuilegium monasterio S. Medardi, violentib. honore priuatis, 102. a. Satisfaciendum monet Schismaticis probando Chalcedonense concilium, 102. e. Tacendum assentitur de Quinto Concilio, cum de fide in eo nihil actum sit, 103. b. Pugnat contra Donatistas, & Manicheos, e. Solicitus est in conuertendis Iudæis, e Gentiles à Vandalis aliquando in Sardiniam translatos, Barbaricos dictos, studet adducere ad fidem, 104. a. Lapso peccato carnis, nunquam amplius ad altaris ministerium admitti vult. 104. e. Christa committit Presbytero. e. Suspendit à Comunione omnes Dalmatiæ, Episcopos, eos monens, & castigas. d. Ne Clerici, quantumuis probati Monasteriis Virginum præficiantur, e. Lustrat omnes vrbes Ecclesias 105. b. De reliquiis, & Romanorum vsu circa illas, e. obfessa à Longobardis vrbe, finem facit concionandi in Ezechielem, 107. a. Horret sanguinis effusionem, 108. b. Vigilantia, precib. & largitionib. cœtur vrbem, b. Pæcem curas cum Longobardis illuditur vt simplex, ab Imp. & exar. ho. c. Affligitur ambitione Episcopi Constantinopolitani Oecumenicum se obitate appellantis, d. Se vero Oecumenicum Episcopum ostendit, 108. b. Dat schismaticis securitatem Romam veniendi, 109. b. Vincit contumaciam Episcopi Salonitani, sua charitate, & suauitate, c. Clauis S. Petri cum limaturam catenarum mittit ad Regem Franc. 109. e. Mittit ad Leandrum Episcopum librum quem appellat Regulam Pastorem, & partem moralium, e. Neminem cogit ad curam Pastorem, 100. b. Mandat de Anglis captiuus in Gallia emendis, & per Monasteria instituendis, 110. a. Episcopum non admittit ignorantem Psalmos. b.

Consentit in Marinianum ad Episcopatum Raennatem, reiectis aliis duob. b. Quadripartitam diuisionem bonorum Ecclesiæ. vult feruari, c. Excommunitat, qui affixit quandam confessionem, aut consilium dedit, 111. c. Captos à Longobardis redimit. e. Suppeditantur illi pecuniæ à varijs, c. Intendit conuersioni Anglorum, e. Hortatur Episcopos, vt Præsides, officijs demereri studeant, 112. a. Laborat pro Africana Ecclesia contra Donatistas, item contra Samaritanos, & Iudæos, b. Cyriacum Constantinopolitanum Episcopum hortatur ad deponendum Vniuersalis nomen, 113. a. Eulogium Alexandrinum Episcopum magis facit, 113. a. Hortatur sollicitam de salutis certitudine, vt in timore perseueret, 113. b. Scribit aduersus Monachos desertores, & aduersus Simoniacos, b. Eius humilitas, 114. a. Monet suos vt caueant à Longobardis, pace nondum subscriptione firmata, 114. b. Violentius Ecclesiæ bona tuentem Episcopum arguit, 115. b. Munera rependit, clauis de catenis S. Petri. c. Causam quandam omittit iudicare, ob contrarietatem, inquit, hominum, 116. b. Monet Episcopos omnes Orientis, ne quid contra canones statuatur, id nullam vim habiturum, c. Schismaticos redeuntes benigne admittit. 116. c. Laborans grauius Podagra non intermitit negotia, e. Episcopum arguit, quod fregisset imagines Sanctorum, & Secundino Abb. mittit venendas, 117. a. Laborat aduersus oblatrantes, quasi in Ecclesiam Constantinopolitanam insurrexisset, 117. b. Mandat Gallicis Episcopis celebrare Synodum, cui, qui vice sua adit, mittit Cyriacum Abb. b. Eundem Cyriacum vice sua iubet adire Hispanias, c. Remuneratur Reccaredum R. clauis à corpore S. Petri, d. Vexatur diu podagra. e. Quomodo se gerat Episcopus in peste, e. Italiæ calamitates deplorat, & peiora vaticinatur, 118. d. De Iuliano Scribente Ministro Imp. hostib. peius, Italianum vexante, e. Missum ad se librum ab Eulogio contra Agnoitas probat. e. Hortatur Mediolanenses vt, nulla Regis Longobard. ratione habita, Episcopum eligant, 119. a. Concedit Mediolanensib. vt eligentib. Regib. Longobardis, eorum Episcopus cum Concilio aliorum Episcoporum illum eligat. a. Redarguit Præfectum, quod hominem liberum flagellis subdidit; 119. b. Solatur e. & verbis Præfectum quemdam rebus omnibus priuatum, b. Ducem Campaniæ epistola cohibet aduersus Monasterium insurgentem, b. Percuti Episcopo reliquias mittit & miserum suum statum exponit. d. Ex pingui habitudine, ob morbos, redditus siccus, & aridus, d. Decretum facit in Concilio pro Monachis, 120. a. Hortatur Sororem Imperatoris, de quibusdam erroribus

būs inſmūlatam, ad ſecretam eorum abiurationem, etiam cū iuramento, b. Contemptores excommunicationis Chriſtianos eſſe negat, b. De ſimonia tollenda Episcopum Ieroſolymit. monet, c. Quāta cum moderatione agat cum Principibus, d. Monet vt templa Idolorū in Britannia, potius ad Chriſtianiſmum transferantur, quam deſtruantur, 121. a. Decretalē ſcribit ad Conſultationes Auguſtini Anglo- rum Episcopū, b. Neſtoriani, quomodo ad Eccleſiam recipiendi, b. Monet Episcopos ad indicēdam Litaniam, ad auertendos barbaros, c. ægrotantibus, vt benigne conſulerit, c. Concilio damnat impoſſibilem quendam & falſarium, ſub Monachali habitu, d. Primatem Byzacenū delarum ad Sedem Apoſt. Concilio Prouincia, mandat iudicandum, 122. e. alios item quōſdam aliis iudicibus mandat iudicandos, e. Episcopum criminoſum retrudit in Monasterium ad perpetuam pœnitentiam, 123. a. Inſtaurat ecclia Baſilicarū Apoſtolorum, a. Recenſet ſuas lucubraciones, b. In earum iudicio magna eius humilitas ostenditur, b. Phocæ gratulatur Imperator, 124. b. Deplorat calamitates ſuas, d. Eulogio Alex. oculis laboranti mittit de cathenis, S. Petri, d. Perentibus Fræcorum Reg. indulget Priuilegium, quo ſumma Rom. Pont. auctoritas ostēditur, e. Episcopum Toleranum ad ſe miſſum iudicandum, remittit abſolutū, e. Duces vrget ad officia militaria, 125. c. Reſpondet ad Conſultationes Epi Siculi, e. Implorat Abbatis preces & ſubſidia mittit vſque in Arabiam, 126. a. Dona Eccleſiis a ſe exhibita incidit in marmore, a. Migrat in cœlum, b. Eius ſcripta inſpirationi diuinæ magis tribuenda, quam humana induſtriæ, b. De exuſſione librorum eius quod fertur, falſum videtur, c. Paterius eius Notarius, ſcripturam ab eo varie explicatam in ordinem redegit, c. Tranſlatio eius corporis, 125. poſt annos, 126. d. Narratio de anima Traiani eius præcibus ab Inferno liberata, conſutatur, e

Gregorius II. Papa Rom. 204. a. Incipit vrbs mu- ros inſtaurare, e. recuperat ablata a Longobard. 205. a. Reſtituendis Monasteriis, & Monachiſmoi in tendit, d. Domum propriam conſecrat Eccleſiam, titulo. S. Agathe. 206. e. Reſtituit Eccleſias, 206. a. Roma Concil. habet adu. ineuntes ætita connubia. 209. c. S. Bonifacium ordinat Episcopum Germanorum, ſacramento ab eo accepto, 210. c. Corbiniano miſſionem ab episcopatu petenti, negat, & in prædicationem emittit, 212. c. Ex Concil. damnat hæreſim Iconomachorum, 215. c. ſtudet retinere populos ſub obedientia Imp. 216. a. Incipit Veneros in Longobardos pro Imp. e. Binis litteris reſiſit furenti Imp. 216. e. Minas eius contemnit, 217. d. Lavitatum ſe ait ad ba-

ptizandum Principem quendam in Occidente, 218. b. Dialogus dictus a Græcis, quod eſt primū cognomentum, conſuſus duobus in vnū, 218. c. Per Duces & Exarchos intentatur illi mors ab Imp. 218. e. 219. Legationem mittit ad Carolum Martellum, 219. d. In eius epistolis quædam duriora, interpretatione mollienda, 220. d. Exarchum in gratiam recipit, qui necem illi ſapius molitus fuerat, c. Leonem Imp. priuat tribuit Italia, propter hæreſim, 223. e. Inſtituit ieiunium V. fer. in Quadrageſima, 224. d. Moritur, d. Reſponſionum librum ſcripſit, d.

Gregorius III. Papa Syrus, 224. e. Legatum mittit cum litteris ad Imp. quem non auſum reddere litteras, male inultatum, remittit, c. Concilio ſiſmat Traditiones antiquas de Imaginibus, & commonorias litteras ſcribit ad Leonem, 226. d. Colligit vndique Sanctorum reliquias, & in oratorio ad S. Petrum collocat, 227. a. Rursū, & tertio hortatorias mittit litt. ad Leonem, b. Euocat Martellum adu. Longobard 231. c. moritur, 232. d. Fertur tenuiſſe memoria omnes Pſalmos, d. Ecclē. ædificauit, reſtaurauit, oppida muniuit, d.

Gregorius IIII. Magni corpus honeſtius condidit, 380. d. S. Marci Baſilicam a fundamentis reſtituit illato. S. Hermetis corpore, 382. b. Ad auertendas Sarracenorū incurſiones offia Tiberina muniuit, nouam vrbeſm ædificare inſtituit, quam poſt Leo P. perfecit, & Leoninā nominauit, 382. c. In Gallias proficiſcitur, Ludouicam Imp. patrem, & filios pacificaturus, irrito conatu, 386. c. Reſcindit Decretū abrogationis a filiis factum, 386. c. Monasterium extruit ad Baſil. B. M. Tranſtiberinam, 397. c. tranſfert corpp. SS. Cornel. & Calepodii, 397. c. Plures Baſilicas extruxit, & illis dona tribuit, 387. b.

Gregor. V. P. quando ſit creatus, controuerſum eſt. 640. c. e

S. Greg. Turonenſis Episcopos Moroneo inſeſtuoſo communionem præbet, 70. d. falſo accuſatus purgat ſe iuramento apud Concil. Brennacenſe, 74. b. producit hiftoriam ad an. Domini 595. p. 110. e.

S. Greg. lingon. Episcopos. 12. c
S. Greg. Nazianz. Baſilio Leonis filio Armeno loquelam reddit. 372. a

GVntheramnus Aurelianis habuit Regni Sedē, 50. d. celebrari iuſſit Concil. Lugdun. 1. 61. d. Parisiis item ad pacem componendam, 67. e. Cōſpirat cum Chilperico in Sigebertum, 69. d. curat celebr. Cōcil. Cabilon aduerſus quōſdā ſcleratos Episcopos, 73. d. Item Maſiſcon. 1. d. Proſciſcit ex horribili viſione de Chilperici damnatione, 81. c. Lugdun. ſecundum in quodeleproſis ſancitum, 81. a. Adu. Goth. Narbon-

iam Cathol. male pugnat. 82. a. Concil. Lugdun. secund. Matifcon. Concil. de leprosis sanctitum, 81. a. celebrat ad militum & pop. scelera corrigenda. 82. a. Manet Ep̄os, & clericos de suo officio, 83. a. Rogatus pacem dare abnuat, 83. a. Valentinum in Gall. Concil. celebrat de causis pauperum, e. Accipit ingentem cladem a Goth. Cathol. 93. e. Male præstat, quod male iuravit de Medicorum nece, Vxorib, 74. d. A Sicario iouafus, fernatur, & illi parcit, 86. c. Moritur religione præstans. 115. d.
GVtlacus anachoreta in Anglia. 179. a

H

HADRIANI moles illustrata. S. Angeli memoria. 87. e
HADRIANUS Monach. postulatus ad Episcopatu, alios duos offert probatissimos, vt euadat, 169. b
HADRIANUS Rom. ex Diacono, Papa, 264. c. Reperit iura. S. Petri a Desiderio R. Longobard. 265. c. Frustra fatigans Desiderium ad restituenda ablata, implorat auxilium Fr. 266. b. Interdicit Desiderio ne fines Rom. attingat, 267. a. Pipinum Caroli F baptizat, & Regem coronat Longobardiæ, & Iudouicum Aquitanix, 297. e. Responsoriale per annum scribit, quod non extat, 287. c. Gratulatur Imp̄. de studio restituendæ Cath. fidei, 282. c. Repetit vsurpata patrimonia B. Petri. d. miratur promotionem Tarasii ex Laico, 282. e. 283. 3. Canonum collectionem Græcorum & Latinorū edit in lucem, 284. e. Bremensî Ecclesiæ dat Episcopum S. Vuilleadum, 295. e. Ad Capitulare Car. M. respondet de imaginibus, 301. c. argumenta tantum extant eius epistolarum, 303. e. De aliis eius lucubrationibus, 307. e. Lamentatus à Car. M. eleemosynis, & suffragiis adiutus, & Epiraphio ornatus, 307. c. Quarta expenderit restaurandis ornandis dotandis Ecclesiis, & aliis publicis operibus. 308. b
S. HARALDUS Rex Dan. a filio occisus martyr habetur. 623. a

HE

HEIMERAMUS Ratifpon. Episcopus innocens, ex fraterna caritate patitur crimen, de quo appellans Rom. Pont. necatur. 197. b
S. HELENÆ translatio. 411. b
HERACLIUS ex Prætorè Afr. inuadit Imp. 130. b. Phocam profligatum obruncat, 131. a. Incestuosas cum nepte contrahit nuptias, 134. e. Præualentibus aduersus Imperium Persis, pronohendis filiis insidit, pacem tentat cum Persis, nec impetrat, 139. b. 140. a. Pacem facit cū Auaris adu. Persas. d. Exhausto ætario mutuū accipit ab Eccl̄siis, Ioan. Patr. Alex. improban-

te, e. Bello piè suscepto, sæpius superat, 141. b. Ducibus profligatis, inuadit Persiam, d. Interius penetrat, 142. a. Profligat, c. Inter primos pugnans ducem prostermit, & Colrhoem fugat, 143. a. Fugientem persequitur, 144. c. Regis filio dat pacem, ligno. S. Crucis recepto; 144. d. Frequantur legationibus Indorum, & Occidentalium Regum. 145. a. Quomodo inductus in hæresim Monothelitarū, 145. c. 146. c. Dum Catholicus, inuincibilis, dum Hæreticus, imbellis, 149. b. Sub eius nomine à Sergio publicatur edictum de hæresi, quod Imp. veritus nomen hæretici negat esse suum, 152. b. Nisi Hæreticus, maximus Imperator, moritur, 152. e

S. HERCULANUS Perusii Episcopus obruncatur a Totila. 18. b
HAERESIS Gnosimachorum, 334. b. Iconomachorum profligata ex Ecclesia. 395.
HAERETICI duo sub Ottone I II. agnoscuntur, 652. e
HAERESICHÆ damnandi, reliqui cum dispensatione recipiendi. 554. d.
HERMENEGILDUS Catholicus. redditur per vxorem, & Leandrum Episcopum, 75. a. Perit auxiliū à Tiber. Imper. contra Patrem, 75. a. perfidè destitutus à Græci, perfidè a Patre obruncatur, 76. b. Ex dolore eius necis pater mouet persecutionem in Cathol. c
HERUNDO Hærenita. 593. a
HAESTRANTES qui, 30. c. Non tamen sunt conuersi, quod in eorum gratiam damnata sunt tria capita. 33. a

HI

HIBERNI Schismatici, ob falsam opinionem de tribus cap. 52. e. Ecclesiæ reconciliantur. 94. e
HILDUINUS Dionysii Paris. Abb. ob indignationem Imp. Exul. 41. e
HINEMARUS Mon. qui vir, & quantus, 401. d. Reformationem Monasterii sui impetrat d. Abbatem suum in exilium prosequitur, d. Illi reditum impetrat, 402. a. Archiepiscopus Rhem. eligitur, 401. d. Impetr. palii usum quotidianū priuilegio singulari, 410. c. Litteras Apostolicas corrumpit, additione, & detractioe, 415. c. Surripit priuileg. à Nicol. P. 445. a. Contumax ad p. præcepta Apostolica, 446. a. Apolog. Ep. ad P de causa Rhoraldi, in qua multum desert Sedi Apostolicæ, 451. c. Purgat se de litt. Apost. falsatis, 461. a. Furès scrib. in Hadr. 501. d. Fius Epistola examinatur, & refellitur, 502. a. Accusat Nepotem Hincmarum Laudun. in Concil. Artiniacensi, quasi Caluum apud P. accusasset, 503. d. Apolog. adu. Laudun scribit, 507. d. Scribit ad Imper. Iudouic. Balbū de ordinando Regno, 523. d. 524. 2. Comminatur ex consilio

celio Hugoni Lotharii Nocho R. infestanti, 524.c. Fallax, dū proferitur se recipere decreta Pont. difficitur, 529.a. Ad R. de bono regimine scripsit Epistolam, 533.2. Paræneticam ad Car. Crassum Imper. mittit. 541.b
Hinacmarus Laudun. Apost. Sedis partes tueretur, 503. d. Negata illi Appellatio ad Sedem Ap. 504.a. b. 509. b. Excæcatur, 528.e. In Cõcil. Trocensi à Papa præsentè restituitur. 528.c
Hispalense Concilium. 86.b
Hispani seruitute pressi benignè a Gallis excipiuntur. 350.
Hispaniæ Reges Gothi, 56.d. Leuigildus Episcopos in exilium mittit, 76.c. Regnum Hispaniæ Sedi Apostolicæ obnoxium, 195. d. Occupatur a Sarracenis, 203. c. Astures Pelagium Principem asciscunt, 207. e. Bello Sarracenorum ciuili, & seruii premitur Hispania 263. c. Ramirus, pro ingenti victoria de Sarracenis, Hispaniam vestigalem. S. Iacobo facit. 400. b
In Historia nodus insolubilis, 263. a. Ex Historia qui fructus capiendus. 550. c

HO

Honorius P. laudatissimus, 142. e. Satagit deiecit Regem Longob. Ariamum, restituito Catholico, 143. d. Fortunatum Gradensem Hæreticū deiecit, Primogenium Catholicū sufficit, 146. b. Moritur, magnificentissimus erga diuinū cultum, 150. d. Purgatur à calumnia hæresis Monothelitarum, disputatione Maximi cum Pyrrho, 154. b. Monothelitæ retinentes eum in Diptychis, quasi cum ipsis sensisset, magnam illi constarunt inuidiam, 173. d. Eius in Sexta Synodo damnatio imposturæ redarguitur. 176. c
Hospitalem domum Sanlon restaurat Iustinianus. 11. c

HV

S. **H**vbertus Leodiensis Episcopus consecratur a Sergio P. ex diuina reuelatione, 193. b. Moritur, 247. a. Traslatio. 264. b
Hvgo Arelat. Comes asciscitur Rex ab Italis, 580. d. Marotiam sortium nobile in vxore accipit, vt Roma potiatur, 583. b. 585. c. Roma pellitur, 583. c. 589. c. Classe Constantinopolitana profligatus Sarracenis Fraxinatum capit. 590. d. Fœderat Sarrac. adu. 590. e. March. Ep. or regiaz, 590. e. Abdicatur, Lothario eius filio re- tento, & Berengario ascito, 592. a. Monachus efficitur, 592. 2. Obseruandum est tum fuisse reiectum cum fœderatus est infidelibus, 592. a. & per Manasem proditum, cui plures Episcopatus tradiderat ad Regni stabilimētū, 592. b
Hvgo Dux Francorum prodit Ludouicum Regē Franc. Northmāns, 592. c. Coronatur R. Frac. donato illi regno à Ludou. vltimo Carolinorū, 627. d. Post annos 3. bellorum ciuiliū Carolum Lotharii Fratrem captiuum tenet dimisso filio eius in Ducatum Lotharingæ, 628. 2. Callido consilio Arnulphum Rhem. Archiep.

appellancem Romanum Pontificem Concilio obicit iudicandum. 631. b. Inuitat Papam in Gallias ad res componēdas, 638. a. Papa mit- tit Leonem Abb. a. Quanti fecerit Rom. Pon- tificem, 638. d. Moritur. 649. d
Hvnni, siue Auari vel Auares Istram transgressi Europam sepius populantur, 6. a. Rursus om- nia populantur Constantinopolim vsque, 39. d. Turcarum Legatio. c. Hunnos ad Iustinū Imp. 51. e. Debellantur à Tiberio Duce, 60. b. Profligant Roman. Tiberio D. 66. c. Progressi Constantinopolim vsque profligantur, 80. e. Thra- cias peruadunt, 102. Veneriam inuadunt, 118. 2. Romildam, quæ forum Iulium prodidit, sagit- tis configunt, b. Caganus Dux ob violatam S. Alex. Basilicam, morte filiorum punitur, d. Euro- pam vastant, 124. d. Sub specie pacis subur- bia Cõstantinopolis deprædatur, 140. b. A Du- ce Forouiliensi debellantur, 311. a. Se Carolo M. subiiciunt, & Fidem amplectuntur, 311. b. In festati à Sclauis, sedes a Carolo M. petunt, 324. a. Inuadunt Italiam, 565. c. Vastant Ger- maniam, 574. b. d. Gallias quoque, 574. d. Gal- liam Cisalp. populantur, 578. d. Ad internecio- nem cæduntur ab Henrico Reg Germ. 583. d. Campan. vastant, inde trucidatur, 586. c. Inua- dunt Italiam, & Ingenti pecunia abiguntur, 595. c

HY

HYpapanti festum.

16. d

I

S. **I**ACOBI inuentio, 354. a. translatio. b. Vi- sus pro Hispanis aduersus Sarracenos dimi- care, 400. b. Tributariam accipit, Hispan- iam, b

IB

IBæ epist. initio hæret. in fine Cath. 31. c. d. Episto- la hæret. auctor Catholicus, ibidem

IC

IConomachi in octaua Synodo damnati, 487. d

EI

IEiunii aduentus Domini origo. 73. d
Ierosolyma capta a Persis, 136. d. Magno pusil- larum scandalo, 137. a. Restituta imperio, 144. d. a. Sarracenis obfessa; qui secundo anno ea potiuntur. 149. c
Ierosolymit. Ecclesia ereata in Patriarchatum in V. Concl. 34. c
Ierosolymit. Episcopi Macarius secundus, 19. c. Ob suspicionem hæresis eiectus, 20. b. damna- to Origene, restituitur, 23. e. Eustochium illi eiecto, subrogatur, e. Ioānes, 42. e. Amos, 109. c

F N D E X.

<p>Euty chius, an Efichius, 120. c. Zacharias, 131. c. Hic abducitur captus Ierofolymis, 136. c. Deinceps successio obscura, 152. d. Patriarcha mittitur duos legatos Constantinopolim ad asserendum cultu imaginu, 358. a. cęsi, relegatur. ibi.</p> <p style="text-align: center;">IG</p> <p>S. Ignatii reliq. quando Romam verifimile trās-latas, 9. b.</p> <p>IGNATIUS Michaelis Imp. fil. exectus, ex Mona-cho, Patr. Constantinopolitano, 409. d. Prædic-tum id illi fuit. c. Ex Cōcilio damnat Gregor. Syracusanum Episcopū expetito assensu R. P. 419. e. A Barda throno deicitur, 428. b. Conci-liabulo latrocinali deponitur, Photio suffecto, 433. b. Cogitur subscribere in sui damnatio-nem, e. Eripit se insidiantium manibus, 434. a. appellat Sedem Apost. b. Deiecto Photio resti-tuitur, 469. d. Redarguitur ab Hadr. P. de vsur-pata iurisdictione Bulgarica, 506. d. Eius de-presso a Ioan. P. extulit Photium, 526. a. Mori-tur, 531. c. Semper fuit in Cōione Rom. Eccl. c.</p> <p>IGNIS ardens in aqua. 171. d</p> <p style="text-align: center;">IL</p> <p>ILDEFONSUS præcipuus cultor B. V. insigni appa-ritione ab ea honoratur, 163. Mortur. 168. c</p> <p style="text-align: center;">IM</p> <p>IMAGO, nulla maau facta, transfata Constantino-polin, 66. c. Per exercitum circumlata, victo-riam parit, 85. a. Rursū Edessa Constant. transf-ata, 590. e. Inde longe post Romam. 591. a</p> <p>IMAGO Deiparę Anatoliū impiū auerfatur. 7. b</p>	<p>IMAGINE Deiparę in Persas prælata, victor etia. dit Heraclius, 141. c. Circumlata, a Greg. Pa-pa ad propulsandam pestem. 87. d</p> <p>IMAGO XPI telo transfixa sanguinē manat. 42. a</p> <p>IMAGINIBUS sacris Vigilius Papa ornat Basilicam Eateran. 36. b</p> <p>IMAGO Christi agnum representans a Gręcis ve-tita, a Latinis retenta. 139. b</p> <p>IMAGO & caput S. Anastasii Romę delata. 144. b</p> <p>IMAGINES Synod. vniuers. a Philippico Cōstātinop-oli abradūtur, a Papa Romę pingūtur. 202. a</p> <p>IMAGINES sacrę a Greg. Papa missę ad Secūdinū, monente eum de ratione eas adorandi. 117. a</p> <p>IMAGINŪ cultus a natiu. Dom. i Ecclesia traditus, 214. e. Decreto sacris Conc. Rom. 215. e. 261. b</p> <p>de IMAGINUM cultu, præclara Greg. Papa secūn-dus. 217. a. & c.</p> <p>IMAGINE Christi & matris adorata, morbus in-curabilis curatur, 256. d. Ad imaginē. S. Greg. Nazianzeni amissā quidā uocē recipit. 372. a</p> <p>ob IMAGINES sacrās Contempras pestis Constā-tinopoli grassatur, 239. e. Christi qui colit, Christum colit, 353. b. Colendę homonyme an synonyme? 353. d</p> <p>IMAGINES admittentes tantum ad docendum, in Gallia, non vero etiam ad venerandum licet errarent, aliquandiu tolerati in Ecclesia. 376. b</p> <p>IMAGINUM cultus restitutus. 395. a</p> <p>IMAGO V. M. ligno incarnata oleum manat. 506. a</p> <p>IMMUNITAS Ecclesię seruanda, 82. c. Seruat Rex Longobardus Arianus. 144. a</p>
<p><i>Imperatores.</i></p>	
<p>IVSTINIANUS. pag. 1. c</p>	<p style="text-align: center;"><i>Gothi Italia Reges</i></p> <p>VITIGES Gothorum, & Italię Rex. V. pag. 1. d</p> <p>THEODOBALDUS Goth. Rex VI. 9. b</p> <p>ARARICUS Rex VII. 13. e</p> <p>TOTILAS VIII. Rex. 13. e</p> <p>THEIAS IX. Goth. Rex. 30. b</p>
<p><i>Narses pro Iustiniano Imp. Italiae Dux.</i></p>	
<p>IUSTINUS Iun. Imp. 50. a</p>	<p>LONGINUS, & alii deinceps Exarchorum nomi-ne, pro Constantinopolitano Imp. quod reli-quū erat Italię, ab inuasiōne Longobardorum adminiftrant. 55. e</p> <p>ALBOINUS Longobardorum primus in Italia Rex. 57. e</p> <p>CLEPHIS Rex II. 62. b</p> <p>INTERREGNUM annorum, io. Gubernantibus interim, 36. Ducibus. 63. e</p> <p>ANTHARIC seu Autharis Rex III. 77. d</p> <p>SMARAGDUS Exarchus II. 80. b</p> <p>AGILULPHUS Rex III. 93. e</p> <p>ROMANUS Exarchus III. 106. e</p> <p>CALLINICUS Exarchus IIII. 116. c</p> <p>SMARAGDUS iterum Exarchus V. 522. d</p> <p>ADULUUALDUS Rex V. 139. a</p> <p>IOANNES Exarchus V. 138. b. 139</p> <p>EILEUTHERIUS Exarchus VI. 143. d</p> <p>ISAACIUS Exarchus VII. 153. d</p> <p>PLATO Exarch. VIII.</p>
<p>TIBERIUS. 73. b</p>	<p>PLATO Exarch. VIII. 153. d</p>
<p>MAURITIUS Imp. 79. a</p>	<p>Constantin-</p>
<p>PHOCAS Imp. 123. c</p>	
<p>HERACLIVS Imp. 131. d</p>	

J N D E X.

COntantinus Imp.	153.e	ARioualdus Rex VI.	141.c
COntans Imp.	153.e	OLympius Exarch.IX.	156.b
		RHotaris Rex VII.	151.a
		THEodorus Calliopa Exarchus X.	158.d
		ROdoaldus Rex VIII.	161.b
		ARipertus Rex IX.	164.a
		GVndebertus, & Pertaritus RR. X.	
COntantinus Pogonatus Imp.	169.e	GRimoaldus Rex XI.	165.c
		GAcbaldus Rex XII.	172.a
		PERtharitus Rex iterum XII.	172.b
IVlfinianus II. Imp.	182.e	IOannes Platin Exarchus XI.	185.b
LEontius Imp.	190.c	CHuripertus Rex XIV.	187.c
Tiberius Abfimanus.	191.e	LVirbertus R. Ragumbertus R. XV.XVI.	
IVlfinianus II. Imp.iterum.	197.d	ARipertus Rex XVII.	198.b
PHilippicus Imp.	201	THEophylactus Exarchus XII.	195.a
ANastafius Imp.	203.a	IOannes Exarchus XIII.	200.c
THEodofius Imp.	204.d	SCHolasticus Exarchus XIV.	203.a
LEo Itaurus Imp.	205.c	ANfdrandus Rex XIX.	202.d
COntantinus VI. Copronymus.	232.b	LVitprandus Rex XX.	202.d
		PAulus Exarchus XV.	218.e
		EVtychius Exarchus XVI.	218.c
LEo III. Imp.	271.c	Hildebrandus R. XXI.	237.c
		RAchis Rex XXII.	237.c
		ALitulpus Rex XXIII.	242.d
		EXarchatus, a Longobard. occupata Rauenna, deficit.	
COntantinus, & Irene.	276.d	DEfiderius Rex XXIV.	250.b
COntantinus folus.	296.d	REftitutum Occidentis Imp.	
IREnes Sola iterum.	312.b	CARolus Magnus Occidentis Imp.	316.d
Nicephorus Imp.	320.d	LVdouicus Imp.	343.e
MIChael Curopalates.	339.d	LOtharius Imp.	393.a
LEo Armenus Imp.	342.c	LVdouicus II.	423.d
MIChael Balbus.	366.d	CARolus II. Caluus Imp.	516.e
THEophilus.	383.a	LVdouicus III. Balbus.	523.c
MIChael III.	395.a	CARolus III. Craffus.	541.a
BAfilius Macedo.	469.c	VVido Imp.	553.b, 557.b
LEo VI. Imp.	549.d	LAmbertus Imp.	558.b.c
		ARNulphus Imp. vitio factus.	560.c
ALEXander cum COntantino.VII.	570.d	LVdouicus IIII.	564.b
COntantinus Solus, 573.c. Cum Romano.	575.c	BERengarius vitio factus Imp.	566.a
		LAmbertus.	566.a
ROManus Imp.	602.e	BERengarius Imp.	573.e
NICEphorus Phocas Imp.	608.e	OTTO Imp.	603.d
IOan. Zemifces.	614.b	OTTO II. Imp.	618.c
BAfilius Iun. & COntantinus.	619.c	OTTO III. Imp.	625.b
IMperatores fibi vfurparant confirmationem Pa- pę, 85.c. COntantin. Pogonatus Benedicto P. remifit id quodcunque vfurpati iuris. 181.e		busius eligendi Imp. a Greg. V. concessum, 645.a.7. Electores in Concil. Lugdunen. defi- gnati. 647.c. Stante. 7. numero perfonę muta- te, d. vnde error vt putari fuit electi. 7.a. Greg. V. Sub Ozone III.	648.b
IMP COntantiniopolitanı curant creati Pontifi- ces, Orientales, 198.e. difcant a Rom. Ecclefiā. 367.d. e		IMperitia ſæculi Agathonis Papę.	176.a
IMP. Papa gladium præbet.	453.b	de IMPerio nihil ftatuit CARolus M. quafi electo- uo per Papam.	326.c
IMpp. & Sacerdotum munus.	547.b	IMperii Sciffio, 553.b. de IMPerio in Ital. certa- tur.	564.b
IMpp. non fe foliti fic inferibere, nifi poft COrona- tionem a Papa.	623.c		
IMpp. Sanctiones cédunt Pontificiis, 445.d. Ele- ctio IMpp. quando, & a quo, 643.d. Electores per Papam, 644.b. Omnibus Germ. Principi-			

IN

INDictionis numerandę ratio, 44.c. Ab anno Do-
mini, 562. numerat auctor ab eis deficienti-
c 2 bus

- bus confulibus. Indulgentia trium annorum, & trium quadragenorum. 406. a
- Indulgentiam tribuit cadentibus. pro Santa D. Ecclesia. 530. b. c
- Inuentio S. Laurentii Mart. 205. d. S. Euphemie, 311. d. S. Salatii Episcopi & Mart. & Superii. 320. b. S. Iacobi Apost. 354. a. S. Cæcilia, 365. b
- Instantia prima apud Episcopos fiat. 115. b
- Interregnum Imperii per biennium, Balbo mortuo, ante creationem Crassi. 533. b
- IOan. Baptista capitis translatio, 251. e. Crux cum ligno Crucis & de capillis, S. Ioan. Baptista à Greg. Papâ mittitur ad Reccaredum Regem, 117. d. Basilica Modocætie in eius honorem erecta ab Agilulpho, & Theodolindo Regib. Longobard. 139. a. Ascitus Patronus gentis Longob. a. Manus ex Antiochia Constantinopolim adfertur. 599. c
- IOan. Bicklarenfis Abbas in A. D. 589. suum Chroicon perduxit, 84. d. Vixit Reccaredo Rege, 78. b
- IOan. Chrysostomi scripta in Scripturam conflata Constantinopoli incendio sub Irene. 296. e
- IOan. Curopalata suam auspiciatur hist. Michaelis Imp. 339. d. Eam excipit ubi desinit Theophanes. 384. a
- IOan. Damascenus Cathol. fidem. ab homine Italo doctus, pugnat pro sacris imaginibus, 221. e
- Consiliarius Principis Sarracenorum, d. plures epist. euulgar. fraude Isaacici a suo Principem manu truncatur, & eadem illi restituitur, & Repudiata aula Monachus efficitur, 223. a.
- Pro imaginibus scribit, 224. a. Chrysoora cur dictus, 234. e. pulchre eius sententia aduersus Reges, 224. a. Cuius fidei habenda eius assertio de liberata Traiani anima. 127. b
- IOan. Diaconus scripsit Vitam. S. Greg. P. 330. fere post annis. 72. a
- IOan. Eleemosynarius Patr. Alex. 132. a. Beneficentissimus in pauperes, b. Bis in hebdom. publice omnes audiebat, b. vnica consolatio, & perfugium captis Ierosolymis, 136. e. Repellit bigamum magnam auri vim offerentem in ingenti penuria, vt clericus fieret, 138. a. b. Negat pecunias Ecclesie ad bellum Persicum, 140. e. Adducitur Constantinopolim benedicturus Imperatori, & in itinere ad calum euocatur. 140. e
- S. IOan. Euangelista tunica inuenta, Româ delata ad, S. Greg. Papam. 96. d
- IOan. Monachus cognomento ieiunator, ambitiosus, vult appellari vniuersalis, 78. e. 80. d. In eum insurgit Pelagius Papa, grauissima epistola, d
- IOan. III. Papa 41. d. omnia fere eius acta perierunt, 52. Narsetem iratum Neapoli Romam reuocat, 56. a. Moritur, 62. c. Eius nomine Epistola spuria conuincitur. 62. c
- IOan. IV. Papa damnat Monothelit. & Honorium a calumnia vindicat, 152. a. Captiuos redimit, 153. a. Reliquias plurimas Romam ex Dalmatia transternit. 153. a
- IOan. V. Papa. Syrus, 183. b. Moritur, e
- IOan. VI. Papa Græcus Italiam aduersus Exarchum tumultuante comprim, 195. a. Captos a Beneuentano Longobardorum Duce, redimit, 197. b. Moritur 198. e
- IOan. VII. Papa Græcus, 198. e. Concilio habitonon probat canones V I. Synodi, 199. a. Post multas Ecclesias restructas & extructas, moritur, 199. d
- IOan. VIII. P. 512. a. Carolum caluum Imp. coronat, 517. a. Carolo Ludouici Germanie Regis. F. mandat sub pœna excommunicationis, vt ablata restituat, b. Fictum Imperium illi confirmat, d. Relaxat neruos Ecclesiastici rigoris pronouens pœna dignum, 518. e. Formosum damnat, & Gregorium nomenclatorem, 519
- Implorat auxilium adu. Sarracenos, 520. e. 521. d. Redimit vexationem à Sarracenis annua pensatione, 524. e. Responder ad consultationes Eadredi Angli. R. 25. b. Legationem mittit ad componendam Constantinopolitam Ecclesiam, 525. e. Acriter agit cum Ignatio ob vsurpatam Bulgar. iurisdictionem, e
- Urbs capitur, in custodia detinetur, & emissus nauigat in Gall. 526. e. Historiam epist. scribit ad Io. Ravena. 526. d. Et ad Ludou. Balbû, 527. d. Profectus in Gallisecum desert Reliquias, d. Secum abduci Formosum Portuensem, e. Ludou. Balbum Imp. creat Consiliariû Sed Apostolicæ, vt fuerat, & Caluus eius pater, d. Trevis Indicit Concilium, in eoque probari petit suam excommunicationem, in Formosum, & Complices, 528. b. Bellicum Apparatum exigit ab Episcopis, 528. c. Aud. t. appellationem Hincm. Landun. adu. Rhem. & illum Ecclesie suæ eocum restituit, 528. e. In Trecenti Concil. coronat Ludou. Imperatorem, 530. a. Adoptat Bosonem in filium, a. Ab eo deducitur Ticinnm vsque Regis nomine, 6. Ingens illi priuileg. confert. b. Indulgentiam concedit cadentibus in defensione Sanctæ Dei Ecclesie, b. Concil. indicit Romæ de noui Reg. electione, 533. a. Mediolanensem Archiepiscopum nouentem venire ad Synod. excommunicat, b
- Carolus Crassum armatum venientem in Ital. cogitur creare Imperatorem, b. Cur Photio faueret, 533. Io. male audit ob restitutum Photium, 533. c. Fortasse Papissâ dictus ob molitiem animi, 534. a. Romam euocat, S. Methodium Morauorum Episcopum, calumnia apud eum passum, 536. e. Mandat sub excommunicatione Ital. Principibus, ut fœdus cum Sarracenis dissoluant, 537. e. Scrib. Litt. ad Cæpan. Princip. de abrumpendo fœdere cum Sarracenis. 538. d

- C**autio in probanda restitutione Phorii, 539. a. Phorium redarguit de seductis Legaris Apost. a. Phorium damnat, b. Implorat auxiliū Imp. adu. Sarracenos, & Marchionem Spoletici, 541. c. **M**agnum Dei Iudicium experitur, d. In cogitatione adeundi Gall. ad conciliandos Reges moritur, 542. a. Eius Constitutio extat de iure Cardin. a.
- IO**an. Nonus, 554. c. Rauēne Cōcil. indicit, 566. b. Moritur, e. Extarcius rescriptum ad Consulta Rhem. Episcopi de Christian. redeuntibus ad Paganismum, 566. c. Alterum ad Stylianum, 567. b.
- IO**an. Decimus intruditur, 571. c. Post accedente Cler. & Pop. consensum legitimus habetur, 573. e. Agnoſcitur P. nemine sibi tantum iudicium arrogante. 577. b.
- IO**an. Vndecimus potentia Marchionis Tusciæ, & Marotiz intruditur Papa. 581. d. Ab Alberico Fratre in custodia detinetur, 583. c. 584. c. Moritur. 585. c.
- IO**an. Duodecimus Alberici fil. antea Octavianus, nequissimus, 599. d. Bellum mouet Principi Capuano irrito conatu, 600. c. Euccat Ottonem R. adu. tyrannidem Berengarii cum tamen prius Otto iuramento caussit Ecclesiæ Romanæ, 602. a. Euocat Adelbertum Bereng. F. adu. Ottonem. c. Iuramentum, 605. c. Legationem ad Ottonem dolosè mittit, 605. d. Deponiunt, & Leo eligitur. 606. e. Ioannes redicitur, Leo profugit ad Imp. 608. d. In Synodo Leonem deponit, & acta irrita reddit, d. Miserè à Diabolo occiditur. 609. a.
- IO**an. XIII. 611. a. Roma pellitur, 6. Primus Archiepiscopum dat Capuanis. 611. b.
- IO**an. XIV. ex Archicancell. Ottonis P. 627. e. Fame mori cogitur a Bonifacio inuasore, 626. c.
- IO**an. XV. P. infestationem passus à Crescentio Numentano secedit in Tusciam, & Imperatorem reuocat. 626. e. A Rom. reuocatur, e. Cōciliat Angl. Regem, & Northm. Marchionem, 629. d. Interdicit sacris omnibus Episcopis Arnulphi Rhem. damnatoribus, 632. d. Leonem Abb. Leg. mittit, e. qui deponit Gerbertum ex Rhem. Sede. 638. e.
- IO**an. Polybori Episcopus cognomento Thaumaturgus, confessor, sub Isauro. 225. a.
- IO**an. Præfectus Prætorio Primarius apud Iustinianū, ad magnam venit miseriam. 24. b.
- IO**an. Præfectus Neapolis in Italia inuadit Imperium. 138. b.
- IO**an. Anachoreta moritur clarus miraculis, 405. d.
- IO**an. Scotus transtulit Dionys. de diuin. nominibus, 532. d. Male audit in doctrina, d. Graþius discipulorum confixus martyr prædicatur. 505. d.
- IO**annicius. S. Pater inuisitur a Theodoro Studita, 371. d. prædicit mortem Iosepho Theodori Fratri, e. Magnus hic anachoreta, miro modo Captiuos liberat Romanos, 370. c. Ab Imp. timebatur vt alter Moyses, & alter Ioan. Baptista, 384. a. Imp. legatos reddit Catholicos a. Pacem Ecclesiarum prædixit, 395. b. Centū quindecim annorum moritur. 405. d.
- IO**an. Zemisce interfecto Nicephoro arripit Imperium, 614. b. Plures domat barbaras nationes, B. V. M. assignato triumpho, de ingenti victoria, c. Maguis in Syria progressib. veneno tollitur. 619. c.
- IO**nas Monachus Bobienſis, Scripor. 143. e.
- IO**nas ex Monacho Fontanellenſi Aurelian. Episcopus tres scripsit lib. aduersus Claud. Taurin. aduersus Iconoclastas: pro adoratione crucis: pro Sanctorum cultu. 376. a. Negauit is tamen adorationem earum, dissentiens ab Ecclesia. 376. b.
- IO**rdanus, siue Tornandes Gorhorum Episcopus ad annum, 550. perducit commentarium suū ad Vigilium, alium tamen a Rom. Pont. 26. e.

IR

- IR**ene Lazarorum R. Filia ex baptismo sic vocata, Costantino dicto Copronymo Isauri filio, nubii, cultrix SS. Imaginum. 226. d.
- IR**ene altera Leonis Copronymi filii occulte colens imagines a marito redarguitur, 276. d. Cū fil. decenni Costantino administrat Imp. 276. e. conturatos punit, e. Cæsares mariti Fr. Cle: icatum inire compellit, 277. a. Libertas Eccl. Constantinopolim restituitur repugnanti. Iconomachis, a. Caroli M. filiam impetrat vxorem filio, quæ tamen ducta non fuit, 278. b. Orientali Imperio tentato a Sarracenis muneribus & annuo Tributo ablato pacem obtinet, 278. b. Inuit Hadrianum Papam ad Concil. 282. a. In se Conspirantes cum filio varie multat, 295. d. Eius consilio F. captus, & ex cæcatus moritur, 312. b. Exules relaxantur c. Legatos mittit ad Car. M. 313. d. Relaxat multiplicia Tributa, 320. c. Deponitur a Niceph. inuadente Imp. & in Monasterium relegatur, d. Moritur, 322. c.

IS

- IS**idori locus corrigendus. 55. c.
- IS**idorus Episcopus Hispal. officium Ecclesiasticum ordinat, 148. c. Benedicens pop. moritur, 150. a.

- Legionensis primus R. 573. e
 Leo Papa 11. 180. e. Eius nomine quadam quæ
 feruntur epistola suppositiæ, 181. a. Sub eo
 Ecclesia Rauennas reddita Sedi Apost. 181. d.
 Tollit omnem abusum perfoluendæ pecuniæ
 pro officiis Ecclesiasticis, 181. d. Moritur, e.
 Leo II L. Papa die obitus decessoris creatur,
 309. a. Quod sibi manum præciderit, fabulosū
 habendum, 309. a. Legatos cum muneribus
 mittit ad Car. M. 311. e. Oblationem a Car. M.
 de præda Hunnorum confert in stipendia cle-
 ricorum, & ornamenta Ecclesiarum, 312. a. Ex
 inuidia, a. Negociis Hadriani P. in litaniis ob-
 cæcatur, lingua præcisâ, 314. b. Diuinitus visū
 recuperat & linguæ vsū, c. Deducitur in Fræ-
 ciâ, & reducitur, c. Carnificibus suis impetrat a
 Carolo vitam & membra, relegatione Con-
 tentus, e. Dedicat Altare Paderborne in Sa-
 xon. 314. e. Et Capellam in Eresburgh. 315. b.
 Accusatus, purgat se Sacramento, 316. b. Coronat
 Imperatorem Carolum, 316. e. Et filium Pi-
 pinum R. Ital. 317. a. Adito Imp. in German. S.
 Suitbertū. Catalogo SS. adseribit, 323. a. Mor-
 tuo Carolo M. Eccl. Rom. patrono aliquot
 Rom. Proceres conspirant in eum, sed detecti
 occiduntur, 349. b. Moritur, 353. c. Eius aucto-
 ritate translata fuit Sedes Iriensis Compostel-
 lam, ob repertum Apost. Iacobi corpus, 353. c.
 Quetensem Eccl. Archiepiscopale fecit, 354. d.
 Sex vel. 7. Missas in die celebravit, d. Vim in-
 gentem pecuniæ contulit in Eccl. ornamenta.
 354. e. Urbem nouam à Leone III. Inchoa-
 tam perfecit, 400. d. Urbem munit adu. Sarra-
 cenos, 410. a. Tyrânnum commonet, d. Centum-
 cellense oppidum in Leopolim restituit, 419. d.
 Moritur relatus in SS. 421. Quam multa con-
 tulerit Ecclesiasticis, e.
 Leo Quartus P. ipso primo die vacantis Sedis,
 406. b. Vindicat in libertatem electionē Rom.
 Pontificis obstitens Imp. pius vsurpantibus, b.
 Iura Imperatoris seruaturum promittit c. Mi-
 rum quanta & qualia ornamenta contulerit
 Ecclesiasticis, 407. d. Ierusalem Basilicam pre-
 cibus fugat. c. Signo crucis flammam compescit,
 408. a. Leoninam urbem dedicat, 414. a. Colo-
 niam Corforum, & Sardorum ducit, b. Lega-
 tiones ad ipsum, 421. e.
 Leo Quintus P. A. deatinus, d. 40. rexit. Eccl.
 507. d.
 Leo VI. P. 581. c. in carcere moritur. 582. a.
 Leo VII. euocat Odonem Clun. ad reformandū
 Monast. S. Pauli Romæ. 586. a.
 Leo VIII. pseudop. adu. Io. 12. nequissimum qui-
 dem. Papâ, 606. e. Eius falsa constitutio, 609. c.
 Moritur, 612. a.
 Leo Abbas insignis, miraculis clarus. 629. e.
 Leo Isaurus ex Prefecto Orientis inuadit Im-
 perium, 206. Cathol. professionem edit apud
 Rom. Pont. 205. e. Cogit Iudæos & Montanos
 baptizari, 210. a. Edicto prodit se Iconocla-
 stam, 214. a. Monetur a Germano Patr. d. Blan-
 de cum eo agit Imperator, 215. a. Inuadit nu-
 merosissimam bibliothecam cum 12. uiris illi
 non consentientib. 215. b. Statum Saluatoris
 æneam deiici mandat, impediētes occidit,
 215. c. Eius statuæ & imagines a Cath. Principi-
 bus deiiciuntur, d. Illi deinceps Itali tributum
 pendere recusant, 216. a. Conspirant in eum,
 & Luitprandus inuadit Rauennam, 216. d.
 Cordeptione Pontif. minaces reddit litteras, d.
 Minatur de molitione imaginis. S. Petri Romæ,
 217. c. Papæ necem sæpe molitur, 218. d. Pio-
 sfigit Rebelles, 221. c. Germanum Patr. licet
 aduersantem. tolerat, ad Italos reuocandos,
 221. b. Per fraudem sede deiicit, e. Insimulat
 proditorem Ioan. Damascenum apud Sarra-
 cen. Principem, 221. e. Incumbit in stabilitam
 hæresim, 223. c. Inuidens Catholicis gloriam
 martyrii, eos exiliis afficit, 225. e. Bona Eccle-
 siæ vsurpat, 226. b. Classē in Papam immit-
 tit, quæ naufragio perit, 226. d. Legatos Rom.
 Pont. artinet, litteras aufert & c. 226. e. 227. b.
 Scuit in Sanctos, 227. e. Persecutio progres-
 sit ad sanguinem, 228. c. Moritur. 232. b.
 Leo Copronymi fil. Imp. visus ad modicum tem-
 pus, pius & Monachorum amicum, 271. d.
 Hæreticus fingit se Cath. e. Constantinum fi-
 lium coronat. 233. a. Nicephorum fratrem reū
 Maiestatis attonsum, cum sociis conspiratio-
 nis relegat. 233. a. Primarios, ob imaginum cultū
 eum afficit suppliciis & Irenæ uxori vehemen-
 ter interminat, 276. d. Imponens capiti co-
 ronam magnę Ecclesiæ, sibi asciscit interitum,
 276. d.
 Leo Armenus acclamatus Imp. coronatur a
 Niceph. qui in prodigium futurorum sentit si-
 bi manus, ut spinis compungi, 347. e. Michae-
 lem renunciantem sibi Imperium. relegat in
 Insulam, exectis eius filiis, 347. a. Callide ten-
 tat inducere Cathol. recusantes ad disputatio-
 nem cum hæreticis, 345. d. Episcopos negan-
 tes ad eum pertinere, Ecclesia abiicit, 345. a.
 Theodorum studitam eiicit in exilium, a. Si-
 lent perique, at non Theodorus, 346. d. Mono-
 chos exercitiados curat, 349. c. Fraude ad Cō-
 munionem cum pseudopatriarcha adducen-
 tur, 349. d. Longius abductum Studitam fla-
 gris concidi iubet, 350. a. Occiditur a coniu-
 ratis incitatis in eum a Michaelē Amoriensi,
 ob Maiestatem uincto, ipso facto Imperatore,
 363. e. quomodo occisus. 366. c.
 Leo Basilii F. perclitatur fraude Santabareni,
 537. e. Liberatur e carcere Mortuo patre, Pho-
 thium deponit ex præscripto. Papæ, & Stepha-
 num Fr. substituit, Santabarenum relegat,
 551. a. Turcas, & Hunnos incitat in Bulgas

ros, 558. c. Deponit Throno Nicolaum Mysticum, 564. d. c. Periclitatur a fatuo, 565. a. Pugnatur aduersus Sarracenos, 565. c. Moritur, 570. a. Extat eius parænetica ad Regem Sarracenorum, 570. b. In ea diserte proficitur processione Spiritus Sancti ab utroque, b. Plura eius extant scripta, alia, inter cetera, parænetica ad omnes subditos, c.

S. I. Eodegarius Mart. sub Theodor. Fr. R. maiore domus Ebroino. 83. d

LEontius acclamatus Imp. Iustinianum truncatum naribus, chersonam relegat, 190. c. Et ipse triennio post ab Absimaro truncatis & ipse naribus relegatur in monasterium, 191. d

LEontius duo Episcopi Burdegaleses, 52. e. Iunior vxoratus inuitus fit Episcopus, vxor Placidia eius est virtutis æmula, pariterque soror Archima, quæ marito Apollinari, vt Episcopus fieret, indulgit, d. e

LEuigildus R. Goth. in Hispan. & vxore Cath. sorore SS. Leandri, & Fulgentii & c. nihil proficit, 60. a. Hermenegildum fil. catholicum redditi bello petir, 75. a. Contra fidem iuramentum deditum filium in carcerem tradit, Eucharistiam accipere ab Ariano recusantem, obruncat, 76. b. pœnites, sed non Catholicus moritur. 78. a

LI

LIBerum dictum Episcopi ad R. Fr. 8. Episcopi Apameæ ad R. Persarum. 9. c

LIBera epistola Episcopi Africani ad Iustinianum Imp. 19. b. Ludgeri Episcopi Monaster. ad Car. Magnum. 336. d

LIBertatem Ecclesiasticam in electionib. constare voluit Car. M. 34. a. Violatio libert. Eccles. causa multarum cladum, 39. d. Pro eadem Ludouicus Rex. 421. b

LINGuarum Gr. & lat. imperitia sub Gregorio, M. 101. c. Lingua Slaonica celebrari Missam & officia diuina a Sede Apost. permissum, 539. e

LIoba a Bonifacio ex Anglia euocata ad curam Virg. 249.

LItania Septiformes a S. Greg. indicæ ad auertendam pestem, 87. d. Visus Angelus in vaginam gladium recondere, e

LIoba R. Goth. in Hispan. Fratri Lenigildo cedit Regnum Hispan. contentus R. Gall. Narbon. 60. a. Moritur. 62. a

IO

LONGobardi Istrum transgressi Pannoniam, Dalmatiam, Illiricumque populantur, 24. d. Militantes sub Narsete, ob crudelitatem donati dimittuntur, 30. b. Quibus opibus inuadunt Italiã, Alborino R. 37. e. Ei Clesis succedit, quo occiso,

30. Duce, diuisa sibi Italia, 63. e. Partim Antani, partim Gentiles, 64. e. Eorum persecutio, inter alios numeranda, 64. e. Pertaxi Ducum, Regem Anharit creat, Flauii cognomine addito, 77. e. Paulus Diaconus, vt Longobardus, suos prædicat. S. Gregor. nefandos appellat. e. Antharit, quem Turonens. Apracharum nominat, moritur, 89. c. Theodolinda vxor Regina, Agilulphum Taurinatum Ducem, maritum acceptum prouehit in Regnum, 93. e.

Rex mittit, qui captiuos a Fr. redimat, Agnelum Episcodum Trident. 94. a. Stabilis sibi regnum, 94. a. Violata pace ab Exarcho Rex Perusium expugnat, & ad vibem pergit, 106. e. Patronum a seiscunt. S. Ioan. Baptistam, 139. a.

Arioualdus Arianus R. eligitur, 143. c. Consulens Constant. Imp. Eremitam uicinandi peritum, audit Longobardos insuperabiles esse ex patrocinio. S. Ioan. Baptista, cui Regina Basilicam adificasset, 165. b. Grimoaldus ex Ariano Catholicus factus, 166. a. Græcos proffigat, a. impellit Auares in Lupum Foroiul. D. 165. c

Moritur, & in Basil. S. Ambrosia se adificata tumulatur, 172. a. Bertardus diuinitus accirit in R. Garibaldo Grimoaldi deiecto, 172. a. Cunipertus, Luitpertus, Regembertus, 197. e. Aripertus Alpes Cortias Sedi Apost. restituit, 198. b. Asprandus ad paucos menses substituitur, post Luitprandum fil. qui Ariperti donationem confirmat, 202. d. Cumanum Castrum occupant, dolo pacis, 204. c. Luitprandus donationem Alp. Cottuarum, repetit, post confirmat, 205. a. Corpus S. Augustini a Sarracenis redemptum Ticini honorifice condit, 213. a. Rauennam aduersus Iconom. Imp. inuadit, 216. b. Conspirat cum Longobard. pro Papa, 219. c. Sutrium occupant, & spoliatum restitunt Papæ, 222. Luitpr. conspirat cum exarcho in Papam, 122. b. coram Papa, totus immutatur, c. Ob receptum a Greg. III. P. Duce Spoletis; Romam ob fides, Basilicam Vaticanam diripit, quatuor opida occupat, 230. c. Restituit, petente Pont. & alia addit, 235. b. Moritur, 237. b. Succedit Hildebrandus, quo deiecto Rachis, 237. e. Rachis R. leges promulgat, 240. a. Aistulphus, 142. d. Vide Aistulphus. Desiderius, 250. b. Vide Desiderius.

IOtharius Clodouei F. tertiam partem fructuum exigit ab Ecclesiis, 8. d. Incessas nuptias contrahit cum vxore Theobaldi, & a Sacerdotibus monitus dissoluit, 37. b. Childeberti fratris filibus exclusis Franc. Monarchia potitur, 44. b. S. Mauritum præcipue colit. b. Chramnum F. rebellem prælio victum strangulat, & cum vxore ac filiabus comburit, 49. a. S. Medardum egrotantem inuisit, & suis humoris defunctum effert, 48. a. moritur, 50. Quatuor Filii Regnum inter se partiantur. 50. d

IOtha-

- L**Othario II. Fr. Monachia prædicatur a B. Colubano, 134. c. Nepotes bello captos, & Brunichildem auam interficit, 136. Monarchiam Fr. obtrinet, 136. b. Reuocat. S. Columbanum a Fratresiectum, b. ex eius monitis proficit, b. Sanctos viros sibi adhibet Consiliarios, 138. b. Sanctos viros colit b. Bello petit Burgundiam & Senones, sed non Campanæ pulsus milites dilabuntur, d. Ex Luxoniensi Monasterio multos educit Episcopos, 146. e. Lupum Senonensem ex falsi delationibus exulare iubet, 146. e. Moritur, succedit Dagebertus filius. Lupus Abb. Ferrariensis in Francia variis Epist. queritur de bonis Ecclesiasticis a Laicis usurpatis, 405. b. Legatus a Leonem quartum de ecclesiasticis causis, 421. e. Consultorias litteras mittit ad Papam, 424. d. Describit infelicia Franciæ temporæ, e.
- L**Otharius III. Clodouei fil. 167. a. moritur religis Theodorico, & Childerico ff. 169. c.
- L**Otharius Ludouici F. a Paschali P. Romæ Imp. Connatur, 370. c. Ex Francia remissus a Ludou. Patre Imp. Romam sancit de libera electione Rom. Pont. 373. a. Conspirantibus fratribus in Patrem, ipse illi faoet, 384. d. Cum aliis Patri infert bellum, 386. c. Irascitur Papæ fauenti Patri. d. Audita Principum consiratione ad liberandum Patrem, abscedit, 387. b. Cabilanum sibi obssistentem, vastat, 387. c. Redigitur ad obsequium, c. imperatur illi a P. vt finibus Italiæ se contineat, c. Inuidens ditioni Ecclesiæ, eam vexat, 389. e. Interminatur illi pater, 390. ægrotat, accipit a Patre imperii insignia, 393. a. Profligatur a fratribus, e. Rursum ab insdem, 394. b. a Concilio Episcoporum Regno priuatur, eo fratribus tradito, c. Regnum sibi restitui supplicat, 396. Dragonem Merensensem cum Ludou. filii, & magno exercitu Romanam mittit, & cur, 398. e. Eius tempore capit abusus res Ecclesiasticas dandi Laicis, 405. a. Arroganti sibi confirmationem electi Pontificis Leo Quartus, se opponit, 406. b. Diuiso Regno inter filios, & Imperio relicto fit Monachus Prumiensis, 423. d. Benemeritis de litteris, & de doctis. 430. b.
- L**Otharius Rex Imperatoris F. cum Paruis cœuentum celebrat in Rheni Insula, 429. a. Dimissa legitima Vxore Theutperga, Vualdradā pellicem inducit, adulantibus Episcopis, sed non R. Pontifice, 439. c. De pluribus accusatur apud Nicolaum Papam, d. Mandat Papa Lotharium excommunicari nisi pareat, dimittendo adulteram, 440. e. Curat Lotharius Merensi Concilio Theutpergam Vxorem damnari incestus, & indulgente eodem Merensi Concilio ducit Vualdradam, 444. c. De qua causa Nicolaus euocat Episcopos Romano, 447. c. Prostanti Lothario Romam se venturum, interdicit Papa, nisi prius a dulteram dimittat, 447. c. Excitatus Nicolai litteris purgat se cū magna reuerentia, 448. b. Per Arsenium Legatum sub excommunicatione adigitur ad recipiendam vxorem, 452. b. Interminati Papæ amissionem Regni submissis rescribit, 458. a. Rursum interminatur excommunicationem, ni pareat, 471. b. Lotharius impetrat ab Hadriano Papa Romam proficisci, 473. a. 475. b. & Vualdrada absoluitur pœnitentiam simulans, 475. b. Hadrianus cum magna contestatione excipit Lotharium ad communionem Eucharistiæ, quem, & alios delufores sequitur vltio diuersa, 481. a. Misere moritur. 481. d.
- L**Otharius Hugonis Italiæ Regis F. retinetur ab Italicis, abdicato Patre, 592. a. Veneno Tollitur, c.
- L**Otharius Ludou. F. Caroli Simplicis Nepos Rex Franc. 597. d. Bello petitur ab Ottone II. Imp. 618. c. Moritur. 627. c.
- L**Otharingorum Dux & Prædo. sic se subscribit Diplomatici. 573. a.
- L**V. 627. c.
- L**Vcas ficulus clarus sub Basilio Hist. Manicheorum scriptit. 201. b.
- L**Vdovicus Car. M. fil. Imp. sancit pro libera electione Rom. Pôt. 270. b. Maxime pius, in Aquitan. plura monasteria, & Scholas instituit, 306. b. Init possessionem omnium Caroli Regnorum, 348. e. Excipit Hispanos in Gall. migrantes a persecutione Saracenorum, 350. d. Northmannis in deditionem accipit, 350. d. Conuentu Aquigran. Lotarium primogenitū Imperatore Carolum Aquitanix, Ludouicum Baicoaniæ Rotæ declarat, 356. d. Aquigranen sibus conuentibus, ex auctoritate Apostolica, multa statuit de statu Ecclesiæ, & Monachorum, 355. e. 356. a. 360. b. Committit mitti cū Episcopo per singula loca, ut sancita describantur, & obseruentur, 360. b. Quam cordi illi fuerit obseruatio Canonum, e. Publicam magnā humilitate agit pœnitentiam, 369. d. Facultatem petit a Papa faciendi collationem de sanctis imaginibus, 374. a. Indicit triduanum ieiunium, & præces ad auertendas clades, 381. c. Edito deplorat imminentes clades, d. Quæ diuinitus monitus, non contempsit deplorat Eginardus, 381. e. Quatuor mandat celebrari Concilia ad auertenda mala, 383. b. Rogat Episcopos se vt moneant, de pertinentibus ad se, quod illi vix audent innuere, 383. b. In illum conspirant filii cum Principibus, & Episcopis, 384. b. Lotharium maiorem natu ad obsequium redigit, reliquis maiestatis reis ignoscit, 384. d. A filijs & Episcopis abdicare cogitur & publicam agere pœnitentiam, 386. c. Libertati restitutus

entus in ædē S. Dionysii, illi illustrandæ inten-
dit, 387. e. Interminatur Lothario filio de ve-
xata ditione Ecclesiastica, 390. a. Deus eū remu-
neratur de pia sollicitudine pro Eccl. Romana
aduersariis quibus pepererat lue extinctis,
Northmannis fugatis, 390. b. Aquisgran. Con-
cilio actum de vtilitatibus Ecclesiæ, & ablatis,
restituendis, 390. b. Cometa apparente, vt se-
parauit ad mortem, 392. Regnorum varia fa-
cta diuiso, discordiæ fomitem ministrat inter
fratres, 391. d. Regib. filiis commendat Eccle-
siam, 391. e. Aegrotans summa pietate parat se
ad mortem. 392. e.

LVdouicus Pii filius monet arma in patrem a
quo proffigatur. 392. d.

LVdouicus Latharii Imp. F. Rex Ital. 398. e. Co-
ronatur Imp. à Sergio P. 398. e. 399. c. Impul-
sus ab Abbatibus, & Episcopis tentat vsurpa-
re ditionem Pontificiam sed restititur a Papa,
399. a. Euocatur in Ital. ab Abb. Cassinēsi adu.
Sarracenos quos foelciter proffigat, 412. e. Rur-
sum superat, 457. a. S. Germanum transfert in
Gall. b. Coronatur R. Franc. 508. b. Apologiam
scribit ad Basilium Imp. orientis, 508. b. Dolis
ab eo tentatur, 512. b. A Duce Beneuentano
proditur Sarracenis, & iuramento prestito di-
mittitur, c. Quæritur de Duce Beneuentano in
Concil. Rom. d. Soluitur Iuramento, a Papa,
513. d. Moritur, & Mediolani sepelitur, præcla-
ro Elogio, 516. b. Sub eo Sclauī conuertun-
tur, c.

LVdouicus R. Germ. aduocatur in auxilium a
Populis adu. Caluum fratrem, 427. b. Indicit
concilium, & detrectantibus conuenire Epi-
scopis vertitur ad arma, d. Calui milites ad eū
deficiant, e. Papa, & Imperator a Caluo roga-
ti Ludouicus R. deterret ab inuasiōne Re-
gni alieni, e. Tractationem de pace probat. e.
Actum de ea post in Concil. Tullenti, 439. b.
Calui Regnum inuadit, 517. Moritur. 519. d.

LVdouicus Balbus Caluo Patri Imperatori suc-
cedit, 523. c. Insestatur eius Regnum ab Hugo-
ne Notho Lotharii defuncti Regis. 524. c.

LVdouicus Quartus Bosonis Coniugis F. adu. Be-
rengarium Romæ coronatur a Ioan. P. nono,
564. d.

LVdouicus Caroli Simplicis F. euocatus ex An-
glia R. coronatur Francorum, 585. c. Moritur,
597. d.

LVdouicus Lotharii F. R. Franc. Moritur vltimus
Carolinorum, donato Regno Hugoni Duci,
627. d.

LVdouicus R. Germaniæ in quo desinit proge-
nis Caroli M. Regnare in Germania. 572. d.

LVgdunenſe Concil. primum, 61. d. Secundum,
81. a.

LVitrandus Legatus Berengarii Constantino-
polim, 593. b. Describit eam legationem labo-

riofam, & erumnosam propter improbitatem,
& arrogantiam Græcorum, 613. b. Terminare
in ea legatione se scribit Historiam suam reli-
qua alterius videntur, 1. quæ sunt post sextum
librum.

M

MAGORVM Perfarum impostura, 252. a.
MAGistratus interdum populos plus ve-
xant, quam hostes, 105. a. Venales expositi in
Oriente inolita consuetudine. 127. e.

MAnasses Arelar. Episcopus, plures Episcopatus
inuadit. 585. d.

MAnichei baptizari coacti ab Isauro, 210. a. Cō-
busti a Iustiniano, & post quomodo propaga-
ti, b. Borum Hist. scripsit Lucas Siculus, 337. b.
505. d. Eorum ad 100. Millia cæsa. 401. c.

MAGuntinum Concil. Primum de vindicandis
bonis, & iuribus Ecclesiasticis à Laicis procln-
catis, 408. b. Secundum, 409. d. Tertium, 415. a.
425. c. Sub Arnulpho R. aliud. 553. b.

S. MARci Cathedra Venetis ab Heraclio donata,
364. c. Corpus Venetis delatum, d.

S. MARiæ ad inuocationem victoriz ingentes ob-
tentæ, in Oriente, & Occidente. 208. b.

MARIA olim Augusta post retrusa in Monasteriū
a Constantino Irenes filio, Coniugie exul pro
sacris Imaginibus, 352. c. Consulit Theodorū
studitam an degat eum filia in Palatio d.

S. MARiæ assumptionis octauam coli mandat Leo
P. Quartus. 421. d.

MARIANUS Scotus Primus auctor fabulæ de Pa-
pa femina. 417. c.

MARtinus plur. bus præclaris functionibus
fit Papa, 542. d. Perperam facta à Ioan. rescin-
dētis Formosum & alios restitui, 543. e. mori-
tur præclarum successoribus. relinquens exem-
plum Photium execrandi. 546. a.

MARotia Scortum nobile Hugonis Reg. nuptias
ambit dominata Vrbs oblato. 583. b.

MARRANO Vox execrationis. 272. c.

S. MARTINI miracula, 41. b. 42. b. 53. a. Collecta
Quatuor libris a Turonense, c. 58. c. 62. a. 67. b.
68. b. 70. b. 83. b.

S. MARTINI Basilica incenditur, 44. c. Restituta di-
ripitur: Raptores a Gregorio Episcopo morti
eripiuntur. 77. a.

S. MARTINUS Papa, 156. e. Romæ habet Concil.
gen in causa Monothelitarum, e. Modeste agit
cum Imp. 157. d. Egregias scribit epistolās ad
diuersos, 157. e. Abstrahitur Constantinopolim
158. c. Quanta passus, 159. a. b. Moritur. 160. e.

MARTINUS alias Marinus Papa. 590. b.

MARTINUS Bracharenſis colligit & corrigit cano-
nes Orientales, 63. a. de eo Isidorus, b. Mori-
tur. 74. e.

MARTYR Martyrem parit. 649. a.

MARTY-

Martyrium vetatur à Pseudo Episcopis Hispanis. 414. b

Martyres sub Longobardis, 69. c. 164. b. Sub Gothicis Arianis in Hispania. 75. c. Sub Tiberio ex grassatione barbarorum, 79. b. Sub Regno Fræcorum, 183. d. 186. c. Sub Imperio Orientis, 160. e. 163. a. Sub Barbaris Germanis, 190. b. Sub Sarracenis, 232. c. 250. d. Sub eisdem in Hispania, 411. c. + 13. 2. 414. b. + 19. d. 424. a. 455. b. e. 579. d. 586. e. 619. b. Sub Persis, 70. 144. b. 136. d. Sub Leone Isauro pro cultu imaginum, 228. c. Sub Copronymo. S. Michael cum 66. Monachis, Sub Bulgaris. 339. c

Martyrologia ab Vsuarido iussu Caroli dilatata, 275. c.

In matrimonio solènia verba apud Græcos, 328. e

S. MAurilius Episcopus Cadurensis. 76. a

MAuritus magister militiæ creatur, 73. e. Generum eum sibi asciscit Tiberius, 74. 79. a. Illi prædicatur Imperium a Cæsar creatur, 79. a. Elogium eius, d. Vrger Childeberrum Regem in Logob. frustra, 82. a. Exhausto exercitu multis præliis, sancit ne quis ante expletam militiam monachus efficiatur, 97. c. In quo aduersatur illi S. Gregor. Papa, 98. a. S. Gregor. irridet ut synaphem, 107. c. Mandat Gregorio vt contumacem Episcopum cum honore suscipiat, 109. c. Cauet edicto ne schismatici inuiti ad vnitatem redigantur, 114. c. Laudatur a S. Greg. de fide Catholica, 116. d. Mittit Romam 30. auri libras pauperibus erogandas, d. Capriuos vili negligens redimere punitur a Deo, 118. d. a. Phoca inuaso Imperio cû filiis obruncatur, 123. c. Cathol. fuit, sed minus reueritus Sedem Apost. & libertatem Ecclesiasticam, d. Vxor & filia post necatæ, 129. d. Ex eius familia plures pietate insignes feminae extirere, 129. d

MAurmetis pseudo prophetæ origo, 145. e. ex sin gulis sectis aliquid assumpsit. 146. a

MAuri profligant Rom. in Africa. 9. d

S. MAtilda Reg 618. a

MAtisconense Concil. I. 73. d. 1182. b

In **MA**trimonio inter Imp. Orientales, & Occidentales assensus Papæ quaeritur, 488. c. Matrimonia infra. 7. generationem ne iungantur, 572. b. Quartum matrimonium interdictum, in Concil. Constantinopolitano. 576. c

S. MAuri Abb. Translatio. 404. b. Vlciscitur contentiorem Monachatus. 404. b

MAxelendis Virgo Mart. 170. e

S. MAximus, historicus Palatinus, fit Monachus, ut inter hæresim. 152. b. Oppugnatur a Monothelit. 152. b. Pyrrhum in Africa publica disputatione adducit ad publicam poenitentiam, 154. c. Roma abstractus Constantinopolim relegatur, 158. c. aduersariis fidem Cath. disputatio persuadet 162. b. Reuocatur ad quaestio-

nes, & tormenta, & immaniter tractatur, 162. e. Lingua truncatus cum socio Anastasio, diserte loquitur, 163. a. Migrat in cælum, a. Eius præclaræ lucubrationes superfunct, a

ME

S. MEdardo mortuo cæli aperiuntur, 48. a. Effertur a Lothario. Basilica & Monasterium illi extruit Lotharius, quod primum totius Gallia sancit. S. Greg. P. B.

MEdiolan. Archiepiscopus Ticinensem sibi subdere conatur, causa cadit, 202. b. Alius quidam excommunicatur a Papa quod renuerit accedere ad Concil. 533. b

MEdiolanense excidium a Gothicis, 300. millibus caesus. 6. d

MEldenese, 402. b. in eo deplorantur mala ex vspatione bonorû Ecclesiasticorum, 403. b. Aliud de causa Rheimensi. 604. c

MEisco primus D. Polon. Christianus. 631. c

MEndum in cod. Dialogorum. S. Greg. 18. b

MEnnas Episcopus Constantinopolitanus excommunicatur a Papa, 27. b. Libello veniam petit, 28. d. dedicat Apost. Eccl. instauratâ, 29. a. Moritur, a

MEtaphrastes quando vixerit. 438. d

MEtense Concil. quo Episcopus Maiestatis conuictus, depositus, 106. b. Basina Monialis Regia poenitens ab excommunicatione absoluitur, b. Alio, damnata coniuge, pellex introducitur Lothar. R. instante. Anathematizatur in Concil. R. 442. e. 443. a. Concil. Metensi prædatorio R. alienum adiudicatur Cælo Regi. 498. b

S. MEthodius intercessit p. B. Petri stimulis carnis per visum liberatur, 358. d. a Theophilo Imp. caesus, viuis pene deoditur, 388. a. Patr. Constantinopolitanus creatur, 391. a. Lapsos admittit & Clericos ad suum ordinem, b. Statuit varios canones poenitentiales, c. moritur, 409. a. eius tantum extat canon & vita. S. Dionysii Arcop.

S. MEthodius Episcopus Morauorum Romam a Papa euocatur calumniam passus probatus remittitur. 539. d

MEtrophanes Episcopus historiæ Photianæ scriptor. 505. b

MI

MIchael Imp. edita fidei professione coronatur, 339. d. Expetit Caroli filiam filio suo vxorem, 340. a. Manichæos gladio addicit, 341. b. aduersus eum tumultuatur pop. tanto bono indignus, 341. c. Suauis, sed iners, & obnoxius quibusdam Primariis ministris, 342. a. Profligatur a Bulgaris, proditus a Leone Armeno, insignibus

bus Imp. ad eum missis monachum induit,
 342.d
Michael R. Bulgarorum Prædicatores a Papa Ni-
colao expetit. 455.a
Michael Amoriensis Maiestatis reus, Compedit-
us, occiso Leone Armeno, fit Imp. 363.e. **Mon-**
strum Constatum ex pluribus nefariis etrori-
bus, e. Relaxat omnes ab exiliis, 366.d. Catho-
licus putatus prædicatur a Studita, cum esset
hæreticus, e. Stulium eius responsum, 368. a.
Thomam tyrannum auxilio Bulgarorum ca-
pit & interficit, 370.a. Missa cum nunerib. Lega-
tione ad P. & R. Fr. veditat se Catholicū, 375.c.
calumnias Catholicos de cultu Sactari imagi-
nū, & iactat Cōcil. Iconoclastarū, 273.c. Monia
lem vxorem ducit, 379.c. Moritur, maledictis,
propanegyri eum prosequentibus, 382.d. Quā
nefarius & impius, d
Michael III. Imp. annorum 14. flagitiose & cru-
deliter agit, 422.a. Matrem & sorores detrudit
in Monast. 424. Illusor Sacrorum, 438.a. Ado-
prat Basilium, a quo obruncatur. 469.c
Miram quiddam de parte meniorum Romæ scis-
sa & inclinata ab vsque tempore Belisarii ad
hoc. 2.c
Miranda in Gallia, 584. In Germania. 591.c
Miraculum vini non deficientis, 2. a. In Gotho
preces Tudertini Episcopi negligente, 2. b.
puella per Angelos ab baptismum adductæ, c
Suppeditaria farina Monasterio, S. Benedicti in
magna penuria, 6. d. In domo infesta Dæmo-
nib. 7. a. In excommunicato mortē præuento
ante absolutionem, iuxta prædictionem, S. Al-
binii Andegauens Episcopi, 8. c. Orante Ma-
tre, prodigio, deterrerentur fratres a proximo
Conflictu, 8. d. Circumlatum, S. Crucis lignū,
flamma excitatur, 9. c. In milite vouete Ere-
rum, si periculo eriperetur, d. Ignis extincti,
contra prolatis Euangelis, 12. e. Energumeni
liberati, 14. d. Vtriculani Episcopi intacti a plu-
uia circumquaque cadente, 14. d. Inclusi in ar-
denti Chibano, nec Combusti, 14.4. S. Benedi-
cti agnoscens Spatharium Totilæ habitū,
15. a. Rustici a vinculis, solo aspectu B. Benedi-
cti, soluti, d. Caballorum immobilium reddi-
torum, ob alienum vsurpatum, 15. e. Sergiopol-
is diuinitus seruatur a Persis, 16. c. Constanti-
nopolis peste seruatur, c. In capite, S. Hercula-
ni reciso, & post corpori vnito, 18. c. In Vrso
lambente pedes, S. Carbonii Episcopi, c. In fen-
e Montefina momento transato Ierusalem
& mox in montem, relato, 20. a. In fonte bap-
tismatis sponte exūdante, 23. b. In cella Bar-
sanuphii anachoretæ ignem vomente, 23. e. In
puerulo percepta Eucharistiam, in Fornacem
iniecto, nec læso, 29. a. In Pappulo per visum
virga percussio cum increpatione, & tertio post
die expirante, b

B. Martini, 41. b. 42. b. 58. c. 62. 2. 67. b. 70. c. 8. Eū-
tychii Constantinopolitani Episcopi, 47. e. S.
Medardi Sueffion. Episcopi, 48. b. S. Remigii
Rhemosa peste tuendo, 50. e. S. Nicetii liberan-
ris Treuros a peste, 51. a. S. Galli liberantis
Arnernum, b. S. Iuliani, sanato ægro per pul-
uerem circum eius sepulchrum, 61. e. S. Senoch
presbyteri, 70. c. Per Salutare Sacrificium,
81. 7. S. Aredii Lemouicensis Episcopi, 110. c
Per oleum e, S. Glyceria corpore manante,
102. c. Itē ex corp. S. Euphemix, 102. d. S. Theo-
dori Siceoræ, 115. c. 130. d. 131. b. 5. a. S. Colum-
bani, 133. e. 134. a. S. Theodori Mart. 134. S. Vul-
frani Senonens. Episcopi, 194. a. Per Lignum,
S. Crucis, 55. a. Oleo exundante ex exlychno
ante lignum, S. Crucis, 55. b. Eorum frequen-
tia ad confutandas hæreses, 61. c. In minio per
contemptum vvas, S. Martini decerpente, bra-
chio arefacto, 62. a. In Cosma Abb. defuncto,
audito repellere a se hæreticum ibidem tumu-
larum, 63. c. In tumulando, S. Corbonio, 64. d
Plura referuntur a S. Greg. per tempora Lon-
gobard. patrata, 64. e. 65. a. In Sacrilegus, 69. c
70. a. 81. a. 192. d. In milite cadente mortuo,
dum intendit ictum in Monachum Sanctum,
75. b. In miserabili exitu Ariani Catholico il-
ludentis, 75. e. In naui aqua plena, per octo
dies extrante, & expositis hominibus, demersa,
77. d. In claue, S. Petri, 77. e. In ædem, S. Zeno-
nis aqua per fenestras circūfluente, nec in-
fluente, 35. b. In captiuis Dei nutu liberatis,
89. d. In Theodoro Siceoræ seruato, epoto ve-
nenio, 115. c. Sabinus Mart. visus pugnare pro
Longobard. c. Rom. 122. b. Omne mandibile
versum in lapides ad preces pauperis, 128. e
In Laurentio Episcopo a B. Petro increpito,
quod deserta Anglia migrare vellet in Gal-
lias, 135. d. Restituito igne oppositu Corp. Mel-
liti Dorouernensis Episcopi, 142. b. In iustori-
is Rom. aduersus Persas, 142. c. Monachus
ad mortem contusus exurgit sanus, 143. e. Al-
terius Monachi demersi, & libere emersi, e. Bi-
rinus Episcopus ambulat super aquas, 149. d
Infantis respōdētis Amen in baptismo, 152. 2
In corpore, S. Eligii, quod ab aliis non potuit,
ab aliis facile potuit, 168. a. Deteguntur Sæ-
ctorum interfectores, 168. c. In corporibus
duorum Eualdorum aduerso flumine recur-
rentium, 190. b. In sacrilegis, S. Lamberti occi-
soribus, 192. d. Et maxime in pellicibus ab eius
Sepulchro ui abactis, 192. e. Per Constantinū
Papam sanatur Theodoros Patricius eum vē-
nerabiliter salutans, 200. c. Retorquentur tela
& Missilia in Sarracenos, 208. a. In furante
equum, S. Corbiniani, 212. d. In calcante Vir-
ginis imaginem. 221. b
Sancti Suiberti impetrantis visionem Pipino
 242. 2

- In accusatores S. Othomari Abb. S. Galli, 252. c. Plura in eius translatione post decennium, d. circa Pipinum bona Ecclesie sub annuo censu vindicantis, cum in somnis vere creditur, 252. b. In ancilla calumniatrice dominæ, 255. c. Plurima edit. S. Stephanus iunior, 256. d. Emergit torrens sitiente exercitu Car. M. 266. c. Erunt pentis fontis sitienti, 273. e. In saxonibus iactantibus. se de incendio Basilicæ, 274. c. In Leone Imp. erumpentibus. in capite pultulis ex facile ga impositione capitis Corona magnæ Ecclesie, 276. d. In milite pectus transfixo, & pedibus proculcato, ad inuocationem S. Swithberti, liberato, 279. d. In Agareno effodiente oculum imagini, & ipso Monoculo reddito, 254. a. ostendit se Christus Vindichindo Saxoni in Eucharistia, 284. b. In imagine Crucifixæ, & sanguine mittente, 257. c. In muto, & surdo ad Corpus S. Benedicti sanato, 293. e. In vrsu mansuetæ ad reliquias. S. Gudulæ, 324. b. Aqua a sepulchro Theopanis Præpositi Sygriani aspersæ pecudes, pesteliberantur, 351. b. Theodori Studitæ plura, 367. a. In translatione. S. Nicetæ & S. Theopanis Confessorum, 368. d. S. Ioannicij, 368. e. Paschalis Papæ, 370. d. ad statua Greg. Nazianz. vocem recipiente qui amiserat, 372. a. In Translationibus plurium Sanctorum, plura miracula, 368. e. 377. c. 379. d. 381. b. Albricus Aquitanus cæcitate, & paralyti liberatus diuinitus monetur de quibusdam ab Imp. corrigendis, 381. c. In sacrilegos vsurpatores, bonorum Ecclesiasticorum, 393. a. S. Germani, 402. e. 552. d. S. Martini, d. 416. a. In Monasterio S. Greg. 423. c. Eccl. S. D. Genitricis Rhæ. 404. b. Per pilos barbæ, S. Petri, 577. c. Odonis Clunia censis, 587. a. Pauli Anachoretæ, 600. a. Per Imaginem non manu factam, 590. e. Per candens terram, 595. b. In tauro immisso Episcopo Cöpostellano mansuetæ, 627. b. S. Gerardi, 601. d. S. Niconis, 623. 627. d. 628. b. 651. d. S. Nili, 620. c. b.
- Mistale Mozarabum correctum 575. a
- MO
- MOdestus Præfectus Monasterii, captiuo Ierolymit. Patr. curat illum Eccl. 139. b
- MOguntinum Concil sub Car. M. in quo Ecclesiasticis arma interdicta, Laicis apud eos agentibus, permittit. 344. a
- de MONachis & Monasteriis plura. 11. b
- MONachi 30. vnus Monast. verbera patiuntur ob cultum imaginum, 352. b. 200. In Hispan. interfecti a Sarraen. 388. c. 342. a. Coprony non damnati, 257. d. Insignes qui interfuerunt Nicæno Concil. secundo. 284. c
- MONachi 300. in Monasterio, S. Vincentii ad Fontes vulturini a Sarraen. obruticari. 543. d
- MONasterii bona vsurpans Episcopus misere perit. 252. d
- S. MONialis Disciola decedit cum admirandis signis Sanctitatis. 80. e
- MONiales duæ Regiæ dyscholæ omnia miscent, 101. d. Ex communicantur, 102. a. Altera pœnitens absoluitur.
- MONiales tempore. S. Gregorij procedebant in litanis publicis. 87 c
- MONiales in Anglia consulto se deformantes, Virginitatem crucidatæ tuentur. 504. e
- MONitionum Audoeni Regis Dagoberti a secretis, indiculus. 155. e
- MOsomense Concil. 593. e. Aliud. 693. c
- MONothelitarum hæresis origo, 145. c. Inducitur a Cyro Alex. sub nomine conciliandi Ecclesias, 147. e. Sophronius Ierolymit. Patr. aduersus eam pugnat, 148. a. Pluribus damnatur Conciliis, 174. d. De tota causa epistolæ variæ, & Honorii posterior destruit hæresim, 248. b
- MORauia uastata ab Arnulpho R. 555. c
- MORauorum Episcopus S. Methodius.
- MORTUI etiam damnari possunt ab Ecclesia, 31. e
- MV
- MVlieres pietate insignes ex Mauritii Imp. genere, 129. c. Regia Abbatisa peregrinatur ad limina Apostol. 213. e. Alia nobilissima Angla, apud, S. Paulum reclusa, e. Pix quædam deiciunt scalam ascendentes ad decendam faceram imaginem, & ob id necantur. 215. c
- anud Mutinam Concilium. 618. c
- MVTuæ captæ pecuniæ ab Ecclesiis ad bellum Persicum, improbante Iosepho mynario Patr. 140. e. Restitutæ. 144. c
- NA
- NARBONENSE Concil. 84. e. Alterum. 111. d
- NARses Totilam profigat & occidit, Romam recipit, & Theiam item Gothorum Regem occidit, 30. b. Tanta illi prosperitas ex cultu B. Virg. & pietatis ac iustitiæ studio, 30. b. Buccellinum cum Francis ad internecionem cædit, 37. a. Accusatus a Rom. reuocatur ex Italia, 55. e. Contumeliose compellatur ab Imperatri ce minaciter respondet, 56. a. Quod de euocatis Longobard. vlscendi se cauita, habet Diacon. & Anastasius, alienum est ab eo quod habet Corippus eius tēporis scriptor, 56. a. Quod scribit P. Diacon. de Altinensi Episcopo ab eo in Sicilia relegato id factum, hortato Papa, ob schisma credibile est, b. De Narsetis fine variant auctores, 58. d. Eius elogia, e. Talis quidam

dam alius Narfes celebratur sub Mauritio Imp. 59. a

Narfes alius magnus Dux a Phoca comburitur, exultantib. Persis. 128. e

NE

NEapolit. Eccl. pulchra facies, 513. prima cinit. post Romanam, b

NEapolitani duo Episcopi Athanasii, alter Sanctus, 412. d. Alter, ob fœdus cum Sarracenis a Papa fuit excommunicatus. 540. c

NEophytus quis. 456. e

NEophyti non promouendi, 429. b. Cur aliqui merito promoti. 438. c

in NEustria Concilium.

NI

Nicephorus logetheta, deiecta Irene, inuadit Imp. habit. Cath. sed pbatus hæreticus, 320. d. Violat fidem excæcans Bardanem, qui electus Imperat. secesse, at Monachus factus, 322. a. Aduersus Sarracenos male pugnat, 322. c. Exquirat sententia de Patr. Constantinopolitano eligendo, quasi pius, 325. a. Eligat Nicephorum inuitum ac reluctantem, a. Iosephum Oeconomum adulterinum inceptorum nuptiarum Conciliatorem depositum curat per Patr. restituendum, 326. a. Boni improbantibus, qui Patr. non communicantes, multa patiuntur, 326. a. Eius nequitia & auaritia, 327. d. auget persecutionem, 327. a. Bardanium aduersus se insurgentes subigit, 327. b. Manichæus probatur, b. Exigit tributum ab Eccles. 328. c. Fateatur se obduratum vt Pharaonem, d. Renuens pacis conditiones oblatas a Bulgaris, illis in desperationem versus profugiat & occiditur, e. improbitate & nequitia superat omnes qui ante eum imperarant, 339. a. Prædictus illi fuit interitus, a

Nicephor. Phocas Imp. aduersus Romani filios, 608. a. Cyprum & alia eripit Sarracenis, 609. e. nimium indulgens militib. odium populis incurrit, 609. e. Rapax & sacrilegus, 610. a. Aburitur penuria ad sua lucra, 613. b. Dolosam mittit legationem ad Ottonem Imp. vt imparatum eum opprimat, 614. a. occiditur, b

Nicephorus a secretis, cum secessisset, inuitus trahitur ad Sedem Constantinopolitanam, 325. e. Impulsus ab Imp. Iosephum œconomum adulterini coniugii Conciliatorem excommunicatum, & depositum, conuocato Concilio, restituit, improbantibus Theodoro Studita, & Platone, qui ob id illi nõ commuaicant, 326. a. 328. c. 331. d. Imp. mortuo conciliantur, & comunicant. 339. e. Exigit fidei professionem a Michaelae Imp. 339. d. Synodicam mittit ad Pa-

pam, quod arte per impium Niseph. non licuerat, 340. b. Relegatur obsacras imagines ab Armeno Imp. 346. e. Relaxatur ab exilio cum aliis Catholicis, 366. d. 367. b. Moritur post 14. exilii annos, 382. a. Transfertur Constantinopolim. 400. e

Niceta Confessor carcere includitur & relegatur ob cultum imaginum, 347. a. Per fraudem inductus ad communicandum Iseuodopat. dimittitur, sed respiscens in insulam relegatur, 349. e

S Nicetius Treuerensis Episcopus, cuius opera post, Theodebertus ad meliorem frugem conuersus, 13. c. A Lothario in exilium eiectus, a Sigeberto filio restituitur. 30. d

Nicolaus ex Diac. onus declinans fit Papa, 426. c. Legationem mittit Constantinopolim ad Photii causam cognoscendam, non dirimendam, 431. d. Scribit ad Michaelé Imp. litteras Aposthrono dignas, e. mandata R. Fr. dimittere ad alteram sub excommunicatione, 440. e. Suspendit Gall. Episcopos, ni pareant, 445. e. Pauperes adhibet in auxiliu, illis benigne faciens, 446. b. Purgat se de patrocinio raptoris Balduini, b. Profitetur seruari velle integra priuilegia sed Apost. c. Priuil. conferri Monasterio Corbeiesi, d. Rodoaldum legatum præuaricatorem excommunicat & deponit, 447. a. Euocat Romam R. Fr. ob adulterium R. Lotharii. b. Arguit Episcopos quod causantur expeditorem aduersus piratas, ne se ad Concil. conferant, b. Interdicit Lothario ne Romam adeat, nisi prius pareat, c. In gratiam Regum non esse labefactanda sed Apost. priuilegia, Scrib. ad Reg. Fr. 447. d. Consultitur vndique Nicolaus, ad Reg. Fr. 448. d. Famossissima eius est illa epist. ad Reg. Gall. de epistolis Rom. Pont. 449. a. 450. a. Grauis comminatione occupantib. bona Ecclesiastica, 450. d. Grauius minatur Hincmaro Rhē. nisi pareat, e. Grauisima epist. respondet Michaeli Imp. 453. c. Dat Bulgaris expetentibus Prædicatores Episcopos, 455. a. 460. c. Respondet ad eorum consultationes, 456. b. Legatos mittit ad Michaelem Imp. a. Hortatur contra infideles, & sacrilegos Christianos, 457. b. Pugnantibus e. Infidel. R. caeleste promittit, b. Vualdradam adulteram excommunicat c. Interminatur Lothario iacturam Regni, 458. a. Hortatur ad bona Eccl. restituenda, 459. c. Scrib. ad Gall. Episcopos de causa Photii, 461. d. Graues litt. Scrib. in causa Theut per Reg. & Lothar. R. 470. e. Eius Elogiu, 472. b. Irreprehensibilis in iudiciis ab Hadr. prædicatur, 476. c. a Græcis cultus, ut Sanctus. 483. b

Nicojaitarum hæresis pullulans confutatur a Fulcone Rhem. 558. e

Nicon in Creta pop. ad Christianitatem excolit, 603. e. ægrotum sanat, occulta reuelat, 623. d.

Futura prædicit, 651.d. Cessatione pestis promittit, Lacædemoniis, Iudæos si expellat, 624.a prædicit interitū contumelioso, 6. Eius imago faxo imprimitur, 627.d. Prædicit futura, 628.b. Nilus Monachus q. vir, & quantus, 620.b. Gloria fugiet sequitur, 622.d. Excipitur a Monachis, quasi alter, S. Benedictus, e. Misericors veniam Pseudo Papæ Io: 116. Petir a Papa, & Imp. 641.c. Nec impetrans duram responsonem remittit vtrique, 642.b. Præuidet Spiritu martyrium, S. Adelb. 548. c. Excipit Imperatorem, cū turbulo, 654.d. recusat Monasteriū cum redditibus, & grauiter monet Imp.d

NO

NONantulanum Monast. in agro Mutinensi, ab Hunnis incensum per Petrū Abb. restituitur translatis illuc reliqis SS.MM. 565.d. Leo Abb. vir insignis, abdicat e se eo Monasterio. 629.e. Northmāni in Gallia omnia miscēt, 402.b. Recipiuntur in partē Regni a Carolo, quæ Northmānia appellata, 411.e. profligantur a Ramiro Gallaciæ R. 412.b. Treuiros incendunt, 540. e. Peruadunt Gall. 543.a. Auro a Carolo Crasso auertitur, 543.c. Duces duō facti Christiani, c. Germaniæ Ecclesiā vastant, 557.b. Vt Northm. venientes ad fidem tractandi, 567.a. Conuertuntur, 572. d. Superati cōuertuntur, 577.a. Inuadunt Gallaciā & vastant, 613.d. Post profligantur, e. NOuiomense Concil. 597.e

O

OBlationes cum litanis ad S. Petrū deferbantur, 119.e. Factas nouo Pontifici vendi non permittit Hadrianus Papa, sed gratis vult dari. 472.d. OBsequia ab Episcopis Magistratibus quæ non præstanta. 489.a

OL

OLEum, S. Crucis, quod & quale 115.b. OLibanus Comes audit a B. Romoaldo, non posse saluari ni Monachus fiat, paret & Cassinum petit. 621.b

OC

OCtauum Concil. 484.b. Oecumenicū, 490.c. Id profitebātur cū aliis, 7. electi Rom. Pont. 491.b. Mædacia de eo Marci Ephesini, 492. b. reselluntur, d. Florentinū male Octauum dictū, 492.b. 493. male de octauo meritis Iulian. Card. i Cōcil. Flor. & falsū est abolitū fuisse a Io: Papa, 493.e. Petir confirmationē a Papa, 493. e. De

eo delirium Aimoini, 494. a. Triplices nactus est aduersarios, 497.b. Legitimum ignoratur a Græcis & spurium Photianum pro legitimo agnoscitur. 497.d. 535.c. 536. OCTauianus Alberici fil. Principatū Urbis obtinentis, mortuo Papa, cum esset 18. annorum Sedem Apost. inuadit, 597.c. 598.b. Post accedenti Cleri consensus ad vitandum Schisma, primum mutat nomen & lococatur. 598.c

OD

ODO Clua acensis restitutor Monasticæ disciplinæ, 572.a. Conciliat Hugonem R. & Albericū, 586.d. ODO seu Otto ex Comite Paris. Regnum Fr. occupat, viuento Carolo Simplice, 553.e. Papa deterret eum a bello, 557.d. Pax inter Reges, 591. e. Post rursus bellum, 562. a. Moritur, 563.a

OR

ORigenes damnatur cum erroribus. 4.b. ORientalis Ecclesia quam deformata, 153. c. Sub iugo persecutionis Leonis Isauri grauissimo tremotu laborat. 231

OS

OScense Concilium Hispan. 115.d. OSita Regina martyr a Danis. 160.c. OSualdus Rex Nondanumborum in Anglia, occidendus in prælio, orat pro animabus exercitus sui. 153.c. S. OSualdus Vuigornienensis in Anglia Episcopus, ex Decreto Gen. Angliæ Concilii eiectis Clericis incontinentibus, Monachos, & Abb. Substituit, 615.b. Quærentibus Clericis Concil. haberetur Vintoniæ, vbi Crucifixus diuinitus loquitur pro Decreto. 619.e. Rursus reclamantibus Cler. in Concil. Calnæ habito, miraculo confirmatur idem Decretum, 522.b. Moritur, insigni maxime obitu. 636.c

OT

S. OThmarus Abb. S. Galli, ob tuenda bona Ecclesiastica, Confessor. 252.b. OITO R. German. 585. a. a sacra eius unctione cepti anni eius numerari, 586.c. Rebelles diuinitus profligat, 587.b. Alia ingenti potitur uictoria, 587. c. debellat Danos, & Slauos, 595. Euocatur in Italiam ab Adelaide R. Ital. uxore, & a Papa aduersus Berengar. Eum fugat cum filio, & Adelaidem in uxorem accipit, 596. a. Multa donat Ecclesiis, a. male dat Abbatias secularibus magno suo damno, e. Delet Vngaros

Vngaros in German. se infundentes, 598. d. Parat sibi aditum ad victoriam, indicto ieiunio, 598. d. Euocatur rursum in Ital. adu. Bereng. tyrannum, 602. In Ital. venit, 603. a. Transfert Magdeburgum corpus, S. Mauricii vnus ex Thebæis militib. b. Romæ coronatur a Io: 12. Papa. d. Excipit iuramentum a Papa, & vicissim illi præbat, d. Diploma restitutionis factæ Rom. Eccl. e. Vxorem Bereng. capit, & dimittit, 603. d. Insulam, S. Iulii Eccl. Novariensî restituit. Vrbem init profugientem Papa & Adelberto, cui promittunt Romani ciues, siue etiã Cardinales, quod non poterant, de electione R. P. 606. a. cadit Rom. insidias sibi intruentes, 608. c. Romam ad dedicationem compellit: Benedictum V. legitimum Papam exauktorari curat a Leone Pseudo Papa, 609. b. Berengâr. captum cum vxore exulatum in Baiouariam mittit, d. Roma profectum pestis comitari, b. Reuertens in Saxoniam multa corpora Sanctorum Magdeburgum infert; & Benedictum P. secum deductum Archiepiscopo custodiendum tradit, 610. d. Redit in Ital. ad eiicendum Adelbertum, & vlciscendum Ioan. 13. a. Rom. pulsus, 611. e. Ottonem fil. euocat ad Imperialia insignia suscipiendâ, 612. b. Que gesserit adu. Gracos in Calabr. & Apulia, 613. a. Principes Capuæ, & Beneuenti in fidem recipit, a. greferente Nicephoro, a. Magdeburg ciuitate a se condita prium dat Episcopum, 617. a. Moritur, eius præclara elogia. Falsa de eo quadam refelluntur. 618. b.

○ Tto Iun. Imp. quando coronatus, 612. b. Vxorem accipit Theophaniam Constantinopolitanam, 614. b. Quando solus imperat, 618. c. Lotharium R. Fr. bello persequitur, 621. d. Plumen miraculo transit, d. Diploma priuilegii dat Mon. S. Vincenii ad Fontes Vulturini, 623. e. Profligator a Gracis Sarracenis iustis, in Calabr. 624. e. Mæroris confectus filio Ottonne, successore Verone delecto, Romæ moritur, 625. b. Habuit tres fil. moniales. 626. a.

○ Tto I I I. Romam euocatur a Papa ad propulsandam Tyrannidem Crescentium, 640. c. Romualdum rogat vt Classensem Abb. corripat, 640. d. Papani a Crescentio intrusum supplicis enecat, 641. c. Coronatur Imp. 642. d. De Crescentio contra fidem obruticam penitentiam agit, 643. a. Ter venit in Ital. c. Ad Murina hospitio exceptus, cogitur vxorẽ igni addicere ex calumnia impudicitie pudico impostata, 650. e. Peregrinatur Gnesnã ad S. Adelbertum, 653. b. Munificerrimus erga Vercellensem Eccl. d. Reuerfus, S. Adelberto Romæ dicat Eccl. & caput S. Bartholomei Apost. & B. Paulini Nolani infert, 654. b. Peregrinatur pedes ad S. Michaelẽ in Archan. in M. Gargano, ex piaculo a B. Romualdo imposto, c. Excipitur in reditu a B. Nilo cum Turibulo, 654. d. Multa illi offert, d.

PALLIVM, indumentum Ecclesiasticum, quid significet, 29. e. Aliquid exactum pro pallio; horret, S. Bonifacius, P. se purgat, 235. e. Datur Hincmaro Rhemensî ad vsum quotidiana num. priuilegio singulari, 410. c. Eius concessio quam limitata, 478. a. Dignitas quãta, 513. e. Eius abusus in Oriente, 584. c. PANIS benedictus mittit a Papa ad R. Fr. pro pignore, 558. e. PApam non expedit Roma discedere, 19. d. Arbitr est vltimarũ voluntatũ ad pias causas, 35. e. Eius est prædicatores mittere ad Gentes, 158. a. 186. b. Cõfirmatio vsurpata a R. Gothis, & orient. Imp. 86. e. Remissa a Pogonato, 181. e. Sepe vocat Vicarium Petri Anastasius, 268. d. 410. d. Superstite Pontifice de successore non agendum. Etiã inter Sarracenos & hæreticos exercet Primatum, 153. e. Clerus Rom. cogitur a Constante Imp. viuenti Martino alterum Papam subrogare, 159. c. Papæ per quoddam tempus fere exteri; & Orientales, 195. e. Eius tractare de dogmatibus, nõ Imperatorum, 217. b. Mediator est inter Orientem & Occidentem, 217. c. Inermis quantum possit, 218. a. Eius est dampnare hæreses, Concilia conuocare, & probare, 300. b. c. Iudicans omnes a nemine iudicatur, 316. a. Eius est transferre Imperium, 317. b. Eius est confirmare, & irritare Concilia 99. b. Eius est monere Imp. 177. b. Suprema auctoritas, 124. e. Immunis ab errore & hæresi, semper fuit; 76. b. Ne quis eligatur, nisi saltem Diaconus, 261. c. Papã qui offendit totam Christianitatẽ offendit, 410. d. Et inobediẽti nec fides nec opera pderunt, 411. a. Adiri solitus cũ muneribus, 422. a. Obsequia illi pstita ab Imp. 425. c. Præterquam quod est vniuersi orbis Episcopus, speciales prouincias per Vicarium regere consuevit, 432. b. Mandat Patriarchis, 439. a. Nicolaus P. mandat Regib. Fr. cum Episcopis conuenire, e. Mandat Episcopis Gallis sub pœna suspensionis, 446. a. Inperatori dat gladium, 453. b. Præcipue honorandus, 489. c. Electi in Papam professo, 491. b. Vocat in ea Cardinales filios, e. Detinet Car. Caluum ab vsurpatione alieni Regni, comminatione excoicationis, 500. a. Corripit Lodou. R. Germ. 501. e. Vicisci potest inobedientiam Regum, 502. a. Non dispensat pro libito in paternis traditionib. 506. e. Præcipere Regi non est insolens 510. d. Principem in fil. adopr. 548. d. Mandat Principib. Fr. vt Ludou. recipient, 589. c. Potest quidem esse nequã at nõ hæreticus, 607. e. Non subest sed pest Canonibus quib. dat vim, 634. o. Prauis morib. non tollitur auctoritas, b. Decretales dant vim Can. Concil. 635. e. sunt perpetua auctoritatis. 636. b.

PARISIENSE Concil. 40. e. In eo statutum de vsurpantib. bona Ecclesiastica, e. Quod posterius ponitur, prius habitum probatur, 41. a. Cele-

bret Episcopi illi interfuerunt, b. Aliud, quo Patres deplorant calamitates ob uitia, 71. c. Aliud, quo per fraudem damnatur Prætextatus Rothomag. Episcopus, 405. a. Parisiensis Collatio, potius, quam concilium, de imaginibus, cuius Acta erubuerunt posteri. 374. c. PAscha ex edicto Iustiniani non legitimo die celebratum, 17. c. Inquiratur per Metropolit. a Papa, 17. d. Dissensio de Paschate inter Hispan. & Fr. 66. a. Inter Anglos, & Scotos. Pleriq; Scoti & Britones legitimum Pascha suscipiunt, 193. c. Picti quoque ibidem.

PAschalis Papa, 356. a. Ne ad aspectum quidem admittit Legatos Patr. Constantinopolitani, 357. c. Scribit consolatorias ad patientes persecutionem, 359. a. Per eas eriguntur plurimi, & augetur persecutio, 359. b. Græcis Mon. extruit monasterium ad S. Praxedis & oēs extores excipit, a. b. Inuenit corpus, S. Cæcilia, 365. b. Accusatur apud Imp. de quorundam Primatum Eccl. Rom. cæde, de qua se iuramento pui gat, 370. c. In tantum virtum etiam miracula facientem non cadit hæc suspicio, d. Plura & egregia eius facta, 372. c. Moritur, d.

Pontifices Romani.

Vigilius Roman. pag. 7. lit. b.	Paschalis Rom.	355. e
Pelagius Rom. 36. c.	Eugenius 2. Rom.	372. d
Ioannes 3. Rom. 40. c.	Valentinus Rom.	380. d
Benedictus Rom. 63. d.	Gregorius 4. Rom.	380. c
Pelagius 2. Rom. 68. b.	Sergius 1. Rom.	398. c
S. Gregorius Rom. 86. d.	Leo 4. Rom.	406. b
Sabinianus Volaterr. 127. d.	Benedictus 3.	423. c
Bonifacius 3. Rom. 129. a.	Nicolaus Rom.	426. c
Bonifacius 4. Rom. 129. c.	Hadrianus 2. Rom.	472. c
S. Deudebit Rom. 135. d.	Ioannes 8.	512. a
Bonifacius V. Neapol. 140. a.	Martinus Faliscus.	542. d
Honorius Campanus. 142. e.	Hadrianus 3. Rom.	546. a
Suerinus Rom. 150. e.	Stephanus 6. Rom.	546. e
Ioannes 4. Dalmatia. 151. d.	Formosus Portuensis.	556. a
Theodorus Syrus Ierosoly. mitanus. 153. a.	Stephanus 7.	560. e
S. Martinus Tudertinus E. truscus, martyr. 156. e.	Romanus Rom.	563. d
	Theodorus 2. Rom.	564. c
	Ioannes 9. Tiburtinus.	
S. Eugenius Rom. 161. a.	Benedictus 4. Rom.	567. c
S. Vitalianus Signinus, Latr. nus. 161. c.	Leo 5. Ardeatinus.	567. d
	Christophorus Rom.	567. d
Adeodatus Romanus. 169. c.	Sergius 3. Rom.	567. e
Domnus Rom. 173. b.	Anastasius 3. Rom.	d
Agatho Panotm. Sicul. 174. a.	Lando Sabinus.	571. a
Leo 2. Siculus. 180. e.	Ioannes 10. Rom.	571. c
Benedictus 2. Rom. 181. e.	Leo 6. Rom.	581. c
Ioan. 5. Syrus Antioch. 183. b.	Stephanus 8. Rom.	582. a
Gonon Thrax. 183. c.	Ioannes 11. Rom.	582. d
S. Sergius Antioch. 185. b.	Leo 7. Rom.	585. c
Ioannes 6. Græcus. 195. a.	Stephanus 9. Germ.	587. e
Ioannes 7. Græcus. 198. e.	Martinus 2. Rom.	590. b
Siffrinius Syrus. 199. c.	Agapetus 2. Rom.	592. d
Constantinus Syrus. 199. c.	Ioannes 12.	
S. Gregorius 2. Rom. 204. a.	Ioan. Orlavian. Rom.	598. b
Gregorius 3. Syrus. 224. e.	Benedictus V. Rom.	609. b
Zacharias Græcus. 232. d.	Ioannes 13.	611. a
Stephanus 2. Rom. 244. b.	Donus Rom.	617. d
Stephanus 3. Rom. 244. b.	Benedictus 6. Rom.	617. d
Paulus Rom. 251. a.	Benedictus 7. Rom.	613. e
Stephanus 4. Rom. 260. c.	Ioannes 14. Papiensis.	625. e
Hadrianus Rom. 264. c.	Ioannes 15. Rom.	626. e
Leo 3. Rom. 309. a.	Gregorius 5. Germ.	640. c
S. Stephanus V. Rom. 355. b.	Siluest. 2. Agt. Gallus.	652. c

PAter nec Spiritus, S. pingi aliquâdo soliti, 217. a. PATERius, S. Gregorii notarius scripturam ab eo explicatam in ordinem redegit. 126. c.

PAtriarchæ nomen vsurparum pro Archiepiscopo, 60. d. Aquileiensi quomodo tributû, 60. e. De vtroque, Aquileiensi & Gradensi historia obscurior. 128. b.

PAtricius a Captiuitate Bulgarorû miraculo eductus, Monachus efficit, sanctitate clarus, 339. b.

PAuliciani seu Manichæi hæretici. 250. a.

PAulinus Patr. Aquileiësis Altinense Concil. celebrat. 321. b. Grammaticus pessione, antequâ Patriarcha d. Vita clarus, & post mortem, c.

PAulus Diaconus qñ scripserit, 64. c. negotiû d. trib. Capit. non assecutus, alius errandi occasione p̄buit, 80. b. 95. a. A secretis Desideriû Longob. R. fuit, 270. d. Accusatus Maiestatis a Carolo M. in Insulâ. Diomedes relegatus, post Monachus Cassinensis decessit. 270. d. 293. d.

PAulus ex Diacono Stephani decessoris creatur Papa, 251. a. Pauperum studiosissimus, a. Salua vult bona Ecclesie, sed magis fidē, b. Monasteriû Græcis Monachis extruxit, in paternis adibus sacris reliquiis & redditibus opulentissimû, diro interminato anathemate in Concilio a se factò, illud violantibus, 253. d. SSS. Corpora, Gregorii, Naboris, & Nazarij asportari concedit in Gallias, 256. c. Moritur, 258. c. Extrat 3 r. epist. eius ad Pipinum necdum editę, c. Plura de eo Anastasius, d.

PAulus celebris anachoreta, 591. a. Moritur, comitantib. & sequentib. miraculis. 599. e.

PAuperes Ecclesiasticis adhibendos ad mensâ cû sacra lectione, Concilio Rhemēnsi scitû, 344. a.

PAx conuenit Rom. cû Longobard. ad bienniu, 116. a. Renouatur, 125. d. Perpetua sancitur inter Fr. & Longobard. 128. a. Eam violat Imp. cû Sarracenis leui de causa. 187. b.

PAx inter quinque Reg. Fr. 432. e.

PE.

PElagius Apocrifarius, S. sed Apost. Constantinopoli inductus a Theodora aduersatur Siluerio 3. d. Annuit Monachis Aegypti de damnatione Origen. 4. b.

PElagius ex Archidiacono post Vigilium Papa creatur, qui probat. V. Concil. 36. d. Purgat se de suspitione mortis Vigilii, d. Sancti contra simoniam, d. Laborat pro V. Concilio, 38. d. Circularibus litteris pbat suâ Cath. fidē, 38. b. Moritur, 40. c. Prolixa eius epistola ad Vigilium quemdam suspecta imposturæ, d. Satisfacit Fr. Regi de sua fide Cath. d.

PElagius II. occasione Schismatis librû edit pre V. Concil. 68. c. Scribit ad Benignû Archiep. de transfationibus Episcoporû, 71. d. Ad Ep̄os Ital. de Accusationibus & iudiciis Episcoporû, 73. c. Licet auxiliû a Tiber. Imp. adu. Longob. 77. c. Iaicam potestatem in Schismaticos concitat, 80. a. Ex peste mori, 85. b. Quorundâ eius gestorum annus incertus, e. Moritur. 129. b.

Pelagius puer martyr in Hispania a Sarracenis, 579. d. 586. e
Poenitentiam differentis horribile exēplū, 198. d
Peregriatur Fr. Regina ad B. Martinum, & miracula eduntur. 42. d
Peregrinantur frequentes Angli Romani, 207. a
 Etiam periculo grassantium Sarracenorum Alpes insidentium. Otto Tertius peregrinatur ad S. Adelbertum in Poloniam, 634. b. Item pedes ad memoriā, S. Michaelis Archāgeli, 654. c
Peregrini immunes a telonio ex Synodo, sub Pipino. 250. a
Persarum R. Cosrhoes rumpit sedus quod erat perpetuum cum Rom. instigante Virge R. Gothorū, 6. b. Vastat Mesopotamiam & Syriam, capta Antiochia, 9. b. Pax redempta persoluto tributo, c. Tertia expeditione Sergiopolim tentat, miraculo seruata, 16. b. Baptizatum ferūt sub extramam etatem, c. Quarta expeditione Edessam frustra tentat, 17. b. Profligat Rom. exercitum apud Cholcos, 35. e. Persę matribus miscebantur, sœdum, 35. a. Eorū tria millia profligant quinquaginta millia Rom. 37. a. Dux eorum superbusissimus ob rem male gestā a Cosrhoe excaatur, 39. a. Daras occupant, Apamea Syrię capta & incēsa, 66. c. Cosrhoes profligatus a Tiberio, legem scribit ne Persarum Reges in posterum pugnent cum Rom. 69. b. Magna rursus cęde profligantur a Mauritio Duce, 73. e. Item post a Germano. 80. e
Persarum Rex Hormisdas occiditur a suis, 79. b. Cosrhoe filius profugus excipitur ab Imp. & in Regnum restituitur, b. Vouet, si victor existat, plura dona Sergio Mart. & exhibet, d. Vulgat Christianū factum, sed falso, e. Cosrhoes Mauricii necem viturus, plures Rom. provincias occupat, 124. c. 130. b. Profligat Rom. Apamea, & Edessa captis, 132. a. Damascū capiunt Persę, & Imperio Rom. sperant se potituros, 134. d. Capiunt Ierosolymam, 136. d. Aegyptū inuadūt, 137. e. Carthaginem occupant, 139. a. Sæptus profligantur ab Heraclio, 141. b. 142. a. 134. a. 144. c. Cosrhoes profugus ab Heraclio, a filio interficitur, 144. d. Syroes filius Rex pacē facit cum Rom. & captiuos ac Sanctissimam crucem restituit, d
Persecutio Iustiniani in orthodox. Epōs, 47. b. Longobardorum, 64. b. Leuigildi in Hispan. Reg. Ariani, 75. a. 76. c. Sarracenorum in Oriēte, 207. d. 232. c. 276. c. Leonis Icauri Iconomachi, 215. b. 223. c. Copronymi Iconomachi, 250. b. 259. a. Constantini Irenes filii in Monachos, 309. b. Nicephori Imp. heretici, 334. e. Leonis Armeni Iconomachi, 345. d. 363. b. Michaelis Balbi, 364. a. 382. c. Theophili Iconomachi, 383. e. 385. d. Monothelitarum, 156. c. Sarracenorum in Hispania. 578. a. 579. b
Pestis per anno 50. orbem depascitur, Constantinopolis post tres mēses liberat 16. c. infinitā pęne extinguit multitudinem Cōstantinopoli

39. c. Inguinaria peruadit Italiam & regiones Boreales, 50. e. Vrberem depopulatur, 85. b. Italiam, Gallias, Hispan 89. b. Africanam vastat Ecclesiam, 117. e. Vrberem, & alias Ital. ciuit. & maxime Ticinum, 176. e. Per trienniu Cōstantinopolim depascitur, 239. e. Post alluionea Tiberis, 424. b. Vexat partes Boreales, 599. c. Orientem. 624. a.
Petronax Brixienus restituit Monast. Cassinense 205. e
Petrus Damascenus Episcopus Confessor sub Sarracenis, 234. Mauimenus Mart. sub Sarrac. 234. e. Epus Tolet. de Paschae scripsit. 251. e
Petrus Vrfeolus, ex Duce Veneto, Anachoreta, 621. a. Prædicat ventura, & Moritur, b

PH

Philippicus Bardas Monothelita Imper. 201. d. Professione hæretica Romam missa totus repudiatur a P. & a Pop. Rom. 202. Pseudo Synodo damnata sexta Synodus c. Excæcatus Imperio deicitur. 332. e
Phocæ occasio noua tentandi, 118. e. Asestiofo exercitu acclamatur Imoer. Mauritium cum filiis obruncat, 123. c. Eius & Augustę imagines Romę accipiuntur. 124. a. Aspectu, moribus, deformis, & truculentus, cuius tempore omne genus malorum in Imperium exundaui, c. Inducias facit cū Abaris, 128. a. In Oriēte profligatur a Persis, a. Narsētem egregium Ducem contra fidem viuum comburit, e. Sancti solum Romanum Pontificem dicendum Oecumenicum, vt verē est, 129. b. Detecta in eum coniuratione multi cæsi, 129. d. Precibus Theodori Siceotę sanatur, & monetur, vt cesset a fundendo sanguine. e. Prasinorum, & cōiuratorum cædes facit, 131. c. Profligato exercitu ab Heraclio obruncatur, d. Audita vox. Datum Cōstantinopolitanis Phocam ex merito, vt omnium deterrimum, e. Contendit aliquando, vt mortui in Bello contra fidei hostes martyres consecrator, quod reiectum est ab Episcopis ex auctoritate, B. Basilii. 132. a
Phocius ex Eunucho, & Laico, Ignatio depositio Patr. Cōstantinopolitanus subrogatur, 428. b. Callide petit a P. legatos ad Ecclesiam Cōstantinopolitanam constituendam. 431. a. Cōciliabulum habet, quo deponit Ignatiū, 433. b. Nomocanonē conficit idest collectionem canonū, 433. d. Purgat se impudētissime apud P. 434. e. Eius nequitia quanta, 438. a. In eū snia Conclii Rom. 441. c. Damnatus furit, 442. c. Moliē Synodum oecumeniā in P. 441. c. Primus hæresini impingit latinis ob processionē Spiritus sancti à P. & F. assertā, 466. b. Primus auēlor Schismatis, 368. c. Cōciliabulo P. dānat, 469. b. Solicitat Regē Frac. ad deponēdū P. 468. c. Eius inuētū diabolicū detegit, 469. d. Throno deicitur, restituro Ignatio, d. In Phorii legatos Iudiciū Dei, a. Octauo Concl. Cōfutat concilia-
d 2 bulum

- bulum Photii, 485. a. Ad illud adductus, semper impoenitens, damnatur, 487. c. Illi ipse, maledicit, 505. c. c. Relegatur, c. Ab exilio plures scribit Epistolas, 507. e. Omnes suos asseclas continet in officio, singulari exemplo obstinationis, e. Consuetudinem literarum habet cum Anastasio Bibliothecario, 526. b. Qua fraude conciliet sibi reditum, 531. a. Reuersus inuadit Sedem Constantinopolitanam, b. Mortuo Ignatio occupat Sedem Constantinopolitanam, vexans Ignatianos, e. Mentitur ad P. se inuitum electum, e. Cur illi fauerit Ioan. P. 533. c. In finem mala consecuta eius restitutionem in hæc usque tempora redundarunt, 534. b. Impudentissime omnes lo: Epistolas corrumpit, 534. c. Intendit ostendere auctoritate P. Ioannis octauam legitimam œcumenicam Synodum damnatam, Phorianam vero probaram, 534. d. Aliq eius Corruptelæ, 536. b. Synodus Phoriana quando habita, d. In ea callidè intercipit Appellationes ad Sed. Ap. d. Hanc Phorianam Pseudo Synodum Græci venerantur, de qua tñ Græci Scriptorum nihil meminerunt, 537. b. Redarguitur a Ioan. Papa, & damnatur, 539. b. c. Scribit in Latinos provocatus ab Aquileiensi Patr. Schismatico de pessione Spiritus sancti, 544. b. Deponitur à Leone Imp. & relegatur in Monast. ubi incertum quando obierit. 552. a.
- PI
- PICTAUESIA: Conclia duo ob duas Regias Moniales omnia miscentes. 101. c.
- PICTOR, sub Theophilo, pingens sacras imagines ex cruciatur. 585. e.
- per Pilos Barbæ, S. Petri miracula facta. 577. e.
- PIpinorum genealogia. 146. e.
- PIpinus D. & Maiordomus sub Dagoberto, e.
- PIpinus de Herftallu Maior domus Franc. Moritur in Concubinato, Martello filio expellere hæredè relicto, alioqui Pius. 204. a.
- PIpinus Car. Martelli filius, qua solemnitate a Luitprando Longobardo Rege adoptatus, 182. c. hæres cum Carolo manno fratre, 233. e. Consulit Zachar. Papam de multis ad Christiana disciplina pertinentibus. 237. a. Victoriã incruentam de Saxonibus voto obtinet, 242. a. Ex auctoritate Papæ Pipinus creatur R. Francorum, 243. b. Conceditur illi nominatio episcopatum vacantium in regno suo d. Papa implorat auxiliũ Pipini, 245. c. Papã honorifice excipit, e. Papa consecrat Pipinũ, 246. b. postulat canonizari Sanctum Suitbertũ. e. Redigit Aistuphũ Longob. Regẽ ad obsequium, 247. b. Item secundo, 148. c. Donatio ab eo facta Rom. Ecclesiã, 248. d. Saxones sub tributo redigit, 251. c. Aquitanix D. vi adigit ad restituenda ablata Ecclesiã, 253. a. Ut se parat ad exitum à vita. 260. e.
- PIpinus Caroli M. filius, obuiam missus Leoni Papæ, 314. c. Italiae Rex per. S. Adhelandum eam gubernat, 328. b. Venetiam subigit. 337. e.
- PIpinus Ludouici filius rebellat à patre, 384. e. ab eodem capitur. 385. a.
- PLACIDUS & SOCIUS martyres, eorum historia deprauea. 12. b.
- PLATO declinat Monachis præesse, & bono dolo declinat onus in Theodorum, 303. c. Cur declinet Comunione Tarasii Patr. 309. d. Clariditur carcere, Monachis cæsis & relegatis, 319. d. a militibus p'sentat mæcho Synodo destinat in exiliũ, 331. e. Moritur suo redditu monasterio.
- POLITICI salubriter admonentur, 224. a. Omnia trahunt ad sua commoda, 221. b. Eorum dogmæ leges diuinas aduersus Reges nihil posse, 332. a. Eorum admonitio, 407. b. 410. e. Arripunt quæque aduersus Rom. Pont. 501. d. Confutantur in eo quod minuunt auctoritatem Romani Pont. in creatione Iuap. 518. b. Carpuntur, 560. a. Eorum consilia perniciosæ Regnorum, 562. e. Eorum uox, Regibus omnia licere. 630. c.
- PO
- POLYECTUS ex Mon. Patr. Constantinopolitanus 559. d. Duplici nomine arceat Imp. interfecti templi, lo: Zemiscem inuaforem Imp. aduersus Niceph. arceat tẽplo, quo usque satisfecerit, 614. e.
- POLONORUM conuersio, 611. b. Quomodo præcepta illi parata corona a Papa, per Ducem Vngariæ. 654. e.
- PONTIGONENSE Cœcilium de pace inter Reges Franc. 515. a. Aliud de primatu Senonensi Cœlato. PR. 519. b.
- PRÆDESTINATIONUM HÆRESIS. 409. e.
- PRÆDICATORES ad Gentes papæ est designare. 158. b. 161. b. In Frigiam missi. 190. e.
- PRÆFATIONES nouem tantum sacro catalogo adscripte, 85. d.
- PRÆFECTUS Constantinopolis male multato quoddam reliquos corrigit. 59. e.
- PRÆFAGIUM concussionis ecclesiæ præcedens iungens teræ motus, 34. d. vide prodigium.
- PRÆTEXTATUS Rhothomagensis Episcopus ob liberas increpationes principũ interficitur & ut martyr colitur. 83. d.
- PRIMATUS Rom. Ecclesiæ. 332. a. 444. b. 450.
- PRIMASIVS Adrumetinus Vigilio affuit, forte solus ex Africanis, quem credibile est eum fuisse qui scripsit in Paulum & in cantica. 27. d.
- PRINCIPES accipere debent leges ab ecclesiã, non dare, vilo prætextu, 25. b. Eos non decet dogmata tractare. 193. d.
- PRISCUS Phocæ gener Heraclium prouocat in Sœcerum. 130. b.
- PRIUILEGIũ à Vigilio extorquet Iustinianus primæ Iustinianæ Ecclesiæ, 36. b. Childeb. Rex Francorũ ab eodem imperat Arelateni Monasterio, 36. c. Confert Iustinianus Constantinopolitanæ ecclesiæ vt prima sit post Romanã qd est solius Rom. Pont. in d. Monasterio. S. Medardi datum à S. Greg. petentib. Francorum Regibus, 102. b. Monasterio, S. Dionysii 65. a. Monasterio Sanctis Martini Pictaui. 173. b.

Monasterio Cassinensi, 241. b. Monasterio Fuldenſi a Zacharia P. 243. a. Monasterio Filię Deſid. R. Longobard. 252. a. Raueſn. Eccleſia cõfirmata, 362. a. Monast. SS. Vincenti atq; Germaniã Car. Magno, 276. a. Eccleſia Oſnaburg. 2b eodem Car. Magno, 273. c. Capellẽ in Eresburgh. 315. b. S. Hilario Galliatenſi ſub Raueſn. Eccleſia, 252. b. Monasterio, S. Vincentii ad Fontes Vulturini a Conſtantinopol. Imp. 590. a. a Marino Papa, 591. c. a Berengario & Adelberto, 596. b. ab Ottone primo, 608. a. Ab Ottone II. 623. e. Rom. Eccleſia præſcriptionis centũ annorũ reuocat Iuſtinianus ad 40. 12. a Priuilegia Rom. Eccleſia ſuper oſa, 444. b. Nicolaus ampliſſimum Monasterio Corbeix, 446. d. c. a Ioãne VIII. Papiẽſi Eccleſiæ, 530. b. Ab Anaſtaſio III. eidem Eccleſiæ ampliſſimũ, 569. d. a Nicolao Rhemeſi Eccleſiæ, quibusq; conditionibus firmetur, 445. b. A Gregorio 4. Eccl. Hamburg. à Nicolao cõfirmantur, 426. d

Probatio per ferrũ candens, & aquam feruentẽ à Stephano Papa improbara. 555. b

Probus prius Abbat. quam monachus, Gregorio, ob prudentiam. 114. b

Procopius ſcripſit vituperationem Iuſtiniani & Theodoræ. 24. b. Belſarii & coniugis eius quæ modo non extant, 24. b. Conuicit hiſt. Goth. ad annum eius, 18. domini, 553. 30. b

Prodigia Longobard. inuaſionem præcedentia, 36. b. Ingentia, ſub exortũ Iconomonachorũ hæreſis, 215. b. Præcedentia clãdes a Sarracenis, Gallis illatas, 223. a. 239. e. Cruciculæ in veſtibus apparentes, 246. a. Prodigia in Syria, 241. d. 277. e. Sol obſcuratur ſub morte Ludouici Imp. 392. e. Futuræ clãdis Orientalis Eccleſiæ, 438. b. Aureliũ in Gallia ab imagine Crucifixi manunt lachrymæ, 554. a. Ruina Eccleſiæ Lateran. cũ maxime perditiffimis pontificibus, aſſiictaretur Eccleſia Rom. 561. e. Fãs ſanguine fluxit Genuæ, ſub eius excidiũ, 585. d. Cruces in veſtibus apparent ſub ſcũ a peſtilentiam. 598. b. 599. c

Proditores vnde dicti Ganelones. 429. c

Profeſſio Epõrũ Regi facta, 114. b. Item laicorũ, b

Proiectus Episcopus Aruern. martyr pro defenſione iur. Eccleſiæ. 170. e

Promiſſa deo præſtanda Non præſtantis horrendum exemplum. 35. a

In Proprietarium Monachum quid ſtatuerit, S. Gregorius. 85. e

Prophetiæ Spiritus.

S. E. Vphronius prædicit Chariberti Reg. mortẽ, 62. d. S. Reſpicius reclusus prædicit Longobard. aduentum ruruſum in Gallias, 67. c. S. Saluius Episcopus Albigenſis prædicit diuinã vindictã ſuper domum Regiam, 74. c. Mulier prædicit incendium Pariſiæ Urbis, & irruerit, 83. b

S. Auguſtinus Anglorũ Epus prædicit rebelles

bello conterendos, 127. d. S. Gregor. M. prædicit deteriora tẽpora, 118. b. S. Theodorus Sicoeta interpretatur crucium ſpontaneam collifionem, 130. a. S. Columbanus prædicit Regis fil. ſpurios non regnuros, 133. mortem Regum, 134. c. S. Baodolinus, & S. Theodelapius ſpiritu prophetiæ illuſtres, 237. b. S. Ioannicius prædicit interitũ Leonis Armeni, 368. d. Joſephũ, 371. e. pacem Eccleſiæ, Theophilũ iconomachi morte, 393. c. prædicit mortẽ, S. Methodii, 405. d

PS

PSellus philoſophus quando vixerit. 430. d

PSeudopropheta vagatur per Gallias. 110. c

PSeudofynodus Cordubæ Episcoporum fideles auertentium a Martyrio. 414

PV

PVrgatio per ferrum ignitum & aquam feruentem, 555. b. Per communionem. 589. a

PVrgatorias pœnas, poſt 30. annos ab obitu, pati ſe dicit anima Ludou. Imp. 515. a

PY

PYrrhus Episcopus Conſtantinopolitanus Monothelita, 51. b. Suſpectus Maiestatis fugit in Afr. 153. b. diſputatione cũ Maximo abnegat hæreſim, 154. b. Ruruſum in eandem relabitur, & damnatur, 156. b. Reſtituitur ia throno Conſtantinopolitano, 159. d. Moritur, d

QUADRAGESIMA equaliter ab omnibus tenenda. 17. d

QVadrageſima, S. Martini. 73. d

QVæſtiõ de tribus Capitulis qualis, 21. b. 30. c. In ea qd ſpectãdũ, 34. a. Apud, S. Quintinũ Cõcil. in quo ſancita pax inter fratres Reg. Fr. 246. a

QVintum Concil. ad quid indictum, 30. c. d. Eius Aſta corrupta & decurrata, plura inſerta indigna Concil. Oecumenico, e. Damnat tria capitula aduerſus Decretũ Papæ, non ergo legitimum Concilium, 33. a. Aſſenſit illi Vigilius, vel ſucceſſor Pelagius, ex quo legitimum redditũ, vt eſt apud, S. Greg. c. d. Non pari reuerentia habitum, vt alia quatuor, & cur, d. Plura illi adita, plura dempta, 34. b. Probatũ a Vigilio ad cauendum Schiſma Italium & Occidentalium, 35. c. Probatũ item a Pelagio ſucceſſore. 36. c. 37. d

R

RABANVS abdicat ſe Præfectura Fuldeſi quietis amore, 392. b. opus de Cruce mittit ad Papam, 397. e. Fit Episcopus Moguntinus, 408. b. Celebrat, tria Concil. 408. b. 409. d. 415. a. Moritur, 425. a. Quantus uir, quantum ſcripſerit, b

RAchis ex D. Foro iul. Rex. Longobard. 237. c. Pace violata cum Zachar. Pont. Peruſium vſque peruadit, 242. c. Precib. Zachar. a propoſito dimouetur, & mox cum uxore, & filia monachus efficitur, c

- R**Adegundis Vidua Lócharii Reg. ab Episcopis accipit de institutione Monastica, 41. c. Studio reliquiarum legatos sapius mittit in Orientem, 53. d. Quam religiose exceperit lignum Sanctæ Crucis, 55. a. Periclitantes legati tempestante, ad inuocationem, S. Regine seruatur cessante tempestante, 55. c. Obfistit ne Basina Regia Virgo Deo dicata a Chilperico patre nuptiis tradatur, 81. b. Commendat Episcopis suum Monast. 86. c. Moritur, clara miraculis, c. Post eius mortem a duabus Regiis monialibus ingens seditio excitatur. 101. d
- R**Atbodus Frisonum Rex, persecutor Christianorum. 208. d
- R**Atherius ex Lobienfi Mon. Episcopus Veron. 581. d
- R**Auēna dedit Belisario, 9. a. Aliquot Corpp. SS. inde transferuntur Moguntia. 373. b. Occupatur a Longobar. 216. b. Veneti instante Papa, recuperant, c. Tradita a Pipino Rom. Ecclesie, 248. c. Liberatur a Longobard. per Zachar. Papam. 236. c
- R**Auennas Ecclesia denuo subdit se Romanæ, 174. b. Subiecta Romanæ ex decreto Rom. Synodi, 176. c. In meliorem statum redacta, capta Rausenna ab Imp. & Archiepiscopo luminibus orbata, 200. a. Confirmantur eius priuilegia a Paschale, P. 362. a
- R**Auennas militia Sergiū Papam aduersus Imp. protegit, 189. b. Concilium, 561. d. 566. e. 612. b
- R**Auennas Episcopus Maurus excommunicatus a Vitaliano Papa, 106. ob contumaciã excommunicationem in eum retorquet, 169. e. In contumacia moritur, 170. a. Mortuo Reparato Mauri successore ea Ecclesia Romanæ subicitur, 174. b. Rebelles Papæ & Imp. puniuntur, Felix Episcopus excæcatur, relegatur, 200. a. Eccl. Romanæ reconciliatus restituitur, 202. b. Sergius Episcopus Romæ euocatur ad dicendam causam, 261. d. Michael fauentibus Longobard. intruditur, legitimo excluso, 261. e. Illum tandem Rauenna Romæ vinculum mittunt, 262. a. Reum Paulum contra mandatum Papæ interficit & excommunicatur, 265. e. Accusatur apud Papam, 435. c. Excommunicatum auersantur Papiens. 436. b. punitet & obediẽtiam, iurat Papæ. 436. a
- RE
- R**Ebelliant Itali aduersus Isaurum Imp. ob eius heresim. 216. a
- R**Ebellis Prætor Sicilia transfugit ad Sarracenos & ibi pro Imp. se gerit. 178. b
- R**Eccaredus cum Regno Goth. Hispan. & Gall. Narbon. fit Catholicus, 78. b. Vxorem accipit Badam Chilperici Reg. F. 81. b. Victor pacem petit a Gutheramno, nec impetrat, & diuinitus a conuentione liberatur, 83. a. In Concil.
- Tolet. 3. edit fid. Cath. professionem cum vniuersa gente Gothorum, 84. Pacem iam tertio petens, nec impetrans Franciam Narbon. ditionem inuadens prædas agit, e. De eximiis eius virtutibus, 85. a. De tempore quo regnare cepit, 93. d. Francos per Claudium Ducem ingenti cæde proffigat, e. Legationem ad Greg. P. mittit, & litteras ac pia munuscula accipit, 117. d
- R**EDditus Ecclesiæ in 2. partes a Greg. 1. P. diuisi. Reformatur Monasti. Lerinense Aigulphus Abb. apseudomon. interficitur. 167. a
- R**Eformatio omnis vana, nisi incipiatur a Principibus, ex Meldensi Concil. 403. c
- R**EGes diuini legis non teneri, dogma Politicorum, 32. a. Dum fe sacris immisceant, in barathrum hæresis prolabantur, 145. d. Eorū est ciuilis administratio non Ecclesiastica, 224. a. Nullum ius habent in Ecclesiis, 243. d. 246. a. Rebellibus Reg. Cõminatur, S. Gregor. Regni priuationem. 202. a
- R**EGes in Hispania præclari, 171. e. Iurant se prestaturos pop. iustitiam, 185. c. Pro illis quotidie Missam vnam celebrandam, statutum Concil. Toler. 16. 19. P. a. Vnde Catholici dicitur. 151. a
- R**EGes Saxonum ad Vrbem peregrinantur, 200. d
- R**EG. Fr. ciuilibus bello consistantur, 122. a. Quam reuerentes erga Sedem Apost. 432. d
- R**egibus quatenus subesse debeant Episcopi, 444. a
- R**egino fit Abb. Prumiensis, & deicitur, 557. c. Historias scribit ad A. D. 908. c
- R**ELationib. falsis. sæpe Principes decipiuntur, 4. e
- R**ELigio Longobardorum quæ. 64. a
- R**ELiquias experitas Childeb. R. mittendas iudicat Papa per virum bonum & reuerenter, 38. a
- Per eas efficiuntur sanitates, 41. e. 42. c. Dæmones abiguntur, 203. b. Miracula ad Reliq. B. Martini, 42. b. Vide Miracula. Martinus Palliū Sericum, vel quid simile tacto Sepulchro Sanctorum Reliquiæ dicebatur, b. Earum cultus viget in Gallis, & studiosè vndique conquiruntur. c. d
- R**ELiquiæ vel minimæ Sanctorum eam vim habens quam integra corpora. 86. c
- R**ELiq. Copronymus abiiciebat, 257. b. S. Euphemix ab ipso proiecta, post repertæ, c. Plures Mentens. Episcopus transfert in Gall. ex Ital. 614. e
- Per eas sedatur tempestas. 115. e
- S**. REmigit corpus eripitur ab inuasionem Northmannorum, 543. a. De eius ætate. 13. c
- R**Euelationes de anima Traiani ab Inferis liberata, inanes conuincuntur. 126. e
- R**Euelatio Albrico facta de multis quæ essent Lud. Imp. significanda. 381. e
- R**Euelationes de Basilicis edificandis. 200. c
- R**Hemense Concil. 344. a. Conciliabulum, quod dicitur

- deiectus Episcopus Arnulphus, Gerbertus inductus, 633. c. Concil. quo sacrilegi ad penitentiam vocantur, 584. e. Aliud, quo restitutus Arnulphus. 638. c
- R**Hos, siue Russi ad Christum adducti per Basil. Imp. 549. e. Eorum Classis profligata ab Imp. Constantinopolis, 189. b. Rugorum siue Ruforum Episcopus. 601. c
- R**EX in Anglia piissimus Ina Regnum suum vectigale facit Eccl. Rom. 239. e. Item Offa Romā peregrinatus Regnum vectigale facit, 272. b. Huu item dimisso Regno, peregrinatur ad limina Apost. 220. a. Anglorū Rex Ricardus peregrinus cum filiis Lucē moritur, 242. d. Nordāhumbroꝝ in Anglia fit Monachus, regno dimisso filio, 252. a. Merciorum, fit Monachus, 198. c. Mercirum; vnus damnatur ad Inferos, ex reuelatione hominis a mortuis reuocati, 206. c. Ceaduall, 3. Celebres, 186. b. Tertius peregrinatus ad Vrbeꝝ, in albis moritur, b
- R**EX Bulgarorum Telericus ad Imp. profugus, baptizatus fit Patricius, 273. d. Cum Concil. b Tolet. Statuit ne vllus non Catholicus toleretur in Regno. 151. a
- R**EX Hispaniæ cum Concil. sexto Tolet. statuit ne vllus toleretur in Regno nō Catholicus, 155. a. Roma exepit partem Scriptorum, S. Greg. in Iob. 157. e. Vuitiza R. nequissimus. 195. b
- R**EX Longobard. Arianus præclare respōdet pro Ecclesiastico iure, 144. a. Qui leges Longob. scripserit. 151. a. Rachis fit Monachus & vxor ac filia Moniales. 242. c
- R**EX Sclauorum expetens amicitiam Francorum refert a Dagoberto responsum, Seruis Christi non esse iungenda fœdera cum canibus, 152. b
- R**EGNUM Angliæ vectigale factum Rom. Ecclesiæ, 230. e. 272. b. Item Hispaniæ, 195. d. Ob defectionem ab Ecclesia Rom. traditum Sarracenis, 196. d. Saxoniæ & Galliæ vectigalia, facta Eccl. Rom. 323. b
- R O
- R**Obertus R. Fr. permissus ab Episcopis ducere Cōmatrem, ab iisdem reprehensis a Papa intentatur illi excommunicatio nisi dimittat, dimittit & satisfacit. 649. d
- R**EGNUM Sueuorum in Hispan. post, 126. annos, transfertur in Gothos, 76. e. Francoꝝ in quo tempore per Maiores domus administratum. 186. a
- R**Odulphus Caroli Manni F. Rex Fr. 553. a
- R**Odulphus Burgun. Principis. F. Rex fit a Francis proceribus. 578. b
- R**OMA a Belisario recepta, 60. anno quam ab Herulis capta, 1. e. Obsidetur a Gothis, 2. c. Muri pars scissa, in protectione, S. Petri, e. Basilicæ Apostolorum per obsidionem intactæ, 3. a. Belisarius Romæ Ecclesiam erexit eius penitentię testem, c. Romani præcipue religiosi, b. e. 202. a. Fame ingenti vrgentur, 20. d. Catholicos hæretici Romanos vocant, 23. d. Proditur Roma Gothis, 21. a. Totilas dirutis muris, cogitat eam desertam reddere, 21. a. Desistit a Consilio, suafu Belisario, 21. a. Ex facto Childberti, 25. e. Munitur a Belisario, 21. a. Rursum proditur Gothis, 25. e. Nunquam capta a Longobard. 64. b. Quanta passa est a Longobardis, 64. a. 11. c. Romæ extruit Monast. S. Andrea, S. Greg. 72. d. 77. c. Vastatur peste, 85. b. Status Vrbiꝝ cum creatus Gregor. Papa, 86. e. Grassantibus Longobardis Roma inaccessa, ob vigilantiam Pont. Rom. 107. b. Inundatione Tiberis afflicta, 85. b. 206. c. 298. c. Osidetur a Luitprando, ob receptum Ducem Spoletanum, 230. c. Ab Aistulpho, 248. b. A desiderio infestatur, 262. b. Gubernari Solita per Duces, 202. a. Inde Ducatus Romanus, a. A Leone 4. adu. Sarracenos munitur, 700. a. Romam grauiora delicta expianda deserebantur, 471. e. Diripitur a D. Spoletano, dum Hadrianus Papa consecratur, 472. e. Alias a Comite Spoletano capitur & diripitur, 524. b. Premitur a Sarracenis. 530. d
- R**OMANA Ecclesia quodammodo captiua sub Gothis, & Imp. 86. e. Eius Primat⁹, 108. b. Diuino iure Sancitus, 129. b. Præconia, 176. b. Penitatio imposta a Goth. Reg. & ab Imperatoribus Orientis retenta, remissa a Pogonato, 179. c. Patrimonia in diuersis prouinciis, 92. c. Regnum Hispan. illi traditum, 195. d. Alpes item Cottia, 198. b. Consuetudo eius in tradendis SS. reliquiis, 105. d. Græcorum, e. Vires eius quando auctæ, 195. a. Vfus pingendi agni 189. c. Omnino immunis ab errore, 126. b. Facultatem adeundi Rom. Sedem Arianus Longob. R. indulget. 144. a. Eminens omnibus leges dat. 108. b. Eius Hospitalitas, 154. e. Quā culta a Carolo M. 318. b. Pura semper in fide, 464. d. 484. c. Instar Speculi aliis Ecclesiis, 552. a. Eius persecutio, quæ fuerit pessima, 563. c. Diuina circa eam preuidentia Pontificibus perditissimis, 568. d. A nemine iudicatur, 607. b. Iudicia eius nunquam intercepta, 634. c. Quod definit manet incorruptum, 552. a. Immaniter laceratur a Marchionib. Iuscia. 561. b
- R**OMANORUM Pontificum series, in qua historici nonnulli lapsi sunt, 556. a. Pessimi nonnulli, nullus hæreticus. 561. c
- R**Om. Clerus.
- R**OMANI Cleri Consilium in eligendo Vigilio alioqui ea Sede indignissimo, 7. c. Item in eligendo Eugenio, viuentē adhuc Martino, 159. d
- R**Om. Concilium sub Pelagio P. de Ecclesiasticis statutis, quod non extat, 85. d. Sub Greg. I. ex quo Synodalē mittit de sua fide ad Patriarch. d 4 Orien.

- Orientis, 90. c. Sub eodem de causa quorundam presbyterorum, 109. b. Sub eodem pro Monachis, 120. a. Sub eodem, damnato impollore Pseudomonacho, 121. d. Sub Bonifacio 3. de ambitu, 129. b. Sub 4. de consulationibus Anglorum, 132. c. Sub Theodoro, damanato & deposito Paulo Constantinopolitano, 156. b. Sub Martino Gener. aduers. Monothelitas, 156. e. Sub Agathone aduers. Monothelit. 175. d. Sub Ioan. P. 7. de Canon. VI. Synodi improbatis, 199. a. Sub Greg. H. de ueritis conuubiis, 209. d. Pro cultu imaginum, 215. e. Sub Greg. III. pro iisdem imaginibus, 226. e. Sub Zacharia P. damnatis quibusda haereticis, & 9. nominib. Angelorum, 238. e. Sub Paulo de Monasterio ab eo erecto, 253. d. Sub Stephano 4. dicto, aduersus Constantinum intrusum, & eius Acta, 261. b. Rom. de Correctione morum, 416. c. Cardin. in eo cur depositus, c. duo sub Nicolao. 439. b. Quo Coronatio Lamberti confirmata, Berengar. improbat, 566. b. Sub Io: 8. de imperio Caluo confirmato, 522. c. Generale sub Formoso, 557. e. 558. a. Apud, S. Petrum, quo damnatio Hugonis Episcopi confirmata, & excommunicatus Hugo Princeps, 595. a. Apud, S. Petrum in quo plura Crimina obiecta Ioan. 12. praesente Ottone, 606. a. Iniquitas eius, 607. a. Alia Romae, 561. d. 566. c. 612. b. Generale, quo audita Legatio Anglicana, 616. c. Aliud in causa Magdeburg. Episcopi, 625. b. Aliud de electione Imp. pacifice faciendae, 643. b. Aliud quo accusatus Magdeburg. Archiep. quod duas Parochias teneret, 653. b.
- ROm. Ducatus, quod a. Ducibus gubernari solita ditio Rom. 202. a
- ROm. Exercitus variis cladibus afficitur a Gothis, 14. a. 22. b. Ab Auaribus, 66. b. Superat Persas Veneranda Christi imagine circumlata, 85. a. Profigatur a Persis, 132. a. 133. a. Praelata Christi imagine non manu facta profigatur saepius Persas, 141. c.
- ROmanus Patricius ascitus collega Imperii a Constantino, 575. c. Praesert se Constantino, 576. e. Filios Coronat Imp., vnum attondet Clericum, 581. d. Usurpato sibi Primatu Imperii a filio relegatur, 591. b.
- ROmanus Constantini filius, Imp. patrem veneno tollit, vt imperet, 602. c.
- ROmilda Longobard. Regis vxor ex libidine Forum lul. prodit & interficitur, 118. b.
- S. ROMualdus in tenebris Sanctitate emicat, 618. e. Eius progressus, a Canobitica vita ad anachoreticam, 620. e. Profectus in Gallias cum sociis Olibano Comiti denunciat non posse saluari, nisi Monachus fiat. Reuertitur in Italiam. Expetitur ab Ottone Imp. ad Classensem Abbatiam ordinandam, 600. c. Deprecatur ab Imp. excidium Tiburtinis, 642. d. Per-
- ium iubet deserere saeculum; si saluus esse velit. 642. c. Redit ad Eremum, 643. a
- RVdesindus Compostellarius Episcopus moritur relatus in Sanctos, 621. c
- RVmoldus Hibernus, vir Apostolicus, apud Meclini Martyr, ex adulteri correptione, 272. d
- RVnicii duo clari viri, 13. a
- RVfficus Diac. Card. Rom. Eccl. scribit contra Vigilium P. & c. Acephalos, 22. b. Deficit a Vigilio, 22. e. Vigilium eum damat. c
- SABERETVS R. Orientalium Saxonum Christianus moritur, 137. b
- SABinianus Papa, 127. d. Moritur, 129. d. Ob tenacitatem populo inuisus, d
- SABinus Canusinus Episcopus caecus occultae prauidet, 16. a
- SACrilegi diuinitus puniti, 38. b. 62. d. 68. a. 74. e. 75. d. 81. a. 133. e. 143. e
- in SAMaritanos sancit Iustinin. & post poenas antiquat, 12. a. Irruunt in Christianos Palaestinae, & a Iustiniano puniuntur, 37. c. Haeretici Catholicos vexant, & sacra prophnant. 66. d
- SANctorum & Reliquiarum cultum oderat Compronius, 257. b. Omnium, Festum, ex vlt. Rom. celebrari incipit in Gallia atque Germania, 389. c
- De Sanguine Christ. qui in passione fluxit esse illud, qui Mantuae affeuiatur, re examinata, comprobatur Leo III. 322. a
- SANson nobile extruit Hospitale, quod post restauratur a Iustiniano II. e
- SANson Abb. Cordubensis moritur, vir doctus & sanctus, cuius apologeticum extat, 555. e
- SARRacenorum Princeps Naamanes conuertitur ad Christum, 98. a. Inuadunt Rom. Imp. & Syriam vastant, 133. b. Violato S. Theodori templo, diuinitus puniuntur, 134. d. Collapso Persarum Imperio, Rom. vastant, 146. c. Maumethes pseudo propheta Dux, 145. Post Eububezer, 147. b. Haumarus D. Bostorum ciuit. caput, & Rom. profigat, 147. d. 149. a. Obsidet Ierusalem & secundo anno caput, 149. c. Regnum Persarum occupant, 151. e. Haumar Templum Ierosolym: extruit, quod modo extat, 153. d. Africam tributaria faciunt, 155. d. Constantiam in Cypro diruunt, 156. d. Mahuuias D. Rhodiensem Colossium destruit, & distrahit, 160. c. Vastant Armeniam, d. Ob seditionem suorum Mahuuias pacem ab Imp. petit, promisso tributo, 163. d. aemulo sublato, Persis, & mox Rom. bellum mouet, 564. a. Octoginta millia captiuorum abducunt ex Africa, 169. a. Inuadunt Lyciam, atque Ciliciam, 171. a. Per biennium obsident Constantinopolim, 171. d. Pacem faciunt cum Rom. 171. d. Eorum castriginta millia, d. cum classe, 270. Nauium inuadentes.

vadentes Hispaniam profligantur a Vuamba Rege, 173. a. Pacé a Rom. in 30. annos impetrant, & annuum persolunt tributum, 173. c. Mahuuias moritur: Gizid. f. succedit, 174. b. Abdimelech Templum Mechæ ædificat, 187. c. Africa primū & secūdo potiuntur, 191. d. Eam retinent ad hoc vsque tempus, e. Occupant Legionem & Toletum prodentibus Iud. 206. b. Per triennium obsident Constantinopolim multipliciter conflictatis; terra mariq; pereunt 206. d. 207. d. Tanto portento deterriti populū expiant, interdicto vini potu, & indicta in Christianos persecutione, 207. d. Iulianum Comitem, & filios Viciae proditores interficiunt, 208. a. Euocati in Gallia a D. Aquitan, ad internecionem caduntur a Car. Martello, 213. b. Occupant Casaream Cappad. 215. d. Niceram & Constantinopolim frustra tentant, 221. a. Ab occupata Narbon. Gall. pelluntur a Martello, 226. b. Bello ciuili conflictantur, 239. e. Persecutionem mouent in Syria, 266. d. Madi Sarracenorum Princeps in Africa bello tentatum Orientale imperium sibi facit vestigale, sub Irene, 278. b. Cui succedit Moyses, & huic Aaron, 281. c. Aaron Rex amicus Car. M. cedit illi ius Sepulchri, 281. d. 318. a. Insensibilis alioqui Christianis. 281. e. 283. b.

Theophilum Imperatoris classis Praefectum captum & abnegare renuentem obrucit, 296. b. ab eo liberat se Nicephorus Imp. ingenti tributo annuo promisso, 323. e. Eius classis male perit, 327. d. Male pugnant cum classe Caroli in Sardinia, & Corsica, 327. e. Moritur, 331. b. Filii de Primatu disidentes se inuicē cadunt, b. Sipendium Rom. militibus missum diripiunt, 338. c. Inuadunt Sicilia & Panormum occupant, 364. c. Martyres sub Habdarhagman Rege in Hispania, 369. b. Cretam, ab Hispania venientes occupant, vndeque Candia nomen, 370. b. Sicilia, Calabria, & aliis Ital. partibus potiuntur, 380. a. Vastant Hispan. 380. b. Orientales Imp. Theophilum profligant, 393. d. Cohorem, 42. militum cum aliis ob fidem martyrio afficiunt, d. per annos 20. vastant Europam, 397. e. Atque adeo Ital. per 30. ann. 398. a. Suburbia Vrbs, & Basilicas Apostol. spoliant, 404. e. Redeunt in Africam, naufragio pereunt e. Eorum Classis profligatur, 410. b. In Asia, Afr. Europa domiuntur, 411. e. Infestat Vrbs & adiacentes regiones, d. Illis iunguntur aliqui Campaiae pop. 521. e. 522. c. Federe isto Garilianam ad habitandum accipiunt, vbi per annos 40. omnia circumquaque vexant, 538. d. Campan. vastant, Monast. Cassinense succendunt, Monachorum alios interemptis, aliis disugiunt. 546. b. Christiani illis foederantur, 573. e. A foederatis Christianis ad Garilianum obsidentur, caduntur, ca-

piuntur, d. In Hispania profligantur, 586. d. Rursū in Alpibus peregrinos trucidant, 590. e. In Hispania rursū profligantur, 595. d. Obsessis Alpibus transitum peregrinis vendunt, 596. a. Creta a Rom. expelluntur, 603. Vincendos a Francis, nō a Græcis, vaticiniū, 608. b. In Hispania Castellā & Gallæciā inuadunt, 627. 2. Saxones debellantur a Carolo M. 266. c. Franciam inuadunt, 268. a. Basilicam dū incendere moluntur usi duo Iuuenes eam perterege, 268. a. Iactanter se de incensa Basilica. S. Suiheri, diuinitus puniuntur, 274. c. Saxonicę Ecclesie cunabula, 277. c. primus Episcopus datus Eccl. Paderbornensi, 311. b. Rebellantes profligantur, 273. b. Baptizati iurant Christianam fidem perpetuo se seruaturus, 273. e. Saxonia & Vuesphalia a Carolo debellat, 276. a. Saxonicum bellum post 33. annos confectum, 278. e. Decem eorum millibus dispersis & Romā Colonia ductā rebellionib. finis impositus, 323. b. prima Ecclesia Ofnaburg, b. Saxonia Rom. Ecclesie vestigalis a Carolo facta. 325. c.

SC

Schisma ob tria capitula durat in Ecclesia ad 100. fere annos, 38. a. Veneris, Istris, Liguria Episcopi Schismatici ob tria Capitula, 60. e. Ob id primi Longobardis traditi, 61. a. Schismaticis satisfaciendum monet, S. Greg. probando Chalced. Concilium, & damnando illud damnantes, 102. e. Schismatū occasio in creatione Rom. Pont. 184. a. Schisma breue, 423. c. de Scholis litterarum, quid statutum in Concilio Tullensi, 430. a. Apertæ Constantinopoli, b. Sclauis, seu Sclauis alias Slaui Illiricum occupant, 22. b. Illud & Thraciam vastant, 26. a. Rom. profligant exercitum, & a Constantino poli vix repelluntur, d. nouas faciunt irruptiones, 28. c. a Rom. profligantur, 80. e. Irruptionem meditates a Prisco Rom. D. caduntur, & reprimuntur, 114. e. Per Istriam inuadunt Ital. sub Mauritio Imp. 118. a. Profligantur ex Græcia & Peloponneso, 278. c. Hunnos regionibus suis pellunt, 324. a. Eorum regione populatur Pipinus, b. Quando per Monachos Corbeie Conuersi, 516. c. Ab Ottone Subacti, 595. b. Sclauonica lingua celebrari officia diuina & Missam permittit & mandat Ioan. 8. Papa, 539. e. Sclauonia quam late pateat, 617. 2. Scripta Apost. Sedis cōtemnere, quū nefas 410. d. 411. a. Ea corrupte Hincmar. Rhemens. 415. c. Scythæ Thraciam & Græciam inuadunt, 433. 2.

SE

S. Sebastiani in peste inuocatio, quā inualuit. 177. 2. Secundinus Abb. quis, & quantus vir. 116. e. Sepeliebantur olim tantū Sancti in Ecclesia 47. d. Sergius Martyr fauet Regi Persarum, 97. d. Vota Victor illi persoluit, & dona offert d. eius nomine Monasterium in Perside. 144. b.

Sergius.

- S**ergius Parr. Constantinopolis edictum de hæretici Monochelitis recipienda, nomine Imp. promulgat, 151. b. Moritur, d
- S**ergius Manichæus Sectam restituit, 337. c. Quis is fuerit, c
- S**ergius presbyter Antiochæ. creatur Papa, 185. a. Exarchus ab eo exigit centum auri libras ab Archidiacon. Competitore promissas, b. Bedam Romam euocat, 194. c. Plures Eccl. extruit, reficit, ornat, c. Agnus Dei in Missa dici instituit, c. Eccl. S. Marctin in via lata dedicat, e. moritur, d
- S**ergius II. ex Archipresbyter. Papa, 398. d. Honorifice Ludov. R. excipit, 399. b. Imp. Coronat, c. Abnuic Romanos fidelitatem illi iurare Regi Italiz, Imperatori non negat, 349. d. Scalam Sanctam latentem apud Basil. Constantinianam exponit. 400. b
- S**ergius 120. Papa inuadit Pontificatum, 567. e. Gignit ex nobili scorto filium qui fuit Papa, 568. c. Scribit doctrinam Cath. ad Gallicanos, 569. b. Moritur, d
- S**euerinus Papa, 150. e. Ex moerore morif. 151. c
- S**extra Synodus Constantinopoli celebrata adu. Monochelitas, 176. d. Corrupta, 178. a. 179. d. Post x. annos canones a pseudo Synodo facti, 188. b
- S**I
- S**icilia vastata a Sarracenis, captis Syraculis, 170. a
- S**igebertus Rex Fr. despõsam sibi Virginem, Spirituales nuptias ambientem, dimittit intactã, & donatam, 135. e. Bello a patruo captus interficitur cum fratribus, b. Alter Rex Fr. miraculis Clarus, 163. b. Alter dolo impię Fredegundis occiditur. 69. e
- S**igebertus Mon. Gemblac. de iure conferendi Episcopatus Carolo concessio ab Hadriano P. confutatur, 269. b. Mentitur de Lothario Regemisso ad confirmandam electionem Papæ, 399. a
- S**ilentiarius migrat in cælum. 40. b
- S**iluanestense Concil. de causa Arnulphi Rhem. 630. a
- S**iluerius Papa ad Imperium Theodoræ. A. preteritu, quod proderet voluisset Urbem Gothis eicitur in exilium, substituto Vigilio, 3. b. a. Anathematizat Vigilum ex Concilio 4. Episcoporum, 5. c. Ab Amatore Episcopo litteras cum 30. auri libris accipit, 6. a. Multis cladibus vlciscitur Deus mala in eum illata, 6. b. ærumnis confectus migrat in cælum. 7. b
- S**imeon Salus. I. Stultus cognomento. 24. a
- S**imeon Stylita Iun. 68. annos vixit in columna, 166. e. Clarus miraculis. 67. a
- S**imonia viget in Regno Fr. 120. c
- S**isibutus Rex Hispan. lud. cogit ad fidem, 137. d. Moritur, 140. c. Eius Elogium.
- S**isinnius Syrus Papa, 199. c. Post d. 20. moritur, e
- S**isinnius ex Episcopo Anaohoreta. 76. b
- S**O
- S**ophia A. Iustini vxor æs alienum mariti dissoluit. 59. b
- S**ophronius Ierolymit. Patr. 248. a. Primus impugnat Monochelit. a. Moritur, 149. e. duæ tantum eius extant lucubratiuncula, e
- S**P
- S**piritũ, S. procedere a P. & F. habet professio fidei in Concil. Tolet. 84. a. Idem profitetur Concil. Anglicanum sub Theodoro Græco, 175. a. Item Nicenum secundum, 290. a. Procedere a P. & F. & per F. probatum est ab Eccl. Rom. 290. d. Neutrum tamen admisit Eccl. Rom. in Symb. nisi sub Nicolao primo alterum, 298. a. quando ptimum additum Symb. est Filioque, 335. d
- S**T
- S**tauratius Imp. 339. b
- S**tephanus II. Papa, quod 4. vixerit tantum dies, a nonnullis prætermittitur. 244. b
- S**tephanus III. P. 224. c. Legatos mittit ad Aistulphum R. Longob. de pace violata, 244. c. Obsecrat Copron. Imp. vt liberet Italiam a tyrannide Longobard. 245. a. Solemnes litanias instituit, 245. a. Auxilium Fr. inuocat, c. Euocatus in Franciã, ab Aistulpho ægre dimittitur, d. Honorificentissime excipitur, e. Parisiis diuinitus Sanatur, 246. b. Coronat Pipinum cum vxore & filiis R. R. Fr. b. Romã reuertus, S. Dionisio, eius reliquiis relatis, Monach. exædificat, multis illuc reliquiis conuectis, 247. c. Implorat auxilium Pipini adu. periturum Aistulphũ, promissorum nihil præstantem, 248. b. Moritur. 251. a
- S**tephanus III. dictus III. Siculus, 260. c. Ad constituendam Ecclesiam Rom. perturbatam petit a Pipino sibi mitti doctissimos Episcopos, 261. Monet Copronymum vt ab errore desistat, 261. e. Dererret Reges Franc. a. Con nubio Longobard. 262. d. e. Moritur, cuius extat quinque epistole. 264. d
- S**tephanus V. dictus IIII. 355. b. Couenit Ludov. Imp. Rhemis, & Romam reuertitur, c. De cretum eius nomine de Rom. Pont. electione imposturæ est suspectum, 355. d. Miraculis fuffit, c
- S**tephanus VI. dictus V. creatur Papa in magna egestate Eccl. Rom. paternas opes large distribuit, 546. e. Optimos quosque in familiam allegit, 547. a. Plura de eo feruntur laudabilia. a Locustis omnia vastantibus quomodo prouidit, 547. a. Basilii epist. ad Hadrianum pro Photio redarguit, b. accurate diserit de officio Imp. & Papæ, c. Fulconi Rhemenli mandat executionem suæ sententiæ, 548. d. Præclara de eo habet Anastas. 555. a. Moritur, e
- S**tephanus, VII. dictus VI. intrusus Papa, litterarum

ratum imperitus, & impius, 560. e. Adeum tamen tam perditum hominem Fulco Rhemi: quantus Episcopus, scripsit reuerenter de sua erga Sedem Rom. deuotione, d. Strangulatur a Romanis. 563. d
Stephanus VIII. dictus VII. 582. a. Moritur, d. IX. VIII. dictus Germanus agente Ottone fit Papa, 588. a. Deformatus facie a sacrilegis, publico abstinet, a
Stephanus Iun. Mon. blanditiis tentatur ab Imp. 254. c. Pudefacit aduersarios, d. Appetitur calumniis, 253. d. Pudefacit aduersarios, 255. d. Exilium patitur, d. Includit se in ædícula super columnam, e. Miracula edit. 256. d. In Prætorii carcere inclusus exhortatorium Sermonem habet ad, 342. Monachos ibidem reclusos, 257. d
Stephanus D. Vngarię, into Ducatu rebelles profligat, 646. c. Petit se Regem coronari a Pontifice, 654. e. Ornatur eximiiis priuilegiis a P. e. Quomodo præripuerit coronam Polonię Regi præparatam, e. Regnum suum Rom. Ecclesię donat. 656. a
Sternuanibus bene precandi vsus antiquior, quam aras D. Greg. 86. b

SV

SVbdiaconis permissum cum esset in Sicilia vxores ducere, post indictum vt Seruaret vsum Romanum. 85. d
SVen Otto Rex Danorum occisor, S. Patris Harald, regno deiectus, multa patitur. 623. b
SVeuorum Regnum in Galicia, ex miraculis, S. Martini, ab Arianismo conuertitur, 42. a. a Gothis occupatum redit ad Arianismũ, 76. e
SVibertus Frisonum Apost. cum aliis, 189. a. Mortuum suscitauit, 191. c. Brusucenses & Broctuarios comertit, 199. d. Vuerdense extruit Mon. 200. b. Moritur. 207. b
SVinchilla Hispan. Monarchia potitur. 140. d
SVLpicus de primis Senatoribus Galliarum datus Episcopus Biturigibus. 81. c

SY

SYnoditę ab hæsitantibus, qui appellarentur, 30. c

T

TARASIVS ex laico Patr. Constantino-politanus, 281. a. Professionem suę fidei mit tit Romam, 282. b. Expetit Syn. celebrari ad hæresim extirpandam, 281. a. Celebrat, quę dicta est sexta Syn. & secunda Nicæna, 285. b. Probat Rom. fidem, 286. e. Simonie insimulatur, 292. d. Extrat eius epist. ad Hadr. P. de simonia prauitate quam probabile est consistam a Balsamone, d. 292. d. Egrege tuetur Ecclesiasticam immunitatem, 295. e. Imperatorem legitur exacta vxore, altera super inducta, veretur excommunicare ne hæreticus fiat, 309. b. 312. d. Moritur sanctitate celebris, 324. e. Excommunicauit Iosephum æconomum illegi-

timarum raptiarum conciliatorem. 326. a

TE

TErremotu plures Ciuitates Græcię excisę, 28. d
TEtribilis Constantinopoli. & Berycus solo eq quã ta, 3. d. Alexandria, præter soli naturam, quã asara, d. Constantinopoli quoque immenso pa uore, & strage, 39. a. Ingens sub Tiberio 71. Ita lia graui laborat, 38. a. Iue item, a. Ingens per Orientem, 231. b. Ingens per Syriam, 241. d. Horribilis Constantinopoli, 295. e. Ingens per Italiam, 318. b. Tantus, & ventus, vt laterculi plũbei Basilicę Aquẽs detraherentur, 583. a. Vrbs concussa, Ifernã prostrata, Beneuet. reg. quassata, 408. a. Omnium maximus, b. Constantinopoli quassata. 622. d
TEstium falsorum Epitimum in octaua Synodo constitutum. 487. e

TH

THaddęus Theodori Studite Discipulus ad mortem conditur, ob cultũ sacrarũ Imaginũ, 347. e
THeias Rex Gothorũ profligatus occiditur, 30. b
S. Theodardus Mon. & Episcopus a sacrilegis occiditur. 163. d
Theodatus Gothorum R. ob inertiam, & proditiõnis suspicionem reicitur & procius interficitur. 1. d
Theodegisclus Theodati Gothi R. F. a Vitige in carcerem conicitur. 1. d
Theodegisclus Gothus in Hispania R. ob temere exploratum diuinum miraculũ occiditur, 23. a
Theodigildis Charib. R. concubina, reiecta a Guntherano, ablatis Theauris in Monasterium recluditur. 63. a
Theodiscus Episcopus Hispalensis hæresim inducit de Christo filio D. adoptiuo, & Episcopatu abiectus transiit ad Sectam Arabum. 150. b
Theodo Baioarię Princeps ad fidẽ cõuersus, 86. c
Theobaldus Theodoberi Fr. R. fil. 29. c. Alemãnos & Fr. immitit in Italiam, qui omnes malẽ pereunt. 36. d
Theodobertus R. Franc. indignans quod Iustinianus se vocaret Fracicum, quasi eos vicisset, inuadit Italiã, 8. e. Pietas & Charitas eius, 13. d
Theodolinda ex contracto matrimonio cũ Taurinatum D. eum prouehit in Regem, 93. e. Maritum, & Gentem adducit ad fidem Cath. 94. a. V. Synodum authenticam ex Archiuo Romano mittit illi Sanctus Gregorius P. 35. d
Theodomirus Sueuorum in Galicia Hispanię R. ex miraculis S. Martini fit Catholicus. 42. b
Theodora A. Hæretica, mandat Belisario Siluerium P. ei cũ in exilium ob falsos proditiõnis prætextus, 3. b. Excommunicatur a Vigilio, 22. a. Moritur. 24. a
Theodora Imp. Magni animi femina. 401. a. c
Theodora, scortũ Impudens, Monarchiã Vrbs obtinet, 568. c. Duas habet filias pariter famo- las,

fas, c. quæ pro arbitrio Pontifices dimouent & intrudunt, c. De illarum procacitate. 571.e
 Theodoret Epist. in Cyrillum defunctum, sup-
 polita & cõficta, 311.c. Eius scripta in Cyrillum
 damnata in Concil. Chalced. 32.e
 Theodoricus Burgardiorum Rex instigatus ab
 auia Brunichilde in B. Columbanum tyranni-
 tẽ agit. 134.a
 Theodorus Cesar. Episcopus origenista & Ace-
 phalus facinus molitur detestata in odium
 Pelagi apocritarum Rom. Sed. 4.e. Arroganter se-
 gerit contra Rom. Pont. 26.e. Excommunicatur,
 & deponitur a Vigilio, 27.a. Pœnitens, veni-
 am petit & rectam fidem proficitur. 28.d
 Theodorus Siceota ex Archimandrita Episco-
 pus inuitus, despectus, & potatus veneno a
 suis vacationem obtinet, 115.c. Phocam sanat
 Imp. 129.e. Prodigium interpretatur de Cru-
 cium Collisione, 130.a. Denunciat Sergio, non
 ex spiritu prophætico, quod non est consecutus,
 130.c. Miraculis confirmat doctrinam, d. Ducẽ
 monet & sanat & multa edit miracula, 131.b
 Moritur. 134.d
 Theodorus Papa, 153.a. Deponit inuasorẽ Eccl.
 Ierosolymit. e. agit adu. Monothelit. c. Pyrrhũ
 & Paulum Constantinopolitanos Patr. 156.a
 Moritur, d
 Theodorus Græcus Archiepiscopus mittitur in
 Angliam a Vitaliano P. 169.b. Ecclesia illa sub
 eo floret, 170.b. Synodum celebrat Angl. Episco-
 porum, 175.a. Legationem Romam mittit,
 d. pacem Componit inter Reges, b. Morit. 187.a
 Theodorus Mon. post dictus Studita, dolo bono
 deceptus, preficitur congregationi a. S. Platone,
 303.c. Imperatorem denunciat excommu-
 nicatum & ab omnibus vitandum, 309.c. Cõ-
 dicitur, & relegatur, 310.a. Exemplo eius, & Pla-
 ton Sacerdotes, & Monachi Imp. vt excommu-
 nicatum vitant, 310.b. Respondet afferentibus
 ex violata tantum fide abruptendam com-
 munionem, 310.c. Relegatur, 311.c. Relaxatus
 ab exilio Constantinopolim, & mox ad Mona-
 sterium redit, 312.d. Ob excursionem Sarrace-
 norum Monachos Constantinopolim tradu-
 cit, acceperit Studii, Monast. pene deserto
 adhabitandum, 313. b. Numerus Monachor-
 um ad mille, 313.b. Consultus de successore
 Patriarcha, quid responderit, 324.e. Iosepho
 œonomo per Concil. restituito contra Cano-
 nes non cõmunicat, monet de eo Patr. & pro-
 fectatur Schism. 326.a. Abstinere dissimulan-
 ter a Communione Patr. per biennium, 328.c
 re patescãta, monet suos, tempestatem prouidens,
 d. An id recte factũ, examinatur a Theodoro,
 329.b. Disputat de dispensatione quam
 aduersarii prætexebant, 329.c. Scribit duas
 epist. nomine, S. Platon. inclusi, d. Purgat se de
 schismate illi imputato ad Patr. Basilium Abb.

& ad Papam. 330.c. Exul profugit ad Sedem
 Apost. 332.c. Primatum Eccl. Rom. proficitur,
 332.d. Altera epist. ad Papam mœchianam hæ-
 resim confutat, 333.c. Probat mœchianorum
 errorem transisse in hæresim, 334.b. Vocent
 vnam ait hæresim parere, b. Docet quæ sit hæ-
 resis Gnosimachorum, 334.b. Scriptis de vni-
 versali dispensatione, 334.d. Celebrat alios
 confessores in hac persecutione, 334.e. Libere
 arguit Leonem Armenum Imp. temere inge-
 rentem se his quæ sunt Sacerdotum, 346.a. Ina-
 positum ab Imp. silentium de dogmatibus, ne-
 gat se posse, aut debere seruare, 346.d. Relega-
 tur, & plures scribit epistol. pro cultu imagi-
 num, 347.d. Omnes erigens & confirmans,
 longius abstrahitur flagris concidendus, 450.a
 Verberatur, 351.e. Nihil ait se percipere, nisi
 Eucharistiam, quæ sibi animæ sit & corporis
 alimentum, c. Sacrificabat quotiescunquẽ fa-
 cultas aderat, 351.c. Alitur a uetula superne
 demisso cibo, d. De lapsis recipiendis, 352.a. Va-
 ri generis litteras scribit plusquam, 200. 352.e
 Scribit quatuor Patr. sed in primis Romano
 epistolam quæ legenda Græcis, 357.b. 358.c.
 Monet Monachos suos dispersos conuictum
 seminarum vt caueant, 358.e. Iambicis ver-
 sibus scribit confessorum vt Mart. passiones,
 359.d. Sæpius cæditur, 362.a.c. Rogatur e gra-
 ui morbo sanat Præfectum, qui rediens ad hæ-
 resim, occidit in morbum & moritur, 363.d.
 Insultat occiso Leoni, 366.c. Relaxatus ab exi-
 lio, et tendens Constantinopolim miracula eũ
 comitantur, 367.a. Nihil æqui obtinet ab Imp.
 366.e. Secedit ab Vrbe ad Monast. 368.a. mox,
 tyranno omnia miscente, redit Constantinopo-
 lim, b. Constantinopolim fugatur, 369.b. Apo-
 logerica epist. probat cultũ imaginũ ex multis
 capitibus, 371.c. Purgat se de calumniis, 371.d
 Migrat in cælum. Eius Testamentum, d. Mona-
 chatum celebrat, 378.d. Quantus vir, 379.c.
 Transfertur Constantinopolim. 400.d
 Theodorus, & Theophan. Fratres Mon. legari a
 Patr. Ierosolymit. Constantinopolim, 358.a
 Relegatur, 358.b. Relaxati, libere prædicantes
 in carcerem conuiciuntur, 369.a. Rursum exi-
 lio multantur, 386.b. Restitutus, & in fide con-
 stantibus, facies Iambis inscribuntur, 389.a
 Restitutus imaginibus, redeunt Constantinopo-
 lim, & Theophan. Episcopus Nicæus crea-
 tur. 395.e
 Theodorus Episcopus Rauenn. Rom. Ecclesie
 obsequentissimus. 170.a
 Theodosius 4. Imp. 204.d. picturam sex Synod.
 vt Catholicus restituit, e. Abdicat, Leoni Italo
 cedens imperium. 205.b
 Theodorus cubicularia Auguste, a Constantino
 ducitur in vxorem, legitima Maria reiecta,
 309. b. Erat Studitæ sanguine iuncta, 310. a
 Submittit

Submittit eam Imp. ad captandum, S. virum, 2
 Theodulphus Abb. Floriacens. reus Maestatis,
 ex cantato in carcere carmine in die Palmarum
 liberatur & Aurelian. Episcopus creatur,
 388. d

S. Theodista lesbia. 565. c
 S. Theolapius miraculis clarus apud Veronam,
 237. b

Theophanes Mon. Clarus miraculis, historiam
 suam quousque perduxerit, 343. c. Vertit eam
 latine Anastasius Bibliothec. 343. c

Theophanes alter Mon. Confessor. 343. d
 Theophanes, qui & Isacius Praefectus Monasterio
 Sigriani ad certamen vocatur, 350. e. Miraculis
 clarus. 351. a

Theophania Leonis Vxor, Sancta fem. in Menlogium
 relata. 564. e

Theophilus Imp. affectans iustitiae laudem Armeni
 Leonis interfectores occidit, 383. a. Cultores
 imaginum inquirat, & constantes exilio & vita
 multat, e. Vxori & eius matri ob id irascitur,
 385. a. Crudelis praer omnibus in cultores
 imaginum, d. Mon. vrbe exigit, d

In Iconomachos, non in Hagiomachos sauit,
 386. b. Sauiat maxime in S. Methodium, 388.
 in fratres Mon. sauit, & eorum vultus inscribit
 & relegat. 389. a

Theophylactus Patr. Constantinopolitanus omni
 ex parte turpissimus. 599. e

TI

Tiberius Caesar eligitur a Iustino, 68. d. eius Elogium,
 c. Cofrohem Perf. R. profigat, 69. b. Infidias,
 quomodo vitarit, 73. b. Perfas debellat, c. Beneficentissimus
 in Pauperes, c. Iustiniano Iustini nepote in ordinem
 redacto, Mauritium Magistrum militiae creat, e. moritur.
 79. b

Tiberius Abfimarus Imp. 191. d. Infidiatur Rom. Pont.
 195. a

Tiberis portentosa inundatio. 85. b. Alia, quae per
 7. dies occupat Vrbeni, 206. e. Item alia sub Hadriano,
 298. c. Exundat. 424. b. 432. e. 654. b

Ticinense Concil. 431. b. Ticinum corpus, S. Augustini
 translaturum ex Sardinia a Luitprando 213. a

Ticinum ab Alboino per triennium obfessum,
 62. b

TO

Toletanum Concil. Tertium, 83. e. In quo professio edita
 fidei, & diserta processio Spiritus Sancti a P. & Fr. 84. a. De
 immunitate Eccl. b De conburendis libris haeret. d. Inscriptio
 eius, quo ad tempus in dubium reuocatur, 93. d. Aliud
 sub eodem Reccaredo, 113. d. Aliud sub

Gundemaro in quo Episcopi professi sua Eccl. Toler esse
 Metropolim Carthagin. prouinciae, 152. d. Quando ea
 Ecclesia Primatum sit consecuta non constat. e. IV. Generale
 in quo professio editur de processione Spiritus sancti a
 Patre, & Filio 148. d. V. 140. a. VI. 150. e. VII. 155. d.
 VIII. 160. IX. 162. a. b. X. Dictum, 162. d. XI. 172. e.
 Hispaniae Gener. 173. XII. 179. d. XIII. 181. b. XIII. 182. a.
 XV. 185. e. XVI. 190. a. XVII. 192. d

Totilas Goth. Rex. flagellum Rom. 13. e. 14. b. Admiranda
 quae illi contigerunt, d. Plures Vrbes, & prouincias
 occupat, 15. Tibure per prodicionem capto, populum
 cum Praefule trucidat, 18. b. Spoletum in ditionem
 accipit, & Perusio occupato Episcopum obruncat, & pop.
 trucidat, 18. b. Valentinum Episcopum vrbis Vicarium
 interceptum manibus truncat, 9. e. Legatum obfessorum
 Rom. benigne excipit, & nihil concedit, 20. d. Proditam
 ab Isauris recipit Romam, d. Maxime cordatam habet
 ad suos orationem, e. Victor mittit Legatos Constantinopolim
 de pace, 21. a. Abstinet ab excidio Vrbs, suafu
 Belisarii, a. Proffigatur a Narsete, & occiditur. 30. b

TR

Transamundus D. Spoletinus profugus a Longob. a
 Greg. III. P. recipitur; & repetitus, non redditur,
 230. c. Ducatum recuperat, d

Translatio Reliquiarum ex oriente in Occid. per tempora,
 quibus captae Ierosol. Antiochia, Alexandria, 158. b.
 Ex Dalmatia, 153. a. S. Benedicti in Gallias
 improbabilis, 167. b. S. Huberti Episcopi
 Leodiensis. a. Carolo manno, 264. b. S. Nicetae
 Confessoris cum miraculis, 368. e. S. Huberti
 Conf. 367. c. Reliq. S. Sebastiani in Gallias,
 cum innumereis miraculis, 377. c. SS. MM. Marcellini,
 & Petri cum infinitis miraculis, 377. d. S. Viti
 Mart. in Corbeiam Saxoniae, cum infinitis
 miraculis, 390. e. S. Liborii in Paderbon. Eccl.
 innumereis cum miraculis, 391. a. S. Bartholomaei
 ex Lipari Inf. Beneuentum, 393. d. a. SSS. MMM. Calisti,
 Cornelii & Calepodi corpora transfuit Greg. III. in
 honore locum, 397. c. Theodori Studitae, 400. d.
 Germani Patr. 400. e. Germani Parisiens. 402. b

S. Mauri Abb. 404. b. S. Helene, 411. b. S. Hermertis,
 413. a. Secunda, S. Remigii, 414. d. S. Martini,
 Antifiodorum ab inuafione Northmann. 415. e. S.
 Germani in Gall. 512. c. SS. Eulogii & Leocritae,
 Corduba, Ouetum, 546. c. SS. MM. Diodori
 Mariani, & aliorum plurimorum, & caemeterio
 via Salaria in Vrbeni, fulgentib. miraculis,
 552. b. S. Remigii ab Orbacensi Monasterio,
 564. a. S. Euthymii Patr. Constantinopolitani. 576. a

J N D E X.

- S. Hunegūdis, 593. a. S. Matthæi Apost. Salernum
597. c. S. Bartolomæi Beneuentum, 625. e. inde
Romam, 654. b. S. Benedicti Papæ V. Ambur-
go, Romam. 653. c
- TRecensê Concil. de ordinatione Cler. Rhem.
460. d. Alterum de excommunicatione inua-
sorum Rom. Eccl. 528. a
- TRiburienſe Concil in Germania, de Eccl. disci-
plina & immunitate, 559. e. Concil. apud Tro-
ſeum.
- TRudopresbyter, Hasbanix Apostolus, mira-
culis Clarus. 194. c

TV

- TVnica D. N. inuenta & Constantinopolim tran-
ſtata, 98. e. De tunica inconfutili, 99. a. S. Ioan.
Euangelista, sub S. Greg. Romam delata, 96. d
- TVrcarum Legatio ad Iustinum Imp. adu. Aua-
res. 51. e
- TVrci capti cruce reperti incisi, ad remedium pe-
ſtis; qua aliquando laborarunt, sic a christia-
nis edocti. 57. b
- Turcæ, qui & Gazari cum Heraclio adu. Perſas,
142. b. Heraclium deſerit, 142. d. e. E portis Ca-
ſpiis in Armeniam erumpunt. 256. a
- TVrcæ & Hunni à Leone Imp. immittuntur in
Bulg. 558. c
- TVrcarum Rex seu Dux fidei Christianæ deſer-
tor, ab Ottone ſuſpenditur. 601. a
- TVronenſe Concil. ſecundum, in quo præſcribitur
de certo modo aſſeruandi Eucharistiã
in altari, 61. a. Aliud sub Carolo M. 344. a
- TVrpini fabuloſa hiftoria. 342. c
- Turciæ Marchiones infestissimi Rom. Ecclesiæ,
561. b. Eorum potentia. 571. d

V

- VACAT Sedes Rom. quando annū & am-
plius. 248. d
- VAlentinum Concil. de prædeſtinatione, & præ-
ſciencia aduerſus Gotheſcalcum, 420. e. Duel-
la interdicta. 421. a
- VAlentinus P. quadraginta dies tantum ſedet,
380. c
- VAlericus B. Columbani discipulus propagat
Monachatum in Gallia. 135. a
- VAndalicum bellum inſtauratur diſſicillimum,
18. a
- VAndalica Hiftoria Procopii in annum Domini.
545. deſinit, a

VD

- VDalricus Augustanus Episcopus, 579. a. Plures
eodem die Miſſas celebrat, 588. c. Pacificat Ot-
tonē Regem cum filio, 597. d. Futurã prædicat,
598. d. Procuracionem Episcopatus ſui nepoti
imperat ab Imp. & poſt mortem, ſucceſſionē,

improbante Deo multis ſignis, 616. d. Impro-
bara eadem petitio à Concilio, 617. Per viſum
diſcit ſe ob ſtudium erga nepotem ad Purga-
torium damnandum, 616. d. e. Relatus in ſan-
ctos. 637. a

VE

- VENantium ex monachum renocare ſtudet Gre-
gorius P. 91. a. Sollicitus eſt de eius ſalute ægro-
tantis. 121. d
- VENantii Fortunati patria, & peregrinatio. 58. c
- VENeta Prouincia a Longobard. Vaſtata, 60. d.
Ab Auaris, & Sclauis. 118. a
- VENetam Rep. vocat Chriſtianiſſimam Hono-
rius P. 146. b
- VENetorum Duci mandat Gregorius II. vt iuuet
exarchum contra Longobard. quod & feliciter
præſtitit. 216. c
- VENeti pro Pontifice adu. Imper. 219. a
- VENeticos Mercatores vetat P. Chriſtiana man-
cipia diſtrahere inter Paganos. 243. c
- VENetorum legatio querens de Aquileienſi Epi-
ſcopo, & petens Episcopum a R. Pont. qui pri-
mus datus eſt, 225. a. Eorum Dux Io: Graden-
ſem Patr. de turri præcipitat. 321. a
- VENeti S. Zachar. Corpus cum aliis reliquiis acci-
piunt a Leone Armeno, 348. b. Gloriantur ſe
Euangel. a S. Marco accepiffe: ſedemque eius
ab Heraclio. 304. c
- VENetias Tranſlatio, S. Marci, 304. e. Bellis ciuili-
bus conſiſtantur. 321. a
- VENetiam ſubactam à Carolo M. Scriptores eius
temporis tradunt. 337. e
- VENetarum Prouincia, & Iſtrix a Pipino data
R. Ecclesiæ, 248. e. Legatio ad Carolum M. a
quo Venetias referūt reliquias Sancti Cypri-
ani, & Ecclesiã condunt. 327. b
- VERcellenſi Ecclesiæ Priuilegia collata ab Regi-
bus. 591. d

VI

- S. VICTORIS Corporis inuentio. 130. e
- VICTOR Episcopus Capuanus Paſchalem cyclum
conſicit. 17. e
- VICTOR Tumenſis, ſeu Tunnenſis chronicon ſcri-
bit ab orbe condito ad primum Iuſtini Iunio-
ris annũ. 55. c
- VIDO Turciæ Marchio Fratrem Pontificis obruu-
cat, Pontificem in carcerem trudit. 581. c
- VIDUA Regina in Hiſpania ſtatuitur ne nubat, &
& monialis vt fiat. 187. d
- VIGILIA quæ priuata interdixtæ: Publicæ & ſacrę
frequenti vſu probatæ. 89. e
- VIGILIUS, eiectio Siluerio creatur Pont. 3. b. Reuo-
catum, in poteſtatem accipit, & inedia conſicit
ad mortē, e. Spurius Pont. viuo Siluerio epiſt.
ſcribit impoſture ſuſpectam, e. Reſponder ad
cuiuſdam

I N D E X.

cuiusdam consulta Episcopi ex Hispan. 4. a. Re-
 spondet Theodeberto Fr. Regi. b. Moituo Sil-
 uerio, quo consilio, immeritus, creetur legiti-
 mus Pont. exacta ab eo Fidei professione, 7. c
 Electus Pontifex statim mutatur in alterum
 virum, e. Euocatus Constantinopolim a Iusti-
 niano, præmittit, ne quid innouet, 19. d. Sub-
 missum ab eo frumentum obfessæ Vrbi a Go-
 this intercipitur, d. Excipitur a Iustiano, 21. b
 In causa tritium capitulorum prudenter segerit
 c. Sed consilium eius in deterriorem partem ac-
 cipitur, e. Excommunicat Theodora A. Ace-
 phalam, & Eurychianam, 22. a. Domestici ab
 eo deficiunt, & schisma ingens constat, 22. b
 Contra eum qui scribant pro trib. Capit. c. infa-
 matur a schismaticis, quasi damnans Chalced.
 Concil. 25. c. Implorat auxilium Frac. d. Cum
 Concilio Latinorum, qui aderant Episcoporum
 , excommunicat Schismaticos, 26. a. Ab
 utraque parte probantium tria capit. impugna-
 tur, b. Prasentens vim, fugit in Ecclesiam vnde
 fert sententiam in contumaces, e. Alapa per-
 cussus. probro afficitur, 27. e. Chalced. migrat
 in ædem, S. Euphemie, e. Mandat Iustiano
 vt abstineat excommunicatis, 28. b. Indicit V.
 Concil. & cur. 30. a. Illi adesse cur recusat, 31. a
 sententiam suam scripto offert Iust. Imp &
 Concilio, d. Decretum facit, 32. a. Exilio depor-
 tatur, 33. b. An aliquando sit assensus damna-
 tionis, 33. capitul. ex quo validatum sit V. Con-
 cil. incertum, c. Perente Clero Rom. & Nar-
 te reuocatur, & tunc credibile est eum abrogas-
 se suum decretum de, 33. Capit. & Concil. V. pro
 baste, ad tollendum Schisma, 35. c. Sanctionem
 toti Ital. profuturam impetrat a Iustiano, d
 Rediens Romam in Sicilia moritur, 36. a. Eius
 ambitionem Deus egregie vltus est, b. In eo se-
 des Apost. quo magis contempta, eo magis il-
 lustrata, b. Primam Iustiniam in gratiam
 Iustiniani euehit in Metropolim, b. Arelat. Mo-
 nasterio privilegia indulget, c
Vincencio Martyri Parisiis Basilica extruitur a
 Childeberto Rege & multis facultatibus &
 Reliquiis dotatur, 43. d. Aliæ quoque plures il-
 li Basil. erectæ in Gall. & Hispan e
S. Vincencii Promontorium, ex eius reliquiis, ibi
 conditis appellatum. 254. a
S. Vincencius Abb. martyr ab Arianis in Hispan.
 146. b
Virdunense Concil. in causa duorum Episcoporum
 Rhem. altercantium. 593. a
Virgo desponsa Regi, ambiens Christi nuptias,
 ab eo intacta & donata dimittitur. 136. e
Virgines perpetuæ quatuor fil. Basili Imp. 505. d
 Tres Virg. Moniales Otton. R. Germ. filie. Vir-
 gin. Longob. quo actu castitatē seruauit. 62. a
Visio facta Ludou. R. Fr. de anima Ludou. Patris
 Imp. purgatorius pœnis vexata. 515. a
Visio admirabilis exprobrata mortuis, de pœnis
 Infernæ 191. d

Vitalianus Papa, 161. e. Venientem Romam Con-
 stantem Imp. hæreticum, quo Consilio, diffi-
 mulans, honorifice exceperit, 165. d. Excipit le-
 gationem ex Anglia cum Episcopo ordinan-
 do, 167. e. Primum dat Episcopum Ferrarien-
 sibus, 169. c. Maurum Rauennatem Episcopum
 rebellem excommunicat & deponit, e. Morit-
 ur, 169. c. Cur eius nomine littere, ad finem
 chronici Leonis Ostiensis, falsæ videatur, 170. b
S. Vitus Patronus Corbeie itemque Slaorum,
 qui post deficientes à fide, illum vt Deum co-
 luerunt, 516. c. Transfatis eius Reliquiis in Sa-
 xoniam, pariter cum illis transit gloria Fr. 576. b

VI

Vltio in Sacrilegos, 397. a. b. 402. c. 403. b. 459. c
 515. b. 569. e. 614. b. 724. c. 639. d. 653. e. In De-
 lulosores, 48. c. In Schismaticos, 468. c. In Basiliū
 restitutorem Photii, extincto primogenito,
 531. e. In interfectorem Fulconis Rhem. 563. e

VN

VNgari Vide Hunni.
VNgariæ Regnum Eccl. Rom. proprium ex do-
 natione, S. Stephani primi Regis. 1000. b
VNica an trin a merio in baptismo. 93. b
VNiuerfalis tituli vsurpationem ab Ioan. Patr.
 Constantinopolitano Pelagius Rom. Pont. irri-
 tam reddit, 80. d. Arrogans titulus a Greg. P.
 redarguitur, 107. d. Dupliciter intelligi po-
 test, e. Quomodo Rom. Pont. Vniuersalis, &
 quomodo non. e. Detestatur vniuersalis appel-
 lationem Hadrianus P. 282. e

VO

Vormatiense Concil. sub Carolo M. 163. a

VV

Vvamba alias Bamba R. Hispan. expugnat & ca-
 pit rebelles, 172. d. Curat Cogi Concil. de fini-
 bus diæcesum, e. Alienato a sensibus, imponi-
 tur pœnitentiæ: id quid sit. 177. b
Vvandregisilus Comes Palatinus cum vxore
 Virginitatem colit, & clericus ipse, ipsa Mo-
 nialis fit. 168. b
S. Vvencellaus Boemie Princeps a Boleslao fra-
 tre occisus, martyr. 587. a
Vvilelmus Ottonis R. fl. Archiepiscopus Mogū-
 ninus, ab Episcopali Constantia celebris. 597. e
Vvillebrordus a Papa missus Frisii prædicat
 Euang. 191. c. a. Archiepiscopus Traiectensis,
 Clementis nomine, e. Prædicando peruenit ad
 Danos, 192. a. Traiecti Concil. celebrat. a. Præ-
 dicatores emittit. a
S. Vvifridus Eboracensis, sede a Rege deiectus,
 primus Frisii prædicat Euangelium, 174. c.
Accu.

7 N D E X

Accusatus, appellata Sede Apostolica, restituitur, 199. a. 45. Sedis anno moritur. 200. d
 Vintoniense Concil. in quo Clerici ob incontinentiam deieci Ecclesiis, contendunt restitui, & miraculo reiciuntur. 619. e
 VVitiza R. Hispan. initio bonus, post nequissimus, & impius, 195. b. ab Ecclesia cur defecerit, c
 S. VVlfranus Senonens. Episcopus intendit conuersioni Frisorum, 194. Moritur. 209. e
 S. VVlfranus nepos duorum Regum Merciorum occiditur, miraculis Sanctitati attestantibus. 411. b

Z

ZACHARIAS P. legatos mittit ad Luitprandum de restitutione 4. ciuitatum, 232. d
 Bonifacio annuit de Concilio celebrando, 234. e
 Concedit illi designare successorem, sed non nisi in fine vitæ, 235. a. Concilii eius decreta

confirmat, b. Adit Luitprandum & 4. opida impetrat & alia plura, 235. b. Purgat se de Simonia obiecta a S. Bonifacio, e. Ticinum conueniens Regem impetrat vt desistat impugnare exarchatum, 236. a. De quibusdam monet, S. Bonifacium. Respondet per epistolam, 27. cap. ad Consulta Pipini, & Primatum, 237. a. Purgat se humanissime de suspicionibus apud S. Bonifacium, 241. a. Casinensem Ecclesiam dedicat, b. Moguntinam Eccl. confirmat Metropolit. 243. a. Fuldense Monasterium ornat priuilegiis, a. Hilderico Rege inerti & stulto reiecto in Monast. Pipinum prouehit in Regnum Fræcorum, b. Coronante cū S. Bonifacio, ibidem. Plures Basilicas restituit & ornauit, c. Inuentum corpus, S. Georgii transfert, c. Venetos mercatores vetat vendere Christiana mancipia. Nominationem Episcoporum concedit Pipino R. Fr. d. Moritur, inter sanctos relictus, c

S. Zachariæ Corpus a Leone Armeno Imp. cum plurib. alijs reliquijs Venetis dono datū. 348. b

F I N I S.

A

EPITOME ANNALIUM

Ecclesiasticorum

CAESARIS BARONII S.R.E. CARDINALIS.

Confecta

AB IO: GABRIELE BISCIOLA MUTIN.
SOCIETATIS IESV.

C

Tomus Secundus.

Christi Annus
537

Siluerij Pap.
I

Justiniani Imp. II. }
Vitigis Reg. 1. } Post Consul.
Belisarii

D

BELISARIUS Romam cogitans, Neapolim, dura 20. dierum obsidione in deditionem accipit, & humanissime tractat, vt Procopius habet: at vero, vt est in Miscella, ob nimiam cetē ibi perpetrata, a Siluerio Rom. Pont. cum Roma positus est, acriter reprehenditur & penitentiā age re compellitur. Gothi tanti presidij amissione cōsternati, & tantæ ignauit̃ sui Regis pert̃s; quem etiam proditiōnis suspectum haberēt, Vitigem Ducem exercitus è Dalmatia antea euocatum, virum strenuū, Regem acclamat. Theodatus Roma profugus interficitur, filius Theodegiseus a nouo Rege in carcerem conijcitur. Vitiges publicas de sua creatione ad omnes Gothos dat litteras (apud Cassiod. ^a) ad eos sibi conciliandos. imparem se sentiens, vt se opponeret Victori Belisario, Roma cedens, relictis ibi quatuor millibus selectissimorum militum, sub Duce Leudere; Pontifice & Senatu hortatis, vt Gothis de omnibus benemeritis fideles persisterent; cum ceteris, ad reparandas vires & res componendas Rauennam profectus est. Missis quoque Legatis ad suos Gothos qui in Gallia erant, & ad Francos vt eos sibi socios iungeret, cessit illis, quod in Gallijs Gothorum erat, & pactam a Theodato pecuniam persoluit. Interea veriti Romani ne paterentur, quæ passi erant Neapolitani, suadente (vt Procopius ait) Rom. Pont. Belisarium euocant, qui ad v. Idus Decembr. anno sexagesimo quā ab Herulis capta sui: (vt est apud Euagr. ^b) Vrbe positus, clauis vr̃bis, tanquam victoriæ insigne, & Leudrem Ducē captiuum (qui capto potius quā fugam capescere cū alijs Gothis voluit) Constantinopolim misit. Vitiges legatione & litteris tentat Iustinianum de pace, ^c in qua sic de Amalathia filia ait,

Neapolis
Belisario
deditur.

a Var. 10.
c p. 31.

b 4. c. 18.
Roma recepta ann. 60. quā ab Herulis capta.
c Ep. 37. li. 10. apud Cassiod.

E

si commendatio diuæ memoriæ Amalafunthe Regiæ præ oculis habetur, eius debet filia cogitari, quam iussio vestrorum omnium perducere decuisset ad Regnum, ut cunctæ gentes potuissent cognoscere vicissitudinem vos gratiæ tanto pignori reddidisse. eam sibi, inuitam licet, matrimonio copulasse, ait Procop. ita ut sanguinis Regij, vel ex coniugis saltem parte regnum ipsum minime expers esset. Aliæ tres Epistolæ eiusdem legationis occasione datæ, sunt apud Cassiod. ^a Occasione huius festinatæ profectiois Gothorum è Latio Rauennam, referenda videntur admiranda quædam quæ S. Gregorius, probè sibi cognita, in Dialogis narrat contigisse. S. Bonifacius ^b Ferentinæ ciuitatis Episcopus duobus Gothis ad se hospitalitatis gratia diuertentibus, Vasculum ligneum vino plenum, manu sua præbuit, de quo bibentes Rauennam vsque, & post, per aliquot dies, vsque ad reditum ad sanctum virum, nunquam vinum defecit, quasi in eo non augeretur, sed nasceretur. Accidit item, vt dum duo Gothi ^c ad Rauennam properantes, duos paruulos pueros de possessione Tudertinæ Ecclesiæ raperent, & Fortunatus Episcopus, recognita, sapius, euocatos Gothos rogasset, oblatio quouis pretio, vt dimitterent, nec illis villo modo acquiescentibus, & eo maxime qui prior esse videbatur: cum is iam abiret in equo, ante S. Petri Ecclesiam, equi lapsu, contracta coxa, in hospitium redire coactus sit, qui virtute diuina agnita, pueros remisit, & Episcopi opem implorauit, qui, per eius Diaconum, aspersus aqua benedicta, statim conualuit, & iter repetijt.

Paulus Episcopus Alexandrinus Orthodoxus, incautè agens, homicidij reus constitutus, atque damnatus, in exilium eicitur, subrogato in eius locum Zoilo, & ipso Orthodoxo. rem fusius narrat Liberatus. ^d

Sub hoc Paulo Patriarcha Alexandrino. mirum quid recitatur in Prato spirit. de puella Gentili, quæ cum vidisset quendam, sibi laqueum innectentem, ob egestatem, & ingens æs alienum, habe potius, inquit illa, omnia bona mea (erat enim opulenta) & ne tibi vim afferas. Quod cum factum esset, & ipsa ad egestatem delapsa, fornicari cæpisset, vt se sustentaret, aliquamdiu post ægrotauit, & compuncta, petijt baptizari, omnibus illam, vt meretricem contemnentibus: astitit illi Angelus in specie hominis cum quo misericordiam fecerat, & comperto, quod vere baptizari vellet, per alios quoque Angelos, assumpta forma personarum quarundam illustrium, re procurata, apud Clericos, pollicentes pro ea, ad Ecclesiam detulerunt, baptizari curarunt, albis inducunt, domum retulerunt, & penitus euauerunt. Cum vicini inquirerent, cur ita albis inducunt, à quo, & quomodo baptizata, re tota per Episcopum diligenter peruestigata, inuentum est hoc totum fuisse opus Dei; hæc ibi laus. Quod ad Zoilum attinet Episcopum Alexandrinum. testatur Agatho Papa in epist. ad Imppp. Constantinum, Tiberium, & Heraclium, ad eundem scriptum fuisse a Iustiniano Imperat. Edictum pro fide Catholica aduersus Acephalos: quod ex scriptum idem Agatho Papa ad dictos Augustos misit. non extat.

Plures hoc anno Constitutiones a Iustiniano editæ, vna Kalen. Sept. qua in cunctis monumentis voluit apponi nomen Imperatoris, Consulium & Indictionis. ^e

Aliæ de permutandis Ecclesiasticis rebus. ^f

Item alia, quæ vetuit in priuatis domibus sacra fieri. ^g

Aliæ etiam ad funera defunctorum spectantes. ^h

d breu. c.

23.

Cap. 207.

Liberali-

tatis fru-

ctus.

e Nou. 47.

f Nou. 54.

55.

g Nou. 58.

h 49. 59.

60. & iu.

Nou. 13.

c. 49.

Christi Annus

538

Siluerij Pap.

2.

Iustiniani Imp. 12.

Vitigis Reg. 2.

Ioanne atque

Volusiano

Coss.

Obsides
vrbs a Go
this.

Vitigis Rex Gothorum, reuocatis in Italiã Gothis, qui apud Francos erant, comparato exercitu (vt auctor est Procop.) centum & quinquaginta milium militum, aduersus Belisarium veniens, Romam mense Martio obsidere cepit. reliqua multa præclara facinora bellica, lege apud Procop. Sed hic prætermitti non debet, quod ait, de parte quadam muri a solo ad summum fastigium scissæ, & sic inclinata, vt cetero muro extrinsecus partim prominentior esse appareat, partim retractior, quã cum

demo-

A demoliri Belisarius niteretur, & iterato ædificare, obstitere Romani, Petrum Apostolum, pro indubitato se comperisse, asseuerantes, eius loci tuendi curam eum suscepturum. Quod utique Romanis ex voto successit, quandoquidem toto obsidionis tempore hostilis vis nulla ad hunc locum peruenit. Quæ res cum miraculi postea loco sit habita, ne facire quidem in posterum quisquã nec de integro restitueretur ausus est, sed ad hunc diem seiuñctus permanet murus. Ex Procop. cernitur etiam nunc ipse paries ab alio diuisus, & quasi iam iam casurus deorsum inclinatus, vt qui nesciat, timeat illac pertransire. Extant & ibi proximæ venerandæ imagines, indices ueteris eiusdem loci sacri cultus. Sed illud maioris miraculi obtinet locum, quod cum per annum, & amplius, urbe obsessa, in suburbijis moram fecerint Barbari, ijque Ariani atque Romanæ Ecclesiæ hostes, nihil tamen contumeliæ damniue intulere ipsis Apostolorum Basilicis extra urbem positis, sinentes illic, Catholico ritu, libere sacra peragi. Procop. Quanto recentes heretici detestabiliore, sacra Deo dicata ubique sanctorum monumenta rapinis incendijque uastantes. Sed in urbe ipsa, parcentibus foris barbaris, patratum est facinus longe maximum, & horrendum. Belisarius Dux ille laudatissimus, ad imperium Theodoræ Augustæ, hæreticæ nequissimæ, sub prætextu, quod Urbem Gothis prodere uellet, Siluerium Papam correptum in Græciam transmittit; & Vigilium Diaconum, ex condicito creati curat Pontificem: hæc paucis cū Procopio, quæ apud Anastasium, & Liberatum, pluribus narrantur. Belisarius post, pœnitentia tanti sceleris ductus, ad expiandum immane facinus, ut offensum diuinum Numen conciliaret, mox Romæ Ecclesiam erexit, cui præ foribus eiusmodi inscriptionem lapidi incidi uoluit, patrati facinoris pœnitentiæ, perpetuum monumentum.

Res miranda, ad hunc usque diem

Basilicæ Apostolorum per obsidionem, extra muros, semper intactæ. Detestabile Belisarij facinus, Papa capto.

Belisarius pœnitentia ducitur.

C HANC VIR PATRICIUS BELISARIUS VRBIS AMICVS
OB CVLPÆ VENIAM CONDIDIT ECCLESIAM
HANC IDCIRCO PEDEM SACRAM QVI PONIS IN ÆDEM
VT MISERETVR EVM SÆPE PRECARE DÈVM.

IANVA HÆC EST TEMPLI DOMINO DEFENSA POTENTI

D Ecclesia quidem non extat, demolita forte a Gothis, in odium Belisarij, cum urbe receperunt, sed, extat inscriptio in pariete Ecclesiæ Cruciferorum, inter Pincium montem, & Quirinalem. Sed infelix Belisarius, qui tanto patrato scelere putauit sibi deuincire, per Theodoram, Imperatorem, Deo ulciscente, eundem expertus postea est aduersarium, ab eodemque ipse, qui tot uictorijs gloriosus, toto conspicuus orbi fuit, in ordinem redactus est, & ad extremam deuenit calamitatem, exemplum posteris factus, quanto suo quis damno in Christum Domini manus uiolentas iniicit. Siluerio veniente Pataram, venerabilis Episcopus ciuitatis ipsius, uenit ad Imperatorem, & iudicium Dei contestatus est, de tantæ Sedis Episcopi expeditione; quem audiens Imperator, reuocari Romam Siluerium iussit, & de litteris illis confictis, nomine Siluerij, ad Gothos de prodenda urbe iudicium fieri; vt si approbaretur ab ipso fuisse scriptas in quacunque Ciuitate Episcopus degeret; si autem falsæ fuissent approbatæ, restitueretur suæ sedi: agnouit enim Iustinianus Rom. Pont. etiam conuictum errasse, non habere iudicem, & Rom. episcopum omnino permanere; sed ob periculum prodendæ urbis uelle eum alibi manere. Pelagius uero Diaconus relictus CP. ab Agapeto Apocrisarius, & Legatus, instigante eum Augusta, uoluit impedire ne Siluerius reuertetetur, sed præualete Imperatoris iussione, ad Italiam reuersus est, cuius aduentu territus Vigilus, ne Sede pelleretur, Belisario mandauit; Trade mihi Siluerium: alioquin non possum facere quod a me exigis, (de duobus tradendis auri centenarijs promissis, vt est apud Liberatum cap. 22. & hæreticis reuocandis, quod cum Imperatrice cõuenerat) Ita Siluerius traditus est duobus Vigilij defensoribus, & feruis eius. Qui in Palmariam Insulam adductus (siue Pontianam illi proximam) sub eorum custodia defecit inedia. Ex Liberato.

Rom. Põr. non habet iudicem in terra.

c. 22. Breu.

Hæc quidem passus Siluerius, non desijt esse, quod erat, Rom. Pont. eoque uiuente, Vigilus non nisi intrusus fuit, spurius, & illegitimus, cuius extat Epistola quædam,

quæ etiam si uerè ipsius esset, nullum tamen præiudicium afferret Apostolicæ Sedi, cuius ipse esset inuasor, sed plura sunt, quæ illam arguant de impostura, quæ tu uide apud Annales, vt & alia, ex Liberato, parum sibi consentanea; in sexta quidem Synodo hæc habentur. Act. 15. *Anathema libellis, qui dicuntur facti fuisse a Vigilio ad Iustinianum & Theodoram, &c.* Sed quantumuis veri essent, non esset mirum, si homo nequam, schismatici, quo nullum hætenus turpius & detestabilis exitit, addidisset hæresim. Agens igitur Pontificem, quantumuis spurius, & illegitimus, acceptis litteris consultationum ad Siluerium, ipse scripsisse reperitur ad consultationem Eutherij, qui uidetur fuisse Episcopus alicuius Ciuitatis extremæ Hispaniæ, Lusitanæ, aut Galliciæ, egregia est epistola, & habet aliqua de excellentia Rom. Ecclesiæ. Interrogatus itè per Legatù à Theodeberto Rege Francorum quæ poenitentia esset iniungenda, ob incestuosas nuptias, scribens ad Cæsarium Arelatensem Episcopum, eius relinquit æstimationi; extat epistola in Append. prætermisforù. Pelagius Apocrisarius Rom. Sedis, profectus superiori anno (vt ex Liberato constat) cum Patriarchis Ierofolymitano, & Antiocheno, & cum Episcopo Ephesino in Palestinam ad depositionem Pauli Alexandrini, & creationem Zoili, interpellatus ab Orthodoxis Palæstinæ Monachis, aduersus Origenistas, eosdem CP. lim secù duxit, & vna cum Mena Episcopo CP. no egit cum Imperatore vt iuberet fieri quod illi Monachi supplicabant, vt Origenes damnaretur, cum excerptis erroribus, idque etiam in odium Theodori Cæsareæ Cappadociæ Episcopi Origenistæ & Acephali. Quo annuente dictata est in Origenem, & eius errores anathematis damnatio, conuenientibus, pro Occidentalibus, Pelagio Apostolicæ Sedis Apocrisario, & pro Orientalibus Menna, & ipso uices agente Romani Pontific. unà cum alijs Orthodoxis Episcopis: qui tum CP. li reperti sunt: quæ tamen Imperatoris nomine edita damnatio est, quasi ad Mennam Constitutio 1. ut aliàs plerumque est factum, quo petulantes heretici, Ecclesiæ Catholicæ iudicium & Anathema contemnentes, coercerentur, ea subscripta ab Episcopis, Romam ad Vigilium missa est, & per Orientem ad Patriarchas, ut per eos Metropolitanis innotesceret. Ex Liberato. ^a Quæ Cõstitutio cum diutissimè latuisset, ab auctore Annalium, ex antiquo scripto codice, Antonij Augustini nunc primum in lucem profertur, Legendanda in annalibus, cum longior sit, quam ut huic compendio inferenda uideatur. Ad eius finem monet Mennam Imperator, ut Synodum habeat Episcoporum & prefectorum Monasteriorum, curetque ut omnes subscribant in damnationem tum Origenis, tum errorum eius. *In posterum autem, ne aliter (pergit ibi) ordinentur Episcopi, aut Monasteriorum Hegumeni, nisi prius, cum alijs omnibus hereticis, qui de more, in libellis anathematizantur, idest Sabellio, Ario, Apollinario, Nestorio, Eutyche, Dioscero, Timotheo Aeluro, Petro Mogo, Anibimio Trapezuntio, Theodosio antea Alexandria, & Petro, qui Apamea præfuit, & Senero, qui Antiochia, prædictum etiam Origenem, qui Paganorum Arianorumque insania laborauit, una cum execrabilibus, impijsque eius dogmatibus anathematizent.* &c. Hæc porro eadem, inquit, scripsimus non solum ad sanctitatem tuam, sed etiam ad sanctissimum, & beatissimum Papam senioris Romæ, & Patriarcham Vigilium, & ad ceteros. &c. subduntur horrendæ Origenis blasphemie, & earum Anathematismi.

Ex his porro quæ scribit de Anthimo anathematizando cum alijs hereticis, satis colligitur, ea omnia, quæ molita sit Theodora cum Vigilio de eo reuocando, ipso Imperatore incio facta fuisse. Ex eo etiam, quod uocat Vigilium Rom. Pont. obserua eum putasse Siluerium Papam, quem audisset relegatum in Insulam, iusta sententia damnatum, & Vigilium ei legitima ordinatione suffectum. Cum tamen longe contra se res haberet, sic plane, in rebus grauissimis contingit Principes falsa relatione sepiissime falli.

Ex occasione huius damnationis Origenis, Theodorus Cæsareæ Cappadociæ Episcopus, dilectus & familiaris Principum, secta Acephalus, Origenis defensor acerrimus, & Pelagio emulus, dolorem eius damnationis ut ulcisceretur, facinus molitus est detestabile, quo auiuersa penè Ecclesia pessundata est. Et publicè ipse Theodorus aliquando clamitauit, se, & Pelagium uiuos incendendos, per quos hoc scandalum in-

pag. 693.

Damnatur Origenes cum erroribus ipsius.

a c. 23. Bre.

Principes falsis relationib. in rebus grauissimis interdum decipiuntur

Iustinianus quidem in Siluerio uix dignus excusatione.

A troiuit in mundum, hæc pluribus Liberatus (quæ suis locis & temporibus, distinctè recensentur) finem imponens Breuiario suo, de causa Nestoriana & Eutychniana, collecto.

Imperator totus in condendis functionibus, quasi in summo otio, cum Roma obsideretur a Gothis, & Africa, in maximo discrimine, rebellantibus Arianis, uersaretur Kalen. Maij, Sanctionem promulgat, ne quis, præter uoluntatem Episcopi domos oratorias fabricaret: insuper de Episcopis qui in suis Ecclesijs non residerent: ac de alienatione rerum Ecclesiarum immobilium. ^a

Aliam rursus de clericis subrogatis, & emolumentis eisdem præstandis, necnon de iure præsentandi; quod ijs competat, qui in ædificandis ecclesijs ius sibi patronatus retinere uoluerunt. ^b

B Item aliam de bonis eorum, qui ingrediuntur Monasterium. c

Hoc eodem pariter anno duodecimo Imperatoris, & Belli Gothici 3. Dacius episcopus Mediolanensis vitæ sanctitate insignis, cum aliquot primarijs ciuibus, legato ne functus, ad Belisariū, suppliciter petijt modicum ad se ut præsidium mitteret quo satis se posse asseuerarent, non modo Mediolanum, sed Liguriam omnem a Gothis Imp. recuperare, ex Procop. ex quo intelligas episcopos non mereri calumniam, neque inuidiam, qui ne sub hæretico Principe degant, laborant, & fatigant.

a Nou. 67.
& Auth.
col. 5. ti. 17.
b Nou. 57.
& Auth. 60.
5. tit. 16.
c Nou. 76.
Episcoporum
est curare
ne sub hære-
ticis Princi-
pibus agat.

Christi Annus Siluerij Pap. Iustiniani Imp. 13. Apione aliàs e Apio
539. 3. Vitigis Reg. 3. & Ario, e Aegypto
Cons. absq; collega.

C Siluerius Papa in Palmaria Insula relegatus, ex conuentu quatuor episcoporum, qui cum conuenerant, Terracinensi, Fundani, Firmani, & Minturnensis, fert sententiam Anathematis in Vigilium inualorem Romanæ Cathedræ, eamque illi mittit.

Siluerius episcopus Vigilio.

Multis te transgressionibus irretitum, Sacerdotalis iam dudum nouit generalitas. ^D Et quia cruentis, humano sanguine, manibus, decessoribus nostris pernicacia tua subripiens, Leuiticis præsumpseris excubare ministerijs, plerique nouerunt fidelium. Nā quia contra Iura Canonica, temporibus sanctæ mem. Bonifacij Papa ipso uiuente, successor eius designari conabar, nisi tibi amplissimi Senatus obuiaisset, ista: tunc prouidentia Pastoralis, ac Pontificali auctoritate, tua execranda iam debuerant auspicia detrun-
cari. Sed dum paruum vulnus in te neglectum est, insanabile accreuit apostema, quod nisi ferro alius abscindatur, fomentorū sentire non potest medicinā. Quippe qui nequissimi spiritus audacia, ambitionis phrenesim concipiens, in illius Apostolici medici, cui animas ligandi soluendique collata, concessaque potestas est, uersuris contumeliam, nouumq; scelus erroris in Apostolica Sede rursus miseris induceres; & in morem Simonis, cuius discipulum, te ostendis operibus, data pecunia, meque repulso, qui fauente Domino tribus iam emensis temporibus ei præsideo, tempora mea miseris inuadere. Habeto ergo cum his, qui tibi consentiunt pœna damnationis sententiam, sublatumque tibi nomen, & munus ministerij sacerdotalis agnosce sancti spiritus iudicio, & Apostolica a nobis auctoritate damnatus, sic enim decet fidem Sanctorum Patrum in ecclesia seruari Catholica, ut, quod habuit, amittat, qui improbabili temeritate, quod non accepit, assumpsit. Data 8. Kal. Iul.

Sententia
dānationis
Vigilij itru
si a Siluerio
Papa ab exi
lio.

COELIVS SILVERIVS PAPA VRBIS ROMÆ, HVIC DECRETO ANATHEMATIS IN VIGILIO PERVASORE FACTO AD OMNIA STATUTA CONSENSVM PRÆBENS, SVBSCRIPSI.

Pariter, & quatuor episcopi subscripserunt. Interea uero congemuit uniuersus Catholicus orbis ad uniuersalis ecclesiæ Præfulis ignominias, communicans ipsius vin-

culis (vt licuit) scriptis epistolis, quarum vnicum, quod superest hic tibi reddimus monumentum, breuem epistolam Amatoris episcopi, (forte Augustodunensis, qui hoc tempore, sanctitate claruit) cum triginta argenti libris, ad *vestram*, inquit, *uestro rumque sustentationem*. Extat ad eundem Amatorem reddita Siluerij nomine Epistola ab aliquo ocio, ex Anastasij scriptis confarcinata, planè conficta.

Conditio temporum, duriorum Siluerij statum effecit, cum Roma foris obsideretur a Gothis, intus ab exercitu Belisarij, qui pro Vigilio contra Siluerium stabat, vt nemo auderet ei ferre auxilium. Mouerunt etiam aduersariorum inuidiam, obsequia illa a diuersis episcopis impensa, & auxit in eum odium Anathema in Vigiliis recens illatum, vt arctiori custodia traderetur. Sed quantis hæc Deus illata in summum Pont. mala, immisissis coelitus cladibus, vindicari, vix credi potest quæ a Procopio, tum scribente Historiã, referuntur, Hunnis, ingenti cum exercitu Istrum transeuntibus, & omnem ferè Europam peruadentibus, & deuastantibus, idq; non semel, sed bis, & ter, cū dicat semel in patriam reuersos, cum multa Gaza, & centum viginti millibus captiuorum, quibus tradit annuam pollicitum esse Imperatorem pecuniam, sicut & Sarracenis, eum Imperatorem, qui haud pridem, cum Dei amicus esset; Vuandalos, Gothosq; inuictos superasset.

Cosrhoes Perfarum Rex rumpit foedus, quod perpetuum fuerat cum Romanis sancitum, sollicitante eum etiam per legatos, Vitige Rege. His quidem malis Orientale Imperium hoc anno exagitatam constat. In Occidente verò post fatigatam Italiam, diuturno Gothico bello, postque longam Urbis obsidionem, ingenti penuria laboratum est, exinde lues grassata.

Duravit obsidio annum vnum, & dies nouem, vt ait Procopius, quæ mense Martio obsideri coepta erat, qui de quibusdam ait, *ex veteri superstitione Iani templum aperire tentarunt, cum omnino de Romanis dicat. Sed Christianæ fidei disciplinam si vspiciã aliq; unquam, Romani, præcipuè sunt venerati*. De fame narrat mirum quiddam: fuere qui fame cogente alterni se esitarent, feminas enim duas fuisse tunc tradant, quæ viros septemdecim ad se diuertentes, dormientes interficeret, & in cibum absumerent, quas decimus octauus subito experrectus, correptas, re cognita, ipsas obruncarit.

Sed & de eadem fame, historia Miscella, sed male sub 19. Iustiniani anno, vt Cedrenus sub nono; Tanta siquidem per vniuersum mundum eo anno, maximeque apud Liguriam fames excreuerat, vt (sicut vir beatissimus Dacius Mediolanensis Antistes retulit) plerèque matres, infelicium natorum commederent membra.

Huius occasione penuriæ verisimile est contigisse quod B. Greg. narrat, a quod in magna Campaniæ indigentia, cum triticum in Monasterio S. Benedicti non esset, & non plus quam quinque panes ad refectionem fratrum, extarent: Venerabilis Pater cōtristatos modesta increpatione, correxerit, & rursum promissione subleuarit, sequenti autem die ducentos farinæ modios ante fores cellæ in saccis inuentos esse, quos omnipotens Deus, quibus deferentibus transmisisset, nunc vsque inquit, manet incognitum, &c.

Sub eodem quoque anno quarto belli Gothici, recenset idem, qui supra, Procop. cladem Mediolanensem, & post eam fusus narratam, breui epilogo, subiungit, Mediolanum vero amplissimam urbem solo æquatam delent (Gothi) in eaque virorum trecenta millia, sine vllò ætatis respectu, trucidant, feminas vero seruitiorum in morem abductas, Burgundionibus dono dant, vt promeritas his gratias redderent, pro inita secum belli societate. Reparatum verò, qui ad Romanos defectionis causa fuerat, inuentum, comprehensumque, & minutatim concisum vorandum canibus obiecere; Birgētius tamen non eiusdem expers noxæ (nam & is Mediolani tunc aderat) fugiens, in Venetos abiit, indeque, sequentibus suis in Dalmatiam venit, & ex ea prouincia ad Imperatorem se Byzantium contulit. hæc Procop. quæ quidem facta sunt a Mundila Gothorum Duce foedifrago.

Dacius quoque episcopus Mediolanensis, fuga lapsus, euasit manus cruentorum Gothorum, de quo S. Gregor. & Eiusdem quoque inquit Principis tempore (nempe Iustiniani) cū Dacius Mediolan. urbis episcopus causa fidei exactus (id quidem ille puta-

Deus vlciscitur indignam Vicariorij sui relegatione.

Efus humanarum carnum.

a 2. Dialog. c. 21.

Mediolani excidium a Gothis.

b 3. Dialo. c. 4.

A uit quod Gothi Ariani essent) ad CP. nam vrbem pergeret Corinthum deuenit, vbi hospitatus in domo, quam dicerent homines illi infestam esse Dæmonibus, & nocte audiri immensis perstrepare vocibus, & variorum animalium voces imitari, exurgens ille fideliter, & exprobrans illis eorum superbiam, & casum miserabilem, ad eius increpationes, & exprobrationes sic immundi spiritus erubuerunt, & confusi sunt, vt nunquam amplius eam domum infestarent.

Christi Ann. Vigilij Pap. Iustiniani Imp. 14. I. & Vitigis Reg. 4.

540.

I.

Vitigis Reg. 4.

Iustino & Paulino Jun. Conf. Ex Actis 3. Conf. Aurelian.

B Hoc anno quinto belli Gothici, Siluerius Papa in Insula Palmaria relegatus, & rurnis confectus, consumptusque inedia, 12. kal. Iul. martyri migrat in coelum. Liberatus, Anaft. in Pontia dicit, quæ Palmariæ est vicina. Sepulcrum est, inquit, in eodem loco 12. Kal. Iulij: ibique occurrit multitudo languentium, & saluantur, sed. ann. tres, & 4. inchoauit, cessauit episcopatus dies sex. ex quibus colligitur verbis, Vigilium, Sede male occupata, descendisse, forte confisum, fore vt per studia Belisarij, legitime eligeretur. Tum Clerus, & Senatus in magnis angustijs positus, assiduis consultationibus, quid agendum sibi esset disquirebant, primumque abhorrentes ab eligendo homine tot criminibus publicè contaminatissimo, contra sacros Canones, qui periculum esset, ne Sedem Apostolicam (quod nunquam antea acciderat) si non hæresi, saltem communicatione cum hæreticis inita, macularet, ab eius electione se magis, magisque exhibuit alienum. Contra vero, rem accuratius expendentes, manifeste cernebant, si quemcunque alium eligerent summum Pontificem, scindendam mox fore ecclesiam, intruso rursus, per Theodoræ Imperatricis, & Belisarij potentiam, Vigilio, qui ad se tuendum in Sede, ad eorum gratiam obtinendam, simul cum Schismate hæresim induceret. Cumque præterea cognoscerent Vigilium se vera Catholicum, sed ambitione flagrantem, cuius causa se Theodoræ turpissime vndidisset, salubre consilium inierunt, vt ipsum quoquo modo possent, ab Imperatrice redimerent, impèsoque illi honore, quem cuperet; sibi; ita hominem vindicarent, duplicem se inde consecuturos esse vtilitatem videntes, nempe & ab imminente Schismate, & ab irreperente hæresi, ecclesiæ Rom. reddendam fore securam. Sic igitur diuinitus inspirato consilio (vt exitus declarauit) communi sententiæ inhærentes, more maiorum, solemnibus ritibus rem agentes, accipientesque ab ipso Vigilio Catholicæ fidei professionem, una cum hæresim, hæreticorumque omnium execratione, euehunt ipsum in Pontificium thronum, creat que Pont. 4. Kal. Iul.

Perdifficilis consultatio in eligendo Pontifice.

C Salubri consilio eligi Vigilium alioqui ea Sede indignissimus. Professio Catholica exigitur ab eligendo in Pontificem.

D Electio hæc Vigilij, improbi hominis, diuino consilio videtur fuisse permessa, ne quis contemnendum putet, si quem uiderit, non meritis, sed nomine tantum referentem Petrum, sedere super Apostolicam Sedem, Pontificem, memor, & umbræ Petri, imensam a Deo præstitam esse virtutem: nam & si quid inane esse umbra prorsus appareat, corpus tamen ipsum sole illustratum ostendit; sicque ex diuina facta Petro promissione, qui umbra tantum eius corporis, sua imbecillitate uideri possent creati Pontifices, eisdem tum non esse Apostolicæ virtutis expertes; vt euentus statim, quod magis mirandum est, in Vigilio declarauit, nam planè mutatus est in alterum virum.

E Hoc igitur anno, simulac de legitima electione Vigilij Constantinop. nuncius perlatus est, Imperator Legatum Romam ad Vigilium Papam mittit, Dominicum Patricium V. C. eique ad eundem litteras dat, fideique Catholicæ confessionem adiicit, præstitit id ipsum obsequium & Mennas. non extant illæ quidem litteræ, sed ex redditis a Vigilio, satis constant. in quibus, prædecessoribus suis inhærens, pronunciauit anathema in hæreticos, & nominatim in Anthimum & Socios, quos omnes æque damnat. De priuilegijs Eccl. Rom. non minuendis monet Iustinianum, & secreta quædam Legato committit. Hæc omnia Vigilius disertissime contra hæreticos, omnem

Salubri consilio eligi Vigilium alioqui ea Sede indignissimus. Professio Catholica exigitur ab eligendo in Pontificem.

Vigilium electus Pont. Ro. statim mutatur in alterum virum.

spem adimēs Theodorę Augustę, nihil veritus eius insidias, & Belisarium, ad eius nuntum armatum. Sed fidei Catholicę causa, vitam ipsam, si opus esset, prodigendam: ex Petra, velut grandi miraculo, petra soliditate percepta, iam firmiter conceperat.

TERTIVM CONCILIVM AVRELIANENSE anno 26. Childeberti Reg. Francorum, Cōsultatu Paulini Iunioris, celebratum, (cui addendus Iustinus ex Fastis) viginti quinque Episcoporum, sanctitate insignium, triginta duo canones in eo sanciti; in quibus 29. de Iudæis. *Quia Deo propitio sub Catholicorum Regum dominatione vivimus, Iudæi a die cęnæ Domini, vsq; ad secundā Sabbati in Pascha, hoc est ipso quatruiduo, procedere inter Christianos, neque Catholicis populis se villo modo, vel quacunque occasione miscere præsumant.* cui accessit edictum ipsius Regis, quod citatur in Concilio Matifconensi primo cap. 14. *Secundum edictum bona recordaturus Domini Childeberti Regis per plateas aut forum (illo quatruiduo scilicet) quasi insultationis causa deambulandi licentia denegetur. Et ut reverentiam cunctis Sacerdotibus Domini, vel Clericis impendant, nec ante Sacerdotes, confessum, nisi ordinati, habere præsumant. Qui hoc facere fortasse præsumpserit a Iudicibus locorum (prout persona fuerit) distringatur.* Sed & memoria dignum illud in hoc eodem Concilio statutum esse constat can. 3. *vt Clericus, cuiuslibet gradus, sine Pontificis sui permissu, nullum ad seculare Iudicium præsumat intrahere, neque Laico, inconsulto Sacerdote, Clericum in sacrali iudicio liceat exhibere.*

Atque hæc quidem illi PP. haud dubie annuentibus ipsis Francorum Regibus, quibus cum fide Catholica immunitas Ecclesiastica cordi erat.

Quod autem, vna cum alijs, huic Synodo S. Albinus Episcopus Andegauensis interfuisse reperiatur, vir, ob egregiam sanctitatem vbique spectatus: quid ipsi acciderit, cum noluit excommunicato benedictionem impertiri, eius vitę Acta declarant. in quibus, inter alia, hæc leguntur.

Præter labores reliquos, etiam per Synodos, pro ipsa causa (incestarum scilicet nuptiarum, quarum auctores damnauerat) sæpius excitatus, excurrens, ad postremū plurimum Episcoporum iniunctione, vt excommunicatas a se personas absolueret, ui fractum coactus est. Et cum rogaretur, vt Eulogias, quas reliqui Antistites ad personam, communionem suspensam, dirigentes, benedicerent, & ipse signaret; ait ad Sacerdotale Concilium: etsi ad imperium vestrum ego signare compellor, dum vos causam Dei recusatis defendere, ipse potens est vindicare. Quo facto, antequam Eulogias, excommunicata persona, susciperet, expiravit, & priusquam portitor peruenisset, sermo Sacerdotis obtinuit. Qui ad B. Cæsarium Arelatensem Præsulem, pro eadem causa consulturus occurrit. hæc Acta. Est enim ad hæc spectans, eiusdem Concilij Aurelian. can. 10. de incestis coniunctionibus.

Interfuit & Iniuriosus Turonensis Episcopus, magni nominis, de cuius, in redarguendis Regibus, constantia & libertate, hæc habet memoria digna S. Gregorius eiusdem Ecclesię Episcopus, de Gest. Franc. Clotharius Rex indixerat, ut omnes Ecclesię Regni sui tertiam partem fructuum fisco soluerent. Quod cum, licet inuiti sancti Episcopi consensissent, atq; subscripsissent, viriliter hoc B. Iniuriosus respuēs, subscribe re dedignatus est, dicens *si uolueris res Dei tollere, Dominus regnum tuum velociter auferet: quia iniquum est vt pauperes, quos tuo debes alere horreo, ab eorum stipe tua horrea replentur.* Et iratus contra Regem, nec vale dicens, abscessit. Tunc commotus Rex, timens etiam virtutem S. Martini, mist post eum, muneribus ueniam petens, & hoc quod fecerat, damnans, simulque rogans vt per virtutem B. Martini Antistitis, exoraret. hæc Gregor. qui, & de alijs ab eodem pie sanctęque factis, inferius meminit. b

Childebertus Rex, cum Patruel Theodoberto, in fratrem Clotharium insurgit, sed Chrotilde matre satagente apud Deum, pernoctās ad Sepulchrum B. Martini, (inquit Gregorius de Gest. Franc.) ne inter fratres fieret ciuile bellum, horrenda tempestate coerciti, cum super Lotharium ne signum quidem apparuerit horroris huiuscemodi, reddunt se fraternę paci. Sigebertus.

Theodobertus Rex Francorum, cum ferre non posset Iustinianum usurpare nomen

Can. de Iudæis, vt quatruiduo a publico abstineant.

Clericorum immunitas.

S. Albinus Andegauens.

Apud Sur. 1. Mart.

Iniuriosus eps Turon. a lib. 4. c. 2.

Libere & vere dictū episcopi ad Regē Ecclesiastica appetentem.

b cap. 31.

c lib. 3. c. 28. Dissidentes fratres per matris pces, ex miraculo conciliantur.

A FRANCICI, quasi eorum debellator, quos ne attigisset quidem, magno animo inuadens Italiam, magnum in Picenum vsque duxit exercitum, qui lue exagitatus, admodumque debilitatus, re infecta, redire ad propria cogitur. Agath. hist. i. qui vindicat eos a Procopij calumnia, dum de illis sic scribit.

Sunt quippe homines Christiani et rectissimi, inter ceteros, opinionis, habet prater ea per ciuitates Antystrus, Sacerdotesque festos insuper, haud secus, ac ipsi nos, peragunt dies. Et sane hi, mihi, & si cetera barbari, moribus tamen uidentur, quam optimis pradii, ei maximum in modum uiriles, nec quidque habere, quod a nobis hos faciat alienos, prater ueritas barbariem, & uocis inuariae sonumque lingua. Quos quidem cum ob eorum uirtutes, tu ob in ceteros aequitate, interque se concordiam, mirum in modum admiratione ac laudibus profector. hxc Agath. Hoc 14. Iustiniani & belli Gothici quinto anno, diuino fauore, nulla ducum uirtute, Rauenna ciuitas ipseque Vitiges Rex Belifario deditur. Procop. latius. Pauci Gothi Regem sibi deligunt Theodobaldum.

B Res Orientales magnam inclinationem accipiunt, & in Syria funditus pereunt. Cosrthoes enim Rex Persarum, rupto foedere, Romanum, nullo aduersante, inuadit Imperium, & per Mesopotamiam descendens in Syriam omnia vastat; pluribus urbibus captis, etiam Antiochia internecioni tradita; cum Antiochenæ duæ, ex clarioribus feminis, ne quid indecens paterentur a Persis, sese sponte in Orontem fluuium demersere. qua urbe incensa, vix paritum est Ecclesiæ, pretio redemptæ, ad preces Legatorum, quam tamen prius expilauerat. Huius autem Antiochenæ horrendæ cladis tempore, accidisse credi potest, ut inde Romam translatum fuerit corpus S. Ignatii eiusdem ciuitatis Episcopi. hæc pœna diuinitus inflicta, ob tot monstra hæresum quæ aluit Oriens, Nestorianorum, Eutychanorum, & aliorum. At quis tandem belli finis? Magna ignominia, cum Cosrthoe hoc transactum per Legatos est, persolutis quinquaginta millibus nummum, & pactis, tributis nomine, alijs totidem, in singulos annos, sicque pax constituta. Procop. itemque Euagrius, (qui puer præsens affuit.)^a refert de Apamensibus, exercitum Persarum aduenientem pertimescentibus, rogantibusque Episcopum suum Thomam, ut lignum Crucis, cubitali magnitudine, quod apud se habebant, illis ad venerandum ostentaret, cum ille sublatum in altum circumferret, ingentem flammam ignis splendentis, non ardentis, de loco ad locum consecutam, quæ res salutem, quæ postea Apamensibus contigit, significauit. De quo Thoma refert idem Euagrius non recusasse spectare certamen equorum in Circo una cù Rege Cosrthoe, (licet hoc ecclesiæ Canon vetaret) quo omnibus modis Regis furoré moliret. Cui & percontanti an se libenter in sua ciuitate visurus esset, libere negauit, cuius admiratus Rex liberam uocem, in honore habuit.

C Vides ut omnia prospera Iustiniano, antequam in Siluerium violentæ manus iniicerentur, cesserint, post vero violato Christo Domini, ut omnia retro prolapsa sint, maxime in Oriente, ubi ipse degebat. In Africa hoc anno male pugnatum cù Mauris, p̄cipuo Romano Duce interfecto. Procop. In quo prælio, miles quidam, cum barbarum in se hastam vibrantem intueretur, & se deo commendans, uitam in Eremo solitariam promitteret, si saluaretur, repente barbaro illo euanescente, & ille, inquit quidam Patrum, uenit in hanc Lauram Lepatham, mansitque in spelunca, Dei protegente gratiâ, annis triginta quinque^b.

D Nec post amplius Consules additi Fastis, licet non omnino desierint, sed Chronologia ad annos Imperatorum redacta, quibus adnexus semper sit Consulatus, Inuidiose quidem hoc constituit Iustinianus,^a an quod maluerit proprio, quam alieno nomine tempora notari; an quod immoderatos sumptos in ingressu Consulatus fieri solitos, tollere uoluit: an Triboniano adscribendum, quod amplissimam dignitatem, quam ipse Ethnicus consequi non poterat, alijs inuidit?

Rauenna, & Vitiges Rex Goth. se dedunt Belifario.

a l. 4. c. 25. Prodigium.

b Pr. spirit. c. 20.

E Christi Ann. Vigilij Pap. Iustiniani Imp. 15. Basilio Iun. sine collega Conf. 541. 2. Theodobaldi Reg. i.

Nec post amplius Consules additi Fastis, licet non omnino desierint, sed Chronologia ad annos Imperatorum redacta, quibus adnexus semper sit Consulatus, Inuidiose quidem hoc constituit Iustinianus, an quod maluerit proprio, quam alieno nomine tempora notari; an quod immoderatos sumptos in ingressu Consulatus fieri solitos, tollere uoluit: an Triboniano adscribendum, quod amplissimam dignitatem, quam ipse Ethnicus consequi non poterat, alijs inuidit?

a Nou. 105. de Coss. & Auth. de Coss. col. 4. tit. 3.

Hoc anno sexto belli Gothici, suspensis adhuc & dubijs rebus, Belisarius ob ingentem sibi partam gloriam, Rauenna & Vitige Rege in potestatem redacto, ab æmulis passus inuidiam, in suspicionemque adductus affectatæ tyrannidis CP. ^{um} reuocatur, quo, cū Vitige Gothorumq; optimatibus cū Theobaldi tūc regnantis liberis, pecuniaque omni, & regia pretiosaque cætera supellectile deuectis, venit, Ildigere, Valeriano, Martino, & Herodiāno Præfectis sequētibus ingēti cū gloria & nominis celebritate, nec tamē triūphare permissus. ex Procopio, qui ei² laudes sanè egregias, li. 3. belli Gothici persequitur, sanè cuius Duci exercitus maxime æmulandas, vigilantia, sobrietatem, continentia, magnificentiam in milites, indulgentiam, & prouidentiam, in agricultores & agrestes homines, & alios planè inter felicissimos Duces numerādas, nisi impiæ Theodorę A. nimis obsequens, eius causa impia in Pont. max. attentasset.

In Prouincia Byzacenā Africę celebratum est hoc anno Concilium, ex quo Legatio missa est ad Iustinianum Imperatorem. Constat ex eius Rescripto ad Dacianum Metropolitānum. Datū prid. Non. Octob. CP. ii Imperij D. N. Iustin. 15. Alterum extat ad eundem, datum anno sequenti; in quo de antiquitate seruanda, nec nouis priui legijs vsurpandis, multa b. *Nos tuiores tantum sumus ueritatis & iudices. Nec deerit Ecclesiastica uindicta uel nostra in eos, qui aut ambitiosa superbia, aut subreptitijs postulationibus antiquitatem temerasse docebuntur. Quoniam ad diuinitatis sende iniuriam qui S. S. Patrum constituta contemneret, aut uiolare non metuit, &c.*

Aliam hoc anno, edidit Constitutionem mense Februarij c hoc tit. De sanctissimis Episcopis ac Deo amabilibus, & Romanis Clericis & Monachis: qua Imperator agit se vindicem Canonum, quos cum videret aliquando conculcari ab illis, qui minus deberent, Episcopis scilicet, in illos commotus, transiens suos terminos, Præfectos iubet accurere Prouinciarum, qui eiusmodi Episcopos coercerent; eius generis fuit Cōstitutio, quam hoc anno ipsis kalen. Febr. edidit de Appellationibus. ^d Vt scilicet Episcoporum iudicia per Præfectos uoluerit exerceri, & ab ipsis ad maiores appellare Præfectos: & si opus esset ab ipsis ad Imperatorem prouocare. Itaq; dum se Canonum vindicem præfert, Canones ipse conculcat. non enim seclariū est iudicare causas Ecclesiasticorum, sed Episcoporum & Synodorum, & si sit ab his appelladum, non ad Imp. sed ad maiores Sedes, ac denique ad ipsū Romanum Pontificem, recurrentum, docent Sanctorum PP. regulæ, Traditio ostendit, vsusque probauit. Porro hæc ipsa uidentur esse ab eodem Imperatore correctæ, siquidem nulla eius Sanctio reperitur, qua Episcoporum causas a Præfectis cognosci uoluerit, & ab ijs ad alios item seculares iudices appellari.

Aliam ipsis Kal. Maij 44. distinctam capitibus.

De ordinatione Episcoporum, cap. 1.

De accusationibus Episcoporum, cap. 2.

De Episcopis qui ante ordinationem, Ecclesiæ res suas obtulerint. Et quid pro Cathedralico dari conueniat, cap. 3.

Vt Episcopatus a seruili, & ascriptitia fortuna hominem liberet, cap. 4.

De Presbyt. & Diaconis, & Subdiac. cognationis iure ad tutelam, uel curam uocatis, cap. 5.

Vt Clericis a muneribus personalibus & negotijs sæcularibus abstineant, capitulum 6.

Ne Episcopus dicendi testimonij causa euocetur, cap. 7.

Ne propter quamlibet causam Episcopus ad sæcularem iudicem trahatur, cap. 8.

Ne Episcopi proprias Ecclesias relinquunt, cap. 9.

Vt Archiepiscopi & Patriarchæ sapius in annis singulis Concilia, & Synodos celebrent, cap. 10.

Ne quis ante causæ exitum excommunicetur, cap. 11.

Quales esse debeant, qui in Clericos ordinantur, cap. 12.

De ætate Presbyterorum, & ceterorum Clericorum, cap. 13.

De vxoribus Clericorum, ne uidelicet Diaconus, uel Subdiaconus quis ordinetur, nisi antea pollicitus sit, absque vxore, continentem vitam ducere, c. 14.

A Quibus causis Curiales Clerici ordinari possint c. 15.

Vt ordinationes gratis fiant c. 16.

Quomodo seruus ordinari possit, aut ascriptitius c. 17.

De ædificationibus Ecclesiarum c. 18.

Vt omnes Clerici res suas in sua potestate habeant c. 19.

Quibus poenis subijciantur Clerici, qui falsum tulerint testimonium c. 20.

Vt Clerici apud proprium conueniantur Episcopum c. 21.

Vt Episcopi apud proprium conueniantur Metropolitanum c. 22.

Vt Oeconomi & similes apud proprium Episcopum conueniantur c. 23.

Vt Episcopi, illic, vbi deliquerint, conueniantur c. 24.

De Apocrisarijs c. 25.

B Ne Episcopi, legationis nomine conueniantur c. 26.

Vt Monachi, per Procuratorem se defendant, & de quantitate sportularum c. 27.

De modo sportularum in persona Clericorum c. 28.

Ne Clerici mulieres super inductas in proprijs domibus habeant c. 29.

De Diaconissis c. 30.

De his qui in Ecclesia Episcopo, vel alijs Clericis iniuriam inferunt c. 31.

Ne Laici faciant Litanias, sine Episcopo & Clericis & Crucibus c. 32.

De Monasterijs & Monachis c. 33.

Vt Abbas non tam antiquitate, quam bona æstimatione censendus sit, & eligendus c. 34.

De Monachis non statim vestiendis c. 35.

C Vt Monachi in uno Conclauo habitent c. 36.

Conditionem nuptiarum vel liberorum non extare, si quis Monasterium ingredia-
tur c. 37.

Vt qui Monasteria ingrediuntur se, suaque dedicent Monasterio. c. 38.

Vt soluti sponfalibus per Monasterij ingressum, simplæ tantum Arrhæ reddantur
c. 39.

Si Vir aut Vxor ingrediatur Monasterium c. 40.

Non licere parentibus exheredare filios, qui ingrediuntur Monasteria, velut ingra-
tos c. 41.

De Monacho Monasterium deserente c. 42.

De raptoribus Sanctimonialium c. 43.

Ne liceat Laicis, & Scenicis vti Monachi Schemate c. 44.

D Eodem inenſe aliam, cuius hoc est exordium. De regulis Ecclesiasticis, & priuile-
gijs, alijsque capitulis ad Sacrosanctas Ecclesias & reliquias, venerabiles domos,
præsentem proferimus legem a Moxque de quatuor Synodis sancit. Prædictarum, in-
quit, quatuor Synodorum dogmata sicut sanctas scripturas accipimus, & Regulas, si-
cut leges obseruamus. Et de Sede CP.ª vt primum locum teneret, post Romanam ita
constituit. *Ideoque sancimus, secundum earum definitiones, Sanctissimum Senioris Ro-
mæ Papam primum esse omnium Sacerdotum, Beatissimum autem Archiepiscopum
CP.ª nona Romæ secundum habere locum post Sanctam Apostolicam Senioris Ro-
mæ sedem, alijs autem omnibus sedibus præponatur.*

E Atque hoc quidem contra definitiones Patrum, nam cum ex CP.ª & Chalcedon.
vindicare id sibi conatus esset Episcopus CP.ª aduersatus est S. Leo Papa, volens
rata, & firma esse, quæ Concilio Nicæno, de sedibus Metropolitanis & Patriarchali-
bus, statuta essent. Subijcit his de alijs plurimis ad Ecclesias & pia loca pertinenti-
bus. Vbi notandum obiter fieri mentionem ab Imperatore celeberrimi hospitalis ma-
riæ sano, seu potius (vt Contius legendum magis putat) celeberrimæ memoriæ San-
sonis, de quo Procop. lib. 1. de ædific. Iustin. Erat hospitale, inquit in quo recipiebantur
languidi & infirmi, superioribus annis, a religioso quodam viro, cui Sanson nomen
erat, constructum; restabant quædam vestigia, neque gregarijs militibus satis commo-
da: cetera perierant, vna cum templo exusta & collapsa. Instaurauit illud nobile Ho-
spitale Iustinianus, structura splendidiore magnificentius, & mansiorum multitudi-

a Nou. 131

Hospitale
Sansonis re-
staaturatur a
Iustiniano.

ne multo amplius hæc Procop. ex quibus corrigendus auctor Vitæ Sanfonis scribens erectum, non restitutum, cuius, & tempore eundem Sanfonem vixisse putavit & Cedrenus, qui penultimo anno Iustiniani ponit idem xenodochium conflagrasse. Celebris est Sanfonis huius memoria 21. Iunii apud Græcos, & Latinos.

Noua Cõstitutione antiquavit priuilegium concessum Ecclesiæ Romanæ, centum annorum præscriptionis, quod videlicet esset litium Seminarium, satis fore existimâs 40. annorum periodum, vt Ecclesia, sua sibi valeat vindicare.

Item, qui aduersus Samaritanos Christianorum hostes, leges scripserat, monitus a Sergio Episcopo Cæsariensi, qui eos ad meliorem frugem restitutos, fidem fecit; noua edita Sanctiõne, pœnas in eos sancitas antiquat.

Aduersus hæreticos quoque, hoc anno, edidit sanctiones. ^a Ne priuilegijs datis fruenter hæretica femina. ^b Vt hæretici omnes velut ingrati à parentibus essent exheredandi, Catholicis tantum filijs ab eis hæreditas institutis.

Anno 15. Iustiniani Imperatoris, Adadus Auximitarum Rex bellum illaturus Damiano Hæbreo Regi, quod negotiatores Christianos interfecisset, vout se Christianum fore, si Homeritas (quibus ille imperabat) uicisset. Et quidem commisso prælio vicit eos, auxiliante Deo, uictumque Regem eorum Damianum in potestatem redegit potitusque est Regno, & Regia. Itaque Deo gratias agens misit ad Iustinianum, ab eo sibi Episcopos mitti petês, Ita tota regio Christi fidem amplexata est, Cedrenus. Miscella refert in sequentem annum, paulo fufius explicata.

Hoc eodem anno a Gordiano ponitur consumatum Martyrium Sanctorum Placidi & sociorum in Sicilia a Pyratibus illatum, & quidem antiquiores Ecclesiæ tabulæ titulo martyrij eos adscriptos habent, die 5. Octobr. quo eorum anniuersaria memoria celebratur; tamen ab auctore, qui sub nomine Gordiani eam conscripsit historiam, multis ipsa reperitur erroribus deprauata ut quod habet, hos affectos martyrio a Mamuca Duce, eodemque Agareno Pyrata misso ab Abdala Agarenorum Rege, in Hispania regnante; cum tum non Abdala, sed Theudis regnaret in Hispan. non Agarenus, sed Gothus.

Eiusdem quoque sunt generis Epistola apud Leonem Ostiensem; in Appendice Chronici Cassinensis, extant ibi suppositæ Epistola nomine Iustiniani & Theodori ad Placidum Nepotem suum; & falsum eiusdem Iustiniani priuilegium, quod multipliciter probari potest. Non indigent sancti his mendacijs, & ementitis nobilitatis titulis.

Aruernense Concilium.

Aruernis in Gallia celebratur Concilium anno 27. Theodoberti Regis, cui etfi pauci numero, meritis tamen excelsti quindecim interfuerunt Episcopi, quorum nonnulli egregia claruerunt sanctitate.

Præerat Aruernensi Ecclesiæ ille, magni nominis, Gallus, sanctitate conspicuus, tenuitque in sessione secundum locum, idemque haud imparis meriti S. Auiti successor quem eundem Gallum patrum suum fuisse Gregor. Turonens. gloriatur ^c de quo etiâ complura admiratione quidem digna conscripsit, ex quibus unum breuiter accipe.

Cum Aruernensis ciuitas maximo incendio cremaretur, & hoc sanctus comperisset, ingressus Ecclesiam diutissime Dominum ante Sanctum Altare cum lacrymis exorauit: surgensque Euangelij comprehensis, apertisque obuam se igni obtulit; quo obtemperante, protinus ad aspectum eius ita omne incendium est extinctum, ut nec fauillæ quidem in eo, ignis remansissent.

Tertius ponitur ordine Gregorius Lingonensis Episcopus & que sanctitate clarus, qui cum interfuerit Concilio Epaunensi, dicendum est creatum fuisse Episcopum anno Domini 509. & cum 32. annos sederit, ex epitaphio eius scripto a Fortunato ^d dicendum est pariter hoc anno viuere desijisse, cui successus est S. Tetricus.

Nou. 129.
col. 321.

a Nou. 132
Auth. col. 9

ti. 12. Nou.
109.

b 115.

Auximitarum
Christiani
fiunt.

SS. MM.
Placidus, &
Socij.

Eorū hist.
deprauata.

S. Gallus
Aruer. Epi-
scopus:

c 2. de Glo.
mart. c. 23.

Miraculum

S. Gregor.
Lingo. Epi-
scopus.

d li. 4. Car.

A Quarto loco subscribitur Hilarius Episcopus Gabalitanus, qui & ipse sanctitate in signis 25. Octob. in Ecclesia colitur, quo a terrenis ad superna fuit euocatus. Hunc sequitur ordine Ruricius Episcopus Lemouicensis, quem præter egregiam morum præstantiam, auita etiam nobilitas, qua Anicianæ familiæ iunctus erat, reddidit clariorem, de quo Fortunatus, inter cætera carmina Epitaphij, hæc habet.

S. Hilarius
Gabal. Eps.
S. Ruricius
Lemouicēf.
Episcopus.

*Hic sacra Pontificum toto radiantia mundo
Membra sepulchra tegunt, Spiritus astra colit.
Ruricij, gemini flores, quibus Aniciorum
Iuncta parentali culmine Roma fuit.
Accumulante gradus prænomine sanguine nexi,
Exultant pariter hinc auus inde nepos*

B

Quem Seniore Ruricium virum doctrina insignem non alium puta quæ eum, ad quem plures extant Sidonij Epistolæ a subdit Fortunatus.

a 16. lib. 4.
15. lib. 5. ep.
10. lib. 8.

*Tempore quisque suo fundans pia templa patrono,
Hic Augustini condidit, ille Petri &c.*

C Sed & qui hunc in subscriptione, subsequitur Nicetius Episcopus Treuerensis, & ipse his temporibus Gallias sanctitate & miraculis illustrauit, relatusque inter sanctos iugi memoria in Ecclesia perseverat. Scripsit autem præclaras ab eo res gestas Greg. Turon. cuius opera factum, vt Theodebertus Rex ad meliorem frugem conuerteretur. Qui verò nonus ordine recensetur, Flavius est, Remensis Episcopus. Non igitur S. Remigius eiusdem Ecclesiæ Episcopus peruenit ad A. D. 545. cum & hunc Flavianum præcessisse ponatur Romanus, eiusdem S. Remigij primus successor, inualuit ea opinio, quod Greg. Turon. de glor. conf. b ait, excessisse annos 70. & amplius; & Hinc marus 74. cum creatus habeatur Episcopus Ann. Dom. 471. Sed Acta Synodalia maiorem sibi vindicant fidem, ex quibus liquet ne ad annum quidem 70. peruenisse.

S. Nicetius
Treuerens.
Episcopus.
Flavius Re
mens. Eps.

b c. 79.

D Qui vero penultimo loco scriptus ponitur. Desideratus Episcopus Viridunensis, ipse est de quo plura Greg. Turon. habet de Gest. Fr. c & inter alia, quod cum a Theodorico Rege omnibus suis bonis spoliatus esset, ac post multa exitia (an exilia) damna & ærumnas, ad libertatem propriam & Episcopatum suum Viridunensem rediisset, videns habitores eius vrbis valde pauperes, & destitutos, commotus fama beneficentiæ Theodeberti Regis, rogauit eum, vt pecuniam ad negotiandum suis ciuibus præstaret, reddendam, cum vsuris legitimis. Tunc illum pietate commotum, septem millia aureorum præstitisse, quibus inter ciues distributis, illi diuites effecti sunt, & cum debitam pecuniam Theodeberto restitueret, eum recusasse satis sibi esse dicentem si eius ciues per suam largitatem essent releuati. Cum autem eiusdem Theodorici Regis tempore illud iniquum germen cœpisset pullulare, inquit Gregorius in vita S. Galli, vt sacerdotium aut venderetur a Regibus, aut compararetur a Clericis, aduersus hunc, & huiusmodi abusus, aliquot canones hi Patres, consentiente Theodeberto statuerunt; & alios, pro Ecclesiastica disciplina conseruanda.

Desiderat^o
Viridunens.
Episcopus.
c lib. 3. c. 34

Christi Ann.

Vigilij Pap.

Iustin. Imp. 16. ¶

Post Consul.

542.

3.

Totilæ Reg. 1. ¶

Basilij.

S Eptimus hic annus belli Gothici, quo, occiso Theodebaldo Rege, & paucos post menses etiam Ararico; Totilas, Theodebaldi nepos, in flagellum Græcorum in Occidente dominatum, euehitur in regnum, qui hoc ipso anno non amplius, quam quin

que millium Græcorum collecto exercitu, bis, collatis signis, ad Faentiam in Æmilia primum, inde apud Florentiam, in Tuscia, Romanorum exercitum superavit. Procop. Antiochia ab Imperatore Iustiniano restituitur. Vbi etiam, Dei generici ingens templum dedicauit, cuius splendorem, & magnificentiam oratione æquare impossibile est, ait Procopius. Præterea Michaeli Archangelo magnam admodum ædem consecrauit, addit de Nofocomijs, Xenodochijs, &c. Procop. de ædif. 2.

Childebertus, & Clotharius Francorum Reges, in Hispaniam, ducto exercitu, victores Cæsaraugustam vsque perueniunt, eamque obsident, de tempore fidem facit Sigebertus: Childebertus quidem maxime pius, consulto S. Eufichio Eremita, responsum de victoria lætus accepit, & nihilominus Basilicam vouit. (ex Greg.) & aliam, si intercessione B. Auiti, in suum regnum rediret. ex script. Vitæ apud Sur. 17. lun. ciues ad poenitentiam, & preces conuersi, circumlata etiam per muros B. Vincentij Martyris tunica, cum psalmodia, diuinam opem implorant, quo, hostes cognito, obsidione soluta, cum magnis spolijs in Gallias redeunt. Ex Greg. 3. de Gest. Fr. c. 29. qui videtur hæc referre ad tempora Amalarici, cum tamen regnaret tum in Hispania Theudis. Addit Aimoinus³ in Fr. hist. eosdem Reges accito episcopo, in redemptionem obsidionis, tunicam B. Vincentij petiisse, & obtinuisse, qui & ipse in eo fallitur, dum ait hæc facta sub Germano Parisiensi episcopo, qui longe post sedit. Porro non tunicam tantum S. Martyris, sed & alias sacras sanctorum reliquias constat acceptas, de quibus post, cum eas honorificè, erecto templo, condidit. Apud tamen Chron. Isidori, hæc leguntur. Iste (Theudes) Francorum Reges quinque Cæsaraugustam obsidentes, omnemque Tarraconensem prouinciam bello de populantes, misso Duce Theudisco, fortiter debellauit, atque a regno suo non pace, sed armis exire coegit quæ cum aduerserit veteribus historicis, nec probabilia sint, qui sunt enim hi quinque Reges? ab alio potius apposita ad Isidorum, quam eum mentitum esse, affirmandum est.

a lib. 2. c. 19

Christi Annus

Vigily Pap.

Iustin. Imp. 17. J.

Post Basilij

543.

4.

Totila Reg. 2. S.

Vrs. 2.^s

Totilas, hoc suo secundo anno, Campania potitur. Quid autem ei acciderit, cum Romam versus proficisceretur, vbi Narniam venit, narrat S. Greg. ^b quod scilicet Cassiū Narniense episcopū occurrentē, cui ex cōspersione semper facies rubere cōsueuerat, putans quod ebrius, ex potatione, esset, despexit; *at Deus, ut ostenderet, quæ despectisse i, permisit* *ebriarum eius, coram omni exercitu, occupari, & crudeliter a maligno spiritu vexari. Qui cum, ante Regis oculos, ad venerandum virum Cassium fuisset adductus: hunc ab eo vir Domini, oratione facta, signo crucis, expulit, Qui in cum ingredi ulterius non presumpsit, sicque factum est, ut Rex barbarus seruum Dei ab illo iam die veneraretur ex corde, quem despectum valde inducunt ex facie.*

b 3. Dialo. cap 6.

S. Cassius Narniens.

episcopus, a Rege despe-

ctus, a Deo honoratur,

cum Demo-

niacum li-

berasset.

Narnia, progreddenti Totilæ ad Vtricularanam vrhem, Fulgentius episcopus, Regi, quem libis, sciebat in sensum, per Clericos, Xenia misit, vt eum mitigare tentaret: quæ, vt ille vidit, spreuit & militibus mandauit vt eum sub omni asperitate constringerent, eiusque examini seruarent, quem feroces Gothi corripientes, circulo in terra designato inclusum stare praeceperunt, cumque vir Dei in sole nimio aestuaret repente coruscationes tonitrua, & tanta vis pluuia erupit, vt qui eum custodiendum acceperant, immensitate pluuia ferre non possent, cum tamen intra circulum in quo ille circumclusus esset, ne una quidem gutta descenderet, quod cum Regi crudelissimo nunciatum esset, ad magnam eius reuerentiam versus est, ex Greg. ^c & ibidem ^d aliud quod mirabile narrat, fuit, inquit, quidam in Campania partibus, intra 40. Romane vrbis miliarium, nomine Benedictus, equidem atate iuuenis, sed morib. grandæuus, & in sancta conuersationis regula se formiter stringens. Quem Totila Regis tempore, cum Gothi reperissent, hunc incendere cū sua cella moliri sunt, ignem namque posuerunt, sed in circuitu arserunt omnia, cella vero eius, igne comburi non potuit. Quod videntes Gothi magisque sementes, atque hunc ex suo habitaculo trahentes, non longe aspexerunt succensum Clibanum, qui coquendis

c Dialo. 3. c. 12.

d cap. 18.

Virum de Monacho Benedicto.

Iun.

A panibus parabatur, cumque in illo proiecerunt, clibanumque clauserunt, sed die altero ita ille Iesus inuentus est, vt nō solum eius caro ab ignibus, sed neque extrema vllō modo vestimenta cremarentur.

Ingens fama sanctitatis, & miraculorum Benedicti senioris etiam truncem barbarum Totilam in summum verticem Cassini Montis attraxit, & ad explorandum, an quod audierat, habueret prophetię spiritum, cum pręmississet, qui nunciaret se venturum, ornatus, & comitatu suo submisit ipatharium suum Quem venientem conspiciens sanctus vir, cum iam ab eo audiri potuisset, clamauit dicens. PONE FILI, PONE HOC QVOD PORTAS, NON EST TVVM. Qui protinus in terrā cecidit,

Mira de
S. Benedicto.

B & quia tanto viro, illudere pręsumpsisset, expauit, omnetque pariter, qui cū eo venerant, terrę consternati sunt. Surgentes autem ad eum appropinquare minime pręsumpserunt, sed ad suū Regem reuersi nunciauerunt trepidi, in quanta velocitate fuerint deprehensi. Tunc per se idem Totila ad Dei hominem accessit, quem cum longe sedentem cerneret, non ausus accedere, sese in terram dedit, cui cum vir Dei bis, terne diccret, surge: sed ipse ante eū de terra erigere se non auderet, Benedictus Iesu Christi famulus perfemet ipsū dignatus est accedere ad Regem, prostratumque de terra leuauit, & de suis actibus increpauit, atque in paucis sermonibus, cūctā que illi erant uentura pręnunciavit, dicens, Multa mala facis, multa mala fecisti: iā aliquando ab iniquitate cōquiesce. Equidē Romā ingressurus es, mare transiturus, nouē annis regnans, deo imo morieris. Quibus auditis Rex vehemēter territus, oratione petita recessit, atque ex illo iam tempore minus crudelis fuit, & non multo post Romā adiit, ad Siciliam perrexit, anno autē Regni sui decimo, omnipotentis Dei Iudicio, regnum cū vita perdidit, hæc ex S. Greg. a. & subdit idem S. Greg. de episcopo Canusino ventitante ad Dei famulum, & aliquando dicente, Per hunc Regem (Totilam) ciuitas ista (Roma) destruetur, ut iam amplius nō inhabitetur. Vir Domini, inquit, respōdit, Roma a Gentib. non exterminabitur, sed tempestatibus coruscis, turbiniibus, ac tremotu fatigata in se met ipsam marcescet. Cuius prophetiæ mysteria nobis iam facta sunt luce clariora; qui in hac vrbe dissoluta mœnia, euerfas domus, destructas ecclesias turbine cernimus, eiusque adificia longo senio laxata, quia ruinis crebrescentibus prosternuntur, uidemus.

C Et cap. 3. de Gallia, vno ex Totilę ducib. Ariano, eoque immanissimo, narrat, quod cū quēdam rusticum torqueret, vt sua sibi prōderet, & ille prę timore & dolore ea se Benedicto Dei famulo commendasse dixisset; ille rusticum vinculis constrictum, ante se agens, ad eum se duci imperauit, quem ante ingressum cellę solum, sedentē reperit & legentem. Ad quem Barbarus surge, inquit, in clamat, & res istius rustici redde, quas accepisti. Ad cuius uocem uir Dei protinus oculos beneuauit a Lectione, cumque in tritus, mox etiam rusticum, qui ligatus tenebatur attendit ad cuius brachia, dum oculos deflexisset, miro modo tanta celeritate ceperunt illigata brachiis lora deuoluere, ut dissolui tam concite nulla hominū festinatione potuissent. Cumque is, qui ligatus uenerat, cepisset subito astrare solutus, ad tantę potestatis uirum tremefactus Galla, ad terram corruit, & ceruicem crudelitatis rigide ad eius uestigia inclinans, se orationib. illius commendauit. Vir autem sanctus a lectione minime surrexit: sed uocatis fratrib. eum in trorsus tolli, ut benedictionem acciperet, pręcepit. Quem ad se reductum, ut a tantę crudelitatis insania quiescere deberet, admonuit, qui fractus recedens nil ulterius petere a rustico pręsumpsit, quem uir Domini, non tangendo sed respiciendo soluerat. Et cap. 2.

a 2 Dialo
c. 14. & 15.

D lib. 1. Dial. de Libertino narrat, viro Dei, qui pro utilitate Monastrii carpebat iter: Cuius Caballum Gothi Ducis milites, eo deiecto, abducebant, quibus ille & flagellū obtulit, seque in orationem dedit. At illi rapido cursu ad Vulturinum cum uenisset, nulli equos adigere potuerunt ut transirent; donec agnitā culpa, retrogressi, Libertino quem orantem offenderunt, caballum suum reddunt, accipere reuerti. sed eo in caballum imposito, ad Vulturinum recurrunt, quem nullo negotio transeunt, sicque factum est, ait B. Greg. ut cum seruo Dei unus caballus suus redditur, omnes a singulis recipi-

S. Liberti
nus Mo-
nachus.

E rentur.

Totilas Beneuentum occupat & muros diruit: Neapolim obsidet, & in deditio-nem accipit, Brutios & Lucanos subijcit; Apulia & Catabria potitur. Ex Procop

a Dial. 3. c. 5.

De sancto Sabino & piscopo Canusino, qui pluribus Legationib; perfunctus, iam senio confectus, & cecus, prophetie spiritu pollebat, narrat S. Gregor. a quod experiri uoluerit, ut de B. Benedicto fecerat, an ita esset. A se igitur inuitato ad prandium, loco pueri, ipse met Rex poculum prebuit. Quo, per spiritum agnito, dixit, uiuat ipsa manus. de quo uerbo, Rex letatus, erubuit.

b. 2. lib. de bel. Pers.

Secundo iam rupto sedere, Rex Persarum in Rom. Imperium immisit exercitum, aduersus quem missus Belifarius, nihil ferè dignum memoria gessit, quasi Deo pro Persis aduersus Romanos pugnante, egritudine penè consumpto exercitu. Ex Procop. res satius prosequente. b

Christi Annus.	Vigilii Pap.	Iustiniani Imp. 18.	} Post Consul. Basilii 3. 0
544	5	Totile Reg. 3.	

Belifari⁹ remittit i Italiã. c. 3. de bello Goth.

Arator Subdiac. R. E. Acta Ap. carmine scribit,

& publice recitat cū plausu. Sergiopolis. a. Sergio Martire seruatur.

dli. 4. c. 27 Pests orbẽ peruagatur per annos 50. e. 4. c. 28.

fli. 7. c. 18

T Otilas hoc anno, nono Gothici belli, mouens exercitum ad Urbis obsidionem, in causa est, vt, petente Vigilio, Iustinianus Belifarium in Italiã remittat, adhuc fortissimè insistentibus Persis: quo anno Arianismi suspecti, Vrbe pelluntur, ne eam Gothis item Arianis, proderent. Procop. c.

Arator Romanæ subdiaconus Ecclesiæ nobile carmen de Actis Apostolorũ Vigilio Papæ solemniter offert, & literatis petentibus, vt iuberet recitari, in Ecclesia Sancti Petri ad Vincula, ipso Aratore recitante, ambo libri in septem vicibus sunt auditi, cum vnus medietas libri tantummodo legeretur, propter repetitiones assiduas, quas cum fauore multiplici postulabant. Vaticanus Cod. eiusdem carminis.

Tertia expeditio Cosrois Persarum Reg. in Romanos, cū Sergiopolim tentauit, quæ præsidio Sancti Sergij munita eiusq; parrocinio defensa (apparentibus miraculo armatis, magno numero super muros, qui nulli erant, illaesa permanit, Cosrohe ad ostentum obstupescente. Procop. quem Cosrohem ferunt, inquit Euagrius^d, sub extremum etatis tempus, diuino regenerationis lauacro tinctum fuisse.

Hoc eodẽ anno pestis grauissima ab Aegypto inchoans per Angelos malos immissa, vniuersum orbem, per quinquaginta annos depasta est. Procop^e in eo corrigendus, quod biennio eam ipse ponat post Antiochiam a Persis captam. Euagr. quidem de annis 50. testatur.

Quod vero non amplius quam tribus mensibus ciuitatẽ CP. lĩm ea pestis occupauit, miraculo tribuitur, quod licet neq; a Procop. vel Euagr. re. enseat, tantum tamẽ beneficium solemnĩ die festo in honorem Dei genetricis Mariæ instituto, anni uersaria die in ecclesia repetendo, remansit posteris perpetua memoria consignatum, cum uidelicet idem Hypapanti est nominatus, nempe humilis occurtus Simeonis, cū Deipara suam filium Dominum nostrum Iesum Christum in templum intulit; cuius festi diei in Occidente Gelarius Papa fundamenta iecit, cum Lupercalia abstrulit. De qua festiuitate præter sacras tabulas, alij tũm Græci, tũm Latini auctores meminere. Niceph. f. Cedren. Miscellan. an. 15. Iustiniani Sigeb. in Chron. an 542.

Hoc anno defuncto S. Cesario Episcopo Arelat. in locũ eius Auxamius substituitur, cuius audita promotione Vigilus Papa per Legatũ ipsius, Romam missos ad petendum pallium, litteras dedit, quæ extant in editione Venetã Conciliorum.

De bello Goth. li. 3

T Otilas Tibur obsidens, & per proditionem eo potius, ciues omnes tum ciuitatis Præfule, immanissimè trucidat; anno belli decimo. Procop. Belifarius reuersus in Italiã, nec tamẽ ita copijs instructus vt possit cum Totila congredi, mittit, qui Romam tueantur. Procop. Idem, (vt habet Anastasius) obtulit B. Petro Apostolo, per manus Vigilij Papæ, crucem

Christi Annus.	Vigilii Papæ.	Iustiniani Imp. 19.	} Post Basilii Conf. 4
545.	6.	Totile Reg. 4.	

A crucem auream cum gemmis, pensantem libras centum, in qua scripsit victorias suas: cerosstrata argentea deaurata maxima duo, quæ sunt vsque hodie ante corpus B. Petri Apostoli, sed & multa alia dona, & eleemosynas pauperum. Quod vero de Xenodochijs in uia lata, & Flaminia, & iuxta ciuitatē Ortas, & Monasterio S. Iuuenalis, cui possessiones, & multa alia largitus est, constat ex Procop. hæc referenda ad primum eius aduentum in Italiam. Quod Miscella ait ipsum Romam uenisse, & per Vigilium Crucem obtulisse; Vandalis deuictis sibi non constant, nam modo, ex Procopio, Romam non uenit, deuictis vero Vuandalis; Vigilium nō erit Papa. Eodem anno petente etiam Childeberto Francorum Rege, Vigilium pallium dedit Auxanio episcopo Arelat. eidemque cum suis vices delegauisset, cōmonitorias litteras scripsit, quæ sunt in Append. p. 694. vt & aliæ, de cognoscenda causâ Prætextati episcopi.

B Quartam hoc anno expeditionem parat Rex Persarum non iam in Romanos, sed in Deum Romanorum, obfessa Edessa ciuitate, iactans se falsa esse conuicturum, quæ de ea ciuitate omnium fidelium ore, ac sermone celebrarentur, nempe Edessam nunquam ab hostibus subiugandam fore, Dei scilicet præsidio munitam. Ingenti igitur ad moenia comportato aggere, ex quo in urbem ingredi posset, oppidani alijs frustra remedijs adhibitis, sanctissimam imaginem diuinitus fabricatam, quam non hominum manus effinxerant, sed Christus Deus Abagaro (quando quidem eum uidere cupiebat, miserat, proferunt, eaque aqua conpersa, ex ea aqua struē lignorum ab hostibus extractam inspergunt, qua, contra naturam, concipiente ignem, tota conflagrât, & in cinerem redigitur. Cosrhoes igitur re desperata, confusus recedit. Hæc ex Euagr. ^a qui, ea quæ de imagine habet, a Procopio se dicit accepisse, sed modo apud eum non extant, ut necesse sit locum illum esse intercisum & mutilum, cum reliqua, & plura ea de obsidione apud eum legantur.

C Hoc eodem anno, cum Græci, tum Latini Historici tradunt, de Paschatis tempore, ex Iustiniani Imperatoris edicto in Oriente erratum esse. Ita plane permisit Deus, vt cum sacris se immiscent Principes, & quæ sunt Sacerdotum, sibi usurpât, in errorem labantur.

In Miscella, hæc ita narrantur. *Anno Imperij Iustiniani 19. facta est inopia frumenti, vini, & olei, ac pluuia magna, & factus est terramotus magnus CP. ^{li} & everso die sancto Pascha, cepit vulgus abstinere a carnibus mense Febr. die 4. Imperator autem præcepit alia hebdomada carnem apponi, & omnes carniū uenditores, occiderunt, & apposuerunt, & nemo emebat, aut edebat. Porro Pascha factum est ut Imperator iussit & inuenius est ieiunans Hebdomada superflua, eadem habet Cedrenus.*

D In Occidente etiam, de Paschatis die, anni huius, exortam controuersiam intelligi potest ex Concilio quarto Aurelianensi his temporibus celebrato, in quo Primus Canon est huiusmodi. Placuit igitur vt sanctum Pascha, secundum Laterculum Victoris, ab omnibus Sacerdotibus, vno tempore celebretur: *quæ festiuitas annis singulis ab Episcopo, Epiphaniarum die in Ecclesijs denuncietur. De qua solemnitate, quoties aliquid dubitatur, inquisita uel agnita per Metropolitanos a Sede Apostolica sacra Constitutio teneatur.* hæc Canon, aduersus Iustiniani Imperatoris edictum, sibi, quod suum non esset, arrogantis, inq; eius edictum, quo una hebdomada augebatur Quadragesimæ ieiunium. Sequentes enim quæ a Patribus statuta esse uidentur, ista mox addiderunt. *Hoc etiam decernimus obseruandam, ut Quadragesima ab omnibus Ecclesijs aequaliter teneatur. neque Quinquagesimâ, aut sexagesimâ ante Pascha quilibet Sacerdos præsumat indicere. Sed neque per Sabbata, absque infirmitate, quisquam soluat quadragesimalc ieiunium, nisi tantum die Dominico prandear: quod fieri specialiter Patrum statuta sanxerunt. Si quis autem hanc sacram regulam irruerit, tanquam transgressor disciplina à sacerdotibus censeatur.* Hæc sanctissimi Episcopi Gallicani aduersus temeritatem, vt apparet, Iustiniani imperatoris pro arbitrio sacra miscentis.

E Victor hic, qui cōmemoratur, Episcopus fuit Capuanus, qui his ipsi tēporibus, ut Beda testatur, uixit, doctrina, & sanctitate celebris, cuius Natalis in Ecclesia agitur 16. kal. Nou. scripsisseque dicit Beda (de sex ætat. sub Iustiniano) Cyclum suum ad

a lib. 4. c. 26

a de temp. ratione ca. 49.

Vuandal. hic Procop. hic desinit.

confutandum Cyclum Victorini Aquitani, qui scripsit tempore Hilari Papæ, ut ex Gennadio liquet. Porro non hoc anno, sed post Consulatum Basilij nouies, ex Victoris seu Victorini Cyclo, obortam esse controuersiam, idem ipse Beda testatur ^a.

De anno **QUARTI CONCILII HVIVS AVRELIANENSIS**, non constat, sed omnino his temporibus celebratum fuisse, Episcopi iidem qui in tertio quoque affuerunt indicant.

Areobindus maritus filij sororis Imperatoris missus in Africam, a Gontharide sibi subiecto Duce, sub quo aduersus Mauros Vuandali militabant, iam effecto tyranno, necatur, sub fide præstita Reparato episcopo Carthaginensi. Qui tyrannus post 36. dies & ipse dolo necatur ab Artabane Duce, quem conuiuio exceperat. Atque hic finem Procopius Historiæ de bello Vuandalico, in hunc vsque diem conscriptæ, quod felicissimè inchoatum, ac pene absolutum, denuo restauratum, difficillimumq; in dies redditum est, crebris defectionibus populorum, emergentibus nouis tyrannis, postquam Imperator, siue eius ministri in Insula Roman. Pont. mori impiè coegerunt.

<i>Christi Ann.</i>	<i>Vigilij Pap.</i>	<i>Iustiniani Imp.</i>	<i>20.</i>	<i>Post Cons.</i>
<u>546.</u>	<u>7.</u>	<u>Totilæ Reg.</u>	<u>5.</u>	<u>Basil. 5.</u>

b li. 3. c. 35. S. Herculanus eps ob truncatur.

S. Cerboni⁹ eps Vrsis expositus liberatur.

c 3. Dialog. ca. 11.

Iustinianus deceptus ab Archiepiscopo Cæsariæ anat. 3. Cap. Cõcil. Chalced. quingentiū malorum causa fuit.

De Fide sancta ab Inap. vim nõ habet nisi sub scripta ab episcopis.

Anno undecimo belli Totilas Spoletum in ditione accepto, & Perusio septimo obsidionis mense (non anno, ut mendose est in Codice Dial. S. Greg.) b dolo occupato, sanctissimum Herculanium episcopum obruncari mandat, & populum trucidari. Post dies 40. episcopi corpus planè integrum repertum est, & quod est adhuc magna admiratione venerandum, ita caput vnitum fuerat corpori, ut nulla vestigia sectionis apparent.

Inde ad Urbem obsidendam profectus, cum octo tantum milliaribus procul abesset, de sancto Cerbonio Populonijs epõ, spectaculum truculentum populo exhibuit.

Hic vir Sanctissimus Cerbonius cum hospitiatu studio valde esset intentus, & quadam die transeuntes milites hospicio acceptos a superuenientibus Gothicis abscondedo seruasset, re cognita & ad Totilam delata, deductum ad locum ubi ipse cum exercitu sedebat, Merulis dictum, cum in spectaculo populi vrsis ad deuorandum proiecti iussit. emissus igitur ex cauea inmanissimus Vrsus, ut ad Episcopum peruenit subito sua ferocitatis oblitus, de flexa ceruice, summissoque humiliter capite, lambere Episcopi pedes coepit. Ex quo populus magno clamore in admirationem est uersus, & ipse quoque Rex, qui presens aderat, perhorrens, a fera humanitatem didicit. Extat adhuc, inquit Greg. qui se vresentes uidisse testantur.

Pelagius S. R. E. Diacon⁹ functus munere Apocrifarij apud Iustinianum Imp. CP. ii accepto successore Stephano, Romam redit. Ex Procop. Huius absentiæ noct⁹ occasione Iustinian. Imperator promulgat edictum, aduersus tria Capitula Sacrosancti Concilij Chalcedon. ex setetia Theodori Archiepiscopi Cæsareæ Cappadociæ, qui in odiu Pelagij, cuius opera, ut dictum est, damnatus fuerat Origenes, cum suis erroribus, Imperatori suggestit de damnando Theodoro Mopsuesteno, cum epitola Ibæ, & scriptis Theodoretus, aduersus 12. Cyrilli Capitula; ex hoc fore pollicitus vt omnes Acephalij, aduersarij Concilij Chalcedon. illud rex suscepturi essent. Cum enim resistente Pelagio id facere haud integrum fuerit Imperatori, eo CP. ii recedente, illud a Theodoro conscriptum edictum, suo nomine, promulgauit per vniuersum, sibi subiectum Imperium. Ex Liberato & Facundo Hermianensi in Africa Episcopo, res sui temporis scribente, & ex sententia Vigilij Papæ aduersus ipsum Theodorum secundo Tomo Concil. in Vigilio. Hoc est edictum illud, quod falso tit. extat non suo loco, in Ioanne Papa in T. 1. Concil. Vet. edit. quasi Catechismus & plena instructio de Sanctissima Trinit. & Domini Incarnatione. Quod autem sciret Imperator huiusmodi de fide constitutiones nullam esse uirum, nisi ab Episcoporum subscriptione auctoritate acciperet, tentatum Stephanum Apocrifarium maxime sibi sensit aduersantem, vt & Dacium

A Episcopum Mediolanensem, qui tunc item erat CP.^m qui Vigilium monuerunt Roman. Pontif. absentem. Orientales verò Episcopi; alij blanditijs, alij terroribus compulsi, magna ex parte Imperatori ceserunt, quantumuis agnoscerent & faterentur hæc fuisse ad destructionem Concilij Chalcedonensis machinata, & subscribentes, vim protestarentur, & libellos de ea vi & protestatione sua ad Vigilium mittendos Apocrifario darent.

B Pelagius, & Anatolius R.E. Diaconi rem, vt erat grauissima, æstimantes, litteris Ferrandum Carthagin. Diaconum excitarunt, vream diligentius examinaret; qui, omnes eius sententię inuenit Africanos Episcopos, ne Imperatoris Decretum in aliquam acciperetur auctoritatem, nec quidquam penitus de ipso Chalcedonensi Concilio pertingendum. Ex Tacundo. Pontianus vnus ex Africanis Episcopis ad Imperatorem scribens, hæc habet. *In extremo Epistola vestra cognouimus, quod nos non mediocriter remordeat, debere nos Theodorum, & scripta Theodoretii, & epistolam Iba damnare. Eorum dicta ad nos usque nunc minime peruenerunt. Quod si & peruenerunt, & aliqua sibi apocrypha, qua contra fidei regulam sint legerimus dicta, possumus respuere, non auctores iam mortuos precipiti condemnatione damnare. Quod si adhuc uiuerent, & correcti errorem suum non condemnarent, iustissime damnarentur. Nunc autem quibus recitabitur sententia damnationis nostrę: quod in eis corrigatur, non est. Sed timeo, piissime Imperator, ne sub obtentu damnationis istorum, Eutychniana hæresis erigatur, & dum minima indicia non spernimus, ad maiorem hæresim collisionemque ueniamus. Et quid nobis cum mortuis inire bellum, ubi nulla inuenitur in congressione uictoria? Apud Iudicem uerum iam tenentur, à quo nullus appellat. Per ipsum, in quo nos honoratis, & diligitis, supplicamus clementiam tuam, ut pax permaneat temporibus tuis; ne dum queris damnare iam mortuos, multos inobedientes interficias uiuos, & exinde compellaris reddere rationem ei, qui uenturus est iudicare uiuos & mortuos. hæctenus Pontianus. Et uerisimile est omnes Catholicę fidei professores, simul uindicque aduersus huiusmodi nouitatem insurrexisse, uindicęque se Concil. Chalcedon. exhibuisse.*

C At Imperator cernens primarum sedium Orientalium Episcoporum, præcipuè uero Menę CP.^m Episcopi suspenfam esse sententiam, ad Vigilij Papę arbitrium, existimauit sibi necessarium ipsum Romanum Pontificem CP.^{lim} auocare; quod fecit hoc anno, ipsum summa celeritate venire rogans. Qui hoc item anno profectus ab Vrbe in Sicilia hyemauit. hinc mendacij redarguitur Anastasius causas alias afferēs, quam quę constant ex Facundo & Procop. huius temporis scriptoribus. Interim Vigilium, contestantibus multis prouincijs præmisit CP.^{lim} ne quid innouaretur, & in nouata retractarentur. Ceterum Vigilij Papę CP.^{lim} profectioem magnum intulisse Catholicę Ecclesię damnum, declararunt euenta, quę & significarunt, quam prudentissimè egerint Prędecessores Rom. Pont. vt S. Leo, & alij, qui uocati sepe ab Orthodoxis licet Imperatoribus in Orientem, nunquam passi sunt ab ipsa fixa Romę Sede diuelli. Obfuisse haud modicum, usu rerum reperitur, Pontificum ab Vrbe profectio ad Comitatum; cum Imperatorum siue blanditijs, siue minis, contrarijs hisce ex aduerso pugnantibus uentis, exposita sepe noscatur magno periculo Petri nauicula fuisse, cuius clauum immobilis sedens, Rom. Pont. tutius teneat.

D Ex Sicilia Vigilij frumentum obseque, & laboranti inopia Vrbi nauibus submit, quod ab hostibus; in portu Romano interceptum est, Valentinum Episcopum, quę fuisse syluę Candidę Anastasius tradit, & Vicarium in Urbem misum, in illis nauibus comprehensum, & mendacij conuictum Totilas utraque manu mutilat, coeteros obruncat. Procop. Hoc eodem anno cum Auxanus Arelaten. Episcopus ex hac vita migrasset, in locum eius subrogatus est Aurelianus, quem Vigilij suum decreuit esse Vicarium, extat Epistola ad eum & alios Episcopos Gallię quos illi parere monet.

E Hoc ipso anno Petrus Ierosolymorum Episcopus vita functus est, & Macarius secundus in eius locum successit Euagr. & Niceph. cui Petro ante sex menses prædicta mors à sancto Monacho fuit, de quo mirabile quiddam legitur in Prat. Spirit. Erat,

Oriët. Episcopi adiungunt repugnantes ad subscribendum. Afric. Episcopi Imp. Decretum negligunt. Libera epistola Africani Episcopi ad Imp.

Primarum Sediũ Episcopales Orientales ad Papã respiciunt. Imp. Papã CP. euocat

Non expedire Papam Roma recedere, experientia docuit.

Res admira-
randa.

inquit, quidam Abbas in Sancto Monte Sina, nomine Georgius, miræ virtutis, & abstinentiæ vir, cui magno sabbathi die in cellula sua venit desiderium faciendi sacrum diem Resurrectionis in Sancta Ciuitate, & sumere veneranda mysteria in Sancta Christi Dei nostri Resurrectione. Per totum ergo diem senior huiusmodi cogitatione sollicitabatur, & orabat. Cum autem aduenisset tempus Sanctæ Communionis in Sancta Resurrectione, inuentus est senex propè Archiepiscopum B. Petrum, qui præbuit tum illi, tum presbyteris Sanctam communionem, cui, admiratus quod eum viderat ibi, per Assessorem suum mandauit ne recederet, velle enim secum vt sumat cibum, qui senex respondit, voluntas Dei fiat, & adorato Sancto monumento, inuentus est in cellula sua. Ecce autem discipulus vocauit eum dicens, Veni Pater vt communices. qui cum eo profectus in Ecclesiam, iterum sumpsit veneranda mysteria. Archiepiscopus verò contristatus quod illi inobediens fuisset, post solemnitatem misit, vt Abbatem ad se mitterent, & Abbas purgauit ei se per litteras, dicens Absita me, mi Domine Sanctissime, vt Sanctum Angelum vestrum contempserim. Vt sciat autem beatitudo vestra, post sex menses Christo Domino, & Deo nostro simul occursum sumus, & illic adorabo vos. Dicebant autem & ad Archiepiscopum B. Petrum, quod 70. ferme annos habebat senex ex quo de monte sancto Sina non exierat: ille autem afferbat testes, qui tunc affuerant, Episcopos & Clericos dicentes. Verè nos senem vidimus, & omnes otulo sancto illum salutauimus. Postquam igitur impleti sunt sex menses requieuerunt in pace senex & Patriarcha, iuxta scilicet ipsius senis prophetiam huc vsque ibi, sed paulo latius. quibus videas his innouata antiqua signa Habacuc, & Philippi Diaconi, qui in momento translati sunt de loco ad locum. voluntatem enim timentium se facit Dominus, & desiderium pauperum exaudit. Macarius hic secundus in sedem Ierosolymit. suffectus, in suspicionem adductus est hæresis, adeo vt multi ab eius se communionem separarint, vt patet ex eodem Sophron. Pr. spir. c. 19. verum id potius ex leuitate, quam ex veritate factum ostendunt, quæ ab eodem auctore narrantur inferius cap. 96. de quo Macario proluxa & honesta pariter mentio fit in vita S. Gregorij Episcopi Agrigentini, apud Sur. 23. Nou. eidemque spiritus prophetiæ tribuitur ab eoque ipsum Gregorium fuisse Diaconum ordiatum, auctor affirmat.

Christi Ann. Vigilij Pap. Iustiniani Imp. 21. Post Consul.
547. 8. Totilæ Reg. 6. Basilij 6.

Vrbs Totilæ
peditur.

Totilæ oratio ad milites, ut maxime cordati hominis.

Pelagius S. R. E. Diaconus (is qui diu CP. cum fuisset Apocrifarius, maxima pecuniæ secum relata, in obsidione (magnam beneficentiæ, & Christianæ largitatis gloriam retulit) Legatus ad Totilam missus, ab eoque perbenigne susceptus, nihil tamen impetrauit. Dira fame pressis Romanis, ita vt iam sordidissima quæque deficerent, & multi mortui conciderent: Isauri milites Vrbe Totilæ produunt, anno belli 12. Romani qui perpauci in vrbe remanserant; alij cum militibus diffugiunt, alij in templa perfugium habent, alij Gothis obuiam facti, procedente Totilæ oratum ad Templum S. Petri, obtruncantur. Totilæ Gothis suis, ad se conuocatis, ita disseruit, vt renocaret illis in memoriam centum olim millia ipsorum a septem millibus Græcorum deuicta, & imperio spoliata: nunc uerò ultra viginti millia Græcorum, à nobis nudis, calamitosis, & ignauissimis omnium deuicta. *Atque hoc quidem, inquit, quia maiores nostri equitate posthabita & inter se ipsos, & in Romanos subditos indigna quidē parabant quibus, uti par erat, permotus & ira succensus Deus, pro hostibus, & contra nos depugnabat, ac propterea suadet, ut de cetero equitatem tueantur. Non enim Deus sine ullo delectu, inquit, vel temere humano generi, vel priuata cuique rationi ferre presidium consueuit; Sed his quam maxime fauet, apud quos equitatis ratio habeatur, & illi quidem haud quaquam difficile est ad alios bona transferre, ut qui rerum omnium habeat potestatem. Illud itaque nobis pernecessarium fore assencrauerim, iustitiam ui-*

inui-

A *in uicē, & in subditos quoq; seruetis, hoc est, ut perpetuā uobis adipsam felicitatē.*
Pelagium Diaconum, & vnum de Rectoribus vrbs praprium, Theodorum, legat CP.^{lim} Totilas, cū litteris de pace, iureiurando adactos, suas vt partes amice, ac bene uole tuerentur, & in Italiam reditum accelerarent ne cogeret patricijs interfectis, Romam diruere.

Auditos Oratores Imperator statim responso dato dimisit, & Totila rescripsit; Belisariū se rebus bellicis prefecisse, & liberā habere hāc potestātē, quā ad Totilam pertinent, pertractandi. Quibus exasperatus Totilas tertia murorum parte diruta, vrbe prorius delere, & in ouium pasca redigere in animo habuit, sed Belisarij litteris sapienter id dissuadentibus, sēpius lectis, a consilio destitit. Ab vrbe profectus cum Romanis in Lucania, & Calabria pugnavit.

B Belisarius Vrbem ingressus, tumultuario opere moenia extruxit, & ita munivit, vt venientem Totilam sēpius repulerit, qui Tibur se contulit. Ex Procopio.

Vigilius Papa hoc ipso anno exacta hyeme à Sicilia soluens, venit CP.^{lim} cui obuius fuit Imperator, & osculantes se caperunt flere; & plebs illa psallebat ante eum vsque ad ecclesiam S. Sophiæ, dicens, ECCE ADVENIT DOMINATOR DOMINVS, &c. ex Procopio, & Anastasio.

Circa tria Capitula, de quibus tanta fuit contentio, & ob quā vocatus est Papa ab Imperatore CP.^{lim} notandum est, primum illa tria fuisse: De damnatione Theodori Mopsuesteni. De damnatione epistolæ Iba. De damnatione scriptorum Theodoretī episcopi Cyrensis, contra Cyrillum. Deinde certamen de his non fuisse inter hæreticos, & Catholicos, sed inter Catholicos tantum ipsos, qui omnes saluum vellent Chalcedonense Concilium, neque ex diuersa causa conflatum certamen, sed plane eadem: siquidem tam qui ista tria volebant damnari capitula, quam qui defendi, id se facere dicitabant, vt in omnibus consultum esset Concilio Chalcedonen. ne illorum occasione ipsum labefactari ab hæreticis posset: sic igitur eorum negatio vel assertio pro tuendo Chalcedon. Concilio facta vel prætensa, nisi aliud quidpiam erroris admiscuisset, nō constituebat quemquam hæreticum, sed esse schismatici conuicti sunt; qui diuersam a Rom. Pont. in his decernendis sententiam sectati essent; nam de personis, & non de fide quæstionem fuisse Greg. Magnus affirmat^a magna fuit ista in ecclesia tentatio cum miserando modo inter se Catholici ita conflixerunt: Quid igitur singulis annis de hac quæstione factum sit, deinceps obseruandum est. Cum diu expectatus Vigilus, hoc anno CP.^{lim} venisset. primum Zoilum Alexandrinum episcopū de subscriptione in damnationem trium capitulorum redarguit, atque etiam alios; Deinde cum videret episcopos inter se dissidentes, & periculum imminere grauissimi Schismatis, medium se interponit arbitrium contentionum, & secum Synodum adhibet triginta episcoporum, in qua, cum acrius vtrinq; contendetur, mandauit, vt quisque scripto suam proferret sententiam cum rationibus, quibus moueretur. Tum facundus Hermianensis in Africa episcopus, ex opere quod conscripserat pro tribus Capitulis ad Imperatorem, duodecim libris, septem diebus excerpisse se ait responsonem suam quæ excederet tria millia versuum, ipse in præfatione. His igitur ab unoquoque exactis, eas, post aliquot dies, tradidit parti damnanti tria Capitula, referandas, quare in suspicionem venit defendentibus 3. capitula quod illis adhereret, in præiudicium Concilij Chalcedon. eoque magis quod de quæstione, etiam cum altera illa parte conuenit, tacendum esse vsque ad proximè cogendam Synodum generalē, patientia agendum putans, ne ecclesia scinderetur, quod plerique non aduertentes, in Vigilium, vt desertorem, & præuaricatorem insurrexere, quod eum cum aduersarijs communicare viderent. Sed excusandus videtur omnino Vigilus, & prudenter egiſſe iudicandus; quod cum Schisma impendere videret totius Orientis ab Occidente, nec contentio esset de fide, sed de personis, nec posse silentio sopiri, vel sepe liri, quod magis opportuisset, tacendum indixit, vsque ad generale Concilium; vt interim contentionis ille ardor deseruſceret, & pax maiori cum tranquillitate tractaretur; ad quam conciliandam, sicut tempore foederis, sunt concessa commercia, ita Vigilio placuit omnibus concedendam esse communionem. Quod autem hoc consi-

Totila pacem expectabat Imp. nec impetrat.

Vigilius P. CP. lim adit

Qualis contentio de trib. Capitulis.

a li. 3. ep. 37

Vigilius in suspicione venit defendentibus 3 capit. Prudēs Vigilij consilium in deteriorē partē acceptū.

lium in deteriore partem fuerit acceptum, & ab aduersarijs aduersus eum conclamatum, quod ob timorem Imperatoris ad eius gratiam promerendam a ceoptis continuo resiliert, ad hæc omnia excusanda satis illud superque esse potest, quod summe constatiæ specimen edidit, cū aduersus hæreticos sibi agendū fuit, cū quib. sciret non esse dissimulandū, mox auctoritate Pontificia, nullo habito respectu. Imperatoriæ potestatis in ipsam Theodoram Augustam, diutissime, magno ecclesiæ detrimento, toleratam, excommunicationis sententiam inflixit, & in hæreticos omnes Acephalos, & Eutychnianos: vt locuples testis est S. Gregorius 2. ep. ad Hibernos episcopos Schismaticos.

Christi Ann. 548. Vigilij Papæ 9. Iustiniani Imp. 22. Post Consul. Totilæ Reg. 7. Basilij 7.

Decimo hoc tertio anno belli, nouis cladibus, in Italia, diuersis in locis Romanus exercitus afficitur, Procop.

Scaluni, transmissio Istro, Illyricum occupant. Procop. Romanæ ecclesiæ Diaconi, Rusticus, atque Sebastianus CP. apud Vigilium agentes, cum vidissent ipsum summum Pontificem minimè condemnasse, vt in notis erat, qui damnauerant tria illa capitula; imò, & ipsum cum illis communicasse; ab Africanis maxime episcopis impulsis, tractis etiam in eandem societatem Vigilij Subdiaconis, Defensoribus atque Notarijs, aduersus Romanum Pontificem; ad diuersos episcopos, in diuersas Prouincias, litteras dedere, quibus, sub prætextu defendendi Concilij Chalcedonen. maximum fuit in ecclesia Dei Schisma constatum; Et Vigilij Papa magnis calumnijs exagitatus, quasi fautor accesserit impugnantibus ipsam sacram Synodum, episcoporum alij, ob hæc se a communione Rom. Pont. separarunt, alij ad tempus, dum res sibi magis explorata fieret, ab eius se consuetudine temperauerunt; alij prudentiores in tanta re, ad eam cognoscendam nuncios CP. misere, & ad ipsum Vigilium scripsere. Hæc ex libello damnationis Rustici Diaconi, qui ad confirmandam suam, pro trium capitulorum defensione, sententiam, commentarium, per Dialogisum, scripsit aduersus Acephalos; ad cuius finem posita fuit de tribus capitulis disputatio, quæ deest, cum liber extet, & sane viro docto dignus. Liberatus quoque eccl. Carthagin. Diacon. Facundus episcopus Hermianensis, in libris, pro tribus capitibus, cum iam aduersaretur Vigilio, & ad Schismaticos transfisset, & in libello præsertim contra Mocianum edito, & Victor episcopus Tumuenis contra Vigilium stylum exacuerunt, de quibus Isidorus; sed corruptè Secundum, pro Facundo habet.

Theudis Rex Gothorum in Hispania occiditur, cum regnasset annos 17. & m. 5. Isid. sed corrupti sunt apud eum numeri.

Florent his temporibus in Hispania quatuor fratres, ex eadem matre geniti, omnes episcopi, omnes scriptorum monumentis illustres, Iustinianus Valentinus episcopus, qui scripsit libros responsionum ad Rusticum quendam; Iustus Argelitanus, Nebridius, & Heliadius, sed omnia eorum monumenta perierunt. Isid. de vir. ill. c. 20.

Laurianus Pannonius genere, ecclesiæ Mediolanensis presbyter, inuectus zelo fidei in perfidum Totilam Arianum Principem, ab eo quæsitus ad necem, fuga lapsus, Hispaniam ad latebras delegit; vbi cum, virtutum præstantia, qualis esset, cito innotuisset, delectus est Hispalensis episcopus, post Maximum, quod cum Totilas cognouisset, barbarica obstinatione, per Gentilem suum, Theudem Regem, illum necandum curauit. Qui diuino monitu fugam rursus captans, Romam se contulit, cum nondum Vigilij esset profectus in Orientem, a quo honorifice exceptus est. Sed cum reuersurus in Hispaniam, peruenisset in Gallias, mira sagacitate ab exploratoribus Totilæ, singula eius vestigia assectantibus, repertus apud Massilian, capite, gladio Ariano, truncatus est, cuius corpus Eusebius episcopus Arelatensis, qui præcessit Aurelianum, sepeliendum curauit, caput vero in suam delatum ecclesiam, populum fame, pesteque laborantem, vt prædixerat, liberauit; & paulo post occisus est Theudis. Scriptores re-

Domestici
deficiunt a
Vigilio Pa-
pa.

Episcoporu
sensus varij
erga Vigi-
lium.

Rustici Dia-
coni dispu-
tatio de 3.
capitulis.

Liberatus
& Facundus
contra Vigi-
lium.

Quatuor e-
piscopi fra-
tres florēt.

S. Laurianus
Martyr.

A rum Hispanicarum. Eius memoria quotannis renouatur 4. Non. Iul. Martyr. Ro. Theodegiscus assumitur in Regnum, qui post annum, & menses sex, inter epulas, a coniuratis confoditur; ob pœnam, vt Greg. Turon. existimauit offensi numinis, dum curiosus diuina disquirere, & illi detrahere laborauit. Rem miram verbis ipsius Greg. licet paulo longius, quam pro ratione compendij, ob eius admirabilitatem, hic inferere non piguit. *Est & illud illustre, inquit, miraculum de fontibus Hispania, quos Lusitania prouincia profert. Piscina namque est apud Osen campum antiquius sculpta, & ex marmore vario in modum crucis miro composita opere: sed & ades magna claritatis, ac celsitudinis desuper a Christianis constructa est. Igitur cum dies sacer, post curriculum anni antecedentis, adueniret, quo Dominus, confuso proditore mysticam discipulis prœbuit cenam: conueniunt in locum illum cum Pontifice ciues, iam odorem sacri presentientes aromatis. Tunc data oratione sacerdos, ostia templi simul iubet muniti signaculis, aduentum virtutis Dominica prœstolantes. Die autem tertia (quod est Sabbati) conuenientibus ad baptizandū populis, adueniens episcopus cum ciuibus suis, inspectus signaculis, ostia reseat clausa, ac mirū dictū, piscinā quā reliquerant vacuā, reperiunt plenam, sed ita cumulo altiore reseatam, vt solet super ora modiorum truciū aggregari videasq; huc illucq; latices fluctuare, nec partē in diuersam defluere. Tūc cū exorcismo sanctificatum, conspersum desuper Chrisma, omnis populus pro deuotione haurit, & vas plenum domum, pro saluatione deportat, agros vineasque aspersione saluberrima tutaturus. Et cum exinde multiudo amphorarum, sine collecto numero, hauriatur, nunquam tamen vel cumulum minuit: licet ubi infans primo tinctus fuerit, mox aqua reducit, & baptizatis omnibus, lymphis in se reuersis, vt initio produntur nescio, ita, & sine clauduntur ignaro. Cuidā verò ex hereticis Deum non metuenti, neque uenerationem præstanti huic loco sancto, neque credenti corde miraculum, quod in eo Dominus ad corroborandam suorum fidem præstare dignatus est, quid euenerit, non silebo. Venit cum turba equorum, solutisque impedimentis, iussit in Basilica poni, equisque in ea præsepia præparari, irridens miser, quæ de hoc loco narrabantur ab incolis. Igitur media nocte præcreunte a febre corripitur, ac penè exanimis, & tardius, quam debuerat, pœnuens, exclamat eques ab ade expelli, erat enim sub Rege, licet, magna eius in ea regione potestas. Expulsi que a Basilica sancta equitibus, ad se conuersus cœpit denti proprium lacerare corpusculum, nec prorsus reuerti a suis, ob nimiam poterat debacchationem tandemque oppressus inter suorum, manus, spirituum exhalant. Denique Theodegiscus huius Rex regionis cum iam uidisset hoc miraculum, quod in his sacris Deo fontibus gerebatur, cogitauit intra se, dicens. Quia ingenium est Romanorum*

D (Romanos enim homines vocitant nostre religionis) vt ita accidat, & non est Dei uirtus. Veniens uerò ad annum sequentem, ostiū cum sigillis suis, cum episcopi sigillo munitus posuitq; custodes in circuitu templi, si fortè aliquem deprehendere posset fraudis alicuius conscium per cuius ingenium in fontibus aqua succresceret, similiter & alio fecit anno. Teruo uerò conuocata hominum multitudine, fossas in circuitu basilica fieri iussit, ne forte locis oculis Lympha deducerentur in fontem, fueruntque fosse in profundum nicenium quinquum pedum, in latitudine uerò quindecim, sed nihil abditum potuit reperi. Tamen sinem uitæ faciens, & credo, pro huius inquisitionis temeritate, anni sequentis diem, quo hoc misterium celebrabatur, uidere non meruit, eo quod arcanum uirtutis diuina uestigare præsumpsit, habentur autem in ea reliquiæ sancti Stephani Leuiæ. hæc

E ctenus de his Gregor. quibus haud vulgarem conciliant fidem quæ eiusdem generis in vnum congesta miracula, superioribus annis sunt enarrata.

Macarius Ierolymorum Episcopus cum sedisset annos duos, ex suspitione dogmatum Origenis, pellitur, & succedit Eustochius; sed, postquam damnauit Origenē, restituitur, & sedet annos quatuor. Ex Euagr. ^b & Nicephoro. ^c

Vixere per hoc tempus viri planè diuini, qui multis in locis magna edebant miracula; & quorum gloria vbique peruagata fuit. Barfanuphius propè Gazam; qui a quinquaginta annis quo ingressus est ædiculam neque a quoque visus, neque quidquam alimenti, vel aliarum rerum in terra cepisse. Quibus rebus cum Eustochius Episcopus Ierolym. minimè fidem adhiberet, & ædiculam perfodere constituisset,

a de glor.
mart. c. 24.
& 25.

Ingens miraculum.

Miraculū.

Catholicos heretici Romanos vocaret.

b 4. c. 36.
c 17. c. 26.
Barfanuphius celebris Anachoreta.

a li. 4. c. 32.

Miro genes

Simeon Sa
l^o idest stul
tus cogno
mento.

b li. 4. c. 33.
Acta extât
apud Sur. 1.
Iul.

Theodora.
A. impia fe
mina mori
tur a Vigi
lio Papa ex
com.

parum abfuit,quin ignis ex ea erumpens,omnes qui cum eo illuc venerant , combus
fisset. Ex Euagr. ^a

Viuebat tunc, & in Palæstina miræ sanctitatis vir Mirogenes , qui cum hydropifi
laboraret, & Ierofolymit. Episcopus Eustochius vellet ad eum mittere quæcunque
erant necessaria, ille nunquam ab eo quidquam consensit accipere , hoc solum illi si
gnificans, Ora pro me Pater, vt liberer ab æterno cruciatu. Ex Prato Spirit. c. 8.

Fuit Emefæ vir quidam nomine Simeones, qui ab omni inanis gloriæ cupiditate
adedo fuit alienus, vt licet sapientia cuiusque generis & diuina gratia plenus esset,
tamen sic se gerebat, quasi qui delirus & stultus haberi vellet, atque in eo gloriare
tur, unde etiam cognomen tulit, vt salus, idest stultus diceretur, de eo Euagr. ^b Res
porro ab eo præclare gestas fusius scripsit Leontius Neapolis Cypri Episcopus, ut
Acta Nicænæ posterioris Syn. fidem faciunt, Act. 4.

Theodora Augusta hæretica Seueriana, ad euerfionem fidei Orthodoxæ solum in
tenta, moritur, cum imperasset annum vnum, & viginti, & tres menses. Nota eam
Anathemate à Vigilio percussam, haud diu, ulciscente numine, superuixisse. Ex Pro
cop. de bello Goth. Cum nõ extent libri Vituperationis Iustiniani, & Theodore, nec
non Belisarij, & eius coniugis, quos Procopium scripsisse, auctor est Suidas, non ha
bemus, quid aliud de Theodora impia femina dicamus.

Ioannes Cappadox Patriciorum potentissimus, & Præfectus Prætorio, semperq;
primarius apud Iustinianum, ob suspicionem, magistratu deiectus & Clericus fieri
cõpulsus, publicatis bonis, sic tamen ut ditissimus remaneret, in Cyzici suburbanum
relegatus, uana adhuc aliquando imperadi opinione deceptus, uitã cū licentia & lu
xu debebat, accidit autem ut Episcopus, cum quo erant Ioanni dissensiones, interfi
ceretur, ex quo in suspicionem uocatus, nudus ut latro constitutus, auctores ceddis di
cere cogitur, & bonis eius direptis, breui eum linea tantum contextum ueste in na
uim imponunt & circumductum, per totum Ægypti iter, ad Antinoi Vrbein, ne
cessitate coactus ab obuijs stipem petere, tres ibi annos in custodia seruatus est, nec ta
men unquam imperandi spem dimisit. Post decem itaque annos a Ioanne malæ ad
ministratæ Reipub. poena exacta. Ex Procopio in fine de bello Perf. Præclarum ex
plum instabilitatis humanæ.

Christi Ann. Vigilij Papæ. Iustiniani Imp. 23. Post Consul. Ba
549. 10. Totilæ Reg. 8. filij 8.

Belisarius
ex glorio
sissimo, in
glorius.
Franci Gal
lia potiunt
cadente eã
illis Imper.
Franci cu
dunt pecu
niam auræ
sua imagi
ne.

BElifatius, ob uiolentas impie manus iniectas, licet alieno imperio, in Siluerium
Christi Vicarium, non amplius ille prudens, fortis, felix Belisarius, qui fuerat,
cum Africa uno anno debellat; post Siciliam occupat, Rauenna & Roma atq; adeo
penè tota Italia potitur, euerso Gothorum regno, cum post, per quinquennium in
Italia nihil gerit non modo memorabile, sed multa amittit, & hoc demum anno 14.
belli, coniugis precibus reuocatus, inglorius redit, & ociofam degit uitam. ex Pro
cop.

Longobardi a proprijs sedibus super Istrum positis excitati, Pannoniam, & finiti
mas regiones inuadunt, grassantesque in Dalmatiam & Illyricum, Epidaurum vsq;
cuncta depopulantur. ex Procop. qui hæc latius, 3. de Bel. Goth.

Interim totius Occidentis Imperio barbari potiuntur. Franci (quos Procopius
Germanos appellat) Galliarum partem eam, quam illis Gothi initio huius belli ces
serant non se tuto possessuros arbitrati, nisi & Imperator eam suæ ditionis futuram
perpetuo confirmasset, vltro id illis eam permittente, sibi habent, Massiliam, & cate
ra circa mare loca, tenent, & totius eius oræ maritimæ imperio potiuntur ex Procop.
qui ad Francorum gloriam addit Aureum nummum natiuo, & Galliarum metallo
cudunt non Rom. Imperatoris, ut ceteri solent, imagine, sed sua impressa. Perfarum
si quidem Imperator, etsi ad arbitrium argenteum numisma facit, auro tamen non

A illi fas est suam vt imponat imaginem , nec barbarorum Princeps alius quisque id facere auit.

Franci interea pleraque sibi, & nullo iure, in Venetijs occupant loca, cum nec Romani ea tueri iam possint, nec Gothis tantum virium sit, vt his vtrisque bellum inferant, Procop.

Artabanes, qui Guintharidem tyrannum occiderat in Africa, vna cum Arface cognato suo atque alijs nonnullis proceribus, conspirat in Iustinianum Imperatorem quod forte in quaestionibus de religione nimis occupatus, negligeret Imperium cu & Arfaces dixisse referatur. *Ad multam noctem hic sedet circumstantibus sacratis quibusdam, & effera atavis iuris, Christianorum scriptis miro studio renouendis intentus;* sed detectæ molitiones sunt, Ex Procopio, qui addit, post multa, Vigilium Rom.

B Pont. & alios Italicos & primores viros, & Gothicum, præ ceteris maxime, virum patricium, qui ea de causa venerat, suppliciter & enixius postulasse, ut Italiam, omnibus iuribus in potestatem redigendam uacaret. Qui Italiam sibi curæ fore respondit, & nihilominus, dum curiosus, quam Imperatorem decet, dogmata scrutatur, vniuersum pessundedit Imperium: Videant ergo Politici Nouatores quata cum iactura, quæ sunt Pontificum arrogant sibi Principes, quamuis, sicut Iustinianus, ex sacrarum legum præscripto cuncta se facere profiteantur: Regum namque est, ex Ecclesiastica disciplina accipere ab Episcopis leges, non quouis colore præscribere, sed sancitas ab ipsis ipsorumque maioribus illibatas seruare, & pro illis aduersus hæreticos decernere. Intelligant illud insuper vel ex ipso rerum vsu, quanto cum Imperij detrimento, regnandi iuris inani prætextu peccent Principes in Sacerdotes: recolant Siluerij Papam abductum ab Vrbe, eo colore ne proderet ipsam Gothis, & ab ipsidem Gothis urbem iterum captam, & Italiam amissam & uniuersos demum Barbaros, uelut impellente numine, ad cladem Romani conspirasse Imperij.

Principum est accipere leges ab Ecclesia non dare nullo prætextu.

C vrbem iterum captam, & Italiam amissam & uniuersos demum Barbaros, uelut impellente numine, ad cladem Romani conspirasse Imperij.

Christi Ann. Vigilij Pap. Justin. Imp. 24. Post Consulatum.
550. 11. Totile Reg. 9. Basilij 9.

C Vm Schismatici, scriptis litteris, vbiq; vulgassent, Vigilium Papam, tria damnando capitula, impugnare Calcedon. Concilium, & cõplures ab ipsius communione resilirent, prudentiores ad ipsummet Vigilium scripserunt; in quibus fuit Valentinianus Tomitanus in Scithia Episcopus Metropolitanus, ad quem Vigilius rescripsit a se vestigijs maiorum inherentem sacras quatuor Synodos probare & venerari, & vt caueat a communionem Schismaticorum monet.

D Aurelianus quoque Arelatenfis ad eundem Vigilium Romanum Pont. scripsit, querens, an verum eisset, aduersus Calcedon. Concil. aliqua ab ipso esse tentata, cui rescribit Vigilius b de sua veneratione erga quatuor Synodos &c. monēs, vt vniuersis Episcopis, vt Sedis Apostolicæ in Gallia Vicarius, significet, vt nullis, aut falsis scriptis, aut mendacibus verbis, aut nuncijs, qualibet ratione turbentur. &c. *Et glorioso filio nostro*, inquit, *Childeberto Regi, quem Christiani studio venerationem integram Sedi Apostolica cognouimus exhibere, supplicare non desinas, quatenus in tanta rerum necessitate circa Ecclesiam Dei sollicitudinem (sicut & confidimus) Christiana deuotione persoluat, ut qua Gothi, cum Rege suo, Cunitatem Romanam perhibentur ingressi, hoc ei dignetur scribere, ne se in Ecclesia nostra præiudicio (quippe uelut aliena legis) immisceat, & aliquid faciat, aut fieri, qualibet ratione permittat, unde Catholica possit Ecclesia perturbari.* &c. Porro hic Aurelianus claruit sanctitate agitaturque eius celebrata annua die 16. Iunij. Martyrol. Ro. Hoc eodẽ anno 15. Belli Gothici, rursus

a Vigil. ep. 6. Tomo 1. Epif. Rom. Põr. & A Ct. 7. 5. Syn. b Ep. 4.

E Isaurorũ proditione vrbs Gothis cecidit, Romanis cõsis, his exceptis, qui in Ecclesias se recepissent; quibus cum, cæteris abire iussis, etiam habitatoribus destitutam urbẽ desolatam relinquendi cum Totilas consilium inijsset, quò minus id faceret, requisitus per Aurelianium à Vigilio, opportuna oblata occasione destitit, nempè cum Totilas à Childeberto filiam in matrimonium petijsset, & eo prætextu recusaret il-

Vigil. implorat auxiliium Reg. Franc.

Vrbs proditur Gothis.

le, quod vrbē caput Imperij, destitutam, hostibus relinquēs, se humana gloria pariter spoliaret; factum est vt ciues alio migrare iustos; reuocarit in vrbem, quam & nouis ædificijs muniuit & illustrauit. Procop.

Post Liberium Patricium, magno cum exercitu missus est Germanus in Italiam à Iustiniano, cum iam Totilas Siciliam inuasisset.

Sclauini iterum Istro transmissi, Illyricum, & Thraciā deuastrant, & exaturati sanguine, & præda onusti, ad propria remeant. Procop.

Vigilius Rom. Pontifex a suis Clericis compluribus Schismaticis exagitatus, collectis qui ibi tunc erant Italiæ Episcopis sententiam depositionis ab omni gradu & ordine, & excommunicationis fert in eos, maxime verò in Rusticum & Sebastianū Diaconos. extat sententia, (epist. eius 5. num.) in qua longa narratione multa habet ad totius eius causæ cognitionem pertinentia.

Nec tamen propterea conflatum Schisma est sedatum, sed magis excitatum, vtraque parte aduersus Vigilium commota, nimirum & capitulorum defensoribus, ob damnata tria illa capitula, atque etiam ob non damnatos aduersarios, & impugnantibus Trium capitulorum, eo quod silentium ab ipso Vigilio de illis esset indictum, ex sententia in Theodorum, sequenti anno ponenda.

Ad tanta sedanda dissidia, cum vnicum illud esset excogitatum remedium, vt vniuersalis Synodus haberetur, quæ sibi ad suam sententiam probandam conducere possent, Iustinianus parare sollicitus, Mopsuestenam Synodum agi curat, vt aliqua inde Patribus de dānatione Theodori Mopsuesteni olim facta afferret. extat Act. 2. Quintæ Syn. cum Synodali ad Vigilium, Consilio & opera Iustiniani missa, ne in futura generali Synodo Theodorum ipse damnare aliquo modo detrectaret, quem sciret fuisse iam antea damnatum.

Ad hunc vsque annum produxit Iordanus, siue Iornandes, Gothorum Episcopus, Commentarium de Regnorum, ac temporum successione, ad Vigilium quendam alium à Romano Pontifice, iungens ei aliud volumē de origine & actu Geticæ gentis, *legēs ergo*, ait in præfatione, *vtrosq; libellos, scito quod diligenti mundum semper necessitas imminet. Tu vero ausculta Ioannem Apostolū^a qui ait, charissimi nolite diligere mundum, neque ea, quæ in mundo sunt: quia mundus transiit, & concupiscentia eius: qui autem fecerit voluntatem Dei manet in æternum.*

Christi Ann. . Vigilij Pap. Iustin. Imp. 25. Post Basilij
551. 12. Totilæ Reg. 10. Consul. 10.

Hic annus 16. belli fuit Ecclesię & Imperio funestissimus.

Germanus insignis Ductor exercitus, in quo omnis spes recuperandæ Italiæ sita erat, improuisa morte subtrahitur. Classis Imperatoria naufragium patitur in ostijs Hadriatici maris, contra Calabriam. Sclauini Barbari iterum grassantes, apud Hadrianopolim Romanum profligant exercitum, victoresq; vsque ad Murum Longum, qui vnus diei spatio distat Constantinopoli, vix repulsi ad propria remeant. Pluribus ista Procop. pro hostibus pugnante Deo, cum à Principibus in Religionem peccatur. Pergit Iustinianus, labens semper in deterius. Instigante namq; rursum Theodoro Cæsariensi, omnium malorum auctore, contra præcedentis Synodi decretum, & emissam sponsonem de seruando, vsque ad Concilium vniuersale, silentio, Iustinianus Imperator contra tria illa capitula, publice appendi iussit edictū: quod, nec rogante, per suos Vigilio, reuocare voluit, imo & præter minas, vim quoq; adhibuit, suis mādans satellitibus, nimium sui oblitus, & a Sathana exagitatus, vt in ipsum Vigilium, Apostolicę Sedis Episcopum, manus iniiciant. quod cum audisset Vigilius, fuga sibi consuluit ex domo Placidiana, vbi degebat cōfugiens ad proximē iunctam Ecclesiam S. Petri, vbi & Ecclesiastica tractans, ad aliquod temporis spatium mansit, in aduersarios sententiam ferens. c

Theodorus Cæsariensis Episcopus, intolerabili audacia, & impudentia, Imperatoris

Vigilij sententia damnationis in Schismaticos.

Iornandis commentarius ad hūc vsque annū producit. a. 1. 10. 2.

b Lib. 3. de Bello Gothico.

Iustinian. vim mādāt adhiberi Vigilio Pont.

c ep. 7. Vigilij T. 1. Ep. Rom. Pōt. Theodo.

A

B

C

D

E

A ratoris gratia & potentia frectus, Zoilum Alexandrinum Episcopum, quod damnare tria capitula renuisset, deponit, & Apollinarem subrogat; Vigilium Rom. Pont. contradicentem, ne edicto Imperatoris consentiret, contemnit, & eodem interdiciente, Missas celebrare audet, & alia intolerabilia patrat. ob quæ Vigilius infraacto animi vi gore, & vere Apostolico spiritu, quantumuis profugus & in terra aliena, conuocatis quos potuit, Latinis Episcopis, accerrimam Excommunicationis, & depositionis sententiam in eum intorquet. Post igitur enumeratos Theodori excessus, Ideoque, inquit, *Vigilius Episcopus Ecclesie Urbis Romæ, ex persona, & auctoritate B. Petri Apostoli, cuius, licet exigui, nos locum gerimus, cum Dacio Mediolan. & alijs 12. Latinis Episcopis, hac Theodorum Casarea Cappadocia ciuitatis quondam Episcopum, sententia promulgatione, tam sacerdotali honore, & communione Catholica, quam omni officio episcopali seu potestate spoliatum esse decernimus: nuncis te vacare vltierius rebus, nisi pœnitentia lacrymis censentes, quib. percepta remissione culpam locum communionē que tuā, aut a me, aut, post obitū meū a successore meo (si merueris) indulgentia recipias. Teq. Mennā. CP. nœ ciuitatis Episcopum, addit, qui non dissimili culpa constringeris, cum omnibus Metropolitanis, & Micropolitanis Episcopis ad tuam Diœcesim pertinentibus, sed & tuos Oriētales, uel diuersarum provinciarum, maiorum minorumque ciuitatum Episcopos, qui his excessibus, pro quibus Theodorum, Casarea Cappadocia quondam Episcopum, condēnauius prœbuisst assensum, humaniore sententiā, pro Dei consideratione, tamdiu à sacra communione suspendimus, donec vnusquisque vestrum errorem suæ prœuaricationis agnoscat, culpam apud nos propriam competenti satisfactione diluerit.* Digna sententia quæ legatur: continet enim narrationem certam eorum quæ arrogantissimè à Theodoro facta erant. Nec tamè eam statim promulgauit, vt ipse indicat circulari Epistola sequenti anno data, num. 7. *Paginam ipsius damnationis proferre nolimus; quoniam & Clementissimum Principem pro tali ac tanto scandalo ea quæ facta sunt, diuini consideratione iudicij; reuocare confidimus, omnibus oportebat nos spatium pœnitentiæ reseruare, imitantes B. Petrum cuius sedem tenemus immeriti. Chartam vero ipsam excommunicationis atque damnationis cuidam Christianæ personæ tradidimus conseruandam, vt, si forsitan, hi, qui exceßerant, nullo modo corrigere voluissent, aut si nobis vis aliqua irrogaretur, siue qualibet inquietudo fieret, vel certe humana sorte transitus de hac luce contingeret, mox eam in celeberrimis locis proponeret; quatenus eius notitia Christianis omnibus patefacta seruetur in posterum.*

D Inter Episcopos qui Vigilio affuerunt, vnus nominatus Primasius Aduerninus, forte solus ex Africanis, hunc ilul esse, credibile est, qui scripsit in Paulum & in Cantica, & floruit tempore Cassiod. (diuin. lect. cap. 9.) quem Trithemius falso putauit fuisse Episcopum Vticensem, & Scholiastes floruisse temporibus Theodosij, & ipse deceptus, cum tempore Iustiniani vixerit.

rus Casar. impotenter agit contra Bonif. Ro.

Sententia depositionis & ex cōmunicacionis in eum, & Mennam CP. num Episcopum.

Primasius Africanus Episcopus.

Christi Annus

552.

Vigilij Pap.

13.

Iustin. Imp. 26.

Totilæ Reg. 10.

Post Consul.

Basilij I I.

E Mense Februario (25. Iustiniani Imperij, qui finiebatur mense Martio)² fancit aduersus Iudæos, qui suos prohiberent sacræ legis libros alia tradi docerique lingua, quam Hæbraica, quo fiebat, vt simplicioribus, quos vellent Magistri, magno illorum damno propinarent errores; vult igitur & præcipit vt quacunq; lingua siue Græca, siue alia vulgari lex Iudæis tradi possit.

a Nou. 146 Vigil. fecedit Chalcedonen.

Vigilius Papa non sibi uisus tutus a violentia sacrilegi Imperatoris, ante oculos eius positus, trās mare quesiuit effugium, & in Basilica S. Euphemie, apud Chalcedonem cum suis habitare disposuit. Tunc (inquit Anastasius, omnia confundens, antequam scilicet ab Ecclesia S. Petri recederet) dedit alapam in faciem eius quidam, dicens, Homicida, nescis quid loqueris: quia Siluerium Papam occidisti, & filium mulieris viduq; ad calces, & fuites interfecisti. Tunc fugiens in Basilicam S. Euphemie, tenuit columnam altaris; cætera suo loco dicentur.

Quæ secuta sint, ex epistola Exyclicla Vigily, certa habentur.

Dum, inquit, in Sancta Euphemia Basilica graui laborantes agritudine, teneremur, piissimus, atque Clementissimus Imperator, Dominico, idest Kalen. Febr. gloriosos Iudices suos ad nos destinare dignatus est, (quos plures nominat Parritios, Excusules, & Palatinos Magistratus) qui nobis dicerent, ut sacramenta percipere deberemus, & de S. Euphemia Ecclesia ad ciuitatem Regiam remeare. Quibus tale dedimus, Deo adiuuante, responsum, dicentes, Nos quidem in hanc Basilicam pro nulla pecunia, & ad priuata causa confugimus, sed pro Ecclesia tanto scandalo, quod iam toti mundo, pro peccatis innotuit. Et ideo si causa Ecclesia ordinatur, ut pacem eius, quam ab auunculi sui, piissimus Princeps, fecit temporibus, & modo restituit: ego Sacramentis opus non habeo, sed statim egredior; si causa finita non fuerit iisdem Sacramentis opus non habeo, quia nunquam de Sancta Euphemia Ecclesia exire dispono, nisi scandalum ab Ecclesia Dei fuerit amputatum. Num posteaquam edicta sua, &c. (pergit narrare quæ gesta sunt anno superiori, quæ suo loco posuimus, quibus recensitis; ista ad postremum addit.)

Dum hac autem præfatis Iudicibus diceremus, rogauimus eos, inuocato omnipotentis Dei Iudicio, & Clementissimo Imperatori hoc quoque, ex nomine nostro suggererēt. Quia illis, qui a nobis excommunicati sunt, in quibus, & is, quem prædicimus, est damnatus, communicare non debet, ne graue, quod abstr peccatum incurrat. His ita se habentibus, per Magnificum uirum Petrum Referendarium pridie (an postridie) Kalen. Febr. quædam charta nobis allata fuit, quam a Clementissimo Principe nullo modo credimus destinata, quia nec fuerat pretatis eius manuscripta; & dñi memorato Referendaro diceremus, ut in ea scriberet diē, et quomodo ab ipso fuerat oblata pariter signaret, Huc vsque in Codice, reliqua desunt, magno præiudicio historica veritatis. Cæterum ex his quæ dicentur, constat cessisse tandem Vigilio Imperatorem atq; appensa amoueri iussisse a se prolata, de tribus capitulis, edicta, & ex sententia ipsius Vigily nihil de illis tractari voluisse ante Synodum generalem, quam ex eiusdē Pontificis desiderio & voluntate conuocari fecit. Ex his igitur complura conuincenda sunt scriptorum mendacia, vt Anastasij in Vigilio omnia confundentis, & permittentis: & Nicephor. nihil enim certius his, quæ ex circularibus litteris uniuerso populo Christiano scriptis, habentur.

Porrò turbata in hūc modum Ecclesia, quid mirum rerum etiam naturam esse turbatam? hoc ipso anno Græciæ ciuitates plures terræmotu excisæ, hiatu terræ multa loca absorpta, portentoseq; maris æstuationes factæ, a Sclauinis & Hunnis nouæ irruptiones in Imperium Romanum consecutæ, a Gothis Corsica & Sardinia captæ, vtq; CP. his ita alię Orientis Ecclesie, ob dissidia dogmatum, tumultibus agitata, & in se inuicem seditionibus collisæ. Ex Procop. Sed magna plane uis Cathedræ Petri, & ingens mutatio dexteræ excelsi, Theodorus malorum omnium auctor pœnitens, & humilis, libellum supplicem Vigilio Papæ offert, quo & rectam fidem profitetur, & quattuor sacra Concilia comprobat, non in his tantum quæ spectant ad fidem, sed & cuncta, quæ in eis essent acta, rata, firmaque habenda esse pariter comprobat, quæstio ne etiam a se primum excitata, de tribus capitulis, silentio obruta; & denique, de irrogatis in ipsum Summum Pontificem probris, & cõtumelijs eodem libello veniam petit. Id ipsum præstat & Mennas CP. nus Episcopus, libello supplici oblato, pariter professus libellum quendam in Vigiliū scriptum, non esse suum.

Sic igitur, præmissa tali satisfactione, Vigilius eosdem in communionē accepit, reditaque est Ecclesiæ pax: quæ ex optato, sed ex insperato cunctis innotescens, eo iucundior atque gratior facta est, quo magna secum bona vexit quæ dicentur. Porrò hæc omnia habentur in Vigily Papæ constituto, de quo suo loco.

Bona hæc pacem Ecclesiæ consecuta; Gothie Sicilia, præter omnem spem, expulsi, belloque nauali victi, missoque in Italiam Narsete, res Gothorum in deterius labi ceptæ. Vt plane perspicuè fuerit demonstratum, pro statu rerum Ecclesiasticarū, res Imperij a Diuinitate disponi.

Respirante iam populo, & optata pace lætante, Mennas CP. nus Episcopus Basili-

eam

Iustinian. tã
dē cedit Vi-
gilio, de ap-
pēsis edictis
tollendis.

a li. 17. c. 26

Libr. 3. de
Bell. Goth.

Theodor.
Cæsarienf.
respiscit.

Pacē Ecclē
się plura bo-
na cōsecuta

553.

14.

27.

A cam Apostolorum dedicat, magna celebritate, à Iustiniano instauratam, repertis corporibus Apostolorum, Andree, Lucae, & Timothei. Procop. lib. 1. de ædific. Iustin. & Niceph. ^a

a 17. ca. 26.

Hoc eodem anno moritur Mennas, foeliciter reconciliatus Ecclesie, cum sedisset annos sexdecim. sub Menna narrat Euagr. b grande miraculum contigisse CP. li de puero Iudæo, qui cum alijs pueris Christianis participarat de particulis puri, & immaculati corporis Christi Dei, (nam quot superfuissent, dabantur huiusmodi puerulis absumentæ) & a patre vitriario, in rei odium, in fornacem coniecto, & post tres dies a matre uiuo reperto, quem cum matre Iustinianus baptizandum curauit, patrè vero obstinatum in perfidia cruci suffigendum.

b 4. c. 35.

B QUINTA SYNODVS AVRELIANENSIS celebratur anno Childeberti Regis Francorum 3. 8. occasione trium capitulorum, cuius Canone primo (de tribus, & viginti in ea statutis) damnatur hæreses Nestorij & Eutychetis. Præfuit, & primo loco subscriptus habetur S. Sacerdos Episcopus Lugdunensis, cuius anniuersaria cōmemoratio celebratur prid. Idus Sept. Interfuit eidem Aurelianus Arelatensis, de quo supra. Item Agricola Episcopus Cabilonensis, cuius natalis dies est 16. kalen. Apr. Interfuit inter alios, sanctitate celebres, etiã Tetricus Lingonensis, de quo mira hæc narrat Greg. Tur. c. dū mortè Pappuli successoris scribit. Anno octauo, inquit, Episcopus parus sui, dum dioceses & villas Ecclesie circumiret, quadam nocte dormienti illi apparuit B. Tetricus uultu minaci. Cui ita: Quid tu, inquit, hic, Pappule? ut quid sedem meam poluis? Ut quid Ecclesiam peruadis? Ut quid oues mihi creditas dispergis? cede loco, relinque sedem, abscede longius a regione. Et hæc dicēs, Virgam quam habebat in manu, pectori eius, cum idē ualido, impulit. In quo ille euigilans, dū cogitat quid hoc esset, fixæ in loco illo desigitur, ac dolore maximo cruciatur, abhorret cibum potumque, & mortem iam sibi proximam præstatur. Quid plura? tertia die cum sanguinem ore proijceret, expirauit.

Insignes sã
ctitate epi
eius ætatis.c hist. Fr. li.
5. c. 5.Grãde mira
culum.

C Ornauit etiam tantam Patrum Coronam S. Eleutherius Antifiodori episcopus, & ipse inter sanctos adnumeratus 16. Augusti. item S. Firminus Viennensis, S. Gallus Aruernensis, Isichius Viennens. Lauto Constantiensis: Nicetius Treuerensis: Prætextatus Rhotomagens. atque Quintianus Rutenensis, quos omnes colit Ecclesia, sacris tabulis acriptos, omnes uero fuere num. 50.

Theodebertus Rex inuadens Italiam, moritur, filio Theodebaldo Regni successore relicto, & paterni instituti profecutore. Procopius.

D Franci Parthenium, cui regni a Theodoberto cura commissa erat, ob tributa imposta, odio habentes, persequuntur, & Arca, in Ecclesia inclusum, extrahunt, & omni contumelia affectum lapidibus obruunt. Ex Greg. Turon. ^d

d 3. hist. ca.
36.

Christi Annus

Vigilij Pap.

Iustin. Imp. 27.

Post Cons.

553.

14.

Theias Rex

Basilij 12.

E Vtychius Monachus, ab Amaseno Episcopo, morbo detento CP. lim ad Synodum, suo nomine, missus, cum Imperatori ex disputationibus aduersus tria capitula innotuisset, & probatus esset, ex uisione quadam ipsi ostensa Principis Apostolorum indicantis Eutychium, dicentisque, Fac ut hic sit Episcopus, omnibus approbantibus, ordinatur Episcopus CP. ^{uus} cuius dininam quandam uisionem, qua designabatur futurus Episcopus, Eustachius, qui res ab eo gestas profecutus est, narrat. In cuius consecrationis descriptione, quod ait, Ouis errantis typum, super humeros tollit, quid significet, Isidorus Pelusiota ^e de hac re interrogatus, respõdit. Palliū illud, quod decoris gratia super omnia indumenta superinducitur Sacerdoti, significare deperditam ouem illam, quam pastor ille Euangelicus super humeros imponit suos.

Apud Sur.
8. Apr.
Palliū epo-
rum qd si-
gnificet.
e ep. 136.
lib. 1.

Eutychius simulac est initiatus, fidei suę professionem, more maiorum, Vigilio Roman. Pont. obtulit, extat in Quinta Synodo coll. 1. & inter epist. Vigil. Tom. 1.

epist.

epist. Roman. Pont. ut & responsio Vigilij quæ est epist. 8.

Oecume.
Conc. a Pa
pa indicit.

Apollinaris item Alexandrinus episcopus, qui eiecto Zoilo, illegitime intrusus fuerat, post eodem mortuo, legitime electus, fidei Catholicæ professionem edidit Vigilio, atque ab eo in communionem est receptus: sic itaque animis iunctis, restitutumque in pristinam dignitatem atque honorem ipso Romano Pont. indicta est Oecumenica Synodus, diu a Vigilio expetita, ad mensem Maium.

Sancita in
ecclesia pa-
ce Imp. ef-
floreſcit.
Totilas cæ-
ditur cum
exercitu a
Narfete,

Agnosce iam sancta in ecclesia pace, quanta mox Imp. Rom. bona prouenerint. Gothorum classis Orientem infestans redire cogitur, cum ignominia. Tarentum a Gothis captum, recuperatur. Narfes cum exercitu, præter opinionem obstructis, & obseruatis itineribus a Francis, & Gothis, Rauennam peruenit incolumis; ac tandem Rubiconem fluuium, ab hostibus custoditum, occiso Gothorum Duce, transiens, in Tuscia occurrit cum ingenti exercitu Totilam, collatis signis, profligat, & occidit; ac cum alijs nobilissimis Italiae ciuitatibus, tum Roma breui tempore potitus, cuius clausas mittit CP.^{lim}, factumque est, vt diuini compensata lance Iudicij, posteaquã Imperator cum suis Orientalibus obsequentem se præbuit Rom. Pont. ipse vrbe potiretur, eiusque clausas acciperet, cum Petri clausas in Vigilio recognouit. Adde vero, & Theiam Gothorum fortissimum electum in Regem, & res Gothorum reparare satagentem, cum impressionem Romanorum militum diu fortiter sustinuisset, & ipsum occidi. hæc latius Procop. hætenus suam historiam Gothicam prosecutus, qui belli fuit 18.

Hætenus
suam hist.
prosequit
Procop. de
bello Goth.
a L. 4. c. 23.

Sed vnde tantæ vires Narfeti semiuiri? ex patrocinio in primis B. Virginis, cuius erat, vt est apud Euagr. a studiosissimus cultor, porro & ipsum fuisse æqui amatissimū Procopius ostendit, cum de dimissis Longobardis agit, quod ædificia cremarent, stuprumq; feminis, & vim inferret, in sacras ædes refugiētibus, quibus magna pecunia donatis, & deductis vsque ad fines Rom. Imper. iniunxit, vt sine iniuria pertransirent, qui delegit potius robore fortissimorum carere militum, quam Deum, eorum perperam factis, offendi. Procop. 3. de bello Goth.

b 4. cap. 37.

Ecclesia his diffensionum fluctibus agitabatur, ad quos sedandos cogenda Synodus videbatur. Oriens, & maxime Palæstina, ob damnatum Origenem, tumultuabatur, vt est apud Euagr. b Eutychniani (vt est apud Leontium de sectis Aet. 6. qui tunc uiebat) non communicabant ecclesiæ Catholicæ, non ob defensionem erroris, sed nolle dicebant amplecti Synodum Chalcedon. eam ob causam, quod quædam in eius Actis essent corrigenda, tribus illis capitulis comprehensa. Atque hi, hæsitantes, non Eutychniani nominabantur, quos adduci ad recipiendam Synodum Theodorus Iustiniano dolose persuaserat, si tria illa Capitula damnarentur atque hi, hæsitantes, aduersarios qui negabant damnanda capitula, quod derogabat Concilio Chalcedon. Synoditas appellabant: è conuerso Catholici, hæsitantes huiusmodi occultos Eutychnianos, & Seuerianos. Ad hos vniendos Iustinianus publicauit edictum de damnatione trium capitulorum, sed nec propterea illi sunt vniti Catholicæ ecclesiæ, sed potius, ex Catholicis, defensoribus Concilij, existimantibus, ex tribus capitulis damnatis, maximam irrogatam esse eidem Concilio contumeliam, multi sese ab alijs Catholicis separarant, vt inter alios, complures Africani episcopi, sed & cum inter hæc, pars alia, nec illis, nec istis inhærens, Synodum expectandam esse diceret, quæ ambages omnes istas solueret, & quid de his agendum esset, summa auctoritate decerneret, bene consultum fuit, vt ex Vigilij Papæ sententia Synodus Oecumenica ageretur.

Hæsitantes.
Synoditæ.
qui.

Acquieuit igitur sententiæ Vigilij tandem Imp. illud interim molens, vt omnino in Concilio tria capitula damnarentur, conatus fautores huius sententiæ conuocare ad Synodum ommissis ceteris: nam cum hoc præuidens Vigilius, instaret, ut Concilium haberetur in Occidente, in Sicilia, vel aliquo alio opportuno omnibus loco, non obtinuit, cum vero suaderet de conuocandis ex Italia, & Africa episcopis, ne se præteritos querentes nouum Schisma suscitarent, assensus est, sed ea conditione, vt ex æquato numero episcoporum qui siue ex Italia, siue ex Africa conueniant, non plures essent, quam qui ab ipso Imp. ex diuersis Orientis ecclesijs CP.^{lim} conuocarentur.

Quintæ Synodi acta corrupta, & decurtata haberi ex pluribus probatur; & plura

inserta,

A nserta, prorsus indigna Oecumenica Synodo quæque Oecumenica dici non meruit, lum Romanus Pont. per se vel suos, noluit interesse.

Quod ad actiones, (sive collationes, dixeris, seu sessiones) pertinet, duas dumtaxat Nicephorus numerat, alteram aduersus tria capitula congregatam; alteram aduersus Origenis errores. Verum, quæ extant, Quintæ Synodi Acta, octo continent Collationes, de quibus singulis breuiter agetur.

Prima collatione, qua conuenerunt, sine capite membra, nec tamen omnia membra simul, prima die Maij, cum uocatus Vigilus ad Synodum non uenisset, lectus est libellus Iustiniani Imperatoris de studio suo erga pacem ecclesiarum, pro qua tria Capitula damnanda procurarit, &c. Lectæ item literæ professionis fidei Eutyichis ad Vigilium Papam, & Vigilij ad eum: Vigilium solemniter accersendum esse uocatione, quem cum uocassent viginti Metropolitanis, præter tres Patriarchas, retulerunt illum causatum esse corporis ægrotudinem, scriptis tamen se Synodo satisfacturum, & quid de tribus capitulis sentiret palam facturum.

Secunda collatione ad 8. Id. Maias, cum iisdem rursus episcopi uocassent Vigilium, retulerunt eum prætexuisse, quod non adessent Occidentales episcopi, nisi per pauci, admodum, quod cum ad Imperatorem retulissent, & ipsum suos cum episcopis, Patriarchis misisse, qui retulerunt Vigilium iterum inducias postulasse, quo suam sententiã scriptis depromeret.

Coll. 1.

Tertia collatione ad 7. Id. Maias Synodus publice fidem Catholicam profiteretur.

Collatione quarta lectæ sunt horrendæ blasphemix Theodori Mopsuesteni, aduersus quas, magna fuit detestatione exclamatum in Synodo.

Coll. 3.

Coll. 4.

Collatione quinta recitata sunt quæ sancti Patres aduersus Theodorum scripserant, sancta item Imperatorum aduersus eum, & quæ Hefychius presbyter Ierosolymitanus, nobilis Historicus, de eo scripserat; Sextilianus item episcopus legatus missus a Primo Carthaginensi episcopo atque a Concilio Carthag. ex S. Augustino nonnulla attulit loca, quibus ille sæpe profitetur aliquem posse damnari post mortem: quod etiam roboratum fuit exemplis aliorum, ac præsertim Rom. Pont. qui Dioscorum Schismaticum, post mortem damnauit, atque adeo ipsius Vigilij, qui damnat Origenem, sed hæc acta ab ipsis episcopis cum desiderentur in Synodo utique eam haud haberi integram, sed decurtatam, atque deprauatam ab aliquo Origenista, nemo iure negarit. Vigilium seorsum, Pontificio decreto damnasse Origenem, etiam Cassiodor. testatur, Institutionum diuinarum lect. lib. 1. c. 1. Recitata item Acta Synodi Mopsuestenæ. Transitum inde ad causam Theodoretis, cuius inter alia, recitata est epistola in Cyrillum Alexandrinum iam defunctum, quæ quidem multis modis conuincitur esse supposita, & conficta, ut inde satis colligatur Acta huius Synodi non esse germana, sed deprauata. Desideratur autem in iisdem publicis actis Synodalibus Vigilij Papæ libellus oblatus Synodo, quem ipse constitutum appellat, quod idem est, ac Decretum, quia ipse est, quem de sua sententia, ab Imperatore interpellatus; idem Vigilus pollicitus fuit se missurum, suo tempore, ad ipsum Imperatorem, atque ad Synodum, ut & ingenue præstitit, quem elaborauit, ut uniuerso orbi Catholico notum fieret, & ut omnia quæ a sanctis Patribus in Chalcedon. Synodo definita essent firma consisterent, nec ulla, quouis prætextu, possent calumnia labefactari. Restituit hic illud constitutum in suum locum, Annalium Auctori, ex Vaticana bibliotheca depromptum, nunquam ante hac impressum.

Coll. 5.

Aliquæ post se damnari post mortem

Vigilij Decretum Imp. & Synodo oblatum.

E In qua quidem descriptione, in primis videtur fuisse consilium Vigilij Papæ, ne scilicet tria illa, pro Chalcedon. Concilio defendens capitula, in suspicionem vel leuam ab aduersarijs adduci posset, defensionis errorum Nestorij, ob indemnatum Theodorum Mopsuestenum, primum omnium incubuit in damnationem omnium illorum errorum, qui in eius scriptis dicebantur inuenti, ne redargui posset ab aduersarijs, fauuisse Theodoro, si eum anathemate damnare detrectaret, ita ut promptus fuerit in damnandis erroribus, in damnandis autem auctoribus, quos scisset in Catholica communione defunctos, minime præpropere agendum putarit. Est autem in hoc constituto certa narratio multorum, quæ in ea causa contigerunt. Præmissis igitur in eo fi-

dei Catholicæ professionibus: & sexaginta capitibus errorum Theodori Mopsuesteni damnatis, accedit ad tria capitula eaque uariè & multipliciter ostendit, & definit non esse damnanda, & postquam ex B. Leonis Epistolis & Simplicij, ostendit quam firma, & stabilia, & immutabilia haberi debeant quatuor Synodorum decreta, & de finitiones, sic concludit. *His igitur a nobis, cum omni undique cautela atque diligentia, propter seruandam inuiolabilem reuerentiam prædictarum Synodorum, & eandem uenerabilem constituta, dispositis, memores scriptum esse, terminos Patrum nostrorum nos transcendere non debere: statuimus & decernimus nulli ad ordines & dignitates Ecclesiasticas pertinenti licere quidquam contrarium his quæ præsentem asserimus, uel statuimus constituto, de sæpe dictis tribus Capitulis, aut conscribere, uel proferre, aut componere, uel docere, aut aliquam, post præsentem definitionem, mouere ulterius quæstionem. Si quid uero de ipsdem Trib. cap. contra hæc, quæ hic asserimus uel statuimus, nomine cuiuscunque ad ordines, & dignitates Ecclesiasticas pertinentis factum atque conscriptum est, uel fuerit, & a quolibet, ubicunque reperitum; hoc modis omnibus ex auctoritate Sedis Apostolica, cui, per gratiam Dei, præsidemus, refutamus, subscriptiones, ipsius Vigilij, decem & septem Episcoporum, ferè Italicorum, & duorum Diaconorum Romane Ecclesiæ. Datum prid. Id. Maij imperante D. N. Iustiniano perpetuo A. ann. 27. post Cōf. Basilij V. C. anno 12. in CP.ª Ciuitate. Porro eiusmodi Vigilij decretum ante conscriptum, ad Imp. primum datum, ab eodem ad Synodum missum esse, ex sequenti collatione sexta Synodi Quintæ, possumus intelligere, in qua, allata ab ipso Vigilio, pro defensione Ibx Epistolæ, nempe interlocutiones Episcoporum in Concilio Chalcedon. confutantur.*

Coll. 6.

Collatio Sexta ponitur celebrata 14. Kal. Iun. in qua de Epistola Ibx, vno de tribus capitulis, disputatum est, quæ collata fidei professioni petita ex Concilio Chalcedon. in multis comprobata est hæretica, ob idque ab omnibus condemnata, nec tamen hæc contradicunt Actis Synodi Chalcedon. in quibus interlocutione Apostolicæ Sedis Legatorum & aliorum disertis uerbis dictum est, ea lecta epistola, Ibam auctorem eius probari esse Catholicum; nimirum quia in fine eius habetur Epistolæ eius auctorem Ibam pacem in Ecclesia initam esse testari, seque ostendere ex eo letari, pacique consentire, dum de restituta concordia gratias agit: cumque ea conditio ne transactio illa facta fuerit, ut Nestorius atque eius pariter condemnarentur errores, Synodusque Ephesina prior, & in ea decreta reciperentur: plane ex necessaria proueniebat assumptione, ut & (quod Catholici esset hominis) Ibas Nestorium condemnarit, Synodumque Ephesinam professus sit. Et hoc plane fuit, quod interlocutus est Eunomius Episcopus, ipsam Epistolam in principio apparere hæreticam, in fine uero inuentam esse Catholicam. Non prætermittenda hic fraus illorum Græcorum, qui addiderunt uerba illa, (de quibus sub Hormisda sæpius fuit altercatum) Concilio Chalcedon. Vnum de Sancta Trinitate, qui, dum confertur Epistola Ibx cum Concilij Chalced. professione, hæc recitant Synodi uerba; Chalced. Sancta Synodus in definitione quam de fide fecit, Prædicat Deum uerbum incarnatum hominem factum esse, addideruntque Synodi uerbis, hæc. **QVI EST DOMINVS NOSTER IESVS CHRISTVS, VNVS DE SANCTA TRINITATE**, quod sub Hormisda non obtinuerant; quod absque additamento Synodus recte consisteret de qua controuersia suo loco dictum est.

Synodo
Chalced.
fraudulenter
additū.

Coll. 7.

Collatio Septima, ad 7. Kal. Iun. ubi suggestione Imperatoris lecta sunt singula quæ Vigilius ad diuersos scripsisset de tribus capitulis, ut posset ipsum arguere præuaricationis, quasi antea 3. cap. damnasset, quæ postea defendisset. Ad postremum recitantur Acta Antiochena, de Nestorianis vindicantibus sibi Theodoretū, ut suū, eiusque imaginem super currum, cum triumpho, ducentibus.

Coll. vii.

Ultima demum collatio habita legitur 4. Non. Iunij in qua recitata est sententia contra Theodorum Mopsuestenum, Ibx Epistolam, & Theodoretici scripta, aduersus Cyrillum & ad finem positi 12. Anathematismi contra Nestorij, & Eutychetis hæreses & aduersus 3. capit. quæ omnia, secuta est subscriptio Episcoporum 165. De Vigilio Papa aliqua proloquuntur in sententia, quod licet tam solemniter inter voca-

A tus ad Synodum venire recufauerit, propterea se permotos ad ea definienda de tribus capitulis. Quod vero fcirent nullam tam numerosam Synodum esse, quæ infringere posset Rom. Pont. decreta, silentio potius voluerunt omittere eius constitutum & Decretum, quam contrarijs niti viribus. Vt igitur exhibent Acta, tantum abest vt Oecumenica Synodus in Spiritu Sancto legitimè congregata dici possit, ut nec priuata Synodi mereatur nomen, ut quæ resistente Romano Pontifice fuerit congregata, & contra ipsius Decreta, sententiam tulerit. At quomodo eadem post Oecumenicæ obtinuerit nomen, post dicitur.

V. Syno. ab
sente Pont.
illegitima.

B An uero propterea Eutychemi, qui hæsitantes dicebantur, propter quos indictum fuit Concilium & damnata tria illa capitula; Synodum Chalcedon. receperunt? nequaquam, ut hinc posteris relictum sit exemplum, nihil contra fas hæreticis concedendum, sub spe uel specie conuersionis illorum. Legatur Leontius de Sectis A. & 6. & 7. qui citatur a Damasceno lib. 3. de fide Orthodoxa cap. 11. At non hæretici tantum non sunt conuersi, sed & Catholici Schismate sunt diuisi: & Iustinianus qui semper Christianissimus uideri uoluit persecutionem non leuem in eos, qui damnationem capitulorum non reciperent, excitauit, exilijs eos afficiens. Liberat. Breu. cap. ultimo Isidor. de vir. Ill. c. 18. & 25. Immunes a persecutione illi tantum fuere qui sub eius Imperio non essent, vt Venetæ, eique adiacentium regionum Episcopi, qui sub Francis agentes, contra Quintam Synodum Aquileiæ Concilium congregauerunt, cuius meminit Beda. Vigilium ipsum quoque Papam cum his, qui cum ipso erant, exilio deportatum, habet Anastasius. demum uero rogatum Narsetis ab exilio omnes pariter reuocatos.

Nihil contra fas hæreticis indulgendum, ob spem conuersionis illorum.

C Porro si in exilium actus est Vigilus, quomodo consensit damnationi de tribus capitulis affirmant illud quidē nonnulli de Græcis, quod scirent absque eius assensu cuncta irrita cassaque ipso iure esse. Euagrius a Niceph. b Eustathius in uita Euthychij, Cedrenus, Zonaras atque Photius, de septem Synod. apud Euthymium, in Pannonia, c sed non est uerisimile nec pendente Synodo, nec statim ut absoluta est, assensisse, tum ex his quæ habentur de exilio, tum quia litteræ illæ ipsius, quibus præbuisse assensum affirmant, fuissent summo studio & industria Actis intextæ, & per omnes Orientis & Occidentis Ecclesias euulgatæ, non secus ac epistola Leonis Papæ, quod ex illis ualidarentur quæ a Synodo sancita, ipso contradicente, essent inuálida quæ tamen nusquam apparent. Vnde ergo illi nomen, & auctoritas Oecumenicæ Synodi? ab assensu procul dubio, & approbatione ipsius Vigilij, uel Pelagij eius successoris, & aliorum Romanorum Pontif. De approbatione uero ipsius Quintæ Synodi S. Gregor. a ad Io. CP. num Episcopum hæc habet. QUINTVM QVOQVE

a 4. c. 37.
b 17. c. 27.
& 28.
c p. 2. tit. 24

D CONCLIVM PARITER VENEROR. & c. Non uerò in pari ueneratione habita est hæc Synodus, ut aliæ quatuor, quia in illis præcipua fidei Christianæ stabilita sunt dogmata; in hac uero non de fide actum est, sed de personis. Hinc S. Gregorius ad Constantium Episcopum Mediolanensem. *Nunc uia facimus, inquit, sicut nobis placuit, ut quatuor Synodos solummodo laudaremus. De illa autem Synodo, quæ in CP. post modum facta est, quæ a multis Quinta nominatur: scire uos uolo, quia nihil contra quatuor sanctissimas Synodos constituert, uel senserit; quippe quia in ea de personis tantummodo, non autem de fide aliquid gestum est, & de his personis, de quibus in Chalced. Concilio nihil continetur, sed post expressas Synodos seu Canones facta contentio, & extrema actio de personis uentilata est. Quæ appendix potius uideretur ad ipsam Synodum.* Idem S. Gregorius sapius illud repetit, per Quintam Synodum, nihil derogatum, Synodo Chalced. nihil infirmatum nihil imminutum, ad Theodolindam ab Sabinum ad Secundinum. b Idem scribens ad Hibernos Episcopos, mittit ad illos librum Pelagij decessoris sui, pro Quinta Synodo quem librum, nomine Epistolæ, Paulus Diac. 3. de gest. Longob. cap. 10. dicit fuisse conscriptum ab ipso Gregorio, cum esset Diaconus. Nec Gregor. tantum cum prædecessoribus, sed & successores omnes Quintam Synodum recepisse & confirmasse noscuntur, ut Leo secundus ad Constantium Imperatorem, cuius Epistola in 6. Synodo recitatur: & Hadrianus in epist. ad Nestarium. Itemque in alijs Oecumenicis Synodis postea celebratis

d lib. 1. ep. 24.

e lib. 3. ep. 37.

E

f 3. lib. ep. 4
g 2. ep. 10.
ind. 11.
h lib. 7. ep. 53. ind. 10.
i lib. 3. ep. 36.

eadem quinta Synod. Oecumēnica cognita est atque probata. Quo ad hęc autem tempora pertinet, occasione Vigily Constituti, complures Catholici Episcopi Quintam Synodum minimē receperunt, ut Africani, Itali, Prouincię Venetę, atque Ligurię, Epirotici, Illyrici & illis finitimi, & se ab alijs diuiserunt, quod malum progressum fuit usque ad Hibernos.

In hac tam graui conflictatione de tribus Capitulis, illud semper habendum precor, utramque partem pugnasse pro Concilio Chalcedon. illique prospere maxime uoluisse, & quę fidei essent salua, & intacta permanere, quo posito fundamēto, si nouis emergentibus causis, & periculis Schismatis, nunc ex una parte nunc ex alia, Vigily sententiam sepe mutarit, haud est arguendus leuitatis, & si quę, per constitutum damnarat, ad unendum Ecclesię Romanę Orientem, Schismatę diuisum, rursum probaret, atque ita reciperet Quintam Synodum: atque eadem ratione Pelagius successor eandem Synodum probandam putauit. Sed longe prestisset controuersiam nunquam motam fuisse, quę tantum discidiorem induxit in Ecclesiam, quod totum, ac tantum malum debetur Iustiniano, dum sibi, quę Episcoporum sunt, arrogantis arrogat, & ab adulatoribus sinit se decipi, proponentibus, eatrium capitulorum damnatione, adunari totam Ecclesiam in vnum, quod nullus antea, cum multi tentassent, perfecisset.

Plura deesse Quintę Synodo perspicuum est. Constat enim plurium testificatione in eadem Synodo damnatos esse origenem Didymum, & Euagrium, vna cum ipsorum erroribus, scriptosque aduersus eos decem Anathematismos, quos Nicephorus recitat, Cedrenus quoque affert ex epistola Iustiniani ad Synodum data, de erroribus Origenis, & alia plura, quę desiderantur, vt & longam illud Edictum ad Mennam, in quo plures Origenis errores confutantur, de quo superius; quod insertum ipsum quoque in ea fuisse credibile est. Nec vero mirum aut uoluisse aut potuisse hęc ad libitum præstare, qui Synodo præsidebant, aut magna eius pars erant, Origenistę, & Theodorus in primis Cæsariensis, ob hanc ipsam eius damnationem, omnium harum turbarum auctor. Desunt & acta illa quibus Ecclesia Ierosolymitana erecta est in Patriarchatum, de quibus habetur in bello sacro a Gulielmo Tyrio. Et tunc primum Cæsariensis Ecclesia, hæctenus Metropolis totius Palestine, subiecta est Ierosolymit. Ecclesię obtinuerat id quidem & Iuuenalis Ierosolymit. Episcopus in Concilio Chalced. Sed Leo Papa se opposuit, nec ratum ullo modo habere uoluit. quam quidem Cæsariensem Ciuitatem Iustinianus uoluit ex altera parte nobilitare, constituens eam Proconsularem, vt iam antea fuerat.

Rursum aliena addita quintę Synodo a Monothelitis, detectum est a Legatis Apostolicis in 14. Act. Sextę Synodi, in qua dictum est anathema in eos, qui quoquomodo Quintam Synodum corruerunt.

Anno 27. Imper. Iustiniani factus est terribilis tremotus CP. & per alias vrbes, qui tenuit dies 40. & paulatim homines compuncti sunt, Litaniam agentes, & frequentantes, atque in Ecclesias comēantes. Cumque multa misericordia Dei facta fuisset, homines ad peiora delapsi sunt. Fit autem memoria huius terræmotus per singulos annos in campo Litaniam populo agente. Inter alia ciuitates solo æquatas, ponitur Beytus in Phœnicia, contremuisseque etiam Alexandriam Aegypti (quod magno miraculo factum est) tremotibus minimē soli natura subiectam. Prasagium hoc fuit horrendę illius Ecclesiarum concussionis, quę per tot annos durauit, Catholicis ipsis inter se collidentibus, & qui adhærebant Synodo de trium capitulorum damnatione præualuerunt in Oriente; qui vero, Constituto Vigily, pro eorūdem defensione in Occidente. hi autem, congregatis diuersis Concilijs, quę CP. acta sunt damnauerunt, memores ea tantum de Synodis in Ecclesia esse recepta, quę Apostolicę Sedis Antifites suo calculo comprobassent, & hæctenus quidem dū quę caput Ecclesię Vigily improbabat, & ipsi improbauere, digni laude fuerunt; post vero Vigily probante Synodum, & succedentibus deinceps Rom. Pont. item probantibus, ob bonum pacis, salua fide & Concily Chalcedon. integritate ipsi persistē

Plura de-
sunt V. Sy-
nodo.
a 17. c. 27.

b lib. 14. c.
12.

Const. 103
de Procōl
Pales.
Aliena ad-
dita v. Syn.
Terræmo-
tus ingens
CP. p dies
40.

Miscella
hist. ite Aga-
th. lib. 2.

A tes durius, improbando, & damnando, improbe egere, & turpi Schismate se a visibili Ecclesiæ capite seiuungere.

Eo tempore CP. diues quidam cum egrotaret, mortemque timeret, triginta libras argenti in pauperes erogauit: restitutus autem, præter spem suam, bonæ ualitudini, fraude Diaboli eo inductus est, vt facti ipsum peniteret, hoc que fideli cuidam suo amico aperiret. Monet ille hominem ne huic malè assentiat cogitationi, Deūque irritet, qui propter istam largitatem miseratus, sanitatem donarit, alioqui fore, vt subita morte, non dum mutato facto, pereat. Cum non moueretur ille, sed magis magisque irriteretur, amicus: Quando, inquit, salutare consilium non admittis aliud tibi subijciam, poscenti: uere misericors ille, agedum ait, ad templum uade; & non te sed me in pauperes elargitum pecuniā istam dicit: ipse statim triginta libras reddam. Consentiens infelix ille, ad templum abiit, ita vt alter præceperat, locutus est, & aurum recepit. Vnde egrediens, ad ipsam templi portam mortuus concidit. Clericis de rei nouitate stupendibus, omnibusque alijs, qui forte aderant, iubentibus alterum pecuniam recipere suam: ille non obtemperauit, sed inter egenos omnem diuisit, quod diceret Deum non pati sannas. Promissa enim Deo, non tantum pecuniā, sed verba voluntatemque obligant. Et quid quid homo Deo pollicitus fuerit, id præstare opus habet, Virgo Virginitatem, continens continentiam &c. Cedrenus sub huius anni periodo.

C Chrotildis Regina plena dierum bonisque operibus prædita, apud Urbem Turonicam obiit, tempore Iniuriosi Episcopi quæ Parisios magno cum psallentium præconio deportata, in sacrario Basilicæ S. Petri, ad Latus Clodouei Regis sepulta est, à filijs suis Childeberto atque Clothario Regibus, nam Basilicam ipsa construxerat, in qua & Genouefa beatissima est sepulta. Greg. Turon. a Sigeb. in Chron. & alij, eius memoriam celebrat quotannis Ecclesia 3. Iulij Martyrol.

Deus promissa exigit

Crotildis Reg. obit.

a hist. 4. c. 1. & 10. c. 3. 1.

Christi Ann.

Vigilij Pap.

Iustiniani Imp.

28.

Post Cons.

554.

15.

28.

28.

Basilij 13.

D C Lerus Romanus, vna cum Narsete Duce, rogat Imperatorem vt Vigilium, & qui de Clero cum eo in exilium deportati erant, restituantur, & impetrat, vt ait Anastasius; & tunc accidisse putandum est, vt Vigilius Papa ad tollendum schisma oibortum, occasione trium capitulorum, abrogato, quod pro illis ediderat, constituto, Quintam Synodum Apostolica auctoritate receperit, & probarit, œcumenicamque dixerit: cuius postremam sententiam, cum posteri omnes Romani Pontifices sint secuti, vniuersa Dei ecclesia, paucis exceptis schismaticis (in quibus liberatus Diaconus Diaconus Carthagin. in Breuiario, vt colligitur ex sine, c. 22. & Facundus, & alij) eadem Synodum, vt œcumenicam semper nouit, & prædicauit, cuius exemplaria in Roman. Ecclesiæ Archiuis authentica collocata, misisse ad Theodelindam & filium eius Aduloualdum, extremo tempore sui Pontificatus, scribit S. Gregor. Epistola 2. lib. 12. quæ tamen incorrupta non esse conseruata, quæ modo extant satis probant. Vigilius liber dimissus ad suam redire Ecclesiam, impetrat ab Imperatore pro vulgari sanctionem toti Italiæ profuturam, quæ extat capitibus 27. distincta b.

E Pro periuione Vigilij Venerabilis antiquioris Romæ episcopi quadam disponenda causimus ad utilitatem omnium pertinentia qui per occidentis partes habitare nascuntur.

Cosrohes Rex Persarum in Colchorum regione, Iustiniano moués bellum, eius exercitum turpiter profligat. c Agathias.

Pertasi celebres quidam Gentiles Philosophi Christianam Religionem, & eam colentium mores, ad Persas, quos accepterant esse modestiores, proficiscuntur, apud eos habitaturi: uerum falsa decepti fama; ybi Persarum seditissimos inuenerunt mores, mox redire ad pristinos lares, & cum Christianis reliquum uitæ tempus degere censuerunt. Inter redeundum inhumatum cadauer recens mortui hominis inuentū, ex humanitate sepeliunt. quorum uni in somnis apparet quidam iubendo monendo-

b Nouell. Iulian. edit. in fine.

c Agath. lib. 2.

Christi Religio omnibus sãctior.

que huiusmodi inclamans. *Noli inhumatum humare, per mitte caubus lacerandum. Terra uniuersorum mater matris corruptorem hominem non suscipit.* (hæc idcirco, qđ Persis in more esset, filios cum matribus commisceri) qui experrecti, cadauer refossum inueniunt. hæc idem Agath. ibidem.

Christi Ann.

Vigilij Pap.

Iustiniani Imp.

Post Consul.

555.

16.

29.

Basilij 14.

Vigilius Papa in Italiam veniens, Syracusis in Sicilia, ex calculo, moritur, corpus delatum Romam ad S. Marcellum sepelitur, uia salaria. ex Anastasio.

In eius Pontificatu permittit Deus Apostolicam sedem adeo fluctuare, & in tantum discrimen adduci, ut ab omnibus intelligeretur non humanis, sed diuinis illam fulciri præsidijs. eiusdem quoque Vigilij summam ambitionem, & Principibus placendi studium Deus egregie vltus est, per eos ipsos, quibus gratificari studuit, misere exagitatus & vexatus, sic ut nullus alius magis a Christiano Imperatore; & nihilominus Apostolicæ Sedis auctoritas, quo magis in eo fuit contempta, eo amplius in eodem fuit illustrata.

Iustiniana prima Iustiniani patriæ in Metropolitana sedē erigitur.

Quod Iustinianus ab Agapeto, & Silnerio impetrare non potuit, ut prima Iustiniana, natale solum, a se mirifice illustrata, non episcopatus solum, sed Metropolitanæ Sedis augetur dignitate, id a Vigilio extorsit. Id quidem a Vigilio Papa decretum, vt eius Episcopus pallio ornaretur, vicemque gereret Apostolicæ Sedis, idem Iustinianus in Constitutione Nouella 13 i. c. 3. proficitur.

Sanctissimus Vigilij Papa, inquit Hadrianus Papa ep. ad Carolum M. in Lateranenſi Patriachio basilicam faciens pulcherrimis eam decorauit picturis, tam in historijs, quam in sacris imaginibus.

Reges petunt a Papa immunitates Monasterijs. a lib. 7. ep. 115.

Idem Arelatenſi Monasterio, quod Childebertus Rex Francorum erexit, & petijt ab eo Sedis Apostolica immunitatibus communiri per litteras Apostolicas ad Aurelianum Episcopum datas, priuilegia concessit, vt asserit B. Greg. a ad Vigil. Episcopu Arelat. Hęc, quod non habent certum locum, ad finem eius sunt relata. Hic fecit ordinationes duas per mensem Decembrem presbyt. 46. Diac. 16. Episcopos per diuersa loca 81. cessauit episcopatus eius menses tres, & dies quinque.

Sancit e. Simoniam.

Subrogatus est in locum Vigilij, Pelagius Archidiaconus, fauente illi Iustiniano, qui quantumuis Vigilij constituto subscripsisset, pro tribus capit. tamen postremam eius sententiam, probantem, Quintam Synodum secutus est, cum probe nosset nullum præiudicium per id generari Catholicæ fidei, & alioqui pacem sanciri. De eo mirum, quod narrat Anastasius, *cum non essent, inquit, Episcopi, qui eum ordina- rent, innocens duos, Ioaninem de Perusio, & Bonum de Ferentino, & Andream Presbyterum de Ostia, & ordinauerunt eum Pontificem.* Cum autem suspectus esset de morte Vigilij, ob idque plerique se ab eius communione subtraherent, per Euangelium & crucem se purgavit, & satisfactio accepta est a populo; statuit statim ut ab Ostiaro ad vltimum ordinem nullus per aurum neque per alias promissiones proficeret, quod est Simoniacum. Ex Anastas.

Alemanni, & Fræci vastates Italiã, pfligantur, & uarie intereunt. Dialog. lib. 1. cap. 2.

Alemanni & Fræci, militantes sub Theodibaldo, inuadunt Italiam, septuaginta duo millia electorum militum, ducibus Germanis duobus Alemannis Leuthare, & Buccellino, (quem Bultinum Agathias uocat) qui progressi in Campaniam, Lucanos, & Brutios, omnesque interiacentes regiones populantur. Fræci, Duce Buccellino, ut uerę fidei cultores, & non secus ac Romani sacrificantes (inquit Agathias,) erga sacra, pietate & reuerentia utebantur de quibus tamen Sanctus Gregorius scribit, *Eodem verò tempore in Campania partibus Buccellinus cum Francis uenit, qui ad famam, quod S. Liberinus multas pecunias possideret, inuaserunt Monasterium eius, Liberinum inclamantes, in quem impingentes, uidere non poterant, sique sua cecitate firmati a Monasterio sunt uacui egressi.*

Alemanni uerò sine delectu sacra, & profana miscentes omnia diripiebant, & con-

A taminabant, qui onusti spolijs domum repetentes circa Venetiæ loca ad Cenedam vrbem, omnes, alij alijs morbis interiere, Duce ipso in furorem verso, suasque ipsius carnes lacerante.

Bucellinus verò cum Narsete confligens ad internecionem cum suis cæsus est, sic ut quinque tantum, de tanto numero superfuerint, quod tribuit Agathias iniustitiæ quod alienas terras inuaderent, & pro Arianis contra Catholicos pugnarent, hæc latius Agathias. a

Interim male pugnatum cum Persis, fugatis a tribus eorum millibus quinquaginta millibus Romanorum, vlciscente Deo (vt ab omnibus iactabatur) innocentem sanguinem Regis Colchorū, Christiani maxime pij a Romani exercitus Ducibus, fraude necati, Agathias.

B Theodibaldus, dum a suis pugnatur in Italia, moritur adolescens ac penè puer (inquit Agath.) Greg. tamen Turon. b vxorem ait duxisse, annoque regni septimo defecisse. Hæreditas ad consanguineos deuoluta, Childebertum, & Clotharium, & cum hæreditate oborta est discordia. *Regnum* (inquit Gregorius) *Clotharius accepit, copulans Vuldrovadam uxorem eius Strato suo, sed increpius a Sacerdotibus, reliquit eam dans ei Garinaldum Ducem, &c.*

Vigebat quidem Gallicanorum Episcoporum Sacerdotalis vigor his temporibus in incestuosos, contra quos plures extant Canones Conciliorum, per hæc tempora habitorum. Sane quidem & aliud id genus crimen eiusdem Clotharij idem Greg. c refert, nimirum duas sibi in matrimonium coniunxit sorores, ex quibus septem suscepit filios.

C Anno 29. Imperij Iustiniani seditionem concitauerunt Iudei & Samaritæ Casarea Palaestina, & facti quasi in ordine Prasino, & Veneto, irruerunt in Christianos eiusdem ciuitatis, & multos interfecerunt. & Ecclesias combusserunt, & Stephanum ipsius ciuitatis Prasæctum, in Pretorio peremerunt, & substantiam eius diripuerunt. Vxor verò illius fugiens in Vibem, adiit Imperatorem. *Qui iussit Adamantio magistro militum descendere in Palaistinam, & occisionem exquirere Stephani. Qui ueniens, eorum, quos reperit, alios suspendit, alios decollauit, alios uero debilitauit, & publicauit, & factus est timor magnus in omnibus partibus Orientis.* Auctor Miscellæ.

Christi Ann. Pelagij Pap. Iustiniani Imp. Post Consul. Basilij 15.

556.

2.

30.

7

Post Consul. Basilij 15.

D Ebellatis Francis, Alemannis sic consumptis, & Gothis in deditionem acceptis, a bellis tandem Italia quiescit: cum tamen viguerit bellum Ecclesiasticum ex comprobatione V. Synodi factæ a Vigilio, & post a Pelagio, ad retinendam Orientalem Ecclesiam vnitam cum Occidentali, plerisque Occidentalibus Episcopis resiliens a communione Romani Pont. & Catholicis ipsis, qui nunquam defecerunt, nec Synodum V. damnarunt, eam silentio prætereuntibus, & sufficere putantibus quatuor profiteri Oecumenicas Synodos, in his quæ spectant ad Catholicam fidem, cum in quinta constet actum esse de personis. sic Cassiodorus fecisse cognoscitur d & aliquando etiã S. Gregorius Papa. e

E Pelagius impigre laborat pro Quinta Synodo, & pro tollendo schismate, reuocandis ad Ecclesiæ unitatem Italiæ Episcopis, maximè Venetiæ, Istriæ, atq; Liguriæ, quæ hæctenus Francis subditæ fuerunt, impellens Narsetem pluribus litteris ad eos vi & potestate comprimendos, quod fieri legitime posse & debere, varie probat. At Episcopi quidem fere in schismate perdurabant, populi vero communionem cum Romano Pontifice retinebant, Episcopos auerfant. Pelagij Epistolæ ad Narsetem plures extant f de duobus tamen præcipuis, Paulino Psendeepiscopo Aquileiensi & alio Mediolanensi Episcopo laborat, quos in stat ab eo, ad Principem, sub diligenti custodia, mitti.

Quæ verò gesta sint per Narsetem Pelagij impulsionibus, ex scriptorum inopia la

a lib. 2.

Rom. male pugnans cū Persis.

b 4. cap. 9.

c lib. 4. c. 3.

Iudæi, & Samaritæ Cæsareæ trucidantes Christianos, ab Imp. uarie puniuntur.

d li. i. Inst. diu. lect. ca. 11. & 17. e 3. ep. ep. 33. & 37. Pelagij Papa impellit Narsetem ad cogendos epos ad unitatem cum ecclesia Rom. f 2. 3. 4. 5.

tent; & profectum tamen aliquid per eum, vt videlicet nonnulli Italię Episcopi, veluti membra capiti subderentur, A quileiense tamen Episcopo, & aliquot ipsi inhęrentibus obstinatissimis permanentibus, adeo vt Ecclesia illa vsque ad Sergij tempora in schismate diuisa permaneret, ad centum ferme annorum spatium, licet omnes successores Pelagij in eo nauiter laborauerint, ut eam cum alijs, ad Catholicam vnitatem reducerent. Hoc eodem anno idem Pelagius susceptis Legatis a Childeberto Francorum Rege, & Sapaudo, siue Sabaudio Episcopo Arelat. ad eosdem rescripsit. in primis ad eundem Episcopum litteras dedit, quibus eidem suas delegauit uices, & impertitus est pallium. Scripsit alias ad eundem post illas, 19. kalen. Iun. mittens reliquias a Rege postulas, non per Legatos, sed *neceſſe habuimus*, inquit *hominem bonũ Subdiaconum de Clero nostro dirigere, qui eas, vsque ad fraternitatem vestram cum reuerentia deportaret.* alia littera eiusdem ad eosdem extant, omnino legendæ, ad cognitionem illorum temporum.

Extant etiam eiusdem Pelagij litterę ad episcopos Tuscię Annonarię, qua eos arguit de separatione a Sede Apostolica, & suam integram fidem profitetur, & circularibus litteris eam palam omnibus manifestat.

Regnum Francorum in maximum discrimen adductum est; ex bello ciuili conflato inter fratres, Reges Childebertum, & Clotharium, ob diuisionem bonorum Theobaldi Regis defuncti, cui, & domesticum bellum accessit, cum Cramnus, Clotarij filius, contra patrem arma mouit, quo tempore idem Clotarius aduersus Saxones rebelantes in expeditione esset. Agath. lib. 2.

lib. 4. c. 10

Diuina ultio aduersus sacrilegos his temporibus non semel progressa narratur. Leo Pictaniensis vnus de incentoribus Chramni, fertur (inquit) Greg. aliquando dixisse, quod Martinus, & Martialis confessores nihil fisci iuribus. vtile reliquissent, & statim percussus a virtute Confessorum, surdus, & mutus effectus, amens est mortuus. Venit enim miser ad Basilicam sancti Martini Turonos celebrauitque Vigilijs, & dedit munera; sed non eum respexit virtus consueta, cum ipsa enim, qua venerat, in firmitate regressus est.

Complures alios, his ciuiliū discordiarum temporibus, iniectis manus in bona ecclesiastica, nonnulla alia exempla diuinę vltionis in eos immissa, demonstrant, quod testatur primus Canon Concilij Parisiensis, post annum sequentem habiti: sed & præter hos bonorum ecclesiasticorum inuafores, regij quoque ministri, eadem fisco addicere consueuerunt; cuius rei gratia sanxerunt Canonem secundum. *Perpetuo anathemate feriatur, qui res ecclesia confiscare, aut competere, aut peruadere periculoſa inſtatione præsumserit.*

Austrapius Dux Chramnum metuens, in Basilicam S. Martini confugit, cum ibi ita Chramnus obseruari iussit, vt nihil illi, ne aqua quidem præberetur, vt necessitate compulsus egrederetur de Basilica; & cum tamen quidam ei semiuino vasculum aque præbuisset, custos accurrens de manu eius in terram effudit, sed is ea ipsa die correptus a febre nocte media expirauit; post quod miraculum omnes ei opulētissime, quæ erant necessaria detulerunt. Greg. Turon. b. Vide reuerentiam perditissimi hominis Chramni, erga sancta loca, vt obsidione potius, quam inuafione capere uouerit inimicum.

b. 4. c. 18.
Quanta
lim reuerē
tia esset san
ctorum lo
corum.

In ipso territorio, quinque eius milites oratorium Iciacense expilarunt, & partiti inter se spolia, cum mox quatuor in seditione interfecti sunt, quartus tota præda domum relata excæcatus, uouit, se omnia restitutum, si uisum reciperet, recepit, retulit. Greg. de glor. Mart. c. 66.

Romanus exercitus ingentem in speratamque uictoriam de Persarum exercitu refert, dum qui, sacrificij causa, Iustinus Dux, cum equitatu abesset, reuersurus in munitationem, hostes, quibus occurrit, fugauit. Agath. lib. 3.

A

Christi Annus

Pelagij Pap.

Iustiniani Imp.

J

Post Consul.

557.

3.

31.

S

Basilij 16.

R vlticus, & Ioannes Duces exercitus, ob necem illatam Cholcorum Regi Christiano, Romani Imperij socio, capite damnati. Agath.

Lib.3.

Prosperè pugnatum aduersus Mefianos qui defecerant a Rom. ad Persas. Superbis finis Persarum Dux exercitus, ob rem male gestam, a Cosrho excacatur.

Ingens terræ motus

CP. i. s. nouis ingentibusque terræ motibus quatitur, immenso cum pauore, & horrore hominum, & ædificiorum strage, populus per aliquod tempus ad meliorem frugē conuertitur. De illis latè Agathias.

CP. li

Lib.3.

B

Iustinianus instaurandis ædificijs intentus: cum multas sacras ædes pulcherrimo artificio elaboratas, Deo & sanctis erexit, tum insigne illud, & præ ceteris eximium amplissimum dico Sophiæ templum extruxit; quod quidem tale fuit, quale non aliquando ante visum fuisset, quodque ornatu, & splendore adeo excelluit, vti nulla dicendi vi facile explanari posset. Euagr. a qui pergit illud describere. Procop. quoque lib. i. ædif. Iustin. In orbem hanc habuit inscriptionem TVA DE TVIS TIBI OFFERIMVS SERVI TVI CHRISTE IVSTINIANVS, ET THEODORA. EA TV PROPITIVS ACCIPE FILI DEI VERBUM. QVI NOSTRI CAUSA CARNEM ASSVMPSISTI, ET CRVCI AFFIXVS EVISTI, AC NOS IN TVA RECTA FIDE CONSERVA, ET QVAM NOBIS COMMISISTI REMP. EAM AD TVAM GLORIAM AVGE, ET TVERE, INTERCEDENTE SANCTA DEIPARA VIRGINE MARIA.

Sumptuosissimum Sophiæ Templum CP. li a lib.4.c.30

C

Christi Ann.

Pelagij Pap.

Iustin. Imp.

J

Post Consulatum.

558.

4.

32.

S

Basilij 17.

A nnum peste & bello CP. li miserimus. Eodem anno (inquit Agath. lib. 5.) verè iam inuente de repente, & iterato urbem pestilens morbus inuasit, & infinitam sustulit multitudinem, haud tamen prorsus cessauit, ex quo tunc primum anno, Iustinianus Imperij quinto, irrepere hanc nostram regionem occupit, & inferius. Interibant autè repentina morte quam multi, tanquam apoplexiæ morbo correpti; qui plurimum resistebant, ad quintum vix diem vita defungebantur.

Pestis CP. li inuadit.

D

Ad hæc auertenda mala pestis, & Terræ motus, Iustinianus sanctionem b edidit ad populum CP. num inuitans ad rectam vitam, deterrens a Luxurijs, blasphemijs, iuramentis PROPTER TALIA ENIM, inquit, DELICTA, ET FAMÈS, ET TERRÆ MOTVS, ET PESTILENTIÆ FIVNT, (& quia de barbarica grassatione nihil, credibile est hoc anno latam ante Hunnorum aduentum) & poenas proponit in delinquentes irrogandas. Glicas & Cedrenus scribentes inuentos illicitis videntes amplexibus, ciues, magnates, Senatores, Pontifices, eosdèq; nudos, veretris amputatis, & calamis acutis in meatus genitalium infixis, per urbem, quasi in triumpho circumductos misere perijisse.

b Nou. 77.

Flagitia acerbissime vindicata.

E

Superuenit Hunnorum peruasio, & incurfio, omnia populantiu ferè vsque CP. in nullo, qui resisteret obuiam procedente; vt iam etiam in Vrbe omnia pauore completerentur, dum timent calamitates obsesiarum vel iam captarum vrbium. Quem miserum rerum statum deplorat Agathias, cum nec exercitus, cum solebat, alerentur, & militaria stipendia in aurigas, & huiusmodi homines effeminatos, & leditiosos effunderentur, cui consentanee, & Euagrius horum ipsorum temporum scriptor, quod vix credibile sit, narrat, Iustinianum in alteram factionem Aurigarum, qui Prasini dicuntur, ita insane animo propendisse, vt impune possent ipso meridie in ciuitate aduersarios trucidare; & non modo non poenas metuerent, verum etiam dignarentur honoribus; & si qui magistratus illos cohibere molirentur, suo periculo & magno malo id

Hunnoru inuasio.

Iustinianus despicit studio aurigarum.

facerent; si quidem eorum vnus per mediam vrbe[m] circumductus, fuit lor[is] graui-
ter ce[ss]us, alter etiam in crucem actus, ad tantam insaniam, & immanitatem magnus ille
Legislator deuenerat. Sed præstat legere Agathiam; ^a & Enagr. ^b

a lib. 5.

b li. 4. c. 32.

Excitatus tamen aliquando Imperator, Belisarius olim clarissimum Ducem, iam
præ senio incuruum, in hostes emittit, quod illi vltimum certamen fuit. quomodo ve-
rò non sine labore, atque periculo eiusmodi tandem ab vrbe propulsauerit infestos
Barbaros; ac demum quo pacto reliquos Hunnos per Thraciam, Græciamque grassan-
tes, non armis, sed auro penso, annuoque pollicito, vt ad propria redirent, tributo, per-
suaserit, atque alios Hunnos quibus antea idem Imperator tributum pendebat, altu-
to consilio in hos concitauerit, idem Agath. hoc fuperius profequitur.

c 4. dialog.
c. 56.S. Cassij
Narn. epi-
scopi e vita
migratio.

Hoc eodem anno magnus ille ecclesiæ Narniensis Antistes S. Cassius, ex coniugio
vocatus ad episcopatum, migrat in cælum. vetus Epitaphium ad eius sepulchrum de
quo S. Greg. ^c *Vir vita venerabilis Cassius Narnien. Episcopus, qui quotidianum offer-
re consueuerat Deo sacrificium, seque in lacrymis inter ipsa sacrificiorum arcana macula-
bat; mandatum Domini, per cursum sui visionem presbyteri, suscepit, dicens, Age
quod agis; operare quod operaris, non cesser pes tuus, non cesser manus tua, Natali Apo-
stolorum venies ad me & retribuam tibi mercedem tuam. Qui, post annos septem, ipso
Natali Apostolorum die, cum Missarum solemnia peregisset, & mysteria sacra com-
munionis accepisset è corpore exiit.*

S. Io. Floré-
titanus mi-
grat ad Do-
minum.

Hoc eodem anno magnus ille Ioannes Silentarius cognomento, ex episcopo, A na-
choreta factus, ex hac vita migravit annos natus 104. ex assertionione Cyrilli eius disci-
puli; qui præclara eius pro fide certamina, alios dicit scripturos, quæ tamen non extant,
magno detrimento eius temporis historice veritatis. celebris eius anniuersaria
memoria in ecclesia tum Orientali, tum Orientali recolitur.

Christi Annus

Pelagij Pap.

Iustin. Imp.

Post Consul.

559.

5.

33.

Basilij 18.

Basilica A-
post. Romæ
a quo ædifi-
cata.

Pelagius Papa, vbi sedisset annos 4. m. 10. d. 18. ex hac vita migravit 2. Martij, ex
Anastasio M. S. in Biblioth. Vaticana. De quo Hadrianus Papa in ep. ad Carolum
M. de imaginibus. *Multo amplius verò eius sanctissimi successores Dominus Pelagius,
& Dominus Io. mira magnitudinis ecclesiam Apostolorum, a solo edificantes, historias
diuersas tam in musico, quam in varijs coloribus cum sacris pingentes imaginibus, &
nunc usque hætenus a nobis venerantur.* Eandem Basilicam a Pelagio captam a Ioan-
ne perfectam, eamque titulo Philippi atque Iacobi Sanctorum Apost. consecratam,
affirmat Anastasius.

Pelagius Pa-
pa satisfacit
Franc. Regi,
percontanti de sua
fide.Papyr.
Ann. Fr.
lib. 1.Pariffense
Concilium
in eo sanc-
tum pro im-
munitate ec-
clesiæ.

Extat, præter supradictas, eiusdem nomine, epistola proluxa ad Vigilium quendam
episcopum, quam imposturæ suspectam facit Consulatus Narsetus atque Ioannis ad-
scriptus, cum numeratum sit, post Consulatum Basilij uicies semel repetitum, vt est
apud Cassiod. de computo Paschali, nec alij Consules creati.

Suspectum Pelagium Catholicæ fidei violatæ, quod probaret Quintam Synodum,
Childebertus Rex Francorum misso Rufino Legato rogauit, an Catholicæ Leonis
Tomum aduersus Eutychetem sequeretur. Pelagius respondit librum illum ecclesiæ
probari, ipseque, vt Rex postularat, nouam fidei formulam scripsit, extat epistola ad
Childebertum, qua se Catholicum probat: Professio item fidei. Obserua quod cum in-
dubium venit Pont. Rom. fides Catholica, exploratur a fide tradita a prædecessori-
bus, quibus si consentiat, nihil dubitandum; secus, si contra.

Vacat episcopatus menses tres, & dies 25. ex Anast. sicque 27. Iunij subrogatus est
in locum eius Ioannes cognomento Catellinus ex patre Anastasio, viro illustri.

S. Euphronius creatur Turonensis episcopus ex Greg. l. 2. miracul. S. Martini c. 32.
PARISIENSE igitur **CONCILIVM**, cui ipse Euphronius subscripsit, non antea
potuit haberi. In eo sancitum de vsurpantibus bona ecclesiastica; vel per Reges di-
gnitates inuadentibus ecclesiasticas; de incestuosis coniugijs; ne Reges ecclesijs epi-
scopos

scopos dare præsumant: ne quid Regibus liceat, præter ius.

Cum autem huic Concilio Parisiensi minimè subscriptus reperitur Saphoratus, eius ciuitatis episcopus, qui Aurelian. V. habito A. D. 552. interfuit, dicendum videtur posterius quod habetur Conc. Paris. in quo idem Saphoratus depositus legitur, ante præsentem. Synodum celebratum esse, inuersumque fuisse ordinem, vt & quia huic habetur Germanus subscriptus, ipse sit sanctissimus ille Dei Sacerdos Germanus Parisiensis, quem Eusebio successisse, post depositum Saphoratum, Aimoinus tradit.

S. Germanus ex Abbate Monasterij S. Simphoriani sanctitate vita, dignis moribus, & miraculorum editione præstans, præcedentibus prophetijs vocatur ad regimen Parisiensis Ecclesiæ. Fortunatus Pictauiensis episcopus, qui res præclare, atque mirifice ab eo gestas scripsit, apud Sur. 28. Maij.

Quantum sub hoc Sancto Antistite Childibertus Rex pietate profecerit, multa sunt quæ probant. Inter cætera. *Quæ, inquit, Fortunatus, eleemosynæ tam de rebus Ecclesiæ quam pop. oblatione, uel regio munere, per manus eius sanctificata sint, solus ille, qui omnia scit, nouit, & numerat.*

Euphronij Episcopi Turonensis tempore grandia a S. Martino edita sunt miracula. Chramnus sæpius catenatus ad inuocationem S. Martini, catenis disruptis sæpius solutus est. Greg. de Mir. S. Martin.

Interfuere eidem Cõcilio sanctitate celebres S. Prætextatus Rothomagësis: Chlaactericus Carnotensis; Leontius Burdegalenfis, & Paternus Abrigenfis, qui annua memoria celebratur 16. April. Acta extant apud Sur. Samson, in Minori Britania, 28. Iulij, omnes num. 15. Canones sunt numero nouem, sed virtute pollentes.

Recitata habetur apud Greg. a in historia Franc. epist. subscripta a nonnullis denominatis Episcopis, & alijs præterea duobus Victorio, & Domnolo, altero Redonensi, Canonensi altero, sanctitate clarissimis ad S. Radegundem Reginam, de seruanda institutione Monastica, quam miro animi ardore fuscuperat, & cum Regijs alijsque nobilissimis Virginibus, Pictaui excolebat. ne qua ex illis, quæ ex horum dicecessibus ad dictum Monasterium Deo dicandæ Virgines conuolassent, post promissionem Deo factam ad propria redire possit uel nubere, sub diri anathematis pœna.

S. German. ep̄s Parisiëf.

Ingëtia miracula a S. Martino edita. Lib. 1. c. 23.

a li. 9. c. 39.

Christi Ann. Ioannis Pape Iustiniani Imp. Post Consul.

560.

I.

34.

Basilij 19.

Iustiniano ægrotante, cum vulgo mortuus iactaretur, quasi in interregno, C. P. lis ea passa est quæ in vrbs direptione ab hostibus fieri censueverunt. Sed quomodo ex insperato ope sanctorum Martyrum conualuerit, cum alij, tum Procopius narrat.

Hinc morbus succrescens medicorum operam eiecit. Interim audiens inuentas esse reliquias, 4. Sanctorum militum legionis 12. quæ apud Melitenam Urbem Armenia olim erat collocata (de qua inuentione idè antea) relicta ope humana, ad has fidem cõuertit, & uera opinione in his, quæ maxime necessaria erant usus est. Postquam enim lanceam reliquiarum sacerdotes genibus Regis (ijs enim letaliter laborabat) imposuerunt, euaniuit dolor, corporibus, quæ Deo seruierunt, cedens. Quod profecto Deus nolens esse dubium, magnum signum ostendit eorum quæ acta erant. Nam ex Sanctis illis reliquijs subito oleum manauit, & arculam perfundens pedes & totam purpuream uestem Regis imbuuit & humectauit. Quam ob rem uestis hoc modo humectata asseruatur in regijs receptaculis, in eorum quæ tunc sunt facta testimonium. Aliàs etiam idem Iustinianus ope sanctorum MM. Cosmæ, & Damiani a mortis faucibus est ereptus. Eum enim iam a Medicis desperatum & inter cadauera pene iacentem, isti sancti per somnium & visum, apparentes, curauerunt, cuius beneficij memor, templum quoddam eorum, elegantia, magnitudine, & splendore illustrius restituit.

Sed innumera sunt per omnem ætatem, Dei ope, per sanctorum reliquias, edita mi-

Lib. 1. de e-
dif.
Iustinianus
miraculo fa-
natur.

Per Sãctos
collatę sa-
nitates.

racula, quæ earum cultum comprobant; ut & vsum sanctarum imaginum semper in Ecclesia uiguisse, innumera exëpla attestantur. Et hoc anno nõ vulgare extat apud Sigebertum. *Hoc tempore*, inquit, *Iudaus quidam imaginem Saluatoris de Ecclesia sursum deponens, cum telo transiit, & eam clam in domum suam deferens, cum uellet flammis exurere, se sanguine imaginis cruentatum uidens, præ stupore eam abscondit. Quam Christiani requirentes & per vestigia sanguinis inuenientes, eam sanguinolentam receperunt, Iudæum uero lapidauerunt.*

li. r. de mir. S. Mart. c. 11.

lib. 4. c. 7. Sueui Reges Ariani in Hispan. p. miracula S. Martini Catholici fiunt.

Ingentia miracula ad reliquias S. Mart.

li. i. Mirac. S. Mart. c. 12.

Sueui Reges Ariani hæcenus Galliciam tenuerant, vsque ad Theodomirum, (qui a Gregorio Turon. Chararicus dicitur, idemque Miro, ut etiam filius, quorum progenina Theodo, & Aria uideri possunt, & in Concil. Bracharenf. Ariamirus, per errorem fuit appellatus, quod filij nomë fuit,) hicigitur ex huiusmodi occasione ad rectam fidem est conuersus, filio eius ad mortem ægrotante, audita fama miraculorum S. Martini, si uera sunt hæc, inquit, *discurrant usque ad eius templum fideles amici mei; multa munera deportantes & si obtinent filij mei medicinam, inquisita fide Catholica, quam ille credidit, credam, pensato ergo auro argenteoque ad filij pondus, transferte ad uenerabilem locum sepulchri.* Profecti cum muneribus orant pro ægrotato. Et reuerfi nunciant, se multas uidisse fieri ad Beati tumulum uirtutes, cur autem eius filius sanatus non fuerit, se ignorare. At ille intelligens non antea sanari filiam posse, nisi equalem cum Patre crederet Christum, in honorem Beati Martini fabricauit Ecclesiam, miroque opere expedita proclamat, *si suscipere miror uiri iusti reliquias, quodcumque sacerdotes predicauerint, credam.* Missis itaque alijs Legatis cum pluribus muneribus, partem pallij serici pensatam super beatum sepulcrum posuerunt & vigilata vna nocte, retulerunt grauius pensantem, multoquã ante, quod signum erat impetrationis, atque hæc reliquiæ dicebantur, quibus leuatis cum triumpho & pialmodia, carcere inclusi audientes Reliquias B. Martini transmitti in Galliciam, inuocato eius auxilio, custodibus diffugientibus, repagulis diffractis, omnes ad sacra pignora inspectante populo, accurrunt, osculantur, gratias agunt. Tunc, obtentis per sacerdotem a Iudice culpis, incolumes dimissi sunt. Gestatores læti ad propria redeunt, Rex & populi sacra pignora cum ueneratione excipiunt, fidem miraculis firmant, filius Regis sanus properat in occursum, Martinus quidam Sacerdos Dei monitu de regione longinqua aduenit, Sacerdotalis gratiæ accipit principatum, Rex cū omni domo sua, uerã confessus fidem, baptizatur & chrisimatur, squalor lepræ quo regio illa infecta erat a populo pellitur, sic ut non amplius quenquam contigerit, totque ibi tum factæ sunt uirtutes per Beatum Martinum ut enarrare perlongum sit, & populus in Dei amorem mirifice est incensus. Ex Greg. Turon.

Porrò hæc omnia contigisse ipsius Theodomini Regis exordio, satis ex eo colligitur, quod tertio anno Regni, totius suæ ditionis conuocari fecit Episcopos, & Concilium Brachari celebrari. Isid. in Chron. breuiter attingit hanc conuersionem.

Per hoc ferè tempus Vltrogotha Francorum Regina, magna pietate peregrinationem suscepit ad S. Martinum, ieiunijs uigilijs & largissimis elemosynis pramissis, ac post uigilatam noctem in orationibus, & lacrymis, dum Missas audit, subito tres cæci, longo tempore lumine priuati, illuminantur, accurritur undique, accurrit Regina, omnes stupent, Deum laudant & Beatum Martinum. Ex Greg.

Christi Ann. 561. Ioannis Pap. 3. Iustiniani Imp. 35. Post Consul Basilij 20.

Domnus Ioannes Episcopus Antiochenus moritur cum sedisset ann. 14. subrogatur in eius locum Anastasius, ex Monacho Montis Sinai, ex eo cognominatus Sinaita.

Post Theochium Ierosolymorum Episcopum, substituitur Ioannes cuius sedis tempus, & res gestæ obscuræ mansere. Licet alij Macarium iterum restitui, dicant.

Detectis insidijs in Iustinianum A. Belifarius in crimen adductus, bonis & dignitate

Belifarius in crimen cõ-

A

B

C

D

E

Christi Ann. Ioannis Papa.

Iustiniani Imp.

Post Consul.

562.

3.

36.

Basilij 21.

Religiosissimus Francorum Rex Childebertus sanctis operibus clarus, moritur, anno Regni 49. Aimois. a & Papyrius.

a lib. 2. c. 9. Childeberti R. obiit. b 7. ep. 111.

Præter nobilissimam Basilicam S. Vincentij, Parisijs, Hospitale domum pauperibus extruxit Lugduni, cuius est mentio in Concilio Aurelian. 5. cap. 15. celeberrimum Monasterium Arelate, de quo B. Greg. b Modoalense in quo S. Carilephus vna cum suis Monastica vitam summa excoluit diligentia, vt eius acta significant, apud Surium 1. Iul. & alia plura, quæ ignorantur.

Clotarius S. Maurum colit.

Clotharius, Childeberti filiabus eiectis, solus totius Francorum Regni Monarchia potitur. Ægrotans sanatur a S. Germano Episcopo Parisiensi. Fortun. in Vita, 28. Maij apud Sur.

c Greg. lib. 4. c. 20.

Clotharius Monarchiam Galliarum adeptus, cum alios sanctos viros, tum præcipue S. Maurum a S. Benedicto missum in Gallias ad vitam Monasticam propagandam coluit, & multa erga eius Monachos exhibuit pietatis officia. Acta S. Mauri.

d 4. c. 20.

Chramnus a Clotario patre receptus in gratiam, & rursus deficiens, profugus latet, cum vxore, in Britannia. c

Ratio inueniendæ Indict. currentis.

Ciuitate Turonica ante annum igne consumpta, & Ecclesijs desertis, hoc anno Basilica S. Martini per Vuilicarium & coniugem, soceros Chramni, qui ad eam confugerant, incensa, statim mandante Clotario restaurata, & statim cooperta est. Greg. d

Tempora capta numerari per Indictiones.

Scribebat hoc anno Paschalem computum Cassiodorus, & de Indictione ad inueniendam currente, ac de Epacta, alijsque ad Paschalis temporis computum spectantibus. In quibus singulis disponendis quam adamussim in omnibus idem ipse nostræ consentiat Annalium Chronographiæ, ipsum audi ista dicentem. Si nosse vis quotus annus est ab Incarnatione Domini Iesu Christi; computa 36. per 15. sunt 540. his semper adde 12. & fiunt 52. adde & Indictiones anni cuius volueris, vt puta, decimam, Vicies semel post Consulatum Basilij, lun. sunt 562. & c. ac paulo post, si vis scire, quota est Indictio, vt puta vicies semel post Consulatum Basilij lun. sume ab Incarnatione D. N. I. Christi idest 562. his semper adijce tria, fuit 565. Hæc partire per 15. remanent 10. decima est Indictio. hæc ipse.

De Aurelio Cassiodoro.

Nos igitur ab eodem Cassiodoro, hæc accurate tractantes, accepto hoc anno tradito, Indictionis inueniendæ, numerandæque modo, singulos post hæc annos Indictionis nota signaturi sumus, deficientibus enim iam nos Consulibus, opus est per Indictionum periodos deducere temporum supputationem. In quo illud monendû, quod & si numeret Cassiodorus ab Incarnatione, nos vero a Natali Domini, vnus idemque annus Domini est, cum nouem tantum menses intercedant ab Incarnationis tempore, vsque ad Natalem ipsius diem idemque annus sit sub Consulatu Basilij vicies semel signatus, vt etiam eum numeratum vide, a Cassiodoro, de quo quidem Cassiodoro pauca dicenda videntur, de multis, quæ de tanto homine dici possent.

e lib. 7. Ind. 1. ep. 31. & 33.

Aurelius Cassiodorus, decus Romanæ nobilitatis, vir doctissimus æque ac sanctissimus, a tempore Theodorici Amali Regis Italiae, usque ad Vitigem, florentissime, maioribus semper auctus honoribus, eorum regna, administravit. Is, post eorum casum, ad optatam tranquillitatis portum, in Monasterium a se extractum, quod ipse appellat Viuariensè siue Castellensè, se recepit, qui locus putatur fuisse apud Ciuitatem Scyllitanam, in extrema Calabriae parte, ubi famosus Scyllæ contra Caribdim, scopulus imminet, quod colligi posse uidetur ex S. Greg. e de quo ipse de diuin. Lect. c. 29. sic loquitur, quasi Viuariensè aptum esset Cœnobitis, Castellensè Anachoretis, ut vnus Monasterij duo essent nomina, & quasi membra distincta, cuius describenda sibi putauit esse utensilia, & in primis artificiosas lucernas quasdam, & Hologra.

A Præclarum ibi instituit bibliothecam, quam duobus libris Institutionum diuinarum lectionum descripsit. Præter aures Sanctorum Patrum varia scriptorum monumenta, recentiorum etiam lucubrationes recenset, auctorum, ut Dionysij Exigui, Epiphaniij, Bellatoris, Eugipij, Primasij, meminit & Mutiani viri disertissimi, cuius se opera vsum tradit vt 34. homil. S. Io. Chrysostomi in ep. Pauli ad Hebr. Latinitate donaret. Agit & de quodam Petro Abbate Tripolitanæ in Africa prouinciæ; cuius scripta dum recenset, S. Pauli Epistolas inquit, exemplis opusculorum S. Augustini subnotasse narratur, vt, per os alienum, sui cordis declarat arcanum, quæ ita locis singulis competenter aptauit, ut hoc magis studio Beati Augustini credas esse profectum, (an profectum.) Mirum est enim sic alterum ex altero dilucidasse, ut nulla verborum suorum adiectione permixta desiderium cordis proprii completere uideatur. Extat opus, sed Bedæ nomine. De Eusebio quodam sic meminit. De Didymo quod ferebatur (inquit Instit. lect. cap. 5.) mihi impossibile videbatur esse, cum legerem, nisi de partibus Africæ quemdam ad nos venire Eusebium nomine contigisset, qui se infantem quinque annorum excæcatum esse narrabat, &c. *Hic tantos auctores, tantos libros in memoria sua bibliotheca condiderat, ut legentes probabiliter admoneret, in qua parte codicis, quod prædixerant, inuenirent. Disciplinas omnes & animo retinebat, & expositione planissima lucidabat, & post, alia, de eius lucubrationibus, Quæ tamen adhuc Nonniana prauitatis errore detentum misericordia Domini suffragante, rectæ fidei credimus illuminatione ne complendum, ut quem scripturas suas animo fecit discere, in beatæ Catholica fidei integritate pollere.*

Cômét. ex Aug. in ep. Pauli, nomine Bedæ, alterius esse videtur.

B Sed iam ipsius recenseamus Cassiodori lucubrationes, quas in eadem collocauit bibliotheca, & quo ordine scriptæ fuerint, pernoscamus.

C Panegyricos Regibus atque Reginis dixit, in præf. Variarum.

Chronicum per breue, vsque ad Ann. Domi. 519. id Theodorico. Rege petente.

De rebus Gothicis lib. 12. Var. præfatione. id ipsum, & Iordanus, qui eos in compendium redegit,

Variarum epistolarum, lib. 12. collegit.

De Anima, præfatione eiusdem libri.

Psalms, hortatu summi Pont. interpretatus est in præfatione.

Item prouerb. Salomonis, in fine psalm. & cap. 5. diuin. lect.

Institutiones, quemadmodum diuinæ & humanæ debent intelligi lectiones, lib. 2.

D Expositionem in ep. ad Rom.

Artem Donati cum commentis & librum de Etymologijs & alium librum sacerdotis de schematibus collegit

Memoriale diuinæ scripturæ.

Breues explanationes in epist. Apost. Act. Apost. & Apocal.

De Orthographia anno ætatis 93.

De Grammatica: De Rhetorica, breue compendium.

De Dialectica, copiosius volumen.

De Arithmetica, De Musica, De Geometria, & Astronomia.

De Paschali ad extremum computo, hoc anno. An autem post hæc aliquid scripserit tantumque superuixerit incomptum, sed propè centenarium ex hac vita migrasset, ex dictis possumus opinari. Præterea autem historiam ecclesiasticam ex Socrate Sozomeno, Theodoro tripartitam contexuisse, iisdem auctoribus, vt ipse affirmat, ab Epiphano in latinum versis; ante 12. Variarum libros, testatur. Addidit de schematibus, & Tropis libros duos, quos habes ante libros de orthographia positos, sic qui vegetiorem ætatem in optima regni gubernatione vtiliter honorificeque consumpsit, nec in decrepita senectute; labores, ad res diuinæ conuersus, vel minimum intermittens, in suo Monasterio tandem sancto sine quieuit, ad Monasterij curam duobus Præfectis Abbatibus viris sanctissimis Chalcedonio scilicet atq; Gerontio; quorum alter Viuariensibus Cœnobitis, Castellensibus alter præfesset ibidem iunctis ana-

cheretis.

cheretis. Atque hæc de Cassiodoro, paulo latius quam per more, quod minus cognita, & minus obuia sint.

Christi Ann. 563. Ioann. Pap. 4. Iustiniani Imp. 37. Post Conf. Basil. 22. Ind. I I.

Cōsuetudo cum hæreticis quam per ricolosa.

Noui de fide tumultus ecclesiam Constantinopolit. perturbant, & Iustinianus, quæ sunt Põtificũ arroganter sibi sumens, in hæresim miserè præcipitatur. Quo modo id contingerit deinceps exponetur. Vbi semel pacis, & concordia ecclesie in eundæ velamẽto cepit Iustinianus Imperator cum hæreticis habere consuetudinem, quos procul pellere, & more Catholicorum Imperatorum in exilium mittere debuisset, plane accidit, vt eorum venena minus cautè vitarit: dumque aduersantes sibi, Romanos Pontifices (vt vidimus) auersari cepit, & persequi, factum est, vt tum maiorẽ fiduciam conciliaret hæreticis, tum etiam aduersus eos clamantium ora Orthodoxorum obstruxerit, ex quibus partes hæreticorum redditæ fuerint firmiores. Sed & quod ijdem essent inter se conflictantes hæretici, ab inuicem separati, æque factum est, vt (quod consuevit in ludis Circensibus) alteri ipsorum parti aduersus alteram, fautorem se Imperator addiderit, sicut magnis animis, summoque conatu aduersus Venetos, Prafinis stulte studuisse meminimus. Vtraque pars ex Eutychianorum secta progrediebatur, quarum altera corrupticolarum, seu Seuerianorum & Theodosianorum, dicebatur, quæ affirmabat Christum habuisse carnem corruptibilem, & passionibus, ex necessitate, obnoxiam: altera aphantardocitarum, siue incorruptibilium, vel Phantasiastarum, aut Gaianitarum dicebatur, quæ sic incorruptibilem, & passionum expertem penitus Christo carnem dicebat, vt tamen si voluisset eandem subijcere passionibus valuisset. Catholica autem ecclesia asserit; ita assumptam a Deo carnem passionibus, absque peccato, fuisse obnoxiam, ut tamen si voluisset, vel quando voluisset ab eisdem se liberum reddere potuisset, ac propterea huiusmodi naturales in Christo affectus non passiones sed pro passionibus Theologi nominauerunt, nempe, vt cum vellet ipse, tantum insurgerent, & si nollet, ne quaquam ipsi dominarentur.

Alterne factioni prae sententium additum est Iustinianus in hæresim. Duplex hæretica opinatio. Catholica sententia. Monothelitarum hæresis unde exorta.

Ex opinantibus Christi corpus incorruptibile deducebatur illud absurdum, vt vna tantum esset in Christo voluntas, ex qua sententia exorta fuit hæresis Monothelitarum, quæ post ecclesiam diu multumque vexauit. Ex sententibus esse corruptibilem, Catholica assertio sequebatur, vt sicut prædicantur in Christo duæ esse naturæ, ita pariter, & duæ voluntates affirmarentur. Quod autem hi ex necessitate Christum subiectum passionibus sentiebant, & ignoratiq; passionem ita illi in hæsisse putabant, vt quod nesciret sui natura, eadem nosse minime posset: (in quo a Catholica sententia discrepabant) hinc Agnitæ, dicti ab ignorantia, qua æque, ac nos, Iudicij diem, Christum ignorasse stulte affirmarent.

Iustinianus sibi arrogas que sunt episcoporum hæreticorum. a 4. cap. 38.

Iustinianus igitur, vt semel imbibit de incorruptione sententiam, ita ebrius factus est, vt mente motus, non more maiorum Orthodoxorum Imperatorum consulendam sibi putarit Apostolicam Sedem, aut saltem Concilio aliquo Prouinciali explorandam episcoporum sententiam; sed quid de ea vellet sententia, vt vniuersa Catholica sentiret ecclesia, scripserit edictum de quo ista Euagr. *Iustinianus edictum scripsit, quo asseruit Corpus Domini non fuisse obnoxium inuicem, neque affectionum illarum, quæ naturaliter insita sunt, in que nullam incurrunt reprehensionem, particeps esse, & Dominum eodem modo ante passionem comedisse, quo post resurrectionem comedit, & corpus eius sanctissimum nullam conuersionem mutationemue, vel ex formatione qua in matrice facta est, vel ex voluntarijs naturalibusue affectionibus accepisse, imò ne post resurrectionem quidem.* Hæc ex eius promulgato edicto summatim est complexus Euagrius. *Quibus (pergit Euagr.) opinionibus vt sacerdotes, & episcopi vbi que assentirentur, compellere instituit. At omnes se Anastasij episcopi Antiochia sententiam expectare respondendo, primum illius conatum depulerunt.* Describit autem ibi Anastasium Euagr. magnum planè quendam, & admirabilem virum sanctitate, & do

cap. 39. Anastasius

A Strina spectatissimum; qui Iustiniano per litteras libere, & apertè contradixit, & tū perspicue, tum diserte ostendit Apostolos, & Sanctos Patres confessos esse, atque adeo tradidisse corpus Domini interneconi obnoxium esse, & affectionum, quæ sunt natura in aninis impressæ, quæque reprehensione carent, participem. eodem modo etiam Monachis maioris, & minoris Syriæ de hac re sciscitantibus sententiam, respondit: omnes confirmavit mentes, ad certamen ineundum præparavit: In ecclesia denique lectitavit quotidie illam Pauli, vasis electionis, sententiam, *Si quis vobis enā gelizauerit, præter id quod accepistis, etiam si Angelus de celo sit, anathema esto.* Quibus omnes, paucis exceptis, assensu, simile studium erga fidei defensionem declararunt. At Iustinianus exilium omnibus episcopis contradicentibus comminatur. *Idem verò Anastasius (pergit Euagr.) cum accepisset Iustinianum velle ipsum in exilium mittere, scripsit ad Antiochenes orationem, qua eorum animos in fide confirmaret; quæ certè, cum ob sermonis elegantiam, tum ob crebritatem sententiarum, tum ob testimonium a sacris literis petitorum, frequentiam, tum denique ob historiam, quæ tam commode in ea narrata est, optimo iure sine per magnificanda est,* hæctenus Euagr. At egregiū tāti viri opus hæctenus latere dolendū est. At Deus Imperatorè de tanto lapsu nō præterminis aliquo admonere flagello, si quidē CP. is hoc ipso anno conflagrauit, eodēq; incendio, præcipuè domus Hospitalis Sanfonis, & cōplura alia ædificia ac monasteria, & ecclesiæ conflagrarunt, iamq; tertio trium annorū spatio, hoc passa. Cedrenus.

episcopus
Antioch.
qualis, &
quantusvir.

B Dum Imperator in Oriente a fide deficiens Catholica Orthodoxos persequitur, in Occidente, qui erat hæreticus, ad fidem conuersus, Rex colligit Catholicos episcopos, per quos Concilium celebrat, quo damnentur hæreses cum hæreticis, si quidem hoc anno, tertio Theodomiri BRACHARENSE CONCILIVM PRIMVM in Galicia celebratur, cui episcopi octo subscripsere. Canones 40. statuti.

C Prefuit Synodo Lucretius Bracharensis episcopus, qui successit Profuturo, præcessit autē Martinū: in ea omnia acta, & definita, ex præscripto, & instructione Sedis Apostolica, epistola data a Romano Pontifice ad Profuturum, quæ ibi extat. Primum omnium damnata est hæresis Priscillianistarum, & aliarum hæresum errores capitibus decem, & septem: & 22. cap. quæ ad ecclesiasticam spectant disciplinam statuta. Inter cetera cap. 22. Item placuit vt eodem ordine Missæ celebrarentur ab omnibus quo Profecturus quondam huius Metropolitanæ ecclesiæ episcopus ab ipsa Apostolica Sedis auctoritate accepit scriptum, & cap. 32. Item placuit, vt quicumque in Clero cibo carniū non vtuntur, præcipitanda suspicione Priscillianæ hæresis, vel olera cocta cum carnibus tamen propulsare cogantur, Quod si contempserint, secundum quod de talibus sancti Patres antiquitus statuerunt, necesse est pro suspicione huius excommunicatos ab officio omnimode remoueri.

D Et ex cap. 36. obserua hæctenus perseverasse veterem vsū ne in ecclesijs corpora defunctorum sepelirentur, sanctorum tantummodo Martyrum, vel Confessorum sepultura ecclesiæ tum temporis seruabantur.

Christi Ann. Joann. Pap. Iustiniani Imp. Post Basil. Consul.
564. 5. 38. 23. Indict. 12.

E Iustinianus a Theodoro illo nequissimo Cesareæ in Cappadocia Archiepiscopo Origenista, & Eutyehiano, & Orthodoxum mentiente, eo inquam, qui Tragediā de tribus capit. in Ecclesiam inuexit, in errorem inductus, & specioso & per honorifico incorruptibilis nomine deceptus, quasi dignius esset Christi corpus asserere in corruptibile, quam corruptibile, execrabilem & detestabilem hæresim in ecclesiam inducere omni conatu, & molimine nitens, cum uideret omnes sibi Patriarchas & multos Episcopos resistentes, minis, exilijs, & proscriptionibus eos aggreditur in suam trahere sententiam. Eutyehium igitur in primis Episcopum Constantinopolitanum ab ecclesia sua abstractum in alia ac alia loca, ac demum Amaseam in suum Monasterium relegat, per quem Deus, & in itinere, & ibi plurima & ingentia edit

Iustinianus
trahitur in
hæresim.

In eadē tra
here molie
Patriarchas
& epōs, per
exilia, & p
scriptionses.

miracula, non tam ad eius comprobendam sanctitatem, quam ad fidei Catholicæ veritatem quam tuebatur, & pro qua patiebatur, testificandam, quæ rerum eius gestarum scriptor, eius Minister Eustathius luculenter describit.

Eutychio subrogatur Ioannes cognomento scholasticus, ex Apocrifario Ecclesiæ Antiochenæ, homo plane seruus gloriæ & nundinator rerum sacrarum, quique prærio adulationis eam mercatus est dignitatem.

Confligunt
Pater & Filius.

In Occidente Chramnus cum Clotario patre, Rege Francorum, confligens, captus, strangulatur, & in casula cum vxore, & filiabus incenditur, digna illas quoque poena prosequente, quæ eum ad rebellandum impulerant, & quarum occasione incensa fuit Turoni Basilia S. Martini, ex Turon.^a

a de gest. fr.
c. 20.

In reditu ex Britannia Clotarius S. Medardum Nouiomensem Antistitem celeberrimum ægrotantem inuisit, cui defuncto, mox eorum certissimo qui aderant testimonio cæli aperti sunt, & diuina luminaria ferè per duarum horarum spatium ante sancti apparere præsentiam, de tenebris eum transitorijs ad lucem designantia, pro certo transisse perpetuam. Extulit eum Rex Clotarius feretro humeros subiciens, & successionem transferendum curauit, nobilem illi ædificaturus Basilicam, & Monasterium, quod, eo mortuo, filius eius Sigebertus perfecit, quod caput & primum totius Galliæ Sanctus Gregorius esse voluit, & priuilegia a Ioanne Papa collata confirmauit, & alia addidit.^b

Clotharius
pie S. Medardum humeris intumulandum
b ep. 32. li. 12.

De egregia sanctitate S. Medardi, atque miraculis, Fortunatus, qui res eius gestas persecutus est, apud Sur. 8. Iun. & in Carm. elegiaco de eodem.

Eodem die excessit ex hac vita S. Gildardus episcopus Rothomagensis, eius frater: quos eodem die natos, sacratos, & sepultos, testatur Martyrol. 6. Ian. & Audonus hoc carmine.

HI SVNT GILDARDVS, FRATRES GEMINI, ATQVE MEDARDVS
VNA DIES NATOS VTERO, VIDITQVE SACRATOS; ALBIS INDV-
TOS, ET AB ISTA CARNE SOLVTOS.

Christi Annus
565.

Ioannis Pap.
6.

Iustiniani Imp.
39.

Ind. 13.

Iustinianus Imperator antequam edictum illud promulgaret, cum Anastasio Episcopo Antiocheno, & eius sacerdotibus exilium indixisset, ex improposito percussus, cum 38. annos, & mensis octo regnasset, ex hac luce migravit: & cum omnia turba, & tumultu compleuisset, mercedem his debitam, in extremo uitæ suæ tempore reportasset, ad supplicia, iusto Dei Iudicio, apud Inferos luenda, profectus est. Ex

c 4. c. 40. &
5. c. 1.
lib. 17. c. 31.

Euagr. c Nicephorus autem, qui longe post nixit Iustin. inquit, cum Anastasij Sacerdotumque eius, qui eodem cum illo ardore flagrabant, exilij libellum dictaret, inuisibili istius plaga, ex hac uita excessit; illum tamen extremo illo spiritu facti poenituisse, inuisisse Eutychem ab exilio reuocari tradit. quod ex eo forte argumento deduxit, quod, non, sicut aliorum hæreticorum, eius nomen abrasum fuit & sacris tabulis, siue quod Patres sextæ Synodi, & alij elogio Catholico homine digno, & pietatis titulo reperiuntur eius memoriam profecti, nam S. Gregor. Papa cum eundem nominat, Imperatorem pie memoriæ Iustinianum appellat: ^a Sed accipe de eodem

d li. 2. ep. 10.
li. 3. ep. 4. li.
7. ep. 12. 6.

Imperatore in Synodo Romana ab Agathone Papa pronunciatum præconium: in epistola enim ad Heraclium & Tiberium Imperatores, post recitatos sanctos Orthodoxos episcopos, qui aduersus hæreticos pro fide Catholica certamen inierunt, mox de Iustiniano hæc subdit. *Et præ omnibus emulatur vera & Apostolica fides, pia memoria, Iustinianus Augustus, cuius fidei rectitudo quantum pro sincera confessione Deo placuit, tantum Rempublicam Christianam exaltauit. Et uique ab omnibus gentibus eius religiosa memoria ueneratione digna censetur, cuius fidei rectitudo per augustissima eius edicta in toto orbe diffusa laudatur: quorum unum, quod ad Zoilum Ale-*

Elogium Iustiniani.

A *xandrinum Præsulem aduersus Acephalorū heresim missum est, pro Catholica fidei rectitudine satisfacere sufficiens, cum hac nostra humilitatis suggestionē, vestra tranquillissima Christianitas dirigentes offerimus, &c. extat recitata in Synod. 6. Act. 4. Et in alia rursus Epistola ad eosdem Augustos, Roma, ex Syn. 125. episcoporum missa, ubi Theodosij Magni atque Marciani, fidei Catholicæ præstantiam prædicauit, hæc de Iustiniano mox infert, cum præfert ipsdem. Sicut extremi, præstantissimi tamen omnium Magni illius Iustiniani, cuius ut virtus, ita & pietas omnia in meliorem ordinem restaurauit: cuius instar fortissima vestra clementia principatus, virtutis quidem conatibus Rempublicam Christianam tuetur, & restaurat in melius pietatisq; studijs Catholica succurru Ecclesia. Hæc ex Agathone.*

B *Quod enim quæ de eius heresi iactarentur, nullis constarent edictorum ipsius publicis monumentis (nam etsi scripsit, non tamen, vt vidimus ex Euagr. promulgauit de heresi Imperator edictum) & contra, eiusdem Imperatoris fides Catholica plurimis promulgatis sanctionibus probaretur, nil præterea de eo sentiendum, quã suis ipsius scriptis reperiretur expressum, idem Romanus Pontifex existimauit. Cuius sententia, non ex populari clamore, sed potius ex certa scriptorum testificatione proferri debet, sed nec irrogata in Orthodoxos exiliorum supplicia, eum omnino conuincebant hæreticum, etsi iniustum arguebāt, atque sacrilegum: sicut nec cum Vigiliū Papam eadem pena multauit. præsertim vero cum de exilio Eutychiej Episcopi culpam visus fuerit deleuisse, dum eum ex testamento, (vt Niceph. ait) reuocandum constituisset, propterea igitur eius memoria haud adeo infamis posteris sed honorifica mansit, Nam audi eundem de his Nicephorum.*

C *Ioannes Chalcedonij filius. Episcopus CP. nus Alexij Comneni aetate, in ipso Sophia templo quotannis magnificè memoriam eius celebrauit, pop. vniuerso ad rem diuinam coacto. Memoria eius Ephesi quoque in Ecclesia S. Ioan. culta, quam Ecclesiam Iustinianus ipse construxerat. In magnifico monumento ab ipso lapide sardio in Apostolorum templo constructo, sepultus est ad dexteram in eadem ingredienti partem.*

D *Veruntamen secundum irreuocabilem illam Dei sententiam, quæ de omnibus reperitur pronūciata defunctis, OPERA ENIM ILLORVM SEQVUNTVR ILLOS, eadem ipsa quæ hinc secuta sunt Iustinianum, perpetuum fere bellum Ecclesiasticū, quod nutriuit, & accensum reliquit, sacrilegiorum immensitas, in Vigilium præcipue Romanum Pontificem, & Eutychieum CP. num Episcopum; crudelitas in ciues innocuos, & immensa quædam & inexplebilis auaritia, vehementer clamant in eum. Et de innumeris Ecclesijs & alijs locis pijs quibus orbem fere repleuit. sic Euagr. ^b ea sanè inquit, pia Deoque accepta essent, si modo vel ille, vel alij, qui talia moluntur de suis ipsorum bonis efficienda curarent, suæque vitæ actiones uacuas a sceleris labe, tamquam hostiam Deo offerrent. De turpi, & absurda eius auaritia legendus est ipse Euagr. eius ipsius temporis scriptor: cui consensisse videtur & Procop. qui quem sæpe ante laudarat, postea scripto volumine, tam ipsum quam Theodorum coniugem magnopere vituperauit, vt apud Suidam notatum habetur.*

E *Cæterum, quæ ab eo iuste pieque restituta vel sancita reperiuntur, vt Dei munus, Christianitas non refugit; sicut nec Ethnicorum, eorundem Christianorum persecutorum leges iuste decretas. Hinc S. Gregorius Roman. Pontifex, in moderandis etiã rebus Ecclesiasticis, vtitur eiusdem Imperatoris Constitutionibus easque citat, sicut & aliorum Christianorum, atque etiam Gentilium Imperatorum & Iureconsultorum. Quæ vero præter ius fasque idem Iustinianus suis sanctionibus obseruanda præcepit, Catholica Ecclesia respuit, vt quæ sibi super Ecclesias personasque Ecclesiasticas arrogare præsumpsit, quæ de vlturis constituit. Sed in his consulendus Alcuius Parergon 6. cap. 20. cui tamen non in omnibus videtur assentiendum.*

Quod verò spectat ad ipsius Imperatoris scripta, seu potius aliorum lucubrationes, suo ipsius nomine promulgatas; præter illa, quæ sunt recensita de fide edicta, Isidorus de eodem ista habet. Iustinianus Imperator quosdam libros de Incarnatione Domini edidit, quos etiam per diuersas provincias misit. Condidit quoque Rescriptum contra Illyricanam Synodum, & aduersus Africanos Episcopos, in quo tria capitula dam-

a lib. 17. c. 31. & 33.

Quæ opera damnât Iustinianum.

b 4. ca. 29.

Ad finē ca. 29. lib. 4.

Procopij vituperatio Iustiniani & Theodoræ AA.

nare contendit, &c. cap. 13. Sed ne quis ex ijs redarguat Suidam, qui illum imperiti-
literarum, ac plane analphabetum fuisse (quod sane permirum est, affirmat) tot scri-
ptorum auctorem; Nam sicut Triboniani fuerunt ciuiles leges, ita & Theodori Cæ-
sariensis scripta, quæ suo nomine vulgari voluit.

Iustiniano defuncto, Iustinus ex forore, Vigilantia nomine, & patre Dulcissimo, ne-
pos, cuius vxor Sophia, Theodoræ neptis erat, ex Curopalata & Cæsare iam ante di-
cto, cepisset Imperium. Ex Victoris Tunnenfis Chronico, & Corippo Africano Græ-
matico, qui Iustini laudes carmine cecinit. Illi Eutychius Episcopus ante ferè trien-
nium imperaturum eum prædixerat (vt ait Eustathius in vita S. Eutychij, cuius ta-
men tardius, quam par erat, est recordatus, non ante duodecim annos, reuocans illi
ab exilio, cum iam intrusus Ioan. Scholasticus mortuus esset.

Apud Sur-
6. Apr.
Iustinus tar-
de recorda-
tus Euty-
chij, qui illi
prædixerat
Imper.

Iustiniani
auaritia cõ-
firmatur.

Iustinus, non prius insignia accipit Imperij, quam ad templum progressus, pias
fudisset preces; post benedictus à Patriarcha Ioâne, & Coronatus, & in solio colloca-
tus, acclamationibus absolutis, orationem habiturus ad populū frõtem cruce signat.
conquesto populo de iniustis exactionibus, & debitis non solutis, Iustinus sua cuiq;
reddenda præcipit, & æs alienum Iustiniani dissolui iubet. quæ omnia confirmant ab
Euagrio dicta de eius auaritia. Præter hæc etiam de cauendis delictis Iustinum popu-
lum admonuisse tradit, vt alia, Corippus in poemate; sed nec prætermisissè quæ ad
Ecclesiarum statum pertinere videbantur, testatur Euagrius; qui, vbi plura præceden-
tibus consentientia narrauit, hæc addit: At primum dat mandatum, ut omnes Episco-
pi & Sacerdotes, qui ex omnibus locis in vnum CP. lim. conuocati erant, ad suas ip-
sorum dimitterentur Sedes, vt consuetos cultus Deo sancte religioseque adhiberēt,
monens ne quisquam, quod ad fidem pertineret, nouare moliretur, atque istud quidē
eius factum in laude ponendum est. hæc Euagr.

Iustiniani
funus.

Describit deinceps idem Corippus Iustiniani funus curatum. solemnè in primis &
celebri pompa luminarium, præcedentibus Leuitis, cum psalmodia, quæ insinuât ue-
terem Ecclesiæ Catholicæ consuetudinem, in celebritate funerum fidelium defuncto-
rum, per singula tempora, vsque in præsens, religiosissime propagatam. Sed de fune-
re Imperatoris, ad aliud Regis funus transeamus.

Clotharius
moritur.

Clotarius Rex Francorum, visitato S. Martini sepulcro, cum multis muneribus &
cum grandi gemitu implorata per S. Cõfessoris intercessionem, de replicatis suis cul-
pis, diuina misericordia, regressus, anno quinquagesimo primo Regni sui, post vnum
decurentis anni diem, quo Chramnus eius filius fuerat interfectus, Compendij, ex
febre moritur, & a quatuor filijs, Sueffionis sepelitur, ad Basilicam S. Medardi, quam
post Sigibertus filius eius extruxit. Ex Greg. Tur. ^a qui ait eū dixisse, cum grauius
vexaretur a febre. Vah quid putatis? qualis est ille Rex cælestis, qui sic tam magnos
Reges interficit?

a 4. cãp. 21

Quatuor
fratres, Re-
gnum inter
se partiunt.

Defuncto Clotario quatuor eius filij inter se partiti sunt regnum, Charibertus re-
gni Sedem tenuit Parisijs: Chilpericus Sueffionis: Guntheramnus Aurelianis: Sige-
bertus Rhemis. Porrò horum omnium religiosissimus habitus est Sigebertus, qui sta-
tim ab exilio reuocauit S. Nicetium a Clotario in exiliū anandatum, quod ille vni
Diacono se sequenti, & professio se eum nunquã deserturum, cum ab omnibus alijs Ep-
iscopis & Clericis destitutus esset, reuelauit. *Quia, inquit, hæc dixisti, dicam tibi, quæ
Domino reuelante cognoui. Cras enim in hac hora, & honorem recipiam & Ecclesiæ
meæ restituar. Hi autem qui me deliquerunt cum magno pudore ad me confugiens.*
quod & ita euenit. Ex Greg. de Vita S. Nicetij.

b 1. cap. 4.
c 4. ca. 26.
d De glor.
Conf. c. 79.

Hoc eodem anno (quo nimirum Iustinianus Imperator est mortuus) pestis illa ve-
hemens, inguinaria dicta, vniuersam inuasit Italiam, peruasitque etiã regiones Bo-
reales, de qua magna, & horribilia habet Paulus Diaconus de Gest. Lõgobardorum, ^b
hæc plane pestis illa fuit, cuius S. Gregorius Papa meminit in Dialogis. ^c De eadem
grassante in Gallijs meminit & Greg. Turon. ^d qui in primis, quomodo Rhemenfis
ciuitas fuerit liberata, describit, cum lues inguinaria populos primæ Germaniæ deua-
staret, & omnes in terrore essent. Rhemenfes cum cereis & psalmis ad Sepulchrum
S. Remigij per totam excubant noctem, remedium flagitantes, mane hoc addunt am-

A plius, Deo reuelante, assumpta palla de Beati Sepulchro, compositam in modum feretri, accensisque super cruces cereis cantantes circum eunt Urbem cum vicis nec pretereant vllum hospitium, quod non hac circuitione concludant. Quid plura? non post multos dies fines eius ciuitatis lues aggreditur memorata, nec tamen intra terminos, quo eius beati pignus accessit, ingreditur, imò etiam, quæ in principio peruaferat huius virtutis repulsa, reliquit.

Et de Treuerentis ciuitate per S. Nicetium item liberata, idem Greg. in eius vita. *Cum autem lues inguinaria Treuericorum populum in circuitu ciuitatis valde vastaret, & sacerdos Dei, pro omnibus commissis Domini misericordiam imploraret assidue; factus est sonus de nocte magnus, tanquam tonitruum validum super pontem annis, ita ut putaretur Urbs ipsa absorberi. Cumque omnis populus exterritus in lectulis resedisset, letiferum sibi interitum operiens: audita est in medio vox vna ceteris clarior, dicens. Et quid hic, socij faciemus? Ad vnam enim portam Eucharis sacerdos obseruat, ad aliam Maximus excubat, in medio versatur Nicetius: nihil hic ultra prauale re possumus, nisi sinamus hanc urbem eorum iuicium. Hac audita voce statim morbus quiescit, nullusque ab eo ultra defunctus est. Unde non ambiguntur virtutem memorati Anistitis fuisse defensam.*

Quomodo etiam precibus S. Galli episcopi pop. Aruernensis sit liberatus, ea peste circumquaque seuiante, prosequitur Greg. in hist. Francorum, ^a & in vita S. Galli.

B Columbanus presbyter, & Abbas de Hibernia veniens in Britanniam, Pictones septentrionales verbo, & exemplo ad Christi fidem conuertit, vnde & præfatam Insulam ab eis in possessionem Monasterij faciendi accepit, vbi & ipse post 30. annos, quæ in Britanniam venerat, sepultus est. Ex eo Monasterio, quod Insulanum dictum fuit & alio, quod reliquerat fundatum in Hibernia, plurima alia propagata sunt, in quibus omnibus Insulanum, in quo ipse requiescit, principatum tenet. Habere autem solet ipsa Insula Rectorem semper Abbatem presbyterum, cuius iuri & omni prouincia, & ipsi etiam episcopi, ordine inusitato, debeant esse subiecti, iuxta exemplum primi Doctoris illius, qui non episcopus sed presbyter extitit, & Monachus, de cuius vita, & verbis nonnulla a discipulis eius feruntur scripta haberi. Ex Beda in Hist. Angl. ^b

a 4. cap. 5.

b lib. 3. c. 4.

Christi Annus

Ioannis Pap.

Iustini Iun.

Iustino Consul.

566.

7.

Imp. I.

Ind. 14.

D Intermissum iam diu Consulatum in se renouans, populum exhilarauit, donatio dato, Kal. Ian. more maiorum, Templo adito, preces & vota persoluit: ingentia donaria obtulit, & fidei professionem, pro more, edidit. Ex Corippo 2. de laud. Iustini.

Ad stabiliendum Imperium Edictum de fide Catholica edidit, in cuius fine, *hortamur vos omnes inquit, imò vero etiam obsecramus, ut in vnam eandem Catholicam, & Apostolicam ecclesiam coalescatis, (& paulo post) & nemo de reliquo vllas de causa vel de personis Trinitatis, vel de vlla syllaba in ea comprehensa digladietur, &c.* Ex Euagr. ^c qui pergit. Huic edicto quamquæ consensere omnes, illudque, sicut vera fides poscit, editum dixere, membra tamè ecclesie, quæ opinionum varietate dilacta erant, minimè fuerunt ad concordiam reducta; propterea quod edictum plane, & apertis verbis significarit vnam consuetudinem in ecclesijs firmam, & minime nouatum hætenus mansisse, & in posterum temporis mansuram.

Facto tam præclaro Imperij fundamento, edicto fidei Orthodoxæ, ingenti concepto animo, barbaros ingruentes non extimuit, & Gagani Auarum Regis legatos missos ad exigendum annuum tributum a Iustiniano pendi solitum, ne Romanos vexarent, non modo dare renuit, sed bello etiam eos se persecuturum minatus est, si quid contra Imperium tentarent.

Photius in sua Bibliotheca, dum agit de Theophanis Byzantij historia, inter alia, mentionem habet de legatione Turcarum missa vna cum donis ad Iustinum ipsum,

Stabilimentum Imperij Catholice fidei professio.

e lib. 5. c. 4.

Veræ fidei professio magnos animos addit.

Turcarum mentio qui

& Massagetar.

qua peterent, ne susciperet Auaros barbaros ipsis infestissimos. aitque de Turcis, fuisse populum habitatem apud Tanaim, versus Euri partem, eosdemque antiquitus appellatos Massagetas a Persis ipsorum lingua Chermichiconas. Hæc Photius ex Thophane.

a 5. cap. 1. Praui Iustini mores:

Idem ad sedandos obortos Alexandriae tumultus, occasione diuersarum sectarum inter se altercantium, Photinum Belisarij priuignum misit, simulque munera ecclesijs offerenda dedit sumptuosa. Miscellæ auctor.

Præclara hæc, & magna laude digna, sed tanto indigniora, quæ de eo habet Euag.^a Verù quo ad vitæ eius rationem attinet delicijs reuera defluxit, & mollicie in voluptatibus obscenis volutatus, alienæ pecuniæ adeo ardentem appetens, uti omnia iniqui questus gratia diuenderet: inò vero etiam ipsa sacerdotia, diuinum numen minime reuerens, plebeijs hominibus venalia palam exponeret. hæc Euagr.

Improbè Iustini sanctio nes.

Porro incontinentis animi primum illud, publica lege sancita, hoc anno Kal. Ian. dedit indicium, dum pœnas Iustiniani legibus aduersus illicita coniugia contrahentes, sanctitas, silere voluit, atq; ita coniunctos ab inuicem minimè separauit. Sed his etiam deterior, Constitutio, hoc eodem anno, mense Septembris lata, qua communi coniugum consensu dissolui matrimonium posse sanciuit. Extat ipsa Constitutio male inter Iustiniani Nouellas relata 140. Apud editionem quidem Antecessoris suo auctori Iustino tribuitur.

b Iustini Nou. Cõst. 3. apud Iul.

Mirum quidem est, quomodo episcopi non restiterint tam indignè legi, Christiano homine. Quid porro Ioannes Romanus Pontifex egerit, non constat, cum omnia ferè eius rerum gestarum monumenta perierint, nisi quod a suis maioribus minimè degenerasse credibile est.

Cum in Concilio Parisiensi statutum esset neminem admittendum ad episcopatum, quem Regis auctoritas, absque Canonica electione, intruderet; sed quem Clerus eligeret, & episcopi prouinciales vna cum Metropolitano probarent: Leontius Burdegalenis episcopus, collecto collegarum Concilio Santonis, inter alia decreta, Emerium episcopum Santonensem a Clotario Rege eo modo in episcopatum, regia auctoritate intrusum, Sede priuauit; quod cum Chariberto Regi nunciatum esset, ira fremens, nunciū presbyterū a suis conspectib. extrahi iussit, & plaustrò spinis suppleto imponi desuper, & in exiliū pro trudi præcepit, dicens. *Puas ne, quod non est desuper quisquam de filijs Clotarij Regis, qui patris facta custodiat, quod hi episcopum quem voluntas Regis elegit, absque nostro iudicio proiecerunt?* & statim electis viris religiosi episcopum loco restituit; dirigens etiam quosdam de Camerarijs suis, qui exactis a Leontio mille aureis, reliquos iuxta possibilitatem damnent episcopos, & sic patris vitus est iniuriam. Ex Gregor.^c Atque hæc quidem Tyrannicè Rex. Permanisse quidem Emerium in Santonensi episcopatu eundemque reconciliatum fuisse Leontio colligi videtur ex carmine Fortunati de Basilica S. Bibiani Santonensis lib. 1. Carm.

c lib. 4. c. 26

Leontius ex coniugato eps Burdeg.

Hic Leontius 13. numeratur a Fortunato lib. 1. Carm. Burdegalenis episcopus, qui nobilissimo ortus genere, diuitijsque pollens, & egregijs animi virtutibus exornatus, coniugatus licet, inuitus, ad eius ecclesie episcopatum assumptus est, nomen coniugis Placidina, ex Imperatorio stemmate præcreata, quæ optimis composita moribus, etsi diuisa corpore a Sancto Viro, in hæsit tamen ipsi in bonis operibus comes indiuidua. Extitit vero, & Placidina virtutis amula, soror ipsius, nomine Archima, quæ & ipsa iuncta coniugio, Apollinari viro suo, ut episcopus crearetur indulsit, pariterque ad construenda sanctis Martyribus templa se contulit, ut ex Greg. habetur, ubi agit de S. Martyre Antoliano. In actis quoque sancti Maclouij episcopi in Britannia, frequens est mentio de eodem Leontio. Apud Sur. 15. Nou. cap. 21. ad 25. Quæ superior dicta sunt de ipso, & Placidina, habentur ex Fortunati carminibus; qui & præclarum eius sepulchro Epitaphium affixit. Hic Iunior Leontius dicendus est, respectu alterius item Burdegalenis episcopi eque nobilitate, & vitæ sanctitate conspicui, cuius epitaphium extat apud Fortunat. lib. 4. nouæ editionis a Theodosio scriptum, eo forte de quo apud Sidonium mentio.^d

De glor. Mar. c. 65.

d lib. 6. ep. 3
e lib. 7. ep. 6.

Dolo Schismaticorum, falso ad Hibernos rumore perlato a Quinta Synodo pecca-

A tum esse in sacrosanctum Chalcedon. Concilium, quasi, Trium damnatione Capitulorum damnasset pariter quæ in eadem Synodo statuta essent, ardentissimo zelo, sed non secundum scientiam, insurgunt omnes episcopi, & recedentes a Romana ecclesia, quam etiam V. Synodum comprobasse acceperant, schismaticis se iungunt, & pro defensione trium capitulorum acerrime pugnant; & ut in remotissimis degentes partibus, ad quas lux veritatis non facile perueniret, vsque ad sancti Gregorij M. Pontificatum in schisma perseverant. Ex epist. S. Greg. 36. lib. 2.

B Anno 163. (inquit Greg. Turon. de miraculis S. Martini) post assumptionem sancti, & prædicabilis viri Beati Martini Antistitis, regente ecclesiam Turonensem sancto Euphronio episcopo, anno septimo, secundo anno Sigiberti gloriosissimi Regis (concordat his optimè posita Chronographia ab obitu sancti Martini, quem decessisse diximus A. D. 402. quibus si addas ann. 163. exactos, efficias 565. exactos, inchoato sexagesimo sexto) pergit narrare ipse Gregorius, cum grauius ægotans, inuocato Beato Martino, aliquantum conualuit, & suscepta peregrinatione ad eius sepulcrum, cum in via recidisset in morbum, & ad reditum comites hortarentur, agrè tamen, ad illud bona spe confirmatus animo, peruenit, & tertia nocte, quàm illuc peruenierant, vigilata, sanus & incolumis, non ipse solum, sed & Armentarius vnus e clericis ipsius, qui omnem sensum perdididerat, sicut nihil penitus aut intelligere, aut agere posset, euaserit. Pergit cap. 34. referre, quod cum tres cereolos pro benedictione beati Sepulcri portassent, multas per illos uirtutes Deum super phreneticos, & alios infirmos effecisse; & unum è multis miraculum profert, quod cum de sancta illa cera posuisset super arborem in agro, quem quotannis grandio vastare consueuerat nunquam amplius illum attigerit, & cap. 35. fide commonente, inquit, quidam ex nostris lignum venerabile de cancello lectuli a Monasterio sancti, me nasciente, deculerat, quod in Hospitio suo, pro saluatione, retinebat. Sed cum cepisset familia eius agrotare, in diesque labi in deterius, nec penitus sciretur quid esset, homini per visum dictum est, lignum, quod de lectulo Domini Martini tulisti, negligenter hic retines, ideo hac incurristi; sed uade, mone, & defer illud Gregorio Diacono (ipse semet qui scripsit hac) & ipse secum retineat. quod ego summa ueneratione collectum, loco digno reposui, & sic omnes in domo eius sanati sunt.

C Vigebat maxime per hoc tempus in Gallia sacrarum reliquiarum cultus, præcipue vero Sancti Martini cuius miracula collegit Gregor. & quatuor libris distinxit. Venantius vero lib. 10. Carminum ad Childebertum & Brunehildem Reginam scribit, famam eius miraculorum totum occupasse orbem. Et cum huiusmodi Theauris Gallia abundaret, aliunde tamen studiosè perquirebant. Hinc est quod diximus Sanctum Germanum Episcopum Parisiensem in Orientem profectum, his diuitijs locupletatum domum rediisse: sed & S. Regina Clotarij Regis quondam coniux clarissima, Radegundis, his ipsis temporibus sæpius legatos misisse reperitur in Orientem, ad perquirendas sanctorum reliquias, ut est in eius vita a Bandoninia uirgine fidelissime scripta, quæ cum ea in Monasterio coaluit, apud Surium 13. Aug. Ea igitur incensa desiderio Sanctarum reliquiarum, cum audisset Ierosolymis S. Mamantis, seu Memetis Martyris sacros artus quiescere, legatum ad Patriarcham misit, qui peteret. *Eius preces, inquit Brandonia, uir Dei benigne admittens, orationes populo indixit, cupiens nosse Dei uoluntatem. Tertio die missa celebrata ad Beati Martyris sepulcrum, cum omni populo accessit, altaque uoce, & plena fide dixit, obsecro te, confessor, & martyr Christi, si uera est ancilla Dei, Beata Radegundis, innorescat genibus potentia tua, permittasque de pigrioribus tuis mentem fidelem accipere, quod petiit. Oracione completa cum populus omnis respondisset Amen, uenit ad S. Sepulcrum semper beata fide pronuntiatis, contrectat sacra membra, scire cupiens quanam ipse Martyr beatissimus Domine Radegundi donari uelut. Tangit manus dextera singulos digitos ubi ad minimum uentum est, leni tactu manu amoris est, ut beata Regina desiderio satisfaceret. Eum uero dignum, uir Apostolicus, eo, quo par erat honore, Beata Radegundi misit. Ab Ierosolymis uero Pictauius usque in eius honorem semper diuina laudes promebantur. Quis uero pro dignitate explicet quam ardenti animo, quam*

Lib. 1. c. 32.
& 33.
Miracula
S. Martini.

Reliquiarum
cultus in
Gallijs.

fidu deuotione tantu illa munus expectans, se se abimentia manciparit? Postquam un-
tem hoc celeste donum cum multa animi alacritate accepit, tota hebdomada cum uni-
uersa congregatione psallentium, vigilijs & ieiunijs se accomodauit, Deum benedicens
quod tale munus consecari meruisset.

Rursum de alia missa legatione in Orientem ad Imperatorem, pro ligno Sanctæ
 Crucis accipiendo, eadem Bandoninia refert pluribus; Imperatoremque, & Beatum
 lignum crucis domini auro, & argento ornatum, multasq; Sanctorum reliquias, quas
 Oriens obtinebat, ei, per legatos transmisisse, vna cum Euangelijs, auro gemmisque
 decoratis; eas vero reliquias Sanctorum Apostolorum & Martyrum esse asseruit Gre-
 gorius. Accidit autem nescio qua instigatione Diaboli, vt nec Episcopus, nec ipsa Ci-
 uitas sacrum crucis lignum vellent in ciuitatem inferri, vt oportuerit Regem pro sua
 auctoritate agere, vt per Turonensem Euphronium Episcopum in ciuitate Pictauos,
 & in Radegundis Monasterium inferretur. Tunc temporis vero à Venantio Fortuna-
 to eiusdè S. Radegundis studiosissimo (vt ex plurimis ad eam scriptis carminibus con-
 stat) nobilis ille conscriptus est sacer hymnus, qui ab vniuersa Occidentali Ecclesia,
 vt in honorem Sanctissimæ Crucis sæpe caneretur vsu receptus est, sicq; incipit.

Vexilla Regis prodeunt ,
Fulget Crucis mysterium ,
Quo carne , carnis conditor
Suspensus est paribulo &c.

Et ille alter.

Pange lingua gloriosi prælium certaminis
Et super Crucis trophæam dic triumphum nobilem
Qualiter redemptor orbis immolatus vicerit, &c.

Sed & præclarum de Cruce Epigramma, quod videtur integrum describendum, vt
 minus notum.

CruX benedicta nitet , Dominus qua carne pependit ,
Atque cruore suo vulnera nostra lauat
Mitis , amore pio , pro nobis victima factus
Traxit ab ore lapi , qua sacer agnus oues
Transfixus palmis , ubi mundum a clade redemit
Atque suo clausit funere mortis iter.
Hic manus illa fuit , clauis confixa cruentis ,
Qua eripuit Paulum crimine , morte Petrum .
Fertilitate potens , o dulce ò nobile lignum ,
Quando tuis ramis tam noua poma geris
Cuius odore nouo defuncta cadauera surgunt :
Et redeunt vita , qui caruere die
Nullum vret astus , sub frondibus arboris huius ,
Luna nec in nocte , sol neque meridie
Tu plantata micæ , secus est ubi cursus aquarum .
Spargis & ornata flore recente comas.

*Apenſa eſt vitis inter tua brachia, de qua
Dulcia ſanguineo vina rubore fluunt.*

Exultavit autem Sancta Dei Virgo cum omni congregatione de tali ſibi cœlius dono collato, ligno, ſcilicet veneranda Crucis; quod ſtatim ſuam diuinam virtutem prodidit. Ibi inquit, diuina agente virtute, cæcis redditur lux, aures ſurdorum pateſcunt, multorum linguarum ſuum reſtituntur officium, claudi ambulat, Demones proſtrantur. Quid multa? Quisquis morbo laborans, (quicumque tandem ille ſit morbus) ex fide eo accedit, per Sancta Crucis virtutem, recedit incolumis, &c. Narrat Greg. de gloriâ Martyr. c. 5. ſexta feria ante Sanctum Paſcha cum in Vigilijs ſine lumine pernoſtarent, apparuiſſe ante altare lumen paruum in modum ſcintille; deinde ampliatum huc illucque comas fulgoris ſpargens cœpiſſe gradatim in altum conſcendere, effectumque Phari magnum, obſcura nocti, vigilantique plebecula lumen præbuiſſe ſupplicanti Illuſcente quoque cœlo penſulam deficientem, data terris luce ab oculis mirantium emanuiſſe. Ad dit idem durum ſe fuiſſe ad credendum quod ſæpius audiebat, de oleo ſic exundante in Lychnis, ante ſacra pignora ut ſuppoſitum vas impleteretur, quod poſt aliquando ſuis ipſis oculis vidit, Lychnum in modum olla feruentis magnis ſiutibus exundare, ac per ora ipſam undis intumeſcentibus ſuperfluere, & ut credo, ad incredulitatem meam arguendam, magis ac magis augeri, ita ut in vnus hora ſpatium plus quàm vniſ ſexariis redderet vaſculum, quod quartarium non tenebat admiratiſque ſilui, ac virtutē adoranda crucis deinceps prædicari.

Legatos miſit S. Radegundis ad gratias Imperatori agendas, de tanto munere, qui, cum in reditu, per dies 40. iactati horrenda tempeſtate, nihil aliud expectarent, quam undis abſorberi, S. Radegundis opem implorantes, conſecuta tranquillitate, mirabiliter euaserunt.

Victor Tunuenſis, ſiue Tunnenſis Eccleſiæ Africanæ Epicoſopus, a principio mundi vſque ad primum Iuſtini Iunioris Imperatoris annum, per breuem, per Conſules annos, bellicarum Eccleſiaſticarumque rerum nobiliſſimam promulgauit hitoriam, laude & notatione illuſtre ac memoria dignam &c. Iſidor. de vir. ill. cap. 25. Hic a Iuſtiniano in exilium deportatus, ac demum CP. ſum reuocatus, detruiſque in Monasterium in deſenſione trium capitulorum perſtans, diem clauſit extremum. Quod verò apud ipſum Iſidor. in lib. Originum, dicitur Victor Turonenſis Epicoſopus, locus eſt corrigendus.

Christi Annus

Ioannis Pap.

Iuſtini Imp.

Ipo Conſul. ſine
collega Ind. 15.

567.

8.

2.

Iuſtinus Imperator, Iuſtinum cognatum ſuum, rebus præclare geſtis, in bello Perſico claſſiſſimum, ad limites Danubij tum excubantem cum exercitu, ne Abari in fines Romanorum irrumperent, euocatum, & transportatum Alexandriam, necari mandat. Ex Euagr. qui rem plenius perſequitur, cui Miſcella, & Eufſathius in vita S. Euty. conſentiunt, ut minus ſit probabile, quod Cedrenus ſcribit, referens ad annum ſextum Iuſtini.

Ætherius & Addæus Senatores Claſſiſſimi, qui principem locum diu tenuerant apud Iuſtinianum, ſeu veris ſeu conſictis criminibus, ut eſt apud Euagr. obruncantur. Sed quod uidetur ignoraffe Euagr. non ignorauit Eufſathius in vita S. Euty. chij, quod & ipſi conſeſſi ſunt, ob ſacrilegium ab utroque perpetratum in ipſum Euty. chium Epicoſopum CP. num cum eum trudentes in exilium, peſſime habuere, indigna tionem Dei in ipſos recidiſſe.

Paulus Diaconus de Geſtis Longobardorum a refert querelas delatas a Romanis contra Narſetem ad Iuſtinum Imperatorem; quem, contra eum indignatum, reuocaffe ait de Italia, ſucceſſorẽq; ei Longinum miſiſſe: atque aded Sophiam Anguſtam

Miracula
per ſignum
Crucis, illa-
tum in Mo-
naſteriu S.
Radegūdis.

Hiſtor. ab
Orig. Mun-
di ad Iuſti-
num Imp.

Lib 5. ca. 1.
& 2.
Sacri legi
Senatores i
Epicoſopum
CP. diuinã
ſentiunt ul
tionem.

a lib. 1. c. 5.

Narsetem
cōtumelio-
se reuocatū
ex Italia, e-
uocasse Lō-
gobardos,
falsum.

Prodigia
inuaſionē
Lōgobard.
premonſtrā-
tia.
a 3. cap. 38.

Clades Ita-
liae per Lō-
gobard.

Gothi Hi-
ſpaniæ &
Franci Gal-
liae per con-
iugia foede-
rantur.

contumelioſis illis eum uerbis irritaſe, cum dixiſſet, *reuocari, ut cum puellis in Gy-
neceo lanarum penſa diuideret.* Narſem uero reſpondiſſe. *Talem ſe, ei telum orditurū,
qualem ipſa, dum uineret, detexere non poſſet;* & indignatum Romanis, Neapolim ſe-
ceſſiſſe, unde, per Legatos, Longobardos ad occupandam & poſſidendam Italiam inui-
tarit, quibus conſentanea ſcribit Anaſtaſius: Io. Romanum Pontificem Neapolim ſe-
queſtrem pacis inter eos acceſſiſſe, eumque Roman redужиſſe, qui, non multo poſt ſit
mortuus. Hæc quidem illi qui longius a Narſetis ætate uixerunt, At Corippus Gram-
maticus Africanus, qui Iuſtini laudes ſcripſit, Narſetem iam ante præſentem annum
reuocatū CP. ^{lim} magnumque honorem apud Iuſtinum Imperatorem conſecutum
docet, dum ait ipſum præſentem fuiſſe anno ſuperiori, quo Iuſtinus adiit Cōſulatū,
inhæſiſſeque præ cæteris, lateri ipſius Imperatoris, cum audiuit Legatos miſſos ab
Auaribus barbaris, nec uero dici poteſt reuerſum fuiſſe in Italiam, cum Longinum
ſuſceptum omnes conſentiant, ſuperiora igitur illa Pauli ſponte cernunt de uocatis
ab eo, ex dicta cauſa, Longobardis.

Prodigia quidem illa quæ Longobardorum inuaſionem anteceſſerunt, quorum
meminit Paulus, ſic recenſet D. Greg. hom. 1. in Euangeliſta. *Præſquam Italia gentili
gladio ferienda tradereur, igneus in cœlo acies uidiſſus, ipſamque, qui poſtea humani
generis ſuſus eſt, ſanguinem coruſcantem.* Sed quæ ante hæc, oſtenſa de hiſſint S. Re-
dempto Ferentina Ciuitatis Epico, idem S. Greg. narrat in Dialogis ^a cum recū-
benti in æde S. Martyris Eutychie & ſomno grauato S. Martyr aſtitit, *ter* dicens, FI-
NIS VENIT VNIVERSAE CARNIS. *Et mox terribilia illa ſigna, inquit, ſecu-
ta ſunt, ut haſta atque acies ignea ab Aquilonis parte uiderentur. Mox eſſera Longo-
bardorum gens de uagina ſua habitationis educta, in noſtram ceruicem graſſata eſt, at-
que humanum genus, quod in hac terra præ nimia multitudine, quaſi ſpiſſa ſegetis mo-
re ſucceſſerat, ſuccuſum arui: nam depopulata urbes, euerſa Caſtra, concremata Ecclē-
ſia, deſtructa Monaſteria uiuorum, & feminarum, deſolata ab omnibus prædia, atque
ab omni cultore deſtituta, in ſolitudine uacat terra, nullus hanc poſſeſſor inhabitat, occu-
parunt beſtia loca, quæ prius multitudo hominum tenebat. Et quid in alijs mundi parti-
bus agatur, ignoro; nam in hac terra, in qua nos uiuimus, ſinem ſuum iam non nunciat
ſed oſtendit. &c.*

At ne quis putet mendax fuiſſe oraculū, de fine uniuerſæ carnis prædictum; ſciat
hiſce uerbis non ſæculi conſumationem, ſignificatam, ſed gentis Italicæ cladem, quæ
quidem tanta & tam immanis fuit, ut Sanctus Gregorius, uir tantus, iam nouiſſimum
diem inſtare exiſtimarit.

Deſuncto Athanagildo Rege Gothorum in Hiſpania, cum ceſſaſſet regnum men-
ſes quinque, Liuba ei præſcitur, 2. qui ſui Regni anno ſibi collegam aſciuit Leouui-
gildum fratrem. Iſid. Chron. Fierunt Athanagildo duæ filia, quarum maior natu Ge-
leſuintha, Chilperico Frācorum Regi, Sueſſionis; minor Brunichildis, Sigiberto Frā-
corum Regi, Rhemis ſedem habenti, uxores datæ. Quibus nuptijs ſancita pax inter
Gothos, & Francos. Vtraque ſoror breui ex Ariana reddita Catholica. De Brunichil-
de Fortunatus lib. 6. inter alia carmina.

*Rex pie, Regina tanto de lumine gaude
Acquiſita bis eſt, quæ tibi nupta ſemel.
Pulchra, modeſta, decens, ſollers, pia, grata, benigna,
Ingenuo, uultu, nobilitate potens.
Sed quamuis tantum meruiſſet ſola decorem
Ante tamen homini, nunc placet ecce Deo.*

Geleſuintha per Chilperici concubinas, quas plures habebat, & maxime per Fre-
degundem (quas tamen ſe dimiſſuram omnes pollicitu erat) vexata, ſæpiuſque cum
uiro conqueſta, cum uerbis ab eo deliniretur, petijt tandem, ut reſtiſtis theſauris,

A quos ingentes fecū detulerat, libere redire permitteretur ad patriam; quod ille dissimulans; ad extremum eam sugillari iussit a puero, mortuumque reperit infra tu. Ex Greg. Turon. a repentina morte abreptam deplorauit Fortunatus, sic enim vulgatum fuit. Hoc tamen lucrata fuit Hispana Virgo, vt ex Ariana in Gallia Catholica redderetur, ac plane sancta moribus efficeretur. quod autem accidit ad eius sepulcrum eius Sanctitatis indicium, refert Gregor. & canit elegantius Fortunatus. a c. 28.

*Ducitur, ornatur, deponitur, undique fletur
Conditur & tumulo sic peregrina suo.
Nascitur & subito rerum mirabile signum,
Dum pendens Lychnus lucet in obsequium.
Decidit in lapidem, nec vergit, & integer arsit
Nec vitrum saxi, nec perit ignis aquis.*

B Et paulo post, ex eodem arguit auctor miraculo quod anima eius lucidas cum sanctis sedes acceperit.

*Vita signa tenet, vitreo cum vase cadente
Nec aqua restinxit, nec petra fregit humi.*

C In Hispanijs etsi non amplius aduersus Francos, coniugij foedere sociatos, Gothis certandum esset; aduersus tamen Græcos, ascitos socios, sed conuersos in hostes, iugiter pugnandum fuit aduersus quos (ait Isidor.) post obitum Athanagildi, huc usq; conflugiunt, nam frequentibus ante prælijs cæsi, nunc autem multis casibus fracti & diminui sunt. Ad hæc spectant quæ S. Greg. scribit ad Recharedum Regem b requirentem capitula ac pacta illa conuenta cum Iustiano Imperatore, quem hortatur ad pacem, verum non pace, sed gladio, finem bello impositum, Græcis profligatis idem Isidorus affirmat.

b lib. 7. ep. 126.

D Sub hoc anno 2. Chilperici, Clotarij filij, Regis Francorum consignatæ leguntur præclaræ res gestæ S. Launomari Abbatis, qui his temporibus in Gallia, egregia sanctitate, atque miraculis refulsit; extant ipsæ omni fide conscriptæ ab æquali ipsius, apud Sur. 19. Ian. qui de eo refert, quod cum hoc ipso anno cepisset ædificare Monasterium, vastissimam quercum recisam, quam 40. homines vix portassent vi precum, quod illi collibitum fuit, transportauit. Addit de quodam nobili Ermoaldo, qui, ad extrema perductus, 40. solidos viro Dei misit, obnixè rogans, vt suis precibus sibi obtineret sanitatem, quam ille pecuniam renuerit accipere, sed instante latore, receperit tamen, & ingressus oratorium, imponensque altari, & multo studio singulos appendens & manu reuersus nummos, crebroque flectens genua & orans Dominum, ad extremum, non nisi unum, ex omnibus retinuit sibi solidum, quem per spiritum cognouit non rapina, sed iure partum esse, reliquos autem restituens, mandauit vt diceret Domino, pecuniam illam de iniquitate conflatam esse, proinde ut esset pro anima sua sollicitus, iniusteque ablata restitueret, noueritque hoc morbo se uitam amissurū temporariam, reliqua uide apud Auctorem.

S. Launomari Abb.

Iniquæ oblationes respiciendæ.

A Lboinus Rex Longobardorum e Pannonia, quam ex Scandauia (an Scandinauia) Insula progressus cum suis, occupatam, per 42. annorum spatium tenuerat, in Italiam magnis potens uiribus ingreditur. Paul. Diac. cuius sententia de tē-

c lib. 2. c. 6.

porre, confirmatur à S. Gregorio lib. 4. ep. 3 4. & lib. 11. ep. 43.

Hic Alboinus Chlotofindam Clotarij filiam in uxorem duxerat (Greg. Turon. 4. cap. 3 5.) ut esset quatuor Regum Francorum cognatus. Hunnis erat etiam foedere cōiunctus, quibus Pannoniam libere possidendam precario concesserat. Accedebat ad tanta hæc, quod & alios complures barbaros nactus esset auxiliares, Saxones, Gipedas, Bulgaros, Sarmatas, Pannonios, Sueuos, & alios. Paul. Diac. Atque his amicitijs, & affinitate, & copijs reddebatur Romanis formidabilis. Sed & solum nomen Longobardorum exterebat hominum animos, quos superioribus bellis, cum pro Romanis, aduersus Gothos, pugnarent, experti erant truces, & immanes; cū, ut est apud Procopium, ad ceteram uitæ factorumque impietatem, & scelus, uel ædificia ipsa, in quæ fortè diuerterant, iniuste cremarent, stuprumque feminis, & vim inferrent, sacras in ædes refugientibus, ut necesse fuerit magna pecunia donatos ad propria remittere.

Alboinus Rex ad conciliandos sibi Itolorum animos, benignum se præbuit, vt testatur Paulus Diac. Igitur Alboinus (inquit) ^b cum ad Fluuium Plauem peruenisset, ibi ei Felix Episcopus Taruisanæ Ecclesiæ occurrit; eique, vt erat largissimus, omnes Ecclesiæ suæ facultates postulanti, concessit, & per suum pragmaticum postulata firmavit. Hunc illum, tradit Paulus, esse Felicem pernecessarium Venantij Fortunati, cuius meminit in fine vitæ Sancti Martini his versibus.

*Illustrem socium Felicem, queso, require,
Cui mecum lumen Martinus reddidit olim*

Cum scilicet laborans oculis, oleo lampadis, ad imaginem S. Martini incense, fanatus est, cuius beneficij memor, pro gratiarum actiones, res eius gestas 4. libris carmine heroico concinuisse voluit.

Hic itaque Fortunatus uir uenerabilis & sapientissimus ait idem Paulus, occasione huius Felicis) *ortus quidem in loco, qui Duplabilis dicitur, sunt, qui locus haud longe a Ceneensi Castro, uel Taruisana distat ciuitate: sed tamen Raucenna nutritus & doctus in Grammatica Rhetorica, & Geometria, clarissimus exiuit. Is cum oculorum dolorem uehementissimum pateretur, simulter & Felix presatus socius eius, eorundem dolore laboraret, &c. curationem eorum recenset, de quo & ista subdit. Fortunatus in tantum B. Martinum ueneratus est, ut relicta patria, paulo ante quam Longobardi Italiã inuaderent, ipsius Sanctissimas reliquas in Gallia sitas uisitare decreuerit, quod iter suum per flumina, montes, ualles, oppida, pagos ipse in carminibus suis dilucide describit in præfatione ad Gregorium. Qui postquam Turonos, iuxta Votum proprium peruenit, Pictauios transiens, illic habitauit, & multorum ibi sanctorum gesta parui prosa, parum metrica oratione conscripsit: nomissimeque in eadem ciuitate primum presbyter deinde Episcopus ordinatus est, atq; in eodem loco digno tumulatus honore quiescit. hæc tenus Paulus de Fortunato.*

De Narsete certiora Græci, quã Latini prodidere.

De Narsetis sine, cum admodū uariet scriptores; Latinis quidem Paulo, & Anastasio referentibus, præter supra dicta, de prodita barbaris Italia, Longobardis, eos euocando; eoque cum Ioan. Papa Romam reuerso, & facti penitente, uita functo; corpus eius loculo plumbeo colloatum, vna cum ipsius thesauro CP. ^{lim} esse translatum: Græcis uero prodentibus eum CP. ^{lim} esse reuersum & post reditum 6. anno Iustini sumptuosa ædificia construxisse, quod astruit Cedrenus. Miscella quoque contenti Græcis de reuersione eius CP. ^{lim} & Corippo ipso poeta, de quo supra; uidetur potius Græcis assentiendum, & quæ de prodicione, & euocatione barbarorum feruntur, uana, & fabulosa esse, sed nec illud quod habet Miscella & Græci, par est credere, de Narsete, cuius pietas plurimum laudatur, quod in Cisternam defoderit Thesaurum, conscisci interfecit, ne proderent. Porro laudatur eximie Narsetes a Procopio, Agathia, ipso Paulo Diac. Euagr. & Nicephoro; a qui uerque hæc de eo, reuertijs uerbis, *De Narsete, qui familiariter cum eo uixere, illud perhiberent, ut ipsum*

c 4. c. 23. d lib. 17. c. 13. in fine. Narsetis Elogia.

A *ex diuino munere pependisse, atque id omnis generis pietate coluisse, & Virginem, eandemque Dei genitricem uia ueneratum esse, ut illa manifesto ei apparet, quando praetium committendum esset praecipere: neque illum facile prius in aciem descendisse quam tempus opportunum ab ea cognouisset. Et Paulus erat, inquit, uir piissimus, in religione Catholicus, in pauperes munificus, in reparandis basilicis multum studiosus, uigilijs & orationibus in tantum studens, ut plus supplicationibus quam armis bellicis uictoriam oblineret.*

B Talis quidem uir celebratur sub Mauritio Imperatore, Narfes nomine, Patricius, Romani exercitus Praefectus, summa pietate praeditus, domi forisque spectatus, ut nisi idem sit cum hoc nostro, qui adhuc ad annos triginta vitam propagarit, mirum sit duos, eodem ferme tempore, eiusdem nominis, ordinis, dignitatis, probitatis, & uictorijs insignitos, belloque spectatos Duces exercitus uixisse Narfetes. Sed & alias coniecturas subtiliter expendit auctor Annalium aduersus ea quae a Paulo & Anastasio feruntur, ut nec sibi ipsi constare uideantur. Quod uero idem Paulus refert de Narfete, cuius, inquit, studium ad omnia uigilabat, *Uitalem episcopum Alinae ciuitatis, qui ante annos plurimos ad Maguniam, ad Regnum Francorum profugerat, comprehensum, apud Siciliam exilio damnasse, id hortante Pelagio Io. huius antecessore factum, est credibile, propter schisma, quo non modo Aquileiensis, sed & Altinensis ecclesia laborabat.*

Sophia Augusta, tertio anno, accitis omnibus, qui ere alieno obstricti erant, debita eorum creditoribus dissoluit & pignora suis auctoribus reddidit. Cedrenus, & Miscella.

C Cum pauperes a potentibus opprimerentur, nec Imperator monitis, & Rescriptis, proficeret, & querelis uindique premeretur, conuocatis aliquando in Curiam potentibus, orationem ad eos habuit, cuius ea conclusio fuit. Quod si praecipis suis parere nollent, sed suis obsequi cupiditatibus, alium sibi, suo arbitrio, deligerent Imperatorem. *Ego enim, inquit, contumacibus, iniustus, & alienis uolantibus, imperare nolo.*

Ibi quidam procerum libertate dicendi sumpta, ita Imperatorem alloquitur. Constitue me coram omnibus, Praefectum Urbis, mandaque ne cuiusquam rationem potiorum iustitia habeam, utque mihi te de rebus necessarijs monituro semper aditus pateat; recipio me effecturum intra mensem, ne ulla sit uel illata in urbe, uel accepta iniuria, quod si quis proferat culpam, quam mihi indicatam, non punierim, capite me plecti iubeto. Pergratum id Imperatori fuit, eumque Praefectum Urbis constituit.

D Is ergo cum mane pro Tribunali sederet, & quaedam Vidua quareretur se a Magistratu quodam omnibus suis facultatibus spoliata, mittit eam cum sigillo ad Magistratum illum, iubetque eum ad dicendam causam venire, cum eandem Viduam male multatam remisisset, mittit Praefectus ad eum de cursoribus unum; sed hunc quoque uerbis delusum dimittit. Interim dum Praefectus in circo sederet, Magistrumque operiretur: hic ab Imperatore ad conuiuium uocatur, eodem se Praefectus quoque confert, atque Imperatori si in eo Imperator persistis, quod mihi madasti, ne cui eorum, qui pauperes concutiunt, parcam; scito me promissis satisfacturum; sin eos tu, poenitentia ductus, amicos potius habes, & conuiuijs adhibes; scias me quoque detrahente ea, quae in me recepi. Imperatore respondente uti se ipsum potius solio detraheret si fontem talis criminis sciret. Praefectus illico Magistrum ui abripuit, & in Curiam, quae area dicitur, cum eo abiit. Ibi diligenter utriusque sermone considerato: cum haud leuibus iniurijs ab eo affectam mulierem comperisset, uerbis impositis, homini caput rasit, asinoque nudum impositum, per mediam urbem uelut in triumpho duxit, & omnes eius opes mulieri addixit. Hoc exemplum reliquos ita in uiam rededit, ut ubique summa in pace uiueretur, atque intra trigessimum diem neque actor ullus esset neque reus iniuriarum. Tunc Praefectus Imperatori significat se promissa impluisse, & Imperator in publicum progressus, cum nulla querela audiretur, Patricia dignitate eum ornat, & per omnem vitam Praefectum urbis esse iubet. Cedrenus.

Iustinus spe in deo Primati Byzaceno interpellanti pro priuilegijs suae ecclesiae, Rescripto, ea salua esse mandat. Extat in Nouell. Iul. Antecessoris.

Libera vox
Imperato-
ris.

Christi Ann. 569. Ioannis Pap. 10. Iustini Imp. 4. *Secundæ Indiçt.*

Luba Rex Gothorum in Hispania, allecto fratre Leuigildo in Regni consortium, illi cedit Hispanias, ipse contentus Regno Gallix Narbonensis. Isidorus. Erat Leuigildo vxor Theodosia, Catholica femina, eademque soror sanctorum Leandri, Fulgentij, Isidori, ac Florentiæ, filia vero Seueriani Carthaginensem prouinciam moderantis, sed nihil ex sancto consortio profecit.

CONCILIVM LVENSE IN GALLICIA in eo actum, rogante Rege Theodemiro de instituenda noua Metropolitana in Gallicia, sub Bracharensi; Lucensis ecclesiæ limites circumscripti, ad lites de finibus euitandas.

Tiberius comes excubitorum, qui postea Augustus creatus est, Auares debellatos ad pacem submisit ab Imperatore petédam adigit. Victor Tunnenf. in Chron. Corippus quoque poeta.

Christi Ann. 570. Ioannis Papa 11. Iustini Imp. 5. *Post eiusdem Consul. 25. Ind. 3.ª*

Apollinaris Alexandrinæ ecclesiæ episcopus, cum sed. ann. decem, & nouem (secundum Niceph. Chron.) ex hac uita migravit, de quo est apud Sophron. a quod eum contigit sanctissimos uiros ordinare in Ægypto, quorum unus e mortuis resurrexerat, res sane admiranda ibidem ab eodem refertur, quæ ipsius episcopi sanctitatem commendat, de miro artificio excogitato ad consulendum egestati eius, qui aliquando ditissimus fuerat, ex bonis ecclesiæ, citra eius pudorem. hæc eo libentius afferuntur, quod eius ingressus probrosus fuit. sed post, purgata labe intrusionis, in V. Synodo, ut legitimus, receptus est. De frequentia autem miraculorum, dicebat se nec quidam (Prato spir. c. 213.) signa, & prodigia usque hodie diuinitus in ecclesia fiunt, propter eas, quæ pullulauerunt, & pullulant quotidie impias hæreses, & maxime propter Acephali Seueri, & ceterarum perniciofa schismata, ad munimen, ac firmitatem infirmarum animarum, atque ad illorum ipsorum, si ita uoluerint, conuersione. Propterea igitur a sanctis Patribus, & a beatissimis martyribus, ab initio fidei usque hodie fiunt miracula in sancta ecclesia, hæc est enim peculiaris dos ecclesiæ, nec ulli extra ecclesiam posito concessum uel uera miracula faciat.

Albornius uisitata Veneta Prouincia, uniuersas Liguriæ ciuitates, præter eas quæ in littore maris positæ sunt, capit. Honoratus Archiepiscopus Mediolanensis Genuam confugit.

Paulinus Patriarcha Aquileiensis, undecim annis sacerdotio functus, ex hac luce subtractus, regendam ecclesiam Probino reliquit. Ex Paulo Diac. Nunc primum auditur nomen Patriarchæ Aquileiensis. Patriarchæ nomen usurpatum frequenter occurrit his temporibus, pro Archiepiscopo, sic Greg. Turon. in hist. Fr. Patriarcham appellat S. Nicetium Archiepiscopum Lugdun. in Concilio item Matisconensi, Priscus item Lugdun. episcopus, Patriarcha pariter appellatur. Ariani præterea suos primarios episcopos consueuere appellare Patriarchas, quod cum apud Victorem, tum apud Gregor. usurpatum inuenitur, factumque est, ut & alij hæretici a Catholica comunione discissi, quem sequeretur erroris Principem, eundem quoque dicerent Patriarcham, ad hoc male usurpato Patriarchæ nomine, quod olim Apostolicam tantum sedium consueuit esse nomen amplissime dignitatis. Ceterum quod ad Aquileiensem episcopum spectat cum Venetiarum, Istriæ & Liguriæ episcopi (ut constat ex epistolis tertia, & quinta Pelagij Papæ) essent in schismate, Paulinusque Aquileiensis his omnibus præmereret, placuit iisdem schismaticis qui ab ecclesia Romana descisissent, illum sibi loco Pontificis constituere supremum Antistitem, quem & Patriarcham

a Prat. spir. c. 124. Prat. spirit. c. 193.

In sola Cathol. eccl. uera miracula.

Paulinus episcopus primus nominatur extat Patriarcha Aquileien. b. 2. c. 10. & 12. c. 3. cap. 20. De Patriarchæ nominis usu, & abusu.

A cham nuncupauere. Hæc igitur origo Aquileiensis Patriarchatus ex Schismate deriuata, quod quidem nomen eidem retinere, bono pacis, permiffum fuisse videtur, quo & ad præfens vitur, Sedis Apostolicæ indulgentia.

Ad certum autem indicium diuinæ in schismaticos vindictæ, ipsi primum barbaris traditi sunt ad deuoradū Longobardis, Aquileia, Mediolanum, & aliæ earum prouinciarum ecclesiæ, cum tamen Romam, licet sæpius inuaserint Longobardi, nunquã tamen occupare potuerint. Ticinensis ciuitas vltra quadriennium fortiter sustinet obfidionem, & Alboinus interim inuadit omnia vsque ad Tusciam, præter Romam, & Rauennam, & quædam castella in littore maris constituta. Paul. Diac.^a

B TVRONENSIS SYNODVS SECVNDA, anno sexto Chariberti Regis episcoporum octo, quorum quatuor sanctitate celebres in sacris habentur ascripti tabulis; Prætextatus Rothomagens. Germanus Parisiens. Domitianus Catalaun. Domnolus Cœnomanensis, quod vero non habeatur subscriptus S. Euphronius episcopus Turonensis, suspensionem facit feriem episcoporum minimè esse integram. Duo de tringinta in ea Canones statuti de ecclesiastica disciplina restituenda. Can. 3. Vt corpus Domini in altari, non in imaginario ordine, sed sub crucis titulo componatur. Non est igitur nouum vt corpus Christi, super altare seruetur. De felice Bituricense, qui tertio loco in hoc Concilio subscripsit, legimus perelegans aureum vas ad sanctissimam Eucharistiã conferendam, turris instar fabrefieri curasse, quod Fortunatus epigrammate celebravit.

C Can. 5. vt vnaqueque ciuitas, pauperes, & egenos incolas, alimentis congruentibus pascat, secundum vires. Vt tam vicini presbyteri, quam ciues, omnes suum pauperem pascant. Quo fiet, vt ipsi pauperes per ciuitates alienas non vagentur. Item de ieiunijs, & psalmodia.

Can. 20. aduersus Nicolaitarum Hæresim, qua sacri ministri iam relictas resumebant vxores.

Can. 22. aduersus incestuosos, eoque magis crimine quo Rex Charibertus laborabat, qui sororem coniugis sibi copularat.

Can. 24. vt præter S. Ambrosij hymnos, alij etiam in ecclesia canerentur, forte ob hymnos Venantij Fortunati: qui celebrari cœperant.

D Can. 25. contra inuadentes bona ecclesiastica, & ecclesiasticorum, anathema indictum; quod quidem effectum habere, & a Deo probari, pluribus exemplis fuit declaratum. De quodam quidem Diacono, qui relictã ecclesiã, sisco se publicè iunxit, narrat Gregor.^b quod cum aliquando vsurpasset de gregibus, sub nomine S. Martyris Iuliani; & iuclamantibus Pastoribus eos esse S. Mart. Iuliani, & ille, irridens, respondisset, putas ne quia Iulianus comedit Arietes? post multos dies, cum non religione, sed casu transiens ante sepulcrum Beati Martyris, ibi obdormisset, tanta, tanque ardentis febre corripiretur, vt clamaret se incendi per Martyrem, & crimen cõfiteretur; cumque deprecaretur, quanta maxima posset voce, iactari super se aquam; tanquam de fornace, ita fumus egrediebatur e corpore. Interea miseri artus combusti in nigredinem conuertuntur, vnde tantus procedebat foetor, vt tolerari vix posset, atque ita spiritum exhalauit.

E LVGDVNENSIS SYNODVS PRIMA earum quæ inueniuntur; episcoporum 14. in ea Can. sex statuti. Salonijs Ebredunensis, Sagittarius Vapingensis episcopi cõiuncti de contumelia, & vi illata Victori Trepassino episcopo, depositi, iusta quidem de causa, sed inconsulto Rom. Pont. non debuerunt. Annuente sibi Rege Guntheranno adeunt Ioannem Papam, qui datis ad Regem epistolis, eos restitui iubet, quod Rex sine mora, castigatis prius illis verbis multis, impleuit. Agnosce Lector ius appellationis a Concilio ad Rom. episcopum, & obedientiam Regis & episcoporum sententiæ Rom. Pont. Pacem quidem illi petiere ab offenso episcopo, & homines quos in eum immiserant tradiderunt, at ille venia data liberos dimisit, vnde (inquit Greg.)^c qui rem totam narrat in posterum a communionem suspensus est, propterea quod publice accusans, clam inimicis pepercisset, absque consilio, quibus accusauerat, fratrum. De quibus duobus episcopis refert idem Gregor. 4. cap. 37. quod in bello Longobardo-

a li. 2. c. 10.
& 12.

Vetus vsus
asseruandi
Eucharistiã

b 2. de glor.
mart. c. 17.
Ingens miraculum in
sacrilegum.

Appellantes episcopi
a Concilio
depositi ad
Papam, restituantur.
c lib. 5. c. 20

rum aduersus Burgundiones galeati, & loricati, quod monstrum antea non fuerat visum, pugnarint. Liuba Rex Gothorum in Hispania, tertio anno Regni sui, moritur, Leuigildus solus regnat. Greg. Turon. lib. 4. c. 35.

Theodomirus item Sueuorum Rex Catholicus, maximeq; pius, Ariamiro filio, regnum moriens, cum pietate dimittit. Idem ibidem. Sub quo tale miraculum refert Gregor. lib. de miraculis S. Martini 4. cap. 7. auditum ab eo qui ab ipso Rege Ariamiro, quem ipse Mironein vocat, audierat. de Mimo ipsius Regis, qui de Sacratissimo sancto vniuersi, audiens vsurpare non licere, quasi per contemptum botrum apprehendit, protinusque dextera eius inquit Gregor. adhærens cameræ (idest viti in modum cameræ extensæ) arente lacerto, dirigit, nec prius liberatus est, quam ipsum facti poenitentia, & Rex ipse preces cum lachryinis large effudit.

Christi Ann. 571. Ioannis Pap. 12. Iustini iun. Imp. 6. Quarta Indictionis.

Alboinus Lögobardorum Rex cum regnasset in Italia tres annos & sex menses, Ticino, per triennium obfesso, dedito, insidijs Rosimundæ vxoris indigna quod de poculo, ex eius Patris cranio confecto, bibere cum patre, eam inuitasset, interficitur. Illa cum interfectore Rauennam cum Thesauro profugiens, affectans Exarchi nuptias, poculo letali mariti interfectori oblato, & ab eo coacta partem reliquam ebibere, vterque moritur. Succedit Clephis ex Paulo. ^a

a li. 2. c. 14.

Christi Annus 572. Ioannis Pap. 13. Iustini iun. Imp. 7. Quinta Indictionis.

IO. Papa vbi sedisset annos tredecim minus diebus 14. moritur tertio Id. Iul. vacat Sedes, menses decem, dies tres. Ex Anastasio.

Constantius Aquitana civitatis Episcopus, vir vita venerabilis, & prophetia spiritu præditus, nuper, inquit B. Greg. ^b prædecessoris mei tempore, B. memoria Ioan. Papa, defunctus est.

b 3. Dial. cap. 8. Io. Pap. ep. spuria.

Legitur nomine Ioannis Pontificis Epistola ad uniuersos Episcopos Germaniæ, & Galliæ aduersus Corepiscopos, qui sibi quæ essent Episcoporum usurparent, sed multis indicijs spuria conuicta, repudiatur.

Charibertus Rex excōmunicatus moritur. c 4. c. 29. d li. 1. c. 29.

Charibertus Rex qui regnabat Parisijs, ob incestas nuptias, a S. Germano Episcopo Parisiensi excommunicatus, non multo post moritur; anno regni octauo Greg. cuius obitu in præsensit prophetico spiritu S. Euphronius Turonens. Episcopus, qui instructus ad iter, destitit, dicens, Rex obiit, nec si venimus, uiuentē inueniemus. atq; eadem hora mortuum esse compertum est.

Ante eius obitum, quod præcessit, narrat Gregor. de mir. S. Martini ^d obseruandum, in testimonium iudicij magni Dei.

Pena sacri-legi Regis.

Charibertus Rex cum exosis Clericis, Ecclesias Dei negligeret, despectisque Sacerdotibus magis in luxuriam declinasset, ingestum est eius auribus, locum quendam, quem Basilica S. Martini diuurno tempore retinebat, sibi suo iuri reddique debere: qui statim missi qui vindicarent, illic equos introduci iussit, qui in rabiem versi, diffugientes, alij palis transfiguntur, alij excocantur, alij precipitantur, paucos quos extra terminum loci stabularij, iram Dei intelligentes expulerant, sani recipiunt, Regi nunciantes rem illam iniustissime detineri. Dimitte illam, inquit, & erit pax tibi. Qui furor repletus, sic dixisse fertur, siue iuste siue iniuste reddi debeat, regnante me, basilica non habebit. quam postea adueniente Sigeberto Rege, ad suggestionem S. Euphronij Episcopi restituit. Audite hæc omnes (inquit Gregorius) potestatem habentes, damna non inferatis Ecclesijs. Vindex est enim Deus velociter seruatorum suorum Fortunatus laudauit Charibertum Regem, non post mortem, sed in primordijs regni. De Theodigilde, seu Theodigilde

A

childe Chariberii uxore narrat idem Greg.^a quod Vidua viro se offeres in matrimoniu

a 4. hist. Fr. cap. 26.

CONCILIVM BRACHARENSE SECVNDVM . Duodecim Episcoporum Can. decem sancit, ad Ecclesiasticam disciplinam spectantes. Metropolitanus Niti-

Lucife Cōcil. in Hispania 2.

Collectio Orient. Canonū Martini Bracharenfis.

B

De eodem, Isidorus de script. Eccles. cap. 22. Marinus Dumienfis Monasterij san-

C

S. Anastasium Sinaitam, Episcopum Antiochenum, ex sententia Synodi, ut credi-

b lib. 5. c. 6. Miraculū.

In Prat. Spirit. c. 40. narratur, quod cum Sanctissimus Abbas Cosmas ad Episco-

D

Armenia Maioris populi Christiani, sed Persis subditi, & misere, maxime ob re-

clib. 5. c. 7.

Christi Ann.

Benedicti Pap.

Iustini Iun. Imp.

Indictionis

573.

I.

8.

Sexte.

E

Benedictus Romanus, cognomento Bonofus, ab eo ab Euagrio denominatus, d cū

d li. 5. c. 16.

Clephas in Alboini locum subrogatus, cum regnasset annum unum & menses quin-

e li. 2. c. 17.

De persecutione Longobardorum acturis, exploranda prius est Religio eorū qualis fuerit, Procopius eos Christianos fuisse testatur, lib. 1. de bello Gothico, quā plurimos tamen adhuc Idolorum cultores inter eos extitisse S. Greg. in Dialogis ostendit. & homilia prima in Evangelia; vnde hac ex parte fauor. illis inerat aduersus Christianos immanitas, & maior in loca sancta despectus, ut plane quæ ante haca barbaris passa esset Italia, tolerabilia uideri potuissent. Cæterum & qui Christiani essent, secta fuisse Arianos Gregor. testatur dum in Dial. agit de Longobardorum Episcopo quodam Ariano.

a lib. 3. cap. 26. & 28.

b cap. 29.

Longobardorum Persecutio.

Porro grassationem Longobardorum numerat idem S. Gregorius inter alias sauas Ecclesiæ Persecutiones, dum ait; *Sunt etiam portæ Inferi quadam potestates huius mundi. Quid enim Nero, quid Diocletianus, quid demique iste, qui hoc tempore Ecclesiam persequitur.* (nempe Longobardorum populus,) *numquid non, omnes ista portæ inferi?* &c. sed eiusmodi portæ inferi non præualuerunt aduersus Romanam Ecclesiam neque ipsam quidem urbem, qua potiri minime datum est Longobardis, veluti magno miraculo, ut Gregor. testatur ad Rusticianam patriciam. *Stuero gladios Italia & bella formidatis, solique debent aspicere, quanta Beati Petri Apostolorum Principis in hac urbe protectio est, in qua sine magnitudine populi, sine adiutorio militum, tot annos inter gladios illasi, Deo auctore, seruamur.*

lib. 7. ep. 23

cli. 4. ep. 34

Paulus Diacon. quādo scripsit histor. Longobard.

S. Carbonij Populonij episcopus.

d li. 3. c. 11. Lib. 3. Dial. ca. 26. Miracula.

Cæterum, ut ingruentes eiusmodi possent abigere bestias, muneribus interdum Romani Pont. eos auertebant ab urbe. nam ad Constantinam c. A. sic *Viginti iam & septem annos ducimus, quod in hac urbe inter Longobardorum gladios uiuimus: quibus quam multa hac ab Ecclesia, quotidianis diebus erogantur, ut inter eos uiuere possimus suggerenda non sunt.* Verum in Urbem licet non sint ingressi, in suburbia tamē, omnia, quæ potuerunt, damna intulerunt: demoliti sunt ædificia, quæ in cœmeterijs frequentia erant, effoderunt Martyrum sepulchra, loca sacra profanarunt.

Quoniā uero nō sicut res Gothicas Procopius, ita Paulus per singulos annos grassationes Longobardorum profecutus est, sed multa prætermisisse constat, utpote, qui post ducentos & amplius annos, tempore uidelicet Caroli Magni, de Longobardis historiam scripsit, neque antiquorum aliquis in eo argumento ueritas sit, opere pretium existimauimus, quæ diuersis in locis S. Gregorius Papa de eorundem Longobardorum persecutione suis scriptis mandauit, uisa aut audita, ad certos annos, quantum fieri possit, redigere.

Sparsa igitur fama horum Ducum crudelitatis, oppressionum, & rapinarum, per diuersas Italiæ regiones, vndique fuga, & latebræ se suaque seruare satagentium, ita ut vrbes desererentur, & deserta loca ciuibus replerentur, magis autem Insulæ appetebantur, ab ijs quibus nauigij alicuius poterat esse facultas.

Inter alios autem, uñā cum suis Clericis magnus ille Confessor Carbonij Episcopus Populonij in Iluam Tyrrheni maris insulam se contulit, qui primordijs illis Ducum Longobardorum incurfionis, ad mortem ueniens, suis mandat, se ut in sepulchro, quod sibi Populonij preparauerat sepeliant, quibus obijcentibus difficultatē, ob occupata loca a Longobardis ubique discurrentibus: *reducite me inquit ille securi, & cum me sepelieritis festinate recedere. Quibus obsequentibus. dum nauis corpus deferunt, immensa vis pluuiæ eos comitatur, sic tamen, ut ne gutta quidem in nauim caderet, cum igitur ad locum peruenissent, eumque sepelissent, vix in nauim regressi sunt, cum Longobardorum Dux crudelissimus, Gummar aduenit. ex Sancto Gregor. in Dialogis eius Carbonij memoria celebratur in Ecclesia 10. Octobr.*

Refert idem S. Gregor. de Mena solitario, rem toti Sannio notissimam, quod cum aliquoties Longobardum increpasset, qui pauca apum uascula, quæ sola habebat, rapere tentaret, nec cessaret, arreptum a maligno spiritu ante eius pedes vexatum; ex

A quo, vt apud incolas, sic apud ipsos barbaros celebris factus, nullus vltra presumeret eius cellam nisi humilis intrare & cap. 29. Cum ad Spoletanam Urbem Longobardorum Episcopus, scilicet Arianus, venisset, & certam Ecclesiam ad suum cultum, non lente episcopo destinasset, custos eam diligenter clausam & luminibus extinctis se intus abdidit. mane aduenit Arianus Epus collecta multitudine, ianuas Ecclesie effringere paratus, sed repente cuncta simul portę diuinitus concussa abiectis logius feris, aperta sunt, atque cum magno sonitu omnia Ecclesie claustra patuerunt, effuso desuper lumine, omnes extinctę lampades accensa sunt, Arianus vero Episcopus, qui vim facturus aduenerat, subita cęcitate percussus est, atque alienis manibus ad suum habitaculum reductus. Quod dum Longobardi eius regionis cognouerunt, ne quaquam vltius presumpserunt Catholica loca temerare, ibidem scilicet posita.

B Capite vero 37. de Sanctulo Ecclesie Nursine presbytero, qui cum aliquando ad quosdam Longobardos Gentiles in prelo oliuam prementes, vtrem, vt sibi impleret, attulisset, & illis indignantibus, & cum contumelia afficientibus, quod cum nihil olei ex prelo deflueret, ipse sibi vtrem impleri postularet, ille autem aquę coram omnibus benedixit, atque in prelum suis manibus iactauit, ex qua protinus benedictione tanta vbertas olei erupit, vt Longobardi, qui incassum laborauerant, non solum sua vascula omnia, sed vtrem quoque, quem vir Dei detulerat, implentes, gratias agerent. Pergit S. Greg. etiam maiora de eo narrare, Vt cum de vno pane, per iniraculam, in Clibano obuio inuento, satiavit, per dies decem, plures operas, quas ad reparandam Ecclesiam a Longobardis incensam, adhibebat: Et ibidem alia admiranda, cum pro nimia caritate, & constanti in Deum fide oblati pro alio liberando ad necem, brachium percussoris dirigit, nec prius illud sanare voluit, quam iurasset, se Christianum hominem nunquam occidere: & vt, pre stupore miraculi, omnes quos habebant captiuos, illi Longobardi donauerint. Si quando vero permisit Deus in Dei seruos, eos libere seruire, & in hoc declarata est diuina potentia, cum ijdem occisi licet, tamen vt uictores triumphale carmen occinere auditi sunt. quod narrat ipse S. Greg.

C a contigisse duobus Monachis in Valeria prouincia, qui a Longobardis suspendio necati, claris, & apertis uocibus psallere, ab ipsismet intersectoribus, & alijs pluribus, auditi sunt. Ibidem cap. 22. habet de Sorano Abbate a Longobardo in sylua occiso, cuius corpore in terram cadente, mons protinus, & sylua concussa est, ibi captiuo quodam, qui in caua arbore latebat, spectante. & cap. 23. de Diacono refert in prouincia Marforum a Longobardo obruncato, qui statim a Demone correptus, ad pedes eius corruit, & quod amicum Dei occiderit inimico Dei traditus ostendit. Vt in utrisque

D & necatis, & seruatis, admiranda Dei prouidentia spectanda sit. Et lib. 1. cap. 4. narrat, quod cum Longobardi prouinciam Valeria intrassent, Monachi ad sepulcrum B. Equitij confugerunt, quos inde ad necem abstrahentes, uno in clamante auxilium S. Equitij, omnes illi Barbari, immundo spiritu correpti, tamdiu ad terram corruentes, uexati sunt, quousque qui foris erant Longobardi cognoscerent quatenus locum sacrum temerare ulterius non auderent: sicque uir Sanctus dum discipulos defendit, etiam multis postea remedium illuc fugientibus prestitit. Et lib. 2. cap. 17. refert de Theoprobo nobili uiro a Beato Benedicto conuerso, & illi admodum familiari, qui aliquando illum amarissime flentem reperit, & causam interrogans, audiuit, omne hoc Monasterium quod construxi, & cuncta quę fratribus preparari omnipotentis Dei iudicio Gentibus tradita sunt. Vix autem obtinere potui ut mihi, ex hoc loco animę concederentur. Cuius nocem, ait S. Gregor. tunc Theoprobus audiuit, nos autem

E ceruicis, qui destructum modo a Longobardorum gente eius Monasterium scimus, nocturno enim tempore quiescentibus fratribus, nuper illuc Longobardi ingressi sunt, qui diripiunt omnia, ne unum quidem hominem tenere potuerunt. Sed impleuit omnipotens Deus, quod fidei famulo Benedicto promiserat, ut si res gentibus traderet, animas custodiret. porro eosdem Monachos inde pulsos Romę commigrasse idem alibi tradit, Abbatesque numerat, qui ad ea usque tempora eidem Monasterio preauerunt. 2. Dial. in principio; traditumque his fuisse Lateranense Coenobium incolendum affirmat. Hos etiam accipere consueuisse alimoniam, una cum alijs Monachis, ab ipsa

a lib. 4. c. 21

S. Benedicti
predictio
de clade sui
Monasterij.

a li. 4. ep. 34.

Apostolica Sede, idem Greg. in ep. ad Constantinum Aug. docet. ^a Ac de Longobardorum, sub Benedicto Papa, coepta grassatione per Duces, in reliquis Italiae partes, satis.

Diffensio de Paschatis die.

Hispani & Franci de Paschate celebrando diffentiunt: Hispanis 12. Kal. April. Francis uero 14. kal. Maij celebrantibus. Sed Francos recte celebrasse per hoc diuinitus claruit, quod fontes in Hispania, qui in Sabbato Sancto Paschæ ad baptizandum sponte diuinitus repleri solent, non in Hispanorum, sed in Francorum Paschæ repleri sunt. Sigebertus in Chron.

S. Gallus Aruernensis Episcopus 27. Episcopatus anno ætatis uero 65. migrat ad Dominum, Vitam breuiter Fortunatus in Epitaphio, longius uero Gregor. nepos in Vitis SS. Patrum descripsit: quem & post mortem ait claruisse miraculis.

b 2. c. 45.

Eo mortuo, iuxta reuelationem illi factam, pestis inguinaria, quæ octo ab hinc annis sancto Episcopo pretercedente Aruernos non attigerat, inuasit, in qua peste narrat Greg. de glor. Mart. ^b quod insipientes corrigat & roboret sapientes. Ad puerum tactum peste, hariolum ibidem refert aduocatum, ad cuius aduentum inualefcente febre spiritum exhalat; alio similiter puero laborante, cum de puluere circa sepulcrum S. Iuliani Martyris hauriendum cum aqua datum esset, statim conualuisse.

Christi Ann.

Benedicti Pap.

Iustini Imp.

Indictionis

574.

2.

9.

7.

c 5. c. 9. & 10.

Romanus exercitus, Duce Tiberio, cum Abaris, seu Auaris confligens, magnam cladem accipit. Euagr. Cedren. Artabanus etiam Persa facta incurfione in Romanorum fines multos captiuos abducit, capto etiam Daras castris munitissimo. Iustinus nuncio de tanta clade accepto inducias in annum petit, & impetrat. Tunc Imago, nulla manu facta, Camulianis pago Cappadociae (illuc olim Edeffa, ne in Persarum manu ueniret translata) & ueneranda ligna (Crucis sanctissimæ scilicet) ab Apamea Syria 2. CP^{lim} translata sunt, quibus exuta ciuitas illa, quæ (ut dictum est superius) ab iisdem in alia Persarum incurfione miraculo magno diuinitus defensa fuit, capta statim atque in fauillam redacta est. hæc Euagr. & alia omnia mala tribuens uoluptuose & diffuenti delicijs Iustini uite, sed uerius sacrilegio tribuisset, cum ausus est Episcopum Antiochenum Anastasium relegare, ex quo tempore omnia in peius ruere ceperunt.

Samaritani Hæretici (contra quos ediderat Iustinus Imperator Constitutionem 144. inter Nouell. Iustiniani, insurgentes in Catholicos, templum inuadentes, & sacras imagines probro afficientes, deseruntur ad Imperatorem. Epistola extat Simeonis iunioris Stylitæ ad ipsū Imperatorē quæ legi iubetur in Syn. Nicæna secūda A. d. 1. qua facinus deplorat. *Quis dabit, inquit, oculis meis fontem lacrymarum, &c. omnem enim blasphemiam excellit improbum hoc factum, quod in Deum uerbum, pro nobis incarnatum, eiusque gloriosam matrem, & uenerandam sanctamque Crucem designant, &c. Nam cum uideamus piæ leges uestras, eos, qui imaginem aut statuam Imperatoris ignominia afficiunt, extremo, & iusto mortis supplicio plerique: quæ tantæ pœna puniendi sunt, qui in imaginem Domini nostri, eiusque matris, nefando sacrore, grassati sunt: profecto non uideo quid mihi dicendum sit. Tantum enim scelus commissum est, ut nec ulla humanitatis mica amplius superesse credatur. Quamobrè obsecramus, ut ne ulla post hæc eis misericordia ostendatur, &c. Videant recentiores Iconoclastæ quibus se coniunxerint hæreticis omnium nefandissimis Samaritis, audiant a sancto homine quibus digni sint supplicijs. De hoc Simeone Stylita iunior, Euagrius, d. qui fuit illi amicissimus, narrat, quod a puero cum suo Magistro, qui pariter agebat in columna, cæperit hoc uitæ genus. In qua columna simul & in altera summo in montis vertice sita, sexaginta, & octo annos uixit, omnibus gratiæ donis repletus, qui admirabilibus quibusdam narratis de eo, post infert: multa alia præterea gessit admirabilia, quæ linguam disertam, & vacuum tempus, & separatam tractationem desiderant;*

d li. 6. c. 22.

A quæ certe crebro hominum ore sunt atque sermone decantata . Nam cuiusque nationis homines , non Romani solum , sed etiam barbari ad eum aduentarunt , rerumque postularum compotes facti sunt .

Hoc eodem anno S. Euphronius episcopus Turonensis , migrat à vita cum sed. ann. 14. anniuersaria commemoratione in ecclesia celebris , eius celebrat laudes Fortunat. lib. Carm. 3. cuius etiam extant ad eum duæ epistolæ , in quarum altera nominat Felicem episcopum , quem , ex sequenti epistola ad ipsum data , colligitur fuisse Nannetenfis ecclesiæ Præsulem , quem idem Fortunatus antiqva nobilitatis Romane decus , & ornamentum , clarum doctrina , Pontificia dignitate decorum , auctum summis cum sæculari potentia , atque diuitijs , animi dotibus , nempe virtutibus omnibus plurimum celebrat , scriptis de eo epigrammatibus atque elogijs . Sanctus Euphronio succedit S. Gregorius 19. die vacationis Sedis , cuius , cum egregia sanctitate nobilitatem versibus celebravit idem Fortunatus , cui matrem fuisse Armentariam piam maxime feminam , patrum vero S. Gallum episcopum Aruernensem , idem affirmat Fortunatus . Is in mense secundo ordinationis sue , narrat incurrisse morbum disenterie , in quo consumptis omnibus artis remedijs , nec proficientibus , etiam sine spe uitæ rogat Archiatrum , vt quod vnum superesset , potionem illi misceret de puluere sacratissimi Domini Martini sepulcri , quo hausto , mox omni dolore sedato , sanitatem sic receperit , prope de mortuo , vt cum datus fuerit , hora tertia , in columis procederet ad conuiuium ipsa die hora sexta . de mirac. sancti Martini^a qui & de eodem puluere , inferius alios curatos tradit , & alibi^b duo refert miracula quæ ipsemet in se expertus esse testatur , de velo , lignoque cancelli sepulchri eiusdem sancti , lingua , & labro , ad remedium contactis , quibus laborabat .

Miraculū .

a 2. cap. 1.
b lib. 4. c. 1.
& 2.

L ongobardi , qui diuersis iam ante temporibus . Gallias inuaserant , vt est apud Greg. e prædicuntur rursum venturi a S. Hospitio recluso . Qui , Venient , inquit , Longobardi in Gallias , & denastabunt ciuitates septem , eo quod increuerit malitia eorum in conspectu Domini , quia nullus est intelligens , nullus qui faciat bonum , &c. Gregor. qui & de eo mirabilia narrat .^d

chist. 4. ca.
36. & 37.

d lib. 6. c. 6.

Iustinus ob nimium mœrorem de grassatione Persarum , vastatione Syriæ , & expugnatione Daræ propugnaculi , mente abalienatus est , dilucidis interdum interuallis , ad modicum temporis spatium , resipiscens . Cum interea Sophia Augusta , vt corruenti omni ex parte Reipublicæ consuleret , Traiano Senatore Legato misso , precibus inducias a Persis in triennium impetrat : cum ad eum scripsisset non decere eum impetum facere in Imperatorem iacentem , & afflictum , in Remp. desertam , in Viduam mgrore confectam : recoleret ei olim morbo diuexato non modo parem benignitatem de claratam , sed missos etiam ad eum curandum optimos quosque medicos . Euagr. e ex quo corrigendus Cedren. quo ad tempus , & Miscella , qui referunt in annum 9. Iustini . Greg. de Glor. Mart. f narrat , vt Iustinus Imperator a Demonum lauis liberatus sit per Constantini frænum , in quo vnus de clauis crucis Domini connexus fuit .

e 5. cap. 12.

f lib. 1. c. 5

R ecrudescente ciuili in Gallia bello , procurante Gunthramno Rege , Concilium Parisijs celebratur , si forte per sanctissimos episcopos , res absque bello componi possent : sed vbi res semel armis capta est agi , si luerunt ecclesiasticæ leges . Accidisse namque ait Gregorius , & vt Chilpericus , per filium suum Theodebertum , magnam intulerit cladem , superato Gundebalo Duce , Turonensibus , Pictauiensibus , atque alijs

g 4. c. 47. &
48.

rum ciuitatum ecclesijs : quam paucis his Greg. ipse Turon. Antistes ita perfringit, vastat, euertit, ecclesias incendit, ministeria detrahit, Clericos interficit, monasteria virorum deicit, puellas deludit, & cuncta deuat; fuitque illo in tempore peior in ecclesijs gemitus, quam tempore Diocletiani; & sic pergit deplorare, quam degenera rint presentēs Frauci, a suis maioribus. & mox de 20. militibus refert, qui cum Monasterium quoddam in quo reliquæ B. Martini essent, diripuissent, in transitu fluminis omnes submersos esse transfixos suis ipsorum hastilibus, vno excepto, qui eos increparat. Iis quoque militibus, qui S. Vincentij Martyris basilicam, in eadem regione positam, vbi plebs se, suaque omnia conseruanda putarant, ob martyris reuerentiam, inuaserant, & cædibus, & direptionibus omnia fœdarant, diuina vltione, narrat contigisse, vt alij a demone correpti, alij flumine, alij varijs morbis misere cruciantur, & perirent, de Glor. Mart. a

Diuina vltio in sacri-legos.

ali. i. e. 105

Christi Ann. 577. Benedicti Pap. 5. Iustini iun. Imp. 12. Ind. 10.

Benedictus Papa, cum sedisset annos quatuor, mensē vnum, & dies 28. moritur, prid. kal. Aug. ex Anastasio. eius extat nomine notata epistola ad Dauid episcopum in Hispania Bética, de mysterio sanctissimæ Trinitatis ex diuinis scripturis de prompto. Post mensium trium vacationem, & dierum decem 11. Nouembris sublegitur Pelagius iunior, eiusque nominis secundus Romanus Pontifex, patre Vuinigildo, vt suspicari possimus, ex genere Gothico, *Hic*, inquit, Anastasius, *ordinatur absq; iussione Principis, eo quod Longobardi obsiderent ciuitatem Romanam, & multa vastatio ab eis in Italia fieret.* In calamitosa tempora incidit, Italiam vastantibus Longobardis, & diu schismate Occidentali ecclesia, vsque ad Hibernos, diuisa, cuius occasione, adhibito in consilium, & auxilium S. Gregorio, qui ipsi in Sede successit, librum edidit pro Quinta Synodo, quam defendit, probeque factam ostendit.

Miracula. b lib. 4. hist. c. 49. a cap. 5. 6. 7

Eodem tempore pax inter Reges Francorum, ex inspe rato composita est, virtute inquit Gregor. b B. Martini, ad cuius tumulum tres eodem ipso die paralytici sanati sunt. c

Iustinus ad conciliandum sibi diuinum numen Templum extruit Dei Genetrici Mariæ, quæ tantum ei præstit sanitatis, vt dilucido interuallo potitus, cunctis recte dispositis, statum Reip. in tuto collocaret, ascito sibi Tiberio in collegam: ex Miscella.

Christi Ann. 578. Pelagij II. Papa 1. Iustini iun. Imp. 13. Ind. 11.

Iustinus, de cõsilio Sophiæ, Tiberiũ Cæsarẽ declarat, taliaque verba in eo declarando locutus est, qualia nulla historia vel vetere vel recentiore sunt omnino cõmemorata, Deo videlicet propitio ei tempus largiente, tum ad sua peccata confitenda, tum ad explenda ea quæ ex vsu Reip. forent. Nam coram episcopo, Senatu, & Prætorianis militibus sic clara voce allocutus est Tiberium, tunica induens Imperatoria, & lana circumuestiens. *Ne te in errorem inducat vestis splendor, neque illustris ornatu istarum rerum, que sub aspectu cadunt, decipiat, quibus ipse in fraudem impulsus, imprudens me ipsum grauissimis supplicijs obnoxium reddidi. Itaque tu in Republica summa cum mansuetudine, & animi lenitate regenda mea vitia præstato. Atque digito magisterius demonstrans, Non oportet; inquit, horum consilijs morem gerere: nam hi me, ad istas, quas cernis, miserias, deduxerunt,* aliaque eius generis protulit verba, quæ omnes in maximam adduxere admirationem, tum, ad immensam lacrymarum vim profundendam impulere. hæc Euagr. d qui pergit excellentiam Tiberij pulchritudinis, tum corporis, tum multo magis animi describere, eiusque humanitatem, mansuetudinem, munificentiam, prædicare, vt statim releuarit tributa, & iniquas largitiones

Præclara adhortatio Imper. ad quem designabat Cæsarem.

d 5. cap. 13. Optimi Principis conditiones.

A sustulerit, &c. eundem quoque Suidas describit alienum ab auaritia, qui felicitatem in eo vno reponat, vt floreat populus, & omnibus rebus abundet; comunem hominū felicitatem, præclarum, & inuiolatum Thesaurum existimans, qui tyrannicam insolentiam perorsus, & humanitatem amplectens, & regi a suis quā illos a se crudelius tractari, paterq; a sui dici maluerit, quam Dominus. hæc Suidas.

Mortuo interim Ioanne episcopo CP. no intruso, & populo summis votis suum Pastorem Eutychem expetente, Imperatores, cui vtrique ille Imperium prædixerat, statim illum libentissimis animis reuocant; cuius reditum, vt & abitum, comitantibus miraculis, faustasque acclamationes describit luculenter Eustachius in eius vita, ad cuius aduentum, pestis, quæ diu grassata fuerat, supplicatione per eum habita, repressa est, & extincta.

B Christi Ann. Pelagij 11. Pap. Iustini iun. Imp. Indict. 12.
579. 2. 14.

Tiberius ingenti conflato exercitu, adeo vt propè centum quinquaginta turmas equitum haberet, Duce Iustiniano, cum in Cosrhoem Persarum Regem, qui Armeniam inuaserat, indeque tendebat in Cappadociam, immittit, quem victum, cæsum, profligatum, & in regnum suum se recipere compulit tanto magno suo mœrore, & indignatione, vinci inuictum, quique per 58. annos, quibus regnarat, tot victorias obtinuerat, quot alius nullus, vt ex eo sit mortuus, & legem scripserit (inquit Euagr.) ne Rex Persarum in posterum contra Romanos arma ferat, velut sempiterna lux fugæ monumentum. Legendus Agathias lib. 4. & idem Euagr.

C Ad hunc eundem annum referendum est, quod narrat S. Greg. in Dialogis, 3. sui Pontificatus anno, dum ante annos quindecim eadem contigisse affirmat, de 40. illis rusticis, qui immolatis carnes comedere compulsi, sub comminatione mortis, & omnino recusantes a Longobardis occisi sunt; & de alijs 40. captiuis, qui caput Capræ adorare cum illis abnuentes, & ipsi interfecti sunt b hæc quidem tunc facta. Postea vero, licet Longobardi esse hostes perseuerauerint, nullum tamen fidei causa negotium facessere consueuerunt; quod quidem, inquit S. Gregorius, Petro respondens, facere plerumque conati sunt, sed eorum sæuitiæ miracula superna restitere.

Simile quiddam in subditis quibusdam Brunehildis Reginæ Francorum, ad eam scribens S. Greg. c reprehendit, & vt caueat, ne fiant, monet; Quia peruenit ad nos inquit, quod multi Christianorum & ad Ecclesias occurrant, & quod dici nefas est, a culturis Demonum non discedant, & nominatim ante dixerat animalium capitibus sacrificia sacrilega non exhibeant.

D Hoc ipso anno, pace inter Francorum Reges turbata, conspirantibus in Sigebertum, Chilperico, & Guntheramno, prælio, Theodebertus filius Chilperici, victus, occiditur; in pœnam sacrilegiorum, quæ eius milites commiserant, de quibus supra. Victor vero Sigebertus Rex Francorum, hoc eodem anno, cum in regno decimum quartum annum ageret, dolo impiæ Fredegundis, dum aduersus Chilpericum germanum Regem iperū certamen purat, per ficarios necatur, annos ætatis agens 40. ex Greg. d quod illi ait contigisse quia monentē S. Germanum Episcopum Parisiensem audire contempsit, alioqui inter maxime pios Principes collocandus, cuius pietas in colendis Dei seruis, Monasterijsque construendis commendatur a Iona in uita S. Columbani Hiberni, apud Bedam, & apud Surium.

E Rem plane memoria dignam, tempore huius Sigeberti Regis, contigisse narrat Greg. de Glor. conf. cap. 71. Quod cum Childericus quidam summæ apud Sigebertū auctoritatis, villam per iniquum iudicium Ecclesiæ Aquensi extorsisset, Francone Episcopo nec quidquam reclamante, & vltionem a S. Metria (loci patrono, conditione olim seruo, sed magnæ sanctitatis viro) comminante, eum correptum a Febri, per integrum annum acerbè vexatum fuisse, & cum culpam non agnosceret, depilatum plane & nudum remansisse, ac tandem sero recogitantem peccatum & iniuriam Ec-

a cap. 14. & 15. lib. 5.

Martyris sub Longobardis.

b cap. 27. & 28.

c 7. cp. 7.

Vltio in sacrilegos.

d 4. c. 50.

To. 3. 22. Nou.

Miraculum in sacrilegū

clefiæ illatam, iussisse villam restitui; & insuper sexcentos aureos (cum trecentos ab Episcopo exegisset) super sepulchrum poni, & interim, spiritum exhalasse.

Vltio in fa-
cilegum.
a 2. c. 27.
b lib. 5. c. 1.
& 4.

Aliud exemplum violatoris Ecclesiæ immunitatis, idem Gregorius refert de Mir. S. Mart. a & hist. Fr. b Rucculeni Tunneses opprimentis & Ecclesiasticas alimonia diripientis, & mandantis Clericis, vt a Basilica S. Martini abstraherent, qui illuc confugerant, quod si differrent, vniuersa incendio concrematurum, qui statim regio morbo correptus, & sicut cera à facie ignis guttatim defluës, quinquagesima die ab hydrope confatus, interijt. Quo etiam tempore, inquit, Alueus fluuij, nutu Dei, vel virtute B. viri, absque pluuiarum inundationibus repletus, hostem, ne ciuitatem læderet, transire prohibuit, atque horum ipse auctor oculatus est testis.

c lib. 5. c. 6.
Miracula
ad sepulcrũ
B. Martini.

Hoc ipso anno, quo mortuus est Sigebertus, & eius filius Childebertus regnare cepit, multas virtutes ad sepulchrum B. Martini apparuisse testatur Greg. in hist. Fr. c *quas, inquit, in illis libellis scripsi, quos de eius miraculis componere tentavi, quæ aut ipse vidi, aut a fidelibus relata cognoui. Hæc tantum exoluam, quid exenerit ijs qui post virtutem caelestem, terrena medicamenta quaesierunt, quia sicut per gratiam sanitatũ, ita & per correctionem stultorum, virtus eius ostenditur.* narrat autem de Archidiacono Bituricensi, qui decidentibus cataractis obcæcatus, postquam per duos aut tres menses ad Basilicam B. Martini assidue ieiunans, & oculorum lumen efflagitans, permansisset, adueniente festiuitate, clarificatis oculis cernere cepit; regressus vero domum, vocato quodam Indæo, ventosas, quo earum beneficio oculis lumen auget, humeris superponit; decidente vero sanguine, rursus in recidiuam cæcitatem redigitur, & ad Basilicam regressus, ibique non nisi ad longum spatium commoratus, lumen recipere commeruit.

S. Germ. Pa-
rif. obitus.
Miracula.

Subdit cap. 7. De B. Senoch, genere Theiphalo, qui collectis Monachis apud Turonos, & diruto oratorio reparato, presbyter virtutibus clarus, migravit a sæculo. *Cuius, inquit, virtutes, quas multas feci, super infirmos, in libro vite eius scripsimus, & cap. 8. de transitu B. Germani Parisiensis Episcopi, in cuius exequijs, in confirmationem earum virtutum, quas in corpore gesserat, carceratis acclamantibus, corpus eius in platea aggrauatum est, solutusque iisdem, rursum sine labore leuatur. Ad cuius sepulchrum multæ virtutes fiunt. Vitam eius scripsit presbyter Fortunatus: epitaphiũ, Chilpericus Rex, poeticis facultatibus excultus. Aimoinus, a eius Natalis dies anniuersaria memoria celebratur. Successit S. Germano Ragnemodus, siue Regnamundus; de quo, cum esset Diaconus, Gregor. narrat, e liberatum a morbo, haulto diluto puluere collecto è sepulchro S. Martini.*

d li. 3. c. 16.

e de Mirac.
S. Mart. c.
12.

Subdit & de migratione è vita, Caluppæ, & Patrocli reclusorum, egregiæ sanctitatis virorum, quos annua commemoratione colit Ecclesia.

f lib. 5. c. 11.

Hoc anno magna conuersio facta est Aruerni, Iudæorum per B. Auitum Episcopũ, de qua Greg. in hist. Fr. f & Fortunatus lib. 5. carminum.

Chilpericus Rex, ob repentinam Sigiberti necem, periculo ereptus, est, & regnum recuperavit, quod eius pietati, & virtutibus Fortunatus tribuit, lib. 9. carm. prædicatur certè a Gregorio liberalitas eius in S. Lupicinum, & eius Monachos, quibus assignauit quotannis 300. modios tritici, totidem vini mensuras & centum aureos ad fratrum indumenta.

Meroueus Chilperici maior natu, ex alia coniuge, incestuosus nuptijs copulatur Brunehildi Sigeberti patris defuncti vxori, quam Chilpericus Rothomagi exulare iusserat, cuius rei gratia indignans pater, prælio filium victum & captum, tonsurari, & presbyterum ordinari curauit. at is profugit ad Basilicam S. Martini, & minis extorsit à Gregorio Episcopo communionem; in quo ille parum conitans & cautus videri potest fuisse.

A

Christi Ann. Pelagij 11. Pap. Iustini iun. Imp. Indict.

580.

3.

15.

13.

AD annum Tiberij Cæsaris tertium, tam ingens terræmotus, in ipso meridie extitit, vt Daphne tota, eius vi, impetu concideret, & Antiochia ipsa cõquassaretur. Euagr. a

a 5. c. 17. & 18.

B

Antiochiæ item accidit, vt Anatolius quidam plebeius quidem, sed impiger & industrius, & propterea ad magistratus prouectus, & in familiaritatem etiam Gregorij Episcopi insinuatus, deprehenderetur hostias simulacris immolasse; qui, quæstione habita, homo impius, præstigiator, & infinitis inuolutus sceleribus repertus fuit. Et tamen parum aberat, quin ipse, & sui omnes (habuit namque alios sui similes, qui Idolis item sacrificasse manifesto tenebantur) liberi dimissi fuissent, nisi populus excitato tumultu vltionem expetijisset; Gregorius quoque Episcopus in suspicionem ad ductus magnum periculum adiit. Porro cum Anatolius in carcere fingeret se ad imaginem Deiparæ supplicare, illa eum, velut sacrilegum detestata, auersata est, spectaculum plane horribile, & sempiternæ memoriæ prodendum; quod quidè à præfidarijs militibus & alijs visum est, & alijs, diuulgatū. Adductus CP. acerrime cæsus, nihil contra Episcopum dicere potuit. Cum autem de consortibus quidam exilio tantū damnarentur, populus diuino quodam zelo succensus, raptos, viuos incendit. Contra Imperatorem quoque, & Eutychem Episcopum, tanquam fidei proditores, grauitervociferans, periculum fuit ne populari illo furore atrox aliquod in eos facinus ederet. Anatolius denique in Amphiteatro bestijs discerpendus expositus, post cruci affixus est. Hæc ex Euagr. qui pluribus.

C

Chilpericus Rex nuncios misit ad Episcopum Turonensem, vt eijceret Apostatam illum Moroueam scilicet filium, de Basilica, sin autem, totam regionem illam igne succensurum, cui rescriptum, inquit Greg. impossibile esse, vt quod tempore hereticorū factum non fuerat, Christianorum tunc temporibus fieri, vt scilicet, confugientes ad Ecclesiam ui expellerentur, ipse exercitum commouet & illuc dirigit.

Quanti facta Ecclesie immunitas.

CONCILIVM PARISENSE habetur agente Chilperico Rege aduersus Prætextatum Rothomagensem Episcopum, quem instante Regina Fredegunde, multis criminibus falso accusabant, illo se purgante, & de obiectis rationem reddente. At dolo persuasus ut se reum confiteretur, & ueniam peteret, quam Rex pro sua clementia daturus esset, sua confessione damnatus, in exilium actus est. Greg. Turon. hist. Fr. 5. cap. 18.

D

Christi Ann. Pelagij Pap. 11. Iustini iun. Imp. Indictionis

581.

an. 4.

16.

14.

EXTAT Pelagij nomine Epistola ad Benignum Archiepiscopum, de translatione Episcoporum, an & quando Episcopum e sede in sedem transire debeat T. 2. Concil.

E

Laurentius iunior, post Frontonem, creatus Episcopus Mediolanensis Ecclesiæ, mox ad Pelagium Papam, ut in communionem Catholicam reciperetur, scripsit libellum (quem cautionem Gregor. Papa appellat) quo se auersari Schismatico, & in causa trium capitulorum Romanæ in hære Ecclesiæ profitebatur, cui quidem libello subscribere complures Senatores, ipse Præfectus Urbis, & Gregorius, qui postea, fuit Romanus Pontifex, dum hoc tempore Urbanam gereret Præfecturam (ut ipse testatur in Epistola ad Lanrentij successorem Constantium) tanquam fidei iussores Laurentij. Hinc uideas, quam clare refellantur, quæ Ioan. Diaconus in uita S. Grego. scribit de eodem a Benedicto Papa ex Monacho, creatum fuisse Diaconum Cardinalem S. R. E. & quod prius eum Monachum miserit in Britanniam ad conuersio-

b lib. 3. ep. 11. c lib. 1. c. 22 23. 24. apud Sur. To. 2.

Io. Diacon.
quando scri-
pserit V. S.
Greg. Pap.
a lib. 4. c. 86
93. 94. 97.

De S. Greg.
P. primor-
dijs.
S. Gregorij
atauus.
Parentes.
Amicitia.
Nutrix.

Institutus
bonis lite-
ris.

Iuris cōsul-
tus.

b. li. 11. ep.
54.

clib. 10. c. 1
In foro uer-
fatur.

Præfecturā
Vrbanam
gerit.

Sex Mona-
steria insti-
tuit in Sici-
lia, adhuc
sæculari ha-
bitu Romæ
unum.

d. hist. 10. c.
1.

nem Anglorum: sed tumultuantibus ciuibus, reuocarit & inter Diaconos cooptarit. Aggressuri itaque iam nos ordine temporum res mirifice gestas eiusdem Sancti Gregorij recensere, quoniam continget interdum a Ioanne Diacono, qui uitam eius scripsit, sententia discrepare, ne quis miretur, sciendum est eum scripsisse post annū 872. id est trecentis ferme annis ab hoc tempore, cum in ea scriptiōne meminerit Leonis 4. Nicolai, atque Hadriani Roman. Pontif. & opus illud inscripserit ad Ioannem octauum (non septimum, ut opinatus est Sigebertus, de script. Eccl. cap. 117. cū post eum sederint illi alij ab eo nominati Pont.) qui sedere cœpit Ann. Domini 872. Sed quantumuis scripsisset eadem ætate, manifestæ veritati cedendum erit.

Scimus ipsius Gregorij testificatione 4. Dial. cap. 16. Felicem tertium Romanum Pontificem (non quartum vt vult Ioan. Diacon. qui fuit non Romanus sed Samnita) fuisse illi A tauum. Patrem vero Gordianum, & matrem Siluiam, ob egregiam sanctitatem inter Sanctos relatam, vt tabulæ Ecclesiasticæ indicant; & eius amitas Tarfilam, atque eius sororem Aemilianam, Deo dicatas Virgines, quas sui Patris affirmat fuisse sorores (hom. 38.) sicut & Gordianam, sed a Sanctis fororibus ualdè degenerem, Nutricis meminit ad Rusticianam Patriciam (lib. 4. ep. 34.) quæ & eius tempore Pontificatus erat superstes.

Institutum vero fuisse optimis moribus, & bonis literis, quantum seculum illud ferebat, excultum, certum est. Iuris quoque consultissimum fuisse suis postea litteris declarauit. b

Gregor. Turon. eius æqualis in hist. Francor. de eo sic e literis Grammaticis, Dialecticis, atque Rhetoricis ita erat institutus, vt nulli in vrbe ipsa videretur esse secundus. Porro inter Senatores militasse, in eaque Forensi militia primos ordines duxisse, Præfecturamque Vrbanam administrasse, ex suis ipsius scriptis, postea litteris, factis constat, atque hoc ipso anno eam gessisse accurate probat Auctor Annalium. Cum autem negotijs sæcularibus foris inferuaret, intus anhelasse ad solitudinem, ipsemet testatur, scribens postea ad S. Leandrum Episcopum Hispalensem in præfat. Moralium, atque hæc illa putamus fuisse tempora, quibus ipse Gregorius in erigendis in Sicilia Monasterijs totus erat, post quæ, & aliud erexit Romæ, in cliuo Scauri. De his autem vsque ad munus Diaconatus susceptum, Gregor. Turon. huius temporis inspector, & scriptor; ita habet, d Hic de Senatoribus primis, ab adolescentia deuotus Deo ex rebus proprijs sex in Sicilia Monasteria congregauit, septimum uero intra Vrbis muros instituit, quibus delegans tantam terrarum copiam, quanta ad victum quotidianum præbandum sufficeret, reliqua venundedit cum omni præsidio domus, ac pauperibus erogauit.

Et qui ante serico contextu ac gemmis micantibus solitus erat per urbem procedere, trabeatus, nunc vili contextus vestitu, ad altaris Dominici ministerium consecratur, septimusque Leuita in adiutorium Papæ adsciscitur. Tantaque ei abstinentia in cibis, vigilantia in orationibus, strenuitas in ieiunijs erat, vt infirmato stomacho, vix consistere posset. hæc Greg. Turon. de Gregor. Rom. primordijs.

Porro instituto ab ipso in Vrbe S. Andreæ Monasterio, non ex proxime positis Cassinatibus Monachis (vt multi putant) quibus, Longobardos fugientibus, apud Lateranensem Basilicam datum fuerat Monasterium, sed ex prouincia Valeria, Monasterio S. Equitij, in quo vigeabant Monastica instituta, etiam tum cum S. Benedictus petijt eremum, Abbatem expetijt, de quo Dial. 4. c. 21. Vitæ venerabilis Valentini (seu Valentio, aut Valentinus) qui post in hac Romana vrbe mihi, sicut nostri, meoque Monasterio præfuit, prius in Valeria prouincia suum Monasterium rexit & 1. cap. 4. filere non debeo quod de hoc viro Abbate quondam meo reuerendissimo Valerio cognoui, &c. A quo Abbate ipse Gregorius & habitum Monasticæ conuersionis accepit, & ab eo Monachorum institutus est regulis; non igitur S. Gregorius institutionis S. Benedicti professor fuit, quod vulgo putatur. nam quod aliqui S. Equitij Monachos sub eodem Patriarcha S. Benedicto redigere laborant, quasi Monasteriū S. Equitij vnū ex eis fuerit duodecim Monasterijs, quæ S. Benedictum erexisse ipse Sanctus, Gregorius tradit Dialog. 2. cap. 3. 4. 5. planè vanum est, siquidem illa 12. S. Be-

A nedicti Monasteria asserit Gregor. in eadem fuisse prouincia in eodem loco circum-
 quaque constructa; S. vero Equitij Monasteria erant in alia prouincia, Valeria, & S.
 Equitius, non vnus modo, sed multarum Monasteriorum pater extitit, ut idem ibi-
 dem asserit S. Greg. 2. Dial. c. 3.

Hoc eodem anno, defuncto Ioanne Episcopo Alexandrino cum Sed. ann. 11. in lo-
 cum eius successit S. Eulogius qui Sed. ann. 27. Niceph. Chron. & Euagr. 5.
 cap. 16.

Christi Annus

Pelagij 11. Pap.

Tiberij Imp.

Indictionis 15.

582.

5.

1.

B Iustinus Imperator post annos in Imperio sexdecim, mensesque nouem, cum dimi-
 dio exactos, ex hac vita recedit mense Augusto. Euagr.

Preclaram cohortationem & admonitionem Iustini proxime morituri ad Tibe-
 rium, coram Patriarcha & Senatu, omnibus collachrymantibus, habent, Miscella,
 lib. 16. & Cedrenus, quam omnino legant Principes & obseruent.

Iustini mo-
 rituri admo-
 nitio ad suc-
 cessorem.

Tiberius ante quam procederet coronandus, (in insidijs, ex parte Iustiniani, Iustini
 nepotis paratis in Circo,) loca sancta obiens, oratione completa, tum prodijt, cum in-
 fidiatores confusi, regressi sunt, nihil homini, qui spem in Deo posuerat, aduersari va-
 lentes. Ex Greg. Turon. a Sophia quoque, Iustini vxor, illi rursus parauit insidias,
 clam Iustiniano fauens: quas feliciter euasit, eamque thesauris spoliata & in ordi-
 nem redegit. Iustinianum uero obiurgatum, magno post in honore habuit.

a hist. 5. ca.
 30.

C Tiberij exercitus Persas debellauit, ingenti relata preda. Legati missi ad Tiberium
 ex diuersis regionibus & a Chilperico Francorum Rege tradit Gregor. lib. 6. c. 2.

De ingenti beneficentia Tiberij erga pauperes & captiuos, narrat Greg. Paul.
 Diac. & Miscella, ut de inuentis magnis Theauris, Deo probante eius largissimas e-
 leemosynas, & abunde suppeditate. de Theaurus tamē inuētis apud Græcos silentiū.

Pelagius Papa Kal. Decembr. Decretalem dat Epistolam ad Episcopos Campa-
 niæ, & totius Italiæ: de accusationibus & iudicijs Episcoporum.

D CONCILIVM CABILONENSE, iussu Regis Guntheramni aduersus Salonium
 & Sagittarium episcopos, quibus obiecta sunt adulteria, & homicidia, sed hæc per
 poenitentiam purgari censentes episcopi, illud est additum, ut constituerentur rei Ma-
 iestatis, & patriæ proditores, qua de causa ab episcopatu depositi, & in custodiam tra-
 diti (vnde effugerunt per diuersa vagantes) & alij subrogati. Greg. 6

b li. 5. c. 27.

CONCILIVM PRIMVM MATISCONENSE, eiusdem Regis anno 18. (non
 12. ut perperam legitur) in eo 20. capitula sancita ut ait Ado Viennenfis, sed 19. tan-
 tum extant, omnes ad morum emendationem, & ecclesiasticam disciplinam pertinen-
 tia, complures ad Iudæorum petulantiam coercendam.

Ne ad sæculare forum episcoporum causæ traherentur. Ne clerici seculari habitu
 incederent. Actum ibidem de Quadragesima dicta Sancti Martini, ante Natale Do-
 mini, trium dierum 2. 4. & 6. feria, in hebdomada, ieiunijs obseruanda, ex institutio-
 ne S. Perpetui Turonensis episcopi, vnde fluxit, ut nonnulli fidelium ipsum integrum
 tempus aduentus, quod Natalem Domini diem præcedit, ieiunio continuato transi-
 gerent; quo tempore canones publicè recitari mandarunt.

Quadrage-
 sima S. Mar-
 tini.

Ieiunium
 per Domini
 aduentum.

Christi Ann.

Pelagij 11. Pap.

Tiberij Imp.

Indictionis

583.

6.

2.

prima.

E Tiberius, Iustiniano, Iustini cognato, Duce exercitus, ob conspirationem cū So-
 phia inicitā, in ordinem redacto, Mauritium, in bello Persico satis spectatum, Ma-
 gistrum militiæ creat; qui bello prospere gesto aduersus Persas, non solum ciuitates
 & arces illis accomodatissimas cepit, sed tantam prædam auexit & tot captiuos, ut il-

a lib. 5. ca.
19. & 20.
b lib. 17.

lis omnia completeret. Euagr. a qui plura de eius virtutibus. b item Miscella. Cum igitur Tiberius illum expertus esset pium & prudentem tradidit illi uxorem filiam Constantinam.

Plures prædictiones extant de eius Imperio, in Actis S. Theodori Sicotæ 22. April. apud Sur. in Actis S. Eutychiei 6. Apr. & apud Euagr. c

c 5. cap. 21.
Gregor. fit
Monachus.
Mox Dia-
conus Card.
& Apocri-
farius.

Gregorius, qui An. Domini 581. Præfecturam Urbanam gerebat, sed animo ad Monasterium anhelabat, nuncium remittens saculo, paulo post factus est Monachus. At Pelagius Papa, qui bene cognitam eius uirtutem habebat, doctrinam, pietatem, & in rebus agendis industriam & dexteritatem, statim fere, auulsum a Monasterio destinat Apocrifarium Sedis Apostolicæ CP. iim ad Tiberium. quod munus cum non nisi S. R. E. Cardinalibus committi moris esset, eum, licet inuitum, & renitentem, creat Diaconum Cardinalem. Ipsemet in præfat. Moralium ad S. Leandrum Hispal. Episcopum. At qui non permissus est in suo Monasterio Romæ degere, proficiscens CP. iim secum quodammodo illud duxit. *Me scilicet multi, inquit, ex Monasterio fratres mei germana charitate secuti sunt, &c.* Inter cæteros uero secutus est eum Maximianus, qui secundus fuit sui Abbas Monasterij post Valentium.

CONCILIVM BRENNACENSE in Gallia, anno. v. Childeberti iun. Reg. filij Sigeberti, aduersus Gregorium Turonensem, falso accusatum a Leudaste (ob multa iniuste patrata, & damna Ecclesiæ illata, Gregorij opera a Turoni præfectura amoto) quod nefarium crimen in Reginam Fredegundem & Bertherannum episcopum Burdegalensem, composuisset; & euulgasset, qui purgatus iuramento, Regi Chilperico, reconciliatus est. Leudastes accusator ab audientia se subtraxit, & ab omnibus Ecclesijs est excommunicatus. Riculphus Gregorij Presbyter idemque eius accusator morti addictus, sed a Gregorio ab ea ereptus, non tamen a tormentis excusari potuit in quibus confictum crimen confessus est. hæc Greg. pluribus d.

d li. 5. c. 47.
48. 49.

Sed accidit, ut, cum quidam, zelo iustitiæ, redarguisset Riculfum, is eius opera fuerit retrusus in carcerem, & tormentis subditus, qui nocte quadam inuocatis SS. Mariano & Medardo, mox diruptis vinculis, & diffracto cippo S. Medardi Basilicam nocte, nobis vigilantibus, introierit, inquit Greg.

e li. 5. c. 50.
De vindicta
super de-
mum Regiã.

Saluius e Episcopus Albigenfis dixit Gregorio, se videre euaginatum gladium iræ Dei super domum Regis Chilperici & Fredegundæ; atque ita peste, quæ hoc anno depasta est Gallias, post 20. dies, duo filij eius obierunt; quod agnoscens Regina in pœnam scelerum, & rapinarum, ab utroque commissorum, hortatur eum ad pœnitentiam, ut pœnam perpetuam euadat. Consilio Rex accepto, iniquarum exactio- num Codices cremauit, & multa Basilicis, & pauperibus largitus est.

f 5. c. 39.
Ingês fraus

Fredegundis amissis filijs, nouercali odio in priuignum Clodouicum, adductum in suspicionem, quod in eam aliquid moliretur, in carcerem coniectum, obtruncari præcipit, vulgato, quod seipsum, obnoxium culpæ, necasset. Greg. f

Audonera, Cloudouei mater, fraude decipitur a Fredegunde; siquidem hortata eã ut filiam, quam ex Chilperico habebat, ipsa per se, non per aliam, ex sacro fonte susciperet; ob id, a marito dimissa & velata est; Radegundis uero in eius connubium transijt. Episcopus qui filiam baptizauit, & matri eam tenere non prohibuit, exilio damnatus est. Ex Adone.

Atrox faci-
nus.

Austregildis Regina Guntheramni uxor, peste tacta, cum se non posse viuere agnosceret, virum iuramento adegit, ut medicos, a quibus se necatum dicebat, post suum obitum, interficeret, quod & præstitit, duobus obtruncatis. Ex Greg. g

g li. 5. c. 39.
Vindicta in
sceleribus
Comitem.

Hantinus quoque Comes Engolismensis eadem lue tactus rapitur e uita, cum clamaret id se pati propter iniurias illatas Heraclio Episcopo Burdegalensi, a quo ob immensa scelera perpetrata, fuerat excommunicatus, exanimum eius corpus ita nigredinem duxit, ut putares, prunis superpositum, combustum fuisse. ex Greg. h

h 5. c. 36.

Hoc eodem anno B. Martinus Gallicienfis Episcopus obiit, ex Pannonia ortus, in Orientem perëgrinatus, doctrina nulli suis temporibus, secudus, in Gallicia episcopus ordinatus. Ex Greg. i cuius memoria celebratur in Ecclesia 13. Kal. Apr. Fortunat. de eo lib. 5. Carminum.

i 5. c. 37.

- A Magna hoc anno in Hispania Christianis persecutio fuit, multique exilijs damna- Persecutio
ti, facultatibus priuati, facie decocti, carceribus mancipati, verberibus affecti, ac di- Ariani Reg-
uersis supplicijs trucidati sunt. Auctor Leuigildus Rex Arianus, instigante maxi- nis in Hispa-
me Gofuinda, quam viduam Athanagildi vxorem duxerat. Ex Greg. ^a & Isidoro, in nia.
Chron. Leuigildi filij ex alia vxore, Hermenegildus, & Reccaredus fuere, hic Chil- ^a 5. c. 38.
perici filiam desponsauit: ille Ingundem Sigeberti, quæ a Gofuinda, cum ad Arian-
ismum pertrahi non se sineret, multa passa est mala. Hermenegildus, tradita sibi
Hispalensi ciuitate, ubi regnaret, opera vxoris, & Leonardi episcopi ad fidem Catho-
licam traductus, offensionem patris incurrit, ita ut se inuicem bello peteret, sed cum
se filius imparem viribus sentiret, etsi iustio rem causam foueret, Leandrum episcopum
C. P. ^{lim} ad Tiberium Imp. misit, ut laborantibus sub gladio Ariano Catholicis sup-
petias ferret; ibi S. Gregor. Apocrifarium Sed. Apost. agens, S. Leandrum agnouit, eo-
que impellente expositionem B. Iob aggressus est, hoc ipso anno, ipse D. Greg. in præ-
fatione.
- B Dum Leuigildus exercitum contra filium duceret, & milites Monasterium quod-
dam S. Martini, inter Seguntum, & Carthaginem spartaria inuaderent & diriperet,
Monachis dilapsis, Abbate solo senio incuruato relicto, extractio vnus gladio, quasi
amputaturus ceruicem eius, resupinus ruit, ac spiritum exhalauit, reliqui vero, timore
perterriti, fugerunt. Quod cum Regi nunciatum fuisset, mandauit omnia Monaste-
rio restitui. Ex Greg. de glor. Confess. b
- C Quæsiuit Rex secretius a quodam suorum episcoporum, cur, & ipsi, sicut Catholici,
signa non ostenderent in populis secundum fidem suam, illo affirmante, sæpius se
cæcis lumen restituisse, surdis auditum, & nunc inquit, possunt hæc facere, quæ dicis,
Et conuenit cum quodam, datis 40. aureis, ut cæcum se fingens, ad eum transeuntem
cum Rege exclamaret, ut fide episcopi reciperet lumen. At episcopus cum non mini-
ma arrogancia imponens manus super oculos eius, ait, secundum fidem meam fiat tibi.
Hæc eo dicente, ita obserati sunt oculi hominis cum dolore, ut non solum uisum
perderet, uerum etiam dolum, quem auaritia impellente finxerat, publicaret. Ex Greg.
Eiusmodi namq; hæreticorum sunt miracula, nam uera edere proprium & solum est
Ecclesiæ Catholicæ.
- Egregiam confessionem Sanctissimæ Trinitatis narrat idem Greg. de Glor. mar-
tyr. cap. 82. cuiusdam Clerici, quem Rex Arianus blanditijs & muneribus tentatum
ad confitendum filium Patre minorem, & blasphemiam exhorrètem, acerbissime tor-
queri mandauit, firmissimum in fide persistentem & æqualem Trinitatem prædicantem,
qui postea dimissus, confessus est cum cæderetur, se tres tantum primos ictus sen-
sisse, alios uero nequaquam.
- D Alibi idem Gregorius de glor. confess. c. 14. narrat annulum ignitum à Catholico
de igne acceptum, & in palma diu retentum, absque ulla offensione in fidei Catholi-
cæ testimonium, aduersus hæreticum.
- In hist. uero Fr. refert idem Gregorius disputationem habitam inter se & Legatum
quendam Leuigildi Arianum, ad Chilpericum Regem. Idem de glor. d Mart. refert
de Gomachario Comite Ariano, qui Agathensis ecclesiæ, agrum uisurparat, & cum in
febrem incidisset, ad orationem Leonis Episcopi, quem, ut pro se oraret, rogauerat,
cum restituisset agrum, liberatus fuerat, rursum agrum auferens, valde interminante
episcopo, ne faceret, & diuinam illi ultionem experiri contingeret, contemnens & in
super contumeliose episcopo minitans, rursum correptus a febrim cum frustra pro se
orari precaretur, & duplum restitueret, animam exhalauit.
- E Item de glor. Mart. presbyteri Ariani Catholico presbytero illudentis, miserabili-
lem exitum narrat, quo perterritus hæreticus, item Arianus, ad fidem Catholi-
cam est conuersus. Et cap. sequenti ostendit, ut per ignem Catholica fides sit
probata.
- Chilpericus Rex auersans Arianismum, declinat in Sabellianismum, personarum
distinctionem, ex quadam ignorantia, tollens; & Gregorio repugnanti irascitur, sed
post Saluio Albigeni acquiescit, rei ueritatem edocenti. Ex Greg. 5. hist. cap. 44. Ce-
lebrat

Persecutio
Ariani Reg-
nis in Hispa-
nia.^a 5. c. 38.

b c. 12. 13.

Hæretici fin-
gunt mira-
cula.Sol⁹ eccle-
siæ Cath. ha-
bere mira-
cula.Martyriū
egregiū p
fide Trini-
tatis.c 5. cap. 43.
d li. 1. c. 79.
Vltio in sa-
cilegum.Lib. 1. c. 80.
Miracula.Chilpericus
declinat in
Sabellianis-
mum.
Resipiscit.

lebrat eum Fortunatus, vt omnium Regum Francorum antecessorum & æqualium doctissimum, poetica facultatem lingualque in primis varias callentem. Carm. lib. 9. Humanum fuit deliquisse Regem, & excusatione dignum: at Christianissimi Regis præclarum reliquit exemplum, cū contraria astruētibus sacerdotibus, illis acquieuit. S. Maurilius episcopus Cadurcensis, miræ sanctitatis vir migrat à vita. Greg. a qui eius virtutes recenset, & celebrat. Item S. Agricola Cabilonensis episcopus, senioris, æquè sancti, filius, b a quo vtroque Venantius Fortunatus c sacris literis fuit instructus. Epigrammate ad Agricola.

a Hist. Fr. lib. 5. c. 42.
b lib. 5. c. 45
c For. lib. 6. Carm.
d li. 5. c. 46.

Dalmatius item Ruthenæ ciuitatis episcopus ad cœlestia gaudia euocatur, quem cum presbyter quidam in conuiuio probrosè fatuum, & delirum appellasset, concidit mortuus. Greg. d

Moritur, & his Tiberij Imperatoris temporibus in Palæstina Sifinnius, ex episcopo factus Anachoreta, itemque eius discipulus, magistro sanctitate non impar, vt exitus declarauit, apud Sophron. Prato spir. c. 93.

Christi Annus Pelagij 11. Pap. Tiberij Imp. Indictionis
584. 7. 3. 2. secundæ.

Hermenegildus destitutus a Græcis (quos Tiberius Imper. in eius auxilium miserat) a patre pecunia corruptis, imparem patri ad pugnam se videns, illi se sub sacramento tradidit; quo ille violat, eum in carcerem trudit, & nocte Paschatis misso episcopo Ariano qui illi cōmunionē impartiret, cum eum constanter Hermenegildus reiecisset a se, a crudeli patre obruncari mandatur, atque ita pro Catholica fide gloriosus martyr efficitur. Ex Greg. Turon. e & Greg. Papa in Dialogis; f & Adone Vienn. qui duo asserunt patrem pœnitentia ductum, de illata filio nece indoluisse, & hoc amplius Ado, iracundia ex dolore concepta exarsuente, persecutionem in Catholicos mouisse, relegatis in diuersa loca episcopis Orthodoxis, & ecclesijs spoliatis. Exulasse tunc quidem constat S. Leandrum atque Fulgentium fratres, episcopos, Maufonam Archiepiscopum Emeritensem, Licinianum Carthaginensem, Io. quoque Gerundensem, & alios. De S. Leandro ait Isid. descript. ecclesiastic. cap. 28. eum in exilij sui peregrinatione composuisse duos aduersus hæreticorum dogmata libros, eruditione SS. scripturarum ditissimos in quibus, inquit, *vehementi stylo Ariana hæresis confodit, & de regu impietatem*, &c. Extat, & aliud, inquit, laudabile eius opusculum aduersus instituta Arianorum, in quo propositis eorum dictis, suas responsiones apponit. Et cap. 31. Seuerus Malacitanæ Sedis Antistes, collega, & socius Liciniani episcopi, edidit librum vnum aduersus Vincentium Cæsaraugustanæ Urbis episcopum, qui ex Catholica fide in Arianam prauitatem fuerat deuolutus, &c. recenset alia eiusdem celebris viri monumenta. Porro Licinianus eius collegam Carthaginensem episcopum exulasse, pariterque peruenisse CP. um tradit Isid. ibique ab æmulis veneno extinctum. Et de Ioan. Gerudésii episcopo, natione Gotho, prouinciæ Lusitanæ, Scallabalitano. CP. M Græca, & Latina eruditione nutrito, scribit, quod cum Leuigildus Arianus, in nefandam Arianam hæresim eum trahere tentaret, isque resisteret Barchinonem relegatum per decem annos, multas insidias, & persecutiones ab Arianis perpeffum, quem, & chronicon scripsisse ait, a primo Iustini anno ad octauū Mauritij, & de Maximo episcopo Cæsaraugustano cap. 33. scripsit, inquit, & breui stylo historiolum, de his quæ a temporibus Gothorum in Hispanijs acta sunt, historico, & composito sermone recenset. & lucubrationes Eutropij episcopi Valentini cap. 32. Eburicum Mironis Sueuorum Regis filium Audicas, assumpta Tyrannide, regno priuatum, & Monachum factum in Monasterio damnat, at Leuigildus Audica deiecto, & in clericum atrosō Sueuorum Regnum occupat, & ad Arianismum traducit, atque ita Regnum quod 126. annis manserat, deletum est, & in Gothos translatum. Isid.

e his. 5. c. 38
f 3. c. 31.

Littere per hoc tempus flores in Hispania Clari Hispaniæ episcopi.

Regnū Sueuorum transfertur Gothos.

Vincentius Abbas dolens irrogatam esse iniuriam Christiano Catholico nomini per Vincentium Cæsaraugustanum episcopum Arianum factum, è solitudine profi-

liens,

A liens, aduersus Arianam blasphemiam vbique pugnare non desinens, ab Arianis comprehensus, affectus verberibus, est detrusus in carcerem; dimissus vero tandem ab illis martyris coronam eidem inuidentibus vbi maiori spiritus ardore in Arianos inuectus, eosdem vna cum Ariana hæresi exagitasset, ante fores Monasterij ab eisdem irruentibus crudelissime premissus est. Legione 11. m. Sept. qua die in ecclesia Occidentali anniuersaria memoria celebratur.

Eodem anno per Igidium Rhemensis episcopum, & alios Collegas, Legatos, compositæ sunt Res Francorum, pace stabilita, ea conditione, vt post obitum Chilperici, Childebitus ei hæres in vniuerso regno succederet. Ex Greg. a quem Igidium Fortunatus egregie laudat Carm. 3. lib. Effracta S. Martini Basilica fures sacrilegi multum auri, argenti, & palliorum holosericorum abstulerunt; & Burdegalam profecti, vno eorum alium interficiente, furto patefacto, fures sibi Rex Chilpericus presentari præcepit *Tunc ego metuens* (inquit Greg. b) *ne ob illius causam homines mererentur, qui uiuens in corpore, pro perduorum uita sapius deprecaus est, Epistolam Regi de precatationis missi, ne nobis non accusantibus, ad quos persecutio pertinebat, hi interficerentur, quod ille benigne suscipiens, uita restituit, Species uero qua dissipata fuerant, studiofissime componens, loco sancto reddi præcepit.*

Decefferunt ex humanis viri sanctitate celebres perpetua anniuersaria memoria consecrati; Ferreolus Episcopus Vccensis qui & scriptorum suorum reliquit monumenta, libros uidelicet Epistolarum, Sidonium Apollinarem secutus. Greg. Turon. c Eparchius Engolismensis, cuius enitebat virtus in ostensione signorum, quem idem Gregorius, resque ab eo gestas libello conscripsit in vita SS. Patrum, apud Sur. 1. Iul. Domnolus quoque Cenomanensis, miraculis æque conspicuus.

C S. item Maurus Abbas anno 41. ab eius in Galliam aduentu, anno, ad coelestem vitam migravit, cuius res gestas scripsit Paulus Monachus eius discipulus, ad Bonifacium tertium Papam.

Hoc eodem anno, incipiente indictione tertia 4. Non. Octob. Pelagius Papa fatigatus admodum Longobardorum assiduis bellis, ad Imperatorem Tiberium, petiturus auxilium, Legatum mittens, has litteras ad Gregorium Apocrisarium suum scribit. eius est epistola 5. qua describit miserum statum Romanæ Prouinciæ, & Italiæ, & presbyterum, vt mittere festinet, admonet, *quia*, inquit, *& in Monasterio tuo, & in opere cui cum praesensimus, necessarius esse omnino cognoscitur*, hic autem erat Maximianus, qui Gregorium CP. lim comitatus erat, & mortuo, vt credibile est, Valentio, Monasterij Gregorij primo Abbati, secundus successit, in cuius reditu rem planè admirandam contigisse narrat S. Greg. d Cum grauissima tempestate iactati, accepto iam corpore, & sanguine Domini, imminentem mortem expectarent, octo diebus nauis vsque ad superiores tabulas aqua plena, iter proprium peragens, nono die in Cotronensem portum est inuecta, ex qua cum omnes exissent, mox demersa est.

a li. 3. & 31. & 7. c. 10.

b hist. lib. 6 c. 10.

Viri sanctitate & miraculis, clari. c. 6. c. 7. 8. & 9.

d Dial. 3. c. 36. Miraculū.

E Longobardi Ducum administratione decenniali iam pertæsi, communi consilio Regem creant Antharit, Clephonis Principis filium, quem & nomine Flauij honestant, quo deinceps omnes feliciter vsi sunt, & singuli Duces dimidium suæ substantiæ illi tribuunt, ad sustentandam dignitatem Regiam. Ex Paulo Diac. e qui, vt Longobardus, suis fauens, eos prædicat, quos alij, & maxime S. Gregorius, vt crudelēs, raptores, & nefandos appellat.

Res Romana stat, diuinitus defensa, &, ex miraculo huiusmodi, ipse Barbarus Rex adducitur ad donum Apostolis offerendum. *Benedictionem*, inquit S. Greg. f *S. Petri Apostoli clauem, a sacratissimo eius corpore transmissi, de quo hoc est gestum, quod narro miraculum. Dum eam quidam Longobardus in Transpadanis partibus inuenisset, & quia S. Petri clauis esset despicuens: sed quia aurea, facere sibi ex illa aliquid uolens,*

e lib. 3. c. 8.

f lib. 6. ep. 23. Miraculum de clauē S. Petri.

duxit cultellum ut eam incideret, qui mox eum, arreptus per spiritum, sibi in gutture defixu, eademque hora defunctus cecidit, presente Rege, & alijs qui vehementer perterriti, eorum nullus clavem de terra leuare presumebat. Tunc quidam Longobardus Catholicus, qui sciebatur orationibus, & eleemosynis deditus, Anulphus nomine uocatus est, qui ipse hanc leuauit de terra. Antharus uero pro eodem miraculo aliam auream clavem fecit, atque cum ea pariter ad Sancta memoriae predecessorem meum transmisit, indicans quale per eam miraculum contigisset.

Leuigildus poenitentia quidem ductus, filij Catholici necis, & propensus in Catholicam Religionem, quam persecutus erat, nec tamen omnino Catholicus, exit e vita. Ex S. Greg. ^a & Turon. ^b

a 3. Dial. c.

31.

b 8. hist. c. vlt.

Ariani Hispaniae sunt Catholici.

Reccaredus filius, interpellante pro eo fratris Martyris sanguine Catholicus efficitur, & uniuersum Regnum in Hispania & Gallia Narbonensi ad fidem orthodoxam perducit. Ex iisdem Gregorij ibidem & Isidoro, atque Io. Abb. Biclarenfi qui his temporibus uixit & scripsit, & Reccaredum Regem egisse cum Arianis Episcopis, non terrore, uel imperio, sed blande & leniter, tradit.

Chilpericus ad Iudaeorum conuersionem adiciens animum, complures eorum in baptismo suscepit, sed dum alios adigere uult, multarum eorum occasionem prebuit. Hec Greg. Tur. ^c pluribus.

c 6. cap. 17.

Viri ob pias largitiones celebres.

d lib. 6. c. 20

Chrodius Dux obit, septuagenarius, uir magnae bonitatis & pietatis, eleemosynarius ualde, pauperumque refector, profluus ditator Ecclesiarum Clericorumque nutritor &c. Gregorius ^d eum celebrat, & Fortunatus lib. 9. carm. in fine. Celebrat & alium idem Fortunatus eleemosynarum nomine, Iulianum qui ex mercatura perdies, profudit opes in pauperes, nobili Epitaphio. Eiusdem huius saeculi est & Epitaphium illud Aetoli discipuli S. Remigij Rhemis in Ecclesia Sancti Iuliani, quod piae largitatis occasione illum praedicat.

Christi Annus

Pelagij 11. Pap.

Mauritij Imp.

Indict. 4.

586.

9.

1.

A Egrotantem Eutygium Episcopum CP. ii Tiberius Imperator adit, benedictionem ab eo percepturus, a quo audit celerem suum ex hac uita discessum, qui quattuor post mensibus contigit, Augusto mense, cum Eutygius mense Aprilis decesserit. Eustath. in V. S. Eutyg. sub mortem autem & morbum, qui septem dierum tantum fuit, contigit altercatio illa inter Eutygium & Gregorium, de qualitate carnis in resurrectione delapsus enim Eutygius incaute in errorem Origenis, scripto libro probabat corpus nostrum in resurrectionis gloria fore impalpabile, uentis & aere subtilius, at S. Gregor. asseruebat fore subtile quidem per effectum spiritualis potentiae, sed palpabile, per ueritatem naturae, uariè illud ex scriptura probans, *Cum pia memoria Tiberius Constantinus Imperator* (inquit Gregor. ^c) *secreto me & illum suscipiens, quid inter nos discordia uerteretur, agnouit, & utriusque partis allegationes persans, eundem librum, quem de resurrectione scripserat, suis quoque allegationibus destruens, deliberauit ut flammis cremari debuisset. A quo, ut egressi sumus, me agritudo ualida eundem uero Eutygium agritudo & mors proxima est secuta. Quo mortuo, quia pene nullus erat, qui eius dicta sequeretur, dissimulati capta persequi, ne in fauillam uiderer uerba iaculari, dum tamen adhuc uerere, & ego ualidissimis febribus agritarem, quicunque noti mei, ad eam saluationis gratia pergebant (ut eorum relatione cognoui) ante eorum oculos pellem manus sua tenebat, dicens Confiteor quia omnes in hac carne resurgemus, quod, (ut ipse fatebatur) omnino prius negare consueuerat. Hactenus S. Gregorius. Eustathius qui res gestas Eutygij scripsit, controuersiam hanc attingit tantum, & culpam reijcit in aduersarium, quasi Eutygij uerborum sensum haud assecutus fuisset, sed plane ipse fallitur. Non immerito autem a Graecis colitur, ut sanctus, qui depositio errore ueritatem certa confessione professus est.*

e 14. Mor.

c. 29.

Quali carne resurgendum dissident Greg. & Eutygius

Eutygius ueritatem resurrectionis fatetur

Ioannes, cognomento ieiunator, Eutygio sufficitur in Episcopatum CP. no qui uisus

A tus est velle fugere, ne eligeretur Episcopus, & post tumide affectauit appellari Oecumenicus, vt scripsit B. Greg.

Tiberius, post quattuor menses, morbo cum decubuisset, prouidens Imperio Mauritium ciuili & castrensi militia clarum, Catholica quoque in primis religione, & virtutibus illustrem, Cæsarem creat, & ad eum præclarum habet adhortationem, quam refert Nicephorus a & filiam Augustam illi collocat in matrimonium, imperio prodote attributo; illum quidem vocans, Tiberium; Augustam vero Constantinam. sic Euagr. b

Mauritius
Cæsar creatur.

a 18. cap. 6.

b 5. cap. 22.

B Post Tiberio in somnis visa est uiri species supra humanam formam, in veste fulgentissima, qui protensa manu, talia verba ad eum præfatus est. Hæc tibi, Tiberi ter sanctum numen renunciat, Tyranni impij, Imperij tui tempore, non extabunt. Postquam autem euigilauit somnum illud amicis exposuit, ex Nicephoro. Quibus verbis significatum videtur, eum post obitum consecuturum Imperium pacificum & perenne, uidelicet cœleste cum Christo quod nullus auferat, nec perturbet Tyrannus. Paulo post moritur Imperator mense Augusto, post tertium Idus, si quidem tertio Id. reperitur data ab eo Pragmatica sanctio, &c. In edit. Iuliani Antecessoris.

Sub Imperio Tiberij contigit ex grassatione barbarorum plures martyres fieri in extremis partibus Aegypti, de quibus Pratu spir. cap. 112. De quodam Leone Monacho Cappadociae præclara ibidem narratio est, quod cum identidem repeteret, fore, vt regnaret, & alij de regno temporali interpretarentur, nec possent eum ab ea cogitatione remouere, ipse vero de regno cœlesti intelligeret: accidit autem vt irrumptibus in Oasim Barbaris, plures quidem Monachos occiderent, plurimos vero captiuos ducerent, inter quos tres præclaros Abbates, omnes infirmo corpore, quorum vnus permixtus ingredi ciuitatem redemptionis precium allaturus, cum non inueniret, nisi octo numismata, & ille vellet viginti quatuor, redemptio transigi nõ potuit. Abbas Leo qui in ea ciuitate periculum euaserat, cum octo illis numismatis processit ad barbaros, orans se vt acciperent sanum, & valentem, cum octo numismatibus & tres patres illos infirmos & debiles liberos dimitterent, quod & obtinuit. Abijt ergo Abbas Leo vsque ad quandam locum, & cum præ debilitate pergere vltra non posset, barbari eum decollauerunt, impleuitque Abbas Leo scripturam dicentem, vt ponat animam suam quis pro amicis suis, maiorem hac dilectionem nemo habet.

Martyres a
Barbaris.

C Tunc nos quoque cognouimus, quod nam esset, quod dixerat, Quia regnare habeo, Veraciter enim regnauit, quia posuit animam suã pro amicis suis. Sed opportune hic adijciendum, quod sub Mauritio paulo post contigit in alia quadam barbarorum incurfione, Cum Abbas quidam Nicolaus videns tres Sarracenos habentes secum vnum adolescentem valde formosum, annorum ferme viginti, cum multũ rogasset eos, illum ut dimitterent se pretium pro illo curaturum, vel se in eius locum reciperent, nec omnino impetraret, humi se prosternit, Dominumque orat & Sarraceni illi Demone arrepti, se inuicem gladijs concidunt, & senex adolescẽtem apud se refouet, qui nolens ab eo discedere, seculo renunciauit, & post septem annos exactos in habitu Monastico, requieuit. Ex Pr. Spir. c. 155.

De eximio cultu Catholice fidei & alijs Mauritij uirtutibus habetur apud Euag. c

D & apud S. Greg. d in epist. ad Anastasium Antiochenum.

Mauritius creatus Imperator, litteras dedit ad Theodorum Archimandritam (eũ, qui sibi a bello Persico reuertenti, prædixerat Imperium) rogans vt Deum pro se deprecaretur, ut Imperium in pace tueri posset, & ab hostibus defendere; addiditque ut peteret si quid a se vellet S. autem Theodorus rescripsit, vt in vsus pauperum aliquid frumenti Monasterio tribueret, addixit igitur Imperator Monasterio singulis annis tritici modios sexcentos, & poculum illi, pro munere misit. Acta eius apud Sur. 22. April.

c 6. cap. 1.
d 7. ep. 47.

E Gregorius Apocrifarij munere perfunctus apud Tiberium Imp. eo defuncto, Romam reuertitur, magnis donatus muneribus, nempe brachio S. Andreæ, cum capite S. Lucæ Euangelistæ. Quorum illud extar adhuc in eius Monasterio, in Cœlio Monte, ad Clium Scauri, sub titulo S. Andreæ; hoc uero in Basilica Vaticana. Laurentius

a lib. 4. ep. 38. Ind. 13. Archidiaconos Cardinalis nouus Apocrifarius ad Mauritium a Pelagio missus. Gregor. ep. ad Eulogium: & ad Io. CP^{num}. a Io. Episcopum. Reuersus Romam S. Gregorius CP.^u inchoatos Moralium libros perficere laborat. in fine Præf. Moralium.

b 3. cap. 10. c lib. 2. ep. 36. Ind. 10. Scribit aduersus Schismaticos & Eliam maxime Episcopum Aquileiensem, nolentem acquiescere damnationi Trium capitulorum, epistolam, instar libri, nomine Pelagij Papæ. de qua Diac. b & ipse Greg. ad Hiberniæ Episcopos. c quæ Epistola, cum alijs duabus, recens inuentis, ab Auctore Annalium edita est Tom. 9. p. 887.

d 3. c. 12. Eliæ defuncto, hoc ipso anno succedit Seuerus. Pelagius, cum epistola, male affectis, nō profuisset, exemplo Senioris Pelagij, qui per Narsetem Schismaticos coercere tentauit, sæcularem potestatem in eos concitauit. Rem uero gestam sic narrat Paul. Diac. d

Smaragdus Parricius ueniens de Rauenna in Gradum per semetipsum è Basilica extrahens Seuerum, Rauennam cum iniuria duxit, cum alijs tribus ex Istria Episcopis, quibus comminans exilia, atque uolentiam inferens, communicare compulsi Ioanni Rauennati Episcopo Trium capitulorum damnatori, qui a tempore Vigily Papæ & Pelagij, a Romanæ Ecclesiæ deciderat societate. Ex æcto uero anno e Rauenna ad Gradum reuersi sunt. Quibus nec plebs communicare uoluit, nec eæteri Episcopi eos receperunt.

Paulus negotium de tribus capitulis non assecutus, errauit ipse & alijs errandi occasione præbuit, dum putauit damnatores trium capitulorum a Romanæ Ecclesiæ decidisse societate, cum potius contrarium dicendum sit, ut ex superius dictis, satis constat ex quo errore, in quem & recentiores lapsi sunt, multi sunt alij conuoluti.

e 6. c. 29. In Gallijs hoc anno ex hac uita decessit Sancta Disciola Virgo, S. Salurij Episcopi Albigenensis, Neptis, Monialis in Monasterio S. Radegundis Reginæ, Pictauus, in cuius transitu, quæ admiranda effulserint sanctitudinis signa, narrat pluribus Gregor. Turon. e

Christi Ann. Pelagij II. Mauritij Imp. 587. 10. 2. Indict. 5. Mauritio. A. Cons sine collega

Gregor. eps Antiochen. accusatur. Prouocat ad Concl. Absoluitur. Io. CP nus uniuersalē se ep̄m uocat. f Epist. 69. lib. 7.

Antiochia terramorta concutitur.

g li. 3. c. 8. 9.

Auari profligantur. Scelauini ceduntur.

Gregorius Episcopus Antiochenus ab alienata ab eo ciuitate, multis criminibus accusatus: ad Imperatorem & Concilium prouocat. Qua occasione, Ioannes Episcopus CP.^{uus} Concilium cōuocat, in quo, accusator in exilium eiectus, Gregorius Episcopus absoluitur: Et Ioannes Episcopus Oecumenici arroganter sibi nomen usurpat. Quo auditu Pelagius continuo aduersus eum, datis litteris, ad singulos Episcopos, qui Synodo interfuerunt, quæ in dicta Synodo facta sunt, ad eam rē spectantia irrita reddit. Extat Epistola omni memoria dignissima, cuius exemplar postea S. Greg. Pelagij successor, misit ad Eulogium Episcopum Alexandrinum, ut uniuerso orbi innotesceret. Absolutionem tamen Gregorij Episcopi Antiocheni Pelagium ratam esse uoluisse, indicat S. Greg. f ad Eusebium Theisalon. Episcopum. Egregie uero confutat auctor Annalium ex Epistola Pelagij uanum quendam I. C. ex eadem impugnantem Primatum Ecclesiæ Romanæ, qui ex ea maxime asseritur.

Ab Antiochena ciuitate seueras Deus exigit pœnas de persecutione in suum Episcopum, quattuor mensibus ab eius reditu, graui terræmotu quassata, & prostrata sexaginta hominum millibus, cum ipso Asterio Orientis Prefecto, præcipuo Episcopi persecutore, interemptis, saluo episcopo, & qui circa eum erant; toto domicilio, in quo sedebat, ruinam passo. Ex Euag. g

Germanus Præfectus exercitui Romano, Persas irrumpentes in fines Imperij ita profligat, ut ne vnus quidem reliquus fuerit, qui cladem ceteris Persis renunciaret. Euag. h Caganus Dux Auarum, pace violata, in longum murum apud CP.^{lim} cū prædando ecurrisset, à Commentio Duce Romano, magna facta cæde, profligatur. Ab eodem cæsi Scelauini apud Hadrianopolim, & recepta præda. Cedrenus an. 7. Mau-

A ritij, qui & addit de quibusdam in cuiusdam domo prandentibus, qui cum conuicia & execrationes in Deiparam virginem iecissent, illi quidem illico a malis correpti spiritibus, pœnas dederunt, Dominus vero in somnis sibi viderit astare Deiparam, quæ alloqui ipsum non dignata, pedes eius virgula, velut notis impressis circumscriptis, ille autem præ dolore statim euigilans, pedes suos incisos inuenit, gestatus in publicum ibique expositus iustum Dei iudicium, & inculpatæ Virginis Deiparæ contra se indignationem professus est.

Miraculum
i sacrilegôs.

B SYNODVS LVGDVNENSIS SECVNDA Guntheramni Regis ann. 2. 2. sex in ea Canones editi, in quibus, hoc de leprosis fancitum. Placuit etiam uniuerso Concilio, vt vnuscuiusque ciuitatis leprosi, qui intra territorium ciuitatis ipsius, aut nascuntur, aut videntur consistere, ab episcopo ecclesiæ ipsius sufficientia alimenta & necessaria uestimenta accipiant, vt illis, per alias ciuitates, vagandi licentia denegetur. Inter octo episcopos qui subscripserunt, eminebat Syagrius episcopus Augustodunensis sanctis adnumeratus. Duodecim per Vicarios subscripti leguntur; Reccaredus Hispaniæ Rex, Chilperici Franciæ Regis filiam in vxorem, missa honorifica legatione, expetit. Chilpericus Basinam nomine, ex Adouera vxore despondet, quæ alebatur in Monasterio B. Radegundæ; qua resistentem, ac dicentem: Non est dignum vt puella Christo dicata, iterum ad sæculi voluptates reuertatur; post vero tradit Badam. Ex Gregor. a

a lib. 6. cap.
34. 39. 45.

Defuncto paruulo filio, Fredegundis Regina dirissimam exercet de maleficis quaestionem, & Mumimolum Ducem exercitus in crimen vocatum, sub tormentis miserè mori cogit. Greg. b

b 6. c. 35.
c 6. c. 46.

C Chilpericus, Nero, nostri temporis, & Herodes, inquit Gregor. c de equo desiliens, reuersus de venatione, gladio a sicario confossus extinguitur, avarum, inuidem, & inhiantem bonis Ecclesiarum, summæ libidinis, & crudelitatis describit eum Gregorius.

Chilpericus
occiditur.

Ex horribili quadam visione de Chilperici damnatione, Guntheramnus Rex profecit, inquit Greg. cuius hoc anno clementia refulsit in suscipiendo Ætherio Episcopo calumnijs diu multumque circumuentò, eumque muneribus exornando, & suis Epistolis ad Episcopos comitando. d

Lib. 6. c. 36

Idem Rex, reiectis ambientibus, Episcopatum Bituricensem, Sulpicium dedit, de primis Senatoribus Galliarum, virum eruditum, & in metricis artibus nulli secundum; qui, quod amplius est, egregia enituit sanctitate. Ex Greg. e

d cap. 38. &
39.

D Lupentius Abbas Basilicæ S. Priuati Martyris vrbs Gabalitanæ, a Brunehilde euocatus, quod ab Innocentio Comite eius vrbs accusatus fuerat, profanum aliquid profatum fuisse de Regina, re examinata, innocens dimissus, ab eodè Comite captus, multis supplicijs affectus, & demùm obruncatus, in Axonam fluumium corpus demersum, caput vero culleo insutum onerato lapidibus, in flumen item abiectum fuit.

e 6. c. 39.

Corpore ad litus eiecto, dum finus paratur, Aquila culleum ex aquis extractum, ad terram proiecit, quo aperto caput cum corpore est sepultum, ad cuius sepulcrum lumen ferunt apparere, & infirmos recipere sanitatem. Ex Greg. f S. Saluius Episcopus Albigenis, miracula sanctitatis vir migrat è vita, de quo plura præclare gesta Greg.

f 6. c. 37.

E Quod summa admiratione dignum narrat S. Gregorius in fine Dialogorum de quodam in mari mirandum in modum seruato, oblato pro eo salutari sacrificio, subducta ratione hoc anno contigit.

Lib. 7. c. 1.

Romano Romani exercitus Duce, qui irruentes in Rom. solum Barbaros profligarat, in ordinem redacto, & Philippico Imperatoris genero in eius locum substituto, & Orientalibus rebus Præfecto, exercitus qui iurasset ei non obedire, disces-

tionem facit, sed per Gregorium Episcopum Antiochenum humillima oratione, & genibus flexis eos obsecrante, & religione sacramenti eos soluente, victus cedit, & obedit Imperatori. Ex Euagr.^a

^a 6. cap. 11.
12.

Eodem anno Mauritius augetur filio, quem Theodosium vocat. Cedren. Idem, Legatis, cum pecunijs missis, Childebertum Francorum Regem sollicitat ad bellum contra Longobardos suscipiendum, & remorantem, iterata legatione, cum irgeret, Childebertus Legatos illiberaliter tractatos, inanes dimittit.

^b Lib. 8. c.
30. & 38.

Verum permotus tandem, cum ad Italiam inuadendam parasset exercitum discordia Ducum, re infecta, reuertitur. Ex Greg.^b

^c li. 8. c. 30.

Guntheramnus aduersos Gothos Narbonenses iam Catholicos factos, sub Reccaredo Rege Hispaniarum infeliciter pugnat, capto & caeso exercitu. Isid. Chron. Gregor.^c clade, magna ex parte silentio obuoluta, orationem Regis Guntheramni, qua rem male gestam ob militum scelera perpetrata, deplorat, exponit. Verum Rex ipse rem altius meditatus, fontem malorum detexit, negligentiam Episcoporum in instituendo populo, ex quo fieret, vt corruptis morib. nefandissima scelera perpetraret. Quamobrè in eosdè Episcopos non nihil comotus, MATISCONE CONCILIVM indicit, quod secundum est dictum & Generale, ad quod conuenerunt Metropolitanii ex Prouincijs Guntheramni, ipsius anno 24. Cui interesse voluit Theodorum Massiliensem Episcopum, a seculari Iudice non nihil exagitarum, quasi ab Episcopis damnandum, sexaginta duo Episcopi affuere, præter eos, qui per Legatos subscripserunt. Inter alios sanctitate conspicuos, fuere, Priscus, Lugdunensis Patriarcha dictus, primū obtinens locum, Euentius Viennens. Prætextatus Rothomagens. Theodorus Massiliens. Sulpitius Bituricensis: Veranus Cauallicens. Syragrius Eduensis, & alij nu. 62. Canones in eo statuti.

- 1 De intermisso Dominicæ diei cultu restituendo.
- 2 De Paschate per sex dies festo agendo.
- 3 De Baptismo in Paschate celebrando.
- 4 De oblationibus omnibus Dominicis diebus à populo faciendis.
- 5 De Decimis a populo Clericis ex antiquo more persoluendis.
- 6 De Missis a ieiunijs celebrandis.
- 7 De personis Ecclesiæ ab Episcopis iudicandis.
- 8 De reis ab Ecclesijs non extrahendis.
- 9 De Episcopis ad secularia Tribunalia non trahendis, sed per Ecclesiasticos superiores iudicandis.
- 10 De Clericis coram Episcopo tantum conueniendis.
- 11 De Hospitalitate sectanda.
- 12 De Viduis & pupillis non nisi coram Episcopo iudicandis.
- 13 De canibus, & accipitribus ab Episcopis non alendis.
- 14 De violentia potentum in miseros compescenda.
- 15 De honore Clericis honoratioribus a secularibus exhibendo, adeo vt Clerico pedestri, eques obuians secularis, ad terram desiliat.
- 16 De Vxoribus Clericorum, post eorum mortem, ne ineanit secunda matrimonia.
- 17 De alieno sepulturæ iure non vsurpando.
- 18 De incestuosis copulationibus vitandis.
- 19 De Clericis ne forum criminale frequentent, nec reorum neci intersint.
- 20 De Concilio tertio quoque anno celebrando.

Greg. de
Act. huius
Concilij.

Quod autem can. 8. sanxerunt de non extrahendis ad Ecclesiam confugientibus; ad id PP. induciti fuisse videntur, ob diuersos casus quos diuersis in locis contigisse supra diximus, & maxime ob ea quæ hoc anno contigerunt, de violato atrio S. Martini, in eo occiso Eberulfo reo Maiestatis, ob necè illatam Chilperico Regi, de quib. Greg. 7. hist. Fr. cap. 22. quæ tamen testatur inuito Rege Guntheramno facta, qui ad hæc missis mandatū dederat, ut cūcta fieret salua Ecclesiastica immunitate & his au-

ditis

A ditis magnopere succensuisse. Contigit etiam hoc anno per milites violari Ecclesiã S. Vincentij apud Agennensem Ciuitatem, sacrilegos ultione diuina sequente, vt est apud Greg. 7. cap. 21.

Guntheramnus Rex edictum dat ad Episcopos & Iudices de prædicatione Verbi Dei, de munere Episcopali per se ipsos, non per Vicarios exercendo, de corrigendis populorum, & maxime Clericorum excessibus, de iustitia seruanda. extat Tom. 2. Conc. post Acta Conc. Matiscon.

Reccaredus Rex Hispaniã quantumuis victor, pacem, missa legatione, semel & iterum a Guntheramno petit, nec obtinet. Liberatur diuinitus a magno discrimine con iurationis à nouerca in itã cum Vdila Episcopo Ariano. Ex Greg. a

B Vasto & Fœdo incendio Vrbs Parisiaca est deformata, prædicente illud muliere quadam, & populo eam irridente. Ingruente igne super uinctos carceris, apparens B. Germanus, comminutis repagulis, & reserato ostio, omnes liberos abire permisit. Incendio, vento flante, huc illucque per totam urbem euagante, & appropinquante ad aliam portam, ubi erat oratorium B. Martini, quod ibi aliquando lepram maculosi hominis osculo depulisset; uir, qui illud intextis uirgultis in sublime construxerat, confusus in Domino, & uirtute B. Martini se resque suas in illo, ab incendio fore saluas, obtinuit quod credit, & magna ui flammaram in oratorij parietes incumbente, non modo oratorium incolume, sed & domus, quæ in circuitu erant, seruatæ sunt: ibique cessit incendium, quod ab una parte pontis cæperat descuire: ab alia uero parte tam valide cuncta cõflagrauit, ut annis finem imponeret, ecclesijs, tamen cum domibus saluis.

a 8. c. 35. &
39.
Greg. hist.
Fr. 8. c. 33.

C Childeberto Regi hoc anno eius 10. nascitur filius, quem Theodebertum appellat. Greg. b

Smaragdus, triennio sui Exarchatus anno euoluto, successorem accipit Romanum Patricium, & CP. lim reuertitur. Seuerus Episcopus Aquileiens. cum tribus collegis Episcopis, qui metu uique coacti communicauerant cum Ecclesia Catholica, per 10. Episcopum Rauennatem; ad propria reuersi, ab Episcopis Istriæ non recepti, nequa pop. honore habiti, in pristinum Schisma dilabuntur. Paul. Diac. lib. 3. c. 12.

b 8. c. 37.

Christi Ann. Pelagij 11. Pap. Mauritij Imp. Indict.

589.

12.

4.

7.

D VALENTIÆ, IN GALLIA, HABITA SYNODVS EST 17. Episcoporum anno 24. eiusdem Guntheramni Regis nondum absoluto indict. 7. non 2. vt ibi perperam legitur de causis pauperum: sed & donationes factæ ab eodem Rege sine Regina, atque filiabus eius diuersis Ecclesijs, confirmatæ auctoritate Apostolica, subscriptionibus eorundem munitæ sunt, extat Decretum, nec aliud amplius de hoc Concilio habetur.

E Prætextatus Episcopus Rothomagensis diu multumque odio perfidæ Fredegundis fatigatus & afflictatus, nihil remittens sacerdotalis constantiæ, in redarguendo perperam facta Principum, ab eadem tandem in Ecclesia, inter psallendum, sicario immisso, confossus, & in cubiculo relatus, reddit spiritum, quem Ecclesia anniuersaria memoria, vt martyrem colit. Quod facinus obijcientem senioerem quendam Rothomagensem, eadem occidi fecit.

Greg. lib. 8.
c. 42.

Reccaredus Rex in ipsis Regni sui exordijs Catholicam fidem adeptus, totius Gothicæ gentis, pop. inolith erroris labe deterfa ad cultum rectæ fidei reuocauit: Synodum etiam ad condemnationem Arianae hæresis congregauit, cui Concilio idẽ gloriosissimus Princeps interfuit, suaque eum præsentia & subscriptione firmauit. Isid. in Chron. Ea Synodus III. Toletana dicta, septuaginta circiter Episcoporum, ex omnibus Hispaniæ & Galliæ Gothicæ, idest Narbonensis, prouincijs, Præfide, Pelagij Romani Pontificis nomine, S. Leandro Episcopo Hispal. (vt Lucas Tudensis scriptum reliquit & Isid. in Chron.) eiusdem Regis anno 4. Aera 627. qui est ann. 589. Initio

Synodi S. Leander sermonem habuit de conuersione Gothorum. Rex item allocutus est Synodum: & præclarani fidei professionem edidit, in qua post confessionem consubstantialitatis filij cum patre, subdit, Spiritus Sanctus a nobis confitendus est, & prædicandus A PATRE, ET FILIO PROCEDERE, & cum patre & filio vniuersum esse substantiæ, &c. Cui sic subscripsit. *Ego Reccaredus Rex fidem sanctam & veram confessionem, quam vnã per totum orbem Catholica conficitur Ecclesia, corde retinens, ore affirmans, mea dextera, Deo protegẽte subscripsi.* Deinde Regina. *Ego Bãdda, gloriosa Regina, hanc fidem quam credidi & suscepi, manu mea de toto corde subscripsi,* & deinceps Episcopi, Clerici, & primores Gothorum, Catholicam & ipsi fidem protestati sunt, cum damnatione hæresum. Rursum Rex religiosissimus Sanctã allocutus Synodum, petijt sancendum, vt iuxta Orientalium partium morem, symbolum, ante Eucharistiæ sumptionem quisque profiteretur. Hortatus item est Patres ad morum disciplinam seuerioribus sententijs astringendam. Viginti igitur tres Canones fanciti.

In primis statuerunt, vt Conciliorum omnium constituta & Synodi eę Sanctorum Præsulum Romanorum Epistolæ in suo vigore permanerent. Inde abulũ illum sustulerunt quo Clerici se inuicem ad forum sæculare trahebant: antiquum legitimum vsũ reuocantes, vt Clerici, non agnoscerent aliud Tribunal, nisi Ecclesiasticum nec ipsis laicis esset licitum Clericos ad sæculare forum trahere, & cap. 18. ex Decreto pijsissimi Regis præceperunt, vt *Iudices & Actores fiscalium patrimoniorum semel in anno ad Prouinciale Concilium conueniant, vt discant, quam pie, & iuste cum populis agere debeant, nec in angarijs aut in operationibus superfluis sine priuato onerent, sine fiscalem grauent, fiat, inquit, prospectores Episcopi secundum Regiam admonitionem, qualiter Iudices, cum populis agant, ut ipsos præmonitos corrigant, aut insolentiã eorum Principum auribus innorescant. Quod si correptos emendare nequiverim: & ab Ecclesia et a communione suspendant. A sacerdote uero, & Senioribus deliberetur, quid per prouincias, sine detrimento, præstare debeant Iudices si ad Concilium non uenerint.* Habent quod discant a nouitio Christiano veterani Christiani Principes. Vetus autem est de his sanctio Ecclesiastica Concilij Arelaten. c. 7.) qua iubentur Episcopi inuigilare super Præsides prouinciarum, nequid contra disciplinam committant, quod si præsumant, anathemate percelluntur. Sed & antiqua est Cõstitutio Imperatorum Christianorum (vt suo loco dictum est) qua Præfectorum Tribunalibus præfesse debere monetur Episcopi. At de Syn. Can. satis. Videtur autem aliquid desiderari in Actis Concilij, cum alia ab eodem Rege statuta esse tradatur, quæ in eisdem Actis minime reperiuntur expressa, nam & regio sancitam dicitur Edicto, vt libri omnes hæreticorum igni comburendi darentur, testatur id quidem Aimoinus de rebus

Notent
Principes &
Magistrat⁹
seculares.
Episcopi in
uigilant iu
dicibus, ex
Regis præ
scripto.

Hæreticorũ
libri comb
burendi.
a lib. 3. cap.
77.

Statutis igitur a S. Synodo 23. cap. Rex Reccaredus edidit sanctionem de firmitate Concilij, pœnam, ea non seruantiibus apposita. Sequitur inde subscriptio ipsius Regis, & omnium Episcoporum, sed in Tom. Concil. per errorem omisus est Leander Legatus Sedis Apostolicæ, & Episcopus Hispalensis & Euprepus, quem collaborasse cum Leandro, testatur Ioan. Abb. Biclaren. idemque Episcopus Gerundensis, qui in hunc vsque annum, quod scripsit, temporis Chronicon. perduxit. Qui autem primo loco subscriptus inuenitur Mausona Emerita Archiepiscopus, egregia claruit sanctitate, cuius res præclare gestæ scriptæ sunt a Paulo Diacono Emeritensi, qui & Nunci Ab. miræ sanctitatis viri, qui his temporibus floruit, Acta conscripsit, & aliorum.

Pro tanto pietatis munere Deus Reccardum Regem hoc anno eripuit a coniuratione Argimundi Ducis exercitus, coniuratis captis & punitis. Ioann. Biclari. in Chron.

NARBONENSE CONCILIVM anno 4. Reccaredi atque Aera 627. celebratum, canonib. aliquot sancitis, nuper ex Hispania aduectum est ex peruetusto Gothico codice exscriptum.

Hoc eodem anno idem Reccaredus rursum missa legatione pacem a Guntheramno

A petens nec impetrans, ipse met in Francorum Narbonensem ditionem inuadens, pre-
dasque agens, regressus est. Ex Greg. lib. 8. c. 38.

De eximijs Reccaredi virtutibus, Isid. in Chro.

Hoc anno in Sicilia, cum Subdiaconis permiffum antea esset vxores ducere, prohi-
biti sunt cum illis permanere, & iussi Romanæ Ecclesiæ more continentiam seruare.
Greg. lib. 1. ep. 42. sed & ex Can. 5. Concilij Tolet. hoc anno habiti, videri potest
continentiam in Hispania Subdiaconis minime adhuc imperatam fuisse.

Perfæ a Romano exercitu Duce Philippico victi fugatique sunt, veneranda ima-
gine non manu facta, per exercitum, pietatis causa, circumlata. Miscella lib. 17. Ce-
drenus.

Portentosa inundatio Tiberis Vrbem vastat. eodem anno Athesi ad Veronam ex-
crefcente, magno miraculo Ecclesia Sancti Zenonis Martyris & Pontificis, apertis
ianuis cum eam circumdasset, ferè vsque ad tectum, aqua non est ingressa, S. Grego.
Rom. a Turon. b Paul. Diac. c Ioannes Diac. in vita S. Greg. d

Inundatio
Tiberis.

a 3. Dial. c.
19.
b 10. c. 1.
c De gest.
Long. 3. c. 1
d 1. c. 34. 36

Christi Ann. Pelagij 11. Pap.

Mauritij Imp.

Indict. 8.

590.

13.

5.

C **L**ves inguinaria, mense Ianuario, Vrbem inuadens, clade vehementissima eam de-
populatur, ex ira diuina (vt signa docuerunt immissa) si quidem visæ sagittæ coc-
litus delapsæ in homines, quos mox pestis improuisa percuteret; qua Pelagius Papa
e vita tollitur, 6. Id. Febr. cum sedisset annos 12. menses 2. dies 27. (in quo alij aucto-
res variant) & vacat sedes menses 6. dies 25. quo ad ordinationem & consecrationem
quidem in Pontificem; nam non multo post magno cleri populique consensu Grego-
rius ex Diacono Card. S. R. E. electus est Romanus Pont. dilata interim ordinatione,
vsque ad responsum & confirmationem Imp. Ex S. Greg. e Turon. f Anastasio in Pe-
lagio, Ioanne Biclarensi, in eius historia.

Lues atro-
cissima.

e 4. Dia. 36
f 10. c. 1.
Pluuiæ in-
gentes.
Pestilentia.

D **H**orum, a Pelagio vel sub eo, gestorum certus annus non habetur. Tantæ pluuiæ
fuerunt, vt Diluuium timeretur: & talis clades, qualem a sæculo nullus meminuit fuis-
se. Corpus B. Petri (idest) confessionem Pelagius tabulis argenteis deauratis ornauit.
Domum suam Xenodochium fecit pauperum senum, fecit & cœmeterium B. Herme-
tis Martyris, & Basilicam supra corpus B. Laurentij Martyris a fundamentis extru-
xit, & tabulis argenteis exornauit Sepulcrum eius. ex Anastasio. Quiddam mirandū
atque pauendum tunc accidisse narrat S. Greg. g dum effoditur, inquit, exquirendo
venerabile S. Laurentij corpus, sepulchrum eius ignoranter apertum fuisse, & omnes
presentes Monachos, & mansionarios, qui corpus eius viderunt, nec tamen tangere
presumpserunt, intra decem dies mortuos esse.

g li. 3. ep. 30

E **P**elagius Concilium Romæ habuit de ecclesiasticis statutis; de quo non alia men-
tio, quam in litteris ipsius ad Episcopos Germaniæ, & Galliæ, petentes per legatos
Præfationes quibus vteretur Romana ecclesia, quas nouem sacro Catalogo tantum-
modo ait recipiendas, easque ad eos mittit. sub eodem Romano Pont. Ioannes presby-
ter S. R. E. oratorium erexit apud Thermas Agrippinas, quod vsui esset Monachis,
& redditibus locupletauit, scripto de his omnibus testamento; quo defuncto, & Pela-
gio, cui testamentum commendarat, S. Gregorius successor, mutata voluntate testato-
ris in eodem sacras Virgines collocauit, vt ipsemet Greg. testatur h est enim arbiter
Romanus Pontifex vltimarum voluntatum ad pias causas.

Nouæ Præfa-
tiones Ro-
Eccl.

Rom. Pon-
arbiter vlti-
marū volūt
h ep. 48. li. 7

Accidit hoc anno, quod Gregor. narrat in Dialogis; de Monacho (in Monasterio
S. Andreae in quo Gregorius agebat) apud quem grauius ex morbo decumbentem,
tres aurei absconsi in medicamine inuenti sunt, contra instituta Monasterij, quibus
propriij nihil habere licebat, quod ægre ferens Gregorius, accersito Monasterij Præ-
posito, mandauit, in eius pœnam, & aliorum exemplum, ne quemquam ex fratribus
eum visitare, nec in extremis ad eum adire permetteret, causa ægroto indicata, vt sal-
tem in morte de culpa sua, mentem ipsius amaritudo transfuerberaret, atque a pecca-

Monachi
propriarij
pœna.

to, quod perpetrasset, purgaretur: & mortuum proijci curaret, in sterquilinum, proclamantibus simul omnibus fratribus, proijciendo tres aureos, pecunia tua tecum sit in perditionem, quod ita plane factum est. ex qua sententia alij fratres conteriti vilia quoque, & quæ semper illis habere licuerat, in medium protuleret formidantes ne quid apud eos esset, de quo reprehendi possent, & post 30. dies eius pœnarum misertus Greg. per 30. continuos dies, offerri pro eo sacrificium curauit, qui Copioso fratri suo apparens; interrogatus, quomodo se haberet; respondit hætenus male secum actum; sed modo bene, quia hodie, inquit, communionem accepi, quod cum fratribus retulisset, cognitum est, per salutare sacrificium eum supplicia euasisse.

Ad eundem hunc annum referenda sunt, quæ admiranda refert S. Gregor. eodem Dialogorum 4. quarto.

2 ca. 26. 36.
& 37.

Vfus bene precædi steruantibus fuit etiam apud Ethn.

Opinio vulgo inualuit, nulla veterum testificatione firmata, ex hoc tempore, cum pestis ingrueret, & homines morbo tacti sternutando mortui caderent, pie introductum, vt sternutantem quemlibet, salutemus, inoleuisse enim huiusmodi vsum apud Gentiles, longe ante, Plinius Nat. hist. lib. 28. testatur accidisse tamen certum est, vt aliter illi, quam nos, eiusmodi salutationem impertirent, Deos inuocando, nos Deum.

Femina abstrahende a clericis.

Pietas Reg. Guntherani, & reuer. erga Ecclesiam.

b lib. 9. c. 3.
S. Radegundæ obitus.

Baioariorum conuersio. Saleburg. ecclesia fundata.

HISPALENSE CONCILIVM hoc anno celebratum est Præfide S. Leandro Hispalensi Episcopo, cui interfuerunt octo episcopi, qui tria in Synodo decreta firmata ad Pelagium, quem viuere putarent, direxerunt: inter quæ, illud memorabile, quo statuerunt, seculares Iudices, permissione tamen episcopi, separare debere ancillas, aliasque extraneas mulieres a clericis. Præter autem tres dictos Canones, collecti habentur, ex diuersis locis, Hispalensis Concilij, Canones vndecim, in editione Hispanorum Conciliorum. Guntherannus Rex Francorum, in ecclesia, accedens ad altare, communicaturus, a scario appetitus, Dei ope illæsus seruatus, ipsum captum, ac tantum verberatum, viuum dimisit, quia nefas putauit occidi, qui ab ecclesia eductus fuerat. Ex Greg. Turon. b

B. Radegundis Regina, iam ante, omnibus Episcopis, per litteras, quæ extant, commendato suo, graui cum obtestatione, Monasterio, hoc anno, 13. Augusti migrat è vita, miraculis pluribus, in funere illustrata. Absente Pictauiensi episcopo, Gregorius Turonensis episcopus funus obiuit, & tumulo condidit. Vitam scribere Fortunatus episcopus, & Bandoninia eius alumna apud Sur. 13. Augusti.

Ad hæc tempora referri posse videtur Baioariorum ad fidem conuersio, Theodone, eius gentis Principe, eius nominis tertio, ad fidem Christi perducto, per virum sanctissimum Rupertum Vangionensem, in Gallia, episcopum: qui a Berchario loci Comite dira passus, solumque vertere coactus, assumptis secum duodecim sacerdotibus, prædicato Borealibus Gentibus Euangelio, plures nobiles ecclesias fundauit, quibus socios suos episcopos ordinandos curauit; & ipse dimissa Vangionensi, vnde expulsus fuerat, ecclesia, non sine cœlestibus præuijs signis, Sede Saleburgensi electa, exstructaque ibi Basilica S. Petri, eiusdem est nominatus primus Episcopus. Apud Sur. 27. Martij. Sanctæ quoque sorori Erentrudæ Monasterium, Ducis munificentia ædificauit, sub nomine sanctissimæ Virginis Mariæ Deiparæ. Demum, perfectis, Dei ope, ex sententia, quæ fuisset aggressus, 6. Aprilis, migrans e vita, ab ecclesia inter sanctos zelatus colitur 16. Octobr.

S. Greg. declinat Pontificatum.

Redeundo ad res Romanas, Gregorius, pro summa sua animi demissione, & pro infelicitate temporum, cum vrbs foris assidue infestaretur a Longobardis, & intus militum seditionibus vrgeretur, & ecclesia Romana a Christianis Imper. captiua quodammodo haberetur sub Tributo, dum quod a Tyrannis Gothis fuerat inductum, vt permissa quidem Rom. Pont. electione Clero, & populo, ius sibi eum confirmandi; & pro confirmatione pecuniam exigendi, referuassent, ipsi quoque Imp. Iustinianus, & sequentes retinerent (quod deplorat in ps. 4. Pœnit.) tantum onus detrectans ad Mauritium Imp. grauissime scripsit, ei dissuadens confirmationem electionis suæ; quas litteras intercepti Germanus nomine, Præfectus Vrbs (vt Ioa. Diacon.) vel Præfectus Vrbs Gregorij germanus (vt Greg. Turon.) & suas, pro confirmatione, substituit. Interim, dum confirmatio expectatur, quomodo administrari solet Roma

A na ecclesia, constat ex epistola Rom. Cleri ad Scotos, cum Sedes vacaret, morte Seueri ni Pontificis, electusq; in locum eius esset, Ioannes huius nominis quartus: sed non dum consecratus: extant apud Bedam in Hist. Anglorum, a his verbis. *Dilectissimis, & sanctissimis Thomiano, &c. Hilarus Archipresbyter, & seruans locum sanctæ Sedis Apostolicæ, Ioan. Diaconus, & in Dei nomine electus, item Io. Primicerius, & seruans locum Sedis Apostolicæ, & Ioann. seruus Dei consiliarius eiusdem Sedis Apostolicæ.*

Interim igitur, cum in tanta Vrbs calamitate, vastante eam pestilentia, oculi omnium in Gregorium essent intenti, cogitur intendere animum, ante consecrationem, ad officia Pontificalia, & ad remedia auertendæ pestis, exhortando populum ad poenitentiam indicta septiformi Litania.

B Extat sermo ab eo dictus ad populum in ecclesia S. Sabinæ (male relatus in eiusdē epistolarum lib. 11. cap. 2. sub Indict. 6.) & scriptus affixus ecclesie albo, cui litaniarum ordo istius modi subscriptus habetur.

Litania Clericorum exeat ab ecclesia B. Io. Baptista.

Litania uirorum ab ecclesia B. Mari. Marcelli.

Litania Monachorum ab ecclesia Martyrum Io. & Pauli.

Litania ancillarum Dei ab ecclesia Beatorum Mart. Cosmæ, & Damiani.

Litania feminarum conjugatarum ab ecclesia B. primi Mart. Stephani.

Litania Viduarum ab ecclesia Mari. Vitahs.

Litania pauperum, & infantum ab ecclesia B. Mari. Caciliæ.

Porro septiformis hæc litania per diuersarum personarum, & locorum ordinem distincta, apud Greg. Turon. b aliter disposita legitur in hunc modum.

C *Clerus igitur egrediatur ab ecclesia SS. MM. Cosmæ, & Damiani, cum presbyteris Regionis 6.*

Omnes uero Abbates cum Monachis suis ab ecclesia SS. MM. Gervasij, & Protasij, cum presbyteris Regionis 4.

Omnes Abbatissa cum congregationibus suis egrediantur ab ecclesia SS. MM. Marcelli, & Petri cum presbyteris Reg. 1.

Omnes infantes ab ecclesia SS. MM. Io. & Pauli, cum presbyt. Reg. 2.

Omnes uero Laici ab ecclesia S. Protom. Stephani, cum presbyt. Reg. 7.

Omnes mulieres Viduæ, ab eccl. S. Euphemie, cum presbyt. Reg. 5.

Omnes autem mulieres conjugatæ egrediantur ab ecclesia S. M. Clementis cum presbyt. Reg. 3.

D *Vi de singulis ecclesijs exeuntes cum precibus, & lacrymis ad B. Maria semper Virg. genitricis Domini Dei nostri Iesu Christi basilicam congregemur: ut ubi diutius cum fletu, ac genuu Domino supplicantes peccatorum nostrorum veniam promereri mereamur: Diuersitatis causa potuit esse, quod cum diuersis diebus litanie celebrarentur, diuersæ inscriptiones, ecclesijs appositæ haberentur, quarum Gregorij Turon. Diaconus tum Romæ præsens, vnam, aliam alius descripsit. Tum contigit, quod idem Gregorij Turon. Diaconus Romæ præsens retulit, inter supplicandum, vnius horæ spatio 80. homines mortuos concidisse. Vt primis litanij processum est ad S. Mariæ ad Præsepe, ita vltimis ad Basilicam Apostolorum Principis Petri, deferente B. Papa Gregorio imaginem B. Deiparæ, vt habet ordo Romanus, in Vaticano M. S. quæ traditur illa fuisse, quæ hactenus magna veneratione in Basilica ad Præsepe, asseruatur, & colitur. Tunc, & illud admirandum accidisse tradunt, vt, cum peruenisset procedendo cum litania, Gregorius, ad molem Hadriani, Tiberi adiacentem, in signum reconciliati numinis, visus fuerit Angelus nudatum gladium in vaginam repõnere, eoque Symbolo morbû cessasse, significare voluisse, qui quidem nisi omnino, certe ex maxima parte cessauit. Romam autem per eos ferme dies, perlati Imperatoris litteris de suæ electionis confirmatione, Gregorius sibi cauens, & latibula quærens fugæ, diuino indicio capitur, trahitur, & ad B. Apostoli Petri Basilicam deductus, consecratur, & Papa Vrbi datur: quæ narrata a Greg. Turon. ex Diaconi sui relatione, & à Ioan. Diacono in eius vita c magna ex parte confirmantur ex eius ipsius scriptis, in præfat. Pastoralis, & in epistolis. incidit hæc eius consecratio in diem tertium Non. Sept. anniuer-*

a lib. 2. c. 19
Vacante Se
de quomo
do governa
retur Rom.
ecclesia.

b li. 10. c. 1.

B. Gregor.
Rom. decli
nat Pont.
c lib. 1. c. 44
lib. 1. ep. 20
lib. 6. ep. 4.

Ver edit.
Cōsecratio
B. Greg. Pa
pæ celebris
in Græca, &
Rom. eccl.
B. Greg. pri
mum Verbo
Dei.
Mox pane
pascit popu
lum.
a lib. 1. ep. 2
b li. 4. ep. 2. 6
Qua occa
sione scri
pserit Pastro
rale.

saria memoria apud Græcos, non modo apud Latinos celebrem. Ordinatus igitur S. Gregorius summus Pontifex mox creditum sibi pop. vt optimus Pastor, Dei verbo alere aggressus, in eadem S. Petri Basilica primam ordine positam habuit homiliam, qua pluribus presentis temporis deplorauit ærumnas; ac post ibidem mense Nouembri, alia homilia, alia plura mala persecutus est, igneas in cœlo acies, prodigia post effusi sanguinis, improuifas clades; subitis turbinibus non modo annosas arbores erutas, sed & domos atque ecclesias a fundamentis subuersas; quorum partem malorum pronunciassè S. Benedictum idem Greg. 2. Dialogorum c. 15. retulit. Imminenti diræ fami subsidium, simulac ordinatus est Pontifex, è Sicilia frumentum aduehendum curauit, vt patet ex secunda ordine epistola ad Prætorem Siciliæ, ipso mense Septēbris. His tot ac tantis circumdatus malis non demisit animum, sed quasi Monastica, vt olim quiete fueretur, tum, (vt ipse testatur epistola ad Leandrum Hispalensem Episcopū) præclarissimum, illum, de Pastoralis cura, Commentarium elaborauit, ea occasione, quod Ioan. Rauennas Episcopus, ipsum litteris arguisset, quod spiritualem curam desitescendo fugere uoluisset: quo, ostendens quales esse debeant, qui in Episcopos assumuntur, & quomodo, qui assumpti sunt, se gerere in regimine ipso, atque quomodo alios docere debeant, suæ parat fugæ defensionem, & omnes, omnium temporum, instituit Pastores.

Gratulationes egre accipit.

Cum meditaretur ista Gregorius, ipso suæ Sedis exordio, pati coactus est ingruentia vndique gratulantium agmina; sed maxime illius exulcerabāt animum, qui cum spirituales essent, & vt concij animi eius, & instituti, aliter iudicare deberent, æque vt ceteri gestire gaudio viderentur, vt scribit ipse ad Paulum Scholasticum, Sicilia Præfectum. quo tempore ad curandum Ecclesiæ Romanæ patrimonium, in Sicilia, misit Petrum Subdiaconum cui & in mandatis dedit, ut interesset Concilij singulis annis in ea conuocandis. & eidem vindicare volenti Ecclesiæ Romanæ fundum quendam, paulo post mandauit, ut si 40. annis absque intermissione possessio illius cōtinuata esset, nulla fieret possessori molestia: nolens vti priuilegio a Iustiniano Ecclesiæ Romanæ concessio, centum annorum, ne exordia Pontificatus sui, aliorum lachrymis aspicaretur. Cum assidue hoc mœrore premeretur, grauiter conquestus est, cum amicis exostulans, quod apud Imp. non intercessissent, ut de sua electione Decretum irritum redderetur. quo argumento scripsit ad Ioan. Episcopum CP. num & alios: e Sunt complures eius epistolæ quibus deplorat suum, ut ipse putabat, miserum statum, dignæ plane, quæ legantur, & maxime quas ad Theoctistam Imperatoris sororem, pietate & generis claritate præstantem: ad Narsetem Patricium, & ad Anastasium Episcopum Antiochenum, & in hac meminit de litteris scriptis ad Imperatorem, quæ non extant.

Lib. 1. ep. 3.

Lib. 1. ep. 1.

Lib. 1. ep. 9.

e li. 1. ep. 4.

Lib. 1. ep. 5.
6-7.

Cōsultat Ecclēsijs.

Aduertens autem S. Gregorius plures Italiæ Ecclesias, per bella Gothorum, & post, Longobardorum, penitus vastatas, earum vicinis episcopis curam mandauit; vt necessitatis causa in illis constituerent presbyteros, ad baptismum, & pœnitentiam: & alias alijs adiungebat, ut Minturnensem, Formianæ illi proximæ coniunxit: ac Formiana post & ipsa desolata, in proximum locum, ad mare situm, natura munitionum, Caietam dictum, tam Sedes quam Sæcti Erasmi pignora sunt translata. quo ipso anno mandauit Rosellano episcopo Populonensem Ecclesiam in Tuscia ut curaret. ^d

d lib. 1. ep. 8. & 15.

Schismaticos laborat adiungere Ecclesiæ.

Hoc ipso anno intendit animum ad eos, Ecclesiæ Romanæ adiungendos, qui ob tria capitula damnata in Quinta Synodo, quasi per illa derogaretur Sanctæ Chalcedonensis Synodo, illam non recipiebant; nec vt eam probarent induci poterant. Eorum vnus, Stephanus nomine, qui Neapoli degebat, ad Gregorium creatum Pontificem accurrit, eoque in se animæ periculum suscipiente, & ipso ore ac fideiussore in tercedente apud Deum vt ratum haberetur in cœlo, quod ipse rediens ad communionem Romanæ Ecclesiæ in terris ageret, tria capitula damnauit, & quintam Synodum cum ecclesia Roman. probauit, & ut idem præstaretur ab eius socijs, Neapoli degen-tibus, litteris Gregorius admonuit Demetrium Neapolitanum Episcopum. e Inuitauit Gregorius & Seuerum Aquileiensem cum suis episcopis, ad Synodum, ex iussio-

e li. 1. ep. 14.

A ne Imperatoris, a ut uniuersalis pax, sublato Schismate, sanciretur. quod illi renue-
runt, misso libello ad Mauritium A. ne ad Synodum Romam ire cogentur, quod il-
le ipsis indulgit, occasione turbarum Italicarum, mandans imperiosius Gregorio, ne
eos cogeret. extat libellus episcoporum, & litteræ Mauritij, nunc primum in lucem
editæ: At Seuerus, non multo post, diuina eum ultione persequente, Sede ab hosti-
bus est priuatus, Aquileia ipsa incensa, & ipse profugus ad tantam egestatem est re-
ductus, ut stipem quæreret.

B Gregorius insuper & eos, quos impietas Ariana, per Regiam potestatem segregau-
erat ab Ecclesia, quanto citius eidem Catholicæ Ecclesiæ restituendos curauit, sic
Episcopis per Italiam mandans, *Quoniam nefandissimus Antharit, in hac, qua nuper
expleta est, Paschali solemnitate Longobardorum filios in fide Catholica baptizari pro-
hibuit, pro qua culpa eum diuina maiestas extinxit, ut solemnitatem Paschalem vlti-
rius non uideret, fraternitatem uestram decet cunctos per loca uestra Longobardos
admonere, ut quia ubique grauis mortalitas imminet, eosdem filios suos in Ariana ha-
resi baptizatos ad Catholicam fidem concilient* &c. b Ex quibus Gregorij uerbis in-
dicatur pestem illam, inguinariam dictam, in vrbe ceptam, alia Italiæ loca inuasisse,
atque adeo alias etiam prouincias esse depastam. de Hispania quidem & Gallia Turo-
nensis affirmat. in hist. Franc. lib. 9. cap. 22. & cap. 21. commemorat, quæ Rex Gunt-
heramnus, pietate insignis, præstitit, ad eam auertendam, & iram Dei placandam
per quem etiam & miracula Deum patrasse refert. Huius Gregorij Turonens. Dia-
conus acceptis a Pelagio Papa sanctorum reliquijs atque a Beato etiam Gregorio,
cum magno obsequio comitatus, & psalmodia ad Portum usque deductus, in Gal-
liam soluit, quo & incolumis, presenti periculo liberatus, per intercessionem Sancto-
rum, quorum reliquias deferebat, peruenit. c

C Hoc eodem anno cum Franci conuenissent cum Mauritio Imp. de Longobardis ex
Gallia Cisalpina expellendis in Italiam descendentes, Longobardis ad loca munita
se recipientibus per tres menses palantes magnas prædas egerunt; sed demum mor-
bis afflicti, atque consumpti, pauci cum præda; & captiuis in Gallias redire compulsi
sunt. Greg. d ad quos captiuos redimendos Agilulphus, sequenti anno creatus Rex
Longobardorum, misit Agnellum episcopum Tridentinum. ex Paulo Diac. e Porro
quem Antharit. Greg. Papa & alij Regem Longobardorum uocant; Turonens. Apta-
charium appellat, quem & hoc anno obiisse refert: & Paulum eius successorem uo-
cat, quem Agilulphum dictum fuisse omnes affirmant.

D De captiuis & uinctis tum temporis Aruernis in Gallia, Greg. f refert maxima ad-
miratione dignum, eos noctu, Dei nutu, disruptis uinculis, reseratisque custodijs ec-
clesiam ingressos, & rursus cathenatos diffractis & comminutis cathenis solutos,
& intercedente S. Auito eius ciuitatis Pontifice, libertati restitutos.

E Ad hoc ipsum tempus pertinet CONCILIVM ANTISIODORENSE dioce-
sanum. Præsede Anachario, eiusdem ciuitatis Episcopo, solo, cum Abbatibus &
presbyteris eiusdem diocesis, in quo plura, statuta in Matisconensi Concilio secun-
do (cui idem Anacharius interfuit), pariter repetita esse reperiuntur. habentur in eo
Sancti Can. 45. ad ecclesiasticam disciplinam & Monasticam obseruantiam retinendam
spectantes. Quorum nonnullorum etiam vsus exoleuerit, antiquitatis tamen indices re-
manerunt. De quibus monendum, ne dum a nobis ex illis Vigiliis prohibitas legis,
de sacris intelligas, sed quæ in priuatis domibus fieri consueuerant. Quam autem
frequens esset hoc tempore sacrarum vigiliarum vsus in Gallijs, illud ostendit, inter
alia, quod quemlibet diem Dominicum fideles, præcedentibus nocturnis Vigilijs age-
rent, ut docet can. 1. posterioris, Conc. Matiscon.

Pertinet & ad antiquitatis vsus, quod eiusdem Synodi can. 36. prohibetur mul-
lier nuda manu Eucharistiam sumere, sed (quod habet inferius can. 42.) præcipitur ut
ad hoc opus vnaquæque mulier habeat Dominicale suum (ideest nitida linteamina ex
ferm. 152. de tempore ex Aug.) alioqui non communicet.

Vt Occidens hoc tempore illustratur tanto Pontifice Gregorio Magno, ita Oriens
refulget splendore viri sanctissimi Theodori Siceotæ, qui in Galatia, ex Archimædri

a li. i. ep. 16.
Tomo 9. p.
904. edit. 1.

Vltio diui-
na in schis-
mat. epm
Aquil.

b li. i. ep. 17

Mirac. à
Deo p Gun-
theramnū
R. patrata.

c Greg. de
glor. mor. c.
83. & hist. fr.
10. c. 1.

d hist. fr. li.
10. c. 3.
e lib. 4. c. 4.

f hist. Fr. 10.
c. 6.

Vigiliæ quæ
dam priuata
interdictæ.

Theodorus
Siceota clar-
te. in Ori-
ente.

Res bellica
male cedit.

ta, inuitus est prouectus ad episcopatum Anastasiopolis ciuitatis itidem in Galatia sub Ancyrana Metropoli, cuius res præclare gestas, & miracula quam fidelissime qui à puero cum ipso coaluit. Georgius presbyter, atque eiusdem Monasterij præfectus, sincerissimo stylo conscripsit.

Quod ad res bellicas spectat, male sæpe pugnatum aduersus Auares, docent Theophanis Annales. Aduersus item Persas discordia Ducum, Rom. exercitus, nihil gloria dignum est actum, rebellansque exercitus aduersus Imperatorem, uix tandem illi paruit, postea reconciliatus, sed de his pluribus Theophanes.

Christi Ann.

Gregorij Pap.

Mauritij Imp.

Indictione

591.

2.

6.

Nona.

a li. 1. ep. 23.
S. Greg. so-
licitudo pro
pauperibus.

b lib. 1. ep.

37. 57.
Rom. Syn.
sub Greg.
c li. 1. ep. 4.
& 24.
A parib. in
ep. B. Greg.
quid noter.

d li. 1. ep. 25
29. & 30.

e li. 1. c. 28.

f li. 1. ep. 32.
& 36.

Effusus in
dando par-
cissimus in
accipiendo,
B. Greg.
Li. 1. ep. 64.

Cum plures extant S. Gregorij Papæ res gestæ, ex eius epistolis, non singulæ sed insigniores tantum attingendæ, breuitatis causa, videntur. sic autem ille maxima quæque curabat, vt minima non negligeret; quæ quidem, quantum in minima videantur, magnam tamen insinuant in Apostolico viro virtutem. Indices sunt eius rei litteræ ipsius hoc anno, mense Februario datæ ad Anthemium Subdiaconum in Campania^a quibus mandat ut certis personis egeitate pressis præscriptam eleemosynam impertiat. Huiusmodi enim subdiaconis, quos ad bona Ecclesiæ Romanæ curanda emittebat, in mandatis dabat, vt pauperum curam gererent, eosque inuestigatos, scripto notatos ad se mitterent, quod cum Anthemius facere prætermisisset, eum obiurgat, & vt certam summam pecuniæ & frumenti certis feminis impertiat, quas credible est ex illis fuisse nobilibus quæ a Totila, cum viris, Roma pulsæ, ad inopiam fuerant redactæ. ^b

Quod autem ad publica Ecclesiæ vniuersalis negotia spectare videtur, idem Gregor. hoc anno, mense Februario ex Synodo vicinorum Episcoporum, more maiorū, de sua fide, Synodalem epistolam, ad Orientalis Ecclesiæ Patriarchas misit. ^c Quod uero a paribus epistola illa ad Patriarchas inscribatur, ob id a librario uidetur factū, vt indicaret eandem ad eos quatuor æque esse missam. Alias etiam priuatas litteras dedit ad Anastasium Antiochenum, addens ad litteras donum, nempe clauas S. Petri solebant autem mitti eiusmodi clauas a corpore Sancti Petri, cum limatura intus de cathenis eiusdem, ad insignes uiros, pro magno munere, quæ vt ipsemet Gregorius affirmat, super agros positæ, multis solerent multis miraculis coruscare. ^d & Gregor. Turon. de glor. mart. ^e

Laborans interim Gregorius Papa in ministerio pastoralis, sollicitus erat episcoporum oppressiones subleuare, quos nec in maioribus, nec in minoribus causis a secularibus, sed tatum ab Episcopis iudicari uolebat. ^f Sicubi autem audiret siue Clericos, siue laicos a Præpositis afflicti, continuo illis præsto esse non destitit cuius argumti est epist. 37. & 47. lib. 1.

Sollicitum uero eundem Gregorium super Episcopos inuigilasse, ut animarum salutem eidem inuigilarent, planè declarat perbreuis epistola secunda, lib. 2. ad Proiectitium Narniensem Episcopum, data hoc anno. In eo & illud mirandum, quod cum in dando effusissimus esset, in accipiendo continentissimus semper extitit. In epist. ad Felicem Messanæ, in Sicilia, ciuitatis Episcopum, inter cætera hoc habet, Nobis de cætero ne quid transmittere debeas in hibemus. Et quoniam non delectamur Xenij, Palmatianas (vinum preciosum sic nominatum, ait Cassiodorus, libro 12. epistol. 17.) quas tua direxit fraternitas, cum gratiarum actione suscepimus, sed eas, ne quod exinde potuisses sentire dispendium, digno fecimus pretio venundari, & id fraternitati tuæ transmisisimus sigillatim. Ceterum qui non vult ab Episcopis munera accipere, eosdem erga coepiscopos pauperes monet vt sint misericordes, etenim cum anno superiori incurfione Auarum sub Duce Gagano, siue Gaiano, perturbatæ essent regiones Orientis, expulsi que Episcopi cum populo, e sedibus suis,

A cum iussisset Imperator eosdem profugos, & extorres ab Episcopis. Illyriciani id libenter vt faciant monet. ^a

Prouidit & propensiori cura Monachis, desertores reuocando, quas, vxores duxissent, ab eis abstrahendo, instituti tenaces iuuando & fouendo. ^b Inter desertores fuit vir illustris Venantius Italiae Cancellarius, dinitijs præpotens, ex Deciorum familia Gregorio familiaris, Pater præclarissimarum illarum Virginum Barbaræ & Antonia, de quibus frequens mentio in ipsi litteris, quem conatus pluribus litteris reuocare non potuit, extant ad eum Epistolæ, 33. lib. 1. & 25. lib. 9. post octo annos data, & 31. ad Ioan. Syracusanum Episcopum, de ipso in extremis laborante. Bello- rum tempestas Monachatus obseruantiam relaxarat, & profugientes viri cum feminis in Insulas Orsianam, atque Palmariam, & alias, recipientibus eas Monachis, misericordia intuitu non leue damnum earum conuictus illis intulit. ^c Per id tempus quoque prohibuit, ne ante decem, & octo annos quis in Monasterium reciperetur: curauit quoque, quo minus Monachi a curis spiritualibus auocentur, vt eorum secularia negotia, per prudentes sæculares viros curarentur. ^d Clericos quoque ex sanctorum Canonum præscripto vitam componere curauit, aduersus vero contumaces pro meritis censuram exercuit. Etenim hoc anno Laurentium Romanæ Ecclesiæ Archidiaconum redegit in ordinem, altero in eius locum subrogato, de quo in exordio secundi eius Epistolarum libri habetur. Demetrium etiam Neapolitanæ Ecclesiæ Episcopum, facinorosum hominem, hoc ipso anno Sede deposuit. ^e Quod rursus pertinet ad Clericorum disciplinam, ex sacrorum Canonum instituto, vetuit eos cum feminis conuersari, excepta duntaxat matre, sorore, vel vxore, si quidem cum vxorati adlegerentur in clerum, non alia tamen id ratione fiebat, quam si vterque acquiesceret caste viuere, & inuicem se vt fratres & sorores habere, nec vlla esset suspicio mutua mixtionis. quæ femina dicebatur presbyteræ, de qua re lib. 1. ep. 50. & Concilio Turon. 2. c. 13. Præclarum exemplum huiusmodi continentia refert idem Gregor. 4. Dial. c. 11. Continentiam porro Clericorum idem S. Gregor. arctiori disciplina contraxit, cum enim in Sicilia prauus abusus irrepisset vt Subdiaconi vxores ducerent, & id penitus ne fieret Pelagius prædecessor vetuisset, & separari mandasset, Gregorius ipse scribens ad Petrum Subdiaconum ep. 7. lib. 1. prohibuit ne in posterum quis Subdiaconus ordinaretur, nisi continetiam Episcopo spondisset, coniunctos vero ita manere voluit, vt nulla eis spes esset ad superiorem ordinem ascendendi, nisi ab ea quam acceptarant, vxore, se penitus separassent. quæ eadem repetit Indict. 12. scribens ad Leonem Episcopum Catanensem ^f sed & in Concil. Romano habito anno

D 14. Mauritij Indict. 14. de presbyter. & Diacon. habetur. *Si quis presbyter aut Diaconus uxorem duxerit anathematisit*, plures alia extant eius Epistolæ quibus prohibet habitare cum Clericis feminas, illis exceptis, quas Canon concedit, ^g & ad interrogaciones Augustini. ^h Ex perpetua igitur & constanti Gregorij sententia de Clericorum continentia satis refellitur fabula ex conficta Epistola, nomine S. Vldarici, Augustani Episcopi, ad Nicolaum Papam, quod ex quodam casu sane truculento, sed nulla probabilitate suffulto, S. Gregor. reuocarit quod fecerat Decretum, de vxoribus Sacerdotum, sed ad vindicandum S. Vldaricum a supposita, eius nomine, impostura, legatur eius rerum gestarum Augustiæ nuper curaræ, disserta præfatio. Ad bene item institutum in Clericis Ecclesiasticam disciplinam; ad diuersos litteras dedit, quibus iussit puniri transgressores, relegatione & in Monasterium detrusione. ⁱ At sicut delinquentes coercuit, ita digne ministrantibus pene prospexit, ne quis illis deesset; quorum etiam infirmitate languentium rationem haberi voluit, vt eandem, quam solebant, ab Ecclesia cui seruiant, stipem acciperent.

Vacantes Ecclesias nouorum Episcoporum electione curauit implendas de Ariminenfi, Perusina, Viuanensi & Neapolitana litteræ extant. ^k Cuius rei praxis sic his temporibus se habuisse cognoscitur, vt si dissentirent eligentes, vel minus idoneos deligere perseverarent, tunc ipse Romanus Pontifex, quem vellet, daret illis Pastorem vt apparet ex epist. 55. lib. 1. ad Senerum de electione Arimin. Episcopi compluribus insuper Ecclesijs in Sicilia pastoribus destitutis, per Petrum Diaconum iussit dari

ep. 43. li. 1

b ep. 1. li. 2. Monachorum disciplina inuigilata.

c ep. 38. 39. 40. 48. 49. 50. Ante 18. annu in Monast. ne qd recipiatur. d ep. 67. li. 1

e li. 2. ep. 3. Clericos femine colubitare, uetat S. Greg.

f ep. 34. li. 3

g lib. 1. ep. 50. lib. 7. & 109. lib. 11. ep. 4. h li. 12. c. 2.

i lib. 1. ep. 42. 66. 81.

K lib. 1. ep. 55. 56. 58. 78. & 2. ep. 3. 6. 7.

Episcopos, nulla contraria obstante consuetudine. Ex quibus apparet Romanum Pontificem pro libito, suadente animarum salute, abrogare consueuisse quasuis diuersarum Ecclesiarum antiquas consuetudines.

a lib. 1. ep. 52. 54.

Epistola eius 1. cap. 6. & 27.

Agapes in dedicationibus Ecclesiarum.

Dedicationem diuersarum Ecclesiarum faciendam mandauit a hand enim fas erat, inconsulato Romano Pontifice Ecclesiam aliquam dedicare, vt patet etiam Gelasij Patris auctoritate; quod quidem non intelligendam puto in prouincijs Orientalibus, Patriarchis subiectis. In earum porrò dedicatione, præter alia, solemnibus ritibus exhiberi solita, peragi consueuerunt antiquæ illæ Agapes, in quibus, vocatis pauperibus, vna simul conuiuabatur. quanta ex impensa exhiberi solerent, exemplum habemus apud ipsum Greg. cum ad Petrum Diaconum scribens sic ait, Quia cellæ ipsius tenuitas exigit debere nos in ipsa diei festiuitate concurrere, propterea volumus, vt ad celebrandam dedicationem dare debeas ad erogandum pauperibus, in auro solidos decem, Vini amphoras 30. annonæ modios ducetos; olei orcas duas, verueces duodecim, gallinas centum.

b ep. 63. li. 1

c lib. 1. ep. 68. & 71.

Fiscus ex delictis nullum cõmõdũ sentiat.

Quod vero ad res pertinet Ecclesiarum, sic eas voluit custoditas, vt tamen alienũ nihil ab eis possideri permetteret. hincque accidit, vt domum cuiusdam Petronij iniuste, appposito titulo a Defensore, Ecclesiæ vindicatam, domino suo statim restituendam mandarit. b Itemque monuit Episcopos Siciliæ, vt cauerent eos qui sub falso nomine Defensorum Romanæ Ecclesiæ, alienas prædabantur substantias. c mandauit item vt possessiones Tauromenitanæ Ecclesiæ, ab Actionarijs Romanæ Ecclesiæ occupatæ, eidẽ redderetur. Legenda de hac re ep. 42. lib. 1. ad Petrũ Diaconũ, qua nimia auaritia ministrorũ Ecclesiæ redarguitur, a qua longe eos abesse oportet. Ita quidem in his, quæ spectant ad contractus, in his autem, quæ pertinent ad delicta, illud admonuit, vt ex delictis alienis commodum nullum Ecclesiæ fiscus sentiret sed pauperes inde iuuarentur, qua de re post S. Gregorium in eadem ad Petrum Epistola, & post aliorum Decreta Pontificum, sancte pieque Sacrosanctum Concil. Trident. admonuit, vt huiusmodi multæ ad subsidia pauperum transferantur. Et omnino in rerum Ecclesiæ administratione Gregorius semper pauperum rationem habendam esse voluit, d nec vllõ pacto passus est Ecclesiam Romanam cum alterius Ecclesiæ iactura locupletari, vt planè apparet ex litteris, hoc anno datis ad Laurentium Ecclesiæ Mediolanensem. Episcopum. e Habebat Romana Ecclesia locupletissima vbiq; toto fere orbe terrarum patrimonia; quæ cum iam cultorum defectu desituta pene haberentur, Gennadij Exarchi in Africa diligentia, ad pristinum cultum restituta fuere, cuius rei gratia eundem a Deo maxima beneficia, nimirum ingentes aduersus hostes victorias diuinitus consecutum asserit Greg. ad eum scribens f quæ tamen insignis eius victorie inopia scriptorum penitus remanserunt obscuræ. Hunc eundem clarissimum virum monuit & excitauit ad comprimendos conatus Donatistarum, & eorum superbiam frænandam. g Pestis enim illa nefanda Donatistarum, quæ a temporibus Constantini Imperatoris inuaserat Africam, sæpe curata, nunquam sanata, ita in ea prouincia inualuerat, vt non solum absque legum pœna securi ipsi degerent Donatistæ, sed & non secus atque Catholici suos iidem haberent Episcopos, qui nec vlla ex parte Catholicis loco cederent, atque adeo in prouincia Numidiæ ea inualuerat consuetudo, vt ille Primas eius prouinciæ diceretur Antistes, qui antiquitate ordinationis reliquos antecederet. Cum igitur inter eiusdem Prouinciæ Episcopos quidam reperiretur Episcopus Donatista ceteris sede antiquior, ipse sibi Primatum, velut iure veteri vindicabat: quod, ne vllõ modo fieret, S. Gregorius intercessit, litteris scriptis ad Episcopos eiusdem Numidiæ Prouinciæ h mandans ne omnino id patientur, ea ipsa de re scripsit ad Gennadium Exarchum, ad quem inter alia. *Sed eminentia uestra conatus eorum comprimat, & superbas eorum ceruices iugo rectitudinis premat Concilium vero Catholicorum Episcoporum admoneri præcipite, ut Primatem, non ex ordine loci postpositis vitæ meritis faciat, quoniam apud Deum non gradus elegantior, sed vitæ melior actio comprobatur.* Ex quibus colligitur quantas vires haberet in Africa factio Donatistarum, & quam prostrata iacuerit Africana Ecclesia, vt nemo Catholicorũ reperiretur, qui zelo Dei accensus, illis se opponeret, atque adeo essent, qui

d li. 1. ep. 53

e li. 1. n. 80. Patrimonia Eccl. Rom. per orbem terrarum.

f ep. 73. li. 1 Donatistæ uigebant in Africa.

g ep. 72. li. 1

h 75. lib. 1.

illis

A

B

C

D

E

A illis fauerent, vt oportuerit Gregorium ex eminenti Apostolica Sedis Throno exclamare, Considerato eius Prouincie miserando statu, non est mirandum, si tradiderit postmodum eam Deus Sarracenis penitus deuastatam. Delatis hoc eodem anno querelis alijs de Africanis Episcopis, cum Donatistis coniuuentibus; ad Apostolicam Sedem, Gregorius scribit ad Hilarium Chartularium. (id est Iudicem Ecclesiasticum in Africa pro Pontifice) *Felicissimus, inquit, inque Vincentius Diaconus Ecclesia Lamigenensis, oblata petitione, qua reuocatur in subditis, suggesterunt, ab Argentio eius Ciuitatis Episcopo grauem se iniuriam perualisse, & accepto premio, Donatistas in Ecclesijs fuisse praepositos: eumque inter alia, non leue aliud facinus quod dici nefas est, commisisse, commemorant. Propterea experientia tua praesenti pagina praeccepti duximus iniungendum, quatenus praefatum Episcopum idonea satisfactioni committere non omittas, utaque instantia, in locis fiat, ex more, Concilium, & omnia secundum oblatae petitionis iurum canonicè coram positis partibus, subtili indagatione, perquirantur, & quaecumque eorum fuerint iudicio terminata, te exequente, modis omnibus compleantur.* Porro qui Chartularius in Occidente, idem Chartophylax dicebatur in Oriente, longeque erat maioris dignitatis: vterque tamen Iudex Ecclesiasticarum causarum, & custos sacri Archiui, cuius & erat sigillum chartis imprimere de Chartophylace plura Theodorus Balsamon in Meditatis siue responsis. De duobus officijs Chartularij & Defect. extat lib. 7. Iuris Graeci.

Chartularius qui.

Ep. 82. li. 1.

B Qui igitur, litteris suis, pro Apostolica auctoritate, orbi Praesidens, Orientem, & Africanam lustravit, Gregorius adit & Gallias; apud quas, audiens Iudaeos violentia compelli ad fidem, scribens ad Vigilium Arelatensem, & Theodorum Massiliensem, omnino id prohibet, praedicationis suauitate id faciendum monens. ^a Eodem hoc ipso anno, eadem de re scripsit ad Episcopum Terracinensem. ^b Inuisit praeterea hoc anno idem Pontifex, litteris suis, Hispanias, prouocatus consultatione S. Leandri Episcopi Hispanensis, de vnica, an trina mersione in baptismo adhibenda. De trina uer mersione (inquit ep. 41.) baptismatis, nihil responderi uerius potest, quam quod ipsi sensistis; quia in vna fide nihil officit sanctae ecclesiae consuetudo diuersa; & paulo post. Sed quia nunc vsque ab haereticis infans in baptisinate tertio mergebatur, siendum apud vos esse non censeo; ne dum mersiones numerant, Diuinitatem diuidant, dumque quod faciebant, faciunt, se morem nostrum vicisse gloriantur, de Arianis intelligens, ac plane docens cum haereticis, quantum fieri potest, neque in bonis comunicandum; eadem epistola gaudium suum ingens significat de conuersione Reccaredi Regis, vna cum gente Gothorum, ab eo intellecta, quem & vt in pietate confirmare fudeat, admonet: quam quidem conuersionem contigisse anno proximè elapso Quinto Mauritiij, & primo Gregorij, Biclarensis Chronologia, & Tudendis historia testatur, qua quidem Biclarensis Chronologia res sui temporis describentis, cum Gregorij epistola consentiente, in dubium vertitur in scripto Concilij 3. Toletani, praesentis id habitum fuisse anno 4. Regni Reccaredi, vt oporteat regnare cepisse anno 587. quod quantumuis falsum appareat, & anno superiori 590. regnum inisse probetur, quo eodem est habitum Concilium, non visum tamen Eram mutare, ob Toletana, & alia Hispaniarum Concilia. Idem Biclarensis anno Reccaredi secundo Mauritiij 6. qui praesens est annus, habet Tyrannos detectos, conuictos, punitos.

Chartophylax qui, & Chartularius.

Iudaei ad fidem non cogendi.

a ep. 45. li. 1. b ep. 34.

De vnica an trina mersione in bapt.

Cum haereticis, ne in bonis quidem comunicandum.

C Mauritium, Theodosium filium, quem Caesarem ante dixerat Imperatorem nominasse habet idem Biclaren.

D Anno 3. & 7. Mauritiij Detectam coniurationem episcopi, & Reginae, & quod fidei Catholicae communionem sub specie Christiana quasi sumentes proiecerent. Francos irruptentes in Narbonensem, a Claudio Lusitaniae Duce viro religiosissimo a Reccaredo misso, caesos, & quidem vix a trecentis viris sexaginta millia, Deo nouae fidei mirabiliter opulante. Nouam conuersionem in Regem patefactam, consocijs captis, & interfectis. Haec tamen Biclarensis in octauo anno Mauritiij finem historiae imponens.

E Redeuntes ad Longobardos, cum mortuo Antharit eorum Rege, Theodelinda vxor, concessu Longobardorum, Regina perseverans, Agilulphum Ducem Taurina-

tum, eundem & nominatum Agonem, & in baptisinate Paulum, delegisset sibi virum, Rex Longobardorum, hoc anno appellatur, mense Maio, qui simulatque Rex confirmatus est, mittit Agnellum Tridentinum Episcopum in Gallias ad redimendos captiuos, qui Tridenti a Francis capti fuerant. Cum interea idem Agilulphus debellaris, & occisis illis quos aduersarios passus est regnum sibi stabilivit Italiae, ea vniuersa (excepta Roma, & Rauenna, cum alijs ad eos spectantibus locis) ab Alpini montibus Rhegium vsque Calabriae potitus. Ex Paulo Diac. ^a Porro magnum a Deo, per Theodelindam Reginam, consecutos esse beneficium, Regem ipsum, & sub eo positos Longobardos, idem Paulus affirmat ^b cum alij ex gentilitate, alij ex Ariana perfidia redditi sunt Christiani atque Catholici.

a lib. 4. c. 2.

b lib. 4. c. 2.

c c. 3. § 30.

d ep. 19. li. 2
Ind. 11.

e li. 2. ep. 28

Hoc item anno S. Gregorius Papa dedicauit Ecclesiam sanctae Agatae in Suburra, olim per Arianos pollutam, & per biennium clausam; in cuius dedicatione, & post, quae admiranda contigerint, narrat idem in Dialog. ^c Aliam item ecclesiam, olim ab Arianis possessam, in regione tertia iuxta Domum Merulanam, post sequentem annum, sub Tit. S. Seuerini episcopi Noricorum consecrauit. ^d

Quod vero ad res bellicas pertinet Orientalis Imperij, hoc eodem anno Romanus exercitus, qui sapius, ob studia erga diuersos Duces, saepe amotos, ac saepe redditos, seditionem conflauerat, per Aristobolum, donorum Imperialium Praefectum (eum forte virum eruditum, ad quem extat S. Gregorij epistola) ^e conciliatus est, & iterum iuramento firmatus, & aduersus Persas concitatus, victoriam obtinuit, expugnata Martyropoli ciuitate munitissima, vnde Romanis plurimum roboris creuerit. Ex Theophane, & Hist. Miscella, hoc anno Imperatoris.

Christi Annus Greg. Pap. Mauritij Imp. Indictionis 10.
592. 3. 7.

f 32. lib. 2.
ind. 10.

Misericordia prius fidelibus post hostib. ecclesiae exhibenda.

Donatistas in Africa coarbit.

g ep. 32. lib. 2. Ind. 10.
h 26. lib. 2. Ind. 10.
Singulis sua iura seruat eccl. Greg. i ep. 39.

Huius anni initio scribit Gregorius ad Ioannem Episcopum Rauennatem magna se molestia affectum, quod Arnulphus Longobardorum in Tuscia Dux, Vr bem inuasisset, pacemque monet, vt procurare pergat; (de quo quidem nihil Paulus Diacon. sed. pacem factam, & violatam a Rom. militibus, habetur in epist. ad Mauritium Imp. 31. lib. 2.) alioqui urbem in magno periculo esse, atque ipsam Neapolim, nisi Dux ad eam mittatur. Hortanti eidem de eleemosyna mittenda incensae ciuitati Aquileiae, cuius Episcopus Seuerus erat Schismaticus; respodet misericordiam prius fidelibus, ac postea ecclesiae hostibus esse faciendam, monetque, vt pecuniam, quantum ipse censet per Claudium Abbatem Fanum mittat, ad captiuos redimendos.

Inter vero tot Longobardorum tumultus, non pretermisit Gregorius exactam curam Pastoralem, perlato siquidem Romam a duobus Diaconis nuncio, quod Donatistae restituere conarentur morem olim bono pacis, permissum, vt vbi essent populi Donatistae, licet ibi esset Catholicus Episcopus, nihilominus sineretur esse pariter Episcopus Donatistarum, idque Donatistam a Catholico Episcopo, pecunia data, impetrasse; & illud amplius, vt liceret illis iterum baptizare Catholicos; ad haec tam enormia corrigenda, in Numidiam proficisci iussit Hilarium S. R. E. Chartularium Carthagine degentem, vt, coacto Concilio, deponeret Venalem Episcopum, atque sic conatus Donatistarum magis, magisque inualescentes comprimeret, scripsit de his, dolens, ad Primatem Numidiae Columbium, mense Augusto, g nec vero solum Africa tum laborabat Donatistis, Schismaticis, sed & nefandis haereticis Manichaeis, vt idem Gregor. testatur epistola ad Ioan. Episcopum Scyllacenum. ^h Hoc ipso mense, eiusdem anni, accepit Gregorius legationem a Dominico Episcopo Carthagenensi, qua per duos Episcopos, Diaconum, & Notarium, de sua electione gratulantes, quod vero per eos petit, vt impertita suae ecclesiae priuilegia salua esse vellet, respondit Gregor. ⁱ sicut sua defenderet, ita singulis quibusque ecclesijs sua iura seruare, &c.

Laborauit praeterea hoc anno Gregorius in reducendis Schismaticis. peruaserat Schifina, occasione damnationis trium capitulorum, usque in Hiberniam. Angustia

A preſſi illi Epiſcopi ad Romanam Eccleſiam ſcripſerāt; eos, ſcriptis litteris, & miſſo libro, ea de re a Pelagio Papa confecto, docet, & amanter inuitat ad veritatem, quos reſpuiſſe, & ad eccleſiam rediſſe, inde certo colligitur, quod poſt hæc Hiberni epiſcopi, de rebus dubijs, vti ceteri Orthodoxi, eundem Gregorium conſuluiſſe reperiuntur.

Collaborauit aduerſus eosdem Schiſmaticos in Italia agētes, Ioan. eccleſiæ Rauennatis Antistes, virgens Epiſcopos Iſtriæ prouinciæ per auctoritatem Exarchi, Rauennæ degentis; cuius rei gratia multum ſe illi debere fateatur, gratias agens ſupra citata epiſtola 32. ex quo vel vno loco redarguitur Paulus Diaconus, qui Ioannem Epiſcopum Rauennatem inter Schiſmaticos collocat, deceptus (quod ſupra notatum quoq; eſt) dum defenſores trium capitulorum putauit eſſe Catholicos, impugnatores vero Schiſmaticos, cum omnino cōtrarium acciderit; quem errantem ſequuti recentiores omnes hiftorici, & ipſi errarunt. Quod vero ad ſeducēdum fideles ea Schiſmatici vtentur calumnia, affirmantes, in Quinta Synodo aliqua eſſe decreta contra ſacroſanctum Chalcedonenſe Concilium S. Gregorius ſæpius conteſtatur fidem eiufdem ſacroſancti Concilij, & nihil contra illud in quinto de fide definitum, & de perſonis nihil diuerſum actum, ab eo, quod apud eandem ſanctam Chalcedon. Syn. fuerat conſtitutum, vt lib. 2. ep. 10. Indiēt. 11. ad Sabinum Diaconum ſeducēdum.

Hoc etiam anno Thebanæ ciuitatis in Bęotia epiſcopus, nomine Hadrianus, damnatus ab Archiepiſcopo primę Iuſtinianæ, & Coepiſcopis ſuæ Prouinciæ, Romam conſugiens, & Apoſtolicam Sedem appellans, actis percognitis a Gregorio, ut innocens abſoluitur, & damnatores plectuntur. Archiepiſcopus quidem 30. dierum communionem priuatur, ſententia extat plane legenda. ^a

C Delatus eſt hoc eodem anno, Natalis Salonitanus in Dalmatia epiſcopus, quod cōuiuijs vacaret & epiſcopalia munera minime obiret, atque Archidiaconum Honoratum, ſibi aduerſantem, ne vaſa ſacra, & velamina parentibus daret, prætextu maioris honoris, degradafſet, alio ſublecto. Ad hunc igitur ſcribens Gregor. ^b decernit, vt Honoratus in priſtinum locum reſtituatur; ac ipſi obtemperet, vſu pallij priuatur; & ſi retardet adhuc, excommunicatum denunciatur; & de Epiſcopatu, an ipſum retinere debeat, alia ſententia, definiendum relinquit. Scribit eadem ad Epiſcopos Dalmatinos. ^c

Quomodo vero ipſas eius de obiectis excuſatio nes Gregorius arguat Epiſtola 38. ſatis docet, qui verò antea vſus fuerat ad correctionem Gregorius acrimonia vini, leniens vlcera oleo, omnino ſanauit. Siquidem ſe humilians, & emendari ab omnibus paratum ſe proſitens, ſuperbum ſanauit. nam eum ad meliorem frugem fuiſſe conuerſum gratulatus poſtea eſt Gregor. ^d

D Cum igitur omnes qui ſe aliquid iniuſte pati ab Epiſcopo ſuo dolerent, ad Romanum Pontificem libellum ſupplicem aſſerre conſueuiſſent, inter alios accidit hoc itē anno, vt Iſidorus vir illuſtris ſe iniuſte excommunicatum a Ianuario Epiſcopo Calaritano in Sardinia apud Gregorium conqueſtus ſit. quem Epiſcopum eo reprehendit Gregorius quod pro uindicta proprię iniuriæ, quod ſacris regulis prohibetur, maledictionem anathematis inuexerit; monetque vehementer ut in poſterum id caueat, nam inquit ſi tale aliquid feceris, in te ſcias poſtea vindicandum. ^e Contra uero, iniurias patient perferentibus Epiſcopis preſto eſſe non deſtitit. Cum enim Paulus, cui adminiſtratio mandata fuerat Eccleſiæ Neapolitanæ, non verba, ſed verbera, in quadam ſeditione conſtata, per familiam Clementiæ illuſtris femina, abhæreticis ſeu ſchiſmaticis, pro veritate, paſſus eſſet; ad vindicandum ſcelus Gregorius ipſe inſurgens, miſit, qui de perſecutoribus inquireret, ſcripſitque in eos ad ſæcularem quoque ludicem pro uindicta. Extat de his ipſius Gregorij litterę ad Petrum Subdiaconum Campaniæ, & ad ipſum Paulum Epiſcopum, quem paulo poſt, ex hac uita migraffe docent eiufdem Gregorij litteræ menſe Decembri de Neapolit. Epiſcopo eligēdo; eo quod, qui electus fuit Florentius Subdiaconus Apoſtolicæ Sedis, fugiens euafiſſet, hactenus uacans illa erat eccleſia.

Accidit quoque eodem anno, diuerſas hinc inde Romam deferri appellaciones. pra

Schiſmaticos Hibernos colligit ad eccl. (p. 36.

li. 2. ep. 32. lib. 3. c. 17. P. Diac. lapſus in cauſa trium capit.

a Ep. 6. li. 2. Ind. 11.

b ep. 14. Ind. 10.

c ep. 15. 16. 17.

d ep. 32. ac 10. Rauen. Epiſcopū.

Cauēda in executione. e epiſt. 34.

Ep. 1. & 2. li. 2. Ind. 11.

Lib. 2. epiſt. 15. Ind. 11.

Appellatio
nes ad Sedē
Apost.

xis autem tunc in his ita se habebat, ut si quando Episcopus apud Romanum Pontificem accusatus, Romamq; vocatus damnari minime meruisset, tunc ad sui purgationem iurare compelleretur, supra corpus S. Petri Apostoli (secundum ea, quæ habet S. Augustinus ep. 137.) quod hoc anno factum est de Leone episcopo Catanensi, anno superiori Romam euocato. Ceterum qui deductas in iudicium accusationes episcoporum, quam diligentissimo studio Gregorius expendi uoluit, ne damnaretur innocens, vel absolueretur reus; Idem totus erat in corrigendis & admonendis, quos uel leuiter a recto virtutis tramite declinare cognosceret, quos decet omnino esse perfectos. Nam cum ex litteris Bonifacij episcopi Regiensis percepisset, eum de bonis operibus captare aliquam gloriolam, eum ad animi demissionem rescripta epistola, reuocauit. ^a Accidebat autem ut cum ferme ex toto orbe Christiano frequens accessus ad sacra limina Apostolorum, & iidem qui Romam uenirent, inuiserent pariter summum Pōtificem, benedictionem ab eodem accepturi, ipse singulos de Episcopis suis, vel alijs, per quos transissent, interrogaret, sicque omnium ferme Episcoporum mores nosceret. quod perspicue apparet ex epist. 29. lib. 5. ad Secundinum, quem monet, ut Marinianum Rauennatensem Episcopum hortetur ad pias largitiones, cuius tenacitatem, ex mendicis quibusdam cognouerat *alienā*, inquit, *inopiam suam credat, quia si hanc non habet, uacuum Episcopi nomen tenet.*

a 4. lib. 2.
Indict. 11.

Præter hæc etiam super mores episcoporum uoluit inuigilare Romanæ Eccles. Diaconos, in diuersis prouincijs, ad Ecclesiastica curanda negotia degere solitos. Quod enim Diaconi sunt oculi episcoporum, per hos Gregorius, quidquid in ecclesia ubique ageretur, solcite curabat inspicere. ^b

b ep. 24. li.
4. Ind. 13.

Vacantium præterea ecclesiarum, quousque deligerentur episcopi ex more, impensam curam egit, ut ex pluribus epistolis constat; sed & quod hodie fit, ut summus Pōtifex in alia Dicecefi conferat sacerdotia, etiam curam animarum habentia annexam, tunc pariter consuetum fuit, ut docet eius epistola hoc anno data ad Importunum episcopum. ^c Quod uero ad Monachos pertinet, ob eorum uitæ eminentiam atque sanctitudinis exactam professionem, aliquid amplius ab eis Gregorius exigendum putauit, quam quod communioribus condonari possit hominibus, quod apparet ex epistola ad Eusebium Abbatem, conquestum se aliquid ab episcopo passum. ^d *Et quidem*, inquit, *ab illo hoc quod factum est, minime fieri debuit a te tamen omnino debuit humiliter suscipi;* & mox, *Non enim grande est ijs nos esse humiles, a quibus honoramur, quia et hoc seculares quilibet faciunt, sed illis humiles maxime esse debemus, a quibus aliquid patimur, &c.*

c 10. lib. 2.
Indict. 10.
Circa Monachos maxime inuigilabat
Greg.

d 24. lib. 2.
Ind. 10.

Qui priuatum quemlibet Monachum curauit, certe magis studuit ut Monachorum præfecti quam sanctissime uiuerent. ^e

e ep. 3. li. 2.
Ind. 10.
Curabat & Laicos Gregor.

f 21. lib. 2.
Ind. 10.

Quod uero ad Laicos pertinet, idem Gregorius nõ solum peccantes arguebat, sed retardantes bonum aliquid agere vrgebat: etenim Rusticianam Patriciam ex nobilibus Romanis ciuibus, qui CP. ^{lim} migrauerant, remorantem nimis profectioem uotam Ierosolymitanam, epistola excitat. ^f Ceterum sicut ad bene agendum laicis se exhibuit impulsorem, ita refractarijs refragatus est, & eorum impetum frangi iubet, cū aduersus miserabiles personas insurgunt. epist. 5.

g epist. 3. ad
Ioan. Abb.

Hoc eodem anno, inter tot Gregorius erumnas, felix illud ac faustum accidit, ut reperta tunica S. Ioannis Euangelistæ, Romam deferretur, & quam collocatam sub altare S. Ioan. in Basilica Constantiniana, & miraculis coruscare testatur Ioan. Diaconus in uita S. Greg.

Hoc anno compleuit 40. illas Homilias in Euangelia, partim a se dictas coram populo, partim, eo nõ ualente, a notarijs recitatas, colligitur ex 38. habita in Basilica S. Clementis. in 39. porro homilia miraculum narrat de Martyrio quodam Monacho in Lycaonia, qui Dominum nostrum specie Leprosi in uia decumbentem, in humeros sublatum ad Monasterium detulit, nullo eum pondere fatigantem. at is depositus specie qua Dominus agnosceretur, cœlum conscendit. Aliud quoque miraculum in 40. homilia refert de Romula Virgine sanctimoniale, quæ paralyti per aliquod tempus magna cum patientia, exercita, cui astiterint cœlestium chori, audientibus Re-

A dempta magistræ, & condiscipula, & mox illa sancta anima corpore sit soluta. Quod contigisse ait anno, quo petijt Monasterium, & multum in sancto proposito confirmatus fuit. perseverat annuerfaria memoria in Martyrologio 23. Iul. Herundinis, quæ in Prænestinis montibus vitæ heremiticam duxerat, magna pollens sanctitate, & Redemptæ ab ea in sancto proposito educatæ & Romulæ denique huius discipulæ, quarum corpora ad S. Mariæ ad Præsepe in confessione collocata coluntur; de illis mentionit etiam in 4. Dialog.

Hoc eodem anno celebratum est in Hispania CONCILIVM CAESARAVGVSTANVM SECVNDVM. Era 630. septimoque anno, vt ibi ponitur, Reccaredi Regis. Vbi, inter alia illud notatu dignum sancitum reperitur, vt reliquiæ quæ inuentæ essent in Ecclesijs Ariariorum, eadem præsentatæ Episcopis, igne probarentur. B Hactenus de rebus Occidentibus. Iam uero Orientales oras perlustremus. Hoc ipso anno (quantum ex Euagrîo, & alijs colligi fas est.) Perfarum Rex Hormisda Romano Imperio infestissimus, propter iniustitiam & feritatem a suis occiditur, Cosrhoë filio suffecto, qui deficientibus a se primatibus Regni, fugam capescit in Romanorum ditionem, & a Mauritio Imperatore paterne, amanter, & regie excipitur, & accepto Romano exercitu cum Duce Narsete incruenta aduersus Persas potitur victoria, additque Theophanes de Turcis in Perfarum exercitu militantibus captis, & CP. ^{lii} ductis, inuentisque stigmatibus in fronte signatis, auditum esse, cum peste ipsorum prouincia laboraret, illud se a Christianis fuisse edoctos, remedium pro salute consequenda.

C Mauritius post tot victorias aduersus Persas, sub Hormisda Rege, ex insperato obtentas, ad suppleendum Romanum exercitum, tot prælijs exhaustum, dum omne quod valet remedium excogitat, eo vsque prolabitur, vt, lege lata, prohibeat, ne quis miles, nondum expleta militia, Monachus effici possit. quam legem idem Imperator, per Loginum Istratorem, qui successit Romano in Exarchatu, ad Greg. misit, vt est in Ep. ad Imperatorem. Ep. 65. lib. 2. Ind. 11. quod vero Gregorius hoc tempore mala oppressus valetudine (vt ipse testatur eadem Epistola) detineretur, aduersus eiusmodi legem infurgere distulit.

Christi Ann. Gregorij Pap.

Mauritij Imp.

Ind. 11.

593.

4.

8.

D R Estitutus in Regnum Cosrhoes Rex Perfarum, multa pietatis signa publicis egregie factis edidit, quæ quam exactissime describit Euagrius ^b nimirum cū audisset S. Sergium Martyrem a se postulata solere largiri, Votum fecisse si victoriæ compos esset Crucem auream lapillis distinctam ad eius templum se missurum, quod & perfecit, re tota in ea Græcis litteris descripta; Remisit præterea alteram crucem quam a Iustiniano Imperatore, ad idem olim templum missam, & a Cosrhoë seniore Perfarum Rege ablatam, in suis Thefauris inuenerat. Haud ita multo post alia dona ad sanctum illud templum misit Cosrhoes ex voto item, ob impetratum filium ex vxore Christiana Sira nomine. Discum aureum, Crucem, Calicem, & Thuribulum, item aurea, cum nobili inscriptione in disco incisa. Hæc legant sectarij & erubescant pietate vinci a Gentili, agnoscente & proficiente diuina, per sanctos, beneficia, re vera gentilis, sua tamen conscientia Christianus, veritus est publice profiteri quid sentiret, ne rebellem experiretur populum, quem omnibus demulcere officijs, hoc regni sui exordio satagebat. Sane quidem increbuit hoc tempore per orbem fama, ipsum Perfarum Regem Christianam religionem suscepisse, vt est in Chronico Biclarensis; ad hunc octauum annum Mauritij; quod quidem liquet esse mendacium, sicut, quæ de conuersione Regina, Regisque Perfarum habet Paulus Diaconus. c Domitianus si quidem Metropolitanus Armeniæ Episcopus Melitina, missus a Mauritio ad Cosrhoen, vt eum ad fidem adducere tentaret, cum non affectus esset, quod optabat, mens epistolam scripsit ad S. Gregorium Romanum Pontificem, ad quem idem hoc

a li. 4. c. 15.

Reliquiæ igne probatæ.

Lib. 6. c. 15.

b lib. 6. c. 3.

Votū Ethnici Regis Sæcto Martij.

c li. 4. c. 17. Ver. edict. & Nou. 52.

a 63. hb. 2. Ind. 11. Sarraceni Princip. cōuerfio. b li. 6. c. 21.

Moderatio Greg. in ad monendo Imp.

Ecclesia nō subest Imp. sed præest.

Ecclesia p mittit subdi ab Imp.

Io. 19. L. 23.

Legē Imp. corrigi Gregorius.

Tunica Do

ipso anno rescripsit & ad finem Epistolæ ista habet: Imperatorem vero Persarum, & si non fuisse conuersum doleo, vos tamen eidem fidem Christianam prædicasse exulto certius vero (quod narrat Euag.) b Naamanem Principem Sarracenorum hoc eodem tempore initiatum esse Christiana religione, & suos omnes ad Christi fidem traduxisse.

Accepta lege ab Imperatore qua milites, & publicis rationibus obnoxios, Monachos fieri vetabat, de eius iniquitate Greg. per litteras, ac priuatus, quam demississime eum monet & rogat, ad eam tollendam, vel corrigendam, quas quidem non per apocrifarium suum, sed per Theodorum medicum illi intimum, obseruata opportunitate, reddi voluit. Dum autem Gregorius persuadere Imperatori summa demissione quod intendit, conatur, verbis quibusdam vtitur, quibus Ecclesiasticam potestatem seculari subijcere videtur, vt cum ex persona Christi, dicit Sacerdotes meos tue manus commisi & in Ep. ad Theodorum Medicum, Ei omnia tribuit, & dominari eum non solum militibus, sed etiam Sacerdotibus concessit: quæ verba quomodo intelligenda sint diligenter examinandum est. Reuocanda hic sunt in memoriam quæ idē Gregorius scribit in psalmum quartum concitauit, inquit, (Diabolus scilicet) aduersus Ecclesiam Dei, non solum innumerabilem populi multitudinem, verum etiam regiam (si fas est dicere) potestatem nulla enim ratio fuit vt inter Reges habeatur, qui destruit potius quam regat imperium, & paulo post, Ecclesiam quippe, quam sui sanguinis pretio redempta Saluator noster soluit esse liberam, hanc iste potestatis regia iura transcendens, facere conatur ancillam. Quibus in primis apparet S. Gregorium definire non solum non esse subditam Regibus, aliquo modo, Ecclesiam, verum etiam firmiter asseuerare (cum de his agit) non habendum esse Mauritium inter Imperatores, dum aduersus Dei Sacerdotes regiam potestatem exercet. Rursum eiusdem Gregorij sententia reddi firmum intelligitur, Christi Ecclesiam ab ipso liberam factam esse, quam Imperator iniquissime redigere studuerit in seruitutem adeo vt quod dicit in duabus recitatis epistolis, a Deo subiectos fuisse Sacerdotes Imperatori, ne ipse sibi contrarius Gregorius fuisse dicatur, necesse sit, vt aliud diuinæ tribuere voluerit voluntati, permissioni vero aliud, cum videlicet permiserit Deus (vt ipse deplorat) non posse exequi munus suum summum vniuersæ Ecclesiæ Sacerdotem, nisi etiam persoluta pecunia, electioni factæ ipse consensisset Imperator. Sic igitur subiecisse tradit Sacerdotes Mauritio Imperatori, vt olim eosdem subiecerat Neroni atque Diocletiano, quos, in eos etiam gladio agere permisit, cum iidem quidem certe constat Gregorium adnumerasse Mauritium, vbi ait. Quid Nero? quid Diocletianus? quid denique iste qui hoc tempore Ecclesiam persequitur nunquid non omnes portæ Inferi? habemus ergo ex Gregorio ipsum sensum verborum ipsius, qua interpretatione nulla verior nec germanior esse potest, vt sic dixisse voluerit, subiectos a Deo Sacerdotes Imperatori quomodo Christus redemptor noster fatetur se diuina permissione subditum potestati Pilati, & sicut itidem dixit ihs, qui ipsum neci tradere satagebāt; Hæc est hora vestra & potestas tenebrarum. Quamobrem si res iure agatur, non violentia, non subiectos esse Sacerdotes Imperatoribus, sed Imperatores Sacerdotibus, eiusdem Gregorij, sicut & aliorum sanctorum Doctorum omnium constans est, firmaque sententia.

Quid est autem, quod legem contrariam Ecclesiasticæ libertati Gregorius, iuxta iussionem Imperatoris transmisit in diuersas prouincias, vt ipse affirmat epist. supra citata ad Imperatorem dimisit eam ille quidem ad Metropolitanos Orientis, & Occidentis, sed correctam & castigatam; vt exat Epistola ad eos data, quæ est lib. 7. v. n. decima Ind. 1. non suo loco posita, in qua in duobus emendatum videre licet Imperatoris edictum, nempe in eo primum quod prohiberet actionibus publicis implicatos, nullo pacto recipiendos in Monasterium: hos enim, recipiendos esse Gregorius statuit, cum iidem obligationis nexibus fuerint soluti. Deinde quod Imperator statuisset milites non nisi absoluto tempore militandi posse ingredi Monasterium; vult Gregorius si probati inuenti sint, eosdem recipi, & retineri.

Hoc anno tunicam Domini Nostri Iesu Christi inuentam, & Ierosolymam a Gregorio

A
B
C
D
E

A gorio Antiocheno, Thoma Ierosolymit. & Io. CP. no translata, publice venerationi exposita, habet Sigebertus, nec, eo antiquiorem, hac de re vllum habeo auctorē. De Tunicā quidem inconfutilli diuerſa ab his, habet Gregorius Turon. In Galatiæ ciuitate, æde quæ dicitur ad Archangelos, aſſeruari crypta abditiffimā.

Miſit hoc anno Gregorius Papa CP. iim Sabinianum Diaconum, Apocriſarium, eum, qui poſt illi in Pontificatum ſucceſſit. Huic proficiſcenti dedit litteras ad Ioannem CP. num Episcopum, quem pro ſua Apoſtolica auctoritate redarguit, quod reprehentionem, non eo, quo ſcripta fuerat animo, ſuſcepiffet. Increpauerat eum litteris iterum, quod Monachum quendam & presbyterum fuſtibus puniri iuſſiffet, quod per Canones non licebat, cum tamen uirgis ſubiicere liceret, vt ex pluribus eiufdem Gregorij Epistolis patet. Epistolæ quidem illæ priores Greg. ad Ioannem & Ioan. ad

B Gregorium non extant; ſed extat illa, quam perferendam Sabiniano dedit num. 52. Ind. 11. in qua plura quidem ille aduerſus Ioannem Episcopum ſed plura etiam in mandatis eidem Sabiniano dediſſe ſe ait, quæ ipſe ſubtilius exponet. Hoc eodem anno Gregorius Tarentinum Episcopum, Andream nomine, duobus menſibus, à celebratione Miſſarum voluit abſtinere, eo quod mulierem quendam fuſtibus ſubieciſſet; priuat vero ſacerdotio, ſi (vt ferebatur) concubinæ eſſet conſortio maculatus, epiſt. eſt nu. 44.

Qui igitur Apoſtolica auctoritate, coercuit CP. num Patriarcham, eadem quoque res Africanæ Eccleſiæ curans, generale Concilium ab Episcopis Numidiæ provincie habitum, nullum penitus reddidit, atque caſſum, eo quod aliqua contra Eccleſiaſticos Canones accepiſſet fuiſſe ſtatuta. Epistolæ huc pertinentes ſunt 7. 47. 48. lib. 2.

C Ind. 11.

Quod inſuper Gregorius Romanus Pontifex non mediocriter hoc anno afflixit, illud fuit, quod laborauit factio Schiſmaticorum Theodolindam Longobardorum Reginam religioſiſſimam feminam in Schiſma ſeducere, eo nimirum colore Reginā, ex more, decipientes, quod per Romanum Pontificem ac per V. Synodum dicerent aliquid fuiſſe detractum Sacro Chalcedonen. Concilio; cui periculo prouide occurrit continuo mittens ad eam Ioannem Abbatem, & Hippolytum Notarium, qui eam quæ ſana, ſancta, pia, & vera eſſent docere curarent. Extat Epistoſola ad eam a Greg. hoc ipſo anno, hac de re data, a qua hortatur vt Conſtantio Mediolanenſi Episcopopie & recte ſentienti inhereat, a quo ſe tres quidam Episcopi ſeiunxerant; qui Reginam quoque abducere tentabant. Hic Conſtantius ex Diacono Mediolanenſis Eccleſiæ, eiufdem Episcopus electus fuerat poſt Laurentium Iuniorem, vt ex Gregorij

D Epistoſola conſtat bad Clerum Mediolan. de eius ordinatione, cum, pro conſecratione, Romani Pontificis, de more expectaretur arbitrium, in qua, verba illa ſunt maxime notanda. Cum, inquit, in vrbe regia, reſponſa Sedis Apoſtolica facerem, longo mihi tempore adbaſi (Conſtantius hic) ſed nihil vnquam in illo quod reprehendi paſſim poruiſſet inueni. Veruntamen quia antiqua mea deliberationis intentio eſt ad ſuſcipienda paſtoralis cura onera, pro nullius vnquam miſceri perſona, orationibus proſequor electionem ueſtram, hortans eos, ut quem optimum cernerent, eum eligerent, monens etiam bene conſponere mores ſuos ut dignum ea ſede mereri poſſent obtinere paſtores, ſimulque oſtendit, quam infelix eſſet eius Eccleſiæ conditio, ob vaiſitates illatam a Francis. Poſt autem audiuit Conſtantium electum, quem optabat, ſolicitus de eius conſecratione, quæ abſque conſenſu ſedis Apoſtolicæ fieri non valebat, voluit & abſentium Mediolanenſium, qui Genuam, ob Barbaricum metum confugerant perſcrutari volentes, epiſtola 30. lib. 2. ind. 11. ſcripſit & ad tres illos Episcopos Schiſmaticos reuocans eos ad vnitatem, quæ litteræ non extant, ſed extat 3. lib. 3. Ind. 12. ad

Conſtantium cum conteſtatione de fide ſua, apta ad eos ſanandos. Qui igitur præuia admonitione redierunt ad Eccleſiam ab ipſo Gregorio benigne ſuſcepti ſunt, de quorum vno Felice Diacono ſeducito, ſed reuerſo ep. extat ad Maximianum Syracuſanū, qua cum illi commedat. c Meditans Gregorius hoc anno 4. ſui Pontificatus quem in grediebatur menſe Septembri, cum Indiſtione 12. in Dialogo deſcribere inſtantibus fratribus, quos apud ſe habebat, collectas a ſe diligenter res præclare geſtas Sanctiſ-

E

mini inuen
ca.
Lib. 1. Mir.
c. 8.

Fuſtib. cædi
Clericū nō
licet, uirgis
licet.

Greg. Su
ſpend. a ce
lebr. Miſſ.
Episcopum
qui mulie
rem fuſtib.
ſubieciſſet.
Priuat Sa
cerdotio E
piscopum
concupina
rium.
Irritat Cō
ciliū. Afric.
quæ ſtatuiſ
ſet aliquid,
c. can.

à 4. li. 3. In
diſt. 12.

b 29. lib. 2.
Ind. 10.

Grego. pro
poſitum in
ijs qui ſuſci
piunt curā
animarum.

c 14. lib. 3.
Ind. 12.
Scribit Dia
log. libr.

a lib. 4. Vit.
S. Gre. c. 75
Græci corrupe-
runt
Dial. B. Gte
gor. in pro-
cess. Spiritus
Sancti.

Spiritus S.
a Patre & fi-
lio mittit.

b ep. 54. lib.
2. ind. 11.

Corripit
episcopos
Greg.

c ep. 40. 41.
42. lib. 2.
Ind. 11.

Intentat ex
comm. in
inobedien-
tes episco-
pos.

d ep. 15. lib.
3. Ind. 12.
e li. 3. ep. 11
Ind. 11.

Monialium
negotia per
episcopi mi-
nistros cura-
ri mandat.

f li. 3. ep. 11
g li. 2. ep. 17
2 li. 24. 28.

3 li. 36. Ind.
11. & 3. ep.
8. Ind. 12.
& pluribus
alijs.

h li. 2. ep. 21
ind. 11.

simorum virorum Italiae, eorumque potissimum, qui sua ætate uixerant; quos vel ipse probe sciret, vel a viris fide dignissimis accepisset, amicam ad modicum tempus repetijt solitudinem, qua porrò diligentia huiusmodi præclara sanctorum facta exquirere solet. Epistola hoc anno data ad Maximianum Syracusanam Episcopum nu. 50. lib. 2. Ind. 11. exemplo esse potest. *Quos Dialogorum libros, (inquit Ioannes Diaconus) a Zacharias Sancta Romana Ecclesie Episcopus Greco Latinoque sermone doctissimus, temporibus Constantini Imperatoris, post annos ferme 175. (imo potius 148.) in Græcam linguam conuersos, Orientalibus Ecclesijs diuulgauit, quamuis astuta Græcorum peruersitas in Commemoratione Spiritus Sancti (in fine secundi libri) a patre procedentis, nomen filij radens, suaptim abstulerit. Germani autem Latini Codices eo loco ita habent. Cum enim constet quia paraclitus a patre semper procedat, & filio, cur se filius recessurum dicit ut ille ueniat, &c.) confutatur autem peruersa Græcorum impostura, non tantum ex Patribus Latinis, qui hoc tempore eius facere sententiæ assertores, sed & a Græco Anastasio Sinaita Episcopo Antiocheno, qui hoc tempore clarus erat in Oriente, ad quem extant plures Gregorij Epistolæ, hic porro lib. 1. de rectis fidei Catholicæ dogmatibus plane & diserte asserit Spiritum Sanctum mitti a Patre & a filio, vt & citauit illum homo Græcus & doctus Andreas Colossensis Episcopus Act. 1. Concilij Ferrariensis.*

At secessio illa breuis haud omnino feriat Pontificalibus negotijs fuit, vt datæ hoc anno ab eo epistolæ indicant. Nam, & altercandum illi cum Ioanne Archiepiscopo Rauennate fuit, quod præter ecclesiasticam consuetudinem, nec tempore, nec loco decenti, pallio ueretur. Qui & obiurgatus, cum perindignè id tulisset, hæc ad eum initio ferme epistolæ Gregorius habet.

Contra morem quippe ecclesiasticum est, si non patientissimè toleratur (quod a nobis absit) etiam iniusta correptio, &c. Ex quibus quidem uerbis satis percipitur, quanta ab vniuersis episcopis, reuerentia, & obseruantia summo Pontifici deferretur, cum licet iniuste correpti, non resilire, sed patienter ferre solerent. Extat ad hanc Gregorij correptionem responsio ipsius Ioannis episcopi Rauennatis, qua demisso admodum animo se excusat, & priuilegia omnia suæ ecclesie agnoscit a summis Rom-Pont. fuisse collata, non ab Imperatoribus, vt quidam asseruerunt, epistola 56. lib. 10. non suo loco in Vet. edit. posita. Corripuit, & Episcopum Sipontinum de stupro eius nepotis, in ipsum Episcopum redundare scelus affirmans, quod ab eius nepote admisum esset. Insuper quod, & hunc dilapidare bona ecclesie audisset, Notarios misit, qui inuentarium conficerent. Redarguit tandem, quod Clericum suæ ecclesie ab hostibus captum non redemerit.

Fuerunt etiam a Gregorio corripiendi omnes Dalmatiæ episcopi, quod vacante hoc anno Sede Salonitana, Maximum quendam, prauum hominem delegerant. quod audiens Gregorius Apostolica fultus auctoritate Maximum reiecit, & ne inconsulta Apostolica Sede aliū quemuis eligeret iussit quod si, inquit, *contra hæc quidpiam, vel sponte uestra, vel a quolibet coacti presumpserint, vel tentauerint agere; decernimus uos a Domini corporis, & sanguinis participatione priuatos, &c.* Sed quam curam adhibuerit Monasterijs Monachorumque disciplinæ videamus. Dyscolos Monachos coercuit: Abbatem, post lapsum creatum, deposuit. baptisteria ab ecclesijs Monachorum auferri uoluit, ne quauis conuersatione sæculari detinerentur. Curari Monialium, & negotia per Ministros episcopi uoluit, ne illæ egredi Monasterij septa cogerentur. Lapsas Virgines arctiori pœnitentiæ subiiciendas statuit.

Nullum Clericum præficiendum Monasterio mandauit, f itemque, ne Abbatissæ, nisi sexagenariæ eligerentur.

Qui igitur corripuit, vt uidimus inquietos, non destitit pusillanimes, & in varijs afflictionibus positos fubleuare, & consolari.

Bona præterea ecclesie sic conseruari uoluit, vt tamen pauperum rationem haberit præcipuâ iusserit, vt apparet ex eius alia, h minime tamen in his tenax, aliqua iusta de causa interdum sibi in illis dissimulandum putauit, vt ep. lib. 2. ep. 58. Ind. 11. ad Italicam Patriciam, in qua illud obseruandum quod scribit, *sed illud, inquit, sine uos no-*

A lumus, taciturnitatem atque patientiam nostrā futuris post me Pontificibus, in rebus pauperum præiudicium non facturam, &c.

Tenax fuit Gregorius, vt pauperibus debita ab episcopis redderentur, nempe quarta pars ecclesiasticorum prouentuum. ^a

a li. 3. ep. 11.
Ind. 12.

Qui laborantes pro bonis ecclesiasticis digna mercede munerari voluit, si ea curantes mercennarij minime essent, eos gratis donis sacris dignari consuevit, nam hoc anno Dinamium patricium V. C. curantem patrimonium sancti Petri in Gallijs, huius generis munere honestauit, sic ad eum inter alia scribens. ^b *Transmissimus autem Beati Petri Apostoli benedictionem, crucem paruulam, cui de catenis eius beneficia sunt inserta, qua illum quidem ad tempus ligauerunt, sed vestra colla in perpetuum a peccatis soluant. per quatuor vero in circuiu partes de B. Laurentij Crascula, in qua perustus est, beneficia continentur: vi hoc, ubi corpus illius pro ueritate crematum est, uestram mentem ad amorem Dei accendat* sub hac item 11. Indict. scripta apparet epistola ad Petrum Subdiaconum, curantem Sicilia Patrimonium, alieno loco posita, sub Indictione 7. Multiplicia habet illa negotia quam diligentissimè examinata, vt admiratione sit dignum, tam diligenter priuata negotia ab eo esse curata, qui publicis planè obrueretur; & terrena adeo solerter intuitum, qui contemplando celestia, coelestis propemodum appareret; habet præterea lepida quædam, ex quibus etiā aliquid haurias utilitatis. Præterea inquit vnum nobis caballum miserum, & quinque bonos asinos transmissisti. Caballum illum sedere non possum, quia miser est, illos autem bonos sedere non possum, quia asini sunt: sed petimus, vt si nos continere disponitis, aliquid nobis condignum deferatis. Obseruent hæc, qui Pontificium decus totum in regio apparatu collocant.

b ep. 33. lib. 7.
Ind. 11.

C Ad postremum autem, vt rebus gestis S. Gregorij anni huius finem imponamus, statum suum esse miserrimè asseruit ep. c ad Narsetem Patricium CP. ^{num} sibi familiarissime cognitum, in qua & illud est *Dominica minime respondi, quia, curæ sit Latina, Græcè mihi scripsisti.* quo significat, & se Græce imperitum (quod planius ep. 25. lib. 6. Ind. 15.) nec facile reperiri qui vtriusque linguæ peritus sit; tantam sterilitatem intulerant bonarum litterarum assidua bella. ipse quidem idem Gregorius ep. 27. lib. 6. ad Narsetem scribit. Non esse CP. n qui de Latino in Græcum bene transferant.

c 83. lib. 2.
Ind. 11.

D Hoc eodem anno, qui & numeratur Regis Francorum Childiberti 14. conuentus Episcoporum Pictaui in Gallia celebratus est; duarum regiarum Monialium, vniuersam illam Prouinciam commouentium, causa; cum & aliam antea eadem occasione, oportuerit Synodum celebrari. rem totam pluribus Greg. Turon. exequitur. ^d

Syn. Picta.
d lib. 9. &
10. hist. Fr.

E Dux namque Francorum Regum filia, Chrodielidis filia Chariberti Regis, & Basina filia Chilperici, sub S. Radegunde professæ virginitatem, & Monastica instituta, sub Regulis S. Cæsarij episcopi Arelatenfis; post obitum eiusdem sanctæ Reginæ nõ patientes ab Abbatisa Leuouera regi, cum ipsæ primatum ambirent; facta seditione extra claustra erumpentes, foras egressæ, secum traxerunt quadraginta, & amplius virgines eo prætextu, vt Reges Francorum adirent, & quod male tractarentur ab Abbatisa, expositularent. Sed cum nihil profecissent, regressæ Pictaui, cum armato satellitio nefariorum, & perditorum hominum, infessa Basilica S. Hilarij, inde armatos nefandissimos homines ad inuadendum Monasterium, atque Abbatisam vinculis alligandam miserunt, quod & factum est. Plures episcopi conuenientes, cum eas reducere ad Monasterium frustra tentassent, excommunicationem indixerunt, sed ipsi cum clericis, ab earum factione cæsi, mactati & fugati sunt. Excommunicationem alius conuentus Episcoporum apud Guntheramnum Regem ratam habuit, rursus armati Monasterium inuadunt, diripiunt cædes faciunt Monacharum, & Abbatisam nudatam abstrahunt. Quibus auditis Childebertus legationem misit ad Guntheramnum Regem, vt scilicet episcopi ex vtroque Regno coniuncti hæc, quæ gerebantur, sanctione canonica emendarent. Maconi Comiti negotium datum, vt seditione comprimeret, quod non nisi per multas factionis cædes fieri potuit. Constituto de mum Iudicio Abbatisa de leuibis rebus confessæ, grauioribus non probatis, absolui-

a li. 10. c. 16

tur, & Monasterio restituitur. Crodielidis, & consortium facinoribus, & flagitijs probatis, omnes communione priuata, vsque quo condignam agerent poenitentiam. extat Synodalis ad Reges, apud Greg.^a

Post vero rursus ad Childebertum Regem detulerunt, quos cum Abbatissa commixtos assererent, qui innocentes reperti; dimissi sunt.

Eodemque quoque anno petentibus Francorum Regibus, datum legitur a S. Greg. Papa priuilegium Monasterio S. Medardi Sueffionensi in Gallia, cuius subscriptio falsa post videtur esse addita. Caput, inquit, Monasteriorum totius Gallia constitui- mus, nulliusque ditioni patimur subesse, &c. & post, violantem decretum, cuiuscun- que dignitatis, vel sublimitatis sit, honore suo priuat. b

b post ep. 38. noua edit. li. 2. Ind. 11

Pontificis igitur Romani est sancire leges, quibus si ipsi Reges non pareant, regno priuentur.

Hoc eodem etiã anno Childeberti 14. Ingoberga Regina Chariberti quondam re- licta, prudens, pia, & eleemosinis dedita femina, iam septuagenaria migrat è vita. Gre- gor. Turon. c. Sanctulus quoque Presbyter Nursinus sanctitate celebris, de quo idem Greg. in dialogis.

c 9. hist. Fr. c. 26. lib. 3. c. 37.

Pacatis rebus Persicis, restituito per Mauritium in Regnum Cosiroe, Abares Cha- gano Duce, post multas Imperatoris largitiones ad eos continendos, Thracias per- curant, omnia passim diripientes, quos Imperator stragemate, in patrias Sedes re- uocat, fingens se classe instructa in eos expeditionem parare, post quorum discessum ad ripam Istri praesidia collocat, ne rursus barbari in Thracias excurrant. Priscus Eu- ropæi Dux exercitus CP. ^{im} reuersus, accusatus, & Praefectura spoliatus est. ea Petro Imperatoris fratri collata, verum cum nec is quid praclarum ex sententia Imperatoris gereret, rursus Prisco redditur, de quo illi S. Greg. gratulatur hoc anno, d ex quo corrigitur Theophanis error id referentis in annum Mauritij 13.

d ep. 51. lib. 2. Ind. 11.

Meditatem rursus Chaganum in ditione Rom. irumpere, Theodoro Medico Le- gato misso, viro prudete, & callido, muneribus, & oratione placauit. Ex Nicephoro, e occasione huius Abarum excursionis, idem Niceph. narrat, Imperatorem Heracliam progressum insignem Basilicam S. Glyceria Martyri dicatam visitasse; cuius refert martyris insigne miraculum, quod cum Episcopus argenteam peluim emptam de ar- gentarijs; sed ab eo, qui vendiderat, Mago, impuris Daemonum sacrificijs execrabile factam subiecisset, ad excipiendum vnguentum ex corpore Martyris mahans, id se continuisse; & post priore aeneo, ex reuelatione reposito, rursus fluxisse. Eadem quo- que gratia (inquit Nicephorus) pollebat sanctissima Martyr Euphemia, atque hoc amplius, quod cum liquore etiam admixtu sanguinem è sacro corpore emittebat, die tamen tantum eius Natalis anniuersaria; de quo cum dubitasset Mauritius, re plane explorata, verum esse expertus est. Eodem anno die Paschatis Theodosius Mauritij filius Imperator collega patris coronatur a Ioanne Patricio CP. ^{no} sic Theophanes, sed Biclarenfis ponit id ante biennium.

f 18. c. 29.

Hoc praterea tempore claruisse in Perside insignem feminam Christianam eam- demque Mauritij corona auctam, Euagrius testis est g cuius vitam descriperit Ste- phanus Episcopus Hierapolis.

g lib. 6. c. 19

Christi Ann.

Gregorij Pap.

Mauritij Imp.

Indictione

594.

5.

9.

12.

DEinceps Gregorio agendum fuit contra Schismaticos, qui a Constantio Episco- po Mediolanensi recens creato, si recipi vellet, exigebant ut damnaret damnantes illa tria capitula in quinta Synodo reprobata, quasi in eo, (quod saepe dictum est,) derogatum esset Chalcedon. Concilio, cuius se tenaces defensores esse profitebantur ij erant praecipue Episcopus & populus Brixia, de qua re scribenti sibi Constantio Episcopo, respondit S. Greg. h cogi non debere ad hoc, quod a decessore suo factum nullo modo est; sed ad cauendum scandalum transmittite, inquit, *Epistolam in qua sub*

h ep. 37. lib. 3. ind. 12.

A *Anathematis interpositione fateamini, neq; vos aliquid de fide Chalcedonenſis Synodi imminuere, neque eos, qui imminuunt recipere, & quoscumque damnauit, damnare, & quoscumque abſoluit, abſoluere. vnde credo eis poſſe celerrimè ſatisfieri. qua pariter profeſſione & ipſe Gregorius ab iſdem Schiſmaticis impetitus (vt vidimus) ſatisfecit. epiſtola. ^a*

Quod vero Ioannem Rauennatem epiſcopum acerrimum quintę Synodi deſenſorem idem Conſtantius nominare ſoleret in Miſſis, inde etiam iſdem Schiſmaticis ſcandalu occaſio data eſt, non recipiendi ſuum ipſorum Epiſcopum Conſtantiũ, niſi ab eius nominatione deſiſteret de qua reſcribit Greg. ^b ſi id ex antiqua conſuetudine fiat, non eſſe abſtinendum, nec iure a ſtultis hominibus reprehendendum; ſi ex noua, fieri non debere, vnde quibuſdam ſcandalum mouere poſſit, ſolicite tamen exquirendum an Ioannes eum ad altare nominet, quod ſi non faciat, non eſſe cauſam cur ipſe nominetur, niſi tamen abſtinendo ſcandalum oboriretur, quaſi deſenſorem quintę Synodi reieciſſet, porro ad hos curandos, eo viſque progreditur Gregorius, ut ad tempus de V. Synodo commēdet ſilentium, cuius cauſa Schiſma eſſet obortum; quod quidem abſque ſcrupulo læſæ Catholice fidei fieri poſſe demonſtrat, cum in ea (quod aliaſ ſæpe profeſſus fuit) non de fide, ſed de perſonis ſit actum, ſubdit hiſ ergo Gregorius. *Quod autem ſcripſiſtis, quia epiſtolam meam Regina Theodolinda tranſmutare minime voluiſtis, pro eo, quod in ea quinta Synodus nominabatur: ſi eam exinde ſcandalizari poſſe credidiſtis, recte factum eſt, ut minime tranſmittereis. Vnde nunc ita facimus, ſicut vobis placuit, vt quatuor Synodos ſolummodo laudaremus; de illa tamen Synodo qua in CP. ¹¹ facta poſtmodum eſt, qua a multis V. nominatur, ſcire uos uolo, quia nihil contra quattuor Synodos conſtituerit, uel ſenſerit; quippe quia in ea de perſonis tantummodo, non autem de fide aliquid geſtum eſt, & de hiſ perſonis, de quibus in Chalcedonenſi Concilio nihil continetur, ſed poſt expreſſos Canones facta conuenio, & extreme actio de perſonis nentilata eſt. Nos autem, ſicut uoluisti, ita fecimus, ut eiſdem Synodi nullam mentionem faceremus.* Quod uero contrarium uerius appareat nēpe tria illa capitula de perſonis damnata in Quinta Synodo, legi omnino in Actis eiſdem Concilij Chalcedonenſis; notandum eſt legitima appellatione Cōcilij Chalcedon. S. Gregorius non intelligere niſi editum in eo fidei Decretũ, & ſancitos Canones: extra Synodum autem eſſe cenſenda priuata illa diuerſarum cauſarum iudicia, in quibus facile poſſit contingere errores inueniri, occaſione falſarum probationum partium, mendacijs ſæpe nitentium. Nec propterea derogatum aliquid a Gregorio Concilio Chalced. imò aliquid amplius tributum quam iure exigi potuiſſet, dum præter Decretum fidei, etiam Canones eius Synodi ſaluos eſſe uelit, cum tamen S. Leo Magnus, cuius tempore Concilium illud congregatum eſt, cōfirmaturus illud, ſæpius ſit conteſtatus, & in ea potiſſimum epiſtola ad Concil. ſcripta, num. 61. ſe non niſi ſancitum in ea fidei Decretum probare, Canones autem minime; cum ex eis in prærogatiua Patriarchalium ſedium derogatum eſſet definitioni ſacroſancti Nicæni magni Concilij. Ad quę ſi reſpexiſſent Schiſmatici illi, qui querebantur iniuriam illatam, ob tria capitula, Concilio Chalced. & qui aduerſus eos nitebantur pro quinta Synodo auctoritate S. Leonis liberaſſent ſe & alios a maximis contentionibus & Schiſmatibus, quæ diu uexarunt Eccleſiam.

C *Quod autem ſcripſiſtis, quia epiſtolam meam Regina Theodolinda tranſmutare minime voluiſtis, pro eo, quod in ea quinta Synodus nominabatur: ſi eam exinde ſcandalizari poſſe credidiſtis, recte factum eſt, ut minime tranſmittereis. Vnde nunc ita facimus, ſicut vobis placuit, vt quatuor Synodos ſolummodo laudaremus; de illa tamen Synodo qua in CP. ¹¹ facta poſtmodum eſt, qua a multis V. nominatur, ſcire uos uolo, quia nihil contra quattuor Synodos conſtituerit, uel ſenſerit; quippe quia in ea de perſonis tantummodo, non autem de fide aliquid geſtum eſt, & de hiſ perſonis, de quibus in Chalcedonenſi Concilio nihil continetur, ſed poſt expreſſos Canones facta conuenio, & extreme actio de perſonis nentilata eſt. Nos autem, ſicut uoluisti, ita fecimus, ut eiſdem Synodi nullam mentionem faceremus.* Quod uero contrarium uerius appareat nēpe tria illa capitula de perſonis damnata in Quinta Synodo, legi omnino in Actis eiſdem Concilij Chalcedonenſis; notandum eſt legitima appellatione Cōcilij Chalcedon. S. Gregorius non intelligere niſi editum in eo fidei Decretũ, & ſancitos Canones: extra Synodum autem eſſe cenſenda priuata illa diuerſarum cauſarum iudicia, in quibus facile poſſit contingere errores inueniri, occaſione falſarum probationum partium, mendacijs ſæpe nitentium. Nec propterea derogatum aliquid a Gregorio Concilio Chalced. imò aliquid amplius tributum quam iure exigi potuiſſet, dum præter Decretum fidei, etiam Canones eius Synodi ſaluos eſſe uelit, cum tamen S. Leo Magnus, cuius tempore Concilium illud congregatum eſt, cōfirmaturus illud, ſæpius ſit conteſtatus, & in ea potiſſimum epiſtola ad Concil. ſcripta, num. 61. ſe non niſi ſancitum in ea fidei Decretum probare, Canones autem minime; cum ex eis in prærogatiua Patriarchalium ſedium derogatum eſſet definitioni ſacroſancti Nicæni magni Concilij. Ad quę ſi reſpexiſſent Schiſmatici illi, qui querebantur iniuriam illatam, ob tria capitula, Concilio Chalced. & qui aduerſus eos nitebantur pro quinta Synodo auctoritate S. Leonis liberaſſent ſe & alios a maximis contentionibus & Schiſmatibus, quæ diu uexarunt Eccleſiam.

D Sed & contra hæreticos fuiſt illi hoc anno certandum, contra inquam audaces Donatiſtas in Africa, peſtifera auctoritate eiſcientes Catholicos Sacerdotes, & rebaptizare præſumentes, de quibus ad Pantaleonem epiſcopũ, ^c & ad Africanos Orthodoxos epiſcopos, ad reſiſtendum, coactõ Concilio incitans. Cæterum quod pertinet ad Dominicũ Epiſcopum Carthaginenſem, compereſcendus in eo fuit, quod coactõ concilio, negligentibus epiſcopis hæreticos inquirere, & coercere inſolitam pœnam priuationis dignitatis & bonorum impoſiuit. ^d

E Laboraſſe idem Pontifex cognoscitur aduerſus Manichæos hæreticos in Sicilia degentes, ut eius hoc anno data litteræ indicant.

De conuertendis quoque Iudæis fuit hoc anno ualde ſolicitus; quos non uolentia, ſed ſpe præmij allici iuſſit, & qui in poſſeſſionibus eccleſiæ eſſent relaxatione partis

a 3. libr. 3.
Ind. 12.

b lib. 3. ep.
37. Ind. 12.

Agit cõtra
hæreticos.

Contra Do
natiſtas.

c ep. 32. li. 3
Ind. 12.

li. 3. ep. 35.
d ep. 4. li. 4.

Ind. 13.
Cõtra Ma
nichæos.

Contra Iu
dæos.

a 6. libr. 4.
Ind. 13.
b ep. 3. i. lib.
3 i. Ind. 12.

penſionis inuitandos, nec hoc, (inquit epiſtola ad Cypr. Diaconum ^a inutiliter faci-
mus, quia etſi ipſi minus fideliter veniunt; hi tamen qui de eis nati fuerint, iam fide-
lius baptizantur, &c. & de iſdem conuerſis, ne victus (quod ab ſit) inopiam patiatur,
occurrendum ad Anthemiũ Subdiaconum ſcripſit. ^b annuas penſiones certis quibuſ-
dam ex eis præſcribens.

Barbaricini
qui.

c ep. 24. libi.
3. Ind. 12.
d ep. 27 lib.
3. Ind. 12.

Quantum prætere impenderit operis vt Gentiles, Barbaricinos dictos, in Sardi-
nia commorantes, ad Chriſtianam Religionem conuerteret, ſcriptæ ad diuerſos hoc
anno ab ipſo Epiſtolę fidem faciunt. Erant autem Barbaricini (ait Procop. lib. 2. de
bello Vandalico) barbari illi, quos, occupata a Vandalis Africa, ne eos infeſtos pate-
rentur, tranſulerant in Sardiniam, vbi excurrentes & prædantes, Barbaricini a uici-
nis appellati ſunt: de quibus Iuſtinianus de off. Pręf. Pręf. Afr. l. 2. iubés ibi Ducem cũ
praſidio ordinari: hos autem perſeuerantes in gentilitio cultu, nec curantibus Epiſco-
pis eos ad Chriſtum adducere, indoluit Gregorius & ſegnes paſtores litteris excita-
uit, ſed & Felicem ac Cyriacum Dei miniſtros in Sardiniam miſit, ad eos ad fidem ad-
ducendos; quos, ſuis litteris ad Zabardam Sardinie Ducem, illi commendauit. ^c Ad
ipſum quoque Barbaricinorum Ducem iam Chriſtianum factum extat Gregorij epi-
ſtola, cum benedictione S. Petri Apoſtoli. ^d Sed & monitus de neglecta ibi Eccleſia-
ſtica diſciplina, Ianuarium Calaritanum Epiſcopum ſegnitiei redarguit, quod Sacer-
dotes a Laicis opprimerentur, ipſeque deſpiceretur: & mox caſtigat, quod Eccle-
ſie ruſticos adhuc in infidelitate manere permittat. ^e Laicos ipſos quoque nobiles In-
ſulæ accolas vehementer increpat quod Barbaricinos colonos ſuos patiantur ligna, &
lapides odorare, qua occasione ordinari præcipit Epiſcopum in Phauſiana ubi diu an-
te eſſe deſerat, vt, qui illic Gentiles eſſent, conuertere ſtuderet. ^f

f 23. ep. lib.
3. & 29.

Semel la-
pſus nõquã
amplius ad
altare mini-
ſtraturus ac-
cedat.

Porrò eadem epiſtola de alijs Ianuarium Gregorius monuit, ut de priuando Ar-
chidiano, peccato carnis inquinato; illud firmiter ſtatuens, ut qui poſt ſuſceptum ſa-
crum ordinem in carnis peccatum lapſus eſſet, nunquam amplius ad Altaris mini-
ſterium admitteretur. Dein in fine Epiſtolæ, iſta habet conſideratione haud-
leui digna; quod cum ſuperiori anno ueniſſet preſbyteros, baptizatos infantes ſig-
nare ſacro in frontibus Chriſmate, idque ſecundum veterem uſum Eccleſiæ Romane:
& audiſſet aliquos inde contriſtari; ſi omnino, inquit hac de re aliqui contriſtan-
tur, vbi Epiſcopi deſunt, vt preſbyteri etiam in frontibus baptizatos chriſmate tan-
gere debeant, concedimus. Ex quo nonnulli poſt offenſi, aliena prorsus a Pontificia
auctoritate dixerunt, quaſi in eo erraſſet Gregor. cum id non ſit adeo de eſſentia ſa-
cramenti, quin impleri poſſit, iubente Pontifice, per Preſbyterũ. In quam ſententiam
deſinitum eſt in ſacro ſanctis œcuminicis Concilijs Florentino, & Tridentino. Con-
firmationis videlicet ordinarij miniſtrum eſſe Epiſcopum: ex quo poſſit intelligi
extraordinariè a Papa id poſſe committi (vt Greg. fecit) preſbytero, neceſſitate tamẽ
urgente, ne præter conſuetum Eccleſiæ morem quid innouetur.

Presbyte-
ris, ubi non
ſũt epi, chriſ-
mate fronte
tãgere cõce-
dit Greg.
Omnes Dal-
mat. epos
excom.

Hoc eodem quoque anno, cum in electione Maximi pseudoepiscopi Salonitani,
quaſi Imperatoris iuſſione prætenſa, perſiſterent Dalmatiæ Epiſcopi, eundemque ani-
mo obſtinat conſecraſſent, omnes a communione ſuſpendit. ^b

g ep. 20. lib.
3. Ind. 12.
h 15. lib. 4.
Ind. 13.

Greg. ſeue-
rus cenſor
eporum.

Exiitit & ſeuerus cenſor in redarguendis epiſcopis illis, qui non, ut decet epiſco-
pos, uiuerent, & inter alios Rauennarem Antitiſitem Ioan. epiſtola. ^h in qua qualem
eſſe uelit Epiſcopum, dum quæ in eſſe in ipſo nolit; oſtendit.

i ep. 5. li. 4.
Ind. 13.

Corrigens inſuper lapſum Epiſcopum Saturninum, poſt deſiſtionem ſacris ſe
immixcentem, vix ut inter laicos communicare poſſit, indulget. ⁱ

K ſi. 4. ep. 7.
Ind. 13.

Monuit & Conſtantium Mediolanenſem de corrigendis Clericis, quos noſſet ſi-
bi eſſe ſubiectos. Redarguit Felicem Sirmij Epiſcopum, quod ſuo Metropolita-
no obedire deſpiceret. ^k Admonuit uerò & Ioan. Epiſcopum primæ Iuſtinianæ
& ad exactam curam paſtorales præſtandam, epiſtola reddidit uigilantem: Mo-
nachos etiam ſub regulari contineri diſciplina laborauit, cuius rei gratia, ne Lai-
corum conſuetudine ſoluerentur, vetuit ne commatres facerent, ne ve mulieres acce-
derent ad Monafterium, de quibus ſcripſit ad Valætinum Abbatem. ^m Veruit inſuper
ne quis Clericus, licet videretur probatæ vitæ, Monafterijs præſcriberetur: ep. ad Ioan-

l ep. 15. li. 4.
Ind. 13.

Monachi
Cõmatres
ne faciant.
a ep. 40. lib.
3. Ind. 12.

A nem Episcopum Rauennarem a vbi inter alia. *Nemo enim potest & Ecclesiasticis obsequijs deservire, & in Monachica regula ordinate persistere, ut ipse Monasterij distributionem teneat, qui quotidie in ministerio Ecclesiastico cogitur permanere.* Redegit hac ex causa Viatorem Panormitanum b Episcopum, quod Monialium curam despiceret, & Monuit & Episcopum Mediolanensem, ne Abbas ob culpam depositus, post poenitentiam, recipiat locum suum. Insuper Moniales deserentes Monasterium & ad nuptias transeuntes, per Exarchum defensas vehementer insectatus est. d

Vacantibus Ecclesijs optimos curavit eligi sacerdotes curam interim illarum mandans haberi, e in quibus Ecclesia Agrigentina fuit, donec Gregorius eius Episcopum Romam ad iudicium euocatus, absolutus est. f Extant acta Gregorij Agrigentini Græce scripta non vsquequaque probata, cum ipse Gregorius sanctitate claruerit, apud Latinos & Græcos eius anniuersaria memoria frequentata.

B Qui igitur longe positarum Ecclesiarum quam exactissimam curam gessit, haud prætermisit, ex more, vrbana curare, hoc anno lustrans in vrbe omnes Ecclesias, omnium curam gessit, & inter alias, Ecclesiam S. Agathæ in suburra, redintegrare in bonis studuit, quæ tempore Gothorum possidebat. s Insuper Ecclesiam S. Pancratij extra portam Aureliam positam, a Clericis derelictam, Monachis tradidit, de his scribens ad Maurum Abbatem quem illi præfecit, sed & locorum venerabilium etiam longe positorum propensiorum curam gessit. Tunc accidit vt redargueret Ioannem Calaritanum Hospitalium curam negligentem. h

Sed ne Vrbs ipsa sacris in ea positis spoliaretur sanctorum reliquijs, sollicitior fuit. Accidit namque vt hoc eodem anno cum Constantina Augusta in suo Palatio Ecclesiam in memoriam S. Pauli ædificasset, ad eam cohonestandam expetierit a Gregorio eiusdem Apostoli caput, siue partem aliquam eius corporis, qui multipliciter

C sibi id minime licere excusat. *Nam corpora sanctorum, inquit. i Petri & Pauli Apostolorum tantis in Ecclesijs coruscant miraculis, atque terroribus, ut neque adorandi, sine magno illic timore possit accedi, deinde pergit Beata recordationis decessor meus quia argenti, quod supra sacratissimum corpus B. Petri Apostoliterat, longe tamen ab eodem corpore, fere quindecim pedum spatio, mutare voluit: signum ei non parui terroris apparuit: sed & ego aliquid similiter ad sacratissimum corpus S. Pauli Apostoli meliorare volui: & quia necesse erat vt iuxta sepulcrum huiusmodi effodi altius debuisset: præpositus loci ipsius ossa aliqua, non quidem eidem sepulcro coniuncta reperi, quæ quomam lenare præsumpsit, atque in alium locum transponere, apparentibus quibusdam tribus signis, subita morte defunctus est. Præter hæc autem Sanctæ memoriæ decessor meus videm ad corpus Sancti Laurentij martyris quædam meliorare desiderans, dum nescitur vbi venerabile corpus ipsius esset collocatum, & effoditur exquirendo, subuo sepulcrum ipsius ignoranter apertum est; & ij qui præsentibus erant atque laborabant Monachi & Mansionarij, quia corpus eiusdem martyris viderunt, quod quidem minime tangere præsumserunt, omnes mira decem dies defuncti sunt, ita vt nullus vnus superesse potuisset, qui sanctum iusti corpus illius viderat. cognoscat autem tranquillissima Domina, quia Romanis consuetudo non est, quando reliquias dant, vt quidquam tangere præsumant de corpore, sed tantummodo in pixide brandeum mittitur, atque ad sacratissima corpora sanctorum ponitur, quod leuatum, in Ecclesia que est dicanda debita cum veneratione recondunt, & tanta per hoc ibidem virtutes fiunt, ac si illic specialiter eorum corpora deserantur. Vnde contigit vt beata recordationis Leonis Patris temporibus (sicut a maioribus traditur) dum quidam Græci de iulibus reliquijs dubitarent prædictus Pontifex hoc vt sem brandeum, allatis forficibus inciderit, & ex ipsa incisione sanguis effluxerit, in Romanis namque vel totius Occidentis paribus, omnino intolerabile est, atque sacrilegum, si corpora sanctorum tangere quisquam forasse voluerit, quod si præsumpserit, certum est, quia hæc temeritas impunita nullo modo remanebit. Pro qua re, de Græcorum consuetudine, qui ossa lenare sanctorum se æserant, vehementer miramur, & vix credimus. Nam quidam Monachi Græci hæc ante biennium venientes, nocturno silentio, iuxta Ecclesiam S. Pauli corpora mortuorum in campo iuentia effodiebant, atque eorum ossa recondebant, seruantes sibi, dum recederent. Qu*

D

E

Cler. ne pñ
ciatur Mo
nasterijs q̄
tumius pro
barus.

a l. lib. 4. In
dict. 13.

b 4. 4. lib.
Ind. 13.

c 4. 17. ep.
Ind. 13.

d 4. ep. 18.
e l. 3. ep. 39

Ind. 12.

f 4. ep. 11.
Ind. 14.

r. ep. 7. Ind.
9.

2. ep. 12. In
dict. 11.

S. Gregor.
Agrigentiu
nus.

Gre. lustrat
omnes Eccl.
des. Vrbis.

g ep. 19. li. 3

h ep. 24. lib.
3 Ind. 12.

Constantia
A. postulat

Reliq. App.
1 30. lib. 3.

Ind. 12.

Quanta re
uerentia ha
benda erga

SS. Corp.

In Occiden
te corpora

SS. non tan
gantur.

Græcorum
erga SS. Re
liquias stu
dium.

Corp. SS. re
fossa malo
fossorum.

cum deprehensi & cur hoc facerent, diligenter fuissent discussi, confessi sunt, quod illa ossa ad Græciam essent tanquam sanctorum reliquias, portaturi. Ex quorum exemplo (sicut prædictum est) maior nobis dubietas nata est, ut non verum sit, quod leuare veraciter ossa sanctorum dicuntur; mox subdit de corporibus Apostolorum, quod alibi opportunius relatum est, cum Græci uenturam eam suas regiones transportare. Deinde, sudarium uero, inquit, quod similiter transmitti iussistis, cum corpore eius est, quod ita tangi non potest, sicut nec ad corpus illius accedi. Sed quia Serenissima Domina tam religiosum desiderium esse uacuum non debet, de catenis, quas ipse S. Paulus Apostolus in collo & in manibus gestauit, ex quibus multa miracula in populo demonstrantur, parè aliquam uobis transmutare festum. bo, si tamen hoc tollere limando præualuero: quia dñi frequenter ex catenis eisdem multi uenientes benedictionem petunt, ut parum quid ex limatura accipiant, assistit Sacerdos cum lima, & aliquibus petentibus ita conuenit aliquid de catenis ipsis excutitur, ut mora nulla sit: quibusdam uero petentibus, dum per catenas ipsas ducuntur lima & tamen ut aliquid exinde exeat non obtineant. Hactenus Gregorius.

a 44. lib. 3.
Ind. 12.

Eodem quoque anno Rusticianæ Patriciæ ex peregrinatione ad Montem Sina reuersæ, scribit a CP. ^{im} & salutari mandat nutricem suam, ibi agentem. Ceterum, sunt huius anni plura monumenta charitatis Gregorij erga pauperes, impertiētis annuas pensationes, vel æs alienum dissoluentis.

b Greg. 10.
hif Fr. c. 22
Basina Mo
nialis Reg
fil. excōic.
penitens ab
soluitur.

IN CONCILIO METENSI in Gallia hoc anno habito, Ægidius Rhemenfis Episcopus, Maiestatis conuictus, redigitur in ordinem, b anno 15. Childeberti Regis. Basina Chilperici Regis filia a communione exclusa, coram Episcopis solo prostrata, veniam petens & obedientiam Abbatissæ & regulæ proficiens, absoluitur. Chordieldi obtestanti, ne Leououera Abbatissa in Monasterio commorante, id subire cogereetur, deprecante Childeberto, uenia datur; ut in villa a Rege concessa, commoretur. Childericus saxo Dux eorum, qui mandante Chordielde Basilicam S. Hilarij inuaserant, ex conuiuio, uino suffocatus, mortuus in strato repertus est.

c 10. c. 23.

Hoc eodem anno, occasione Cycli Victoris, a nonnullis erratum est in Paschatis diei celebratione; alijs in Gallia 15. Luna id celebrantibus, nobis autem (inquit Gregorius Turon. c) 22. quo die, fontes Hispaniæ (qui diuinitus implentur) repletos esse, studiose inquirentes, inuenimus.

d 6. c. 23.

Moritur hoc anno Gregorius Episcopus Antiochenus 23. restitutionis suæ Sedis anno, iuxta Euagr. d imo potius 29. cum ultimo Iustiniani anno exulare sit iussus; ut errorem in numerum irrepisisse oporteat, ut & in numerum annorum Imperatoris. Hoc loco inquit historia, finem imponere animus est, anno scilicet 12. Regni Mauritij Tiberij Imperatoris Romani, etenim præfenti anno, quo absoluit historiam suã, annus expletur Mauritij nonus, & decimus inchoatur, qui error emendatur a Photio, in Bibliotheca. Euagrius hic primus ex Græcis, eorum qui leguntur, Orthodoxus historicus habetur. S. Leontij quoque Constantinæ in Cyprio Episcopu res gestas sub Mauritio scripsisse, testantur Acta Nicæni posterioris Concilij quod opus hactenus est incompertum.

Euagr. per
ducit histo
suam ad an.
9. Maurit.
Imp.
Euagr. pri
mus ex Græ
cis, qui legū
tur hist. or
thodoxus.
e 19. & 47.
ad Syracuf.
h. 4. Ind. 13.

Hoc eodem anno Maximianus ille vir sanctissimus Abbas olim Monasterij S. Gregorij, eiusque pater, & educator in monastica disciplina, ac postea ab ipso creatus Episcopus Syracusanus, moritur. Gregorius Episcopus ad Cyprianum Diaconum. e

Christi Annus

Greg. Pap.

Mauritij Imp.

Indictionis 13.

595.

6.

10.

✠

Violatur
pax cū Lon
gob.

Violata pace, facta cum Longobardis a Romano Patricio Exarcho, & occupatis pluribus ciuitatibus, quæ a Longobardis tenebantur, Agilulphus, cum Valido exercitu, Ticino egressus, Perusium expugnat, & Romam profectus alios detrunctat, alios interficit, alios in captiuitatem abducit; hæc non tam ex Paulo Diacono, qui plura omittit, quam ex B. Gregorij homilia 18. in Ezechielem, & ep. ad Mauritium Im-

pera-

- A peratorem. ^a Et quos ad homilias quidem scribebat, hoc anno atque dicebat ad pop. S. Gregorius homilias super Ezechielem prophetam, iamque 13. dicturus erat, cum Præfatione in lib. 2. duobus se perturbari ait, tum summa Visionis eius obscuritate, quam expositurus erat, tum vero quod audierat Agilulphum, ad obsidionem Urbis festinare, cum vero ad 22. pervenisset, vallata iam Vrbe a cœptis est violenter abstractus, & finem fecit concionandi. In earum 13. deplorat miserandum, & luctuosum Urbis, & Italia statum. sed quam iusto Dei iudicio barbari sinerentur in Romano Imperium prævalere, idem S. Greg. epistola ad ipsam Constantinam Augustam ^b exemplis oppressionum, & exactionum, nominatim in Corsica, & Sicilia, exequitur, quæ quidem tanta erant, vt filios vendere cogerentur, & ad nefandissimos Longobardos transfugere; rursus vero in regios ministros, malorum ingruentium culpam reijciens; hæc ad Sebastianum Episcopum ^c scribit de iisdem. Quæ enim (inquit) frater sanctissime de amici vestri Domini Romani (Exarchus hic erat) persona, in hoc terra patimur, loqui minime valemus, breuiter tamen dico, quia eius in nos malitia gladios Longobardorum vicit, ita vt benigniores videantur hostes, qui nos interimunt quæ Reipublice iudices, qui nos malitia sua, rapinis, atq; fallacijs in cogitatione cõsumunt. Quod verò grassantibus Longobardis in omnes Italiae regiones, Roma illis fuit inaccessa, præstitit id vigilantia Romanorum Pontificum; qui præter iuges excubias in vigilijs, ieiunijs, & orationibus, addiderunt vt ecclesiæ pecunijs redimerent vexationem, prout idem Gregorius hoc item anno scribit ad eandem Constantinam Augustam ^d idque non quod diffideret viribus, sed potius quod horreret sanguinis in prælio effusionem. *Vnum est*, inquit, scribens ad Sabinianum Diaconum Apocrisarium suum ^e quod breuiter suggerat Serenissimis Dominis nostris, quia si ego seruus eorum in morte Longobardorum me miscere voluissem, hodie Longobardorum gēs, nec Regē, nec Duces, nec Comites haberet, atque in summa confusione esset diuisa; sed quia Deum timeo, in mortem cuiuslibet hominis me miscere formido. Ipse tamen liberatione Urbis tribuit peculiam protectioni Petri Apostoli. ^f Inter hæc igitur tot discrimina Greg. constitutus, nihil tutius, & rebus publicis opportunius, & securius putauit, quàm pacem curare cū Agilulpho Rege, a qua eum non abhorrere ostendit, modo iudicio transigatur, & satisfiat de illatis, intra pacis terminū, vtrinque damnis g cui ista de Agilulpho promittenti, minime, nec Exarchus, nec Imperator crediderunt, & vt simplicem eum nimis deriserunt, datus ad eum litteris haud summo Pontifice dignis, quæ non extant ille quidem, sed quales fuerint ex redditis a S. Gregorio potest intelligi ^h in quibus summa tamen cum humilitate, de irrisionibus, & indigna insultatione Mauritij Imperatoris conqueritur. In his angustijs S. Gregorius præter instantem solitudinem omnium ecclesiarum (secundum illud Apostoli tentatus supra modum, ita vt tæderet ipsum viuere) si quos nouit Dei intimos seruos, eos rogauit, vt precibus a Deo expectarent, vt a vinculis vitæ huius citius solueretur. ^h Sed inter cetera mala, præcipue angebatur intolerabili arrogancia Ioannis Episcopi CP. ⁿⁱ qui insolentissimè sibi vsurpato Oecumenici titulo, iam ante sub Pelagio, quantumuis grauiter ab eo redargutus, & post ab ipso Gregorio amanter admonitus, in infania perseverabat. Per suam enim summam ambitionem, vt Imperatores CP. ^{no} vniuerso Romano Imperio dominabatur ita ipse spirituali Præfectura, nomine tenus saltè vniuersè præfæ Ecclesiæ, nouo adinuento nomine videri voluit. *Non solum pater*, inquit B. Greg. *Sed etiam generalis pater in mundo vocari appetis* alludens ad Græcum nomen, *οὐκ ἐπινοῦν* enim dicitur *ἀπὸ τῆς οὐκ ἐπινοῦν*, quod est orbis terrarum; sicque Pater siue Patriarcha oecumenicus idem dici videtur, ac Patriarcha orbis terrarum, seu vniuersalis. Cum autem vniuersalis dupliciter intelligi possit, vel vnus, & solus, aut singularis, vel primus inter omnes, & summus, S. Gregorius in primo sensu accipiens illud detestatur, sic scribens ad ipsum Ioannem. *Nullus unquam*, inquit, *tali vocabulo appellari voluit, nullus sibi hoc temerarium nomen arripuit: ne si sibi in Pontificatus gradu gloriam singularitatis arripere, hunc omnibus fratribus denegasse uideretur*, & ad Mauritium Imperatorem ^k cerie pro B. Petri Apostolorum principis honore per uenerandam Chalcedonensem Synodum Rom. Pont. oblatum est; sed nullus eorum unquam hoc singula

a 34. lib. 4. Ind. 13. Scribebat, & diceb. Homil. in Ezech. Greg. Miseradus Italiae stat. b 33. lib. 4. Ind. 13.

c 35. lib. 4. Ind. 13.

d lib. 4. ep. 34. Ind. 13. e lib. 7. ep. 23. Ind. 1. Horret Gregor. fund. sanguinem.

f lib. 7. ep. 1. Ind. 1. ad Rusticianā. g li. 4. ep. 29 Ind. 13. ad Seuerum. Schol. h li. 4. ep. 37 Ind. 12. Imp. irridet simplicit S. Greg. impudenter. i li. 4. ep. 29. & 33. Ind. 13. lo. CP. nus vninersalis nomen sibi arrogantisime vsurpat.

k ep. 38. li. 4. Ind. 13. l ep. 32. lib. 12. Ind. 13;

ritatis uocabulum assumpsit, nec uic consensit, ne dum priuatum aliquid detur uni, honore debito sacerdotes priuarentur uniuersi; qua etiam significatione dicitur Ecclesia uniuersalis una toto orbe diffusa, extra quam nulla potest esse Ecclesia. Sic igitur nomen Vniuersalis respuit Rom. Pont. oblatu a Synodo Chalced. quia noluerit eo sensu dici Pater totius mundi Roman. Episcopus cui reliqui omnes subessent, ut filij, & non ut fratres & in administratione collegæ, Christumque tantum, eo sensu, S. Gregorius dicit uniuersale caput Ecclesiæ in ep. ^a ad omnes Episcopos, de priuile. collato Monasterio S. Medardi.

a lib. 12. ep. 32. vet. edit.

b ep. 1.

Altera uero significatione nominis, qua dicitur Vniuersale, hoc est, quod remanentibus partibus integris, ipsum cæteris supereminet, ea ratione uetuit tum Pelag. b tum Gregorius inter Patriarchas dici aliqué Oecumenicum, de Orientalibus intelligentes, quod nequaquam alterum alteri uoluerunt esse subiectum.

c in ps. 5.

d 38. 4. Ind. 13.

Quo sensu sæpe reperiri certum est Romanum Pontificem esse dictum uniuersalem episcopum absque aliquo factu, cum eo nomine id quod est, exprimitur, nempe quod ipsi cura pastoralis gregis totius orbis superimmineat. nam ipse Gregor. in eadem epistola de priuilegio concessio S. Medardi Monasterio. *Hæc, inquit, Sedes Romana speculationem suam toto orbi inducit, & nouas Constitutiones omnibus mittit*, qua etiam significatione eandem Ecclesiam dominam gentium appellat. Porro cum ipse testatur in epistola ad Ioannem, ^d & alibi, S. Petrum esse primum membrum Vniuersalis Ecclesiæ, reliquos uero Apostolos singularium plebium capita, seque Petri esse successorem æque fateatur, plane se uniuersalis Ecclesiæ uniuersalem pastorem esse confirmat. Sed omnino re ipsa uniuersalis & totius Ecclesiæ se Pastorem esse, per singulos annos, S. Gregorius ostendit (ne dicamus de cæteris) Oriëtalibus & Occidentalibus episcopis iura dando, omnes audiendo, & iudicando, appellationes ab orbe uniuerso recipiendo, Concilia cognoscendo, probando uel reiiciendo: pallia dando Metropolitanis, Ecclesijs priuilegia impartiendo, Vicarios per prouincias constituendo, omni denique in omnes iurisdictione exercenda. Quod uero Romani Pontifices, cum uere essent Vniuersalis Ecclesiæ Episcopi, Vniuersalis tamen nomen abhorruerunt, declarat ipse Gregorius, nempe quod factuosum esse uideretur, atque superbum, & Christianæ humilitati minimè congruens, & quid mirum si se negat dici uelle Vniuersalem, cum tamen sit, qui in epistola ad Mauritium ^e se etiam negat Sacerdotem? Quod rursus ad Sanctum Gregorium spectat: dum sæpe ait. *Nullum unquam Romanorum Pontificum illud sibi nomen usurpasse, ut Vniuersalis Episcopus diceretur*, idcirco hoc ipse dixit, quod aliquam inesse differentiam existimauit, secundum ea quæ dicta sunt, ut quis Vniuersalis Episcopus diceretur, uel Vniuersalis Ecclesiæ. Leo certe Magnus sæpius ea uoce usus reperitur. Leo Episcopus Romanæ & Vniuersalis Ecclesiæ. † Leo Catholicæ ecclesiæ episcopus. ‡ Quod quidem nomen, ut consuetus titulus ab alijs item ipsdem Romanæ Ecclesiæ Pontif. impertitum sæpe reperitur, ut in pluribus Epistolis ad Hormisdam Papam, inter eius Epistolas, apparet. Cum sciret autem uaser hic Hypocrita Sanctum Gregorium habere se aduersantem, artificiosè impulit Mauritium Imperatorem ut ad eum scriberet secum ut pacem haberet, id est ne aduersaretur, atque ita ipse in sua uanitate confirmaretur, uel si aduersari pergeret, sibi aduersantem Imperatorem sentiret, hoc eodem ferme consilio Augustam impulit, ut caput alterius Principum Apostolorum, quibus maxime Romana Ecclesia excellit, ad se mitti postularret; quo tanto accepto pignore (quo modo captato prætextu) Ecclesia CP. ^{na} æmula gloriæ Romanæ Ecclesiæ, gloriaretur Apostolo Paulo, sicut Romana Petro, sed inane quidem consilium, cum nequaquam cum reliquijs Apostolorum transferatur Sedis dignitas, & auctoritas diuinitus fulta & stabilita. Ut autem Diabolus, Deo, licet inuitus, dum obedit, blasphemat; ita Ioannes eius superbiæ æmulus, dum coactus Gregorio obedit iubenti Acta illa ad se transmitti. h Acta Ioannis & Athanasij presbyterorum Roman recognoscenda transmittendo, blasphemat, in illis se per omnem uersum Oecumenicum Patriarcham nominans. Gregorius igitur, qui aberrantem Ioannem, summa tolerauerat patientia, ex his occasionibus, hoc potissimum anno excitatus in ipsum, plures aduersus eum litte-

f ep. 57. ad Marcianum A. & 69. ad Eudociã A. g 97. ad Leonem A. 14. 15. 66.

h 37. lib. 2. ind. 11.

ras

- A ras scribit, ad ipsum quidem, magna cum demissione fraterne & blandè, sic tamen vt lenitate non proficiente, ostendet canonicam seueritatem^a ad Constantinum^b ad Mauritium Imperatorem^c ad Sabinianum apocrifarium,^d ad Patriarchas Alexandrinum & Antiochenum.^e Luculentissimæ plane litteræ & magna submissione, auctoritate, pietate, doctrinaque scripturarum conditæ, quas, qui leget, totius causæ nosset Historiam.
- Quod autem iudicium actum fuit CP.^{li} de Ioanne & Athanasio presbyteris; Romæ recognitum fuit in Synodo & Io. ante damnatus, vt hæreticus, vt Catholicus probatus, est absolutus, extant litteræ S. Gregorij in eius commendationem ad Narsetem, ad Ioannem Episcopum, ad Imperatorem, ad Theoctistum Imp. cognatum. f
- B Athanasius inuentus quidem Marcionista, sed accusator detectus Pelagianus, & tunc accidit, magna Ioannis Episcopi CP.ⁿⁱ vecordia, vt ederetur Cõciliabulum Ephesinum Nestorianorum sub Ioanne Antiocheno, pro Oecumenica Synodo Ephesina & Romam mitteretur, vbi a vigilanti S. Gregorij detegeretur impositura; & rursus idem contigit in causâ quorundam Monachorum Iuariae, de qua re Gregorius ad Narsetem & ad Eulogium Alexandrinum, & Anastasium Antiochenum de corruptis & falsatis Græcis codicibus. g Concilium porrò Romæ in ea causâ habitum illud est, quod extat apud S. Greg. h in eo corrigendum, quod pro anno 13. Mauritij, reponendum est 10. Canones in eo sanciti sex habentur; subscripserunt Episcopi 22. presbyteri vero Cardinales 34.
- C Hoc pariter anno accidit vt Schismatici Istriæ Prouinciæ petierint a S. Gregorio ad urbem veniendi securitatem, vt de vertentibus quæstionibus vna conferret. Quam libentissimo animo Gregorius præstitit, datis ad Petrum & Prudetium Istriæ Episcopos litteris. i Sed a proposito ipsi defecere. Hoc eodem anno, cum Pontifex Maximum Salonitanum, Simoniacum intrusum, Missarum celebratione priuasset, & ille eam iussionem, sub anathematis poena mandatam, contempnisset, Missasque celebrare minimè prætermittens, auxilium quæsiuisset Imperatoris, litteras ab eo impetrauit, quibus iuberetur, vt veniens cum honore susciperetur, quod grauius accipiens Gregorius cum Augusta expostulauit. k
- D Vicit post Gregorius in bono malum, & renuentem Romam venire ad reddendam sui rationem, concessit vt saltem Rauennam se conferret, vbi delegatum a Sede Apostolica haberet Iudicem Marinianum Episcopum, sub quo causam diceret. Contulit se Rauennam Maximus, & iuramento se supra corpus S. Apollinaris de simoniae crimine purgauit, acceptaque poenitentia de inobedientia, & contumacia in Apostolicam Sedem, ad Salonitanam est missus, consentiente Gregorio Ecclesiam, vt legitimus illic sederet Sacerdos, cui & expetenti idem Pontifex pallium dedit i durauit hæc causa quinque annos, cæpta Ind. 12. terminata est 2.
- Eodem anno Anastasius Sinaita, in sedem Antiochenam, post 29. annos, restitutus, scripsit ad Gregorium, qui illi reditum gratulatus est, & suas interim grauißimas ærumnas exposuit. m
- Hoc eodem anno Amos Ierosolymorum Episcopus, post Ioan. electus est, iuxta Euagrium, ad quem extat Greg. Epistola 7. sub Ind. 1.
- Hoc pariter anno scribit Gregorius ad Vigilium Arelatensem Episcopum, cui & petenti pallium mittit; n monens de cauenda in ordinationibus simonia, & ne quis ex Laico mox creetur Episcopus, eadem quoq; ad vniuersos Galliarum Episcopos, o admonens vt pareant Virgilio, cui secundum antiquam consuetudinem Vices suas tribuerit. Regias quoque manus in auxilium petijt, pro corrigendis ijs, quæ contra Sacros Canones in Gallijs agerentur, scribens ad Childebertum Francorum Regem p & ad Brunichildem eius matrem & rursus ad Childebertum q in quibus præclara ad laudem de Francorum regno, & in fine huius, *claves præterea inquit, S. Petri in quibus de vinculis catenarum eius inclusum est, excellentia vestra direximus, quæ collo vestro suspensa a malis uos omnibus tueantur.*
- Sed de Gallijs transeamus in Hispanias. Hoc enim anno idem S. Gregorius scripsit r ad Leandrum Episcopum Hispanensem, mittens ad eum librum, quem nominat,

a 38. 4. lib.
Ind. 13.
b 30.
c 32.
d 39.
e 36.

f 14. 15. 16.
17. lib. 5. In
di. 14.

li. 3. ep. 14.
g lib. 6. 31.
Ind. lib. 7.
48. Ind.
h lib. 4. sub
ep. 44.

i lib. 4. ep.
49. Ind. 13.

k lib. 4. ep.
34. Ind. 13.

l Lib. 17. ep.
79. 80. 81.
Ind. 2.

m lib. 4. ep.
37. Ind. 13.

n lib. 4. ep.
51. Ind. 13.

o Virgil. Arel.
lat. Gregor.

p Vicarius p
Gallias.

q oli. 4. ep. 52
pli. 4. ep. 53

r lib. 4. ep. 5.
Ind. 14.

s ep. 6.
t lib. 4. ep.
46. Ind. 13.

a lib. 5. ep.
19. Ind. 14.

Regula Pastoralis; & ad eundem partem Moralium, quam habebat in promptu. Rursum inuisit Ecclesiam Africanam, hoc pariter anno scribens ad totius Africa Primate[m] Dominicum Carthagin. Episcopum a vbi pulchre de communione sanctorum precibus conseruanda admonet.

b lib. 5. ep.
10. Ind. 14.
Anglos captiuos iubet emi Greg.

Cum audisset in Gallijs complures teneri iure belli captiuos, Anglos, eosdemque exponi venales, dat in mandatis Candido presbytero b (quem ad curandum patri-monium S. Petri hoc anno in Gallias miserat) vt eosdem coemat Anglos adoloscen-tes, quos ad fidem Christi conuersos, Monasterijs bene instituendos committat, de-que emendis vestimentis ad pauperes vestiendos. De visis Romæ a Gregorio Anglis venalibus, quos Angelos nominarit, refert Io. Diaconus. Hoc eodem anno, defuncto Ioanne, Episcopo Rauennate, Gregorius reiectis duobus alijs electis, altero, quod nesciret psalmos, altero Archidiacono, quod multa obstarent, consensit in Marinianum

c lib. 4. ep.
22. 23. &
45. Ind. 13.
d li. 5. ep. 2.
Ind. 14.

presbyterum, sibi in Monasterio bene cognitum & probatum, extant de hac electio-ne Gregorij epistolæ c sed quod mox in eum obloquerentur Schismatici, quod Con-cilium Chalcedon. minime sectaretur, Gregorius scribens populo & Clero Rauennati in omnibus satisfecit. d Quem presentis anno laudauit Gregorius, eundem anno sequenti reprehendere opus fuit, quod nimis redditibus augendis studeret, nec pia in pauperes benignitati satisfaceret. e In prouisione sollicita Ecclesiarum vacantium, illud admiratione dignum, in pluribus eiusdem argumenti litteris, quod licet interdum persuaserit inuitum tamen neminem iussione Apostolica coegisse reperitur, imo quo aliquem sanctiorem sciret, eo magis suo relinquebat arbitrio, vt quod vellet faceret. præclara hac de re extat eius epistola ad Sebastianum Orientis Episcopum. f

e lib. 5. ep.
28. & 29.
Ind. 14.

Quam solcite incubuerit in Monachorum quietem & commoda, indicant plures huius anni epistolæ. g

f lib. 4. ep.
35. Ind. 13.

Quod vero ad bona Ecclesiastica, in his ius antiquum omnino seruatum, custodi-tumque voluit, nimirum vt ex Ecclesiarum redditibus partes quatuor fierent quarum vna cederet clero, pauperibus alia, tertia fartis tectis, quarta Episcopo, si præfesset, alio qui quarta ista diuideretur, ita vt dimidia absentis esset Episcopi, ac dimidia Visi-tatoris ab Apostolica Sede missi. h

g lib. 4. ep.
41. 43. 48.
Ind. 13.

Hoc eodem anno, qui numeratur a Gregorio Turon. i Regum Francorum Childe-berti decimus sextus & Guntheramni tricesimus, per prauum Dæmonem, pseudopro-pheta in Gallijs excitatur, qui assumpta muliere quadam secum, pro sorore, quam Mariam vocabat, magna hypocrisis vagatus per Gallijs, multis editis quasi miraculis, sed vere Dæmonis præstigijs, se quasi Christum adorandum præbens, ingentem tur-bam secum traxit, etiam Ecclesiasticorum; ac denique intentans bellum Episcopis eum adorare despicientibus ab Episcopi Bellouacensis, ad se misso Legato, gladio trans-foditur, & qui cum eo erant disperguntur. Maria autem illa tormentis subiecta, om-nia eius phantasmata & præstigias publicauit: nec tamen vnquam qui se ei addixe-runt ad integrum sensum sunt regressi; Sed eum semper quasi Christum, Mariam au-tem illam partem deitatis habere profitebantur, plures quoque per id tempus eius-modi impostores mulierculas bacchantes circumducentes per Gallijs emerferunt.

h lib. 5. 4. In-dict. 14.

Porrò huiusmodi Imposturæ Architectus, Diabolus, amulatus est gloriam Dei, quam hoc potissimum anno consecutus est ex sancto suo, qui & matre sancta Pelagia comministra usus, ad sublime culmen sanctitatis euectus, hoc eodem anno, deuicto Diabolo, gloriosus comitantibus angelis in cælum ascendit, fuit hic S. Aredius Lemouicenf. qui ex puero aulico S. Nicetium Treuirensis episcopum secutus, & ab eo sacris imbutus disciplinis, sanctitate, & miraculis clarus effulsit; eius res gestas breui compendio Gregorius Turonensis profecutus est, k qui eodem anno recenset obitum S. Sulpicii episcopi Bituricensis, qui Austregisilo (an vero Remigio, vt alij vo-lunt) successit. In hoc anno finem imposuit historiæ suæ Francorum Gregorius, prop-agatæ in quintum vsque annum Gregorij Papæ, cuius sextus hoc anno incipit, men-se Septembri.

i lib. 10. hist.
Fr. c. 25.
Pseudopro-
pheta uagat
per Gallijs.

S. Aredius
Lemouicenf.

k Hist. Fræ.
10. c. 29.

A

Christi Ann.
596.

Gregorij Pap.
7.

Mauritij Imp. 7
11.

Indict.
14.

HOcanno, vel extremo præterito elatum illum, & arrogantem Ioannem episcopum CP. num. is, qui superbis resistit, & humilibus dat gratiam, ex hac luce subtrahit. porro qui ieiunando, & elemosynas dando magnam viuens sibi laudem comparasset, post mortem à suis sanctus falso habitus est, de quo vide quæ narrat Niceph. ^a In eius locum substitutus est Cyriacus Oeconomus optimi nominis vir, non nihil antea reluctatus. Qui Legatis statim Romano missis, cum fidei professione, Catholicam communicationem a Romano Pontifice promeruit. constat ex Gregorij ad eum redditis litteris ^b qui tamen Sabiniano suo CP. ^{li} apocripho mandauit, ne Cyriaco sacra Missarum solemnia celebranti assisteret, nisi usurpatum à prædecessore suo illicitum nomen Oecumenici penitus dimitteret. Legatos festinauit Gregorius ante hyemem dimittere, quos admonuit in uia positos per epistolam de quadam ipsorum assertionem erronea, qua dixissent, omnes quotquot in Inferis confessi essent Christum Deum ab eo liberatos esse. ^c quam quidem sententiam diu ante damnatam demonstrat, assertionem Philastrij & S. Augustini. *Hæc itaque pertractantes, inquit, nihil aliud teneatis, nisi quod vera fides per Catholicam Ecclesiam docet: Quia descendens ad inferos Dominus, illos solummodo ab Inferi claustris arripuit, quos uiuentes in carne, per suam gratiam in fide & bona operatione seruauit.*

Io. CP. cog. Ieiunator, moritur.

a li. 18. c. 34

b li. 6. ep. 4. 5. 6. Ind. 15. & 7. ad episc. Error, pfitētiū, omnes ab inferis à Christo liberatos, q. ip sum ibi confessi essent. c li. 6. ep. 15. Ind. 15.

B

Quod autem ad res Longobardorum pertinet, frustra hæcenus Gregorius Papa pacem, obfistentibus Imperatoris ministris, tentare uisus est; ut docet ipse in epistola ad Secundinum ^d quorum studio, hoc anno, aduersus Castorium Responfalem Ecclesiæ, contestationem noctu tradit affixam, ex qua ipse Gregorius perstringeretur, cuius rei gratia in eum qui talia ausus fuerat perpetrare aut consilium dederat poenam excommunicationis inflixit, ^e & qui sic excommunicato communicare præsumeret, eū anathemati subijcit.

d lib. 5. ep. 29. Ind. 14.

e li. 5. ep. 30. Ind. 14.

Quæ verò interim Romanus populus pateretur a fauentibus Longobardis scribit hoc anno Gregorius ad Eulogium Alexandrinum Episcopum, ^f Sed & alias Italiæ ciuitates, quæ adhuc Imperatori subessent, eadem, ac vrbein, mala passas argumento sunt Epistolæ ipsius, altera ad Fortunatum Fanensem Episcopum, qua ei concedit ad captiuorum suorum redemptionem uasa sacra distrahere, ^g & alteram ad Anthemium Subdiaconum mittens pecuniam ad captiuos redimendos. Has tantas calamitates commiserati uiri pij, & opulenti pecuniam suppeditabant constat id de Ioan. Syracusano Episcopo, ex Epistola Gregorij ad ipsum data, ^h & de Theotisto, atque Andrea Patri ciji CP. nis vt ex redditis, anno sequenti, ad eos litteris, patet, i quibus significat mediam pecuniæ partem captiuis ex Crotonensi ciuitate redimendis, impendisse, mediam subleuandis Monialium necessitatibus, quas tria millia esse ait in vrbe, tantæ uitæ austeritate, vt si ipsæ, inquit, non essent, nullus nostrum iam per tot annos in loco hoc subsistere, inter Longobardorum gladios, potuisset. Porro non a Longobardis tantum detentos redimere itauit. Sed, & quos emissent Indæi in aliena Prouincia. est de his epistola eiusdem Gregorij ad Candidum data. ^k

f li. 5. ep. 60. Ind. 14.

g li. 5. ep. 13 Ind. 15. lib. 5. ep. 34. Ind. 15. h li. 6. ep. 9. i lib. 6. ep. 23. Ind. 15. Ter mille Moniales in Vrbe sub Greg. k li. 6. ep. 21

D

Inter tot ac tantas Longobardorum infestationes, & vniuersalis Ecclesiæ curas, pro sua ingenti pietate zelo salutis animarum & animi magnitudine Gregorius intendit animum ad Anglorum conuersionem, qui adhuc tenebris gentilitatis tenebantur. de quo suo consilio sic ipse ad Reges Francorum. ^l Peruenit ad nos Anglorum gentem ad fidem Christianam. Deo miserante, desideranter uelle conuerti, sed sacerdotes uestros è vicino negligere, & desideria eorum cessare sua adhortatione succedere. Eadem habet in Epistola ad Brunichildem. ^m Quos igitur sanctiores sciret latere in suo Monasterio Monachos, Augustinum & Mellitum, cum alijs quibusdam socijs, mittit, in Angliam, qui gaudentes profecti: humanum quid in via passi, cum iam

lib. 5. ep. 28. Ind. 14. Angli expe rūt fidem. m ep. 59.

E

peruenissent in Gallias operis difficultatem cogitantes, despondent animum, & Augustinum ad Gregorium remittunt, qui id opus illi dissuadeat. Sed erectior Gregorius, remisso Augustino, litteris reliquos hortatur ad opus perficiendum, extant litteræ apud Bedam ^a Augustinum quoque & reliquos Regibus Francorum & Episcopis Galliarum diligenter commendat. ^b Curans ipse Pastor, Pastorum excubias, hoc anno, inter alia de administratione episcopatus, illud Episcopos magnopere admonuit, nelites haberent, & contentiones cum Prouinciarum Præsidibus, sed eos beneuolentia uincere atque beneficijs & officijs promereri studerent; eo quod magnopere conduceret, si cum sæcularibus ministris Episcopi concordessent. Est de his elegans eius epistola ad Ioannem Episcopum Syracusanum, ^c quem admonet, vt omni studio in gratiam redire conaretur, cum Venantio Præfecturam illic gerente, & si opus sit, etiam Missas in eius domo ipse dici permittat, imo & ipsemet dicat, extat etiam alia ad ipsum Venantium. ^d Angebatur autem in primis Gregor. quod audiret Africanam Ecclesiam, absq; remedio a nefarijs Donatistis corrumpi, & labefactari, permittentibus etiam Catholicis & Religiosis hominibus (quod dici nefas est) filios, mæcipia, & alios subditos in Donatistarum hæresi baptizari, de qua re scribit ad Columbū Numidiæ Primatem, ut emendare id studeat, ^e scribit & ad Mauritium Imperatorem, ut pro sua pietate vlciscatur in eos ministros, qui largitionibus Donatistarum corrupti exequi pias eius iussiones negligerent, & Episcopos huiusmodi querelas ex Africa Romam deferentes, ad eum mittit, ut eo coram eas exponant. Aduersus quoque Samaritanos, antiquos hæreticos, fuit ei hoc anno certandum ^f, quod hi seruos emerent, cosque circumciderent; itemque aduersus Iudæos qui prohiberent seruos suos ad fidem Christianam venire.

Ex Schismaticis, trium capitulorum causa, in quibus multum laborauit, si quos reuocasset ad Ecclesiam Catholicam eos, ab illa ali uoluit. extant de his eiusdem Gregorij tres hoc anno epistolæ datæ. ^h

Hoc eodem anno, petentibus Dinamio patricio, & Aureliano priuilegium cōcessit Greg. Massiliensi Monasterio, in honorem S. Cassiani consecrato. ⁱ

Hoc ipso anno 14. Indict. mortuum esse Childebertum Regem Francorum, colligitur ex eo, quod eadem indictione habetur epistola 6. ad eum scripta & 58. ad Theodebertum, & Theodoricon quos Regni reliquit hæredes. de quibus in actis ^k S. Columbani habetur eos infra adolecētie annos, defuncto Childeberto patre, regnare cepisse, cum auia Brunichilde & Theodeberto Burgundionū, Theodorico uero Austrasianorum regnum obuēnisse, & de Theodorico peculiariter, quod cum sæpius adiret B. Columbanum isque hortantem libenter audiret, vt, missis concubinis, legitimo thoro iungeretur, ex quo legitimam, & regiam prolem susciperet, idque se facturum sponderet; Brunichildis, altera Iezabel aduersus sanctum virum superbix stimulo incitata exarsit, verita ne si Reginam vxorem aulæ præfēcisset, ipsa honorem, & dignitatem amitteret.

Christi Ann.

Gregorij Pap.

Mauritij Imp.

Indictionis

597.

8.

12.

15.

HOc anno mense Septembri inchoatur Gregorij Papæ annus Pontificatus octauus, quo Cyriacus CP. ^{nus} episcopus Responsales suos misit Romam ad S. Gregorium Papam, simulque Synodalem epistolam, qua tum fidei professio cōtineretur, tum etiam ipse communionem Catholicam expeteret, pacemque seruari rogaret. Eos Gregorius, ne quouis modo, ipse auctor Schismatis diffamari posset, rogante maxime, per litteras, Imperatore benigne excepit, & rogantes interesse sacris Missarum solemnibus passus est. ita tamen, vt assentiri noluerit Apostolica Sedis Apocrisarium, qui CP. ^{li} debebat, interesse sacris a Cyriaco celebrandis, nisi nomen Oecumenici inuidiosum atque rixosum penitus dimitteret. de quibus breuiter S. Gregor. in epistola ad sanctissimos Patriarchas Eulogium Alexandrinum, & Anastasium Antiochenum, ^l

li. 6. ep. 31.
Ind. 15.

& ad

A & ad Cyriacum a scribēs admonuit pacē, & charitatem quam præse ferret, fore inter se, si superbum nomen aboleret, aliter minime fieri posse, vt concordia mutua intercederet. plura per Anatolium, quem hoc anno reuocato Sabiniano, ad Imperatorem Apocrisarium misit, ipsi significanda testatur. Admonenti autem Anastasio Antiocheno, b pro eiusmodi causa leuissima Schisma non esse conflagandum, rescribit Gregorius. Vos, inquit inter alia eandem causam nullam esse dicere non debetis, quia si hæc aquanimiter portamus vniuersæ ecclesiæ fidem corrumpimus, &c.

a li. 6. ep. 28
Ind. 15.

b li. 6. ep. 24
Ind. 15.

B Scripserat S. Eulogius Alexandrinus Episcopus ad eundem Gregorium grauem de trium Sedium prærogatiua epistolam, quæ non extat, sed colligitur ex ea, quam reddidit ei hoc anno S. Greg. c in qua & de munusculis inuicem missis. plurimi fecit Gregorius hunc S. Eulogium Alexandrinum, qui his temporibus Sedem illam doctrina, & sanctitate illustrabat, & in hæresi inueteratos plurimos conuertebat: de quo illi gratulatur ea epistola Gregorius, & bonum prouentum precatur.

c li. 6. ep. 37
Ind. 15.

B Plures Sabinianus C. P. u rediens ad Gregorium attulit litteras, quibus suas hoc anno reddidit. Inter alias Gregoriæ Augustæ cubiculariæ, feminae æque piæ, ac nobili, de certitudine salutis suæ curiosè, & infructuoe percontanti d respondet, vt in timore perseueret. Ad Theotisten, & Andream, viros clarissimos, & pietate præstantes, qui affidebant Augustæ, & Imperatoris filiorum curam gerebant, de quorum educatione eos admonet: de triginta auri libris ad se missis, pro redimendis captiuis, gratias agit, & clauem illam S. Petri, egregio miraculo in signem, dono mittit, e denique ad Theodorum Medicum Imperatoris, de elemosynis ad se missis gratias agens, & ad alios plures, officijs & charitatis plenas litteras mittit consolatorias item, & hortatorias. g

d li. 6. ep. 22
Ind. 15.

e ep. 23. li. 6

f li. 6. ep. 35
Ind. 15.

C Aduersus Monachos desertores Monasticæ disciplinæ, scripsit ab Dominicum Episcopum Carthaginensem h & ad Brunichildem i Reginā hortans eam, vt Schismaticos reuocet ad concordiam, vt simoniacas ordinationes corrigere studeat, & Idololatriæ quasdam in Gallia reliquias tollere.

g li. 6. ep. 26
27. 29.

h li. 6. ep. 32
Ind. 15.

C Augustinus de licentia Pontificis ordinatus Anglorum Episcopus k a Germaniæ Episcopis, cum socijs ferè 40. transmisit in Britanniam, atque ab Edilberto Rege in Cantio assignatis, Dorouerniæ, regni Metropoli, sedibus, & prædicandi Euangelium facultate permiffa, puritate vitæ, ac sanctimonia, prædicatione, adhibitis interpretibus secum è Gallia aduectis, subsequenter, Apostolicis miraculis, gens Anglica cepit fidem Christi amplecti, ita, vt hoc ipso anno Indictionis primæ, ad Natalem Domini baptizata sint plus quàm decem hominum milia, auctore ipso Beato Gregorio. l ex quo corrigendus est in nonnullis Beda m hæc ipsa narrans in sua Anglorum historia. Edilbertus quoque Rex, qui iam antea vxorem habebat Christianam, Aldibergam (vt Gregorius n) ex Regia stirpe Francorum (non Bertam, vt Beda) Christo adiunctus est.

i lib. 7. ep. 5
Ind. 1.

k li. 7. ep. 30
Ind. 2.

l lib. 7. ep. 30
Ind. 1.

m li. 1. hist.
Angl. c. 25.

n li. 9. ep. 59
Ind. 14.

D Iam vero Hispaniam reuifentes. Hoc eodem anno 12. Reccaredi Regis, & Era 635. celebratum est Concilium Toletanum, ab Episcopis sexdecim; cuius duo Canones tantummodo reperiuntur, de castitate a clericis seruanda, vt si quis eam violauerit non solum gradu excidat, sed & duro carceri mancipetur.

E Hoc quoque tempore Antiochus, magnus Anachoreta, functus legatione ad Mauritium Imperatorem, pro Senophri oppido a barbaris direpto, re bene gesta, reuersurus ad suos, hospitio exceptus a S. Theodoro Siceota, & in viam suam dimissus, centenarius post sexaginta annos in strictissima vitæ austeritate transactos, migravit ad Dominum. De quo Georgius in Actis S. Theodori Siceotæ. o Diuersus est hic ab altero, qui sub Heraclio Imperatore, eodem ferè tempore inter scriptores ecclesiasticos celebris extitit.

o Apud
Sur. 22. A.
pr.

Christi Annus

598.

Greg. Pap.

9.

Mauritij Imp.

13.

Indictionis 1.

Hoc anno, quo Eulogius Alexandrinus Episcopus de conuersione hereticorum, magnum prouentum in ecclesiam illatum Gregorio significat. Gregorius contra de conuersis Anglis eundem reddit certiore, ^a in qua epistola magna de se submissione loquitur, de qua item summa eius summiffione Prato Spirit. c. 151. habetur, narrante Abbate Ioanne Perfa, quod cum aliquando Romæ obuius factus Gregorio eum adorare uellet, Gregorius se prius prostauit humi, nec prius surrexit quam ille surrexisset, &c. *glorificauit, uaque, inquit, Deum, qui tantam illi contulerat humilitatē, & misericordiam, & charitatem.* eidem quoque petenti Eusebij commentarium de Martyribus, eum nusquam reperiri, alia epist. ^b indicat. quæ uero haberentur de Martyribus scripta, alia epistola, hoc ipso anno significat, describens ipsum Martyrologium Romanum.

Hoc eodem anno, cum per Probum Abbatem S. Andreæ, (tantæ hominem prudentiæ Gregorio cognitum, ut ante eum fecerit Abbatem quam Monachum) de pace cū Agilulpho conuenisset, necdum tamen subscriptione firmata esset, cautè suos in diuersis locis positos per litteras admonuit Gregorius, diligentius inuigilarēt, ne quod, sub prætextu pacis, damnum acciperent. ^c Sclauinos siue Sclauos meditantes irruptionem in ditionem Rom. Priscus ad eos reprimendos cum exercitu missus, noctu transit. Istro, palantes magna strage concidit, & ingentem prædam CP. ^{lim} retulit ^d ea de re nuncium hoc anno accepit S. Gregorius a Basilio, a quo etiam accepit de Schismaticis ad ecclesiæ communionem festinantibus; & de Mauritij edicto ne inuiti ad Catholicam ecclesiam cogentur, (ex epistola Gregorij ad Basilium, & Marinianum ^e) contra quam alij fecerant. Imp. Eusebium. Theſsalonicensem Episcopum segnius agentem, aduersus quosdam reiſcientes Syn. Chalcedon. excitat. ^f

Eodem quoque anno ad officiosissimas, & reuerentiæ plenas litteras Dominici Carthaginensis episcopi, hæc præclara rescribit Gregorius, *Scientes, inquit, præterea unde in Africanis partibus sumpsit ordinatio sacerdotalis exordium, laudabiliter agitis, quod Sedem Apostolicam diligendo, ad officij ueſtri originem prudenti recodatione recurritis, & probabili in eius affectu constantia permanetis, certum quippe est, quia ueſtro honori additis quidquid reuerentia, ac deuotionis ordinis Sacerdotali exhiberis.* ^D
Cum audisset Greg. Iudæos in Sicilia conuerti uelle, statim mittit, qui eorum studium promoueat. ^g Hoc eodem anno ep. 5. lib. 7. monet Iudæos inuitos non esse ad fidem cogendos.

Quæ Romanæ essent ecclesiæ, ex more, curans, Defensorum officium in Vrbe auxit honore, ac dignitate; ut sicut Notarij, & Subdiaconi, iidem Regionarij essent, qui enim Regionarij dignitate, & nomine augebantur, eiusdem patebat aditus, ut ad sacra simul cum Pontifice cōuenirent: erantque omnes septenario mystico numero designati, ut sicut diaconi Regionarij septem, Natarij, Subdiaconi, Defensores quoque totidem essent numero. hi absente Pontifice sedebant cum Clero, præſente uero, stabant.

Est de his hoc anno data epistola S. Gregor. ad Bonifacium. ^h porro Regionariorum huiusmodi tantum erat priuilegium, ut assisterent Pontifici in ecclesia; cum alioquin, sicut, præter 7. Diaconos Regionarios, Notarios Subdiaconos, & Defensores itidem Regionarios, alij complures in Vrbe, & in omni ecclesia fuerint Diaconi, Notarij, Subdiaconi, & defensores. Formula Defensoris constituendi extat inter eiusdem Gregorij epistolas, ⁱ ex qua, & eorum munus agnoscitur. *Ecclesiastica uilitatis intuitu, id in nostro sedet arbitrio, ut si nulli cōditioni uel corpori teneris obnoxius, nec fuisse Clericus alterius ciuitatis, aut in nullo tibi Canonum obuiant statuta, officium Ecclesiæ defensorum accipias: ut quidquid pro pauperum commodis tibi a nobis in-*

inueniunt

a li. 7. ep. 39
Ind. 1.Euseb. com
men. d. Mar
tyribus per
quisitus, nō
inuentus.b li. 7. ep. 29
Ind. 1.lib. 9. ep. 22
Ind. 4.c li. 7. ep. 2.
5. Ind. 2. &
20. Ind. 1.d Miscella
ex Theo.
phane. libr.
17.e lib. 3. ep. 9
& 10. Ind. 2
f ep. 7. lib. 3
Ind. 1.Origo fidei
apud Afric.a Sede. Apo
stol. Rom.g ep. 24. lib.
7. Ind. 1.h li. 7. ep. 17
Ind. 1.i li. 4. ep. 25
Ind. 13.Formula
Defensoris
ecclesiæ.

A

B

C

D

E

A iunctum fuerit, incorrupte, & viuaciter exequaris, vsurus hoc privilegio, quod in te habita deliberatione contulimus; ut omnibus qua tibi a nobis fuerint iniuncta, complendis operam tuam fidelis exhibeas, redditurus de actibus tuis, sub Dei nostri iudici, rationem. Hanc autem epistolam Paterio, Notario ecclesia nostra subscribendam distauimus. Ad horum officium spectabat oppressis subuenire implorantibus Apostolicae Sedis auxilium, in prouincijs, ad quas curandas a mittebantur. Qua autem cautione agendum illis esset, ne viderentur esse defensores culpae, sed potius intercessores: & qua discretione Iudicij oppressis, & opem Ecclesiasticam implorantibus subuenire deberent, quataque cum reuerentia ad Episcopos accedendum, docet epistolis suis: b reprehendit vero alibi defensorem quendam, qui Clericos despecto suo Episcopo, faceret ad suum Tribunal exhiberi, decernitque, vt prima instatia omnino fieri debeat apud Episcopum. c Admonet autem, vt siue clericus, siue laicus, causam contra Episcopum habeat, tunc Defensor vel iudicet, vel cogat ipsos deligere Iudices. Monachorum quieti consulens, plura priuilegia Monasterio Classensi, sub Diocesi Rauennate concedit. d Episcopum Calaritanum violentius Ecclesiae bona tuentem, acriter increpat, *Non terrenarum rerum curam, inquit, sed animarum te ducatum suscepisse cognoscas.* e

a li. 7. ep. 17
18. 19. 20.

b li. 7. ep. 66
Ind. 2. & 24

c li. 9. ep. 22
Ind. 4.

d ep. 32. lib.
9. Ind. 4.

e lib. 7. ep.
1. & 2. Ind. 2

f de loc.
sanct. c. 20.
in fine.

Oleum sanctae crucis
quid.

g li. 7. ep. 35
Ind. 1.

B Accipit hoc anno Gregorius, vna cum litteris, etiam sancta munuscula a Leontio Exconsule, viro maxime pio, nimirum oleum sanctae Crucis, & lignum aloes: quid autem per oleum sanctae crucis intelligi debeat, satis perspicue indicat Beda f in epitome de locis sanctis, vbi agens de sanctae crucis ligno Ierosolymis CP. lim translato, sub Heraclio ingruentibus Sarracenis, haec ait. *De nodis enim ligni sancti, liquor odori fer oleo similis profluit, cuius si etiam modica particula contingat, omnem agritudinem sanat.* Haec Beda ex sancto Episcopo, qui ista aspexit. Porro Gregorius ad eum rescribens g misit ad ipsum clauem sepulchri S. Petri vna cum ramentis ex catenis ipsius.

C Quod rursus pertinet ad res Orientales, hoc tempore magnus ille Theodorus Siceota, ex Monacho Episcopus Anastasiopolis, in Galatia; cum despectui, & odio se haberi videret (nam, potatus veneno, excessisset ex hac vita, nisi Maria Dei genitrix succurrisset, consulto diuino spiritu, sedi nuncium remittit, contra dicente tamen suo Metropolitano Archiepiscopo Ancyrano, sed litteris datis ad Cyriacum CP. num Episcopum, & ad Mauritium Imp. vacatione obtenta, ad pristinae vitae statum se retulit. Magna is donatus fuit gratia miraculorum, quae praecipue signo crucis, & aquae benedictae asperione patrabat, quorum multa, & magna recenset, vite eius scriptor, Eleusius, alias dictus Georgius. h

D OSCENSE CONCILIVM in Hispania celebratur Era 636. cuius duo tantum extant Canones de Canonica disciplina clericorum, vt castitate sincera, & haud dubia polleant.

h 22. April.
apud Sur.

NARBONENSE CONCILIVM in Gallia, plura in eo statuta de disciplina ecclesiastica; inter cetera, cautum, ne purpureis vestibus clerici vterentur.

E Ne Iudaeorum corpora psallendo deducerentur ad sepulturam. Ne clerici albam deponant ante Missam consummata. De Diuinatoribus, & sortilegis reuelandis, & alia. Hoc eodem anno defunctus Gunterannus Francorum Rex i religiosissimus, sepultus est in Ecclesia S. Marcelli, quam maximo sumptu, ipse aedificauerat, qui & in territorio Senonum Monasterium quoque construxit, & redditibus auxit, & per Synodum 40. Episcoporum, vt in eo ordo psallendi institutus a S. Auigo, & reliquis Pontificibus in ecclesia Agaunensium Martyrum teneretur, sanciri voluit. Eorum Porro martyrum studiosissimus, eorum reliquias obtinuit, & dum deferrentur, ad earum inuocationem, saeuissima tempestas in lacu per quem Rhodanus influit sedata scribitur a Gregorio Turon. k

Guntherani R. mors.
i Aimon. de gest. Fr. lib.
3. c. 81.

K de glor.
Marty. c. 70

Christi Ann.

Gregorij Pap.

Mauritij Imp.

Indictione

599.

10.

14.

2.

Pax ad biennium.

a li. 8. ep. 37 Ind. 3.

bli. 7. ep. 41 Ind. 2. & 42

c lib. 7. ep. 102. Ind. 2.

d lib. 7. ep. 80. Ind. 2.

edit. Rom.

e li. 7. ep. 64 Ind. 2

f ep. 70. li. 7 Ind. 2. Ro. edit.

g 21. A pril. Martyr. Rom.

h lib. 17. c. 19. li. 18. c. 44.

i Tom. 1.

k li. 8. ep. 2 Ind. 3.

l li. 7. ep. 54. Ind 2. edit. Rom.

m li. 3. c. 13. lib. 4. c. 8. & 14.

n 93. 94. 97. 98. 99. 100. 101. edit. Rom.

o g 21. A pril. Martyr. Rom.

p h lib. 17. c. 19. li. 18. c. 44.

q i Tom. 1.

r k li. 8. ep. 2 Ind. 3.

s l li. 7. ep. 54. Ind 2. edit. Rom.

t m li. 3. c. 13. lib. 4. c. 8. & 14.

u n 93. 94. 97. 98. 99. 100. 101. edit. Rom.

v o g 21. A pril. Martyr. Rom.

w p h lib. 17. c. 19. li. 18. c. 44.

x i Tom. 1.

y k li. 8. ep. 2 Ind. 3.

z l li. 7. ep. 54. Ind 2. edit. Rom.

aa m li. 3. c. 13. lib. 4. c. 8. & 14.

PAx tandem cum Longobardorum Rege ad biennium conuenit, ex epistola Greg. ad Innocentium^a de qua gratias illi agit. ^b Verum non sicut Agilulphus Rex, iurauit Arnulphus Dux Spoleti, sed dolose uisus est agere, iurans sub conditione, ex quo contigit, *in ex pace, quā multū desiderauimus*, inquit Greg. epistola ad Theodorum, curatorem Rauennā^c nos in his paribus nullum remedium habere possimus quia de iisdem hostibus, de quibus nunc usque suspecti fuimus, adhuc & in posterum suspecti sumus. Quid actum sit, licet historiæ nihil prodant; constat tamen ex litteris S. Gregorij mensē Iulio datis, d ipsū adhuc ingemuisse sub gladio barbarorum.

Byzæntus Primas, in quodā crimine, inquit Gregorius, epistola ad Ioannem Episcopum Syracusanum, *e fuerat accusatus, & piissimus Imperator eum iuxta statuta canonica, per nos uoluit iudicari; sed acceptis decem auri libris*, tunc Theodorus Magister militum obstitit, ut minimè fieret. Tamen piissimus Imperator admonuit, vt transmitteremus, & quidquid esset canonicum faceremus. Sed uidentes contrarietates hominum, eandem causam inire nolimus &c.

Hoc item anno, cum subodoratus esset Gregorius CP. in scia Sede Apostolica, peragi Synodum, ueritus ne quid noui ibi decerneretur, de nomine Oecumenici, scribit ad omnes Episcopos Orientis (licet duntaxat Euseb. Theffalon. Episcopum in epistolæ inscriptione nominetur) grauius admonens, & interminans, ne omnino, yllo prætextu in id consentiant, & in vniuersum, ne quid contra Canones censeatur, illud addens, Acta nullam vim habere, absque Sedis Apostolicæ auctoritate atq; consensu.

Insulani Capuæ in Itria, hoc anno, legatione ad Romanum Pontificem missa, ad unitatem Ecclesiæ a Gregorio benignè sunt admissi, de quo reditu Schismaticorum plures eius extant epistolæ in quarum 97. gratulatur Magistro militum, de studio impenso in errantium reductione.

Hoc pariter anno moritur Anastasius Sinaita Episcopus Antiochenus, celebris inter scriptores Ecclesiasticos, cum sedisset, postquam ad suam Ecclesiam, post Gregorium, fuit restitutus, annos sex inchoatos; ob sanctitatem uitæ apud Græcos & Latinos anniuersaria memoria celebris. ^g Ei successit alter Anastasius, vt Nicephorus CP. nus in Chronico tradit, sed Callistus labitur ^h dum eos confundit, quod alterius est tribuens alteri, recenset hic aliquot eius lucubrationes. extant sub eius nomine, & legitimi probantur, quinque libri, de relictis fidei dogmatibus: & 11. Anagogicarum eius contemplationum in Hexameron, In Biblioth. SS. PP. ⁱ Nuper, Achilles Statius, orationem eius præclaram de Sacra Synaxi, a se latine redditam, obtulit Gregorio 13.

Qui successit Anastasius, Orthodoxæ fidei professionem de more ad R. P. conscripsit, de qua S. Gregorius Epistola quam illi reddidit. ^k In ea porro sua Epistola Gregorius Mauritium, coniugem, filios, a fide Catholica maxime laudat, quorum tempore hæretici minime praua quæ sentirent, eloqui præsumerent.

Misit hoc eodem anno Imperator Roman triginta libras auri, pauperibus diuidendas, necnon rogas, militare scilicet donatiuum, das quibus omnibus Greg. gratias agens, officij plenas ad eum litteras reddidit. ^l

Hoc ferè toto anno laborauit Gregorius grauissimè podagræ doloribus, nec tamè labores curæ Pastoralis prætermisit, quod literæ hoc anno datæ significant, ^m & maxime ad Secundinum. Erat hic Abbas magni nominis apud omnes, ob uitæ sanctitatem atque doctrinam; degens inter Longobardos, qui apud Paulum Diaconum ⁿ (errore forte librorum) Secundus appellatur; nec alio titulo quàm serui Dei, patria Tridentinus, a quo fuisse baptizatum filium Theodelindæ Regina Adoualdum, idem Paulus affirmat, & citat eum sæpe, a quo scriptam esse de Longobardis Historia

A tradit. Verum titubasse ipsum quidem non nihil in recipienda V. Synodo, ex iisdem ad eum datis litteris apparet, atque adeo diutius vacillare, epist. Greg. post quinque annos ad Theodelindam data, indicat. ^a Ad eundem misit, quas petierat, venerandas imagines, de quarum ratione adorandi eum admonet, vt & eodem anno Serenum Massiliensem Episcopum ^b reprehendit quod quosdam imaginum adoratores conspiciens, eas imagines confregit atque proiecit. *Et quidem zelum nos, inquit, ne quid manu factum adorari possit, habuisse laudauimus; Sed frangere easdem imagines non debuisse iudicamus, idcirco enim pictura in Ecclesia adhibetur, vt hi qui litteras nesciunt, saltem in parietibus videndo legant, qua legere in codicibus non valent.* &c. hæc autem est Ecclesiæ doctrina, picturam ipsam non esse adorandam, sed quem eadem pictura reddidit, quasi præsentem alloqui, & venerari. Fuit hoc item anno laborandum Gregorio aduersus quosdam, qui in ipsum oblatrabant, quod contra CP. ^{nam} Ecclesiam insurrexisset, à qua (vt ipsi aiebant) Ecclesia Romana, in sacris ritibus pleraque mutata esset, quæ autem hæc essent, & quid illis responderit, habes ex epistola ipsius ad Ioannem Episcopum Syracusanum. ^c

B Scripsit hoc item anno ad præcipuos Galliarum Episcopos, iubens ab ipsis Synodum congregari, a necnon etiam ad Brunichildem Reginam Francorum ^e solicite admonens; vt Simonia, & alia nefanda crimina corrigerentur. de iisdem quoque Theodebertum, atque Theodoricum Francorum Reges admonuit. Has autem litteras perferendas dedit Cyriaco sui Monasterij Abbati, quem Synodo ab eisdem celebrandæ interesse præcepit.

C Porro eundem Cyriacum etiam Gregorius transire voluit in Hispanias, vt vbi ipse præsens esse non posset, per suos adesset, quem & commendauit Claudio uiro illustri, de quo honorificentissima habetur mentio apud Isidorum, nec minus apud ipsum Gregorium, in Epistola ad eum. ^f

CONCILIVM BARCINONENSE hoc anno in Hispania celebratur, Era 637. anno 14. Reccaredi Regis, cuius quatuor cū extent Canones, duo aduersus simoniacū scelus sanciti esse noscuntur; tertius vero aduersus Laicorū ordinationes, non seruato Canonico tēpore, de quibus iisdem admonuerat Gallicanos episcopos, vt eodem Cyriaco autore celebratū esse videatur. Quartus deniq; aduersus eos, qui post votū cōtinētis, ad terrena cōnubia trāsirent; & feminas, quæ a pudicitia violatore se nollēt separare, vt ab omniū Catholicorū communione sint separati, cum audire potuisset Virgiliū Arelatensem Episcopum Galliarum Primatem, & Syagrium Augustodunensem obiurgatos a S. Gregorio ^g quod huiusmodi quoddam facinus inultum reliquissent.

D Hoc ipso anno Rex Hispania religiofissimus Reccaredus delectos pios viros Abates Romanos misit cum muneribus ad limina Apostolorum, de quo illum S. Gregorius commendat, & pia illi munuscula mittit. ^h *Clauem, inquit, a sacratissimo B. Petri Apostoli corpore vobis pro eius benedictione transmisiimus, in qua inest ferrum de cathenis eius inclusum; crucem quoque in qua lignum Dominica crucis & capilli B. Io. Baptiste.* Dedit præterea eodem tempore litteras S. Gregorius ad Sanctum Leandrum Hispanensem Episcopum, & ipsum podagra laborantem, mittens ei pallium. ⁱ Eodem tempore datis ad Italicam Patriciam litteris, docet grauem morbum infestasse Vrbe: cum & Africam pariter morbo vastari nunciatum est, necnon Orientem, & de se ipso, inquit, *Peccatis meis exigentibus, ecce iam undecim menses sunt, quod valde raram est, si de lecto surgere aliquando potuero, tantis enim podagra, tantisque molestiarum doloribus premor, vt vita mea mihi grauissima pœna sit,* &c. perseverasse adhuc ægritudinem per biennium ipse testatur ad Eulogium Episcopum Alexandrinum, anno sequenti. ^k *Ecce enim, inquit, iam biennium pene expletur, quo lectulo teneor, tantisque podagra doloribus affligor, vt vix in diebus festis usque ad horarum intervallum surgere valeam, Missarumque solemnia celebrare: mox autem cum graui compellor dolore decumbere vt cruciatum meum possim interrumpente gemitu tolerare,* &c. atque ita ægrotus vsque ad obitum perseverauit. ^l

E De lue, quæ Africanam vastabat Ecclesiam, cuius nec Italia immunis erat, scribit S. Gregorius in epistola ad Dominicum Carthaginensem ^m Episcopum, quem & monet;

a 12. li. ep.
7. Ind. 7.

Imagine
quomodo s
adorandæ
docet Gre.
b lib. 6. ep.
111. Ind. 2.
edit. Rom.

c lib. 7. ep.
64. Ind. 2.
edit. Rom.
d lib. 7. ep.
111. 112.
113. 114.
Ind. 2. edit.
Rom.

e 115. 116.
f lib. 7. ep.
125. ind. 2.
Rom. edit.

g lib. 7. ep.
120. Ind. 2.
edit. Rom.
h lib. 7. ep.
26. Ind. 2.

i lib. 7. ep.
125. Ind. 2.
edit. Rom.

k lib. 7. ep.
127. Ind. 2.
ed. Rom.

Greg. diu
podagra la-
borat.

l lib. 8. ep.
35. Ind. 3.
m lib. 8. ep.
41. Ind. 3.

quomodo se gerere debeat, eiusmodi luis tempore, non quidem, vt sibi consulens de-
ferat gregem, sed vt pro eo vitam exponat, precibus, & verbi Dei prædicationi insi-
stendo.

Christi Ann.

Gregorij Pap.

Mauritij Imp.

Indict. 3.

600.

II.

15.

Scilicet Istriam
vastant.

a lib. 8. ep.

3. c. ind. 3.

b lib. 4. c. 14

c. Cap. 12.

Auari Venetiam

provinciam inua-

dunt.

Prodentem

feminam. For-

rum Iul. Rex

Auarum pun-

nit.

Commentum

Virginum

Longobard.

ad tuendam

castitatem.

Greg. uatic.

natur de futu-

ris calamita-

trib.

d Miscella

an. 15. Mau.

e li. 12. ep. 2

3. & 8.

Sacrilegium

punitur in

Iohdelli.

fl. 18. c. 28.

& 29.

Auari auro

uertuntur ad

sua.

g. li. 18. c. 28

& 29.

h. li. 8. ep. 33

& 42. ind. 3.

Sclauum Istriam deprædantur, & per eam intrant in Italiam. Gregorius a epist. ad
Maximum Salonitanum Episcopum, & Paulus Diaconus. b Chaianus c Rex
Auarum Venetiam provinciam inuadens, Foro Iulij, Romilda relicta Agilulphi Du-
cis, qui in eo bello perierat, spe coniugij eiusdem Auarum Regis, illud prodente, po-
tatur, & incendit, & impudicam Romildam, palo in medio campo configi iubet. digno
eius impudicitæ præmio. ab Auaris intactæ castitatem conseruarunt ipsius Romildæ
filia, castitatis amore incensæ, foetore, artificio quodam contracto, putantibus illis
omnes feminas Longobardas putidas esse, & per diuersas regiones venundatæ, iuxta
nobilitatem suam, dignis sunt nuptijs potitæ, nam vna dicitur Alemannorum Regi,
alia vero Baiuoriorum Principi nupsisse. Deploratis eadem epistola ad Maximū, Ita-
liæ calamitatibus, foris a gentibus, intus a ministris Imperatoris, subdit Gregorius,
vaticinans de futuris temporibus, nimium verus vates. *Sed nolite*, inquit, *de talibus*
omnimodo contristari, quia, qui post nos vixerint, deteriora tempora uidebunt, ita ut in
comparatione sui temporis, felices nos existiment dies habuisse, nimirum ob hæreticos,
sub hæreticis Imperatoribus, dominantes, & Romanos ipsos Pontifices captiuos ad-
ducentes: denique ob exortum nefandissimæ sectæ Maumeticæ, & ob Sarracenos ubi-
que fere grassantes, & dominantes. Ad finem Epistolæ, de conuersione hæreticorum
curanda idem scribit S. Gregorius accersens eos Romam, spondensque illis omnem
securitatem veniendi & abeundi. De Iuliano Scribone ministro Imp. peius, quam ho-
stes Italiam vexante, de quo S. Gregorius supra dicta Epistola, Theophanes habet
ipsum a populo tum fuisse ab vrbe pulsum, quod Episcopum CP. num violenter ab
Ecclesia abduxerat; cum Scilauini contra CP. Ciuitatem progressuri essent.

His quoque temporibus excursantibus barbaris per Illyricum atque Dalmatiam;
ab Epidauri Episcopo corpus S. Donati translatum fuit in Corcyrum Insulam, col-
locatumque in Castro Cassiopi dicto. Extant de his plures. Sancti Gregorij e E-
pistola.

Chaianus Rex Auarum, hoc anno, tertio ante obitum Mauritij, inferiorem Pan-
noniam inuadens, & vastans, Driziparæ S. Alexandri martyris Ecclesiam incendit, se-
pulcrum ipsius argento tectum spoliat, & iniurijs corpus martyris afficit; magno in-
cussio CP. vis timore, vt consilium caperent deserta. Europa in Asiam; Chalcedonem
comigrandi. Deus autem vltus iniuriam martyris Alexandri, peitlentia in Barbaros
immisit, uno die septem Chaiani filios per frem, & inguinariam passionem, extin-
xit Niceph. t & alij.

Mauritius Legatione missa cum muneribus, Chaianum placare tentat, & capti-
uos redimendos offerent; per vnum numisma in singula capita, ac minoris etiam,
persolvere illud negligit, ex quo ira incensus Chaianus, omnes occidit, & pactis in-
ducijs, quinquaginta millium aureorum per solutione, ad propria redit, quam cædem
vltus est Deus in Mauritio occidi eos passo, non redimendo, de quo suo loco, ex Theo-
phone, in Miscella. 33

Exercitus legatos mittit, suū ipsius Ducē, & alios; inter quos Phocas liberius Im-
peratorem allocutus, a quodam patriciorum alapa percussus est, & barba euulsa, vn-
de occasio Phocæ noua tentandi oblata.

Eodem anno cum Eulogius Patriarcha Alexandrinus, Romam ad S. Gregorium
misisset de more cognoscendum atque probandum commentarium suum aduersus
Agnoitas hæreticos scriptum; ipse Gregorius eundem cognitum Catholicum lau-
dauit. h.

A Mortuo Constantio Episcopo Mediolanensi, populū, & Clerum hortatur Gregorius ad legitimam successoris electionem: ^a nulla habita ratione Agilulphi, qui illis significauerat velle se nominare Episcopum, *Nā nos in hominem, inquit, qui non a Catholicis et maxime a Longobardis eligitur, nulla praeberemus ratione consensum*, atque ita electus est Deus dedit Diaconus, praeterito, quem Rex nominauerat.

a lib. 8. ep. 65. Ind. 3.

Porro ex Annalibus Mediolanensibus proditur, Gregorium concessisse Mediolanensibus vt deficientibus Regibus Longobardis, eius ciuitatis Antistes, (quibus esset) coacto Concilio episcoporum, eligeret Regem, quem vellet. ^b

b Sigon. de Reg. Ital. ann. 601.

B Plures alias hoc anno Gregorius scripsit epistolas diuersis ex occasionibus, quibus vigilantissimum eius probatur studium in publicis, & priuatis rebus, ^c Mittitur hoc anno in Italiam ad Praefecturam Vrbanam administrandam Leontius Exconsul, qui cum adhuc in Sicilia esset, rededit in ordinem Libertinum, virum clarissimum ex Praefecto, voluntate Imp. casumq; bonis spoliavit: quem idem Gregorius curā commendasset, Leontius Acta ipsius ad eum mitit, ut manifeste cognosceret, quam meruisset ille latam in se damnationis sententiam. Verum rescribens ad Leontium Gregorius ea ex parte ipsum redarguit, quod virum liberum cadere ^d minime debuisset. Perseuerabat adhuc antiquae legis vltus; ne homo liber subderetur flagellis. Legenda plane epist. seuerioribus Iudicibus.

c lib. 8. ep. 7. 9. 11. 21. 23. 29. 37. 50. 53. 54. 55. 56. 275 8. 59 Ind. 13. d li. 8. ep. 51 Ind. 3.

Hunc Libertinum eodem tempore priuatum Praefectura prouincię, libertate, nobilitate, atque diuitijs, consolatorijs conuenit, atque elemosynis fouit, breuem ad eū scribens epistolam. ^e

e ep. 3. li. 8 Ind. 3.

C Guidiscalum quoque Ducem Campaniæ in Monasterium & Abbatem, cuius Monachus ad hostes fugerat, praeterius fasque cōsurgentem, data ad eum ^f epistola, cohibere conatus est. Sed & Clementinam Patriciam potentissimam feminam, plus satis odio indulgentem, atque patreñe commonuit. ^g

f li. 8. ep. 12. Ind. 3. g li. 8. ep. 16. Ind. 3.

Septimum Sæculum.

Christi Ann.

Gregorij Pap.

Mauritij Imp.

Indictione

601.

12.

16.

4.

D Maximiano, ex Arabia Episcopo, per Candidum Abbatem, reliquias a Gregorio expetenti, rescribens, ^h mittit & suum exponit statum, plane miserimum (adeo ut, *invere, inquit, mihi poena sit, et mortem desideranter expetere, quam gemitibus meis solam credo posse esse remedium*. De eodem suo statu extant repetite querelæ in litteris ⁱ ad Rusticianam patriciam degentem CP. li ipsi Gregorio sanguine iunctam; ex quibus intelligitur, cuius habitudinis corporis ipse Gregorius fuit, dum eandem eodem podagrae morbo laborantē consolatur. *Me enim quæ, qualis fuerim noster, ita amarundo animi, & assidua exacerbatio, atque praeter hoc, podagra molestia affecit, ut corpus meum, tanquam in sepultura, ita siccatum sit. vnde sit, ut iam de lectulo raro surgere valeam. si ergo mei molem corporis in tantā ariditate podagrae idolor redegit, quid de vestro corpore sentiam, quod nimis siccum ante dolores fuit? Miserat ista oblationes ad Basilicam Apostoli Petri, vela scilicet super eius uenerandum Sepulcrum poneada, quæ cum Litanis ad B. Petri Ecclesiam deferenda essent (quod ideo) (inquit B. Gregorius) *minime factum est, quia cum nuncius me grauitate aegrotantem inuenissent, ante vela, quam litteras suscepimus. Tamen praedictus vir, inquit, cum omni familia domus uestra hoc fecit, quod nos cum Clero facere noluimus, et velle praesente omni Clero suscepta, atque illic suspensa sunt. Miserat eadem, & elemosinam ad Monasterium S. Andree ab ipso Gregorio Romæ constructum, de quo etiam Monasterio, mira quaedam, quæ iisdem temporibus acciderunt enarrat. Perseuerasse autem etiam vsque ad sua tempora, vt miracula ingentiam eodem loco Deus operaretur,**

h lib. 9. ep. 27. Ind. 14.

i li. 9. ep. 38. Ind. 4.

Oblationes cū Litanis ad S. Petrū deferébantur

Ioannes Diaconus testatur, qui nonnulla ex his scribit.

Cum autem adeo Gregorius laboraret corporis morbis, nihil tamen remisit curæ Pastoralis, in omnibus vigilans, & laborans. Hoc namque anno collegit Synodum Episcoporum viginti, & præsentibus presbyteris atque Diaconis Cardinalibus, pro Monachis quos sciebat sæpius ab Episcopis molestias pati, Decretum, quod constitutum appellant, edidit, quod non extat quidem, inter scripta ipsius, sed repertum in Vaticana Bibliotheca, auctor Annalium primus in lucem protulit, dignum plane quod legatur.

Soror Imp. de errorib. contra fidem in simulata. a li. 9. ep. 39 Ind. 4.

Accidit, vt Theotista soror Imperatoris de quatuor quibusdam in fide erroribus, in suspensionem veniret. de quare, cum audisset Gregorius, eam graui moerore affectam, consolatur de detractionibus non curandis differens: Quia vero etiam cum ipse ageret CP. li audisset aliquos de iisdem erroribus calumniose accusatos, inde accidit, vt & ipsam calumniam de his pati putaret, vel credere id fortasse diffimularet, vt eam ad poenitentiam, absque opprobrio, perduceret. magna igitur, & prudenti cautione damnat, & confutat errores; & errantes vel errores in simulatos, immunes seruat. Ipsam tamen secreto eos errores abiurare, atque iuramento se purgare, & offensis satisfacere debere, suadet Priores, inquit, *eorum sponte uobis secreto uocandi sunt, atque ipsis ratio reddenda, & peruersa quadam capitula, qua tenere uos existimant coram ipsis anathematizanda. quod si etiam, ut dicitur, dari a uobis anathema fidei suspicatur, etiam iureiurando firmandum est, uos nunquam eadem capitula tenere, nunquam tenuisse. Nec uobis indignum uideatur, tali eis modo satisfacere, nec de Imperiali genere sit contra eos aliquod in mente uestra fastidium.*, omnes etenim fratres sumus docet autem non dedignari debere quoslibet potentes rationem de se

Cōtemp- tores excom- municationis Christiani non sunt. b li. 9. ep. 40 Ind. 4. c li. 9. ep. 48 49. 50. Ind. 4.

petentibus reddere; quod exemplis, & rationibus probat; & in contemptores excommunicationis inuehitur, negans eos esse Christianos. Defuncto Amos Ierosolymorum Episcopo, subrogatus est Esichius, qui missa de more, professione suæ fidei Catholica, a Gregorio probatus, & laudatus b est. Quoniam autem Simoniaca pestis per omnem fere Christianum orbem inualuerat; eum monet, vt studiose eam sanare curet; quod ipsum supra monuerat Gallicanos Episcopos, & Reges ipsos, ac Reginam Brunichildem: & hoc ipso anno id repetit, instantius uirgens. c

d li. 9. ep. 64 Ind. 4. Quanta moderatio Gregorij cum Principibus e lib. 1. c. 28

Audoenus Episcopus Rothomagensis in uita S. Eligij, de eadem simonia uigente sub Brunichilde, sic habet. *Illis diebus immaniter simoniaca heresis pullulabat in Urbibus, & in cunctis finibus regni Francorum, maximeque a temporibus Brunichildis, infelicissima Regina, usque ad tempora Dageberti Regis, uiolabat hoc contagium fidem Catholicam.* Rursum uero; quod; & præter simoniacam labem, prauis moribus ubi que Galliarum sacerdotes infecerant, omnisque, ipsis regnantibus, uitij disciplina ecclesiastica conticesceret, instat iterum S. Gregorius uehementius in clamans, & eandem Brunichildem appellans, vt malorum omnium fontem. d in qua ad eam epistola, postquam ostendit non esse ex ijs qui deberent, qui tantam corruptelam tollere studeat, scripta ad nos uestra inquit discurrant, vt personam (si præcipitis) cum uestræ auctoritatis assensu transmittamus; quæ, una cum alijs sacerdotibus, hæc & subtiliter querere, & secundum Deum, debeat emendare. cogitasse nanquam Greg. ad eos mittere Augustinum Anglorum Episcopum, ipsæ epistolæ quæ extant apud Bedam e fidem faciunt. interminatur quoque, nisi prouideat, mala, quæ post secuta sunt. Quæ absens Gregorius, eadem præsens S. Columbanus interminans, redarguebat.

f Beda lib. 1 c. 29. g li. 9. ep. 53 54. 55. 56. h li. 9. ep. 49 50. 52. i li. 9. ep. 59. Ind. 4.

Augustinus ab Arelatensi Episcopo ordinatus Anglorum Episcopus, reuersus in Angliam, legatos Petrum, & Laurentium Romam ad B. Gregorium mittit, vt nouas operas, in subsidium conuersionis Anglorum mitteret: qui non modo cooperatores, sed & uniuersa, quæ ad cultum erant, & ministerium Ecclesiæ necessaria, uasa uidelicet sacra, & uestimenta altarium, ornamentaque ecclesiarum, & sacerdotalia, vel clericalia indumenta, sanctorum etiam Apostolorum, & Martyrum reliquias, nec non codices plurimos transmisit, commendans eos Francorum Regibus, & Episcopis. h Ad ipsum quoque Augustinum Episcopum Anglorum gratulans scribit i mon-

A nensque vt, quando Deus per eum magna miracula ostendit, de eodem dono coelesti, & timendo gaudeat, & gaudendo pertimescat, &c. scripsit pariter ad Adilbertum Regem, & ad Reginam^a Aldibergam. Quod autem in litteris ad Regem datis inuenerat, vt Idolorum templa destrueret, re accuratius considerata, correxit scribens ad Mellitum Abbatem, ^b vt potius aqua benedicta aspergerentur, & reliquijs sanctorum sanctificarentur, & ad pium, & Christianum cultum transferrentur: *Vt dum gens, ipsa, inquit, eadem sana sua non videt destrui de corde errorem deponat, & Deū verum cognoscens, & adorans ad loca qua consuevit, familiarius concurrat*, monet quoque alios gentilitios ritus ad pietatem conuertendos, vt quod faciebant cædendis bobus, in obsequium Dæmonum, faciant iam in solemnitatibus Dedicationis, vel Natalitijs sanctorum Martyrum Christiana agitando conuiuia. Per eosdem ipsos legatos Augustinus Gregorium cōsultuit de nonnullis ad Episcopale officium pertinentibus, ad quas singulas consultationes respondens, Decretalem epistolam scripsit, quæ ad hunc ipsum annum referenda est, quantumuis extremo loco epistolarum eius sit posita, etiam Bedæ testificatione. ^c Misi illi quoque pallium, & Metropolitanum illum ¹². Episcoporum constituit Londoniensem Episcopum, qui ordinaret Metropolitanum quoque Eboracensem, totidem Episcoporum, illi quidem subiectum, minime vero suis successoribus; & prærogatiua honoris ex eis potiretur, qui prior fuisset ordinatus. extat epistola apud Bedam. ^d

Respondet, ^e & hoc anno ad consulta Hibernorum; an Nestoriani essent denuo baptizandi redeuntes ad Ecclesiam; ex antiquo ecclesiæ instituto minime esse baptizandos, sed tantum aut vnctione chrisimatis, aut impositione manus, aut sola fidei professione ad ecclesiam reuocandos, qui in fide Trinitatis essent baptizati; differre autem in ritibus Orientalem ab Occidentali ecclesiæ; dum ista, per manuum impositionem, recipere in ecclesiæ pœnitentes consueuerit: Orientales vero eosdem per chrisimatis vnctionem. Per rectæ igitur fidei professionem, seruatis eis proprijs ordinibus, Nestorianos recipiendos monet.

C Ad auertendos Barbaros Occidentalibus oris imminentes Italiæ, atque Siciliæ, Episcopos Siciliæ circulari epistola hortatur, s vt litaniam quarta, & sexta feria inexcusabiliter indicant, & a peruersa vita populos abducere studeant. probauit preces Deus, nec Sclauinorum irruptionem passa est Italia, aut Sicilia. Ægrotus ipse Gregorius, quam ægrotantibus studiose consuluerit, indicat epistola ad Marinianum Episcopum Rauennatem g vomitu sanguinis laborantem, cui, post biennium melius habentis, cum ante mandasset ieiunio abstinere, & quinquies tantum in magnis solennitatibus permisisset; semel aut bis in hebdomada ieiunare permittit. ^h

D Venantium Patricium, ex monachum, quem primo anno Pontificatus reuocare ad Monasterium tentauerat, hoc anno periculose ad mortem ægrotantem, accuratè commendat Episcopo Syracusano, vt saltem in eo articulo respiscat, eidem commendat clarissimas feminas, eius filias, Antoniam atque Barbaram, easdemque nepres Rusticianæ S. Gregorij propinquæ ⁱ ad quas post, defuncto parente scribit, vt quod habebant in animo, expleant, & ad limina Apostolorum venire festinent, earum præsentiam sibi gratissimam ^k fore.

Quod aut ad publica negotia spectat, hoc eodem anno Gregorius ROMÆ CONCILIVM habuit, in quo, inter alia damnatus est Andreas Græcus, sub Monachali habitu inclusus degens apud ecclesiam sancti Pauli, detectus impostor atque falsarius; de quo idem Gregorius ad Eusebium Thessalonicensem Episcopum, ^l scribit ipsum falsasse epistolam eius, & sermones aliquot græce scriptos sub suo, idest Gregorij euulgasse, quem haud dubium grauius multa tum esse, vt eodem hoc anno Hilarium Subdiaconum, qui calumniatus fuerat Io. Diaconum; (de quo scribit ad Anthemiū) priuatum Subdiaconatus officio, & verberibus publice castigatum, in exilium deportandum, ^m *vt vnus vana, inquit, multorum possit esse correctio*. In eodem Concilio Probo Abbati data est facultas testandi de ijs bonis, quæ ante Monasticum habitum suscepta, habebat. Extant acta publica, ⁿ hac temporis consignatione: Imperantibus Domino Mauritio, & Tiberio AA. anno Incarnat. Dominicæ sxcntē-

a li. 9. ep. 59
60. Ind. 4.
b li. 9. ep. 71
& apud Bedam lib. 1. hist. c. 30.

c lib. 1. c. 27
hist. Angl.

d 1. hist. c. 29
eli. 9. ep. 61
Ind. 4.
Hæretici ad ecclesiam quomodo recipiendi.

Orientalis ecclesia dissecta ab Occiden. in reconciliandis hæreticis.

f li. 9. ep. 45
Ind. 4.
g li. 9. ep. 28
Ind. 4.
h lib. 1. ep. 34. Ind. 6.

i li. 1. ep. 31.
Ind. 4.
k li. 9. ep. 75
ind. 4.

l li. 9. ep. 69.
Ind. 4.

m lib. 9. ep. 66. Ind. 4.

n li. 9. ep. 22
Ind. 4.

simo primo: eodemque Domno vndecies Consule, sub die 3. Non. Octobr. præsidente Beatissimo, & Apostolico Papa Gregorio, &c.

Hoc anno, quinto Regum Francorum, Theodeberti, atque Theodorici fratrum, conflato inter eos, & Clotarium filium Regis Chilperici, hæredem vero Guntherami, ciuili bello, magna facta vtrinque cæde, victoria fratribus cessit, fugente Clotario. In qua pugna (inquit Aimoinus) Angelus Domini astans euaginatam visus est tenuisse gladium.

a lib. 3. c. 87
88.

Christi Ann.
602.

Gregorij Pap.
13.

Mauritij Imp.
17.

Indict. 5.

Absolute pacis tempore inita inter Romanos, & Longobardos, rursum vtrinque certatum est, victis tamen Romanis, ab Ariulpho Spoleti Duce, qui & hoc ipso anno mortuus est. Paulus Diaconus qui mirum quid refert, de Sabino Martyre viso pugnare pro Duce, & agnito ex pictura, quam in eius Basilica post ei videre contigit.

b lib. 4. c. 5.

Tergestinus Episcopus Schismaticus, frustra eum Seuero Gradense Schismaticorum capite (Aquileia diruta, & incensa, Gradum Sede translata) qua blanditijs tentante, qua atrocibus minis, & persecutionibus retrahente sponte ad ecclesiam redit. extat ad eundem Episcopum S. Gregorij epistola ad vnitatem Catholicam prouocantis: formula fidei professionis, a quam facere solent ad ecclesiam redeuntes, habes apud eundem S. Greg. lib. 10. Registri. Quod autem in professione ex Catholicæ vnitatis, nulla penitus mentio habetur de fidei dogmatibus, quarum causa conflatum est schisma; vt non nisi eorum confessione facta, esset quis in ecclesiam admit tendus: desiderari videtur in ea, pars illa professionis, qua V. Synodus asseritur, & comprobatur, quam ex tenebris antiquitatis erutam, hic, suo loco, reddendam putamus.

c lib. 10. ep.
36. Ind. 5.
edit. Rom.
d lib. 10. ep.
30. Ind. 5.
edit. Rom.

Fateor me, sicut S. Euangelij quattuor libros, sic 4. Concilia recipere, & venerari; Nicanum scilicet, in quo peruersum Arii dogma destruitur; CP. num quoque, in quo E nomy, & Macedonij error conuincitur; Ephesinum etiam primum, in quo Nestorij impietas indicatur; Chalcedonense, in quo Eutychis Dioscorique prauis ad reprobatum, tota deuotione complector, integerrima approbatione custodio; quia in his, velut in quadra- to lapide sancta fidei structura consurgit, & cuiuslibet vitæ atque actionis existit. Quis- quis eorum soluitatem non tenet, etiam si lapis esse cernitur, tamè extra adificium iacet. Quintum quoque Concilium pariter veneror, in quo epistola qua Iba dicitur, erroris plena reprobatum: Theodorus personam mediatoris Dei, & hominum in duabus subsi- stentis separans, ad impietatis perfidiam cecidisse conuincitur: scripta quoque Theodore- ri, per qua B. Cyrilli fides reprehenditur ausu dementia reprobatam refutantur. Cuncta vero que præfata Concilia respiciunt, res suo; que venerantur, amplector; quia dum uni- uersali sunt consensu constituta, se, & non illa, destruit, quisquis presumit aut soluere, que religari, aut ligare qua soluerunt. Quisquis ergo aliquid sapit anathema sit. Quis- quis ergo prædictarum Synodorum fidem tenet, pace ei sit a Deo Patre, per Iesum Chri- stum filium eius, qui cum eo vinit, & regnat consubstantialiter Deus, in vniuersitate spiritus sancti, per omnia secula seculorum. Amen. Explicit.

C

D

Eodem tempore, Eutychni, Monophysitæ dicti, hæretici Ægyptij, ad Catholi- cam fidem conuersi, in Siciliam primum, inde Romam ad Apostolorum limina ve- niunt, quos Gregorius redeuntes Eulogio Alexandrino Episcopo commendat, ne ab alijs hæreticis persecutionem paterentur.

E

Clementium Primatem Prouinciæ Byzacenæ diu ante grauiorum criminum nomi- ne ad Sedem Apostolicam delatum; Concilio prouinciæ mandat iudicandum. epistola ad Episcopos eius Prouinciæ. f

Donadem Diaconum a suo Episcopo damnatum, & Sedem Apostolicam appel- lantem, mandata Primatem cum Concilio iudicandum; & vt etiam Paulinum Regen-

e lib. 10. ep.
54. Ind. 5.
edit. Rom.
f lib. 10. ep.
35. edit. Ro.
g lib. 10. ep. 8
Ind. 5. edit.
Rom. & 35.

A sem Episcopum, Simoniacæ labis in conferendis ordinibus, accusatum: a ac denique Paulum Diacini Episcopum, de corporali peccato delatum, Ioanni Episcopo primæ Justinianæ, vices suas agente, delegat iudicandum: quem damnatum & ab episcopatu depositum, dato successore, quod idem vi militum irrupisset in Ecclesiam, bona dissipasset, & successorem pene ad mortem trucidasset, S. Gregorius iussit retrudi in Monasterium ad perpetuam pœnitentiam, vsque ad obitum, cõmunionem corporis, & sanguinis Domini priuatum.

Inter multiplices negotiorum labores & afflictiones, curâ suscepit hoc anno Gregorius instaurandi tecta vtriusque Basilicæ Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, mandans prægrandes trabes incidendas atque ad mare deferendas, quo, nauigio Romam deferri possint ex Brutorum prouincia, non vero Britannorum, vt perperam legitur in eius Epistolis. b Ex quadam occasione recenset S. Gregor. suas lucubrationes hoc anno, & suâ profert iudiciû de suis scriptis, Epistola ad Ioannem subdiaconû Rauennatem. c Commentarios suos in Iob ait non esse opus populare & rudibus auditoribus impedimētum magis, quam prouectum generare: commenta vero psalmsorum mentes secularium ad bonos mores præcipue informare; & pro sua ingenti animi demissione, subdit, Neque enim volo, dum in hac carne sum, si qua me dixisse contigit, ea facile hominibus innotescere. Et mox, ægre se accepisse ait, quod Regulam Pastoralis petenti Imperatori Sabinianus Apocrifarius dedisset; & quod Anastasius Antiochenus in Græcam linguam translulisset *et sicut, inquit, mihi scriptum est, ei valde placuit, sed mihi valde displicuit, ut qui meliora habent, in minimis occupentur, &c.*

C Quod autem ad rerum Orientalium statum pertinet, accidit vt Imperator Mauritius iuberet exercitum, traiecto litro, ibi hyemare, ex quo in seditionem versus, Phocam Centurionem, audacem hominem, acclamat, & salutat Imperatorem; quo audito, Mauritius, & hostem aduentare sentiens, cum vxore & liberis nauem conscendit. Sed tempestate repulsus, vix periculum euasit. Aduētanti Phocæ, occurrunt Cyriacus Patriarcha, & Senatus, illeque ex more confessionem Catholicam fidei, & promissionem, Ecclesiam a dissensionibus conseruandi immunem, exigit, Coronato autem & ex more spectacula agenti Phocæ, a populo tumultuante Mauritius inelamatur, qua non expectata voce percussus Phocas, Mauritium, adduci iubet, & ante eius oculos, quinque masculos filios necari; (Theodosio iam coronato, ad Persarum Regem auxilij causa dimisso, neci subtracto,) ac ipsum denique Mauritium occidi, cum illud Dauidicum pronunciaffet, Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum, quorum capita iuxta tribunal vsque ad factorem permansere. Occisi sunt & aliquot Proceres, atque hæc contigisse per indictionē sextam mense Nouembri, anno de cimo septimo, per tres menses ab Augusto inchoato, Acta publica testantur, apud Gregorium d & colligitur ex Euagriõ, e accurate annos explorante, cum plerique alij falso illi viginti annos tribuerint. Theophilanes, Cædrenus, Nicephorus, alij hos secuti, Præuidit & prædixit eius miserabilem necem Theodorus Siceota Anastasiopolitanus Episcopus f & plures alia traduntur prædictiones.

D Mauritius Imperator vt fidei Catholicæ studiosus a S. Gregorio prædicatur, g & vt pius a Niæphoro celebratur, h veruntamen longius prolapsus est, multa aduersus Ecclesiasticam libertatem sanciendo; sanctum Pontificem Gregorium minus reuenter habendo; crudelius permittendo, tot captiuorum millia a Barbaro Rege trucidari, quæ non magna pecunia redimi potuerunt; oppressione Reipublicæ, per rapaces magistratus siue inscio ipso, quod crimine non caret, siue dissimulante, quibus factû videtur, vt tam acerbas Deus ab eo pœnas expeteret; sed bene cecidit, quod agnitis culpis, & promeritis pœnis, expetierit potius in hac vita eas luere, cum misericordia, quam in altera, vbi durior exercetur iustitia.

a lib. 10. ep. 35. Ind. 5.

S. Greg. recenset sua scripta. b lib. 10. ep. 24. 25. 26. Paulus Diacon. li. 4. c. 6. c lib. 10. ep. 22. Ind. 5. Humilitas Gregor.

Mauritius cû filijs trucidatur.

d lib. 11. c. 1. e li. 5. c. 23. lib. 18. c. 40. & 41. f In vita apud Sur. 22. Aprilis. g lib. 9. ep. 48. Ind. 4. h lib. 18. capit. 42.

Christi Ann.

603.

Gregor. Pap.

14.

Phoca Imp.

I.

Indictione.

6.

Hoc anno, quo inchoatur 14. Gregorij annus, regnantium Augustorum imaginibus Romam, de more, allatis, Phocæ & Leontizæ A. A. menſe Aprili, acclamatum eſt illis ab omni Clero & Senatu, in Lateranis, in Baſilica Iulij: Exaudi Chriſte: Phocæ A. & Leontizæ A. vita, ac poſt reponi eas iuſſit Beatiffimus & Apoſtolicus Papa in oratorio S. Cæſarij Martyris, intra Palatium. Acta apud Gregor. a Miſſiſe Phocam Imperatorem de more fidei ſuæ profeſſionem Catholicam ad Romanum Pontificem par eſt credere. Porro S. Gregorius ſimal ac nuncium accepit de eius in Imperium euectione, gratulatus eſt ei epiftoſa,^b qua ſatis agnoſcitur deploratiſſimus ſtatus Romani Imperij, ſub Mauritio, & quantam ſpem concepiſſet de Phoca Gregorius rerum meliorum. Conquerenti nouo Imperatori quod nullum inuenerit CP^{li} ex more reſidentem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Apocriſarium, excuſat Gregorius,^c ob temporis iniquitatem, cuius cauſa, poſt deſunctum in ea muneris functione, poſt Sabinianum, Anatolium, nullus inuentus eſſet, qui eiufmodi prouinciam ſubire uellet: ac Bonifacium deſenſorem, ſibi vita, fide, ac moribus approbatum, & eius pietatis veſtigijs aptum iudicatum, Diaconum creatum, ſe ſub celeritate tranſmittere. In ea ipſius Gregorij Epiftoſa, hæc inter cætera. *Qualiter enim quotidianis gladijs & quantis Longobardorum incurſionibus ecce iam per 35. annorum longiudinem premmur, nullis explere uocibus ſuggeſtionis ualemus.* Per eundem Bonifaciū Apocriſarium ſcribit Gregorius ad Cyriacum pacificas litteras, hortans eum ad ſuperbum vniuerſalis nomen deponendum.

Phocas A. vt aſpectu, ita moribus deformis, & truculentus deſcribitur a Cedreno, nec abſimilis vxor eius Leontia, quorum ætate, inquit idem, omne genus malorum in Romanum Imperium exundauit. eius diligentia, Theodoſius Mauritij filius, a Coſrhom Perſarum Rege, auxilij cauſa ad eum miſſus, in reditu captus, obruncatur, alijs quoque primoribus ad necem conquiſitis. Ad eundem, poſt, Coſrhom Perſarum Regem, Phocas legationem, pro more miſit, de ſua in Imperium euectione, ille uero necem Mauritio illatam ulturus, bellum illi mouet, quo tandem Syria, Palaſtina, Phœnice, Armenia, Cappadocia ſubactæ, atque adeo Chalcedonem uſque CP.^{li} oppoſitam Perſæ aduenere. Ex altera uero parte Auares Europam percurrentes, magnis cædibus factis deuaſta nt. hæc Nicephorus.^d

Interim Longobardis cuncta vaſtantibus, in quanto mærore degeret Gregorius, Epiftoſis ad Eulogium Alexandrinum Epifcopum^e & ad Ruſticianam^f Patriciã declarat *ut ſola mihi, inquit, conſolatio ſit, mortis expectatio.* Quod autem laborare oculis Eulogium audiſſet, *Transmittimus, inquit, citata epiftoſa, Crucem paruulam in qua de catenis amatorũ veſtrorũ Sanctorũ Petri & Pauli Apoſtorũ inſerta eſt benedictio, qua oculis veſtris aſſidue ſupponatur; quia multa per eandem benedictionem fieri miracula conſueuerunt.* Brunichildis Regina & Theodericus eius Nepos, Rex Francorum, legatione miſſa ad S. Gregoriũ, petunt priuilegia dari Eccleſiæ S. Martini a ſe erectæ, in ſuburbano Agaunẽſi, & Monafterio ancillarum Dei, & Xenodochio a ſe in eadem ciuitate conſtructo. extat impetratum priuilegium:^h cuius particula aduerſus Reges & Magiſtratus & Epifcopos tentantes illud infringere, apponere liber, ad indicandam ſupremã auctoritatẽ Sedis Apoſtolicæ (*Si quis uero Regum, inquit, Sacerdotum, Iudicum, perſonarumque ſecularium hanc conſtitutionis noſtræ paginam agnoſcens, contra eam uenire tentauerit, poteſtatis honorisque ſui dignitate careat, remque ſe diuino iudicio exiſtere, de perpetrata iniquitate, cognoscat. & niſi ea qua ab illo male ablata ſunt, reſtituerit, uel digna penitentia illicite acta deſtulerit, a ſacraſſimo corpore, ac ſanguine Dei & Domini noſtri Redemptoris Ieſu Chriſti alienus fiat, atque in æterno examine diſticta uoluntati ſubiaceat &c.*

De miſſo quoque Menna Epifcopo Toletano a Sede Apoſtolica iudicando, reſcri-

bit,

a lib. 11. ca. pit. 1.

b lib. 11. ep. 38. Ind. 6. edit. Rom. c lib. 11. ep. 45. Ind. 6. edit. Rom.

d libr. 18. ca. 43.

e lib. 11. ep. 49. Ind. 6. edit. Rom. f lib. 11. ep. 26. ed. Re.

g Armon. lib. 4. cap. 1. iu ſin. h libr. 1. ep. 10. Ind. 6. Priuilegiũ Apoſtolicum.

A bit, innocentem in iudicio repertum, & ad Sanctissimum Corpus B. Petri Apostoli, sub iure intrando, satisficientem, absolutum se remittere.

Requisitus etiam vt Episcopo mala valetudine laboranti, alius subrogetur; Cozdiutorem tantum dandum, respondet. *Similiter vero de quodam bigamo requisiti, an ad sacrum ordinem potuisset accedere, iuxta Canonicam regulam, inquit, omnino vetuimus. Postrema petito fuit, vt mitteret, qui coacta Synodo contra canones acta corrigeret*, quod apto tempore, si Deo placuerit, se facturum promittit. Sed hæc omnia callidè (vt Politici omnia) ad conciliandam existimationem, & alliciendum Pontificem, quo facilius per eundem (quod eadem legatione petierant) cum nouo Imperatore pacem obtinerent. Hoc eodem anno Romæ error ille per S. Gregorium Papam corrigitur, a quo quidam Sabbatum Iudaicè & Dominicum diem superstizioso quodam modo coli docebant. Anthemium Subdiaconum reprehendit, b quod Paschasium Episcopum Neapolitanum obiurgare atque coercere distulerit, quod inter ceteras culpas, cum vno aut duobus Clericis, uilis & despiciabilis, quotidie ad mare descenderet. ex quo intelligas non esse recens, vt Episcopi pluribus stipati comitibus incedant.

C Inter alias Episcoporum causas, quæ hoc anno, ex diuersis Ecclesijs, ad Apostolicam Sedem delatæ sunt, fuit ex Hispania deducta causa Ianuarij Episcopi Malacitani, & Stephani alterius Ecclesiæ, in Hispania, Episcopi, qui, Comitibus, uiri potentis, opera, abstracta a suis Ecclesijs, a quibusdam alijs Episcopis condemnati, in exilium detrusi fuerant. Hi appellantes Romanum Pontificem, missi ab eo, ad hoc, in Hispanias Io. Defensore, cù commonitorio, iuxta cuius formam iudicium exequeretur. iniuste igitur depositi, restituti sunt; qui deposuerant, per sex menses in Monasterium detrusi, subrogati in eorum locum, penitus reiecti, & priuati sunt ministerio cuiuslibet ordinis Ecclesiastici. extat sententia, c eius quoque de hac materia epistolæ. d Hoc eodem anno, cum Longobardorum Dux Arnulphus expugnare urbem pararet, ipso instante Natali Apostolorum, Gregor. sollicitus scribit litteras e ad Imperatoris Duces, excitans eos ad militiæ munera, studio & utilitate Reipub. militaria etiã egregie tractans, cum vrget occasio.

a lib. 11. ep. 3. Ind. 6.
b lib. 11. ep. 31. Ind. 6.
Episcopos decet incedere bene comitatos.
c Apud S. Greg. li. 11. ep. 55. Ind. 6. Ro. edit. d lib. 11. ep. 52. & 56. Ind. 6. ed. Rom.
e lib. 12. ep. 21. 22. 23. 24. Ind. 7. in eod. cum tamè legen dū esset 6. si quid Gregor. mortuus iudic. 7. non peruenit ad alterum Nat. talè Apost. flib. 12. ep. 7. Ind. 7.
g lib. 12. ep. 10. Ind. 7.
h lib. 12. ep. 5. Ind. 7.
i ep. 26. lib. 12.
K ep. 16. li. 12.

H Oc anno pax cum Agilulpho Rege Longobardorum, iterum renouata est: & Rex auctus prole mascula, quam pia mater Theodelinda in fide Catholica uoluit baptizari, de quibus, cum litteris, & per legatos certiores fecisset S. Gregorium, ipse illi datis litteris gratulatur, & sacra munuscula filio mittit, Crucem cum ligno S. Crucis Domini, & lectionem S. Euangelij Theca Persica inclusam, sorori item infantis Aduloualdi appellati, tres annulos &c.

E Ad consultationes Felicis Episcopi Messanensis respondit litteris g quæ exstant. Consultatio porro ipsa est in 2. Tomo Concil. Causa præcipua mittendæ consultationis ea fuit, quod cum sciretur ipsum S. Gregorium Augustino in Angliæ Episcopo concessisse, vt ratum haberetur matrimonium in gradu quarto affinitatis contractum, graue scandalum passi sunt multi, potissimum vero Sicilia Episcopi, quod hætenus ex Decretalib. Pontificum & Conciliorum decretis, vsque ad septimum gradum, vetita essent connubia. Responsio est, id Anglis, nouellis Christianis fuisse indultum, quod non esset ad alios trahendum in exemplum. Contigit Neapoli flagitium quod B. Gregor. vehementer excruciauit, miles siquidem per vim rapuit Virginem Deo in Monasterio consecratam; h redarguit autem Godoinum Ducem Neapolitanum, quod contra tantu facinus nõ insurrexerit. Qui segnem Ducem ad uiscendum immane facinus arguit: festinum in excommunicationis ferenda sententia Maximianum reprehendit, ad quæ sic breuiter: i *Frequenter me admonuisse vos recolo, vt in proferenda sententia esse præcipues nullatenus deberetis.* &c. k

Scribit & hoc anno litteras ad Io. Abb. montis Sinai in Arabia, enixe implorans eius preces, & pro summa sua charitate mittens ea quibus illum, pro locis sibi subiectis indigere intellexisset, lectos, lectisternia, lenos, pro Gerotocomio, (quod est mirū Roma vsque in Arabiam ea missa) & pretium pro culcitris &c.

a lib. 12. ep.
9. Ind. 7.

Eodem hoc pariter anno Ind. videlicet 7. S. Gregorius Basilicæ S. Pauli peculiariter adscripsit latifundum, ad aquas Saluias, cū alijs fundis pro luminaribus a quod scripto voluit confirmatum. Extat hæcenus eadem constitutio Gregorij in eiusdem Basilicæ marmorea tabula incisa. porro huiusmodi donationum, diuersis in vrbe ecclesijs a S. Gregorio collatarum, alia item incisa lapidibus extant vetera monumenta, vt in Ecclesia Sanctorum Ioannis & Pauli, in Basilica S. Petri, & alijs fortasse in locis.

S. Greg. obitus.

Hoc denique anno Summus Pontifex Gregorius post quadriennium, quo affidue podagra, & alijs morbis fuit excruciat, quod tandiu optarat, & multorum precibus conatus fuerat impetrare, in cœlestem patriam demigrauit, cum sedisset an. 13. mens. 6. dies 9. vt qui creatus tertia die sept. mortuus est 12. Martij. sepultus est in extrema porticu Basilicæ S. Petri, vbi adhuc extat eius sepulchrū, subter altare S. Andrea cuius ipse fuerat studiosissimus. male Paul. Diac. eius obitum retulit in 6. Ind. aduersante Io. Diac. & Beda. Scripta eius, supra, suis quæque temporibus fuere recensita; quæ diuino potius tribuenda esse numini, quam humanæ industriæ manifesta visio columbæ ad ipsum desuper lapsæ, cum quid de sacris litteris scribere vellet, a Petro Diacono visæ, & ea de causa ad aurem eius pingi solitæ, declarat, vt Ioann. Diaconus asserit. ^b Quod porro idem ait de combustis quibusdam eiusdē eius libris ab inuidis, fide caret, cum nec Isidorus, nec Ildephorus, qui recensent scriptorū eius catalogum, vllam de combustione mentionem faciunt; licet alia plura fuisse a S. Gregorio scripta testentur. Sed neque Paterius eius Notarius, qui dum cuncta diuinæ scripturæ testimonia ab ipso Gregorio elucidata in ordinem suum redegisset, de exustione cum ipse præfens Romæ esset, meminisse necessario debuisset. Extat Paterij lucubratio. Quod vero idem Ioan. Diac. tredecim libros epistolarum eius numerat, annorum Pontificatus numerum secutus est: quod hodie 12. numerentur pro Indictionum numero factum est. Præter autem supra dicta opera, Antiphonarium, & sacramentarium eius librum habemus. De uenerandis imaginibus ab eo pingi iussis, & vt ante eas, orans, cum Sancto Eleuthero, exauditus est, Hadrianus Papa Epistola ad Carolum magnum meminit. Habet Anastasius ipsum fecisse Ciborium cum columnis quatuor ex argento puro super sepulchrum S. Petri Apostoli, statuisseque vt supra sepulchrum eiusdem Apostoli Missæ celebrarentur.

b lib. 4. cap.
69.

Huius Beatissimi Gregorij venerabile corpus (inquit Ioannes Diaconus) a Gregorio IV. Sed. Apostolicæ Præsule, post annos 125. (male 50.) translatum, ante Nouellum secretarium, constructis absidibus, sicuti modo cernitur, sub altare sui nominis collocatur, quo eius anniuersaria solemnitas, cunctis certatim pernoctantibus, veneratione gratissima celebratur. in quo palliū eius & filacteria, sed & baltheus eius consuetudinaliter osculantur. per filacteria autem Crucem pectoralem, reliquijs refertam ad collum ferri solitam significari ex ipsius Gregorij, epistola ad Theodolindam, intelligitur. Plura de ipso B. Gregorio, de sanctitate eius & miraculis, lege apud Io. Diaconom, & apud Anastasium. Vulgata iam olim magis fabula, quam historia de anima Traiani B. Gregorij precibus ab Inferno liberata, quæ a nonnullis improbat, a plerisque, etiam doctis viris, vt vera supponitur, ab aliquibus etiam probatur & defenditur, non est prætermittenda. Eam vero copiose & luculenter vanitatis & falsitatis coarguit Auctor Annalium. Ac primum quod dicitur ob Traiani eximiam probitatem eius miserum Gregorium indoluisse, ingemuisse, orasse, vt ab Inferno eriperetur; non est credibile, & falsum probatur, ex antiquorum testimonio, Dionis, Spartiani, Iuliani Cæsaris; eum nefarij sceleris reum agentium: ne dicamus eum fuisse acerbissimum Christianorum persecutorem. Deinde quod recordatione & admiratione Traiani desiliens de equo in ipso procinctu Dacico, vt Vidue, se, de nece filij cōpellanti, satisfaceret, ferunt, pro eius liberatione rogasse, & mirum est,

c lib. 12. ep.
7. Ind. 7.

De Traiani anima ab inferno liberata precibus B. Gregorij disputatio.

Huius Beatissimi Gregorij venerabile corpus (inquit Ioannes Diaconus) a Gregorio IV. Sed. Apostolicæ Præsule, post annos 125. (male 50.) translatum, ante Nouellum secretarium, constructis absidibus, sicuti modo cernitur, sub altare sui nominis collocatur, quo eius anniuersaria solemnitas, cunctis certatim pernoctantibus, veneratione gratissima celebratur. in quo palliū eius & filacteria, sed & baltheus eius consuetudinaliter osculantur. per filacteria autem Crucem pectoralem, reliquijs refertam ad collum ferri solitam significari ex ipsius Gregorij, epistola ad Theodolindam, intelligitur. Plura de ipso B. Gregorio, de sanctitate eius & miraculis, lege apud Io. Diaconom, & apud Anastasium. Vulgata iam olim magis fabula, quam historia de anima Traiani B. Gregorij precibus ab Inferno liberata, quæ a nonnullis improbat, a plerisque, etiam doctis viris, vt vera supponitur, ab aliquibus etiam probatur & defenditur, non est prætermittenda. Eam vero copiose & luculenter vanitatis & falsitatis coarguit Auctor Annalium. Ac primum quod dicitur ob Traiani eximiam probitatem eius miserum Gregorium indoluisse, ingemuisse, orasse, vt ab Inferno eriperetur; non est credibile, & falsum probatur, ex antiquorum testimonio, Dionis, Spartiani, Iuliani Cæsaris; eum nefarij sceleris reum agentium: ne dicamus eum fuisse acerbissimum Christianorum persecutorem. Deinde quod recordatione & admiratione Traiani desiliens de equo in ipso procinctu Dacico, vt Vidue, se, de nece filij cōpellanti, satisfaceret, ferunt, pro eius liberatione rogasse, & mirum est,

est,

A est, & falsum id factum existimandum est, quod non nisi post sexcentos annos a Traiani temporibus, aut scriptum aut auditum fuit. Adde vero, quod ad ipsum Gregorium spectat, ne credibile quidem esse id ipsum cogitasse, cum contra sensisset, ^a scripta ipsius monumenta testentur, in quibus insectatus est eos, & hæreticos appellauit, qui Redemptorem nostrum, cum descendit ad Inferos peccatores compositos in Inferno, cõsistentes ipsum Deum, saluasse, dixere. In epistola enim ad Georgium Presbyterum, & Theodorum Diaconum CP. ^{na} Ecclesiæ, postquam huiusmodi esse hæreticos ex sententia Augustini, & Philastrij asseruit, hæc subdit. Hæc itaque omnia pertractantes, nihil aliud teneatis, nisi quod vera fides per Catholicam Ecclesiam docet, quia descendens ad inferos Dominus, illos solummodo ab Inferni claustris eripuit, quos viuentes in carne per suã gratiam in fide & bona operatione seruauit. &c.

B Hæc ipse cum doceat, quis adeo imprudens dixerit, tentasse ipsum Gregorium precibus obtinere, quod nec Christo ipsi ad inferos descendenti fuisse cõcessum asseruit, & secus sentire, esse hæreticum prædicauit? Sed vnde dices, tantus error inualuit, vt eiusmodi historia, tamquam vera, absque aliqua discussione, a nonnullis magni nominis Theologis accepta, non primum de eius fide quæsitũ, sed duntaxat, quomodo fieri potuerit, repugnante diuina lege, fuerit ab ipsdem adeo disputatum. In promptu est dicere. Quod enim eadem asserta reperiretur a viro sanctissimo, magnique nominis Theologo Io. Damasceno, haud in dubium reuocandam putarunt, vel vt falsam reiiciendam esse duxerunt, cum præsertim causa vti rem certam indubitamque ipse prodiderit. ^b Veruntamen, cum in his, quæ ad rerum gestarum veritatem spectant, contingat frequenter falli etiam prudentissimos, nec viri auctoritas, aut sanctitas præiudicet veritati, nec auidax nec temerarius putandum est, quæ dicta sint. aut facta, diligentius examinare & expendere. Io. quidem Damascenus centum post annis a Gregorio, & quod excurrit, quod audiuit, & credidit, bona fide in scripta retulit: Io. post Diaconus, qui sub Ioanne VIII. trecentis ferme annis post Gregorij obitum in vrbe vitam ipsius scripsit, cum ad rem tam mirabilem & celebrem venisset, nec illi ad eam testandam ex Archiuo Romano quidquã suppeteret, nec ex Italia Gallia, aut Hispania, ad extremam Britaniã confugit, apud cuius Ecclesiã legi eam assereret, & hoc est quod Io. Damascenus hyperbole illa significauit, Occidentis, & Orientis testificatione esse firmatam. Sed multo grauius errarunt Græci, qui nulla veritatis facta discussione, adeo plenam his fidem adhibuere, vt in ipsorum Eueologia cap. 96. eam inferuerint. Quod vero in reuelationibus S. Brigidæ ^c ascriptis habetur de anima Traiani precibus B. Gregorij alleuata, & in Reuelationibus S. Mathildis ^d nolle Deum vt homines sciant, quid de anima Traiani ipse statuerit, vt inter se contraria, nihil mouere debent, nec accipi vt diuinitus reuelata Sanctissimis illis feminis, sed vt conficta, & illis attributa. Sed hæc ipsa & alia, quæ rei veritati, atque adeo verisimilitudini derogant, tu vide in Annalibus latius explicata.

Post vacationis menses quinque, ac dies 9. ipfis Kal. Sept. vt Anastasius habet, eligitur Sabinianus Volaterranus.

Hoc eodem anno S. Augustinus Britaniarum Episcopus, ob propagationem Christianæ Religionis duos Episcopos creat Mellitum, atque Iustum, Londoniensem, & Cantuariensem; & eodem anno moritur; cum duas Synodos in Angliã habuisset (quo potissimum anno non constat) ad conciliandos Ecclesiæ, veteris Britaniæ Episcopos, in pluribus ab illa dissidentes quod frustra tentauit. Sed, quod prædixerat, vt rebelles bello contereretur, euenit. Vide Bedam in histor. Anglor. e vbi narrat de cæco ab Augustinõ in veritatis fidei testimonium illuminato, ipfis tamen Schismatibus, & hæreticis hærentibus in incredulitate, succedit Laurentius ab ipsomet, Sancti Gregor. Papæ iussu, ordinatus, qui sollicitè studuit Britannos & Scotos e Schismate eripere epistola ad eos scripta, fapud Bedam. qui tamen obstinati traditi sunt Barbaris, Anglis, atque Saxonibus, vastandi, atque opprimendi.

In Oriente, inolita diu consuetudine, publice venales expositi erant magistratus, auctione proposita. certam de his fidem facit Epistola S. Gregorij ad Honoratum Diaconum.

a epist. 15
lib. 6. Ind
15.

b in orat.
de fidel. de-
funct.

c lib. 4. cap.
13.
d lib. 5. c. 6.

e Beda 2. c.
2. & 3.

f Bed. 2. ca-
pit. 4.

g lib. 12. ep.
27. Ind. 7.

a Miscella
lib. 17. 2.
Phuca.

Phocas cum Abarum Rege pactis inducijs, totum militiæ robur vertit in Orientem, vbi a Romanis, Domitio Duce, male pugnatur, a Persis victoriam obtinentibus.

A

Christi Ann. Sabiniavi Pap. Phoca Imp. Indict.
605. I. 3. 8.

b Paul. Dia
con. lib. 4.
cap. 9. Ver.
edit.

Annus b algore & sterilitate lugubris fuit, ex qua dira fames est orta. Adaluualdus Agilulphi filius, Longobardorum Rex, apud Mediolanum creatur, altantibus legatis Theodoberti Regis, & pax perpetua sancitur cum Frâcis. de Aquileiensi, & Gradensi Patriarchis, occasione Seueri, hoc anno defuncti, quoniam res per obscura est, obseruanda hæc sunt, ex Actis Concilij Mantuani celebrati sub Eugenio, anno quarto eius Pontificatus, quæ extant M. S. apud auctorem Annalium in vetusto Codice, quo et Pauli Diaconi historia continetur.

B

De Patriar
chis Aquile
iensi & Gra
denti obser
uatu digna.

Papa Benedicto, Paulus erat Patriarcha Aquileiensi, qui Longobardorum Barbariem & immanitatem metuens, de propria Sede Aquileiensi, ad Gradum Insulam confugiens plebem suam, omnemque Thesaurum & Sedem Sanctissimam Marci, & Hermagoræ secum transtulit, fixa ibi ad tempus Patriarchali Sede. quo, post 12. annos mortuo, successore quoque Probino, Elias eligitur, cui tum, cum Ecclesia Romana communicante, a Pelagio Papa conceditur, vt eueria Aquileia, Gradum, loco Aquileiæ, ipse teneat (a quo & noua Aquileia est nuncupata) vnde euenit, vt idem Episcopus & Patriarcha aliquando Aquileiensi aliquando vero Gradensi nominaretur. Incidit ex occasione damnationis trium capitulorum, vt Helias Patriarcha Gradensis, siue Aquileiensi scinderetur ab Ecclesia Romana, cui successit in eodẽ schismate Seuerus, & Græcis atque Longobardis pugnantibus, Gradus transijt ad iura Græcorum, & vt Patriarcha Aquileiensi, Gradensi Castro exutus, sedem transferret ad forum Iulij; inde idem & Foro Iulienis Patriarcha nominaretur. Hoc igitur anno, mortuo Seuero a schismatico, ordinatus est Ioannes Abbas Patriarcha in Aquileia vetere, cum consensu Regis Agilulphi, qui schismaticis fauebat: in Gradu quoque Candidianus ab Episcopis Istriæ, adnitente maxime Exarcho, qui patrociniū habebat Catholicorum, quos schismatici hæreticos appellabant; atque ita deinceps fuerunt duo Patriarchæ, c Aquileiensi Schismaticus, & Gradensis sentiens cum Romana Ecclesia; quousque Aquileienses perseuerauerunt in schismate. redditis vero ipsis Catholicæ Ecclesiæ, & sublato schismate, suis iuribus integrata est a Mantuano Concilio atque Rom. Pont. Ecclesia Aquileiensi. Vide hæc plenius in Annalibus.

C

c Valafrid.
Strabo, de
reb. Eccles.
c. 25.

d Marian.
Scot.

e Paul. Dia
con. 4. c. 10.
Ver. edit.
34. nouæ.

Sabinianus Papa, hoc anno moritur, Ind. 8. 11. Kal. Mart. cum sedisset menses 5. & dies 19. cessat Episcopatus Mens. 11. dies 26. Hic tenacior, largitati Beati Gregorij prædecessoris sui, cum derogaret, ab eo sæpius per visum increpitus, demumque in capite percussus, ex dolore vexatus, non multo post obit. Ex Siegberto. odiosum quidem fuisse populo ob suam tenacitatem, Anastasius affirmat, vt ob id nõ ausi sint per urbem deferre ad sepulturam ad S. Petrum. Eadem dira fame urgente, cum pauper quidam a nauis peteret elemosynam, illisque respondentibus, desiste a nobis petere elemosynam, qui nihil, nisi lapides habemus; eoque subijciente, omnia ergo vertantur in lapides, quidquid manducabile in nauerant, in lapides conuersum est, colore & forma rerum permanente. Siegbert. in Chron.

D

Tenax, lar
go Pont. in
fensus.

Miraculū.

Narfetem Romanorum Ducem rebellantem, & iteratis iuramentis, redire persuasum, sardifragus Phocas viuum comburit, exultantibus Persis, quod perijisset Dux gloriosissimus, cuius vel ipsum nomen esset ipsis pauendum, & Romanis magno dolore affectis. ex quo Phocas, vt Tyrannus magis, quam Imperator haberi coepit & timeri.

E

Cedren.
& Miscella
hoc. ann. 3.
Phoca.

Christi Ann.
606

Bonifacii 3. P.
I

Phoca Imp.
4

Indictione
9

B Onifacius Romanus, ex Diacono a Gregorio apocrisarius missus ad Phocam Imp. post vnus ferè anni vacationem 15. Kal. Mart. Papa creatur.

Hoc anno a consilio Germani Patricij desiderans Imperium, Constantina olim, vxor Mauricij, cum tribus filiabus deducta est in templum, ad concitandam seditionem aduersus Phocam, qui ad abstrahendas mulieres ex templo cū misisset, aduersarium expertus est Cyriacum Patriarcham, qui abstrahi non permisit, nisi interposito iuramento quod eas non laderet; tuncque ductæ sunt, & clausæ in monasterio, qua ex re infensus Cyriaco Phocas, quasi in odium eius, professus est, solum Roman. Pontificem (quod vere est) dicendum ecumenicum idest vniuersalem: Constantinopolitanum vero nequaquam, quem tamen illi titulum arroganter vsurpabant, cum alioqui præferrent Romano Pontifici subesse; maligne vero aut imperite aliqui opinati sunt Romanam Ecclesiam obtinuisse Primatum a Phoca, quod diuino iure a Domino Nostro Iesu Christo olim sancitum fuit, contestantibus id, vno consensu, omnibus Patribus, & vniuersa Ecclesiastica historia, id, per omnes fere annos exclamante.

Hoc ipso anno Cyriacus Patriarcha moritur: succedit Thomas, ex Diacono, & saccellario magni templi, an vero saccellario, idest thesaurario a faccis?

C Bonifacius, habito Romæ Concilio, sancit aduersus ambitum, ne superflite adhuc Pontifice de successore tractetur. Anastas.

Hic, hoc eodem anno, e vita decedit 12. d. menses Nouembris, cum sedisset mens. tantum 8. dies 23. cessat Episcopatus menses decem, & dies sex. Anast.

Reuersus e Gallijs Faustus monachus Sancti Benedicti discipulus, scriptam a se vitam Mauri Abbatis, cui comes accesserat viuenti adhuc Papæ Bonifacio, probandam obtulit. Leo c Ostiens.

Christi Ann.
607

Bonifacii 4. P.
I

Phoca Imp.
5

Indictione
10

D Onifacius ex Valeria Marforum ciuitate, ex presbytero, eius nominis Quartus Pontifex creatur die 18. Sept. qui statim domum suam in monasterium erexit, & redditibus locupletauit. Hic Pantheon a nobile Romæ delubrum a M. Agrippa, ter Consule erectum, & Ioui vindici consecratum, a Phoca impetrat, & in honorem Dei Genitricis Mariæ, & Sanctorum Martyrum, post sexcentos triginta duos annos, Deo consecrat, titulo Dei Genitricis ad martyres. ex Anastasio. Constantinopoli turbulentiſſimus hic annus fuit, detecta in eum coniuratione, & multis de primoribus occisis, atque adeo Constantina A. Mauricij vidua, cum tribus filiabus.

Ex pia Mauricij familia pleræque pietate insignes femine extiterunt, in quibus Sopatra, sanctissima virgo, filia Mauricij Imperatoris in Martyrologio & Menologio, cum Eustolia Romana celebrantur 9. Nouemb.

E De Damiana quoque sorore Imperatoris, cum nepte, apud Ierosolymam degente; mencio est in Prato spirit. vnicius, g qui a Constantino Constantinopoli a dicitur est carcer, & absque aliquo incremento, vsque ad Phocam permansit, eo in tyrannum verso, & quam plurimos ex leti suspitione in eum conijciente, vbi angustijs illis pædore, & fetore conficerentur, pia & opulenta femine commiseratione, est dilatatus propria domo illi attributa.

Eodem quoq; anno idem Phocas Imperator ægrotans, a diuina misericordia non derelinquitur, sed sanatur a S. Theodoro Siceota h cū manu, & pedū doloribus excrucietur, manib. illi cū patione impositis, ab eo monitus, vt ab hoium afflictione,

a Cedren. Theoph.

b Anast. Paul. Dia. co. li. 4. c. 11. vet. edict.

quid Phocas sanxit de Papa Rom.

c li. 1. hist. Cass. c. 3.

d Anast.

e Miscell. lib. 17.

f cap. 127.

g Glicus Ann. in Cōstant. Carcer Cōstantinop. sub Phoca dilatatus.

h Apud Sur. 23.

& sanguis est effusione temperaret. Occasio veniendi Constantinopolim Theodoro fuit, quod cum in locis finitimis, cruces, quæ in supplicationibus deferuntur, horribili, & miserando spectaculo, per se concurri, & commoueri visæ essent; idque ad Thomam Patriarcham delatum esset, conterritus is, a magno Theodoro a se euocato, summis precibus impetrat, vt significationem prodigii edisserat. Scito, inquit, ea crucium concussione magnas clades, & calamitates, præiudicari; quod quidem euentibus annorum consequentium comprobatur est, vt parebit magnis Christianorum cædibus a Persis factis, Ierosolymis captis, Monothelitarum hæresi, & Mahometanorum secta exorta. Vaticinatus quoque de his fuerat Sanctus Gregorius Papa, cum inter maximas, & vix ferendas calamitates. Nolite, inquit, de talibus omnino contristari, quia, qui post nos vixerint, deteriora tempora videbunt, ita vt comparatione sui temporis, felices nos estimet dies habuisse.

Christi Annus
608

Bonifacii 4. Pap.

Phoca Imp.
6

Indictione
11

a Miscell.
li. 17. Cedren. in Phoca.
b Apud Miscel. & Theoph.
c Niceph. Chron.

PRiscus gener Imp. non ferens tantam socii immanitatem, Heraclium Africæ Prætozem rebellionem meditantem, inuitat contra Phocam. Persæ b, fuis Rom. exercitibus, Armeniam, Cappadociam, Galatiam, & Paphlagoniam occupant, & vsque Chalcedonem, populantes, procedunt.

Thomas Patriarcha Constantinopolitanus, vbi sedisset ann. 2. m. 7. ex hac vita c, (quod valde cupiit, & summis precibus, per Theodorum Siceotam impetrauit) libens volensque discessit. Sergius illi successor creatur, qui per ipsa iniua Episcopatus magnam de se spem concitauit, & cum magna summatione accessisset. ad Theodorum, inter ea, quæ ab eo audiuit, hæc sunt verba (non tamen) ex spiritu prophætico, qui nec semper adest prophætis: *Deo confisus, spero, administrationem tuam, & diuturnam, & præclaram fore*, quæ sane minime præclara fuit, cum hæresiarcha euaserit.

in v. apud Sur. 22. Apr.

Beatus Theodorus Constantinopoli degens, cum reprehenderet morem illum, præsertim primorum, qui, post mysteriorum perceptionem balnea adibant, a clericis sanctissimæ magnæ Ecclesiæ interrogatus, vtrum id ex Sacra scriptura lectione, an aliunde didicisset. [Scitote, inquit Deum mihi indicasse eos valde peccare, qui post sanctam communionem, ad balnea se conferunt; vt corpus lauent, & curent. Quis enim vnguento delibutus & aromatibus, eorum abstergit suauitatem? Quis simulacrum Imperatore pransus est, ad balneum currit? Quod vero eiusmodi non essent paruipendenda, signis post hæc editis, Deus dicta ab eo voluit confirmasse, quæ pergit auctor narrare d.

d Apud Sur. 22. Apr. Nicepho. Chron.

Sanctissimus Eulogius Episcopus Alexandrinus cum sedisset annos 27. moritur, inter Sanctos relatus Martyrol. Id. Septemb. sanctitate & doctrina plane præstantissimus, scripta eius contra hæreticos, & pro Synodo Chalcedon. recenset Photius, Theodorus Scriben in eius locum succedit.

e Sigeb. in Chro. Aimon. li. 3. c. 90.

Res Occidentalis Ecclesiæ his temporibus obscuræ; in Gallia tantum, inuentione corporis Sancti Victoris c martyris, luce coruscant, qui, Solodori, cum Sancto Vrso, passus fuerat, & ex revelatione facta Episcopo Maurianensi in Suburbani Genabensis Ecclesia inuentus est; & miraculorum gloria illustratus.

A

Christi Annus 609 Bonifacii 4. Pap. Phocæ Imp. Indictione 12

PHocas, sibi similem, immitem, & truculendum Bonosum creatum Comitem Orientis; immittit contra Persas, qui hoc tamen tantum habuit pietatis, vt voluerit B. Theodori precibus communiari; misit igitur eum rogatum, vt sibi in prouinciam festinanti occurreret: cumque venisset, & pro illo stante, nec ceruicem inclinante, precaretur; apprehensis frontis eius capillis, eum deorsum traxit. At ipse humaniter & precationem, & reprehensionem suscipiens, virum sanctum veneratus est, & manum eius deosculans, pectori suo adinouit, obsecrans eum, vt pro se Deum oraret, vt a dolore quodam, quo pectus eius laborabat, liberaretur. Quare vir Sanctus digitis pectus eius leniter percuciens. *Tibi prius, inquit, orandum est, vt interior homo corrigatur, & conualescat*: illo enim curato, facile exterior liberabitur, eumque pluribus hortatus est ad leuitatem, & mansuetudinem. Plura deinceps Auctor percenset viri Sancti miracula, digna quæ legantur. Ingenti seditione orta Antiochia Iudæorum aduersus Christianos, Iudæi Anastasium Patriarcham, & plures Christianos conuincunt, & incendunt, qua ex occasione, Bonosus ex itinere reuerti iussus est Antiochiam, vbi Iudæorum cædes factæ, Anastasius hic inter martyres celebratur.

B

C

Phocas Circenses ludos spectans a Præfinitis conuitijs faceffitus; quam plurimos interficit: at illi coæternati incendunt Prætorium, curiam, serinia, & carceres, ex quo iratus eos militia priuat. Theophan. & Annales. Noua deest conuentione, plures ex primoribus necati.

Euty chius Ierosolymorum Episcopus, vbi sed. ann. 8. ex hac vita migravit, successit Zacharias.

Africa tota hoc anno in prociectu fuit, ob bellum quod inferendum parabatur ab Heraclio aduersus Phocam.

Gallia feruet bellis ciuilibus: Italia gemit sub gladijs Longobardorum. Res vero huius anni Romane Ecclesie prorsus obscura remanserunt.

D

Christi Annus 610 Bonifacii 4. Pap. Phocæ Imp. Indictione 13

Heraclius a Prisco, Phocæ genero, aditus, profligato eius exercitu, oblatum eum sibi, obruncari iubet, cum fratribus, & necessarijs, vt est apud Miscellam, & Zosaram. Verum (quod semel admonuisse satis sit) supputatio annorum Domini apud Græcos, differt ab ea, quæ apud Latinos. Si quidem hunc quem octauum Phocæ annum omnes numerant, eundem illi 602. A.D. ponunt. Sed nec constans vna eademque est apud eos Christi ann. supputatio, etenim in hunc vsque annum, quo occisus est Phocas, Nicephorus numerat 625. Latini autem recte 610. supputant.

E

Apud Cedrenū legitur quendam sanctum Monachum, Phoca imperante, Deum quasi ad disceptationem prouocantem, dixisse. *Cur tam impium Christianis imposuisti Imperatorem?* audiuisseque vocem, cum quidem neminem videret, sibi dicentem: *Detiorem illo alium inueniri non potuisse vllum; & hoc meruisse Constantinopolitanorum flagitia*. Ad postremum de Phoca illud non præmittendum, ipsum, dum imperaret, magnopere contendisse, vt qui in bello contra Christianæ fidei hostes certantes cecidissent, inter Martyres censerentur: eo consilio, vt

2 Apud Sur. 22. Apr. b Miscel. lib. 17. & Cedren. an. 7. Phocæ. Martyro. 21. Dec.

c Miscell. Heracl. ann. 1.

d Niceph. 13. c. 26

collapsam Rom. militiam erigeret, & firmaret. Sed resisterunt illi Antistites auctoritate maxime S. Basilij, cuius esset ad Amphiloichium canon penitentialis, de illis, qui in bello fecissent homicidium, vt non proberetur illis sacra communitio, absq; prauia penitentia. Theodor. Balsamon.²

— Persa captis Apamea³, & Edeffa progressi vsque Antiochiam, exercitum Roman. ad interneccionem cadunt. Annal.

— Theodorus Scribon Episcopus Alexandrinus, post duos b³annos sedis, moritur, in eius locum creatur Io. cognomento Eleemosynarius, instante maxime vniuersa Alexandria, & Heraclio urgente, cum ipse maxime reluctaretur: eius res praecclare gestas scriptis mandauit^o Leontius, Neapolis Cypri, eiusdem aequalis, quae cognita, & recepta haere in Concilio Nicano posteriori, qui quidem de primordijs tanti viri haec inter caetera. *Contendit; inquit, omnem plane haeresim euellere, & in trisagio, quod a Gnaphaco additum erat, qui crucifixus est pro nobis, sustulit, impatientem, & immortalem Trinitatem asserens, & suum gregem ita sentire docens.*

In sacris ordinationibus fuit zeli, vehementissimi, & quod Eulogium monuerat S. Gregorius, effecit vt pura essent ab omni crimine simoniae, & vt nulla fieret citra examinationem. Eius studium fuit immensum erga pauperes, quos singulos descripsit, & victum illis diurnum assignauit, extruxit Xenodochia, Nosocomia Ptoctrophia, & pauperibus feminis, quibus non erant ad pariendum habitacula, nec alia necessaria, septem loca attribuit, instructa rebus omnibus necessarijs, annuas quoque pecunias clericis, & Episcopis pauperibus attribuit. Curauit in primis ne vlli fieret iniuria, & ne quis ab eo forte conquesturus arceretur, duobus hebdomadae certis diebus, in templi porticibus conseedat, duos secum insignes habens viros, quibus illud saepe dictabat sane memorabile, **SI NOBIS, QVI HOMINES SVMVS, LICET AD DEVM ACCEDERE, ABSQVE VLLO INTERCESSORE, QVOMODO NON ET ID LICET CONSERVVS NOSTRIS AD NOS.**

Quod vero pertinet ad Occidentales, celebrata est hoc anno, mense Martio, viuente adhuc Phoca Imperatore, a Bonifacio 4. Pont. Synodus Romae, de his, quae Mellitus Leudoniensis Episcopus, ex Anglia attulit, cum Apostolico Papa conferenda, qui & sedit cum alijs Italiae Episcopis, in Synodo, & epistolas retulit ad Laurentium Archiepiscopum, & clerum, atque ad ipsum Regem Edilbertum, & gentem Anglorum, ex Beda^d, Acta illa & Epistolae non extant. His accedebat alia causa, quae & potissima videri poterat de Ecclesiae Sancti Petri monasterij extra m³enia Londinij facta diuinitus dedicatione; num rata haberi deberet, quam rem sane admirandam Ealredus Abbas, qui res gestas Sancti Eduardi, Regis Anglorum, scriptis tradidit, hoc ipsum posteris probe testatum reliquit.

Hoc itidem anno 610. qui ab Hispanis nocatur Era 648. celebratum est Toletanum Concilium 15. sub Gundemaro Rege, qui tertius fuit a Reccaredo primo, ex Gothicis Rege Catholico, post eum enim Liuba regnum tenuit annos duos, & successor eius Vuitericus annos sex, mensesque decem. Causa Concilij apparet ex Actis, & Gundemari constitutione, hoc eodem anno edita; nimirum vt profiterentur Ecclesiam Toletanam Carthaginensis prouinciae esse Metropolim, eamque antiquitus consecutam esse dignitatem; quod nonnulli, leui quadam de causa labefactare studebant. Vt autem non vnus Carthaginensis, sed totius Hispaniae Toletanus Episcopus Primas esset ab Ecclesia Romana Toletanam Ecclesiam esse consecutam certum est. Sed quando id primum, nobis incompertum est. Nam quod aliqui tradunt, ab ipsis temporibus Sancti Petri Apostoli, & ab ipso Petro, haud probari potest. Summo tamen honore super omnes alias Hispaniarum Ecclesias semper habitam esse Toletanam, frequentiora illic celebrata Concilia satis indicant.

a In can.
13. Basl.
ep. ad Am
phil.
b Niceph.
Chron.
c Apud
Sur. 23.
Ian.
S. Io. elee
mosyn. fit
Episcop^o
Alexand.
Nulla or
dinatio ci
tra exami
natione.

d lib. 2. c.
4. hist. An
gl.

A	Christi Annus <u>611</u>	Bonifacii 4. Pap. <u>5</u>	Heraclii Imp. <u>2</u>	}	Indictione <u>14</u>
---	-----------------------------	-------------------------------	---------------------------	---	-------------------------

Persæ, Cæsarea Cappadociæ capta, populū captiuū abducunt, & exercitū Romano profligato, impune grassantur. Annales ex Theophane.

Eudocia Augusta ex Heraclio parit Heraclium minorem, qui & Constantinus iunior dictus est, sed ipsa eodem anno decedit 14. inchoata Indict.

Res Occidentalis Ecclesiæ, scriptorum inopia remanserunt prorsus obscuræ, nisi quod Ecclesia Gallicana vita^a & obitu S. Præfulis Bituricensis Austregisili claruit. Eius Diaconus Sulpitius illi successit, cuius tempore Guarnerius exactor fauissimus, Theodorici nomine, (qui dum Theodibertum fratrem è regno pellere laborat, grauius subditos affligit) in S. Austregisilum oblocutus diuina ultione visceribus effusus, punitur.

a Acta apud Sur.
20. Maij.

B	Christi Annus <u>612</u>	Bonifacii 4. Pap. <u>6</u>	Heraclii Imp. <u>3</u>	}	Indictione <u>15</u>
---	-----------------------------	-------------------------------	---------------------------	---	-------------------------

Cessantibus hoc anno Persis, iam victorijs & præda exatiatis, Sarraceni inuadentes Rom. Imp. Syriam vastant. Theophanes.

Heraclius anni exordio Epiphaniam filiam, Augustam nuncupatam, & eodem vergente ad finem, Heraclium iuniorem, etiam Constantinum dictum, per Sergium Patriarcham coronandum curat. Theophanes. Magno plâne Dei beneficio, Sanctus Columbanus Abbas, ex Hibernia, per hæc perditissima tempora, veniens in Gallias, eas suæ splendore sanctitatis, illustrauit. Hic, quasi alter Elias, eremum incolens, præter mirificam abstinentiam & exactissimam Monasticam obseruantiam, atque alias eximias virtutes, Dei honoris zelo, & fortitudine ad Principes arguendos, præstitit, cui vt^b Eliæ non defuerunt persecutores, nouus Achab, & altera Iezabel. Eius admirabilem vitam, Ionas^b, qui his temporibus vixit, & ab Eustasio eius successore hæc accepit, sincerissime scripsit. Iam annus agebatur vigesimus, ex quo Luxouiese cœnobium construxerat: & Theodoricus Burgundiorum Rex, quod tantum virum in sua ditione haberet, gratulabatur, & ad eum ventitabat. Quem, vir sanctus de concubinarum commercio, arguens, ad legitimum coniugii thalamum hortabatur, vt Regia proles ex honorabili Regina prodiret, atque iam Rex sponderat, se ab illicitis segregare consortiis. At Brunichildis auia, verita dignitatis, & honoris sui iacturam, si reiectis concubinis Reginam aula præfecisset, diabolico instinctu spiritu Regem in S. Columbanum incitauit. Euenit aliquando vt Columbano venienti in aulam adulterinos Regis filios ei offerret benedicendos. At ille, nequaquam, inquit, istos regalia scepra suscepturos scias, quia de lupanaribus emerferunt: eoque abeunte terra motus aulam concussit, cum omnium terrore, nec tamen miseræ femine furorem compefcuit, quia illi insidias moliretur. Cernens autem B. Columbanus regio animos aduersum se commotos, accessit, vt suis monitis eorum impetum frangeret, occumbente iam Sole, cumque in regis domibus pernoctare nollet. Melius est, inquit Rex, seruum Dei opportunis subsidijs honorare quam Dominum, ex seruatorum eius offensa, ad iracundiam pronocare. Iubet igitur regio cultu opportuna parari, Deiq; famulo dirigis autem ea abominatus, dixit, Scriptum est, Munera impiorum reprobata altissimus, nec dignum est, vt famulorum Dei ora cibis eorum polluantur: quibus dictis, vascula disrupa, & comminuta sunt, vinum, & sicera diffusa, & cætera dispersa. Rex his auditis, pauore percussus ad virum Dei properat, veniam petit, emendationē pollicetur, quibus sanctus placatus promissis, ad monasterium redit. Rex nihilominus in luxuria ceno volutatur: litteras acres sanctus ad eū mittit, excōicationē cōminatur, nisi delicta cor-

b Apud Bedam.
5. ca. 17.

brunichildis Regina noua Iezabel.
Cap. 18.

Miraculum.

E Melius est, inquit Rex, seruum Dei opportunis subsidijs honorare quam Dominum, ex seruatorum eius offensa, ad iracundiam pronocare. Iubet igitur regio cultu opportuna parari, Deiq; famulo dirigis autem ea abominatus, dixit, Scriptum est, Munera impiorum reprobata altissimus, nec dignum est, vt famulorum Dei ora cibis eorum polluantur: quibus dictis, vascula disrupa, & comminuta sunt, vinum, & sicera diffusa, & cætera dispersa. Rex his auditis, pauore percussus ad virum Dei properat, veniam petit, emendationē pollicetur, quibus sanctus placatus promissis, ad monasterium redit. Rex nihilominus in luxuria ceno volutatur: litteras acres sanctus ad eū mittit, excōicationē cōminatur, nisi delicta cor-

rigat. Brunichildis rursus per se, per aulicos proceres, per Episcopos denique Regem in virum Dei incitat. Qui, vano quodam prætectu examinandi eius Monasticam disciplinam, in Nouitatis suspicionem vocatum, adito Luxouienſi eius Monasterio, omnia eius loca pandi, & sæcularibus ex poni mandat. Cui vir Dei respondit, *Si venisti, vt seruatorum Dei cœnobîa destruas, & regularem disciplinam macules: scito tuum regnum funditus ruiturum, & cum omni propagine regia demergendum.* Quod postea rei probauit euentus. Iam temerario conatu Rex refectorium ingressus fuerat, cum his territus recessit. Dum autem ille Regem pergeret increpare, dixit ad eum Rex, non committam tantum facinus, vt te martyrificiam, sed quia noua inducis a sæcularium omnium moribus aliena, qua uenisti via, recede; id ipsum aulici acclamabant. Nolle apud se habere qui alijs non societur. At B. Columbanus se non egressurum, nisi uolenter abstrahatur, profitetur. Discedens Rex Proceres relinquit; qui illum abstrahit, & Vesontium perducit in exiliũ, quo uirtus diuina eũ secuta est, si quidem ibi prædicans in carcere uinctis, uinculis dissolutis, omnes liberi abeunt, quos Præfectus carceris cum insequeretur, portæ Ecclesiæ, ipso uiro Dei orante, patuerant ad eorum ingressum, & statim obseratæ sunt, ad excludendos insequentes. Quibus mirabilibus uisits, eos liberos abire permittunt, & B. Columbanus, nullo remorante, cum Monachis suis; per mediana urbem, ad monasterium regreditur. Quibus auditis, Reges militum cohortem mittunt, qui illum rursus ad locum exilij abstrahant, quem, perlustrantes monasterium, sedentem in atrio Ecclesiæ & legentem, non uident. solus Tribunus militum, qui inuitus hoc agebat, de fenestra prospicit sanctum inter milites illis inuisibilem. Qui cum militibus abiens, Regibus hæc admirabilia nunciat, nec illi tamẽ a proposito remouentur, sed alijs missis iubent abripi in exilium; qui demissi, & ad eius pedes prostrati cum lachrymis obtestantur, vt abeat, nec eos periculo indignationis Regum exponat. abit igitur uir sanctus, & in itinere prædicit, & ipsum Theodoricum Regem, & liberos, intra triennium extinguendos, Theodobertum quoque fratrem, & eorum regna ad Clotharium deuoluenda: Hæc latius Ionas, qui dum huius anni rei gestas Sancti Columbanus recenset, ad S. Desiderium Viennensem Episcopum orationem conuertens, refert eum in Concilio Cabilonensi, ab Episcopis factionis Regis Theodorici, & Brunichildis damnatum, in exiliumque eiectum, lapidibus obrutum fuisse, cuius memoria Martyris bis in Ecclesia celebratur 11. Febr. & 23. Maii. Ado Vieno. & Sigeb. in Chronico.

B. Colũb. abstrahit in exiliũ. Miraculũ.

Cap. 19.

Miraculũ. Prædictio.

c. 21. & 23

cap. 26 S. Desider. Martyr.

Christi Ann.

Bonifacii 4. P.

Heraclii Imp. Indictione

613

7

4

5

a Miscella lib. 14

Persæ a Damasco capta, multos captiuos abducunt, Rex Cosroes Heraclij Legatos, pacem petentes, & Tributa offerentes inanes dimittit, sperans imperio se Romano potiturum. ex Theophane.

Miraculũ.

Apud Damascum, per hoc fere tempus, Sarraceni templum S. Theodori Martyris conspurcarunt, & ex ijs vnus sagittam intorsit in eius imaginem, & dextro ipsius humero est infixæ, defluente sanguine, nec tamen tam admirando spectaculo respiciunt: sed diuina eos percutit uindicta, intra paucos dies, 20. eorum familijs, quæ in eo templo commorabantur, extinctis. Superest adhuc imago, cum uulnere, & uestigijs sanguinis, quam ego uidi, & quod uidi scripsi. Damascenus oratione tertia de imaginibus, ex S. Anathasio Synaita.

Apud Sur. 22. Apr.

Heraclius defuncta vxore, incestuosas contrahit cum Martina nepte nuptias, (quod pessimi exempli facinus existimatum est) & eam pronunciat Augustam, a Sergio Patriarcha coronatam. Theophan. Zonar. Cedrenus S. Theodorus Siceota ex Episcopo Archimandrita Sanctiss. & miraculorum gloria illustris, cedit uita 22. Apr. Contentione orta, inter fratres Theodoricum, & Theodobertum Francorum Reges uenit r ad arma, & utroque, de gentium robore superbiens; cum Theodobertus

a B. Co-

A a B. Columbanus, ex diuino instinctu, mōneretur vt clericus fieret, ne simul cum damno præsentis Regni, æternæ pateretur vitæ dispendia, isque consilium auersaretur, prædixit fore, vt breui inuitus fieret. in pluribus igitur conflictibus superatus, & suorum prodicione captus, & missus ad auiam Brunichildem, quæ alteri fratri fauebat, clericus factus, nec multos post dies impiè ab ea perimi est iussus.

Ionas in V. B. Colubani c. 27.

B B. Columbanus relicta Gallia atque Germania, Italiam ingreditur & ab Agilulpho Rege honorifice acceptus, data optione, vt vbicumque vellet habitaret, Mediolani dum moraretur, Arianam hæresim, qua Longobardi magna ex parte laborabant, verbis & scriptis confutauit, & monasterium in loco, Bobium, appellato, ædificauit.

B. Colubanus tendit in Italia. Bobiense Monasterium ædificat.

B Idem B. Columbanus Eustasium monachum qui comitatus illum erat ex Galliis, ad primum monasterium Luxouium remisit, qui cum Vualerico, ab eo olim discedente, Præfecto relicto, eximitæ sanctitatis viro, & miraculorum editione præstanti vindicauit monasterium Luxouienſe e manibus laicorum. Porro ab eodem Vualerico propagatum est monasticum institutum in Galliis, ædificante ipso aliud monasterium, adiuuante Clotario Rege, apud Ambianum. extant eius acta a fideliter scripta.

a apud Sur. 1. Apr.

C Edilbertus primus Rex Cantuariorum, Christianus 21. anno a suscepta fide moritur Beda b. Eadualdus eius filius, paganus adhuc, regnum adeptus, & incesta fornicatione pollutus, Patris abutens vxore, occasionem attulit subditis ad veterem perfidiam reuertendi; diuina eum non deserente vltione, cum crebra mentis vesania, & immundi spiritus inuasionem premeretur. Tres quoque filii Saberei Regis Orientalium Saxonum, in Christiana fide defuncto patre, ipsi, Idololatria repetita, populis Idola colendi liberam facultatem præbuerunt, & Episcopo recusante eis panem nitidum, vt ipsi appellabant, id est sanctam communionem, postulantis, vt perfidis, præbere, eum de regno expulerunt; qui re cum Laurentio, & Iusto Coepiscopis communicata, communi consilio in Gallias secesserunt.

b Hist. Angl. 2. c. 5.

Christi Ann. 614. Bonifacii 4. P. 8. Heraclii Imp. 5. } Indictione 2.

D Bonifacius 4. Papa moritur 8. Maii, cum sed. sex menses, dies 13. Deus dedit Romanus ex subdiacono, nouo exemplo, ob egregiam sanctitatem, successor creatur 13. die Noemb.

E Ecclesia Anglicana collapsa resurgit, cum enim Laurentius Archiepiscopus, Melitum & Iustum secuturus esset in Gallias, noctu increpitus ab Apostolo Petro & flagellatus, mane adiit Regem, qui visis vibicibus flagellorum conterritus, & intus illustratus reiecto omni Idololatriæ cultu, & nefario abdicato connubio, fidem Christi suscepit, & Episcopus ex Galliis euocat. ex Beda c.

c lib. 2. c. 6

Brunichildis Regina, impia femina, Desinat Episcopum Lugdunensem necari mandat d.

d li. 5. c. 20 e In V. S. Columb. c. 28

Theodericus nepos fulmine ictus, vt Ionas innuit e, vel, vt Aimoinus f ait, veneno, dolo Brunichildis (ob inimicitias, post mortem Theodeberti, cum eo susceptas) extinguitur. Sigebertum filium eius Brunichildis in Regnum sufficit. Huius insignem factum Sigeberti non est omitendum. Fridiburgam Guazonis Ducis filiam, a ratione per S. Gallum liberatam, Sigebertus Rex sibi desponderat; at illa meditans sanctiores nuptias impetrat septem dierum inducias, quibus euolutis, deponit Regalia indumenta, religioso habitu assumpto, & apprehenso altari, in Ecclesia S. Stephani, eum obsecrat, vt eius intercessione, corde Regis immutato, liceat sibi perpetuo

f li. 3. c. 100 Sigeberti Regis insignem exemplum pietatis, & continentia.

gestare velamen, quod assumpserat. Re nunciata Regi, inflexus ad voluntatem
 sponsæ, mandata vestes nuptiarum, & coronam Regalem in templum afferri, quo
 progressus, & ipse sponsam timentem, ac trementem, sub sponsione, deduci ad se
 imperat, quam regio ornata, & cultu, & sacro insuper velamine coronatam ECCE,
 inquit, MEIS TENVPTIIS PRAEPARATAM, SPONSI COELESTIS,
 DOMINI NOSTRI VIDELICET IESV CHRISTI, CEDO COM-
 PLEXIBVS, & dexteram eius apprehendens posuit in altari, deinde Eccle-
 siæ limen excedens, lachrymis absconditum patefecit amorem. Eam post, multis
 mulieribus auctam; monasterio præfecit ancillarum Dei, in ciuitate Metensi: vbi hæc
 omnia gesta sunt; quæ scripsit Vualfridus Strabo, nobilis sæcæ ætatis scriptor^a. Ob-
 fuit pio Regi impietas aucta Brunichildis, & Theodorici patris, vt Sancti Columba-
 ni oraculum probaretur. Si quidem a Clothario patruo bello^b petitus, & captus,
 cum quinque fratribus, & Brunichilde, ille quidem cum fratribus perimitur; &
 Brunichildis camelo imposita, circumlata ad Iudibrium, indomiti equi caudæ ca-
 pillis, & brachijs alligata, raptata, & discerpta est. hic finis feminae crudelis, & am-
 bitiosæ fuit: quæ ex mundanæ prudentiæ femine has messuit fruges. Nihil non ten-
 tavit, vt regnaret, & Regina moreretur; cuius opera, & consilio decem Reges fue-
 runt extincti. Clotharius Monarchiam Francorum, iuxta prædictionem B. Colum-
 bani est adeptus, egregius cultor seruorum Dei, per quos Deum pariter sibi concii-
 liabat. Per Eustachium Præfectum Luxouienfis monasterij, & nobiles monachos B.
 Columbanum reuocauit in Gallias ad monasterium, nam fuerat electus, sed non ob-
 tinuit, cum sciret dissolutionem corporis sibi imminere, scripsit tamē litteras ad Re-
 gem Paræneticas, & commonitorias, ex quarum præscripto Rex pius vitam suam
 moresque composuit. ex Iona in fine vitæ Sancti Columb. Inter Sanctissimos viros,
 qui hoc tempore florebant in Gallijs, fuit Arnolphus Metensis Episcopus vita,
 & miraculis clarus, Faro^c, vir nobilis, & prudentissimus, per hoc tempus late-
 ri Regis ad hærebatur, eius consilio Clotharius aliquando reuocatus est a graui facino-
 re, interficiendi legatos Saxonum, qui verbis iniurijs vsi essent, cum assensisset, vt
 necarentur, sed cædes in posterum differretur, & is interim, illis persuasis, Christi-
 anam suscipere Religionem, ira Regis detumescens, eorum vitæ ab illo impetrauit
 hic a Fara sorore Sanctissima virgine (quæ & Burgundofora dicitur quasi Burgun-
 da fara) persuasus est, vt amicitia Regis, gloria sæculi, & oblectamentis ipsius con-
 iugij contemptis, consentiente vxore Blidechilde, Ecclesiastico ordini se adiunge-
 ret, Ecclesiam Beati Stephani Meldensis locupletaret, monasterium quoque S. Fa-
 ræ fororis ditaret, & non modo ciues, sed etiam peregrinos, & exules suis faculti-
 bus sustentaret. Crescente autem fama sanctitatis eius, Angli eius amore succensi,
 virgines ad eum mittebant, quæ eius opera in monasterio Fara, & alio quodam
 Christo militarent. Faro post electus Episcopus Meldensis egregia claruit sanctitate.

Hoc anno quinto Heraclii Imp. irrupentibus Sarracenis in Lauram Sabæ, &
 omnia monasteria diripientibus, ac vastantibus, monachorum alij fugati, quadra-
 ginta quatuor capti, tormentis subiecti & trucidati sunt, quorum anniuersaria me-
 moria, agitur 16. Maij Martyrol. Rom.

Septem post diebus, sacrosancta Ierosolymorum ciuitas a Cosrhoc Perfarum
 Rege capitur, captiui Christiani vili pretio Iudæis venduntur, qui eos excruciatos
 tormentis immaniter necant. nonaginta millia fuisse dicuntur. Zacharias Ierosoly-
 morum Præsul, & viuifica ligna Sanctæ Crucis, cum multa præda, in Persidem ab-
 ducta. Theophanes.

In hac tanta vastitate, vnica adfuit consolatio, a magno illo Alexandrino Patriar-
 cha Ioanne; qui omnis generis profugos benigne excepit, ijs qui remanserant ex cap-
 tuitate, large alimenta, vestes, pecuniam suppeditauit, qui captiuos quoque redi-
 nerent, misit. Leontius in eius vita.

Hanc tantam cladem Sanctissimus Monachus Antiochus, idemque doctrina cele-
 bris, deplorauit centum viginti nouem homilijs, quæ extant, maxime vero exomo-

logesi,

a In vita
 S. Galli
 apud Sur.
 16. Octo.
 c. 21.
 Aimo-
 nus lib. 4.
 cap. 1.
 Brunichil-
 dis Regi-
 næ atrox
 suppliciu.
 Clothari⁹
 Monar-
 chia Gal-
 liarum po-
 titur.
 c Apud
 Sur. 28.
 Octob.
 Beda lib.
 4. ca. 2. &
 23.

Ierosoly-
 ma capta
 a Sarrace-
 nis.

S. Crux a-
 sportata
 in Persi-
 dem.

Vnica cõ-
 solatio ab
 Io. elee-
 mosyna-
 rio.

d T. z. Bi-
 bl. SS. PP.

D

E

A

B

C

A gesti, quæ ad finem homiliarum legitur, plena humilitatis, & commiserationis. eccasionem scribendam harum homiliarum exponit præfatione ad Eutachium. Homil. 107. e. *Dhæmus lacrymas, inquit, profundere amaritudinis plenas. Primum, quidem, quod civitas sancta conflagravit, crux quoque aucta Christi Dei nostri, in Persidem transmigravit in eorum item gratiam qui tot attriti bellis perierunt nobis. merant concorpores, & eadem nobiscum insignabatur fide.*

a T. 2. Bibl. ss. PP.

Exprobatio iud.

B Ad hæc mala illata a Sarracenis, ac multo magis a Persis, accessit ex præbatio Iudæorum, quasi victa cruce, extinctum ipsum videretur Christianæ religionis robur atque potentia, quod plane debilioribus graue fuit scandalum, deficientibus aliquibus ex eis ad Iudæos, ad vnum porro, ex fortioribus accedens Diabolica tentatio, in foedum errorem pertraxit. Monachus hic fuit Sinaita, qui post multos annos celebris continentis, in cella inclusus, multifariis demum revelationibus Diaboli, & infomniis illusum, ad Iudaismum, & Circumcisionem, ac nuptias transijt, post Catarathi proflium aliquandiu passus, & vermium arrosione contabescens, expiravit. Antiochus Hom. 84.

Scandalum putillarum. Monachus reclusus illufus transfert ad iudaif.

C Plane admiratione dignum illud fuit, impium hominem Cosrohem adeo esse reueritum salutis nostræ trophæum, vt nec ausus fuerit ab ipsa Theca, qua operiebatur signaculum amouere, & clauem aperire, vt vel illud inspiceret, sed timore perclusum, vt in Sacro Sancto templi loco asseruabatur, eodem modo in Persidem voluisse transferre, veluti demum intactum Ierosolymam reportatum fuit. Quod testatus est Modestus tunc Ierosolymorum Episcopus apud Suidam. hæc eadem apud Suidam in Heraclio, & apud Adonem in Martyrolo. 14. Sept.

S. crux intacta transferta in Persidem.

Sed reuerenda crux in Perside, non potuit teneri captiua, quin illustribus miraculis fulgeret. legenda Acta Sanctissimi Martyris Anastasij Persæ, qui, adolescens, cum diceretur Deum Christianorum in Persidem aduenisse, inquirendo & percunctando cognitionem fidei, & ipsam adeptus est fidem. Ea quidem Acta probata fuerunt in posteriori Concilio Nicæno, & post a latinis quoque vt fide dignissima recepta, extant apud Surium. a

S. crux in Persi. miraculis fulget.

D Leontius quoque huius temporis scriptor, & rei in sua patria gestæ, narrator, refert de quodam captiuo apud Persas, pro quo parentes, cum accepissent eum mortuum, ter in anno offerebant viuificam hostiam in cruce sacrificatam, ab eoque post quatuor annos redeunte, relatum, se per eos tres dies, singulis annis vinculis exolutum.

b 22. Ian. c In vit. S. Io. Eleemos.

In Hispania Sisebutus Gothorum Rex quasdam Romanæ Militiæ vrbes cepit, & Iudæos Regni sui subditos ad fidem Christi conuertit (Isidori Chron.) sed violentia quidem adhibita, vt canon septuagesimus quintus, Toletani 4. Magni Concilij docet, & Tuundensis Chronicon, quam vero ille vim adhibuerit, lex ab eo de his data significat.

Miraculum p. Sacer. Iud. in Hispania ad dignetur ad fid. d Leg. vicifig. ii. 12 tit. 3. 1. 3.

E Iudæorum, qui baptizari renuerunt, (nonaginta autem millia sunt baptizata,) nonnulli fuga lapsi ad Francos migrant in Gallias. Ado. Porro hoc ipsum factitatum esse in Gallijs sub Dagaberto Rege, Clothario Filio, hortante Heraclio Imp. Historici Gallici confirmant. Amoinus, & appendix ad Gregor. Turon.

Christi Annus.

Deusdedit P.

Heracl. Imp.

Indic. 3.

615.

1.

6.

C Osthoes binuasa Aagypto, & percursa, vastando, Libya, Carthaginem vsque nec ea tamen capta, onustus præda & captiuus in Persidem reuertit. Miscella ex Theophane.

e Amoin. li. 4. c. 2. Cedren. 6. Heracl.

2 Leont. in
v. S. Ioan.

Cleri. am-
biens Dia-
co. p. simo.
repellitur

b 8. Nou.
Io. Praef.
Neapo. E-
xerch. de-
cidit.

Clotar. R.
Fr. S. viros
sibi a se fecit
cōsiliarios
& filio tra-
dit Magis.
Vltio in in-
uidos.

Arnulph.
Met. affe-
ctat ex epa-
tu eremū.

capud Sur.
17. Aug.
dapud Sur.
i 1. Apr.
Rex cedit
suum Pala-
tium edificā-
do virg.
monast

capud Sur.
pri. Sept.
Miraculū
de cāpana
Senon.

S. Colum-
ba. obitus.

Qui Persas euaserant, Alexandriam profugerunt, magna penuria frumenti labo-
rante, cum Patriarcha Ioannes, aurum Ecclesiae consumpisset, & amplius mille au-
ri libras mutuo acceptas. ea captata occasione clericus quidam ditissimus, sed biga-
mus, Diaconatum appetens, multa frumenti millia; & auri centum; & quinquag-
inta libras obtulit, ut Diaconus ordinaretur, quem magna in Deum fiducia praedi-
tus, priuatim admonitum, de pessimo simoniae vitio, repulit, & statim voti compos au-
dit naues Ecclesiae duas frumento oneratas, ex Sicilia aduenisse Leontius in vita. In-
faustus fuit hic annus Italiae ob terremotus vehementissimos, quos secuta est leues ele-
phantiae ac tum accidit, quod in Martyrologio legitur, de Deo dedit Papa, qui vi-
sitans praefens agrotos, ex osculatus unum leprosum, ab eo morbo reddidit mun-
dum.

Ioan. Praefectus Neapolis, cum videret accisas prope vires imperij, occiso Ioanne
Exarcho, inaadit, quod in Italia reliquum erat, Imperij. A nastasius in Deus dedit

Clotaricus adepta Francorum Monarchia, nihil antiquius habuit, quam ut coleret
pietatem, & sanctos viros sibi amicos faceret, & consiliarios adhiberet, ex quibus
vnus fuit Arnulphus Metensis Episcopus; cui Dagobertum filium, Regni que herede-
dem instituendum tradidit, & eo inconstituto, nihil Rex nec Regina faciebant, ex
quo aulici inuidi, obloquendi captarunt occasionem, quorum aliquos diuina vltio
perculit ut scribit Ionas Abbas in vita eius.

Hic Sanctus vir penē omnibus Ecclesiae Thesauris in pauperes effusus, ad extrē-
mum & Discum aureum magni ponderis vni procerum vendidit, quo statim morte
sublato, cum discens venisset ad manus Regis, cognouissetque fuisse Ecclesiae Meten-
sis, additis insuper centum aureis illum Ecclesiae remisit. haec Iohas, qui & recitat
fragmentum Epistolae Regis eiusdem ad Arnulphum, eremi secreta captantem &
nuncium remittere Ecclesiae cupientem, certe lectu dignum, Hoc, inquit, quod per
Epistolam vestram Domine Pater, rogare voluistis, ut in loco vestro alter substitua-
tur Episcopus, nullatenus nostra praesumptio facere presumit, sed potius omni deu-
otione rogamus, ut si in bonorum operum exercitio iam alibi ducere deliberatis, a-
pud populum uobis commissum, sicut iapistis, conuersando exemplum ei sitis prome-
rende salutis.

Coluit praeterea Clotaricus S. Gaudericum Cameracensem Episcopum, qui hoc
ipso tempore egregia florebat sanctitate, & S. Gdobertam virginem discipulam S.
Eligij Nouio mensis Episcopi, cui Rex suum cōstitutum ad Monasterium erigen-
dum, quod & villis locupletauit.

Quod autem ad bellicas eiusdem Clotharij expeditiones pertinet, hoc ipso Exor-
dio Monarchiae mouit exercitum in Burgundiam, & Ducem misit in Senones, ad-
uersus quem dum Lupus Episcopus conuocat in Ecclesiam Populum ad implo-
randum diuinum auxilium; ad campanam pulsam hostes conterriti dilabuntur, in su-
gam versis fuit illud praegrande tintinabulum, quod campanam vocant, quod post
Clotharius intelligens sonum habere gratissimum, transferri Parisios id iussit, quo
delatum omnem amittit sonum, inquit ergo Rex restitui, & cum ad portem Senoni-
cum peruenisset, rediit illi pristinus sonus, sic ut ad septimum milliarium audiretur.
Iam igitur, hoc tempore, in occidente frequens erat vsus campanarum, nam in Orien-
te adhuc consuetudo pulsandi signa ad conuocandam pop. obtinebat.

Hoc pariter anno B. Columbanus expleto anni circulo in antedicto Coenobio Bo-
biensi, ut scribit Ionas, animam caelo reddidit 9. Kalen. Decemb. anniuersaria memo-
ria celebris, ei successit Arrala magistro sanctitate non impar, cuius idem Ionas vitam
scripsit. Post Columbanum Clotharius, Eustasio eius discipulo, & in Monasterio lu-
xouienſi successore fruebatur, quos Luxouienſes Monachos coluit adeo, ut ex eo plu-
res Episcopos promouendos curarit Chagnoaldum quidem in Episcopum Lugdu-
nen. Acharium Viromanduorum Rachanarium Augustoduni Audemanum, Bononie.
& alios aliarum ciuitatum.

A

A Gilulphus Longobardorum Rex, cum regnasset annos 25. moritur, succedit ei Adalualdus, sub tutela Reginae matris Theodolindae, sub his, inquit Paulus Diaconus, Ecclesiae restauratae sunt, & multae donationes per loca venerabilia largite, in primis vero magnificentissima Basilicae erectae Modoetiae non longe Mediolano, in honorem S. Io. Bapt. ab Agilulpho, & Theodolinda Regibus, quem etiam Patronum gentis a sciuerunt, & propitium multis post in casibus tenuerunt.

Perseae interim per Libyam veniunt Carthaginem, eamque obsessam capiunt, dum Heraclius, quasi stupore affectus, honoribus prouehendis filijs insisit, maiore Heraclio Constantino creato, Consule, altero Constantino, item dicto, Caesare.

Restituto Pastore Ecclesiae Ierosolymitanae Zacharia Episcopo, captiuo in Persidem abducto administratio inuncta est Modesto vni Monasteriorum Palaestinae Praefecto, qui omnibus curandis, & restituendis, alterum se Zorobabelem praestitit, testis est Antiochus Monachus epistola ad Eustachium.

ali. 4. c. 22 in edit.

Longobardi qui ascuerunt patronus, S. Io. Bapt. Carthago, capta aperis.

b Miscello li. ix. an. 7 Heracl. Modestus adm. ecc. Ierosol.

B

Deusdedit Papa, ubi sedisset annos tres, minus diebus quinque, ex hac vita decessit, octaua die Nouembris. Anastasius: & Martylog. Rom. Huius Pontificis scriptorum fragmentum tantum extat. vnius Epistolae ad Iordanum quendam, in Hispania Episcopum, apud Gratianum 30. q. Peruenit ad nos & c. Insigne est de spiritali cognatione Decretum. Vacat sedes mensem dies sex, alias 16. ex Anastasio, succedit Bonifacius V. de quo, anno sequenti.

Eleutherius Eunuchus Patricius, & Exarchus, occiso Ioanne Duce Neapolitano qui Ioannem Exarchum interfecerat, reliquias & ipse inuadit Imperij, & Rex Italiae diei affectans, venturus Romam a militibus Rauennatibus, in via occiditur, caput Constantinopolim mittitur ad Imperatorem. Anastasius.

Agrestinus, olim Theodorici Regis Notarius, post Luxouienfis Monachus factus, non post longum tempus impetrite inlitit apud Eustasium Abbatem, vt gentium esse Praedicator permitteretur, demum quem tenere non potuit, abire Eustasium permittit. Profectus igitur in Regionem Boiariorum, nullo ibi operapretio facto, post aliquantum temporis transit ad Aquileiam & eorum schismatis confors factus, tentauit per Epistolam B. Attalam, Coenobij Bobiensis patrem, Eustasium, & alios in eundem suum errorem trahere, quod cum non succederet, vndique exclusus, sermonem conuertit in Regulam B. Columbani. eamque calumniari cepit, pellets secum Apellino Episcopo Genuensis, propinquo suo, & per eum, nonnullis alijs Episcopis. Clotarium quoque in eo tentare est ausus, qui optime conscius sanctitatis, & integrae doctrinae B. Columbani, & discipulorum eius, nec valens hominis linguam petulantem compescere, conuentum indixit Burgundiae Episcoporum in suburbio Matiscoensi, ubi obiectis aduersus regulam confutatis, Agrestino, sicte, praetimore intentati diuini Iudicij pacem postulante, ab Eustasio data, cum iam ante a schismate respisseret. Nec multo post Romaricum & Amatum Monachos & nonnullos alios, suis venentibus sermonibus subuertit, ac corruptit, in quorum Monasterium vltio diuina de sauijt, irrumpebantibus in illud Lupis, fulmine in eos lapsos, pluribus interfectis, Agrestino ante viginti dierum circulum, quam vertens annus finiret, a seruo, quem ipse redimerat, securi percusso, Romaricus & Amatus poenitentes recepti, & in pristinum gradum restituti post etiam vitae sanctitate clari, anniuertariam in Ecclesia memoria m meruerunt.

Exarch in terfecto affectus R. Ital. interficitur.

Agrest. impetrite experit Apollito latu ad gentes schismaticis vngit in regula B. Colubaz lingua conuertit. Cossium Mafiscen. vltio diuina.

Apud S. Mart. 13. Sept. & 8. Decembr.

apud Mi
scel. li. 18.
Heracl.

Heraclius, cum nullam sibi vim resistendi superesse aduersus Persas intelligeret, quantumuis ante repulsus, noua legatione, pacem, quamuis iniquis conditionibus, petit, at Cosroes, secundæ fortunæ impotens, nisi abnegato Christi cultu eoque soli dato, abnegat pacem dare.

A

Christi Annus
618.

Bonifacii 5. P.
1.

Heracl. Imp.
9.

Indict. 6.

b Beda li.
2. c. 8.
c Ann. ex
Theophi.
teledr.
d li. 2. No
uella 4.
Nou.

Bonifacius Quintus, Neapolitanus, Deuſ dedit mortuo subrogatur, qui accepto nuncio de Eadualdo in Anglia Rege, & Edilberga sorore conuersa, vxore Edtini Regis, admodum lætatus Iusto Rosensi Episcopo gratulatur, & pallium in signum elargitæ plenitudinis potestatis mittit. Chaganus Auarum Rex dolo, sub pacis nomine, suburbia Constantinopolis depredatur.

B

Exigente sergio Patriarcha Constantinopolitano Heraclius hoc anno Pragmaticam edidit sanctionem, ne quis cooptaretur in Clerum, nisi in defuncti locum subrogetur, accidebat enim vt procerum fauore, complures se intruderent in eam Ecclesiam, ad eo vt redditus ad alendos omnes non suppetent.

Christi Annus
619.

Bonifacii 5. P.
2.

Heracl. Imp.
10.

Indit. 7.

Minist. e-
piscopo-
rū nō de-
cer esse
laicos.
Monachi
ne cū Mo
nialib. cō-
uersantur
Suintilla
Monarc.
Hispa. po
titor.

Anno Nono Sisebuti Regis Hispaniarum celebratur Synodus Spalensis, siue Hispanensis, Chron. Isidori extat, tredecim sessionibus, in quibus illud obseruandum, improbari ministros Episcopi esse laicos, & in vndecima vetari Monachis omnem confuetudinem cum dicatis Deo virginibus, & decima confutatum Episcopum Eutychianum (qui ex Syria aduenerat) eius partis, quæ dicitur Acephalorū, & de veritate edoctum, eam amplexum, erroribus abnegatis.

C

Hoc ipso anno moritur Rex Sisebutus, sciencijs eruditus, bello Potens, & moribus Sanctus, atque Clementissimus. adeo vt eius Theſaurus fuerit redemptio captiuorum. Is Ecclesiam S. Eleocadiae miro opere fundauit Lucas Tudenſ. in Chron. Succedit ei Reccaredus Filius puer, cui post sex menses decedenti, succedit anno sequenti Suintilla, qui pulsus Græcorum reliquis, Monarchia Hispaniarum potitur.

D

Persis Galatiam innadentibus, Ancyra Metropoli capta, Heraclius rursus cogitur pacem inire cum Auarum Rege, meditans bellum in Persas, sequenti anno.

Christi Annus.
620.

Bonif. 5. P.
3.

Heracl. Imp.
11.

Indict. 8.

e Theoph.
in Annat.
f Leont. in
vir. 23. Ia
apud Sur.
Patriarc.
Elemos.
tepestatē.

Heraclius parans expeditionem in Persas, ex haustis totius Imperij opibus, cogitur ab Ecclesijs mutuum accipere, conſtatis etiam sacris vasis, & ornamentis, quod tamen non probauit Magnus Ioan. Eleemosynarius pauperum aiens eas esse opes, permittit tamen auferri, sed diuinitus statim longe plura quam ablata fuerant Patriarchæ restituta sunt, quod cum id seuiſſet Nicetas Patricius, q. noſe Imperatoris abstulerat, & ablatas restituit, & trecetas auri libras amplius de suo addidit. Altercatio inter Nicetā & episcopum Io. extat in vita, plane digna que legatur.

E

Cognita Nicetas Patricius magna Ioannis Patriarchæ virtute obsecrat, virum diuinum vt secum veniat vsque ad regiam iuitatem, benedictionem impertiturus Imperatori cui cum ammiſſet, coorta aliquando ingenti tempestate visus est in somnijs Niceta videre Patriarcham cum pauperibus, nunc quidem circum per nauim currentem nunc extendentem manus, & e caelis auxiliū postulantem Patriarcha autem,

cum

A

cum is in Rhodum insulam venisset, vidit, alienatus a sensibus, se vocantem & dicentem vocat te Rex Regum. Statim autem accersito Patricio. *Tu quidem*, inquit, *studuisti nos deducere ad eum, qui regnat in terra, quia, sicut regnat ubique, prior ad se accersit.* Ille verò tristitia affectus quā potuit officiosissime dimisit in Cyprū, ubi Amathūte, in patria factō preclaro. Testō, quo maximas gratias Deo agebat, quōd se dignū censuisset, qui sua illi offerret & a beatā Deo aiām tradidit, anno sedis 9. In eius porrō sepultura, mirum hoc accidit, videntibus plurimis, vt cum in loculo, in quo duo iacebant Episcopi, inferendus esset, illi duo visi sūt se celsisse, & medium illum recepisse, plura alia post eius mortem contigerunt miracula, illi subrogatur Gregorius, quem eum putamus eius consobrinum, de quo Leontius refert, quōd admirante vniuersa Alexandria, mirifice se vltus sit, de plebeio homine, qui illi contumeliam intulerat, nimirum benefaciendo.

Io. Patr. Alex. obiit. a Niceph. in Chro. Miracul. Praeclara vindicta.

B

Christi Annus
621.

Bonifacii 5. P.
4.

Heracl. Imp.
12.

Indi. 9.

C

Heraclius ^b comparato exercitu, cum iurasset militibus se vna cum illis vsque ad mortem strenue certaturum, eosque omnes loco filiorum habiturum, communitaque illis pietate, iustitia, & vitæ integritate, pijs precibus rite susceptis, dimisso in Vrbe filio, illoque Dei, Deiparæ, & Sergij Patriarchæ fidei commisso, magna fiducia plenus, mouet in Persas, qui hoc ipso anno, Chalcedonem vsque processerant, magna confidentia inflati, quod vniuersum Imperium essent hausturi, nunc leuioribus, nunc iustis preliis præferens Deiparæ imaginem non manufactam, semper superior euadit. Anastasius Persæ miles, de quo supra, Christianæ fidei bene affectus, hoc anno transfugit ad Romanos, & Ierosolymam profectus, baptismum adeptus, Monachus etiam effectus est in Monasterio S. Anastasij, non longe ab Ierosolymis, sub Iustino Patre sapientissimo, de quo Antiochus ad Eustachium.

b Theop. Zonaras Cedren. alii. Pius, & p̄clarus apparatus Heracli. i Persas. c Apud Sur. c. 21. Ian.

D

Christi Annus
622.

Bonif. 5. P.
5.

Heracl. Imp.
13.

Indict. 10.

Cruis, quæ videbatur captiua, sua vi roborans Romanos, eos victores efficit Persarum, quibus iam ante ferè semper succubuerant. In expeditione huius anni, Paulus quidam Seuerianus hereticus Imperatorem aggressus hæresem, illi suam suadere tentauit, quem ille sapienter, & constanter repulit, quo studio catholica fidei, tot etiam victorias promeruisse videri potest. Heraclius igitur profligatis Ducibus Cofrhois, præter omnem eius opinionem, inuadit Persidem, exercitus concidit, fugat Regem, ingentem prædam agit, ingentem numerum captiuorum, pro sua clementia liberam dimittit, quo sibi magis Persas conciliaret.

Anast. miles, Christianus & Monach⁹ efficitur. d Serg. Ep. Constantinop. episto. ad Hono. P. Heracl. i. uadit Persia.

E

Christi Annus
623.

Bonifacii 5. P.
6.

Heracl. Imp.
14.

Indict. 11.

Nouis exercitibus submissis, auctæ hostium vires, nostra prope laboribus infractæ, & recusatione progrediendi, & aliquot nationum defectione, in magnum periculum adductæ, ac tandem tamen hortatu Imperatoris ac diuino in primis instantu, receptis animis, victoriam referunt nobilissimam.

Miscella li. 18. ann. 14. Heracli. Cedren.

Christi Annus..

Bonif. P. 5.

Heracl. Imp.

Indi. 12.

624.

7.

15.

a Beda li. 2. c. Mille ti epi obi tus.

HOc anno 4. Belli Perfici, Heraclius interius in Persidem penetrans, prælio cum heftibus iniro, & ipse met cum homine ingentis stature congressus, Deo protegente, eum prosternit & victoriam refert, mirantibus & profugientibus Barbaris, Cosrthoes infania percitus, donaria omnium Ecclesiarum, quæ sub Persis erant, aufert, & catholicos ad societatem Nestorianæ hæresis adigit. Theophan. Cedren. alij.

Regredientes in Occidentem, videmus Ecclesiam, auctam nouo sancto, corrufcantem, Mellito, Doronenfî Episcopo in Anglia, qui hoc anno in cœlum abijt, cuius hoc fertur admirandum, vt ingenti incenso igne, qui nulla vi poterat restingui, cum se ex aduerso deferri, laborans podagra, iussisset, vêtus reflexus in contrariam partem, auertit ignem, qui etiam est confopitus.

Christi Annus.

Bonif. 5. P.

Heracl. Imp.

Ind. 13.

625.

8.

16.

Insignes victoria: Heracl.

Cosrthoes, tot cladibus irritatus & quasi in furorem versus, hoc secundo belliancno, collectis omnibus suis viribus, & barbaris, aduersus Romanum Imperium concitatis, Auaribus, Bullgaris, Sclauis, alijsque qui Constantinopoli in obsiderant, ad auertendum ex Perside Heraclium, a tripartito eius exercita, Turcis, Hazaris dictis in societatem belli assumptis, varijs in locis, non absque diuinis portentis & signis profligatur. quæ plerius Annales Theophanis, Cedrenus & alij exponunt, vt, & liberationem Constantinopolis ab obsidione, præsidio B. Virginis, hostibus etiam visibilibus factæ, cum clausis & exercitus interitu.

b Beda li. 2. c. 9

Interim aperitur via Euangelio apud Aquilonares Anglo s, Nordamhumbros, dictos, ex huius modi occasione. Equinus eorum Rex, postulata in vxorem, Edelburga, Edelberti Cantuariorum Regis filia, & Eadaldi forore, Christiana, cum responsum esset, non licere Christiano, Christianam pagano homini dari, promisit se illi, & omnibus, qui cum ea venissent permissurum liberam fidem & cultum suæ Religionis, atque adeo, ipsum eandem suscepturum, si prudentibus sanctior videretur. Mittitur igitur virgo, & simul Paulinus, olim a S. Gregorio Pontifice Romano, Augustino, & alijs in subsidium missus, & nunc a Iusto Archiepiscopo, ordinatus Episcopus, vt hoc Bonifacio Rom. Pont. cognitum fuit, pro suo Pastoralis officio literas ad Eadaldum misit, exhortans ad fidem, & ad reginam pariter, vt coniugem ad eandem pellere, & impellat. Quæ extant apud Bedam. Præterea, inquit ad finem, benedictionem protectoris nostri B. Petri Apostolorum Principis, vobis direximus, ad se speculati in gentem, & pectinem eburneum inauratum. Bonifacius Papa V. hoc anno, cum sedisset annos 7. menses 10. diem vni 25. mensis Octobris moritur, sepultus ad B. Petrum, ex Anastasio, qui eius aliquot ordinationes & decreta ponit.

Christiana vxor pagano non dâda

apud Beda 2. c. 10.

Christi Annus.

Honorii P.

Heracl. Imp.

Ind. 14.

626.

1.

17.

Honorius Campanus creatur Romanus Pontifex isque apud Anastasium Laudatissimus habetur.

Honorius Campanus creatur Romanus Pontifex isque apud Anastasium Laudatissimus habetur. Anno belli sexto, Turcis, qui cum Heraclio erant, in ipsa Perside dilapsis, & de-

A mium reuersus, Imperator hortatus milites, ut in vno Deo, ac beatissima eius matre confiderent, prelium commisit, in quo fortiter inter primos pugnans, Ducem exercitus; atque adios aliosque propria manu profecit, ac denique egregiam victoriam tulit; sed cum intelligeret non procul abesse Cosroem cum valido exercitu, ad eum contendit, at is clade suorum audita, profugit, relictis opulentissimis castris, in quibus Heracius suum pavit exercitum & Narahia Domini letabundus celebravit.

Cosroes
profligat

Anastasius Persa quem supra baptismum suscepisse & Monachum induisse scriptum, hoc anno profectus Casaream, a Praefecto Persa, iteratis lapibus tormentis egregiam fidei suae confessionem edit.

Certamē.
Anastasi⁹
Monachi
Persae.

B Eduimus, immisso sicario a Rege Occidentalium Saxonum, vulneratur, ipso die Pascha; quo & vxor illi filiam peperit. suadenti Paulino Episcopo, ut fidem amplecteretur, promisit, si vitam & victoriam sibi donet pugnantia aduersus hostem Regem; & in pignus promissionis implende eandem filiam suam Christo consecrandam, Paulino Episcopo assignat, quam & baptizaram Eandfledam appellat, cum conualuisset Rex & victoria potius esset, occisis, aut in deditioem acceptis, qui in necem eius conspirauerant reuersus in patriam, cum iam amplius Idola non coleret, nec tamen Christianam fidem amplectebatur, sed sapins Paulinum audiens, de re tanta, secum saepe cogitabat, cum longius autem consilium differret, Paulinus diuina reuelatione cognito, quod aliquando ei secreto contigerat, id illi aperuit, ex quo obstupescit Rex ad fidem amittitur, nec prius tamen profitetur, quam consociatis comitiis sacerdotum & procerum habeat illos assentientes. haec latius apud Bedam.

C Hoc pariter anno Clotarii Francorum Regis, 39, ab obitu Chilperici parentis, idem Rex consortem sibi regni ascivit Dagobertum ex Bertrude Regina susceptum, atque a Beato Arnulpho Metensi Episcopo optimis moribus imbutum.

liē. 2. c. 9.

Quod vero ad res Longobardorum pertinet, hoc ipso anno, eorum Rex Adalualdus cum insanire cepisset, anno decimo; postquam cum matre regnare ceperat, regno eiicitur, subrogat in eius locum Arioualdo homine Ariano, fauore Episcopi Cifalpinorum, ante cuius obitum Theodolindam matrem decessisse credibile est, cum, post Regis eiectionem, nulla amplius eius extet mentio, quae tamen Regia pollebat auctoritate.

Arioual.
Arianus
Rex Longobard.

D Honorius Papa, pro restituendo Adalualdo Catholico, eiecto Arioualdo Ariano, laborabat, litteris ad Exarchum scriptis, quae per breues extant apud Iuonem. Exarchus tamen pacem cum nouo Rege inijt, forte quod non satis verum haberet aduersus Longobardos, omnibus Imperij viribus in Orientem effusus, Paulus Diaconus res Longobardorum horum duodecim annorum, ut sibi incognitas, praetermisit, quas nos ex aliis eius temporis scriptoribus carpemus.

Miracul.

E Ionas Monachus, ex Bobiensi Monasterio sub Attala Patre, in vita S. Bertholphi, refert de quodam eiusdem Monasterii Monacho, Bladulpho, quod cum Attala Tici num missus, ab obuiio Rege ironice salutatus esset, nec nisi qualis haereticus deberet, salutationem reddidisset, irritatus Rex, diciturum se ait, qui per noctis tenebras Monachum illum male multaret, & occideret. obrulit se quidam, & noctu aliunde redeuntem ad hospitium verberibus contusum, pro mortuo dereliquit, qui mox incolumis surgens ad Monasterium regressus est. at percussor a Dæmone correptus, facinus confitetur, ex quo Rex pauens & confusus, ne quid sibi simile cogeret veniam a B. Attala postulat, dona offerens, si dignetur accipere, at ea recusans, coi a fratrib. precefacta Dæmoniacus ad se missus, liberatur, sed paulo post febricitans ardentibus extinguit, populo, in catholica fide, & reuerentia, erga Robientes Monachos, confirmato. Aliud quiddam idem refert admirabile de Moroneo quodam Monacho, qui ad Terdonam, incenso fano, cum ab idololatriis in flumen coniectus & mole super ingesta depressus esset, liber tamen euasit, & illi diuina eos ultione persequente, diuersis pœ-

Sacrileg⁹
a Dæmone
corripitur.

Dæmoniacus
liberatur.

Aliud Miracul.

Christi Annus.

Honorii P.

Heracl. Imp.

Indic. I.

628.

3.

19.

A

HOc anno Constantinopoli Ierolymā Heraclius profectus Sanctæ Crucis lignum reulit, tumque illud contigit admirandum, quod habetur ex ritualibus Ecclesiasticis, cum Regio cultu Crucem Domini suis humeris Ferens Imperator, consistere coactus est in porta, quæ ad Caluarium ducit, nec nisi monitu Zachariæ Pontificis, plebeio sumpto habitu, & depositis calcæis, datum est progredi, atque inde exaltationis festum 14. Septemb. initium sumpfit, apud Latinos; nam Græci eò die inuentionem celebrant, nomine exaltationis, & Latini Inuentionem m. Maio.

Lignum Crucis Ierolymā ex Perside relatū.

B

Porrò cum nomen Hæraclij, ob ingentes res fortiter bello gestas, toto orbe terrarum celeberrimum redditum esset, ad ipsum exteri Reges, vt Indorum ab Oriente vt est apud Theophanem, & Francorum ab Occidente, vt est apud Aimoinum, legationes gratulantes, cum muneribus miserunt.

ali. 4. c. 21

Christi Annus.

Honorii P.

Heraclij Imp.

Indict. 2.

629.

4.

20.

C

Infectus erat per id tempus totus ferè Oriens ne farijs hæresibus, Nestorij, Apollinaris, & Eutychetis in primis, cuius Hæresis in duodecim sectas est discissa, cuius vnus, quæ à Iacobo quadam Syro dicta est, Iacobitanum Patriarcham sefaciens Athanasius quidam, Hæraclio apud Hieropolim conuento, collatoque de religione sermone, Hæraclius, zelo quidem quodam, sed non secundum scientiam (cum hæreticum hominem, & condemnatum admittere ad sermonem nõ debuisset, iuxta præceptū Apostoli, promittit illi, si Chalcedonensem Synodum accipiat, se eum Patriarcham Antiochenum facturum. at ille simulate suscepta Synodo, duas in Christo confitetur naturas, callide autem interrogat Imperatorem de voluntatibus, & operationibus, dicendū ne sint simple an duplè; qua nouitate vocis contentus Imperator consulit Sergium Constantinopolitanum Patriarcham, & Cyrum Phasidis Episcopum, qui consentientes in vnam naturalem voluntatem & vnam operationem in Christo, sic rescripserunt & confessi sunt, cuius vtriusque acquiescens consilio Imperator reperit & Athanasium eis consentientem, quia vna ibi operatio reperitur, vbi & vna natura cognoscitur. Atque ita per fraudem, Hæraclius in foueam hæreseos inductus est Monothelitarum, vnicā voluntatem & operationem esse asserentium in Christo, quasi per hanc conciliaturus esset in vnum, & quasi ad Ecclesiam adducturus plures hæreses, dumque se immiſcet tractandis dogmatibus, (quod magno suo ferè damno faciunt Principes) cum obortas de fide, quæstiones debeant ad primam sedem deferre, atque ab illa definitionem expectare; in barathrum lapsus est.

Hæraclij quomō in hæresim ductus.

E

Christi Annus.

Honor. P.

Heracl. Imp.

Ind. 3.

630.

5.

21.

MAhumes Arabs, pseudopropheta, pestis orbis terrarum, & Monstrum, conflatum ex pluribus sectarum & hæresum monstris, cum legem stultissimā, & spurcissimā in Omne euulgasset, & armis propagandā docuisset, & disputationib. examinandā vetuisset; anno prægnij, in Arabia morit, & sepelit in loco, cui nomen est

Mahumetis origo.

a lib. 3. de
reb. Tur-
cic.

Mecha, cuius sepulchrum, inquit Leonicus, ^a compertum habeo extructum esse, & lapidibus pretiosissimis, & sublimè pendere in medio templo. Vt omnes populos in suâ sectam attraheret, ex cunctis fermè sectis aliquid asciuit. Ex Iudæis Circumcisionem, Vnius Dei cultum, abstinentiam à carne suilla: ex Christianis, Christum, sed cum Arianis creatum, & seruum, cum Nestorianis purum hominem, cum Manichæis non fuisse secundum carnem crucifixum, sed eius tanum vmbra: ex Gentilibus, Lunæ seu cuiusdam astri cultum: ex alijs denique alia, & a se ipso plura stulta, & nefanda, & rationi repugnantia. successit ei Eububezer annis tribus, legendi Annales ex Theophane: Damascenus de hæresibus. Euthymius in Panoplia.

Gregorius Alexandrinus cum sed. anno 10. moritur. in eius locum subrogatur ab Heraclio Cyrus, ex Lazerum Antistite, quo vtebatur familiarissime.

b i Chro.
M. S. An-
dr. Dâdu-
li Du. Ve-
net.

Honorius Papa deiecto Fortunato hæretico Gradenſi Patriarcha, subrogat in eius locum Primogenium Subdiaconum & Regionarium Ecclesiæ Romanæ. extant littere ^b ad vniuersos, in quibus Christianissimam appellat Rempublicam Veterantam, vt quæ relictiſ schismaticis, Romanæ Ecclesiæ adhæſisset, & ne implicaretur eorum dè schismaticorum laqueis, a Romana Ecclesiâ petere ſoleret Episcopum, quamplurimum titulo gloriosa potensque longe lateque, terrarumque dominium feliciter propagauit, nequid autè minus haberet Gradenſis Ecclesia ab Aquileieſi, ipsi Roma. Pont. eandè Ecclesiam pallij insignibus, & Patriarchatus nomine illustrarunt. vnde nata inter vtrumque æmulation, & a secularibus potestatibus, aucta Longobardorum Rege Aquileieſiſ fauente, & Exarcho vero Gradenſi.

Grandes.
eps, quan-
do Patriar-
cha primi-
mū dict^o.

Apud Legionem in Hispania S. Vincentius Abbas, a perfidis Arianis martyrio coronatur. Martylog. Rom. Epitaphium.

Christi Annus.

631.

Honorii P.

6.

Heraclii Imp.

22.

Indict. 4

c Aimoin.
li. 4. c. 16.

Hoc anno (vt produnt Annales) post Mahumetis principis obitum, collapsam Perſarum potentia, viribus bello ciuili attritis, Arabes incipiunt Romæ vexare Imperium, quasi Deo ingratum Imperatorem vlciſcente, quod dogmatib. se Ecclesiasticis immiscens, dū cum Sergio Constantinopolitano Episcopo, se præferent Vindices. Chalcedonensis Concilij, & Nestorianæ, & Eutychieſis hæresis vltiores, nouam Menothelitarum hæresim in Ecclesiam inducerent, quo pulcro velamine, quam diu vixerunt, sub Catholico nomine latuerunt hæretici.

d Aimoi.
Acta S.
Lupi.

Clotharius Rex Francorum, cum regnasset annos 44. ex hac vita migravit, relicto regni successore Dagoberto. De Clothario illud habetur, quod in certum ^d annum reſerri non potest, eum falsis accusationibus permotum Lupum, ^e Senonensem Episcopum exilio multasse, sed eius innocentia cognita, eo reuocato, veniam petiſſe, & egregie donatum, ad suam Ecclesiam dimiſſe.

f Vita S.
Modoal.
li. 1. c. 2. &
34. apud
Sur. d. 12.
Maij.

Clarebāt tunc temporis in Palatio viri strenuissimi, iidemque religiosissimi, inter quos eminebat Pipinus Carlomanni senioris filius, Dux clarissimus Neusticæ, & Maior domus, sub Clothario, Dagoberto, & Sigeberto potentissimis regibus. Huius Pipini nepos ex filia Begga fuit alter Pipinus, pater Caroli Martelli, qui inter alios genuit Pipinum tertium, eundem primum eius generis Francorum Regem.

Pipin. ma-
ior domus
Franciæ

Huic senioris Pipino dum paret Dagobertus, glorioſe regnum administrat. post vero secundis rebus & cōfortio deprauatus, monis bonitis aures occlusit, adeo, vt parum abſuerit, quin se aliquando increpantem occiderit. sed diuina vi repressus, rursum eum magnifacere, & reuereri cepit. Hic Pipinus cum viuis scripturarum scientia eruditus eſſet, prudentes quoſque sanctos, & doctos viros in Consilium adhibebat, vt Arnulphum Metensem, & Chunibertum Colonienſem Episcopos.

Arnulphus & Metensis Episcopus, qui Dagobertum educauerat, adhuc flagrans

desiderio

desiderio Eremita, instabat apud Regem sibi ut secedere liceret, quod dum aliquando importunius petitis, parum abfuit, quin, Diabolo Regem instigante, ab eo pugione feriretur, sed is mox in se reuersus, superueniente Regina, prostrati uterque ad eius pedes veniam petunt, & libere abire ad Eremum permittunt, vbi vsque ad obitum perstant, miraculis clarus.

Hoc anno moritur S. Alouinus, cognomento Bauo. Agilulphi Hasbania filius Casolomanni senioris frater Patruelis, conuersionis suae anno 40. cuius exemplo, multi nobiles viri, & mulieres ad pietatem & arctiorem vitam excitata. Vitam admirabilem descripsit Theodoricus Abbas S. Trudonis.

a Apud Surd. 1. Octob.

A

B

Christi Annus. 632. Honorii P. 7. Heracii Imp. 23. Indictione 5.

Arabs Sarraçeni sub Mahumetis successore Eububeler seu Abubachar depraedantur Gazansem regionem, occiso Praeside Palaestina. Theophanes.

Dagobertus alioqui praeclare regnum administrans, cum filius careret & amoribus mulierum impensius deditus esset, quorundam Consilio, vxorem, quod esset sterilis, repudiat; & puellam a Monasterio raptam in matrimonium sibi iungit, de quo flagitio cum ab Episcopis, & maxime a S. Amando Traiectensi Episcopo reprehenderetur, indignatus, eum de suo regno eiicit. At ille erepta occasione, cum & sanguinem pro Christo fundere optaret, in Vasconiam profectus, Gentilibus Euangelium praedicat, & post ad alia loca digrediens, ad Scaldis fluuenta, pagum Gandauum peruenit, vbi plurima a Barbaris passus, Tornaci, tandem excitato a mortuis, quem suspensio mortuum viderant, magni facti ad baptismum concursus longius et ad Sclauos transito Danubio, studio lucrandi animas & martyrii adipiscendi, progressus est, vbi cum non constaret operae fructus, ad proprias rediit oues.

Dagobertus Monachiale fabrica iungit.

b Ex Hugbaldo mori in reb. ges. S. Mi. Strudit. apud Sur. 12. Maij. Baudemudus suffo de saeculi scriptor res eius gestas prolecur est

C

D

Christi Annus. 633. Honor. P. 8. Heracii Imp. 24. Ind. 6.

Hatmanus, Abubacharo succedens, Bostrensem urbem & alia loca vi capit, Theodorum Imp. fratrem & Ducem, cum exercitu profligat, Imperator desertam Syria & sublatis Ierosolymis Venerabilibus lignis S. Crucis Constantinopolim se recipit Theophan. & Cedrenus. De eius ibidem cultu, Beda de locis sanctis, c. 20. vbi & illud ait quamdiu super altare manet aperta, tota Ecclesiam miro odore perfundi, & de nodis eius liquorem odoriferum, & salutarem fluere.

Menotheitaru haeresi fraudulenter inducitur

Cyrus Alexandrinus Episcopus, collecta Alexandria Synodo, Menotheitarum haeresi aperit viam, & simulatio praetextu, quod haereticos omnes in Aegypto positos, Ecclesiae Catholicae iungere posset, si duarum voluntatum & operationum voces silentio supprimeret, satis esse dicens, si in Christo tantum Dei virilis voluntas & operatio diceretur, ex qua duarum in Christo naturarum, exacta professio ederetur, eo quod, & si non uoces, res ipsae tamen expresse haberentur. Res visa est spem praefertens pietatis, & charitatis si (ut tacebant, abique detrimento Catholicae fidei voces in serdum tacerentur, quibus discordiae nutrentur, uerum, dolo malo, cunctatunc a se exitu declarauit. Ex c. Maximo & Actis d. sexte Synodi. Ithac Cyro Alexan

E

driz conanti de vna voluntate, & operatione; aduersatus est primum summo opere Sophronius, probe sciens hæreticòs ea moliri ad destructionem catholicæ veritatis, sub specie pietatis, scripsit enim ad Cyrum, vt capitulum illud Synodi Alexandrinæ, de vnica operatione tolleretur, imò & eadem de causa Constantinopolim ad Sergium profectus est, vt Sergius ipse testatur in epist. ad Honorium Papam. Sed & alias etiã ad Sergium ipsum addidit literas, vbi hoc item anno, defuncto Modesto sancto Patriarcha Ierolymitano ipse subrogatus est in eius locum, quæ extat in sexta Synodo ad Sergium inscripta, alicubi etiam ad Honorium Papam, vt suspicari possumus eam fuisse Encyclicam, & velut suæ fidei Confessionem, missamque de more ad armenos, quo anno creatus est Ierolymorum Episcopus. De eadem epist. Photius plenam ait, esse pietatis, & orthodoxam sententiam accurate tradere, & sacrorum dogmatum doctrinam haud vulgarem.

Extant, Epistolæ Cyri ad Sergium, Sergij ad Honorium, Sophronij, Ierolymit. Episcopi ad Sergium, eademque ad Honorium, Honorij duplex ad Sergium, in sexta Synodo, de hac tota re. in cuius Honorij posteriore destruitur hæresis, & confirmatur Catholica fides illis verbis, *Auferentes ergo (sicut diximus) scandalum nouella adinventionis, non nos oportet, vnam, uel duas operationes definiens prædicare. Sed pro vna (quam quidam dicunt) operatione, oportet nos Deum operatorem Christum Dominum in utriusque naturis ueridice confiteri. Et pro duabus operationibus, ablato gemine operationis uocabulo, ipsas potius duas naturas, idest diuinitatis, & carnis assumptæ in una persona unigeniti Dei patris, inconfuse, indiuisæ atque inconuertibiliter nobiscum prædicare propria operantes, causa porro, cur si lendum censetur de duabus uoluntatibus, & operationibus, ea fuit, ne uideremur cum Nestorianis ponere duas personas, & cur silen dū de vna, ne cum Euty chianis uideremur tollere duas naturas.*

Defuncto Iusto Dorouerniensis in Anglia Episcopo, Honorius illi subrogatur, cui, & Paulino, Eduinus legatione missa, pallium a Papa impetrat. Extant Honorij literæ ad Eduinum & Honorium apud Bedam: b. i. scripsit & ad Scotos in celebratione Paschatis aberrantes, sed nullo fructu, vt apparet ex ijs quæ postea sequentes Pontifices cum Scotis egerunt. Beda.

Eduinus, cum decem & septem annis, genti Anglorum simul & Britonum gloriosissime præfuisset, rebellante aduersus eum Carduella Pictorum Rege, & sociâ arma ferente Penda, de regio genere, Morciorum, in pralio occiditur, & exercitus profligatur. Paulinus Episcopus assumpta Regina & filijs, & sacris uasis, Cantium proficiscitur, ubi ab Honorio Archiepiscopo & Eadbaldo Rege suscipiuntur. Eduini Regnum in duo diuiditur, Deirorum, & Berniciorum, vt eius nominis quæ erant prouinciæ, quarum Reges, abnegata Christiana professione, paulo post a Carduella impia manu, sed iusta ultione perempti sunt.

CONCILIVM IIII. TOLETANVM GENERALE dictum anno tertio, Sisenandi Regis piissimi, affuere Episcopi sexagintadu: capita septuaginta statuta de doctrina catholica, & Ecclesiastica disciplina, & bonis moribus. Præfuit S. Ilidorus Hispalensis. Primo loco fidei professio a Patribus edita, in qua Spiritum Sanctum a Patre filioque procedere; professi sunt, more maiorum, vt Acta declarant S. Ilidoro iniunctum a Patribus, multi existimant vt officia Ecclesiastica ordinaret, quod & perfecit. Extat adhuc Missale & Breuiarium, sub eius nomine, Mozarabe dictum, quasi mixtarabes, corrupto, uocabulo, cum, post occupata ab Arabibus Hispania, diu in ea Hispan. mixti Arabibus vixerint, qui ab extorribus, & agētibus in alijs prouincijs Hispanijs, Mixtarabes dicti sunt.

a Bibliot.
c. 23.

Hono. sta
ruit catho
lica fidem
de Christi
voluntati
bus.

b li. 2. c. 18
& 19.

Eduinus.
Rex inter
ficiuit.

Christi Annus

634

Honor. P.

9.

Heracl. Imp.

25.

Ind. 7.

Sarraceni plurib. prelijs victores aduersus Romanos, Syria, & Aegypto spoliant Imperium. Etis Heraclius, qui Catholicus indomitos superauerat Persas, haeticus factus, ab imbellib. Sarracenis superatur. Theophan.

Osuwaldus ex Eduini forore natus, diu profugus in Scotia, tandem reuersus in patriam, eum longe impari numero copiarum defixa a se cruci in loco pugae promouens in prece Britanorum Regem Corduellam superat & occidit. Sextus Nordumbroꝝ Anglorum Christianissimus Rex, qui cupiens omnes sibi subditos Christianis imbui sacris, euocat ex Scotia verbi Dei praedicatores quorum vnus Aidunus creatus Episcopus, magnae vir Sanctitatis interprete ipfomet Rege Osualdo, sua praedicatione, multum profecit. Christiana reilgione longe lateque propagata, Ecclesijs, & Monasterijs pluribus aedificatis. haec latius apud Bedam.

Sarraceni occupati Syria, & Aegyp. a li. 3. c. 1 & seq.

Christi Annus

635.

Honorii P.

10.

Heracl. Imp.

26.

Indi. 8.

Ala malis cumulantur, rursus Romani exercitus in Syria caeduntur, Ierusalem obsidetur. Annales ex Theoph. Cedrenus. Sophoni, Episcopi Ierosolymitani homilia extat in Natali Domini, in qua deplorat, quod ob obsidionem, vetentur adire sanctam Bethleem.

Birinus Episcopus, de consilio Honorij Papae profectus in Angliam, Occidentales Saxones, Geuillos dictos, cum Cynigildo Rege, conuertit ad fidem, ipso Osualdo de sancto eum Lauacro suscipiente, eique filiam in matrimonium elocante. Vterque Rex vsq. Dorcineam ad extruendam ibi sedem episcopalem. Birino Episcopo donat, de quo in actis eius, illud admirandum habetur, eum in altum iam naui prouectum, super Mare ambulatentem regressum ad litus, vt oblitam pallam, super altare, vbi celebrarat, ab Honorio Papa sibi donata, super quam corpus Christi conferebatur, & in qua Corpus Domini inuolutum, & ad Collum suspensum semper secum ferebat, repeteret, & rursus eodem miraculo reuersum ad nauim, immobilem eum expectantem.

Ierolym. obsessa.

bT. 2. Bi. SS. PP.

c Beda 3. c. 7. d Apud Sur. 3. Decem. Miracul.

Christi Annus

636.

Honorii P.

11.

Heracl. Imp.

27.

Indict. 9.

Sarraceni Ierosolymis anno obsidionis potiuntur ea conditione, agente Sophronio Patriarcha, vt Christianis liceret sacra Christiana peragere, nec nisi post 463. annos e captiuitate per Francos eripitur. Hoc eodem anno Sophronius, summo, vt credibile est, dolore confectus, de saccis in manibus impiorum traditis magno plane Ecclesiae damno, moritur, qui solus hactenus contra Monothelitas, Heraclium, Sergium, & Syrium insurrexerat. Theophan. Hic Sanctissimus, & doctissimus Antistes annua memoria recolitur in Ecclesia vndecimo Martij cuius eruditissimarum Lucubrationum vix extant homiliae duae, vna de Natali Domini, altera de Angelis.

c Tyrius Eps, & alij.

CONCILIVM TOLETANVM V. primo Cinthilani Regis, Episcoporu 20. extant Can. nouem, ijdem pro Regis salute & stabilitate Regni statuti.

S. Iſid. Hiſpal. obitus.

Anno primo Cinthilani Regis, Doctor, & Legulator Hispaniarum, Iſidorus Hiſpalenſis Epifcopus itans in Eccleſia, peraſto Sermone ad populum, & ex panſis manibus, benedicens omnibus, Deo, haſtenus ſibi traditum Regem commendans, foeliciffimo ſomno obdormit in Domino, anno ſedis 40. Tudenſis in Chron. qui deinceps elogium eius contexit. Miraculis & doctrina clarus celebratur in Eccleſia 4. Aprilis^a Catalogum eius operum texuit S. Ildeſonſus Epifcopus Toletanus, qui de alijs epifcopis Toletanis, ad hoc vſq; Conciliu V. in quo ſubſcripſit Eugenius, agit libro de viris illuſtribus, de Braulione quoque Caſarauguftano, poſt Ioannem fratrem, Epifcopo, qui huic V. Concilio Toletano interfuit, vt & Conantius Palentina ſedis Epifcopus, de quo idem Ildephonſus. Iſidoro ſucceſſit Theodifcus natione Greꝑus, ſub ouina pelle lupus, qui, inter ceteros errores, Chriſtum non eſſe vnum Deum cum Patre & Spiritu Sancto profitens, ſed adoptiuum, epifcopatu deiectus, ad Arabes tranſijt, multa nefanda docens ſub Heraclio. Tunc temporis dignitas pri- matus translata eſt ad Eccleſiam Toletanam Tud. ia Chron.

Christi Annus.
637.

Honorii P.
12.

Heracl. Imp.
28.

Indic. 10.

Translatio Reliquiaru ex Oriente in Occidentem.

Antiochia totius Orientis Metropolis capitur a Sarracenis, atque his temporibus, quibus ſiue a Perſis antea, ſiue ab Arabibus poſtea, ijſdemque Mahometanis, & Sarracenis captæ ſunt tres nobiliſſimæ Orientis ciuitates, Ieroſolyma, Alexandria, Antiochia, complura Sanctorum tum martyrum, tum Confessorum corpora translata ſunt in Occidentem. Romam autem translatas tum fuiſſe venerandas reliquias Ignatij Martyris ex Antiochia, conſtans ſama vetuſq; traditio, potius quã ſeripta, ſignificant.

Porrò S. Marci corpus, longe poſt hæc tempora, transferri Venetias contigit. Si quidem, qui ad huius ſæculi finem, ad ea peregrinatus eſt loca, ea de eius Sancti corpore tradidit, quæ Beda in libello de locis Sanctis ſcripſit, vt adhuc Alexandria degentis.

Christi Annus.
638.

Honor. P.
13.

Heraclij Imp.
29.

Ind. 11.

Honorius Papa, vbi ſed. ann. 12. men. 5. minus 3. diebus, migrat è vita 4. Id Octobris. Apud Anaſtaſium, mira de eius, erga diuinum cultum, magnificentia Leguntur. Plures Eccleſias a fundamentis extruxit, B. Agnetis Marty. via Nomentana. B. Apollinaris Martyris, B. Cyriaci martyris, via Otienſis, BB. MM. quatuor Coronatorum. B. Seuerini, iuxta ciuitatem Tiburtinam. B. Pancratij, via Aurelia. B. Lucie in Vrbe Roma iuxta S. Silueſtrum B. Hadriani Martyris, fecit inquit, & in domo ſua iuxta Lateranum Monasterium BB. App. Andreæ & Barthol. Reſtituit Baſilicam S. Petri, eamque, & iam dictas, & alias plures, quas enumerare longu eſſet, multis & pretioſis ornamentis, & muneribus auxit & decorauit.

Ceſſat eius Epifcopatus, inquit Anaſtaſius, anno vno, menſ. 7. d. 17. non quidem vſque ad electionem, quam factam non multo poſt oportuit, Seuerini Papæ, ſed ex confirmatione, quæ pro iam inueterato abuſu, & pro libidine fiebat ab Imperatore Cauſa dilationis ponetur in anno ſequenti.

CONCILIVM TOLETANVM VI. GENERALE, ſiue nationale, effecere per

A te, vel per legatos Episcopi 52: anno Cinthilani Regis Secundo, continet capit. 19. & cap. 3. continetur, quod sempiterna dignum est memoria, de Christianissimo Rege conspirante cum Episcopo, vt nullus, nisi Catholicus, toleretur in Regno, & Reges deinceps, antequam Regnum suscipiant, hoc seruare promittant, sub graui anathemate, vt non immerito Hispaniæ Reges Catholici cognominentur.

Arioualdus Rex Longobardorum, idemque Arianus, anno Regni 12. moritur, in eius locum subrogatus Rotharis, idem Arianus, quibus temporibus penè per omnes Regni ciuitates duo erant Episcopi, vnus Catholicus, alter Arianus. Qui tamen in Ticinensi ciuitate Arianus Episcopus Anastasius fuit, ad Catholicam Ecclesiam conuersus, eam postea rexit.

Hic Rhotaris Rex Longobardorum, leges, quas sola memoria & vsu retinebant, in scripta redactas, edictum appellauit, arao, ex quo in Italiam uenerant Longobardi 77. Paul. Diac. 2. 1. 2.

Sanctum vt Rex non permittat in regno, nisi Catholicum

24. ca. 44. non edit.

Christi Annus. Seuerini P. Heraclii Imp. } Indict. 12. 639. 30.

C Sergius Episcopus Edictum, Ecthesim, seu expositionem dictam, continentem, sub nomine Imperatoris promulgat, ad suam stabiliendam hæresim, eandemque per Isacium Exarchum Italiae, ad Seuerinum Papam mittendam curat, ab eo probandam, vt in Synodo Constantinopolitana probata fuerat. At is eam planè condemnauit, & anathematizauit. Ex Act. Concil. Lateran. sub Martino, segregario, 3. Tunc credibile est euenisse, quod habet Anastasius, hunc Isacium Exarchum Primates Ecclesiae, per singulas ciuitates, egisse in exilium (idest Presbyteros, & Diaconos Cardinales, vt ego interpretor) vt non esset de clero, qui resisteret, post verò Patriarchium Lateranensem diripuisse & partem prædæ Constantinopolim ad Heraclium misisse, vt credibile sit Seuerinum non habuisse ab Heraclio confirmationem, & haud diu superstitem fuisse afflictionibus exagitatum, a Ministris Imperatoris, tribuit autem eius sedi, Anast. m. 1. 1. & d. 4. Verum vt peruenisse ad hunc annum dicere necesse est, cum constet post edictam ecthesim, hac 12. Indictione promulgatam, vt ex actis Synodalibus apparet, superstitem fuisse, qui eam condemnarit, ita non prætergressum hunc annum, liquido constat, ex Synodo à Ioanne Papa facta anno sequenti, sepultus est ad Beatum Petrum sub die 4. Non. Ang. & cessauit Episcopatus eius mens. 4. & d. 29. sic Anast.

Edictum hæreticum Imper. Seuer. P. nec recipit & dat.

Auctor est Beda hoc anno Scotorum literas perlatas Romam. Sed cum Seuerinus Papa diem obiisset, clerum Romanum & Ioannem tantum, nec dum confirmatum eas aperuisse, & respondisse de Paschate catholico more celebrando, & hæresi Pelagiana reuiuiscete, cauenda. Extant earum fragmenta apud Bedam. Obseruanda ratio scribendi, cum electus, nec adhuc confirmatus esset Papa, alibi relata.

b li. 2. c. 19

Post publicatam Ecthesim & in Synodo confirmatam, moritur Sergius Constantinopolitanus Episcopus post 30. annum sedis, & amplius, non verò octauum, aut noniuum, vt apud Niceph. Chron. subrogatur Pyrhus Chryfopolitanus Monachus, & Presbyter, vt eius hæresis fautor & propugnator.

Regnum Persarum occupatum Sarraceni c Aim. li 4. c. 20. d. Apud Sur. 6. Febr. & 1. Maij.

Dum Heraclius Constantinopoli impugnat fidem Catholicam, Sarraceni, fugato Hormisda à Regno Persarum, quod tanto labore subiugarat Heraclius, potuerunt.

Dagobertus octauo demum anno, dimissis concubinis & illegitima vxore, ex legitima, quam sibi iunxit, filium suscepit, quem, reuocato B. Amado ab exilio, & uenia postulata de sacrilegio, & baptizandum & educandum tradere voluit. at is, ne per id officium traheretur in curiam, diu reuinit, ac demum victus Regis, & procerum precibus assensus, filium baptizauit, & Sigibertum vocauit, 40. a natali eius die,

qui Infans, nemine respondente; Amen, diuino miraculo, respondit. Hucbaldus in Act. S. Rictrudis Nouiomensis.

Christi Annus. } Ioan. P. 5. } Heracl. Imp. } Indi. 13.
640. } 4. } 31. }

Io. P. colle-
sta Syno
do Rom.
Monothe
lit. haresi
damnat.
Maxim⁹
ex Palatio
transit ad
Monaste.
& ide Ro
mam, fu
giens hæ
resim.
Heracli⁹
hæretici
nomen vi
tat.

Ioan. Papa, collecta Romæ Synodo, Imperatoriam Ethesim, & Monothelitarum hæresim condemnat. Theoph. Reliqua acta non extant. Ex disputatione Maximi cum Pyrrho illud habetur, Ioannem Papam, quod sciret Orientales hæreticos in eo fortium sui erroris adsciscere defunctum iam Honorium ex epist. ad Sergium, hæc que iactare quo suam hæresim stabilirent, curasse, vt earum Epistolarum scriptor germanum earum sensum interpretaretur, quod ille egregie præstitit & ad Imp. ipsum scripsit de qua interpretatione suo loco.

Maximus, vir eruditissimus, regijs commentarijs scribendis in Palatio additus, cum videret Monothelitarum hæresim Regiam occupasse, sibi timens ac consulens, deserto Palatio, Monasterium ingressus, ac post, grauantem hæresim non ferens, in Occidentem, intactum ab eâ peste, Romamque proficiscens, in itinere conuenit Africanos Episcopos, & de toto illo fidei negotio probe monitos, & instructos, adduxit, vt concilijs celebratis hæresim illam condemnarent. Theophan. & res gestæ Maximi post eius scripta in 3. Cod. Vaticano.

His auditis Imperator & infamiam hæretici apud Occidentales veritus, nouo promulgato edicto, tam in Oriente, quam in Occidente Ethesim illam, negat suam esse, sed Sergij, qui & curarit eam suo nomine edi, sed contrarium publicari oportebat, ad suspicionem hæresis purgandam, quod non fecit. Acta publ. in Senatu Constantinopolitano sub Constante in causa Maximi.

Hoc ipso anno ex humanis sublatus est Cyrus Alexandrinus Episcopus, ex Niceph. Chronico, vbi est, eum sedisse annos 10. cum creatus fuerit anno 630. successit illi Petrus, eadem infectus hæresi. Athanasio illi hæretico perditissimo in Antiochena successit Macedonius, nec de Antiochenis Episcopis successoribus illa deinceps mentio, vsque ad 6. Syn. quibus tunc præfuit hæreticus perditissimus. Ierosolymorum quoque successio obscura.

2 Aimoi.
4. c. 23.
Seruis
Chri non
sunt iugē
da fœdera
cū canib.
b26. Apr.

Hoc eadem anno 9. Dagoberti Francorum Regis, missus est ab eo legatus Richarius, an Sicharius, ad Sclauorum Regem, repetitum merces mercatoribus Francis ablatas, cui expetenti Fræcorum amicitiam, responsum, tenuis Christi non esse iungenda fœdera cum canibus. De Richario egregie sanctitatis viro, mentio apud Suriu.

Eadbaldo Anglorum Cantuariorum Regi, vita functo, successit Earcombertus filius, qui primus in toto Regno Idola destrui, & Quadragesimale ieiunium, poenis appositis, obseruari sanxit, & Regnum 24. annis & aliquibus mensibus tenuit, cuius filia Virgo Earcongatha in constituto Monasterio a Fara seu Burgundofora in Gallijs sanctissime vixit, de qua, & alijs, per id tempus Monasticæ conuersationis gratia in Gallijs florentibus, meminit Beda, & Io. Abbas.

Christi Annus. } Ioan. P. } Constant. Imp. } Ind. 14.
641. } 4. } }

Heracli⁹
Maximus
Impe. nisi
hæreticus
mōritur.

Heraclius equandus, & forte præferendus fortissimis Imperatorib. nisi gloriam suam hæresi maculasset, in foelici exitu, moritur, anno Imp. 31. Constantinus, qui cum ipso regnarat, & ipsi successit, ex Eudocia filius, vix, vt ait Theoph. 4. mensib. absolutus, veneno, vt creditum fuit a Martina nouerca propinato sublatus est, quos filius Heracleonas regnaret, adiuuante Pyrrho Constantinopolitano Episcopo, qui imperium tenuit menses sex, nam rebellante Senatu depositus abscisso naso, cum Martina matre, perfida femina, cui lingua abscissa est, in exilium eiectione sunt, & Constantini filius, Constans, vt Theophanes, quem sequemur, cum alij Constantinum, alij Constantem appellent.

A Io. Papa per fidelissima, & Sanctiss. Martinu plurimos captiuos redimit, de seruitute sclauorum, qui Dalmatiam & Istriam depraedati fuerant. Anastas. Ex eadem prouincia, ne exposita essent grassationibus barbarorum, reliquias sanctorum Martyrum Venantii, Anastasii, Mauri & aliorum plurimorum Martyrum Romam transtulit, & in ipsorum honorem oratorium construxit, iuxta baptisterium Constantini, quod adhuc extat. Anast. At demum cum sedisset annum vnum, menses nouem dies, 6. ex hac vita migravit, secunda die mens. Octobris: cessat. Episcopatus m. 1. & d. 13. Anastas. Theodorus, ex patre Theodoro Episcopo, Ierosolymitanus patria, 25. Nouembris subrogatur.

Io. Papa captiuos redimit.

B Christi Annus. Theodori Pap. Constantis Imp. Indictione. 642. I. 9. 15

Pyrrius Constantinopolitanus Episcopus in suspicionem adductus conspirationis cum Martina Augusta de propinato veneno Constantino Imperatori, sibi timens, spote secessit in Africam, quam sciebat ab Imperatore defecisse. In eius locum, ab haeretico Imper. Constante, substitutus est Paulus, aequae haereticus Monothelita. Deformata admodum erat facies Orientalis Ecclesiae, Imperatoribus ipsis haesim propagantibus, omnibus Patriarchis haereticis, Mahometana secta in dies magis inualecente, improbis sacerdotibus vbique dominantibus, bonis electis, & factis extorrib.

Ecclesia Orietal. deformata.

C Rex Christianissimus Hordumbrorum Anglorum Osualdus, nono Regni anno, a Pagano Rege Merciorum, anno aetatis 38, in praelio occiditur, post mortem miraculis clarus, de quo illud fertur, cum se iam iam videret perimendum, orasse pro animabus exercitus sui.

a Beda 3. c. 12.

Christi Annus. Theodori P. Constantis Imp. Indict. 643. 2. IO. I.

H Aumar, Sarracenorum Princeps extruxit templum Ierosolymitanum, Crucibus ex aduerso depositis, quod, ne consurgeret opus, impedirent. Theoph. atq; hoc est illud, inquit Tyrius, quod Ierosolymis esse dignoscitur. Mauricius Chartularius in tyrannum erumpit, ac male perit, digna pena eius, qui Basilicam Lateranensem expilarat. Itacius quoque Exarchus eiusdem particeps criminis, illis ipsis diebus repentine moritur. Successor illi mittitur Plato haereticus, vt constar ex epistola Martini Papae fluctuante, ob haeresis vndas, Ecclesia Orientali, alii se conferunt ad turum portum Romanae Ecclesiae, alii, vt Cypri Episcopi, synodis coactis, synodalibus litteris scriptis ad Theodorum, suam Catholicam fidem contestantur. Acta syn. Rom. sub Martino secret. 2. in ea synodica vniuersalem Papam appellant Theodorum, ac Patrem Patrum.

b. 1. de bello Sacro. c. 2.

Sacri legi male per-eunt.

Catholici Palaestinae Episcopi Stephanum Dorensem Episcopum legant ad summum Pont. Theodorum, a quo Vicarius Apostolicus. in Palaestina constituitur, ad deponendum Sergium Ioppensem Episcopum, sedis Ierosolymitanae inuasorem, & Paulo Constantinopolitano foedere iunctum. Quem & depositum, cum aliis in haeresi permanentibus, & alios receptos qui libellum poenitentiae obtulerunt, asserit. in libello a se oblato Martino Papae in Concil. secr. 2. Tantum sibi iuris, vel inter ipsos Sarracenos, & haereticos, patrocinio Constantinopolitani Patriarchae, & Imperatoris fultis, vendicabat Apostolica sedes, omni tempore eadem vigens auctoritate, & vbique praesidens potestate.

Vniuersalis Papa Theodorus appellatur.

Auctoritas Rom. Sed. Apostolicae.

Christi Annus

Theodori Pap.

Constantis Imp.

Indictione

644

3

3

2

a li. 3. c. 14

Rex Monachus factus occiditur.

b li. 3. c. 14

cli. 4. c. 30
d Inappé.
hif. Goth.
Io. Mag.

PAulinus, alias Eboracensis, sed tunc Rosensis Episcopus, post 19. annos sedis, migrat ad Dominum, 10. Octob. Beda Martyrolog.

Christiana fides, apud Orientales Anglos admodum propagatur, per Furlcum Hibernum virum admirabilem, paulo post vero, & Sigebertus eorum Rex, amore coelestis beatitudinis relicto regno cognato suo, monasticam vitam professus a Pagano Merciorum Rege Penda occiditur, vide Bedam Dagobertus subiugatis circumpositis gentibus, & regno pacato, gratus de diuinis beneficijs, vniuersas pene Gallia Ecclesias patrimonio sui haeredes instituit, Regibus quoque declaratis duobus filijs, Sigeberto, & Hludouico in conuentu Episcoporum, & Procerum testamentum extat apud Aimoinum. Alia extat munificentissima eiusdem donatio facta Ecclesiae a se constructae, & monasterio S. Benedicti non longe ab Argentina.

Christi Annus

Theodori Pap.

Constantis Imp.

Indictione

645

4

4

3

Honorio liberatur a nota haeresis.

Famosa disputat. inter Pyrrhum, & Maximu.

Pyrrhus haereticus recipitur cu titulo patriarch.

Hon. vna voluntate Christi, i. ei humanitatis.

Palinodia Pyrrhiepi Constanti-nop. Monochelites. Vide munificentia.

Ecll. Ro.

PYrrhus delatus in Africam, inuenit ibi Maximum monachum, inter quos; agentibus ipsis Africanis Episcopis, & Praeside ipso Prouincia, Gregorio Patricio, instituitur publica illa famosa disputatio, in qua Honorius liberatur a nota, & calumnia haeresis, & veritas fidei Catholicae ita Pyrrho ipsi innotuit, vt Romam profectus, libello poenitentiae Papae oblato, haeresim publice abnegarit, & a Theodoro reciperetur, cum titulo Patriarchatus, in Ecclesiam Catholicam. Theophanes. Photius Anastasius. extat disputatio, nunc primum typis edita Graece & Latine.

Quod ad Honorium attinet obijcienti Pyrrho, Quid de Honorio ad respondendum habes, qui aperte antecessori meo vnam voluntatem Domini Nostri Iesu Christi esse tradidit? Respondet Maximus: Longe potiolem interpretem esse Epistolae qui eam, ex persona Honorii Papae, scripsit, quam qui illam Constantinopoli interpretati sunt: Is igitur cum ad Diuum Constantinum rursus ex persona Ioannis Papae, de hac epistola scriberet, dixit, Vnam voluntatem diximus in Domino, non diuinitatis eius, & humanitatis, sed humanitatis solius. Cum enim Sergius scripsisset, quod quidam duas voluntates in Christo contrarias dicerent, rescripsimus, Christum non duas voluntates contrarias habuisse, carnis inquam & spiritus, sicut nos habemus, post peccatum; sed vnam tantum, quae naturaliter humanitatem eius signabat. Hoc autem ita esse, argumentum euidentis est meminisse membrorum, & carnis, quae quidem in diuinitate non licet intelligere, cui assensus est Pyrrhus; nec habuit quo suum praedecessorem Sergium excusaret, & ad extremum de tota controuersa victus, manus dedit, duas in Christo voluntates, & duas operationes, vt & duas naturas, confessus.

Calumniae sparsae sunt ab haereticis de poenitentia Pyrrhi, quasi vi ad eam adactus esset. Lege Epist. Martini Papae 16. in qua notauda illa sunt maxime, in examine Martini Papae, post facto Constantinopoli de Pyrrho, Demosthenes. *Vnde autem sumebat ea, quae ad usum sui corporis erant necessaria? Martinus. De Patriarchio Romano. Demosth. Qualis panis dabatur ei? Mart. Vos Domini mei nescitis Ecclesiam Romanam. Dico enim vobis, quia quisquis venit illuc miserabilis homo hospitari, omnia ad usum praebentur ei, & nullum immunem suis donis. S. Petrus repellit venientium illuc, sed panis mundissimus, & vina diuersa dantur, non solum ei, sed hominibus ei pertinentibus. Si ergo in miserabilibus hominibus haec fiunt, qui venit honorabilis, sicut Episcopus, quales sumptus habet suscipere? Sed & Maximus calumniarius est passus, quod Pyrrhum laudasset, quasi cum eo, simulate agen-*

te, consen-

A te, consentire: de qua se purgat ad monachos Siciliae, & exponit consilium suum fuisse, non exasperare Pyrrhum, sed magis lenire eum ad assentiendum ijs, quæ pie secundum doctrinam sanctorum Patrum dicerentur.
Sarracenorum Princeps Haomar a quodam Persa, per fraudem interficitur, cui succedit Hoamen eius cognatus. Theophanes.

Christi Annus 646 Theodori Pap. Constantis Imp. Indictione 4

B Cognita per Africam Polinodia Pyrrhi Constantinopolitani Episcopi, & audito, post conversionem Pyrrhi, Constantinopoli super ianuas primariae Ecclesiae Monothelitarum haeresim credendam omnibus, sancitam esse; omnium Orthodoxorum animis concitatis, & maxime Africanorum, Concilia convocata; Byzacentum, sub Stephano Primate 42. Episcoporum: Numidium, sub Columbo Primate: Mauritanium, sub Reparato Primate, sex Episcoporum Carthaginense 68. Episcoporum, cuius Primas Fortunatus siue Fortunius cum Paulo Constantinopolitano communicabat, ac propterea nulla eius hic fit mentio (Actio 14. 6. Syn.) quorum Conciliorum Acta extant in Concilio sub Martino, cum autem synodalem, tria priora Concilia ad Paulum Episcopum Constantinopolitanum commonendū Constantinopolim missura essent, & detecta. Gregorij Praesidis tyrannide, commercium Africanorum cum Orientalibus interruptum esset, eandem mittunt ad Roman. Pontif. rogantes, ut per suos responsales eidem reddendam curaret, ac nisi respiceret ab ipso Romano Pontifice damnaretur. Synodalem item per se Concilium Carthag. Procontularis Provinciae ad eundem Paulum misit. Byzaceni etiam Concilij epistola extat ad Constantem Imperatorem, cū nondum plane esset detectus haereticus.

Conc. collecta in Monothe lit. ab Africanis

2. Conc. Lateran.

Deposito, vel defuncto Episcopo Carthagin. Fortunato, vel Fortunio, Victor creatur, cuius extat epist. ad Theodorum Papam, de sua creatione & fide Catholica, in Concil. Lateranen. sub Martino Papa

Theodorus assensus petitioni totius Ecclesiae Africanae in Paulum Constantinopolitanum Episcopum conclamantis, eius Synodales epistolas, per Apocrifarios suos ad eum misit, suas addidit, post alias blandas, acerrimas, & aculeatas, scribens rectae fidei formam, & subiiciens anathema aliter sentienti; quæ non extant, sed missas constat ex Epistola Pauli Theodoro reddita, eiusmodi quidem, quæ fallere possit etiam cautos, & prudentes, extat in secretario 4. sæpius citati Lateran. Conc.

Theod. in tēcat anathema Paulo Constantinop. episcopo.

D Concilium Septimum Toletanum celebratū est in Hispania anno Chindasuindi Regis quinto. Præside Orientio Emeritens. Episcopo, ut seniore, subscriptiones extant 39. Canones quinque statuti.

Christi Annus 647 Theodori Pap. Constantis Imp. Indictione 5

E Sarraceni hostiliter Africam ingressi, Tyrannum extra Africam propellunt, exercitu profligato, eamque sibi tributariam faciunt. ex Theophane.

Dagobertus Francorum Rex 16. moritur; cuius magnificentia in ædificandis, & ornandis Ecclesiis prædicatur ab Aimoino. De eius Purgatorijs penis visio ostensa S. Eremitæ, narratur ab eodem Aimoino & ut advocati in auxilium sancti affuerint, & liberatum ad cælum evexerint.

Dagoberti Reg. obitus munificentissimi in ecclesias. ali. 4. c. 33 b4. c. 34

Illi a secretis fuit Andonenus, post celeberrimus Rothomagensis Episcopus, cuius, in eius vita, extat indiculus monitionum ad Regem.

Christi Annus
648Theodori Pap.
7Constantis Imp.
7Indictione
6Paulus
Cōstātin.
Eps dam-
natur, &
deponi-
tur.Pyrrhus
retractus
ī hēresim
dānatur.
Purgatur
Honorio
Papa a ca-
lumnia.Persecu-
tio in Ca-
tholicos a
Monothe-
litis.

PAulus Constantinopolitanus Episcopus cum vidisset ex litteris, tum a Romano Pontifice tum etiam ab Africanis concilijs scriptis, vniuersam Occidentalem Ecclesiam aduersus se concitatam, dolum excogitauit. persuasit enim Imperatori Constanti edictum proponere, (quod typus fuit appellatum) quo significaretur tacendum esse de ea altercatione quae vertebatur, de vna; seu de duabus voluntatibus, ea iusta causa praetensa, vt omnes Christiani orbis Ecclesiae, in vnam eandemque sententiam venirent; Typus huiusmodi Romam perlatus, a Theodoro, coaeta synodo, damnatus est. Interim cum nihil se profecisse cum Paulo Theodorus videret, damnationis, & depositionis sententia in eum lata est: sed & in Pyrrhum, qui ab Olympio Exarcho, Platonis successore, Rauennam euocatus, in haeresim de nouo retractus est. Theophanes: Anastasius in Theodoro: Maximus epist. ad monachos Siculos, & Martinus in Synodo Lateran. Act. 1.

Quod si quis obijciat idem videri iudicandum de Honorij epistolis, atque de typo Constantis Imperatoris, vtriusque suadentibus de vna, vel duabus voluntatibus non differendum; respondendum est; multum referre, haberi rationem temporum: nam sancte, ac pie dici potest iussum ab Honorio de vtroque taceri, eo tempore quo inciperet eiusmodi controuersia alicubi ventilari. Haud enim de omnibus quaestionibus, quae curiositate disputantium oriuntur, necesse est ab Ecclesia definitiohem promulgari. Satis namque ad sobrietatem sapere, erat de duabus in Christo naturis asserere, quae a Sacrosancto Concilio Chalced. fuerant definitae. Vbi vero inditum de curiosa disputatione silentium ab aduersarijs violatum est, immo & per publicas asserciones publice affixas in Ecclesijs, haeresis palam est promulgata, & Conciliorum sententia stabilita; haud aliquis locus potuit esse silentio; sed dammandus error omnino fuit, & recta sententia promulganda.

Audita Constantinopoli condemnatione typi Pauli Constantinopolitani Episcopi, ac denique Pyrrhi: tum Imperator, tum Patriarcha vehementer exarseret, & furorem exproniperunt; primum in Apocrisarios Theodori Papae, quorum altare in palatio Placidiae; vbi habitabant, subuerterunt, sacrificare eos non permittentes, ac in alios deinceps Catholicos sacerdotes, alios in carcerem retrudentes, alios in exilium deportantes, alios verberibus subiicientes. Anastasius in Martino; male ad eius tempora refert, cum hoc acciderit Apocrisarijs Theodori.

Sarraceni inuadunt Cyprum, & Constantiam diruunt. Theophan.

Christi Annus
649Martini Pap.
1Constantis Imp.
8Indictione
7Cōc. Ro.
sub Mart.

Theodorus Papa vbi sedisset annos 7. men. 5. dies, 20. migrat ex hac vita. Anastasius meminit de Ecclesijs, & Oratorijs ab eo aedificatis, ornatis, & locupletatis, vacat sedes men. 1. & dies 16.

Martinus Tertius, Etruscus, in eius locum creatur, prima die Iulij confirmat eius electionem Imperator pro tyrannico abusu illorum temporum; & quasi pro gratitudine, exigit ab eo probationem, & subscriptionem sui edicti, & typi vt de vnica vel duabus Christi voluntatibus, & operationibus sileretur. At Martinus facinus execratus, hortante praecipue Maximo Abbate, CONCILIVM ROMAE indicit: quod ipse Martinus epistola ad Amandum Traiectensem Episcopum vo-

cat, gene-

A cat, generale, centum & quinque Episcoporum, ut est in Actis, vel centum & decem, ut apud Theophanem. Legatio Gallicorum Episcoporum, ad esse, non potuit; sed nec Gallia Cisalpina Episcopi affuerunt bello, a fortasse impediti, quod acriter gerebat in Italia Rotharis Longobardorum Rex Arianus; habitum est quinque secretarijs, seu consultationibus, aut sessionibus, totidem diebus, in Ecclesia Constantiniana. Lecta & damnata sunt scripta Theodori Pharonitani, Cyri Alexandrini, Sergij, Pyrrhi, & Pauli Constantinopolitanorum Episcoporum, ac denique typus Constantis Imperatoris. Illud hic obiter adnotandum, cum Themistius, Sergius, Cyrillus, & reliqui lectarij ad probandam vnam operationem, & voluntatem in Christo, vbi fuerint scriptis Dionisij, nunquam tamē a Catholicis fuit exceptum scripta illa Dionisij non esse, ut plane appareat, ea omnia, tum ab hæreticis, & Catholicis æque probata, eius fuisse germana. Viginti denique sancti sunt Canones, quibus singulis ad finem apposita est condemnatio secus sentientium. Absoluta synodo scripta est synodalis Epistola circularis ad omnes Christi fideles, quæ extat, digna tanto Pontifice: extant & acta Concilij Latine, & Græce scripta; quod concilium, celebratis per singulas Prouincias Concilijs confirmari, & subscribi voluit S. Martinus. Atque hæc, præter Acta Concilij, habentur apud Theophanem, & Anastasium, apud res gestas Maximi Abbatís, & S. Eligij Nouiomensis, quas scripsit S. Audenus Episcopus Rothomag. in quibus meminit de litteris ab eodem S. Martino Papa in Gallias missis ad Episcopos, & Reges; & peculiares extant ad S. Amandum Traiectensem Episcopum, in quibus eius priorem petitionem de abdicatione Episcopatus, denegat; posteriorem admittit; de reliquijs mittendis, mittens simul Encyclicam, & synodalia Acta.

C Acceptum autem est ab vniuerso orbe Catholico, magna approbatione, & honore hoc Concilium, adeo ut ad plenam fidei professionem, post quinque vniuersalium synodorum assertionem huius quoque confessioni adiceretur, ut apparet ex Concilio Anglicano, sub Theodoro, idque vsque ad celebratam sextam Synodum.

D Interim dum Concilium celebratur, aduenit Olympius Exarchus, cum mandatis ab Imperatore, ut typum suum recipi curet, & si minus aliter perficere possit, Martiana captiuum teneat, & tum typum promulget, quod cum vi perficere non posset, propter vniouem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, per fraudem Martinum Papam interficere Spathario suo mandauit, dum in Basilica S. Mariæ ad Præsepe, sibi communionem ministraret, sed nec id successit; Spathario diuinitus obcæcato, quod ipse pluribus cum iure iurando professus est. Qua re cognita Olympius rem totam Pontifici aperit, & pace cum eo inita, cum exercitu in Siciliam aduersus Sarracenos progreditur. ex Anastasio.

S. Martinus litteras mittit ad Imperatorem de Actis in Concilio, ea moderatione, ut typum non ipsi, sed Paulo, qui suaserat, tribuat, & quasi cum orthodoxo agat, quamuis esset hæreticus, quod non palam cognitus, & damnatus esset ab Ecclesia: illi Epistolæ omnes subscripserunt Episcopi.

E Scribit & circulares litteras in Africam, missis actis synodalibus laborante quoque Ecclesia Ierosolymitana, & Antiochena, ob incubantes hæreticos, Io. Episcopum Philadelphiam suam Vicarium in Oriente constituit, ad eum scribens ep. num. 7. in qua de ordinationibus faciendis; de restituendis lapsis, de dispensationibus agit. Graues in primis, & acres sunt litteræ ad Paulum Thessalonicensem in hæresim lapsum, & alios in errorem inducentem, quibus eum excommunicat, & deponit; ad Thessalonicenses e crispis scribit de eius depositione: plures & alias scripsit epistolas ad diuersos Episcopos graues, & sapientia plenas. Mirificus vigor animi, & infracta Cõstantia Martini inter tot ecclesiæ clades, & propria pericula, a Sarracenis, ab Imp. ab hæreticis, cū graui interim ipse morbo teneretur ipso met teste, ep. ad Eliterum.

Chindasuindus Rex Hispaniarum Taionem Cæsaraugustanum Episcopum Legatum Romam mittit, quæsitum residuam partem scriptorum B. Papæ Gregorij in Iob (si quidem primam, tantum, & secundam partem se mittere ad Leandrum

a Paul. Diac. lib. 4. c. 47. n. edit. c. 16. vet.

Opa que feruntur Dionysij, eius tum habita esse probatur.

b Apud Sur. 24. Aug. c. 8. Post Ro. Cõc. to. 5.

c Apud Bedam 4. c. 17.

d ep. e. 12. Papa excoiccat, & deponit Ep. Thessal.

e ep. est 13 f. nu. 15. Ex Hisp. peti Rom. res. dua pars scriptorū

S. Greg.

a Li. 4. ep.
46. Ind. 13

cui opus inscripserat, testatur ipsemet Sanctus Gregorius^a) quæ cum non facile reperiretur in Archiuo Romano, ex visione ostensa Taioni ipsi, impensis ad confessionem Beati Petri reperta est, & allata in Hispaniam: extat plenior narratio ad finem septimi Toletani Concilij, recepta ab omnia Hispaniæ Historicis.

Chindasvindo anno Regni 6. & m. 8. cedit Regium filio Recesuindo, & a Pontifice Romano impetrat, secundum beneplacitum Pontificum Hispanorum, vt prima dignitas esset Toleti, sicut fuerat ab antiquo. Eius præclara extitit munificentia in monasterijs locupletandis, vt patet ex veteri memoria donationis ab eo factæ monasterio Complutensi, quod vna cum alijs S. Fructuosus Abbas his diebus erexit:

Christi Ann.
650

Martini P.
2

Constantis Imp.
9

Indictione
8.

b Apud
Sur. 15.
Lüh.
c Apud
Sur. 1. O-
stob.
d Apud
Sur. 29.
Mart.
evlt. Oct.

S Sanctus Landolinus Cameracensis Episcopus, & S. Amandus Leodiensis, Romam adeunt, & a B. Martino Papa benigne suscepti, munus prædicationis in gentibus suscipiunt, B. Amando additis socijs, Landoaldo presbytero, & Amantio Diacono: Neminem enim aggredi ad gentes prædicationem consueuisse, nisi a Romano Pontifice missus, plura docent exempla. Acta^b S. Landolini, c S. Baonis, & Sanctæ Landoaldi.

Accessit eadem item de causa ad S. Pontificem Martinum, exemplo Forsei eius germani, S. Follianus, vt ab eo benedictionem, ad infidelium conuersionem, acciperet. Apud^c Molanum de SS. Belgis.

Constans his quæ Romæ gesta erant exasperatus, Maximum Abbatem, venerandum senem, prope octogenarium Romæ abducendum Constantinopolim mandat; vbi iudicio sistitur, calumnijs exagitur, & indignis modis tractatur, ac demum, in Catholica fidei defensione constanter persistens, vna cum Maximo Apocrisario, & Anastasio discipulo, in exilium, in extremas Imperij Romani oras ablegantur. Res gestæ Maximi.

Mox conuersus in Sanctissimum Pontificem Martinum, obiectis calumnijs, quod mutaret traditam a maioribus fidem: Quod molitus esset quiddam cum Satracenis: quod nescio quid contra Dei genitricis Mariæ cultum esset locutus; quod non legitime Pontificatum occupasset; per Theodorum Calliopam Exarchum in Italiam missum, vi militari e Basilica Constantiniāna abductum, & mox e Palatio Lateranensi abstractum, & in nauim coniectum, asportari curat in Orientem. Prohibiti clerici cum eo proficisci: prohibitus ipse e nauis in terram exscendere, cum etiam morbo podagræ affligeretur, detentus integro anno inter Cycladas, eo consilio, vt pressus ærumnis de sua constantia remitteret. Custodes omne genus subsidij, & humanitatis illi præstari vetant. ex Theophanē, & epist. Martini 14. & 15. & vnius ex comitibus eius apud eum 16. ex^d Audoenō in vita S. Eligij c. 34.

Per hoc tempus, hæreticus quidam a partibus transmarinis profectus in Gallias, Augustoduni virus spargere cepit, qua occasione coactum AVRELIANENSE CONCILIVM in quo ille nequam a Saluio Episcopo consultus, damnatus, & eiectus est. Audoenus in vita S. Eligij c. 34. & in Actis ipsius Audoeni 8.

f Apud
Sur. 1. De
cemb.
g Apud
Sur. 24.
Aug.

Christi Annus
651

Martini Pap.
3

Constantis Imp.
10

Indictione
9.

S. Marti.
aduectus

E Xacto anno Martinus Papa tandem aduehitur Constantinopolim, vbi reclusus in custodia, scripsit epistolam ad Eliterum num. 15. de suis ærumnis. Ecce 47.

A inquit, dies sunt hodie, ex quo non merui calida nec frigida aqua rigare me, & efflu-
xi, & refrigui totus, quoniam ventris fluor, & in naui, & in terra, vsque ad præsen-
tem horam mihi requiem non dedit &c.

Constanti-
tine. quã-
tapatitur.

Postquam ibi fuisset per 93. dies absque participacione sermōnis alicuius, iudicio
sistitur accusatus, testes adducuntur inestabiles, quos periurantes rogat prohiberi
a iuramento, gladio addicitur, exiuit Pontificalibus indumentis, exponitur vrbs
opprobrio, retruditur in carcerem, cathenis oneratus, accidit autem vt sequenti die
adiens Imperator Paulum Patriarcham morti proximum, narraret ei quæ gesta es-
sent in Sanctissimum Pontificem, ingemiscens vero Paulus, conuersus ad parietem
dixit, Hei mihi, & hoc ad abundantiam iudiciorum meorum actum est, numquid
nam Domine, non est miserabile, talia pati Pontificem? Tunc attentius adiurauit

B Imperatorẽ, sufficere ei, in his, quæ passus est, nihilque amplius sustinere. Quod
cum audisset B. Papa ægre tulit, expectans, per gladium consummare martyrium,
Post aliquos igitur dies consolatus suos, & distractus ab illis, clam nauigio Cher-
sonam, in exilium transuectus est. Paulus interim moritur, suo ipsius iudicio con-
demnatus. Quanta, in custodia Constantinopoli passus sit, epistola vnius eius socio-
rum indicat, inter ipsius Martini Papæ epistolas, 16.

Cherfo-
nam rele-
gatur.

Ofiuus in Anglia Rex, eximia virtutis & Religionis, anno Regni nono, amici
prodicionem occidit, cuius mortem prædixit Sanctissimus vir Aidanus, non nisi 12.
dies illi superstes: Anniuersaria memoria in Ecclesia celebris 31. Aug. Mart. Rom.

C Christi Annus 652 Martini Pap. 4 Constantis Imp. } Indictione 10

C Herfona scriptæ a S. Martino duæ breues extant epistolæ 17. & 18. absque titu-
lo; quibus loci incolæ Gentiles asserit, & tantum esse ibi omnis generis anno-
næ penuriam, vt vix modicum triticum importatum habeatur: conqueritur etiam
quod Roma subsidia vitæ non mittantur, nimirum pauentibus omnibus Constantis,
& hæreticorum minas; qui, nisi gladio, ne persecutores odiose haberentur, certe
ærumnis confectum, extingui volebant, eadem confirmantur epistola eius discipu-
li supra citata. Ex eadem Martini 18. Epistola colligitur alium Romæ creatum
fuisse Pontificem. Restitisse quidem diu visus est Clerus Romanus Calliopæ, ex

Queritur
Martin^o
Papæ in
exilio, de
subsidis
vitæ non
missis.

D Imperatoris mandato instanti, vt Martino subrogaretur Pontifex, asserens contra
ius fasque, vt viuente Pontifice, alius in eius locum substituat. Verum ne coge-
retur Romana Ecclesia subire periculum, vt nisi ipse clerus eligeret, daretur inui-
tis ab Imperatore Romanus Episcopus, qui eiusdem cum ipso esset hæresis propu-
gnator, eam duram conditionem accipiunt inuiti, & Eugenium Romanum, præ-
stanti virtute, & fama in pauperes munificentia gratum populo eligunt, loco Mar-
tini, qui tamen Vicaria, dum ille viueret, præfectura Ecclesiæ præfesset, quod hoc
anno contigisse colligitur ex Anastasio.

Sublegi-
tur Marti-
no viuente
Eugenio,
quæ eius
absentis
Vicarius.

Pyrrhus, hoc eodem anno, post multas contentiones tandem in locum Pauli Con-
stantinopoli subrogatur Episcopus; & post menses quatuor, & dies 23. ex hac vita
ad tremendum diuinum tribunal abstrahitur.

E Hoc anno quinto Clodouei Secundi Francorum Regis nihil quo ad res Borea-
lium Ecclesiarum pertinet, ad memoriam insigne habetur, præter testamentum Epi-
scopi Cenomanensis, hæctenus conseruatum, & editum^a, ad inspiciendas veteres
in testamentis apponi solitas formulas.

^a Apud
Briff. li. 7.

A

Christi Annus

Martini Pap.

Constantis Imp.

Indictione

653

5

12

11

Etiã hæretici am bibant cõmunione Sed. Apo stol.

IN locum Pyrrhi subrogatur Constãtinopoli Episcopus Petrus, ex Xenodochio, hæreticus & ipse Monothelita, ab hæreticis; qui tamen synodicam Romam misit ad Eugenium, vt in communionem fedis recipi mereretur; obscurissimam & perplexam, non experimentem operationes, aut voluntates in Domino Nostro Iesu Christo, quæ minimè est suscepta, sed ab Ecclesia proiecta, consentientibus in vnum clero, Populo ac Senatu, tanta cum detestatione hæresis, vt nec permitterent Pontificem Missas celebrare, nisi promississet, se nunquam eam suscepturum.

Hoc ipso anno V. Reccesuinthi Hispaniarum Regis celebratum est CONCILIVM TOLETANVM, OCTAVVM dictum, cui interfuerunt Episcopi 72. Abb. 12. Vicarij Episcoporum absentium 10. sanciti canones tredecim, quartus, & quintus de Ecclesiasticorum continentia, nonus de Quadragesimæ obseruatione; 10. de creatione Regis, per maiores Palatinos, & Pontifices. De Iudæis relapsis statutum, vt Regis Sisemündi. Seueræ leges exercerentur, quarum timorè, libello Regi oblato, penitentiam & plenam obseruationem Christianissimi pollicentur.

His temporibus Middelengli I. Mediterranei Angli sub Principe Penda, Pendæ Merciorum Regis filio, fidem acceperunt. postulante enim eo in vxorem filiam Oslui Nordhumbrogum Regis, & illis negantibus posse id fieri, nisi Christianus fieret, instructus, baptismum accepit, & abductis quatuor secum sacerdotibus, ab eis fides apud Middelenglos, & Mercios est prædicata. Beda in Epitome.

Honorius Dorouernensis, quintus ab Augustino, moritur inter sanctos relatus, colitur Prid. Kal. Oct. Martyrol. Rom.

Ofitha Reg. mar tyr. a Apud Sur. 7. Octob. S. Iudoci Regis obitus. Coloffi I. gētis Rhodii destruo.

Ofitha Regiõna in Anglia, in monasterio educata, & contra votum, nuptui tradita Regi Orientalium Saxonum, & ab eo permissa intacta redire ad monasterium a Danis genitilibus Pyratis martyrio coronatur, miraculis clara. Acta hoc eodem anno confignat Sigebertus obitum S. Iudoci, Regis Britonum filij, qui, vt ait, spreto regno & mundo, peregrinus, & Eremita in Pago Pontino quieuit.

Quod pertinet ad res Orientales: Mahumias, inquit Theophanes, Sarracenorum Dux, Rhodum rediens, destruxit Colosum eius post mille trecentos sexaginta stabilitatis ipsius annos, quem cum Iudæus quidam Emesenus emisisset, nongentos camelos ex eius ære onerauit. Hæc de Colosso in portu Rhodio, vno de septem orbis miraculis, tantæ magnitudinis, vt diuinitatis cruribus, spatium præberet nauibus ingrediensibus portum ipsum. altitudinis 126. pedum, qui antea terramotu dissectus, demum Sarracenorum manibus confractus est.

Armeniam fidem Sarraceni longe lateque vastant, cum pestilentissima hæresis Manichæorum tot ante Conciliorum, & Imperatorum legibus, toties iugulata, restitui capisset. Id quomodo factum sit, docet Petrus Siculus in Commentario aduersus eos, ad Archiepiscopum Bulgariæ MS in Vaticana Bibliotheca, necdum editus, qui vixit sub Basilio & filius Imperatoribus, circiter ann. D. 870.

B

C

D

E

Christi Annus

Martini Pap.

Constantis Imp.

Indictione

654

6

13

12

HOc anno, 12. die Mensis Nouembris S. Martinus Papa Chersonæ in Ponto, vbi fuerat relegatus, ærumnis confectus, martyri. m feliciter consummat, cum sed. ann. 6. mens. 3. dies 12. celebris apud Græcos, non solum apud Latinos, & mira-

culis cla-

A culis clarus. Anast. cæco, per orationem adhuc viuens, Constantinopoli lumen restituit ^a, vt est apud Audoenum in vita Sancti Eligij. Gregor. II. cognomento Dialogus in epistola ad Leonem Isauricū Imperatorem hæreticum, hæc de Sancto Martino, post alia, quæ ab impio Tyranno est passus, subiicit. *At B. Martinum esse Sanctum testatur ciuitas Chersonensis & Bosphori, in quam relegatus est, & totus Septentrio, & incolæ Septentrionis, qui ad sepulchrum eius confluunt, & morborum curationes experiuntur.* Quando autem corpus eius translatum fuerit Romam, & in titulo Equitij conditum, vbi celebris memoria S. Martini confessoris, Episcopi Turonensis, vt ex inscriptione constat, est incertum. Allato Romam nuncio de eius obitu, qui per imaginem quandam sedebat Eugenius, legitimus iam Pontifex, nouo accedente consensu sedere cepit.

B Constans Imperator nauali prelio a Sarracenis victus, profugiens, mutata veste Constantinopolim euasit. Theophanes.

Rotharis Rex Longobardorum Arianus, cum regnasset annos 16. menses 4. moriens regnum reliquit filio Rodoaldo Paul. Diac. ^b
Follianus Fossensis Episcopus, a B. Martino Papa ad prædicandum gentibus missus, martyrio coronatur, vna cum tribus discipulis & Comite Leuino Gandensi Episcopo. Martyrol. Belgicum de quo & Romanum 12. Nouembr.

Vincenius Comes Hannoniæ, a Dagoberto Rege missus in Hiberniam Sanctissimos, & strenuos fidei prædicatores inde secum duxit, & ipse sanctitate celebris in Ecclesia. Martyrol. Belg. 14. Iulij.

2 Apud Sur. 1. No.

Eug. Vic. Mart. P. ab ei⁹ obitu, legitimus Pöt. noua electione. bli. 4. c. 48 S. Follianus mar.

C

Christi Annus <u>655</u>	Vitaliani Pap. <u>1</u>	Constantis Imp. <u>14</u>	} Indictione <u>13</u>
-----------------------------	----------------------------	------------------------------	---------------------------

Eugenius Papa secunda die Iunij moritur, cum sedisset ab obitu Martini, legitime menses 6. dies 23. vacat sed. m. 1. d. vero 29. (ex Anastasio) sicque Vitalianus Signinus creatus est successor vltima die Augusti.

Vitalianus Papa legatos cum synodica Catholica fidei misit Constantinopolim significans de ordinatione sua, quos receptos Imperator, confirmatis priuilegijs, quæ Imperatores Ecclesiæ conferre solent, remisit, per eosdem, B. Petro mittens Euangelia aurea cum gemmis albis, miræ magnitudinis, cinctâ in circuitu, ex Anastasio.

D Consilium callidi Imperatoris fuit per hæc fingere se Catholicum, & communionem cum Ecclesia Romana coniunctum, vt Rom. populum, & totum Occidentem sibi conciliaret, quem sciret a se auersum; seque male apud eos audire, quasi hæreticum, & persecutorem.

Per eosdem legatos Vitalianus litteras dedit ad Petrum Constantinopolitanum Episcopum, hortans eum ad fidem Catholicam amplexandam. At ille se profiteri rescripsit, quæ docuerunt veteres patres, quorum testimonia decurtata attulit, vt a Græcis pariter & Latinis cognitum est, vt est in Act. 13. sextæ synodi.

Orientalis Saxones fides, quam olim, expulso Mellito Antistite, abiecerant, in stantia Regis Osui recipiunt, cum is prius eorum Regem Sigebertum, familiaribus sermonibus ad fidem adduxisset, & post Ceddam, & alios aliquot prædicatores cum eo misisset. Beda in Epitome hist. Anglicanæ.

E Penda Rex Mercionum Gentilis ditionem Osui Nordanumbrorum Regis acerbe vexans, eum adigit, vt pacem magno pretio redimere vellet; sed Penda recusante, & internecionem spectante Osui, mutato necessario consilio, quod hosti ad pacem mercandam obtulerat, Deo offerendum visum. Vouit ergo si victor existeret, filiam suam Domino sacra virginitate dicendam offerre, simulq; plura prædia ad monasterium ædificandum, & tuendum, & longe inferiori exercitu cum hoste conflixit: magna strage edita, & Rege cæso, reportat victoriam, & fides Christiana in illis regionibus propagatur. Beda. ^c

Vital. Imp. simulat se Catholicicū ad præmerendâ famâ apud Occidentales. Petrus Episc. Constantin. decurtata fert PP. restim. pro hæresi. Oriental. Saxon. abiectâ fidē recipiunt. Rex vouet filiz virginitatem, si victor redeat ex bello Deo tū pbate. Osui rex victor ex voto. cli. 3. c. 24

Osuui oc-
ciditur ob
indulgen-
tiam ni-
miam.

Rex ob-
inobediē-
tiam Eccle-
siast. cen-
sure puni-
tur a Deo
a lib. 3. c.
22.

Osuui Rex mitissimus, & ob id occisus, quod nimis indulgens esset in condonandis iniurijs, vt ipsimet interfectores professi sunt, expiante tamen eiusmodi culpam per hanc mortem, Deo. excommunicauerat Episcopus Comitem quemdam, ob illicitum coniugium, Rex ab eo inuitatus cum illo est epulatus, inde digrediens obuius fit Episcopo, quo viso tremefactus, ex equo defiliens, seque ad eius pedes prosterrens, veniam petit. Iratus autem Regi Episcopus, virga, quam manu tenebat, eum tangens, & Pontificali auctoritate protestans, *Dico tibi, inquit, quia noluisti te continere a domo perdit, & damnati illius, tu in ipsa domo mori habes.* quod & contigit, vlciscente Domino Regis inobedientiam ecclesiasticæ censuræ. ex Beda^a.

Celebratur in Hispania CONCILIVM TOLETANVM NONVM dictum, sexdecim Episcoporum, præside Eugenio Episcopo Toletano. Sancti. Canoncs 17.

Christi Annus:
656

Vitaliani Pap.
2

Constantis Imp.
15

Indictione
14

Maxim^o
fidem Ca-
tholicam
persuadet
aduersa-
rijs.

CONSTANS Legatos mittit ad Maximum Abbatem, in Thracia exulantem, Theodosium & Paulum Patricios, & Theodorum Cæsariensem Episcopum, omnium eius. sectæ doctissimum, qui eum in. Monothelitarum. errore perduceret. Qui cum diu contulissent cum Maximo, ab eo sunt persuasi, & iuramento adacti, quod, abiecta hæresi, Catholicam fidem amplecterentur: & reuersi Constantinopolim, Imperatorem ipsum in eandem sententiam perducerent. quod cum minime facere Imperator assentiretur, mittit rursum Paulum Patricium, qui eum perduceret Constantinopolim, in quem constantiorem inuentum, duriorern decernit relegationem. Ex actis ab exceptore collectis, & Anastasio, Maximi discipulo, cum alijs eiusdem Maximi rebus gestis simul collectis.

Petrus Episcopus Constantinopolitanus mortis nuncio interpellatus, ad supernum Tribunal euocatur; cum sed. annis duobus, non decem, vt est male in Chronico Nicephori, quod corrigendum est. In eius locum subrogatur Thomas, ille quidem orthodoxus dictus in deprauatis actis sextæ synodi, sed vere hæreticus, cui Maximus nunquam voluerit communicare.

Eps laps^o
se ipsum
prodit, &
abdicat.

CONCILIVM TOLETANVM, NVMERATVM DECIMVM, celebratur anno Recersuinthi Regis 8. Præside Eugenio Toletano, Metropolitano, canones septem statuti. Potamius Episcopus Bracarenfis, qui in octauo Concilio Toletano, cum alijs Episcopis canonem sanxerat, aduersus carnis inquinacione pollutos, memor suæ ipsius sententiæ, nemine accusante, se ipse prodens abdicansque, libellum obulit Concilio huic. decimo, sui lapsus & penitentiæ; cuius gratia vniuersa synodus in lacrymas conuersa est. In eius locum fructuosum Ecclesiæ Dumienfis Episcopum, communi consensu substituunt, virum sanctissimum, & nobilissimum, cuius memoria anniuersaria recolitur Aprilis. 16. corpus Compostellam translatum, in magna est populi ueneratione.

Christi Annus:
657

Vitaliani Pap.
3

Constantis Imp.
16

Indictione
15

Maximus
durissime
tractatur.

SANCTUS Maximus rursum Constantinopolim ab exilio, ad quæstiones reuocatur, & constantior semper repertus, immaniter senex iam septuagenario maior, cæditur, & lingua excinditur, & dextera truncatur. Anastasius discipulus ad eundem mo-

dum tracta-

A dum tractatur, indeque in diuersa exilia ab inuicem disuncti raptatur, cum vterque tamen præcisa lingua differtè loqueretur. Anastasius discipulus, quo die incertum, excedit e vita. At Maximus in castello Alaricæ, iam triennium conclusus, sibi que ipsi solus ministrans, extrema senectute, de sua migratione per visum admonitus, 13. mens. Augusti, euolauit in cælum. Accedit ad gloriam tanti Martyris, quod eius nobilissimi ingenij lucubrations, magna ex parte, Deo protegente, aduersarijs quantumvis repugnantibus, seruata sunt. quarum indicem habes in Annalibus, ex CC.VV. & ex Photio.

Excisus loquuntur Maximus & discipulus. Maximus moritur Martyr gloriosus. Eius lucubrations extant plurimæ. S. Eugen. Tole. moritur. S. Ildes. insignis prædicator B. M. V. ab ea visitatur.

Sanctus Eugenius secundus Toletanus Episcopus, moritur, anno nono Recesuiti Hispaniarum Regis, cum sedisset ann. 12. eius sanctitatis testimonium dat Ecclesia, anniuersaria die 13. Nouemb. eius memoriam celebrando, de eius vita & doctrina, libris editis conspicua, S. Ildesofus eius successor, de vir. III.

B hic Ildesofus, præcipuus prædicator Sanctissimæ Deiparæ Virginis maxime insigni apparitione eiusdem Beatissimæ Virginis honoratus, & muneratus est. de qua Iulianus Toletanæ Ecclesiæ Diaconus testificatur in præfatione voluminis S. Ildesofus, de laude intemeratæ Dei genitricis Mariæ. de eadem extat synodalis testificatio, ex canone Concilij in Hispania ad Pennam fidelem, sub Aegidio Episcopo Toletano habito A. D. 1302. celebrato. Eidem se patefacere dignata est S. virgo Leocadia, ipsa sua festiuitate, præfente Rege & populo, teste ipso Iuliano Diacono.

Sigebertus Rex Francorum anno sui 11. migrat e vita, ob pietatem & egregias virtutes, inter Diuos relatus. Hic, maior natu, minori Clodoueo, maiorem Regni partem celsit, beneque vsus pace 12. monasteria in Aufrasia ædificauit. Sigebertus Gemblacensis, libellum scripsit de eiusdem miraculis.

Sigeb. R. Fr. Sæct. a Molan. de SS. Be lg. 1. F eb. S. Sigeb. R. Fr. 12. monast. ædificat. Arabum Princeps pacem pet. s. Theod. eps mar.

Thomæ Constantinopolitano Episcopo mortuo, cum sed. ann. 2. & men. 7. iuxta Niceph. Chronicon, succedit Ioannes presbyter, qui in sextæ synodi actis habetur Catholicus, sed ea commentitia putantur.

D Anno 17. Imperatoris ait Theophaes, Mahuias Arabum Princeps, suorum seditione compulsus, de pace ineunda ad Constantem misit, eius pacis nomine in singulos dies ab Arabibus mille nummos depensus iri promittens, & equi & seruum.

Theodardus Gallus, monachus Stabulensis monasterij, in Aufrasia Abbas, & post, nolens, Reclami Leodiensis Episcopi successor, quo ad vixit Sigebertus Rex, pacem habuit, at eo defuncto, cum regnum peruenisset ad Childerscum secundum filium eius, leuissimum, & ad omnem prauorum impulsu facile, mobilem, malitia & iniustitia in Regno præualete, graues contra Ecclesiam tempestates exorta sunt. statuit Episcopus igitur Regem super illatis iniurijs Ecclesiæ, & bonis ablatis, continere, cum in itinere ab impenitentibus Ecclesiæ honorum vsurpatoribus crudelissime trucidatur: inter Martyres relatus b 10. Sept. miraculis plurimis illustris.

b Acta apud Sur.

Constans Imperator sceleribus sacrilegia iungens, Theodosium fratrem, quem, offensus ab eo antea opera Pauli Patriarchæ attonsum Diaconum consecrar voluisset, interficit. qui crebro per quietem illi apparens, habitu Diaconi, & poculum sanguine plenum porrigens, atque dicens, Bibe frater, eum sic exterreat, vltri

Costans fratrem diaconu interficit.

ce accusante conscientia, & fugientem, & loca mutantem maioribus clamoribus insequente. Theophanes.

Mahunnus Princeps Sarracenorum æmulo suo Hali nece sublato, solus absque timore imperans, aduersus Persas primum inde aduersos Romanos erigitur.

ali. 4. c. 49
nou. edit.
Plant.
b li. 4. ca.
49. 50. ed.
Plant.

Rodoaldus Longobardorum Rex, occiditur a Longobardo homine, cuius uxorem adulterio polluerat, anno quinto Regni. Paul. ^a Diacon. vxor eius, adulterij apud ipsum accusata, proprius eius seruus Carellus nomine, singulari certamine, accusatore, astante omni pop. superato, Reginam purgauit. Paul. Diac. ^b

c 4. c. 50.
Monomachia ad de
finiendas
q̄stiones,
abarbaris
in Italiã
inuecta.

Inuexerunt Barbari in Italiam detestandam eiusmodi consuetudinem, vt Monomachia iurgia definirent: quo nihil crudelius, nihil stultius excogitari potest: cum non semper iustior causa præualeat, vt exemplum habemus Iudicum 20. succedit ei Aripertus filius Gundibaldi Germani. Theodolindæ Reginæ, qui Ticini oraculum Domini Saluatoris extra portam Occidentale extruxit, ornauit, dotauit. Paul. Diac. ^c

Io: Medi-
diol. eps
vir sac̄i.^s

Christi Annus
660.

Vitaliani P.
6.

Constantis Imp. }
19.

Indict̄.
3.

Io: Berg.
eps mart.

Longobardi Reges Ariani adhuc cum essent, Catholicis Episcopis haud parum negotij faceiebant, qui se illis pro Ecclesia opponebant, inter quos præcipui enituerunt, Io: cognomento Bonus, Mediolanensis; & Ioannes Bergomensis Ecclesiæ Episcopi, quorum hic martyrj decoratus adscriptus est Martyrol. 11. Iulij (licet acta, nobis hætenus sint incomperta) ille vero, & si non martyrj nomine, egregiorum tamen meritorum causa adscriptus inter Sanctos reperitur 10. Ian.

Clodoueus sacri
legus pun-
nitur a
Deo.

Sanctus Maximus Abbas, post triennij exilium, apud Alanos Barbaros, consummato martyrio, migrat in cælum, de quo supra, plura.

d li. 4. c. 41

Clodoueus Rex Fræcorum, corpus Sancti Dionysij Parisiensis discooperiens minus religiose, os brachij eius fregit, & rapuit, moxque in amentiam perpetuum incidit. Sigeo. in Chron. 10. & Aimoin. ^d refert mandasse auferri argentum, quo genitor suus absidem super sepulchra martyrj Dionysij, Rustici & Eleutherij prominentem operuerat, & pauperibus distribui, quia fames eo tempore totam penè occupauerat Franciam. quod ille tribuit pietati, ab alijs, vt sacrilegium condemnatur. Quod enim ius Principes habent in ijs, quæ semel Deo dicata sunt? fuit hic Clodoueus ipurcissimus plane Rex, sub quo collabi cepit Regnum Francorum. ex Aimoino. ^e

d 4. c. 44.
S. Amad.
Traiectē.
eps mori-
tur.

Christi Annus
661

Vitaliani Pap.
7

Constantis Imp. }
20

Indictione
4

f In Nat.
ss. Belgij,
5. Feb.

Sanctus Amandus Traiectensis Episcopus, Flandrorum Apostolus nuncupatus, constitutio Traiecti Vicario Archipresbytero Landoaldo, cum prædicasset Christum Sclauis circa Danubium; Vasconibus circa Pyrenæos saltus; & in Flandria Gandensibus, & Pabulensibus, multa monasteria ædificasset, & admonitionibus, ac exemplis quàm plurimos nobilissimos viros, ac feminas, ad strictioris vitæ institutum impulisset, ac in primis Idabergam Pipini Brabantæ Ducis relictam, cum filia Gertrude, ædificato Niuellano coenobio, in quo vtramque sacravit; virtutibus plenus, migrat in cælum in Eluonenſi monasterio, post S. Amandi dicto. Molanus. ^f

Gradus
Insula di-
ripitur.

Per hoc tempus, ante Grimoaldi regnum, Lupus Longobardorum Dux Foroiiensis, Gradus insulam, in quam Aquileiensis Patriarcha, vna cum supellectili Aquileiensis Ecclesiæ prædiuite, se contulerat, deprædatur. Paul. Diac. ^g

g lib. 5. c.
17. no. ed.
vet. 2.

Translatam vero fuisse tunc pariter Sedem Aquileiensem apud Forum ^h Iulij, non quidem in Foro Iulij, vbi debebat Episcopus, sed in ⁱ Cormone ignobili vicino castel-
lo, & Paul. Diac. colligitur.

h 5. c. 23.
& 6. c. 51.

no. edi. &
vet. 14.
i 4. ca. 38.
vel i ver.
ed. 12.

Christi Annus
662.

Vitaliani P.
8.

Constantis Imp. }
21.

Indict.
5.

Clodouei anno 16. CLYPIACENSIS IN GALLIA HABITA EST SY-
NODVS, omnium propemodum Francorum gentis Episcoporum, (Clypia-
cum villa est in territorio Parisiensis) In ea synodo Aimoinus^a refert, agente Rege,
monasterium S. Dionysij solutū ab omni, inquit, dominio mortalium. Inter eos Epi-
scopos illustres sanctitate affuerunt, S. Audoenus, & Rado fratre S. Eligius cum B.
Sulpitio & Eucheriq. *Cabilonensis item synodus habita est sub eodem Clodouco,*
sed quo anno incertum: interfuere qui & in Clypiacensi, SS. Eudoenus, & Eligius,
sed non sub Landerico Episcopo Parisiensis, verum sub Audoberto; habentur eius
synodi can. decem & nouem.

ali. 4. c. 41.
Monast.
S. Dion.
Paris. exē
ptū ab oī
dnio om-
nium.

Christi Annus
663

Vitaliani Pap.
9

Constantis Imp. }
22

Indictione
6

Constans Imperator meditans bellum aduersus Longobardos, prius consulit S.
Quendam Eremitam, qui prophetiæ spiritum habere dicebatur, qui, post pre-
cationem, respondit gentem Longobardorum superari non posse, intercedente conti-
nue pro ea S. Io. Baptista, in cuius honorem Regina quædam Basilicā in eorum fini-
bus construxisset. Paul. Diac.^b Bellum tamē gessit Imperator aduersus Grimoaldum
Regem (qui hoc anno regnum iniiit) Longobardorum, & Romoaldum Ducem Be-
neuentanum, eius filium, obfesso Beneuento inani exitu, ope S. Barbari tunc Episco-
pi defenso, vt ex vita apparet.

Natio Lō
gobard.
protegēte
S. Io. Bap.
patrono
insupera-
bilis.
b li. 5. c. 6.
Imp. Ro-
mā venit,
& quasi
Catholic^a
a Papa ex
cipitur.

Eodem hoc anno Imperator Romam venit, cui occurrit Apostolicus, cum clero
suo, milliario sexto ab vrbe Roma, & suscepit eum, inquit Anastasius in Vitaliano,
præcedentibus omnino pacis nuncijs, quæ significarent Imperatorem venientem in
Occidentem, Occidentalium velle sectari fidem, ac detestari Orientalium errorem,
a quibus volens libensque discederet, quæ cum (apud Vitalianum fidem inuenerint,
nihil voluit prætermisisse, quo eum demerere & continere in officio posset. Visitauit
Basilicas S. Petri, S. Mariæ, & Lateranensem, donaq; illis obtulit. Duodecim diebus
quibus Romæ fuit omnia ærea ornamenta abstulit, æreas pariter tegulas, quibus Ec-
clesia S. Mariæ ad martyres tegebatur. Post missas S. Petri celebratas, vale fecerit sibi
inuicem Imperator & Pontifex. Inde digressus iuit Neapolim, & transfretauit in Si-
ciliam, habitauitq; Syracusis, pluribusq; annis aspere vexauit prouincias illas, Sici-
liam, Calabriam, Africam, Sardiniam, etiam sacra vasa, & Cimilia sanctarum Ecce-
siarum auferens. ex Anastasio.

Admirationem adferre potest, quod Vitalianus Pontifex prudens & sanctus, erga
Cōstantem Augustum nullum genus obsequij prætermiserit, hominem sacrilegum,
fratricidam, Sanctissimi Pontificis Martini enectorem, S. Maximi Abbatis, & disci-
puli carnificem, quæ omnia videntur tendere in contemptum Ecclesiæ, lesæ censuræ,
& perfractæ penitus disciplinæ. Nihil hic magis opportunum dicendum viderur
quàm Spiritū sanctum, per donum consilij, atque discretionis hæc operatum, per S.
Pontificem, vt per dissimulationem omnium scelestissimi hominis delictorum, Catho-
licæ esset veritati consultum, dum Imperator diu hæreticus, siue per veritatem, siue
per occasionem, specimen ederet Catholicæ pietatis, personam præferens hominis
orthodoxi, ac per eum Oriens, & Occidens, diu inter se diuisi schismate, communio-
ne Catholica stringerentur, atque ob id spiritualis prudentia suasisit, omnes tunc file-
re Ecclesiasticos canones, & tacere censuras. Nec ipsum Vitalianum spes fefellit

excusatur
factū Pa-
pæ, quod
alioq; mi-
nus rectū
videri pos-
sit.

vel consilium est frustratum: etenim huiusmodi remissione censuræ est factum, ut non ipse solus Constans vsque ad obitum videri voluerit esse Catholicus, sed hac semel aperta via, & eius successor in Imperio, congregato œcumenico concilio, ad ipsam hærendam omnem studium contulerit.

Grimoaldum porro ex Ariano ad fidem Catholicam fuisse conuersum; per S. Io: Bergomi Episcopum eiusdem Sancti acta tradunt, & eius fidei Catholicæ monumentum extat Basilica ab eo erecta, sub titulo S. Ambrosij Mediolanensis Episcopi, Arianorum oppugnatoris acerrimi.

De eodem Grimoldo, hæc Paulus² antequam Rex fieret. *Cum esset bellicosissimus, inquit, & ubique insignis, venientibus eo tempore Græcis, ut oraculum S. Michaelis Archangeli in monte Gargano situm depredaretur, Grimoldus super eos cum exercitu veniens, vltima cade eos prostrauit.*

Christi Annus
664

Vitaliani Pap.
10

Constantis Imp.
23

Indictione
7

Mortuo Ioanne Episcopo Constantinopolitano, postquam sed. ann. 5. & m. 9 iuxta Chron. Niceph. subrogatur Constantinus ex œconomio, qui fertur Catholicus in actis 6. synodi, quod probabilius est, quam de præcessoribus suis, Thoma, & Io: iam Imperatore in Occidente, inter Catholicos, apparente Catholico.

Constans veniens in Siciliam ibi vsque ad 12. Indict. ut ait Paul. Diac. b manet.

Grimoaldus Rex Longobardorū Auares concitat in Lupum Foroiulientem Ducem rebellem; qui, eo occiso, regione potiti ægte ad propria redire compelluntur. Vuarnefridus Lupi successor, a Foroiulensibus occiditur, cum aduersus eos commouisset sclauos, sed per eius successorem Vuertarim, cum paucis, magno ipsi numero, mirandum in modum profligatur. Paul. Diac. lib. 4.

Quod ad res Anglicanæ Ecclesiæ pertinet, cum in Proincia Mediterraneorum Anglorum Nordhumbrorum, & Merciorum, ex Scotia periti præfessent Episcopi, qui, & si in omnibus fide essent orthodoxi, in celebratione tamen Paschalis festi minime cum Catholicis conuenirent; huius rei gratia facta est hoc anno collatio, & disputatio inter vtramq; partem coram Regibus Osuii, & Alcfrido, patre ac filio, quorum ille Scotos, hic Romanos, in celebrando paschate sequebatur. Nec tamen Scoti celebrandum Pascha dicebant cum Iudæis, ut propterea sententiæ in Quarta decimano, in Nicæno Concilio lata, obnoxij fuerint, sed iidem fecus ac illi, non 14. Luna, sed die semper Dominico celebrabant, ut Catholici omnes, cum quibus tamen in eo nequaquam conueniebant, quod Catholici illum Dominicum diem ad agendam Pascha susciperent, quod a 14. Luna ad vesperam vsque ad 21. Lunam primus occurreret: Scotis autem, qui a 13. Luna vsque ad 20. dies Dominicus primus occurreret, is dies Paschalis ipsis solemniter erat. ex quo illud absurdum interdum contingebat, ut si 14. Luna occurreret Dominica dies, ipsi eadem die, vna cū Iudæis Pascha pariter celebrarent. Verum eiusmodi error irrepfit in Scotos, non ex refractaria contestatione, ut facere voluerint contra totius Catholicæ Ecclesiæ vsum, sed ex inscitia Paschalis computi. Porro captus huiusmodi error anno D. 556. perdurauit vsque ad 716. ita vigens annis 150. Cæterum idem error, in hunc vsque annum, fuisse illis venialis ostenditur, quod non ex contumacia & schismate, fuisse exortus, sed tolerabili ignorantia, cum ut testatur Bedæ, nemo illis, vltra orbem positus, synodalia Paschatis obseruantia decreta porrexisset. extat disputatio apud Bedam^c ad cuius finem cum audisset Rex Osuii Petro datas clauas regni coelestis, in eo que vtraque pars conueniret, scite Rex, *Et ego vobis dico, inquit, hic est ostiarius ille, cui ego contradicere nolo; sed in quantum noui, vel valeo, huius cupio in omnibus obedire statutis; ne forte me adueniente ad fores regni celorum non sit qui referet, auerso illo, qui clauas tenere*

Scoti ex ignorantia computi ecclesiast. errarunt.

c. li. 3. ca. 25. Scitu Regis dictu.

probatur.

A *probatur.* Cui plerique assenserunt, Scotis cum sua persuasione recedentibus; de quorum clericorum, & monachorum severissima disciplina in Angliam inuecta, pergit scribere Beda ^a, & de veneratione qua habebantur a populo.

a 3. c. 26.

Hoc eodē anno, dira peste in insula laboratū est, & Rex partis vnus Orientalium Saxonum ad Idola defecit, ac post resipuit. Beda ^b.

b lib. 3. c. 27. & 30.

Clodoueus Francorum Rex anno Regno 18. diem obit (quem appendix veteris auctoris ad Greg. Turon. scribit mentecaptum, fuisse) relictis tribus filiis Clothario, Childerico & Theoderico. de quorum euentu prælara visio ostensa S. Eligio, vt scripsit S. Audouenus ^c.

c lib. 2. vitæ c. 31. apud Sur. 1. Dec. Agulph⁹ Mart. cū sociis.

B *incurrit* Columbi, & Arcadii pseudomonachorum illic degentium; qui ipsum cum sociis primum vincendum, & in carcerem trudendum curarunt: inde vero in ignobilem insulam inter Corsicam atque Sardiniam delatos, post linguæ abscissione & oculorum effossionem obtruncarunt: sed eorum corpora, comperto facinore, in Lirinensem insulam relata, atque cum honore sepulta sunt, relati inter Martyres anniuersaria memoria coluntur 3. Sept. nefandus autem Columbus sceleris architectus, a Rege Clodoueo, quo anno incertum, post alia tormenta, necari iussus est. In actis illis ^d, & illud habetur, vt & apud alios scriptores, ipsum Agilulphum missum a Mumulo Abbate Floriacensi Cassinum ad auferendas inde sacras reliquias S. Benedicti Abbatis & S. Scholasticæ sororis, vt est apud Paulum Diaconum ^e, sed quidquid sit, non est verisimile monachos Cassinenses vastato a Longobardis Cassinensi monasterio, Romam demigrantes, omnino sanctas illas reliquias sic dimisisse, vt neque aut tunc secum asportarent, vel post, tanto intervallo temporis, repeterent, vel præsentia saltem alicuius monachi Anachoriticæ vitam ducentis, custodirent: certe cum Petronax Brixienensis, ad instaurandum locum perrexit, aliquos ibi residere inuenit, vt idem Paul. docet ^f, rursus vero si innotuit Gallis, & iis magnopere exultantibus, corpus S. Benedicti Floriacum esse translatum, cur non Floriacum, sed Cassinum a Fracorum principibus, & aliis innumeris pietatis ergo peregrinationes susceptæ? Paul. Diac. g qui hoc sæculo vixit, & monachus in dicto Cassinensi cœnobio mortuus est, sic quæstionem dirimit, vt dicat translata ossa fuisse, remansisse vero redactas in puluerem carnes; sicque idem intelligit, quod ait inferius, dum agens de restitutione monasterii Cassinensis facta per Petronacem, corpus ipsum S. Benedicti illic esse, absque dubitatione testatur: venerari porro fideles pie sancteque corpus integrū, vbi tenuis tantum puluisculus habetur alicuius sancti, quod eiusdem sit virtutis, cuius est integrum corpus, docet Gregor. Nazianz. in Iulianum.

Nesarii monachi necatus d Acta apud Sur. 3. Sept. e 6. c. 2. De corp. S. Bened.

C *Transit* hoc eodē anno ex hac vita, insignis illa virgo Francorum nobilitatis decus, & ornamentum S. Gertrudis, Filia Pipini Ducis. extant ^h eius res præclare gesta omni fide posteris traditæ, colitur eius memoria in Ecclesia 17. Martij: vt & matris ipsius, Idubergæ, cognomento Itte, quæ Pipini Ducis vidua a S. Amando sacræ Religionis vela men accepit, at huius memoria colitur Niuellæ 8. Mart.

f lib. 6. c. 40. n. edi. g li. 6. c. 1. vel 2. no. edit.

D *Transit* hoc eodē anno ex hac vita, insignis illa virgo Francorum nobilitatis decus, & ornamentum S. Gertrudis, Filia Pipini Ducis. extant ^h eius res præclare gesta omni fide posteris traditæ, colitur eius memoria in Ecclesia 17. Martij: vt & matris ipsius, Idubergæ, cognomento Itte, quæ Pipini Ducis vidua a S. Amando sacræ Religionis vela men accepit, at huius memoria colitur Niuellæ 8. Mart.

SS. Gertrudis, & Ideburga mater, & filia. h Molan. i Nat. SS. Belg. 8. Mart.

O *Smui Hordhumborum, & Egbertis Cātuariorum, Reges, habito inter se consilio, mortuo Deusdedit Archiepiscopo sexto ordine, de consensu Ecclesiæ Anglicanæ, Vuighardū præsbyterum pro deuotione S. Petri Romam miserunt a Sede Apostolica ordinandum, oblati etiam illi muneribus vasis argenteis, & aureis non paucis: sed ingressus Vuighardus Romam, vrgēte peste, antequam ordinaretur, morte, cum sociis, præreptus est: Regis litteræ non extant, sed extant Papæ ad ipsum, in quibus gratulatur illi de fide sincera, de muneribus gratias agit, hortatur ad capta*

prosequenda, & munera se illi, & vxori mittere scribit varias SS. reliquias.

S. Eligij
obitus.
a Apud
Sur. 1. De
cemb.
Miraculum.
Batildis
Reg. Calā
monasterium, &
Corbeia
ædificat.
Vuandregiflus cū
vxore, vir
ginitatem
colit.
b Acta apud
Sur. 22. Iul.

Eodem anno S. Eligius admirandus Nouiomensis Episcopus Flandrorum Apostolus nuncupatus, sæculi huius splendor, ex hac vita migrat, miraculis in vita, & post mortem celebris; cuius egregia facta S. Audoenus, tribus libris descripsit. Bathildis Regina Francorum accurrit, deportatura sacrum corpus ad monasterium a se exædificatum, & Cala dictum, quod loco moueri non potuit, sed a Nouiomensibus nullo labore sublatum est. Regina ex admonitione Sancti parentis cuidam, deposito Regali cultu quo etiam vidua utebatur, partim in pauperes distribuit, partim in crucem contulit, quā ad caput B. viri deposuit. eius quoque corpori condendo Thecam auream fieri curauit. Eadem, relicta regni administratione filijs, in monastico habitu mortua sanctitate percelebris, inter Sanctas relata colitur 26. Ian. præter Calam dictum monasterium Corbeiam quoque ædificauit.

Vuandregiflus, genitus ex consobriano Pipini Ducis Austrasiorum, Comes Palatinus, apud Dagobertum Regem, qui obligatus coniugio cum vxore virginis, & ipse virgo, religionis ergo, virginitatem seruare, part consensu, decreuerat, attōsus in clericum, (cum & eius vxor, monasticum institutum suscepisset) hoc anno moritur. eius extat celebris anniuersaria memoria. b 22. Iul. Quatuor Basilicas ædificauit, & nepotem suum Romam ad Vitalianum Papam petitum reliquias misit.

Christi Ann. 666 Vitaliani P. 12 Constantis Imp. 25 Indictione 9.

Constantinus Patriarcha Constantinopolitanus cum sed. an. 1. m. 2. moritur, vt Niceph. habet in Chron. subrogaturque Theodorus presbyter omnium impudentissimus Monothelita, cui cum pax fuerit, quam diu Constans Imperator vixit, ex eo colligas fidem Constantis, qui videri voluit in Occidente Catholicus.

CONCILIVM EMERITENSE in Lusitania, anno 18. Reccesuinthi Regis Hispaniarum, & comprouincialium Episcoporum Lusitanix, Canones sanciti 23. ad optimum Ecclesie statum disponendum spectantes. Tertio quotidianum sacrificium decernitur, pro Rege bellum gerente. Statuit & illud, vt, cui, ob paupertatem ipsarum, plures creditæ essent Ecclesie, in illis singulis, singula sacrificia Dominicis diebus offerre deberet can. 14.

Christi Annus 667 Vitaliani Pap. 13 Constantis Imp. 26 Indictione 10.

Victoria
Imp. de re
belle.
c Vital.
ep. 1. to. 2.
ep. Rom.
Pont.
S. Ildephon.
s obitus.

Saporius Armeniæ Præfectus rebellat, ab Imperatore & post, misso aduersus eum Nicephoro Patricio, ille male perit, & victoria cedit Imperatori. Theophanes.

Ioan. Episcopus Lappæ, in Creta iniustitiam passus ab Archiepiscopo Cretensi appellans ad Rom. Pont. cum detineretur ne Romam veniret, tandem elapsus, venit ad Vitalianum Pont. qui coacta synodo episcoporum, causa cognita, eum absoluit, & graues litteras c. misit ad Archiepiscopum, significans eum absolutum, & in suam sedem restituendum.

S. Ildephonfus, ex Agaliensi Abb. Episcopus Toletanus, cum Ecclesiam illam recessisset ann. 9. & m. 2. migrat in celum pluribus ingenij, & pietatis sue monumentis relictis, quæ pleraq; perierunt: succedit Cyriacus.

Christi Annus 668 Vitaliani Pap. 14 Constantis Imp. 27 Indictione 11.

dl. 1. 1. 1. 1.

Constans Imperator in Sicilia degēs, Syracusis, in balneo occiditur. Anastasius; cui consentiunt Theophanes & Acta 6. synodi. Paulus d. refert iu Ind. 12.

A Constantinus filius Constantis in Siciliam veniens Metium seu Mezentium, a rebellibus electum Imperatorem, cum ipsis occidit. Theop. Cedren. porro suppetias ministrasse Vitalianum Pontificem Constantino Catholico Imperatori aduersus Tyrannos, idem ipse Imp. in litteris postea a se scriptis ad Dominum Papam proficitur. Dispositis rebus Occidentalis Imperij, regressus Constantinopolim atque allectis fratribus, Tiberio, & Heraclio in collegas, vna cum eis imperat, Pogonatus dictus, quod imberbis profectus, barbatus rediisset.

Sarraceni item irrumpentes in Africam, octoginta millia captiuorum abduerunt. Theophanes.

B Orthodoxus Imp. bellis impeditus, quo minus eum Occidentali Orientalem Ecclesiam vniret, illud tamen praestitit, vt res interea silentio sopiretur, quousque Concilij congregandi tempus opportunum adesset. Epist. eiusdem Imper. ad Dominum Rom. Pont. id. n. ab eo exigebat Vitalianus, vt qui vicisset Tyrannos, vinceret & hereticos, Ecclesiam Dei infestantes Circumspiciens Vitalianus Papa quem mitteret in Angliam idoneum Episcopum, elegit ex Monasterio Hiridiano, non longe a Neapoli Campaniae, Hadrianum Abbatem Afrum, Graece & Latine peritissimum, & Monasticis, ac Ecclesiasticis disciplinis institutum. Qui indignum se tanto gradu respondens, alium aptiorem ostendere se posse respondit Andream Monachum, de vicino Virginum Monasterio, cui, ab omnibus, digno Episcopatu iudicato, porus tantum corporeae infirmitatis obstitit, & rursus Hadrianus euocatus ad Episcopatum, alium obtulit Theodorum Tarsensem Latine & Graece doctissimum, probis morib. & aetate venerandum, 66. f. annorum, quem ea conditione Papa admisit, vt ipse eum in Britanniam perduceret, ob peritiam itinerum, & vt ei doctrinae cooperatore existens, attendere non quid ille contrarium fidei, Graecorum more, in Ecclesiam, cui praesert, introduceret: qui ordinatus hoc anno, vna cum Hadriano mense Iunio, in Britanniam missus est. Quem cum in Galliam peruenisse Eigbertus cognouisset, misit praefectum suum qui eum in Britanniam deduceret. At Ebroinus, Magister Domus Theodoro dimisso, veritus, ne qua Hadrianus ab Imperatore legatione ad Britanniae reges aduersus Regnum Franciae adferret, retinuit, ac post, coeperto illi nihil huiusmodi adferre, dimisit.

C Clotharius Rex Francorum, cum regnasset annos 4. ex hac vita migravit. Sic appendix ad Turonensem, & alij successerunt in Regnum fratres, Theodoricus, & Chilpericus: sed illo redacto in ordinem, Chilpericus tenuit annos tres. tradunt autem ipsum coegisse Ebroinum Maiorem domus regiae fieri Monachum in Luxouensi Coenobio, cum faueret Theodoro: quod & in Actis. S. Philiberti Abb. expressum habetur. Verum sponte eum secessisse, sibi quidem timentem, rerum spectatore Vrsum, qui vitam B. Leodegarii episcopi, & Mart. scripsit, tradit, rem paulo diuerse narras.

D Leodegarius Augustod. Episcopus, Chilperico Regi gratissimus, ab aemulis persequutus, Regem illi inferens, necem moliri, illo insalutato secedit ab aula, pergens Monasterium Luxouiente, vitam ibi monasticam acturus. Rex, recognita, mater & agere discessum ferens, mittit qui assequant, p quos deprecas secessionem iaculo, vix ipetrat.

E

Vitalianus Papa anno 14. m. 5. minus dieb. 4. migravit in coelum, inter S. relictus eius Acta magna ex parte obscura. Inter creatos ab eo Episcopos, primus datus traditur Ferrariensis. Marinus noie, vel, vt Rubeo placet, Viceabentiae Episcopus Ferrariam est translatus. Prodit idem auctor, ex Ecclesiae Rauennatis monumentis, Maurum Episcopum Rauennatum a Vitaliano excoicatum fuisse, quod ab ipso Romae vocatus, ad dicendam causam, adesse contempserit, qui & Exarchi potentia fretus, eandem anathematis sententiam in illum retorserit, quo portentoso facinore, percussit oes Italiae Episcopos, vna cum Vitaliano coeuntes, eundem Maurum, vt indignum, sacerdotio exuerunt. factum ad opinor in Romano Concilio anno superiori, in causa Gretensis Episcopi collecto.

Constan. Imp.

Vital. P. suppetias fert Cath.

Imper. aduersus rebelles.

Hadrian. Abb. dignissimus Episcopus, alios P. offerre, vt ipse liber euadat.

Suspicioſi Politici exemplum.

Leodegarius Episcopus apud Regem gratissimus fraude aulico rum secedit

a li. 4. hist. Rauenn. cotumax Rauenas Episcopus a Roma. exc. retorquet excoicatio-nem.

Maurus, ad extremum vitæ obtestatus omnes Rauennatis Ecclesiæ Clericos, ne vnquam se subijcerent Romano Pont. in ea obfinatione est mortuus, excommunicatus, & sacris Diptychis a Deodato, Vitaliani successore, interdicitus.

Successor eius Reparatus per Imperatoris rescriptum tentauit perficere, ne subijceretur Ecclesiæ Romanæ, licet in fine vitæ poenitens obijisse dicatur, cui successit Theodorus, Ecclesiæ Romanæ obsequentissimus, qui in Synodo Rom. sub Agathone sic subscripsit, Theodorus exiguus Episcopus Sanctæ Ecclesiæ Rauennatis.

Cessat Episcopus, inquit, Anastasius mens. duos, dies 13, subrogatur Adeodatus Romanus ex Monacho, ob summam mansuetudinem, & liberalitatem gratissimus omnibus. Ex Anastasio.

a li. 6. c. 13.
Claces Sicilia a Sarracenis.
Littere Manachoru videntur confictæ, vt & Vitaliani Pap. Prim' Archiepsomnium Ecclesiæ B. Theod. b. li. 4. c. 2.

Sicilia a Sarracenis vastatur, capus Syracusis, magnæ cedes factæ, præda abacta, & Roma delatum illuc æs, (videlicet a Constante Imp.) asportatum Alexandriam, Anastasius in Adeodato & Diacono. At cladem Sicilia contigisse sub Vitaliano dicendum est, si veræ sunt litteræ, quæ extant sub eius nomine ad finem Chronici Cassinatis Leonis Ostiensis, quod parum probabile videtur, siquid cum Ecclesia Romana, ne vnus quidem oppidi Domina esset, nec Imperator ipse Insulæ Dominus, tot ciuitates illic haberet, quot habuisse Monachos, & vastata a Sarracenis produnt litteræ Monachorum scilicet ad suos Cassinenses Lateranenses, idest nonaginta & octo ciuitates, vtræque litteræ confictæ videri possunt.

Theodorus Episcopus a Vitaliano, proximo anno, in Britanniam missus, illuc hoc anno peruenit, & tota quaquaversum peragrata Insula, rectum viuendi ordinem, & ritum celebrandi Pascha canonicum, per omnia comitante & cooperante Hadriano disseminabat. Isque primus fuit Archiepiscopus, cui omnis Anglorum Ecclesia subesse cõsentiret, & quia litteris sacris simul & læcularibus erant instructi congregatis pluribus discipulis, eandem eruditionem sic propagarunt, vt vsque ad hoc tempus supersint, qui Latinam Græcæque linguam, æque vt propriam calleant. Vixit in Episcopatu 21. ann. mens. 3. d. 26. Beda Floruit per hoc tempus Ecclesia Anglicana fortissimis regibus, sic vt cunctis barbaris nationibus essent terrori, & Pastoribus, & litterarum Magistris. Ex Beda. Acta præclara extant Theodori Episcopi.

Osui Rex quâ Ro. Eccl. affectus. c. li. 4. c. 5. Maxelendis Virgo & Mart. d de SS. Belg. 17. Nou. Martyr, q occisus pro defensione suæ Ecclesiæ.

Osui Rex Nordhumbrotonum in oritur, adeo erga Ecclesiæ Romanæ institutionem affectus, vt, si conualuisset, etiam Romam adire, ibique ad loca Sancta vitam finire disponderet. successorem reliquit Ecgfridum filium. Beda.

In Belgio, in pago Cameracensi, Maxelendis Virgo, Christo desponsa, ab eo qui recusantem, cuperet in vxorem, Arduino nomine, occisa, Virginitati coronam addidit Martyrii, quâ Ecclesia, diuinis suffragijs, per miracula declaratis, inter sanctos Martyres annuersaria memoria colit. Molan. Sigeb in Chron.

S. Proiectus Episcopus Aruernensis, conuictus apud Childericum de multis damnis suæ Ecclesiæ illatis, ab Hectore Massiliensi Patricio, Rexque eum, vt facinorosum hominem gladio cædi iussisset, eius necessarij primores vrbis, Episcopum crudeliter necauerunt, quem Ecclesia, vt, martyrem colit, existimans sufficientem causam ad martyrium, cum id ob defensionem suæ Ecclesiæ, sit passus. Sigeb in Chron.

A

Childericus Francorum Rex, ob nimiam fauoriam in Francorum nobiles, eorum in se animis concitatis a Bobilone, quem seruilis supplicio, ad stipitem tentum, verberare fecisset, occiditur, & in locum eius subrogatur Theodoricus. a quo au dito Ebroinus, ex Monacho, miles, & magister domus effectus, aduersus eos, quos aduersarios passus esset, gladium strinxit. In horum Francia Regu successione, cum varietur, nihil certius quam, quod scribit Sanctus Audoenus ex oraculo Sancti Eligij.

B

Coelesti signo perterrefactum orbem, ita vt videretur eius interitus imminere, inuasamque a Sarracenis Lyciam atque Ciliciam, comparatumque ab iisdem apparatum, ad expugnandam Constantinopolim produnt Graecorum Annales.

C

S. Audoenus, Rothomagensis Episcopus, visitat limina Apostolorum stipatus sanctorum comitum turba, elemosynarumque benedictionibus onustus, qui cum ad Petri confessionem hunc versum inciperet, Exultabant Sancti in gloria, diuinitus respensum est, Letabuntur in cubilibus suis, diuinis acceptis responsis, cum multarum reliquiarum suffraggijs venerabilis scenx in Galliam reuertitur.

Theodorus Archiepiscopus Dorouernensis Concilium cogit omnium Angliae Episcoporum, decem in eo canones sanciti de Ecclesiastica disciplina. b

Ceadda c Merciorum Episcop. Sanctissimus, peste grassante in Anglia, moritur. plures item insignes sanctitate virgines, sub Edilburga Abbatisa egregiae sanctitatis, quae & ipsa hoc anno migravit ad Dominu. Item Sabbi Rex Orientalium Saxonum, propior Monacho, pietate, & deuotione, quam Regi, vtriusque celebris extat inter Sanctos in Martyrol. memoria. Sarraceni traicientes in Thracia, Constantino polim assiduis praelijs expugnare frustra tentant, per biennium protegente eam Dei genitrice, nam quod septennium est in Annal. Graecis, ex Theophan. mendum est innotata numeri si quidem anno ab hinc quarto, produnt iisdem Annales, pacem inter Roman. & Arabos esse sancitam protegente eam Dei Genitrice, in recessu etiam tota classis demergitur. Hoc item anno a nostris bene pugnatum est cum alio eorum Duce, caesis ex illis triginta millibus. addunt Annales de nouo adiuuento igne, quem marinum vocant, eo quod in mari arderet, quo & naues Arabum combusserunt. Est mentio in decimatertia Act. sextae Synodi de obsidione Constant per biennium sub Vitaliano, quam diuersam ab hac oportet fuisse.

D

E

Reccensuinthus Rex Hispaniarum religiosissimus, & optimus, & omnibus mirifice carus, moritur: eodemque die eligitur populi consensu Baraba, seu Vuamba, vel Vuambanus ex Regali Gothorum stirpe, eximia virtute, qui initio reluctans, demum precibus, & minis assensum praebuit. Tudent. in Chron. praecleara. de vtroque habet elogia.

Rex Fr. obsequia innotabile occidit. a Apud App. ad Vusan. & Aimoi. 4. 44. Sarracen. apparat. ad expugnandam Constantinopoli.

b Beda li. 4. c. 5. c Beda 4. c. 3. 7. 8. 9. & 10.

Sarrac. p biennium oppugnat Constantinopolim.

Ignis marinus ex cogitatus

Christi Annus.
673.*Adeodati P.*
5.*Constant. Pogon. Imp.*
6.} *Indictione*
1.

Garibaldus diuinitus auitur in Regnum

a lib. 5. c. 23.

Primates rebellant Regi Hispan.

GRimoaldus Longobardorum Rex moritur, eum regnasset annis 9. Basilica S. Ambrosio Ticini erecta, in qua quod sepeliri voluerit, indicat eum redditum Catholicum. Succedit in Regnum filius eius Garibaldus, puer 9. annorum, sed non diu tenuit, etenim, cœlesti nuncio repente accitus ab internecone antea elapsus, Bertaridus Ariperti Regis filius, cui debebatur regnum, cum iam extorris ann. 9. apud Francos egisset, & in Britanniam, ad Saxonum Regem pergeret, diuinitus redere in Patriam iussus, Regnum a Longobardis delatum obtinuit Garibaldo deiecto, Virpius, fide Catholicus, iustitiæ tenax, pauperumque largissimus nutritor fuit. Diacon.^a

Indignantibus nonnullis Hispaniæ nobilibus, quod tanto fauore popul. Vuamba promotus fuisset in Regnum, primus omnium, qui præerat Galliæ Narbonensi, adhuc sub Gothorum regno existenti, Ildericus in Tyrannum erupit, secumque etiam Episcopos aliquot traxit, & alios repugnantes afflixit, in quibus Episcopum Hemausensem in vincula coniecit. Post hunc autem, qui aduersus eum missus est Paulus Dux, Græcus, vir domi forisque spectatus, in Regem ipsum arma conuertens, plerisque Hispaniæ ciuitates suæ subdidit potestati, Regisque nomen vsurpans, coronam auream, quam gemmis ornata, dederat Reccaredus S. Felici Gerundensi Martyri, sacrilegus, suo imponere capiti est ausus: sed quo euentu suo loco videbitur.

Christi Annus.
674.*Adeodati P.*
6.*Constant. Pogon. Imp.*
7.} *Indictione*
2.

Rex vincit rebelles, & capit.

VVamba Rex Hispaniarum progressus aduersus Tyrannos, qui Galliam Narbonensem & alia loca vsurparant, diuino munitus auxilio, Angelis exercitum circumvallare visit, feliciter eos debellat, & capit: nec mirum cum iustitiæ suum communiuisset exercitum, si quidem in ipso procinctu, quos nouit milites adulteria perpetrasse, illis virilia amputauit, hanc tanto Principe dignam sententiam proferens: **ECCE IAM IVDICIUM IMMINET BELLII: ET LICET FORNICARI, VT DEVS AD IRACUNDIAM PROVOCETVR?** Illud quoque vsurpare consuevit. **FRVSTRA PERGIT AD BELLVM QVEM INIQUITATIS COMITATVR EXEMPLVM.** Iulianus, qui Quiriano tum Episcopatum Toletarum gerente successit, eius belle Historiam scripsit, quam Tudenis in suū Chro. retulit.

Christi Annus.
675.*Adeodati P.*
7.*Constant. Pogon. Imp.*
8.} *Indictione*
3.

TYrannis debellatis, Asturibus, & Vasconibus domitis, religiosissimus & fortissimus Rex Vuamba, intermissum iam, per decem & octo annos, morem frequentet concilia celebrandi, magna cum Christianæ discipline iactura, pro sua pietate, reuocandum curauit, celebrato hoc anno vndecimo, **CONCILIO TOLETANO**, anno suo quarto, in quo affuerunt decem & nouem Episcopi, canones sexdecim sanciti.

Ad tollendas contentiones de finibus diocesium inter Episcopos, curauit Rex ce-

A lebrari CONCILIVM HISPANIAE GENERALE TOLETANVM, (quod non extat quidem, sed ex Tudensi omnino celebratum constat) in quo distinctæ sedes, certis finibus cuiq. assignatis, quæ sferunt, inter Episcopales & Archiepiscopales octoginta, duarum Hispaniarum, sub dominio Gothorum, eaque omnium Episcoporum subscriptione firmata. Tudensis, qui certum annum non signat, sed sub hoc Rege celebratum affirmat.

BRACARENSE CONCILIVM III. hoc anno celebratum Episcoporum 8. inter quos Isidorus Asturicensis, moribus, & doctrina conspicuus, quo tempore etiam eius æqualis Valerius Abbas, æque doctrina, & pietate insignis claruit.

Sarraceni ingenti Classe 270. nauium Hispanias inuadentes a Rege Vuamba, maritimo bello profligantur, vniuersa classe incensa, Deo, pio Regi fauente.

B

Christi Annus
676.

Doni. P.
I.

Constant. Pogon. Imp. }
9.

Indictio.
4

A Deodatus Papa moritur, cum sed. ann. 7. mens. 2. d. 17. Anastas. Sigebert. Nihil restat rerum gestarum tanti Pontificis, præter Epistolam, a qua Monasterium S. Martini Pictaueusis, priuilegio eximit a potestate Episcopi, ipso consentiente Episcopo, & Ecclesia ædificatio B. Petri in Portuensi, & Monasterij S. Erasmi in Monte Cœlio sed. vacat m. 4. & d. 6. & Kal. Nou. subrogatur Donus siue Domnus vel Dominio, quem alij Conum siue Cunonem appellant, Romanum. Eius creatione Constantinopoli audita, Theodorus Patriarcha, non quidem Synodalem, de more, quam vthæretici & excoïcati eiiciendam nouerat, sed hortatoriâ mistit Epist. vt aliquando tandem inter Orientalem & Occidentalem Ecclesiam, concordia sanciretur, ex Epistola Constantini Imp. ad Donum, quid vero Donus responderit, ignoratur.

a Extata-
pud Papi-
riû maffo-
nem.

Constâti
nopolita-
nus Eps
expetitcõ
cordiã cû
Ecc. Ro.
Bed. li. 4.
c. 6.
Bed. in e-
pit. histo.
Anglorû.
& li. 4. c. 6

Sarraceni Mardaitarum seu Maronitarum incursum timentes, pacem in 30. annos ab Imperatore petunt, & impetrant, pactis iureiurando firmatis, quod singulis annis 50. captiuos & 50. equos nobiles, & tria millia librarum auri persoluerent.

C Quibus auditis Occidentales Principes per legatos, cum muneribus pacem cum eo firmarunt. Theopha. Eodẽ anno Anglorum Ecclesia in Cantio bellorum incurfionibus a Merciorum Rege dire vexatur, & Theodorus non modo, vt Episcopus, sed vt legatus Apostolicus nouis curis augetur, creandi, & exautorandi Episcopos, inter quos Erconualdus egregia claruit sanctitate, cuius memoria 30. Apr. anniuersaria celebratur. Florebat Ecclesia Anglicana, per hoc tẽpus, velut Paradisus Domini Sanctissimis Episcopis, Virginibus, & Monachis.

D

Christi Annus
677.

Doni P.
2.

Constant. Pogon. Imp. }
10.

Indict.
5.

E Theodorus Constantinopolitanus, & Macarius Antiochenus Episcopi, Signiferi Monothelitarû hæresis, acerrimos se præstantes aduersarios Pont. Romanis vno excepto Honorio, quem a suis partib. stetit mentiebatur, nullum alium sibi recitandum in sacris diptychis putarunt, atque adeo tentarunt, Vitalianum, qui relictus fuerat, eximere, in quo aduersarium habuerunt. Imperatorem, sed post tamen vel inuito, vel inscio eiecerunt. Ex epist. Constantini Imp. ad Donû, & ex Act. 6. Synodi Quod igitur reliquis abiectis, vnum sibi honorandum; hæretici vendicarent Honorium, haud modicam illi defuncto, licet conflauit inuidiam, in suspicionemq; falso induxit conuientiẽ cum hæreticis, a quibus ipse Honorius, exclusus ceteris, recipi & honorari sciretur.

Monoth.
a se itare
Hono. R.
E. metium
tur.

Beda 4.
c. 12.

Hic ann. 2. persecutionis, quo Ecclesia Anglicana a Mercijs exagitat in Cantia.

Eadem

24. Aug. apud Sur.

Eodem anno, S. Audoenus Rothomag. Episcopus, pace inter Francos constituta cum impetrasset a Rege Theodorico Ansbertum Abbatem sibi dari successorem, illicque suum gregem commendasset, plenus dierum, migrat in cœlum, anno 6. Theodorici, & Crotildis Reginę, clarus miraculis, in vita & post mortem.

Christi Annus. *Agathonis P.* *Constant. Pogon. Imp.* } *Indictione*
 678. I. II. } 6.

Donus Papa 3. Id. April moritur, cum sed. a. n. i. mens. 5. d. 10. vt ait Anastasius, sed ex Epist. Imp. ad ipsum prid. Id. Aug. Ind. 6. data, colligitur Agathonis Pa- pæ ann. 1. Longius sedem propagasse: succedit Agatho. Is Donus Basilicam Aposto- li uia Ostiensis, restaurauit, & dedicauit. item Ecclesiam S. Euphemie, via Appia, de- dicauit. Nestorianos Monachos, Syros, inuentos in Monasterio Boetiano, Romæ, per diu ersa Monasteria diuisit ad pœnitentiam. ex Anastasio. Huius temporibus Ec- clesia Rauennas: quæ se ab Ecclesia Rom. segregauerat, causa Primatus, denuo se pri- stinæ sedi Apostolicæ subiungauit, mortuo Reparato.

Cometa trib. men- sib: appa- ret. Siccitas p annos. 4. c. 12. ali. 5. c. 20

Constantinus Imperator incumbens magno studio ad vniendas Ecclesias, Orientalem, & Occidentalem, etiam iniquis conditionibus, pace cum Bulgaris facta (ex Theophane) Theodorum Monothelitam Constantinopolitanum Episcopum, depo- nit, Georginum subrogat, Sacram dirigit ad Donum Papam, de re conciliatione vtriuf- que Ecclesiæ. Extat ante ingressum Sanctæ Synodi.

Hoc anno 11. Constantini Imper. Mahuuias Sarracenorum Princeps moritur, Gilbid filio successore relicto, cuius tempore inuentum fuisse sacrosanctum suda- rium capitis Redemptoris, scribit Beda de locis sanctis cap. 5.

Cometa tribus mensibus apparuit, quam consecuta est siccitas, quæ triennio per- durauit, ita vt nunquam terra imbribus maduere. Beda. Anast. in Agathone.

Extorta dissensione inter Vulfredum Eboracensem Episcopum, & Regem, Epif- copus deiectus sede, altero subrogato, appellans Ro. Pont. dū tendit ad eum delatus tempestate ad Frisios Gentiles, primus ibi opus Euangelij capit, & post Vilbrordus Episcopus profecutus est. Marcellin in vita S. Suithberti, & Beda.

Christi Annus. *Agathonis P.* *Constant. Pogon. Imp.* } *Indict.*
 679. 2 12. } 7.

Cum innotuissent per Agathonem Pontificem Episcopis Occidentalibus, quæ cad Donum Papam a Conitantino Imperatore scripta ipse accepisset, de legatio ne mittenda, eiusdem pariter Agathonis Pontif. iussu ea de causa, ijdem Synodos congregarunt, quibus, vbique condemnata est hæresis Monothelitarum hæretico- rum. Id quidem factum esse in Italia, in Gallijs, & in Anglia, eiusdem Agathonis litteræ, sequenti anno ad eundem Imperatorem datæ, declarant. Porrò omnium Ita- liæ Episcoporum conuentum superest tantum memoria. de Synodo Mediolanen- si, cuius extat Synodalis Epistola scripta à Damiano, magni nominis, illis tempori- bus, Ticinensi Episcopo, sub nomine Mansueti Mediolanensis Archiepiscopi, cuius vtriusque præclara extat memoria in Martyrol. Rom. illius quidem 12. April. huius vero 19. Maij, Gallicanorum vero Conciliorum Acta penitus intercederunt. sed An- glicanæ Synodi aliqua adhuc fragmenta supersunt apud Bedam.^b

b. 4. c. 17. c. Agatho. 3. epist. ad Constant. Imp.

Ioan. Archicantor Ecclesię S. Petri, & Abbas Monasterij B. Martini, in Britan- niam missus est ab Agathone Papa, vt Theodorum ad Rom. Synodum inuicaret & de fide Anglicanæ Ecclesiæ rediens sibi referret. Verum Theodoro non est visum

Ecclesiam coarctentem atque lacte adhuc opus habentem celeriter, sed fidem Catholicam, conuentu publico cognitam, & confirmatam, conscribere, cuius professio extat apud Bedam^a hac inscriptione. IN N. D. N. I. CHRISTI SALVATORIS, Imperantis Dominis pijsimis nostris Eigfrido Rege Numbionensium, anno 10. Regni eius, sub die 15. Kalen. Oct. Ind. 8. & Edilredo Mercinensium, anno 6. Regni eius, & Lothario Rege Cantuariorum, regni eius anno 7. præsidente ipso Theodoro gratia Dei Archiepiscopo Britannię Insulæ, & ciuitatis Dorouernensis, vna cum eo sedentibus ceteris Episcopis Britannię &c. In cuius fidei professione illud obseruandum est, S. Theodorum natione Græcum, meritis insignem, sanctis quibuslib. vereribus comparandum, atque doctrina clarissimum, æquè cum vniuersa Ecclesia catholica asserere SPIRITVM SANCTVM A PATRE, FILIOQVE PROCEDERE, sicut non a Latinis tantum, sed & a sanctis Orientalibus doctoribus affirmari certo sciebat. Vnde erubescant magis recentiores Græci, cum a suis ipsis, qui doctiores, & sanctiores fuere, erroris redarguantur.

a 4.c.17

Notent Græci.

Cum audisset interim Theodorus Archiepiscopus S. Vilfridum Romam peruenisse, & hoc anno ab Agathone auditum, & absolutum, ei legationem credidit, vt nomine totius Ecclesię Anglicanę Synodo interesset.^b

b Beda li. 5.c.20.

Theodorus componit pacem inter Eigfridum & Edibredum reges, graui prælio confluentes, in quo verò illud admirandum accidit, de nobili quodam milite, qui captus ab hostibus, vinciri nunquam potuit, quin continuo solueretur, cognitumq; id propterea euenire, quod eius frater Abbas frequenter Missas pro eo, quem mortuum credebat, celebraret.

c Beda li. 4.c.21.22.23.

Hoc ipso anno 13. Kalen. Iulij, S. Adeodatus Episcopus Niuernësis, idemque eremicultor, ex hac vita migravit, cuius res præclare gestę extant typis excusę, in quibus non ipse tantum, sed & aliorum eiusdem temporis Illustrium virorum facta narrantur. eę scriptę tempore Leonis 9. Roman. Pontif. illi oblatę probatęque leguntur.

A deodat^o Eps & Eremita, moritur.

Christi Annus. 680.

Agathon. P. 3.

Constant. Pogon. Imp. 13.

Indictione 8.

AGATHO ROMAE CELEBBAT SYNODVM 125. Episcopum contra Monothelitas, qui omnes subscripti leguntur, in 4. Act. 6. Synodi, inter quos legati leguntur missi a Synodo in Gallijs habita, Felix Arelatenis, Adeo datus Leucorum Episcopi, & Tauriscus Diacon. Tolonenis. Ex Britania Vilfridus affuit, qui subscriptus sic habetur. Vilfridus Deo amabilis Episcopus Eboracensis ciuitatis Apostolicam sedem, de sua causa appellans, & ab hac potestate de certis, incertisque rebus absolutus, & cum alijs 120. coepris in Synodo in iudicij sede constitutas, & pro omni Aquilinari parte Britannię, & Hibernię Insulis, quę ab Anglorum, & Britonum, nec non Scotorum, & Pictorum gentibus, incoluntur, veram, & Catholicam fidem confessus est, & conscriptione tua corroborauit.

Pau. Dia. 6.c.1.

Ex Italia, ex diuersis Ecclesijs interfuere plures Episcopi Sanctitatis nemine celebres, Manfuetus Mediolanensis; Barbatius Beneuentanus; Io. Bergomas, Decorosus Capuanus; Felix Spoletinus, Anastasius Ticinensis, omnes anniuersaria memoria in Martyrolog. relati. De rebus autem in hac Synodo gestis nihil præterea reperitur, nisi Epistola Agathonis ad Constant. Imp. & fratres eius, de fide catholica, contra Monothelitas, sed & alia Epistola ad eisdem nomine totius Synodi, de fide catholica seruanda. Canon in ea nullus. sancitus legitur, quod non ob aliam causam fuerit conuocata, quam ad fidem Catholicam confirmandam, & legationem Constantinopolim ad Synodum oecumenicam decernendam. Delecti sunt autem Legati a Concilio Constantinopolim profecturi, Ioannes Episcopus Portuensis, Abundantius

d Anast. Agathon

Deplorat
Agath. ru
de sculū

Traditio
nib. inhæ
rendum.

Præconia
Ro. Eccl.

Græcorū
fraus.

a li. 6. c. 4.

b Paul.
Diac. 6. c.

Anast. in
Agath.

dantius Episcopus Paternensis, & Ioannes Episcopus Regitanus, siue Regiensis. Misit autem, & Agatho, suos seorsum Legatos, Theodorum, & Georgium presbyteros, Ioan. Diaconum, & Constantinum Subdiaconum, atque reliquos seruos Dei Monachos, sed & ab Episcopo Rauennatæ Theodoro, missus est Theodorus presbyter. Porrò Agatho in sua ad Imperatores Epistola inter alia deplorat rude sculū, legatos haud adeo imbutos scientijs confitetur, quid agendum, cum summa abest litterarum peritia, exponit, nimirum recurrendum ad prædecessorum sanctorum scripta, in omnibus semper & ante omnia antiquis traditionibus firmiter inhærendo, licentiam inquit, proinde eis, siue auctoritatem dedimus simpliciter satisfaciendi, inquantum eis dumtaxat iniunctum est, ut nihil profecto præsumant augere, minuire: uel mutare, sed traditionem huius Apostolicæ sedis, ut a prædecessoribus Apostolicis instituta est, sinceriter enarrare, &c.

Præconia Rom. Ecclesiæ audacter exponit, quod nunquam à via veritatis in qualibet erroris parte deflexa est & cæter. omnes Romanes Pontifices immunes ab hæresi confidenter profitetur. Romani Pontificis esse monere Imp. & cæter. At quomodo ista tamen libere potuisset tantus Pontifex contestari, si in eadem hæresi, quam sua Epistola ipse Agatho adeo ualide infectatur, Honorius, cuius recens adhuc memoria erat, idem cum illis sentisset.

In ea verò quæ à Sancta Synodo in eadem Synodali Epistola scribitur Catholice fidei sincere confessione, stylus scribarum mendax operatus est falsitate, dum enim ibi legeretur, Credimus, & in Spiritum sanctum Dominum, & uiuificantem, EX PATRE FILIOQUE PROCEDENTEM abraho nomine FILIOQUE, à Patre procedentem tantum relictum est, detecta fuit huiusmodi impostura Græcorum in Concilio Florentino à Iuliano S.R.E. Cardinali, & id ipsum longe ante ab Emmaraule Caleca Græco auctore. In ea item quid auctoritatis traditum sit legatis, nimirum, ut Apostolicæ nostræ fidei confessionem offerre debeant, non tamen tanquam de incertis contendere, sed ut certa atque immutabilia, compendiosa definitione proferre &c. ut hinc colligas imposturam, quæ in Actis, 6. Synodi reperitur, de Honorij condemnatione, quomodo enim quibus vetitum est disputare, sed solum bene sancita in Romana Synodo proferre idem tantum sibi sumerent auctoritatis, ut de causa Honorij Papæ differerent, imo inconsculta Romana Synodo, ipsoque Romano Pontifice eum damnari præsumerent? In hac præterea Romana Synodo actum esse de subiectione Rauennatis Ecclesiastici Romano Pontifici, ex Anastasio intelligere possumus. Quomodo enim eius contumaciam ferrent Rom. Pont. qui Constantinopolitanam non tulerunt, non subtrahentem se, sed alijs seipsam præferentem sedibus? Quod igitur Rauennatis Ecclesiæ Annales habent sequenti anno subiecisse omnino se Rauennatem Ecclesiam Romanæ haud aliter, quam arbitrio Sanctæ Synodi, id esse factum, æquum est existimare. Misit igitur Legati ex Synodo, & à Papa, cum quantâ humanitate? SEXTA SYNODVS EOCVMENICA Constantino poli celebratur. & honorificentia excepti deducti, & tractati fiat, habet, Anastasius.

Cum conuenissent igitur Constantinopoli Orientales, & Occidentales Episcopi, num. 289. ut habent Annales Græcorum, tam apud Cedrenum, quam apud Theophanem: vel 170. ut Photius de Synodis, vel 150. ut Paul. Diac. ² vel 171. ut Theodorus Balsamo, & mense Nouembri inchoata iam Ind. 9. cepta est œcumenica Synodus in secretario Palati, quod cognominatum est Trullus (quod genus est fastigiati cuiusdam ædificij.) Hoc reliquo anno per menses Nouembrem, & Decembrem, sex habitæ sunt Actiones, in quibus, quod prima Macarius Episcopus Antiochenus pollicitus est probare ex sacris quinque Synodis, & SS. PP. testimonijs, vnam in Christo voluntatem atque operationem, aggressus est, pluribus detectis eius, & aliorum imposturis, additionibus, & detractionibus, & in primis tribus, quaternionibus additis v. Synodo.

Hoc anno, ^b mense Iulio, post Lunæ Eclipsim, pestis ingens vastat urbem, & alias nonnullas Italiæ ciuitates. Ticinumque maxime, per tres menses. Tuncque multi

A vifi sunt boni & mali Angeli obeuntes ciuitatem ; & ex iussu boni, malus venabulo, quod manu ferre videbatur, quatere ostia domorum, & quoties percussisset, tot de eadem domo, die sequenti, homines interibant. Tunc item cuidam reuelatum est, pestem non cessaturam, donec in Basilica B. Petri ad Vincula, B. Sebastiano Martyri altare poneretur, quo facto, delatisque ad urbem reliquijs, pestis ipsa quieuit. Hactenus ex Paulo Diacon. Extat adhuc integrum ipsum altare, nec non eiusdem Sancti Martyris imago, musuo opere expressa, ex quo propagata ad posteros religio, vt pestis tempore, voti causa, imago eiusdem Sancti Sebastiani, diuersis in locis, pingeretur altaria in eius memoriam erigerentur, atque adeo Ecclesie fabricarentur.

B Eodem anno (vt auctor est Beda) magni nominis femina Regalis stemmatis, religiosissima Sancta Hilda Abbatisa, vbi triginta tres annos in Monastica vita transigisset, 15. Kalen. Decembris, migravit in Cælum ; cuius obitum, ipsa nocte Dominus, in alio longius posito Monasterio, quod ipsa, eodem anno construxerat, manifesta visione reuelare dignatus est.

C Cum Vuamba Rex Hispaniarum, ex letifera potione sibi præbita ab Eruigio Comite, ex Græcorum stirpe, memoria amississet, & a sensibus esset alienatus, Episcopus ciuitatis & optimates Palatii, causa pietatis, illi penitentiam, pro more prouinciæ, imposuerunt, idest Monasticum habitum & tonsuram, in signum Monasticæ professionis. Cum autem Rex ad se rediisset, & quid circa se actum esset agnosceret, probasset, Eruigium, iniuriæ immemor, inungi regem præcepit, & ad Monasterium se contulit, in quo Monachus, vsque ad obitum per annos 7. & m. tres perseuerauit; Iulianus Toletanus, vt ex eo habet Tudens. De hac tota re legendus canon. primus & secundus Concilij 12. Toleta. ann. sequenti celebrati. Huius Vuamba Regis opera, in Generale Hispaniarum Concilio, cuiusque Episcopatus distinctio, finiumque cuiusque diocesis certa partitio facta est. Nam quod Rasis Araba id tribuit Constantino, & improbabile, & falsum est.

Grassans pestis, statuto Altari B. Sebastia. cessat

li. 4. c. 23. & in epit. S. Hilda. Abb. moritur.

Vuamba R. Hispan. in amecia versus sit Monach^o post ad se rediens factus pbat.

Christi Annus.

681.

Agatho. P.

4.

Constant. Pogon. Imp.

14.

Indictio.

9

S Septima actione, 13. Februarij habita, prolata loca Sanctorum Patrum pro duabus voluntatibus & operationibus in Christo, a catholicis, & collata cum Græcis exemplaribus, inuenta sunt probe respondere.

Sequenti die habet Anastasius, in Epitome, quam scripsit sextæ Synodi, (quod abest ab actis sextæ Synodi) Georgium Patriarcham Constantinopolitanum catholicam fidem professum.

E Octaua actione, suggerente Georgio Constantinopolitano Episcopo, Vitaliani nomen redditum est Diptychis, eadem.

Nona Actione, Macharius Antiochenus Episcopus probatus, loca SS. PP. detrunctæ, & in perfidia persistere vna cum Stephano discipulo, damnatur, & deponitur. alij uero tam Episcopi, quam clerici poenitentia & rectæ fidei libellos cum offerrent, in proprijs locis recipiuntur.

Actione decima, recepta fidei confessio Petri Nicomediensis Episcopi, qui Palindiam recantarat.

Vndecima, lecta est Epistola Sôphronij Ierosolymorum Episcopi, & mox libelli Macarij Antiocheni referti blasphemijs, &c.

Dnôdecima, Lecta est Sergij Epistola ad Cyrum Episcopum Alexandrinum, sed quæ simul in ea intexta erant Mennæ & Vigilij Papæ nomine scripta, de vnica voluntate, commentitia esse, in superioribus Actis fuerant iudicata.

Hono. P.
calūnia li
beratur.

Auctor
fraudis de
tegitur.

Duz uo-
lūtates &
operatio-
nes pba-
te i Chri-
sto, ex A-
thanasio.

Arrogan-
tia Mona-
chi hære-
tici.

Arrogan-
tia presby-
teri doce-
rē Syno-
dū profi-
tentis.

Decretū
catholicę
fidei.

Mono-
thelitedā
nati ex p-
scripto e-
pistolę A-
gatho. &
Syn. Ro.
Magna i-
posturadā
nationis
Hono. P.

XIII. Actione, sententia lata reperitur in Impios Monothelitas, Sergium, Pyrrhum, Petrum, Paulum Constantinopolitanos Episcopos, & Cyrum Alexandrinum, sed & in Honorium Pont. Romanum, quasi cum reliquis, hæreticum, sed acta illa corrupta & deprauata fuisse, varie, multipliciter, & luculenter probat auctor Annalium, & Honorium, perspicuis rationib. ab omni calumnia & hæresis suspicione vindicat. Auctorem quoque fraudis prodit, Theodorum, olim Constantinopolitanum Episcopum, hæreticum audacissimum, qui & Vitaliani nomen a sacris diptychis auferre ausus fuit, hic sede ante depositus, suffectus in eius locum Georgio, & in Concilio cū reliq. Episcopis Constantinopolitanis hæreticis damnatus, teste Anastasio, in compendio 6. Synodi, & post Georgio defuncto, qui iuxta Niceph. Chron. tres ann. & totidē menses sedem tenuit, emissa fraudulenter catholicę fidei professione, cum ipsi aliter ad thronum, equo, ob hæresim antea eiectus fuerat, aditus non pateret, in eius locum subrogatus est, quod fieri contigit anno sequenti. Hic igitur restitutus in thronū summa rerum potitus, Synodi prototypum nactus, qua liberate nomen suum e. numero damnatorum deleuit, eadem & nomen Honorij inseruit, sed legendus est omnino hac de tota controuersia auctor Annalium.

XIV. Actione, post lectionem Mennę, & Vigilij scriptorum de vna Christi voluntate, isdemque redargutis, vt quę falso supposita essent, Tomus S. Athanasij prolatur est, ex quo de duabus voluntatibus, & operationibus, ex inductione longe petita, proditur argumentum. Cuius occasione illud aduertendum, si cognitus Patrib. fuisset sermo, qui Athanasij dicitur, de Sanctissima Deipara, opportunitissimum erat citare expressum locum de duabus voluntatibus & operationibus, quod cum non fecerint, nec tamen ignorare potuerint, si fuisset Athanasij, satis conuincitur alterius auctoris esse.

XV. Actione permillum Polychronio Monacho, a Dæmone illuso, tentare publice probationem suę peruerse Monothelitarum doctrinę, per excitationem mortui, quod arroganter iactabat. Qua non succedente, nec. n. Deus attestatur mendacio, & falsitati, irrisus, & damnatus est Polychronius.

XVI. Actione, mense Augusto, vltra tres menses, post superiorem celebrata, auditus, damnatus, & reiectus est impudens quidam presbyter, Sanctā Synodum docere professus, inane quoddam temperamentum concordandi partes &c. Hoc anno, cum tamen 13. ann. Imp. Constantini non dum absolutus esset, domesticis suspicionib. laboratum tra dunt Annales Græcorum, (quę causa fuisse tante morę huius sessionis videtur) ob quas Imperator fratres suos, & collegas Heraclium & Tiberium, in suspensionem rerum nouandarum adductos, amouit, solusque ipse cum Iustiniano filio imperauit, quod tamen, nō ante 16. diem Septemb. factum apparet, cum ad illam vsque diem fratres cum Constantino nominati reperiantur, & in fine Synodi acclamationes dictę sunt tantummodo Constantino, & eius vsius nomine edictum editum in fine Synodi, & literę item ad Synodum datę sunt eius tantum nomine.

XVII. Actione, 11. m. Sept. habita, in qua Orthodoxe fidei decretum confirmatum a patrib. publicę lectum est, quinque vniuersalia Concilia confirmata, eorum symbolis recitata, ac demum apposita est damnatio Monothelitarum hæreticorum, ex præscripto epistolę Agathonis Romani Pont. atque Synodi Romanę, sed dum primum in eo, inter damnatorum nomina recensetur nomen Honorij Rom. Pont. & paulo inferius, secundum Epistolam Agathonis cuncta esse definita, & nominatim damnatos in ea fuisse hæreticos, eius hæresis, siue inuectores, siue defensores asseritur, cum tamen certum sit non solum in ea non esse nominatū, inter dānatos, Honorium, imo alijs Catholicę veritatis defensoribus collaudatum, dum omnium prædecessorum suorum Agatho catholicam fidem commendat, quam sequi se proficitur, de impostura augeatur suspicio, quam vide tu apud Annales ipsos luculenter expressam.

XVIII. Et vltima, in qua iterum sancta Synodus in definitione Catholici dogmatis professa est sequi Agathonis Epistolam & Synodales litteras Romani Cōcilij. Ad cuius finem Epistola est Constantini Imp. ad Rom. Synodum.

A Episcopi damnati appellant sedem Apostolicam, vt colligitur ex epist. Constanti-
ni Imp. ad Leonem, Agathonis successorem, his verbis, *ipsi autem scriptis precibus, se
renitate nostram communitur omnes deprecati sunt, ut se ad uestram beatitudinem
mitteremus, sic igitur fecimus, eosque uos misimus, uestro paterno iudicio omnem ip-
sorum causam permittentes.* nam quod Anastasius scripsit, eos in exilium Romā mis-
sos, id insolitum fuit, vt Romam in exilium mitterentur hæretici.

Defideratur inter Acta Synodalia huius nouissimæ sessionis epistola Synodalis; ab
eodem concilia scripta ad Agathonem Romanum Pontificē, quæ inter epistolas Leo-
nis eius successoris prima ponitur, qua petit ab ipso Romano Pontifice confirmari a
se constituta: plane digna epistola quæ legatur, cuius priorem partem libet ascribere,
vt agnoscant Græci recentes, quanti olim Ecclesia Græca fecerit Rom. Pont.

B *Maximi morbi maioribus indigent auxiliis, ut scitis, beatissimi, atque idcirco
Christus uerus Deus noster, uirtus uere rerum omnium conditrix, & gubernatrix, sa-
pientem dedit Medicum, uestram a Deo honoratam sanctitatem, contagio hæreticæ
luis fortiter propulsantem, remediis orthodoxiæ, ac ualitudinis robur membris Ec-
clesiæ largientem. Itaque tibi, ut primæ sedis Antistiti, uniuersalis Ecclesiæ, quid ge-
rendum sit, permittimus, stanti supra firmam fidei petram, acquiescentes confessionis
litteris, a uestra paterna beatitudine, ad piissimum Imperatorem missis, quas ut a sum-
mo Apostolorū uertice diuinitus scriptas agnoscamus uerè per quas exortā nuper mul-
plices erroris hæreticam sectam depulimus & c. & post multa, orthodoxæ autem fidei
splendidam lucem uobiscum clare predicauimus, quam etiam, ut per honorabilia ue-
stra rescripta confirmetis, uestram oramus paternam sanctitatem, per quam bona spe
in Christum freti confidimus, & c.*

C Anastasius plura cum addat, quæ non reperiuntur in Actis quæ extant, longe plu-
ra prætermittit, dum sex tantum in ea habitas refert actiones, ipsamque penitus abso-
lutam ante Paschale tempus ait, nihil de condemnatione Honorij, neque de alijs se-
quentibus habens,

*Tanta autem, addit, gratia Dei omnipotentis concessa est missis sedis Apostolicæ,
ut ad lætitiā pop. uel sancti Concilii, qui in Regia urbe erat, 10. Episcopus Portu-
nensis Dominico die Octauarum Paschæ in Ecclesia S. Sophiæ publicas missas coram
Principe & Patriarcha latine celebraret, & omnes unanimes in laudes & uictorias
piissimorum Imperatorum, idem latius uerbis exclamant.]*

D Addit Anastasius Imperatorem per suam sacram ad Agathonem, liberasse Roma-
nam Ecclesiam a pensitatione, illa pecuniæ, quam primum imperij Gothorum Regis
Ariani persoluebam recens creati, Romanis Pont. indixerant, quæque post illos ex-
tinctos ab Imperatorib. Orientalib. exigi solita erat, retento tamē iure confirmationis
antiquitus tyrannice usurpatore. De Canonib. noīe 6. Synodi post editis, suo loco.

Hic finis gestorum Synodaliū, quæ extant, tam Græcè quam Latine fraudulētia
hæreticorum corrupta, & deprauata, sed illud constat certum & indubitatum, Mono-
thelitarum hæresim fuisse damnatam, ad quem finem fuerat congregata.

Hoc eodem pariter anno celebratum est in Hispania CONCLIVM TOLE-
TANVM XII. DICTVM: affluere Episcopi 35. præter tres alios qui Vicarios, & Ab-
4. sanciti Canones 13.

E Episcopi tantum per hoc tēps in Hispania tribuit Christiana Religio, vt absq; ipsorum
consensu non liceret regnare cuiq; quāuis hæres esse defuncti Princeps uideret. Pri-
mo canone, stabilita fide catholica, Regis electionē quā scripto significauerant, cōfir-
mant. Secūdo ne in extremis quocunq; facta professio, permutationē habitus, & ton-
surā, violari posset, poena tñ unius anni excoicationis illi Sacerdoti imposita, qui non
petenti, nec sentientis, eā imposuisset Can. 6. statutū, vt quem Rex noīaret Ep̄m, vnus
Toletanus Ep̄s posset de persona, habita inuestigatione solita, ordinare (q̄ examina-
tio ante solebat fieri p̄ Conciliū) ita tñ vt intra 3. menses suo se p̄taret metropolita-
no. quod Decretum non obtinuisse, reclamantibus alijs Hispaniarum Episcopis, & a
primæ sedis obedientia eximi petentib. colligitur ex eo qđ de Rege Encigio Luderis,

Dānati a
Synodo
ecumeni-
ca appel-
lāt sedem
Apost.
Synodal.
6. Synodi
ad Agath.
abest ab
Actis.
Quantū
fecerit
Ro. Pōt.
Synod. pe-
lit confir-
mationē
fidei cath.
a Ro. Pō.

Pētio ob
confirma-
tionē Pō-
tificis, ab
Impe-
missa.

Ep̄orum
quāta au-
thoritas
Hispania

Bed. 4. c. 12. 13. 14.

præter alia, in Chronico habet. Et Romani Pontificis assensu statuit, vt nullus Archiepiscopus Hispaniarum subderetur alieno Primati, nisi Romano. Graui peste laboratū est in Anglia post 3. annos ab apparitione Cometæ illius, quæ per 3. menses durauit. Tunc quoque illud accidit, vt S. Vuilfridus Eboracensis Episcopus, qui sede pulsus, Romam interfuit Synodo sub Agathone, reuersus in Angliam, cum recuperare sedem suam tyrannice occupatam non posset, ad prædicandū Australibus Saxonibus conuersus, eosdem adhuc Gentiles, reddiderit Christianos, quo tempore cum iam per triennium nulla pluuia in illis locis cecidisset, & fames acerbissima magnas ederet strages, baptismo suscepto, & copiosa pluuia descenderit & fames sit alleuata.

Cunipertus a Patre Bertarido, regni sui Longobardorum 8. in Regni consortium asciscitur, & regnat cum patre annis 10.

Christi Ann. 682. Sedes vac. Iustiniani iun. Imp. 15. Indictione 10.

Pau. Dia. co. libr. 5. c. 25. Causa iō gioris vacationis sedis.

Agatho Papa 4. Id. Ian. moritur, eadem die relatus in Martyrol. cum sed. ann. 4. cessat eius episcopatus annum vnum, menses 7. dies 5. Anastasius hoc habet. Et colligitur ex actis 14. Synodi Toletanæ, anno 684. celebratæ canon. 2. quo asseritur S. Leonem Papam fuisse superstitem, qui omnium testificatione non sedit amplius quam mens. decem, & dies octo. Causam tam longæ vacationis Romanæ sedis cum nullam afferat Anastasius, acute, & copiose & admodum probabiliter conijcit auctor. Ann. ex fraudulencia, & vassitie Theodori, ob simulatam confessionem catholicæ fidei, rursus ad Thronum Constantinopolitanum euecti, qui curarit, vt legati Roma ad Synodum missi tandem Constantinopoli detinerentur, ne Synodalia Acta secum auferrent, & vt tardius Romæ crearetur Pontifex, ne esset, qui suis molitionib. posset obsistere, dū habens in potestate Acta, ea pro libidine inuerteret, & corrumperet: se e numero hæreticorum eximeret, Honorium intruderet tu vide accuratam disputationem in Annalibus, ex qua, præter supradicta, Honorius etiam clarius purgatur a calumnia.

apud Sur. 9. Feb. S. Aquilinus eps. Apud Surium, 19. Octob.

Quod ad res Occidentales atinet, hoc anno celebratum fuit CONCILIVM GENERALI ROTHOMAGENSE in Gallia, sub Ansberto, eiusdem ciuitatis Episcopo, cuius Acta desiderantur, sed mentio extat apud Angradum Monachū, in eius vita, dum de Priuilegio Ecclesiæ Fontanellenfis agit. Illi interfuit, præter cæteros, Aquilinus Ebroicensis Episcopus, inter Sanctos relatus, cuius Acta extant.

S. Audomās Abb.

Audomans Abbas, qui legitur affuisse, is creditur, qui alumnus Monasterij Luxouienfis, post Morinensis Episcopus, Apostolico munere in conuertendis Gentilib. clauit, 9. Sept. Martyr. extant Acta.

Christi Annus. 683. Leonis P. 2. I. Iustiniani iun. Imp. 16. Indictio. 11.

Post longam vacationem, accepit Ecclesia Leonem secundum Pontificem, creatū, siue potius ordinatum 15. m. Aug. Hic, natione Siculus, celebratur ab Anastasio, vt eloquentissimus, & Græce ac latine eruditus.

Imperator detētus hætenus legatos Apostolicos Romam redire permisit, quib. & Synodalia Acta a Theodoro, vt supra dictū est, deprauata, eademq; Græce scripta, Romam ad Pontificem perferenda tradidit, quæ accepta Leo latinitate donauit: fuisse in eis nomen Honorij inter damnatos hæreticos numeratum inuentum, prout, eadem, quæ præ manibus habentur Acta præferunt, æque Anastasius asserit, qui, tamen in

Agathone, vt vltimū est supra, cum agit de eadem Synodo, nullam habuit de Honorio mentionem, vt intelligatur in legitima Synodo, Actūque eius, temporibus Agathonis, nihil poenitus aduersus Honorium Papam fuisse a patribus definitum, immo neque attentatum, secus vero post Agathonis mortem. Acta igitur illa corrupta, cum damnatione Honorij, recepta esse a Leone Pontifice creata sunt a pluribus, testificatione litterarum ipsius Leonis, existimantibus nimirum illius esse, quæ tamen confictæ & suppositiæ, multis argumentis coarguntur & conuincuntur ab auctore Anathem, quas, qui anceps est in causa Honorij, legat apud eum, & plane purgatum ab omni suspitione inueniet Honorium & ipsum Leonem, & fraudè multiplicem factam agnosceret, & confitebitur Epistolæ porro examinanda sunt, Imperatoris epistola ad Leonem, Leonis ad ipsum, & quatuor in Hispaniam missæ, quæ omnes habentur in Tom. epist. Rom. Pont. inter epist. Leonis 2.

Leonis nomine epistola supposita.

Hoc ipso anno, prid. Non Nouembris habitum est CONCILIVM TOLETANVM XIII. quod generale vocatur, in sequenti 14. qd̄ ex omnib. Hispaniæ prouincijs conuenissent: Episcopi 48. vicarij Episcoporum 27. in ea can. sanciti 13. Eruius Rex, pro sua erga Episcopos reuerentia, illis in Concilio congregatis permittit sancienda, quæ Regij viderentur esse iuris, & de restituendis in pristinos honores & bona, qui Tyrannum sectati fuissent, & alia huiusmodi, contra quam nunc sit a plerisque magno conatu satagentibus omnia a tribunali Ecclesiastico ad suum sæculare attrahere, Can. 7. abusus tollitur quorundam, qui vinctam in proprios hostes a sanctis expetebant, celebri quadam caremonia, a sanctis quidem Episcopis accepta, cum aduersus potentiores bona Ecclesiæ inuadentes, sancto zelo inducti post alia frustra tentata remedia, altaria nudantes, luminaria subtrahentes, sacrificia tollentes, sanctos illos excitare solebant, quorum ablata essent bona, euentu subsequente, vt propediem diuina illos vindicta attingeret, quod apud Gregor. Turon legitur.

Rex Hispaniarū, quantū tribuat epis.

Celebrato Concilio, cum iam reuersi essent Episcopi ad suas Ecclesias, allata sunt in Hispaniam litteræ Leonis Romani Pont. simulque 6. Synodi œcumenicæ Synodalia Acta, ab ipso missa, cum vero nec tempus opportunū esset, ingruente sæua hieme, eos iterum conuocandi, visum est in sequentem annum disserre eiusmodi rei tractationem. Ne autem istius modi mora aliquam inobedientiæ suspitionem posset afferre, consultum fuit, vt interim ea per Ecclesias ad Episcopos mitterentur, vt confirmatio rerum in œcumenico conuentu gestarum fieret, quæ vna cum Apologia de dilato negotio, ad Ro. Pont. mittitur. Testantur hæc Canones 14. Synodi Toletanæ, anno sequenti habitæ, in cuius 2. de honorifica etiam ad Rom. Pontif. missa legatione mentio habetur.

Sub hoc Pontifice, iussu Imperatoris, Rauennas Ecclesia reddita est sedi Apostolicæ, vt defuncto Archiepiscopo, qui electus fuerit, iuxta antiquam consuetudinem Romanam adeat ordinandus. Sanxit Leo, vt qui ordinatus fuerit Archiepiscopus, nulla cōsuetudine, pro vsu pallij, aut diuersis officijs Ecclesiæ, quidquam persoluat. Venit ne Mauri Rauennatis annua memoria fieret, vt in schismate defuncti, Ecclesiam ædificauit nomine S. Pauli iuxta S. Bibianam, vbi corpora sanctorum Simplicij, Faustini, & Beatricis condidit. Anastat.

Christi Annus. Benedicti P. 2. Constant. Pogon. Imp. } Indictione
684. 1. 17. 12.

Leo Papa, cum sedisset m. 10. & dies 8 moritur 4. Kal. Iul. eadem die ascriptus Martyrologio: cessat Episcopatus m. 1. d. 22.

Libera confirmatio Ro. Pont. remittitur ab Imper. electoribus

Benedictus Romanus 20. Aug. Pontifex creatur, obtinuit ab Imperatore, petente Senatu, clero, & populo, vt electus Pontifex nulla expectata confirmatione Imperatoris consecraretur, quam viurpatam primū a Regibus Gothorum, & illis expulsis, Orientales sibi vendicauerunt Imperatores Anast.

Bened. no
mine sup
positę lit-
terę.

Feruntur eiusdem Benedicti nomine adhuc presbyteri electi, nec dum tamen consecrati, Epistolę duę; altera ad Petrum Notarium Regionarium, vt susceptum munus a Leone Pontifice proficiscendi in Hispanias, vt Synodalia decreta 6. Synodi ab Hispaniarum Episcopis subscribenda deferret; altera vero ad Ervigium Regem inscripta &c. quę tamen falsę, & nomine Benedicti suppositę coarguuntur ex Actis Synodalibus Concilij Toletani 14. hoc anno celebrati a. 18. Kal. Decemb. ad 12. Kalen. eiusdem mensis dum se per eum, qui a Leone Pont. missus est in Hispanias, iam accipisse eadem acta Synodalia sextę Synodi profiterentur.

Hoc eadem anno, qui & V. Ervigij Regis numeratur, celebratę est CONCILIVM TOLETANVM XIII. Causa illud celebrandi fuit, quod ad finę lapsi anni accepissent Acta sextę Synodi a Leone subscribenda, sed cum ob id celebrandum foret Generale Concilium totius Hispanię, nec tamen propter diuersas turbas licuisset, illud factum, vt saltem in vnum conuenirēt Toleti, Episcopi Prouincię Carthagin. & quidquid ibi decretum fuisset, idem reliquarum prouinciarum Synodales conuentus, eadem de causa celebrandi, eque probarent, id præstant Episcopi in Concilio: mox per aliquos examinata & confirmata sunt Acta 6. Synodi.

Pi^o Imp.
filios suos
tradit Pa-
quada so-
lęnitate,
quasi ado-
prandos.
li. 6. c. 15.
Ver. edit.
32. Nou.

Illud notandum, quod dicunt, Can. 7. hanc quę sexta dicitur, quinto loco ordinendam, post Nicęnam, Constantinop. Ephesnam & Chalcedonensem, nõ propterea id dicere, quod Quintam abijcerent, sed quia cum in ea nihil de fide, sed tantum de personis actum esset, videretur prætereunda, vt nõ dogmatica. Vigeat, per hoc tempus, consuetudo, vt per capillorum exhibitionem quis alicui offerretur in filium, & qui eum accepisset, patris, nomen consequeretur, sic igitur Pius Imperator Constantinus capillos Dominorum Iustiniani, & Heraclij filiorum ad Papam direxit, & ipse cum clero, & exercitu inquit Anastasius, quasi dicat, cum quadam solemnitate suscepit, quod factum est a Pio Imp. vt filij sui se Rom. Pont. peculiarę habere parentem, cuius monitis impensius parere deberent, eumque, vt patrę, diligere ac reuereri. Simile quiddam narrat Paulus Diac. de Pipino filio Caroli Principis Francorum ad Liutprandum misso, vt eius, iuxta morem capillum susciperet, qui, inquit, eius Cæsariem incidens, ei Pater effectus est, &c. Theodorus, Constantinopolitanus Episcopus moritur, cum sedisset ann. 1. m. 10. iuxta Niceph. Chron. in eius locum, ex laico, subrogatur Paulus.

Bed. li. 4.
c. 26.

Hiberni, hoc anno, misere vastantur ab Ecfrido Nordhumbroꝝ Rege, per legatum, amicos, & immeriti, & vindicari a Deo potentes, videntur exauditi, cum proximo anno idem Rex progressus ad vastandos Pictos, multum prohibentibus amicis, & maxime Euthberto Episcopo, cum maxima parte copiarum est cęsus.

Ex quo tempore Regnum Anglorum cępit defluere, Pictis, & Britonibus ex parte libertatem recuperantibus.

Christi Annus.
685.

Ioan. P. 5.
I.

Iustiniani iun. Imp.
I.

Indictio.
13.

Dei pui-
denria sta-
quili Imp.

Constantinus Imperator, cum imperasset ann. 17. moritur, Iustinianus filius inquit Imperium 14. Ind. m. Sept. Diuinitus factum est, vt cum maxime timeri posset collapsurum Orientale Imp. Imperatore ipso penę puero, leui & nullius consilij, staret tamen & amplificaretur pluribus prælijs per legatos bene gestis, prouincijs recuperatis, Iberia, Albania, Hircania, & Media, & vt Sarraceni instaurarent pacem cum patre factam, aucto. annuo. tributo, sic Deo. Pietatem munerante. Theophan. Cedrenus.

Armen. Ec-
clesia erro-
ribus infi-
citur.

Idem Imperator inuentos in Armenia Manichęos, & interrogatos, ac pertinaces inuentos, comburi iussit. Lucas Siculus vetus historicus.

Armenię Ecclesia, agens sub Sarracenis, pluribus repleta est erroribus, cum vino tantum,

B.

D.

E.

A tantum, in sacro sancto incruento sacrificio vteretur, nulla admixta aqua. Quod ad sacerdotium, nullum admittrent Iudæorum, nisi ex sacerdotali genere, & alijs, de quibus canones 6. Synodi post sanciti.

Benedictus Papa, pro munere Romani Pontificis proprio, conferuandi fidem catholicam, ab omni nouitate in rebus, & in verbis, cum legisset in litteris Episcoporum, quibus confirmabant definita in sexta Synodo, nonnulla ambigua, & quæ male intelligi possent, paternè illos admonuit, vt ambigua declararent, & corrigerent, quæ iudè Hispani Patres excusauerunt postea in Concilio 15. Toletano post biennium habitato, ex cuius Actis corrigitur Rodericus Toletanus in eo, quòd Benedictum Papam calamitari videtur.

B Mortuo Theophane Episcopo Antiocheno, cum sed. an. 5. iuxta Niceph. in Chronoptauit Pontifex Benedictus Macarium agentem Romæ exulem, damnata hæresi, restitueret in sedem Antiochenam, at ceruicosus homo, nunquam ad meliorem mentem perducipotuit. ex Act. 1. Concil. Nicen. 2

C Hic Pontifex plures Ecclesias restaurauit, & exornauit, vt Ecclesiam S. Petri, S. Laurentij Martyr. quæ appellatur Lucinæ, B. Valentini, via-Flaminta; B. Mariæ ad Martyres, ex Anast. Cum autem sed. m. 8. & d. 17. moritur 7. d. Maij, eadem inter sanctos relatus. Vacat sed. m. 2. & d. 15. Anast. vt 22. Iulij subrogatus sit in locum eius Io. V. Syrus, Antiochenus, ex Diacono, qui legatus affuit in 6. Synodo, vir strenuus, doctus, & moderatus: a qua legatione rediens attulit releuationem annonæ capitû Patrimoniarum Sicilia, & Calabria. ex Anast. Hic ordinationem Episcopi Ecclesiæ Turritanæ in Sardinia, peculiaris iuris sed. Apost. ad tempus concessam Archiepiscopo, ac post diu vsurpatam, iuxta determinationem Martini Papæ & Concilij, eidem sedi Apost. recuperauit Anast.

D Ebroinus ex Monacho, Theodorico Rege in pristinum statum restitutus, & Maior domus effectus, cogitans de vlciscèdis inimicis, persuadet Regi, vt Conciliû Episcoporum celebraret verè tyrannicum in quo multos Rex de eius sententia priuaret, aliquot etiam eorum irreuocabili exilio damnat, sub tam procelloso domestica persecutionis tumultu, S. etiam Lambertus à Traiectensi amotus Episcopatu, in Cocnobia Stabulensi Monasticæ quietis expetit portum; ibique per 7. annos habitat. S. Leodigarius Episcopus Augustinienis, a suo Episcopatu abtractus diu ab Ebroino tortus, post famem & carceris squalorem, post oculorum euulsionem, post plantarum concisionem, post linguæ, & labiorum excisionem, tandem consummauit martyriû, per capitis abscissionem. Ansegisus Pater Pipini a Gunduino perimitur, quem inuentum, & nutritum, de sacro fonte susceperat. hæc Sigebertus in Chroni, & S. Leodogarii Vita ab Ursino eius æquali scripta. Eius memoria colitur 2. Octob.

Idem Ebroinus Gerinum B. Leodegarij fratrem, multis contumelijs affectum, lapidari curauit. In Philibertum quoque Abbatem monitorem, odio exarsit, & Amatû Episcopum Seanenlem in exilium eiecit.

Papæ est si de ab oino uitate cõseruare intactam.

Ebroini feritas.

apud Sur. 2. Octob.

Christi Ann.
686.

Ioan. P.
1

Iustiniani iun. Imp.
7.

Indictione
14

I O. Papa vbi sed. ann. 1. & dies 11. moritur die 2. August. cessauit Episcopatus m. 2. d. 18. 20. Octob. creatus est post contentionem cleri, & exercitus, illo, Archipresbyterum Petrum, hoc, presbyterum Theodorum expetente in Pontificem, Conon genere Thrax, sed educatus in Sicilia, inde vero presbyter Roman. Ecclesie, in quem Clerus Popul. & exercitus denique consenserunt, & nuncios ad Exarchum pro more miserunt.

Iustinianus Imperator remissa consuetudine confirmandæ electionis Rom. Pont. a suo pijsimo parente Constantino, & pristinae liberati Ecclesia Rom. vindicata, al

Cono eius p cõtentione

papa non creabatur exarchi

sibi via eam vsurpare studeat, nimirum vt non crearetur Pontifex absque Exarchi consensu, per quem militaribus copijs sussultum, non alius crearetur, quam sibi carus & probatus. Ex quo illud obortum malum, vt ambientes Pontificatum per Exarchi ministerium illum consequi conarentur, siue alijs officijs hominem demerentes, Clero autem Romano in contrariam adnitere sepe schismata sunt conflata.

Iusti. iun.
incipit va
cillare in
fide.

Iusti. iun.
beneficia i
Eccl. Ro.
Cenon in
consulto
clero Ro.
eligit An
tioch. ep̄m

Porro Iustinianum cepisse hoc anno vacillare in fide, & diuersa a Rom. Pontifice sentisse ex epistola Nicolai primi ad Michaelē Imp. constat, cum Cononis legatos Constantinopolim missos prauaricari coactos asserit, & ex Cedreno: ac propterea sensit numen iratū, ingenti fame vexata Syria, & rupta pace sancita cum Bulgaris, vt est, apud Theophanem. In reliquis constat, Anastasio auctore, ipsum Iustinianum voluisse videri de Ecclesia Romana bene mereri, dum ex parte minuit Tributum, quod Capitatio dicebatur patrimonij, quod ea habebat in Brutijs, & releuasse ea pensatione alia patrimonium in Sicilia, Cononem carpit Anastasius, quod morte Theophanis, vacante Ecclesia Antiochena. Constantinum Diaconum Ecclesie Syracusanæ, Restorem patrimonij in Sicilia, incōsulto Romanæ Ecclesie Clero, quod solebat, quorundam Ecclesiasticorum persuasione, ordinauit Episcopum, etque Pallium, de more concesserit. Quo de testō seditioso, a Magistratibus Imper. in Sicilia iussus fuit arcta asseruari custodia.

S. Kilian⁹
Francorū
Orientaliū
Apostol.
apud Sur.
8. Iul.
S. Kilian⁹
alter.

Per hoc tempus Kilianus Monachus Hibernus, incensus studio euangelizandi gentibus Romam proficiscitur, vbi a Conone exceptus, & ordinatus Episcopus, emit titur ad prædicandum. Vrbe igitur egressus, cum Colomanno, & Totnano leuita, in eā Germaniæ partem, quæ Orientalis Franciæ, seu Francorum dicitur delatus, breui regionis linguam cum didicisset, prædicatione & vitæ exemplo, Gosbertum Ducem cum gente, ad Christi fidem conuertit. Ex eius vita:

Alter quoque Kilianus item Hibernus, gloria confessionis illustris, claruit in agro Atrebatensi, cuius natalis in Belgio agitur 13. mens. Nouemb. de quo Molanus.

In Hispania per hoc tempus, inualescentes Iudæi, inter alia, Christianis exprobrabant falsam annorum supputationem ab origine mundi, ob idque eos falli, quod ante tempus Messiam receperint, cuius tempus nondum adesset, ad quos conuicendos S. Iulianus Episcopus Toletanus, hortante Eruiigio Rege, tres edidit in eos, libros, qui extant, quos se absoluisse hoc anno significat, libro 3. ad finem, quo computat ab origine mundi sex mille, & n. annos, cuius Chronologia per Eram, in Hispania recepta, quam numerat 724. huic Annalium supputationi, in omnibus astipulatur, cum deductis 38. annis, ex quo Era inuenta est, vsque ad Natiuitatem Christi restant sint 686. anni.

Cōfirmat
hac Chrono
logia
Era His
paniarū.
Iulian. tres
celebres
scriptores

Longe diuersus ab hoc Iuliano Episcopo Toletano, ille est, qui Pomerij nomine recensetur ante 200. annos, Gelasij tempore viuens (vt est apud Gennad) Maurus, presbyter tantum, in Gallijs agens, nec fide Catholica integer. erroris occasio forte fuit, quod vterque libros eodem, Prognosticon, titulo edidit, sed authores ab vtroque citati, eos inuicem satis discriminant, sed distinctus est ab vtroque Iulianus Ecclesie Toletanæ Diaconus, cuius est præfatio in libros S. Ildesonsi, de Laudibus Sanctæ Mariæ, & que cognomine inscriptus Pomerius, siquidem in ea præfatione meminit Sisberti Archiepiscopi Toletani, qui post Iulianum defunctum, illam rexit Ecclesiam, sed nec libri contra Iud. Iuliano Diacono Pomerio dicto ascribi possunt, in quibus se pastorem nominat. aequo vero liber Prognosticon, qui in præfatione ad Iulianum Episcopum Barcinonensem, fratrem cum appellat, utique Coepiscopum.

A

Christi Annus
687

Cononis P. item
1

Iustin. Iun. Imp.
3

Indictione
15

COnon sanctissimus Papa moritur, 17. mensis Octobris, cum sedisset mens. 11. & d. 23. iuxta Anastas. quo antiquiorem non habemus, quem sequamur. cessat Episcopatus men. 2. d. 13. quo tempore studia cleri & populi in duas scissa sunt partes, altera fauente Theodoro Archipresbytero, altera Pasquali Archidiacono, qui cum inimicis, nullo modo, cederent: vtraque cleri & populi pars, post multam consultationem, consensit in Sergium presbyterum Antiochenum, Panormi in Sicilia nutritum, & in Ecclesia Romana per omnes gradus promotum, 26. mensis Decembris. Cui cessit statim Archipresbyter, post etiam, inuitus, Archidiaconus Paschalis, secreto tamen euocans Rauenna Exarchum cum militia, centum libris auri promissis, vt se Pontificem fieri curaret, qui cum venisset, & omnes in Sergio conuenire comperisset, Pasquali quidem obsequi non potuit, aurum tamen ab Ecclesia exegit, frustra reclamante Pontifice, & ad compunctionem animorum commouendam, cantharos & coronas, quae ante sacrum altare, & confessionem Beati Petri Apostoli, ex antiquo pendebant, deponi & pignori tradi, iubendo. Paschalis non post multum tempus, diuino iudicio, ob incantationum crimen Archidiaconatu priuatus, & in monasterium reclusus, post quinquennium, praecordis duritia impunitus defunctus est. ex Anastasio.

Contetio de elect. Pont.

Paschalis Archid. simoniace tentat inuadere Pontificat.

B

Hoc eodem anno, tertio, a S. Leodegarij martyrio, Ebroinus Theodorici Regis maior domus ab Ermenfrido trucidatur, truculentus carnifex, cuius anima a quodam, cui effoderat lumina, oranti visa, ad poenas trahi. Ado. Vienn. 13. Kal. April. moritur Cudbertus, Episcopus Lindisfarnensis, ab infantia ad senectutem, sanctitate clarus, de quo Beda², cuius vitam profecutus est carmine, & soluta oratione.

Ebroinus ferus, & immitis trucidat, & ad inferos detru ditur. ali. 4. ca. 27. &c.

Eruigius item Hispaniarum Rex moritur, anno Regni 8. ob acerbiterum morum ingratus populo, quem cum sciret, praetermissis suis filijs, electurum Egicam, siue Egianem, Vuambæ eonobrinum, seu filium, illum sibi generum asciiuit, collocata illi Cixilone filia, & sacramento obligauit, vt filijs suis consulere. Hic igitur Egicanes Eruigio mortuo, ab Episcopis & magistratibus electus, ante quam Regni administrationem capesseret more patrio pop. praestitit iuramentum, iustitiam se illi sincerissime administraturum. haec in Concilio Tolet. 15. seq. anno habito.

D

Christi Annus
688

Sergii Pap.
1

Iustin. Iun. Imp.
4

Indictione
1

Celebratur CONCILIVM TOLETANVM XV. conuenere Episcopi LXI. per Vicarios quinque, Abbates 11. Comites 17. Actum de vtroque iuramento Regis; vno, Eruigio, focero Regi, dato de filiorum vxorisque eius defensione, altero populo de administranda iustitia: cum vtrumque simul praestare impossibile existimaret. Rex Egica pijsissimus in medio Episcoporum positus, humique prostratus, sacerdotum Dei se commendat orationibus, & petitiones suas offert Patrib. legendas. Iuramentum vtrumque lectum in Concilio, & visum vtrumque seruandum, salua iustitia. Mox, statuto, de more fidei Catholicæ fundamento, actum de capitibus a Benedicto Papa, ante biennium, in eorum litteris obseruatis, de quibus illos admonuerat, illaque exponentes recte & pie, atque ex Patrum senten-

tia esse

E

ria esse prolata docuerunt. Iulianus tamen Toletanus Episcopus, cui omnia eiusdem Concilij scripta tribuuntur, paulo licentius insultauit in Romanum Pontificem. Sergius factam declarationem probauit & legatione, a Iuliano, bene excepta, per eandem, gratiarum actionem remisit, extat in 16. Concilio Toletano præclarum Elogium Egicæ Regis.

a Apud
Sur. 9. Fe
br.

Theodericus Francorum Rex anno Regni 19. moritur. succedit filius Clodoueus Tertius, & regnat ann. 4. colligitur ex Angrado monacho in vita sancti Ansberti Rothomag. Episcopi: deinceps Francorum Regnum administratur per Maiores domus vsque ad ann. 750. ipsis Regib. voluptuosus, & ignauis redditus.

Christi Annus
689

Sergii Pap.
2

Iustin. Iun. Imp.
5

Indictione
2

b Beda li.

5. c. 7.
Acta Vul
mari ap
ud Surd.
20. Iul.
c Paul.
Diac. 6. c.

C Eadaalla, vt Beda, Cedualdradus, vt alij plures, Rex Occidentalium Saxonum, vt Beda, vel potius Britannorum, pietatis ergo, dimisso regno, peregrinatus Romam ad limina Apostolorum, expetens, ibi baptizatus vinculis carnis dissolui, in itinere exceptus honorificè a Luitberto Longobardorum Rege, voti compos a Sergio Papa amantissime exceptus, & Sabbato Sancto Paschali baptizatus, & Petrus vocatus, in albis adhuc positus, morbo correptus, paucos post dies, migrat in cœlam, egregio epitaphio exornatus.

15.
Rex Bri
tannorū
optat Ro
mæ bap
tizat^o emo
ri, & ob
tinet.

Tres Conduellæ Britannorum Reges celebrantur a Beda, quorum hic tertius dici potuit Rex Saxonum, a Saxonibus deuictis.

d Bed. li.
2. ca. 2. &
3. c. 1. & 4.
c. 15.

Kilianus Episcopus Herbiopolensis, Colomannus presbyter, & Totnanus Diaconus, post Gosbertum Ducem eum Francorum gente ad fidem conuersum, a Geila, incesta Ducis vxore, nimirum vxore simul eiusdem fratris, quod Episcopus diceret non licere, clam necari, & defodi eorum corpora iubentur, dum in bello abest Gosbertus Dux, ad quorum necem magis occultandam stabulum equorum in loco fieri mandat; at, nihil occultum quod non reueletur, interfectores a dæmone correpti, magnis clamoribus, dire torti, facinus euulgant, ac a præsentibus pœnis transeunt ad æternas. Geila & ipsa arrepta a dæmone incendi se a SSS. MMM. clamans, ad æternos migrat cruciatus. Gosbertus a seruis suis interimitur: filius principatu deicitur, cognati affinesque eorum a contribulibus tanta patiuntur, vt vix aliqua eis Reipublicæ dignitas relicta sit. qua de causa hæc vltio in eos incidit, ignoratur, an ab impijs, ipsi pietatem colentes, an vero quod pietatem colere deserint, hæc illis contigerunt. SSS. MMM. anniuersaria memoria in Ecclesia coluntur 8. Iulii qua passi sunt die.

d Acta ap
ud Sur.
8. Iulii.
Et epita
phium.

Impiū fa
cinus alte
rius He
rodiadis.

Christi Ann.
690

Sergii Pap.
3

Iustin. Iun. Imp.
6

Indictione
3.

Bed. li. 3.
c. 27. & li.
5. c. 10. &
12.

12. Apo
stol. viri
ad euāge
lizādum
gentib. a
Pap. emis
si.

E Cgbertus Anglus, monasticis disciplinis in Hibernia excultus, incensus studio inuehendi Euangelium in Germanicas gentes, a quibus natio Anglica originem ducebat, sed per diuinam reuelationem edoctus, aliter de eo Deo visum, vt videlicet ad Columbæ Monasteria instituenda pergeret; Vuilbertus, vnus de eius socijs, in Frisiam nauigauit, vbi per biennium nullo operæ pretio apud barbaros factus, ad suam solitam anachoreticam vitam rediit. Ad vero aduertens Ecgbertus, dimisso Vuilbrordo Romam a Sergio Papa benedictionem, & facultatem Euangelizandi gentibus eum socijs, impetrauit. Duodecimigitur Ecgbertus Apostolicos viros, actione & eruditione præclaros, in opus verbi Dei emisit, quorum hæc sunt nomina, Vuil-

lebrordus,

A lebrordus, Suuibertus, Acca, Vuigbertus, Vuillibaldus, Vuinibaldus, Lebuinus, duo Euualdi, Vuemficus, Marcellinus, qui hanc in Suiberto scripsit historiam, omnes sacerdotes, & Adelbertus Leuita, Regis Deirorum filius, qui diuertentes ad Pipinum Ducem Francorum, benigne ab eo suscepti, in citeriorem Frisiam quam nuper, expulso Radbodo Rege ceperat, ad prædicandum misit, pro sua auctoritate, ne quis illis molestus esset; & qui fidem susciperent, beneficiis attollens, ex quo breui multi ad fidem conuersi.

Apud Sur:
i. Mar.
& de Adelberto
25. Iun.
a Bed. li.
5. c. 8.
s. Theod.
Archieps
Angl. mo
ritur.
b Bed. li.
5. c. 9.
c Beda li.
5. c. 21.

Magnus ille Theodorus a Roma missus in Angliam, Dorouernensis Archiepiscopus, Legatusque Sed. Apostolicæ, sanctitate & doctrina clarus, annorum octoginta octo moritur. sedit 22. sub quo Anglorum Ecclesiæ multum spiritali profectu auctæ sunt. succedit ei Berectualdus b vir doctissimus, quem Romam profectum accepisse ordinationem a Sergio Papa. Anastasi. in Sergio testatur. Eius anniuersaria memoria 19. Sept. celebratur.

B Hadrianus c Abbas pariter cum eodem Theodoro a Vitaliano Papa missus, post transitum Vuillfidi, diem obit. Moritur item hoc anno 8. Id. Mart. S. Iulian. Epitcopus Toletanus, vbi sed. ann. 10. m. 1. ac d. 7. relatus inter Sanctos, subrogatur Sisibertus, aliis Sigebertus, seu Sisbertus.

Imperator pacem cum Sarracenis pactam, seu de causa dissoluit, quod scilicet pecunia ab illis tributi loco pendi solita, haud ex more cusa esset, ipsius Imperatoris imagine, sicque nec oblatum in massa aurum accipere voluit.

Cyprios Sarracenorum incurfionibus expositos, migrare cogit, quorum pars naufragio, pars languere perit, pars reuersa est, pars reliqua habitauit in Helleponto. De cuius Episcopi Io: priuilegiis, canon extat in sexta synodo 39. & 37. generalis de aliis omnibus Episcopis sic fugatis.

Cyprus
deseritur
præ incurfionibus
Sarraceno-
rum .

Abdimelech Sarracenorum Tyrannus, cum ad templum Mechæ ædificandum auferre vellet columnas Sanctæ Gethsemanis, rogatus fuit a Sergio Mansur, viro Christianissimo Logotheta, & a Patrio in Palæstina Præposito, vt illis dimissis, alias ab Imperatore sibi mitti peteret, quod & factum est. Sergius hic Mansur Io: Damasceni Pater fortasse fuit, qui & ipse, teste Suida, & aliis, dictus fuit Mansur, quod nomen est familiæ: tali namque pio, nobili, ac libero progenitore ipsum natum eius Acta testantur.

D *Christi Annus* 691 } *Sergii Pap.* 4 } *Iustin. Iun. Imp.* 7 } *Indictione* 4

CONCILIVM CAESARAVGVSTANVM CELEBRATVR III. ordine positum; in quo sancti quinque tantum canones. Inter alia autem, quod etiam Toletanum 13. Concil. statuerat, de vxoribus Regum, ne post eorum obitum, ad secunda vota pertransirent, ne videlicet occasio daretur alicui inuadendæ tyrannidis, additum est præfenti Concilio, vt Relicta Regis vestem Regiam mutet, religiosam induat, atque inter Moniales in monasterio vitam transigat.

Relicta
Regis mo-
nialis effi-
ciatur .

E Bertharidus d Rex Longobardorum, cum regnasset solus annos 7. decem autem cum filio Cuniperto, moritur; post quem idem Cunipertus, vsque ad 12. regnum tenuit: vir Pius, fide Catholicus, iustitiæ tenax, pauperumque largissimus nutritor appellatur a Diacono. Monasterium, quod Nouum appellatur, qua olim fugiens, euaserat, construxit Domino & liberatori suo in honorem Sanctæ virginis, & martyris Agathæ, in quo multas virgines aggregauit; Regina vero vxor Rodelinda Basilicam Sanctæ Dei Genitricis, extra Ticini muros, ad perticas dictam.

d Paul.
Diac. lib.
5. cap. 33.
& c. 1 & 6.
c. 17.

Cunipertus, cum regnare cepit solus Alacham Ducem Tridentinum, sævum hominem, & clericis omnibus perinsensum, subditum suum, expertus est aduersarium, post multa ab eo damna illata, Zeno Diaconus Ecclesiæ Ticinensis impro-

Diac. li. 5
c. 40. 41.

bato exemplo, bellum aduersus eum suscepit, putans se obsequium præstare Deo, in quo misere interijt. Machis demum Tyrannus, cum Cuniperto confligens profligatur, & occiditur.

Paulus Episcopus Constantinopolitanus cum sed. ann. 7. moritur, suffecto illi Callinico, ex presbytero, vasorum custode, homine nouandarū rerum studiosissimo.

Christi Annus

Sergii Pap.

Iustin. Iun. Imp.

Indictione

692

5

8

5

Decimo anno a 6. synodo, Canones sub eius noīe sanciti.

De tpe pseudo synod.

a Apud 7. syn. act. 2.

b In Homo canone Phot.

Ipsi Græci historici dānant silentio hanc pseudosynodum.

Canones qui feruntur Apof. apocryp.

Decimo anno a celebrata sexta Constantinopoli synodo (non vero quarto, vt Tharafius, & minus 27. vt Theophanes) celebratur, item Constantinopoli Conciliabulum, seu Pseudosynodus, in qua nomine sextæ synodi centum & tres Canones (quod nunquam hæctenus in aliquo Concilio legitur) sanciti leguntur. Quod, inquit Balsamon, 5. & 6. synodus non fecerunt Canones ad Ecclesiarum constitutionem; hæc facta est ad supplementum duarum, propterea enim nec 6. proprie nominatur, sed *πυδὲν* qui nisi sexta. nam quod illi utriusque deerat repleuit. est autem etiam generalis, inquit, quod falsum est.

Tempus satis constat ex can. 3. ex quo apparet, non ante 5. indictionem potuisse eam synodum celebrari. Cum vero sexta synodus absoluta habeatur (vt constat ex Actis eius) indictione 10. inchoante, plane vsque ad hunc annum quo 5. indict. ponitur inchoata, anni dumtaxat intercedunt decem. nec vero indict. 5. referri potest in sequentem periodum Indictionum idest secundum Iustin. restituti, quod Sergius Papa, sub quo sanciti canones reperiuntur, nequaquam ad illud peruenit tempus, sed longe ante decessit.

Conciliabulum porro, & pseudosynodus vere dici potest, quod absque auctoritate Romani Pontificis, contra canones collectum sit, nullis Apostolicæ sedis legatis præsentibus, nulla eiusdem Sedis Apostolica approbatione, atque adeo cum eius reprobatione, quantumcunque contrarium affirmant Tharafius ^a, & Balsamon ^b, suis commentis & imposturis, nulla veritate, aut firmitate subnixis, quæ vt plane detegantur, & expungantur, legendi sunt Annales, in quibus res pluribus perspicue explanantur, adde quod antiquiores Græcorum scriptores huiusmodi appendicem ad sextam synodum silentio damnare ac penitus sepelire voluisse videntur, nullam penitus de ea mentionem habendo Theophanes, Cedrenas, Zonaras, Constantinus, Manasse, Glicas & alij.

Magno igitur supercilio, ex æmulatione Ecclesiæ Romanæ, Episcopi illi, Callinico Patriarcha Constantinopolitano auctore, congregati multa audacter, impudenter, & imperite, atque adeo maligne sancunt contra antiquam Ecclesiæ disciplinam, vt illud de canonicis 85. Apostolorum nomine conscriptorum, quibus summam astruat auctoritatem, cum tamen ignorare non possent eos ab Ecclesia Romana publico decreto fuisse inter apocrypha relatos.

Et illud aliud de exaltatu clericorum, cum aduersus vsus, & traditionem Ecclesiæ Orientalis, & Occidentalis, lancium clericos posse vt coniugio, quod ante ordines suscepissent. De quo vsu & traditione S. Hieronym. Quid, inquit in Vigilantium, facient Orientis Ecclesiæ? quid Aegypti, & sedis Apostolicæ, quæ aut virgines clericos accipiunt, aut continentis, aut, si uxores habuerint, mariti esse desistunt?

Aliud de ieiunio Sabbati, ab Apostolicis temporibus in Ecclesia Romana vsurpato, quod quasi contra doctrinam Apostolorum, & pseudocanone illis ascripto, interdicitur.

Illud denique de suffocatis non comedendis, quod olim, ex causa coniungendi similes, cum Iudeis, Apostoli præceperant, illi perpetuum esse

voluerunt,

A voluerunt: præter alia multa aliena a doctrina, & traditione Apostol. in quibus afferendis mirū est quā impudenter, & quā stulte quā multa peccent, quæ qui plenius cognoscere velit, ipsos Annales adeat, vbi egregiè commenta ista confutantur.

His Constantinopoli sancitis canonibus, quod scirent Episcopi nullius eos esse roboris, nisi a Rom. Pont. probarentur, apud Iustinianum Imperatorem egerunt, vt hos confirmandos mitteret Rom. am, ad Sergium Papam. Verum Sanctus Pontifex, quod eos contra veritatem plura habere comperisset, ipsos nequaquam confirmandos, sed reiiciendos esse decreuit. At non destitit Imperator, vbi eum scriptis suis persuadere non posse cognosceret, rem vi agere, mittereque Legatum Zachariam Protospatarium suum, pollentem armis, qui eundem Pontificem Sergium Constantinopolim uinctum perduceret. Sed affuit diuinum auxilium, vt Italica militia,

B Rauenna anteuertens, aduersus Imperatorem, pro Sergio Papa staret, sicque is a periculo liberaretur, & Protospatharius ei fieret supplex, ne interficeretur: hæc quidam huius temporis scriptores, tum Paulus Diac.^a tum Beda^b testantur. In eadem auersione animi ab illis canonibus, perseuerarunt sequentes Rom. Pont. Sergij successores, vt suis locis constabit.

Nec verò ex eo putandi sunt Romani Pontifices eos Canones aliquando probasse, quod citant 83, illum Canonem Gregorius Secundus, & Hadrianus, pugnantibus aduersus Iconoclastas, quo asseritur, fingendum esse Saluatorem D. N. Iesum Christum non in imagine agni, sed in imagine hominis, id enim prudenter fecerunt, ad illos proteruos conuincendos, qui aiebant^c se probare sextam synodum cum canonibus illi ascriptis, & imagines pingere nefas putabant, & nihilominus Latini

C perseuerarunt pingere Christum in imagine Agni, quod vetabat canon. *Sed nec in ceterarum Patriarchalium sedium, inquit Anastasius^d (licet Græca vtantur lingua) reperiuntur Archiuis, nimirum quia nulla earum, cum ederentur, aut promulgans, aut consentiens, aut saltem præsens inuenta est &c. De quibus, ait idem, canonibus; vt de illis, qui nomine Apostolorum feruntur, S. Rom. Ecclesiam eam consueuisse seruare regulam, vt quos sciret esse secundum Decreta Rom. Ecclesie atque S. S. Conciliorum sanctios, non respiceret, sed, vt veritati consentientes amplecteretur, non quod ex sexta synodo auctoritatis aliquid accepissent &c. reliquos vero his decretis aduersos, vt execrabiles, detestaretur: tolerauit tamen in eis ea, quæ antiquæ Ecclesiasticæ disciplinæ essent aduersa, vt conubia clericorum, dummodo salua maneret orthodoxa doctrina, & fides Catholica.* Sed qui tanta procacitate, inter alia mala, confregere iugum a Patribus custoditum, Ecclesiastici calibatus, sunt & in reliquis in deterius aq̃ue prolapsi, vt vix breuia sint reperiri intersticia temporum, quibus, vel schismate non fuerint ab Ecclesia orthodoxa diuisi: adeo vt tandem in miseram seruitutem sint traditi. Licet posteriores Græcorum, ex mala sua conscientia, putauerint ab ipsò tempore sextæ synodi intermissam esse Catholicam communicationem Græcorum Imperatorum cum Romana Ecclesia. Mentitus id quidem est Michael Imperator scribens ad Nicolaum Papam, sed eum ipse Nicolaus plane redarguit.

D Iusto Dei iudicio, hoc anno, quo ista moliri cepit Iustinianus Imperator aduersus Romanorum Pontificem, pœnam tulit, per eius Duces prodita, & expoliata Armenia robore militari, aditus patefactus est barbaris Sarracenis ad inuadendum Rom. Imp. Theoph. atque Cedrenus.

Vltimus hic numeratur annus Clodouei 3. Reg. Francorum, qui post obitū Theodorici parentis regnauit annos quatuor, succedente ei Childeberto fratre, qui regnat ann. 17. ex Auctore, apud Aimoinum scribente res sui temporis.

Imp. Tyrānice agit in Papam.

a Paul. li. 6. c. 11.

b Beda de sex. ætat. in Iustin.

c Ex Cōcil. 2. Nicæn. act. 6

Latini pi- gū t Chri- stū in ima- gine agni.

d Epil. ad Io: 8. nun- cupatoria ad 7. Synodum.

Cōnubia clericorū in Græcis tolerata.

Græci a pluribus sæculis hæ- resi, vel schismate laborant.

Græci a pluribus sæculis hæ- resi, vel schismate laborant.

Græci a pluribus sæculis hæ- resi, vel schismate laborant.

Græci a pluribus sæculis hæ- resi, vel schismate laborant.

Græci a pluribus sæculis hæ- resi, vel schismate laborant.

Græci a pluribus sæculis hæ- resi, vel schismate laborant.

Græci a pluribus sæculis hæ- resi, vel schismate laborant.

Græci a pluribus sæculis hæ- resi, vel schismate laborant.

Aim. li. 4. cap. 49. &c

52.

Christi Annus
693Sergii Pap.
6Iustin. Iun. Imp.
9Indictione
6Eps Tol.
maiestatis dānatus, deponitur.Duo Euualdi mar-
tyrio coronantur.

DECIMVM SEXTVM CELEBRATVR TOLETANVM CONCILIVM, GENERALE DICTVM, in quo conuenerunt 59. Episcopi per vicarios tres, præter Abbates quinque, & viros illustres, de magna causa, depositionis scilicet Sisberti Episcopi Toletani conuicti & confessi quod in Regnum, & vitam pii Regis Egicani machinatus esset, in eius locum subiectus est Felix ex Hispanensi Ecclesia translatus. Statutum quoque in eo, ut pro Rege eiusque coniunctis quotidie missa celebraretur: sancitæ etiam pænæ in laicos, qui maiestatis rei essent: in Iudæos quoque, & Idolorum cultores. Iustinianus Imperator ædificijs intentus, ob immanem sæuitiam Præfectorum, odium pop. incurrit. Theophan. Cedren. Zonaras.

Duo Euualdi presbyteri Angli, ex Hibernia, ubi pro æterna patria exulauerant, studio conuertendi antiquos Saxones, ad eos profecti, a barbaris interfecti sunt, veritis ne si penetrarent ad Principem, eum a prisco suo cultu auerterent: cælestia affuerunt miracula, cum proiecta in flumen corpora, aduerso cursu per 40. milliaria recurserunt ad locum, ubi focij erant, cælesti desuper lumine ea indicante: quæ Pipinus, Dux Francorum, Colonia, cum multa gloria condidit: anniuersaria memoria celebrantur. 3. O. & Ob.

Christi Annus
694Sergii Pap.
7Iustin. Iun. Imp.
10Indictione
7

Iustinianus a Leontio Patricio in eum conspirante, & a pop. Imper. acclamato, inaribus truncatis Cherfonam relegatur. Theophan. Cedren. Zonar.

Leontii Imp.
1

DVM TOLETI XVII. CONCILIVM celebraretur, conspiratio eorum Iudæorum qui baptizati erant in Hispania, detegitur, adiunctis sibi ex Africa Iudæis, ad inuadendum Hispaniæ Regnum, & Regem occidendum. quare, ex eiusdem Concilij sententia, bonis spoliati in seruitutem rediguntur; filijs, ad septimum annum a parentibus abstractis, & Catholicis traditis. ut in fide alerentur Catholica, & coniugijs Catholicis iungerentur.

Sublatus est & eodem Concilio abusus ille superstitiosus ceiebrandi Missam defunctorum, pro aliquo viuente, cui ex odio mortem quis optaret.

Christi Annus
695.Sergii Pap.
8.Leontii Imp.
2.Indict.
8.

Ecclēsia Frisiorum feliciter propagatur, sanguine sanctorum Martyrum irrigata, non tantum duorum Euualdorum fratrum, sed & S. Vuigberti vno ex 12.

Sacerdotibus,

A Sacerdotibus, qui eas regiones bini & bini peragrabant euangelizantes. Quorum vnus, S. Suuibertus, aliquando a barbaris captus, & in carcerem, occulte necandus, coniectus, visibili accessu Angeli liberatur, stupentibus barbaris, & ad fidem conuersis. inde progressus in villas, & pagos per Frisiam, Hollandiam, & Teisterlandiam, multa passus, Euangelium disseminauit, bono prouentu, accedentibus miraculis. Paulo post idest hoc anno, missus est in Angliam ad S. Vuilfildum Merciorum Episcopum, Episcopus ab eo, vt Sedis Apoitolicæ legato, ordinandus, qui appellatus est. Traiectensis Episcopus. ex Marcellino in Act. S. Suuiberti 2.

Hoc eodem anno S. Ansbertus Episc. Rothomagensis sanctitate clarissimus, migrat in cælum, cum ante calumniam passus, missus fuisset in exilium a Pipino, maiore domus Francorum. Acta eius ab Angrado describuntur. b

B Eodem anno ex hac vita migrat S. Audomarus Morinorum Episcopus, Apostolus Taruanensium, qui ante Christianis sacris susceptis, ex negligentia præsulum, rursum in Idololatriam lapsi erant. Falchard. c & Molanus 9. Sept. Is porro Austrebertam egregiæ sanctitatis virginem, Deo consecrauit. Acta eius extant d.

a Apud Sur. 2. Mart.
S. Ansberti obitus.
b Apud Sur. 9. Febr.
c Acta extant apud Sur. 9. Septem.
d Apud Sur. 10. Febr.

Christi Annus
696

Sergii Pap.
9

Leontii Imp.
3

} Indictione
9

C Quid Rom. Pont. sit non modo emittere operarios in Euangelicam messem, sed nouas etiam sedes Episcopales constituere, S. Vuillebrordus, qui ante annos sex, Roma, cum auctoritate prædicandi, dimissus fuerat in Frisiam, hoc anno Romam missus a Pipino Principe, a Sergio Papa, non sine diuina reuelatione, honorifice exceptus, ordinatus Archiepiscopus Traiectensis, imposito Clementis nomine, rursus ad prædicandum dimittitur qui longe lateque prædicans, plures per illas regiones, Ecclesias, Antistites, & monasteria construxit. Hic longa, venerabilis ætate, adhuc erat in viuis, cum Beda e hæc scribebat, anno Domini 732. habens in Episcopatu 36. annum. Sed antequam S. Vuillebrordus, nouo Clemens nomine, Roma rediret S. Suibertus, per eas regiones longe lateque prædicato Euangelio, multas Ecclesias constituit, & nobili adolescente regionis aquis præfocato, ad vitam palam reuocato, plures etiam ad Christum adduxit.

D Per hæc quoque tempora contigit in Anglia prouincia Nordanhumbroꝝ alia resuscitatio a morte, diuinitus facta, Drithelmi, viri nobilissimi, ad hoc, vt, quæ vidisset in Purgatorio, vel in Inferno, cruciamenta peccatorum, ad supera reuerfus, referret; quæ ve de beatorum gaudijs conspexisset, quæ cuncta narrauit Alfrido Regi & alijs, qui ex eis accepturi essent ad emendationem morum, emolumentum. Quod vero non fuerit inanis visio, vel impostura, fidem facit ipse, cum sæculo se abdicans arctissimum, humanis viribus impar, vitæ institutum arripuit: describit sui temporis historiam Beda f.

Orientalium rerum status fuit admodum perturbatus, nam tertio anno Leontij, Arabes Africam occupant, aduersus quos, missus cum classe, Dux Ioannes Patricius, eandem recuperat: sed rursus ab Arabibus eadem capta, exercitus timens, re male gesta, redire Constantinopolim; Absimarum acclamat Imperatorem, qui proditorie intronissus in urbem, Leontium, præciso naso, in Dalmatiæ monasterium relegat. Theoph. Cedrenus.

E Ab hoc tempore, occuparam Sarraceni Africam, semper tenuerunt. In quam calamitatem incidere, & teneri permissam ob hæreses, & corruptelas morum, etiam Episcoporum, qui cum vxoribus, quas ante ordines habuissent, consuetudinem habebant. colligitur ex can. 12. sextæ synodi disto; & ex parte, ex lib. 2. ep. S. Greg. ep. 25. & epist. Greg. Papæ 2. ad Turingos.

e Bed. lib. 5. c. 12.
Acta apud Sur. 7. Nou.
S. Vuillebrordus mortuum excitat.
& alter a mortuis, & narrat mirabilia. fli. 5. c. 13.
Sarraceni Africa potiuntur.

Christi Annus
697Sergii Pap.
10Tiberii Absimari Imp.
IIndictione
10g Apud
Sur. 7. N.

Hoc anno reuersus Roma S. Vuillebrordus, seu Clemens, in Germaniam institit magno animi ardore & profectu, cum socijs, prædicationi Euangelij, penetrans vsque ad Danos: & habito Concilio Traiecti, plures discipulos in varias partes ad prædicandum dimisit. De quibus Marcellinus, vnus ex illis, scripsit: Albinus item Flaccus. ^a

Christi Ann.
698Sergii Pap.
11Tib. Absim. Imp.
2Indictione
11.S. Lamb.
a noua H
erodiade
occidit.

Sanctus Lambertus Tungrensis Episcopus, Taxandriæ Apostolus, nuncupatus, quod obiurgaret Pipinum de Herstallo, Ducem Francorum, ob Alpaidem subintroducram pellicem, illique instare non desisteret, vt eam dimitteret, a Dodone fratre, ipsa insurgente Alpaide, orans ante altare, anno Episcopatus 40. crudeliter occiditur cum duobus suis cognatis 17. Septem. cuius, vt gloriosi martyris quasi alterius Ioan. memoria ea die recolitur. Extant Acta a Stephano Episcopo Leodiensi scripta ad Hermannum Episcopum Colonensem, in quibus multa desiderantur, & in primis necis causa; quasi sic cauere voluerit famæ Pipini, Principis alioqui præstantissimi: sed a reliquis historicis non prætermittitur. Sigeb. in Chron. Appendix, apud Str. ad 27. Sept. Molanus de SS. Belgij 3. Nou.

Vitio i sa
crilegos.

Diuina ultio sicarios non longe post insecta est, Dodone viscera per os, ingenti cum foetore, euomente, alio quodam a fratre conosso, & eundem confodiente. Denique intra anni spatium vix quisquam euasit: si qui vero superfuere, infelicem traxere vitam, nam Vuandelbertus scripsit,

Factio quem cesum semper tremebunda pauescit.

Miracul.

Quæ autem vindicta secuta sit impiam Alpaidem, haud constat, sed non illam præterijisse, vel ex eo æstimare licet, quod in pellices omnes ostensa sit martyris accensa vindicta, cunctis namquam, sine repulsa, ad osculandum corpus martyris admisis, si qua pellex accederet, quasi turbine quodam exagitatam, retrocedere compelli. Quæ autem sint ad sepulchrum eius facta miracula, ijdem, qui supra enarrant. Pipinus magno ex Sanctissimi viri cæde affectus est dolore, vsque ad obitum, ad quem tamen vsque perfenerauit cum pellice, vt Marcellinus est auctor. ^b Begga Pipini mater, femina sanctissima, ad Dominum transit. Sigeb. in Chron.

b in S. Su
uiberto c.25.
c Apud
Sur. 5. Se
prem.

d lib. 5. c.

14.

Ecclesia
Aquilei.resipiscit
a schisma
te quado.

Sanctum quoque Bertimum Abbatem hoc pariter anno constat ex hac vita migrasse. de quo Fulchardus: ^c plura etiam de eadem in vita S. Audomari.

Hoc tempore, synodus Aquileiæ facta, ob imperitiam fidei, Quintum vniuersale concilium suscipere diffidit, donec salutaribus B. Sergij Papæ monitis instructa & ipsa cum cæteris Ecclesijs annuere consensit; hæc quidem Paulus Diacon. ^d sed longe ante resipuisse liquet Ecclesiam Aquileiensem, ab antiquo illo schismate, cum Agatho Aquileiensi Episcopo subscripisse reperitur synodo Agathonis Papæ, vt ex actis constat. Quamobrem eandem Ecclesiam iterum in eundem errorem lapsam, dicere opus est, perfecte verò a Sergio Rom. Pont. esse curatum.

Hoc anno secundo Imperij Absimari, Romani Syriam peragrantes, omniaq; cir-

A cum quaque prædantes, cæsis ducentis millib. barbarorum, vt nonnulli tradiderunt, onusti præda, magno hostibus relicto timore, ad propria redierunt. Theoph. & Cedr.

B **S**ergius Papa, diuinitus admonitus, consecrat S. Hubertum Leodiensem Episcopum, dignum S. Lamberti successorem. Fuit is filius Bertrandi Ducis Aquitanie, qui propter Ebroini tyrannidem, confugerat ad Pipinum. Hic igitur, inter alia monumenta, quibus suam Ecclesiam illustrauit, illud insigne fuit ad Catholicam fidem retinendam, quod illi publicum tradidit Sigillum, S. Lamberti imagine insignitum, cum hac inscriptione S. LEGIA ROM. ECCL. filia. Molanus ^a ex Placætio. Extat acta, quibus insignes ipsius virtutes, & in edendis miraculis immensa gratia prædicatur.

C **E**x frequenti commercio venientium Romam ex Anglia ad limina Apostolorum innouit Sergio Papa S. Althelmus Schireburgensis Episcopus, quem, eius virtutibus captus, Romam euocauit, de quo legitur liberaffe ipsum Sergium Papam a turpi calumnia, per os infantuli pronunciantis eum innocentem. Legitur hoc quidem in eius Actis, quæ sunt apud Sur. ^b sed Beda ^c non attingit, referens episcopatum eius in A. D. 705, vt non potuerit, nisi presbyter, aut Diaconus in urbem ad Sergium venisse. Porro adhuc presbyter, & Abbas cuiusdam monasterij scripsit, iubente synodo, librum egregium aduersus errorem Britonum de celebratione Paschatis, & alios plures errores Ecclesiasticæ castitati, & paci contrarios; multosq; eorum, qui Occidentalibus Saxonibus suberât, ad Catholicam Domini Paschæ celebrationem perduxit. scripsit & de virginitate librum eximium soluta oratione, & versu ad exemplum Sedulij, & alia nonnulla, vt pote vir vndecumque doctissimus.

D **P**er id tempus plurima pars Scotorum in Hibernia, & nonnulla etiam de Britonibus in Britania, legitimum Pascha suscepit ^d, prædicatè illis Adamnato presbytero, & Abbate monachorum Insulæ Hij, quæ legationis occasione, ad Alfridum cum venisset, in Angliam, Catholici motis didicisset, quæ tamen luis Hiensibus persuadere non potuit: persuasit post S. Egbertus, vt suo loco dicitur. Scripsit idem librum præclarum de locis sanctis dictatè illi Areualpho Galliarum Episcopo, qui loca illa illustrauerat: qui post a Beda in compendium, viginti capitum redactus, extat.

Hoc & sequenti anno Picti, qui Septentrionales Britaniam plagas inhabitant, legitime celebrandum Pascha susceperunt, & tonsuram coronæ clerici, & monachi, Romano more, agente Naitano eorum Rege, apud Ceolficedum Abbatem, sibi vt Catholici ritus rationes perscriberet rogans; item, vt mitteret Architectos, qui Ecclesiam more Romano fabricarent, quam dicatam vellet B. Principi Apostolorum Petro, se quoque ipsum cum suis omnibus morem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ semper imitaturum litteræ Abbatis extant apud Bedam ^e.

S. Hubertus Leodienfis Episcopus.

a Molan. in Indic. SS. Belg. & in Nat. eorûdem 3. Nou. S. Althelmus Eps Schireb. b 25. Ma. cli. 5. c. 19. S. Althelmi script.

d Beda li. 5. c. 16.

Picti legitimè Pascha discunt celebrare.

e li. 5. c. 22

Quod miseri Nouatores iactent deseruisse, hoc sæculo, Romanam Ecclesiam a pristino maiorum instituto (licet alij in aliud tempus id referant) libet admonere lectorem, vt singulos hætenus decursos annos, ac propè dies, & consequentes deinceps intueatur, & agnoscat easdem Eccl-

Nouatores mentitur descivisse hoc sæculo Ecclesiã, a se ipsa.

fiæ dotes, & sacramenta, eamdem super vniuersam Ecclesiam Rom. Pont. potestatem; ijdemq; in omnibus affluentem Ecclesiam charismatibus; quod res ipsa clamat, & mira consensione, sanctorum omnium scripta prædicant.

Miracul.

Miraculum.

a Apud
Sur. 20.
Mart.

Cum ex Hibernia, & Anglia Apostolici viri ad conuersionem Frisonum Gentilium, ab vltimis vsque terris properarēt, S. Vulfranus Episcopus Senonensis, ex Gallicanis Episcopis vicinioribus, quasi erubescens, a remotioribus in tam pio officio præueniri, assumptus e Fontanellæ monasterio Apostolicis viris in idem opus conuersionis intendit; quem euntem miracula sunt comitata, & manenti adfuerunt, quorum vnum illud refertur, cum celebrāti in navi sacra mysteria patenam in mare prolapsam, oratione ad summa reuocauit. & aliud de puero, in profanis Gentilium sacris, patibulo appenso, in vitam reuocato; qui post in Fontanellæ monasterio educatus & presbyter factus; hæc & alia narrauit Iona^a monacho, qui hanc historiam scripsit.

Octauum Sæculum.

Christi Annus
701Sergii Pap.
14Tiberii Absimari Imp.
5Indictione
14

Beda Romam euocatus a Papa.

Hoc anno 5. Idus Septemb. inchoata iam eodem mense 15. Indictione S. Sergius Papa moritur; cum sed. ann. 13. m. 8. d. 14. ex Anast. & Rom. Martyrol. Plura de eo leguntur, quæ ad certum annum referri non possunt. Extat apud auctorem, qui post Bedam suppleuit res gestas Anglorum; epistola Sergij Papæ ad Ceolfridum Abb. in Anglia, eius monasterij, in quo Beda a teneris educatus, creuerat in virum perfectum, sanctitate, & doctrina insignis; qua rogat ad se mitti Bedam ob quasdam ecclesiasticas causas Romæ consultandas. De hac sua Romam euocatione, sibi perhonorifica, nusquam meminit Beda. An vero missus fuerit, dubitari potest, ac potius non venisse putandum: cum ea, quæ ad historiam Anglicanam texendam ipsi opus erant, ex Ecclesiæ Romanæ Archiuis, non a se inde ablata, sed opera Nothelmi, qui sub Gregorio secundo Romam venit, se accepisse testatur in epistola nuncupatoria ad Ceolulfum Regem, posita in fronte eiusdem a se conscriptæ historiæ.

Ad hoc vsq; temporis statio mulierū, & virorū in Eccl. distincta.

Eccl. B. M. in via Lata, qñ & a quo dedicata. b Apud Sur. 23. Nouem.

Ex Dei reuelatione, Argenteam capsam, in angulo sacrarij S. Petri Apostoli iacentem, aperuit, & Crucem pulcherrimam gemmis miræ magnitudinis ornatam cum portione salutiferi ligni Dominicæ Crucis inuenit; quæ etiam ex illo die pro salute humani generis ab omni populo Christiano die exaltationis Sanctæ Crucis in Basilica Saluatoris, quæ appellatur Constantiniana, osculatur, & adoratur Sic Anastasius qui mox subdit. *Hic fecit imaginem B. Petri Apostoli, quæ est in parte mulierum, cesserat si quidem porticus dextera vsui mulierum, vbi seorsum a viris orare cõsueuerant.*

Mirum est quod refert idem Anastasius de Basilicis ab eo erectis, resectis, magnaque impensa, argenteis operibus, & musuo exornatis, statuit quoque vt tempore confectionis Dominici corporis, **AGNVS DEI, QVITOLLIS PECCATA MVN DI, MISERERE NOBIS**, a clero & populo decantaretur. Cõstituit etiam vt diebus Annunciationis Domini, Natiuitatis, & Dormitionis Sanctæ Dei genitricis semperq; virginis Mariæ, ac S. Simeonis, quam Hypapantem Græci appellant, litaniam exeat a S. Hadriano, & ad Sactam Mariam occurrat populus. De ordinationibus loquens, ait, ordinasse per diuersas prouincias Episcopos nonaginta septem. Hæc ex Anastasio. Legitur in antiquis monumentis Diaconix S. Mariæ in via Lata, eam Ecclesiam ab eodem fuisse dedicatam, locum sane insignem, quem tradunt olim fuisse hospitium Apostoli Pauli, & aliorum Sanctorum. anniuersaria memoria Sancti huius Pontificis recolitur 9. Sept.

Hoc sedente Pontifice S. Trudo presbyter obiit Hasbanix Apostolus, cuius agitur quotannis memoria 23. Nouemb. Martyrol. Romano. Acta eius, & post obitum ingentia patrata miracula scripsit Theodorus Abbas. ^b

Post

A Post vacationem sedis, ab obitu Sergij Papæ mense vno, & d. 20. hoc eodem anno 29. Octob. creatur Pontifex Ioannes natione Græcus, eius nominis, sextus. Quo ipso anno (vt Anastasius auctor est) misso a Tiberio Imp. Theophylacto cubiculario Patrio, & Exarcho Romam aduersus Pontificem (causa ignoratur) vniuersa Italiæ militia Romam conuenit, ad tuendum Pontificem, qui eam incensam, & tumultuantem aduersus Exarchum compressit. Ex hoc tempore Exarchorum vires admodum tenues reddi cæpere: contra verò Rom. Pont. auctæ, stante pro eis militia, adeo vt post hæc supplices, non insultantes in Italiam mittere Imperatores solerent Exarchos. Porrò his fauoribus militumque præsidij nequaquam se se Pontifices extulere, arripientes (quod facile factum erat) tyrannidem, sed semper, vt in Sergio & Ioanne apparet, pro Exarchis apud ipsos milites intercessere.

B Hoc eodem anno, defuncto Hispaniarum Rege Egica, filius eius Vuitizza, qui cum patre annos quinque hæctenus regnauit, regnum suscepti solus administrandū, & initio speciem optimi Principis præferens, imitatus Parentis, & aliorum prædecessorum pietatem, ad optimum regimen instituendum, ex omnibus Hispaniarum Episcopis CONCILIUM GENERALE COLLEGIT, QVOD XVIII. NUMERATVR TOLETANVM: in quo non nisi pia, & salutaria oportet fuisse statuta. Cur autem id nequaquam, vt cetera, posteris, scriptis traditum reperiatur; ea nobis causa videtur (quidquid aliqui aliter opinentur) quod cum Vuitizza Rex postea in pessimum nequissimum, & impium tyrannum degenerasset, quæ probe & sanctè sancita, & ab eo probata fuerant, penitus fuerint abrogata, ipsaque Concilij Acta conscissa. Porrò ex antiquioribus, qui res Hispanicas sunt prosecuti, Lucas

C Tudenſis eius nefariam improbitatem pluribus descripsit, flagitia, rapinas, crudelitatem; vt habens ipse plures vxores, & concubinas, ducibus suis, idem vt face- retur, imperarit; vt Theofridum Ducem Cordubensem dolo captum excæcarit, Fa- uilam eius Germanum, Cantabriæ Ducem occiderit, vt eius potiretur vxore: vt mu- ros cunctarum vrbium sui regni subuerterit, ne ciues possent sibi resistere, præterquam Toleti, Legionis & Asturicæ: denique ne aduersus eum insurgeret Sancta Ecclesia Episcopis, presbyteris, diaconis, & ceteris Ecclesiæ Christi ministris, vxores habere præceperit, & ne obediret Rom. Pont. sub mortis interminatione prohibuerit, sed causam apostasiam tam insolentis, & monstruosæ defectionis ab Ecclesia Romana, cum nemo (quod constat) vel antiquorum, vel recentiorum historicorum enarret, nos non aliam fuisse putamus, quam quod cum Hispaniarum Regnum, antequam inuaderetur a Sarracenis, fuisset Romanæ Ecclesiæ traditum a possidentibus ipsum Gothorum Regibus, maxime pijs, ita vt ipsi aliquo annuo persoluto tributo, Ecclesiæ Romanæ nomine possiderent, indignissimum successor, impius Vuitizza eiusmodi donationem irritam penitus reddere conatus, illud de non parendo Romano Pont. sanxerit decretum. Quod autem Regnum Hispaniarum olim fuerit iuris Eccl. Rom., plane constat ex epist. a Gregorij 7. Sanctiss. Pontificis. Hic, ipso 1073. Domini anno, quo Pontif. Rom. creatus est, epistolam scripsit hoc titulo.

D Gregorius in Rom. Pont. electus omnibus Principib. in terram Hispaniæ proficisci volentibus perpetuam salutem, in Domino Iesu Christo.

E Non latere vos credimus, regnū Hispaniæ ab antiquo proprii iuris. S. Petri fuisse, & adhuc licet diu a Paganis sit occupatum (lege tamen inſtitutiæ non euacuata, nulli mortalium, sed soli e Apost. sedi ex æquo pertinere. Quod n. auctore Deo, semel in proprietatē Ecclesiarū iuste peruenerit, manente eo, ab vsu quidē, sed ab earum iure, occasione transeuntis tps, sine legitima concessione diuelli non poterit. Itaque Comes Euius de Reccio, cuius formā apud vos haud obscurā esse putamus, terrā illā ad honorē S. Petri ingredi, & a Paganorū manibus eripere cupiens, hanc concessionem ab Apostol. sede obtinuit, vt partem illam, vnde Paganos, suo studio, & adiuncto sibi aliorum auxilio, expellere posset, sub conditione inter nos factæ pactiois, ex parte S. Petri possideret. Qua in re, & labore quicumq; vsū sibi adhaerere voluerint, or ch- nitate affectu cōmonitus erga honorē S. Petri talē aum gerat, vt ab eo, et munitidnis

Militia Rom. & Italica fouet Rom. Pont. aduersus Exarchos.

Vuitizza ex bono Rege degenerat i pessimū. Plures habens vxores, alijs idē licere vult.

Apostasia ab Ecclesia Rom. Causa ei.

Hisp. regna obnoxia Eccl. Rom. a T. 3. ep. Ro. Pont. ep. 7. li. 1. & vlt. li. 4. Regnum Hisp. ad Eccl. Ro. pertinet.

auxilia in periculis & merita fidelitatis premia securus accipiat. Si aut aliqui ex vobis seorsum ab illo propriis copiis eadē terrā aliqua in parte intrare parauerint, decet, vt militi eam lex aī deuotione, quā iustissimā sibi proponat, iā nūc oī voto cōcipientes, & ex corde statuētes, ne capta terra, easdē, quas illi, qui nunc Deū ignorātes eam occupant, iniurias S. Petro faciant. Hoc. n. neminē vestrum ignorare volumus, quoniā nisi equa pactione persoluendi iuris S. Petri in regnū illud animaduertere statueritis, potius vobis Apostolica auctoritate, ne illuc tendatis, interdicens, contra feremur, quā sancta & vniuersalis mater Ecclesia idē a filiis suis, quod ab hostibus patiendo, non iā proprietatis suae, sed filiorū detrimento saucietur. Quāobrē hunc dilectū filiū Hugonē, & Card. S. R. E. presbyterū in partes illas misimus, in cuius ore nostra ad vos consilia & decreta plenius apertiusq; differenda, ac vice nostra disponēda posuimus. Dat. Rom. 2. Kal. Maii. Ind. 11.

Quadriennio post alteram dedit hoc titulo.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei Regibus, Comitibus, ceterisque Principibus Hispaniæ salutem, & Apostolicam benedictionem.

Non ignorare credimus prudentiam vestram & c. & post multa, Præterea, inquit, notum vobis fieri volumus, quod nobis quidem tacere non est liberū, vobis, aut non solum ad futurā, sed et ad presentē gloriā valde necessarium, videlicet Regnum Hispaniæ ex antiquis cōstitutionibus B. Petro, & S. R. Eccl. in ius & proprietatem esse traditū. Quod nimirum hætenus, & præteritorum tēporū incōmoda, & aliqua antecessorum nostrorū occultauit negligentia. Nā postquā Regnū illud a Sarracenis, & Paganis peruasum est, & seruitium quod B. Petro inde solebat fieri, propter infidelitātē eorū, & tyrannidē detentū, ab usu nostrorum tot annis interceptū est: pariter et rerum, & proprietatis memoria dilabi cœpit. Verum quia diuina clementia concessa vobis in hostes illos, semperq; concedenda uictoria, terrā in manus uestras tradidit, vterius vos causam hāc ignorare nolumus, ne quod supernus arbiter & legum ac iustitię conditor de recuperanda, & restituenda iustitia & honore S. Petri eiusq; Sanctæ & Apostolicæ sedis, vestræ gloriæ ad benemerendū contulit, aut nobis ex taciturnitate, in negligentia culpā, aut vobis, ex ignorantia, (quod absit) ad detrimentū propositæ & diuinitus oblatæ retributionis obueniat. Confidimus. n. in m̄a Dei, qui virtutē vobis dedit, & victoriam, vt hanc et voluntatem vobis tribuat, quo cognita ueritate potius statuta Christianorum Principum, & exempla sequamini, quā eorum impietate, qui Christianum nomen magis cupiunt persequi quā uenerari. Misimus autem ad uos fratrem nostrum Amatū uenerabilem Ellarensē Episcopum, cui, & uicem nostram ad partes illas dedimus, adiungentes sibi hunc Abb. S. Pontij, uirum uenerabilē, fide, & morum honestate probatum, ut quod nos de intimatione huius causæ uestre celsitudinī succincte scripsimus, ipsi uobis, (si necesse sit) latius, apertiusque manifestent, & quantum ratio postulauerit, notitiā ueritatis presentī denunciatione, & certa assertionē demonstretur.] Plura alia addit, ad suadendum &c. Dat. Carpinetæ 4. Kal. Iul. Ind. 15.

Paruisse quidem in omnibus Hispaniæ Reges ipsi Gregorio Rom. Pontifici, plures litteræ eiusdem Pontificis, tum ad Sancium, tum ad Alfonso, tum in Hispania regnantes, satis ostendunt, cum de ipsorum erga Rom. Eccl. obedientia, & obseruantia gratulatur: vt plane fuerit luce apertius declaratum, sicut inobedientia Principū, & defectione ab Apostolica Sede, iactura totius facta est regni, ita ipsum obedientia, & cultu erga eandem fuisse a barbaris vindicatum, & stabilitum. Sed redeuntes ad Apostatam Regem; non alia fere maior causa intercessisse excogitari potest, cur Regnum illud alioqui Catholicum, Deus, post paucos annos, impijs Sarracenis tradiderit conculcandum, quā defectio a Sede Apostolica, non quidem in rebus fidei, quod suspicari possumus, sed in iurisdictione & tempora uilitate, consentientibus, vel dissimulantibus tantum nefas populis, & maxime Episcopis. Hinc intelligant quā male Regno & sibi consulant Principes, & consiliarij, qui Ecclesiæ iura penitus tollere, vel minuere conantur.

Hisp. cur
tradita in
manus
Sarrace-
norum.

A

Christi Annus
702

Ioan. Pap.6.
I

Tiberii Absim. Imp.
6

Indictione
15

B

Iustinianus exul in Chersona, magnis sumptis spiritibus, accepta in vxorem Chacani Lazerum Regis sorore, eius ope ad recuperandum Imperium arma parat, tali incensus furore, vt cum maris tempestate esset in summo vitæ discrimine constitutus, dixissetque ei vnus ex caris eius, Ecce morimur, Domine, voue Deo pro salute tua, vt, si Deus imperium tuum tibi reddiderit, in nullum tuorum vlciscaris inimicorum, ille, furore repletus, respondens dixerit, si pepercero cuiquam eorum, in hoc loco mē Deus demergat; sicque Dei iudicio, qui in perfidos vltionem ita parabat, euadens, sequenti anno imperium adipiscitur. Theoph. Cedren. Zonar. alij.

Efferatus animus in vindictā.

In Occidente Dux Beneuēranus Gisulfus, Romanam ditionem prædabandus incurfat, oppida capit, & onustus præda domum reuertitur. Io: Papa missis sacerdotib. cum Apostolicis donarijs, vniuersos captiuos redimit. Anaſta. & Diac.^a

a Lib.6. c. 27. no. ed.

Ad præfens tempus referri posse videtur, licet annus haberi non possit exploratus, martyrium Heimerami Ratisponensis Episcopi, sub Theodone, quinto eius nominis Bauariæ Principe. Hic Heimeramus, pro sua summa caritate, ad liberandum nocentem, iuuenem nempe, qui Otam virginem Theodonis filiam vitiauerat, sibi passus est crimen ascribi, licet postea suæ extiterit innocentiae defensor & appellarit, pro iure suo, Rom. Ecclesiae iudicium, quam non admittens appellationem Lambertus vitiatæ virginis frater, Episcopum crudelissime per partes trucidauit; cuius mortem plura consecuta sunt miracula, & horrenda vltio in nefarios satellites. Eius sacra memoria celebratur 22. Sept. Acta extant scripta a Cyrino Episcopo item Ratisponen.^b qui eodem ferme tempore vixit.

b Apud Sur. 22. Sept.

C

Christi Annus
703.

Ioan. Pap.6.
2.

Tib. Absim. Imp.
7.

Indict.
I.

D

Iustinianus auxilio Regis Bulgarorum, per aquæductum clam ingressus, occupat Constantinopolim. Leontium, Absimarum & Heraclium eius filium, & plurimos Senatores, post multa ludibria obruncat; innumerabilē quoque ciuium & militum multitudinem necari mandat, ingenti omnibus iniecto terrore. Callinicum Patriarcham, oculis orbatum Romam in exilium mittit, vt qui adeo superbe in Rom. Pont. caput extulerat, ab eodem vitæ stipe humiliatus acciperet. Theophan. & Græcorum annales. Hæc digne perpeſſus, qui primus ausus est, absque consensu Rom. Pontif. vniuersale congregare Concilium, centurias edere canonum, soluere Ecclesiasticam disciplinā, traditiones a maioribus receptas proculcare, & qui Iustinianum Imp. in Rom. Pont. incitarat, ab eodem talia, tantaq; passus est, qualia nemo ante Antistitum a Christiano perpeſſus reperiatur Imperatore.

Iustin. recuperat Imperium: Imp. obcecatū Patr. Constantinop. Romā mittit in exiliū. Callinic⁹ Ep̄s Constantinop. primus vniuers. cōgreg. Cōcil. inconsulto Ro. Pont.

E

In Callinici locum subrogari curat Imperator Cyrum quemdam in Amastride monachum, quod illi recuperationem prædixisset Imperij.

Eodem anno Cunilpertus Rex Longobardorum, vbi annos 12. regnasset, solus, post patrem, ex hac vita migravit, Regno Luitperto filio puero relicto sub tutela Asprandi viri sapientis, & illustis, sed post octo menses deiecto Asprando, Regnum delatum est Regemberto Duci Taurinorum, quo eodem anno extincto, delatum est Asprandi filio. Paul. Diac.^c

S. Abb. Benedicti in Anglia a T. 7 ho. desactis.

Eodem anno defunctus est S. Benedictus Abb. in Anglia, vir Sanctissimus, cuius natalis dies in Ecclesia celebratur 12. Ian. Sigebert. in Chron. de eo Beda^a in homil. eiusdem Natalis, plura habet historica & praecleara, vt, derelictis omnibus, Christum secutus, Romam ad ijr monasticis institutis instruendus, ibiq; totum vitae tempus erat exasturus; nisi a Papa ad deducendum in Britanniam Theodorum Archiepiscopum missus fuisset: vbi extructo monasterio, sicut Romae viderat, Romam iterum eius disciplinae causa, redijt, atque rursus in Angliam reuersus est; porro hoc fundatore propagatus est in Anglia mirifice monachismus.

A

Christi Annus 704

Io: Pap. 6. 3

Iustin. Rinoth. iterum Imp. I

Indictione 2

B

Restitutio facta Ecclesiae Rom. Alpiu Cotiarum.

Longobardorum Duces tres de regno inter se dimicant, donec Aripertus victor sublati, Rothari Duce Bergomeusi, & Luitberto filio Cuniperti, solus regnat. De quo haec memoratu sane digna Diaconus, HOC TEMPORE ARIPERTVS REX LONGOBARDORVM DONATIONEM PATRIMONIAEPIVM COTTIARVM, QVAE QVONDAM ADIVS PERTINVERANT APOSTOLICAE SEDIS, SED A LONGOBARDIS MVLTQ TEMPORE FVERANT ABLATA, RESTITVIT ET HANC DONATIONEM, AVREIS EXARATAM LITTERIS, ROMAM DIREXIT. Quam quidem, sub hoc ipso Io: sexto factam esse Anastasius Bibliothecarius docet, eandemq; provinciam primu a Romana Ecclesia esse possessam affirmat. Idem quoq; Ado in Chron. Beda & alij. Victoriā autem, ex qua consecutus est Regnum, S. Boniti Episcopi Aruernensis precibus obtinuit, cum is abdicans se Episcopatu, idoneo nacto successore, peregrinatione suscepta ad limina Apostoloru, ab Ariperto honorifice exceptus, pro eo, id expetente, oravit. Auctor sancti aequalis, qui res eius gestas scripsit, & plura eius miracula commemoravit.

C

Edilredus dimisso.

Regno fit Monachus. li. 5. c. 4.

Edilredus Rex Merciorum, cum regnasset 31. annos, monachus factus, Coenredo regnum dedit. Beda in Epitome.

Huius Coenredi Regis tempore accidit, quod sibi narratum a venerabili Pechelmo Episcopo, scribit Beda^b, de nobili quodam strenuo, & industrio viro, qui quantum Regi illi pro industria exteriori placebat, tantum pro interna sui negligentia displicebat. Hic igitur saepius, a Rege admonitus, vt de suis sceleribus poenitentia ageret, in diesq; procrastinans, cum in morbum incidisset, rursus ab eo admonitus, & rogatus, differebat in id tempus, cum conualuisset, ne sodales exprobrarent, quod timore mortis faceret, quod sospes facere noluisset, ac tandem horribili demonum aspectu, suae praescius damnationis, desperans decessit e vita. simile quiddam narrat idem Beda^c de monacho quodam, sibi cognito, quibus horrendis exemplis euulgatis, plurimi, Dei misericordia adiuuante, ad poenitentiam, & arctiorem vitam inducti sunt.

D

Horribile impunitatis exemplum. c. li. 5. c. 17.

Christi Annus 705

Io: P. 7. I

Iustin. Rinothm. Imp. 2

Indictione 3

E

Plures Pont. Ro. externa per haec rpa.

Ioan. 6. Pontif. cum sedisset ann. 3. m. 2. d. 12. moritur. 10. Ian. vacat sed. m. 1. d. 18. subrogatur prima Martij Ioannes eius nominis 7. Graecus. Verisimile est artibus Graecorum curatum, vt plures Orientales allegentur in Collegium S. R. E. Cardinalium, quod etiam opera Exarchorum creantur Rom. Pont. vt aliquo modo Ecclesiae Romanae dominarentur: si quidem plures videmus ordine ex Orientalib. creatos Rom. Pont. post Benedictum Io: 5. Syrum: Cononem Thracem: Sergium Syru: Io: 6. & 7. Graecos, postea Sisinnium, Constantinum, Gregorium 3. Syros, Zachariam Graecum, vt appareat inter hos omnes, vix vnum Gregorium 2. intercalatum Roma-

A num natione Pontificem, sed diuinitus factum est, vt ijdem creati Pontifices, hæredita-
rent pariter spiritum Apostolicum, & conatibus Imperatorum, & Orientaliũ Ep-
scoporum fortiter resisterent, vt in Io: 7. accidisse probatur: ad quem cum Iustinianus
honorificentissimam misisset legationem, de examinandis, nomine 6. synodi, editis ca-
nonibus, & consentaneis Catholica disciplina probandis, alienis reprobandis; **QVA**
CAVSA ROMAE CONVOCAVIT CONCILIVM. Quamuis autem hone-
sta petitio videretur, tamen quod non deceret Maiestatem Apostolicæ sedis, svel quid
minimum comprobare, quod non in legitima synodo sancitum esset, eos Io: nec ex
parte voluit comprobasse, ceterum (quod ab eo fieri expectabatur) neque, ex humana
fragilitate timidus, inquit Anastasius, voluit condemnasse, ne commoueret animum
Imperatoris. Verum eos non recepisse, videri poterat condemnasse. Nō fuisse quidem
B receptos, illud, præter alia, probat, quod, ob eam causam, postea Iustinianus euocauit
Constantinopolim Constantinum Pontificem.

Coc. Ro.
de Cano.
6. synodi:
eos non
probat.

Huic Romanæ synodo interfuit mirificus ille Sanctus Vulficus Eboracensis Ar-
chiepiscopus, iterum reus, & accusatus, appellans Sanctam sedem Apostolicam, vt
iam olim iterum fecerat, sub Agathone; & in vtraque synodo absolutus, remissus est
ad Episcopatum. Beda 2.

Eboracē.
Archiep.
Ro. Sedē
appell.

S. Sauibertus. post conuersionem Brusiuicensem, & finitimarum gentium, eadem
vi prædicationis, & miraculorum Broctuarior, feras & indomitas gentes, adduxit ad
subdenda colla suavi Christi iugo, magnis exantlatis laboribus. Marcell. in vita c. 19.

a li. 5. c. 19
& 20. & i
epitome.

Sarraceni ex æmulatione, Damalci primariam Ecclesiam adimunt Christianis.
Theophanes.

C

Christi Annus	Io: Pap. 7.	Iustin. Rhitnom. Imp.	} Indictione
706	2	3	

Iustinianus Imp. pace inita cum Rege Bulgarorum, cuius ope restitutus erat in Im-
perium, ingratus, aduersus eum ducens exercitum, profligatus est. Græcorum Ann.
ex Theoph. & Cedrenus.

Ad hunc annum pertinent res gestæ S. Guthlaci anachoretæ in Anglia. Vixit hic in
horrida insula solitarius, multis virtutibus illustris, prophetiæ dono imbutus, & mi-
D raculorum gratia insignis. Acta b.

b Apud
Sur. 11.
Apr.

Christi Annus	Io: Pap. 7.	Iustin. Rhitnom. Imp.	} Indictione
707	3	4	

IO: Papa 7. postquam sed. ann. 2. m. 7. d. 17. moritur 15. Kal. Nou. Ind. 6. de quo A-
nastasius scribit, plures eum Ecclesias & cœmiteria restaurasse & exornasse, & ora-
torium S. Dei genitricis Mariæ intra Ecclesiã B. Petri Apostoli maximo sumptu ex-
truxisse: Episcopium quoque ædificasse super Basilicam S. Dei genitricis, quæ anti-
qua vocatur (creditur autem Ecclesia fuisse S. Mariæ trans Tiberim) illicque habitas-
E se. Cessauit Episcopat. m. 3.

Christi Annus.	Sissinius Papa	Iustin. Rhitno. iterũ Imp.	} Indictione
708.	Constantinus P.	5.	

Sexta Indict. 15. Kal. Feb. creatur Papa Sissinius, natione Syrus, qui podagra ad-
modum constrictus, vigenmo Pontificatus die, septima Feb. repentino moritur,
cessat Episcopatus m. 1. seu d. 29. & septima Martij creatur Constantinus Syrus, lon-
ge mitissimus. Huius Pontificatus exordio contigit creati Rauennatem Archiepisco-

pum Felicem, Romamq; se conferre, ex more, vt consecrationem acciperet ab ipso Pont. professione fidei edita, & obediētīæ sponſione, licet ab inuito, cogentibus magistratibus. ea a Pontifice in sacratissima B. Petri Apostoli confessione posita, post multos dies, tetra & pene igne combusta reperta est, quasi B. Apostolo inuitam obediētīæ sponſionem improbante.

Rauenna
tes rebel-
les Eccle-
siæ Rem.
domatur
ab Imper.

Rauennam reuersum ciues a sponſione recedere persuadent, Imperatoris magistratibus repugnantes, aduersus quos maiestatis reos, Imperator missa ex Sicilia classe, Rauennam capit, rebelles victos, bonis ademptis, Constantinopolim perducendos curat, rebelles Sedi Apostolicæ perimit; Archiepiscopū luminibus orbatum in Pontum relegat. ex Anastasio. Ab eo tempore, refractaria illa & rebellis Ecclesia sic punita, deinceps Romanæ Ecclesiæ obsequens fuit.

Hoc eodem anno Ecclesia Boruuariorum in Germania, ipso sui ortu, inuidia diaboli dissipatur; Christianis, qui in ea erant, alio migrare coactis, ex dissensione, & cæde orta inter eos & Saxones, vt est apud Marcellinum. in Suiberto cap. 22. S. Suibertus ex diuina reuelatione admonitus, præcipitur ire Coloniam ad Pipinum Ducem, & Plectrudem eius coniugem, a quibus perhumaniter acceptus, Vico. Vuerda in Insula Rheni assignato, nobile ibi condidit monasterium. ex Marcellino.

Christi Annus

Constantini P.

Iustin. Rhinot. iterū Imp.

Indictione

709

2

6

7

Papa Cō-
stātinop.
proficiti-
tur ab Im-
per. inuita-
tus.

Iustinianus Imp. vt finis aliquando controuersæ, ob canones ad 5. & 6. synodum superadditos, poneretur, Constantinum Papam precibus adhibitis, & omni securitate præstita accessit Constantinopolim, qui mense Octobri Ind. 8. inchoata, a mense Septembri profectus, cum Episcopis, & presbyteris, in Sicilia cum peruenisset, Theodorus Patricius languore detentus illi occurrēs, & magna cum veneratione salutans, atque suscipiens, medelam adeptis est celerem. Progressus, Hydrunti cum hyemaret illic suscepit sigillum Imperiale, per Theophanem Regionarium, in signum summæ vbique exercendæ auctoritatis. Ex Anastasio.

Absente Pont. Io. Patricius Exarchus Rauennam missus, Romam veniens Paulum Diaconum, & vice dominum, & alios clericos iugulauit, pergēsq; Rauennā pro suis nefandissimis factis, iudicio Dei, illic turpissima morte occubuit.

Vuilfridus Archiepiscopus Eboracensis anno 45. sedis (cum creatus fuisset Episcopus A. D. 664. ^a) ex hac vita recedit 12. Octob. quo die anniuersarie colitur. ex eodem Beda ^b.

Eodem anno moritur S. Althelmus Episcopus Schireburgensis in Anglia, cuius Acta extant ^c.

Hoc eodem anno Coenredus Rex Merciorum, 6. anno regni sui venit Romam, vt Beda scribit in Epitome. de duob. testatur Anast. in Constantino, Huius, inquit, item potibus, duo Reges Saxonum, ad orationes Apostolorum, cum alijs plurib. veniētes, velociter, vt optabat, vitam suam finiuerunt. De frequentib. per hæc tempora peregrinationibus Anglorum Romam pietatis causa, omnis conditionis & sexus meminit & Paul. Diac.

Eodem anno Childebertus tertius Rex Francorum regni 17. moritur, cui subrogatur Dagobertus secundus, qui regnauit annis quinque.

Porro hoc eodem anno factam diuinitus apparitionem Authberto Episcopo Cameracensi, insignis sanctitatis viro, de erigenda Basilica S. Michaelis Archangeli, habet Sigebertus in Chron. Eius generis apparitiones plures, tum in Orientē, tum in Occidente, Græcorum atque Latinorum scriptores produunt, nec inanes eas fuisse, miraculorum frequentia probat. Claruit autem Authbertus Camerac. Episcopus, sanctitate insignis, cuius Acta scripsit Fulbertus sui temporis scriptor clarissimus.

a Beda li. 5. c. 26.

b 5. c. 20.

c Apud

Sur. 26.

Maij.

Anglorū

frequētes

Romā pe-

regrina-

tionēs.

Reuela-

tio de eri-

genda Ba-

silica.

Christi Annus. Constantini P. Iustin. Rhinotm. iterum Imp. } Indictione
710. 3. 7. 8.

HYdrunto digressus Constantinus Papa occurfu Imperatoriæ classis exceptus est, & a septimo milliario Constantinopolim accedens a Tiberio Augusti filio, Senatu, a Cyro Patriarcha cum clero & populo, ingenti cum lætitia suscipitur.

Dominus autem Iustinianus Imp. magno repletus gaudio a Nicæa Bithyniæ, aduentum gratulatus, rogauit procedere Nicomediã, quo ipse occurrit a Nicæa, & quo primum die in conspectum venerunt, Augustus Christianissimus cum regno in capite, poststratus, pedes osculatus Pontificis mox in amplexum mutuum corruerunt, omnibus præ lætitia exultantibus de tanta humilitate boni Principis. Die vero Dominica Missa facta, ab eius manibus Imperator coronam cepit, proque suis delictis vt deprecaretur, Pontificem rogans, omnia priuilegia Ecclesiæ renouauit. hæc omnia ex Anastasio. De hoc congressu Beda, Marianus Scotus & Anselmus Lucensis meminerunt.

Actum deinde de canonibus secundæ, & sextæ Synodis additis, aduersus quos Gregorius sedis Apostolicæ Diaconus acerrime disputans, omnibus propositis quæstionibus plenissime satisfecit. Anastasius in Constantino, & in Gregor. vndecimo.

Iustinianus rebellantib. Cherfonefi & Bosphori populis, immissa classe, ad septuaginta tria millia trucidauit, principum virorum alios in potestatem adductos, igni viuos cõbussit, alios in mare demersit, in infantes etiam captiuos abductos furor Imperatoris defæuijt. Classis in reditu naufragium fecit. Theophanes Cedrenus.

Vuitiza nefario Hispaniarum Rege defuncto, postquam regnasset annos 9. succedit Rudericus, ac Theofredi filius, quæ Cordubentem ducem, ex regali Gothorum stirpe Vuitiza excæcarat, Rudericus quidem vir promptus & bellator fuit, sed Vuitizæ, vita & moribus non absimilis. Tudenf. in Chron.

Christi Annus. Constantini P. Iustin. Rhinotm. iterum Imp. } Indict.
711. 4. 8. 9.

Constantinus Papa Romam ex Oriente redit mens. Octobr. Indict. 10. Post tres menses nuncius affertur de Christianissimo, & Orthodoxo Imperatore Iustiniano trucidato, & Philippico hæretico in Imperium; prouecto. Cum enim Iustinianus, non contentus tanta exercita in Cherfonenses immanitate, sed rursus, parata classe, extremum illis excidium intentaret, aperta defectione aduersus eum conclamata Philippicum Bardam Imperatorem appellant, qui in insula Cephalenia relegatus ab Absimaro, & a Iustiniano ipso reuocatus, vt huic classi præfesset, diuino iudicio ipsius immanitatem vltus est, ipso obruncato, capiteque per prouincias Romam vsque circumlato, & filio eius Tiberio, & eorum fautoribus. Theophanes.

Philippicus hic, cum aliquando, antequam imperaret, accessisset ad inclusionem quendam pseudo Monachum, ex Astronomicis inspectionibus, futura prædicere solitum, illi prædixit Imperium, & quia erat Impius

Imp. Constantino-
politanus
osculatur
pedes Pa.

Imperato-
ris imma-
nitas.

Immani-
tas Imper.
cogit pop.
ad rebellã
dum.
Vltiodiui
na in im-
manẽ Im-
per.

Philipp.
Imp. hære-
ticus.

Respuita
pop. Ro.

Ducatus
Roman.
dictus.)
Archieps
Rauēnas
Ro. Eccl.
recōciliat

Monothelita hæreticus, obstrinxit eum iuramento, vt sextam Synodum haud rite factam cum imperaret, abrogaret. Factus igitur Imperator, dum ex more professionem Catholicæ fidei mittere deberet, hæreticam misit, execratione dignam, quam Constantinus Pontifex cum sedis Apostolicæ concilio respuit. Pop. Rom. zelo fidei accensus, nomen, litteras, imaginem, figuram eius in nummis suscipere recitauit, nec in Missarum solemnij nomen eius prolatum est. Cùmque ille sex Synodos œcumenicas in pariete depictas Constantinopoli abradi iussisset, Constantinus contra Romæ pingi iussit. Missum ab eo Ducem, zelo fidei magna pars populi Rom. accipere recusat, inter quem, & alium, qui antea Dux erat, in ipsa vrbe armis concursum est, & cædes factæ. Ex quo habemus Rempublicam Romanam gubernari his temporibus solitam per duces missos ab Imperatore, hincque Ducatum Rom. dictum.

Eodem anno felix Archiepiscopus Rauennas a Iustiniano excæcatus & relegatus in Ponto, pœnitentia ductus, & Ecclesiæ Romanæ reconciliatus, ad sedem propriam redijt, quem & egregia clarum sanctitate, miraculis corruscasse, & plurimas reliquias secum ex Oriente detulisse, Rubeus tradit.

Benedictus Archiepiscopus Medidan. hoc tempore Romam venit ex voto; & prosecutus causam aduersus Episcopum Ticinensem, conatus eum suæ iurisdictioni vindicare, causa cecidit, eo quod a priscis temporibus probatus est sedi Apostolicæ singulariter pertinere, ab eaque consecrari. Anast. & Paulus Diacon. qui eum asserit fuisse egregiæ sanctitatis, relatus quidem inter Sanctos, vndecimo Martij anniuersariè colitur.

Christi Annus.

Constantini P.

Philippici Imp.

Indictione

712.

5.

2.

10.

Philippicus
crude-
lis & hæ-
ret.
Deponit
Patr.
Pseudofy-
nodū co-
git, aduer-
sus legitimi-
mā sexta.

Philippicus Imperator vbi sibi Imperium stabilisse visus est, occisis omnibus, qui Iustiniano fauerant, damnandæ Catholicæ fidei in sexta Synodo expositæ, & Monothelitarum hæresi restituenda, ex promissione, iuramento firmata, animum intendit: primum igitur Cyrum Patriarcham depositum, trudit in exilium, reposito in eiusdem locum Ioanne quodam Monothelitarum antesignano. nam qui in eam promouendus erat Monachus, qui Philippico Imperium prædixerat, cæcitate percussus fuerat. Inde indicta Synodo, potius pseudo Synodo, ex Episcopis dumtaxat Orientis, quæ numerosissimam curasse credibile est, vt cū deessent cætera oīa, numero saltē vincere videretur, proposita depositionis sententia, Episcopis sextam Synodum non damnantibus, omnes Episcopi, ne sedibus caderent, turpissime cedentes, in sextæ Synodi damnationis sententiam cōsenserunt, cui an ceteri interfuerint Patriarchæ, ignoratur. Actis eius, vt execrabilibus perpetuo anathemati subiectis.

Lōgobar-
di Regis
Ariperti
obitus.

Hoc eodem anno esse defunctum Aripertum Regem Lōgobardorum, habet Francorum Chronicon, ad leges salicas, antiquitus scriptas, additum, ex quo dicendum est, non annos 12. regnasse (vt Paulus Diac. tradit) sed tantum octo. Post Aripertum Ansprandus regno positus, per tres tantum menses, cui Longobardi filium Luitprandum dant successorem, qui regnat annos 31. & 7. menses, vt tradit Paulus, Primo regni sui anno (habet Oldradus Episcopus Mediolanensis, Epistola ad Carolum Magnum, de Luitprando) quæ B. Petro Aripertus Rex donauerat, confirmauit, scilicet Alpes Cottias, in quibus Ianua est, & quicquid ab ea Alpes vsque ad Galliarum fines continebant.

A

Christi Annus

Constantini P.

Anastasi Imp.

Indict.

713.

6.

1.

11.

Cum Philippicus, abrogata penitus sexta Synodo, dicitur. num sibi se putaret parasse inperium, ab impostore promissum, post annum vnum & mens. 6. (vt est apud Diaconum res sui scribentem temporis) imperio & luce excæcatus, priuatur, creato Imperatore Artemio a secretis, vocato Anastasio, qui, vt catholicus, statim suæ catholicæ fidei professionem apud Roman. Pontif. per legatos, edidit, magna cum totius occidentis exultatione, qua accepta, Constantinus Apocritarium statim mittit Constantinopolim, qui lapsos Episcopos auctoritate Apostolicæ Ecclesiæ Catholicæ reconciliaret. Theoph. Anastasius. De tempore, quo imperauit Philippicus, confirmatur, quod habet Paul. ex Actis publicis & libello, quo descripta est liberatio Virginis energumena ad reliquias S. Anastasij ad aquas saluias, hoc anno, mense Octobri, inchoata iam a mense Septemb. 12. indict. omnino præclara est narratio plene in Annalibus ianda.

Philip ex cæcatis in spicio priuatur.

B

Hoc anno, regni sui 3. **R**udericus iniuriam patris sui vlturus, duos filios Vuitizæ, cum summo dedecore Hispania expulit. Qui ad Tingintanam prouinciam transfretantes (tenebatur enim illa Africæ pars a Gothis) Iuliano comiti illius regionis, olim Vuitizæ carissimo adhæserunt, cum eoque conuenerunt de Sarracenis euocandis, vt iniurias suas vindicarent, eoque magis, in id consensit Iulianus, quod Rudericus Rex filiam suam Cauam in vxorem expetitam, pro concubina haberet.

Virgo en-nergume na mirabiliter liberatur.

C

Iulianus vir Sagax & astutus callide incitauit Francos, vt citiorem Hispaniam expugnarent, & interim amicum se Regi simulans, astute consulit, vt equos & arma ad Gallias mitteret & in Africam, cum in interiori Hispania securus ageret, nec relinquenda Hispania arma in patria, quibus se mutuo interficerent. Fauebat proditio- ni Oppa Vuitizæ filius, Hispanensis, & Toletanus intrusus Archiepiscopus. Igitur hoc anno Vlit fortissimus Rex barbarorum totius Africæ, ducatu Iuliani, & filiorum Vuitizæ fretus auxilio, vt cognouit Hispaniam armis, & equis spoliata, & ciuitates absque muris, vnum ex Ducibus suis cum 25. millibus militum in Hispaniam præmisit, vt, explorando Iuliani, dubiam fidem, bellum cum Hispaniæ Rege inciperet. at hic cognita Iuliani Comitibus proditione, collecto Gothorum exercitu, hostibus obuiam progressus pluribus prelijs rem bene gessit. Sed probata barbaris comitis fide, infinita multitudo equitum peditumque transit in Hispaniam, actandem conciso exercitu Gothorum, Rege interfecto, vrbibus nullo negotio, vt quæ muris carerent, captis, Hispania, miserabili euentu, cessit dominationi Sarracenorum. Deo, non tam Rudericus libidinem, quam Vuitizæ a sede Apostolica defectionem, populorum denique & Regum improbitatem, iusto iudicio vlciscente, quam iustam vindictam iam ante Asia regiones & Africa expertæ erant, nunc quoque, tum illæ tum Thracia, & Græcia ipsa & totus ferè Oriens experiuntur.

Conspiratio depro- dēda Sar- rac. Hisp.

D

Sarraceni inuadunt Hispan. expugnāt & occu- pant.

E

Christi Annus

Constantini P.

Anastasi Imp.

Indict.

714.

7.

2.

12.

Constantinus Papa, vbi sed. ann. 6. mens. 1. & diem, ex hac vita discessit 9. April. magna, ex Pontificatu, bene perfuncto, sibi gloria comparata, quippe qui, cum Throno ceteris eminens esset (vt Anastasius ait) omnium humillimus spiritu erat atque mitissimus, cumctis sibi subditis charitate pater amantissimus, vt qui penuriam tem- pore nihil prætermisit officij in pauperibus subleuandis. Post 40. vacationis dies cre-

tur Gregorius Secundus, vigesima secunda Maij, Romanus, doctrina & sanctitate clarus, vt est apud Anastasium, quod vero aliqui ponunt eius Pontificatum post biennium, plane errare conuincuntur ex Anastasio, Theophane, & Sigeberto, vt bene ratiocinatur auctor Annal.

Quod hoc anno recentiores Chronographi recensent Synodum Londinensem de imaginibus, alij 11. alij, 10. supra 700. minime probatur, cum de ea antiquiores Anglorum scriptores ne verbum quidem.

Hoc eodem anno magnus ille & strenuus Princeps Pipinus de Herstallo, & maior Domus Francorum, ægrotauit ad mortem, ad quem visitandum inuitatus S. Sui- bertus, accessit cum alijs Episcopis, qui post solita & debita alloquia, eum de illicito matrimonio increpantes, & hortantes, vt legitimos filios hæredes institueret, tum ab eo, tum maxime ab Alpaide concubina reiecti sunt. eodẽ anno Pipinus mortuus est, cum 27. annos præfecturam illam administrasset, Carolo Martello, ex pellice filio, hærede relicto, cum alioqui pius multa Ecclesijs contulisset, Monasteria ædificasset, sanctos viros coluisset, se d incontinentia ad extremum omnia se d auit.

Regnabat tum in Gallijs Dagobertus Secundus, qui sequenti anno, regni secundo moritur, inque eius locum Franci subrogant Danielem Clericum, Chilpericum secundum dictum.

Ioannes Constantinopolitanus intrusus Episcopus, audita creatio ne Romani Pontificis, Synodicam, ad eius communionem demerendam mittit, vt habet Anastasius, quam vt hæretici, & ab hæretico Philippico intrusi, non dubium est fuisse reiectã. Hoc eodem secundo Anastasij Imperatoris anno, idem Ioannes depositus, & in ordinem redactus est, vt est apud Theophanem; id agente proculdubio apud Imperatorem, per suum Apocrisarium, Gregorio. In eius locum, ex Ecclesia Cyzicena Constantinopolim translatus est Germanus ob egregiam eruditionem, & sanctitatem, cum pari nobilitate coniunctam, ex a Theophane, & Zonara. Mirabile quidam accidit, cum ad Ecclesiam duceretur in Throno collocandus, vt futura prædiceret, siquidem in ingenti concursu hominum videre cupientium, mulier pia quædam, cum esset grauida, sollicita de fætu, quem in vtero gestabat, exclamauit. *Benedic Domine id, quod in utero meo est*: ille autem perspicaci animi oculo, eũ, qui in vtero gestabatur, intuens. *Benedicat hunc Dominus per primi martyris intercessionem*, respondit. Apud omnes porrò affirmabat mulier, se, cum id audisset, igneam flammam ex diuino illo ore profilientem vidisse. Natum igitur Stephanum appel larunt, qui post extitit Monachus sanctissimus, & Martyr gloriosus. ex eius Actis.

Emissa ab Imperatore classe aduersus Sarracenos, cum iurgia, & inde cædes, inter milites, cæso altero ex duobus Ducibus, exortæ essent, veriti Imperatoris iram, qui cædem Ducis fecerant, Theodosium quendam Tributorum exactorem, inuicem, imperare cogunt, & nauigantes Constantinopolim versus, aduersa regia classe superata, postque sex menses, Vrbe occupata, Theodosius, attonsum Monachum relegat in Monasterium. Cum interim Leo Isauricus præfectus Orientis, indignans Theodosio subesse, desponsa filia Artabasso Armeniæ prætori, eoque secum adducto, de occupando Imperio cogitat.

Christi Annus.
715.

Gregorii P. 11.
1.

Theodosii Imp. 4. } Indictione
1. } 13.

Theodosius Imperium adeptus, quod Philippicus, vt hæreticus demolitus erat nobile monumentum, quo sex œcumenicæ Synodi depictæ erant, vt Catholicus statim restituit, quo factò hæreticorum ora compressit. Anastasius in Gregorio, & alij.

Gregorius ipso Pontificatus initio, muros Vrbs instaurare incipiens, nouis motibus exurgentibus est impeditus. siquidem Longobardi sub dolo pacis Cumarum

castrum m

Pipinus
Maior do-
mus Fr. ce-
tera pius
cum con-
cubina
moritur.

a anno 13.
Leon. Im-
per.

Mirum
quiddam

A

B

C

D

A castrum, Juris Ecclesie, occuparunt; quod, vt restituerent sapius à Gregorio admoniti, & rogati, vltione etiam Diuina intentata, nunquam in animum induxerunt. Sed consilio, & prouidentia Pontificis, accito in auxilium Duce Neapolitano cum exercita, nocturno improuiso adortu est receptum, trecentis Longobardis, cum eorum Gastaldione, occisis; quingentis captis. Pro cuius redemptione castri 70. auri libras ipse Sanctissimus Papa, vt promiserat, dedit, ex Anastasio, & Diacono. Exemplo Pontificis doctrina, & sanctitate clari, sancitur disciplina; ablata Bona Ecclesiastica ab iniquis possessoribus, etiam si opus sit, armis vindicandi, si cetera remedia, prius adhibenda, contemnuntur.

Bona Ecclesiastica armis et vindicari possunt.

Luitprandus Rex Longobardorum infensus Pontifici Alpes Cottias, donum Regis Ariperti, repetebat; sed post admonitione venerabilis Papæ Gregorij, eas Ecclesie confirmauit. Anastas. Diacon. Beda: Oldradus. Epist. ad Carolum M.

Christi Annus
716.

Gregorii P. 11.
3.

Leonis Isauri Imp. 1.
1.

Indict.
14.

C **D** Theodosius quietis audior, quam Imperij; auditis, quæ a Leone aduersus se parabantur, consilio, a Germano Patriarcha, & a Senatu percepto, per eundem Patriarcham a Leone, verbis indemnitate acceptis; & Ecclesie suæ sine perturbatione, seruandæ; Imperio abdicat; & clericus cum filio factus, reliquum vitæ agit in pace. Leo accepto Imperio octauo Kal. April. coronandus a Patriarcha, ipso exigente, iurat se fidem Catholicam illibatam, in omnibus seruaturum: epistolamque scribens ad Gregor. Rom. Pontif. de sua promotione, fideique sua adiuncta orthodoxa confessione, de more Catholicam communicationem expetit. Gregorius vicissim Apostolicas ad eundem literas reddit, cui, vt filio, omnia sua desert officia, apud occidentem Principes Christianos. Imagines quoque eius, quas Laurata nominare consueuerunt, Romam delatæ, a ciuibus magno sunt honore susceptæ. Habentur hæc omnia fusius explicata ab ipso Rom. Pont. in epistola, quam ad ipsum Imperatorem anno eius decimo, scripsit. Teophanes, in eo corrigendus, ex Papæ ad eundem Imperatorem epistola, dum refert initium eius Imperij, in annum sequentem, & Indictionem decimam quintam. Cedren. Zonaras. Cessantibus bellicis tumultibus, Gregorius ad Monachismi collapsi restitutionem, Monasteriorumque restauratione adijcit animum renouatis, quæ circa Basilicam, S. Pauli deserta erant, Monasterijs, herontocomio, post absidem S. Dei Genitricis Mariæ ad Præsepe Monasterij instituto, & Monasterio Sancto Andree, quod Barbaræ nuncupatur renouato. Ex Anastasio.

Theodosius depolit Imper. & Clericus fit cum filio.

Gregorius restituit Monachismum

E Ad hæc etiam tempora pertinet, quod tradit Paulus Diaconus a Petronacem Brixianum, diuino amore excitatum, & hortante Gregorio Papa, Cassinum petiisse, atque a Monachis ibi residentibus ad corpus B. Benedicti ascitum in Patrem non post multum tempus, cooperante diuina misericordia, & suffragantibus meritis B. Benedicti Patris, reparato Monasterio, magnos concursus hominum factos, qui Regulam profiterentur. Quod autem ait euolutis ferè centum, & decem annis, ex quo locus ille habitari desijt, sciendum est centum quadraginta quatuor annos inter lapsos ab inuasionem illa Longobardorum, qua conati sunt Monachi locum deserere, & Romam demigrare, vsque ad præsentem annum, quo punitur Petronacis illuc accessus. Mira fuit illa Monachorum longè, lateque propagatio: sed, & illud affirmari potest, ex nullò alio Monasterio tot vnquam prodijisse viros doctrina, & sanctitate præstantes, vt ex hoc Cassinensi, vt dici possit, fuisse aliquando seminarium sacrorum Antistitum.

a lib. 6. c. 40. nouæ edi. vet. 13; Cassinense Monasterium restitutum, frequenter.

Grego.re
parat, &
ornat Ec
clesias.
S. Corbi-
nianus, ex
solitario,
Frinsing.
Eps effici-
tur.
a Apud
Sur. 8. Se-
ptemb.
S. Egber-
tus Mona-
steria Sco-
tica a schif-
mate re-
uocat.
bli. 5. c. 25
Sarraceni
occupant
Legionē,
& Tolerū
Excitat^a
morte re-
fert de in-
ferorū pē-
nis.

A Monasterij retulit animum S. Pontifex ad reparandas, & ornandas Ecclesias, S. Pauli, S. Laurentij foris muros, & sanctæ Ierusalem, de quibus nominatim Anastasius.

Sanctus Corbinianus decimo quarto anno vite in solitudine actæ, pertesus frequen-
tiæ hominum se adeuntium (quod cognitus esset Dei Amicus) Romam adit, ad limi-
na Apostolorum, & cum Pontifice communicato consilio de solitudine sectanda, in-
uitus Episcopus Frinsingensis ordinatur, accepto etiam pallio, cum benedictione, &
adiutorio B. Petri Apostoli, vt vbiq. prædicationis officium exercere posset. Hæc ex
Aribeane^a eius in Episcopatu successore. Eius præclaras res gestas Otho Frinsin-
gensis summatis tantum attigit.

Sanctus Egbertus de Hibernia veniens, Scoticos Monachos in insulâ Hij cum om-
nibus subditis Monasterijs a schismate, ad ritum Paschæ, ac tonsuræ Canonicum tra-
duxit. Ex Beda^b

Peccatis id exigentibus populorum, inualescētes Sarraceni Legionensem Urbem,
caput quondam Regni Sueuorum, expugnant, & Toletum, proderitibus Iudæis, oc-
cupant, populo, qui Urbis portis clausis in die in ramis palmarum ad Ecclesiam. S.
Leocadiæ extra Urbem Regiam, ob reuerentiam tantæ solemnitis ad audiendum
verbum Dei conuenisset, cæso. Inde missis Præfectis per omnes Hispaniæ prouin-
cias, Tributis Christianos, et varijs contumelijs præmunt, Corduba sibi Regni sede
delecta. Tunc residui Gothi in ardua montium Pirenorum Attunicorum, & Galle-
ciæ se recipientes, salutem quaesierunt. Ex Tudenſi in Chronico,

Hoc eodem anno (vt auctor est Beda) moritur. Ceolredus Merciorum Rex, quem
damnatum in poenas æternas inferni, ex defuncto homine inuitam reuocato certa te-
stificatione cognitum est. Extat de his Epistola viri Clarissimi, qui his temporibus vi-
xit, S. Bonifacij Archiepiscopi Moguntini, itemque Martyris, & Germaniæ Aposto-
li, inter alias nondum editas, numerata, sanè digna, quæ legatur, nunc primum in An-
nalibus typis excusa, ob atrocissimum, quod ob oculos ponit, pœnarum inferorum, &
seuerissimi conscientiarum examinis exemplum.

Christi Ann.
717.

Gregorii Pap. 11.
4

Leonis Isauri Imp.
2.

Indictione
15

Sarraceni
Constāt
nopolim
triēnio ob-
sident es
omnes pe-
reunt.
cli. 6. c. 47
Inundans
liberis vr-
bē per sep-
tem dies
occupatā
tenet.

A Rabes, & Sarraceni Matalma Principe, & Zuleimino Duce Constantinopo-
lim cum immenso exercitu, & potenti classe, per triennium obsidentes, summa
pietate precante Germano Patriarcha, cum populo, intercessione B. Marię Virginis,
cui Ciuitas dicata erat, & deuota, fame, frigore, pestilentia conflictati, abscedunt, ma-
gna clade a Bulgaris afficiuntur, classis, immixtis igniferis nauibus ab Imperatore, cō-
flagrat: duplex alia classis annonam subuehens, obsidentibus ex Aegypto vna, ex Afri-
ca altera, eodem artificio, male perit. Ex Beda de sex ætatibus in fine. Paulo Diacono^c
Anast. Theophanem.

Hac 15. Indictione Tiberis alueum egressus, & longè latèque inundans, Urbem
per septem dies tenuit peruasam, cum ædificiorum subuersione, & agrorum vastatio-
ne, arbutis, & fegetibus eradicatoris, adeo, vt pars maxima nec ferere potuerit, Pontifi-
ce interim litaniam crebro agente, donec per octauum iam diem, miserante Domino
Fluuius ad proprium reuersus est alueum. Ex Anast. De hac quoque famosa inun-
datione Beda de sex ætatibus.

Per hos fermè dies, defuncta matre, Gregorius Papa, domum propriam, in Eccle-
siam vertit, in honorem sanctæ Christi martyris, Agathę, addito Monasterio, & reddi-
tib. dotato, in qua Ecclesia Ciborium ex argento fecit, quod pensat libras septingentas
viginti, arcus argenteos sex, pensantes libras quidecim, Canistra decem pensantia sin-
gula libras duodecim, & alia dona multa largitus est. Anast.

A *His temporibus, inquit Beda, multi Anglorum gentis nobiles, & ignobiles, viri & femine, Duces, & priuati, diuini amoris instinctu, de Britannia Romam venire consueuerant, inter quos etiam Reuerendissimus Abbas meus Ceolfrius annos natus septuaginta quatuor, cum esset presbyter annis quadraginta septem, Abbas autem trigintaquinque; ubi Singonas peruenit, ibi defunctus, atque in Ecclesia beatorum Geminorum Martyrum sepultus est. Qui inter alia dona, qua deferre disposuerat, misit Ecclesie S. Petri Pandecten a B. Hieronymo in Latinum ex Hebreo, vel Greco fonte translatum.*

Frequentes peregrinationes Anglorum ad Urbem.

B Hoc ipso anno 12. Kalend. Apr. Carolus cum Raginfredo Magistro domus, & Chilperico Francorum Rege confligens, eos in fugam egit, & fugientes cedendo Parisios vsque persecutus est, & Rigobertum Rhemensem Episcopum, quod Rhemorum portas prateruenti aperire noluisse, de sede deposuit, Milone quodam sola tonfura clerico, intruso, quantumuis ab eodem baptizatus fuisset, quæ tamen acta contra eum, a Gregorio Papa penitus irrita reddita sunt, vt contra Canones vsurpata, vt ex fragmento eius Epistolæ ad Turpinum constat, quem tum quidem fuisse Episcopum (cum patrem illum appelleret) sed alterius Ecclesiæ, & post Rhemensem, dicendum est. Ex vetere Franc. Chronico a & Actis S. Rigoberti. Perro quod ad Carolum spectat, est querela scriptorum omnium huius sæculi, quod Episcopatus laicis hominib. suæ factionis dederit perfruendos.

Carolus Martellus.

C Hoc eodem anno, migrat in Cælum mirificus ille Saxonum, & Frisonum appellatus Apostolus, primus Vuerdenfis Episcopus, S. Suibertus, cum esset ætatis annorum sexagintanouem, miraculis in uita, & post mortem clarissimus. Marcellinus eiusdem temporis, & Apostolici muneris, fidelissime eius vitam conscripsit. Apud Sur. 12. Kalen. April.

Pa. irritat contra ca non. facta a Editæ a Rithoeo. b Apud Sur. 4. Ia. S. Suib. obitus Ap. Frisonu, & Saxonu

D **R**ecedentes à Constantinopoli obsidione, qui cladi superfuerant Sarraceni varie conflictati, perierunt, classe dissecta, & grâdine ignea, pice liquefacta, in profundum demersa, decem folis nauibus saluis, earum quinque in Syriam delatis, & alij quinque a nostris captis, ad annunciandum nobis, & Arabibus, magnalia Dei, quæ in ipsis facta sunt. Theophanes, & Cedrenus, solemnes gratiarum actiones singulis annis celebrare, tanta potiti victoria, instituerunt, vt est in Menologio Basilij. decimoquinto Augusti.

Vltiodiuna in Sarracenos.

E Tanto portento perculsus Haumar Princeps Sarracenorum, qui hoc anno, post Zuteiminum, suscepit habenas, adeo manifestam Dei indignationem expertus, duo sibi faciendâ proposuit, alterum, vt populum sibi subditum expiaret, interdicto illis vini potus; alterum vero, vt quos putabat Dei hostes Christianos, insequeretur, promulgato edicto, quo recederent a sua ipsorum religione, præmio appposito recedentibus, Tributorum immunitate. pœna vero mortis sancita, qui facere detrectarent, qua occasione plurimi Christiani non consentientes impietati, necati, clarissimū consecuti sunt martyrium, sed ob sterilitatem eorum temporum scriptorum, acta non fuerunt descripra. Ex Theophane.

Martyres plures sub Sarracenis.

Sergius Protospatharius nouum excitat Imperatorē Artemium in Sicilia: sed missus illuc a Leone Imperatore Paulus Chartularius, eum ignibus tradit, de rebellibus supplicio sumpto.

Astures omnes in vnum collecti, super se Principem statuerunt Pelagium. Hic Regis olim Theodorici Spatharius, fugiens impetum Sarracenorum, cum magna parte militiae Gothorum, in Asturos se contulit montes, & spelunca se cum illis continebat. Quo à Sarracenis audito, exercitum in eum mouent, sed primum insidijs appeten-

Astures sibi Pelagiū Principē deligunt.

Miraculum.

a li. 4. c. 2.

Victoriæ
ingentes
inuocatio
ne B. Virginis.

Delatio
Apostolici
muneris a
Papâ, ipsi
Bonifacio.

S. Bonifacius in Frisiam nauigat.
b Apud furt. 20. Mart.
c Apud furt. 5. Iun.

dum putant, misso ad eum Oppa Archiepiscopo Toletano, Vuitizæ Regis filio, qui magnis pollicitationibus illi deditioem suadeat. Ad quem increpitum, magno animo respondit, se ope, & intercessione Beatissimæ Mariæ Virginis, sperare, cum illa parua manu, gentem Gothorum, & fidem, restauraturum, debellata illa infinita multitudine paganorum. Desperata deditioe, portam speluncæ sagitarij, & fundibularij impetere coeperunt, sed Diuino miraculo, lapidibus, & sagittis, ac iaculis retortis maxima est eorum multitudo prostrata. Ex quo reliqui perterrefacti abeuntes, insequente Pelagio cum suis, pars trucidatur, Oppa capto, pars in itinere per aspera montium, & per exundationem fluminum extinguuntur. Quibus auditis Rex Saracenorum, in eos, quos secum habebat Hispanos, furorem conuertit, & Iulianum Comitem Regni proditorem, & filios duos Vuitizæ fecit capite plecti, ita Domino operante, vt ab eodem interficerentur scelerati, cui Hispanias prodidissent. Sicque Pelagius Regulus tenuit Regnum annis decem, & octo. Porro spelunca illa Dei Genitricis memoriæ dicata est, cuius quoque nomine nuncupari cæpta, dictaque S. Maria de Couadonga. Eiusdem Pelagij opera venerandæ Reliquiæ sanctorum, & Sacri Codices per Vubanum Archiepiscopum Toletanum successorem sinderedi translatae sunt in Astures. Hæc ex Chronico. Tudensis. Ex Ruderico. ^a Et alijs rerum Hispanicarum scriptoribus, obseruatione planè dignum est, quòd tam in oriète Leo Imperator, quam in Occidente Pelagius, cum Dei Genitricem aduersus Sarracenos inuocant, in speratam, ingentemque consequuntur vtrobique victoriam.

Christi Annus.	Gregorij P. II.	Leonis Isaurici Imp.	} Indict.
<u>719.</u>	<u>6.</u>	<u>4.</u>	

Sanctus Bonifacius presbyter Anglus, literis Danielis Ventæ, in Anglia Episcopi commendatus, sub cuius Diæcesi eius erat Monasterium, cum multis alijs Dei seruis, eodem spiritu feruentibus, Romam petit, & exposito suo consilio Euangelium prædicandi gentibus summo Pontifici, literas Apostolatus ab eo accipit, in quibus hæc inter cætera habentur. *Deo In nomine indiuisibilis Trinitatis, per inconcussam auctoritatem B. Petri Apostolorum Principis, cuius doctrina, & magisterio fungimur, & locum sacræ sedis administramus, modestiam tuæ Religionis institui- mus, atque præcipimus, ut in Verbo Dei (quo igne salutarifero, quem Dominus mittere venit in terram, enitere videbis) ad quasunque gentes infidelitatis errore detentatas, properare, Deo Annuente, poteris, mysterium Regni Dei, per insinuationem nominis Christi veritatis! suasionem designes, & per spiritum virtutis, & dilectionis, & sobrietatis prædicationem vtriusque Testamenti, mentibus indoctis consona ratione transfundas, &c.* Quibus acceptis literis in Germaniam profectus, & aliquot dies hærens in Thuringia, omnes interim illius prouinciæ Principes ad Christi fidem inuitat. Audita autem Radbodi morte Frisonum Regis, qui per id tempus, magnam in Christianis perfectionem exercuerat, magno gaudio affectus nauigat in Frisiam, ibiq; Verbi Diuini semina spargens, per multos ab Idololatriæ errore reuocat. Hic autem Radbodus, post prædicationem, S. Vulfrani Senonenfis Episcopi, & Vuillebrordi, ac eorum miracula, persistens obstinatus, permissus est a Diabolo illudi, ac demum, hoc anno, absque Baptismo defunctus est, vt est apud Ionam in vita, S. Vulfrani. ^b Quæ autem dicta sunt, & mox dicentur de sancto Bonifacio, extant in eius vita scripta a Vuilibaldo. ^c Hic Bonifacius, & in hoc vera signa sui Apostolatus expressit, dum Christianam humilitatem amplexus, licet Apostolica legatione Dux Verbi videretur effectus, tamen sui Tyrocinia Apostolatus, voluit sub alio profiteri, coadiutor accedens in Frisorum conuersione, magno illi Clementi, ita ex Vuillebrordo, a Rom. Pont. vt vidimus, nominato, cui triennio in

A

mitterio Verbi fidus comes adhæsit, a quo cum rogaretur Episcopus ipsi succedere, reuens, licentia petita, recessit. Hoc eodem anno, Leonis Imp.4. natus ei filius Constantini nomen tulit, cognomen vero Copronymi, quod dum baptizaretur, sanctum Lauacrum, stercore, conspurcavit, præfagio futuræ impietatis, vt propheticè interpretatus est S. Germanus Patriarcha. idem Zonaras, & alij. Quo pariter anno Leo decollari præcepit Archiepiscopum Theſſalonicensem, vna cum Artemio, qui aduersus Imperatorem rebellasset, plurimamque coniuratorum stragem Constantinopoli factam esse Theophanes asserit.

Christi Annus
720

Greg. Pap.2.
7

Leonis Isaur. Imp.
5

} Indictione
3

B

Leo Constantinum filium Imperatorem creat ipso sancto Paschatis die, quem solemniter coronat sanctus Germanus.

Haumar Dux Arabum secundo sui Principatus anno moritur, & cessante persecutione, pax Ecclesijs redditur. Teophanes.

Carolus Martellus, mortuo Raginfrido, Maiore domus Chilperici Regis, Theodorico in Regni sede constituit, mortuo iam anno superiore Lotario Rege, cuius ipse Carolus Maior domus erat, & pro arbitrio res Francorum moderabatur, potes armis, acer ingenio, animi ferox.

Hoc eodem anno 13. Kalen. Aprilis moritur sanctus Vulfranus Archiepiscopus Senonensis, cuius præclaras res gestas scripsit Ionas Monachus Fontanellensis. ^a

C

a Apud
fur. 20.
Mart.

Christi Annus
721.

Gregorii P.2.
8.

Leonis Isaurici Imp.
6.

} Indictione
4.

D

SYNODVS ROMAE HABITA, Præsidente Sanctissimo Gregorio Apostolico Papa in Basilica Sancti Petri Apostolorum Principis, ante confessionem 22. Episcoporum, in qua Anathema dictum in eos, qui præbyteram, Diaconam, vel Monacham in coniugium duxerint. Præsbyteræ porro, & Diaconæ erant illæ, quæ ex mutuo consensu, a viris, ad sacros ordines promotis, relinquebantur, quæ tenebantur castitatem seruare, quarum, si viri ad Diaconatum promoti essent, Diaconæ, seu Diaconissæ, si ad præbyteratum, præbyteræ dicebantur. Diuersæ erant hæ a monialibus, quæ Virgines erant, & perpetuam Virginitatem profitendo, vouebant. Huiusmodi autem abusum irrepsisse in Occidentalem Ecclesiam, ex Orientali fortè Decreto, credibile est. Etenim, quod vulgatum vbique esset in appendice ad sextam Synodum, Orientalis Ecclesiæ Episcopos, Canones edidisse, quibus iuberetur, ne qui assumerentur ad sacros ordines, coniugem, quam habebant, dimitterent: in Occidentali vero Ecclesia secus, quæ huiusmodi canonem omnino recipere renuit, nonnullæ ex ipsis, quæ a viris sic, ex consensu, dimissæ essent, quod ad viros suos redire non permitterentur, sicut Orientales præbyteræ recipi iussæ a viris suis, lenitate, & procacia muliebri, alijs se viris iunxerunt, titulo matrimonij, quos Pontifex vna, & patres simul sancientes Decretum, anathemati subiiciunt.

Cóc. Ro.
in eos, q
vetita cõ
iugia inif
sent.
Præsbyte
ræ quæ.

E

In cleri
cos, comã
relaxãtes
anathe
ma.

Apud Orientales nihil hoc anno habent annales Theophanis, nisi quod Syrus quidam impostor se simulans esse Christum, seduxit Hebræos, quod sæpius illis contigit. A

Christi Ann.

Gregorii Pap.2.

Leonis Isauri Imp.

Indictione

722.9.7.5.

Leo Imperator cogit Iudæos, & Montanos baptizari, atque illi quidem diluentes baptismum, & sacra participant, fidem contaminabant, hi vero seiplos incendunt. Ex Theophane, & Cedreno.

Qui fuerint hi Montani, non constat, nisi forte Manichæos intelligamus, qui, de ciuitatibus pulsi, montes incolerent. B

Manichæos quidem in Armenia degentes persecutus est Leo Imperator. post enim flammis datos a Iustiniano omnes, quos reperit Manichæos, vnus duntaxat fuga lapsus est Paulus Armenus, cum duobus filijs, Genesio, & Theodoro, quorum alteri Genesio, Timothei nomen imposuit. Hic a Leone euocatus Constantinopolim, & elusis interrogationibus Patriarchæ, quasi Catholicus, ad suos redire est permisus. Lucas autem siculus, qui claruit sub Basilio Imperatore, & in illis Regionibus moratus est, de quo & supra meminimus, eorum historiam Græco stylo profecutus est.

Sanctus Bonifacius recedens a Clemente Episcopo Traiectense plurima millia Frisonum, & Cattorum, qui sunt Saxonibus contermini, ab Idolorum cultu, ad fidem Christi conuertit, & baptizauit, & Binnam quandam ex suis fidelem, Romam cum literis misit, docens de rebus gestis, & de varijs rebus consulens, qui mandatis perlatis, responsa celeriter retulit. C

Christi Annus.

Gregorii P.2.

Leonis Isauri Imp.

Indictio.

723.10.8.6.

Gregorius Papa Bonifacium, quem antè quadriennium in Germaniam miserat, ad fidelium conuersionem, ad se euocatum, perhumaniter excepit, & accepta ab eo fidei professione, Episcopum ordinauit, nouo illi Bonifacij nomine imposito, cum antea Vuinfridus diceretur, & vt ad obedientiam sibi, suisque successoribus exhibendam, omnemque sacræ fidei traditionem arctius eum adstringeret, iuramentum ab eo exegit, & accepit, quod est huiusmodi.

Sacramentum quod a Bonifacio Episcopo exegit Papa. E

In Nomine Domini Dei Saluatoris nostri Iesu Christi Imperante Domino Leone Magno Imperatore, anno septimo post eius consulatum, sed & Constantini Magni Imperatoris eius filij, anno quarto inchoato, scilicet Indictione sexta. Promitto ego Bonifacius Dei gratia Episcopus, tibi B. Petre, Apostolorum Princeps, Vicarioque tuo B. Gregorio Papa, & successoribus eius, per Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, Trinitatem inseparabilem, & hoc Sacratissimum corpus tuum, me omnem fidem, & puritatem sanctæ fidei Catholicæ exhibere, & in vnitatem eiusdem fidei, Deo operante, persistere, in qua omnis Christianorum salus esse sine dubio comprobatur, nullo modo me contra veritatem communis, & uniuersalis Ecclesiæ, suadente quopiam, consentire, sed (vt dixi) fidem, & puritatem meam, atque concursum tibi, & utilitatibus Ecclesiæ tue, cui a Domino Deo potestas ligandi, soluendique data est, & prædicto Vicario tuo, atque successoribus eius, per omnia exhibere, sed & si cognouero Antistes contra Instituta antiqua sanctorum Patrum conuersari, cum eis nullam habere communionem, aut coniunctionem, sed magis, si valuero, prohibere,

A bere, prohibebo; sin minus, fideliter statim Domino meo Apostolico renunciabo. Quod si (quod absit) contra promissionis meae seriem aliquid facere, quolibet modo, seu ingenio, vel occasione tentauero, reus inueniar in eterno iudicio; vltionem Ananie, & Saphiræ incurram, qui vobis etiam de rebus proprijs fraudem facere presumpserunt. Hunc etiam indiculum sacramenti, ego Bonifacius exiguus Episcopus, manu propria scripti, atque ponens supra sacratissimum corpus Sancti Petri, ita, vt præscriptum est, Deo teste, & iudice, feci sacramentum; quod, & seruare promitto.

B Atque hoc est sacramentum, quod, & reliqui ordinati Episcopi præstare solerent. Gregorius Papa illum vicissim in omnibus iuuare, prouehere, & venerari studuit, familiaritatemque Sedis Apostolicæ, tum ipsi, tum omnibus eius subditis perpetuam, dato priuilegio, confirmauit, literasque tuas ei impartiens, non solum Carolo illustri Duci, qui per id tempus Francorū Regnum moderabatur; sed etiam cunctis viris Ecclesiasticis, & Principibus Germaniæ, eum tuendum commendauit. Adiecit ahas ad clerum, & populum: alias ad nobiles confessores Thuringos: alias vniuerso populo Thuringorum; denique ad ipsos Saxones infideles, adhuc alios; alios fideles, quæ omnes extant. Hæc legentes Saxones, & Germani omnes agnoscat a quibus acceperint Euangelium, & qui, qualesue, aut cuius fuerint fidei, qui primam eis fidem Catholicam prædicarunt.

C In Oriente monstrum illud horrendum, quod diu cornibus ventilauit Ecclesiam, exoritur, hæresis Iconoclastarum, auctore Iudæo quodam maleficio, qui longiorem vitam, & Regnum Gizidio Sarracenorū Principi pollicitus, si venerabiles, quæ in Ecclesijs, in toto principatu suo imagines venerabantur, deleret. Cui fidem habens credulus Princeps edictum propofuit de delendis, & demoliendis imaginibus: sed Diuina prouidentia factum est, vt Gizidius post annum cum dimidio, moreretur, & eius filius Vlidus Iudæum turpissimè mori cogeret: sublato autem edicto imagines restitutæ sunt. Theophanes. Sed hæc latius in Nicæna secunda synodo explicata habentur. Leo Imperator adhæret hæresi Iconoclastarum. Theophanes.

Germani aduertite a quib. acceperitis Euangelium, & respiscite.

Hæresis Iconoclastarum.

Christi Annus

Greg. Pap. 2.

Leonis Isaur. Imp. }

Indictione

7241197

Pontificijs litteris suffultus Bonifacius supradictum Carolum Principem adiit, seque eius patrocinio committens, patentes litteras commendationis, & securitatis accepit (quæ extant) & ad Catos (quos Hæssos vocant) eo annuente, profectus est, & apud quos in magnis laboribus, & angustijs, in magna rerum omnium egestate, Barbarorū illorū conuersioni intendit; aliorū auxilium præcum implorens per epistolas, qui illi laboranti in Euangelio adfuisse videntur, quibuscumque voluere subsidijs, etiam corporalibus, mittentibus alijs vestimenta, stipem alijs ad victum, libros alijs, alijs denique per literas consolationem, & exhortationem impartientibus. Inter alia a diuersis impartita officia, ac beneficia, Daniel ille Ventanus, in Anglia Episcopus, primus eius, vt supra dictum est ad Apostolum suum, & promotor, cum audisset illum perarduum ad prædicandum Euangelium suscepisse prouinciam; gratians; Catechesim ad eum misit, qua possent ipsi Gentiles instrui ad credendum. Extat ea magna pietate, & prudentia descripta in Annalibus.

Ipse Bonifacius, pro sua ingenti deuotione, & reuerentia, ad Apostolum Petrum, ex miræ vastitatis arbore, quam Iouis Gentiles appellabant, cælitus ad lenemictum; in quatuor partès disrupta, Oratorium in Beatissimi Petri Apostoli hono-

Papæ & Martelli litteris suffultus Bonifacius infidelium conuersioni intendit.

Boni fa-
cius epist.
s. Petri au-
reis litte-
ris descri-
ptas ex de-
uotione
experit.

rem construxit, & Eadburgam Abbatissam Regi Cantionum affinem, rogauit, vt curaret sibi mitti Epistolas Petri Apostoli aureis literis descriptas, vt a quo accepisset ad Gentes Apostolorum, eius quoque literas prædicandas in Gentibus auri nitore fulgidas, pro tanti Apostoli amore, ac reuerentia secum haberet, quod impense amantium est, ita affici erga eum, quem cupiunt.

T. 2. ep. 7.
ep. Rom.
Pont.

Ad eandem Eadburgam scribit, implorans eius præces. Extant aliæ plures literæ ad ipsum eius Gentilium Anglorum, gratulatoriæ, & præcatoriæ, & commemoratoriæ in sacrificio missæ, communicantibus illi in ministerio Verbi. Quorum piarum præcum auxilio roboratus, præter conuersionem Gentilium correctioni deprauatorum fidelium animum adiecit, in quo illi multum laborandum fuit, profecto in Thuringia, vbi quidam pseudoChristiani hæreses disseminantes ab illo egregie confutati, dignam tulere suæ vesaniæ mercedem, excommunicati, & expulsi ab Ecclesia. Manabat interim longe, lateque fama suæ prædicationis, & magnæ fidelium accessiones fiebant, Tempia instaurabantur, Monasteria construebantur, atque vnum, inter cetera, in honorem Sancti Michaelis Archangeli, ex quadam eius apparitione, congregata illic seruorum Dei multitudine, qui omnes, Apostolico more viuentes, laboribus suis, ea, quæ ad victum, & vestitum necessaria sunt, sibi comparabant. Cum igitur tot, ac tantos de prædicationis semente, nondum absoluto anno, collegisset prouentus, de his omnibus Gregorium Romanum Pontificem, reddidit literis certiorum, quæ non extant illæ quidem, sed ex ijs, quæ leguntur Gregorij, ad eum hoc ipso anno, Indictione octaua, missis, constat: Desiderantur Bonifacij aliæ literæ ad Gregorium Pontif. crebro conscriptæ, imo & cetera ab eo gesta, reliquo tempore Pontificatus Gregorij, de quibus illud tantum innotescit, accersitis ab eo ex Anglia ministros insignes homines, quos institutis a se Ecclesijs præficeret, nec non probatæ castitatis foeminas, quæ mulierum curæ, & Monasterijs Virginum præesse deberent. Eas commemorat Auctor ex Vailibaldo, & cum omnes egregia claruerint sanctitate, trium quoque ipsarum nomina inter sanctos, in Ecclesiasticis tabulis, reperiuntur esse relata. Theclæ^a videlicet Liobæ,^b atque Vualpurgis.^c

a Martyr.
Rom. 11.
octob.
b 28. Sep.
c 10. Maij
& apud
sur. dictis
diebus.

Eodem ferme tempore sanctus Corbinianus Frisingensis Episcopus per functus annis octo episcopatu, amore quietis Romam venit ad Gregorium Pontificem, & missionem, magna humilitate, & lacrymis petijt, quam tamen non obtinuit, sed ex synodi etiam sententia redire præcepit, cumque reuertendo Papiam peruenisset ad portam vrbis feretro impositum mortui corpus efferebatur cuiusdam, qui caballum ipsius sancti Corbiniani Romam venientis rapere ausus fuerat, ex quo statim languore percussus, in dies ingrauescente morbo, crimen confessus, vxori mandauit, vt caballum sancto viro redeunti restitueret, & insuper ducentos solidos daret, veniam rogans, & vt pro se Diuinam Clementiam deprecaretur. Vxore igitur defuncti atque adæ ipso Rege Luitprando deprecante, vir Dei oblata suscipere acquieuit.

Vltio di-
uina i im-
probos
quosdã.

Reuersus, cum audisset Grimoaldum Ducem, Theodori Bauaria Ducis filium, viduam fratris Pildrudam sibi copulasse, mandauit, vt eam dimitteret, alioqui se illius conspectum vitaturum: sic ergo quadraginta diebus, partim interminans, partim blandè alliciens, vtrunque adduxit, cooperante Deo, ad poenitentiam, & ad suos pedes pronoluitis piaculum imposuit.

Sed cum non longe a se illam Grimaldus ablegasset, reuersus ad vomitum, & necem viro Dei per venenum inferre tentans, irrito conatu, Dei vindictam in se prouocauit, filio eius extincto, & ipso Grimoaldo patre ab insidiatoribus interfecto. Nino quoque veneni ministro probrose extincto. Ad vltimum vero Pildrudis Carolum (Martellum scilicet) in Gallias sequens, pro meritis eius, ab eo reiecta, omni honore, & opibus exuta, nouissime nihil nisi vnum a sellam ad subuectionem possi-

A dens in Italia vitam finiuit, nati eius, cum multa tribulatione Regno priuati misere perierunt: hæc de sancto viro Aribio, Episcopus eius successor, & alia plura de eo prodidit.

Christi Annus

Gregorii P.2. Leonis Isauri Imp.1.

Indict.

725.

12.

10.

8.

B Corpus Sancti Augustini Episcopi Hipponensis ex Africa in Sardiniam translatum, a Catholicis Episcopis, in eam a Transamundo Rege relegatis, occupata a Sarracenis Insula, a Luitprando Longobardorum Rege, magno pretio redemptum, post ducentos, & viginti circiter annos Ticinum delatum, & in suburbio, in Monasterio egregij operis ab eo constructo, & multis redditibus, & prætijs donarijs ornato, & aucto, quod & Cælum aureum vocauit, conditum est. Beda de sex ætatibus in fine, & Petrus, qui, & Oldradus Episcopus Mediolanensis, epistola ad Carolum Magnum scripta Anno Domini 796. Paulus Diac. Sigebertus, & alij omnes recentiores historici.

C Eudo, Aquitaniæ Dux, in odium Caroli Martelli vocat in Gallias Sarracenos ex Hispanijs cum Rege suo Abdirama, qui ad Garunnam, Bundigalamque cum peruenissent, omnia etiam sacra loca vastarunt, & incenderunt. Vetus Chronicon a Pithoco editum. Eadem apud appendicem ad Gregorium Turonen. & alios veteres Francorum res persecutos, qui addunt, Sarracenis tendentibus ad Basilicam S. Martini, Turonos, vt eam incenderent, Carolum Martellum occurrisse cum exercitu atque eos, cum Rege concisos, deleuisse trucidatis ex eis trecentis quinquaginta millibus. Addit Paulus Diaconus a mille tantum, & quingentis francis desideratis Eudonem quoque Aquitaniæ Ducem, qui eos vocauerat, super eorum castra irruisse, plurimosque ex eis occidisse, ea puto ex causa, quod contra pacta conuenta, illi sacra loca incendio absumpissent: Anastasius trecenta septuaginta millia trucidata prodidit, idque ex testificatione, vt ait, Epistolæ eiusdem Eudonis Aquitaniæ Ducis, missæ ad Gregorium Papam. Eadem Marianus Scotus, & alij recentiores. Tanta potius victoria Carolus Aurelianus, in reditu, transiens S. Eucheriũ eius ciuitatis Episcopũ, b fequi se iussu, Coloniam in exilium misit, inde vero in Hasbaniam ablegauit, datus custodiendus Roberto Duci, quod, vt aiunt, ipsum proficiscentem ad bellum redarguerit, quod decimas Ecclesiarum in stipendia militum conuertisset. Porro pro iustitia ipsum ista passum esse. Crebra miracula ab eo edita, declarasse perhibetur. c Molan. in Nat. SS. Belg. 20. febr.

E Fauebat Bonifacio in Euangelio laboranti vniuersa Ecclesia Anglicana, cooperantibus alijs in ministerio, alijs alia suppeditantibus, vt dictum est supra. Inter alios Hedilbertus Rex Cantix, qui hoc ipso anno patri in Regnum successit. d Per honorificas ad eum literas scripsit, gratulans, deprecans, vt pro se oret, & munuscula mittens, in qua epistola meminit Eadburgæ cognomento Buggæ Regiæ fœminæ Abbatisæ, quæ peregrinata ad limina Apostolorum, ibi superiori anno Bonifacium offendit, & mutuis se inuicem colloquijs consolati sunt. Extant plures mutux inter ipsos literæ in veteri illo. Cod. M. S. de quo supra, in quouim vna mentio est Vniuerburgæ Clarissimæ fœminæ ipsi Eadburgæ amore coniunctissimæ, quæ Romæ spontaneè apud sanctum Petrum, cella, instar carceris, clausa, vitæ contemplatiuæ operam dedit.

Corpus S. Augu. Ticinum transferretur.

Insignis de Sarracenis victoria.

a lib. 6. c. 14. Vet. edi. 46. no. uæ.

b Ex vita apud sur. Febr.

Martellus Episcopus Aurelianum relegat.

Improbat Deus factũ p eius crebra miracula.

c Molan in Nat. ss. Febr. 20.

d Beda li. 5. c. 25.

Vniuerburga apud. Petru reclusa.

Christi Annus.
726.Gregorii P. 11.
13.Leonis Isaurici Imp
11.} Indictione
9.Edictum
ca. sacras
imagines.

HOc anno decimo Imperij, nondum absoluto, Leo Impera hactenus habitus Catholicus, hæreticum se prodit Iconoclastam, promulgato Edicto, vt sacra vbiq; Imagines delerentur, idque, omnium consensu, ex Hebræorum impostorum impulsu, qui Imperium illi prædixerant. Theophanes, & Cedrenus, qui tamen referunt in annum eius nonum, sed certius est decimo contigisse, ex actis Stephani Iunioris, ex Zonara, ex Beda, huius temporis scriptore accuratissimo, qui perducto commentario de sex ætatibus ad annum Leonis nonum, de Edicto nihil habet, & ex Constantino Manasse.

Ex hæresi
Iconocla-
starum,
quid eli-
cuerit bo-
ni Deus.

Ex hoc tanto malo hoc elicuit bonum Deus, vt Monothelitarum hæresis planè conticuerit, illis cum Catholicis aduersus hanc pestem conspirantibus, & vt Ecclesia Orientalis, sæpe varijs hæresibus languens, ad huius conspectum hæresis valida effecta, aduersus eam fortiter pugnavit, & tot, ac tanta vixitrix erexit trophoea martyrum, quot, & quanta nunquam fortasse antea.

In Actis Sancti Stephani Iunioris, & sociorum habetur, eum accita coacta senatorum classe, quasi ex omnium sententia, absurdum illud Edictum euouisse. Vide hæreticorum Principum morem, in senatu, non in Ecclesia de dogmatibus, agendi, inconsultis Episcopis, & pro arbitrio, quæque ardua de fide, siue de Ecclesiæ ritibus, & iuribus temere definiendi.

Fraus Im-
perij Impe-
ratoris.

Vulgato tam absurdo Edicto, tumultus a plebe excitatus, & vniuersi mœrore affecti. At ille, versipellis, non hoc mando, inquit, vt imagines prorsus deleantur, sed, vt sublimiore loco eas collocentur, ne ore quisquam eas contingat, atque ita quodammodo rebus honore dignis contumeliam inferat: hoc callide spectans, vt illis ab oculis nostris remotis, ne eas facile, aut cernere, aut contingere queamus, paulatim (vt sæpe nobis in his, quæ amamus vsu venit) earum obliuiscamur, easque caras habere dediscamus, & sensim, ac sine tumultu obtineatur, vt eas, nec adoremus, nec honore afficiamus. Ex quibus colligimus Constantinopoli Imagines, non solum visui fuisse expositas, sed & tactui, vt ex osculari quilibet eas posset. Ex actibus citatis:

Ger. Pat.
grauiter
monet Im-
per.

Germanus Patriarcha vir libera, atque intrepida pietate præditus, his auditis per quendam ex præcipuis Ecclesiæ ministris, hæc ei mandat. *Haudquaquam oportebat Imperator, te, qui tum vitam, tum Imperium à Deo accepisses, aduersus creditorem tuum insolenter extolli, atque (ut vulgo dicitur) non mouenda mouere, patrumque terminos, quos illi antiquitus posuerunt, transferre studere, etenim humana forma à Deo ex sancta, & pura Virgine suscepta, cum omnis dæmonum cultus extinctus est, tum omnis idolorum adoratio abscessit: at vero Theandrica, (Dei virilis) similitudinis Imago, Christi adoranda, & colenda perspicue tradita est, itemque illius, quæ eum modo, omni sermone præstantiori, peperit, & sanctorum, quorum vita ipsi gratæ, atque accepta fuit. Ex quo enim ille in forma nostra ad nos accessit, ab hinc autem septingenti triginta sex. (imo uiginti. sex. ut est in alia lectione uerius) iam effluxerunt patres in terra, ac Doctores, quorum summa virtus fuit, uenerandarum Imaginum cultum nobis perspicue tradiderunt. Ac deinceps pergens Germanus, memorat de statu Christi a Syrophœnissa muliere posita, de ipsamet Christi Imagine ab eodem linceo impressa, & ad Abagarum petentem missa: denique de ea, quæ ab Euangelista Luca Virginis Dei Genitricis Imago picta est, ob eamque causam, ait, Sacrosancta Concilia, varijs temporibus, ac locis coacta sanxisse adorationem Imaginum, non quòd quidem expresse cultum Imaginum Canone*

fancito

A sancito synodi œcumenicæ, sanxerint, sed quòd satis visæ sint, comprobasse, dum videntem vbique cultum Imaginum sanctarum, nequaquam vt rem fidei Catholicæ, aduerfariam, damnauerunt: ac demum, si ille institerit iniquum dogma confirmare: se illiusque ad sanguinem aduersaturum, cum ignominia, & contumelia, quæ Christi Imagini inferitur, in exemplar ipsum redundet. Hæc ex illis actis.

Post hæc nunciata Imperatori, Beati Germani nomine, euocatum ad se blandis cæpit sermonibus delinire eum Imperator, ac contra Germanus resistere, & sponfiones factas de fide facta tecta tuenda, cum Imperator factus est, reuocare in memoriam, & exprobare. Ex Theophane.

Hæc, & alia inter Germanum ipsum, atque Leonem varijs contentionibus, & conatibus per triennium transacta.

B Hoc anno (ait Theophanes) a Masalma Principe Sarracenorum captam fuisse Cæsaream Cappadociæ, & portentum magnum extitisse in mari, ebullitiones, quasi ex fornace inter Theram, & Theratiam Insulas, ex profundo maris per aliquot dies, & pumices grandes, & earum cumulos quosdam transmissos per totam minorem Asiam, & Lesbos, & Abidum, & maritima Macedoniæ, ita, vt tota superficies maris, his pumicibus esset repleta. In medio autem tanti ignis, Insulam ex terræ congerie factam, Insulam, quæ sacra dicitur, copulatam esse, cum antea non existeret.

Cum quali portento decebat hæresim tanquam nouam furiam ex Inferno apparere. pergit Theophanes narrare breuius alia, quæ tunc contigerunt, latius a Constantino. Manasse, descripta. De Bibliotheca a Constantino Magno illucisque seruata, tricenorum trium millium librorum, feritate plusquam barbarica a Leone incensa, vna cum Collegio duodecim virorum tantæ eruditionis, & auctoritatis, & probitatis, vt ne ipsi quidem Imperatores noui quidquam, & inusitati, vel moliendum, vel agendum sibi putarent, illis in consilium non adhibitis, idque propterea, quòd eos in suam sententiam contra sacras Imagines pertrahere nequiret. Tunc etiam accidit, (quod est in actis, Sancti Stephani Iunioris, apud Damascenum) vt cum sacro sanctam Saluatoris Imaginem super portam æneam publice expositam Leo e loco eminenti deiciendam præcepisset, iamque imposita scala missus satelles ascenderet,

D Diuino zelo incensa mulieres scalam deicerent, ex quo ille casu extingueretur, quæ post gladione cæta, glorioso sunt martyrio coronatæ, habita etiam quæstione de nobilibus quibusdam viris, & de Maria patricia foemina, quasi horum impulsu foemina illæ viles tantum facinus essent aggressæ, & post multa tormenta, capitibus abscissis, egreium consummauerunt martyrium, non a mensis April. vt est in Græcorum Menologio, vbi, & eorum extant nomina. Tunc, & illud memoria dignum accidit, quod tradit Gregorius Papa in Epistola ad Leonem Imper. nimirum reliquos Christianos Principes, cum a suis, apud Imperatorem, Legatis accepissent ipsum Leonem sic insanisse in sacrosanctam Imaginem Saluatoris: mox omnes conuersos aduersus Imagines Imperatoris, eas omnis generis ludibrio, & ignominia affectisse, in ipsumque Imperium commotos esse.

Interim S. Germanus de his omnibus, quæ Constantinopoli accidissent certiore reddidit Gregorium Romanum Pont. & certamina pariter, quæ sæpe inisset aduersus Imperatorem, significauit. Non extant ipsæ quidem literæ, sed tantum illæ, quas idem Gregorius rescripsit ad eundem Germanum, quæ recitata, & intexta reperiuntur in sacrosancto posteriori Niceno Concilio act. 4. & inter Epist. Greg. par. 2. Epist. 4. In illa porro Gregorij ad Germanum Epistola, præter eximias Germani laudes, & Catholicam de cultu Imaginum doctrinam, attingit mirandam illam Constantinopolis liberationem per Beatam Virginem. Propugnatrix,

E inquit, illius sanctæ, & omnium Christianorum dominæ, miranda facta, que in te declarata sunt, per que tu quoque, inter hostes, seruatus es, non sunt recitanda, &c.

Gregorius Papa more maiorum ROMÆ SYNODVM conuocat, in qua hæresim condemnat, & ipsum pium cultum sanctarum Imaginum, sancito de-

Portentū
ingens.

Bibliothe
ca nume
rosissima
a Leone
Constanti
nopolis
incensa.
Audax,
& piū faci
nus piar
um mul
lierū, ob
quod mar
tyrio co
ronatæ.

Christia
ni Princi
pes aduer
sus Leonē
insurgūt.

Decretu
in Ro Cō
cilio pro
Imagini-
bus.
Italia in-
surgit cō-
tra Leonē
Imper.
Calum-
nia Grec.
in Rom.
Pont.

a lib. 6.c.
14. Vet. e-
dit. & N.
48.

Ex M.S.
Cod. rerū
Ve. And.
Dand.
Papa inci-
tat Ven. i
Longob.

Ven. arbi-
trio Pōt.
arma mou-
uēt, & vi-
ctores eua-
dunt.

Minas,
corruptus
Impera. a
Ro. Pon.
in eū intē-
tat.
Greg. Epi-
solę 2. nu-
nc primū
editę.

creto firmiter roborat: cuius quidem Synodi extat fragmentum recitatum ab Hadriano Papa in Epistola ad Carolum Magnum.
Ut auditum est in Occidente promulgatum impium Edictum ab Imperatore, Italiae populi aduersus hæreticum, atque adeo hæresiarum, hæresis auctorem, & promulgatorem, zelo Catholicæ religionis incensi insurrexerunt, & tributa pendere recularunt. Quod totum Imperator tribuit Romano Pontifici, a cuius ore pendere omnes occidentales, existimaret, quemque Edictum suum anathemati subiecisse audisset. qua re vulgata in Oriente ex ore Imperatoris, & credita, & scriptis prodita est a scriptoribus Græcis, Theophane, Zonara, & alijs, & a Græcis post Schismaticis in odium, & inuidiam Ecclesiæ Romanæ iactatum est, abstractum occidentis Imperium ab Orientis Imperatoribus per Romanum Pontificem, cum tamen tantum abfuerit Gregorius ab incitandis populis ad rebellionem, vt potius nãgnopere laborauit, vt eos sub Imperatore in officio contineret, aduersus Longobardos Imperium inuadentes, arma mouens. sunt de his testes locupletissimi eius temporis fidelissimi scriptores Anastasius in Gregorio: Paulus Diaconus, a qui & hæc habet. *Omnis quoque Rauennæ exercitus, vel Venetiarum talibus iussis vno animo resistenterunt, & nisi eos prohibuisset Pontifex, Imperatorem super se constituere fuissent aggressi.* Tunc quidem Longobardorum Rex Luitprandus sacrilegum Imperatorem detestatus, quod Saluatoris venerandam Imaginem deturbasset, comparato exercitu Rauennam inuasit, eaque potitus est, classe destructa, quod Anastasius, & Paulus tradunt. In primis vero ipse Gregorius Romanus Pontifex docet id ipsum in Epistolam ad Leonem Imperatorem, de qua mox dicturi sumus: sanctissimus enim Pontifex cupiens beneficijs potius Imperatoris animum delinire, reuocareque ab errore, quam seueritate censuræ Ecclesiasticæ exasperare, laborauit Longobardorum Regem a locis Imperatoris occupatis arcere, hisque scriptis literis quam citissimè aduersus eum Ducem Venetiarum commouit.

GREGORIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI,
Dilecto filio Vtso Venetiarum Duci. *Quia, peccato faciente, Rauennatum ciuitas, quæ caput extat omnium, a nec dicenda gente Longobardorum capta est, & filius noster eximius Dominus Exarchus apud Venetias (vt cognouimus) moratur, debeat nobilitas tua ei adherere, & cum eo nostra vice pariter decertare, vt ad pristinum statum, Sanctæ Reipub. in Imperiali seruitio Dominorum filiorum nostrorum Leonis, & Constantini Magnorum Imperatorum, ipsa reuocetur Rauennatum Ciuitas, vt zelo, & amore sanctæ fidei nostræ in statu Reipub. & Imperiali seruitio firmi persistere, Domino cooperante valeamus.* Ita Gregorius, pro consuando Exarchatu Rauennæ Imperatori valde sollicitus. porro huiusmodi Romanum Pontif. conatum haud frustra cessisse, sed per Venetos expulsum fuisse Regem Longobardorum, receptamque Rauennam omnes affirmant. Notandum est arbitrio Romani Pontif. Venetos arma mouisse, victoresque magna gloria extitisse: sed ingratus Imperator mala pro bonis rependit sancto Pontifici: quod enim ipsum in errore perseverantem Gregorius fortissimis literis corripuisset, magno ipse furore commotus, minaces literas reddidit, se eum vinctum ab Vrbe abstracturum, & relegaturum, sicut olim Constantius. A. Martinum Papam Chersonam relegarat: Adiecit insanus se quoque missurum Romam, qui Imaginem æneam prostantem conspicuè sanctissimi Apostoli Petri confringeret.

Quibus acceptis Gregorius literis, nihil territus, & sacerdotali constantia, & inuicti animi robore furenti Imperatori restitit, acres, & fortes ad eum mitens literas: de quibus Theophanes. Gregorius autem eundem Leonem per Epistolas, quæ perire penitus apud Latinos, apud Græcos vero duæ Græce scriptæ adhuc extant, nunc primum proditæ in lucem a Frontonè Ducao societatis Iesu; & ab Auctore Annalium Græcæ, & latine primum Typis excussæ. sunt illæ quidem magna ex parte dogmaticæ, sed & plura habent ad histo-

riam

A

B

C

D

E

A riam spectantia. In parte dogmatica, illud habet prior, quod etiam ad historiam pertinet, ad illud vsque tempus, non fuisse vsum in Ecclesia pingendi Patrem; quoniam, inquit, *Quis sit, non nouimus, Deique natura spectanda proponi non potest, ac pingi, &c.* Postea vsu venit, vt pingetur in Ecclesia *Deus Pater, & Spiritus sanctus*; non quod sub aspectu cadant, sed vt apparuisse in diuinis scripturis leguntur, sub forma senioris, & sub imagine Columbe. Quod enim describitur idem & pingitur, cum sit eadem ratio vtriusque, styli nimirum, & penicilli; & paulo post. *Et dicis nos lapides, & parietes, ac tabellas adorare. Non ita est, vt dicis Imperator, sed, vt memoria nostra excitetur, & vt solida, & imperita, crassaque mens nostra erigatur, & in altum prouehatur per eos, quorum hæc nomina, & quorum hæc appellationes, & quorum hæc sunt imagines, & non tanquam Deos, vt tu inquis; (absit) non enim spem in illis habemus &c.* Aliquanto post hortans ad audiendum Germanum Patriarcham. *Annum etenim agit hodie vir ille nonagesimum quintum, singulis Patriarchis, & Imperatoribus inseruiens &c.* Et mox ferè. *Scis, inquit, Imperator sanctæ Ecclesiæ dogmata non Imperatorum esse; sed Pontificum, qui tuto absolent dogmata tradere. Idcirco Ecclesiis præpositi sunt Pontifices a Reip. negotiis abstinentes; & Imperatores ergo similiter ab Ecclesiasticis abstineant, & quæ sibi commissa sunt, capeffant; consilium autem commune Christi amantium Imperatorum, & Piorum Pontificum, consensusque virtus est vna, quando cum pace, atque charitate res administrantur. Scripsisti, vt Concilium vniuersale cogeretur; & nobis inutilis ea res visa est &c.* Deinde commemorat eius se epistolæ, cum esset Catholicus Occidentis Principibus ostentasse, cum magna eius commendatione: contra vero, ex eius. pudendo, & impio facinore, delendo, & deturbando imagines omnes in eius odium concitatos; miseram Decapolim Longobardos incurfionibus infestasse, ipsamq; Rauēnam occupasse, & eiectis magistratibus tuis, proprios cōstituere magistratus, & vicinas nobis sedes Regiæ, ipsamq; Romam sic tractare statuisse, cum tu nos defendere minime possis; & hæc, inquit, ob impudentiam, & stulticiam iustiuisti. *At enim nos perterrefacis, atque Romam mittam, & imaginem Sancti Petri confringam, sed, & Gregorium illinc Pontificem vinctum adduci curabo: sicut Martinum Constantinus (alias Constantius) adduci iussit. Scire autem debes, ac pro certo habere Pontifices, qui pro tempore Romæ extiterint conciliandæ pacis causa sedere tanquam parietem intergerint, septemq; medianū Orientis, & Occidentis, ac pacis arbitros, & moderatores esse, qui quæ ante se fuerunt Imperatores in hoc componendæ pacis certamine desudarunt. Quod si nobis insolenter insultes, & minas intentes, non est nobis necesse tecum in certamen descendere; ad quatuor, & viginti stadia secedet in regionem Campaniæ Rom. Pont. tum tu vade, ventos persequere. Mox commemorata Martini relegatione, Constantini que necē; qui eum relegarat, subdit. *Atq; vti nam Dei munere nobis contingat, vt per Martini viâ incedamus; tamen si, ob plebis vtilitatem viuere uolumus, & superuincere; quādoquidem Occidens uniuersus ad humilitatē nostram conuertit oculos: ac licet tales non sumus nos; illi tamen magnopere nobis confidunt, & in eum, cuius te imaginem euer surum, atque delaturum, S. scilicet Petri, quem omnia Occidentis Regna, velut Deum terrestrem habent. Quod si hoc uelis experiri, plene parati sunt Occidentales ulcisci etiam Orientales, quos iniuriis affecisti. Veruntamen per Dominum te obsecramus a iuuenilibus, & puerilibus factis auertere. Scis, Romanæ ulcisci Imperium tuum non posse, nisi forte solam urbem propter adiacens illi mare, ac nauigia. Ut enim ante diximus, si ad quatuor, & uiginti stadia fuerit egressus Papa, nihil tuas minas extimefcit. Vnum est, quod nos male habet, quod agrestes, & barbari mansueti fiant, & tu māsuetus cōtra agrestis, & ferus. Totus Occidens S. Principi A postolorū fidei fructus offert; quod si quispiā ad euerendā imaginem miseris S. Petri, uide, protesta mur tibi, innocētes sumus a sanguine, quem fusuri sunt, uerum in cervicibus tuas, & in caput tuū ista recident. Nuper siquidē ab interiori Occidente preces illius, quæ Septem appellat, accepimus, qui uultum expetit nostrum, Dei gratia, & ut ad impar-**

Pater, nec Spiritus sanctus pingi aliqui solitus.

Pontif. est tractare de dogmatib. non Imp.

Minæ Imp. per. ipiē.

Papa mediator inter Orientē, & Occid.

Minas Imp. contēnit Papa.

Minanti demolitio nē imaginē Romę ptestatur cædes fore.

tiendum ei sanctum baptisma, illuc proficiscamur, ac ne socordie, negligentiaq; nostræ ratio nobis reddenda sit, ad iter nos accingimus. Deus autem timorem suum in cor tuum immittat &c. Hæc ex priori epistola. Dehibemus etiam aliqua ex posteriore hoc eodem anno data; increpatoria, & ipsa, & suaforia, vt ad sanitate redeat. Non sunt, inquit, Imperatorum dogmata, sed Pontificum, quoniam Christi sensum nos habemus. & pergit ostendere discrimen sæculorum, & Ecclesiasticarum administrationum. aliquanto post. Persequeris nos, ac tyrannice vexas militari, carnalique manu. Nos inermes, ac nudi, qui terrenos, & carnales exercitus non habemus; inuocamus Principem exercitus omnis creaturæ sedentem in cælis Christum, qui est super omnes exercitus supernarum virtutum, vt immittat tibi demonem; sicut ait Apostolus. b) fradere huiusmodi Satanae in iteritum carnis, vt spiritus saluus sit &c. Et post aliqua. At enim scripsisti. Qui sit, vt in sex Concilijs de imaginibus nihil sit dictum: Enimvero Imperator, ne de pane, quidem, & aqua dictum est quidquam, sit ne comedendum, bibendum, an non bibendum, quandoquidem hæc antiquius, & a principio ad vitæ humanæ conseruationem habes tradita: sic et imagines tradita fuerunt, ipsique Rom. Pont. imagines ad Concilia deferebant, nec vllus ex Christi amantibus, ac religiosis hominibus iter peragens absque imaginibus peregrinationes obibat, vt pote qui virtute præditi, atque apud Deum probi essent. Et paucis interiectis. Ut ante scripsimus tibi, viam ingrediamur Dei benignitate in extremas Occidentis regiones versus illos, qui sanctum baptisma efflagitant, cum videlicet illuc Episcopos misissem; & sanctæ Ecclesiæ nostræ clericos, nondum adducti sunt, vt capita sua inclinarent, & baptizarentur eorum Principes, quod exoptent, vt eorum sim susceptor. Hac de causa nos ad viam, Dei benignitate, accingimus, ne fortè damnationis, & iniuriæ nostræ rationem reddamus. Det tibi Deus prudentiam, & penitentiam, ut ad veritatem conuertaris, a qua descinisti &c. Hæc paulo post vberius, quam pro more, decerpimus, quod hæc epistolæ nunc sunt primum editæ, & quod rerum illorum temporum historiam certam contineant. Quod porro ait Gregorius de sua profectioe ad baptizandos Principes recens ad fidem conuersos, credibile est intelligendum de Saxonum Principibus, & viris primarijs per Sanctum Bonifacium ad fidem conuersis, nec tamen, vt animo disposuerat, proficisci ab vrbe contigit Deo aliter disponente; quod de se quoque Paulus exultat, quod promissum non compleuerit.

Quod vero hæc literæ Gregorio Dialogo inscribantur. Sciendum est cognomen, Dialogi, Gregorio Primo a Dialogis scriptis, & a Zacharia Papa Græcè redditus ab ipsis Græcis, cognomen primum tributum, deinde confusus in vnum duobus Gregorijs Primo, & Secundo, vtrunq; Dialogum appellatum, quod planè perspicuum fit ex Gennadio Scholario viro doctissimo in expositione pro Concilio Florentino.

Ceterum ipse Gregorius Papa non solum litteras dedit, de quibus scripsimus, ad Imperatorem, sed & legatos misit, per quos, si licuisset, eius animum demulceret. Verum ferus barbarus, contra iusgentium, eosdem legatos detrusos in carcerem damnauit exilio, vbi & eos mori coegit. Testantur hoc literæ Nicolai Rom. Pontif. ad Michaelæm Imp.

His, tanquam stimulis, cruentatus Imperator, statuit Sanctum Pontificem omnino neci tradere, omnemque ad hoc perpetrandum adhibens fraudem, nec semel tantum, sed sæpius, prima coniuratione per ministros Regios, irrita facta, secundam ineunt, qua patesfacta Romani Iordanum Chartularium, & Ioannem Lurionem subdiaconum interficiunt, & Basilium Ducem retrudunt monachum in monasterium, in quo, & vitam finiunt, in quo desierunt penitus Duces vrbs pro Imperatore, curaque omnium in omnibus, recidit in Summum Pontificem. Tertio idem scelus molitur per Paulum Exarchum cogitans de expilanda Ecclesia Romana, & alio ordinando Pontifice, sed irritò conatu; post eum Spatharius missus est alter cum iisdem mandatis. Denuo & Paulus Exarchus ad perficiendum scelus seductos aliquos immisit; sed conspirantibus Romanis, atque Longobardis in defensionem Pontificis, ex-

a 1. Cor.

2.

Inermis

Papa quã

tum pos-

sit.

b 1. Cor. 5

cc. 3. sect.

5. & 6. &

ca. 5. sect.

16.

Imp. mo-

litur necè

Papæ.

Quã pri-

mũ Papa

cæpit cu-

rare vrbe,

& vrba-

na defici-

bus Duc-

bus a Im-

per.

A pers damni fuit. Toties a Deo repulsus Imperator, ne perficeret, quod tentabat, editum, promulgatum in Oriente, misit in Occidentem aduersus sacras imagines, cui toto conatu restitit Gregorius Papa excitans Christianos omnes ad certandum pro legitimis ritibus, vsque ad mortem, Apostolicas parentes literas, quibus sacrilegum damnabat Edictum, vbi que diuulgans, quibus omnes excitati tam acriter iusurrexere aduersus impium legislatorem, vt ab ipso Pontifice fuerint cohibendi, ne torrens instar influerent in Orientem, ad extirbandum Imperio tyrannicum Imperatorem. Atque hæc omnia ex Anastasio, qui nominatim Pentapolensium, & Venetiarum exercitus, ait, iussioni Imperatoris restitisse, & in necem Pontificis, se nunquam assensuros affirmasse. Religiosè plane, & pie Veneti, qui quantumuis terra, marique proximi essent Imperatori, & viribus inferiores, vt ab eo deleri, timere potuissent; tamen Religionem omnibus merito posthabenda censuerunt. Sic creuere Respublicæ, cum Religionem cateris prætulere; excidere verò, cum in eis Religio contempta elanguit. sicigitur, barbari, & Aborigines soliti alioqui sibi inuicem aduersari; vno omnes Religionis vinculo colligati, pro Pontifice arma sumpserunt, Exarchumque detestati sunt, quem Pontifex cum consortibus anathemati subiecisset. Dum igitur Pontifex studet Occidentale Imperium restituere, & conseruare Imperatori, ipse eum reuocandi ad antiquam Religionem, ille iam quarto illi necem molitur, per Exhilaratum Neapolis Ducem, & Andrianum eius filium, quos in Campaniam progressos comprehenderunt Romani, & occiderunt, post hæc & Petrum Ducem, & Paulum Exarchum. Aemiliaque, & Pentapolis cum Auximana ciuitate se Longobardis dederunt, vt iam Imperator totius Occidentalis Imperij Dominio spoliaretur; qui rursus sexto Gregorium occidere per Eutyrium Patricium Eunuchum tentat, Neapolim missum, cuius pessimo detecto consilio, missus ab eo Romam minister impij facinoris occisus fuisset, nisi eum Papa protexisset; sed Eutyrius anathemate percussus est, & omnes parui, ac magni sacramento se obstrinxerunt, mori potius, quam Pontificem occidi, aut capi permittere. At quòd vi perficere non valent satellites Imperatoris, auro, & proditione tentant, muneribus Ducibus Longobardorum missis & Regi plurimis promissis, si a protectione Pontificis desisterent: at illi cognita fraude in euadem cum Romanis consensum conspirarunt, vt Pontificem ab omni iniuria tuerentur. Pontifex interim aduersus vim, & dolo orationibus, ieiunijs, litanijs, elemosinis se muniebat, gratias tamen populo agens de bona erga se voluntate, & blande monens ne à fide, & ab amore Romani Imperij deficerent. Hactenus ex Anastasio: nam reliqua, quæ subijcit, spectare indicans ad 11. Indictionem, post sequentem annum, ea contigisse asserere opus est, sicque ea, quæ hactenus sunt narrata, non hoc anno tantum, sed & sequenti peracta esse noscuntur.

D Gregorius Papa cum videret se frustra laborare in Leone Imperatore ad Catholicam fidem reuocando, in deterius illo semper prolabente, legationem honestissimam, cum muneribus, misit ad Carolum Martellum, de qua Appendix ad Gregorium Turon. ex auctore sui temporis res scribente; his verbis. *Eo etenim, inquit, tempore bis a Romana sede S. Petri Apostoli B. Papa Gregorius clauis venerandi sepulchri, cum vinculis S. Petri, muneribus magnis, & infinitis; legationem (quod antea nullis auditis, aut uisis temporibus fuit) memorato Principi (Carolo scilicet Martello) destinauit. Eo pacto patrato, ut ad partes Imperatoris accederet (ueniret scilicet, si opus esset in Italiam) & Romanum (consulatum prefato Principi Carolo) sanciret. Ipse itaque Princeps mirifico, & magnifico honore ipsam legationem recepit, munera pretiosa contulit, atque cum magnis premijs, cum suis sodalibus missis, Grimannum Abbatem Corbeiensis monasterij, & Sigebertum reclusum basilicæ S. Dionysij martyris Romam, ad limina S. Petri, & S. Pauli, destinauit. Atque tum intelligitur sancitum inter eos fredus (de quo Zonaras) ut si opus esset in Italiam Carolus se conferret, susciperetque pro Romana Ecclesia defensionem aduersus impugnantem eam Imperatorem, accepturus consulatum in Urbe. Profuerunt ista saluti totius Italiæ; siquidem, cum sancita hæc cum Carolo innotuissent Orienti, absti-*

Dánato Imp. edi. c. imagin. Christiani insurgunt in eum. Veneti pie Imp. aduersantur in eam imaginem.

Itali & Longob. sacramento se abstringunt ad tutelam Papæ.

a c. 110.

Papæ legatio ad Martellum

nuit Imperator inferre in Italiam arma. magni quippe nominis erat ob ingentes, præclarasque victorias Carolus, vbi que terrarum: scitum sane prudensque Gregorij Papæ consilium, Francorum expetere aduersus persecutorem Ecclesiæ vires, cum haud satis fiducia inesse sciret in Longobardis, sæpe repertis in Romanam Ecclesiam infidelibus, nec satis virium esse in Venetis, vt tantæ molis Orientalis Imperij se armis obijcerent, nec irritum fuit votum, nec spes inanis, siquidem, vbi tantum innotuit Carolum esse studiosum Rom. Pont. mox fuit ab eius persecutione cessatum.

a li. 5. c. 7.
in fine.

Incidit in hunc annum quod Beda^a narrat his verbis. *Abeunte Romam Ceadual- la successit in Regnum Huic de stirpe regia, qui cum triginta, & septem annis imperium tenuisset gentis illius, & ipse relicto Regno, ac iunioribus commendato, ad limina BB. Apostolorum, Gregorio Pontificatum tenente, profectus est, cupiens in vicinia locorum sanctorum ad tempus peregrinari, quo familiarius a sanctis recipi mereretur in cælis. Quod his temporibus plures de gente Anglorum nobiles; ignobilesque laici, & clerici viri, ac femina certatim facere consueverunt.* Sed, & ad hæc eadem tempora Gregorij pariter referenda putamus, quæ de Bauariæ Duce habet Paulus Diaconus^b his verbis. His diebus Theudo Bauariorum gentis Dux orationis gratia Romam ad BB. Apostolorum vestigia venit, qui, & paulo superius ait. *Huius filiam nomine Guntrudam acceptam in uxorem a Luitprædo Rege Longobardorum.*

b li. 6. c. 13
ve. ed. no.
44.

Eodem anno contigisse ad Deum transitum Tobix Episcopi Rhofensis idem auctor est Beda^c qui discipulus beatæ memoriæ magistrorum Theodori Archiepiscopi, & Abbatis Hadriani, a quibus cum eruditione Ecclesiastica, & generalitate Græcam, cum Latina didicit linguam, vt eas æque, ac naturalem familiares haberet, scribebat his diebus ipse Beda historiam Ecclesiasticam Anglicanam, quam absoluit anno 731. porro hoc tempore, cum federet Gregorius Pont. ad explendos vndiq; numeros diligentis historici, missus est Romam Nothelmus presbyter, qui perscrutato eiusdem Sanctæ Romæ Ecclesiæ scrinio, quæ ad res Anglicanas spectare noscerentur, in Angliam ad eum detulit; vt idem Beda testatur in epistola nuncupatoria ad Regem Anglorum Ceolulphum.

c li. 5. c. 24
Tobias
Rhofens.
Eps do-
ctissimus
obit.

Ad huius vero anni finem iam capta decima Indictione S. Bonifacius Germanorum Apostolus per Deualem presbyterum Romam missum de nonnullis sibi dubijs ipsius Gregorium Romanum Pont. consulendum putauit: ad quæ singula Sanctus Pontifex respondit. Extant literæ, sed male positæ sub Gregorio 3. siquidem ex Indict. decima ibi posita hoc anno scriptæ probantur. In illis est aliquid, quod videtur durius, nisi interpretatione molliatur, nimirum, quod ait, Si mulier infirmitate correpta, non valuerit debitum viro reddere: ille, qui se non poterit continere, nubat magis, non tamen subsidij opem subtrahat ab illa &c. quod est intelligendum de impedimento perenni, quod nesciebatur quando contraxit. Illud etiam potest admirationem adferre, quod respondeat filijs, & filiabus patribus, vel matribus in monasteria in Infantiæ annis, sub regulari traditis disciplina, cum ad pubertatem venerint, non licere egredi, & matrimonio copulari. Interroganti etiam, An cum presbyteris, & Episcopis, & vitiosis, & nequam sibi liceat colloqui, & edere? respondet admonitiones, & redargutiones non omittendas; sed nec sermonem, & mensam eis communem denegandam: plerunque enim contingere, vt quos correctio disciplinæ tardos facit ad percipiendam veritatis normam conuiuiorum sedulitatem, admonitionem blandam ad viam perducere Iustitiæ.

Inter. Gre-
gor. 3. ep.
nu. 4.
Interpre-
tatio du-
rioris di-
cti Greg.
Papæ.

Cõiuio-
rũ seduli-
tas ad viã
perducit
iustitiæ.

Idipsum autem, inquit, & in illis proceribus, qui tibi adiutorium præstant obseruare debebis. Sibi magis laborandum fuisse in correctione prauorum morum viro- rum Ecclesiasticorum, quam in conuersione Gentilium scribit ad Daniele in Anglia Episcopum, quas literas primum excusas edidit auctor Annalium ex eod. MS. epist. 11. vt, & Danielis ad Bonifacium, de quo Beda^d.

d li. 5. c. 19

A

Christi Annus

727

Gregor. Pap. 2.

14

Leonis Isaur. Imp.

12

Indictione

10.

Rebellantes, & arma mouentes aduersus Imperatorem Helladici, & Cycladum insulani; incensa eorum classe, profligantur; ex quo malitia impij Imperatoris crescit, & persecutio contra pietatem augetur. ex Theophane.

Post hanc Imperatoris victoriam, Sarraceni cum ingenti exercitu Nicæam Bithyniæ obsident, & irrito conatu, oppugnant Constantinop. qui sacrosanctum ibi olim Concilium celebrarunt, sua intercessione eam tuentibus. ex Theophane.

B

Quidam Constantinopoli deiectam Sanctæ Dei genitricis imaginem, cum calcasset, per visum ab ea audiuit id eum facinus in caput suum concepisse; quod euenit, lapide ex machina contorto, capite eius illiso. Cum Sarraceni Constantinopolim oppugnarent, a qua obsidione magna præda acta discesserunt. Ex Theophane.

Miracul.

Germanum Patriarcham, quòd hætenus Imperator non reiecerit, causa illa intercessisse videtur, quòd vteretur eo ministro ad Italos ad obedientiam reuocandos, cuius extat in Græco Codice Canonum Orientalium fragmentum epistolæ, quo inuehitur in eos, qui ab Imperio desciuissent: magna enim erat eius existimatio, etiam apud Latinos (sic semper consueuere impij Principes, omnia) etiam sacras res, & personas referre ad sua commoda; cogentes, diuina seruire humanis, & spiritualia temporalibus.

Politici oïa trahunt ad sua comoda.

C

Qui resisterint in hoc, pro Catholica fide, certamine, Imperatori in Oriente; duopotissimum reperti sunt, ipse Germanus Constantinopolitanus Episcopus, & Ioannes Damascenus in Syria Monachus. De Germano, præter illa, quæ dicta sunt, fidem faciunt pauca, quæ reperiuntur, ex multis, scriptæ ab eo epistolæ recitatæ in quarta actione Nicæni posterioris Concilij, quibus ostenditur conatum esse stantes firmare, labantes roborare, lapsos verò in statum pristinum restituere.

Post ipsum verò Sanctus Ioannes Damascenus nobilibus parentibus ortus Damasci, doctissimus ipse quidem, & Romanam fidem ab incunabulis ab Italo homine Cosma nomine, probe institutus, pro Imaginum cultu egregie pugnavit. Hic (vt est apud Ioannem Ierosolymorum Episcopum in eius vita) post parentis obitum a Principe Sarracenorum in Aulam euocatus, & primarij Consiliarij dignitate, quamuis recusans, ornatus; cum audiret, quæ Leo Imperator tyrannicè, & in pie aduersus imagines, & imaginum veneratores patraret, zelo pietatis incensus plures epistolas euulgauit, quibus eruditissime imaginum cultum comprobauit.

S. Io: Damascen⁹, pro sanctis imagin. pugnat.

D

Christi Annus

728

Gregor. Pap. 2.

15

Leonis Isaur. Imp.

13

Indictione

11

E

Impius Imperator expertus S. Germanum præ ceteris sibi suæque impietati aduersantem, non vi, sed fraude ad eum de Throno expellendum animum intendit, nato idoneo ad facinus ministro, eiusdem Germani discipulo, Anastasio, in suam sententiam, promissione Constantinopolitani Episcopatus, pellecto; cui ipse S. Germanus, diuina quadam prænotione longè post futura; vt est apud Theophanem, prædixit. a Germano animum cõuertit in Ioannem Damascenum, vt eum perderet, confictis literis proditiõis, eius ementito caractere, ad principem Sarracenorum missis, a quo Ioannes manu truncari mandatur, in foroque suspendi, quam ipsam precibus impetratam dexteram intercessione B. Mariæ Virginis obtinuit, brachio restituit. Quod cum Sarracenorum Princeps cognouisset, rei admiratione commotus,

Io: Damas. manus truncata restituit.

eum,

eum, vt Innoentem muneri suo Consiliarij reddi curat; at ille altiora meditans, gratijs actis, facultatibusque in cognatos, seruos, & egentes distributis, Ierosolymam orationis causa profectus, ad Diuini Sabæ Lauram se contulit, ibique cum Cosma sodali monachum induit.

Longobardi per Indictionem 11. ait Anastas. dolo Sutrium occupatum, per quadraginta dies tenent; quod tandem Rex, assiduis litteris, & magnis muneribus Gregorij Pontif. stimulatus, quamuis omnibus nudatum opibus, Beatissimis Apottolis Petro, & Paulo restituit, atque donauit.

Christi Annus	Gregor. Pap. 2.	Leonis Isaur. Imp.	} Indictione
<u>729</u>	<u>16</u>	<u>14</u>	

Lōgobar. R. & Exarchus conspirant in Pont.

Rex Luitprād⁹ immutatus totus subiicit se Pæ.

Papa Tyrannū opimit.

Patriarchæ Aq. vet. & no. Aquil. altercatur. a ex MS. Cod. rerū Ven. Andr. Danduli. b 2. inter epist. Ro. Pont.

Eodem, inquit Anastasius, tempore, idest 12. Indictione sepe dicti Eutychijs Patricius, Exarchus, & Luitprandus Rex inierint nefandum consilium, vt congregato exercitu Rex subiceret Duces Spoletinum, & Beneuentanum; Exarchus Romam, quæ ab Imperatore defecerat, & quæ pridem de Pontificis persona iussus fuerat, impleret, nempe, vt eum occideret; Qui Rex Spoletum veniens susceptis ab vtrisque Ducibus sacramentis, atque obsidibus, cum tota sua cohorte in Neronis campo conuenit. (Erat locus iste prope Basilicam Vaticanam, olim dictus, Prata Neronis) ad quem egressus Pontifex, eique presentatus, studuit, vt potuit Regis mollire animum, commonitione pia; ita, vt ipse Rex se prosterneret eius pedibus, & promitteret nulli inferre lesionem. Atque sic ad tantam compunctionem ipse, p̄s monitis, flexus est; vt, quæ fuerat indutus arma, exueret, & ante corpus Apostoli poneret Mantum, armillam, Baltheum, spatham, atque ensẽ deauratum, necnon coronam auream, & crucem argenteam. post orationem factam exorauit Pontificem, vt memoratum Exarchum ad pacis concordiam suscipere dignaretur, quod & factum est; & sic recessit, Rege declinante a malis, de quibus inierat consilium cum Exarcho. Hæc Anastasius. Nec verò tantum Gregorius Exarchum, qui toties in eius necem conspirauerat amice susceptus sed, & cum quidam seductor Tiberius in Tuscia Regnum Romani Imperij usurpare conaretur, auxiliantibus copijs & præsto fuit; quibus illum oppressit, & interfecit; nec sic, tamen plenam Romanis gratiam largitus est Imperator, maligne agere pergens in Pontificem.

Hoc anno contigerunt iustæ querelæ Donati Gradensis, idest Nouæ Aquileiæ Patriarchæ, aduersus Serenum veteris Aquileiæ Antistitem, Foroiuliensem tamen dictum, quòd prope Forum Iulium habitationem delegisset, res suas, & iura inuadentem, quarum occasione Gregorius epistolam ^a ad eum scripsit, in qua meminit de colato ei pallio ad preces dilecti, inquit, filii nostri Regis nempe Luitprandi, & mandat, vt ab inuasionẽ alienorum iniuriam desistat, eo intra suos feterminos contineat. Aliam quoque epistolam scripsit Donato Patriarchæ, & Episcopis, atque Marcello Duci, & plebui Venetiæ, & Istriæ. Quomodo vero controuersia finita fuerit, per eundem Gregorium Secundum, eiusque successorem Gregorium Tertium. Leo nonus Rom. Pont. docet in epistola ^b data omnibus Episcopis Venetiæ, & Istriæ Proinciæ, cum adhuc eadem altercatio recrudesceret. Iudicio, inquit, sanctæ Synodi definitum fuit, vt noua Aquileia totius Venetiæ, & Istriæ caput, & Metropolis perpetuum haberetur, secundum quod euentissima prædecessorum nostrorum adstruebant priuilegia: Foroiulienfis verò Antistes, tantummodo finibus Longobardorum esset contentus iuxta priuilegium Gregorij Secundi; & retractationem Tertii & c. Extat epistola Gregorij tertij ad Calixtum Seien successorem, de perualis ab eo possessionibus Gradensis Ecclesiæ, quos restitui sub graui interminatione mandat. Quamuis autem idem Patriarcha Aquileiensis diceretur pariter, & Foroiulienfis, eo quòd apud eam ciuitatem habitationem delegisset; tamen constat Foroiu-

A lium peculiarem suum habuisse Episcopum, aduersus quem, Amatorem nomine, Fidentij successorem, Calixtus turbas excitauit, & eo de Castro Iulio expulso, demum sibi ad habitandum usurpauit; ex quo Pemmo Dux irritatus apprehensum, parum abfuit, quin in mare præcipitaret, in carcere tamen habuit, quo audito Luitprandus in magnam iram exarsit, Ducatumque Pemmoni auferens Rachi eius filio tradidit. Hæc Iulius Paulus Diaconus^a.

Hoc eodem anno præcesserunt signa cælestia de imminente clade Sarracenorum in Gallias, testatur Beda, qui vidit, atque descripsit his verbis, in historia sua Anglica^b. Anno Dominicæ Incarnationis 729. apparuerunt Cometæ duo circa Solem multum intuentibus terrorem incutientes. Unus quippe Solem præcedebat mane Orientem, alter vespere sequebatur Solem Occidentem, quasi Orienti simul, & Occidenti diræ cladis præsagi, vel certè vnus diei, alter noctis præcurrerebat exortum, vt vtroque tempore mala mortalibus imminere signaret. portabant autem facem ignis contra Aquilonem, quasi ad accendendum acclinem, apparebantque mense Ianuario, & duabus ferme septimanis permanebant. Quo tempore grauissima Sarracenorum lues Gallias misera cæde vastabat, & ipsi non multo post in eadem prouincia dignas suæ perfidiæ puenas luebant. Hucusque Beda. Quos mirum est ante annos quatuor a Carolo Martello tanta cæde affectos, tantos reparare potuisse exercitus, & tantas in Gallijs direptiones, & strages edere.

Forū Iulij suum habebat Ep̄m.

ali. 6. c. 14. vet. edit. n. 57. bli. 5. ca. 24. Cometæ duo.

Christi Annus

Greg. Pap. 2.

Leonis Isaur. Imp.

Indictione

730

17

15

13

Leo Imperator, rebus Italiæ compositis, ad stabiliendam in Oriente hæresim totus incumbit, contumeliosè exacto Germano Patriarcha, & in exilium missus, & impio Anastasio Germani quidè discipulo, sed Imperatoris perfidiæ consorte, in eius locum subrogato. Cum autem mandasset omnes sanctas imagines publice cremari, & Ecclesias dealbari, tunc impio factò aduersantes multos clericos, monachos, & Religiosos laicos, alios vita, alios membris, alios exilio multauit. Ex Ioanne Damasco. oratione secunda de Imagin. Theophanè, Anastasio & Actis S. Stephani iunioris. S. Germani Patriarchæ, Orientalis Ecclesiæ, per hæc tempora, luminis, præclara extant scripta, alia in Bibliotheca SS. PP. edita, alia in Bibliotheca Vaticana manuscripta; de alijs etiam meminere Ioannes Cyparissiotus lib. 8. & Photius in Bibliotheca cap. 233. celebratur eius memoria 12. Maij in Monologio Basilij Imperatoris (ita nominatur, quòd eius iussu collectum est) vbi & asseritur nonagenarios ex hac vita migrasse. Eius tempore claruit sanctitate Stephanus Abbas, quem ex monasterijs Palæstinae vocauit Constantinopolim ad regendos monachos, disciplina solutos, cuius anniuersaria dies agitur in eodem Menologio 13. mens. Ianuarij.

Accidit etiam, iisdem diebus, vt Gothorum populus, qui incoleret regionem trans Euxinum Pontum, defuncto suo ipsorum Episcopo eligerent Ioannem quandam, sanctis moribus imbutum, & consecrandum mitterent Constantinopolim ad Germanum Patriarcham, qui, ne pollueretur hæreticorum contagio, missus est ab eo in Iberiam transpontum Euxinum ab Episcopis illius regionis consecrandus, cuius memoria celebris est in eodem Menologio. 26. Iun.

E Gregorius porrò Pontifex, hæretici Anastasij pseudopatriarchæ synodica reiecta, cum commotione, nisi ad Catholicam se conuerteret fidem, vt a sacerdotali officio Imperatori quoque, salutaria suadens, mandauit, vt ab execrabili errore declinaret. Quòd vero non obtemperasset, tunc demum factum est, vt qui hæctenus sæpe retinuerat habenas rebellantis populi, quandiu spes esse aliqua potuit, vt sæpe monitus promulgatum de impietate reuocaret edictum: conuersione eius iam desperata, eum anathemate feriret, & tributorum Italiæ exactione priuaret, defessentibus penitus

Isauri persecutio in cultores SS. imaginum.

S. Germ. nonagenarius exul moritur.

Post longam expectationem, & frustra adhibitas monitiones Imp. Papa exc. & tributis Italiæ priuat.

Itali defi-
ciunt ab
Imp. ob
hæresim,
& subdû-
se Pont.

Salubris
admoni-
tio ad Po-
liticos.
a. Matt. 18
b. 1. Cor
12.
c. Heb. 13.

Occidentalibus a Leonis Imperio, & Apostolico Pontifici penitus inhærentibus quod Græci omnes historici affirmant. Theophanes, Cedrenus, alij, Zonaras quidem hæc Romæ (quod par est credere) facta esse synodice tradit; atque in eodem Concilio ipsum Imperatorem anathematis affectum pœna; cuius rei causa factum, vt vehementius a Leone in Oriente Ecclesia vexaretur.

Per hos dies Ioânem Damascenum scribere aggressum esse sermones illos de imaginibus, eius testificatione constat, hortante, & extimulante Cosma eius sodale; sed zelo in primis diuino. In quibus, præter alia; *His de rebus, inquit, statuere, atque decernere non ad Reges pertinet, sed ad Concilia, nam ubi duo, uel tres (inquit Dominus) congregati fuerint in nomine meo, ibi sum in medio ipsorum: ligandi, & solvendi potestatem nõ Regibus, sed Apostolis, & eorum successoribus, & Pastoribus, & Doctoribus Christus dedit.* &c. Et Apostolus. *Quosdam quidem, inquit, in Ecclesijs posuit primum Apostolos, deinde Prophetas, tum Pastores, atque Doctores.* Ad Ecclesiæ constitutionem non adhibuit Reges. & rursum. *Obedite, inquit, præpositis uestris, & subiaccete eis; ipsi enim perugilant, quasi rationem pro animabus uestris reddaturi.* Item rursum. *Mementote, inquit, præpositorum uestrorum, qui uobis locuti sunt Verbum Dei, quorum intuentes exitum conuersationis imitamini fidem. Verbum non sunt locuti nobis Reges: sed Apostoli, & Prophetæ, Pastoresque atque Doctores.* & paulo post. *Regum est Civilis administratio, Ecclesiastica uero constitutio pastorum, atque Doctorum.* At rursum inferius. *Non Regiis regulis; sed Patrijs institutis, tam scriptis, quàm non scriptis Ecclesiam censeo constituiti, & gubernari oportere. Quemadmodum enim in orbem uniuersum monumentis literarum promulgatum est Euangelium: sic in uniuerso terrarum orbe sine scriptis est constitutum, ut Christus Deus carnem indutus, & sancti homines imaginibus exprimerentur; sicut etiam, ut Crux adoretur &c.* Habet eadem in Commentario de fide orthodoxa li. 4. cap. 17. Atque hæc satis ad erudiendos Nouatores, præsertim verò Politicos.

Christi Annus.

Gregorij P. 3.

Leonis Isaurici Imp.

Indict.

731.

I.

16.

14.

Grego. 2.
P. obitus.

Quantus
Põr. Gre-
go. 2.

Grego. 3.
fati crea-
tus lega-
tio. mittit
ad Imp.

Legatus
nõ ausus
reddere
litteras,
pnã sub-
ijcitur, &
remittit.

Hoc anno 3. Idus Febr. Ind. 14. moritur Gregorius Secundus Papa, cum sedisset annos 16. menses 8. dies 20. Hic quadragesimali tempore, vt in quinta feria ieiunium, atque Missarum celebritas fieret in Ecclesijs, in quibus non agebantur, instituit. Ex Anastasio, qui pergit dicere de Oratorio exædificato Ecclesiæ, datis pretiosis vasis, & ornamentis, largitate in omnem clerum, & monasteria: denique de quinque eius ordinationibus. Porro Gregorius ipse defunctus receptus est inter sanctos, anniuersariæque memoriæ cultu in Ecclesia perseuerat; cuius si scripta extarent, refque ab eo gestæ diligentius scriptis mandata essent, Gregorio Magno haud inferiorem existimares, præter epistolas, scripsisse fertur responsonum librum vnum ad Leonem Imperatorem, & alium ad Episcopum Constantinopolitanum, & alia.

Quinto die vacationis eius Sedis 16. Februarij in eius locum subrogatus est alius Gregorius, eius nominis tertius, natione Syrus, quem, vt mitissimum, valde sapientem, Græcè, latineque eruditum, omnibus denique Pontificijs virtutibus excultum celebrat Anastasius. Hic statim legatum Gregorium presbyterum cum grauibus literis ad Imperatorem mittit, studens eum ad Catholicam fidem reuocare, quas tamen legatus, timore correptus, non ausus porrigere, Romam reuertitur; quem Pontifex, vicinorum Episcoporum coacto Concilio, facinus detestatus, deponere volebat; nisi Episcopi, & optimates precibus intercessissent, ne deponeretur, sed poenitentia subijceretur, qua illi digna imposta secundo cum iisdem literis ad Regiam eum direxit urbem. ex Anastasio.

A Leo inter Imperator in sua impietate obstinior, aduersātes sibi, vel minus obsequentes, non tam nece, inuidens illis gloriam martyrij, quā exilijs afficere consuevit, in quibus numeratur Aemilianus vir sanctissimus, qui S. Germano successerat in Cyziceno Episcopatu, cuius Natalem celebrant Græci octaua mensis Augusti: Tunc etiam Basilius, & Procopius Decapolita, eandem poenam perpeffi, eadem digni facti sunt corona, celebres 27. Febr. Tunc & Theophilus S. Monachus æque coronam promeruit, cuius agunt memoriam 2. Octobris. Tunc & Niceta Patricius idem certamen subiens in album SS. relatus est 13. mensis Octob. Abstulit tamen idem Isauricus ab infligendo supplicio Ioanni Episcopo Polyboti, qui claritudine miraculorum adeo celebris erat, vt & ipse, sicut olim Magnus ille Gregorius, dictus fuerit Thaumaturgus: hic enim cum ad redarguendum Imperatorem se Constantinopolim contulisset, vehementerque respondisset, nullam vim passus, ad suam redire Ecclesiam permissus est; vbi suum gregem illæsum ab hæresi custodiens quieuit in pace quinto die Septemb. In horum classe adnumeratur Gregorius Decapolis in Isauria ciuitatis cuius, qui Orientem, & Occidentem peragrans in confessione Catholica fidei diem clausit extremum. Simeon præterea sanctitate nitens tunc vixit, quem à Leone in carcerem detrusum, idem, qui supra Gregorius, Constantinopoli inuisit. De quo Menolog. 20. Nouemb. de alijs inferius.

Hoc eodem anno cum audisset Sanctus Bonifacius Germanorum Apostolus defunctum esse Gregorium Secundū, a quo acceperat Apostolatū, & in eius locum subrogatum fuisse Gregorium Tertium, ad ipsum Romam Legatos cum litteris misit, qui omnem suam obedientiam Romanæ Sedi debitam pollicerentur; plurimorum Germanorum ad Christi fidem conuersionem nunciarent, & responsa ad plures quæstiones postulerent. Gregorius gratulatus de Gentilium conuersione, & ad postulata respondit, & non postulata contulit; Pallium videlicet, & Archiepiscopum eum constituit. Ex eius vita. lib. 1. cap. 25. apud Sur. 5. Jun.

C Hoc eodem anno suæ historix Ecclesiasticæ gentis Anglorum Beda finem imponit, breui compendio describens statum, quo eandem relinquat Ecclesiam Anglicanam, quinam Reges prouincijs, & Episcopi Ecclesijs præessent recensens, ita demum perorat; *Et arridente pace, Et serenitate temporum, plures in gente Nerdanhumborum tam nobiles, quā priuati, se suosque liberos, depositis armis, iactant, magis accepta tonsura, monasterialibus adscribere votis, quā bellicis exercere studijs. Quæ res, quem sit habitura finem, posterior ætas videbit. Hic est in presentiarum status Britannia, anno aduentus Anglorum in Britanniam 285. Dominicæ autem incarnationis 731. in cuius Regno perpetuo exultet terra, Et congratulante in fide eius Britannia, letentur Insula multa, Et confiteantur memoriæ sanctitatis eius.* Mox adiicit appendicem de rebus suis, septem annorum se, ait, monasterio educandum tradidit, & inter obseruantiam disciplina regularis, & quotidianam cantandi in Ecclesia curam, semper, aut discere, aut docere, aut scribere dulce habuisse, decimonono vitæ anno Diaconatum; trigesimo presbyteratum suscepisse. Ex quo tempore, inquit, accepi presbyteratum, vsque ad annum ætatis meæ 59. hæc in scripturam sanctam, meæ, meorumque necessitati ex opusculis Venerabilium Patrum breuiter adnotare, siue etiam ad formam sensus, & interpretationis eorum superadijcere curauit. Deest apud Bedam Catalogus scriptorum eius, qui ponitur ad finem Epitomes ante antiquum auctorem anonymum, qui post eum res Anglorum est prosecutus: nec tamen omnia ibi recensita scripta ab ipso Beda esse tum posita, sed ab alijs postea. Quæ in illis desiderari videbantur ad integrum numerum operum eius adiecta, ex his, quæ post ab ipso Beda scripta esse noscuntur, demonstratur. De tempore, quo defunctus sit, variant auctores. Sigebertus hoc eodem anno eum defunctum affirmat. Marius Scotus anno 729. alij 700. alij 733. alij 734. variant item in annis eius ætatis, cum alij illi annos tribuant sexaginta, alij 61. alij plures, vt Trithemius, qui 72. porro auctor Annalium egregie de his ratiocinatur, ac demum ex eius scriptis elicit

D Beda vitæ cōpēdiū.

E Quando, & quoto anno æta-

Aduersātes sibi exilijs dānat Imp.

Io: Polyboti Ep̄s cognom. Thaum.

S. Grego. Decapolis. S. Simeō.

S. Bonif. legatio ad Greg. 3.

Beda finē imponit suæ hist. Angl.

is decessit
rit Beda.

De Venerabilis cognomine.

(epistola videlicet, inter alias eius lucubrationes absque controuersia numerata, cuius titulus de Aequinoctio iuxta Anatolium &c.) ipsum saltem peruenisse ad annum ætatis 105. Veruntamen huic assertioni de longæua eius vita repugnare videtur, quod Sanctus Bonifacius Germaniæ Apostolus duabus epistolis 15. & 44. ex citato sæpius manuscripto codice, de eo quasi iam defuncto meminit, cum ea scribere se dicat Anno Domini 776. vel probandum epistolam illā falso censeri inter eius opera. Ceterum de transitu eius ad Dominum, extat epistola vnius cuiuspiam ex discipulis eius, qui interfuit, ad finem operum eius, germana quidem, ac sincerissima, quam Auctor Annalium, vt dignam Annalibus descripsit; nos vero pro ratione compendii exscribere omittentes, suademus, vt legatur ad cognoscendam pietatem, & literarios labores eximii hominis, ad extremum fere spiritum contumtuos. Quæ referuntur de titulo, Venerabilis, illi tributo, recentiora sunt, nec eius ætatis hominibus cognita; siquidem Hilduinus in Areopagiticis, ipsum Sanctum Bedam presbyterum nominat; sicut & Marianus Scotus de ipso ait. Sanctus Beda presbyter Anglicus computator, his temporibus clarus habetur. Albinus Flaccus, & ipse Angelus, Bedam sacerdotem, & Doctorem eximium appellat, & Amalarius sæpius eum citans, nunquam, Venerabilis titulo eum ornat, sed potius honoris causa eum Dominum Bedam appellat. qui omnes eadem ætate vixerunt. Porro vitam Bedæ a Cuthberto Abbate scriptam fuisse Molanus testatur; sed non extat.

Sarraceni, qui Galliam Narbonensem occuparant, a Carolo Martello victi, ab occupatis munitioibus penitus expelluntur plurimis cæsis. quæ hoc anno cæpta, in sequentem annum sunt propagata. Qui fæga lapsi naues conscenderant, vi tempestatis fluctibus absorbentur. Ex Francorum Annalibus a Pithoco editis.

Contigit eodem anno obitus S. Eucherii Episcopi Aurelianensis, sexto anno sui, sub Carolo Martello, exilii. Ex vita, & Chronico edito a Pithoco; aliis tamen aliter tradentibus.

Christi Annus.

Gregorii P. 3.

Leonis Isaurici Imp.

Indict.

732.

2.

17.

15.

Irene ex Barbara, Christiana, Catholica, & pia reddita. Leo sacri legus.

Gregorio anathemate damnat Iconomachos.

Leo Imperator Chagani, seu Chaiani Cazarorum Regis filiam Constantino filio connubio sociavit, & Christianam factam Irenem vocavit; quæ, cum sacras literas didicisset, pietate claruit, & sacras Imagines coluit, & colendas palam testata est. Redditus patrimonii, quos Ecclesiam, in Sicilia possidebat, in fiscum inferri præcepit, mares omnes describi iussit. Tributa capitalia tertiæ parti Siciliæ; seu Calabriæ imposuit. Exercitum aduersus Papam, & Romam, atque Italiam, iunxit. Ex Theophane. Addit Cedrenus, ingentem classem aduersus Italos, & Romanos, paratam in Adriatico mari, naufragio periisse: Gregoriumque presbyterum legatum ad eundem Imperatorem remissum, in Sicilia retineri iussisse, scripta auferri, & in exilium amandari. Hæc Anastasius quoque. Quibus Romam delatis Gregorius Pontifex, collecto Romæ Episcoporum Concilio, decreto firmavit antiquas PP. traditiones de cultu Imaginum sacrarum, & anathemate ferijt omnes eidem aduersantes: & ex eiusdem Concilij Decreto missæ Communitoriae litteræ ad Imperatorem. Peractò Concilio iterum missa alia similiter scripta Communitoria per Constantinum Defensorem, quem fortissima custodia attineri mandauerunt, & scripta auferri, & post integrum fere annum relaxari. Ex Anastasio.

Quod insuper ab eodem Iconomacho, & Hagiomacho Leone Sanctorum reli-

A quia contemptui haberentur, idem Sanctus Pontifex Sanctorum omnium, quos po-
tuit toto orbe Christiano, collectas reliquias in oratorio a se constructo in Basilica
Sancti Petri honorificè collocavit: quorum festa vigiliarum, a monachis trium mo-
nasteriorum illic seruientium, quotidie per ordinem, atque Natalitiorum Missas in
eadem loco celebrari instituit. Ex Anastasio, qui egregia profequitur ornamenta, &
sumptuosissima eidem ab eo, oratorio, collata. Addit quoque de eximijis ornamen-
tis in Ecclesia Sanctæ Dei genitricis ad Præsepe factis,

Christi Annus.
733.

Gregorii P. 3.
3.

Leonis Isaurici Imp.
18.

} Indictio.
1.

B

C **G**regorius Papa rursus, & seorsum Italia legationes misere ad Leonem Im-
peratorem. quibus illi suaderent ab impietate desistere, ac tum se illi se omnes
subiecturos, contuetumque vestigal, vt subditos, pensuros: sed rursus legati a Ser-
gio Extratego in Sicilia per octo fere menses detenti, scriptis ablatis, cum expo-
bratione tandem dimissi. Rursus Gregorius adhortatorias literas dirigit per Pe-
trum Defensorem ad Leonem, & Constantinum, & ad Anastasium inuaforem Sed-
dis Constantinopolitanz; sed nullo fructu. Ex Anastasio. Interim Imperator com-
plices SS. Episcopos detestantis eius errorem e sedibus suis eiecit in exilium, in
quibus Theophylactum Nicomediz Episcopum, de quo Menologium, septima
die Martij, & 20. S. Nicetam Episcopum Apolloniadis, & Michaellem Synnadorum
Metropolitam, 23. Maij, & alij plures, idem subire certamen.

Eodem anno Deus res Francorum per Carolum Ducem magna gloria illustravit,
ad internecionem Sarracenis cæsis, qui ingenti numero, ex Hispania superuenerant,
supperias laturi iis, qui Narbone cum suo Rege ab eodem Carolo obsidebantur.
Ex Veteri Chronico Pithoci.

D Hoc tempore, accidisse videtur, quod in Actis Sancti Bonifacij habetur his ver-
bis. ^a *His ita factis Sanctus Bonifacius Germanorum Episcopus Boiariorum Regio-
nes, quibus per id tempus dominabatur Augbertus Dux, inuisit, prædicationis que
munus apud illum Studiofissime exercens, Ermuolfum hæreticum pestilentem, ma-
gno diuina emulationis feruore incensus, ex Canonum præscripto, damnauit, &
ab Ecclesia eiecit. Ac deinde ad suæ diocesis homines reuersus, omnia circumibat,
instaurans ea, quæ Ecclesiarum cura poscere videbantur.*

ali. i. c. 17

Christi Annus
734

Greg. Pap. 3.
4

Leonis Isaur. Imp.
19

} Indictio.
2

E **H**oc anno, inquit Theophanes, a Leone Imper. Theodorus Mansur in exilium
missus est ad Elimara eremi. Hunc fuisse tradunt Episcopum Grapforum,
Canorem cognomento dictum; quod ad exemplum Ioannis Damasceni, & Cos-
mæ Maiumæ Episcopi sacros hymnos in Ecclesia tunc canendos luculentissime scriberet.
Sæuij tamen idem truculentus Imperator in alios sanctos viros cultores sacrarum
Imaginum, nempe Paulum, & Theosterictum, quorum Græci celebrant an-
niuersariam natalis diem 17. mensis Maij, quorum priorem igne consumptum tra-

Egregij
confesso-
res pro
Imaginû
cultu.

Viri infignes in Anglia. a hist. Angl. 5. c. vi. bli. 5. c. 9. c vet. cod. ep. 25. d ep. 17. eiusdem vet. cod. e li. 5. c. vi. fl. 5. c. 28

dunt; posteriorem vero, post multa mala, in pace quieuisse. Tunc etiam Theophilum monachum multa mala perpeffum tradunt decima Octobr. Ioannem quoque Abbatem monasterii Catharorum, post carcerem, exilium, verberationem, relegatum cum aliis pluribus in Insulam Aphusiam refert Menologium.

Hoc eodem anno moritur in Anglia Tacuinus Archiepiscopus Doroueraensis vir, vt inquit Beda epistola hoc anno data, religione, prudentia, & sacra Doctrina insignis, qui Berthualdo successori Theodori, æque pietate & doctrina conspicuo successerat. hist. Anglic. ^a Post Tacuinum autem, anno sequenti Nothelmus nobilis pietate, & doctrina subrogatus est. ^b quem Sanctus Bonifacius de rebus sibi dubiis consuluit, ^c nempe de cognatione spiritali matrimonium impediende, vt de re hactenus sibi incomperta, & alios item doctrina insignes in Anglia Pectelium Episcopum ^d primum Calæ candidæ, de quo Beda ^e quem habuisse, ait, successorem Adhelmum æquè disertum, quem scripsisse, ait, librum egregium aduersus errorem Britannorum, de Paschate; & de Virginitate librum eximium, exemplo Sedulii, geminato opere, & versibus hexametris, & prosa, & alia præclara; Dudonem quoque Abbatem in Anglia celebrem suum olim discipulum. extat eius epistola apud Bedā. ^f Maximam porro habitam esse rationem eiusmodi vinculi spiritalis a Romanis Pont. Iulio, Innocentio, Cœlestino, atque Conciliis testatur Deusdedit Papa in epist. ad Gordianum Episcopum Hispaniarum.

Christi Annus 735 Gregor. Pap. 3. 5 Leonis Isaur. Imp. 20 Indictio 3

Martyres pro cultu SS. Imag. Gregor. Limniota & alij monachi m.

Seuiente in dies magis Leonis rabie, aucta est in cultores SS. Imaginum persecutio, vsque ad excruciationes, & sanguinem progressa; siquidem Hyspatium Lydenum Episcopum, & Andream presbyterum dire excruciatos necauit, de quibus Græci in Menolog. 20. Septemb. Quo etiam tempore egregium spectaculum edidit Gregorius Limniota monachus, prope centenarius, de quo Græci 24. Septembr. Passi sunt grauissima eodem tempore Procopius, & Basilius monachi, de quibus in Menolog. 27. Febr. subiit idem certamen Sergius Confessor; de quo in eodem Menolog. 15. Maii. His accessit Macarius confessor, qui ob eandem causam exul vitam finiuit; de quo in Romano Martyrologio prima April. Idem quoque stadium cucurrit Theophilus monachus; de quo in Menolog. 2. Octob. plures alii confessores eximii extitere, cum omnibus libere in pios cultores SS. Imaginum insurgere, Imperatoris edicto, concederetur, in quibus recensentur Sanctus Eudæmon Episcopus Lamplacenus, qui post multa certamina in exilio vitæ coronam accepit; cuius memoria quotannis a Græcis agitur 14. Mart. Niceta quoque Episcopus Apolloniadis, de quo in Monolog. 20. Mart. Georgius item Episcopus Melitenus 7. April. Basilius pariter Episcopus Parii. 13. April. Qui, & alii ex impietate, & crudelitate Imperatoris, immortales sibi contexuerunt coronas.

Christi Annus 736 Gregor. Pap. 3. 6 Leonis Isaur. Imp. 21 Indictio 4

g li. 1. c. 32

Vtilo Boiariorum Dux, erga Romanam Ecclesiam, vt sui prædecessores, studiosissimus, defuncto Boiariorum Episcopo, Vuinilum Romam ad Gregorium Papam consecrandum mittit. ex epistola Gregorii ad Bonifacium, & ex Actis vitæ S. Bonifacii §.

Capta in Oriente persecutio, propagatur etiam in remotiores pios Imaginum cultores: inter quos numeratur egregius athleta Ioannes Episcopus Gothiæ ex Tauri Scytharum regione 16. Mart.

737.

7.

22.

A Gerebat Præfecturam Vrbanam Constantinopoli his temporibus Philippus, æqui-
amantissimus; qui, quòd absoluisset quosdam mulierculas, tanquam innoxias ac-
cusatas de cæde lactentium infantium, ab Imperatore ipse iussus est cædi.

Christi Annus

Gregor. Pap. 3.

Leonis Isaur. Imp. }

Indictio.

737

7

22

5

B Ritones quidam æstu inuidiæ perciti, quod Anglorum nouellæ gentis, quæ fi-
dem haud pridem suscepisset, aliqui potentes opere, & sermone Apostolico
munere, multas provincias ad Deum prædicatione conuerterent, hæresim diffemi-
nare cæperunt. ex litteris Gregorij Pap. ad Episcopos; qua occasione, atque etiam
adeundi, de more, limina Apostolorum, & coram, Pontificem venerandi, & plu-
ra ad functionem sui Apostolatus impetrandi, Bonifacius consilium cæpit profes-
tionis in urbem, quò anno sequenti peruenit.

Hoc anno pariter S. Ermino Episcopo, ex Abbate Lobienfe, defuncto successit
in locum eius Theodolphus, æque sanctus. Molan. in nat. SS. Belg. quorum diem
natalem colit Ecclesia Belgij, nempe Ermini die 25. Apr. Theodolph. vero 25. Iun.

Quo eodem anno Rex Anglorum Nordanhumborum Ceolulphus, ille ipse ad
quem Beda scripsit historiam Anglicam, diuino amore succensus, relinquens Re-
gnum Eadberto, monasticam sectatus est vitam.

Bonifac.
Romã tẽ
dit.

Christi Annus

Gregorii P. 3.

Leonis Isauri Imp. 1. }

Indict.

738.

8.

23.

6.

D Sanctus Bonifacius multa stipatus turba Francorum, Boiariorum, & Britanno-
rum, Romam adit, tum, vt Pontificis Apostolici conspectu, & alloquio fruere-
tur, tum, vt sanctorum illic quiescentium se precibus commendaret; denique, vt do-
ceretur de nonnullis ad curam animarum spectantibus; vbi a Pontifice comiter est
exceptus, & a Romanis salutaris verbi causa magna veneratione frequentatus. ^a Qui
discedens muneribus, & reliquijs quascunque petijt, liberaliter, & honorificè dona-
tus; ab eodem etiam accepit epistolas ad Episcopos, Abbates, Optimates, Princi-
pes, & populum Germaniæ, quarum exempla extrant in eius vita. ^b His litteris
Pontificis instructus Bonifacius Roma profectus Ticinium veniens apud Regem
Longobardum aliquandiu moratus est. Eodem planè tempore contigit ipsum S. Bo-
nifacium suos per literas de sua peregrinatione certiores reddere. eodem Cod. c. 30.

E Hispani antiquæ nobilitatis memores, cum instar Machabæorum montana petijss-
sent, & Regulum sibi Pelagium constituissent, aduersus Arabes Hispaniam seruitu-
te præmentes, Regni titulum ad posteros propagare conati sunt. Pelagius igitur post
decem & octo annos, magnis, diuina virtute, rebus gestis, decedens, Regnum filio
nomine Faula reliquit; quo, secundo Regni anno, extincto, gener Pelagij Adelfon-
sus, Petri filius, ex Reccaredi Serenissimi Gothorum Regis progenie ortus, in
Regem eligitur, & cum Froila fratre in Sarracenos mouens plures ciuitates ex eis
recipit, quibus & Episcopos dandos curat. Tudenf. in Chron. Catholici quoque
gloriosum cognomentum, quod Reccaredus Rex ex propagata fide Catholica in
Gentiles suos ab acclamatione Episcoporum, in Concilio congregatorum, tulerat,
eius gloriæ amulus, & Regni successor ascuiuit, quod ipsum intermissum a successo-
ribus, Ferdinãdus Aragonus Hispaniæ Rex enixis precibus a Iulio Secundo Rom.
Pont. impetrauit, vt omnium Regum Hispaniarum hæreditarium esset.

a Vita li.
1. c. 27.
& Greg.
epist.
bli. 1. c. 28
29. 30.
Hispani
adu. Sarracenos
Regnum
tuentur,
& propa-
gant.
Adelfo-
sus Catho-
lici cogn-
omẽ tue-
tur, Rec-
caredo tri-
butum.
Diu inter-
missum, a
Ferdinan-
do longo
interual-
lo repeti-
tur Papa
cõcedete.

Carolus Martellus sæpius concisis, & fugatis Sarracenorum exercitibus, hoc anno, prouinciam illis ereptam Francorum coronæ adiunxit. Vetus Chron. anonymum editum a Pithoco.

Fugatis iam penitus e Gallijs Sarracenis, Episcopi, qui remanserant, ad restaurandas Ecclesias ab eis exultas animum adiungere, in quibus egregiam operam nauasse Vuilicarium Episcopum Viennensem refert A do, quem, post sacrilege a laicis occupatis Ecclesiæ bonis, in monasterium SS. Mart. Agaunensium secessisse; ibique vitam venerabilem duxisse, ait: vastata, & dissipata Viennensis, & Lugdunensis prouincia aliquot annis vtraque sine Episcopis fuit. Anastasius tradit, Gregorium tertium ad hunc Vuilicarium pallium misisse, cum putasset, tum in Archiepiscopatum Ecclesiam Viennensem erectam fuisse; quod tamen ante, ipso fermè initio coalescentis in Gallijs Ecclesiæ, fieri contigit.

Christi Ann.
739.

Gregorii Pap. 3.
9.

Leonis Isauri Imp.
24.

Indictione
7.

S. Bonif. fundat Ecclesias in German. Salisbur. Ratispon. Patauiés. Ecclesiæ cõstitutæ.

Bonifacius Ticino recedens ab Vtilone Boiariorum Duce inuitatus, Regionem Iustrans, Verbum Dei prædicauit, & ad arcendos quosdam, qui se Episcopos, & presbyteros mentiebantur, tres in ea Episcopos instituit; Ioannem Salisburgensi Ecclesiæ, Etimbertum, Frisorum genti, Gunibaldum Ratisponæ, quæ est Boiariorum Metropolis, ex præscripto Romani Pont. Vtilone consentiente, Episcopis datis. Nam Vuinilus Patauiensi Ecclesiæ iam antea præfule Romano datus erat. De quibus omnibus Romano Pont. certiore facto, literas, quæ extant, ab eo recepit, quibus ab eo acta comprobauit, & de Concilio celebrando commonuit.

Gregor. Martellu euocat ad subsidium Ecclesiæ.

Transamundus Dux Spoletinus persequente eum Rege Longobardorum Luitprando Romano profugus, a Gregorio Tertio Papa, & Stephano Patricio Romano, ac Duce receptus est, & a Rege repetitus, non redditus. Qui Rex propterea urbem obsedit, Basilicam Vaticanam B. Petri diripuit, ciuitates quatuor Romani Ducatus occupauit. Sed, Rege ad suam Regiam reuerso, Transamundus, cum copioso exercitu Romani Ducatus, Spoletinum Ducatum recuperauit, qua obsidionis occasione Gregorius Papa nuncium cum litteris ad Carolum Francorum Subregulum, vt ipse appellat, secundo misit, oratum, vt Ecclesiam Romanam pro sua pietate ab oppressione vindicaret Longobardorum. Ex hoc enim inquit tibi poteris immortalē, & æternam vitam acquirere. Ex Anastas. in Zacharia, & epist. ipsa Gregorij Papæ.

Christi Annus.
740.

Gregorii P. 3.
10.

Leonis Isauri Imp.
25.

Indictio.
8

Anglicu Regnum vestigale Rom. Eccl. ad hæc ferè ætate

Sanctus Bonifacius Germanorum Apostolus, ex literis a Gregorio Papa anno superiore datis Concilium habet Boiariæ, & Alemanniæ Episcoporum Augusta, an alibi, propè Danubium, non satis exploratum habetur. De Concilio constat ex Bonifacij epistola 48. eodem cod. ad Cuthbertum Dorouernésis Ecclesiæ in Anglia hoc anno consecratum Episcopum; vt apud Bedam in Epitome legitur.

Memorable est, quod hoc anno actum ab Ina Angliæ Rege; refert Polidorus Virgilius in Anglica historia, recentiora etiam recentens. *Officia autem eiusdem Regis, inquit, pietatis plena infinita produntur, & illud in primis, quod Regnum suum Romano Pontifici vestigale fecerit, singulis argenteis numis, quos denarios vocant, in singulas domos impositis. Fecit autem idem (pergit) eius exemplo (vt opinor) ductus, Ossa Merciorum Rex, qui non multum post tempus regnauit. Fuit*

A *is annus salutis circiter 740. Hoc veltigal, prout quidam scribunt, auxit poethac Ebeluolfus, seu Athulfus Rex, qui, vt proximo libro demonstrabitur, totius fere insule Imperium obtinuit; & mox, omnis Anglia hoc tempore istud veltigal, pietatis, & religionis causa Romano Pontifici pendit, domesticatim collatum, & numi illi argentei vocantur a vulgo, denarii B. Petri, quos pontificius Quæstor, quem non inscienter collectorem nuncupant, exigit. Hæc ipse scribens ad Henricum VIII. tunc Regem. Anno Domini 1533. sed mirandum illud accidit. Vbi cessauit pendere veltigal istud, hæresum alluione Anglia absorbetur. Habuit Ina Rex vxorem Edilburgam, paris pietatis, quæ se in Monasterium includit, ex Regina ancilla effecta.*

B *per duodecim menses terræ motu conflitatur, Ecclesijs, & monasterijs Constantinopoli, & per plures prouincias, vrbibus, & villis corruentibus, statuis etiam Imperatorum, quæ erant Constantinopoli, deiectis, de quo Theophanes, in tempore, quo hæc contigerunt, a semet corrigendus. Extat eiusdem terræ motus memoria in Menolo, his verbis, vigesimoquinto Leonis Isauri Principatus anno, Ind. 9. 26. Octo. die. Factus est ingens, & terribilis terræ motus Constantinopoli, & omnes domus, & Ecclesiæ conciderunt, multique viui oppressi, sunt mortui &c.*

C *Luithprandus, & Hilprandus Longobardorum Reges Romanum Ducatum vexant, Romanam obsident, & Campaniam deprædantur. Transmundus ipse Dux, per Romanos adiutus, ad recuperandum Ducatum Spoletanum, infidelis, & ingratus, Gallesium occupat. Gregorius Papa vexationem Transmundi pecunia redimit, Romanæ vrbis muros restituit, & sacris muneribus missis, cum honorifica legatione auxilium implorat à Carolo Martello Francorum Duce, aduersus Longobardos, Ex Anastasio. Extat Gregorij epistola hoc titulo. DOMINO EXCELLENTISSIMO FILIO CAROLO SVBREGVLO. GREGORIVS PAPA. In qua magno animi angore deplorat calamitates Ecclesiæ, queritur, quòd non ab eius filijs matri laboranti succurratur; monet, ne falsis Longobardorum suasionibus decipi se sinat; aperit non ob aliam causam Duces Spoletanum, & Beneuentanum a Rege bello peti, quàm quòd nolint bello persequi Romanam Ecclesiam. Potens est carissime fili, inquit, ipse Princeps Apostolorum ob a Deo sibi concessam potestatem, suam defendere domum, & populum peculiarem, atque de inimicis dare vindictam; sed fidelium mentes probat. Bis illum, CHRISTIANISSI-*

D *MVM filium appellat, quem titulum honorificentissimum videmus in eius Regni Regibus ad nos vsque propagatum. Propè finem epistolæ habet hæc verba. Conuro te per Deum viuum, & verum, & per ipsas sacratissimas clauas confessionis B. Petri, quas vobis ad Regnum direximus, vt non præponas amicitiam Regum Longobardorum amoris Principis Apostolorum; sed velocius sub nimia festinatione sentiamus, post Deum, tuam consolationem esse potiturus Imperio. Suafit cito ista, cæca prudentia carnis, & Regni dilatandi insana cupiditas ad malum impulit. Cui miser ille, nulla habita ratione sacrorum, omni penitus diuini iudicij abiecto timore, diuinis legibus penitus proculcatis in Romanam Ecclesiam immittit exercitum,*

E *Nefandus Imperator Leo Isauricus ob contrafractorem sacrarum imaginum Principum omnium Occidentalium in se odia conuertit, vsque adeo, vt in eum arma mouere omnes æque parati essent, iamque mouerent: cum ille in odium Romani Pontificis, cui motus istos omnes tribuit, astuta malitia pacis foedere conciliauit sibi Regem Longobardorum in Italiam potentissimum, concitauitque eum in Romanum Pont. eo prætextu, quòd foueret Duces Longobardorum ipsi infestos, Spoletanum, atque Beneuentanum, in spem erigens, vt suo auxilio illos eiciens, solus, absque socijs, in Italia Longobardorum esset potiturus Imperio. Suafit cito ista, cæca prudentia carnis, & Regni dilatandi insana cupiditas ad malum impulit. Cui miser ille, nulla habita ratione sacrorum, omni penitus diuini iudicij abiecto timore, diuinis legibus penitus proculcatis in Romanam Ecclesiam immittit exercitum,*

Orientalis
Eccl. igē-
ti per an-
nū terræ-
motu con-
flitatur .

Rursū Pa-
pa implo-
rat auxi-
lium Frā-
corum .

Luitpran-
dus ambi-
tione dila-
tandi Re-
gni, iungi-
tur hæreti-
co Imp.
cōtra Ec-
cl. Rom.

qui primum omnium in Sacrosanctam S. Petri Basilicam extra muros urbis positam, impetum faciat. Quo toto molimine, atque conatu, absque Deo, & contra Deum adhibito consilio, nihil aliud profectum, quam (quod declararunt euenta) vt adimeret suis posteris ipse Regnum auitum in perpetuum; Romanam vero Ecclesiam plurimum prouinciarum possessione, locupletaret, augeter gloria, potentia dilataret. Cur vero Carolus non cito in Luithpradum insurrexerit, & certior ratio afferri posse videtur, quod eundem Regem in prelijs aduersus Sarracenos fidelissimum habuerit adiutorem. Quod consilium Deo non videtur fuisse probatum; ex quo forte accidit, vt anno sequenti vindice numine, cito, & miserando interitu fuerit ex hac vita sublatu.

Christi Annus

Greg. Pap. 3.

Const. Copronymi Imp.

Indictio.

741

11

I

9

Copronymus sancti c. Imaginum cultu. Artabaldus Curopalata occupat Constantinopolim. Impium Copronymi secretum panditur.

2 Ca. 25.

bl. 4. c. 57
Car. Martelli obitus.

Leo Imperator cum regnasset annos 24. menses 2. dies 20. *tum animæ, tum corporis morte mortuus est*, inquit Theophanes; & imperat eius filius solus Constantinus Copronymus, ferus, tyrannus, magicis artibus deditus, impius. Primo anno Imperij promulgat Decretum contra sacras Imagines; sed excitante Deo illi aduersarium, quod ceperat, perficere non potuit. Artabaldus siquidem Curopalata, & gener Leonis abalienatum a se Constantinum veritus, aduersus eum, bellantem cum Arabibus ementita eius morte Constantinopolim occupat, & Imperator, vt orthodoxus acclamatur, & Constantinus probris, & maledictis incessitur. Anastasius ipse Patriarcha hæcenus hæreticus tempori inseruiens, detestatur hæreticum Constantinum, & ad demerendam noui Catholici Imperatoris gratiam impium Constantinum secretum, cum iuramento, pandit, quod negaret Christum Deum, & Mariam fuisse Virginem post partum. Ex Theophane, quam impietatem ab impio Patre habuisse par est credere.

Hoc eodem anno, scribit Theophanes, *Euclid Rex Arabum in Oriente interfecit Christianos captiuos in omni ciuitate; inter quos Eutychieus filius Mariani Patricij, martyr uerus ostensus est, in Charris Mesopotamiæ, ubi, & reliquæ ipsius sanitates, per Dei gratiam operantur, & multi alij per sanguinem consummati sunt*.

Hoc pariter anno 4. Kalen. Decemb. moritur Gregorius Papa cum sedisset annos 10. men. 9. dies 12. vt Anastasius tradit. De quo Vualfridus. ^a Velut inauditum, & nouum quiddam, *refertur*, inquit, *quod omnes Psalmos memoriter tenuerit*. Refert Anastasius de pluribus ab eo Ecclesijs restitutis, picturis, & preciosis vasis, & ornamentis decoratis, monasterijs extructis, & dotatis centum, Cellentisque ciuitatis muris, pene a fundamentis forissime constructis. Cessauit Episcopatus dies octo. Creato quamprimum fieri potuit Zacharia Græco, viro insignis sanctitatis, mitissimij ingenij, qui totam Italiam inuenit valde turbatam, & Ducatum Romanum persequente Luithprando Rege. Is missa legatione ad Luithprandum Regem impetravit, vt quatuor supra nominatas ciuitates Ducatu Romano ademptas, restitueret, cumque exercitus Romanus, Pontificis hortatu ad comprehendendum Transmendum Spoletanum Ducem, cum Rege conspirasset: Conficius Dux, quod Romanos decepisset, Spoletio egressus, seie prædicto Regi tradidit. Ex Anast.

Hoc ipso anno 11. Kalen. Nouembris Carolus cognomento Martellus moritur, & in Basilica Sancti Dionysij, apud Parisios, sepelitur. Appendix ad Turonensem, & Aimeinus ^b.

Lupus in vita Sancti Maximini Episcopi Treuerensis ad Vualdonem scribens anno Domini 830. refert Martellum, cum longa febrium vexaretur molestia, & cibi, potusque fastidio ad exitum pene vitæ peruenisset, in somnis Sanctum Maximinum

A vidisse, qui sequi se ad suum sepulchrum iuberet; quò, cum se deferri iussisset rursum in somnis eundem vidisse, qui diceret, se pro illo Domini postulasse clementiam, & ne se ultro dedat vitijs, monuisse: mox Carolum euigilantem cibos poposcisse, quos triginta diebus sumere nequiuisset, & vires recepisse, cuius beneficij memorem, Cœnobium S. Maximini, prædijs auxisse.

Quæ verò scripta leguntur de Caroli anima æternis pœnis inferis mâcipata, & de corpore in sepulchro non reperto in vita S. Eucherij Aurelianensis Episcopi, & apud Gratia. 16. quest. prima, post caput quinquagesimum nonum, ex Concilio Rothomag. & in vita S. Rigoberti Archiepiscopi Rhemensis 4. Ian. & in scriptis capitulis, (vt præfert titulus) ab Episcopis Prouinciæ Rhemensis, & Rhotomagensis, ad Ludouicum Regem missis, non omnino certa fide constant. Illud quidem, quod legitur de S. Eucherio, quòd viderit animam Caroli apud inferos cruciari, planè falsum est, cū S. Eucherius ante decennium, siue ante annum quartumdecimū, (vt Molanus ponit) decesserit, quàm Carolus moreretur. sed, & quòd de ipsius Caroli pietate reperitur, eiusdem Ludouici Imperatoris ad quem talia fuisse scripta dicuntur, Elogium, eadē, mendacij certè redarguit. Ipse enim Ludouicus Imper. in Epistola ad Hilduinum Abbatem hæc habet. *Proauus noster Carolus Princeps Francorum factus, per Orationes ipsius excellentissimi martyris adeptus se fuisse, gratuletus est, apicem Principatus, eidemque decurso mortalitatis tempore, quod charius potuit habere depositum, corpus scilicet proprium in magni die Iudicij suscitandum, & animam Domino presentandam fideliter, commendauit, ac per hoc maximè deuotionem, ac fiduciam cordis, erga peculiarem patronum patenter ostendit.* Hæc Ludouicus; qui si tam certam de damnatione Caroli sciret testificationem factam esse Pipino; quomodo non potius silentio præterisset memoriam sepulturæ Caroli, apud S. Dionysium, tanto miraculo infamatum, quam illam tanto præconio celebrare? Accedit & his, quod ipse S. Bonifacius, qui asseritur inspector fuisse sepulchri, & testis oraculi de damnatione ipsius ad Inferos, scribens Epistolam ad Ethelbaldum Mercionum Regem in Anglia, hominem sceleratissimum, vt eum reuocaret ad pœnitentiam; inter alia, plura ingerit exempla Regum, qui ob ipsorum immensa scelera, malè pereuntes, vnà cum corpore pendiderunt, & animam, damnati in cruciatus perpetuos, apud inferos; vbi de Carolo agit; non nisi ista hæc tantum habet. *Carols quoque Princeps Francorum multorum Monasteriorum euersor, & Ecclesiasticarum pecuniarum in vsus proprios commutator, longa torsione, & verenda morte, consumptus est.* Vt sperandum sit, licet ob inuasa iura Ecclesiæ, & bona usurpata, dira, ob immensos dolores, morte consumptus sit, haud tamen absque pœnitentia, & confessione ex hac vita recessisse. Quòd quæ ex Ludouico Imperat. sunt recitata demonstrant. Extat certe laudata Caroli pietas à duobus Gregorijs summis Pontificibus, secundo, & tertio, cuius tertij illud maximum est ab eodem Carolo Martello præcinium, quod, tum rei, tum eiusdem Caroli opitulatione S. Bonifacius cœcum millia Germanorum paganorum ad Christianam Religionem suscipiendam conuertisset, vt planè de ipso (occulta licet, & nobis incognita sint diuina iudicia) salutem cum pijs Regibus consecutum, exultare liceat, etsi peccator extiterit, (vt solent Reges sæpè delinquere) per exomologesim illam factam, quæ suam animam, Domino, per S. Dionysium presentandam ad eò sollicito studio, commendauit, bene sit de eius salute sperandū. Sed nec illud tacendum, quòd idem Carolus laudatus etiam inuenitur ab ipso S. Bonifacio Germanorum Episcopo, cum rogauit filium eius Carolomannum, vt bene cæpta à parente circa cultum Christianæ religionis, prosequeretur, rogans eum insistente paternis vestigijs.

D Mortuo Carolo, duo filij Carolomannus maior natus, atque Pipinus successerunt hæredes. Principatum verò suum Carolomannus administrabat, Austrasiam, (quæ & Alemannia appellatur) atque Thuringiam, qui simul ac partem suæ hæreditatis accepit, nihil antiquius habuit, quàm ijs consulere quæ ad Religionem conferuandam, & propagandam spectare viderentur. Quamobrem S. Bonifacium ad se mox uocet.

c Apud Sur. 20. Febr. Computatur quæ de datione Caroli senuitur.

d In Reo pagiticis an vitâ S. Dionys. apud fur. 9. Octob. Car. Martelli elogium.

fiuit, vt cuncta secundum Canones rectè disponerentur. De his ipse Bonifacius epistola sua prima ad Zachariam Papam, in qua, post gratulationem electionis in Pontificem, & præstitam subiectionem, significat primum de tribus Episcopatibus institutis, Vuirburgensi, Buriburgensi, & Erfesphurdensi, quos auctoritate Apostolica confirmari petit: mox de expetita Synodo à Carolomanno, per spatium octuaginta annorum apud Francos, intermissa; cum interim, nec Archiepiscopum habuissent, & maxima ex parte Episcopales sedes traditæ essent laicis, vel clericis scortatoribus, vel publicanis: deinde de aliquot capitibus consulit sedem Apostolicam, & denique recensitis nonnullis abusibus, quæ de vrbe referebantur, hæc habet verba maxime notanda. *Quapropter, inquit, paternitas vestra huius rei veritatem nobis indicare non dedignetur, vt Ecclesia sacerdotibus, vel populo Christiano, inde schismata, & scandala non oriantur: quia carnales homines, & idiotæ Alemanni, vel Boioarij, vel Franci, si iuxta Romanam urbem aliquid fieri viderint, ex his peccatis, quæ nos prohibemus, licitum esse putant, & nobis improprium deputant; sibi verò scandalum vitæ accipiunt.*

Christi Annus.

Zachar. P.

Constant. Copronymi Imp. }

Indictio.

742.I.2.IO.

A Retabaldus, licet Catholicus coronari se passus cum Nicephoro filio ab Anastasio Patriarcha hæretico, quæ è Throno deicere debuit, & curare, vt Catholicus sublegeretur, diuinam indignationem incurrit, Imperio priuatus, & vita; siquidè missio contra Constantinum, qui in Armenia imperabat, Niceta iuniore filio, eo que profligato, ipse quoque aduersus eum progressus, magna accepta elade Constantinopolim est reuersus. Theophanes hæc pluribus.

Terræmotus.

Quo pariter anno, ait idem, pluuie defectus, & Terræmotus per loca facti sunt, adeo vehementes, vt montes vnirentur inuicem per Eremum Sabæ, & Castella in terram immergerentur, absorpta.

Antioch. Eccl. diu Patr. destituta illum recipit.

Eodem anno mortuo Euclid Arabū Rege, & substituto Gilid Sarracenorū Principe, Ecclesia Antiochena per annos quadraginta pastore destituta, pastorem habere cepit, mādante namque Principe, electus est in Patriarcham Stephanus Monachus, agrestis quidem, sed religiosus; sicque permiffum deinceps, ait Theophanes, eligi Patriarcham.

Patr. Alexandr. redit ad Eccl. Cath.

Faufum, & illud hoc anno accidit, vt Cosmas Patriarcha Alexandrinus, vnā cum suis, abnegata hæresi Monothelitarum ad Ecclesiam Catholicam se contulerit. Ex Theophane.

Egregij Confesso res; apud Sarracenos.

Damascenus autem Episcopus Petrus, zelo fidei æstuans ab eius Ciuitatis Sarracenorū Principe Hali, lingua abscissus est, eò quòd inuectus esset in superstitionem ipsorum cultus. Theophan.

S. Petrus Mauimennus mart.

Eudæmonem quoque in Felicem Arabiam, ob eandem causam eiectum, martyrio affecit, cum expressiori voce Missas celebrasset. Idem. Petrus alius, apud Mauimennam urbem iisdem tēporibus extitit martyr, quòd palam malediceret Maumet pseudo propheta, & Antichristi præcursori. Hunc (inquit Theophanes) *declamationibus sermonum honorauit S. B. noster Ioannes, qui cognominatus est Chrysoctas, propter auream, & fulgidam Spiritus sancti gratiam, quæ in ipso, tam verbo, quam in vitæ actu effloruit.* Per eum verò intelligi San. Ioannem Damascenum egregium Theologum, & virum sanctissimum, non dubium est.

Hoc anno Zacharias Papa, cum accepisset, de quibus supra meminimus, litteras à S. Bonifacio Germanorū Episcopo, rescripsit, gratulans de profectu prædicationis; tres Episcopatus ab eo institutos, confirmans per litteras quæ extant, de Synodo celebranda in ea Franciæ parte, quam obtinebat Carolomanus, quòd ipse rogarat,

A ad collapsam Ecclesiasticam disciplinam restituendam, annuens, Adulteros, bigamos, homicidas, vel alijs capitalibus vitijs notatos, mandans ne vlla ratione permittat sacerdotio fungi: abnuens de creando sibi viuëti successore, quod est contra regulas Ecclesiasticas. & concedens id tantum in fine vitæ: quod quidam affirmabat secum à sede Apostolica dispensatum de cõtrahendo matrimonio cum interdicitã persona per canones, id verum pernegans: de superstitionibus, & incantationibus, quas audisset Romæ fieri, confirmans à suis præcessoribus, & à se fuisse semper damnatas: ad extremum monens, vt violatores sacrorum canonum seure puniat.

B Is igitur acceptis Zachariæ Papæ literis, sollicitus de ijs, quæ mandata erãt, implendis, celebrandæ Synodi causa Carolomanum adiit, qui eius verbis, quasi diuino oraculo, permotus, vt Episcopi, & presbyteri in Concilio venirent, perfecit.

Eius Synodi decreta sæcularibus, & ecclesiasticis vtilia extant. Qua delata ad sedem Apostolicam, Zacharias coacta Synodo comprobauit, de qua confirmatione, Benedictus Leuita in ea, quam affixit lib. 5. Capitularium Francorum, præfatione, meminuit, subiiciens epistolam Zachariæ, quæ est num. 7. de ipsarum confirmatione.

C Cum Luthprandus reddere differret quatuor illas Ciuitates, quas occasione Transamundi, Ducis Spoletani, ante Biennium occupat; Zacharias Papa Regem ipsum Interamnæ agentem sibi adueniendum putauit, à quo perbenignè, & honorificentissimè exceptus, ita eius pijs adiutoribus mollitus, & inflexus est, vt non modo quatuor prædictas Ciuitates restituerit; sed & Sabinensè patrimonium, quod triginta ante ferè annis fuerat ablatum, atque Narniense, & Auximanum, & Anconitanum, necnon & Polimarense, & Vallem, quæ vocatur, magna, sitam in Territorio Suttrino, per donationis titulum ipsi Petro Apostolorum Principi reddiderit, & pacem cum Ducatu Romano per viginti annos firmarit; sed & captiuos omnes ex diuersis prouincijs illi donauit. His perfectis Pontifex Romam honestissimo procerum Logobardorù Comitatu deductus, repetijt, & solemnem populum ad gratias Deo agendas, pro rebus benè, & feliciter gestis, hortatus est. Hæc per 10. Indictionem ex Anastasio.

^a Apud Sur. 5. lu. vitæ lib. 1. cap. 33. & 34. Vitæ Bonif. 2. c. 6.

Christi Annus

Zach. Pap.

Constant. Copron. Imp.

Indictio.

743

2

3

II

D **A**ltera item Synodus ab Episcopis Franciæ factionis Carolomanni præsentè ipso Carolomanno Principe habita est ad Liptinas; de qua Benedictus Leuita præfatione Capitularium Regum Francorum. Statutum est inter cetera, vt Ecclesiæ subsidium ad bella ingruentia conferrent, quæ tamen certa quadam ratione restituerentur. Decretum præterea, vt pro tribus Metropolitanis Episcopis, Treuerensì, Rhenensì, & Senonensì pallia peterentur ab ipso Romano Pont. quorum gratia ipsi francorum Principes scriplere litteras; sicut & Bonifacius ipse, quæ non extant illæ quidem, sed ex Zachariæ ad Bonifacium literis, mense Iunio scriptis, ea omnia comperita habentur.

E Quod verò Bonifacius, cum accepisset, à Papa, & Romanæ Ecclesiæ clericis, pro ipsidem pallijs exactam fuisse pecuniam, indignissimè id ferens, cõquestus fuisse apud Romanum Pont. ab eo huiusmodi, inter cetera, tulit responsum. *Sed frater charissime, hortamur charitatem tuam, ut nobis deinceps tale aliquid minimè tua paternitas scribat, quia fastidiosum à nobis, & iniuriosum suscipitur, dum illud nobis ingeritur, quod nos omnino detestamur. Absit enim à nobis, & à nostris clericis, ut donum, quod, per Spiritus sancti gratiam, suscepimus, pretio uenndemus, dum, & illa tua pallia, quæ à te suggerente, ut prædiximus sumus flagitati, nullum ab eis quisquã commodum expetiit, insuper & charitas; quæ secundum morem à nostro scrinio pro tua confirmatione, atque doctrina tribuantur, de nostro concessimus, nihil ab eis auferentes. Absit, vt sic quippiam à tua fraternitate criminis nobis simoniaci obij-*

Duo imposteres hæretici damnati Clemès, & Adalbertus. S. Bonifacius horrès Simoniam de ea expoſtulat cù Ro. Pont.

ciatur. Anathematizamus namque omnes quicumque ausi fuerint donum Spiritus sancti pretio venundare. Dicto mense Nouemb.

Luithprandus, qui cum Leone Ifaurico foedus aduersus Romanos inierat, eo mortuo, Exarchatum Rauennæ inuadens Rauenam obsidione cingere parabat; cum id præsentiens Eutyechius Patricius, & Exarchus, & Ioannes Archiepiscopus Rauennas, cum vniuerso populo Pontapolis, & Aemiliæ, Sanctis. Dominum Papam obsecrarunt, vt pro eorum occurreret liberatione. Qui prius per Legatos cum Rege frustra tentata, post Ticinum ipsemet adiit, ac multis precibus, vix, quod optabat, impetrauit. Hæc multo post eodem anno, ac potius sequenti, Rex viuere desijt. ex Anastasio.

Hoc eodem anno inchoata iam à mense Septembri 12. Indictione Luithprandi Regis anno 32. celebrata est ROMÆ SYNODVS, tredecim in ea capita sancita de Ecclesiastica disciplina. Ex eadem Synodo.

Hoc ipso anno inchoata iam per mensem Septemb. Indict. 12. Constantinus valido exercitu Constantinopolim obsidet, & egressum Artabofdi exercitum profligat crescente penuria, cogitur Artabofdus imbelles emittere, vt quisque vitæ suæ consuleret, qui plurimi, muliebris, & Monastico habitu induti, egressi sunt.

Quarto post Nonas Nouemb. Constantinus urbem expugnat, & captum Artabofdum cum duobus filijs excecat: alios plures, qui Artabofdo fauerant, interficit, alios mutilat, alios obcæcat, & militibus urbem diripiendam permittit. In equestribus porro Ludis Artabofdum, cū filijs, & amicis, vnâ cum Anastasio Pseudopatriarcha, asino auersum impositum, circumductos ad ludibrium ostentat. Hæc Theophanes pluribus; quæ eadem Zonaras, & alij Græcorum historici, qui pariter testantur ab eodem Imperatore ipsum Anastasium ad eod. insigniter ignominia affectum in Throno rursus restitutum, quod non esset facile alium reperire, qui eum æquaret impietate.

Constan.
Copro-
n. recupera
Imper.
Pseudo-
patr. exau-
torat^o, ob
summam
impietate
restituif.

Cum autem audisset Exarchatum per Zachariam Romanum Pont. à Luithprandi Regis inuasionem liberatum, ad eum magis demerendum quædam prædia iuris Imperij, petente Zacharia, donauit Romanæ Ecclesiæ. Constantinus Imperator hæreticus nequissimus intentus stabiliendo recuperato Imperio, nulli, fidei causa, negotium faceſſebat. Cæterum Zachariam Papam sa pius eum interpellasse, vt ab hæresi renocaret, testantur Hadrianus Papa in Conc. Nicæno 2. Act. 2. Epistola ad Constantinum, & Irenem.

Christi Ann.

Zach. Pap.

Const. Copron. Imp.

Indictio.

744

3

4

12.

Constantinus Copronymus Imperator ad stabiliendam sedem Imperij Constantinopolitanum populum, quem nimia sæuitia admodum exterruerat, conciliare studet.

Defuncto Stephano Episcopo Antiocheno, cū sedisset annos duos, permisit Princeps Sarracenorum consecrari Theophilaetum Edeſſenum in locum eius, virum magnæ virtutis diuinis charismatibus fulgentem.

Quidam pseudopresbyteri i Baioaria aduersantes S. Bonifacio, inter alias, aduersus eum excogitatas calumnias accusauerunt eum de Anabaptismo. Cum igitur crederetur esse verum, quod diceretur; Zachariasque Romanus Pont. audisset S. Bonifacium existimasse iterandum tunc esse Baptisma, cum baptizans minus latine verba proferret; ne id faceret, datis literis, Zacharias eum admonuit.

Ex epistola S. Bonifacij per breui ad Pipinum Regem Francorū data, constat plura ad ipsum mendacia, ab inquis de eo fuisse delata.

Caluniæ
aduersus
S. Bonif.
Ep. 4. T.
2. Ep. Ro-
ma. Pont.
& vitæ S.
Bonif. 2.
cap. 2.

Pipinus

A Pipinus sollicitè curans res, quæ ad Francorum Ecclesias spectarent, hoc eodem anno literas dedit, atque Legationem misit ad Zachariam Roman. Pontif. consulens, tum suo, tum Episcoporum, & aliorum eiusdem Regni Francorum Christianæ legis cultorum, Principum nomine, de multis ad Christianam spectantibus disciplinam. Reddidit Romanus Pontif. Zacharias epistolam viginti septem responsionum capita continentem, quam ex Cod. Vat. Conciliorum Manuscriptorum auctor Annalium primum typis excudendam curauit. Extat hoc titulo DOMINO EXCELLENTISS. atque CHRISTIANISS. PIPINO MAIORI DOMVS, seu dilectissimis nobis vniuersis EPISCOPIS ECCLESIARVM, & RELIGIOSIS ABBATIBVS, &c. Vt autem quæ in ea scripta essent, obseruaretur, Bonifacio mandauit, vt concilio coacto de illis custodiendis inter Episcopos ageret. Extat Zachariæ ad Bonifacium epistola in eius ^a Actis, in qua & illud addit, vt in eodè Concilio Sacrelegorum quorundam, & contumaciam Pseudoapostolorum iudicium agitur; quòd si persistent innocentes se proclamare, Romam vt mittatur, subtilius examinadi.

a Libro 2. cap. 7.

B Luithprandus Longobardorum Rex moritur trigésimo anno, & septimo inense Regni, cuius præclaras laudes prosequitur Paulus Diaconus, omisis tamen nonnullis, quæ notam illi inuenerunt; vt S. Petri Basilicæ Vaticanæ direptionem.

Luithpræ di obitus.

Reliquit plura pietatis monumenta, Ecclesias, & Monasteria; cuius præclarum elogium habet Epitaphium sepulchro eius inscriptum. ^b Eius temporibus floruit sanctitate Fori apud Tanarum Badolinus nomine, multis clarus miraculis, & spiritu prophetiæ illustris; & huic non absimilis Theodelapius apud Veronam.

b Paul. Diac. lib. 6. c. vlt.

C Successit Hildebrandus eius nepos, qui, dominio aspero, septem tantum menses regnauit, ingratus genti suæ, & in odium redactus: in eius locum suffecto Rachi Duce Foroiulienfi virtute bellica, humanitate, ac pietate coniuncta, præstanti. Ad quem Zacharias legatione missa, pacem viginti annorum impetrauit, vt habet Anastasius.

Res Hispanicas egregiè per hæc tempora illustrauit Rex Alfonso suis præclaris factis, pluribus Ciuitatibus ex manibus Sarracenorum ereptis, & Gallæcia vindicata; pro Catholici quoque, quem gerebat, titulo, Catholicam propagauit religionem, restituto Christiano cultu, & Episcopis per Vrbes constitutis. Quæ tamen illustrata facta, inopia scriptorum, remanserunt obscura: & pauci etiam ipsi ex multis, pauca attingerunt. Morales, vetus monumentum, ex Archiuo Lucensis Ecclesiæ, protulit, notatum æra. 782. est is annus præsens 744. quo ex parte, quæ sunt dicta, clarescunt.

Rex Alf. Regn. & Religio. Auget.

D

Christi Annus

745.

Zach. Pap.

4.

Const. Copron. Imp.

5.

Indict.

13

E Habito Concilio Episcoporum in Germania à S. Bonifacio Apostolicæ Sedis Legato, ea, quæ succreuerant in agro Dominico, licet sæpe culto, spineta, quæ, iam magna ex parte, duobus alijs Concilijs, excisa fuerant, immissa rursus Apostolica falce, auxilio Christianissimorum Principum Carolomanni, atque Pipini succisa sunt. Actum est in eo præcipue de duobus illis hæreticis Aldeberto Gallo, atque Clemente Scoto, qui damnati, & sacerdotio priuati in custodiam retri sunt: visum tamen etiam est, de iisdem referendum ad Romanum Pontif. vt ab eodem quoque damnarentur. Insuper inter alia adnitentibus iisdem Principibus, exauctoratus est Episcopus Maguntinus, homicidij reus conuictus, inque locum eius ab iisdem subrogatus est Bonifacius ipse, qui hæctenus Apostolatu tantum Germania generatim mancipatus, nulli fuerat adscriptus certæ sedi. Hæc breuiter ex vita S. Bonifacij. ^c

Adelber. & Clem. hæret. abdicati sacerdotio, & in carcerè tri. c Lib. 1. c. 37. apud Sur. §. Iu.

Affuere in Concilio octo Episcopi, vt constat ex Epist. 16. S. Bonifacij: ad Herespidum, ex eodem eius Epistolarum Codice.

Pertinet

Pertinet ad hæc Concilium, quod S. Bonifacius zelo charitatis exastuans, cum sciret Regem Merciorum in Anglia Athelbaldum nomine, vitam scelestissimã ducere, ut eum ad meliorem frugem conuerteret, nomine non suo tantum, sed & Episcoporum, qui Synodo interfuerunt epistolam scripsit commonitionibus paternis plenam, quam epistolam pro sua ingenti modestia, & animi deuotione examinandam, & si opus esset, corrigendam misit Heberto Archidiacono in Anglia, cui in epistola ad eum, (quæ est 14.) ne (inquit) ne arroganter, & superbum, aut proprio iudicio plus iusto placentem ætumes, rationem reddit, cur ad eum non sibi subditum, eiusmodi epistolam scribat, pergens.

Nam, inquit, Catholica, & Apostolica Romana Ecclesia, quando indignum, ac vilem prædicatorem ad prædicandum Germanicis erroneis, vel panis egentibus, direxit, præcepit mihi, ut ex auctoritate Romani Pont. si alicubi viderem inter Christianos, pergens, populos erroneos, vel Ecclesiasticas regulas mala consuetudine deprauatas, vel homines per iniuriam à Catholica fide abductos, ad viam salutis inuitare, & reuocare totis viribus niterer.

Eandem illam epistolam misit ad Heresfridum presbyterum, virum egregia animi constantia præditum, qui eam Regi, suis manibus, porrigeret, & interpretaretur, ad quem, inter cetera; epistola quæ est 16. sic, ait, Nos octo episcopi, qui ad Synodum conuenimus, in commune te pater carissimè deprecamur, ut verba admonitionis nostræ Athelbaldo Regi Merciorum, interpretando, & recitando annuncies, eo ordine, & eo modo, quo ad te scripta transmittimus, sollicitè enumerando, & prædicando illi indicare. Audiuimus enim, quia pro timore Dei, personam hominis non timeas, & quòd suprædictus Rex aliquantulum quibusdam temporibus audire dignetur tua merita. Et notum sit charitati tuæ, quia hæc verba admonitionis nostræ ad illum Regem propter nihil aliud, ad illum direximus, nisi propter puram charitatis amicitiam, & quòd de eadem gente Anglorum nati, & nutriti, hic per præceptum Apostolicæ sedis peregrinamur, bonis, & laudibus gentis nostræ latamur, & gaudemus: peccatis autem eius, & vituperationibus tribulamur, & contristamur; opprobrium namque gentis nostræ patimur, siue à Christianis, siue à Paganis, quòd gens Anglorum spreto more ceterarum gentium, & despecto Apostolico præcepto, imò Dei constitutione, legitimas uxores dedignetur habere, & hinnientium equorum consuetudine, vel rudentium Asinorum more, luxuriando, & adulterando omnia turpiter fœdet, & confundat. Igitur si hoc scelus maximum, verum sit, &c.

In illa igitur epistola post gratulationem de bonis, quæ de eo audiuntur, ut de elemosynis, descendit ad admonitionem, & correptionem malorũ, fornicationum, adulteriorum, & sacrilegiorum, quæ ab eo committi feruntur, moniales, & Deo dicatas violando. Inde transit ad aliud sacrilegij genus, quòd violet priuilegia Ecclesiarũ, & Monasteriorum, earum facultates vlturpando: quod grande peccatum esse ait, exëploque duorum Regum Ecolredi Merciorum, & Hostredi Deirorum, & Bernicio- rum Regum, qui cum se his criminibus contaminassent, amissione Regni, & immatura, ac terribili morte præuerti fuerunt, deterret; Addit quoque de Carolo Martello. Carolus, inquit, Princeps Francorum multorum Monasteriorum euersor, & Ecclesiasticarum pecuniarum in usus proprios commutator, longa torsione, & verenda morte consumptus est. Concludit denique per cohortationem, & obsecrationem ex intimo animi affectu, & ex charitatis visceribus prodeuntem, ut respiciat, & se à Diaboli laqueis eripiat. Quem exitum habuerit adhortatio, nullus prodit, com tamen illud certum sit, post biennium infelici exitu diem clausisse extremum, à suis stipatoribus trucidatum, ut est in Epitome historiæ Anglicanæ Anno Domini 757.

Ut quæ in eo Concilio decreta fuerant, tenaciori vinculo firmaretur; Acta misit ad Zachariam Pont. qui collecto Concilio Episcoporum septem, & presbyterorum 17. in Basilica Theodori, in Patriarchio Lateranensi, eosdem hæreticos cõdemnavit. Extât acta in vita S. Bonifacij. Aldebertus ille describitur insignis hypocrita, arrogans sibi visiones Angelorum, incertæ sanctitatis reliquias iactans, impetrare te om-

Reddit ratione cur non subditum corripiat Regem Angliæ.

Li. 2. c. 4

A nia, quæ petat à Deo, affirmans, dissuadens visitationes liminum Apostolorum, & noua oratoriola, dimissis antiquis Ecclesijs, formans, vbi populi conuenirent dicentes. Merita S. Aldeberti adiuuabunt nos: Vngulas suas, & pilos tradens ad honorificandum, & portandum cum reliquijs S. Petri.

Accedenti populo, vt peccata confiteretur, dicens: scio omnia peccata vestra, quia mihi cognita sunt occulta vestra: ideoque non opus est ea confiteri. Alter autem Clemens abnegabat sanctos Canones, Tractatus, & Expositiones sanctorum Patrû, iura quoque Synodalia, introducens etiam Iudaismum; licere affirmabat, & viduam patris defuncti accipere vxorem.

B Christum descendentem ad Inferos, omnes inde eduxisse credulos, & incredulos; necnon, & cultores Idolorum. plura quoque insanientis, affirmabat. Prolata itê fuit vita, quæ ferebatur, Aldeberti, & Epistola eius, ac oratio, omnia plena arrogatiæ, vanitatis, & impietatis. In vtrunque igitur lata fuit sententia, vt ab omni sacerdotali officio alieni pœnitentiam agerent: quòd si populum seducere pergerent, anathemate cum sectatoribus percuterentur.

In illa oratione sunt nomina octo Angelorum, de quibus Patres Concilij sic. *Octo nomina Angelorum, quæ in sua oratione Aldebertus inuocauit, non Angelorum, præter Michaelis, sed magis demonum nomina sunt, quos ad præstandum sibi auxilium inuocauit. Hos autem, vt à vestro sancto Apostolatu edocemur, & diuina tradit auctoritas, non plus, quam trium Angelorum nomina, agnoscimus, idest. Michael, Gabriel, Raphael.* Quæ eadem de tribus tantummodo Angelorum nominibus habentur in capitularibus Caroli Magni. ^a Ex quibus perspicue intelligitur librum quartum Esdræ vulgarum, in quo frequens est mentio Angeli Vriel, ab Ecclesia Romaua proscriptum esse. Cum censuissent Patres scripta illa hæreticorum esse comburenda: Zacharias Papa dixit, Optime prouisum est à vestra sanctitate, vt conscripta illius omnia igne concrementur; sed opportunum est, vt ad reprobationem in scrinio nostro conferuentur, ad perpetuam confusionem. Ad hæc spectant scripta, quæ prohibentur, & igni addicuntur in Capitularibus Caroli Magni. ^b Item illa de Scotis, qui mentiebantur se esse Episcopos. ^c Denique quod in eos, qui falsa nomina Martyrum, & incertas sanctorum memorias venerantur, statutum est. ^d

C Desiderari videntur ea Synodi Romanæ acta, quibus confirmata sunt, quæ in Synodo Germanica statuta fuerunt; nisi per se, & seorsum à Zacharia dixerimus confirmata, qui de istdem omnibus literas dedit ad eundem Bonifacium, quæ extant, ^e in quibus duas Metropolitanas Ecclesias institutas, Maguntinam, & Coloniam Agrippinensem probat, & confirmat, monetq; de Concilio quotannis congregando. Quòd ait, obsecrasti, vt Francorum Principibus scriberemus; scias à nobis esse gettum, per singula enim eis scripsimus, vt petisti, vt tibi amici sint, & adiutores in Dominico opere existant. Desiderantur hæc literæ. Secretarius quoque Zachariæ Pontificis ad eundem S. Bonifacium scripsit, quæ literæ extant eodem Codice, Epist. 4.

a Li. i. capit. 16.

b Li. i. capit. 37.

c Li. 7. addit. 3. cap. 37.

d Li. i. capit. 41.

e In Co. illo, lib. 2. cap. 7.

Christi Annus.

Zachar. P.

Constant. Copronymi Imp.

Indictio.

746.

5.

6.

14.

E S Arracenis bello Ciuili inter se mutuo confligentibus in Syria, Mauuias sibi subiecit Emesam, Damascum, Heliopolim, & Ierosolymam. Theophanes.

Hoc anno à quarta Augusti, vsque ad Octobris Kalen. tenebræ factæ sunt caliginosæ, & terræmotus magnus in Palæstina, & circa Iordanem, & totam Syriam, quo Ecclesiæ, & Monasteria corruerunt, & innumerabilis hominum multitudo extincta est.

Eodem anno pestilentia Bubonis è Sicilia, & Calabria incipienti; velut quidam ignis depalceus interiacentes Insulas, ac denique Constantinopolim inuadens per-

Prodigia in Palæstina, & clades à terræmotu. Pestilèntia grauis.

Prodiğiũ

Leges Lõgobardis pmulgan tur.

triennium pœne ad solitudinem eam redegit, Dei iustitia; sic impium Constantinũ, ob contemptas sacras Imagines, flagellante; cum nec tum sic ipse respuerit. Theophanes, & Theodorus in Oratio. de San. Platone, quorum vterque illud memorandum addit de cruciculis in singulorum vestibus cœruleo colore apparentibus.

Rachis Rex Longobardorum, in Comitij Principum promulgat leges cum præfatione, in qua hæc inter cætera. *Idcirco per Redemptoris nostri providentiam ego divino auxilio fretus Rachis præcellentissimus, & eximius Princeps Anno Regni mei secundo die Kalen. Martiarum Indiçt. 14. dum cum gentis nostræ, id est Longobardorum iudicibus, tam de Austriæ, quam de Tusciæ, vel Neustriæ finibus, vniuersa quæ à præcessoribus nostris statuta sunt, solícite considerassem; quædam ibi iusta, & quædam vrgenda cognouimus, &c.*

Christi Annus

Zach. Pap.

Constant. Copron. Imp.

Indiçtio.

7476715

a Editã à Pithoco.

b Li. 2. Vi

ta S. Bon.

cap. 8.

c Cap. 10.

d Ibi. c. 13.

e Mat. 10.

Carolo-

mãnus fit

Monach.

Proficisci

tur in Ita

liam.

S. Galli

miracula.

A Zacha

ria Papa

Clericus

factus Mo

nachus in

duitur.

In M. So

raçte agit

inde Cas

sinum pe

tit.

In hunc annum refert Verus Chronicõ^a & Sigebertus, & Lãbertus recessum Carolomanni Francorum Principis à sæculo. Ado Viennensis, Regino, & alij plures in annum superiorem referunt; sed neque hoc, neque superiori id accidisse Zacharię Papæ literæ^b ad Bonifaciũ anno sequenti Indiçt. 1. datæ, aliæ^c item Indiçt. 5. quibus ostenditur Carolomannum adhuc Regnum administrasse, arguunt. Carolomãnus ad S. Bonifacij preces Fuldensĩ Cœnobio à S. Viro ædificato, circumquaque agrum per tria millia passuum assignauit,^d & chartam donationis scripsit, suo impresso sigillo.

Qui igitur erga Monachos propensus fuit, iuxta illud Euangelij.^e Qui recipit prophetam in nomine prophetæ, mercedem prophetæ accipiet; tandem à Deo meruit consequi, vt & ipse Monachus efficeretur. Cum itaque in Dei timore magis, ac magis proficeret, nec tamen in habitu seculari eam posset, quam vellet, vitæ integritatẽ seruare, partem optimam elegit, quæ non posset ab illo auferri. Nam relictis omnibus huius mundi opibus, & honoribus; vir gloriosus, & strenuus, dimissa totius Frãcorum Regni administratione Pipino fratri, Romam iter intendit. Cum autem per

Alpium iuga peruenisset ad S. Galli Cœnobium, miraculis ipsius San. Galli celebre (quorum duo, ipsius Carolomanni tempore peracta, qui vitam scripsit Vualfridus Strabo recenset miracula,) cumque illi, tenui facultate, consulere cuperet, Fratri scripsit, vt sui amoris intuitu, eidẽ Monasterio aliquod Regiẽ largitatis solatium dignaretur impendere: Inde Romam cũ venisset, & à Zacharia Papa deposito sæculari habitu clericus factus, & Monachi habitu indutus esset, in Soracte monte ex ædificato Monasterio aliquandiu egit: sed cum à comitantibus Romã Francis nimis frequenter taretur, studio strictioris recessionis, & disciplinæ Cassinum ad Monasterium Sancti Benedicti se contulit, ubique in Petronacis Abbatis, qui per ea tempora, Cassinensẽ Monasterium, & disciplinam restituerat, obedientiam se tradens, magna cum animi humilitate à patre in religionis virtutibus exercitus, vitam egit. Hoc admirabile factum à pluribus scriptum reperitur, præter supra memoratos, ab Egnhardo in Vita Caroli Magni, à quo accepisse videtur Aimoinus; ab Anastasio in vita S. Zacharię Papæ, & à Leone Ostiensi, qui inter sese tamen non nihil variant.

Christi Annus

Zach. Pap.

Constant. Copron. Imp.

Indiçtio.

748781.

B Vrchardo Episcopõ Vuirceburgensi, seu Herbipolensi Romam proficiscenti S. Bonifacius literas ad Zachariam Rom. Pontif. dedit, ad quas rescribit hac ipsa Indiçt.

A

Indicti. Zacharias, literis, q̄ extant, à satisfaciens pluribus Capitulis, de quibus, vt ait idem Pontifex, consiliū, atque solatiū sedis Apostolicæ sibi dirigi postulabat. Quòd autem Sidonius, & Virgilius Pseudoapostoli multa mendaciter aduersus San. Bonif. detulerant ad Roma. Pontif. eorumq; alter mētitus erat se ab eod. Pontif. esse designatum Episc. in vna ex quatuor Ecclesijs prouinciæ Baioariæ, veraq; cuncta existimasset Bonifacius, humanum aliquid passus, scribens ad Rom. Pont. vt alius ab Vrbe Legatus ad Ecclesias moderandas mitteretur, expetiit; atque vt alium in locum suū ordinaret Maguntinum Episcopum: Sanctus Pontifex pro pastoralī cura, qua mederi ipsis quoque pastoribus insus est Petrus, humanissimè ad illum scripsit, negans vera esse, quæ putasset, nec te ordinaturum omnino fuisse Episc. quin eum admonuisset, ac proinde constanter ageret; non te eo superstitē alium Legatum missurum, nec alium Episc. Moguntinum ordinaturū. Addit Zacharias accepisse se literas de vera, & Catholica eius fide, & Episcoporum Francorum, ad quos idem scribit, gratulans de communionē, & vnitatē cum sede Apostolica, quos nominat Rhotomagensem, Relouacensem, Ambrianensem, Spirēsem, Tharuanentē, Nouiomēsem, Cameracēsem, Vuirceburgensem, Tūngrensē, Laudentem, Meldētē, Coloniensē, Strasburgēsem.

a Lib. 2. V.S. Bon. c. 8. & T. 2. lit. Ro. Pontif.

b Vita S. Bonifa. 2. cap. 5.

Qui Episcopat. in Germ. ab vsq; tēpore S. Bon. Litt. Apostol. priu. Cassinen. Mona. inspectē im posturā.

c Lib. 1. cap. 4. Donata Monaste. Cassin. à Longob.

Dedicatam à Zacharia Papa Cassinensem Ecclesiam hoc anno, & collata ab eo dona, habent literæ eiusdem nomine de priuilegijs concessis Monasterio Cassinensi, quarum prolixitas nonnullam affert suspicionem, ne non sinceræ sint, cum alia solet esse forma exemptionis Monasteriorum; vt apparet ex scripto Priuilegio Fuldensis Monasterij, quod d infra ponetur. Ab hoc etiam Papa Sanctissimo, ait Leo Ostiensis Praedictus Abbas (Petronax) priuilegium primus accepit, vt hoc Monasterium cum cellis omnibus ad se pertinentibus, vbicunq; terrarum constructis, ob honorē, ac reuerentiā Sanctissimi Patris Benedicti, ab omnium Episcoporum ditione sit liberum; ita vt nullius iuri subiaceat, nisi tantū Rom. Pont.

Gilulphus Patriarcha iunior, nepos Luithprandi Longobardorum Regis, qui post Gotalcum, Beneuenti Dux extitit, Religione permotus Monachorum Cassinensium cuncta per circuitum loca, tam campestria, quam montana, cum omnibus iuribus Sanctissimi Patri Benedictum in perpetuum donauit, & alia quoque donaria contulit.

Vxor etiam eius Ducis Scaumperga, Idolorum Templum, quod in Cassino monte antiquitus fuerat, in B. Petri Apostoli honorem conuertit, & omnia ad maria, Ecclesiæ necessaria attribuit. Ex Leone hist. Ostiens. lib. 1.

C

D

Christi Annus.	Zach. Pap.	Constant. Copronymi Imp.	Indictio.
749.	8.	9.	2.

Ingens terræ motus, & portentosus extitit in Syria, quo alix Ciuitates quassatæ; alix ad terram prostratæ; alix à montibus ad campestria per plura passuum milia integræ delatæ fuerunt saluis habitatoribus. Ex Theophane; qui & alia plura addit portentosa.

Portentosus terræ motus in Syria.

Anastasiū Abbas Monasterij S. Euthymij omnium celeberrimi, extinctam hæresim perditissimi Petri Gnaphei Episcopi olim Antiocheni renouat, cum prædicaret, nonnulla è Sanctis Patribus loca proferens, quæ scilicet ter sanctum hymnum ad filium dumtaxat referant.

Abbas S. Euthymij resim Gnaphei tenoerat.

At S. Ioan. Damasc. exurgens, sua præstanti doctrina, & celebritate nominis, errore illum sibi confutandū suscipit; Epist. scripta de Irisagiō, ad Iordanū Cœnobiarcham, & Ioan. Patriar. Ierosolymit. Magistrum suum defunctum, quem Anastasiū Abbas eadem secum sensisse affirmabat, à calumnia purgat, & Theologiam cum Sanctis Patribus semper communem habuisse confirmat. In ea igitur Epistola, post longam habitam disputationem, eundem Iordanem Cœnobiarcham compellat his verbis.

S. Io. Damasc. eā confutat.

Hæc Diuinissime pater, columna, & firmamentum veritatis, vt coram omnibus Patribus, & fratribus, atque vniuersa Ecclesie cœtu, recitentur obsecramus, verbisque lenibus rogetur illustris Pater noster, & Dominus Abbas Anastasius pij Monasterij diuini patris nostri Euthymij Antistes, vt huiusmodi contentioni finem imponat, ac vobiscum diuino afflatu correptorum patrum vesligijs inherens. Sanctus Deus, ac pater dicat. Sanctus fortis filius Dei incarnatus, & carne salutis nostre causa crucifixus. Sanctus immortalis Spiritus sanctus, vnus Dominus Sabaoth miserere nobis, &c.

A

Pipin^o victoriã incruentam voto, & p̄ cibis obstatinet.

Pipinus Saxones, & Vuesphalos profligat, & vincit, qui dolentes sibi Christianos dominari, festinanter instaurato exercitu, per compendia itinerum, & deuia, exercitum Christianorum prœuenientes, prope Vuerdam inuadere statuunt: quo cognito, Pipinus ad terram prostratus vouet Deo, & Sancto Suuiberio, si victor euadat, ipsum ad Vuerdam, cum suis Optimatibus se suppliciter visitaturum. Quo nuncupato voto, statim lux immentia super exercitum Christianorum splendens Paganos adeo exterruit, pœnẽ exæcetos, vt consilio celeriter inito duos ex primoribus ad Pipinum miserint se dedentes, & quæ viderent exponentes. Quibus auditis Pipinus lætus cum suis proceribus ad terram abiectus, Deum adorans, & gratias agens acceptis obfidibus San. Suuiberi sepulchrum discalceatus cum regalibus muneribus, & oblationibus, pie visitauit, & deinceps Suuiberum in specialem patronum, & aduocatum adoptauit. Ex Epist Ludgeri Episcopi Monasteriensis ad Rixfridum Episcopum Traietensem de miraculis S. Suuiberi.

B

Apud Su. in appen. ad V. San. Suuiberi i. Martij.

Christi Annus

Zach. Pap.

Const. Copron. Imp.

Indict.

750.

9.

10.

3

C

Rachis Rex Longobardorum pacificus, & religiosus, nulla habita ratione vicenalis pactæ pacis cum Zacharia Romano Pontif. qua occasione, nescitur, Pentapolim inuadit, & Perusiam vsque peruadens, illam validè obsidet. Ad quem cum accessisset Zacharias cum muneribus, & precibus à proposito eum dimouit, & salutaria prædicans, Deo auctore, animum eius ad spiritale studium inclinauit. Post aliquot igitur dies dimisso Regno cum vxore, & filia adiens Apostolorum limina, clericus effectus, vt Monastico indutus habitu per manus Romani Pontif. in Casinenfi Monasterio S. Benedicti sub regulari disciplina vitam egit. Vxor, & filia, non longè constructo puellarum Monasterio, opulenterque ditato in eo vitam finierunt. Rachisi in Longobardorum Regno succedit Aitulphus eius frater. Ex Anastasio, & Leone Ostiensi, Chron. cap. 8.

D

Rachis Lõgobardorũ Rex fit Monachus.

Anglorũ Rex, dimitto Regno pie, cum filijs peregrinatur.

Per hæc ferè tempora Richardus Rex Anglorum, dimisso terreno Regno, post longas, & duras peregrinationes, pietatis causa, cum filijs susceptas, Luca Tusciæ Ciuitate decessit præclaro elogio ad sepulchrum inscripto. Pater fuit, scilicet, Valtpurge Virginis, cuius mentio in Epistolis S. Bonifacij. Porrò de Vuilibaldo, & Vuiribaldo fratribus, eius filijs, discipulis S. Bonifacij, & in prædicatione socijs, mentio est in rebus gestis S. Bonifacij, quas ipse Vuilibaldus est fidelissimè profecutus.

E

Christi Annus

Zach. Pap.

Constant. Copron. Imp.

Indictio.

751

10.

11

4

Legatio ad Pap. de Reg. Fr.

BVrhardus Vuirceburgenfis Episcopus, & Futradus Capellanus missi sunt à Pipino Romam ad Zachariam Papam, vt consulerent Pontificem de causa Regũ, qui in illo tempore fuerunt in Francia, qui nomen tantũ Regis, propter focordiam,

& ignauiam, sed nullam potestatem Regiam habebant. Ex Veteri Chron. Contigit hoc anno legari Romam a S. Bonifacio ad Zachariam Papam Lullum presbyterum, ob nonnullas Ecclesiasticas consultationes, nec non ob impetranda priuilegia Ecclesiae Maguntinae, & Monasterio Fuldensi. Extant literae Zachariae Papae, a hoc anno Indict. 5. datae; quibus ad consulta respondet; Maguntinam Ecclesiam confirmat Metropolitanam certis quibusdam Ecclesijs attributis, & priuilegia exemptionis confert Monasterio Fuldensi, vt nulli, nisi Apostolicae sedi subijciatur. Theodorus creatus Episcopus Antiochenus. Sedit annos sex. Theophanes.

a In V. S. Boni. li. 2. cap. 9. 10. & 11.

HOC anno 752. ab Incarnatione Domini Zacharias Papa consultatus Monarchiae Francorum, ne magnum aliquod detrimentum acciperet sub Hilderico Rege inertis, ac stupido, ex auctoritate B. Petri Apostoli, mandat populo Francorum, vt Pipinus, qui potestate Regia utebatur, nominis quoque dignitate frueretur. Itaque Hildericus Rex, qui vltimus Merouingorum Francis imperauit, depositus, & in Monasterium missus est. Pipinus vero in Ciuitate Suesionum a S. Bonifacio Archiepiscopo in Regem vnctus, Regni honore sublimatus est. Vetus Chron. Francorum, cui consentiunt omnes scriptores.

Zach. Pa-
pa mada
Franc. vt
deposito
Hilderi-
co R. ob
stupidita-
te, eligat
Pipinum.
S. Bonif.
Archiep.
Magu. co
ronat Pi-
pinu Reg-
ge Franc.
Zach. Pa.
obitus.

Zacharias Papa cum sedisset annos 10. men. 3. & dies 10. 15. Martij, ad Deum feliciter migrat, inter sanctos relatus, & anniuersaria memoria auctus. Hic plures Basilicas restituit, & egregie ornauit, pluribusque praedijs auxit. Veneticos mercatores Christiana mancipia vtriusque generis ementes, & in Africam ad Paganos abducentes, id facere vetuit, eosque reddito illis precio redemptos, liberos fecit.

Caput S. Georgij in Venerabili Patriarchio repertum, in Diaconiam S. Georgij ad velum aureum distam, solempni cum pompa intulit B. Papae Gregorij Dialogos in Graecum transtulit.

Ab eodem Romano Pontif. Zacharia concessa fuit Pipino Regi Francorum nominatio, seu postulatio Episcoporum pro Ecclesijs vacantibus in Regno suo: Haec omnia ex Anastaso. Ex hac autem concessione illud colligitur, cum legitur a Regibus Ecclesijs esse datos Episcopos, totum id factum non iure proprio, (quod nullum prorsus in rebus Ecclesiasticis Reges habent,) sed concessione Apostolicae sedis. Vnde erubescant mentientes Politici Nouatores, cum Ecclesias subijciunt Regibus. Extat de his Epistola Lupi Abbatis Ferrariensis b ad Amulum Archiepiscopum Lugdunensem, ex parte Guinilonis Episcopi, & Gherardi Comitis, in qua ista leguntur, quae inferere huic sermone opportunum ducimus. *Præcepit itaque, ait Rex Francorum, vt eius vobis sermonibus diceremus se fideliter tenere, quod Rex Regum, idemque sacerdos sacerdotum, qui solus potuit Ecclesiam regere, quam redemit, postquam humanitatem suam in Caelum euexit, semper cum suis futurus diuinitate, potestatem suam ad eandem gubernandam Ecclesiam in sacerdotes diuisit, & Reges, vt quod sancti docerent Pontifices, & ipsi implerent, & impleri facerent deuotissimi Reges. Quamobrem se cupere debitam sanctitati vestrae impendere reuerentiam; sicut ei, quem sciat Diuinitatis cultum integrè velle seruare, atque vicissim postulare, vt cum eo tale foedus concordia ineat, vt vbicunque Ecclesiastica vtilitati, in portione Regni diuinitus sibi collata, vestrae auctoritatis dispositione, in re tanta cupit consulere, vnanimitate vestri consensus adiuetur: & ne vos, longis ambagibus, diutius fatigemus, recens incommodum Augustodunensis Ecclesiae. & proluxa perturbatio flexit eius pietatem, vt sua largitate, vestrae promotione talem ei praeficiat, qui ruinas illius, & spiritualiter, & seculariter strenuè sarcire sufficiat. Est autem, quem benignitati vestrae plurimum commendat propinquus ei*

Inter S. re
latus.
Acta Za-
cha. Pap.
incertite-
poris.
Nominatio
Episc.
in R. Fra.
concessa Pi-
pino.
b Epif. 81.
Regu of-
ficium in
Eccl.

E

Non est
nouitiū à
palatio af-
fumeſ ho-
mines ad
Episcop.
sed nō ca-
nonicum,
ex laicis.

Bernus ab atate B. memoria glorioſi Imperatoris tenere educatus, & claris ornatus honoribus, quem & ipſe hoc ſuo tempore multis experimentis inuenit idoneum, & opitulante gratia Dei, tanto negotio credit aptiſſimum. In hoc probatiſſimorum eius conſiliariorum acquieſcit conſenſus. Idque veſtra prudentiā Dominus noſter nobis iuſſit ſuggerere, non eſſe nouitiū, neque temerarium, quòd ex Palatio honorabilioribus maxime Eccleſiis procurat Antiquitates. Nam Pipinus, à quo per Maximum Carolum, & Religioſiſſimum Ludovicum Imperatorem duxit Rex noſter originem, expoſita neceſſitate huius Regni Zacharie Romano Papæ in Synodo, cui Martyr Bonifacius, interfuit, eius accepit conſenſum, vt acerbitati temporis, induſtriæ ſibi probatiſſimorum, decedentibus Episcopis, mederetur, ne forte ſimplicitate Pontificum poſſit contingere, quòd in hac Eduorum vrbe, cuius nunc cura exercet, euenit: proinde petere, vt honorem à Papa Romano maioribus eius, & Regibus, & Imperatoribus conſeſſum, & à Lugdunenſis Eccleſiæ Metropolitanis, cui auctore Deo, præſidetis, nunquam haſtenus infirmatum, à vobis, nulla veſtra iniuria, conſequatur. Quòd ſi in hac parte ſperetis non fuerit, facturum ſe, vt in Regno eius veſtrum miniſterium debitam ſemper venerationem obtineat. Hæc Lugdunenſi Archiepiſcopo, ex parte Regis nunciari iuſſa, in diſta Epistoſa à Lupo ſcripta.

Post dies 12. vacationis ſedis 27. Martij creatur Pontifex, Stephanus preſbyter, qui quarta die vita defungitur, & ob temporis breuitatem à nonnullis omittitur inſerie Romanorum Pont. cum tamen verè Pontifex fuerit: ſublegitur alter Stephanus patria Romanus ex Diacono, qui impenſè pauperum amator, plura ſtatim partim reſtituit, partim conſtruxit Xenodochia. Omnia ex Anaſtaſio.

Stephani Pap. 3.

I

Aiſtulph.
ſuadit ex-
archatū,
& Rom.
ditionē.

Legatos,
& muna-
ra Papæ rei-
cit.

Legatus
Imperat.
& Pap. ad
Regē Lō-
gob.

Nouā-
lanū Mo-
naſt. qñ &
à quo fun-
datur.

CVM Romanæ ditioni potentia, & regnandi Cupido Aiſtulphi vehemens immineret, Papa 3. ſui Pontificatus menſe miſſis, Paulo fratre Diacono, & Ambroſio Primiticio, plurimis cum muneribus ad Regem Legatis, pacem in 40. annos confirmauit, qua poſt quatuor menſes à Rege perfidè violata Rauenna occupata, & toto Exarchatu, atque Pentapoli, ad Romanam quoque, & Pontificiam ditionem animum adiecit, & minas intentabat, ni ſibi, in ſingula capita, Romani aurem penderent. Accerſitus igitur Papa SS. Vincentij, & Benediſti Abbates Legatos ad Regē oratum cum muneribus mittit, vt bello abſtineat, & inſtam pacem ratam habeat: quos Legatos, & munaera Rex ſuperbè reiecit, & ne ad Pontificem redirent, ſed vt ſua Monafteria repeterent, obſtrinxit. Interim Romam aduenit Conſtantinopoli ab Imperatore Ioan. Silentiarius, loca occupata à Rege repetiturus, cum & Pontifex germanum ſuum Paulum Diaconum ad Regem miſit, à quo non aliud reſponſum retulerunt, quàm ſe nuncium, certum hominem ad Imperatorem ea de re miſſurum.

Quàm impium, & ſacrilegum ſe Aiſtulphus Rex per hoc tempus præbebat, tam ſepium, & religioſum exhibebat Anſelmus Dux Foroiulienſis, eius vxoris frater, qui hoc ipſo anno Nouantulam nobile Monafterium in agro Mutinenſi conſtruxit in honorem Apoſtolorum; quod & ampliffimis redditibus auxit; qua etiam Roma acceptas S. Silueſtri reliquias tranſtulit. Sigebertus, & alij. Ipſum autem Monafterium vitam eſſe profeſſum, & in Abbatem promotum, ducentis Monachis præſuiſſe Ricobaldus affirmat.

Hoc eodem anno S. Bonifacius Episcopos Moguntinus ſcribens ad Stephanum Papam, eius communionem, & protectionem expoſcit, excuſans de tarditate literarum, quòd occupatus fuiſſet reparandis Eccleſiis, quas pluſquam triginta in eius digreſſi Pagani incenderant.

A

Christi Annus
753

Steph. P. 3.
2

Const. Copron. Imp.
13

Indictio.
6.

Redeunte Constantinopolim Silentiano, cum eo mittit Stephanus Papa suos Nuncios, obsecrans Imperatorem, quod antea sæpius fecerat, ut Romanam Urbem, & Italiam à Tyrannide Longobardorum liberaret. Longobardus interim Rex Romanis internecionem comminari, nisi eius se subderent ditioni: Papa autem ad auerendam tantam imminuentem cladem, aduocata concione omnes paternè horratu est, ut ex animo implorarent Diuinam Clementiam; & ipse Pontifex, Clerus, ac Populus nudis pedibus, & capita cinere conspersi, cum lachrimis, & eiulatu circumlata S. Dei Genitricis Imagine, & appensis de vexillo Crucis pacis tabulis à Rege violatis, solemnem litaniam peregerunt, singulis eam Sabbatis repetentes.

Legatio porro ab ipso Pontifice Constantinopolim missa inanis fuit, parante ipso Imperatore bellum, non aduersus Longobardos, sed aduersus Sanctas Imagines, ut post videbitur.

Hoc anno 13. Imperatoris Constantini, inquit Theophanes; Anastasius, qui sceleratè Throno Constantinopolitano præfuit, miserè obiit.

Dum autem Stephanus interim Papa frequentibus legationibus, obsecrationibus, & ingentibus muneribus crudelem Regem frustra placare studet, & nullam videt superesse spem auxilij à Constantinopoli; Diuino instinctu spiritu, exemplo prædecessorum suorum Gregorij Secundi, & Tertij, & Zachariæ, opem Francorum aduersus Longobardos, sibi implorandam putauit, & Legato Peregrini habitu, misso,

C

miserabilem Statum Italiæ, & Romanæ imprimis Ecclesiæ Pipino Regi exposuit, & ut se in Franciam euocaret, rogauit. Legati, tum Imperatoris, tum Pontificis Constantinopoli aduenientes, rerulerunt, ut Papa Longobardorum Rege adito, Rauennam, & Pentapolim repeteret; Pipinus Pontificis postularis annuens, Rodigandum Abbatem, & mox Anticarium Ducem Legatos ad eum misit, qui in Franciam deducerent: illi porro Romam peruenerunt, cum Vrbs ipsa acriter obsideretur; & Papa, obtentà à Longobardorum Rege, ad eum adeundi, fide, iter adornaret. Assumptis igitur secum quibusdam ex Romana Ecclesia sacerdotibus, & proceribus etiam, & ex militiæ optimatibus, Christo præuio (sic enim loquitur Anastasius, inuens forte ritum illum Romanæ Ecclesiæ, quo toleret peregrinantes Romanos Pontifices præcedere Sanctissima Eucharistia) profectus est, Legatis Pipini, & Constantini, eum deducuntibus, Clero, & Populo Romæ, cæterarumque Urbium prosequuntibus, & ne se tanto periculo obijceret, obtestantibus. Eo in fines Longobardorum ingresso, per noctem igneus quasi globus è Francia in Austrum vrgens apparuit. Vbi verò Papiam appropinquauit, per obuium hominem Rex denunciat, ne Rauennam, aut alia loca à Longobardis occupata, reposcat, qua denunciatione nihil deterruit progrediens, in eius conspectum cum uenisset, multis oblatis muneribus, cum lachrymis, & obtestationibus, ut occupata dimitteret, & captiuos restitueret, instanter petijt; quæ eadem Nuncij Imperatoris allatis eius literis postularunt, sed vtrorūque postulatio apud superbum Regem irrita fuit. Legati Pipini Regis apud eum instabant, ut S. Papam in Franciâ ire permitteret, quem cum idem optare intelligeret, nec à proposito, cum sepius per suos tentasset, eum dimouere posset, dimisit, qui secum retentis Episc. aliquot, Presbyteris, Diaconibus, & alijs Clericis, in Franciâ iter intendit, & cum præsensisset Aistulphū Regē moliri, ut eum ex itinere retraheret, maturato itinere Alpiū claustra transgressus, Deo gratias egit, quod se ex perfidi Regis manibus eripuisset. Ad S. Mauritij Monast. progressus, obuias habuit Fubradū Abbatem, & Rhotaldū Ducem à Rege missos, qui eum deducerent. Progrediēti ad Pontigonem, Carolū filiū, post Magnū lectū, quadcentum passuū millia obuia cum Opinatis, misit; ipseque ad tria ferè millia obuiam egressus, ut in conspectum venit, de equo descendens, humi prostratus,

D

Chro pre uio iter ingreditur Papa.

E

Honorificissime excipitur Pap à Re ge Franc.

vnà cum vxore, filijs, & Primoribus Sanctissimum Papam excepit, & cum aliquo etià spatio operam ei stratoris nauasset, cunctis clero, & populo cum canticis occurrentibus in Regiam Pontigonis perduxit, vbi Beatissimus Papa Christianissimum Regem cum lachrymis deprecatus est, vt causam B. Petri, & Reip. Romanorum susciperet; cui Rex cum iuramento promisit, se omnia, quæ peteret, præstiturum. Atque hæc primo congressu. Omnia ex Anastasio.

Christi Ann.

Steph. P. 3.

Const. Copron. Imp.

Indictio.

754

3

14

7.

Papa Pipinum cū vxore. & filijs consecrati RR. RR. Fr.

Obstringit Proceres, e Fr. ne de alia vnquam stirpe eligi Reg.

Pipinus agit d̄ bello Longobard.

a Lib. 2.

Vo. 5. Othom. c. 5.

apud Sur.

16. Nou.

ex Vulfride, & Istone Mon.

b Lib. 1.

cap. 7.

c Lib. 4.

cap. 62.

Expedi-

tio in Ital.

indicitur.

Agitur de

Canon. S.

Suiberti.

Stephanus Papa Parisios inde progressus, ad Dini Dionysij hospitium habuit: vbi ex labore itineris, letali morbo contracto, diuina visitatione recreatus, per Apostolos Petrum, & Paulum, & gloriosum martyrem Dionysium sanitate recepit, & ab eisdem iussus altare dedicare in S. Dionysij Basilica in honorem Beat. Apostolorum Petri, & Pauli, inter eius consecrationem Pipinum, & duos eius filios Carolum, & Carolomannum, cum Berrada vxore, vnxit in Reges Francorum, atque Francorum proceres Apostolica benedictione sanctificans, auctoritate Beati Petri sibi à Domino Iesu Christo, vero Deo, tradita, obligauit, & obtestatus est, vt nunquam de altera stirpe, per succedentium temporum curricula, ipsi, vel quique ex eorum progenie orti, Regem saper se præsumant aliquo modo constituere, nisi de eorum propagine, quos & diuina prouidentia ad primam sedem tuendam eligere, & per eum, videlicet Vicarium Sancti Petri, in d̄ Domini nostri Iesu Christi, in potestatem Regiam dignata est sublimare, & vnctione sacratissima consecrare. Subdit alia de Priuilegijs, &c. Hæc autem de valetudine Beatissimo Papæ diuinitus restituta, & Pipini, ac filiorum inunctione, præter Anastasium, & Theophanem auctores, habent ipsummet Stephanum Papam in Diplomate, & Ludouicum Regem in Epist. ad Hilduinum, & eum, qui eo ipso anno indicat se scripsisse, quæ omnia extant in Areopagiticis.

Inde Pipinus Parisiacum tendit, vbi conuentu procerum indicto Concilio de bello Longobardico, ex auctoritate Papæ, communicat fuerit. At licet ex literis Zachariæ Pontificis Pipinus in Regem ante prouectus cum eis, & Sancti Bonifacii vnctione initiatus; tamen non ab eo tempore, sed ab hoc anno cæpti sunt numerari anni eius Regni: vt docent vetera monumenta Francorum. ^a

Hoc tempore Gallicanam Ecclesiam à Stephano Papa per Romanos Clericos rationem sacri cantus perfectius edoctam, tradit Vualfridus Strabo.

Aistulphus interim Carolomannum Pipini fratrem in Casinensi Monasterio Monachum agentem, in Franciam ire compulit, vt fratrem à cogitatione belli, & ablata repetendi reuocaret: vbi aliquandiu demoratus, cum nihil profecisset, defunctus est; cuius corpus cum muneribus Locello aureo conditum, Pipinus ad Casinense Monasterium remisit. Ex Anastasio, Leone Ostiensi, ^b & Aimoino. ^c

Pipinus, Papæ obsecutus, altera, & tertia Legatione Aistulphum rogauit, muneribus etiã promissis, vt Sanctæ Ecclesiæ, & Republicæ ablata restitueret, & iura seruata esse vellet: sed cum nihil æqui obtinuisset; Generalem aduersus eum expeditionem indixit hoc ipso anno Indict. 8. inchoata.

Idem Pipinus Rex exposita sanctissima vita, & miraculis Sancti Suiberti, cuius ope haud pridem victoriam de hostibus reportarat; Beatissimum Papam rogauit, vt eum Catalogo Sanctorum ascriberet, qui annuens Pij Regis votis, cognitionem causæ, & relationem Archiepiscopo in primis Colonienfi, in cuius Diocesi vir Sanctus decefferat, Bonifacio Moguntino Archiepiscopo, & alijs delegauit; Sed propter incurssiones Saxonum, & expeditionem in Longobardos res in reditum Regis dilata est:

translationem verò eius corporis fecit Archiepiscopus Colonienfis. Extant hæc in

A Appendice ad vitam S. Suuiberti. ^a

Quò eodem anno contigit fieri translationem S. Germani Parisiensis Episcopi (ex reuelatione facta Lanfredo Abbati S. Germani Parisiensis) ex Oratorio S. Symphoriani in maiorem Basilicam, præsentè Pipino Rege, & Regni Episcopis, ac proceribus, non absque cælitus ostensè miraculis; qua occasione Rex Villam eidem S. Germano perpetuo possidendam tradidit. Ex Aimoino. ^b

Eodem anno transijt ex hac vita S. Hubertus Leodensis Episcopus, cuius præclaræ res gestæ extant apud Surium 3. Nouemb. & apud Molan. in Natali SS. Belgij, relatus inter sanctos 3. Nouemb. annua memoria celebratur. Translatio verò Anno Domini 771. Is sua prædicatione Arduennam sylvam ab Idolorum cultu liberauit, & in Taxandria, atque Brabantia fidem mirificè, miraculis corruscans, propagauit.

B Acta. In Arduenna quoque diutius laborauit S. Monon, ^c qui & ibidem à sicarijs occisus, titulum martyrij consecutus est, cui ob id Pipinus Rex decimas quasdam obtulit. Eius Natalis dies 18. Octobris celebratur.

Pipinus Rex cum exercitu hoc anno mense Septembri S. iam Indict. inchoata iter in Italiam ingressus, rogatu S. Papæ, ne Christianorum sanguis funderetur, per Legatos rursus Aistulphum rogauit, vt ablata restitueret, quod ipsum facere literis cohortatus, & per omnia sacra obtestatus est ipse Pontifex; sed eò obstinatiùs obnitente, ac minas potius in Pontificem, Pipinum, & Francos ipsos iactante; exercitus iter profecutus claustra Alpium occupauit, Aistulphi copias profligauit, & ad Papiam obsidione conclusit. Aistulphus renissa tandem pertinacia cum Pipino conuenit redditorum se Exarchatum, & Pentapolim, tabulæ fœderis scriptæ, & Sacramento obfignatæ sunt; obfidesque dati, qui in Franciam missi sunt. Quibus perfectis Pipinus per hiemem in Franciam; Pontifex Romam redijt, & gratias Deo apud B. Petrum solemnes egit. Reliquijs S. Dionysij Romam delatus; Monasterium in eius honore in paterno solo ædificare instituit, quod, post, Paulus Frater, & in Pontificatu successor, nobiliter perfectit, & conuectis illuc compluribus SS. Martyrum corporibus, consecrauit, hac appellatione. Ad SS. MM. in Ichola Græcorum, Græcis Monachis illic constitutis. Ex Areopagiticis Hilduini.

C Impius Imperator Constantinus Pseudosynodum Constantinopoli conuocat Episcoporum in S. Mariæ Virginis Templo, quod est Blachernis, deletis prius, & penitus abrais, pulcherrimo artificio factis imaginibus vitæ Domini nostri Iesu Christi; arborum, & animalium formis in earum locum substitutis, nullo præsentè Patriarcha Catholico, & in ambonem ipse progressus, Constantinum Monachum ex Sylci Episcopo Patriarcham ipse Laicus instituit, & pronunciat Constantinopolitanæ Ecclesiæ: inde omnes sacrarum, & venerandarum Imaginum cultum damnant: Sanctum Germanum Constantinopolitanum Patriarcham, Gregorium Cypricum, Ioannem Damascenum, & omnes denique sacrarum cultores Imaginum anathematizant, & Idololatras vocant: & SS. Marty. quoque Reliquias, tum igni, tum aquis, tum aliter perdunt, & propositis in medio, venerando ligno Crucis, vnà cum Diuinis Dominici corporis, & sanguinis mysterijs, per ea vniuersos iureiurâdo astringunt, nunquam sedituinas Imagines adoraturos, quin eas potius Idola vocaturos; sed alia etiam deteriora addentes, verant Apostolos, Martyres, sed & ipsam Deiparam sanctam appellandam, & nullo modo inuocandam: Catholicos ipsos vocant Nestorianos, Arianos, Diocorianos, Eutychianos, acque Seuerianos. Denique, vt nefarium illud Conciliabulum, septima Synodus Oecumenica diceretur, statuunt. Extat Pseudosynodi descriptio integra recitata, in Act. 7. Nicæni posterioris Concilij. Hæc ex Theophane, & maxime ex Actis S. Stephani Iunioris Martyris. Quamquidem Pseudoseptimam Synodum, tum Patriarchæ ceteri vnanimes, tum maxime Stephanus Papa detestati sunt; vt est in septima legitima Synodo Nicæna 2. Act. 3.

D Pseudo-syn. Constant. nefaria celebratur.

E

a Apud Surium. Mart.

b Lib. 4 cap. 62. S. Huberti Leod. obitus.

c Mol. in Nat. SS. Belg.

Aistulph. obfess^o tâdè malo doctus, cedit.

Pseudo-syn. Constant. nefaria celebratur.

Christi Annus.

Steph. P.

Constant. Copronymi Imp. }

Indictio.

755.

4.

15.

8.

Aistulph. fidem violat.

Aistulphus Fœdifragus, & periurus, Francorum metu solutus, non modò ablata Romanæ Ecclesiæ non restituit; sed & nouis exagitare vexationibus cepit, ditionem Romanam inuadens, & prædas agens: quibus permotus Stephanus Papa, literas, & Legatos in Franciam ad Pipinum mittit, in quibus (extant enim in Bibliotheca Vaticana) conqueritur plus illis (Aistulpho, & ministris) falsa dicentibus, quàm nobis, inquit, veritatem asserentibus, creditum fuisse. Apparet enim Stephanum Papam veritum Aistulphi perfidiam, consuluisse, ne prius recederet cum exercitu Pipinus, quàm re ipsa ablata Aistulphus restituisset. Ex eadem epistola colligitur, Aistulphum submisisse, qui ipsum Pontificem interficerent. Illud etiam, Pipinum voto se obligasse, Exarchatum, & Pentapolim S. Petro, & Ecclesiæ Romanæ dare, seu reddere. Nec his contentus Aistulphus ad occupandam Romam omnes Regni vires intendit, & peracriter tres menses obsedit, validè sæpius oppugnauit, omnia ferro, & igne vastauit, cædet hominum fecit, Ecclesias ipsas incendit, & diripuit, Monachos concidit, sanctimonialia violauit, corpora sanctorum asportauit. Hanc tantam calamitatem nouis literis, & legatione missa Pipino, & toti Regno Francorum Pontifex lachrymabiliter exposuit, & infimis precibus, & obtestationibus rogauit, & obsecrauit, vt quanta maxima posset festinatione subueniret, ne si capi Vrberem contingeret, reus omnium animarum ipse existeret. Extant & hæc literæ quinquagesimo quinto die obsidionis datæ. Nouo quoque inuento, alias literas, Beati ipsius Apostoli Petri nomine scriptas, ad eandem de eodem argumento misit, vt citius opem rebus iam prope deploratis afferret.

Pipinus versus in Ital. adu. Longob.

Quibus acceptis literis Pipinus pro sua erga Romanam Ecclesiam pietate, & deuotione, statim ad occupanda Alpium claustra præmissis copijs, ipse cum reliquo exercitu subsequens est. Interim Legati ab Imperatore Romam adueniunt; & vnà cum Legato Pontificis, Pipinum iam Papiam obsidione prementem, à quo nullis obsecrationibus, aut promissis impetrare potuerunt, vt à Longobardis vsurpata, Imperatori restitueret; sed in eo perstitit, vt quæ Beato Petro Apostolo, & Ecclesiæ Romanæ, pro suorum venia delictorum promissæ, præstita vellet.

Pipini donatio facta Rom. Eccl. Exarchatus, & Pætap.

Aistulphus, perfidiæ venia impetrata, non modò, quæ ante promiserat, se verè restitutum confirmat, sed & Comaclum castrum addit. Pipinus igitur misso Furbrado Abbate Consiliario suo, cum Aistulphi Legatis ad recipiendas singulas Vrbes, & Castra, scriptam Donationem, & claues Ciuitatum, super B. Petri sepulchrū ponens, eidem Apostolo, & eius Vicario Sanctissimo Papæ, atque omnibus eius successoribus Pontificibus perpetuò possidendas, atque disponendas tradidit, idest Rauennam, Ariminum, Pisaurum, atque Fanum, Celennam, Senogallias, Esium, Forum Pompilij, Forum Liuij, cum Castro Susubio, Montem Feretrum, Acerragium, Mōtem Lucari, Serram, Castellum San. Marini, Bobium, Vrbinum, Callium, Luceolos, Eugubium, Comaclum, necnon Ciuitatem Narniensem, quæ à Duce Spoletano, diu ante fuerat vsurpata. Ex Anastasio. Cæterum Leo Ostiensis latioribus extendit terminis hanc Pipini donationem. Air enim in hist. Cossin. ^a

a Lib. 1. cap. 7.

Fecit autem idem Inclutus Rex, vnà cum filijs concessionem B. Petrò, eiusque Vicario de Ciuitatibus Italiæ, & Territorijs per designatos fines à Lunis cum Insula Corsica, inde Suranum, inde in Montem Bardonem, Veracetum, Parmam, Regium, Mantuam, & Montem Silicis, simulque vniuersum Exarchatum Rauennæ, sicut antiquitus fuit, cum Prouincijs Venetiarum, & Istriæ, cunctumque Ducatum Spoletinum, & Beneuentanum, eamque donationem manu propria, & filiorum plurimorūq; Iudicum, & Optimatum subscriptione roborauit, &c.

Contigit

A

Contigit eodem anno, vt cum mortuus esset in Gallijs Carolomannus germanus; Pipini Regis, S. Bonifacius Episcopus Moguntinus peteret ab eodem Pipino Rege confirmari donationem factam ab ipso Carolomanno Fuldensi Cœnobio, aliaq; ipsi monasterio concessa priuilegia, suis scriptis pariter roborari, quod & ab eo obtinuit. Extant confirmationis Pipini Regis literæ.

Pipinus confirmat priuileg. & donat. mon. Ful. a vita lib. 2. c. 18. b nu. 45. ex eo. C.

B

Sanctus Bonifacius zelo Dei incensus, profectioem parans in Frisios, qui a Christianismo ad Paganismum defecerant, obtinuit a Romano Pont. vt Lullum discipulum suum creatum Episcopum^a relinqueret sibi in Ecclesia Moguntina successore, quem cum alijs discipulis suis commendat Pipino Regi, in epistola^b ad Fulradum eiusdem Regis Capellauum primarium. Quod autem Colonienfis Episcopus assereret gentem illam Frisiorum, atque Ecclesiam Episcopalem Traiecti constitutam ad suam diœcesim pertinere: contra verò Bonifacius assereret pleno iure spectare, absque medio, ad Romanam Ecclesiam, cuius ipse legatus esset; eius controuersia causa scripsit ad Stephanum Papam, quæ epist. extat in Bibliotheca Vaticana vltima earum, quæ habentur eius ad Rom. Pont. epistola, secundum autem eum pronunciatum fuisse in hac controuersia a Stephano Papa apparet ex eius in Frisios ad Euangelizandum profectioem.

Accitam ad se Liobam Virginem (in vit. S. Liobæ) quam ex Anglia ad curandas Deo sacras Virgines vna cum alijs accerserat, hortatus ad perseuerandû ibidem in eodem vitæ instituto, Lullo Episcopo commendauit, & vt corpus eius apud se Fuldæ conderet, mandauit.

C

Omnibus itaque ritibus dispositis, quasi non amplius reuerfurus, qui de suo vicino exitu, per diuinam reuelationem, cognouerat, cum delectis aliquot fratribus, presbyteris tribus, totidem Diaconis, & monachis quatuor, nauim ingressus, per Rheni alueum ad Frisorum Regionem incolumis delatus, circumqua; Euangelij prædicatione, circumlata, intra breue tempus, multa vtriusque sexus millia baptizauit, & Ecclesias ingenti studio extruxit. Peragratis igitur longe, lateque Frisorum terris, ad terminos eorum progressus, fixis tentorijs, Baptizatorum ibi aduentum sustinere, vt eos Confirmationis sacramento roboraret, constituit. At illi sathanico instinctu perciti, ex amicis hostes, ex Neophytis in carnifices mutati, ingenti cum strepitu armorum ad Christianorum castra aduolant. At S. Bonifacius audito tumultu, Sanctorum reliquias, solitum sibi præsidium, arripieas, & ministris resistere parantibus compressis, omnes ad martyrij palmam incendere institit: cum furens illa Paganorum turba infestis in illos armis irruit, & barbara feritate trucidat, indeq; se ad inopem supellectilè diripiendam conuertit. Vicini Christiani, sanctorum cæde percepta, armati latronum terras inuadunt, & resistere parantes, trucidant, & omnia eorum bona diripiunt. Non diu post Traiectensis clerus corpus S. Bonifacij Traiectum deportatum, cum multa veneratione tumulant. Quomodo autem Dei nutu Traiecto Moguntiam, & inde Fuldam celebri pompa translatus sit; idem auctor pluribus narrat, item que de miraculis illic fieri solitis, atque ad postremum de tempore sedis eius, & necis habet. *Vixit, inquit, in Episcopatu Sanctus Bonifacius annos 36. men. 6. & dies totidem* (ex quo videlicet munus prædicationis a Gregorio Secundo Anno Domini 719. Episcopatus vero, quo a Zacharia Papa est consecratus, non nisi decimo) *passus est cum socijs suis Nonis Junij, anno peregrinationis suæ 40. Incarnationis autem Dominicæ 755.* Quod autem, qui auxit Bedæ Epitomen, ponit Sanctum Bonifacium obijisse anno superiori, minime probatur. sed non est prætereundum quod est apud eundem Bedam. Numerari quinquaginta tres martyres, qui in itinere comites Bonifacii, vna cum eo æque tunc subiere martyrium, quorum omnium natalem diem, qui contigit Non. Iunij notatum retinet tabulæ Ecclesiasticæ, & præter Bonifacium Eobanum quoque expressum habent. In Concilio Triburiensi recitatur scitum dictum Bonifacii de antiquis sacerdotibus aureis, in calicibus ligneis sacrificantibus, & recentioribus ligneis in calicibus aureis, cum sui temporis sacerdotum ignauiam deploraret. Statim aut, vt innotuit Bonifacium martyrio coronatum, in album martyrum fuit relatus, eiusq; dies

S. Bonif. tendit in Frisiam.

S. Bonif. Mart. ite scioru. S. Bon.

E

natalis

cc. 18. de conf. d. 1 c. Vasa in quib.

natalis solemnè ritu in Francorum Regno potissimum celebrari cœpit. Quod intelligitur ex his, quæ obiter scribit Lupus Ferrariensis epistola quinta ad Einardum Caroli Magni secretarium.

Sub hoc anno notata habentur ex Codice peruetusto capitula quædam a Pipino Rege facta, ex quadam synodo sub ipso congregata, de incestibus vindicandis, & peregrinis Romani, vel aliò propter Dominum comitantibus, ut immunes sint ab omni telonio, & omni calumnia.

Paulicianorum hæresim, & eandem Manichæorum in Thraciam propagatam esse hoc anno, Theophanes auctor est.

Pseudoecumenicum Concilium anno superiori Constantinopoli celebratum consequuta sunt, obrutio sanctorum vasorum ob sanctas Imagines, Templorum deformatio, pijs Imaginibus abrais, oblitis, aut deletis, Sanctorum Monachorum dispersio ad Montana, maxime vero ad montem S. Auxentij, ubi B. Stephanus manens, illos cohortatus, ostendit ad quæ se loca conferre possent ab hac peste immunita, ad Euxinum Pontum, ad Parthenium Pelagus, Cyprum, aut Romam. Hæc auctor Actorum B. Stephani Iun.

Christi Annus.

Stephani P. 3.

Const. Copron. Imp.

Indictio.

756.

5.

16.

9

Aistulph.
moritur.

E Voluto anno ab obsidione vrbs, Aistulphus Rex sæpius Fidisragus, in venatione diuino ictu percussus, defunctus est. Desiderius Dux, cum liberos non reliquisset Aistulphus, coacto exercitu, Regnum arripere conatus est: quod ægre ferens Rachis Aistulphi frater, & monachus, & alij plerique Longobardorum Optimatum; contractis copiis aduersari illi parati erant. At Desiderius, Stephano Papæ, si se ad obtinendum Regnum iuaret, in eius potestate futurum pollicitus, reliquas ciuitates redditorum, & pluribus muneribus profecutorum, eius opem, & fauorem impetravit. Itaque re cum Fulrado Abbate, & Pipini consiliario communicata, legatos ad eum misit, & sponsonem terribili iuramento confirmatam, cum eo transegit. Post verò per alios Legatos ad Rachim & alios Longobardos, illos a bello deterruit, professus se cum Francis Desiderio suppetias laturum, qui Regni fastigium est adeptus. Quas igitur ciuitates reddere promiserat, Papa per Legatos recepit, Fauentiam, cum Castro Tiberiano, seu Gabellum, & vniuersum Ducatum Ferrariæ in integro. Hæc ex Anastasio. Sed antequam ciuitates redderentur, legationem cum litteris, quæ extant, Stephanus misit ad Pipinum plenas gratulationum, & eius laudum de tot beneficijs Ecclesiæ Romanæ collatis, in quibus de Regno Longobardorum Desiderio collato, illum commonefacit, hortaturque, & rogat, ut illi mandet, ut quæ promisit, plenè restituat.

Hoc anno 4. Pipini synodus celebrata est in Palatio, Vernis dicto, in qua sanciti Canones 26. de lumbus Ecclesiasticis, & disciplina restituenda, & nequid exigeretur a peregrinis, qui religionis causa inuiserent loca sacra, Pius Rex statuit.

In Oriente terramotus concussa est Palæstina, & Syria. Theoph.

Theodorus Patriarcha Antiochenus ab Arabum Principe Hali relegatus est in Moabitidem Regionem, eo prætextu, quòd arcana eorum Imperatori Constantino, per literas indicaret, vetans, ne Ecclesias ædificaret, ne cruces erigeret, vel. E-uangelium prædicaret. Ex Theophane.

S. Michael mar. cõ
66. mon.

Porro plures Christianorum sub eodem Hali Principe coronatos fuisse martyrio certum est. De S. Michael e cum sexaginta sex Monachis fidei causa trucidatis mentio est in Menologio die prima Octobris:

A

Christi Annus

Pauli Pap.

Const. Copronymi Imp.

Indictio.

757.

I.

17.

10.

Stephanus Papa, immensis laboribus, pro Romana Ecclesia honeste perfunctus, Sex hac vita migravit. 6. Kalen. Maij, cum sedisset annos quinque, & dies 28. cessavit Episcopatus dies 32. & die 28. Maij Paulus Diaconus, eius frater, illi in Pontificatu subrogatur, vir mitissimi ingenij, & magna misericordiae, qui noctu per semetipsum, cum suis familiaribus cellas egenorum languentium circumiens, & carceres perlustrans, egentibus, & oppressis opem ferebat. Ex Anastasio.

B

Statim, ut factus est Pontifex, literis Pipino Regi Stephani decessum, & suam creationem exponens, amicitiam initam, se seruatorum promisit, & idem ipse, ut faceret, expetijt, sollicitus quidem, ut res Romanae Ecclesiae illi saluae essent ab inuasionē Longobardorum: sed maiori studio, quae erant fidei orthodoxae, & ad vniuersalem Ecclesiam spectabant, administrans, tentando saepius per literas, & per legatos Constantinum Imperatorem ab impietate reuocare; de quibus mentio est in epistola Hadriani Papae ad Constantinum, & Irenem. AA. & apud Anastas.

Orientalis Ecclesia per hoc tempus laborat, non modo haeresi, & Copronymi scelerata vexata tyrannide; sed etiam dira Sarracenorum persecutione, qui nouis tributis Christianos, monachos etiam, & inclusos oppressit, & ad pretiosa Ecclesiarum ornamenta Iudaeis vendenda adegit.

C

Pipinus per Ecclesiae Romanae protectionem, conciliato sibi diuino Numine, Saxones hoc anno compressit, & sub tributo redegit, & sequentibus, plures victorias reportauit.

Hoc eodem anno Alphonfus cognomento Catholicus, cum regnasset annos 19. gloriosus Sarracenorum triumphis, migravit ad Dominum, in cuius obitu, voces caelitus auditae sunt: successit illi Froila, Era 795. qui, pro sua pietate, Ecclesiasticos Canones, ob assidua bella, pene oblitos, restitui ab Episcopis curat, & presbyteris carnalia matrimonia interdicit; ob quae pluribus diuinitus donatur victorijs, Mauros Gallaciam inuadentes profligat quinquaginta quatuor millibus caesis, qua nulla haecenus exitit maior in Hispania de Sarracenis victoria.

D

Gallacos, & Nauarros rebellantes domat.

Quetum in Asturibus condit; in eaque Templum duodecim Apostolis dedicat, cum duodecim pariter altaribus. Vitio vertitur, quod fratrem necarit. Haec fere ex Tudensi. Verus Archiepiscopus Hispalensis, tum scriptis, tum vita insignis per haec tempora floret. Celebratur, & Petrus Praesul Toletanus, qui de ratione Paschatis libellum accuratè conscripsit, cum incuria disciplinae, in calculo diei Paschatis erratum esset.

Oriental.
Eccl. varie
vexata

Alphonfi
gloriosi
Cath. Regis
Hisp. obitus.
Froila ob
pietatem
pluribus
victorijs
auctus.

E

Christi Annus

Pauli P.

Const. Copron. Imp.

Indict.

758.

2.

18.

11.

Paulus Papa, pace Ecclesiae vsus, ad eemeteria, quae sub Aistulpho, obfessa Vrbe, maximum detrimentum a Longobardis (ut ipse suis testatur literis) acceperant, & alioqui vetustate, & incuria collabebantur inuisenda intentus, sanctorum corpora, ne obuia iniuriae essent, in Vrbe transferenda curauit. Erat inter alia vetus eemeterium S. Petronillae dictum: ex quo idem Pontifex sacrum corpus eiusdem sanctae sublatum transtulit apud Basilicam Vaticanam. Ex Anastasio.

Desiderius quoque Rex Longobardorum, & ipse bono pacis bene vsus, ad religio-

fa loca construenda animum addixit. Aedificatum monasterium nomine Sancti Benedicti in agro Brixiano latifundijs locupletauit. Alterum Monasterium Monialium Ansilbergæ filix extructum (in quo ipsa monasticam vitam professæ est) & amplissimis redditibus auctum voluit. post per Paulum Pontificem priuilegio communiri, quod apud Moniales adhuc extare dicitur.

Eodem anno sublimioris Christianæ Philosophiæ amore, Eadburtus Nordanlucbrorum in Anglia Rex Osuulfo filio Regno relicto; inter monachos profiteri cepit. apud Bedam in Epitome.

Perfarum Magi volatum per aera hominibus, vesana stultitia, suadentes, plures expertos ad interitum impulerunt. Porro Habbassas Sarracenorum in eorum primores sexdecim animaduertens, sectam extinxit. Theophanes.

Magorū
Perf. im-
postura.

Christi Annus
759

Pauli Pap.
3

Const. Copron. Imp.
19

} Indictio.
12

HOc anno Non. Februarij habetur priuilegium pro immunitate monasterij S. Hilari Galiatensis dicti, in territorio Populiensî, sub Rauennate Ecclesia, apud Rubeum historiæ Rauennatis lib. 5.

Hoc tempore S. Othmarus Abbas S. Galli, cum Vuarinus, & Ruadhardus pro Rege Pipino Alemanniam administrantes, auaritiæ morbo tacti, res monasterij vsurpauerunt, Pipino facinus exposuit; qui euocatis grauius interminatus est, ni ablata statim restituerent: At illi mandato Regis neglecto, cum Abbas rursum Regem adiret, retractu ex itinere in vincula conijciunt, & Lamberto eius monacho, homini nequam persuadent, vt libidinis illi crimen impingat, quo deponendi occasio ministraret. Euocantur igitur plurimi ad consilium tam dolosæ factionis ignari; & Lamberto accusante, S. Abbas Deum suæ in eo quidem crimine innocentia, testem inuocabat. Mox in calumniæ testimonium, Lambertus diuina ultione percussus, febrium vexatione peruasus, membrorum vigore resolutus, paulatim sic contractus est, vt capite ad terram more quadrupedis inclinato, non solum deformitate figuræ terribilis; verum etiam inuiua voce in Sactum peccasse semper fatebatur. Concilio autem inique inchoato, & iniquius terminato, vir Dei Othomarus solitudine carceris, & fame vexatus, post biennium ad Dominum migravit. Ex Vualfrido Strabone in eius vita^a apud Surium 16. Nouem. Quæ autem miracula contigerunt post eleuationem, & translationem corporis eius, post decennium factam, duobus scriptis omni fide libris, significantur. Prædicti Comites Sancti loci possessiones retinentes, Ioannem quandam monachum de proximo monasterio subrogant, & Constantiensem Episcopum Sidonium ad subdendum iuri Episcopatus monasterium instigant, vt eo licentius, ipso machinationibus eorum fauente, quæ iniuste abstulerant, retinere potuissent. Quorum prauis tuasionibus assertus Episcopus vsurpato monasterio, dignam suam improba audacia ultionem diuinitus tulit, torsionibus viscerum, & alui fluxu cum intolerabili foetore post aliquot dies, extinctus. Vualfridus in vita S. Galli^b.

Sacrilegorum audacia.
Proditoris monachi vltio diuina.

a Apud Sur. 16. Nou. li. 1. c. 4. & 5.

Vltio diuina in sacrilegum episcopu.
b li. 1. c. 14. apud Sur. 16. Oct.

Christi Annus.
760.

Pauli Pap.
4.

Const. Copron. Imp.
20.

} Indictio.
13.

Traslatio capitis S. Io. Bapt.

HOc anno caput S. Ioannis Præcurforis atque Baptistæ a monasterio Spelei in templum suum Emesæ in Syria sicum translatum hæctenus a fidelibus honoratur, & adoratur, redolens, & emanans omnibus sanitatem, qui fide flagrantes occurrunt. Ex Theophane.

A Pipinus pro sua pietate Ecclesiarum vindex, Vaifarum Aquitanix Ducem, per Legatos monitum, vt ablata Ecclesijs restitueret, & contemnentem; adducto exercitu, cogit obsides dare, & iuramentum de restitutione præstare; quod negligens periturus bello petitus, ditione, & vita priuauit. A.D. 765. ex Aimoio.

Dux Aquitanix sacrilegus punitur.

Hic opportune reddamus, quod Pipino accidit; cum Villam Ecclesiæ, persoluen- do annuo censu, vindicare vellet; cum concessum eidem a Romano Pont. fuisset, vt ablata antea quædam bona Ecclesiastica; annuo persoluto censu retinere posset. Ad eam igitur Laudunensis Episcopi Villam cum venisset; ibique dormiret, venit ad eum peruisum S. Remigius dicens; *Tu quid hic facis? quare intrasti in hanc Villam, quam mihi, te deuotior homo dedit: quamq. ego Ecclesiæ Dominæ meæ Sanctæ Dei Genitrici donauit?* & flagellauit eum satis duriter, ita, vt liuores postea in corpore eius apparerent. Et cum disparuit S. Remigius, Pipinus valida correptus febre, quan- tocius ab ipsa Villa recessit; qua febre non paruo tempore laborauit. Et deinde Princeps Regni vsque ad moderna tempora ibi non mansit. Hæc ex S. Hincmaro Rhemeni in priori translatione S. Remigij. Sed & hic meminisse oportet dirt anathematis, quod in suo S. Remigius scribi voluit testamento, aduersus Reges Franco- rum, si quis ex eis, quæ Ecclesijs donata essent, aliquid quoquomodo surripere au- sus esset. Qui igitur Rex maxime pius, vt filius a Deo correptus est, tantum abfuit, vt quouis honesto titulo res Ecclesiarum acciperet, vt potius aduersus eos, qui ea ten- tassent inuadere, mox vindex insurgeret, vt factum vidimus aduersus, quem diximus Aquitanix Ducem. Discant homines quam periculosè, siue sub prætenso annuo censu, siue alio modo laicus homo possideat res Ecclesiæ, quas sæpe inuitus, ac no- lens fatigatus precibus, vel alijs compulsus occasionebus, vel deceptus falsis suasio- nibus Pont. Rom. illis possidendas indulget.

Christi Annus

Pauli Pap.

Const. Copronymi Imp.

Indictio.

761

5

21

14

D Romæ celebratur Concilium, in quo, inter alia Paulus Papa fecit constitutum, idest, Decretum de Ecclesia, & monasterio a se erectis in paternis ædibus sub titulo SS. Stephani Papæ, & martyris, necnon Siluestri Pontificis, & Confessoris, illatis in eam compluribus Sanctorum Martyrum, Confessorum, & Virginum corpo- ribus, e diuersis cæmeterijs erutis; constitutis ibidem monachis ad modulationis Psal- modiam exercendam; quod monasterium amplissimis opibus, & redditibus ditauit, diro anathemate interminato eius iura violentibus, & bona usurpantibus. Exat sa- crum Diploma apud Moniales S. Siluestri. Idem habet Anastasius, & hoc amplius. Vbi, inquit, & monachorum congregationem construens, Græcæ modulationis Psal- mos accini, id inde accidisse putamus, quod cum Copronymus, impius Impera- tor edicto promulgato vetuerit esse monachos in Oriente, ingens monachorum O- rientalium multitudo sese in urbem infuderit, eosdem in monasterijs collocatos vo- luerit, vt officia Ecclesiastica sua ipsorum lingua persoluerent.

E Constantinus Imperator maligno instinctus spiritu, cum videret Decretum Pseu- doecumenicæ suæ synodi de abiiciendis sacris Imaginibus, a Catholicis despici, at- trox, hoc anno, publicat Edictum in omnes, qui impium Decretum non obseruarent, ex quo pijs, & religiosis hominibus replentur carceres, deseruntur vrbes, solitudines frequètantur, multis tum tempori interim turpiter seruientibus, & impietati cedètib.

At Andreas Calibytes monachus, studio pietatis incensus, ad animandos infir- mos, lapsos erigendos, & sanos conferuandos Cpm. venit, & libera prædicatione ty- rannū prouocauit, qui partim cruciatibus, partim blanditijs sanctū virū perçetans, ac

Dirū ana- thema in- torquet i violato- res Eccle- siæ, & mo- naster. a se erecti.

Monast. Græcæ Psalmodiæ. S. An dr. Calybitæ mart.

a Apud Sur. 17. Oct. Promot. S. Vincet. vnde id heat nomen. b li. 18. c. 18. Egbertus Eps Eborac. Alcuini magist.

fortiorem semper inueniens, demum pedibus raptatum accidit. Theophanes breuiter, plenius Acta. ^a

Hoc eodem anno cum varijs cladibus agitaretur Hispania, & Valentia ciuitas in Tarraconensii prouincia a Sarracenis excisa iam esset, Christiani sacra Vincentij martyris ossa inde auferentes, deportassent in extremam Lusitaniae partem (qui locus postea Promontorium S. Vincentij est appellatum.) Tunc ceptum est eiusdem S. Vincentij nomine monasterium per insigne erigi Oueti, cuius antiquae memoriae extant, apud Ambros. moral. ^b sicque factum, vt ita colentes Vincentium, vincendi aliquando penitus Sarracenas sibi aperuerint viam, prout declarauerunt euento.

Hoc ipso anno in Anglia Egbertus Episcopus Eboracensis Regis germanus, scientia, & sanctitate clarus, diem clausit extremum, vbi sedisset annos vnde triginta. Fuit iste magister Albini, qui & Alcuinus Flaccus dictus inuenitur, qui ipsum pluribus laudat in literis ad Carolum Magnum scriptis, vt pote, quod inter alia insignia eius opera, publicum sacrarum literarum Gymnasium Eboraci constituit, eamque Ecclesiam nobili bibliotheca ditauit.

Christi Annus. 762.

Pauli Pap. 6.

Const. Copron. Imp. 22.

Indict. 15.

Stephan. Iun. monachi tenatus ab Imp. firmus perficit.

Calunia i Sanctu.

Anna vidua relic. opibus in pauperes effusis, se i monast. includit. vetat que fieri monachu

Constantinus Imperator immenso odio flagrans in monachos, quos, praeter ceteris, sibi, in propaganda haeresi, aduersarios saepe expertus fuit; cum audisset in Auxentiano monte in Bithynia posito, degere magni nominis Stephanum monachum gratia miraculorum illustrem, potentemque sermone ad cohortandum alios, hunc expugnandum sibi proposuit, non armis, & tormentis, quem martyrij maxime cupidum cognorat; sed verbis, & blanditiis; quem si suae opinioni adiunxisset, magnum suae prauitatis praesidium additum fore, Callistum Patricium, haeresim suam apprimere callentem, & eloquentem cum munusculis mittit ad eum. Is igitur frustra cum tentasset Beatum virum ad subscribendum impio Edicto inducere, & eum paratum ad profundendum potius sanguinem inuenisset, ad Imperatorem reuertitur; qui furore incensus, scarios immittit, qui abstractum de vertice montis, in inferius monasterium includant, vbi cum sex iam dies absque cibo fuisset, septima die per nuncium ab Imperatore, quod auditum esset de Scythico bello, cellae suae restituitur. Dum autem Imperator aduersus Scythas arma parat, Callistus calumniam aduersus eum struit, qua omnem illius sanctitatis famam obscurat; ac tollat. Sergium igitur quendam eius discipulum ad prodendum patrem, & magistrum inducit libello calumniosissimo conscripto, quod Imperatorem execraretur, & haereticum appellaret, quod multa aduersus eum moliretur, quod denique nobilem quandam viduam fraude circumuentam, monacham fecisset, atque cum ea, ex inferiori monasterio ad se ascendente, rem haberet. Haec autem nomine Anna vidua, non multo ante relicta, absque liberis, adito sancto homine, & eius consilium secuta, omnes suas facultates, & opes in pauperes effuderat, seque in mulierum monasterium includerat. Quid porro illa ob hanc calumniam passa sit, suo loco dicetur. Ex Actis B. Stephani.

Imperator ad persecutionem Monachorum illud adiecit, vt sanciret, nequis amplius monachus efficeretur. Theodorus Studita orat. in S. Platone m.

A

Christi Annus
763Pauli Pap.
7Const. Copron. Imp.
23Indictio.
1

B

Libello calumniarum accepto Imperator, cum esset in castris, bellum gerens cum Bulgaris (qui iidem, & Scythæ,) adduci sibi Annam statim iubet, quæ interrogata delatores falsi arguens, & suam ac B. Stephani innocentiam, & sanctitatem prædicans, custodiri iubetur, nec multo post confecto bello Constantinopolim cum redisset Imperator, in teterrimum retrusæ carcerem, per cubicularium suadet, ut palam probra sua, & Stephani fateatur, veniam acceptura, & in Palatio apud Imperatricem, honestissimo loco futura; alioqui, inficians, per ancillam (quam ipsi corruperant) conuincenda. Postridie ante Palatii carcerem magna coacta multitudine nudam eam statui Imperator, & virgarum fascem expediri, ad terrorem incutiendum, iubet, & immotam manentem, meretricem, castissimam foeminam appellans, virga cædi mandat, ancilla procaciter, & impudenter insultante, & falsa exprobrante, quam corpore laceram, sed integro, & constanti animo, intuens tyrannus, in Palatium pudefactus se abdit, & eam omni cura destitutam, in vno quodam vrbis monasterio includi mandat, vbi diem clausisse extremum, martyre dignum, putandum est; nec enim aliud de ea auctor habet, B. Stephano intentus. Sed de ancilla illud fertur, cum nupsisset, & Gemellos peperisset, eos arreptas parentis mammillas horrendum in modum exedisse, & ita illi mortem attulisse, & vna cum ea viperinos illos foetus extinctos esse. Frustratus hac via Imperator, ut occasione delicti cum Anna in Stephanum agere posset, ad alias se fraudes conuertit. Quod enim grauissimis pœnis edixerat, nequis quem in monachum reciperet, Imperator Aulicum sibi carissimum instruit, ut magna simulatione, monte adito Auxentiano, apud Stephanum infimis precibus, & obsecrationibus impetret, se ut in monachum recipiat. Recusauit primum vir sanctus Edictum Imperatoris obtendens. At simulator. Rationem, inquit, Deo pro anima mea reddes, nisi me quamprimum attonsum in monachum recipias, alioqui periturum. Quibus verbis permotus vir sanctus, sciens, vel vnus animæ salutem omnibus præferendam, in monachum eum recipit: At veterator inde post tertium diem redit ad Aulam, pseudomonachus effectus, exultante Imperatore, quod occasionem videretur nactus perendi Stephanum.

Annavid.
cæditur.

C

Concione aduocata rem exponit. sua Edicta contemni queritur: turba nefariorum hominum ab eo incitata ad montem proruit; sancti viri discipulos disturbat; monasterium, vna cum templo igne absumit: sanctum virum abripit, trahit, cædit, irridet, & ad Philippici monasterium adductum, non longe a Constantinopoli Imperatori significat. Ad quem is Episcopus, & Patricius emittit, qui disputando conuincerent, & Edicto Concilij subscribere persuaderent. At is, præclara disputatione, quæ extat in Actis; pudefactus aduersarios dimittit. Imperator ira percitus, Stephanum ad Proconessum in exilium mittit. Qui, antequam eo proficisceretur; ab ægrotante monasterij eius Praefecto, pœne in extremis laborante, euocatus, eum in vitam restituit.

Fra^o i B.
Stephan.

D

In Proconessum delatus, & desertissimam speluncam nactus, ibi herbarum radicibus vitam tolerabat. Eius discipuli (duobus exceptis, Sergio, & Stephano apostatis proditoribus) ad Magistrum conuenientes, ibi monasterium construxerunt. Mater quoque ipsius, ac soror, monasticam vitam in eadem Insula duxerunt. Illic itaque diuinus Stephanus extructa columna, ac super eam angustissima quadam ædícula, in ea se inclusit, annos iam nouem, & quadraginta natus.

B. Steph.
relegatur
in Proco-
nessum: sa-
nat ægro-
tum.

E

Cosmas Episcopus Epiphaniæ, Apameæ, in Syria, accusatus apud Theodorum Patriarcham Antiochenum super imminutione sacrorum vasorum, cum minime potuisset restituere, deficiens a Catholica fide, ad hæresim Imperatoris transijt, sacris

Eps defi-
cit ad hæ-
resim.

aduersatus Imaginibus, quem communi sententia Theodorus Antiochenus, Theodorus Ierosolymitanus, atque Cosmas Alexandrinus Patriarchæ, cum Episcopis sibi subiectis anathematizauerunt, singuli in sua ciuitate. Theophanes.

Turcæ in Armeniâ erupunt: Gelu ingens, & nix. Ingens scititas.

Icon omachi quos auctores sequitur.

Turcæ e portis Caspij in Armeniam erumpunt. Theophan.
Eodem anno a Kalen. Octobris per Orientem, & magis per Septentrionem, gelu magnum, & amarissimum factum est, vt pelagus Ponti ad centum milliaria in glaciem obduruerit per triginta cubitos profunditatis, super excrecente niue per viginti cubitos. Ingens hæc consecuta est siccitas, ita, vt fontes areferent, & signa de cælo visa, adeo, vt vltimum imminere diem homines existimarent. sed solus Imperator ex tot prodigijs, non solum nullam consecutus est vtilitatē, sed in deterius prolapsus, quem gestabat in animo Nestorianismum, propalare studens, illum primo Constantini Patriarchæ in aures ingessit, sed ab eo repulsus, quieuit a proposito hæresis diuulgandæ. Ex Theophane.

Discant hinc Iconomachi, & Monomachi, quos suorum dogmatum sequantur auctores, nimirum Christi Diuinitatis Abnegatores, Leonem, & Constantinum Copronymum hæres omnium Imperatorum.

Christi Annus

764.

Pauli Pap.

8.

Const. Copron. Imp. }

24.

Indictio.

2.

Cvm fama increbuisse in Gallijs per Sanctissimum Pontificem Paulum plurima Sanctorum corpora, e cæmeterijs in vrbem translata; eorum cupidi Franci, Sanctorum cultus studiosissimi, per Crodogandum Metensem Episcopum Romam Legatum missum, impetrant Sanctorum Martyrum corpora, Gorgonii, Naboris, & Nazarij (an potius eorum partes) & Gorgonium quidem repositum tradunt in Gortio, Naborem in Illiryaco, Nazarium in Cenobio Lorisham. Sigebert. in Chron. ad hunc annum.

Christi Annus.

765.

Stephani P.

9.

Const. Copron. Imp. }

25.

Indictio.

3

Cæcus p B. Steph. illuminatur.

Puerulū a demone liberat. alia miracula edit.

Negator sacrarum imaginū punitur.

Beatu Stephanu asperrimam vitam in Proconnesso degens, miraculorum gloria diuinitus exornatur: Roganti namque cæco sibi lumen, vt daret. si fidem, inquit; in Deum habes, si imaginis ipsius cultor es; respice. Et statim lucem recepit; oblatum sibi puerulum a demone obsessum, cum per omnes corporis partes signo Crucis consignari iussisset; ipseque orationi intentius se dedisset, adorata Christi Imagine matri incolumen reddidit. Mulierem ad se adductam a fluxu sanguinis liberauit: aios de maris tempestate eripuit; militem, denique a morbo incurabili, cum eum iussisset, Christi, & matris Imaginem, vt adoraret, sanauit; qui miles ad suos commilitones reuersus, cum ab eo quæreretur; quomodo conualuisset; rem, vt gesta erat, exposuit, at illi quasi Idololatram ad Præfectum deserunt, qui eum ad Imperatorē mittit; a quo interrogatus, An in cultu simulachrorum perstarēt, ea miser se execrari dixit, pro cuius impietatis mercede tyrannus eum Centurionem creat; sed vltio diuina eum è vestigio consequitur; siquidem equum conscendens, ab eo in terram decussus, & calcibus contritus, extinctus est. Tyrannus igitur, tanquam arrepta hinc occasione, tantum virum, quam primum sibi adduci iubet, quod ne in exilio quidem abtineret plebem docere, & dolis cultum vt adhiberet. Postquam igitur

adductus,

A adductus præclaram habuit cum eo de cultu SS. Imaginum dissertatione; indeq; de-
nuo in tetræm carcerem compactus est. Quarta Indictione, multos Principes, & mili-
tes accusatos, q; imagines adorarent, diuersis pennis affecit, & immanissimis subiecit
verberibus, iusiurandū etiam generale ab omnibus sub Imperio suo degentibus exegit,
ne quisquam adoraret Imagines, cum quibus, & Constantinum Pseudopatriar-
cham ambonena ascendere, & prolato ligno crucis iurare adegit, quod non esset ex
ijs, qui sacras Imagines adorarent.

Cogit
oēs sacras
imag. ab-
iurare.

Christi Annus
766.

Pauli Pap.
10.

Const. Copron. Imp. }
26.

Indictio.
4.

B Ello aduersus Bulgaros renouato, classis Imperatoris male perit; nec ipse tamen
Ab impietate respicit, sed potius ad cumulum addit, vt monachatum ludibrio ex-
ponat, præcipiēs monachos transire per Hippodromum, singulas feminas manu ten-
entes, cum totius populi irrisione. ex Theophane:

Monach.
ludibrio
exponit.

Principes viros decem, & nouem, quasi in eum conspirassent, & B. Stephanū ad-
iussent, & eius passiones p̄dicassent, in ipsius ludis Circensibus dehonefatos, interfecit;
alios excæcatos in exiliū exegit; falsos testes iuratos induxit, clericos, & monachos
contra Constantinū Patriarchā, quasi in eū conspirasset, & ob id eū exilio relegauit.

Variorū
multipli-
ces cru-
ciatus.

C Cultui sanctorum infestus, intercessiones eorū damnabat, & reliquias abijciebat;
qui ad animorum, vel corporum sanitatem eas honorabant, præscriptionibus, exilijs,
& tormētis persequēbatur; eas auferebat, & abijciebat, quod de pretiosissimis S. Mar-
tyris Euphemiæ reliquiis constat, in profundum cum loculo abiectis, non ferens sua
violentiam reddentes, & eius aduersus intercessiones sanctorum deliramenta coar-
guentes: sed Deus, qui custodit ossa sibi placentiū nocturno visu ē fluctibus eripien-
dum loculum, & conseruandum apud Lemnum Insulam, præcepit; donec sub Con-
stantino, & Irene, piis Imperatoribus, cum decenti honore in templum suum fuit re-
latum, quod templum quidem impius Constantinus fecerat armentarium: sed pius
Cōstantinus cū matre repurgauit, & sacrandum curauit, ad redargutionē eius impie-
tatis. Hæc pluribus Theoph. & alter eius tēporis scriptor apud Metaphrasten 11. lul.

Hoc eodem anno per 5. Indictionem Imperator Nicetam Eunuchū ē sclauis or-
tum, contra leges Ecclesiasticas creat Patriarcham Constantinopolitanum, & alios
nefarios homines sui similes promouet ad dignitates. Ex Theophane.

D B. Confessor Stephanus in interiori Prætorii carcere, in quem coniectus fuērat,
eximia virtutis trecētis quadraginta duos monachos condemnatos inuenit, alios nar-
ribus, alios auribus, oculis alios multatos ob cultum Sanctarum Imaginum, alios
ambuitam faciem, plagas alios circumferentes. Quorū varios istos, ac multiplices
cruciatu cernens, beatos eos prædicabat, seque deplorabat; quod non earum plagarū,
& executionis mēbrorum particeps ipse quoque fuisset. At Diuini illi Patres, vt
primum sanctum virum conspexerunt, ad eum, tamquam ad magistrum accesserunt,
vt ab eo salutis præceptis erudirētur, vt ex Prætorio monasterium factum videretur.
Porro, & ipsi carceris custodes ex fama, & ex ipso aspectu reddente sanctitatē, ipsum
venerabantur; quorū vnus cum vxori sorte de eo narraffet, ea pro sua pietate carce-
rem ingressa, pedibus eius aduoluta, ab eo, vt pro se precaretur, ipsaq; vicissim ei,
quæ opus essent subministrarent, postulabat. At ille preces quidem annuit; ministere-
rium vero abnuī, quod ab hæreticis Catholico percipere non licebat. At illa quā
longe abesset a sensu hæreticorū dictis, & factis persuadere satagebat, & prolatis deniq;
domo secreto tribus Imaginibus B. Virginis, & SS. Apostolorū Petri, & Pauli,
fidem impetrauit, & vt ipsa ad eum deinceps Sabbato, ac Dominico die, panis vncias
sex, aquę non plus tribus poculis afferret (tantulū. n. singulis diebus ipsi cibi, ac potus
fuit) totos vñdecim menses, quos in Prætorio transegit. Ex ipsius Actis; in quibus va-
ria supplicia, & atroces cruciatu multorum recententur, vt Pauli Monachl in Cy-
pro, vt duodequadraginta monachorum Ephesi, ad quorum cruciatu, & necis

E

Oratio auditionem, cum omnes in lachrymas, & gemitus soluerentur, B. Stephanū rogarunt, A
 B. Sreph. vt ad micigādum mœrorem, orationem haberet. Qui intimo corde ingemiscens. *Gratias,* inquit, *Deo agere possumus fratres, ac Patres. Gratias, inquam, ei agere de omnibus rebus, quæ præter voluntatem accidunt. Etenim gratiarum actio cum patientia coniuncta coronas nobis necere consuevit;* & per exempla illustrium martyrum in hac eadem perfectione, horrendis modis necatorum; vt Petri in Blacharnis, & Ioannis Abbatis Monageiæ, & aliorum plurimorum excitauit, & acuit animos eorum, qui ipsum audiebant ad omnia fortiter, & alacriter perferenda.

Hoc pariter Abdassas Sarracenorum Princeps, cum Christianos admodum vexasset, ablatis de Ecclesijs crucibus; vigilijs nocturnis interdictis, & literarū perceptione verita, defunctus est. Ex Theophane, Sigeberto in Chron. hoc anno, e Regione in Chronico anno sequenti.

Constantinus impius Imperator, quibus potuit legationibus, atque muneribus laborauit, vt Francus, quorum ope Romana Ecclesia iura Imperij in Italia fuerat consecuta, demereret, atq; hoc anno nobilem misisse legationem ad Pipinum Regē Francorum veteres Annales produunt, & inter alia munera, missum organum musicū. Credibile porro est ab eodem missos suæ hæresis assertores, qui aliquid Pipino de ea insurrarint, & Aulicis aliquid ingesserint. ex quo capta sit occasio hoc anno celebrandi (vel sequenti, vt alij) CONCILIVM GENTILIACENSE annuente Pipino Rege, de cultu Sanctarum Imaginum, & de Sanctissima Trinitate; nimirum, vt Ado Viennensis docet. De processione Spiritus sancti; num videlicet dici posset; ipsum a PATRE, FILIOQVE procedere. Quod enim Occidentales in Constantinū, eiusq; sectatores, maximè circa Sacrarum Imaginum cultum obijciebant; illi contra, Latinis, quod adiecissent ad Symbolum ea verba. FILIOQVE, vitio vertebant. Videant igitur schismatici Græci, dum Latinos impugnant, se causam agere nefarij Cōstantini Copronymi, ipsorum etiam sententia damnati.

Disputatio de cultu imag. & processione Spiritus S.

Christi Annus.

Sedes Vacat

Const. Copron. Imp. }

Indictio.

767.

27.

5

PAULUS Papa vbi sedisset annos 10. & mensem vnum, moritur 29. Iunij. Cessauit Episcopatus eius annum vnum, & mensem vnum. Eius extant epistolæ triginta & vna, ad Pipinum Regem, nondum editæ. Edita tamen sunt earum argumenta. Ex si ordine digestæ ederentur, præclarā epistolarem historiam haberemus. Hæc alia, haud certo anno notata de eo, habet Anastasius. In via sacra iuxta templum Romæ in honorem Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli construxisse Ecclesiam, in qua fuerit flexit impressus vestigijs genuum Apostolorum, cum pro Christo coronandi genua flexissent. In Basilica quoq; B. Petri Apostoli in Vaticano nouum oraculum, seu oratorium in honorem Sanctæ Dei Genitricis, in quo, & sibi sepulchrum posuerit.

Constantinus inuadit Ro. Sedem. Sacrilegus Episcopus punitur. Cogit Concilium pseudopapa ad se comprobādū.

Causam tam longæ vacationis idem Anastasius in Stephano persequitur. Agente adhuc spiritum Paulo Pontifice, instigantē Desiderio Longobardorum Rege. Toto, Dux Nepestinus, collecta armorum manu urbem inuadit, & Cōstantinum fratrem, nullis ordinibus initiatum, quod nefas erat, Papam nominandum curat, & in Lateranum introductum a Gregorio Episcopo Prænestino, vi adacto clericū ordinandum, moxq; Subdiaconum, & Diaconum, qui vniuersum populum sacramentum sibi dice re iussit, & paulò post cum armatis Basilicā intrans. B. Petri, ab eodem Episcopo Prænestino, ab Albanensi, & Portuensi Episcopus consecratus, B. Petri sedem, annū vnum, & mensem vnū, inuasor tenet. Non post multos dies Gregorius ille Episcopus Prænestinus ægritudine correptus, arescente manu, timens, ac languens vitam finiuit, diuina eum ultione persequente. Constantinus Pseudopapa illegitimam suam electionem agnoscens, per Conciliabulum vicinorum Episcoporum vi, & metu, cogit probari, & ratam haberi, quem conuentum post Stephanus Papa irritauit. Idem ad stabilendam suam pestilentiam sedem, ipso Pōtificatus initio duas epistolas scripsit ad Pipinum

pinum

A pinum Regē, quibus se inuitū, & immerentē Papā factū asserit, & quam erga præf-
lores suos fidem præstitisset, sibi quoque vt præstet, rogat, nec de se maleuolis credit.

Dum Occidens orthodoxorum complurium factiosorum temeraria audacia labo-
rat, monstroso capite, sancto Ecclesiæ corpori, apposito: laborat Oriens atroci hære-
ticus Imperatoris persecutione, pluribus sanctis crudelissime casis. Inter quos Sanctissi-
mus Stephanus fuit, Auxentianus, & iunior dictus. Hic quadragesimo ante die, con-
tumeliam suam præsentens, Monasticæ exercitationis rigorē intendit, & socios
in carcere monachos 342. monere, docere, hortari, & totas pœne noctes diuinas psal-
lere laudes non desistit; ad quem nonnulli etiam ciues sanctioris vitæ studiosi venita-
bant, vt ipsius benedictione, & doctrina, magna cum voluptate fruerentur: Cum au-
disset autem nefarius Imperator de carcere monasterium factū; illic assidue Psalmos
decātari; & ciues Idolorum, (sic ipse sacras Imagines appellabat) cultum edocer; fu-
rore incensus; illum morti addidit. At illum superioribus vestibus expoliatum, qui
diceret, Athletam nudum decere luctari, & mortem expectantem, satellites rapiunt,
trahunt, cædunt, rapiunt, ac lacerum, & discerptum in Ethnicorum reorum foueam
proijciunt, ac sic glorioso martyrio perfunctus est. Stephanus iunior, ætatis suæ an-
no 53. 28. die Nouemb. quo die anniuersaria memoria recolitur; vt & aliorum com-
plurium; Andree, qui cum traheretur vincētus, expirauit: Petri, qui vapulans reddi-
dit Spiritum. Multi milites orthodoxi tunc, mundo spreto, facti sunt monachi, quos
impius Imperator cruciatos interemit. At quemnam finem certaminis acceperit sa-
crum illud examen confessorum, quos Stephanus reliquit in carcere, ignoratur; ne-
que illa, quæ diuersis in prouincijs passi sunt alii, per paucis exceptis, scriptis cōsigna-
ta remanserūt.

C Hoc eodem anno. 27. Constantini Imperatoris, Cōstantinus exautoratus Patriarcha
Constantinopolis, & in Insulam relegatus, quod Imperatoris secretum enunciaffet,
quo significaret, se neque Christum pro Deo, neque matrem pro Deipara habere, q̄
quasi dolorem suum vlciscens, id ipsum in Insula propalasset, retractus Constantino-
polim, nudatus, rufus, asino auersus impositus, consputus, puluere aspersus, calcatus,
omni genere ludibrii affectus, demum obruncatus, & pedibus suspensus est. Cum
insoelix interrogatus, quid de Imperatoris fide sentiret, deque eius Concilio, adula-
toriè probasset, qui improbando, & Catholicam fidem profitendo, omnia illa in glo-
riam sempiternam sibi conuertere potuisset. Hæc ex Theophane, qui pergit descri-
bere Copronymi sæuitiam. Deposuit enim Petrū nobilem Stylitam a Metra, & per
plateas tractum, proici iussit. Alios faccis inclusos, erutis oculis, in pelagus iactauit.
D Aliis nares abscedit, alios flagellis excoriauit: omnem denique tormenti speciem ad-
uersus pios excogitauit. Si quisquam (pergit Theophanes) corruens, vel dolens, soli-
tam Christianorum vocem emitteret de hereticis. DEI GENITRIX IVVA, aut vi-
gilias agens deprehenderetur, aut ecclesiis assuetus, aut cum Religione viuens, aut
non passim iuramentis abutens, vt inimicus Imperatoris damnabatur, & immemora-
bilis memorabatur.

De tanta blasphemia agens Theosterictus huius temporis scriptor, & inspector in
Niceta, hæc fusius profecutus, vbi plura in detestationem impij Constantini dixisset,
subdit. *Habitu erat Christianus, mente Iudæus, quam enim sibi Christus in Domici-
lium elegit, gloriosissimam, inquam, suam matrem omnibus alijs rebus creatis supe-
riorem, omnium hominum salutem mūdi patrocinium, quæ propter Virginitatis suæ
præstantiam, prope Deus veneratur: huius, inquam, venerandum nomen multis mo-
dis ab Ecclesia expellere studuit. Eius vero intercessionem per quas mundus consistit,
illas, nec nominare quidem voluit, cum diceret nemini eam posse optulari. Conaba-
tur aut, q̄ dicebat, exemplo crumena confirmare, quæ aurū continens, pretiosa, vacua
verò vilis esset. ita Mariam, dum Christū gestaret honorandā, illo edito nihil differ-
re ab alijs impie asserbat; in quo recentes Nouatores impij sequuntur. Ex quo
aut hic impius regnare cepit, hoc habuit propositum; ordinē Monasticū extinguere.
Itaq; atrocissimam in eos exercuit persecutionem.* Hæc ex Theosterico. Relati repe-

Copron-
psecutio-
ne labo-
rat Eccl.
Orient.

B. Steph.
iun. mart.

Pseudo-
patr. vt in
terfectus.

Copron:
sæuitia.

B. Virg.
cōtēptor.
Agioma-
chus Co-
pronym.

Hæretici
contēpto-
res B. Vir-
gin. quem
imitatur

Mon. saluandorū perfugiū.

runtur in tabulas Ecclesiasticas 12. Ian. 42. monachi martyres, Ephesi, sub Copronymo, & 28. Nouem. post Stephanum iuniorem, Basilius, Petrus, Andreas, atq; alij 339. Die vero septima Martij S. Paulas, qui per ignem est consummatus, præter innumeros, quorum intercidit memoria. Monasteria porro virorum, & feminarum, quæ, ait Theophanes, in gloriam Dei, & saluandorum refugium facta sunt, alia castra prætorica fecit. alia a fundamentis destruxit. Qui vero ex militibus monasticam vitam arripiebant, veritus ne suas turpitudines, & probra euulgarent, morti subdebat.

Ad postremum anni huius de Niceta pseudopatriarcha adijcit. Patriarchij sculptas Imagines deiecit: pictas, vel ex musaico factas erasisse, & deleuisse.

<i>Christi Annus.</i>	<i>Stephani P. 4.</i>	<i>Const. Copron. Imp</i>	<i>Indictio.</i>
768.	I.	28.	6.

Pseudo-patr. deiecto legitimus eligitur.

IAm indignam Apostolicæ Sedis inuasionē, non ferentes Christophorus Primicerius, & Sergius eius filius Sacellarius, & post Secundicerius, Roma profecti, quasi monachatum suscepturi, Longobardorum Rege Desiderio conuento; auxilium ab eo impetrant Longobardorum, ad deijciendum sede Pseudopapæ; qui assumptis in consilij societatem aliquot Romanis Romam redeunt: & occurrentes, qui pro Pseudopapa stabant, Totonem quidem Ducem obruncant, reliquos vero in fugā vertunt. Vualdipertus presbyter cognita Pseudopapæ fuga, nec communicato consilio cum Christophoro, & Sergio, aliquot Romanis alijs aduocatis Philippū presbyterum ex monasterio assumptum, Papam pronunciant, & in Lateranum adducunt, ac in sede Pontificali collocant. Quod audiens Christophorus Primicerius, nec Philippum rite censens electum coram Populo Romano iurauit vrbe se absuturum, iquò ad Philippus Lateranum teneret. At Gratius Chartularius, cum aliquot Romanis, Philippum presbyterum expulerunt, qui libens ad suum reuerfus est monasterium.

Steph. 4. Anastasio dictus 3.

Alia die Christophorus Primicerius rite congregato Populo Romano, clero, magistratibus, & militia, cōsensere oēs in Stephanum Tit. S. Cæcilie presb. Card. virum Sanctiss. qui faustus acclamationibus exceptus, in Lateranum deductus, rite est consecratus. Stephanus hic, tertius dictus ab Anastasio, re vera quartus, Siculus natione sacris literis doctissimus, & Ecclesiasticis traditionibus egregie imbutus Romā ueniens in monasteriū S. Chrylogoni, quod tunc B. Greg. 3. fundabat, ab eo traditus est, & monachus, atq; clericus effectus est. Ex quo monasterio assumptum Zacharias Papa suo Lateranensi cubiculo præfecit, & post presbyterū Card. Titu. S. Cæcilie creauit, quē tamen, tum ipse, tum Stephanus, & Paulus Pontifices propter eius modestiam, & castitatem in suo officio detinuerunt. Hæc de Stephano Anastasius.

Pseudo-patr. depositus male mulctatur.

Ante autem ordinationem Papæ Stephani, conuentu Episcoporum, presbyterorū, & clericorum in Basilica Saluatoris habito, Constantinus in medium productus, rite depositus est, & vniuerso Populo Romano culpam confitente, ac deprecante; q̄ impie ordinationi nō restitissent, Pontifex est consecratus. Post consecrationē ab iisdem factiosis hominibus, Duce Gratiuso Chartulario, Constantinus inuasor est excæcatus: alij nonnulli eius fautores oculis, & lingua multati. Eadē pena affectus est Vualdipertus presbyter, in suspicionem vocatus, quòd genere Longobardus consilia inisset de Roma Longobardis prodenda, & aliquot Romanis proceribus necandis. Hęc latius Anastasius.

E

Pontificatu inito Stephanus Ecclesiam Romanam perturbatam constituendi studio incensus, per Legatos rogat Pipinum, & filios Carolum, & Carolomanum Reges, vt aliquot sibi mittat doctissimos Episcopos. Pipino interim mortuo, a filijs, benigne excepti legati, omnia impetrant.

Pipinus Rex rebus belli, & pacis bene perfunctus subægotans, ad proximū se parans obitū, orōnis causa inuisit sepulchrū S. Martini Turonis, inde reuersus Parisios, ad S. Dionysium Deo reddidit spiritum, anno 14. ex quo a Stephano P. coronatus est. Ab vnctione vero per Bonifaciū 15. licet perperam Ado Viennensis tribuat ei, Regni annos 18. Porro Pipinus, tū ob præstantiam rei militaris, tum ob infatam eius animo

religionem,

A religionem, tum ob egregiam munificētiā, maxime erga Romanam Ecclesiam, immortalem sibi peperit apud homines laudem, & æternam gloriam apud Deū. De qua munificentia, præter alia veterum scriptorum monumenta, legebatur Rauennæ antiqua tabula marmorea, cuius tantum extat modo cum his verbis fragmentum.
PIPINVS PIVS PRIMVS, AMPLIFICANDAE ECCLESIAE VIAM APERVIT, & EXARCHATVM RAVENNAE CVM AMPLISSIMIS. Reliqua defunt, inuidia forte tyrannorum. Humatus est Lutetiæ Parisiorum ad Diui Dionysii, cum hoc breui Elogio, post apposito.

Epitaph.

PIPINVS REX PATER CAROLI MAGNI.

Constantinus Copronymus 28. Imperii anno, tertiam vxorem Eudoxiam coronat, filios ex ipsa genitos Cæsares creat.

Christi Annus
769

Stephani P.4.
2

Const. Copron. Imp.
29

} Indictio
7

C CONCILIVM ROMAE celebratum, Episcoporum Gallicanorū (quos duodecim scelestissimos Reges miserant) & Italicorum, in Basilica Saluatoris, ad Lateranum, Præsidente Beatissimo P. Stephano, cuius Acta quidem non extant; sed suppetunt vice illorum, quæ apud Anastasium sunt scripta, & apud Hadrianum Papam in eius epistolis.

C Apud illum igitur, Constantini inuaforis; in piimis Comitia sunt abrogata, & omnia eius Concilij Acta combusta: (non vero Constantinus, nec sacerdotes, quod falso apud Marianum Scotum legitur) statutum, ne quis in posterum, nisi Diaconus, aut presbyter Cardinalis ad Pontificatum assumeretur; Vt omnia Constantini Acta Ecclesiastica irritarentur, præter Baptisma, & Chrisma: Vt Episcopi, presbyteri, Diaconi, cæterique ab eo consecrati, iterum a Stephano consecrarentur. Cultus præterea Sacrarum Imaginum ab Imperatore Constantino sublatus, est confirmatus.

Acta oīa pseudofy no. abrogata & cōbusta. Non fiat Papa qui saltem nō sit Diaconus.

D Lecta item est epistola synodalis Theodori Patriarchæ Ierosolymitani, cui subscripserant Cosmas Patriarcha Alexandrinus, & Theodorus Patriarcha Antiochenus, de cultu sanctorum Imaginum, quam dudum miserant ad Paulum Papam. De qua Hadrianus Papa in epistola ad Carolum Magnum c. 12. Absoluto Concilio Stephanus Papa, patres, clerus, & populus, cum hymnis, & canticis, nudis pedibus, ad B. Petrum processerunt, & singula Concilii Acta, ex Ambone ad populū, clara voce lecta sunt, & tres Episcopi sub anathemate interdixere, ne quis vnquam præsumat transgredi quidpiam de omnibus, quæ in eodem Concilio statuta sunt. Ex eo autem, quod in hoc Concilio de cultu SS. Imaginum statutū est, planè intelligi potest idem statutum fuisse in Gallicano Concilio haud pridem in Gallia celebrato; ex qua huic Concilio interfuere 52. præcipui Episcopi.

Non defuit idem Stephanus Papa suis literis significare Cōstantino Copronymo Imperatori, ea, quæ pro sacrarum Imaginum cultu Romæ statuta essent, & admonere, vt ab errore desisteret. Testatur id quidem Hadrianus in epistola sua recitata in Actione 2. Nicæni Concilii posterioris.

E Sergius Archiepiscopus Rauennas accusatus, q̄ vxorem habens ausus esset inuadere Ecclesiam Rauennatem, Romam euocatus ad causam dicendam a Paulo Papa; ibi mansit, vsq; ad præsentem annum, quo ex hac vita subtractus, ad diuinum examen delatus est. Sed sunt, qui ex antiquioribus eius Ecclesiæ monumentis tradant, calumniis appetitum, & in hoc Romano Concilio absolutum, Ecclesiæ que suæ restitutum, sancto sine vitam clausisse.

Ep̄s Rauenn. Romæ dicit causam. Rub. hif. Rauenn. lib. 5. In sedem Rauenn. vi intruditur Mich aelquidā.

potius eum Reuerendissimus Pötifex per legatus, & literas monuit, & obtestatus est, ut ab iniquo proposito recederet: cui ille minime acquiescens; Desiderio Regi multa largiendo, & Ecclesiam ipsam spoliando, Episcopatum, per vim occupatum, ultra annum detinuit. Sed tandem suis missis legatis Stephanus Papa, & Caroli Regis Francorum, qui tum forte aderant, Rauennianos impulit, ut intrusum Michaelem Episcopum deijcerent, & victum Romam mitterent; ac tum demum Leo Archidiaconus ab eodem Sanctissimo Papa Stephano ordinatus, & consecratus est.

Hoc item anno, habent Francorum Annales Carolum, & Carolomannum Francorum Reges rebellantem Nunaldum Aquitaniae Ducem superatum cepisse: eundemque post biennium penitentiam simulantem dimissum Romam, quasi ibi perferaturum: sed non diu post fugam arripuisse, desertorem factum, defecisse ad Longobardos; ubi, non diu post, lapidibus obrutum male perijisse affirmant.

In Oriente, Græcorum Annales sponfalia Irenes cum Leone filio Constantini Imperatoris, eiusdemque coronationem factam per Nicetam Patriarcham, habent: nihil præterea.

Quo deie-
cto Leo
consecra-
tus est.
Chron. a
Pith. edi-
tū refert
in annum
771.
Sigeib. in
Chron.
ann. 771.

Christi Annus.

Stephani P. 4.

Const. Copron. Imp.

Indictio.

770.

3.

30.

8.

Perfidus
Desiderij
Longob.
R. hoies
Ecc. R.
excæcat.

Bertruda
RR. FFr.
mater in
Ital. venit
& Romā.
Steph. P.
interdicit
ne Carol.
Rex acci-
pia fil. De
siderij.
Nota ve-
terē mo-
rem.

Christophoro Primicerio, & Sergio Secundicerio sollicitè iura B. Petri a Desiderio Rege reposcentibus; cum is obfirmato animo reddere recusaret, illis vehementer iratus, eos de medio tollere molitur. Romam itaque cum exercitu Longobardorum profectus, & cum Pontifice congressus, ut facilius falleret, super corpus B. Petri iuramento promisit Sanctissimo Papæ iura S. Petri illibata seruare, nec vllū Romanæ Ecclesiæ ministrum lædere, sed nihilominus magna fraude, Christophorum, & Sergium de Ecclesia Beati Petri abreptus excæcauit; ex quo dolore, Christophorus est mortuus. Quod facinus exprobranti Stephano per legatos, cum iura B. Petri, quæ coram promiserat repeteret; sic excusauit, sufficit Apostolico Stephano, quod Christophorum, & Sergium, qui illi dominabantur, de medio sustuli, ut non sit necesse iura requirere. Hæc ex Anast. in Stephano, & in Hadriano.

Bertruda Regum Fræcorum mater in Italiam venit, expetens filio suo Carolo Desiderij Longobardorum Regis filiam, inter quos connubium hoc anno contractum, Annales Francorum referunt; Romamque progressa, adoratis SS. Apostolorum liminibus, in Galliam reuertitur. Ex Aimoino, & Eginhardo in vita Caroli. Cum autem agitari ista de matrimonio rescisset Stephanus Papa, scripta ad ipsos Carolum, & Carolomannum Reges epistola, sub grauissima, & sanctissima adiuratione, & sub anathemate, ne fieret, interdixit: tum quia Pipinus pater alijs eos obligauerat connubijs; tum ne perfidæ genti Longobardorum, Romanæ Ecclesiæ infensæ fœderarentur, in præiudicium eiusdem Romanæ Ecclesiæ: tum deniq; ne præclarissima gens Francorū, per perfidam, horridam, & scetentem Longobardorum gentem (sic n. appellat) pollueretur. Obseruandus hic vetus ritus circa literas Apostolicas. *Præsentem itaque exhortationem nostram* (sic ait Stephanus Papa, concludens epistolam) *atq; adiurationem in confessione B. Petri ponentes, & sacrificium super eam, atq; hostias Deo nostro offerentes, vobis cum lachrymis, ex eadem sacra cōfessione direximus. Et si quis (quod non optamus) contra huiusmodi adiurationis, atque exhortationis seriem agere præsumperit; sciat se auctoritate Domini mei. B. Petri Principis Apostolorū anathematis vinculo esse innodatum, & a Regno Dei alienum, atque cum diabolo, atq; eius atrocissimis pompis, & ceteris impijs æternis incendijs concremandum, deputatū. At vero, qui obseruator, & istius nostræ exhortationis extiterit, celestibus benedictionibus a Domino Deo nostro illustratus æternis premiorum gaudijs, cum omnibus sanctis, & electis Dei particeps effici mereatur. Incolumem excellentiam vestram gratia superna custodiat.*

His acceptis literis Carolus exhortationi Pontificis acquieuisset, nisi mater, quod

inceperat

A

inceperat, plane effectum voluisset. Nodus hic occurrit, non facile solvendus; quod Francorum rerum scriptores tradunt Carolomannum accepisse in uxorem filiam Desiderij Regis Longobardorum, ex eaq; filios suscepisse; siquidem nonnisi de vna filia eiusdem Regis mentio habetur in literis Stephani Papæ, eandemq; Carolo nuptā, testis est, inter alios, Eginhardus, qui fuit Carolo a secretis; nec dici potest aliam filiam Desiderij ante fuisse Carolomanno nuptam; nam non ipsi, sed potius Francæ nobili femina coniugio obligatum a patre, eiusdem Stephani Papæ literæ indicant. Verum plures fuisse; ex eisq; alteram Carolo, alteram vero Carolomanno nuptam esse veteres annales docent, Carolus Magnus hoc anno curat celebrari Vuormatiæ Concilium, triaque ab hoc tempore singulis annis Vuormatiæ, & ad Valentinianas ab eo leguntur in vita Caroli Magni Concilia celebrata.

Nodus insolubilis in hist.

B

Extat CONCILIVM VVORMATIANVM, SIVE VVORMATIENSE, in quo post dignam fidei confessionem 80. Canones subiiciuntur. Porro in Capitularibus Regum Francorum, digna memoria leguntur, tunc suggesta a populis, supplicii corporis habitu, coram ipso Carolo Rege; quorum hæc summa est: Ne Episcopi, aut clerici permittantur procedere ad bella; nisi duo, aut tres bene docti, electione videlicet ceterorum, ad benedictionem dandam, & ad preteritantium reconciliationem: ne vos, & nos, inquirunt, simul cum pluribus pereamus, sed eorum precibus succiamur &c. plura subduntur de oblationibus fidelium factis Ecclesiæ, quæ magno sacrilegio vsurpantur: sequenti Capitularium capite hæc habeatur. AVCTORITAS ECCLESIASTICA, ATQVE CANONICA DOCET NON DEBERE ABSQVE SENTENTIA ROMANI PONTIFICIS CONCILIA CELEBRARI. Ex quibus colligitur, quæcunq; sub iisdem Fræcorū Regibus legimus eorū ordinatione celebrata Concilia, ea nonnisi assensu Romani Pontificis habita esse.

Capit. Fr. li. 6. c. 285 & 286.

C

Interea res Christianorum in Hispania magis, magisque fluctuant, dum præter bellum aduersus Sarracenos, & duram seruitutem, quam magna ex parte subire cogentur, adijceretur civilis discordia, & domesticum malum cum perempto Froila Rege per Aurelium eius patrum, siue (vt alij tradunt) germanū, idem Aurelius Regnum inuadit, hoc ipso anno (vt Tudensis supputat) Era 808. in quo tamē alij variant. Huius tempore etiam seruili bello Regnum flagrauit, cuius causa, vt cum Mauris sedus iniret, infamem quoque illam conditionem lubire non renuit, vt numerum quandam Christianarum virginum loco tributi quotannis Maurorum Regi Aberhamano omnium felicissimo persolueret. Huius & illud fuisse periniquum decretum tradit Tudensis, vt nobiles Hispanæ mulieres matrimonio iungerentur cum Sarracenis.

Ciuile bellū i Hisp. Seruile bellum. Christianæ virg. traditæ Mauris. Nobiles Hispanæ nuptæ Sarracenis. Tyrānica psecutio Cōstatim in mon.

D

Apud Orientales persecutio magis, ac magis recrudescit; tantum abest, vt ex literis Stephani Romani Pont. Constantinus Imperator ad meliorem frugem conuersus sit: vt qui enim Constantinopoli monachos oēs ludibrio affectos male perdidit; idē in prouincijs per earum Rectores agi curauit; & Theophanes quidē refert, cum hoc anno in Thraciensis præfectura, monachos omnes, & monachas Ephesi congregatos, adegit, vel connubia inire, vel priuatos luminibus in Cyprum deportari. Ex qua occasione multi martyres effecti, multi etiam fracti miserè perierunt; quæ persecutio in dies sæuiens magis, ad Constantini vsq. finem durauit, vt vix vllus superferret monachus, nisi, qui subterraneas latebras quæsierunt, de quibus fuit S. Plato Abbas monachus montis Olympi; cuius acta Theodorus Studita conscripsit.

E

HOc anno impius Iconomachus Constantinus furorē vertit in monasteria virorum, atq; mulierū, per Prætozem Thracensū, ea diuendens, & oīa vasa sacra, & libros, & pecora, omniaq; fisco addicens. libros Sanctorū PP. vitas continentes combussit: Venerandas reliquias igne consumpsit, qui illas habere deprehenderentur, vt impios, puniuit. Multos monachorum interfecit verberibus, alios gladijs trucidauit;

Oīa quæ monachorum & monialiū essēt fisco addicir.

a Aimoi.
li. 4. c. 68.
69.
Carol. re-
pudiat vx
oré Long
ob. & alia
ducit oc-
cultā de
causa.

b Apud
Sur. 2. Ia.
Trasl. S.
Huberti
Leo. epi.

c 3. Nou.

Carolo-
man. Rex
obit.

d Pith. Ai
moin. 4. c.
68.

alijs oculos eruit; quorundam barbas cera, & oleo perungens succendebat igne; alios exilijs destinabat; vt in toto illo tractu, ne vnus quidem superstes fuerit. Ex Theoph. Hoc anno etiam (habent Francorum Annales) ^a Dominus Carolus Rex repudiavit filiam Desiderij Regis Longobardorum, anno, postquam matris hortatu eam duxerat vxorem, & Hildegardam de genere Sueuorum præcipuæ nobilitatis fæminam in matrimonium accepit. Eadem Eginhardus in vita Caroli.

Ceterû, quid intercesserit impedimenti, vt matrimoniu, quod contraxerat, solueretur, nemo prodit, sed aliquid oïno extitisse, antea incognitum, ob quod legitime solui potuerit matrimonium, Caroli pietas cogit opinari. Verum, q̄ huiusmodi causa secreta latuit; cõplures pij viri haud leue passi sunt scandalum, cum sic repudiatã eam, & aliam ductam viderunt a Carolo, contradicentibus Ecclesiasticis legibus. Fuit ex his vnus Adelhadas eiusdẽ Caroli cõsobrinus, qui hac occasione se ab eiusdẽ Principis palatio abdicauit; ac monasticũ institutũ amplectens, in Corbeiensis monasterio, mira claruit sanctitate. cuius vitã fidelissime scripsit Paschasius Rathbertus ^b q̄ eo tpe vixit.

Hoc eodem anno tertio Caroli, & Carolomanni Regũ inuento corpore venerando Sanctissimi viri Huberti Epi Leodiensis, integro plane, & incorrupto, & aromatatum more redolente, atq; adeo facie sudore persusa, 16. anno ab eius transitu, facta est eius honorificetissima translatio a Carolomanno Rege, maximis muneribus deuotis, & attributis, vasorum aureorum, & argenteorum, palliorum, peregrino opere elaboratorum, fundorũ, & seruorũ. Habetur descripta hæc translatio a discipulo eius apud Sur. ^c Opportune, dũ in Oriente sacræ reliquiæ dehonestãtur, & disperguntur ab impio Imperatore, in Occidente regio obsequio tolluntur, adorãtur, transferũtur, & regia munificentia frequentantur. Has igitur propitiationis hostias præmisit ad Deum religiosissimus Rex Carolomannus, ipse suo subsequutus aduẽtu. Etenim hoc ipso anno Pridie Non. Decemb. ex hac vita migravit anno Regni sui, post patris obitum, tertio, sepeliturque Remis. Vxor vero eius filia Desiderij Regis Longobardorum cum filiis in Italiam pergit. Vet. Fran. Ann. ^d

Habito conuentu Episcoporũ, Abbatũ, Ducum, & Comitũ Carolus, reliquam Regni partem, quæ fratris fuerat cepit, nec aliud actum in eo conuentu.

Christi Annus

Hadriani P.

Const. Copron. Imp.

Indictio.

772

I

32

10

Stephani
P. epist.

A Egrotante Stephano P. octo diebus, quã ex hac vita migraret, factione Pauli Cubicularij cognomento Afiarz, Sergius Secundicerius, antea eius opera excacatus, ex cellario Lateranensi extractus, plurimis vulneribus confossus in sepulchrum proiectus est. Stephanus Papa moritur Kal. Feb. cũ sedisset ann. 3. men. 5. d. 28. Quod ad scriptas ab eo epistolas, ex Vaticano Codice, quinque ab eo scriptarum epistolarum argumenta redduntur. Scripsit Pontificatus initio ad Pipinum petens homines doctos mitti ad synodum; aliam ad Carolomannũ, petens, vt liceat sibi esse com-pater, & testis Baptistam filij eius.

Aliam ad Reges fratres gratulans de reconciliata inter eos gratia, & petens, vt cogant Longobardos reddere, quæ de patrimonio S. Petri rapuissent.

Aliam ad Carolum, & matrem eius, gratiam agens de defensione Ecclesiæ, & commendans Itherium, quid diligenter mandata curasset.

Aliam ad eosdem Reges, commemorans insidias sibi per Dodonẽ Francorũ Præfectũ structas; & Desiderij erga se beneuolentiam, cuius ope se defensum esse indicat.

Aliam de non ineundo coniugio cum filia Desiderij ad Carolum; de qua supra.

Hadrianus nobilis Romanus, ex Diacono Card. No. Ianu. Pontif. creatur. Hic ab ineunte ætate honestis studijs, & pietati impensẽ deditus, ob præclaram famã a Paulo Papa in clericatu alectus, & post a Stephano Papa, ob eandẽ morũ integritatem, Diaconus Cardinalis factus, eidem in Pontificatu successit. Ex Anastasio.

Legati a Senatu Veneto, Gradẽs Antistes, Magnus presbyter, atq; Constantinus Tribunus, missi ad Stephanũ Pontificẽ; eo defuncto Hadrianũ conueniunt, & cõgra-

Leg. Ven.
ad Hadr.
Papa.

tulati

A tulati ipsi de summa dignitate, querelas de Aquileiensi Episcopo, qui viribus fultus Longobardorum, res, & homines Istros vexaret, deponunt. Hadrianus aduersus Ioannem Episcopum Aquileiensem exurgens, Apostolicis eum censuris absterruit, contumaciter Episc. Istros sub Patriarcha Gradenſi; & cum res Longob. in deterius laberantur, quorū illi potentia nitebatur, res ad longū tēpus compositā pſeuerarūt.

Inter hæc ijdē Veneti ex Senatusconsulto ab eodē Hadriano Pontifice, Riualto, vbi ipsi populo frequentiori. connenerant, Episcopum petiere; primusque Antistes illis datus Obeliatius nomine, filius Eneagri Tribuni: sicque res Menetæ sub Hadriano, pacis, ac religionis augmento floruerē. Pluribus autem ista Sabellicus.

B Ipsa hora suæ electionis Hadrianus Papa, omnes tam de clero, quam de militia, ad transitum Papæ Stephani, à Paulo Cubiculario, & eius factione in exilium missos; reuocauit, & reliquos arcta detentos custodia absoluic; & ita omnibus cum eo exultantibus Pontificalem suscepit consecrationem. Ex Anastasio.

C Desiderius Longobardorum Rex, ipso exordio eius consecrationis, Legatis ad eū missis, eū de reuouando federe obsecrauit. Quibus Hadr. ita respondit. Ego quidē cū oībus Christianis pacem cupio habere, & cum Rege vestro in ea concordia esse, quæ inter Romanos, & Longobardos est constituta, desidero: sed qui possum ei credere, qui Stephano decessori meo, prout ipse mihi narrauit, fidem ante corpus B. Petri iureiurando datam de iure suo Ecclesiæ tribuendo, fefellit? Quibus verbis auditis Legati iurare non dubitarunt Desiderium ipsi cumulatē satisfacturum, & foedus, si renouaretur, constantissimē seruaturum. Quibus promissis fidem habens Hadrianus, Legatos suos, pro negotio transigendo, ad eum misit, Stephanū Regionariū, & Sacellariū, & Paulum Cubiculariū. Desiderius responsi Pontificis certior factus, diffidens impetrare, quod studebat, vt. s. Carolomanni filios, qui per eos dies cum matre ad se ex Frācia perfugerant, Reges inuingeret; quod optabat, non tā, vt gratiā à pueris iniret, quā vt Carolum à Pontificis amicitia alienaret, aut bello Ciuili, per eandem causam in

D Frācia concitaret, facilius Romam, Italiamque subigeret. extorquere vi cupiēs, quod vltro negatum sibi iri videbat, nondum duobus Hadriani Pontificatus exactis mēſibus in Exarchatum irrupit; ac primo aduentu Fauentiam, Ducatum Ferrariæ, & Comaclum occupauit, imminens ipsi Rauennæ, quam occupatis circum circa præſidijs, in magnam annonæ egestatem coniecit. Vix Legati Perusiam peruenerant, cum nuncium accipiunt de Ciuitatibus occupatis, & à Pontifice mandatum de illis repetendis, cum ipsius literis, ad Regem eum acriter increpantis, quod à promissis per suos Legatos factis, resiliiret; nec modo iura Beato Petri non restituisset, sed & alias Ciuitates occupasset, quas, vt restitueret, monebat, rogabat, & adiuuabat. Quibus Desiderius respondit, se, nisi ipse ad se venisset, Ciuitates non redditurum. Interim dum Paulus Legationem ad Regem obit, palam fit ipsum Paulum auctorem cædis Sergij Secundicerij fuisse. Clam igitur, & secretē mandat Archiepisc. Rauennatum, vt reuertentem Paulum à Desiderio, Rauennæ, aut Arimini detineret, quod & perfecit. Cæpit igitur Pontifex diligenter de cæde. Sergij exquirere, & reque planè comperta, omnes primates cleri, & militiæ, cum vniuerso populo prostrati ad Apostolica vestigia, vltionem de tam atroci facinore expetunt. Confortes facinoris publicè sunt examinati, & conuicti, ac Constantinopolim in exilium acti. Acta Rauennam missa, ex quibus Paulus, se reum tanti criminis est confessus.

E Hadrianus cupiens salutem aīæ ipsius Pauli, rogauit Constant. & Leonem AA. vt ipsum Paulum ad expiationem tanti reatus in partibus Græciæ, in exilio detinerent: Rursus Hadr. Sacell. suū misit ad Regē rogatū, vt ablata restitueret, q̄ i itinere Arch. & Iudices Rauennates cōtestat^o est ex p̄ceptione Apost. vt interim dū Ticino reuertif saluū eum, & incolumē seruent, secum Romam deportandū, & Apost. præſentandū; verum reuerſus, inuenit eum mandato Archiepiscopi interfectum, de qua illum temeritate, vehementer increpauit. Sed post aliquot dies Archiepiscopus propria conscientia territus, per Legatum suum expetiit à Pontifice literas communionis, quasi de morte Pauli innocens esset, quas non impetrauit, & diu eius expers permansit.

Primus Venet. Episc.

a Enn. 8. lib. 8. prope finem.

Desider. Exarchatum inuadit.

Rauennā obsidet.

Detegit auctor cædis Sergij.

Quæstio habet de cæde Sergij.

Paul^o cædis conuictus.

Interficiū ab Arch. Rauenn. contra voluntatem Papæ.

Desider.
Vmbria
inuadit.

Legatio
Hadr. P.
ad Desid.

Hadrian.
Leg. mit-
tit in Frá-
ciam.

Carolus
Reu. Fra.
bellú ge-
rit c. Saxo-
nes.

a Lib. 7. c.
205.
Synod. in
Bauaria.

Sarrace-
norú per-
secutio.

Quòd autem Paulus ipse Princeps esset factionis Longobardorum, aduersus eos, qui essent studiosi Francorum, (ita quidem maximo malo diuisa erat Ciuitas) audita eius nece Desiderius vehementi exarsit ira, cum exercitu Vmbriam inuasit, & fines Senogallia, Montis Feretri, Urbini, Eugubij, ceterarumque Ciuitatum Romanæ ditionis, cædibus, deprædationibus, & incendijs vastauit. Vtriculum occupauit, & fines Romæ Urbis deprædatus est. Quare Hadrianus flectendi hominis causa Abbatem Sabinensem cum viginti senioribus, seruis Dei, venerabilibus Monachis ad eum deprecatores misit; qui coram Optimatibus Longobardorum cum lachrymis ad eius pedes prostrati; nomine Vicarij B. Petri obsecrarunt, vt à tantis malis respiceret, & sua B. Petro restitueret, qui nihil æqui impetrarunt: sed ipse Rex per Legatos rursum suos, vtrunque se præstitutum pollicitus est, & ab iniuria absteterum, & erepta redditurum; si colloqui copiam faceret. Quibus Pontifex respondit, ablata restitueret, cum demum iuramento confirmauit, se in congressum venturum, quòd si falleret, concedo, inquit, vt reddita rursum inuadat. Quòd si recusarit, sciat me nunquam in eius conspectum venturum. Indequè Pardum præfectum Monasterij S. Sabæ, & Anastasium primum defensore, qui Ciuitates reciperent, misit, qui cum eodem responso dimissi sunt. Missos denique alios Legatos, non solum non audiuit, sed cum graui interminatione dimisit; se cum exercitu ad Urbem venturum, eamque hostiliter obsessurum. Ex quo in magno mærore positus Pontifex cum populo, alias Urbis portas claudi iussit, alias obstrui, & necessitate compulsus maritimo itinere legationem ad Carolum Francorum Regem misit, deprecatus, vt more Pipini patris, Ecclesiæ laboranti succurreret, & iura B. Petri restitui curaret. Hac sua tanta proteruita in Ecclesiã Romanam Desiderius Rex nihil aliud profecit; quàm vt interitum Regni Longobardorum acceleraret.

Dum hæc in Italia gererentur, Carolus Rex Fræcorum aduersus Saxones bellum gerebat, cui ad eos debellandus affuit diuinum auxilium; siquidem cum Fanum vellet destruere, & oporteret ibi triduum commorari, in ingenti aquæ penuria, subito, Christi gratia, media die, cuncto exercitu quiescente, apparuit eis torrens ebulliens salubres aquas, vt cunctus exercitus, & iumenta abundè recrearentur; & tandiu ebullijt aqua viua, donec Fanum destructum est. Tunc Magnus Rex Carolus super fluium Vuisoram veniēs, ibi habuit placitum cū Saxonibus, & receptis obsidibus duodecim, reuersus est in Franciam. Ex vita Caroli eadem in sæpius citato veteri Chronico habentur. Ibidem mentio est DE VVORMATIENSI CONCILIO habito hoc anno, quod secundum dictum est, ex quo aliqua in Capitularibus Francorum descripta leguntur. ²

Rursum verò hoc eodem anno, qui, & Tassilonis Bauariæ Ducis numeratur 22. eodem religiosissimo Principe operante celebrata est SYNODVS in loco, qui ab accolis dicitur Dingoliunga, cuius fragmenta extant eruta in lucem à Marco Velfero Augustano, in historia Bauariæ.

Quòd pertinet ad res Orientalis Ecclesiæ, Christiani populi degentes in Syria subditi Regi Sarracenorum Habdahæ, persecutionem passi sunt, ea occasione, quod cum idem Rex Ierosolymam venisset, Religionis ergo, illic promulgauit Edictum, quo iuberentur Christiani omnes, atque Iudæi inscribi manibus, quo à ceteris dignosci possent; cuius rei causa factum est, vt complures Christianorum, cum eam ignominiam sustinere nullatenus vellent, ad Romanorum sese Regiones transferrent, relictis bonis, quæ inter Arabes possiderent. Ista hoc anno Theophanes.

Christi Annus

773

Hadriani P.

2

Constant. Copron. Imp.

33

Indictio.

11

VT Hadrianus: sic Desiderius Legatos ad Regem Carolum misit, perfidè significans, se cuncta, quæ ad sedem Apostolicam pertinerent, restituisse, & hoc, eo consilio,

A confilio, vt eum detineret, ne in Italiam influeret. Cum igitur nulla ratione potuisset Desiderius Hadrianum ad se attrahere, quo eum induceret ad consecrandos impuberes, Reges, & à Carolo abalienaret, propositi sui tenax Romam cum exercitu iter intedit, præmittens Legatos, qui suum aduentum nunciarent, quibus, cum se Pontifici steterissent, respondit; ne fatigaretur Rex: fieri enim non posse, vt cum eo congrederetur; nisi sibi antè plenè satisfecisset; nec tamen propterea Rex iter repreffit, què cum appropinquantem audiret; collecto exercitu, Vrbe muniuit paratus illi obistere: Basilicas BB. Petri, & Pauli ornamentis spoliavit, Thesauro omni in Vrbe illato, ianuas obserari, & muniri, vt ingrediendi nulla Regi, nisi vi illata, ad suæ animæ interitum, facultas esset. Quibus actis, extemplo sententia anathematis scripto missa per tres Episcopos, ne ipse, aut quispiam Longobardorum, aut Authariorum Franco, (qui ad eum ex Francia profugerat) fines Romanorum calcare auderet, illum à Ciuitate Viterbienfium confusum auerit magna vis intentatæ excommunicationis, quæ furentem Regem coercere potuit; tanta erat etiam apud impios, & iniquos de excommunicationis sententia timor.

B Audita Hadriani Legatione Carolus Rex, Legatos & ipse misit, qui cognoscerent an re vera Desiderius Ciuitates restituisset, qui Romam cum venissent, nihil de restitutione actum cognouerunt. Redeuntes autem in Franciam cum Legatis ipsius Hadriani, declinarunt ad Desiderium Regem, à quo tamen, nomine sui Regis Caroli, rogati, nihil æqui impetrarunt. Quibus auditis Carolus verè mitissimus, noua eum tentat Legatione, precibus, & muneribus additis, nec tamen eius potest animū emolliere. Tunc congregato exercitu, & Gebennæ Francorum conuentu habito, ibi exercitum diuidens, perexit ipse per Montem Ciniſum, misitque Bernardum patrum per montem Iouem; & ad clausas exercitus se coniunxerunt. Ibi Carolus castra est metatus, & rursus Legatos ad Desiderium misit, suadens, & orans, vt acceptis quatuordecim millibus auri solidorum aliena pacificè redderet, nec tamen perſuaſit. Cupiens autem omnino Carolus rem pacificè transigere, à Desiderio petijt, vt tres tantum Longobardorum Iudicum filias obsides daret, pro restitutione Ciuitatum, seque cum vniuerso exercitu in Franciam reuersurum, nec sic potuit inflecti.

C Prædie igitur, quàm Franci statuissent recedere, quod claustra illa munitissima per rumpi minime posse viderent, tantum terrorem, & trepidationem immisit Dominus in omnium Longobardorum animos, vt eadem nocte, dimissis tentorijs, & omni supellestile fugam omnes arripuerint, nemine persequente: quod videntes Franci, eos persecuti, plurimos interfecerunt. Sic quidem Anastasius. Annales verò Francorum, (quod est verisimilius) habent partem exercitus per môtana Carolum misisse, quæ hostes à tergo inuaderet, quod veritus Desiderius, immisso terrore, recesserit, seque cum Optimatibus, & exercitu intra Ticinum inclusit. Aldegifus verò filius assumens secum Autharium Francum, vxorem, & filios Carolomanni, Veronæ, omnium suarum Ciuitatum fortissimè; se muniuit. Porro Longobardi reliqui in proprias reuerſi sunt Ciuitates; Spoletini quidem, & Reatini plures, antequam Desiderius ad clausas pergeret B. Petro, & Hadriano Papæ se dederant, sacramento se illis obstringentes, & in morem Romanorum attendentes. Quod ipsum cum auide reliqui expeterent, nec auderent, post fugam Regis à Clausis, generaliter se ad Pontificem contulerunt, orantes, vt se in obsequium, & fidem B. Petri, & Romanæ Ecclesiæ susciperet, & more Romano tonderi curaret. Quos suscipiens Pontifex adita B. Petri Basilica, singulorum iuramentum excepit; constituens illis Ducem, quem ipsi sibi elegerunt Hildeprandum nobilissimum, qui prius cum reliquis ad Ecclesiam Romanam transferunt, atque ita vniuersos Ducatus Spoletini, sine certamine, sub iure, & potestate B. Petri subiugauit; quod ipsum omnes habitatores Ducatus Firmani, & Anconitani, & Caſtri Fulginatis præstitit. Carolus progressus cum vniuerso exercitu Papiam, omni ex parte, circumuallans, arcè obsedit euocatis ad Papiam ex Francia vxore, & filijs. Paulò post parte exercitus Veronam adducta, profugiente in Græciam Aldagifo, ea deditionem fecit. Autharius, vxor, & filij in potestatem ve-

Desider.
Legat. ad
Caro. mit
tit falsa re
nunciâtes.
Hadr. Vr
bè munit
aduer. De
sider.
Sétetia ex
coicatio-
nis auerit
Desid. R.

Ex cōuen
tu Gebē
nensi ten
dit in Ita.
Carol. cū
exercitu.
Magna
Caro. mā
suetudo.

Fuga fit
Lōgobar.
ad clau-
sas.

Reg. fil.
Veronæ
se munit.
Spoletani
Reatini.

Firmani,
& Anco-
nitani se-
dāt Papæ.

nerunt, & benignè habitati sunt. Circunducto quoque, per partes, exercitu, Transpadanas Vrbes recepit. Ex Anastasio, & Francorum Annalibus.

Saxones
Franc. in-
uadunt.

Interim Saxones, magno exercitu, in fines Francorum irrupentes, cuncta cædib. & incendijs vastabant, donec ad quandam Basilicam venerunt, quam sanctæ memoriæ Bonifacius martyr consecrauerat, & prædixerat, quòd nunquam incendio cremaretur, quam expugnare, & incendere dum moliantur Saxones, visi sunt duo iuuenes in albis, qui eam ab igne protegerent, diuina prouidentia super Carolum inuigilante, dum ipse, quæ Dei sunt, curaret.

Christi Annus

Hadr. Pap.

Const. Copron. Imp.

Indict.

774.

3.

34.

12

Carol. ab
obsidione
Papia Ro-
mam ten-
dit.

Obuijs
inspectis
Crucibus
Carol. ex
equo desi-
lit.

Anastaf.
sepe Pap.
Vic. B. Pe-
tri appel-
lat.
Donatio-
nè Pipin.
pbat Car-
ol⁹, & cu-
mulat.

DVrante iam per sex menses Papiensi obsidione, Paschali aduentante solemnitate, Carolum pia incessit cupiditas visitandi limina Apostolorum. Assumptis igitur secum Episcopis, Abbatibus, & Optimatibus, cum parte exercitus, per Tusciã festinato itinere, ab Sabbatum sanctum Romam peruenit. Hadrianus magnopere inde lætatus: omnes illi magistratus ad triginta milliaria obuam misit; deinde ad primum lapides vniuersas scholas, cum patronis, & pueris palmarum, & oliuarum ramos præferentibus, & Caroli laudes cõcinnentibus: denique venerandas Cruces; quibus conspectis Carolus, equo desiliens cum suis Optimatibus, pedestris ad B. Petrum incessit, & singulos scalarum gradus osculatus ad Pontificem ascendit, qui illum in Atrio, super gradus expectans, benignè excepit, mutuis amplexibus, & gratulationibus initis; recusante Carolo dexteram Pontificis in Basilicam est deductus vniuerso Clero eum celebrante, & festis vocibus acclamante: **BENEDICTVS, QUI VENIT IN NOMINE DOMINI.** Inde simul progressi ad Confessionem Beati Petri, ad terram prostrati, de tanta victõria Deo, & beatorum Apostolorum Principi gratias egerunt. Ea re perfectã, rogauit Pontificem Carolum, vt sibi Vrbum inire liceret, ad visitanda templa, & vota perloluenda; quòd Pontifex, dato vtrinque sacramento super B. Petri corpore, neutrum se alteri insidias paraturum concessit: Eadem die pariter Basilicam Saluatoris Lateranensem adierunt, & ipsa sanctissima Paschali festiuitate ab vniuersis Magistratibus, & omnibus officijs Palatinis honorificentissime deductus ad Ecclesiam Sanctæ Dei Genitricis ad præsepe, ibique Missarum solemnibus celebratis, Rex, & Pontifex ad Patriarchium Lateranense reuersi, pariter epulati sunt. Secunda feria Hadrianus Missarum solemnibus in Ecclesia B. Petri celebratis, gratias Deo agendas, & Carolo ipsi, laudeique ipsius celebrandas ornatissima oratione curauit. Quarta feria in Ecclesia B. Petri in Colloquium conuenire, ibi Pontifex eum monuit, & constanter obsecrauit, vt quòd Pipinus pater, & ipse cum Carolomanno fratre, & omnibus Francorum Magistratibus, & Optimatibus promiserat B. Petro, & eius Vicario. (Sic sæpius Papam appellat Anastasius,) ac Stephano sanctæ memoriæ, cum in Franciam perrexit, de diuersis Ciuitatibus, & Territorijs tradendis in perpetuum possidendis, id omnino perficeret. Tabulas eius sponsionis Carolus sibi recitari iussit, & absque cunctatione cum omnibus suis iudicibus probauit. Quo factõ Itherio notario suo præsentim mandauit, vt eam donationem noua altera cumularret, per designationem cõsentium; idest à Lunis cum Insula Corsica, deinde in Suriano, deinde in Monte Bardone, inde in Verceto, deinde in Parma, deinde in Regio, & exinde in Mantua, & Ponte Silicis, simulque vniuersum Exarchatum Rauenennatum; sicut antiquitus erat, atque prouincias Venetiæ, & Istriæ, necnon cunctum Ducatum Spoletinum, & Beneuentanum (ipsa sunt verba Anastasij,) quam donationem propria sua manu, ipse Christianissimus Francorum Rex corroborans, vniuersos Episcopos, Abbates, Iudices etiam, & Graphionès subscribere iussit. Quam prius super altare B. Petri, & postmodum intus in sancta eius

confes-

A confessione ponentes, tam ipse Francorum Rex, quam eius Iudices B. Petro, & eius Vicario S. Hadr. Papæ, sub terribili Sacram. se omnia conseruatuos, quæ in eadem donatione continerentur promittentes tradidere, cuius donationis exemplar per scriuarium huius S. nostæ memoratæ Ecclesiæ descriptum secû deportauit. Ex Anast.

Ista dum curat Christianissimus Princeps totus deditus obsequio Apostolorum; Deus illi difficillimû bellû conficit, immissa in Longob. peste, ex ea plurimis cõsumptis, deditiõne facere coacti sunt, atq; ita, post octo dies, Ticinum reuersus, munitissimâ Ciuitatê, Rege ipso cû vxore, & vniuerso Longob. Regno potitus est. Regem, & coniugem Carolus in Franc. deportauit. Hæc pluribus Anast. Adagisus verò filius Desiderij Regis (ex Annalibus Francorû) Verona fuga lapsus Constant. se recepit.

B Reuersus in Franciam Carolus, in Saxones, qui rebellauerant, immisit partem exercitus, quæ tribus pugnis victoriam cum ingenti præda reportauit. Hadrianus Papa, vt debitas gratiarum actiones S. Petro persolueret, eius confessionem, quasi trophæa, & columnas erigeret de tanta ab eo accepta victoria, ac statueret velut fornicem triuphalem ipsi defensori, & propugnatori Romanæ Ecclesiæ S. Petro, augustissime auro, & argento exornauit, impensis plusquam trecentis auri libris, & argenti amplius quadringentis. Describit ornatum, illum Anastasius.

C Hic detegenda, & confutanda detestabilis fraus, & impostura Sigeberti in fine suæ Chronographiæ, anno 111. qui in gratiam Schismatici Imperatoris Henrici, vindicantis sibi Ecclesiarum inuestituras, confinxit Carolum post receptam Papiam Romanam reuersum, habitoque Concilio 153. Episcoporum ab Hadriano Papa, & vniuersali Concilio accepisse ius eligendi Pontificem, & ordinandi Apostolicam sedem, & inuestiendi Archiepiscopos, & Episcopos, per singulas Prouincias. Atque hæc scribebat Sigebertus, post annos 338. cum nullus planè re alius reperitur eorum, qui ante eum scripserunt res Francorum, qui vel leuem eius rei, vel Synodi mentionem fecerit, nec Egirhardus, qui lateri Caroli inhærens, res eius scribebat, vel verbum de hoc iure Carolo collato fecerit. Creditum id à posterioribus fuit, nullo adhibito diligentiori examine, & Ecclesiastici tractatores nõ hæc refellere ab Hadriano Carolo concessa, sed fuisse postea reuocata, ostendere laborarunt. Ex ijs vnus Gratianus nimis credulus, eandem Sigeberti imposturam improuidè nimis in suum librum Decretorum ad verbum transfudit, quasi aiquod firmissimum Pontificium, vel Synodi Oecumenicæ Decretum. Par impostura ab eodem Gratiano, ibidem mox apponitur, his verbis. IN SYNODO CONGREGATA ROMÆ IN ECCLESIA

D S. SALVATORIS. *Ad exemplum B. Hadriani Apostolicæ sedis Antistitis, qui Domino Carolo victoriosissimo Regi Francorum, & Longobardorum, Patriacatus dignitatem, & ordinationem Apostolicæ sedis, & inuestituram Episcoporum concessit.* EGO QVOQVE LEO EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, &c. Quibus eadem se concedere Othoni, quæ Hadrianus Carolo, cõcesserat, assertus ille Pontifex profitetur. Sed præterquam quod illa Constitutio nullius sit momenti, vt facta ab illegitimo Papa, & eo, qui viuente adhuc legitimo Romano Pontifice federit, commentitium planè esse Decretum priori par cõprobatur. Nam quod in primis ad Carolum spectat, cuius exemplo id factum dicitur, tantum abest, vt Carolus sibi arrogare voluerit, (quod asseritur) electiones Episcoporum, vt potius suo promulgato Decreto statuerit eas esse liberas, atque ex sacrorum Canonum præscripto decerni. SACRORVM CANONVM NON IGNARI (inquit in suis Capitularibus, b VT IN DEI NOMINE S. ECCLESIA, SVOLIBERIVS POTIRETVR HONORE, ASCENSVM ORDINI ECCLESIASTICO PRAEBVIMVS; VT SCILICET EPISCOPI PER ELECTIONEM CLERICORVM, ET POPVLI, SECVNDVM STATVTA CANONVM, DE PROPRIA DIOECESI, REMOTA PERSONARVM, ET MVNERVM ACCEPTIONE, OB VITAE MERITVM, ET SAPIENTIAE DONVM, ELIGANTVR, VTEXEMPLO, ET VERBO SIBI SUBIECTIS VSQVE QVAQVE PRODESSE VALEANT.

Ticino & Rege potiturus.

R. cû vxore deposita i Frâ Filius Adagisus, p. fugit Constant.

Confess. B. Pet. ex mine ornatur Papa. Sigebertus impostura.

a. d. 65. c. 22. Hadr. Papa.

b Lib. r. c. 84. dist. 63. c. 34.

a d. 63. ca
pit. 29.b d. 63. ca
pit. 30. 31.
& 32.c Lib. 1.
cap. 17.
Paulus
Diaconus
relegat.

Nec verò dicendum per hæc renunciaſſe priuilegio ab Hadriano collato: nam ſi hæc eſſet, aliquam ſaltem, vel leuem mentionem de eo feciſſet; ipſum quoque nomen inueſtituræ arguit impoſturam; cum temporibus Caroli minime eſſet in vſu, nec apud vllum eius ætatis auctorem reperitur vſurpatum. Adde, quòd apud nullum auctorem mentio eſt eiufmodi Concilij à Leone Octauo dicto Pontifice, nec quòd huiufmodi priuilegium ſit ab eo conſeſſum Othoni: ſed & repugnant hiſ omnibus Praxiſ, & leges aliorum, poſt Carolum, ſucceſſorum Imperatorū, vt quid dici poſſit fuiſſe ab Adriano conſeſſum eidem Carolo Magno de electione Romani Pontificis. Nam in electione Hadriani Secundi Papæ hæc leguntur. ^a *Cum Hadrianus Secundus ad Romanum Pontificatum, ab Eccleſia Dei Genitricis Domina noſtræ, quæ dicitur ad præſepe, traheretur ad Lateranenſe Patriarchium, certatim à Clero, & proceribus, & plebe deportatus eſt. Quod audientes miſſi Ludouici Imperatoris moleſtè tulerunt, indignati, ſcilicet, quòd dum præſentes eſſent, non fuerint inuitati, nec optatæ à ſe futuræ præſulis electioni intereſſe meruerunt. Qui accepta ratione, quòd non cauſa contemptus Auguſti, ſed futuri temporis proſpectu omiſſum hoc fuerit (ne videlicet Legatos Principum in electione Romanorum Præſulum expectandi mos per huiufmodi fomitem inoleſceret) omnem indignationem medullitus ſedauerunt, & ad ſalutandum electum etiam ipſi humiliter acceſſerunt.* Audiens hoc Ludouicus Imperator: Chriſtianiffimus, mox Imperialem ſcribens Epistolam, cunctos Romanos, qui dignum tanto elegerint officio Præſulem, collaudauit. Sed, & in edita à ſe, pro iuribus Romanæ Eccleſiæ conſeruandis, Conſtitutione iſta; ^b inter alia, habet. **QUANDO DIVINA VOCATIONE, HVIVS SANCTISS. SEDIS PONTIFEX, DE HOC MVNDO MIGRAUIT, NVLLVS EX REGNO NOSTRO, AVT FRANCVS, AVT LONGOBARDVS, AVT DE QUALIBET GENTE HOMO, SVB POTESTATE NOSTRA CONSTITVTVS, LICENTIAM HABEAT CONTRA ROMANOS, AVT PVBLICE, AVT PRIVATIM VENIENDI, AVT ELECTIONEM FACIENDI.** Planè, ſi quæ priuilegia conſeſſa fuiſſent ab Adriano Carolo Magno: cum per Oecumenicâ 8. Synod. Hadr. II. ſancieudū curauit, vt nullus Laicorū penitus ſe immiſceret electionibus Episcoporum, inonuiſſet conſeſſionis huiufmodi, & reuocafſet, ſaltem generatim, conſeſſa Carolo priuilegia; vel ſi rata, & firma ea conſiſtere voluiſſet, omnino expreſſiſſet; ſed quia reuera conſeſſio nulla facta erat, nulla de illa potuit fieri mētio. Omittimus ſecitare de hiſ ad Lotharium, & Ludouicum Imperatores, Leonis Quarti decretum; & Henrici Primi, atque Othonis Conſtitutiones, de libera electione, ex præſcripto Canonum facienda Romani Pontificis. Sed de hiſ fatiſ.

Inter captiuos Longobardos à Carolo in Franciam abductos, vnus fuit Paulus Diaconus Aquileienſis, qui Deſiderio Regi erat à ſecretis, de quo hæc memoratu digna habet Leo Oſtienſis in Chron. Caſſ. ^c *Cum Regi Carolo, pro ſua prudentia, carus admodum, & familiaris factus Paulus eſſet; accusatus apud Regem, quòd ex affectu Deſiderij illi pararet inſidias, non ſuſtinens Rex eum vita, nec manibus, nec oculis multare, hominem ea ſagacitate, & prudentia, quòd ſuadebatur, apud Diomedis Inſulam (hodie Tremii) exilio relegauit. Inde in Aulam Arichis Ducis Beneuentani tranſiens, eo mortuo, in Monte Caſſino Monachum induit, vbi rogante Abbate, expoſitionem Regule Sancti Benedicti perutilem edidit, & veteres Monafterij conſuetudines protulit.* Alia quoque plura ſcripſit, ſanè quidem in tam rudi ſaculo ipſe claruit, inter primos.

Christi Annus
775Hadriani P.
4Constant. Copron. Imp.
35Indictio.
13

Conſtantine Copronymus, vbi regnaſſet annis 34. menſibus duobus, diebus 26. in expeditione Bulgaria, cum eſſet diuinitus, in cruribus plaga percuffus, & fe-

A bre validissima correptus, dum Constantinopolim versus deferretur, in Chelandio moritur, clamans, & dicens. VIVENS ADHVC, IGNI SVM INEXTINGVIBILI TRADITVS; SANCTAMQVE VIRGINEM, ET DEI GENITRICEM LAVDARI EXPOSCENS, CVM SINE FOEDERE EIVS FVERIT INIMICVS. Theophanus, Cedrenus, & alij omnes auctores Græci. Magis maleficijs, inquit Theophanes, cruentisque sacrificijs, & Caballinis stercoribus, atque lotio delectatus, mollitiebus, atque Dxmonum inuocationibus, &c. Ab hære sibus quidem fuit inquinatus, vt Iudæus, Nestorianus, Manichæus, Ichonomacus vocari possit. Scriptorum aliqua monumenta reliquit, de quibus Theosterictus, ait se vidisse tredecim Orationes, quas, inquit, per duas hebdomadas recitandas tradidit.

B Reliquit post se filium hæredem Imperij, & alios filios; sed & filiam à parentis mortibus longè dissimilem, Anthusam dictam, de qua in Menologio S. *Anthusa Constantinii Caballini Imperatoris filia memoria. Quæ cum ab illo cogereetur, vt viro copularetur, non acquieuit; sed post illius obitum nata libertatem, omnes suas dispersit diuitias, & has quidem datas pauperibus, has autem in Ecclesiarum, et Monasteriorum impendens beneficia; porro reliquas in captiuorum redemptionem, suas autem aureas vestes in Ecclesiarum ornamenta. Fuit autem multorum mater Orphanorum. Expositos enim suscipiens infantes educabat, & instruebat, & hos quidem morientes Deo trans mittebat. hos autem viuentes ad seruum curam mittebat; & fœminas tondens inducebat in Monasteria. Frequenter autem à pijsima Irene cognata, vt cum illius filio, ac pariter secum regnaret, inuitata non consensit; sed à S. Tharasio, Monacha in Eurmenia Cænobio facta ad Dominum migravit. Vnde autem huic Anthusæ nomen, ex eodem Menologio dicitur, vbi 27. Iulij de alia Anthusa fit commemoratio. *Anthuse, inquit memoria. Hæc Anchoriticam vitam delicens, miraculis clara fuit. Cognita autem à Constantino Caballino, quod coleret venerandas Imagines, cogebatur negare cultum earum. Non acquiescens diu, percussa fuit. At postea Imper. vxori parere non valenti, predicens, duos filios eam genuitvram, masculum alterum, alteram fœminam, à tormentis eximitur. Et erga eam Regina sic affecta est, vt loco matris haberet, & filiam, quam peperit, eius nomine Anthusam nuncupavit, demum verò ipsa in pace quieuit.**

S. Anthusa Cōstantini Imp.

C Post autem perisoluta postrema Constantino patri, idem Leo Imperator secretò cognito à Theophane, quod illi Constantinus prodiderat, de Centenarijs 17. defossis in vsum eius fratrum, & nobilissimorum; ipse totum sibi abstulit, & expendere cepit. D gratus tam Optimatibus, quàm populo, visus ad breue tempus pius esse, sanctæque Dei Genitricis, & Monachorum amicus, vnde & Monachos Metropolitanos creâs, in summis sedibus collocavit. Ex Theophane, ^a & Cedreno. Tunc accidit, vt ipse Platonem Olympi montis Monachum celebrem, Ciuem Constantinopolitanum, in Episcopum Nicomediensem prouehendum curaret, sed renuit ipse vir Sanctissimus, qui in humili gradu Apostolicum obire munus nõ prætermisit, prout Theodorus Studita, qui hoc vivebat tempore, & res ab eo gestas scriptis profecutus, testatur. Eum, ait, necessariis quibusdam de rebus Byzantium ingressum, quasi rediuum ab omnibus exceptum fuisse, & suavissima sua consuetudine, & Oratione plurimum profuisse. Itaque, inquit ille, in illa Vrbe Regia, tanquam vexillum quoddam erexit Orationem, spectatæ vitæ testimonio comprobata: Adde, quod tenui, & modesto habitu; eos, qui eum videbant, ad virtutem hortabatur, &c. Porro idem Sanctissimus vir Apostolicus tandiu Constantinopoli mansit, quandiu hæresi profligata fides Catholica fuit postliminio restituta: tunc demum redijt ad Monasterium suum.

S. Anthusa altera.

a Lib. 23. in princ. De Plat. Olympi Monach.

E Ceterum, quod ad statum Orientalis Ecclesiæ, Leo, ipso sui Imperij exordio, quo sibi conciliaret omnium animos, omnibus morem gerere studuit; perseuerabat ipse tamen hæreticus: hæreticus pariter Patriarcha Niceta iura Ecclesiæ administrabat, ad eò, vt potius fuerit, obitu Constantini, persecutionis cessatio, quàm Catholice fidei restitutio: nam vbi habenas ipse Imperij iam securè possidere visus est sibi, tunc ipse ipsos Orthodoxos persequi aggressus est. Quæ item Orientis parte Sarraceni do-

Hæretic⁹ Imper. v. sibi stabiliat Imp. nulli successu negotium.

minabantur, morte persecutoris Habdahæ alleuiata est persecutio, successit illi Madi filius.

Aldegifus, superiore anno ex Italia profugus, hoc anno Constantinopolim venit, ab Imperatore benignè exceptus, & patriciatus honore donatus est, vbi, cum frustra tentasset res Italiae, absque spe aliqua Regni iterum potiundi, consenuit.

Quod autem ad Occidentales res pertinet SYNODVM à Carolo Magno in Duria habitam, Saxoneseque duobus prælijs ab eodem Rege profligatos, docent Fræcorum Annales veteres. Planè obseruatione digna res est, quòd antequam in bellum Carolus cum exercitu proficisceretur ad componendum Ciuilem, & Ecclesiasticum statum, Episcopos, & Abbates conuocare consueuiffet. Quæ autem in tot Synodis ab eo celebratis statuta fuerint; promiscuè simul in librum vnum congeffit Ansegifus Abbas Lobienfis, quo 168. capita continentur. His planè Carolus diuinum sibi nummen concilians aduersus hostes pugnans, victor semper extitit.

Hoc eodem anno Rotgardus Foroiulienfis Dux fidifragus, Regnum sibi longabardorum vindicare, comparato exercitu, tentans, Carolum rursus elicit in Italiã.

a Lib. 4.
Anglicæ
hist.

De Offa Rege Orientalium Saxonum, Polydorus hoc anno hæc habet. *a Deinde metu pænæ, quæ propter peccata afficiendus erat, Deum sibi placandum constituens, decimam partem omnium bonorum sacerdotibus, aliisque inopibus hominibus condonauit: Templum, quod Herefordia id temporis magnificum erat, amplissimis donarijs cumulauit, Reliquias corporis D. Albani magno studio perquisiuit, easque inuentas, ac in scrinio auro, & gemmis ornato coniectas locauit, in Cænobio, quod ipse B. D. Albano posuerat, illudque magnis dotauit possessionibus, vbi etiam loci statuit familiam Monachorum D. Benedicti. Huius quoque Regis opus esse ferunt Cænobium Monachorum eiusdem ordinis, quod est Bathonia, Offa tamen, quem verè se delictorum penitebat, visus sibi nequaquam plena manu de commissis Deo satisfecisse; traiccto propterea Occano Remam se contulit veniæ consequendæ causa Romanoque Pontifici Hadriano primo Regnum suum vestigale fecit, imposito tributo ex singulis nummis argenteis, quos denarios vocant, domesticatim in auros singulos conferendis, qui fuit annus salutis humanæ 775.*

Regn. An
gl. vesti-
gale Ro.
Pont.
S. Rumol-
dus mart.

Hoc eodem anno martyrio coronatur apud Mecliriam in Belgio S. Rumoldus Apostolicus vir genere Hibernus, qui Romam petens, & à Pontifice Apostolatus munere initiatus, Macliniam veniens, illic Euangelium prædicauit, populumque illum ad Christum conuertit: cumque Dei Verbo, & egregio virtutum exemplo, atque miraculis ex nouis palmitibus illam plantasset Ecclesiam, eandem suo sanguine irrigauit, hoc anno à duobus occisus sicarijs, quorum alterum Adulterij arguisset. Extant eius Acta. *b* Apostolico viro planè digna. Claruit hoc tempore, qui eius, quoque vsus est amicitia S. Gummarus confessor, qui in Aula primum Pipini Regis, magna gloria militarat. Scriptæ fuerunt res ab eo præclare gestæ à Theobaldo ad Sigerum Lirenses præpositum. *c*

b Apud
Sur. 1. Iul.
& Mol. i
Nati. SS.
Belg.
c Apud
Sur. 22.
Octob.
Ioan. Ma-
rian. verū
Hisp. lib.
7. c. 6.

Hic est annus, qui Era Hispanica notatus 813. qua Tudensis habet defunctum esse Aurelium Regem Gallaciæ, iustectumque in eius locum Silum, siue Silonem eius fororis filium: referunt alij id factum anno superiori, auctoritate Diplomaticæ donationis factæ Monasterio, Era 812. eius Regni anno primo. De quo nobilis rerum Hispaniarum historicus. Est autem, inquit, ad memoriam insignis, ijs in literis, contenta execratio, qua eius donationis violator iubetur esse, ANATHEMA MARRANO, ET EXCOMMVNICATVS. Vnde intelligitur Marrani vocem vulgarem non à Mauris, quasi Mauriani, vt quidam suspicantur factam, sed potius ex Syriaca voce Maranatha deductam, qua Anathematis ignominia, execratioque in Diuinis literis continetur.

A

Christi Annus
776

Hadriani P.
5

Leonis 4. Imp.
I

} Indictio.
14

LEO Imperator, primo suo anno, ob liberalitatem gratis Constantinopolitanis Ciuiibus, Constantinum filium illis enixè petentibus, & sacramento se illi obstringentibus, dat Imperatorem, & curat à Patriarcha magna celebritate coronandù. Ex Theophane.

Paulò post Nicephorus Cefar Imperatoris frater, postulatus reus Maiestatis, vnà cum alijs conspirationis focijs, publicè cefus, ac tonsus, ignominia: causa: Chersonà in exilium deportatur. Ex eodem Theophane.

B

Carolus Magnus aduersus Rotgardam Duce[m] Longobardorum Foroiuliensem, nouas res molientem, in Italiam nullo obice venit, & magna celeritate victum, occidit, captisque Foroiulio, atque Taruisio, quæ rebellauerant Ciuitatibus Francorum præsidium imponit, & Taruisij Pascha celebrat.

Interim rebellantibus Saxonibus, & Eresburgo Castello destructo, cum pararent magna vi Sigisburgum expugnare, diuino miraculo conterriti, & in fugam acti, se inuicem partim trucidantes, partim à Francis irruentibus cefsi, egregiam victoriam illis reliquerunt. Quæ cum audisset Carolus IN VVORMATIA SYNODO HABITA, & publico placito, atque Concilio, festinauit in Saxoniam. Saxones conterriti vndique ad eum conuenerunt deditio[n]em facientes, & spondentes se Christianos futuros. Baptizata itaque est innumerabilis multitudo, & obsidibus ad nutù Caroli datis, & Francis per Castella dispositis, Carolus reuersus est in Franciam.

Saxones profugati, & dediti.

C

Neque verò hi conuentus Laicales tantum, & Politici fuerunt, vt quidam falsò opinati sunt; sed planè Ecclesiasticæ Synodi, quibus quidem non modo Episcopi, & Abbates, sed & Magistratus politici interessent. Quas Synodus bis in anno fieri sancitum fuerat apud Palatium Vernis, anno Pipini 4. & semel in anno, Canone Concilij Sueshionensis, quem Carolus est secutus, vt semel in anno Synodum celebraret.

D

Christi Annus
777

Had. Pap.
6

Leonis 4. Imp.
2

} Indict.
15

REX Bulgarorum Telericus, Christianæ religionis amore suos deserens, confugit ad Imperatorem, à quo benignè exceptus, & ex baptismo susceptus, Patriatus honore donatus, etiam confobrinam coniugis Irenæ in coniugem ab eo accepit. Ex Theophane.

Telericus R. Bulgarorum ad Christianos confugit.

Theophanes, (qui & Isaacius dictus) nobilissimi Ciuis Constantinopolitani filius, accusatur à Socero, quòd vnà cum coniuge minimè liberis operam daret; vitam Monasticam domi exerceret, bona sua pauperibus distribueret: Leo Imperator illi interminatus, nisi à proposito desisteret, se illi oculos effosurum, Cyzicum eum præclarum illi munus committens, misit. Hic in itinere præclaro seni Gregorio prophetiæ spiritu ornato, occurrens, certum sibi, ait, exilium eligere voluntarium: cui ille spiritu diuino illustratus. Non est, quod de exilio cogites, paulò post, socero, & Imperatore defunctis, pristinam vitam tibi repetere licebit, cui in itinere ardenti siti languenti, fons diuinitus erupit, quo sicim restrinxit: reliqua suo loco, quæ à Scudita scripta putantur.

Predictio futurorù.

Miraculum.

Carolus Magnus ad stabiliendam Saxonum Ecclesiam SYNODVM HABET PADERBVRNE, vbi Saxones baptizati iuramento firmauere, se Christianam fidè perpetuò seruaturos, excepto vno Principe eorum Vuidichindo, qui cum paucis in Normandiam profugit.

S

Excepit.

Excepit in eadem Synodo tres Sarracenorum Principes, ab Hispania se dedentes, cum Ciuitatibus, quibus à Rege præfecti fuerant. Acta Caroli Vetus Chroni. Annales Franciæ, & Regino.

Christi Annus
778

Hadr. Pap.
7

Leonis 4. Imp.
3

Indictio.
1.

Car. Na-
uarrâ ob-
tinet.
Vascones
in môtib.
Franc. ce-
dunt.

Aragon.
se à Sarra-
cenis in li-
bert. vin-
dicant.
a Inap-
pend. ad
vit. S. Su-
uithberti,
apud Sur.
I. Martij,
c. 5. 6. & 7.
Vltio in
sacrileg.

Carolus, dissidentibus inter se Sarracenorum Regibus, vsus occasione, ducto in Hispaniam exercitu Nauarram subigit: Pampilona, & Cæsaraugusta potitus, quas mœnijs nudatas reliquit. In reditu, Vascones, locorum opportunitate, extrema exercitus præciderunt, cadentibus duobus, præ alijs, insignioribus Eggobando Regiæ mensæ præposito, & Ruthlando Britannici litoris præfecto. Eginhardus in vita Caroli. Franc. Annales.

Regnabat tum in Hispania in Regno Legionis, & Asturiorum Silo gener Alphôsi Catholici, qui pace cum Sarracenis composita, tranquillâ egit vitam ab Era, vt Tundensis habet 813; vsque ad 821. idest ab Anno Domini 775. ad annum 783. Cum in terea Aragonenses Principe Anfar sese à Sarracenorum iugo magna animi generositate vindicantes, libertatem consequuti, indeffeso pro ea studio, decertauerunt.

Saxones, & Vuestfali captata occasione longè absentis Caroli impulsu Vuidichin di rebellantes, omnia obuia cæde, & incendio vastarunt, vsque ad Rhenum. Vetera Chron. Franc. & Annal. Digna memoria sunt quæ S. Ludgerus Episcopus Monasteriis narrat in Epistola, ^a ad Xisfridum Traiectensem Episcopum de Vuerdæ oppido destructo, Ecclesia incensa, Sacerdotibus cæsis à Saxonibus. Vis diuina emicuit in nefarium quandam Ogellum Oesterbach de Paderborne, qui iactans se de Sancti Suithberti Ecclesia incensa, retrorsum cadens ceruices fregit, nec vnquam in Cæmeterio condi potuit, effossa terra sapius in fossam relabente. Quod cum auditum esset à duobus præcipuis Satrapis Nothelino, & Occone, indignantibus, cum dicerent id casu accidisse, non ex vindicta alicuius Sancti, & minimè S. Suithberti: Nothelinus quidem lumine oculorum priuatus, & totius corporis doloribus afflictus, non prius sanatus est, quàm vouit visitare Sancti sepulchrum, & Ecclesiam pro viribus restituere. Occo verò, & ipse dum iactat, quàm benè vltio essent Saxones vim à Christianis illatam Vuerda destructa, & Ecclesia incensa, repente surdus, & mutus effectus; sic diu permansit, donec poenitentia ductus vouit Sancti sepulchrum visitare, & seruituti eius se mancipare, quo voto concepto, sensum vsum recuperauit, & adita eius pie Ecclesia, ibidem Deo seruiens, consenuit. Hæc pluribus S. Ludgerus genere Frisius, Frisorumq; Apostolus, qui hoc tempore Frisorum conuersioni operam dabat, ante educatus sub disciplina S. Gregorij discipuli S. Bonifacij martyris in Ecclesia Traiectensi, & in Anglia discipulus Albinus, ibidem sacras literas profitentis. Albinum hunc Eboraci sacras literas summa cum Laude profitentem, Bedæ discipulum fuisse tradunt, & Caroli Magni præceptorem. Cum tamen ipsemet profiteatur Egbertum Archiepiscopum Eboracensem suum fuisse præceptorem in Epistola ad Eadbaldum Episcopum item Eboracensem, de quo Egberto Anonymus, qui post Bedam Anglorum res est profecutus. Hic, inquit, (Egbertus) *omnium liberalium artium, vt ita dicam, armarium, imò sacrarium fuit, & nobilissimam Eboraci bibliothecam instituit.*

b Appêd.
de diuin.
offic.

Quod verò dicatur idem Albinus Caroli fuisse magister, de eo idem auctor ista subiungit. ^b *Hic est Albinus, qui vt dixi, pro pace ad Carolum directus, & ibi, seu terræ amicitate, seu Regis humanitate captus, resedit, magnique apud eum habitus, Imperialem animum (quantum ab Aulicis curis vacabat) Dialectica, Rhetorica, & etiam Astronomia composuit. Erat enim omnium Anglorum, quos quidem legeris post Beatum Adelmum, & Bedam, doctissimus.* Multis libris inge-

A nij periculum fecit. Hæc Auctor. Sed demus de Mathematicis scientijs, vel philosophicis Albinum cum Carolo differuisse: certè quidem sacrarum rerum scientia ad eò idem Carolus erat imbutus, vt magistri potius, quàm discipuli locum teneret. Siquidem in ea facultate, non Carolus Albinum, sed Albinus Carolum consulebat. Docent quidem id literæ eiusdem Albini ad ipsum Carolum, quibus eum consulit, & Caroli ad eum de propositione quæst. ^a CAROLVS GRATIA DEI REX FRANCORVM, atque LONGOBARDORVM, & PATRICIVS ROMANORVM DILECTISSIMO MAGISTRO, NOBISQ; CVM AMORE NOMINANDO ALBINO ABBATI IN DOMINO NOSTRO IESV CHRISTO ÆTERNAM SALVTEM.

B *Peruenit ad nos Epistola missa à religione prudentia tua; quæ post laudes, & benedictiones omnipotenti Deo debitas nobis, & progeniei nostræ benedictionem optabilem, summamque benevolentiam detulit.* Post hæc textus illius inquirendo subiectus est; Cur septuagesima, & sexagesima, & quinquagesima in ordine per dies Dominicis ante quadragesimam dicantur, vel scribantur, &c. Pluribus quidem, & quæ doctissimis satisfaciunt propositis quæstionibus; ex quibus faciliè iudices, quantum sacrarum rerum scientia præcelleret eum, quem magistrum vocat Albinum, vt intelligas magistri titulum, illi potius honoris causa inhæsisse, quàm vt Carolus loco discipuli esset habendus. Planè non tantum magnus, sed & ter maximus bellica fortitudine, scientia, & pietate. Legendi, inquit Eginhardus in eius vita, atque psallendi disciplinam diligentissimè commendauit; erat enim vtriusque admodum eruditus; quanquam ipse, nec publicè legeret, nec nisi submisso, & in communi caneret. Sacrorum vestimentorum significationem per Archiepiscopos diligenter explanari curasse, testis est Amalarius. ^b

C Martyrologia, siue S. Hieronymi, siue Bedæ, quòd nimis breuia viderentur, aliquantum dilatari per Vsuardum Monachum voluit. Est de his ad Carolum auctoris breuis præfatio. Sed & eundem Albinum Flaccum de diuinis officijs libros, eius monitu elaborasse, firma est omnium sententia. Quin etiam, quæ ad officia Ecclesiastica rite disponenda Hadrianus Papa elaborauit, (vt Amalarius ait,) de ordine Antiphon. in præf. 1. & 2. Antiphonarium, atque Responsoriale, ea omnia petitione Caroli ab eo edita esse, pariter existimantur. Sed & quod præstat cæteris, eidem Carolo Magno; ^c debemus ingens opus illud ab eodem Albino elaboratum, quo totius veteris scripturæ, tam veteris, quàm noui Testamenti vulgata editio est emendata, cui, vt antiquiori, qui nostra ætate in emendatione vulgatæ laborarunt, plurimùm detulerunt. Extat in Vallicellana Bibliotheca Romæ is Albini labor; ad cuius finem plura sunt Epigrammata. Ex quibus sufficiat duplex Distichon:

*Mercedes habeat Christo donante per eum
Tot Carolus Rex, qui scribere iussit eum.*

E *Pro me quisque legas versus, orare memento:
Albinus dicor ego: tu sine fine. Vale.*

Auctus est hoc anno Carolus ex Hildegarda vxore duobus masculis, quorum altero decedente, alter superstes, Ludouicus vocatus. Apud Aimoin. ^d

Carolus
quãtus in
Theol.

a Appéd.
ad Abi-
nũ de di-
uin.offic.

Carol.ter
Maxim^o.

b De diu.
offic. li. 1.
cap. 29.
Martyro-
log. dila-
tari cura-
uit per V-
suardum,
Carolus.
c Capit.
lib. 6. ca-
pit. 227.

d Lib. 5.
cap. 1.

Christi Ann.

Hadr. Pap.

Leonis 4. Imp.

Indictio.

779842.a 4.c.vlt.
& 5.c.1.

CAROLUS Magnus primum, quæ Dei sunt curans, quàm bellica inchoaret, S Y-
CNODVM IN VILLA DVRIA habuit, mox in ipso procinctu, exposcente
Roberto Abbate SS. Vincentij, atque Germani Parisiorum Episcopi, confirmauit,
quæ eorum Monasterio Pater Pipinus bona contulerat, & alia ipse adiecit. Extat ip-
sum priuilegium, quod qui interfuit rebus à se scriptis, (vt ipse testatur) recitat apud
Aimoin. ^a His ex more præuijs pietatis officijs aduersus Saxones profectus, fugien-
tibus illis, incruento bello Saxoniam, atque Vuestphalam debellauit, receptisque ab
ijsdem obsidibus, firmatisque rebus denuo per iuramentum, in Franciam redijt. Fran-
ciæ Annales hæc pluribus, & Regino.

Christi Annus.

Hadr. Pap.

Leonis 4. Imp.

Indictione

7809.5.3.Martyres
sub Sarra-
cenis.

CHRISTIANA Ecclesia à Sarracenis in Syriam dirè vexata est: Madi eorum Prin-
cipe Edictum promulgâte, vt omnes, qui ex Iudæis, & alijs infidelibus ad Chri-
stianam fidem transissent (quorum ingens erat numerus, ex ijs, qui seruilibus conditio-
nis, cum essent, religionem susceperant Christianam) desertores efficerentur, alioqui
pœnis acerbissimis plecterentur. Qua occasione plurimi martyrio coronati, mulie-
res etiam complures, post innumera supplicia, martyria, summa gloria, consumma-
runt. Ab eodem iussæ sunt Ecclesiæ solo æquari, quod factum est in tota Syria, Da-
mascum vsque, idque contra pacta conuenta passi sunt Christiani, vt qui ea se condi-
tione dediderant Sarracenis, vt Christianæ religioni benè esset consultum, simulque
Sanctis Ecclesijs. Ex Theophane.

Hoc ipso anno Constantinopoli defuncto Niceta hæretico Patriarcha, subrogat-
ur in eius locum Paulus Cyprius, conscientia quidem Catholicus, sed ob metum Im-
peratoris hæreticus Iconomathus. Ex Theophane.

Leo Imperator media Ieiuniorum septimana duas Imagines reperit in puluinari
vxoris suæ Irenes, quas inquisitione facta, deprehendit eas à Papia Palatino, Iacobo
Protospatario, Strategio, & Theophane Cubiculario fuisse illatas, quos, & cruciati-
bus, supplicijque grauissimis addixit: In vxoremque Irenem acriter innectus, obie-
cit, quod patri suo Imperatori, horribilibus, atque intemeratis fidei mysterijs prolatis
diuersum planè iurasset, constanter asseuerantem eas, non à se vitas, eum à se repulit
neque postea is rem cum ipsa habuit. Theophanes.

Cum Leo Imperator insaniret circa lapides pretiosos, nimis adamauit Coronam
magnæ Ecclesiæ, & accipiens portauit eam. Tunc exierunt Carbunculi in capite
eius, & correptus valida febre, mortuus est, cum regnasset annis quinque, & diebus
sex. Ipsa sunt verba Theophanis.

Tunc, perigit idem, sexto Idus Septemb. Indiçt. 4. Irene pijsissima cum filio suo
Constantino gloriosè Imperium diuinitus accepit. Post quadraginta verò dies Im-
perij eius, cum eius filius esset decem annorum, quidam Senatorum consilium facien-
tes, voluerunt educere Nicephorum Cæsarem, & Imperatorem statuere: cum autem
hæc ad eius notitiam peruenissent, tenti sunt Gregorius Logothera Promi, & Bar-
das dudum Prætor Armeniorum, & Theophylactus Rangali Brungarius duode-
cimæ Insulæ, & multi alij, quos cæsos; & tonsos in diuersis Insulis, exilio relegauit.

A Porro mariti fratres Cæsares, ac nobilissimos, tonsos, sacerdotio fungi, & populo cõ-
munionem in festiuitate natiuitatis Christi porrigere fecit, in qua procedens, Imperato-
torio more, publicè cum puero reddidit Ecclesiæ stemma (coronam scilicet,) quod
fuerat à marito sublatum, pulcherrimè fabrè factum, & venustatum. Ceterum interea
pijssimi Principes fiducialiter agere ceperunt, & Verbum Domini dilatare, & qui
volebant saluari, sine prohibitione mundo abrenunciare, & glorificationem Dei exal-
tare, atque omne bonum manifestare. Hæc verba ipsius Theophanis. Pluribus autè,
& elegantius hæc eadem Theodorus Studita in vita S. Platonis, subobscurè tamen,
notam omnibus illius temporis hominibus, rem gestam paucis perstringens. Illud
planè significās, Iconoclastas, qui sub duobus, vel tribus Imperatoribus ipsis fauē-
tibus, altas radices fixerant in solo impietatis, haud simul, ac principes Catholici il-
luxere, dedisse manus, sed magnopere restitisse, refragatos esse, Conciliabula conuo-
casse, & alia id genus operatos esse, ne pietas, quæ tandiu oppressa iacuerat, aliquo pa-
cto resurgeret.

B Quod ad huius anni res gestas pertinet, addit Theophanes admiratione dignum
euuentum, quem cum omnes, tam Græci, quam Latini historici æquè asserant, non est
prætermittendus. Hoc etiam anno, inquit, in longis Thraciæ muris, quidam homo-
fodiens inuenit arcam lapideam, quam cum expurgasset, & eleuasset, reperit virum
iacentem, & conglutinatas arcæ literas, continentes hæc.

CHRISTVS NASCETVR EX VIRGINE MARIA: CREDØ IN EVM,
SVB CONSTANTINO, ET IRENE IMPERATORIBVS. O SOLITE-
RVM ME VIDE BIS.

C Hoc eodè anno Carolus Magnus Lippiæ in Saxonia SYNODVM HABVIT.
In ea Synodo actum de erigendis sedibus Episcopalibus in Saxonia. Colligitur ex
Cratio, qui profitetur hoc anno prima iacta fundamenta Ecclesiæ Osnaburgensis;
ipse verò Carolus testatur diplomate primam à se erectam Ecclesiam Osnaburgen-
sem in honorem S. Petri, & SS. MM. Crispi, & Crispiniani. Post hanc autem erexisse
liquet in Episc. Eccl. Salingensiadensem, eamq; nomine S. Steph. Protom. D. O. M.
consecrassè. Paruam quoq; Eccl. hoc anno Padebornæ ab eodem Carolo constitutam
esse Acta 15. Meinulphi Diaconi testantur. ^a Hæc sunt cunabala Ecclesiæ Saxonum
sæpe Euang. p̄sentiu, ac deferentiū, cum tandè armis Caroli in Christ. Relig. retenti
funt: sed quò tardiùs, eò p̄pensius, quàm nouerant verã Relig. postea excoluere, vsq; ad
nostra tempora, quibus eiurata antiqua, & Catholica fide hæretici facti sunt.

a. Aprd
Sur. 7. O-
ctob.

E **A** Nnales Franciæ sub Caroli filio Ludouico conscripti. Inde anno (inquiunt)
781. Romam veniens Carolus, honorificè ab Hadr. susceptus est, & cū ibi san-
ctum Pascha celebraret, baptizauit idè Pont. filiū eius Pipinum, vnxitque in Regē
Ludonicum fratrem eius, quibus & Coronam imposuit: quorum maior Pipinus in
Longobardia: minor autem in Aquitania Rex constitutus est. Rege verò Roma
digresso, ac Mediolanum veniente, Thomas eiusdem Ciuitatis Episcopus baptizauit
ibi filiam eius, nomine Gislam, & de sacro fonte suscepit. Quibus gestis in Francia
reuersus est. Sed cum Romæ esset: conuenit inter ipsum, & Hadrianum Pontificē,
vt simul Legatos mitterent ad Yassilonem Ducem Baioriæ, qui eum commonerent
de sacramento, quod Pipino Regi, ac filijs eius, ac Francis iurauerat, scilicet, vt subie-
ctus eis, ac obediens esset. Missis Legatis, ac quieuit monitis, Regem ad Unomatiam
adiit, iurauit, obsides, qui imperabantur duodecim dedit, sed non diu in fide permāsit.
Vetus Chronicon his addit, eodem tempore multa signa apparuisse, inter quæ signū
Crcis in vestimentis hominum frequentissimè visum.

Caro. Ro
mā venit.

Quā co-
leret Car-
olus Ro.
Eccl.

Quater
Rom. Ca-
rol. Voti.
causa ad-
ijt.

Pax inter
Carol. &
Irenē sol-
uitur.

Rebellat
Prætor Si-
ciliæ, & in
Afr. fugit
retinēs ra-
tionē Im-
per.

Eginhardus de pietate Caroli erga Romanam Ecclesiam, hæc habet in eius vita. *Carolus colebat præ cæteris sacris, & venerabilibus locis, apud Romam, Ecclesiam S. Petri Apostoli, in cuius donaria, magna vis pecuniæ, tam auri, quam argenti, necnon, & gemmarum ab illo congeſta est; multa, & innumera Pontificibus munerata miſa. Nec ille toto Regni sui tempore, quidquam duxit antiquius, quam vt Urbis Roma sua opera, ſuoque labore, veteri polleret auctoritate, & Ecclesia S. Petri non ſolum per illum tuta, ac deſenſa; ſed etiam ſuis opibus præ omnibus Eccleſiis eſſet ornata, ac ditata. Quam cum tanti penderet; tamen intra 47. annorum quibus regnarat, ſpatium, quater tantum, illo votorum ſoluendorum, ac ſupplicandi cauſa, profectus eſt.*

Hoc eodem anno Irene Imperatrix per Legatos Caroli filiam primogenitã Rotrudrim nomine Constantino filio duodecenni expetiit vxorem, & obtinuit, vt ſponderetur interpoſito vtrinque iuramento, relicto interim apud eam, qui doceret linguã Græcam, & erudiret ſecundum mores Romani Imperij. Interea verò pace ſoluta cum Francis, dimiſſa Caroli Regis filia, Irene mater ex Armenia coniugem filio quaſiuit; ex quo tempore domesticum exortum eſt bellum, inter matrem, & filium. Ex Theophane, & Eginhardo.

Hoc pariter anno, rebellante Helpidio Patricio, Siciliae Prætor, Theodorus Patricius in eum cum claſſe immiſſus eſt; qui cum ſe vrgeri videret, aſſumpto theſauro, accepta à Sarracenis ſecuritate, in Africam nauigauit; ibique, vt Romanorum Imperator eſt cultus. Quæ cauſa fuit, vt cum Madi Princeps Sarracenorum Aaronem filium ſuum miſiſſet ad infeſtandum Orientale Imperium, occupato exercitu bello Ciuili, coacta fuerit Irene illi veſtigale Romanum Imperiũ conſtituere. Ex Theoph.

Christi Annus

Hadr. Pap.

Const. & Irenes Imp. }

Indict.

782

II

3.

5.

Staurat.
D. ouans
& Sclauis
redit Cõ-
ſtant.
Ioannici-
ex milite
& poſt
Mon. Ico-
nocl. Ca-
thol. ana-
choreta.

B. Saxoni
cum p 33.
ann. geſtũ

STauratius Dux Orientalis militiæ, ſclauis è Græcia, & Peloponneſo profligatis, ſac Imperij tributarijs factis, cum captiuis, ac ſpolijs onuſto exercitu, ouans ſequenti anno reuertitur Conſtantinopolim. Ex Theophane.

Erat tuac in expeditione iſta inter Excubitores Ioannicius miles, ob egregia facta, ſpectatus ipſe quidem, qui Iconoclaſta cum eſſet, apud montem Olympum, magno Dei beneficio diuinitus admonitus per S. Anachoretam ſiſ verbis. O ſili, inquit, Ioannici: ſi magnum tibi eſt Chriſtianum eſſe, & nominari; cur Chriſti Imaginem deſpiciens, efficis, vt labor virtutis à te fruſtra ſuſcipiatur? Quibus auditis miratus, hæreſi abdicata, ad Catholicam tranſijt Eccleſiam, & mirifica claruit ſanctitudine. Extant res ab eo præclare geſtæ, ab Auctore eius temporis ſcriptæ.

Quo pariter anno à Carolo Magno habita eſt SYNODVS COLONIENSIS, cui cum intereſſet, excepit Legatos diuerſarum gentium; cum interea, Vuidichiado ſolicitante, Saxones rebellarent, iterumque victi ſunt, quod ipſum ferè contigit per ſingulos annos, de quo præſtat audire, quod Eginhardus ſimul cuncta perſtringens, vſque ad finem belli, habet hiſ verbis:

Suſceptum eſt, inquit, contra Saxones bellum, quod magna vtrinque animoſitate, tamen maiore Saxonum, quam Francorum damno, per continuos trigintatres annos gerebatur. Poterat ſiquidem citius ſinari; ſi Saxonum hoc perſidia pateretur. Diſſicile dictũ eſt, quoties ſuperati, ac ſupplices Regi ſe dederint, imperata facturos polliciti ſint, obſides, qui imperabantur, abſque dilatione dederint, Legatos qui mittebantur, ſuſceperint, aliquoties, ita domiti, & emolliti, vt & cultum Demonum dimittere, & Chriſtiane Religioni ſe ſubdere velle promitterent. Sed ſicut ad hæc faciendã aliquoties proni: ſic ad eadem peruertendã ſemper fuere præcipites, vt non facile exiſtimare poſſis, ad vtrum horum faciliores verius dici poſſent; quippe cum

poſt

A post inchoatum cū eis bellum, vix annus vnus exactus sit; quo non ab eis huiusmodi facta sit permutatio: sed magnanimitas Regis, ac perpetua, tam in aduersis, quā prosperis mentis constantia, nulla eorum mobilitate, vel vinci poterat, aut ab ijs, quæ agere cōperat, defatigari. Ac demum concludit, omnibus, qui resistere poterant in potestatem redactis, ac decē millibus ex ijs, qui vltra ripas Albis fluminis incolebāt, cum vxoribus, & liberis per Galliam, & Germaniam dispersis, & in vnua cum illis populis coalescentibus, finem bello impositum.

Ceterum hic opportunē ingerendum est, quod ad memoriam insigne testatur Gregorius Papa VII. in Epist. vlt. lib. 8. nu. 23. ad suos Legatos in Galliam missa.

B GREGORIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, DILECTIS FILIIS NOSTRIS P. ALBANENSI EPISCOPO, ET G..... PRINCIPALI SALERNITANO LEGATIS NOSTRAE APOSTOLICAE SEDIS IN GALLIAS SALVTEM, ET APOSTOLICAM BENEDICT.

Vobis commissa negotia nō latent; etiam vos, ita, ac si nostra, imo, quia nostra ibi in vobis presentia est, cuncta dignē peragite. Dicendum autem est omnibus Gallis, & per veram obedientiam præcipiendum, vt vnaquæque domus saltem vnum denarium annuatim soluant B. Petro (si eum recognoscunt Patrē, & Pastorem suū) more antiquo. Nam Carolus Imper. sicut legitur in Tomo eius, qui in Archiuo Ecclesiæ B. Petri habetur, in tribus locis annuatim colligebat mille, & ducentas libras ad seruitium Apostolicæ sedis, idest Aquisgrani; apud Podium S. Mariæ, & apud S. Egidium, excepto hoc, quod vnusquisque propria sua deuotione offerebat.

C Idem verò Magnus Imperator Saxoniam obtulit B. Petro, cuius eam deuicit adiutorio. Et posuit signum deuotionis, & libertatis; sicut ipsi Saxones habent scriptum, & prudentes illorum satis sciunt. Hæc Gregorius, quæ cum facta dicat à Carolo iā Imperatore; non nisi ad finem belli Saxonici ea contigisse putandum est.

Christi Annus

Hadriani P.

Const. & Irenes Imp.

Indictio.

7831246

D HOC anno Hildegardis Regina vxor Caroli Magni, & eiusdem mater, feminae ambæ pietate insignes, excedunt è vita. Carolo Magno expugnante propugnacula rebellium Saxonum, Carolus iunior eius maior natu filius, infestissimos, magno numero, Vuestphalos profligat, in quo prælio mirandum quid, quod accidit, narrat S. Ludgerus in Appendice ad Acta S. Suithberti, de quodam Brunone viro strenuo, & diuite, & bono Christiano Vuestphalo, qui ex ijs, quæ diuinitus contigerant circa Ogellum, Oconem, & Nothelinum à Deo percussos, & intercessione S. Suithberti sanitati restitutos, sibi deinceps præcipuo honore colendum delegit S. Suithbertum, ad cuius honore quotidie vnâ orationē dominicā, & Angelicā salutationē recitabat orans, vt sibi suo fauore propitius adesset. Hic igitur, coactus per suum Satrapā huic prælio contra Christianos inuitus adesse, in prima acie pugnans multis vulneribus acceptis, & in pectore hasta confixus corruens ad terram pedibus equorum proculcatur, ita vt de vita desperaret: memor autem S. Suithberti piè se illi ex animo commendauit, vouens, si incolumitas daretur perpetuo illi seruitio se addicturū. Adfuit illi statim S. Suithbertus, cum magno splendore, etiam victoribus Christianis conspicuo, & bene sperare iussit. Victores ex splendore suspicati, quod erar, conquisitum inter cadauera reperiunt exanguem, & feminium; quem re tota cognita sublatum, resouent, & curant, & Deum in S. Suithberto celebrāt. Carolus hominem sibi præsentatū ad honorē Sacti libertati restituit, & eundē Sactū deinceps p̄cipuè coluit, dispersos conuētus S. Suithberti fratres reuocauit, & eius Ecclesiam pretiosè ornauit, & locupletauit: multi quoque Saxones, & Vuestphali miraculo cognito, eum in specialē patronum adoptarunt. Hæc Sanctus Ludgerus latius.

Matris,
& vx. Caro-
ro. obit?

Porrò ista hoc anno cepta, in sequentem annum sunt propàgata: siquidem Annales Franciæ peruetusti, itiusmodi bellum à Carolo iuniore confectum anno sequenti tradunt.

Hoc item anno SyloRex Gallæciæ in Hispania, octauo anno Regni migrat e uita, & regnat solus Alphonfus, siue Adelfonfus cognomento Castras, quem uiuens in collegam assumpserat. Huic primum pugnandum fuit ciuili bello aduersus Mauregatum patrum, qui potens Maurorum auxilio, (quòd secundo tributo pacto perendi quòtannis 50. Virgines nobiles, & 50. ex plebe cõpararat,) eum Regno expulit. A do-
 linda Regina viro Silone Rege viduata, remittens nuncium sæculo, Monasticam vitã professã est. Ea tentata ab Elipando Archiepiscopo Toletano, Hispaniarũ Primatẽ de Nestoriana heresi amplectenda, quam ipse instaurare moliebat, rem prudentissimẽ detulit ad Episcopos, & Sacerdotes; inter quos fuit presbyter quidam (quem sciret valdè sanctũ, atque doctissimũ, nomine reque B.) necnon eius familiaris, Ethe-
 rius Vxomensis Episcopus. Asserebat hic Elipandus, Christum Dei filium, quòd ad humanitatem spectat, dicendum esse adoptiuũ, & non propriũ, ac naturalem, ex quo necessario consequebatur, vt duæ essent in Christo personæ, duosq; filij, naturalis vnũ, alter adoptiuus, sicque horrendum dictũ, damnata olim in Oriente Synodo, Nestorij heresis, in Hispania reuiuifcebat. Cognito is studio, & conatu Beati aduersus falsã suam opinationẽ indignatus se impugnari ab vno presbytero, & ab Episcopo minoris Diocesis, aduersus eos exerit stylum, & scribet epistolam ad fidelem quendã Abbatem in Asturia degentem. Extat ipsa data hoc anno mense Octobris, qua eum monet, vt accersitum B. presbyterũ, admoneat, reprehẽdat, & si possibile sit, corrigat, atq; ad sentiendum vnã secum perducatur. Abbas casu incidens, in Beatũ & Etheriũ, literas ostendit. At illi cogita perfidia hominis, ingens volumen aduersus illam heresim comparant, quod extat in Archiuo Ecclesiæ Toletanæ, teste Morali historico Regio. Cum illi, vt Archiepiscopum, etsi hæreticum, nondum tamen damnatum honore debito persequentes errorem tantum firma argumentorum vi impetunt, & percellunt. Perseuerasse eum in errore, Concilium post decem annos, aduersus eum habitum (de quo post) satis probat. De quo Beato, idem, qui supra auctor Moralis, tradit in Hispania coli, vt verè sanctum, eiusque reliquias in honore asseruari, eiusdemque extare commentarium egregium in Apocal. ad suum commilitonem Sanctum Etherium inscriptum.

Christi Annus.

Hadr. Pap.

Const. ant. & Irenes Imp.

Indictio.

784.

13

5

7.

PAulus Patriarcha Constantinopolitanus, foris quidẽ hereticus Iconoclasta, intus verò benè conscius veritatis Catholicæ, in morbum cum incidisset, abdicans, in Monasterium, ad pœnitentiam secessit, deplorans apud Imperatores, & senatũ suã, propter vanum timorem, dissimulationem veritatis, addensque. *Nisi Sinodus vniuersalis fiat, & error, qui est in medio uestri, corrigatur, salutem non habebitis*, qui in his, ingenti cum omnium moerore vitam reliquit; colendus enim vir erat, & sapiens & supra mensuram misericors, & magnæ apud omnes auctoritatis. Ex tunc ergo cepit dici, & disputari impunè de sanctis Imaginibus, antea prohibentibus Magistratibus: etenim tam Palatinæ, quã Castrensium militiæ primates, quin & ipse senatus suis erant irretiti laqueis impietatis. Ex Theophane. Quam postea licentiam firmarunt Imperatores literis suis, quibus & Pauli egregium facinus laudibus sunt profecuti. Cogitantes igitur Imper. de Patriarcha subrogando illi non impari, q̄ nõ faciliẽ inueniret. q. simul Catholicæ fidei zelo, & auctoritate p̄staret; ardentiq; aio perarduũ opus

3 Apud
Nic. Syn.
2. Act. I.

efficeret

A efficeret restituēdi, per Oecumenicū Concil. fidē Cathol. post multā deliberationem, necessitas coegit, in laicum hominē, in quo hæc omnia inessent, Tarasiū à secretis Imperatorum, conuertere aīum, in quem eundem, & vota Orthodox. oīum cōspirarūt; vno ipso refragante, & assensum detrectante; quo vsque promissionem accepisset ab omnibus de celebrando oecumenico Concilio, per quod hæresis damnaretur, & anathemate; ipsa Constantinopolitana Ecclesia solueretur: Ex Theophane, qui accipit ex Actis publicis. Cæterum, etsi ex laico contra Canones fuit Tarasius promotus ad sacerdotium; ex sacerdotalibus tamen moribus dignis Episcopo; in Episcopatum assumptus est, cui ex cognita nobilitate fulgor accessit. Etenim (vt Ignatius auctor est) ex Patricio ortus est genere, patre Georgio, præfecturam vrbanam magna gloria administrante, matre vero Eucratia dicta, æque pietate conspicua;

B ipse vero Tarasius auctus Consulari dignitate, & ob eruditionem insignem, morumque egregiam laudem ad secreta curanda adscitus fuerat ab Imp.

Tarasius
ex Aula
vocator
ad sed.
Patr.

Imperatoribus in hac electione, quidquid bonum, & sanum erat, assentiebatur, quidquid vero prauum, & infectum labe hæresis, vt ferè turba militaris, aduerfatur. Sed id vicit, quod iustum est. Pergit Ignatius plura scribere de eius vitæ institutione, de studio scripturarum, de vigilijs, de victus, & vestitus frugalitate, qua etiam luxum correxit clericorum, de frequenti precatione, de humilitate, de effusa in pauperes largitate, quibus etiam ipso die Paschæ assidentibus ministrabat, de aliarum denique eius virtutum præstantia plura habet Ignatius, rerum harum inspector.

C Hoc eodem anno Hadrianus Papa, ea, quæ spectant ad sacros ritus, quam diligentissime curans, librum scripsit, cui titulus fuit, Responsoriale de Circulo anni, quæ videlicet Responsorialia in singulis essent sacris officijs dicenda, qui non extat: sed Amalarius Romanus veniens, sub Ludouico Imperatore Caroli filio, eum selegisse testatur.

Hadriani
Responso-
riale non
extat.

Sed quod rursus ad res spectat Orientalis Ecclesiæ, mortuo hoc anno Moyses Rege Sarracenorum, qui anno superiori Madi successerat, substitutus est in locum eius Aaron frater bellicosissimus, qui tenuit Imperium annos 23. semper infestissimus Christianis. Theophan. Sed illud admiratione dignum, quod scribit Eginhardus in vita Caroli Magni. *Cum Aaron Rege Persarum, inquit, qui excepta India; totum pene tenebat, Orientem, Carolus talem habuit in amicitia concordiam, vt gratiam eius omnium, qui toto orbe terrarum erant Regum, ac Principum amicitia præponeret, solumque illum honore, & munificentia sibi colendum indicaret. Ac proinde cum legati eius, quos cum donarijs, ad sacratissimum Dei, & Saluatoris nostri sepulchrum, locumque Resurrectionis miserat, ad eum venissent, & Domini sui voluntatem indicassent; non solum, quæ petebantur, fieri permisit, sed etiam sacrum illum, & salutarem locum, vt illius potestati adscriberetur, concessit; & reuertentibus legatis, suos adiungens, inter vestes, & aromata, & ceteras Orientalium rerum opes, ingentia illi dona transfudit, cum ei paucos ante annos, quem tunc solum habebat, roganti mitteret elephantem.* Hæc Eginhardus. sic igitur Rex Christianissimus Primus inter Reges Occidentales legitimus Dominus factus est Sacrosancti nostri Redemptoris sepulchri, pro quo ab impijs iterum vindicando, summa gloria eius posteris riuos sanguinis profunderet. Nec tamen propterea Aaron remisit odium in Christianos, inter alios ab eo neci traditos, hoc tempore Irenæ, & Constantini Imperatorum fuisse Bacchum Iuniorem, testatur Græcorum Menologium 17. Mensis Decembris.

Rex Per-
sarū vnū
sibi colen-
dū putat
Carolū.

R. Persarum
S. Sepulchrū
adscribitur
ri Caroli
M.

A

Christi Annus

Hadriani Pap.

Const. & Irenes Imp.

Indictio.

785

14

6

8

Imperatores de Creatione, & Consecratione Tarasij, quæ contigit in fine anni superioris, vt tradit Theophanes 8. Kalen. Ianuar. eadem octaua Indictione inchoata scripserunt literas, & miserunt legatos ad Hadrianum Romanum Pontificem, rationem reddentes de ijs, quæ facta erant, & inuitantes eum ad Concilium verbis his, quæ habet Nicolaus prima epistola ad Michaelem Imperatorem. *Rogamus vestram fraternam Beatitudinem, inquit, Constantinus, & Irene, magis autem Dominus rogat, qui vult omnes homines saluos fieri, & in agnitionem veritatis venire, vt det seipsum, & nullam tarditatem faciat, & ascendat huc, & paulo post. si non potuerit, inquit, ascendere huc, eligat viros pretiosissimos, & dirigat huc cum syllabis &c.* Recitat eas literas Anastasius in præambulis Nicæni Concilij. Scripsit, & Tarasius, vt ordinatus est, literas ad eundem Hadrianum, mittens suæ fidei professionem, ad tres alios item Patriarchas, Alexandrinum, Antiochenum, & Ierosolymitanum, cum sua item fidei professione.

B

a Act. 2.
Cóc. Nic.
2. ex vers.
Anast.
Primatus
Eccl. Ro.
Pseudo-
syn. abo-
leatur.

Hadrianus acceptis Orientalibus literis, rescribit ad Imperatores gratulans, quod diuinitus delecti sint ad restituenda, quæ a prædecessoribus ipsorum Imp. euersa, & destructa erant, & cohortans ad perseverandum in illis, quæ optima inchoarunt: Diferit etiam de Romanæ Ecclesiæ Primatu super omnes Ecclesias, & doctrinam, ac traditionem continuati vsus sacrarum Imaginum in Ecclesia latè sequitur. Monet inde Conciliabulum contra sacras Imagines aboleri, his verbis. *In primis pseudosyllogum illud, quod sine Apostolica Sede enormiter, & irrationabiliter, nequiterque contra sanctorum venerabilium Patrum traditiones, de sacris Imaginibus actum est; anathematizetur, presentibus Missis nostris; & tunc, sicut antiquitus mos extitit, iureiurando vestra piissima, atque tranquillissima potestas, vna cum Domina Ap. piissimi Imperij nostri Genitrice, seu eiusdem Regiæ urbis Patriarcha, nec non, & cuncto Senatu Corporale tribuentes sacramentum, uerbum commonitorium, sicut antiquitus, pia, sacra nobis dirigere, uestra dignetur Imperialis potestas: quia non est apud uos partis cuiuslibet fauor, aut defensio, sed æqualitatem utrisque partibus conseruabitis, nullatenus necessitatem facientes, in quocunque capitulo eis, qui a nobis diriguntur quoquomodo, sed omni honore cum honorificentia competenti, & humanitate eos ad nos dirigere satagetis: quia dudum ibidem pro zelo fidei, ac Sanctarum Imaginum religiosi uiri, ac Dei famuli deieci in exilio sunt, & bona confessionis huiusmodi sinierunt uitam.*

C

D

E

Petit vsur-
pata pa-
trimonial
reddi.
Consecra-
tiones itè
Eporum
dioceffis
Rom.
Queritur
de Tara-
sio ex lai-
cu c. can.
electo Pa-
tr.

Postulat deinde oblata, & concessa Patrimonia B. Petri in integrum, vt restituant pro luminarij concinnationibus, atque alimonijs pauperum: *Consecrationes item Episcoporum, atque Archiepiscoporum, qui sunt nostre, inquit, Diocesis; ut antiqua habet traditio, ad tollendum omne schisma inter sacerdotes. Quod uero in Imperialibus literis pro Patriarcha Regiæ urbis directis, inquit. Vniuersalem ibi reperimus exaratum; sed utrum per imperitiam, aut schisma, uel heresim iniquorum scriptum est, ignoramus. Sed deinceps suademus uestræ Clementissimæ, Imperialique potentia, ut minime in suarum exarationum serie, Vniuersalis, describatur, quia contra sacrorum Canonum instituta, seu sanctorum Patrum traditionum decreta, esse uidetur. Et post pauca. si quispiam Vniuersalem nuncupauerit, uel assensum tribuerit; sciat se orthodoxæ fidei esse alienum, & nostræ Sanctæ Catholice, & Apostolicæ Ecclesiæ rebellem.* Mox, vt exultasse se ait, de confessione tam rectæ fidei Tarasij Patriarchæ in synodica ad se missa, quam Dogmatum sanctorum sex synodorum, & venerandarum Imaginum; ita vehementer conturbatum, quod ex

laicali

A laicali ordine, & Imperialibus obsequijs deputatus, repente in Patriarchatus culmen euectus est, & apocalligus, contra sanctorum Canonum censuram, factus est Patriarcha &c. Rursum excitat eos ad restituendas sanctas Imagines spe patrocinijs B. Petri Apostoli ad subigendas barbaras nationes, exemplo pronocans eos Caroli Magni, qui Apostolica obtemperans sedi, omnes Occidentis sub suo Regno adunauit barbaras nationes, &c.

B Rescripsit item ad Tarasium Patriarcham Hadrianus, magnopere se miratum de eius ex laico promotione, contra Canones, & usum Ecclesie, ac propterea eius se electionis approbationem suspendere, donec hæresi Iconoclastarum profligata, Sacrarum Imaginum cultum restituat Ecclesijs. Quod ille facere iam aggressus, hisce calcaribus velocissime currens, minime indigebat, quippe, qui ad hoc agendum sibi oppignorauerat fidem Imperatorum, dum suæ se electioni minime consensurum publice suerat contestatus, nisi eiusdem erroris abolitione polliciti iidem fuissent Impp.

C Non sic autem fuit facultas tribus Patriarchis Orientalibus ad Tarasium rescribendi, neque etiam legatis missis ab ipso facultas data eisdem conueniendi, cum regaret, de quo diximus, Aaron Princeps Sarracenorum acerbissimus Tyrannus, Christianis infensissimus. Missi igitur legati a Tarasio in Palæstinam cum peruissent, audientes Theodorum Patriarcham Ierofolymitanum exulem iam defunctum, diuerterunt ad Sanctissimos monachos, a quibus acerbissimam, quam pateretur Christiani Orientales seruitutem, intellexerunt; quamque periculosum esset adire alios Patriarchas, nimirum si detecti essent, fore, ut non ipsi tantum legati; sed etiam omnes Orientis fideles extremum subirent periculum. Ceterum de illorum fide Catholica

C firma, atque secuta, ijdē Sanctissimi monachi, quos penes se, ipsorum libellos ostenderant, literas videlicet eo argumento conscriptas ad Theodorum Ierofolymorum Episcopum, cum ab eo recens creato, ex more, de fidei Catholice professione synodalem epistolam accepissent. Interclusa igitur via adeundi alios Patriarchas, ne eos vacuos redire penitus sinerent monachi illi, synaxim habuerunt, & vna omnium sententia decreuerunt, ut pro excusatione Legatorum, Apologeticas ad Tarasium literas redderet, quibus pariter de fide Catholica trium illorum Patriarcharum eum redderet certiorum, & Legatos mitterent, qui pariter synodo celebrandæ interesse deberent: ad quod munus delecti sunt duo sanctissimi monachi Thomas, & Ioannes, quorum alter Patriarchæ Antiocheni; alter Alexandrini syncellus fuisset. Atque hæc habentur in literis Orientalium monachorum ad Tarasium, non quidem illis;

D quæ mutilatæ, magna ex parte, extant in tertia Actione Nicæni posterioris Concilij; sed in illis, quæ leguntur sincerissime scriptæ in editione Anastasii Bibliothecarii. In quibus literis duo hæc sunt obseruanda. Primum quod ita aiunt; SECVNDAS ECCLESIAE PORTANT IMPERATORES; NAM PRIMVM ECCLESIA LOCVM POSSIDENT SACERDOTES. SACERDOTIVM ENIM IMPERII SANCTIFICATIO EST, ET CONSTITVTIO; ET IMPERIVM SACERDOTII FORTITVDO, ET FIRMAMENTVM, de quibus sapiens quidam Princeps, & in Sanctis Regibus Beatissimus ait, Maximum donum Deus hominibus præstitit sacerdotium, & Imperium. Illud quidem adorans, & regens cælestia, hoc uero gubernans ista terrestria. Deinde illud, post multa, ex eo quod nullus Episcoporum harum partium conuenisse repertus est ad sextam synodum propter nefariorum hominum dominatum, nullum ex hoc sanctæ adhæsit synodo præiudicium, neque secuta est prohibitio aliqua statuendi, & manifesta faciendi recta dogmata pietatis, PRÆCIPVE CVM SANCTISSIMVS APOSTOLICVS PAPA ROMANVS CONCORDAVERIT, ET IN EA INVENTVSSIT PER APOCRISARIOS QVOS & nunc Sanctissimi hoc cum auxilio Dei similiter fiet. Nam sicut tunc illius fides in orbis terræ personuit fines: ita & synodi, quæ nunc per gratiam Dei congreganda est per interventionem uestram, ET EIVS, QVI MODERATVR APOSTOLORVM PRINCIPIIS SEDEM prædicabitur in omni loco, qui sub Sole est fides &c.

Electione Tarasij, vt ex laico, suspendit.

Tres alii Patriarchæ adiri non possunt ob tyranidem Sarracen.

Cum suis his literis miserunt, & mutuas synodicas trium Orientalium Patriarcharum inuicem missas.

Hoc ipso anno contigit, quod narratur a Constantino Episcopo Constantiæ Cypri in Act. Nicæni posterioris Concilij de Agareno in ciuitate Syriæ Gabala, relatum a triginta viris inde in Cyprum remeantibus, qui interrogans Christianum de Imagine quadam. Quid prodesset Imago illa; cum audisset, his quidem, qui eam honorant, prodesse; nocere autem ijs, qui eam inhonorant. Ecce ego, inquit, effodiam oculum eius, & videbo, quid mihi noceat. Effodit igitur dextrum oculum Imaginis; & protinus dexter eius oculus in terram exiit; idemque ignea febre correptus, asportatus est in ciuitatem suam.

Miraculum in violante imagine.

Synodus Paderbur-nensis in Saxon.

Cratius Metrop. i. ca. 9. & Hist. Sax. 2. c. 23.

Hoc eodem anno Carolus Magnus Rex in Saxonia SYNODVM HABVIT PADERBVRNENSEM; in qua inter alia, status Ecclesiæ Saxonum dispositus est, Baptizatis enim hoc anno ijs, qui rebellare consueuerant, Vuidichindo, atque Albione Principibus, res Saxonum, in tuto quodammodo videri poterat collocata. Iacta etiam feruntur hoc anno fundamenta Mindensis Ecclesiæ in Saxonia; Cui primus præfectus est Episcopus Erimbertus. Quomodo autem hæc se habuerint. ex Annalibus Saxonum ista narrantur pluribus, quæ nos paucis referemus. Vuidichindus, vt res Christianorum curiosus exploraret, mendici habitu, inferni se eorum turbæ, sed agnitus, & ductus ad Regem; & ab eo benigne exceptus, interrogatus est. Eequid vidisti; quod te vidisse delectat? Vidi, inquit, quod mirabar, ante biduum te, demisso vultu, tristem, incertus, quid contigisset, quod tantum Regem contristaret (commemoratio fuit Dominicæ Passionis, qua die, parasceus Regium vultum obscurasset) Rursum, inquit, vidi hodierna te die sollicitum, & ad rem attentissimum, postquam vero mentem adieras in templo mediæ, ita hilari mihi conspectus es vultu, vt repentina in te mutationis, me caperet miraculum. Stupor autem erat videre, quod de manu purpurati sacerdotis, singuli pulchellum puerum in os susciperent, quem quibusdam ludi bundum arridere, vltro properare, aspexi. Hoc quid sit, nec dum accipio. Tum Rex. Bene, inquit, profecisti. plus tibi, inquit, quam cunctis sacerdotibus, & omnibus nobis est offensum. Inde mutata veste manu secum abstractum, docuit grande mysterium in Altaris sacramento. Quare cognita, exhilaratum Ducem orasse, vt proprium illi sacerdotem permetteret, qui diuinæ rei curam haberet, crebriusque in conspectu perageret altaris sacratum mysterium. Rex etiam Pontificem illi daturum promittit, modo illi habitationem Episcopo dignam prouiderit. Ducem vero Arcem suam ad Viseram, vtriusque capacem ostendisse, dedisseque in eiusdem Arcis non exiguo circo locum ædificandæ Ecclesiæ. Ferunt proinde nomen Ecclesiæ prouenisse, quod meum, & tuum, quasi communis duorum possessio, sonat in lingua Saxonum vernacula. Min. Din. ornata est autem Ecclesia, iam tum ab initio multis SS. Reliquijs, Feliciani Fulginatis Episcopi, & martyris; Theodori Episcopi, Carpophori, & Abundii.

Christi Annus : Hadriani P. Const. & Irenes Impp. } Indict.
786. 15. 7. 9.

Collecta synodo inchoata in Basilica Apostolorum Constantinopoli. Prætoriani milites a Copronymo pestifera hæresi imbuti, instigantibus maximè Iconoclastis Episcopis, intentatis armis, negotium disturbarunt. Quamobrem, Imperatorum prudentia in tempus magis opportunum differri iubetur: episcopis ad propria recedentibus, legati Sedis Apostolicæ iussi sunt in Sicilia subsistere, opportunitatem expectantes. Theophanes: Tarasius in epistola ad Hadrianum, Anastasius, Ignatius in Tarasio, hæc ipsa latius prosequuntur.

Hoc eodem anno Hadrianus collectionem Canonum octoginta edidit hoc titulo.

b Apud Sur. 25. Febr.

E Græcis,

A E Græcis, & Latinis Canonibus, & synodis Romanis, atque Decretis Præfulum, ac Principum Romanorum hæc capitula sparsim collecta sunt, & Ingelramno Mediomatriciæ vrbis Episcopo a Beato Papa Hadriano data, sub die 13. Kalen. Octobr. Indiæ. 9. quando sui negotij causa agebatur; cum accusatus Romam confugit, vbi absolutus, hisce Canonibus communitus, spectantibus ad accusationes Episcoporum, & ad iura Romanæ Ecclesiæ, ex qua aduersus oppressiones illatas Episcopis a principibus defensio prodire solet. ea vero oppressa, omnes cum ea opprimi ecclesias sit necesse; ex more tum **CELEBRATAM ESSE SYNODVM** credibile est.

B Carolus Magnus missa expeditione in Britones in extrema quadam Galliæ parte Occidentali, ad litus Oceani residentes, minus dicto audientes, imperata facere, & obfides dare coegit. Eginhardus.

Carolus Britones cõprimi.

C **M**ense Maio 10. Indictionis conueniunt vndique Nicæam Bithyniæ Episcopi, cum legatis Orientalium Patriarcharum, & Hadriani Romani (Pont. Petro primo presbytero, & Petro Monacho Præfecto ad celebrandum Concilium. Conuenere illuc & nonnulli, qui gerebant magistratus, pietate, doctrina, & facundia præstantes, inter quos fuit etiam Nicephorus a secretis Impp. qui post Tarasium fuit Patriarcha Constantinopolitanus; venerandi etiam, & eximij monachi, qui zelo disciplinæ, & regulæ Ecclesiasticæ mouebantur. Ex Theophane, & Ignatio. Inter hos venerabiles monachos interfuisse Sanctum Platonem auctor est Theodorus Studita in eius vita: similiter magnos quoque ille Theophanes Confessor, ex Patrio genere, monasticam vitam amplexus, vocatus aduenit, insidens asino, & vili veste, cum magna omnium admiratione, & ædificatione, cum alijs splendidis vestibus conspicerentur.

Conuertitur Nicæa ad Cõcil.

D Interfuit eidem Concilio S. Euthymius Sardicenis Episcopus confessor illustris, cuius dies natalis, tam Græcis, quam Latinis tabulis consignatus habetur 11. Martij. Interfuere & alij præclarissimi Confessores, qui sub Copronymo vincula, exilia, & sedium priuationes passi fuerant. Numerus eorum, qui synodo interfuerunt fuit 350. Episcoporum, vt est communis assensio. Photius numerat 377. in Menologio Basilij numerantur. 367.

E Anastasius in nuncupatoria epistola ad Ioannem Papam Octauum, de translatione a se facta septimæ synodi œcumenicæ prudenter admonuit, quædam in hac synodo ex Apostolorum, & sextæ vniuersalis synodi Canonibus, & sententijs inueniri, quæ penes nos interpretata, nec habentur, nec admittuntur. Nec enim Ecclesia Romana omnes qui feruntur, Apostolicos Canones, recepit, sed & prædecessor vester, inquit Anastasius, Papa Stephanus non hæc plusquam 50. recipiendos synodice promulgauit; sed neque Canones eos sextæ synodi qui prioribus Canonibus, vel Decretis S. S. sedis huius Pontificum, aut certe bonis moribus inueniuntur aduersi, probauit: sicut nec in ceterarum Patriarchalium Sedium (licet Græca videntur lingua) reperiuntur Archiuis, nec ab illis probantur. Differit idem deinceps, de nomine, & titulo. **OECVMENICI IDEST VNIVERSALIS.** vsurpati a Constantinopolitanis Episcopis, a Romanis improbat, a Græcis aliquandiu intermissi, etiam in Romano Episcopo ab illis improbat, ac demum denuo vsurpati. lege apud Innocentium Tertium, lib. 2. epist. 197. & 198.

Triplex porro extat interpretatio Latina septimæ synodi. Vna ad verbum e verbo, ab omnibus improbat; Altera ab Anastasio Bibliothecario elaborata, sensa sensibus reddendo, quæ extat in Archiuo Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & edetur

cum editione œcumenicorum Conciliorum, quæ Romæ elaboratur. Tertia denique, secunda inferior, quæ in Tomis vulgaris habetur Conciliorum.

Prima sessio habita Nicææ Bithyniæ in Basilica S. Sophiæ Imperatoribus Constantino, & Irene, octauo anno Consulatus eorum 8. Kalen. Octobris Indiæ. 11. ab ipso mense Decembri inchoata. Vbi recensitis primum legatis duobus Sedis Apostolicæ, alijsque duobus trium sedium Patriarchalium, & alijs singulis, qui interfuerunt Episcopus, & magistratibus Impp. Tarasius Constantinopolitanus Episcopus causam cogendæ synodi præloquutus, redditaque de omnibus exacta ratione, & exhortatione adhibita, vt aduersus exortam hæresim strenue agerent, verbis Domini fisci, quibus dixit, PORTAE INFERI NON PRÆVALEBUNT ADVERSUS EAM. Primum omnium iussi sunt adesse Episcopi eius hæresis accusati, qui intromissi sunt. Lectæ inde literæ Impp. exhortatoriæ ad synodum ad iuste, & constanter agendum, & explodendam omnem nouitatem. Hadriani item Romani Pont. literis ad id ipsum præstandum; simul & trium Orientalium Patriarcharum. His auditis sacra synodus bene precata Impp. adeo de Catholica fide benemerentibus, ad cognitionem lapsorum Episcoporum conuersa est. Fuerunt hi primi in medium producti Basilius Ancyræ, Theodorus Myrensis, atque Theodosius Amorij, qui omnes stantes ante patrum consensum, sponte ex hæresi ad Catholicam fidem conuersi, recipi in Ecclesiam petierunt, offerentes orthodoxæ fidei confessionem, in his præsertim, quæ spectare videbantur ad condemnationem hæresis, & hæreticorum, quibus adhæserant. His acceptis, & a S. synodo collaudatis, Deoque gratijs redditis, consensu totius synodi iussi sunt tres hi pœnitentes Episcopi in suis locis inter alios residere, productique sunt alij Episcopi pariter lapsi, quorum, quòd fides haud adeo explorata esset, prolixior de eis cognitio adhibita est. Cum vero Tarasius Patriarcha Constantinopolitanus vnus ex eis fidem exploraret, audissetque multo ipsum tempore in eadem hæresi permaussisse; illam auream memoratu dignam sententiam dixit, Diuturniores passiones difficiliore sunt ad curandum: sic & anima, quæ in obscuro est hæreseos, lumen orthodoxiæ difficile recognoscit. Quomodo autem hi recipiendi essent in Ecclesiam, & qui ab eis ordinati fuissent, ex sacris antiquis Canonibus sanctorumq; Patrum assertionibus, ex Codicibus & Patriarchio in synodo allatis facta est prolixior disquisitio, & inter differendum idem Tarasius interlocutus, ostendit, eiusmodi hæresim iam diu ante ab improbis hæreticis esse plantatam a Marcionistis, videlicet, Manichæis, a Petro Fullone, Xenaiâ Hierapolitano, atque Seuero nefandissimis hæresiarchis; sicque renouatam hanc hæresim magis dici posse, quàm adinuentam.

Cum autem quidam difficiliore se exhiberent ex numero orthodoxorum Episcoporum, qui synodo præsentis erant, ad eosdem lapsos recipiendos Episcopos; alij tamen plures se æque peccatores publicè clamantes, veniam lapsis deprecati sunt; quorum receptionem in sequentem actionem placuit differre.

Secunda Actio post biduum 6. Kalen. Octob. lectæ sunt literæ Hadriani Papæ ad Impp. & ad Tarasium Patriarcham, de quibus interpellatus Tarasius, a illis confitentret; dixit. Sacratissimus Paulus Apostolus, qui illustratus est lumine Christi, & genuit nos per Euangelium; cum Romam scriberet, approbans studium sinceræ fidei eorum, quam in Christum verum Deum habebant. sic ait: fides vestra annunciarur in vniuerso mundo. Hoc testimonium sequi necessarium est, & inconsulte agit, qui huic conatur resistere.

Vnde Hadrianus Præsul senioris Romæ, cum esset particeps eorum, qui prædicto testimonio muniri meruerant, scripsit expresse, ac veraciter pijs Impp. nostris, atque ad humilitatem nostram affirmans, bene, ac optime se habere antiquam traditionem Ecclesiæ Catholicæ: nam & ipsi nos scrutando scripturas, & syllogisticè approbando rimati sumus; sicque confessi sumus, & confitebimur, consonamus, & confirmamus, atque permanebimus in significatione literarum, quæ lectæ sunt, Imaginales d. scriptiones (quæ scilicet ad sacras Imagines pertinent,) suscipientes, se-

Tres Epi ab hæresi recepti in suis sedibus.

Iconoclastarum hæresis a quibus duxerit originem.

Illud Apost. de Ro. fide. Fides vestra annunciarur in vniuerso mundo, Tarasius ad fidem Papæ refert.

Hadriani litteræ ad Impp. A-bancur a s; no. PP.

A cundum antiquam Patrum nostrorum traditionem, & hās affectuoso amore &c. Interpellata rursus sancta synodus ab Apostolicæ sedis legatis; Respondit. Sequimur, & suscipimus, & admittimus, quæ secuta sunt hæc. In primis legatorum trium Patriarcharum præconia de literis Hadriani, & fide recepta a Tarasio Patriarcha, deinde aliorum Episcoporum singulis elogijs eos laudantium, & subscriptione probantium. Præstitērunt idem Venerabiles Archimanditæ; inter quos habetur subscriptus S. Plato, de quo supra; sicque finem accepit secunda Actio.

B Tertia Actio habetur celebrata. 3. Kalen. Octobr. apud Anastasium, ex quo corrigenda est vulgata editio. In hac primum causa Gregorij Neocæsareæ Episcopi cognoscenda proposita est. Hic enim Antesignanus ferebatur Iconoclastarum hæreticorum, quique persecutionis tempore grauius vexasse orthodoxos diceretur. Quorum causa, etsi penitens admittendus esset in Ecclesiam, non tamen esset restituendus in Episcopatum. Verum quia persecutio probata non est: Decreto in primis Legatorum Sedis Apostolicæ iussus est cum Collegis recipi in sedem suam. Post hæc autem legi S. synodus præcepit litteras Tarasij ad tres Orientales Patriarchas, & vicissim a monachis Palæstinæ eorū nomine ipsi redditas, quibus probatis, & assertis, aduersus aliter sentientes anathema illatum est ab ipsis Apostolicæ Sedis legatis nomine; 18. Patrum, qui ante in eadem ciuitate Nicæna primum Concilium collegere, quibus sancta synodus in omnibus annuit; sequutaq; est subscriptio ceterorum Episcoporum; Cuius diei finita est Actio, cum sanctis acclamationibus, ipsis Imperatoribus, illo nouo Constantino, ista noua Helena nuncupatis.

C Iphis Kal. Octobr. (iuxta Anastasium) 4. Actione conuenientibus Patribus ex omnium sententia, recitata sunt ex sacris voluminibus testimonia de cultu Sacrarum Imaginum, primum ex diuina scriptura, tam veteris, quam noui Testamenti; inde ex SS. Patrum voluminibus; sed ex versione Anastasij hic corrigendum inter alia, quæ habentur in vulgata synodi Editione, Templum Romæ Saluatoris sacris Imaginibus iussu decorari, non a Ioanne, sed a Constantino. Aedificato enim templo Saluatoris Romæ, inquit legati Sedis Apostolicæ, in duobus parietibus templi, historias veteris, & noui Testamenti designauit; hinc Adam de Paradiso exeuntem, & inde Iatronem in Paradisum introeuntem figurans. Hic autem aduertendum in vulgata Suriana editione, historiam de Imagine Crucifixi Beryti, habere admixta quædam Apocrypha de Imagine Christi facta a Nicodemo, & alia, quæ integram ipsam narrationem suspectam faciunt. Eadem autem puta narratio habetur in versione Anastasij, ex sermone Athanasij, non quidem illius Magni, sed alicuius longe posterioris, etiam post ætatem S. Ioannis Damasceni, qui longa narratione id factum prosequitur, de Imagine fortuito relicta in domo, in quam commigravit Iudæus, qui minime eam aduertens ab alio Iudæo, qui obseruabat, accusatus fuit apud seniores Iudæos, quod Iudæus, cum esset, Christi Imaginem apud se haberet. Conuenientes igitur in eam domum Iudæi, omnia, quæ audierant olim a suis maioribus in Christum patrata, satanico furore in sanctam Imaginem expromunt. Lancea igitur latus cum serijsent, profusus sanguis, & aqua, & quidem magna copia, ex quo in admirationem versi, nec tamen conuersi, nouum experimentum tentant; si male affecti, & morbosi eo sanguine aspersi, sanarentur, quod cum re vera præstitum esse, Deo tangente corda, omnes, abnegata perfidia, in Christum crediderunt, & baptismum susceperunt. Sigebertus narrat factum id anno Redemptoris 765. cum imperaret Constantinus Copronymus Iconoclasta. Adeo dato Episcopo eius ciuitatis, qui sanguinem per ampullas diuisum longe, lateque dirigens prædicabat magna Dei, obtestans omnes, vt singulis annis 5. Idus Nouemb. celebraretur Passio Dominiæ Imaginis. Sed forte magis audire placeat, quod in veteribus Ecclesiarum lectionarijs id factum hoc tempore dicatur, sub Irene, & Constantino filio.

E Celebris namque olim fuit tantæ rei in Ecclesia commemoratio, quæ vniuersum fere Christianum orbem in sui admirationem commouerat; Etenim rei veritate accurate perspecta; in tabulas ecclesiasticas ad posteriorum fidem est relata; quæ in Ro-

Cōstātin.
M. sacris
ornat ima
ginib. Té
pluni Sal
uatoris
Romæ.
Apocry
pha de
Xpi ima
gine facta
a Nicode
mo.
Sanguis
fluens de
Imagine
Saluato
ris Bery
ti.

mano etiam Martyrologio s. Idus Nouembr. ita reperitur conscripta. Beryti in Syria. Commemoratio Imaginis Saluatoris, quæ a Iudæis crucifixæ, tam copiosum emisit sanguinem, vt Orientales, & Occidentales Ecclesiæ ex eo vbertim acceperint. Tanta quidem Deus hoc tempore, cum vigeret impietas Iconoclastarum, & Sarracenorum idem docentium, & cogentium ad abdicandum venerandarum Imaginum cultum, operatus est, quo, vel vno signo ex aduersariorum officina deprompto (nequid possit imposturæ adscribi) eorundem impietas confutaretur, penitusque aboleretur, sed docuit experimentum, hæreticam prauitatem, etiam ipsa Iudæorum perfidiam superare.

Post hæc autem, & ad Acta synodi redeamus, alijs innumeris allatis de veneratione Sacrarum Imaginum testimonijs, lectisque epistolis Gregorij Papæ Secundi, & Germani Episcopi Constantinopolitani ad diuersos eodem argumento, conscriptis, ad postremum sancta synodus inhærens antiquis traditionibus, & Patrum sententijs, plures anathematismos aduersus hæreticos Iconoclastas, promulgauit. Quæ omnia secuta est subscriptio omnium Episcoporum quinta Actione 4. Non. Octobr. celebrata, cum Tarasius Constantinopolitanus Episcopus ostendisset, hæreticos Iconoclastas sectatos esse Iudæos, Sarracenos, Gentiles, Samaritas, & Manichæos, vsum sacrarum Imaginum respuentes. Allata sunt alia testimonia redargutis hæreticorum argumentis. Post hæc autem patefactæ sunt eorundem fraudes, tempore vigentis persecutionis admittæ, in corrupendis, abolendis, & incendendis, sacris Codicibus, in quibus de venerando cultu Sacrarum Imaginum, mentio aliqua esset inuenta. Quibus peractis, iterati sunt omnium sententia, aduersus hæreticos Iconoclastas, Anathematismi.

Sequenti rursus die 3. Non. Octob. (ex Anastasio) habita sexta Actione, recitata est definitio facta ab hæreticis Iconoclastis in pseudo septima, ab eis, appellata synodo æcumenica, cui per singula capita, paratum fuit ad venenum, antidotum, & titulus quidem, itaque confutatus est, vt dicerent, nullum Episcoporum Conuentum, mereri nomen œcumenicæ synodi, cui non interfuerit Romanus Pontifex presens, nec per legatos, neque per literas synodales. Post multa ab hæreticis calumniose, subdole, & mendaciter dicta confutata de sacris Imaginibus eo peruentum est inter legendum, vbi illi; postquam omnes, humana opera factas Imagines, se detestari, & anathemati tradere professi sunt, eam se venerari, tantum Imaginem dixere, quæ filius Dei seipsum, in sacramento panis & vini ante passionem expressit. Ita ipsi quidem, cum tamen veritatem corporis, & sanguinis Christi confiterentur. At quantum exhorruerint Patres vocem istam Imaginis in sacrosancto Eucharistiæ sacramento; responsione omnium declaratum est, ex qua magis, magisque redarguas nostri temporis Nouatores Iconoclastis istis deteriores. Vt igitur, tam, ab hæreticis, quam a Catholicis Nouatores, prædamatos intelligas, non reddam quidam hic, breuitatis studens ipsum caput, ex septima ipsarum Pseudosynodo hæreticorum depromptum, & in hac legitima, & æcumenica recitatum, & confutatum, sed prouoco tamen quemque ad id legendum in ipsis Annalib. hæreticorum pseudosynodo depromptum, & in hac legitima, & æcumenica recitatum, & confutatum.

Quod ipsum (vt magis mireris) contra nos obijciunt Nouatores, calumniantes a nostris ea esse dicta; quæ ab Iconoclastis sunt asserta, sed a nostris, ab orthodoxis scilicet confutata; nam ad ista responderunt Patres. Verbum Imaginis in Sacratissima Eucharistia penitus detestantes.

Epiphanius Diaconus legit. *Patet qualiter omnis sermo propositus, quando semel a veritate auersus est, multas, & periculosas prauitates a consequentia seductoria proferat. Quippe; & isti præceptores nouitatis passi sunt: auersi enim a veritate propter Imaginum fractionem, etiam in alteram extremam apoplexia insaniam delapsi sunt, &c.* NVLLVS ENIM ALIQVANDO TVBARVM SPIRITVS, SANCTORVM VIDELICET APOSTOLORVM, AVT ILLVSTRIVM PATRVN NOSTRORVM INCRVENTVM SACRIFICIVM NO-

Non pōt
dici ec-
umenica
syno. cui
non adit
Papa per
se, vel per
Legatos.
Iconocla-
stæ verit.
corp. &
sāg. Chri-
sti confi-
tētes, ima-
ginem ap-
pellatur.
Calūniæ
Nouato-
rum.

A STRVM QVOD IN COMMEMORATIONEM CHRISTI DEINOSTRI, ET OMNIS DISPENSATIONIS EIVS EFFICITVR, DIXIT, IMAGINEM CORPORIS EIVS; NEQVE ENIM ACCEPERVNT a

Domino sic dicere, vel confiteri; sed audiant Euangelia dicente eo. a

Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Et, qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo. Et accepto pane, gratias agens, fregit, deditque Discipulis suis, & ait, accipite, & comedite. Hoc est Corpus meum. Et Accipiens Calicem gratias egit, & dixit, & dedit illis dicens. Bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meus noui testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Et non dixit, accipite, & comedite Imaginem corporis mei.

B Sed & Paulus Diuinus Apostolus, & ex diuinis Domini vocibus hauriens ait. b

Ego accepi a Domino, quod, & tradidi vobis; quoniam in qua nocte tradebatur, accipit panem, & gratias agens fregit, & dixit. Accipite, & comedite: Hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradetur. hoc facite in meam commemorationem. similiter, & calicem postquam cenauit dicens. Hic calix nouum testamētum est in meo sanguine. Hoc facite, quotiescunq; biberitis in meam commemorationem. Quotiescunq; enim manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annunciabitis; donec veniat. Ergo liquido demonstratum est, quod, nec Dominus, nec Apostoli, aut Patres imaginem dixerunt sacrificium sine sanguine, quod per sacerdotem offertur, sed ipsum corpus, & ipsum sanguinem. Et ante sanctificationis quidem celebrationem, typos, siue Antitypa, quibusdam sanctis Patribus hac pie visum est nominare; quorum est Eustachius propugnator orthodoxæ fidei, & Ariana destructor vesaniæ, & Basilius eiusdem infelicis superstitionis depositor, qui omne, quod sub Sole est, planam rectorum dogmatum basim edocuit: ex eodem enim vnoque spiritu disputantes: vnus quidem eorum interpretans Salomoniacum dictum, quod in prouerbijs legitur c. Comedite panem meum, & bibite vinum, quod miscui vobis. hac dicit. Per panem, & vinum, typos Corporalium Christi predicat membrorum. Alter uero, ex eodem fonte hauriens (ut nouerunt omnes sacerdotij mystici cultores) in oratione Dominicana oblationis, ita dicit. Confidentes appropinquamus sancto altari, & proponentes typos sancti corporis, & sanguinis Christi tui, te deprecamur; & te rogamus: Et quod deinceps inferitur, certiorē patris huius perfecit sententiam, qualiter antequam sanctificata fuerint, uocata sint typpi, Imagines scilicet. Post sanctificationem autem corpus proprie, & sanguis Christi dicuntur, & sunt, & creduntur.

C

Ipsi uero uiri fortes, uolentes uenerabilium Imaginum demoliri uisionem, aliam imaginem introduxerunt, quæ, non est imago, sed Corpus, & sanguis. Porro improbitate, & astutia referti, sophismate prauo semet decipientes, adoptione nominauerunt fieri hanc Diuinam oblationem. Et quemadmodum hoc dicere aperte est dementia: ita, & imaginem dicere, ampliorem indisciplinationis habet impietatem. Deinde dimisso mendacio, tangunt paucillum quid ueritatem. Diuinum Corpus dicentes, fieri. At si imago est, non potest esse hoc Diuinum Corpus. Ergo hinc inde circumductis, inualida omnino manent, quæ ab illis susurrata sunt; sicut enim oculus turbatus non rectè uidet; ita & ipsi prauarum confusione cogitationum, sensum suum turbantes, ac turbulentum reddentes, id ipsum patiuntur, quod insanientes, scilicet pro alijs phantasticè passi, aliquando quidem Imaginem, dicentes Sancti Corporis Christi, intelligibile sacrificium nostrum. Aliquando uerò positione Corpus. Porrò hæc passi sunt, quemadmodum diximus Imaginalium formationum cultum ab Ecclesia uolentes exterminare, gaudentes super euerisionem Ecclesiasticarum traditionum.

D

E

Hoc longius uolui recitare, quo grauior est controuersia, & pugnatius, & impudentius a nouatoribus agitata.

In septima Actione 3. Idus Octob. celebrata, damnata perfidia Iconoclastarum.

Nullus veterum PP. Eucharistiã appellauit imaginem. a Io. 6. Matt. 26. Mar. 14. Luc. 22. b 1. Cor. 12.

Typus, et Antitypa ante sanctificationē.

c Prou. 9. Post sanctificationē Corp⁹ nō imago Quā Iconoclastæ appellant imaginē, non est imago, sed corpus. Si imago; nō est corpus.

In Symb.
7. synodi
expressa a
Patre Filioq; Spiritum S. procedere.

sancta est Catholicæ fidei definitio, in qua mentio primum facta est reliquarum sex synodorum vniuersalium, & confirmatio earundem est sequuta. Catholicum pariter est Symbolum recitatum, vbi cum ad Spiritus sancti Confessionem ventum est. his est ipsa verbis expressa. **ET IN SPIRITVM SANCTVM DOMINVM, ET VIVIFICANTEM, QVI EX PATRE, FILIOQVE PROCEEDIT. QVI CVM PATRE, ETC.** Haber id vulgata versio eius Concilij, ita & vetus Translatio Anastasij Bibliothecarij ad Ioannem VIII. Papam conscripta. Id ipsum continet & Græcus textus; nequis imposturam arguere possit, Cum enim eiusdem fidei definitio recitata in Concilio Florentino, in sessione quinta Ferrariæ habita. hæc de Germana textus lectione Acta habent. Lecta septimi Generalis Concilij definitione; Latini quendam vetustissimum librum in medium attulere, in quo quidem eadem ipsa definitio: **SANCTVMQVE SPIRITVM, EX PATRE, FILIOQVE PROCEEDERE**, scriptum erat. Qua de re non mediocri contentio in illa sessione fuit exorta, Græcis videlicet reluctantibus, cum & Iulianus Cardinalis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Tituli S. Sabini hæc ad Imperatorem, qui præfenserat. Septimi Concilij Symbolum, Serenissime Imperator, quod modo fecimus recitari, in vetustissimo volumine scriptum est; ita, vt nemo poterit suspicari corruptum fuisse; cum præsertim quidam historicus noster antiquus, quidæ ac litteratus, inter alia id quoque testatur, hoc ipsum Symbolum in septimo Concilio recitatum fuisse. Tali prætere symbolo cum hac additione, vel declaratione. **EX FILIOQVE.** non mediocre tribuimus auctoritatem. Ceterum liber ille dictus Capitulare, aduersus Nicænam synodum missus a Carolo Magno per Engilbertum Abbatem, & Cappelhanum suum ad Hadrianum Romanum Pont. quæ nam germana fuerit lectio eius textus, edocet; vt pote, quæ ab aduersario reprehendatur, quod Tarasius in Actione 3. non dixerit. **A PATRE, FILIOQVE.** Fuit enim ista prima reprehensio aduersarij his verbis concepta. Quod Tarasius non recte sentiat; qui Spiritum sanctum, **NON EX PATRE, FILIOQVE,** secundum Nicæni symboli fidem, sed ex Patre per Filium procedentem, in suæ credulitatis lectione profiteatur. si ergo hoc ipsum scriptum fuisset, in totius synodi fidei professione, quæ in hac septima habetur Actione. Spiritum scilicet a Patre per Filium procedentem, & non potius, (vt habet) a Patre Filioq; procedentem: certè quidem ab aduersario non vnus Tarasius in crimen vocatus esset, sed ipsa synodus vniuersa, quæ acriter impugnabat. Sed quod (vt superius dictum est) Iconoclastarum prima fuit illa reprehensio, & prohibitio, ne diceretur Spiritus sanctus a Patre Filioq; procedere: Patres ipsi, ne, vel in hoc communicarent cum illis; contra ipsorum sententiam dixerint. A Patre, Filioque procedit. Cum non vniuersam synodum, sed Tarasium, tantum errasse in tertia Actione dicat; euidentis testimonium est, in synodi professione fidei, Actione septima, aliter scriptum esse: sicque germanam eam fuisse lectionem, quam vetus Latinus Codex dicitur habuisse. Quod etiam ex Responstone Hadriani Papæ, colligitur; dum Tarasius defenditur, & asseritur ab Ecclesia Romana vtrumque receptum fuisse, vt possit dici Spiritum sanctum a Patre Filioque procedere, & a Patre per filium. Et Genadius. *Diuinas, inquit, Tarasius Constantinopolis Patriarcha in epistola ad Orientis Pontifices, quæ incipit. Multis, & ingentibus providentijs, sic ait. Et in Spiritum sanctum, qui ex Patre per Filium procedit, & eum esse Deum cognoscimus. Audis. Ex Patre, inquit, per Filium procedere? Quod vero Dicitio Per, causam significet, antea dictum est. &c.* Hæc Genadius contendens, quod idem sit dicere. Per filium: quod ex filio. Atque hic quoque caput integrum visum est describendum, propter peruicaciam Græcorum. Quem vero cultum impartiri voluerint sancti Patres sacris Imaginibus, his verbis significarunt *His, ita se habentibus; Regna, quasi enntes semita, sequentes diuinitus inspiratum Sanctorum Patrum nostrorum magisterium, & Caibolica traditionem Ecclesiæ (nam Spiritus sancti hanc esse nouimus, qui nimirum in ipsa habetur) definimus in omni certitudine, & diligentia; sicut figuram pretiosæ, & viuificæ Crucis: ita venerabiles, ac*

Ecclesia
Ro. vtrūq;
q; admittit
Sp. S. a
P. p. Fil.
procedere
& ex
vtrouque.
a Pro Cō
cil. Flor.
c. 1. sec. 6.
prope finem.
Definitio
S. Synodi
cul. ima
ginum.

Sanctas

A Sanctas Imagines proponendas, tam de coloribus, & taxellis, quam ex alia materia congruenter, in sanctis Dei Ecclesiis, & sacris vasis, ac vestibus, & in parietibus, ac in tabulis, domibus, & viis, tam uidelicet, Imaginem Domini Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi, quam Intemeratae Dominae nostrae sanctae Dei Genitricis eius, honoraliusque Angelorum, & omnium sanctorum simul & aliorum uirorum. Quanto enim frequentius per imaginalem formationem uidetur, tanto, qui has contemplantur, alacrius eriguntur ad primitiuorum earum memoriam, & desiderium, & ad osculum, & ad honorariam his adorationem tribuendam; non tamen ad ueram latriam, quae secundum fidem est, quaeque solum diuinam naturam decet, impertinendam: ita & istis, sicut figurae uerificae Crucis, & Sanctis Euangelistis, & reliquiis sacratis monumentis incensorum, & luminum oblatio, ad harum honorem efficiendum exhibeatur. Quemadmodum, & antiquis pie consuetudinis erat. IMAGINIS ENIM HONOR AD PRIMITIIVM TRANSIT, ET QUI ADORAT IMAGINEM; ADORAT IN EA DEPICTI SVBSISTENTIAM, PERSONAM VIDELICET. SIC ENIM ROBYR OBTINET SANCTORVM PATRVM NOSTRORVM DOCTRINA, IDEST TRADITIO SANCTAE CATHOLICAE ECCLESIAE, quae a finibus, usque ad fines terre, susceptae Euangelium &c. Haestenus Definitio fidei ex uersione Anastasij. Eadem quoque suis scriptis professus est S. Ioannes Damascenus de Haeres. prope finem, qui libro 1. & 3. Apologetici saepius repetit. Imagines nullo modo coli debere cultu latriae, numeratque inter haereticos illos, qui Imagini cupiam duxerint tribuendum esse latriae cultum. Ceterum nequaquam in horum classem coniecerimus Scholasticos illos, qui Christi Redemptoris Imagini, & Sanctissimae Crucis latriae cultum tribuendum esse dixere; cum ipsi idem senserint reuera cum orthodoxis, ob diuersitatem tantum uocum, adhibita aliqua distinctione, seu declaratione, haud ab illis ullo modo sunt separandi. Siquidem constantissima est etiam ipsorum assertio, nullo creaturae diuinum cultum, qui soli Deo conuenit esse imperuendum. Cum uero eisdem sacris Imaginibus latriae adorationem esse impendendam ijdem asseruere: utique dicendum, intellexisse improprie, & non propter se, aut ex sua natura, sed per accidens, & relatiue ad aliud: ut tunc non Imago colatur, ut Deus proprie, sed Deus in Imagine, seu per Imaginem. Sic etiam, cum coluerunt antiqui Patres Deum (quem nemo uidit unquam, neque uidere potest)^a in diuersis formis, seu Imaginibus apparentem, in quibus constat, repraesentatum fuisse Deum; eos non peccasse; sed meruisse dicendum, dum illas ipsas Imagines, ut Deum coluere cultu latriae, quas scirent repraesentare Deum. Quod igitur nemo ipsorum dixerit adorandas Imagines cultu latriae propter se (id enim esset reuera Idololatria) sed propter aliud, utique non proprium per se existentem latriae cultum illis tribuisse noicuntur, ob quod damnandi essent, sed cultum latriae, illum tantum, qui sit ob aliud, & per accidens, & relatione ad primum exemplar. Quodd autem, cum una, eademque; sit eorumdem, & omnium orthodoxorum sententia de sacrarum Imaginū cultu, diuersis tamen, & plane contrariis uerbis usi sint, non aliunde accidisse putandum, quam quod eiuismodi tam firma, constans, & certa, tanquam serio pertractata, & definita, atque in canone redacta sententia Niceni posterioris Concilij, minime ijdem sanctis, & doctis uiris innotuit: nisi forte per leuem aliquam historiarum lectionem tantum de eo Concilio cognitionem habuerunt, quod cum intellexissent in synodo Francofordiensi improbatum, nullam decretionem habendam esse statuerunt.

Vel si ijdem (quod forte uerius) ipsum oecumenicum esse sciuerunt, probatumque a Rom. Pont. damnatum uero ab aduersarijs. tamen quod in eo mentirentur aduersarij, definitum esse cultum latriae sacris Christi imaginibus tribuendum: uerum id esse putantes in contrarium, nisi calumniam non intelligentes, (de qua fusius suo loco cum de Conc. Francofordiensi agendum erit) pro ipso Concilio cautae agere se putauit, si quocumque improprietate uerborum licet, latriae cultum in sacris Christi imaginibus trueretur, siquidem ex ignoratione rerum gestarum diuersitas ista loquendi accidisse cognoscit.

Latria solum
in Deo non
imaginibus
tribuenda.

S. Damasc. de imaginibus.
Inter haereticos censendi, qui latriam tribuunt imaginibus.
Non tamen D. Scholastici, Catholicae n. senserunt.
Scholasticorum sententia de latriae cultu dandob imaginibus expli-
catur.

a 1. Io. 4.
1. Tim. 6.

His igitur in synodo definitis, accessit omnium Episcoporum subscriptio, quã subsequentur publicæ eiusdem synodi acclamationes, additis anathematismis.

Præter Catholicæ fidei Decretum ab eadem sacrosancta synodo Canones sanciti sunt 22. quorum Tertius, totidem verbis hic reddendus est, planè dignus, qui Regum omnium Palatijs foribus inscribatur, vna cum titulo ipsi præfixo.

QVOD NON OPORTEAT PRINCIPES ELIGERE EPISCOPOS.

Omnis electio a Principibus facta Episcopi, aut presbyteri, aut Diaconi irrita maneat: secundum regulam quæ dicit. SI QVIS EPISCOPVS SAECVLARIBVS POTESTATIBVS VSVS, ECCLESIAM PER IPSOS OBTINEAT, DEONATVR, ET SEGREGENTVR OMNES, QVI ILLI COMMVNICANT. *Oportet enim ut, qui prouehendus est in Episcopum, ab episcopis eligatur: quemadmodum a sanctis Patribus, qui apud Nicæam conuenerunt, in Regula definitum est, quæ dicit.* EPISCOPVM CONVENIT MAXIME AB OMNIBVS, QVISVNT IN PROVINCIA EPISCOPIS ORDINARI. SI AVTEM HOC DIFFICILE FVERIT PROPTER INSTANTEM NECESSITATEM, AVT PROPTER ITINERIS LONGITVDINEM, TRIBVS, TAMEN OMNIMODIS CONVENIENTIBVS, ET ALIIS PER LITERAS CONSENTIENTIBVS, TVNC CONSECRATIO FIAT. PRIMATVS TAMEN EORVM, QVAE GERVNTVR, PER SVAM QVAMQ. PROVINCIAM METROPOLITANO TRIBVATVR ANTISTITI. Hæc Canon, quibus videas penitus inhibutum esse Principibus, Ecclesijs præficere sacerdotes. Habent tamen aliquid id ex sedis Apostolicæ priuilegio.

Can. 12. Susulerunt pretiosum vestitum clericorum, qui ab Iconoclastis fuerat introductus.

Ex synodo demum synodales emissæ epistolæ ad diuersos: Vna ad ipsos Impp. Alia vero encyclica ad omnes Ecclesias: Tertia ad Hadrianum ipsum Romanum Pontificem: Alia ab eodem Tarasio scripta habetur epistola erudita, atque proluxa ad eundem Hadrianum Pont. de Simoniaca hæresi profliganda, quæ extat ad finem septimæ synodi, & apud Ballamonem in appendice ad Nomo. Can. Photin.

Porro ipsa dies 12. Octobris, qua synodus est feliciter absoluta, relata fuit a Patribus in tabulas Ecclesiasticas anniuersaria memoria celebranda, qua Deo gratiæ agerentur de profligata hæresi, & seruata veteri Ecclesiæ in cultu sanctarum Imaginum obseruantia. Menol. Basil. Imp.

De his autem, quæ post absolutam synodum sunt consequuta, Ignatius huius temporis historicus in Tarasio, hæc, inter cetera habet, lapsos Episcopos, & clericos Ecclesiæ per poenitentiam reconciliatos, & in ordine, quemque suo, receptos. Id quidem magno Tarasio inuidiam peperit. Etenim Sanctissimi qui videbantur monachi aduersus eum insurrexere, & qui inter illos eminebat. Saba. Testatur id Theodorus Studita^a qui & addit alibi^b statim post synodum ab aliquibus factam esse discussionem a Tarasio, quæ dicerent pecuniariam ab eo factam ordinationem, quod non fuisse verum idem tradit, licet dicat, in suspitione ea de re fuisse adductum, quã suspitione, vt aboleret, ad huiusmodi crimen radicatus ab Orientali Ecclesia conuellendû, viribus totis insurrexit. vt ex Ignatio monacho constat in eius vita. At reperitur (quod mirandum est, si verû esse monstrari potest) eiusdem Tarasij epistola ad Hadrianum Papam aduersus simoniacam prauitatem, arguens eundem Hadrianum, quod ea sit labe pollutus. Certè quidem nusquam apud quemlibet scriptorem aliquid huiusmodi de Hadriano dictum reperitur, vt mirum admodum videri possit, vt, qui a suis, erroris argueretur, ipse in Rom. Pont. tale crimen impingat, eumq; acerbè nimis corrigat. Certe quidè, qui eã primus edidit Theodocus Balsamo Rom. Eccl. acerbissimus hostis in suspitione adducit imposturam, vt pote schismate scissus hõ, qui nihil magis scribendo labore, quàm, vt Ecclesiæ Romanæ notam iaurat, eandemq; contemptibilem reddat. Laborauit, & ipse Theodorus Studita alia suspitione circa Nicænam synodum, quæ eam nõ œcumenicam, sed localem dixisset in epist. ad Arseniû. Theodor.

De Simoniaca hæresi profliganda.

ali. 1. ep. 38. ex col. Biblioth. lib. 1. ep. 33.

Epist. Taras. ad Hadr. de Simoni. suspecta est impostura.

2 ep. 38.

A Certe quidem ea epistola, tam aperta habet mendacia, vt conficta haberi debeat: sed Theodorus ea calumnia, & alijs egregie se purgat epist. 127. ad Petrum Nicænu Episcopum, obiectiones, & criminationes deducemus, quas contra nos, nescio vnde, pacis opifices concinnarunt: schismaticos nos depinxerunt, a diuini Pontificis nostri Consortio auersos, & dionomos appellarunt, id est priuati viris auctores in eorum pænis, qui hæreticæ Communioni adhaeserunt, aliaque multa, quæ epistola includere molestius foret. Verum ad singula, vt diximus, appositis precibus tuis respondentes. Cum sacro Pontifice Communicare nos ostēdimus, qui, & summa humanitate nos excepit, & amanter tractauit, & dimisit, nullo verbo de his, quæ per doctum conficta fuerunt, interiecto. Quinetiam, cum mentio fieret de Domino, & Beato Tarasio (nam, & ab eo dixerant, Patrum scilicet amatores nos desciuisse, & secundam in Nicæa sanctam synodum localem appellare) probauimus nos, & illum in Sanctis Patribus habere, & synodum verbis, scriptisq. œcumenicam confiteri. Hactenus de rebus Orientalibus. Occidentales iam longo interuallo reuifamus.

Studita purgat se de calumnijs.

B Hoc anno, (vt habent Annales Francorum, & qui eosdem collegit Regino) Carolus Magnus Romam venit, & a Pontifice Hadriano susceptus, ibi aliquot dies moratus est. quod cum audisset Heregisius (an Arichisius.) Dux Beneuentanum, timore perterritus, misit Romaldum (an Romualdum) filium suum cum magnis muneribus ad Regem, & promittens se omnem voluntatem eius facturum. Sed his suasionibus minime Apostolicus credidit. (quod peculiare esse Principum Longobardorum fidem frangere, saepe fuisset expertus) sed magis exhortatus est Regem, vt Beneuenti fines intraret, quod, & fecit, & cum Capuam venisset, Heregisius reliquit Beneuentum, & Salernum secessit, ibique se muniiuit. Et exinde misit filium suum Grimaldum (nam Romaldum Rex secum detinebat) cum magnis muneribus offerens obsides, & promittens omnem fidelitatem, tantum ab impugnatione cessaret. Tunc Rex cum consulto fidelium, & sacerdotum, ne penitus Episcopatus, & monasteria deuastarentur, elegit duodecim obsides præter filium supradicti Ducis Grimaldum, & accepit munera, & iurauerunt omnes Beneuentani, & reuersus est Romam, ibique celebrauit Pascha cum Præsule Sedis Apostolicæ. Hæc Regino.

C Eadem reliqui omnes res Francorum profecti. Qui post Paulum Diaconum profectus est res Longobardorum: Herempertus vir illustris (ita enim inscribitur) plura his addit, quæ, quòd fabulosa multa commisceat, nobis non omnino probantur. Hoc anno mense Augusto mortuus est Archisius Dux, vt est in Epitaphio a Paulo Diacono descripto, post cuius mortem dimissum fuisse Grimoaldum filium obsidem a Carolo Magno, & Patri successisse, Leo Ostiensis testatur^a, itemque Herempertus in historia Longobardorum. Mortuo Arichisi. Paulus Diaconus ad Cassinense monasterium venit, vbi plures vixit annos. Carolus Beneuanto victor rediens Cassinum ad corpus Sancti Patri Benedicti adiit, seque omnium Deo feruentium orationibus commendauit: Abbati quoque Theodomario, agrum, quem possidebant, & aquas confirmauit. Ab hoc eodem Abbate ex Francia per Aldigarium Episcopum idem Carolus monachos expetiit, qui regularem disciplinam pene extinctam renouarent. Quibus temporibus Anglus quidam mutus, & turdus veniens cum quibusdam suæ gentis ad limina Apostolorum, inde ad memoriam B. Michaelis Archangeli in monte Gargano tendens, ad Cassinense monasterium venit, vbi prostratus ante corpus Sanctissimi Benedicti, diutius orans, recepto auditu, & loquela, non modo patria, sed etiam Romana lingua absolutè loqui cæpit. Ex Leone Ostiensis^b.

Carol. Beneuëtanorum D. in ditione accipit.

D Romæ, dum Carolus cum Domino Apostolico Pascha celebraret, orta contentione inter Romanos, & Gallicos Cantores, vt melius cantarent. teque alteri alteris præferentes, Carolus præstantiam Romanis adiudicauit, cum diceret fontem riuulis puriorem esse, ac proinde ad suos, inquit, reuertimini vos ad fontem Sancti Gregorij, quia manifeste corrupistis Cantulenam Ecclesiasticam. Mox igitur acceptos ab Hadriano Papa Cantores in Franciam duxit, qui Francicum cantum corrigerent, Theodorum, & Benedictum a Sancto Gregorio eruditos.

a li. i. c. 16.

Miracul.

b lib. i. c. 14. & 17. Contetio inter Ro. & Gallicos cant.

Quorum vnum cantorem misit in Metensem ciuitatem, & per singulas ciuitates instituit magistros scholæ cantus, a quibus omnes Franciæ cantores didicerunt notam Romanam. Quantum autem magisterium Romanum superat Metense in arte cantilenæ; tanto superat Metensis cantilena ceteras scholas Gallorum. Similiter erudierunt Romani cantores supradicti cantores Franco:um in arte organandi. Dominus item Carolus artis Grammaticæ, & computatoriæ magistros secum adduxit in Franciam, & vbique studium litterarum expandere iussit. Ante enim ipsum Domnum Carolum Regem in Gallia nullum studium fuit liberalium artium. Hæc fere ex veteri Chron. edito a Pithoco. Porro de Cantico Romano recitando in Gallijs est Constitutio ipsius Caroli Magni in Capitularib. Fr. ² his verbis, Monachi, vt cantum Romanum pleniter, & ordinabiliter per nocturnale, vel gradale officium peragant, secundum quod Beatæ memoriæ genitor noster Pipinus Rex decretauit, vt fieret, quando Gallicanum cantum tulit, ob vnanimitatem Apostolicæ Sedis, & Sanctæ Dei Ecclesiæ pacificam concordiam, porro de cantu Ecclesiastico, eiusque diuersitate apud Gallos, & Romanos, a quibus illi didicerunt, legendus Amalarius de ordine Antiphonarij in Prologo, & cap. 68. Dum adhuc Romæ Carolus esset, venerunt a Tassilone Bauariæ Duce legati, petentes ab Apostolico, vt pacem inter Ducem, & Regem conciliaret, quam tamen ipsi legati non sunt ausi confirmare Cognita igitur eorum instabilitate, & fraude, sub anathemate mandauit Apostolicus Duci, & confortibus eius, vt quæ sacramento promiserat Pipino, & Carolo, plene obseruaret, & Regi Carolo, eius filijs, & genti Francorum pareret. Reuersus Rex Carolus in Franciam; Vuaratiæ cum esset, euocauit ad se Tassilonem Ducem, vt quæ Apostolicus mandarar, perficeret, quo renuente, tribus exercitibus inuasit Bauariam, quibus perterritus Dux tradidit se Carolo, & obsidibus datis, ipsoque Theodone filio, permissus est Dux Bauariæ permanere. Hæc autem ausus erat Dux, instigante vxore Desiderij Regis Longobardorū filia, e Regno a Francis pulsus, & foedere cum Hunnis inito, quibus confusus Magno Regi bellum inferre non formidauit. Ex Eginhardo.

li. i. c. 8.

Christi Annus

788.

Hadriani P.

17.

Const. & Irenes Impp.

9.

Indict.

11.

Constantinus Imperator inuitus, nolensque, Irenæ tamen matris impulsu, deponatam sibi Caroli Magni filiam, repudiauit, quam despiciebat, vxoremque accepit Mariam Armenam, a matre Irene ipsi procuratam. Hæc Theophanes. Ex quo principio plurima sunt mala consequuta. Porro Maria ista humili loco nata, vt solium Imperiale ascenderet, sanctitas effecit eius patruī S. Philareti cognomento Misericordis, de quo agitur dies natalis in Menologio Basilij die 2. Decembris. Causa autem, cur Irene Imperatrix se a Francorum sedere, amicitia, & affinitate seiuaxerit, alia non est, quæ afferri possit; nisi, quod Carolus Ducatum Beneuentanum inuasit, quem, vna cum Duce, in suum patrocinium, Orientales Impp. susceperant. Porro vna cum Beneuentano Ducatu, reliqua omnia a Carolo ablata esse, quæ interiacent, vsque ad Adriaticum mare, certum est. Nam de Dominio Caroli Magni in Italia; hæc Eginhardus in eius vita. *Totam Italiam, quæ ab Augusta Prætoria, vsque in Calabriam inferiorem, in qua Græcorum, & Beneuentanorum constat esse confinia decies centum, & amplius passuum millibus longitudine porrigitur, occupauit scilicet: & inferius. Erat, inquit, semper Romanis, & Græcis Francorum suspecta potentia; Vnde illud Græcorum extat prouerbiū.*

Τὸν φρένον φίλον ἔχης, νετὸν δὲ ἔχης,

Idest. Francum amicum habeas: Vicinum non habeas. Eodem anno, inquit Re-

A gino, commissum est bellum inter Græcos, & Longobardos, Ducibus Hildeprando Spoletano, & Grimoaldo Beneuentano, & Quinigiso a Rege Francorum directo cum Francis, & fugati sunt Græci, & victores extiterunt Franci, & Longobardi. Qui putarunt non repudiatam ab Imperatore, sed negatam fuisse a Carolo Magno filiam Constantino, hac de causa, huiusmodi bellum conflatum esse, dixere. Nam in Annalibus sub Ludouico Imperatore conscriptis, hoc habetur, & Græcos cætos, ac profligatos, relata a Francis ingenti præda, & numero captiuorum. Ceterum quantum ex Theophane colligi potest, Aldigifus Desiderij Regis Longobardorum filius, qui Constantinopolim profugerat, fuit malorum omnia Architectus. Sperans enim si eiusmodi nuptiarum scœdera inter Carolum, & Constantinum soluerentur, bellumq; inter eos accenderetur, fore, ut ipse ad suos reuersus, ab illis reciperetur, Francis explosis, in Regem; spe sua falsus est; nam missus cum exercitu in Longobardiam a Francis captus, & interceptus est. Quo pariter anno Carolus Magnus Tassilonem Bauriæ Ducem Maiestatis conuictum, damnatum legibus, commiseratione motus, exemptum a gladio, cœcessit ingredi monasterium, vna cum filio Theodone, vbi tonsura, & monastico habitu permanferunt. Porro sollicitati ab eo Hunni, qui & Auares, duobus exercibus, altero Marcham Foroouliensem, altero Baiariam ingressi a Carolo semel per seipsum, saepius per Pipinum filium, & Præfectos, per octo annos, quibus bellum durauit, incruentis prælijs ex parte Francorum, profligati, & ad Internecionem cæsi sunt; ipsa Pannonia pœue ad vastitatem redacta; loco ipso, in quo Regia Cagani erat, ita deserto, ut ne vestigium quidem eius appareret; spolijs ex plurimarum gentium, per tot annos, direptione congettis, Franci potiti, & ditati sunt. Hæc ex Eginhardo. Atque hic finis Barbaræ gentis Auarum, seu Hunnorum, quæ Orientem, & Occidentem innumeris cladibus affecerat, Constantinopolitanum Imperium sub tributo redegerat, saepeque moenia Constantinopolis ferro pulsauerat: Ut intelligamus sic Deum permittere ad peccata populorum plētenda, barbaros interdum inuincibiles reddi, ut eisdem post, cum vult, per fideles, pioſque Duces, subigat, atque deleat. quæ tot ac tanta Carolum pietate magis, quam armis obtinuisse constat.

C Hoc anno Hadrianus Papa præfecit Bremensi Ecclesiæ in Saxonia S. Vuillehadum, probe sibi Romæ cognitum, cum venit ad limina Apostolorum. Quem Apostolicum virum Carolus M. Hadriani iussa, pro sua pietate capescens, excepit, & Ecclesiam illam amplissimis redditibus auxit, finesque eius Ecclesiæ certis finibus circumſcripsit. Extat de his omnibus Diploma Regium apud Crant.^a eiusdem Caroli.

D Sedit S. Vuillehadus annos duos, menses tres, dies 26. relatutque inter sanctos, celebratur, quo die obiit 6. Idus Nouem.

Desider. fil. cū exercitu, a Græcis immissis, profligatus, & occiditur.

D. Bauriæ M. conuictus cū fil. recluditur in monast.

Hunni profligantur saepius a Carolo. Hunnorum opibus potiti Franci.

a In Sax. li. 2. c. 14.

Christi Annus

Hadriani P.

Const. & Irenes Impp.

Indictio.

789

18

10

12

E Dissensio orta inter Imperatores, matrem, & filium, illa quidem sola regnare ambiente; hoc vero iam viginti annorum, imperare, ut decebat, expectente. Conspirant igitur cum paucis filius in matrem; eamque in Siciliam in exilium destinare moliens, re patefacta, mater, qui cum filio lentiebant comprehensos, cæcidit, totondit, & in exilium egit, filium multis conuictijs affectum, & percussum, per plures dies, ne procederet, continuit: exercitum sacramento obstrinxit, ipsa viuente filium imperare non passurum. Turbulentum, & nutabundum Impetij Orientalis itatum natura euidentiori expressit signo, horribili terremoto, ut omnes sub dio in hortis, & tentorijs agerent, accidit, ut cum de Protholpatario graues, & acerbæ haberentur quæstiones, is obseruato tempore profugeret ad Ecclesiam, & ingressus in adyta altare teneret. Custodes insequentes circumdato adyti ambitu, obseruabant,

Dissidentib. matre & filio, Impp. p. ualeat Mater.

Ecclesie immunitas.

S. Theophil. mar.

a Capit. Franc. li. i. c. 7. & 73.

b Apud Sur. 8. Jul. Militaris querela et non sepe usurpara.

Sapiens Caroli responsum.

vt necessitate cogente, egressum comprehenderent. Re cognita Tarasius Episcopus, opem, quam poterat illi afferens, sacra indutus veste accedens ad adyta, necessaria suppeditabat, & occultis vijs ducebat ad requisita natura, & reducebat: milites in occultis illis cuniculis in insidijs positi, eum improviso correperum, in Regiam abstrahunt. Episcopus dolens, & merens, cum ad Imperatricem non admitteretur; omnes excommunicat, qui Ecclesie supplicem aliquo damno affecissent. Illi veriti excommunicationem, de reo non amplius quaestionem habent per tormenta, sed verborum solis examinationibus, & taquam innocentem absolunt. Ex Ignatio in vita Tarasij.

Sed, & illud praclare accidit hoc eodem anno, quod Theophilus Praefectus Imperatoriae classis, cum ante aciem pugnans aduersus Sarracenos captus, & perductus ad ipsorum Principem Aaron, nec donis, nec minis flecti posset, vt Christum negaret, gladio caesus est, vt est in Martyrol. 11. Kal. August.

Quod ad res pertinet Occidentales, cum laici homines solerent bona Ecclesiarum, & monasteriorum inter se diuidere, clericis, & religiosis tantum relinquentes, quantum sufficeret, vt velut Canonici, & monachi viuerent, Carolus Magnus pie inter cetera ita sanxit. a

Quia iuxta sanctorum Patrum traditionem nouimus res Ecclesiae vota esse fidelium, pretia peccatorum & patrimonia pauperum, cuiq; non solum habita conseruare, verum etiam multa, Deo opitulante, conferre optamus: tamen, vt ab Ecclesiasticis de non diuidendis rebus illius suspitione dudum concepta penitus amoueremus: statuimus, vt neque nostris, neque filiorum, & Deo dispensante, successorum nostrorum temporibus, qui nostram, vel progenitorum nostrorum voluntatem, vel exemplum imitari voluerint, nullam penitus diuisionem, vel iacturam patiat. In quam sententiam

S. Hildegardis Abbatisa res profecuta S. Desibodi b hac habet. Post annos autem plurimos, & aliquot Regum decessum rursus ingentia orta sunt bella in Regione ista. Itaque maiores nati, & principes terrae illius, Carolum Magnu, qui tunc Romanum Imperium susceperat, aduentes, dixerunt, aquu non esse, vt i, quos non carni, sed spiritui, non mundo, sed Deo seruire oporteret, mundi pompas, & opes superfluas obtinerent; quemadmodum facerent illi, qui in morte S. Desibodi degerent: cu ipsi praebis, & angustijs pressi, diuitijs, & facultatibus egerent: Vnde tum seruire Regno, tum sibi consulere possent. Eorum orationem Imperator, & prudenter audiuit, & sapienter dissimulauit, responditq; se patribus illis, nec fundos, aut possessiones, neque alias res, quas eis fideles contulissent, vlla ratione adempturum. Et accepto responso, illi deinceps acquieuerunt.

Hac Hildegardis, quae principes audire debeant, si Caroli summae gloriae, summi- que Imperij hic aemuli, & aeterni in Coelo Regni eius velint esse participes.

Christi Annus. 790

Hadriani P. .19

Const. Solius Imp. I.

Indictio. 13.

Filius capescit Imper. fauen- sib illi legationibus.

Regiones in Armenia degentes Constantinum solum Imperatorem acclamant, Quas aliae in alijs provincijs sequuntur, iuramento etiam publice id contestantes, quantumuis antea Irenae iurassent.

Mater sibi timens, filium a se dimittit, quem pene carcere custoditum hactenus asseruasset. Qui habenas suscipiens Imperij, vltus est in Praefectos a matre constitutos, in eosque potissimum, qui amicos suos expelli procurauerunt, vt Stauratium, & alios. Inter hac discordiarum incendia, etiam pars Constantinopolis conflagrauit, in qua Triclinium Patriarchae; & subiectae ei Camerae, in quibus reposita erant scripta vniuersa, quibus sacram scripturam S. Ioan. Chryl. fuerat interpretatus. Theoph.

Defuncto Mauregato Rege Gallaciae, succedit Veremundus Diaconus, qui inde magnam sibi laudem comparauit, quod Alfonso ab illo e Regno eiectum, restituit Tudesis, & alij.

Christi Annus
791Hadri. P.
20Constant. Solius Imp.
2Indictio.
14

Constantinus Imperator rogatus à matre, & ab Optimatibus, pronunciat eandem iterum Imperatricem, amboque simul acclamantur Imperatores, adhuc tamen Armenis militibus contradicentibus. Theophanes.

Dum minus cautè bellum gerit Imperator, deceptus à Pseudopropheta, certam victoriam pollicentibus, superatur à Bulgaris, & fugatus redit Constantin. compluribus, occisis, & primoribus magistratibus, & ipso Pseudopropheta Pácratio. Theoph.

B Collectis ordinibus militaribus in Vrbe, cum comperisset Constant. Imper. velle eos constituere Imperat. Niceph. Constantini auti sui Imperat. filium, eum quidè oculis priuat; quatuor autem eius Fratres, Christophorù, Nicetam, Anthinaum, atq; Eudoxium, linguis. Alexium quoq; Patricium, què Legiones Armeniæ quæsierant prouehere in Imperatorem, suadente matre, & Stauratio, obcæcat. non diu impunè tulit tantam crudelitatem Imperator, post quinquennium eodem mense Augusto, & eodem die Sabbati à propria matre oculis orbatus. Ex Theophane.

C Sed sicut in Oriente, vbi scèuitia cum iniquitate grassatur, Barbari prævalent in Imperium: ita in Occidente Caroli Magni Regis pietas, triduoano ieiunio, & litanijs, tolemnique celebratione Missarum, roborato exercitu, fide potentior, quàm armis, inuictus hæctenus, Auares Barbaros superat, innumerabili eorum cæsa multitudine incruenta victoria. Et Annalibus Franc.

CONSILIVM FOROIVLIENSE sub Paulino Patriarcha Aquileiensi. Hic doctrina insignis, egregia etiam enituit sanctitate, frequenterque à Carolo Magno ad Synodales Conuentus euocari solitus. Eum, vt insignis nominis virum citat Vualfridus Strabo de rebus Eccles. ^a qui paulò post claruit sub Ludouico Caroli Magni filio. Paulinus rationem reddit diuturnæ intermissionis Conciliorum, frequentia bella, quæ cum modo, inquit, cæssarint, opportunum est ea celebrare.

D Ad duplicem errorem corrigendum Paulinus visus est huiusmodi Synodum potissimum conuocare; præter ea, quæ ad disciplinam ecclesiasticam benè restituendam pertinent. Vnus error erat in Oriente; Quæstio inquam de processione Spiritus sancti, quæ in Oriente exagitari cepit, indeque dilapsa in Italiam, Gallis cum Hispanis contrahentibus. In Occidente alter; in Hispanijs, ab Episcopo Tolerano Elipando, & Felice Vrgelitano Nestorianissimo restitui cæpro, dum assererèt filium Dei Dominum nostrum Iesum Christum, secundum humanitatem dicendum esse filium adoptiuum, ac proinde duos Dei filios in Christo, naturalem, & adoptiuum esse. Quòd ad primum spectat, hæreticos cum nominet negantes Spiritum sanctum à Patre, filioq; procedere, diuersum planè est ab eo, quod aliqui simpliciter dixere, ex Sancti Evangelij præscripto, Spiritum sanctum à patre procedere, non negando tamen, etiam ex filio procedere. Hos quidem non esse censendos hæreticos; Hadrianus Papa excusat, in Responsonibus ad Carolum Magnum datis aduersus Synodi secundæ Nicenæ detractores, vbi Tarasium excusat, qui spiritum dixerat ex patre procedere per filium, cum ait.

E ^b Hoc Dogma Tarasius, non perse explanauit, sed per doctrinam Sanctorum Patrum confessus est, quorum Capitula pro vestro nimio amore, quem erga vestram perfectissimam à Deo protectam Regalem excellentiam gerimus, breuiter exeramus, Athanasius, &c. Recitat nonnullorum Græcorum, & Latinorum Patrum sententias, Tarasij assertioni consentientes, quòd scilicet Spiritus sanctus à Patre procedat per filium, de quibus videas, quæ disputat diffusus S. Thomas. ^c Non ergo consensit Hadrianus illis damnantibus Græcos ob id, quod dicerent Spiritum sanctum à Patre procedentem, non tamen negent à filio æquè ipsum procedere. At quod addita Symbolo illa verba fuerint, FILIOQ; hæc asserti Paulinus rationè.

Vterque mater, & filius imperant.

Crudelit. in propin quos.

Caro. qb^o armis profigat Auares.

a Cap. 25.

Duplex error cum iactatus.

b Hadr. Epist. ad Carol. c. 1.

c parte 1. q. 36. ar. 5. Spir. S. à patre, & filio procedit.

Hæc enim, inquit, & cætera, quæ sequuntur in Nicæni Symboli sacro dogmate non habentur: sed & postmodum propter eos videlicet hæreticos, qui *substantiam Spiritum sanctum solum esse patris, & à solo procedere patre, additum est, QUI EX PATRE FILIOQUE PROCEEDIT.* Quomodo autem nonnisi ex diuinarum scripturarum auctoritate id factum sit, pluribus idem Paulinus docet, licet quando sit factum non dicat, sed Origo eius rei in Leone Magno habetur, ad Annum Domini 447. cum in Hispaniis id primum factum est, & postmodum in Gallijs, licet autem eandem doctrinam Ecclesia Romana receperit, in Symbolum tamen nunquam admisit, nisi sub Nicolao Papa, vt suo loco dicitur.

Christus, fil. Dei ad optiu^o nõ dicédus.

Quòd ad secundum errorem, Paulinus in hac Synodo pluribus disputans de Sanctissima Trinitate, hæreses aduersus eam obortas, prædamnatas confutat, atque deum de Verbi Incarnatione tractans, redarguit eos, qui filium Dei factum hominẽ, nominant adoptiuum, eodemque Catholice fidei Symbolo eisdem condemnat errores. Demum verò in hac eadem Synodo, post tractationem Dogmaticam, sancti sunt 14. Canones ad disciplinam Ecclesiasticam spectantes: in quibus quàm accuratus fuerit Ecclesiasticæ disciplinæ restitutor, & custos, vel ex eo intelligitur, quòd nec cum permissis à Nicæno Concilio mulieribus; matre, ac sorore, permiserit suos clericos habitare.

San. Burchardi Episc. Herbipol. obitus.

Hoc eodem Redemptoris anno migravit ex hac vita ille Apostolicus sanctitate illustris Burchardus Episcopus Herbipolensis, cum sedisset annos 40. cuius res gestas prosecutus est ^a Egilardus eius Monasterij Monachus. Hic, haud diu ante obitum exemplo S. Bonifacij, qui auctoritate sedis Apostolicæ sibi delegerat successorem, & ipse auctoritate Lulli Moguntini Episcopi Apostolicæ sedis, ad instar Bonifacij, fungentis legatione, & assentiente Carolo Magno, Mengingardum sibi successorem substituit, relatus inter sanctos, anniversario cultu celebratur 14. Octob.

a Apud Sur. 14. Octob. Tiberis inundatio ingens.

In fine autem anni huius mense Decembri, mirum in modum exundans Tyberis, portam Flaminiam à fundamentis auellens, longius deduxit, muros in aliquibus transcendit locis, progrediens ad Pontem Antonini illum euertit; in via lata supra duas hominis staturas excreuit. A Ponte B. Petri ad Pontem Milium se extendit: in recessu verò domos euertit, agros, auellens arbuta, & segetes, perdidit, vnde magna egestas imminabat, post triduum cessauit, quo triduo Papa in mœnore positus; prostratus, in preces, misericordiam impetrauit, interim per scaphas domi conclusos alebat, & consolabatur. Ex Anastasio.

b Lib. 13. cap. 38.

Hoc ipso anno Alphonfus Cognomento Castus, à Veremundo Rege Gallaciæ in Collegam Regni assumitur. fuit vir pius, & præclaris ornatus virtutibus, bellica etiã virtute insignis. Bertam uxorem Caroli Magni sororem, habuit. Solium suum Ouerti forti, & pulchro opere firmavit; Arcam, quam Pelagius Toletio in Asturiam detulerat sanctorum reliquijs plenam, Ouertum inulit. Crucem auream Angelico opere perfectam præcipuo in honore habuit. Isidorus Pacensis, Tudenfis, & Morales.^b

Christi Annus

Hadr. Pap.

Constant. Solius Imp.

Indictio.

792

21.

3

15

CONCILIVM RATISPONAE HABETVR, quo damnatur Felix Vrgelitanus Episcopus, qui ab Elipando Toleti Episcopo per literas cõsultus, quid de humanitate Saluatoris Dei, & Domini Nostri Iesu Christi sentire deberet, contra antiquam Ecclesiæ Catholice doctrinam, adoptiuum non solum pronunciauit; sed etiam scriptis ad memoratum Episcopum, libris pertinacissimè prauitatem opinionis suæ defendit; quem sic damnatum Angelbertus Abbas Romam perduxit ad Hadrianum Pontificem, vbi rectæ fidei Confessione facta, hæresim damnauit Annales Franciæ, Regino, & Ionas Aurelian. contra Claud. Taurin.^c

c Lib. 1.

A Angilbertus, seu Engelbertus gener fuit Caroli Magni, vitæ benè institutæ, meritis clarus, Abbas postea S. Ricarij in Centulo, quod ipse magnificè struxit; de quo filius eius Nithardus, hæc obiter, agens, de translatione eius, meminit eiusdem Angilberti Albinus Flaccus in Epistola Nuncupatoria ad Carolum Magnum, quæ est præfatio ad vitam S. Ricarij, quam scripsit.

Extat apud Sur.
26. Apr.

Christi Annus.

Hadr. Pap.

Constant. Solius Imp.

Indictio.

793.2241.

B **A**lfonfus, siue Adefonfus cognomento Castus, zelo diuinæ legis, indignissimè ferens, prostitui tributi nomine pudicitiam Virginum nobilium Hispaniarum, vindex exurgens, licet longè imparibus viribus aduersus Mauros, ad septuaginta milia ex eis occidit, vnà cum ipforum Duce Mugait; & alijs pluribus cum illis prælijs, semper victor, compressit Maurorum audaciam, & Christianorum animos erexit ad perfectam libertatem consequendam. Ex his victorijs celebris factus, amicitiam cum Carolo Magno contraxit, seque inuicem legationibus frequentarunt, quod æstimationi ipsius plurimum attulit virium. Ex Tudenti.

Hic in gratiarum actionem de tanta victoria in honorem Saluatoris Oueti Magnificam Ecclesiam erexit. Morales, in hist.^a

a Lib. 3.
cap. 32.

C Hoc ipso Anno Sarraceni piraticâ exercentes, improviso agmine inuadentes provinciam Narbonensem, graue damnum Septimaniæ, & Gothiæ intulere. Qua accepta clade Carolus Meditteraneanum litus, & ostia fluminum, dispositis præsidijs, munivit, & ab eiusmodi incurfisbus tuta reddidit: Annales Franciæ, & Eginhardus: Arelatensem quoque Urbem à Sarracenis occupatam, idem Carolus obsessam vicepit, illis ad montana dilapsis, & grati animi ergo; Ecclesiam, & Monasterium construxit in honorem Sanctæ Crucis. Inscriptio, quæ etiamnum non extat.

Christi Annus

Hadr. Pap.

Const. Solius Imp.

Indictio.

7942352.

D **F**RANCFORDIENSE CONCILIVM IN GERMANIA HABETVR:

Episcoporum (ex Italia, Gallia, Germania, atque Britannia circiter 300.) præsentiaque sedis Apostolicæ Legatorum plenarium appellatum. Causa congregandæ Synodi hæc fuit. Successor S. Isidori, Theodiscus, natione Græcus, primus in Hispania, circa Annum Domini 636. asseruit Christum Dei filium esse adoptiuum. Dei patris omnipotentis, qui vt hæreticus depositus, transijt in Maometanam impietatem. suscitauit hunc errorem post circiter Annum Domini 783. Elipandus Episcopus Toletanus, nec monitus ab eo desistit, sed & Felicem Vrgelitanum in Pyrenæis Episcopum in consortium erroris traxit, quem superiori Anno RATISPONENSI CONCILIO damnatum, coram Romano Pontifice respuisse, & hæresi damnata, ad Episcopatum redijisse scripsimus. Non contentus Elipandus Hispanias infecisse, & Felicem Vrgelitanum ad errorem reuocasse, tentauit magna vafrutrie, & subdola arte Christianissimum Regem Carolum corumpere, & ipsos Galliarum Episcopos, priuatis quidem ad Carolum literis, publicis autem, & generalibus ad Episcopos, hæresim studens comprobare sententijs SS. Patrum, sed corruptis, & deprauatis; atq; adeo prædecessores suos Toletanos magni nominis Episcopos, tum vitæ sanctitate, tum etiam sacrarum scripturarum doctrina, Eugenium, Ildefonsum, & Iulianum, in consortium hæresis trahere: quos constat semper fuisse Catholicos, & peculiariter S. Ildefonsum, lib. de Virginitate S. Mariæ,^b & altero de perpetua eius Virginitate,

Theodis^o
Episc. Toletan^o ex hæresi in Maumetismū labitur.

Elipādus & Felix Vrgelit. Episc. hæresim vulgant.

Gallias tentant.

^b Cap. 6 & c. 11.

Insultat
Synodus
Hispanis
ob hæresi
traditis in
seruitute
Sarrac.

Paulini
Aquileiē
sis libell^o,
c. hæresim
Elipandi.
Sententia
in hæreti-
cas:

Synodal.
Concil.
Frâcofor
diens.

Examina
tur, quod
fertur de
septima
Synodo
dânata in
ijlo Fran-
cofordiē-
si Concil.

qui à Feuardenio Theologo Patisiensi ad nuper editi sunt in lucem, disertis verbis hæresim de filio Dei adoptiuo euerit, & Catholicam doctrinam asseuerat. Veruntamen Gallici illi Episcopi, quòd non haberent ad manus Codicem, vnde de citatis ab Elipando cognoscere possent, uera, an falsa diceret; ex suppositione responderunt. *Hæc ex parentum vestrorum dictis posuistis, vt manifestum sit, quales habeatis parentes, vt notum sit omnibus, vnde vos traditi sitis in manus Infidelium. Quia hominem Christum verum Dei patris filium esse negastis, vobis defensor esse noluit; sed tradidit vos in manus inimicorum suorum, qui dominantur vestri, qui eum recipere noluerunt.* Ita quidem cum Nestorio Elipandū sensisse (ne aliquo modo ignorantia excusari posset) ex eo euidenter probatur, quod in eadem ad Galliarū Episcopos Epistola, cum singulos nominatim damnat hæreticos, Nestorium indemnatum præterit, quem primo loco, si bona fide rem egisset, nominatum, cum omni execratione, & detestatione, & anathematizatione oportuisset, quo significaret, se quam longissimè ab eius sententia discrepare, licet eidem affinis existeret videretur. Vbi igitur Elipandi dictæ literæ ad Carolum Magnum redditæ sunt; nihil antiquius habuit, quam quaterna Legatione Hadrianum Pont. consulere, **ET DE EIVS CONSENSV SYNODVM CONVOCARE.** Hadrianus re diligentius examinata, inuenta que in hæresim declinare, publicas literas scripsit ad Episcopos Gallaciæ, & Hispaniarum, pluribus confutans assertam de Christi adoptione sententiam. Congregato Concilio præsentè Carolo Magno Rege, lectisque Elipandi literis, affurgens Rex, locutus est de causa fidei prolixo sermone. Rogata, & concessa per dies aliquot morosa dilatione, placuit Regi, vt die statuto quisque scripto afferret, quod sentiret. Paulinus Aquileiensis libellum sacrosyllabum aduersus resurgentem hæresim elaboratum obtulit Sanctæ Synodo, nomine etiam Petri Mediolan. & vtrique subiectorum Episcoporum, cui Synodo placuit, vt in Hispanias mitteretur ad confutandos exortos in eis errores; Ad cuius libelli finem eiusmodi aduersus Elipandum, atque Felicem, sententiam profert his verbis. *Elipandum namque, atque Felicem novos hostes Ecclesiæ, sed æternos fece perfidiæ pollutos, nisi ab hac stultitia resipiscant, & per rectæ fidei satisfactionem lamentis se abluant penitentiæ, indignos, & ingratos, eos etiam, qui post hanc tam saluberrimam definitionem, quam plenaria Synodus sancto afflata spiritu concorditer subtili sinceritate terminauit, falsissimis eorum assertionibus, siue clam, siue in publica voce præbuerint assensum, simili eos sententiæ vindicta, sancimus esse plectendos, reseruato per omnia iuris privilegio summi Pontificis, Domini, & patris nostri Hadriani primæ sedis Beatissimi Papæ, illo nimirum privilegio, quòd nouas condemnare hæreses, & Hæresiarchas, est Solius Pontificis, vel eo, quòd Romana Ecclesia Conciliorum omnium Aucta cognoscit, probatque, vel improbat ipsa. Accepto, atque perlecto à Paulino oblato, nomine Episcoporum, libello, ab ipsa sancta Synodo, condemnata est hæresis, & aduersus eam, & ab Elipando Episcopo Tolerano missum perfidiæ libellum; scripta fuit Synodalis Epistola ad Hispaniæ Episcopos, qua patres confutauerunt singulas ab hæreticis assertas, pro errore defendendo, sententias. Extat ipsa integra habens in fine admonitionem ad eosdè, vt abdicato errore, sanam sequantur Sanctæ Ecclesiæ doctrinam. Sed, & ipse Carolus Magnus, quòd priuatas ab Elipando, (vt diximus) pro errore defendendo literas accepisset, ad eundem, & alios Hispaniæ Episcopos scripsit Epistolam, tanto Principe dignam, qui pietate, & doctrina præstaret, eandemque vnà cum literis Pontificijs, libello à Paulino conscripto, & Synodali Epistola, ad eos misit, vt ab errore Elipandi desisterent. Hactenus Aucta, quæ extant Francfordiensis Concilij. Quoniam autem nonnulli affirmant in hoc eodem Concilio damnatam fuisse septimam Synodum Oecumenicam, eandem & posteriorem, seu secundam Nicenam dicim; verum id ne sit, & an aliquod præiudicium attulerit veritati, & an dicta Synodus ex eo passa sit aliquod detrimentum, diligentissimè fuit ab Auctore Annalium, & luculentissimè, quòd res grauissima sit, pertractatum. nos rem, pro more, in pauca redigemus. Non videtur posse dubitari, quin in Synodo Francofordiensis septima Synodus dam-*

A nata sit; tam multi antiqui, & graues id afferunt Auctores. Ex Chronicis quidem, Vetustissimum, hæc ætate, sub Ludouico Imperatore Caroli filio, conscriptam: cuius verba descripta leguntur apud Aimonium: alterum eodem tempore scriptum, & Pithoco nuper Editum. Ado item Viennensis Episcopus, qui scripsit sub Carolo Magni, nepote: Regino, & alij. Ex Ecclesiasticis Tractatoribus, Ionas Aurelianensis, Vualfridus, Amalarius, Hinemarus, alij plures. Aduersarios quidem habuit septima Synodus ipso illo tempore, qui contradictiones aduersus eam collegerunt; & duas, maximè, falsas, & fraudulentas Synodo ingesserunt. Alteram, quòd in ea definitum esset, vt cultus patriæ, soli Deo debitus, etiam Imaginibus tribueretur. Alteram verò, quòd ea Synodus caruisset approbatione sedis Apostolicæ, quæ cum nimis oscitanter, & leuiter ab Episcopis, maximè, Gallicis, vt Græcis, alioqui fortè infensoribus, credita fuissent, reclamantibus etiam sedis Apostolicæ Legatis in damnationem Synodi, quam crederent impiam, & minimè à sede Apostolica probatam, prurperunt; cum alioqui, & definisset de cultu Imaginum iuxta doctrinam, & traditionem Romanæ Ecclesiæ, & probata fuisset à sede Apostolica. Huiusmodi contradictores sugillat Anastasius in præfatione interpretationis Latinæ septimæ Synodi ad Ioannem Octauum Papam. Quæ enim inquit, super venerabilium Imaginum adoratione præsens Synodus docet; hæc & Apostolica sedes vestra, sicut nonnulla cõscripta innuunt, antiquitus tenuit, & vniuersalis Ecclesia semper venerata est, & hætenus veneratur; quibusdam dumtaxat Gallorum exceptis, quibus vtique nondum harum vtilitas reuelata, aiunt namque quod non sit quodlibet opus manuum hominum adorandum, &c.

Qui Auctores afferunt.

Contradictiones duæ adu. Synodû.

Anastaf. adu. contradict. 7. Synodi.

C Vbi verò sensisset Carolus impugnari ab illis Nicenam Synodum, defendi verò à Legatis Apostolicæ sedis, tunc illud, more suo, salubre consilium iniit, vt collectas in vnum propositas contradictiones illorum, easdem per Legatum Angilbertum Abbatem S. Ricarii mitteret ad Hadrianum Romanum Pontificem, quæ, quòd pluribus capitibus continerentur, Capitulare sunt dictæ. Ad quæ singula capita respondit Hadrianus, secutus, vt ipsemet affirmat, prædecessorum doctrinam, & Ecclesiæ traditionem. Quod igitur ex dicto Capitulari volumine, haud accuratè perceptis ijs, quæ in eo essent confusa mendacia, conclamata fuerit in eodem Francofordiensi Concilio damnatio septimæ Synodi, eiusdemque Nicænæ secundæ, quodque idem liber aduersarius vbique vulgatus, & absque veritatis discussione receptus à compluribus fuerit; Synodoque absoluta æque putauerint in eo tractata, retractatione minimè indignisse, ex his accidit, vt nonnulli absque aliqua hæsitatione conscripserint, in eodem Francofordiensi Concilio damnatam fuisse Nicenam Synodum. Posteriores verò nonnulli id ex eius Actis, nempe dicto Capitulari volumine, siue ex Actis Pariliensis Concilij (de quibus suo loco) falsa ipsorum assertione decepti, putantes esse vera, quæ in eis falsò reperirentur assera, absque vlla dubitatione id ipsum asseruerunt, nempe Nicænæ Synodi condemnationem in Francofordiensi Concilio. Sic igitur asserimus, cum antiquis auctoribus, damnatam in Francofordiensi Concilio Nicenam secundam Synodum, vt deficiente consensu Legatorum sedis Apostolicæ, quorum erat Synodum comprobare, negemus omnino p Francofordiensi Concilio eam esse damnatam, vt non miretis si quæ sunt ab eis tunc Acta conscripta, nusquam appareant; vt potè quòd abolita, perpetuoque fuerint sepulta silentio, quæ non probassent Legati Apostolicæ sedis, & Hadrianus, qui eos miserat, magnopere contradixisset, vt confutatio, & redargutio aduersariorum ad Carolum Magnum conscripta palam ostendit. Consensisse porro, & adhæsisse Carolum Magnum in cultu Imaginum ipsi Ecclesiæ Romanæ, & nominatim doctrinæ Beati Gregorij, ita vt Epistola ad seruum Massiliensem Episcopum, ^a sit interpretatio, ea quæ est ad Secundinum ^b vltimum Capitularis illius caput, quod vnum est Caroli, satis indicat, in quo ista leguntur.

Contradictiones Gall. adu. 7. Synod. missæ ad Papam. Resp. Hadr. Pap.

a Lib. 9. Ep. 9.
b Lib. 7. Ep. 33. In dict. 2.

Ut sciat Dominus Apostolicus, & Pater noster, & cuncta simul Romanorum Ecclesia, vt secundum quod continetur in Epistola Beatissimi Gregorij, quam ad Serenum Masiliensem Episcopum direxit. Permittimus imagines Sanctorum, quicumque eas formare voluerint, tam in Ecclesia, quamque extra Ecclesiam, propter amorem Dei, & Sanctorum eius: Adorare verò eas nequaquam cogimus, quam noluerint. Frangere, vel destruere eas, si quis voluerit, non permittimus. Et quia sensum Sanctissimi Gregorij sequi in hac Epistola vniuersalem Catholicam Ecclesiam Deo placitam indubitanter libere profitemur. haecenus vltimum eius libelli Capitulum, quod vni esse Caroli Magni, reliqua vero aduersariorum, testificatione eiusdem Pontificis Hadriani apparet. Vbi ait mox ista subiiciens, de quo sic Hadrianus. Hoc sacrum, & venerandum Capitulum multum distat à totis supradictis Capitulis, & idcirco agnouimus vestra à Deo seruata, Orthodoxaeque Regalis excellentiae esse proprium in eo, vbi recte fidei plena, penitus confessa est, sensum Sanctissimi Gregorij, sequi, &c. & post nonnulla. Iam verò, & nos eundem ipsum irreprensibilem, & Orthodoxum sensum Sancti Gregorij Papae sequentes, & amplectentes, dudum Irenae, & Constantino Imp. pro sacris Imaginibus predicandis, & ipsarum erectione, emisimus, dicentes. Quia in vniuerso mundo, vbi Christianitas est, ipse sacrae Imagines permanentes, ab omnibus fidelibus honorantur, vt per visibilem cultum, & inuisibilem diuinitatis Maiestatem mens nostra rapiatur spirituali affectu pro contemplatione figuratae Imaginis, secundum carnem, quam filius Dei pro nostra salute suscipere dignatus est, eundem Redemptorem nostrum, qui in Caelis est, adoramus, & in spiritu glorificantes, collaudamus, quoniam iuxta quod scriptum est: Deus spiritus est. Et ob hoc spiritualement eius diuinitatem adoramus. Nam absit à nobis, vt ipsas Imagines, (sicut quidam garriunt) deificemus, sed affectum, & dilectionem nostram, quam in Dei amorem, & sanctorum eius habemus, omnino profserimus, & sicut diuinae scripturae libros, ipsas imagines, ob memoriam venerationis habemus, nostrae fidei puritatem observantes, & reliqua. Quidquid namque de sanctis Patrum Opustulis aliquantula ibidem exarauimus testimonia in eodem sensu, atque tenore, (vt in praesenti diximus) cum praedeessore nostro S. Gregorio Papa eundem fidei sensum tenentes, emisimus predicantes, &c. Haecenus de Concilio Francofordiensi, quod deceptum relatione perfidorum, quantumuis damnauit septimam Synodum, nullum praedicti veritati, nec ipsi septimae Synodo attulit, in ea parte ab Hadriano improbatum.

Quod verò hac sua respõsione Hadrianus minimè tetigerit ea Caroli verba quibus dixerat: Adorare verò eas nequaquam cogimus, qui noluerint; ratio id temporis postulabat, ne cogendo schisina aliquod confiaretur, cum eius sententiae essent viri, qui scientia in hoc rudi saeculo, eminere viderentur. Videbat enim prudentissimus Pontifex id quod ex Anastasio recitauimus, in Epistola ad Ioannem Papam, eos, de quibus scribebat, nondum veritatis eius esse capaces. Verum ipse Hadrianus oblique verba illam reprehendit, dum laudat S. Gregorij Papae sententiam, ex qua colligeretur Imagines quidem non esse adorandas, quasi eadem essent dii quidam, sed tantum esse venerandas ob relationem, quam habent ad Christum, & Sanctos, quos effigie repraesentant. Et ideo caute Hadrianus non laudat omnia, quae habentur in vltimo Capitulo Epistolae Caroli, sed ea solum quae pertinent ad sententiam S. Greg. quam recipit, tum à Carolo, tum ab aduersarijs, (vt profitebantur) Synodi Nicenae videbat: sic enim loquitur Hadrianus. *Et idcirco cum agnouimus vestra à Deo seruatum Orthodoxaeque regalis excellentiae esse proprium in eo vbi recte fidei plena penitus confessa est sensum Sanctiss. Greg. sequi. Vltimum est autem summo Pontifici, ad tempus dissimulare in eos, vt iidem non cogerentur sacras Imagines, quas habere solerent, adorare, eo quod sic errantes, nondum inter haereticos erant annumerati, sicut Iconoclastae, sed tolerabantur, quam diu diuinæ gratiae lumine illustrarentur, quod postea factum est.*

A In eadem Apologetica Epistola pro septima Synodo, Carolo significat, Græcos ab vno errore liberatos, in alijs duobus hæere, videlicet, quòd v surpatas detinent Ecclesiæ Romanæ proprias Dioeceses, & eius patrimonia pro luminarium concinnatione, atque pauperum alimonijs, de quibus ait, se Græcorum Imperatorem commonere. Et si, inquit, noluerit, ea Sanctæ Ecclesiæ nostræ restituere, hæreticum cum pro huiusmodi erroris perseverantia esse decernemus, &c. Vbi rursus notandum, quod aliàs S. Gregorius Papa dixit, nimirum transire in hæresim obstinatam occupationem Iurium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & hæreticum esse dicendum, & vt hæreticum esse condemnandum, qui huiusmodi errore tentus, monitus non corrigit, quod deliquit.

B Quod ad eandem de Imaginibus quæstionem attinet, longè post Hadriani Pontificis obitum; Aduersarij in Conciliabulo Parisiensi, omnem adorationem Imaginũ, quasi ex sententia S. Gregorij, quem se plurimi facere præferunt, tollere contendunt. Eius verba Epistola ad Secundinum, ^a quæ contra eos faciunt, quasi pro ipsis facerent violenter interpretantes. Summa eorum sententia de Imaginibus erat. Retinendas quidem illas in Ecclesia, historiæ, & representationis causa, sed minimè adorandas, quasi per eam diuinitati iniuria inferretur, cui soli adoratio deberetur. At sensus totius Catholicæ Ecclesiæ, & expressè septimæ Synodi is fuit, non modo esse retinendas, sed & venerandas, & adorandas, non quidem eo modo, quo Sanctissima Trinitas summa quadam, & singulari ratione adoratur, nec inferiori ea, quæ B. Virgini, & Sanctis debetur, sed alia quadam longe differenti, & inferiori, ratione exemplaris, qualem intellexit San. Gregorius Epistola ad Secundinum, & qua ipsum ante Imagines se prostrasse Hadrianus Papa in Apologetica sua affirmat. Sed omnino studiosius hanc quæstionem subtilius cognoscendi plenam Annalium tractationem legere, ne omitas.

C Quod pertinet ad res Orientalis Ecclesiæ hoc anno, Theodorus ille cognomento Studita, lumen Orientalis Ecclesiæ in tanta huius sæculi obscuritate refulgens, vbi annos tredecim vixisset sub Regulari obseruantia in Monasterio S. Platonis, creatus est eiusdem Præfectus, annos natus 35. coactus planè, seu potius deceptus à Magno illo S. Platone Præfecto eiusdem Monasterij, qui cum eum reuicentem omnino, & reluctantem expertus esset, ad dolos conuersus, finxit se ad mortem ægrotare, & conuocatis fratribus eos sibi ad Præfectum eligendum horratur (norat enim in quem omnium suffragia propenderent) consentientibus votis, Theodorum, vt aptissimum delegerunt. Quibus cum ille refragari omnibus non posset, impositum onus, non sine animi dolore, vix tandem subiit. Ex Michaele Monacho eius temporis scriptore, qui, quæ conspexerat, scripsit.

a Lib. 7.
Epist. 53.
Indict. 2.

Quo arti-
ficio S. Pla-
to Præfe-
cturâ suâ
in Theod.
Studitam
reclinauit

Christi Annus

Hadr. Pap.

Constant. Solius Imp.

Indictio.

795

24.

6

18

E Hadrianus Pontifex cum sedisset annos 23. menses 10. dies 16. septimo Kal. Ianuarij ex hac vita migravit. Huius sedes omnium felicissima existimanda est, tum rerum temporalium prosperitate, tum etiam gloria Crucis, sub Principibus Christianis eidem obsequentibus, defendentibus, locupletantibus, & in omnibus eam venerantibus, aucta noua sobole conuersorum ad fidem Infidelium populorum; vindicata à Longobardorum perfidia, & protecta à Græcorum superbia, & illis adhaerentium insolentia. Quæ luculentius quidem describenda fuerant, & non ferreo stylo detruncata, posteritati tradenda, sed accessit ad damnum, quod cum 44. eiusdem Pontificis Hadriani Bibliotheca Vaticana possideret Epistolas, ex quibus locupletanda fuisset historia, illis deperditis, earundem fuerint tantummodo argumenta relicta, quæ, vt earum compendia, Compendio inserere fortasse alienum non erit.

Prima, de Archifio Duce Beneuentano, qui postquam Carolus Capua reuertus esset, ad Imperatorem Constantinopolitanum Legatos direxerat, petens auxilium, & honorem Patriarchatus; promittens tam in vestitu, quam in Tonsura cum Græcis similitudinem. Hæc Gregorius presbyter Capuanus Hadriano Papæ narrauit. Hadrianus Capuanis, sibi, & B. Petro iurare fecit. Carolum in auxilium pro Exaltatione S. Ecclesiæ vocat.

Secunda, pro exaltatione Sanctæ Dei Ecclesiæ gratias Regi agit: Ermemberto Episcopo, vt Carolus petierat, vsum Gallij concedit.

Tertia, gratias agit pro Rosellis, Populonio, & Beneuento, quas Vrbes Carolus ipse dederat. Quæritur de inobedientia horum; item de insidijs, & malitia Græcorum. Exercitus, cum necesse fuerit, vt Carolus paratos habeat, atque transmittat, sicut promiserat, petit.

Quarta, multa de suo erga ipsum amore indicat. Item, quod pro eo in Confessione B. Petri totis viribus preces fundat. Gratulatur Carolo; quod per eius laboriosa certamina, San. Petro suffragante hostium Ecclesiæ conatus ad nihilum redacti sint. Hortatur, vt vsque in finem perseueret. Quod promiserit, se nihil pro Ecclesiæ deminoratione, sed pro eius exaltatione se omnia facturum; gratias agit. Siquis mendacia de se sparserit, eum, vt Romam mittat, rogat, vt secundum sua peruersa merita puniatur. Postea scribit multa de Paræijs Episcoporum.

Quinta, indicat se iussisse, vt Veneti Rauenna, seu Pentapoli expellerentur. Germanum Ducem res, ac possessiones Rauennatis Ecclesiæ inuasisse exponit. Quare Carolum orat, vt pro amore San. Petri, eum expellat, vt sua Territoria intacta remaneant.

Sexta, Paulum Ducem suum Carolo commendat, qui ad ipsum missus fuit, vt se, & Constantinum Ducem de mendacijs falsis apud Carolum sparsis purgaret.

Septima, gratiarum actiones, seu benedictiones continet, & simul indicat sacramentarium, quod Carolus Rex petierat, se per Ioannem Monachum, atque Abbatem Rauennatem misisse.

Octaua, pro Cruce missa, gratias agit, & scribit se semper pro Carolo orare, & pro genitore eius sanctæ memoriæ Pipino. Precatur, vt Legatos dirigat, qui Romanæ Ecclesiæ Populonensem, ac Rosellanum agrum cum Ducatu Beneuentano restituant. Mercedem eius ei à B. Petro promittit.

Nona, indicauerat Carolus Rex Hadriano per Itherium, & Monegarium Abbatem, Saxones quosdam in Paganismum relapsos esse, deque ijs, quid agendum esset, interrogauit. Respondit Hadrianus Papa, post longam poenitentiam, illos ad consortium Ecclesiæ recipi posse.

Decima, pro Abbate Monasterij S. Vincentij intercedit, qui falsò apud Carolum accusatus fuerat.

Vndecima, de Episcopis, ac presbyteris agit, ne arma militaria induant, sed spiritualia, idest leiunijs, & Orationibus vacent. Laudes quasdam Caroli commemorat, cum gratiarum actione pro Exaltatione Sanctæ Dei Ecclesiæ, indicat de agro Sabinensi, quod Monegarius fidelissimus eiusdem Regis ipsum Sancto Petro tradere voluerit; sed quod propter iniquos, atque peruersos homines, id minimè præstare potuerit.

Duodecima, Carolo Regi musua, & marmora Urbis Rauennæ, tam in Templis, quam in parietibus, & stratis sita; sicut petierat, donat, pro equo missio gratias agit. Orat sibi mitti equos, qui ad suam faciant sessionem, ossibus, atque plenitudine carnis decoratos.

Decimatertia, ad Carolum indicat Itherium, & Monegarium agrum Sabinensem S. Petro reddere voluisse, sed propter iniquos homines, id minimè præstare valuisse.

Decimaquarta, gratiarum actiones pro Exaltatione Sanctæ Dei Ecclesiæ, eo de agro Sabinensi, petit, vt sicut pollicitus fuerat Sancto Petro, in integrum conradi iubeat.

A Decimaquinta, Carolum rogat, vt Trabes maiores, quòd ad Ecclesiarum restau-
rationes pollicitus fuerat, celeriter, & stannum ad Ecclesiam B. Petri cooperiendam
mitteret. Præterea de diffidijs inter Neapolitanos, & Amalitanos nonnihil monet.

Decimasexta, de suis, & Romanorum orationibus, pro Carolo, indicat. Romanos
exoufat, quòd non vendiderint Sarracenis Christianos, sed in Longobardos, & Græ-
cos culpam istam transfert: Sacerdotes etiam suos defendit, quòd non sint polluti li-
bidinibus, de quibus ad Carolum accusati fuerant. Quòd Græcorum naues pluri-
mas combusserit, & ipsos Græcos in vinculis diu detinuerit, eum demum monet.

Decimasseptima, apud Carolum Neapolitanos, & Græcos accusat, quòd consilio
Arichis; Ducis Beneuentanorum Terracinam inuaserint. Et à Carolo S. Petri amore
auxilia postulat, vt ipsam, & alia in Ducatu Neapolitano ad B. Petrum pertinentia
recipere possit, quod virtus, atq; gloria Pontificis vnà cum B. Petro ipse Carolus sit

B Decimaòctaua, de suo, ac populi amore erga Carolum multa scribit; & orat, vt
quod pollicitus fuerat, reuertens è Saxonia ad limina S. Petri Apostoli properet, &
legatos eius possessorem Episcopum, & Rabigandum à fidelitate in seruitio S. Petri
commendat.

Decimanona, orat pro exaltatione S. Dei Ecclesiæ, & simul de orationibus Roma-
norum pro Carolo, & suis indicat.

Vigesima, per Oddonem Diaconum trabes, seu ligna ad Ecclesiam S. Petri coope-
riendam à Carolo petit, erat etiam, vt Vuilcharius Archiepiscopus Romam mittatur.
De corpore sancto, quod Oddo Diaconus, cum Fulrado Abbate olim sibi dari pet-
ierat, indicat, quomodo absteritus sit ad ipsum mittere. promittit se missurum Cā-
didi martyris corpus, si petat Carolus. Quod Beneuentani, ac Neapolitani consul-
tare cum Græcis soleant, aperit: sed quid, Oddonem Diaconum indicaturū promittit.

C Vigesima prima, Constantinum Imperatorem obiisse indicat, adiunctis ea de re li-
teris Stephani Neapolitani Episcopi. Reginaldum Ducem Elusimnæ accusat, quòd
multa mala in Castello felicitatis continuè committat B. Petri bona auferendo. petit
vt officio amoueat.

Vigesimasecunda, queritur Hildebrandum Arogin, Rodgaum, & Reginaldum
Duces, consilium iniisse cum Græcis, & Aldagilo terra, marique contra Romam, &
Italiam dimicare, quare multis adiurationibus auxilium contra eos postulat.

D Vigesimatertia, indicat quale consilium legatis eius dederit. Item monet de legatis
Græcorum, qui cum Dispositore Siciliae, & cum relictis Arichisij Ducis egerint,
qua nam ratione Ducatum Beneuentanum Carolo Regi eriperent. Orat, itaq; Ca-
rolum, vt sic omnia pertractet, vt suam, & Romanæ Ecclesiæ tutelam procuret.

Vigesimaquarta, queritur se despectum à possessore Episcopo, & Rabigando Ab-
bate, Caroli Legatis. Indicat ipsos non venisse Romam, sed Spoletū ad Hildebran-
dum Ducem, & inde Beneuentum profectos esse, in quanto ob id mœrore constitutus
sit, scribit. Orat Carolum, vt se consoletur, exaltando Ecclesiam Romanam, & Spo-
letinum Ducatum reddendo.

Vigesimaquinta, quod patrimonium S. Petri apud Rauennates, non integrè rece-
perit, testificantibus id senioribus Ecclesiæ, testibus eiusdem vrbs; Petri patrimoniu
Sabinense in integrum S. Ecclesiæ restitui. indicat se nullorum irrationabiliter fini-
bus indigere.

E Vigesimasexta, gratulatur Carolo pro victoria, quam ipsi Ausfridus Abbas Pifa-
nus narrauerat, quam diligenter pro ipso preces faciat: Ausfridum Carolo commen-
dat. pro Pisano, & Lucensi Episcopis orat, vt ipsos pro sua pietate ad proprias sedes,
atque Ecclesias redire permittat.

Vigesimasseptima, indicat, quòd in partibus Italiae, atque Tusciæ, Episcopi quidam
alienas Dioceses, & Parçias inuadant, vestem Monasticam contra sanctos Canones
relinquant, matrimonia contrahant vestibus secularibus induti; orat itaq; Carolum,
vt ista emendet, fidem Catholicae, & Apostolicae Sanctæ Romanæ Ecclesiæ semel am-
plexam, continuè tueatur, vt cum sanctis omnibus felix permanere possit.

Vigesima octava, propter inobedientiam Leonem Rauennatem Episcopum accusat. Vigesima nona, vberimam benedictionem pro exaltat. S. Dei Ecclesie continentur. A
Indicat se mittere Epistolam Gradenſis Patriarchæ. Hanc à Leone Archiepiscopo Rauennate prius apertam, & lesam fuisse queritur. Idem Leonem iterum accusat.

Trigesima, orat Carolum, vt meminerit, quæ Petro Apostolo promiserit: quanta etiam ab ipso beneficia acceperit; scilicet prouinciam Longobardorum, & quod eius circumuallatus suffragiis, ceteras omnes nationes sibi subijcere possit. De Leone Archiepiscopo Rauennate indicat, gratum sibi esse, quod ad Carolum profectus sit.

Trigesima prima, iterum vehemèter Leonem Rauennatè Archiepiscopum accusat, quod inobediens, ac protētus factus sit, ab illo tempore, quo à Carolo rediit, & Carolum orat, ne S. Petro auferri patiatur, quæ ab ipso, & Pipino patre eius ipsi B. Petro oblata sunt.

Trigesima secunda, multa admodum de fide, & constantia sui amoris Carolo scribit; Admonet illum, vt amicitia, & promissionis ad confessionem B. Petri factæ recordetur. Cui eodem ex postulat, quod Legatum suum Anastasium in Francia detineat. Accusat Longobardos, hortaturque Carolum, vt in ipsos vindictam exerceat, & S. Petri iustitias, quas promisit, faciat. Indicat se Carolo Paulinum quendam vinculum misisse, quod malè de eo locutus esset, ipsumque adiurat, vt idem de suis inimicis faciat.

Trigesima tertia, gratiarum actiones continentur, cum petitione, pro exaltatione Sanctæ Dei Ecclesie. Item de Legatis Caroli Regis, qui Autumni tempore Romam venire debuerant.

Trigesima quarta, de præda Persarum in finibus Græcorum, & inter ipsos discordia.

Trigesima quinta, gratiarum actiones pro restitutione Patrimonij B. Petri mentit donationis, Constantini temporibus S. Siluestro Papæ factæ, & aliorum, qui pro animæ suæ salute multa donarint B. Petro, quæ à Longobardis erepta sint: ac dicit in Lateranensi scriptio, eas donationes haberi. Carolum nouum Constantinum nominat: orat, vt sibi filium eius ex sacro Baptismate suscipere liceat.

Trigesima sexta, sanctum Petrum Carolo maximè commendat, & orat, vt Sabinenſem agrum integrum Ecclesie Romanæ restitui faciat. Proficitur Romanam Ecclesiam totum quartum Chalcedonenſe Concilium amplecti, & venerari.

Trigesima septima, ipsum fidei, ac dilectionis, quam erga B. Petrum Apostolorum Principem habere visus est, admonet, vtque illam inconcussam, & inuiolatam conseruet, & nulla callida versutia ab Apostolico amore animum disijgi patiatur, orat. Postea Eleutherium, & Gregorium quendam accusat, & petit, ne illos apud se agere sinat, sed Romam mittat.

Trigesima octaua, commendat Carolo Legatos Monasterij S. Hilarij in Calligatatorat, ne ipsum, seu Hospitales Domos, quæ per colles Alpium sitæ sunt, in susceptionem peregrinorum, ab vlla magna, paruaque persona inuadi permittat; & Gundibrando Duci Florentino mandat, vt quæ eidem Monasterio abstulerat, restitueret.

Trigesima nona, ipsum mendacij arguit, & obiurgat, quod Rauennam ad electionem noui Pontificis Legatos suos direxerit.

Quadragesima, indicat, quomodo contentiorem Monachorum ad semissorum composuerit, & quod Potho Abbas, cum decem Monachis ad Carolum Regem proficisci noluerit, vt ibidem quoque de obiectis criminibus se purgaret.

Quadragesima prima, Carolum per Georgium Episcopum Papæ de suis certaminibus, & laboribus pro B. Petro susceptis, indicauerat: quare Hadrianus ipsi maximas gratias agit: commendans ipsi Georgium Episcopum.

Quadragesima secunda, indicat Adalgisum Desiderij filium in Calabria partes aduenisse: orat Carolum, vt contra hunc bellum gerat, & Beneuentanus cum alijs obedire cogat. Item, ne Grimoaldum Beneuentanum Ducem constituat: vt Beneuentum, Rosellas, Populonium, & alia loca S. Petro reddat.

Quinquagesima tertia, indicat Officium Regis Anglorum Legatos, cum Caroli oratoribus honorificè ab se susceptos fuisse, quod Carolum per Nuncios petierat. Adijcit se permittere Diuinum Verbum Gentilibus prædicare.

A Quadragesimaquarta, indicauerat Carolus Rex, quòd per laboriosa certamina Saxones ad fidem Catholicam, ac baptismatis fontem perduxisset: petierat ob id ab Hadriano vna, aut duabus ferijs litanias fieri. Respondet Papa ei, in omnibus Occidentalibus partibus 23. 26. & 28 mensis Iunij, idest vigilia Ioannis Baptistæ, Natale SS. Ioannis, & Pauli. & vigilia SS. Apost. Petri, & Pauli debere fieri litanias. Iubet, vt Carolus iisdem diebus omnibus suis regionibus litanias celebrari curet: Indicat, quòd Romæ continuò pro Carolo gratias agât, & Deum orent. Scripsit etiã ad alios, vt ad Egilam in Hispania Episcopum, ipsiq; hortatur de fide Orthodoxa tuenda; pro ieiunio sexta feria, & sabbato celebrando. Idem ad Egilam Episcopum, seu ad Ioannem presbyteru de conseruatione continentie in Hispania partibus prædicada Epistolam scripsit. Ac de paschali festiuitate, vt eo tempore celebretur, quando à Romana celebratur Ecclesia. Item eum monuit de prædestinatione hominis, siue ad bonum, siue ad malum: de coinquinatione eorum, tam in Escis, quàm in potu: de diuersis erroribus, & de eorum Pseudosacerdotibus, qui viuente viro sortiuntur vxore. De libertate arbitrij, ac de alijs multis capitibus in partibus illis contra fidem Catholicam exortis. In fine ipsos hortatur, vt Canones sciant, vt omnes non obediens salubribus præceptis excommunicent.

B Idem Hadr. ad oēs Hispaniæ Episc. scripsit; maxime tñ ad Elipandũ, & Assaricũ: In cuius Epist. initio Romanã Eccles. caput oĩm Eccles. nominat; & quicumque ab hac se abscindit, hunc Christianæ Relig. exortem fieri dicit. Deinde refutat Elipandũ, seu Assaricũ errorem, quo filium Dei adoptiuum dixerat. Opponens, inter alia, dictũ ad Rom. 7. proprio filio suo non pepercit Deus. & citat Athanasium Alexandrinũ, Gregorium Magnũ, Amphilochiũ Iconij, Greg. Nyssenũ, Episcopos, Chrysoft. August. Hilarium, Leonem Papam, & alios. Hactenus ex Hadr. Epist. inuenta summaria.

C Quod rursus ad alia eiusdẽ Pont. scripta ptinet, præter alias Epist. supra recitatas; constat Collegisse Conciliorũ Volumẽ, illudq; misisse ad eundẽ, qui petierat, Carolũ Magnũ, præfixa ad eũ præfatione, & epigramate Acrostichicis versibus. Est præterea auctor Ioannes Diaconus ab eodem Hadriano, ex Epist. S. Greg. Papæ, duos conscriptos libros. meminimus superius de alijs eiusdem Pontificis lucubratiunculis ad Ecclesiasticos ritus spectantibus. sed iam, quæ post eius mortem secuta sunt, videamus.

D Obicum eius, multis lachrymis, profecutus est Carolus Magnus, qui eum, vt patrẽ coluit, & vt amicũ plurimũ dilexit: nam audi quæ habeat Eginhardus in Caroli vita. *Nunciato etiam sibi Hadr. Pont. obitu, quem amicũ præcipuum habebat, sic fleuit, ac si fratrem, aut carissimũ filium amisisset. At non fletu tantum, sed religiosis officijs, atque suffragijs, ipsius profecutus est animam, pro ipsa longè, lateque per prouincias sibi subiectas, & alias externis Regibus subditas, erogans eleemosynas: cuius rei monumentum extat in Epistola eiusdem Caroli ad Offam Marcorum in Anglia Regem;* cuius fragmentũ recitat Gulielmus Malmesbertus hist. ^a in qua hæc verba.

Direximus in eleemosynam Dalmaticas, & pallia Domini Apostolici Hadriani, deprecantes, vt pro eo, intercedi iubeatis, nullam habentes dubitationem, beatam illius animam in requie esse, sed ut fidem, & dilectionem ostendamus in amicũ nobis carissimũ. De largitate porro eleemosynarum Caroli: Eginhardus sic in eius vita. *Circa pauperes sustentandos, & gratuitam liberalitatem, (quam Græci eleemosynam vocant) deuotissimus, vt qui non in patria sua solum, & in suo Regno facere curauerit; verum transmaria in Syriam, & Aegyptum, atque Africam, Ierosolymam, Alexandriam, atque Chartaginem, vbi Christianos in paupertate viuere cõperunt; penuriæ eorum compatiens, pecuniam mittere solebat. Ob hoc maxime Transmarinarum Regum amicitiam expetens, vt Christianis sub eorum Dominatu degentibus, refrigerium aliquod, ac releuatiõ perueniret.*

Præterea verò sepulchrum eius in Vaticana Basilica collocatum Regio ipsemet Epitaphio decorauit, quod hodieque extat, pro foribus eiusdem Basilicæ, versibus scriptum, quorum quatuor tantum, hic adscribam, cum plures sint.

Hadr. P. scripta.

a Clar. A. D. 1100. Extat i histo. Angl. in addit. ad Bedã, lib. 2. c. 14. Carolus, q̄ deditus eleemos.

*Post patrem lachrymans Carolus hæc Carmina scripsi.
 Tu mihi dulcis amor: te modo plango, Pater.
 Tu memor esto mei: sequitur te mens mea emp
 Cum Christo teneas Regna beata Poli, &c.*

Colebat Carolus, inquit Eginhardus, præ ceteris sacris, et venerabilibus locis, apud Romanam Ecclesiam B. Petri Apostoli, in cuius donaria, magna vis pecunie, tam auri, quam argenti, nec non, & gemmarum ab illo congesta est. Multa, & innumera Pontificibus munera missa; nec illo toto Regni tempore, quidquam duxit antiquius, quam ut vrbs Roma sua opera, suoque labore, veteri polleret auctoritate; & Ecclesia S. Petri, non solum per illum tuta, & defensa: sed etiam suis opibus præ omnibus Ecclesiis esset ornata, ac dotata. Mirum est, quanta scribat Anastasius Hadrianum contrulisse in restaurationem, ornatum, & dotationem Romæ Ecclesiarum, ac aliorum publicorum operum, ut nulla ferè Ecclesia eius piæ expers fuerit beneficentiæ. Is igitur Anastasius, postquam recensuit in Ecclesia B. Petri vestem ab eo factam miræ pulchritudinis ex auro, & gemmis, habentem præfiguratum hist. B. Petri ad vinculis erepti: ab introitu Basilicæ ad pavementum confessionis spatium vestitum de aere purissimo: pretiosas Cortinas miræ magnitudinis: vela sexagintaquinque; Candelabrum in formam Crucis factum pendens ante presbyterium, habens candelas mille trecentas septuaginta, quod quater in anno accendebatur; In Natali Domini, in Pascha, in Natali Apostolorum; & in Natali Pontificis: Ciborium ex auro purissimo: totam Confessionem laminis aureis vestitam, & alia plura vasa, Calices, Imagines, lampades ex auro purissimo; summam colligit his verbis. *Quæ sunt simul, quæ sunt in altari intus, & in sacra, vitro, citroque confessione, & in ambone Evangeliorum, & in postibus inferioribus, & superioribus, atque cancellis simul, & corpore, auri obrizi libras mille trecentas viginti octo.* Pergit recensere alia varia eiusdem Ecclesiæ ornamenta aurea, & argentea. Transiens inde ad restaurationem eiusdem Basilicæ, ait Pavimentum, Testum, Turrim, Porticum Gradus, atque adeo porticum à Tiberi ad gradus B. Petri restaurata. mox memorat bona relicta eidem Basilicæ, & alia ab eodem eidem in vsum pauperum attributa. Quod verò spectat ad cultum Diuinum in psalmodia; constituit congregationem Monachorum, ut sedulas laudes in Ecclesia S. Petri persolverent: sicut & cetera tria Monasteria. Quod ipsum in Lateranensi Basilica San. Mariæ ad Præsepe, & in alijs præstitis, restauratis Monasterijs. Restauravit, & magnificè ornauit alias Basilicas, S. Pauli, Lateranensem, B. Virginis, ad Præsepe, ad Martyres, & Transiberinam, S. Laurentij, quæ dicitur extra muros, & quæ dicitur Damasi, Sanctæ Crucis in Ierusalem, S. Petri ad Vincula, SS. Apostolorum, S. Marci, denique alias quadraginta, & amplius, quas recenset Anastasius. Plura etiam Cœmeteria restauravit: aliquot item Diaconias, quas & redditibus auxit, ad alimoniam pauperum. Statuit, ut per vnamquamque hebdomadam quinta feria, cum psalmodia pauperes, usque ad balneum pergerent. Formam pariter Sabbatinam dictam, per quam decurrebat aqua, inquit Anastasius, per Contenarium in atrium B. Petri Apostoli, simul & in balneum iuxta eandem Ecclesiam situm, vbi Fratres nostri, Christi pauperes, qui ad accipiendam elemosynam in Paschalem festiuitatem annue occurrere, & Ianari solebant, & ex qua diuersæ molæ macinabant, confractam, & dirutam à fundamentis: refecit: sed & restitutam aquam Claudiam ad Basilicam Lateranensem, in Urbem magna copia deduxit. A quam item Virginem, forma ante plures annos diruta tanta copia vrbi restituit, ut ex ea vniuersa sanaretur. Muros denique vrbs, & Turres iamdiu dirutas, & prostratas, confluentibus opus Tuscia, Campania, toto Ecclesiastico patrimonio, vna cum populo Romano magno studio renouauit, & decorauit, in quod opus mille centum auri libras expensas scriptum reliquit Anastasius.

A

Vltimis Hadriani temporibus Offa^a Rex Anglorum reperto corpore S. Albani Martyris, cum alijs reliquijs, Romam venit, vt probaretur ab Hadriano, primumque acciperet pro Monasterio eius nomine Verolamij erigendo, vtque suorum peccatorum remissionem à Christi Vicario consequeretur: quibus omnibus acceptis est reuersus in Angliam.

a Matth. Vuestm. ann. 794.

Eodem die obitus Hadriani, Leo Tertius magno omnium consensu subrogatus est, Romanus à parua ætate in Vestiaro Patriarchij educatus, cuius laudes persequitur Anastasius. Quæ fertur de eo fabula, quòd initio sui Pontificatus, passus carnis incendium ob mulierem eius manus exosculantem, eam ipse sibi præciderit, statueritque, ne manus, sed pedes oscularentur Pontificis, reiicienda est, vt quæ nulla firmitate subsistat, cum ante hæc tempora, reperiat, moris fuisse, osculari pedes, manus nunquam, multaque alia sint, quæ repugnent.

B

Quod ad res pertinet Orientalis Imperij, hoc anno Constantinus sine matre regnans, iuuenili temeritate, ardore libidinis, abdicata iam Maria legitima coniuge, & Monacham fieri coacta, quasi Imperium affectante, & illi mortem, per venenum moliente, Theodoten Cubiculariam ducens, Augustamque coronans, nuptias celebrat anno Imperij 6. Indict. 3. non prima, vt mendosè est apud horum auctorem Theophanem, ex quo scelere, magna sunt in Ecclesia illa, inter Catholicos, cõstatã discordia, turpi adulatione, alijs probantibus nefarium scelus, alijs verò, quibus Ecclesiastica disciplina cordi erat, illud ipsum magnopere detestantibus, & execrantibus. Ex Theophane, & Ignatio historico.

Adulterinum cõiugiũ Cõstat. Imp.

Tarasius Patriarcha, cum animo quidem argeretur ob scelus Imperatoris, vereretur tamen, ne nimis exasperando, & ab Ecclesia remouendo, eum faceret Catholicæ fidei desertorem: sic erroris redarguere voluit Imperatorem, vt tamen eum, licet pœna illa dignum, noluerit excommunicare.

C

Cum igitur conceptum scelus animo Imperator perficere apud se statuisset, aduersus legitimam coniugem cõfictum veneficij crimen detulit ad Patriarcham, vt ea dimissa, quam ardebat, ducere posset. Primum quidem per primorem quendam, post verò per seipsum, causa vehementius, & ardentius acta; At Tarasius inani prætextu cognito, pluribus id nullo modo fieri differuit ex Evangelicã lege, & rei indignitate, & probo apud omnes, proposito ex sententia dimouere instituit, intentata quoque excommunicationis sententia. Quibus ira incensus Imperator, eum à se expulit, legitimam vxorem à se abiecit, & adulteram admisit. Tarasium verò, adhibitis custodibus variè afflixit, si fortè eum à constantia deturbaret. Hactenus hæc de Tarasio Ignatius historicus, sed pluribus.

Tarasius veritè discelsũ Imper. à fide Cath. abstinet ab inferèda excomm.

D

Plato autem Abbas à Tarasij communionem abstulit, quòd redargutum Imperatorem ab Ecclesia non separasset, neque eum, qui adulteram coronasset ab Ecclesia abieciisset. Quod cum audisset Imperator, euocatum in urbem Platonem, in Palatio recludit, reliquosque Monachos, cum nepotibus eius celsos, relegauit apud Thessalonicam, quibus fauebat mater Imperatoris, quòd filio resisterent, eumque probo afficerent. Hæc breuiter Theophanes, quæ latius Theodorus Studita persequitur, conferens Platonem cum Ioanne Baptista; Constantinum cum Herode, Theodoten cum Herodiade, causam cum causa. Cum, inquit, omnes ferè iniquo illi factõ assentirentur; solus hic, (vt ita dicam,) cum suis discipulis stabilis permansit. Ob idque quot, & qualia per totum annum certamina eum subijisse putamus? nunciã nuncijs, minã minis addebantur, flagella, exilia, membrorum mutilationes proponebantur.

Plato ob id abstinet ab eiõ communiõne.

E

His consuetudine Michael Monachus rerum ipse quoque sui temporis scriptor in rebus gestis magni illius Theodori Studitæ habet; & quòd quidem Studita de Platone refert, certamen, & victoriam modestè silens de se, hic Michael de Studita narrat, nimirum magnum Theodorum ob tantum flagitium ab Imperatore admissum, incredibili tactum dolore, & reformidantem vehementer, ne permaneret malum, & in legem abiret flagitium, auctoris sui viribus, & potentia subnixum; cum palam excõ-

Theodo.
Stud. ca-
uendum a
cōmunio-
ne Imper.
denūciat
suis Mon-
nach.s.

municatum pronūciasse, & in scelus inuectum, ipsum omnibus Monachis denūciasse, vt ab omnibus vitandum: Cuius rei fama vulgata, cum ad aures quoque Imperatoris venisset, furorem simulatione lenitatis tegens, blandē sibi prius agendum putauit, cum sanctum virum timeret, vt qui eum apud omnes in magna sanctitatis opinione esse sciret, si qua fortē illum ratione demereri posset, quo vno deuicto, ceteros omnes superaret. **Quin,** & adulteram ipsam ad captandum sanctum virum submisit multo auro, & muneribus instructam, & generis propinquitatem opponentem (erat enim Theodote ipsi Theodoro sanguine iuncta) quæ cum irrita omnia animaduertisset, semet Imper. specie repentini alicuius, vrgentisque negocij ad eum adit, sed eius omnes sermonem, & conspectū declinant, & auersantur Monachi. Tunc ille ardentiori incensus ira, in palatium reuersus, flagellis cædi sanctum iubet, & constantissimos quosque alios Monachos, sic vexatos, atque verberibus concisos Thessalonicam relegat. Sed exilium contigit anno sequenti. Vnde cum numero erant cum patre vinciti, qui dura omnia sereno, & alacri animo pertulerunt. Quorum exemplo Constantiæ Chersonenses, & Bosphorani Sacerdotes, & Monachi, & quotquot per vicinas circum oras, atque Insulas populos regebant, & ipsi sanctum æmulantes, Imperatorem excommunicatum pronūciant, quos variē tentatos, & immobiles repositos, exulare iussit. Misit etiam Theodorus Epistolâs, & Tabellarios ad Romanum Urbis Antistitem, eum de tota re commonefaciens, à quo responsa vicissim accepit, de prudentia, & Constantia laudatus.

Non quē
quē Mon.
excōmuni-
carent
Imp. Epi-
scop. mun-
us vsur-
pātes, sed
quē à Deo
ob flagi-
ciū excō-
municatū
auerfarē-
tur.

Aulicorum autem, & aliorum Imperatori adulantium illa erat aduersus Theodorum, & alios accusatio, siue quærela, quod non, nisi ob læsam Catholicam fidem, Cōmunicationem Catholicam liceret abrumpere; deque his Stephanus à secretis coram egerat eum Theodoro, ad quem statim rescripsit Epistolam. Epist. ^a cuius partem hic vsum opportunum adscribere.

a V. in Co-
dic. Col.
b Dan. 13.
c 2. Reg.
14.
d Ex 18.

Vnde nam verò dicti huius (Stephani, & Aulicorum) absurditatem tibi ostendemus? Primum quidem ex Veteri Testamento. Quid enim de Daniele censēs? ^b Num seniores, quamuis nondum ea ætate, quæ legitimam loquendi libertatem daret, in diuinæ Susannæ condemnatione præuaricantes, non solum admonens, verum etiā condemnans, laudatus est an non? Deinde, non animaduertis Ioab ^c in populi enumeratione, cum in Dei tentationem res vergeret, supplicantem, obtestantem, persuadere Dauidi conantem, ne id faciat? Nota enim tibi est historia. Me verò mouet, & Ietro ^d Magnum Mosem admonens, & exhortans non sic regere populum, hominemque rudimentis quodammodo instituens, traducenque ad consilium suum. Et quid nam ipse? Alienigena, etsi focer. Cui loquens? ei, qui omnia ex Diuina reuelatione agebat. Atque hæc quidem paucis, ne longiores simus. Transeundum est ad nouum Testamentum, scilicet. Reuereamur, si placet, gloriosissime, clarissimi Orbis terræ præconis Edictum. ^e Si postremo reuelatum fuerit, primus sileat. non, sicut obijcit Charitas tua, de fide sola. Et, quod me propemodum fugiebat, Magnus præco ^f veritatis Ioannes, Herodem reprehendit. Quæso responde mihi. Sed explodam, (vt video,) & deridebor; quod æquiparem me propheta. Absit non ita est, optime. Hæc verò, inquit, scripta sunt ad correctionem nostram. ^g Et iterum Paulus. ^h Imitatores mei estote; sicut, & ego Christi. Qui autem fieri potest, vt rectē quis sentiat, a gēs peruersē, Diuino Iacob ⁱ affirmante, ex operibus ostendi fidem, & ijs, qui circa vnum aberrant, neque alterum inesse? Tot igitur, & tanta cum sint testimonia, non puto habere nobilitatem tuam, quid contradicat, & post pauca. Reprehendere enim tantummodo facile est, & cuilibet volenti, promptum, vt legitis; suam verò sententiam sacræ scripturæ testimonijs confirmatam inducere, hominis est sanæ mentis, ac iudicij, &c. subiicit ad finem loca S. Basilij, quibus, quæ dicta sunt, confirmantur.

Alia Epist. ^a ad Nicephorum consobrinum suum, eundemque Præpositum. post alia, in eo versatur tantum argumento, vt demonstrat perperam factum ab Imperatore, dimittendo vxorem, & aliam ducendo, contra Apostoli Pauli præceptum, & sanctorum Patrum doctrinam.

e 1. Cor.
14.
f Matth.
24.
g 1. Cor.
10.
h 1. Cor.
11.
i Iac. 2.

A Hoc eodem Anno, vt habetur ex Theophane, Ioannes præficitur Ecclesiæ Ieroso-
lymitanæ.

a In eodẽ
Cod. Co-
lumnaa.

Quod verò spectat ad res Occidentales, hoc ipso Anno Carolus Magnus, deser-
tores Christianæ Religionis Saxones rebellantes, cum exercitu aduersus eos profes-
sus, coercuit. Vbi cum esset, excepit Legatos Hunnorum, siue Auarum Regis Theo-
donis, seu Theoduini, qui se cum suis subijceret Carolo, spondens etiam fidem Chris-
tianam omnes suscepturos, quod & præstitit. Rex cum suis ad Carolum profectus,
& regie donatus redijt. Ex Adone. Id in annum sequentem reijciunt alij, defecisseq;
eum à Christiana fide suscepta, confirmant. Bellum verò aduersus Hunnos, siue Aua-
res per Henricum Ducem Foroiuliensem, gestum testatur Ado, per eumque debel-
latus, atque auctis Theauris spoliatus, quos idem, inquit, pio Regi Carolo postmo-
dum misit, & ille Deo gratias referens, ad memoriam SS. Apostolorum partem inde
misi, partem officialibus Regni, & Ecclesijs alijs distribuit. Conuersos verò post
hæc Hunnos ad Christianam fidem, ab eisque primam erectam Ecclesiam sanctæ Dei
Genitricis Mariæ, produnt Annales Hungarici. Oblationem verò Caroli ex The-
sauro Hunnorum ad Basilicam S. Petri Romæ missam, in annum sequentẽ reijciunt.

B Sed & hoc ipso anno primum Episcopum datum Paderbornensi Ecclesiæ in Saxo-
nia, Harimarum Saxonem hominem, discipulum S. Burchardi sanctitate clarum
produnt Annales Saxonum. Verum qui profectus est res Saxonum, & ipse Saxo
antiquior scriptor, res S. Libonij profectus, non hoc anno, sed longe postea, paucos
ante annos obitus ipsius Caroli Magni factum esse testatur.

C	Christi Annus <u>796</u>	Leonis P. 3. <u>1</u>	Constant. Solius Imp. <u>7</u>	} Indictio. <u>4</u>
---	-----------------------------	--------------------------	-----------------------------------	-------------------------

b Crant.
hist. Saxo.
lib. 1. c. 11.

I mperator iustissimè, vt par erat redargutus à Theodoro, quòd dimissa legitima
coniuge, aliam præter ius, & fas, sibi matrimonio copulasset, huius anni initio eum
mittit in exilium, de quo, & itinere ad ipsum exilij locum, extat Theodori Epistola ad
Platonem, & alia: prima, ibidem ad ipsum adhortatoria, qua fratres confirmarentur,
ac rursus alia eiusdem argumenti.

D Bene Imperatoris mater, per se, & per alios nacta opportunitatem, promissis, & mu-
neribus, Duces, & Princeps attraxit ad se omnes, vt filio deposito ipsa sola imperaret.

Hoc eodem anno Indict. 4. delatum est Constantinopolim ex Lemno Insula Cor-
pus Sanctæ Euphemie, quod à Copronymo impio, & sacrilego Imperatore cum ca-
psa, in profundum abiectum fuerat; repertum autem id fuit, & in Lemno depositum,
cum hac marmori incisa inscriptione.

c 3. i eod.
Cod.

HOS SERGIUS, ET SERGONAS NAVIGANTES PER HELLE-
SPONTVM, CVM EX PROFVNDO SVSTVLISSEMVSVS RELIQVIAS
BENEDICTÆ, ET SANCTÆ MARTYRIS CHRISTI EUPHEMIE,
EIVS IVSSV HIC DEPOSVIMVS: describitur fusè hæc translatio à scriptore
huius temporis, quæ extat apud Surium 2. Iul. de qua, & Theophanes his verbis.
Hoc Stupendum, & dignum scriptura miraculum post 22. Annos post iniqui Prin-
cipis mortem, vna cum piissimis Imperatoribus, & Tarasio Sanctissimo Patriar-
cha, nos vidimus, & cum eis amplexi sumus, licet indigni, magnam gratiam
promerentes.

Transla-
tio S. Eu-
ph. Con-
stant.

E Leo Romanos Pontifex, vbi primum sedere cæpit, Legatos cum muneribus, claves
scilicet aureas ex S. Petri confessione, de more acceptas, & Vexillum Romanæ Urbis,
ad Carolum Magnum misit. Rursus verò hæc eodem anno ab ipso Christianissimo
Principe Carolo Magno, Engelbertum Abbatem Legatum ad Leonem Romanum
Pont. ad munera deferenda, quæ ex Thesauro Hunnorum erepto, idem Rex fuerat
consequutus Annales Francorum affirmant.

a De gest
Angl. in
Cōtin. li.
i. c. 12.

Eodem anno missa est Legatio, cum liceris, & muneribus ad eundem Leonem Pontificem ex Britannia à Rege Mercionum Remulpho, qui Officium successerat, quæ literæ extant, vt & quas ad eum reddidit ipse Leo, licet hæ sint imperfectæ.

Eodem anno idem S. Pontifex Leo animum adiecit, vt Caroli Magni de Hunnorum Theauris missam largissimam oblationem ad sacra limina Apostolorum; in ornamenta Ecclesiarum conuerteret, & in Clericos erogaret, omniaque perfecit, quæ ante persecutionem illatam, recenset Anastasius. *Eum igitur, ait, Clericis stipendia auxisse, plurimas Ecclesias, & Cœmeteria restaurasse, sed in primis Titulum. B. Sulfanæ, vbi ordinatus fuerat, magnificentissimè extructum, pretiosis muneribus locupletasse. Variis Ecclesiis vestes sericas, holosericas, pretiosas, gemmatas, cortinas, & vela cōtulisse, Cruces, Imagines, Calices, Coronas, Thuribula, Ciboria, Candelabra, Lampades obtulisse, in quorum sumptum, subducta ratione, expensas, ait plusquam 150. libras auri, & mille quingentas argenti.*

Christi Annus
797

Leonis Pap. 3.
2

Irenes iterum Imp.
1

Indictio.
5

Imp. exce
catur, &
moritur.

Prodigiū

Constantinum Imperatorem conspirantes proceres, consilio eius matris Irenes, comprehensum, luminibus priuant, ex quo statim moritur. Iussione matris fuisse, Religionis studio, & amore iustitiæ aiunt tantum, vt teneretur. nec amplius imperaret. ex quo ab Orientalibus nonnullis, qui factò aderant, viris sanctissimis, meruit laudari. Theophanes tamen, secundo eius anno recēdens, vt oculos alijs effoderit; alijs linguas præciderit, subdidit. Non in longum Dei iustitiam hanc iniustam vltionem misisse inultam, post quinquennium namque eodem, inquit, mense, & eodem sabbato orbatus est oculis à propria matre, idem Constantinus. Obtenebratus est autem sol per dies septemdecim, ita, vt errarent naues maris, omnesq; dicerent, quòd propter obcæcationem Imperatoris sol obcæcatus radios suos retraxit.

Porro in Constantino sic genus Copronymi extinctum tradunt. Irene adepto Imperiò exilium omnibus relaxat; sed in primis Platoni Abbati, & Theodoro Studite, quos reuertentes, omnium hominum occursum excepit, atque ad eò ipse Patriarcha, & Regina; eiectò Iosepho illo Oeconomo, & sacerdotio priuato, qui adulteros coniugatos coronare ausus fuerat, omnes in Communionem conuenerunt, quantumuis rationes diuersas tenuissent, Tarasius Patriarcha, & Theodorus, ille quidem de summo iure non nihil remittendo, ne in hæresim Iconomachorum, quòd minabatur, ille se præcipitaret: hic aurem flagitium propalam arguendo, & acri obiurgatione longius progredi prohibendo, tum eos, qui peccarant, tum ceteros, qui simile aliquid meditabantur. His ergo in hunc modum transactis Theodorus Regia Vrbe relicta in Monasterium reuertitur, optimique Pastoris exemplo, segregatas oues congregat, & innumerabiles, tum Monachos, tum seculares ad se, tum gratulationis causa, tum etiam cohabitationis, confluentes excipit. Hæc ferè ex ipso Theodoro, de Platone, & ex Michaelè Monacho de ipso Theodoro.

Quod spectat ad res Occidentales; Barcinona Ciuitas, quæ à Francis desererat, per Zatum Saracenorum Præfectum Carolo Magno reddita est. Habdalla Saracenorum Princeps in Africa à fratre pulsus ad eundem Carolum Magnum confugit, quem cum filio suo Ludouico in Hispaniam proficisci iussit, quo anno pariter res bellicæ eidem Carolo prosperè cessere. Cum autem degeret Aquisgrani, accepit Legationem à Constantino Imper. missam, vel, vt alij tradunt anno sequenti, Constantino superstitite, cuius audita nece, omnia vana cessere.

Christi Annus
798

Leonis Pap. 3.
3

Irenes iterum Imp.
2

Indictio.
6

IN Oriente Arabes Sarraceni sub Duce Habdimelechi Romano Imp. infestissimi, negata pace Irenæ petenti, infesto agmine progressi Cōstantinopolim, vsq; ad eius suburbia depredantes, onustiq; spolijs sunt reuerſi. Theophanes hæc pluribus. Quorū occasione factum est, vt Theodorus, quo ab horum infestatione monachos sibi subditos saluos redderet, atque securos, eosdem Cōstantinopolim duxerit, atque studij monasterium, olim quidem celeberrimum, sed a Copronymo ad vastitatem pene redactum magnopere rogante Imperatrice in habitandum, acceperit, eiusque præfecturam assumpserit.

Hoc ergo cœnobium Pater cum insigni Templo aptissimum, & ornatissimum natus, ex conditoris mente, tum suos, tum, quos in eo reperit, tum deinde accedentes ex magna nominis celebritate sæculares magno numero, vt ad decem centenaria peruenirint, monasticis institutis excolebat, & ad perfectionis opicem perducebat. Ex Michaelē monacho, ex eis vno, Theodori discipulo, qui pergit pluribus dicere de monasticis, ab eo suis traditis institutis metris scriptis. *Edidit præterea, inquit, institutiones Iambicis versibus conscriptas, quemadmodum vnūquemque imperata facere oporteat, & initio a Preposito ducto, ad infirmum vsq; percurrrens desinit, ac statuit, quibus pœnis quisque affici debeat. &c.* Qui pariter occasione laboris manuum singulis præscriptorum, primum in describendis codicibus, qui apud nos, inquit, extant adhuc pulcherrimi, eius labores memorat, deinde eiusdem scripta recenset. Cōposuit, ait, & alios libros, quos propria lingua dictauit, quorum sensus, manifestam quādam diuinæ gratiæ vim ostendunt. In his primum locum tenet, qui parua, dicitur; *Cathechesis 134. distincta sermonibus, quos quidem fratribus ipse pronunciauit, congruentes cuique diei, singulis, lectissimis sententijs, verbisque ornatissimis per seuerantia, & membrorum mortificatione: nunc de Constantia in quoridianis certaminibus, & præstanti aduersus casus omnes animi contentione. Ex hoc libro tres sermonum particule; prima quoque die hebdomadis, in Ecclesia recitari consueuerant. Alterū deinde librum elaborauit Magnum (athechisticum tribus membris, seu partibus comprehensum, qui egregia cœnobij instituta sigillatim declarat, disciplinam tradens, supra quam dici possit vtilissimam. &c.*

Theodori Studii
ta lucubrations.

Scriptis præterea vir Diuinus Panegyricū volumen, in quo insignes Domini dies festos enarrat, & præclaris orationibus exornat, nec Domini solum, verū etiam Deiparæ, & præcursoris item Joannis Baptistæ &c. Scripsit, & librū Iambicis versibus, in quo, & primi parentis ortum, lapsūq; descripsit, et plura deinceps, & deniq; vniuersam Iconomachorū hæresim. Epistolarū autē eius libri quinq; sunt numero. Præter hos oēs, dogmaticum et librum composuit, in quo validè insunt disputationes refutatoriæ, mirabiliter contextæ ad dissoluenda Iconomachorum sophismata &c. optandū est, vt hmōi præclara opera ex vetustis bibliothecis, diligenter conquisita, eruantur.

Misſe hoc anno Irenem A. legatos ad Carolum Magnum veteres tradunt Annales Franc. auditosque eos Aquisgrani, redditumque illis ab ipso, quem petierant, Sifinnium fratrem Tarasij, Patriarchæ olim in bello captum.

Hoc anno, (vt habent Annales Franc. ex Chronicon a Pithoco editum) Hadesuns (quod idem est, q̄ Adefonsus, sive Alfonso) Rex Galliciæ, & Asturiæ, per Troium legatum suum, Papilionem miræ pulchritudinis Regi Carolo misit. & inferius eodem anno. Adefons quoque supradictus Rex prædata Vlyssipona Hispaniæ ciuitate, insignia victoriæ suæ loricas, mulos, captiuosque Mauros per Troium, & Basilicum, legatos suos Carolo misit. Hæc ibi. Ex quibus patet, magnam amicitia consuetudinem intercessisse inter Alfonso Castum, & Carolum Magnum, ambos Reges pietate præstantes; quod ipsum testatur Eginhardus.

Christi Annus

Leonis P. 3.

Irenes iterum Imp.

Indictio.

799

4

3

7

Atrox facinus in Pót. Ro.

Ingēs miraculum.

Deducitur in Frāciā Papa.

Reuertitur.

Quæstione habita carnifices eius cōiuncti, damnantur capitibus, sed relegari tantū permittit. apud Sur. 23. Iul.

A Nnus Ecclesiæ Romanæ lugubris, ob immane sacrilegium admissum in Romanum Pontificem a scelestis, & impijs Ecclesiæ Romanæ potentioribus clericis. Nepotes siquidem Hadriani Pontificis Paschalis Primicerius, & Campulus Sacellarius cum asseclis, militantes in Romani cleri primis ordinibus, inuidia tabescentes ob Leonis electionem, odio implacabili ipsum persecuti, calumnijsque infectati, tandem eo furoris, & infaniæ sunt prouecti, vt in ipsum sacrilegas manus inijcerent, in terram proijcerent, dispoliarent, conciderent, oculos eruerent, linguam radicibus præciderent, idque in sacri muneris functione, expiandi per litanias populum ritu solenni: sed & sacrilegia sacrilegijs cumulantes, rursus in ecclesia ante altare iuxta confessionem tractum tantum reperiuert rabido furore flagitium, & femiuuim in sanguine reuolutum ante altare dimisere. Veriti autem ne a fidelibus inde eriperetur, abstractum in monasteriò Sancti Geratini in arcta custodia recluserunt, quæ tam nefanda, tam horrenda, & execranda, pro sceleris immanitate, declarata ubique facinora, tam Occidentales, quàm Orientales historiarum scriptores, sunt persecuti. Sed paulo latius Anastasius eius sæculi scriptor. In ea custodia, cooperante Domino, & B. Petro Apostolo suffragante, magno miraculo Pontifex, & visum recepit, & lingua ad loquendum ei restituta est: vnde eodem diuino nutu, ab Albino Cubiculario, & alijs pijs, ac fidelibus viris extractus, & ad Basilicam Beati Petri deductus est, omnibus de sancti Pontificis liberatione gratulantibus, & de tanto miraculo Deum celebrantibus. Vbi dum agit, adueniens cum exercitu Vuinigisus Dux Spoletanus, eum assumptum, magna cum ueneratione Spoletum deducit. Quo audito, de vniuersa Romana ditione plures fideles ad eum accurrunt; Episcopi etiam, & omnis generis clerici, & Primates, qui eum ad Carolum Magnum deducunt, cuius is aduentu cognito, Episcopos, & proceres, ac propium filium Pipinum obuiam mittit, ac mox ipse etiam procedit, excipiens eum cum omni ueneratione, pietate, & honorificentia. Interim scelerati illi carnifices post incensam domum Albini fidelis Sancti Petri, & ipsius Pontificis, ac depredationem possessionum Romanæ Ecclesiæ, falsa aduersus eum crimina confingunt, quæ apud Carolum illi intendant. At summus Pontifex cum aliquandiu apud Carolum in magno habitus honore fuisset; Romam cum ingenti, & nobilissimo comitatu Ecclesiasticorum, & sæcularium procerum reuertitur, exceptus ad Pontem Miluium, ab omnis generis, gradus, sexus, conditionis viris, & feminis, etiam sanctimonialibus, cum ingenti gratulatione, & honorificentia in Ecclesiam B. Petri deductus, vbi & missarum solemniam celebravit, & omnes communiter corpus, & sanguinem Domini Nostri Iesu Christi fideliter participati sunt. (sic loquitur Anastasius) & alia die secundum antiquam consuetudinem Natale B. Andreae Apostoli celebrantes Romam ingrediens, cum multo gaudio, & læticia in Patriarchium Lateranense introiuit. Post aliquot dies, ab ijs, quos Carolus Magnus miserat Archiepiscopis, Episcopis, & Comitibus, habita per hebdomadam est quæstio de illis, qui tam immania scelera perpetrarant, qui cum nihil aduersus eum haberent, quod dicerent, coniecti, & Maiestatis damnati, capite plectendi erant, nisi Papa pio affectu apud Carolum intercessisset, vt vitam, & membra eis donarent: sed pro facinorosa atrocitate exilio deportati sunt in Franciam. Ex Anastasio, cui consentiunt vetera Chronica, in eo tantum diuersa, quod hæc referunt in annum sequentem, minus id quidem probabiliter.

Quæ porro Leo egerit, cum apud Carolum in Germania esset, prætermittendum non videtur: vt de altari Paderburnæ dedicato, de quo hæc in translatione Sancti

Libonij.

A Libonij. Religiosum Caroli, & salutare Christianitatis dilatandæ studium nobiliter inchoatum, Leo Papa Apostolica auctoritate firmavit, atque in Ecclesia tunc ibidem noviter instituta quoddam altare consecrans, adorandas in eo reliquias Protomartyris Stephani, quos secum Roma detulerat, collocavit, fiducialiter id Principi promittens, quod oratorium illud tanti martyris patrocinio munitum non ulterius passurum foret injuriam, quam ipso referente prius ei contigisse cognovit, ut videlicet ob Incolarum loci perfidiam, & odium in Christianam Religionem, aliquoties igni traderetur, & ob hanc maxime causam easdem reliquias ibi rogatu Imperatoris recondidit, non sine effectu congruæ fiduciæ, sponsonisque suæ; cum nihil tale postmodum illic perpetratum esse certissimum sit. Hoc igitur ordine Paderburnensis Ecclesiæ sedis Episcopalis, tam Imperatoris sanctione, quam Apostolicæ benedictionis auctoritate primitus constituta, ob causam superius memoratam, commendata fuit aliquandiu tuitioni Præsulum capellæ Orientalis Franciæ, quod sermone barbaro *Vuirzaburgh* appellatur. Hæc de his auctor.

B Hoc eodem anno idem Leo Papa dedicavit capellam a Carolo Magno constructam in Eresburgh, eundemque locum huiusmodi privilegio munivit.
LEO SERVVS SERVORVM DEI CAROLO MAGNO REGI FRANCORVM.

Piæ tuæ petitioni per omnia congaudentes, quod iubes annuere, non tardamus. Igitur hunc montem Eresburgh, quem expugnatum cum tota Saxonia Deo obtulisti, & per nos B. Petro consecrasti, liberum ab omni humana potestate esse, et fratrum inibi ad Christi seruitium adunatorum ditioni tantummodo parere censemus. Qui ne aliquid in hoc impedimenti patiantur, neue Regni vestri inuasoribus aliqua rebelandi fiducia præparetur, sub anathemate, S. Petri auctoritate interdicimus, ne quis vnquam bellica in ipso monte præsidia collocare, aut per se collata prædia, aut decimas circa montem per duas Saxonicas rostas, quas illuc delegasti, audeat diripere. Hæc consuuantibus sit pax a Deo Patre, inf. i. gentibus excommunicatio, & a Beatorum Collegio sit separatio in æternum. Datum Eresburgh, per manus Ioannis Bibliothecarij, & Cancellarij Ecclesiæ Romanæ. 8. Kal. Januarij Anno Domini 799. Leonis Tertij 4. Ind. 7. (an potius octaua?) die dedicationis capellæ in Eresburgh.

C De Saxonia oblata a Carolo Magno S. Petro, extant etiam literæ Gregorij P. 7. Eodem pariter anno Patriarcha Ierosolymorum per suum monachum misit ad Carolum Magnum Sacrosancti Sepulchri Redemptoris nostri claves, quem dimittens ipse Carolus, Zachariam presbyterum illi adiunxit, qui dona ad loca illa sancta deferret. Annales Franc.

D Porro, pro restauratione Ecclesiarum Ierosolymorum Carolus collectam more maiorum indixit. Est de ea retitulus in eius Capitularibus. ^a

Extat apud Regest. In noc. 4.

a Cap. li. 4. in ap. p. c. 31.

Christi Annus
800.

Leonis P. 3.
5.

Irenes iterum Imp.
4.

Indict.
8.

E Carolus Magnus celebrat Pascha in Centula, celebri monasterio, apud B. Richarium, ab eius genero Angilberto erecto, ubi postea præfectus Abbas, vitam duxit Anglicam. Aderat vna cum Carolo tunc, inter alios, Albinus Flaccus, qui rogante Angilberto scripsit vitam ^b Sancti Richarij Confessoris, ad ipsum Carolum: & idem, itemq; S. Vuilebrard, qui, & Clemens dicitur ^c & alia plura id genus.

Carolus inde per latus Oceani venit Rothomagum, indeque per Sequanam profectus est ad sepulchrum S. Martini orationis causa: ubi & defunctam, pridie nonas Junij Luitgandam coniugem sepe iuravit piam valde feminam S. Liobæ virginis obseruantissimam, cuius Acta extant. Post hæc habuit conuentum Generalem Maguntia, inde in Italiam iter intendit: Rauennam cum venisset, ibi ordinata expeditio-

b Apud Sur. 26. Apr. c Ext. apud Sur. 7. Non.

ne in Beneuetanus, in Romanam Ecclesiam tunc infestos, post septem dierum inducias, praemisso exercitu, cum Pipino filio, aduersus eos, Romam peruenit ad 8. Kalen. Decemb. pridie quam Romam veniret, Leo Papa apud Nomentum occurrit, & cum magna veneratione ibidem suscepit. Post coenam, qua simul refecti sunt, ibi, illo manente, Pontifex ad urbem processit, posteroque die missis obuiam Romae urbis, vexillis, ordinatis, etiam, atque dispositis, per congrua loca, tam peregrinorum, quam ciuium turmis, qui venienti laudes dicerent, ipse Leo cum clero, & Episcopis, equo descendente, gradusque ascendente, suscepit, dataque oratione in Basilicam B. Petri, psallentibus cunctis, introduxit. Post septem vero dies, Rex Concione vocata, residentibus Archiepiscopis, Episcopis, & Abbatibus; stantibus reliquis sacerdotibus, & Optimatibus Francorum, & Romanorum; obiecta in alium Pontificem propositiuit examinanda. Qui vniuersi Archiepiscopi, Episcopi, & Abbates vnanimiter adiuuantes, dixerunt.

Apost. sedes iudicans oēs, a nemine iudicat.

Iuramentum purificationis Leonis P.

NOS SEDEM APOSTOLICAM, QVAE EST CAPVT OMNIYV DEI ECCLESIARVM IVDICARE NON AVDEMVS: NAM AB IPSA NOS OMNES, ET VICARIO SVO IVDICAMVR; IPSA AVTEM A NEMINE IVDICATVR; quemadmodum ANTIQVITVS MOS FVIT: *sed, sicut ipse Summus Pontifex consuevit, iubeat, Canonicè obediemus.* At venerabilis Leo praesul, cum nullus probator eorundem criminum existeret, inquit. PRAEDECESSORVM PONTIFICVM VESTIGIA SEQVOR, ET DE TALIBVS FALSIS CRIMINATIONIBVS, QVAE SVPER ME NEQVITER EXARSERVNT, ME PVRGARE PARATVS SVM. Sequenti die coram omnibus consensio ambone sacra tenens Euangelia, cum iuramento dixit. **NOTA RES EST FRATRES CARISSIMI, MALOS ADVERSVM ME HOMINES INSVRREXISSE, MEQVE AC VITAM MEAM GRAVISSIMIS CRIMINIBVS INFAMASSE. CVIVS REI COGNOSCENDAE GRATIA CLEMENTISSIMVS HIC, ET SERENISSIMVS REX CAROLVS, VNA CVM SACERDOTIBVS, AC PRINCIPIBVS SVS IN HANC VRBEM SE CONTVLIT. QVAM OBREM EGO LEO PONTIFEX SANCTAE ROMANAE ECCLESIAE A NEMINE IVDICATVS, NE COACTVS, SED MEA VOLVNTATE IMPVLSVS PVRGO ME PRAESSENTIBVS VOBIS, CORAM DEO, ET ANGELIS EIVS, QVI CONSCIENTIAM NOVIT, ET B. PETRO PRINCIPE APOSTOLORVM, IN CVIVS CONSPECTV CONSISTIMVS, NEQVE SCELERATAS RES, QVAS MIHI OBIICVNT, PERPETRASSE, NEQVE PERTRARI IVSSISSE; DEVMTESTANS, IN CVIVS IVDICIVM VENTVRISVMVS, ET IN CVIVS CONSPECTV CONSISTIMVS. ET HOC FACIO, NON VLLIS LEGIBVS OBSTRACTVS, NEQVE HANCCONSVETVDINEM, AVT DECRETVM IN SANCTAE ROM. ECCLESIAE SVCCESORIBVS MEIS, ET FRATRIBVS COEPISCOPIS IMPONERE CVPIENS, SED, VT CERTIVS INIQVIVS VOS SVSPICIONIBVS LIBERFM.** Haec ex Annalib. Franc. Anastasio, & ex lacris Ritibus Romanæ Eccl. prodita sunt.

Post hæc adueniente die Natali Domini N. Iesu Christi, in iam dicta Basilica Beati Petri Apostoli, inquit Anastasius; omnes iterum congregati sunt; & tunc venerandissimus Almisicus Pontifex manibus suis proprijs pretiosissima corona Carolum coronavit. Tunc vniuersi fideles Romani videntes tantam defensionem, & dilectionem, quam erga sanctam Rom. Ecclesiam, & eius vicarium habuit, vnanimiter altisona voce Dei nutu, atque Reati Petri clauigeri Regni celorum, exclamauerunt. **CAROLO PISSIMO AVGVSTO A DEO CORONATO, MAGNO, PACIFICO IMPERATORI; VITA, ET VICTORIA.** Ante sacram Confessionem B. Petri Apostoli, plures sanctos inuocantes, ter dictum est ab omnibus, & constitutus est Imperator Romanorum. Illico Sanctissimus Antistes, & Pontifex

A vnxit oleo sancto Carolum Imperatorem, & Excellentissimum filium eius Italia Regem. Tunc se obligauit Carolus Romanæ Ecclesiæ defensorum. quod iurandum his verbi concipi a posteris etiam consuevit. IN NOMINE CHRISTI SPONDEO, ATQVE POLLICE OREGO CAROLVS IMPERATOR CORAM DEO, ET B. PETRO APOSTOLO, ME PROTECTOREM, AC DEFENSOREM FORE HVIVS S.R.E. IN OMNIBVS VTLITATIBVS, QVATENVS DIVINO FVLTVS FVERO ADIVTORIO, PROVT SCIERO, POTEROQVE. Ordo Romanus.

B Id, ipso Carolo in scio, factum affirmat Eginhardus in eius vita. *Romam veniens, inquit; propter reparandum, qui nimis conturbatus erat, Ecclesiæ statum, ibi totum hiemis tempus protraxit; quo tempore Imperatoris, & Augusti nomen accepit, quod primo tantum auersatus est, vt affirmaret se, eo die, quamuis præcipua solemnitas esset, Ecclesiam non intraturum fuisse, si consilium Pontificis præscire potuisset. Inuidiam tam suscepti nominis, Constantinopolitanis super hoc indignantibus, magna tulit patientia; vicitque eorum contumaciam magnanimitate, qua ijs proculdubio præstantior erat, mittendo ad eos crebras legationes, & in epistolis fratres eos appellando.* Huius porro translationis Imperialis dignitatis, Imperij Occidentalis in Carolum Magnū, testes sunt Latini omnes, & Græci scriptores, quam quidem translationem diuina factam dispositione, & optimo consilio, nullo modo est dubitandum, eaque omnis ratio suadebat, vt fieret per Romanum Pont. omnium animarum Pastorem, & orbis totius, Christianorumque Imperiorum, certa quadam ratione, moderatorem: nec vero conferri potuit in alium digniorem Carolo M. pijsimo, fortissimo, mitissimo, iustissimo, doctissimo, & de Ecclesia Catholica, & statu publico, semper in omnibus, optime merito, optimis Christianis Principibus in omnibus coæquando, & in multis & præferendo. Sed & quando opportunius, quam hoc tempore? iacebant absque possessore titulus, iuraque Occidentalis Imperij, a Græcis ob hæreses, quibus pertinacius inhæssent, iuste, Pontificia autoritate, sublata: nec enim dignus est habitus Constantinus, licet Catholicus, & de fide Catholica benemeritus, cui restitui deberet, vt pote qui ablatos a prædecessoribus, hæreticis Imperatoribus Archiepiscopus, & Episcopus, qui essent immediate sub iuribus Rom. Ecclesiæ, & denata eius amplissima patrimonia, admonitus licet per Hadrianum Pontificem, minime restituere voluisset, ob quam causam, eius sententia excommunicandus esset, atque hæreticus decernendus. Sed quod conueniens fuisse dictum est, idem pariter vile, & necessarium etiam extitisse, si quis tempora posteriora, & varia euenta considerabit, non negabit. Quod vero extitit hæc ætate qui impudentissime, & arrogantissime scriberet, Occidentis Imperium, per Romanum Pont. in Carolum mine translatum fuisse; nec vero transferri potuisse; non defuit etiam qui illum accerrime, & doctissime confutarit Robertus Bellarminus, Societatis Iesu Theologus, post S.R.E. Cardinalis, omnibusque irridendum, expositis eius mendacijs, & ineptijs, exposuerit.

D Post Coronationem idem Carolus Abacum argenteam, & diuersa vasa, ex auro purissimo fabrefacta, indentis precij, Basilicæ Vaticanæ obtulit; Læteranensi vero crucem eximiam ex hyacinthorum gemmis constatam, quam Leo in supplicationibus præferri, Carolo obsequutus, instituit; & alia alijs Ecclesijs pretiosa munera contulit.

E Per id tempus Zacharias presbyter anno superiori a Carolo missus ad loca Sancta Ierosolymorum, cum elemosynis, bene perfunctus legatione reuersus est, cum duobus monachis, vno de monte Oliueti, altero de Sabæ monasterio, a Io: Patriarcha ad Regem missis, qui benedictionis causa clauis sepulchri Dominici, ac loci Caluarie, clauis etiam ciuitatis, & Montis Oliueti, cum vexillo, detulerunt. Quos Rex benigne susceptos, & per aliquot dies apud se retentos, Aprili mense sequentis anni dimisit. Ex Ann. Franc.

Cum Aaron Rege Persarum, qui, excepta India, totum pene tenebat Orientem, tale

Caro. M. creatus Imp. Occid.

Traslatio Imperij fieri debuit per Papam.

Græci ob hæreses amittunt iura Occid. Imp. Constat. et Catho. aliam ob causam.

Dona a Carolo Basil. Vatic. oblata.

Aaron
Rex Per-
sarū lega-
tis, & mu-
nerib. Ca-
rolū Imp.
colit.

tem, talem Carolus habuit in amicitia concordiam, vt is gratiam eius, omnium, qui toto orbe terrarum erant Regum, ac Pontificum amicitia praeponeret, solumq; illum honore, & amicitia sibi colendum iudicaret; ac proinde cum legati eius, quos cum donatū ad sacratissimum Domini, ac Saluatoris nostri Sepulcrum, locumque resurrectionis miserat, ad eum venissent, & ei Domini sui voluntatem indicassent, non solum, quae petebant, fieri permisit, sed etiam sacrum illum, & salutarem locum, vt illius protestati adscriberetur, concessit, & reuertentibus legatis, suos adiungens, inter vestes, & aromata, & ceteras Orientalium terrarum opes, ingentia illi dona transmisit, cum ei paucos ante annos, eum, quem tunc solum habebat, mitteret elephantiem. Hæc Eginhardus, non tamen vnius anni gesta recensens. Quod vero ex huiusmodi traditione clauium scriptum sit Carolum recuperasse terram Sanctam, inde aliqui armis id factum, per errorem, scripserunt.

Christi Annus
801.

Leonis P. 3.
6.

Caroli M. 1. } Imp.
Irenes iterum 5. } Ind. 9.

Terramo-
tus ingēs,
per Italiā.

CVm Carolus Imperator Roma profectus, Spoleti esset, terræ motus maximus factus est, quo tota Italia grauiter contremuit, & Romæ tectū Basilicæ D. Pauli procubuit, & in quibusdam locis vrbes montesq; ruerunt &c. Ann. Fr.

Ingēs im-
penſa in
Eccl. vr-
bis.

Leo Pont. Basilicam in meliorem, quam antea, statum restituit, renouauit, & ornauit tot ac tantis argenteis ornamentis, vt summa excedat bis mille sexcentas libras argenti, & centum viginti quinque auri purissimi, exceptis pretiosissimis vestibus, quibus non modo Basilicam S. Pauli, sed & S. Petri, & alias quattuordecim Ecclesias mirifice ornauit, atq; hæc omnia Leonem post reditum suum ex Germania fecisse, Anastasius plurimis refert, singulis Ecclesijs, & denis enumeratis, nominibus quidem, magna ex parte obscuris, & nostro sæculo incognitis.

a Sigon.
de Regno
Ital. lib. 4.

Hoc eodem anno ab ipso Imperatore datæ reperiuntur leges, quæ Mutinæ adhuc legi dicuntur hoc anno, sed Eginhardus in vita de eius legibus loquens inter cetera, sed in iis, inquit, nihil aliud ab eo factum est, quam quod pauca capitula, & ea imperfecta, legibus addidit. Omnium tamen nationum, quæ sub eius aitione erant, iuras, quæ scripta non erant, describi, ac litteris mandari fecit.

b. d. 19. c. 3

Numerat 23. capitula legum Caroli M. duoq; ex illis reperiuntur recitata a Gratiano, atque primum illud Rom. Eccl. his verbis. In memoriam B. Petri & Apostoli honoremus Sanctam Romanam, & Apostolicam Sedem, vt quæ nobis sacerdotalis mater est dignitatis, esse debeat Ecclesiasticæ magistra rationis. Quare seruanda est cum mansuetudine humilitas, VT LICET VIX FERENDVM AB ILLA SANCTA SEDE IMPONATVR IVGVM, TAMEN FERAMVS, ET PIA DEVOTIONE TOLEREMVS, Si vero (quod non decet) quilibet, siue sit presbyter, siue Diaconus, aliquam perturbationem machinando, & nostro ministerio insidiando, redarguatur falsam ab Apostolica Sede detulisse epistolam, vel aliud aliquid, quod inde non venerit: Salua fide, & integra circa Apostolicum humilitate, penes Episcopum sit potestas, vtrum eum in carcerem, aut aliam detrudat custodiam, vsque quo, per epistolam, aut per idoneos sue partis legatos, Apostolicam interpellet: sublimitatem, vt potissimum tam Sancta legatione dignetur decernere, quid de talibus, iusto ordine, statuat lex Romana definire, vt & is corrigatur, & ceteris modus imponatur. Recitatum hoc ipsum capitulum, & repetitum appareret in Concilio Triburiensi cap. 30. vt tanto Principe Christianissimo dignum.

Penes epi-
scopū, ait,
nō per ma-
gistratum
laicum.

Vidisti, lector, Caroli M. erga Sedem Apostolicam reuerentiam, animique submissionem erga Rom. Pont. omnibus Christianis Principibus positam in exemplum, vt pote potentissimi atque prudentissimi Principis? cui idcirco dederit Deus subijcere sibi Reges, & populos, cum nouerit ille se subijcere propter Christum, succes-

A fori hominis piscatoris . Considerasti pariter , quàm modeste agat de cognitione Apostolicarum litterarum , vt nolit ipse , nec aliquis ex suis Prouincialium Præsidi- bus , eas , an veræ sint vel falsæ , cognoscere ; & perscrutari , etiam si de læsa Maie- state causa tractetur , sed totum iudicium vult per Episcopum agitari , & eius senten- tiam expectari . Ita cum egit , & adeo se legibus Ecclesiasticis obsequentem ex- hibuit , bene consuluit Regno Francorum , vt Deo protegente , licet ciuilibus & ex- ternis bellis diu multumque fuerit fatigatum , permanens semper fuerit , liberumque a gente Sarracenorum longe lateque vbique locorum terrarum orbis dominantium ; atque semper diuino auxilio fuerit integrum feliciter propagatum ad posteros .

Ex alia autem lege , quæ extat apud eundem Gratianum^a mutilata , integra autem in capitularibus^b Regum Francorum ; vide , quam fauerit , Theodosij exemplo , iu- dicio Episcoporum .

B *Voluimus , atque præcipimus , vt omnes ditioni nostræ , Deo auxiliante , subiecti , tam Romani , quam Fræci , Alamanni , Baiuarij , Saxones , Thuringij , Fresones , Galli , Burgundiones , Britones , Longobardi , Vascones , Beneuentani , Gothi , Hispani , ceterique nobis subiecti omnes , licet quocumque videantur legis vinculo con- stricti , vel consuetudinario more connexti , hanc sententiam , quam ex sextodecimo Theodo- sii Imp. libro , capitulo videlicet vndecimo ad interrogata Ablanij Ducis , illi , & omnibus rescriptam sumpsimus , & inter nostræ capitula , pro lege tenendam , consul- tu omnium fidelium nostrorum , tam clericorum , quàm laicorum , posuimus , lege cum- ctis perpetua tenendam , idest , Quicumque litem habens , siue possessor , siue petitor fuerit , vel in initio litis , vel decursis temporum curriculum ; siue cum negotium pero- ratur , siue cum inciperit promi sententia , si iudicium elegerit sacrosanctæ legis An- tistitis : illico sine aliqua dubitatione , etiam si alia pars refragatur , ad Episcoporum iudicium , cum sermone litigantium , dirigatur . Multa enim , quæ in iudicio cap- tiuæ præscriptionis vincula promi non patiuntur , inuestigat , & promit sacrosanctæ religionis auctoritas . Omnes itaque causæ , quæ vel prætorio iure , vel ciuili tractan- tur , Episcoporum sententijs terminatæ , perpetuo stabilitatis iure firmantur . Allud est enim veritatis auctoritate firmatum , illud incorruptum , quod a sacrosancto homi- ne , conscientia mentis illibata protulerit . Hæc nos edicto salubri aliquando censui- mus , hoc perpetua lege firmamus , malitiosa litium semina comprimentes , vt miseri homines longis , ac pene perpetuis actionum laqueis impliciti , ab improbis petiti- onibus , vel a cupiditate perpetua maturo sine discedant . Quidquid itaque de senten- tijs Episcoporum clementia nostræ censuerat , etiam hoc sumus lege complexi , graui- tatem tuam , & ceteros , pro vtilitate nostræ , in perpetuum obseruare conueniet .*

D *Ista sunt , quæ ex Theodosio Carolus Imp. ab Imp. mutuatus , iustus a iustissimo , utroq; Christianæ religionis decore maximo , & ornamento , siue virtutem militarem spe- ctes in eis , siue cultum fidei orthodoxæ , vel erga subditos sibi populos regimen probatissimum . Hæc audiant , & erubescant illi , qui his penitus aduersarias leges sta- tuunt , & contraria edicta proponunt , timoribus exagitantes populos , nouis ad in- uentionibus iahibentes , & quacumque occasione prætensa , via indirecta procurant ne laici ipsi attingant iumen Ecclesiastici fori . Timeo , timeo istis , ne quando , si illa facere pergant (quod absit) Deus vindex tandem exurgens virga furoris ferrea , secun- dum illud Dauidicum : tamquam yas figuli confringat eos . Vnde , & ob imminens quod astat periculum , æque cum eodem ipso ex alto corde vociferor . Nunc Reges intelligite , & erudimini qui iudicatis terram . & exemplo discite Caroli , ex obe- dientia , & obseruantia erga Apostolicam Sedem , Regna , & Imperia propagare , atque firmiter stabilire : Hæc latius , quam pro ratione epitomes , sed admonitionis necessitas id persuasit . Quod autem ad eundem Carolum in his spectat , quæ parcis- simus fuit in nouis condendis legibus ; adeo , vt cum tandem vixerit Rex atque Im- perator , per pauca legum capita sanxisse dicatur : sed in veteribus restituendis , vt fer- uarentur , multus fuit . Quod autem colligi iusserit , 168. capitula legum Ecclesia- sticarum , ex sacrosanctis concilijs atque decretis summorum Pontificorum , vt , per*

a 11. q. 1.
cap. 37.
b lib. 6. c.
281.

Quæ fa-
ueat iudi-
cijijs Epi-
scoporū.

Discat le-
gislatores
a, Carolo
M. pieta-
tem erga
Ecc.

ea, in Ecclesia disciplina vigeret: ne vel ex hoc videri posset præscribere ipse leges Episcopis; collectioni suæ religioſissimam præmisit præfationem, de suo consilio, ad prouehendam, per hæc, Dei honorem, & populorum salutem, mox his verbis compellat Episcopos, *Quapropter placuit nobis vestram rogare solertiam, o Pastores Ecclesiarum Christi, & ductores gregis eius, & clarissima mundi luminaria, vt vigili custodia, & sedula admonitione populum Dei per pascua vite æternæ ducere studeatis &c.* post pauca. *Qua propter, & nostros ad nos direximus Missos, qui, nos nostri nominis auctoritate, vna vobiscum corrigent, que corrigenda essent. Sed & aliqua capitula ex canonicis institutionibus, que magis nobis necessariam videbantur, subiunximus. Ne aliquis queso, huius pietatis admonitionem esse præsumptuosam putet, vel iudicet, qua nos errata corrigere, superflua abscondere, recta connectere studeamus, sed vt magis beneuolo caritatis animo suscipiet &c.*

Carol. stu-
diosus im-
munit.
Eccl.

Cum audisset idem Carolus, non solum liberos homines, sed & ecclesias, & monasteria varijs oneribus, & exactionibus premi, grauissime monet filium Pipinum Regem, vt diligenter inquirat, & integræ immunitati eorum consulat, hætenus de Caroli legibus.

S. Salui-
martyr.

Rediens in Gallias, inter Vercellas, & Eporediam excepit legatos Regis Persarum Aaron, & Amirati Abraam de Africa. Ex Ann. Franc. sub Ludouico.

S. Saluius Episcopus Engolimensis veniens ab Aquitania ad Fiscum Valentianus a Vuinigrado filio Genardi procuratoris ipsius Fisci comprehensus, & in capite securi percussus, vna cum Superio, comite, mortuus est martyr. corpora in iumentorum stabulo defossa: taurus locum a reliquis animalibus, & ab immunditia conseruauit. Vifa sunt etiam a diuersis luminaria in stabulo. Carolus M. Imperator tertio diuinitus admonitus, corpora, ex indicio ipsorum martyrum, inuenit, & honorice in Ecclesia Sancti Martini sepeliuit, vbi hodie quoque signis, & miraculis clara corruscant. Natalis eorum dies agitur 6. Iun. eleuatio autem Idib. Octob. ex Sigeberto, & Molano in Natalibus SS. Belgij.

Relaxa-
tio multi-
plicis tri-
buti ab
Irene.

De rebus Orientalibus anni huius illud visum magni momenti quod Theophanes ait, in mense Martio, nona Indictione, piam Imperatricem Byzantij civilia donasse tributa, quanta quamque late patens hæc fuerit munificentia, indicat Theodori Studitæ epistola ad Irenem. num. 7. omnia redigentibus sub tributo, cui iose legenda.

Christi Annus
802

Leonis P. 3.
7

Caroli M. 2. } Imp.
Nicephori 1. } Ind. 10.

Carol. ex-
petit Ire-
næ in vxo-
rem.

Niceph.
inuadit
Imp.

Niceph.
hæretic⁹.

Carolus Imp. per legatos Constantinopolim missos expetiit coniugium Irene Imperatricis, Leone etiam Papa, per suos legatos, suffragante, nec ipsa conditionem abnuuit. Sed itatim tota rerum facies est immutata, deposita enim Irene, Nicephorus Patricius, & Legotheta inuadit imperium, & contra fidem iuramenti, eam relegat prius in Principem Insulam, in monasterio ab ipsa ædificato, & post in Lesbum Insulam, vbi cautissime custoditam, & ab omnium conspectu remotam detinuit Legati Caroli, acceptis a nouo Imp. litteris pacis, ad eum vna cum legatis reuersi sūt, qui anno sequente pacta foederis ad eum retulerunt. ex Theophane, Zonara, Adone. Quod pertinet ad Nicephori fidem. licet Catholicus haberetur, tamen impius apparuit, quod fauerit Iconoclastis, probarit Manichæos, & pro eorum hæresi stabienda synodum congregarit; quod omnem Ecclesiasticam immunitatem sustulerit, sanctis ecclesijs, & omnibus religiosis domibus redactis sub tributo, quod deniq; auersatus sit Rom. Pont. communionem, nec passus sit Nicephorum Catholicū Patriarcham, recens, post Tarasium creatum, mittere, pro more, litteras pro communionem Catholica ad Rom. Pontificem. ex Theophane, rerum inspectore.

Christophorus homo Græcus, Oliuolensis Episcopus, Io: Duce Venetiariū concedente,

A cedente, ac gratiæ Nicephori Imp. ea in re seruiente, fuerat constitutus. Quam rem, cum iniquo animo ferrent Venetiarum Tribuni, Ioann. Grædensem Patriarcham ne illum consecraret, orarunt. Itaque Ioannes obsequutus, Christophorum non solum non consecrauit, sed etiam a piorum communione remouit. Quo facto Ioan. Dux, vsque adeo exarsit ira, vt, Mauritio filio Duce assumpto, classem Gradum adduxerit, atque oppido primo aduentu capto, Patriarcham arreptum excelsissima turri præcipitarit. Ioanne inde mortuo suffectus est, studio Tribunorum, Fortunatus sanguinis illi coniunctione propinquus. Hic autem ob turbas, inter Venetos, ciuili bello, mutuo inter se concertantes, abire iussus, ad Carolum M. in Gallias se contulit, in quo securitatis suæ diploma retulit. Occasione huius immanis sceleris a Duce Venetorum patrati, celebrata reperitur hoc anno SYNODVS ALTI-

B NENSIS ab Episcopi eius prouinciæ, præsidente ipsi Paulino Patriarcha Ieroiuliensi, siue Aquileiensi, a quo scripta extat epistola synodalis ad Carolum M. in qua, inter cætera, hæc habentur. *De Sacerdotibus autem plagis impostis semique uis relictis, uel certe Diabolico feruescente furore, per eius satellites interemptis, non meum, sed uestrum definitionis erit iudicium, in uestra itaque potestatis altitudine, in quodam iudiciali libello a sanctis olim P.P. salubriter prælibato, legis se me recordor reseruatum. ob quam igitur causam hæc fecerint, uestris certius scio omnino non latuisse, neque latere sacris memorijs &c. & post pauca, egrediatur qua propter (si placet) una de hac re, per uniuersam Regni uestri late, diffusam monarchiam, decretalis sententiæ ultio, que nulla unquam possit inimica ueritatis, & aduersatrix iustitiæ, qualibet urgente refragationis instincto obliuio abolere. Valde enim Lucius sceleris truculenta præstigia, ob iniuriam disciplina, per cunctas mundi Ecclesias præualuere partes. Vnde uestri ex censura magisterum rescandanda hæc noxialis morbi modis omnibus pestis, & potentissima docilique funditis manu extirpanda, quatenus sit sancta Ecclesia, uestris adiuta præsidijs, libera ab humano sanguine impolluta, que Christi est precioso sanguine purpurata. &c. Ex Vaticano mendosissimo codice. Sed & hoc anno defunctum esse ipsum Paulinum veteres Annales Francorum a Pithoco editi, habent. In monumentis Aquileiensi Ecclesiæ habetur, ipsum Paulinum, dum uixit, & post mortem miraculis claruisse. Meminit eiusdem Paulini Vualfridus Arabo^a his uerbis.*

C Traditur quidem Paulinum Foroiuliensem Patriarcham sepius, & maxime in priuatis Missis circa immolationem sacramentorum, hymnis uel ab alijs, uel a se compositos celebraße. Ego uero crediderim tantum tantæque scientiæ uirum hoc, nec sine auctoritate, nec sine rationis ponderatione fecisse. Fuit is, antequam ad Patriarchatum vocaretur, artis Grammaticæ professor, quod eiudem Caroli diploma significat, his uerbis, *igitur notum sit omnium uestrum magnitudini (nominauit Episcopos, Abb. Duces, Comites, &c.) qualiter cedimus, & donamus, a nobis uiro ualde uenerabili Paulino artis Grammaticæ Magistro &c.* Fundam donat Laberianum dictum &c. Dat. 15. Kalen. Iul. anno 8. Regni nostri. &c. Qui fuit Domini Ann. 773. quo ipse Carolus aduersus Desiderium in Italiam uenit. Artes liberales, inquit Eginhardus in uita Caroli, studiosissime coluit, eorumque doctores plurimum ueneratus, magnis assidebat honoribus. In discenda Grammatica Petrum Pisanum Diaconum tenem audiuit. Testatur Lupus^b monasterij Ferrariensis Abbas, huius temporis auctor, se didicisse Grammaticam ab Aldrico Archiepiscopo Senonensi. Quo rudi sæculo qui sciret tantum Grammaticam, doctissimus habebatur. Quod idem Lupus satis indicat illis uerbis, *A Grammatica ad Rhetoricam, & deinceps ordine ad ceteras liberales disciplinas transire hoc tempore fabula est. &c.*

D Hoc nomine etiam plurimum Carolo debet hoc sæculum, quod bonas litteras, penitus collapsas, resurrexit, vt Lupus supra citatus ibidem proficitur; Ionas item Aurelianensis, in exordio hori aduersus Claudium Taurmentem. Ansegisum insuper hæc, in eandem sententiam, *Carolus si quidem constituit in singulis monasterijs,*

Patr. Gra
densis a
D. Venet.
de turri p
cipitatur.

Paulini
Patr. epi.
ad Carol.
M.

a De reb.
Ecclesijs,
c. 25.

Litteras
coluit, &
litteratos
fouit Car.
ol. M.
b epist. 1.

Car. ressi
uit bonas
litt.

a cap. 3. *& Episcopij scholas esse, vbi ingenuorum, & seruatorum filij Grammaticam, Musi-*
cam, & Arithmeticam doceantur. De qua Caroli constitutione in Concilio Cabi-
lonensi^a mentio habetur his verbis. Oportet enim sicut Dominus Imperator Caro-
lus vir singularis mansuetudinis, fortitudinis, prudentie, iusticie, & temperantie
præcepit, scholas constituent, in quibus litteraria solertia, disciplina, & sacre scri-
pturæ documenta discantur, & tales ibi erudiantur, quibus merito dicatur a Domi-
 b Matt. 5. *no^b. Vos estis sal terræ, &c. Sed excitatæ, quasi a morte, per Carolum bonæ litte-*
ræ, cum ipso defuncto, & ipse adeo elanguerunt, vt pene emortuæ viderentur, vt
 cep. 1. *vicio, & probo litteris operam dare verteretur, vt est apud eundem Lupum^c.*

Christi Annus
803.Leonis P. 3.
8.Caroli M. 3. Impp.
Nicephori 2. } Ind. 11.Niceph.
perfidia,
& crudel.

Nicephorus ab equo mansuetissimo in terram deiectus, pede attritus est: Paucis
 post mensibus Bardanes Patricius, & Prætor Orientalium, cognomento Tur-
 cus, inuitus & renitens a suis appellatus Imperator, nec ab alijs receptus; veritus ne
 cædes fierent, cautiorem exegit a Nicephoro ipsius manus, Tarasij item, & omnium
 Patriciorum subscriptione firmatum, vt talis, & incolumitas sibi & suis præstaretur:
 atque ita attonsus, & monachum indutus in Insula Prima, in monasterio a se
 constructo se recepit. At perfidus Nicephorus omnibus eum facultatibus, & post
 etiam luminibus priuauit. Ex Theophane, qui & addit. *Verum quis sermo enar-*
rare sufficiet digne cetera, quæ diebus illis ab eo gesta sunt propter indulgentiam Dei
pro commissis nostris? Nona vero die, mense Augusto, 11. Indictionis defuncta
est Imperatrix Irene Augusta in exilio, in Insula Lesbo, & translatum est corpus
eius in Insulam Principis, in monasterium quod ipsa construxerat. Eodem anno
secundo Imp. sui Nicephorus coronauit filium suum Stauratium per Tarasium sanctis-
simum Patriarcham in ambone maioris Ecclesiæ in Imperatorem, cum esset inu-
tilis modis omnibus ad tantam dignitatem, tam aspectu, quam robore, & sensu.
 Theoph. qui addit mense Augusti in prælio aduersus Arabes Nicephorum posterio-
 res tulisse, in discrimenque vitæ inductum, a suis vix ereptum.

Christi Annus.
804Leonis P. 3.
9Caroli M. 4. Impp.
Nicephori 3. } Ind. 12.

Cum perlatum fuisset præcedenti anno ad Carolum M. Christi sanguinem Man-
 tuæ fuisse repertum, misit ad Papam, vt huius famæ veritatem inquireret. Qui
 accepta occasione exeundi, primo in Longobardiam, & Mantuam profectus est. Re-
 multum examinata, inuentum est, & comprobatum illum sanguinem fuisse, qui ex
 Christi corpore tempore passionis eius, fluxit; non autem illum, qui Berythi ex sacra
 Crucifixi imagine fluxerat, de qua veritate extare dicuntur sacra Diplomata Rom.
 Pont. vt de his, non sit dubitandum: post vero ad Imperatorem vsque perrexit, a quo
 honorificentissime susceptus, aliquot Ecclesias, capellas, & altaria, ipso petente per
 Alemaniæ, & Gallias consecrauit, & Indulgentias impertiuit; ac denique Vuer-
 dæ in Ecclesia S. Suuiberti coram ipso Papa, Carolo, & celeberrimo consensu Car-
 dinalium, aliorum Prælatorum & Procerum lecta sanctissima ipsius Suuiberti
 vita, cum innumeris miraculis, conscripta per venerabilem presbyterum Marcelli-

A num socium, & conterraneum ipsius Sancti, S. Papa Leo de assensu pariter, & consensu Cardinalium, & aliorum astantium Prælatorum solenniter eum Catalogo Sanctorum Confessorum adscriptit. Ingens tum miraculum operatus est Deus in puero nobili Bertholdi Præfecti filio, qui in Rhenum delapsus, & per quindecim fere horas in profundo demersus, extractus, & a matre ante sepulcrum Sancti Suuiberti depositus, deuote orantibus omnibus, reuixit, coram ingenti multitudine, stupentibus omnibus, attonsus igitur, & ordinatus in clericum, & perpetuo Sancti obsequio in eius se monasterio addixit, vt a matre, si ex mortuo rediuuuis eum reciperet, deuotus erat. Hæc pluribus S. Ludgerus^a in epistola, cap. 9. & Annales Fran. breuius.

S. Suuib. cat. SS. 2. scribitur.

B Hoc eodem anno (vt iidem Annales Francorum habent, & Eginhardus in vita) Carolus Saxonum ultra Albim, decem millia, propter frequentes illorum rebelliones, per Germaniam, & Gallias disperfit, sicque triginta & trium annorum bellum est confectum. Romam quoque eorundem Saxonum coloniam fuisse translata, assignatumque locum ad habitandum, prope Basilicam S. Petri, qui ob id nominatus est Vicus Saxonum, legimus apud Anastasium. Is locus, nunc Saxia, pro Saxonia appellatur, vbi est celebre hospitale dictum Sancti Spiritus in Saxia.

a Apud Sur. 1. Mart. Bellu Saxon. 33. ann. confectum.

C De Saxonia, & Gallia vestigali facta Ecclesiæ Rom. a Carolo, extat epistola breuis Gregorij Papæ 7. ad P. Albanensem Episcopum & G. Principem Salernitanum, legatos missos in Gallias. *Dicendum est autem omnibus Gallis, & per veram obedientiam præcipiendum, ut unaquaque domus saltem unum denarium annuatim soluant B. Petro, si eum recognoscunt Patrem, & Pastorem suum, more antiquo. Nam Carolus Imp. sicut legitur in Tomo eius, qui in Archiepiscopo Ecclesiæ B. Petri habetur, in tribus locis annuatim colligebat mille, & ducentas libras, ad seruitium Apostolicæ Sedis, idest Aquisgranii, apud Podium S. Mariæ, & apud S. Aegidium, excepto hoc, quod vnusquisque propria deuotione offerebat. Idem vero M. Imp. Saxoniam obtulit B. Petro, cuius eam deuicit adiutorio, & posuit signum deuotionis, & libertatis, sicut ipsi Saxones habent scriptum, & prudentes illorum satis sciunt.*

b li. 8. ep. vlt. Saxon. & Gallia vestig. Eccl. Rom. Ep. Gregor. 7. De vestigali Saxonia, & Gallia Eccl. Ro. c Apud Crat. hist. eccl. Sax. lib. 1. c. 2. Priuileg. Eccl. Osnaburg.

D Idem, Priuilegium hoc anno contulit Ecclesiæ Osnaburgensi, in Saxonia, quam nos, inquit, primam in omni Saxonia, in honorem S. Petri Principis Apostolorum, & SS. MM. Crispini, & Crispiniani construximus. quo nemus, certis finibus definitum, cum iure venationis attribuit. &c. *Insuper uero eidem Episcopo eiusque successores, inquit, concedimus licentiam, libertatem, & ab omni regali imperio absoluteionem, nisi forte contingat vt Imp. Rom. & Rex Græcorum coniungalia federa inter filios eorum contrahere disponant; tunc Ecclesiæ illius Episcopus cum sumptu a Rege, uel ab Imp. adhibito, laborem simul, & honorem illius legationis assumet. Et ea de causa statuimus, quod in eodem loco Græcas, & Latinas scholas in perpetuum manere ordinauimus, nec unquam clericos utriusque linguæ gnaros deesse confidimus. Et ut hæc auctoritas firmitior habeatur & c. Dat. Aquisgranii. &c.*

E Hoc eodem anno Alcuinus, qui & Albinus, Flaccus cognomento, idemque Abbas Sancti Martini ex hac vita migravit, vt Odorannus est auctor: meminit de ipsius scriptis Sigbertus anno Redemp. 790. pariterque Honorius Augusto dunensis, sed copiosius Helinandus. Præter Abbatiam S. Martini, cellam S. Iodoci Carolus M. illi ad eleemosynam exhibendam peregrinis commiserat. Lupus Ferrar. Abb. ad Lotharium Regem epist. 11.

Princeps Sarracenorum Aaron aduersus Nicephorum Imp. duxit exercitum tre ceterorum milliu armatoru, cum Nicephorus videns se illi resistere minime posse,

Princeps Sarracen. vestigale acit Ro. Imp.

Hūni vr-
gentur a
Sclauis e
suis sinib.

Hunni
Christia-
ni.

Caroli fil.
Sclauorū
Ducē oc-
cidit eorū
regionem
populat.
a Apud
Sur. 8. Ia.

Vrsus mā-
suescit di-
uinitus.

b Contin.
li. I. c. 17.

missa legatione, pactus est illi dare annuum tributum tricenorum millium numisma-
tum, & tria millia numismata in tributum capitis Imperatoris, & tria filij eius. qui-
bus conditionibus acquiescens Aaron, exacto tributo discessit. Ex Theophane.

De rebus Orientalis Imperij anni huius hæc redduat Annales Francorum. Non
multo post Caganus Princeps Hunnorum (sive Auarum) propter calamitatem po-
puli sui, Imper. Carolum adiit, postulans locum dari sibi ad habitandum Sabariam,
& Caruatum quia propter infestationem Sclauorum, qui Behemanni vocantur, in
pristinis sedibus esse non poterant (illi enim omnem terram Hunnorum depopulan-
tes Lichonem tunc Ducem habuerunt.) hunc Imp. benigne (erat enim Caganus
Christianus, nomine Theodorus) suscepit, & precibus eius annuens muneribus do-
natum redire permisit, qui non multo post obiit. Cuius Caganus successor, misso
vno de suis Optimatibus, petijt sibi honorem Caganis apud Hunnos præstari solitum.
concedi, cui annuit Imper. & summam totius Regni iuxta priscum eorum
ritum habere præcepit. Eodemque anno misit Carolum filium cum exercitu, qui
omnes terram Sclauorum, qui Behemanni vocantur, depopulatus, eorum Du-
cem occidit. Ita plane Christianissimo Principi de Ecclesia iugiter benemerenti
omnia feliciter contigisse videmus, vt dum ipse pro Ecclesia laborat, Deus pro
ipso pugnet.

Subijciunt his iisdem Annales de venatione Caroli, in qua quid admirandum ac-
ciderit, habetur in rebus mirifice gestis Sanctæ Gudilæ virginis^a, de vrsu miræ ma-
gnitudinis, qui venando actus in planitiem latæ patentem, vnde non esset effu-
gium, retro proprio cursu tetendit, & in Sancto Saluatoris irrupit Ecclesiam, &
quasi ratione pollens, ad reliquias Sanctæ virginis se inferens a strepitu insequen-
tium securus procubuit; ac deinde oblitus feritatis suæ, flexa ceruice, submissoque
humiliter capite sanctimonialium aduenientium vestigia lambebat, ac more lasciu-
ientium catulorum omnibus blandiebatur, hoc ipso satis indicans, se fuisse defen-
sum patrocinio famulæ Dei, eiusque deinceps paratum esse seruire obsequijs, ma-
gna Regis, & omnium admiratione. Iam vero vrsus e Syluestri caput esse dome-
sticus, & deinceps apud eiusdem loci sanctimoniales non aliter vixit, quam ab illis
iussus esset.

Hoc anno depressum valde fuit Regnum Merciorum in Britannia. Bulredus
Rex patria deturbatus, Romam dissiugiens apud Scholam Anglorum in Ecclesia San-
ctæ Mariæ tumulatus est. Vxor postea virum sequens Papæ decessit. De rebus ge-
stis Anglorum^b.

Christi Annus
806

Leonis Pap. 3.
11

Caroli M. 6. } Impp.
Nicephori 5. } Ind. 14.

Tarasij
Patr. Cō-
stātinop.
obitus.

Tarasius Patriarcha Constantinopolitanus sanctitate clarus, moritur 22. sedis
anno, cuius res præclares gestas scripsit Ignatius Monachus; qui morienti præ-
sens fuit, & de eius ad Deum transitu præclara, & memoria digna scripsit. Inter
cetera, refert eum morbo, & senio laborantem a celebratione sacrosancti mysterij
non cessasse; & ad extremum magno conflictu cum dæmonibus eum accusantibus,
& calumniantibus depugnasse. narrat quoque miracula post eius obitum; diuersi ge-
neris ab eo edita.

Nicephorus Imp. cogitans de successorē Tarasij, vt speciē saltem pietatis ostende-
ret, consuluit Theodorum Studitam, vt ederet, quem tanto sacerdotio sciret dignum.
Arte enim regnandi sceleratissimus Imper. præfererat pium, religiosum, in omnibus,
induens

A induens lupum, Pastoris habitu: tyranni diluens nomina, iustis quibusdā rationibus: quod videlicet non liceret vni feminæ Rom. Imp. moderari habenas, nec quidem expedire in tanto orbis discrimine, imminentibus vndique Sarracenis, vni feminæ creditum periclitari Imperium. Hæc, & alia ipse populo ingerens, & viris religiosis monachis seruis Dei non solum tyranni nomen aboleuit, sed bonum quoque nomen fuit consecutus, vt de eo, quæ essent optimi Principis prædicarent, nõ adulantes Aulici tantum, sed viri quoque sanctissimi, vt Theodorus inter alios. Qui ab eo consultus has ad eum litteras dedit. ^a

B Omnino sic futurum erat, vt bonus Deus noster Ecclesiæ suæ curam gerens, pietatem vestram, hac ætate, Imperio præficeret Christianorum; vt non secularis solum dominatio male constituta rectius componeretur, sed Ecclesiasticus etiam Principatus, si quid desideraretur, assurgeret, & nota quadam conspersio fieret in vtroque. Quod quidem, in altero membro præclare, ipsius gratia, iam præstitum est a Christi amante Imperio vestro, atque adeo præstare perget, cælesti numine corroboratum. Reliquum modo est, vt alterum pari cura fruatur, parique prudentia. Id vero post Deum, & cum Deo a vobis tribuetur per approbationem legitima electionis futuri Archiepiscopi. De quo quando ex nobis etiam peccatoribus sciscitari voluisti, coram Deo qui nos iudicaturus est, de eo quod dicturi sumus in die iudicij hic est sensus noster. Non nouimus, nec scimus vllum (non quod defecerint viri vita, & sermone illustres, sumi enim & Deo perspiciti, & hominibus, impari licet ratione, atque in primis præclare menti tuæ) sed quia talem ratio deposcit, & desiderium Imperij vestri, qui possit corde perfecto Dei iustificaciones exquirere; qui gradu atque ordine ab inferiore sensim ad superiore ascenderit, qui tentatus fuerit per omnia, qui ex eis quæ passus est, tentatis possit operam ferre. Et quid multis apud te verbis opus est, qui omnia nostri, & ex tui ipsius statu, ac dignitate tantum virum tibi representas? Præluere ceteris, oportet non secus, ac Solem inter sydera. Cum igitur talem non videamus, nec suffragium ferre audemus. Hoc vero memoria causa non sine metu, & reuerentia suggerimus, quod ipsum plane non fugit perfectissimam, & diuinam prædicationem tuam, vt ex Episcopis etiam, & ex Præpositis, & ex styliis, & ex inclusis: tum deinde ex clero delectum habens, ex illis ipsis perfectis desumas, prudentia, sensu, ac vita ceteris præstantiorem. Descendat enim styliis, exeat inclusis; quandoquidem publicum est commodum quod queritur. Discerne, & confer, & cum ipsis deprehendas digniorem. Et beatus est, & vere ter beati, si hæc omnia exequamini Christi imitatores Domini nostri. Hinc magis magisque confirmabitur Imperium vestrum, magnificabitur nomen vestrum in generationes, augebuntur denique anni Principatus vestri. Duo siquidem hæc Christianis munera tribuit Deus, Sacerdotium, & Imperium, per quæ colitur per quæ ornantur, & gubernantur cælestium exemplo terrena. Vtrumuis ergo præter dignitatem se habuerit, totum vna periclitari necesse est. Quare si optima Imperio vestro decernere vultis, & per Imperium vestrum omnibus Christianis, æqualem, quo ad fieri potest, Imperatoriam virtuti vestræ sortietur Ecclesia Præsulem suum, vt exultent cælestia, letenturque terrena. Dux vobis sit Dei manus, in qua & cor vestrum est, ostendatque meliora, & ab ea recipietis, ob susceptos, pro opere hoc, labores, curas & sollicitudines Regnum sempiternum. Hactenus Theodorus ad Imperatorem.

C
D
E

a epif. 16.
in cod. col
lumn.

Cōsultus
Studita &
successore
re Patr.
ab Imp.
sic scrib.
adeum.

Niceph.
ex laico,
qui fecer
ferat inui
tus abstra
hitur, ad
thronum
Constant
inopolim
tanum.

renuens cogitur impositum onus Episcopatus subire, qui, ut vni animæ suæ vacaret; abdicata honorifica functione, iam aufergerat in solitudinem. Iple met de se epistola ad Leonem Papam.

Iosephus
ille profa-
nus depō-
situs resti-
tuitur.
2 ep. 25.

b epif. 30.
lib. 1.
Ex epist.
Studizæ
ad Patr.

Imperator, quasi caritate impulsus, Iosephum illum œconomum, qui adulterinas illas nuptias conciliarat, & Reginam coronarat, a Tarasio sacerdotio depositum, & excommunicatum, restituere in animum induxit, & Nicephorum in suam sententiã pertraxit, ac tandem congregato paucorum Episcoporum CONCILIO, qui Constantinopoli erant, cõtra iura, & canones perditus ille Iosephus est restitutus. De quo conuentu Theodorus post biennium ad Nicephorum Patriarcham scripsit^a, & ad Leonem, vocat Concilium hæreticorum, seu adulterantium. Sequenti autem die a synodo congregata, idem Theodorus ad Nicephorum Patriarcham scripsit epistolam^b, studens auocare eum ab ijs, quæ itacuta essent, de receptione damnati, se excusans pariter, si illius communicationi minime admisceri velit. ex qua pauca quædam decerpere libet. *Neque enim, inquit, veritatem prorsus tenet is, qui cõtam si- dem habere se existimans, diuinis canonibus, non rogatur. AD HAEC LEGITIMAS A SANCTIS, PRO TEMPORE VSVRPATAS DISPENSATIONES ADMITTIMVS &c. Nec aliare discrepamus, quam propter œconomum, per sacros canones depositum, multis modis, ac precipue, quod post noueni annorum excommunicationem iterum sacris operetur, neque id in abdito (ferendum enim id esset, nobis eius rei minime consciis) sed in ipso fonte sacerdoti nostri, huc est cum sincera conuersatione tua assidue pergens ad sacrificandum & c.*

Verum testor sanctitati tuæ coram Christo, & sanctis Angelis audientibus, magnum a te schisma conflare in Ecclesia nostra.

cep. 26.

In summa inonet, & exigit vt prohibeat eum a sacrificio, sic enim fore vt omnes a scandalo redimat, ne vnus scabie tota Ecclesia inficiatur. Non rescripsit Patriarcha, vt est in Theodori epistola ad Simeonem^c, de Patriarcha enim inquit, quid attinet loqui? Quineo responsa dare vult, nec admittere qui uerba faciat, qui in omnibus Casari infernit.

Testamẽ-
tum Car-
oli.
d Ex Pi-
thoc. Bi-
blioth.

Quod pertinet ad res Occidentales, produnt Annales Francorum hoc anno habitum esse conuentum ab Imperatore Carolo in villa Theodonis, atque ex testamento tribus filijs, Carolo, Ludouico, & Pipino, tripartitum esse ipsum Regnum, singulas singulis partes esse diuisas, si contingat eos post Patris obitum esse superflites. Extat ipsum quasi Parergon appositum ad vitam ipsius, atque recens editum^d. In eo multa pie, & sapienter prouidit, & cauit ad pacem & charitatem inter fratres conseruandam. Addit filijs præceptum tanto Christianissimo Principe dignũ, dicens: *SVPER OMNIA AVTEM IVBEMVS, VT IPSITRES FRATRES CVRAM, ET DEFENSIONEM S. PAPAE SIMVL SVSCIPIANT. Sicut quondam ab*

De Imp.
decernẽ-
dũ relin-
q̃t Papæ.

Auo nostro Carolo, & beata memorie genitore Pipino Rege, & a nobis postea si facta est, ut eum cum omni adiutorio ab hostibus defendere nitantur, & iustitiam suam, quantum ad ipsos pertinet, & ratio postulat, habere faciant. Similiter, & de ceteris Ecclesijs, quæ sub illorum fuerint potestate, precipimus, ut iustitiam suam, & honorem habeant, & pastores, & rectores venerabilium locorum habeant potestatem rerum, quæ ad ipsa pia loca pertinent, in quocunque de his tribus regnis, illarum Ecclesiarum possessiones fuerint &c. Decretum hoc siue testamentum de diuisione factum in villa Theodonis subscriptum fuit ab Optimatibus Francorum, & Romam missum per Eginhardum a Secretis, ad Leonem Pontificem, ab eo confirmatum, & subscriptum fuit. Sub cuius Pontificis dispositione de Imperio decernendum reliquisse vnus est; vt cui veller, Pontifex daret, cum nullam de eo in testamento mentionem habere voluerit, de quo ante omnia fuisset ipsi testandum, si hæreditarium existimaret, & non potius Romani Pontificis arbitrio electiuũ. hæc veteres Ann. Fr. Verum etsi dum viueret totus Imperij, & Francorum Regni Carolus apud se retinuit plenum dominium, tamen administrationem illis concessit, Consiliarios illis tribuens, viros prudentes, ac religiosos. Pipini

A si quidem lateribus iunxit Hadelhartum virum sanctissimum, cuius vitæ admiranda monumenta extant ^a.

Huius occasione conuentus habitus in villa Theodonis, hic mentio habenda est de Concilio 32. Episcoporum in eodem loco ^b, occasione necis Io. Episcopi celebrato, in quo aduersus percutientes Ecclesiasticos omnes, in sacro ordine constitutos, antiquæ sunt renouatæ censuræ, atque aliæ superadditæ. præsertim vero aduersus infidiantes Episcopis vigint Ecclesiasticæ censuræ seueritas. Sed alij referunt in annum 812. vrgentibus autem diuersorum sacerdotum accusationibus, factum est vt ex synodo per Carolum M. missa fuerit consultatio ad Leonem Rom. Pont. ^c rogatum de ipsis sacerdotibus criminosis quid agendum, cum probatio certa deficeret. Quid autem statutum fuerit, habet constitutio eiusdem Caroli ^d, in qua in summa continetur, vt legitime, & canonicè accusatus, & probato crimine, canonicè damnetur; si minus probari possit, se sacramento, coram populo, super quatuor Euangelia dato, purgatum Ecclesiæ reddat.

Hoc insuper anno Carolum Imp. audisse legationem Venetorum, & Dalmatarum ijdem habent Annales.

Diuersas præterea expeditiones hoc eodem anno a filijs eiusdem Imp. feliciter gestas, summariè referunt.

Describunt item munera ab Aaron Rege Sarracenorum in Oriente ad Carolum M. & inter alia horologium admirando opificio elaboratum.

Tunc temporis (inquit Ado in chronico) delata sunt ossa Beati Cypriani Carthagine cum reliquijs BB. Scillitanorum MM. Sperati sociorumque eius, & posita sunt in Ecclesia B. Jo: Baptiste, ciuitate Lugdunensi.

C Locupletatæ sunt tunc, & Venetiæ eodem thesauro S. Cypriani reliquijs, quas legati redeuntes a Carolo dono acceptas in patriam detulerunt, quibus a Venetis erecta est in Murano nobilis S. Cypriani memoria, quæ hæcenus perseverat. ex Adone; ex quo, in tempore, corrigendus est Sigebertus.

D A Aron Sarracenorum Princeps in Oriente, pessundata Rhodo, valida classe, Miram Licæ aggressus, vt Arcam Reliquiarum Sancti Nicolai deijceret, in aliam suppositam irruit, & sic delinens, pœnas cum dedit prauæ voluntatis, agitata, disiecta, & fluctibus, magna ex parte, obruta classe; ipse vix saluus euasit, pœnitens temeritatis, ex Theophane.

Nicephorus, ad alia scelera & hæc addidit, vt Theophaniam cognatam Irenes defunctæ Imperatricis; alij desponsatam viro, Stauratio filio coniungeret: & duas ipse virgines pulcherrimas, inter alias selectas, contempneret: cruentaret vero ciuitatem sanguine nobilium ciuium, qui aduersus eum, pro vindicanda Rep. conspirassent.

E Arsacium Quæstorem & Patricium, virum pium, & prudentissimum, a multis proceribus electum ad imperium, casum & attonitum monachum fecit, & in Bithyniam relegauit, alios cædibus, tonsuris, publicationibus, & exilijs subdidit non laicos tantum sed & Episcopos, & monachos, & maioris Ecclesiæ Syncellum, & Sacellarium, & Chartophylacem, viros venerabiles. Theoph.

Hoc eodem anno, (vt attingamus res Occidentis) aduersus Mauros Carolus, sub Duce Burchardo, classe immissa, in Sardinia atque Corsica eos pugnans æterum prostrigauit; qui ijdem Sarraceni, & alij in locis pugnâdo tulere posteriores; quod sibi ea de causa contigisse confessi sunt, quod anno superiori piraticam exercentes in Pa-

a Apud Sur. 2. la.
b T. 3. Cóc. edit. Ven.

c Capit. 5. c. 33.
d li. 5. ca. 34.

Legatio Ven. ad Car. M. Expeditiones filiorum. Munera Aaron. Reliquiæ S. Cypri. & aliorum mart. ex Africa delata. Memoria S. Cypri. Ven. qñ erecta.

Niceph. Imp. neg. tia.

Crudelitas.

Carol. p. spere agit. du. Sarracenos.

telaria Insula 60. monachos captiuos in Hispaniam ductos vendidissent, quorum aliquos postea Carolus M. redemit, qui in pristinum locū sunt reuersi. Annales huius temporis, ex quibus Regino, & alij.

Pietatis
studiosus
Carolus.

a Cap. li.
1. c. 85.

b li. 5. c. 8.
Ludo R.
Aquitan.
22. ædifi.
mon.

Porro idem Carolus non minus religione quam armis pollens, curauit hoc aano fieri, quod habet Sigibertus. *Carolus Imp. inquit, per manum Pauli Diaconi decerpens optima quæque de scriptis Catholicorum PP. lectiones unicuique festiuitati convenientes, per circulum anni in Ecclesia legendas compilari fecit. Legendi, atque psallendi disciplinam, scribit Eginhardus in eius vita, diligentissime emendauit: erat enim utriusque admodum eruditus. quamquam ipse nec publice legeret, nec nisi submisisse, & in commune cantaret.* Fecit, & iisdem ferme temporibus aliam collectionem idem Carolus ad componendos bonos mores, regularium personarum tam feminarum, quam virorum, de qua mentio est in capitularibus ^a.

Interea Ludouicus Caroli filius in Aquitana Regnum sibi contraditum, illuc profectus, collapsam disciplinam restituere laborauit, reparauit & exædificauit in ea provincia pluribus monasterijs, quæ 22. enumerat huius sæculi scriptor, Aimoinus ^b præter alia plurima, vnde cumq; adductis magistris, scholas instituit, legendi, cantandi & scientiarum tam diuinarum, quam mundanarum. Præcipuo autem affectu colens monachos, eorum collapsam disciplinam sic coluit, vt ipse etiam aui Carolomanni imitari gestiret memorabile exemplum, a quo consilio adductus a Patre dicitur, vt eius pietatis fructus ad plures latius dimanarent.

Sed & Italia, sub Pipino Rege, optime per S. Adeldardum Abbatem, disposita est, ex testimonio Patelarij Ratherti, huius & ipso temporis scriptore, qui & ait Adeldardum sic exceptum Romæ a Leone Papa, vt nullus alius Francus.

Christi Annus
808.

Leonis P. 3.
13.

Caroli M. 8. } Imp.
Nicephori 7. } Ind. 1.

I Am biennium, Theodorus, Iosephus eius frater Thessalonicensis Archiepiscopus, qui Constantinopoli degebat, & Plato dissimulanter abstinebant a publicâ communicatione cum Patriarcha Nicephoro, quod is in sacris communicaret cum Iosepho illo œconomio, qui adulterinas illas nuptias inter Theodoten, & Constantinum Irenes filium conciliarat, & ob id a Tarasio per nouem iam annos excommunicationem pertulisset. Rem primus occultam in apertum deduxit, & tumultuarii caput, Logotheta Dromi, nobilis magistratus. Theodorus igitur rem videns patefactam, nec tergiversationi esse locum, cum res ad Patriarchæ notitiam, ac totius populi peruenisset, imminens præuidens tempestatem, epistola ^c ad monachos suos Saccundionis manet, & rem totam illis exponit.

c 31. in
Cod. col.

FRATRIBVS QUI SVNT IN SACCVNDIONE.

Quam diu tempus fuit dissimulandi, & occultandi consilium non communicandi cum Iosepho œconomio, fecimus id studiose, filii ac fratres, non metu correpti, quantum peccatores sinus: sed dispensatione condescendentes, imitantesq; quodammodo SS. PP. nostros, quatenus & illi opportuno tempore, & id obseruantes, subdixerunt se ipsos tentationibus, partim quidem ut infirmioribus, & uexantibus parcerent, partim ut aliquantulum remittentes, gubernatorum more, scopum suum postmodum attingerent. Postquam uero nunc Deo sic uisum est, ut in apertum res prodiret, scribimus & ipsi. Quomodo autem? Per Logothetæ Dromi interrogationem, & Archiepiscopi scopi responsionem. & paulo post exaggerans nefarium œconomi facinus, recitat ex Rituali libro solemnes preces, in hunc modum. TV DOMINE MITTE MANVM TVAM EX SANCTO HABITACVLO TVO, ET CONIUNGE

Solemnia
verba in

FAMVLO

A FAMVLO TVO FAMVLAM TVAM, CONNECTE ILLOS IN MV-
TVAM CONCORDIAM, VNI EOS IN CARNEM VNAM, QVOS
TIBI PLACVIT INTER SE COPVLARI, HONORABILES NVPTI-
AS, REDDE IMMACVLATVM EORVM THORVM, CVSTODI SI-
NE MACVLA IPSORVM CONTVBERNIVM, PERMANERE CON-
CEDE IN PVRO CORDE.

concilia-
do matri-
monio.

Non exhorruistis hæc audientes. Quantam censetis Spiritus Sancti indignationem fuisse ob huiusmodi blasphemiam? &c. Prorsus enim quæcumque enunciat sacerdos, eadem Deus confirmat, ac rata habere se profitetur, iuxta magnum Dionysium. Attamen, qui flagitium hoc commisit, exemplum subditis ad improbitatis imitationem præbuit, ut res ipsa docet; quin etiam procul positus Principibus, & Ducibus, sicut imitando iam factum est in Longobardia, & Gothia eius confinibus, neque enim apud Gentiles, tale quid perpetratur. Et non erubescit miser, sed sacrificat, sicut dictum est profanus, & eos qui ipsum merito auersantur, relegere conatur, &c. Quamobrem confidite filii, ac fratres, & ne terreamini, nec succumbite, tempus confessionis, tempus resistentiæ, tempus certaminum fortasse, aliorumque afflictionis, sed & coronarum, & gloriæ celestis, &c.

B An verò in Theodoro, & alijs satis iusta causa fuit, ut se subducerent vitarentque communicare cum Patriarcha in sacris solemnibus, coram populo, in magna Ecclesia? Sane quidem iusta, & digna. Res enim erat huiusmodi: quod nulla præuia penitentia, scelerisque admissi detestatione, & deploratione, idem Iosephus œconomus tanquam innocens nulliusque transgressionis reus, fuerat in Ecclesiam admissus, & sacerdotio restitutus, eo nimirum prætextu, quod & si factum illud ab eo perpetratum illicitum esset, tamen per dispensationem licite absque culpa dicerent fieri potuisse; sicque uti nullius criminis reus Ioseph innocens iudicatus, in communionem admissus fuerit, & restitutus in sacerdotium, quod quidem grande piaculum fuit, & satis dignum, ut ob eam causam ipse cum suis Theodoro, ab eorum communionem, qui ista fecerant, se subtraheret. Rem plane ita se habuisse ex eiusdem Theodori Epistola, ad Theodotium intelligitur, in qua disputat de legitima dispensatione, & dispensatione canonum, & obiecta diluit aduersariorum. in qua illud est insigne ad memoriam, quod ait circa finem, mandatam enim habemus ab ipso Apostolo, præter id quod accepimus, b præter id quod canones sanciant, Synodorum vniuersalium, & localium, quæ diuersis temporibus fuerint, si quis dogmatizet, aut facere aliquid iubeat, recipiendum non est, nec censendum illum in sorte sanctorum, ut omittat male ominosum illud, quod Apostolus imprecatur, &c.

An iuste
se subdu-
xerit The-
od. à com-
munionem
cum Pa-
triarcha.

C Scripsit & eadem de re Theodorus nomine San. Platonis inclusi, duas Epistolas, quo maioris ponderis apud aduersarios essent, in quarum altera rogans Simeonem, ut placet infensos sibi, & causæ, pijsimos Impp. Non enim inquit, aduersus illos nobis sermo est vitæ communionis, nec causa controuersie; quin potius honor, venerationis, amor, & congressus, prout res exigit; sed aduersus illum qui præter ius fasque omne manifestum, ex Domini sententia, adulterum coronauit; qui ausus est tanti sceleris adiutor, & assertor fieri coram vniuerso mundo, quem Christus ipse deposuit, duorum canonum reum, ut alios omittam; vnus quidem, qui nec epulari presbyterum in bigami nuptijs permittit, (adulteri enim scribere non est ausus canon) quanto minus coronare? Alterius verò, quoniam qui in crimen aliquod lapsus sit, ac propterea excommunicatus, nisi intra annum pro reconciliatione sua pugnet, amplius admitti eius vocem non licet. hic verò, qui nouem annos excesserat, insiluit in Ecclesiam. Si igitur hic nocens, multo magis adulter ipse, si verò reus iste peccati, quis de eo ambigat, qui coniunxit, & in Spiritum sanctum blasphemauit, quin impurius sit & detestabilior? Hæc sunt Pater, quæ cor nostrum contrahant, & timorem incutiunt. Hanc ob causam, quod cum isto non communicarem, nec cum procedente Patriarcha, qui adulterio communionem dabat, exclusus ego quidem fui, in quo resides loco; Præpositus autem Theodorus, & reliqui Thessalonicam relegati, sed congregauit nos

a Lib. I.
Epist. 24.

b Gal. I.

D
E

Deus precibus tuis. At nec sic quidem temere nos adiunximus Patriarchæ Tarasio, nisi postquam factus est rectè nos fecisse. Si ergo cum regnaret adulterium, & Canonum transgressiones metu minimè dissimulauimus Dei virtute freti; quomodo nunc pro dominante Imperio, vniuersi presbyteri causa timidiore erimus, prodemusque cum aperto animæ periculo veritatem & nequaquam, sed ferenda nobis patius omnia vsq; ad mortem, quam vt ei communicem is, vel cum ijs, qui cum illo sacrificant, quo ad primetur, quem admodum sub Priore Patriarcha, sacerdotum. Esto œconomus. Cur etiam indigne sacris operatur? Desuit esse presbyter? Quod si hæc illis non placent, qui cum eo sacrificant, videbunt quomodo se gerent: parcant humilitati nostræ, qui non prouocamus, nihilque ad hunc vsque diem locuti sumus, sed biennio nos toto continuamus, ex quo ingressi sunt, vt pacatius hoc modo vineremus, &c.

Ceterum pœgit paulo post, oramus bonitatem tuam, & tanquam sacris vestigijs tuis aduoluit obsecramus obtestamurque, vt misericordiam nobis impertias, & commone emolumentum, tam pijs Imper. nostris, quam Patriarchæ Santissimo, & Ecclesie vniuersæ, vt desinat vnus, ad gloriam Dei, & non perturbetur eius Ecclesia, sin minus, at saltem hoc secundum, vt maneamus nos in eodem statu, quo per decem annos. Nam de ceteris, quamuis innumerabiles sint Episcopi, Sacerdotes, & Præpositi, qui cum eo communicant, nihil mirandum, quandoquidè iidem ipsi cum adultero consenserint, & nemo quidquam locutus est. Hæc Deus per nos, licet audax sit dictum, & hortatur, & denuntiat, & sicut iubet.

Hactenus Theodorus, Platonis nomine, qui cum suis inuentus est solus, qui improbitati se opponeret, tanta boni, rectique penuria tunc inerat Ecclesie Orientali. In altera Epist. ^a sub eiusdem Platonis titulo fufus aduersus canonum peruerforem

a 22. eiuſ-
dē Cod.
colum.

b 23. li. I.
c 26.

Iosephum differit: & obtestatur Simeonem, vt imperet ab Imper. & Patriarcha ipsius audientiam, quam etiam Archiepiscopo denegabant: vt constat ex eiusdem Archiepiscopi Epistola, ^b ad eundem Simeonem Monachum, qui quamuis sequestrum ageret, nō bona fide agere ex Theodori Epistola, ^c ad alterum Simeonem colligitur, dum Imper. agerent in Castris aduersus Crum n Bulgarorum Regem, qui Sardicam dolo captam diripuerat sex millibus militum Romanorum interfectis, absque multitudine priuatorum, nec ab ijs tamen quidquam dignum sermone gestum, ait Theophanes, qui & subdit de cædibus, & exilijs ab eo hoc anno factis, cura conuultuantem populum repressit, ob recens vectigal impositum ob restaurationem Sardicæ Ciuitatis. Cum autem interea magis magisque perseveraret auersio Nicephori Patriarchæ aduersus Theodorum, & alios eiusdem sententiæ viros, eosdemque schismaticos appellaret, ad tantam diluendam calumniam ipse Theodorus ad Patriarcham scripsit purgatoriam Epistolam, ^d in qua inter cætera, sic habet. Non sumus aposthite, id est segregati, neque schismatici. O sanctum caput, ab Ecclesia Dei, absit ut id nunquam nobis eueniat. sed quamlibet alijs peccatis obnoxii teneamur. sumus tamen Orthodoxi, & Ecclesie Catholice alumni, hæresim omnem repudiantes, omnemque uniuersalem, aut localem Synodum approbatam recipientes, necnon editas ab illis canonicas constitutiones.

d 25. li. I.

Notent q
se Catho
licos ia--
stant, &
Canones
negligūt.

NEQVE ENIM PERFECTVM ESSE ORTHODOXVM, SED DIMIDIATVM, QVI FIDEM QVIDEM RECTAM HABERE, VIDEATVR, DIVINIS VERO CANONIBVS NON REGATVR. Obsecrat denique, & obtestatur, vt œconomum non patiatur sacrificare, ne scandalum, & schisma in Ecclesia oriatur. His rebus euulgatis, & Romam vique perlatis, male Theodorus audire cepit, & haberi schismaticus, adeo vt Basilii Abbas S. Sabæ Romæ degēs intus illi alio qui amicus, se ab eius comunione separari, & anathema, vt in schismaticum, quem putabat, se indicare significar. litteras tamen ei, & munera misit, vt amicum à schismate reuocaret. Quas vbi Theodorus accepit, ingenti dolore percussus referens tum de ipso, tum de Leone Papa conqueritur, paulo quidem licentius, ex vehemēti animi angore turbatus, postea verò æquanimior redditus longe diuersas ad ipsum Leonem litteras scripsit. in qua Epistola inter cætera hæc scribit. Quo-

A modo enim si canonicè ad nos scribit pietas tua, canones ignorat, & quod iuxta illos depositus vir fuerit? Nam si in bigami nuptijs epulari presbyterum vetant, quèd ius in eum, qui bigamum coronat? & quidem in adulterinis nuptijs triginta toros dies coniuuari? Quid quod perniciosius est, etiam coronare eum, qui ex Domini sententia sit adulter? Sacras in coniugio preces recitare adulterij copulatorum, & diuinam gratiam impie pro impio inuocare? Execrandum profecto iuxta magnum Dionysiu, Deo est, profanisque qui hæc facit. Superuacaneum fuerit alios in eum canones proferre. Quod verò ex quo depositus ab altero Patriarcha fuit, nouem annorum spatium exegerit, & canon, nisi intra annum absoluitur, absolui postea quemquam vetat, quo loco reponemus? At obijciunt prius, absolutum fuisse. Verum si solutus fuerat, cur non sacrificabat? est solutus erat, cur absolui à Synodo petijt? planè enim est solutionem ab eo peti, qui vincetus sit, non qui solutus. Quare hic etiam in se ipsum impedit, contra veritatem erigi volens. Sacrorum enim profanatio est, frater, istum sacris operari, canonumque magna perturbatio talia negligere, &c. Eodem impetu in Pontificem ipsum de quo falsa audierat, mouit stylum, quo non ratio, sed dolor impelleret. sed post se correxit, & demisse, ac modeste cum ipso egit, &c.

Epulari
i bigami
nuptijs p
sbytero i
terdictu.

B Quod rursus ad res Orientales pertinet, hoc eodem anno, mortuo Rege Sarracenerum Aaron, eius filij Maumar, & Nabdalla de Primatu Regni certantes, & inter se cedes agunt, & Christianos, cædibus, incendijs, & rapinis infestantes, desertas reddunt Ecclesias sanctæ Cinitatis, & Monasteria duarum magnarum laurarum, sanctæ videlicet memorie Charitonis, & Cyriaci, atque Sabæ, & reliqua sanctorum Cœnobiaz Euthymij, & Theodosij, quæ erant in desertis Palestina. Theophanes.

Quine-
gligit per
annu ab-
solutioe,
ampliº nõ
audièdus

C Quo ad res Occidentales, illud memoria dignum referunt Annales Francorum, de Rege Nerdaanbrorum Arnulfo regno pulso, & confugiente ad Carolum, ac Leonem Pontificem; à cuius vtriusque legatis, reductus est in Regnum, auctoritati Pontificis Angli qui illum expulerant cedentibus.

Reuertens post Romam Adolfus Cardinalis sedis Apostolicæ legatus, à Piratis captus, à Cenulpho Rege redimitur, ijdem Annales.

Christi Annus
809

Leonis Pap. 3.
14

Caroli M. 9. Imp.
Nicephori 8.

Indictio.
2.

D Cvm iactari audiret Theodorus vanas quasdam, & falsas de se suspiciones, scribens ad Nicolaum Chartularium, a se purgat, his verbis inter cetera. Nulla nobis est cum Patriarcha de communione dubitatio, præterquam œconomi causa, eo quod depositus sit per sacros Canones. Et quando prohibebitur à sacro ministerio, sicut ante, Dei beneplacito. & Sanctissimi Patriarcha, priorumque de minorum nostroru, nimirum, quia œconomus est, & honorem gerit, cum protinus, & simul sacrificabimus, & communicabimus, & manum porrigemus, nihil inquirentes de triennio hoc, quo cum eo sacris operatus est, pacis studio, neque id metu aliquo, sed communis utilitatis, & salutis gratia. Sileant enim lingue mendaces aduersus Dei pacem incitata, vt dicant, nos postquam deiectus sacerdotio fuerit œconomus, accusationem aggressuros Patriarcham nostrum, ut qui cum deposito iam sacrificauit, deinde etiam decessoris Sanctissimis Patriarche, labiosa, dolosa, quæ hæc loquuntur; calumniatorum inuiderumque inuentum, & qui sanari nolunt insuictum vulnus Ecclesie: nullo modo absit, &c. Verum de his nullum responsum accepit Theodorus, sed eius fratrum societas noctu abrepta est, & in carcere conclusa, vt idè asserit in historia S. Platonis. Quo facto, inquit, Synodi constitutus est dies, in quo vir ille Sanctissimus Plato à militari manu vna cum tribus alijs, velut maleficus quispiam ad ipsam Synodum ductus fuit, mirabile certe spectaculum, &c. de qua Synodo, sic Theophanes. Tunc phorus Imper. occasione percepta, cum Episcopos, & Egumenes congregasset, Syno-

a Epif. 3 2
lib. 1.

Decreta
Mœcho
synodi.

dum aduersus illos celebrari præcepit, per quam à Monasterio, & vrbe deiecti, exilio sunt destinati mense Ian. Indiçt. 2. Porro statuta in hac Pseudosynodo, quam & Mœchofynodum vocat Theodorus. idem recenset Epist. ad Leonem Rom. Pontificem, & ad Euprepianum. Primum illud fuit decretum, quo anathemati subijcerent omnes, qui ipsorum errori non adhærescerent, quo canone, inquit Theodorus vniuersam Catholicam Ecclesiam condemnarunt. Decretumque insuper fuit, vt coniugiū Constantini cum Theodote, viuente adhuc legitima coniuge, quam detruderat in Monasterium, ex dispensatione dici deberet legitimum. Ad hæc etiam addiderunt decretum illud nefarium plane, & pudendum, nempe leges diuinas aduersus Reges nihil posse.

Haud dubium fuisse liquet istam Imper. sententiam, ad hæc illud adiecere; Ne qui pro veritate, & iustitia vsque ad sanguinem restitissent, eos Præcursorem, vel Chrysolomum imitatores dicerent. Præter hæc etiam turpe illud, Episcoporum vnūquęq; in sacros canones, præter ea, quæ in illis statuta sunt, dispensando potestatem habere pronunciarunt. Atque hæc tam fœda, & enormia decreta, quæ sint sequuta tristia, atque crudelia illata in Platonem, & seruos Dei persequitur Theodorus, inquisitiones, persecutiones, carceres, exilia, disiunctiones, atque exterminationes. Quarum afflictionum, & ærumnarum, eam pars magna, imò potissima esset, nec tamen quidquã magnificum de se loqueretur, aut scriberet Theodorus, extitit, ex ijs vnus, qui eius lateri inhærebat, Michael Monachus, qui post eius obitum præclara certamina, & victorias descripserit. Relegato igitur Theodoro in insulam cum alijs, & seorsum singulis in custodijs reclusis, ne mutuo aspectu consolarentur, aggreditur nefarius Imp. eius filios, ac discipulos, & multipliciter tentatos suasionibus, hortationibus, blanditijs, promissis, minis denique, & terroribus, & constantibus inuentos, nec discessuros ab exëplo magistri protentantes arctæ eos custodia addidit, grauius postea excruciatos.

Theodorus autem dum attineretur in exilio, nihil prius habuit, quam ad sacram sedem Apostolicam confugere, eiusque opem implorare, quod fecit per Epiphanium Archimandritam, litteris per eum missis, & post per Eustathium ad Leonem Romanum Pontificem, quarum particulas hic inferere libet, vt Græci hominis eiusdemque doctissimi, & sanctissimi.

SANCTISSIMO, ET SVMMO PATRI PATRVM; LEONI, DOMINO MEO, PAPÆ APOSTOLICO, THEODORVS MINIMVS PRESBYTER, ET PRÆPOSITVS STVDIENSIS.

Primatū
Eccl. R.
pfitetur.

Quandoquidem Petro magno Christus Deus post clauas Regni cœlorum, Pastoralis etiam principatus contulit dignitatem: ad Petrum vtique, vel eius successorem quidquid in Ecclesia Catholica per eos innouatur, qui aberrant à veritate, necesse est referri. Quod nos quoque humiles, & minimi à sanctis olim Patribus nostris edocti, postquam in Ecclesia nostra nouitas quædam nuper exorta est, et prius quidem, per religiosum Archimandritam fratrem, & conseruum nostrum Epiphanium, & nunc per simplices litteras nostras ad supremam beatitudinis tuæ Angelum de ea referre nos debere arbitrati sumus. Pergit deinceps exponere, quæ per duas Pseudosynodos nefaria, & iniqua decreta sunt, & persecutionem in se, & secum sentientes commotam, de quibus supra dictum est. indeque implorat auxilium. His ergo, inquit, à simplicitate nostra sine fuce expositis, vocem nunc illam, quam Coriphæus cum reliquis Apostolis Christo emisit, cum maris fluctus excitarent apud Christi imitatricem beatitudinem tuam, adhibemus. Salua nos Achipastor Ecclesie, quæ sub cœlo est, perimus: imitare magistrum Christum, manumque Ecclesie nostræ porrigere, sicut ille Petro: nisi quod ille incipienti in mare mergi, tu autem iam merse in hæresis profundo. Aemulare, precamur, cognomen tibi Papam, atque, vt ille, pullulante tum hæresi Eutychiana, Leoninum in morem spiritu experfectus est, vt omnes morunt, dogmaticis suis Epistolis: sic & tu dicere audeo iuxta nomen quod geris ir-

Auxiliū
implorat
sed Apo-
stolicæ.

A rugi diuinitus, vel potius intona contra presentem hanc heresim, vt decet. Si enim isti, arrogata sibi auctoritate, hæreticam Synodum cogere veriti non sunt, qui ne Orthodoxam quidem absque cognitione vestra, (vt antiquitus mos obtinet) cogere putuerunt: quanto æquius, atque adeo necessarium fuerit (cum timore suggerimus) à diuino tuo principatu legitimam Synodum conuocari, vt Orthodoxum Ecclesiæ dogma hæreticum excluderet: & neque suprema dignitas tua cum Orthodoxis omnibus anathemate notetur à nouis nugatoribus; neque iniquitatis porrò classicum aduulterinam hanc Synodum nacti, quibus id placet, in peccatum facile prolabantur.

B Hæc sicut paruitati nostræ conueniebat, vt minima Ecclesiæ membra representantes, & diuino pastorali vestro principatui parentes; obsecramus de cetero sanctam animam vestram, vt nos, seu proprias oues, reputet, & sacris precibus suis eminus illustret, atque confirmet: quod si etiam documentis, tuæ id fuerit diuina benignitas, quemadmodum & Christum ad Abgarum scripsit, & multi etiam de subditis digni habitii sunt, qui ab Apostolis, sanctisque acciperent litteras. A me autem solo peccatore, & in carcere detento mittitur hæc Epistola, propterea quod Pater Plato, scilicet, & conferuus meus inclusus, & Thesalonice Archiepiscopus germanus noster, in alijs insulis pariter custodiuntur. Ipsi nihilominus per me, & mecum eadem dicunt, & sacris beatitudinis tuæ uestigijs aduoluuntur. Hactenus Theodorus in litteris, quas per Eustathium Monachum misit.

C Acceptis Theodorus litteris Apostolicis, ad eas quas per Epiphanium antea miserat, (quæ non extant) paterno amore plenis, quæ nec ipsæ superflunt: illæ quidem, sed tales fuisse, quas iam tertio ad eundem Leonem scripsit, declarant, a quibus aduersus errorem, nouumque dogma Mœchianorum fortissi ne disputat.

D **ÆQUALI ANGELIS BEATISSIMO, ET APOSTOLICO PATRI LEONI PAPÆ ROMÆ, PLATO INCLVSVS, ET THEODORVS PRESBYTER, AC PRAEPOSITVS STVDIENSIS.** Sic inscriptio. Nam Epistola ipsa omittitur studio breuitatis, sed plane digna quæ legatur, ita copiose, & valde ex scripturis vtriusque Testamenti Mœchianam heresim impugnat, & euerit, eorum, qui Adulterium ex dispensatione excusabant, misit eam per Epiphanium, quem remisit Romam, cui & aliam Epistolam, b addidit ad Basilium S. Sabæ Abbatem, eum qui ignorans, zelo tamen pietatis in eundem Theodorum, vt vidimus, dixerat anathema, sed post veritate cognita redditus est illi propensissimus. In qua, præter alia plura, hoc habet, Vile autem fuerit, inquit, (quod verum est cõsilium nostrum, & desiderium) per supremum Apostolicum, sicut ab initio semper factum est, Synodice damnari eos, qui contra Euangelium Christi cõetum inierunt, & anathemate illius defensores appetierunt: quod adulterium, & adulteri cõiugium, & adulteri patrociniũ mox receperint, tanquam dispensationem sanctorum, sicut Mœchiani statuerunt, sanctorum nomen dantes iniustis, quoniam nullus sanctorum partem posuit cum adultero, ne dum, & adulteros coronauit, & diuina eius dona tradiderit, quando nec igni tecto us, quamuis Reges essent, impertiendos docuerunt. Quid autem, quod Deum ipsum contumelia affecerunt coronarijs illis mysterijs, & anathema in eam dixerint, eos qui legem eius propugnabant, anathematizantes? &c.

E Scripsit, & alias cum Theodorus Epistolas, ad Euprepianum c in fide stare monens cum suis, & errores hæreticorum confutans; ad Arsenium, d diluens argumentationes aduersariorum, quibus per dispensationem crimen licitum factum affirmarent. Sed & ad Theophilum e Præfectum eodem item argumento, obiectioni illi respondens, cur ipse Theodorus vocet hos hæreticos, quibus cum haud pridem secreto saltem communicasset. Quod si querat, inquit, sanctitas tua, quid cause sit, cur hæc ipsi ante dispensationem non dixerimus, sed & commemorationem ipsi fecerimus in Byzantina Ciuitate? hoc habeto. Synodum eo tempore nondum fuisse, nec promulgatum adhuc erat prauum dogma, & anathema. Et ante hæc tutum non erat discedere penitus à preuaricantibus, sed apertam illorum solum communionem refugere, & congruenti dispensatione ad tempus cõmemorare Patriarchæ, & Imp nomina, scilicet.

Synod. absq; R. Põr. cogi non põt. Petit legitima Synodo dånari dogma Mœchianorũ

a Lib. 1. Epist. 34.

b Lib. 1. Epist. 35.

Petit rursum dånari Mœchianos i legitima Synodo.

c Lib. 1. Epist. 30.

d Lib. 1. Epist. 33.

e Lib. 1. Epist. 39.

a Epist.
48. lib. 1.
Excusa-
tiones ad
uerfario-
rum.

Mechia-
norum er-
ror, tran-
sijt in hē-
resim.

Vox vna
hæresim
parit.

b Dama-
sc. de hæ-
red.

Gnosima
chorū hæ-
resis quæ.
Multitu-
do ī malo
nō sequē-
da.

Theod.
scripsit de
dispensa-
tione.

Celebrat
alios Cō-
fessores ī
hac porse-
cutione.

c Epist.

50. lib. 1.

d Epist.

51. lib. 1.

At postquā in apertū nunc erupit impietas heretica per Synodū, oportet religionē tuā vna cū ceteris Orthodoxis libere agere, nec cōmunicādo cū hereticis, nec vllius nomē cōmemorādo ex iis, qui in Mæchosynodo affuerunt, aut qui cū ea sentiunt. Verū cū eiusmodi Theodori Epistolæ circumferrentur, quibus Synodi illius errorem iam esse conuersum in hæresim, constantissime affirmaret: non ab aduersarijs tantū, sed ab ali- quibus ex ijs, qui prius ipsi adhærescere visi erant, contradictum est, inter quos vnus Athanasius fuit, ad quē idem Theodorus, ea ex causa, Epist. 4 scripsit, qua ostenditur, quibus niterentur aduersarij rationibus ad purgandū perpetratum facinus; quibusue Theodorus, & factum vere hæreticū, & eos qui fecerunt, hæreticos esse demonstrat. In ea igitur post multa, & præclara. En igitur, inquit, frater ex Euangelio, & prophetis, necnon ex patribus ostendi tibi, si modo fidem habere vis verbis veritatis, Mæchosynodū omnis hæresis numeros, sine controuersia, expleffe, tametsi paulum quiddā in medio subtraxit, eo quod adulterinā tantum coniunctionem nominauit, vel potius predicauit, dispensationē esse in Ecclesia Dei. Nec verò mirere, si vox vna hæresim pariat, cum Dominum dicentem audiat, vota vnum, aut vnum apex non preteribit à lege donec omnia fiant, & caue dicas, quid opus est nimis anxie laborare, & per vnā dictionem doctas speculationes reuocare, atque hoc illudue concludere, ne forte impingas in hæresim Gnosimachorū, de qua hæc auctor, Gnosimachi sunt, qui omni Christianorum agnitioni, ac scientia ita aduersantur, vt vanum, & minus necessariū laborem esse dicant eorum, qui in diuinis scriptis aliquam exquirunt sententiam: neque enim Deum aliud à Christianis postulare, nisi præclaras, & bonas actiones. Itaque aliquem simpliciter rudiq; animo institutum suum persequi melius est, vt aiunt, quam omnem curam in agnoscendis decretis, atque scientiis ponere. Ad hunc ergo modum Gnosimachi. Doce vero tu, si potes, ex diuinis litteris hæresim non esse: & ne mihi multitudinem obicias, &c. Et deinceps pluribus disserit non esse in malo sequendā multitudinem, cum & S. Basilius dicat, Qui deposita quaestione rationem reddere nō pot, ideoque; per fugiū habet in multitudine, is victū se fatetur. Multitudo n. sine demonstratione, auctoritatē sibi vindicans, tenere quidem potest, persuadere nō potest, &c.

At non hic finis certaminis: quoniā hæresim stabilire conantes rursus alijs argumentis eundem Theodorum appetiuere, ijsdemq; ex diuina scriptura petitis, nec solū qui Mæchosynodo interfuerunt, sed etiā alij; & eo potissimū innitebantur argumēto, ab exēplis petito, ostendētes nimirū Sæctis. PP. ab Apost. Paulo incipientes, qui ex dispensatione Timotheum circumcidit, dispensatione aliqua vfos esse. Ad horum vero destruenda omnia argumenta idē ipse Theodorus volumen de dispensatione vniuersali conscripsit, (hortante maxime fratre Iosepho Archiep. Thessalonicæ) non ex ingenio, sed ex Patrum sententijs: Quoniam, inquit, nec lege iniustus, nec canone relictus quidquam esse potest. Optime consuluit Deus sua prouidentia, his temporibus perditissimis, Ecclesiæ Orientali, dando tam doctū, tam piū, & fortē Ducem Theodorum, qui alios etiam plurimos ad resistendū hæresi excitaret, cum malorum operatorum, & pessimorū Impp. conatu vniuersum ferme Euangeliū, & reliqua diuina scriptura in maximū discrimen adduceretur, dum quod diuina esset lege prohibitum, id per dispensationē posse fieri asserbatur, quod & carnalis populus auidè amplecteret, qui iā exēplo Constantiniani contra canones, & Ecclesiæ morē veterē incōcessa tentaret.

Idem Theodorus alios celebrat cōfessores hoc persecutionis tēpore eadē de causa coronatos, vt Epist. ad Naucratiū Philippū, & atque Philonē, qui in psecutione obie- rant, & alia ad eundē. At de sacro quidem Athanasio, inquit, eiusque socijs desideratissimis, ac de fortissimo item meo Theofesto, et de septemdecim eius strenuis comitibus, cum satis dictum sit in meis ad illos Epistolis, omnittendū est hoc loco, quānis longiore digni sint oratione, ac laudibus, qui diuinitus, ac fortiter decertarunt. Quis vnquā adeo iniqua, et absurda Christianus audiuit, vt gesta sunt à nefarijs Mæchianis, nomine Episcopis, re autem sacrilegis, ex Apostolico, & Patrum testimonio, etiā si hæresim excipias? Hominem verberans quis vnquā sic cecidit, non Christianam dico manū, sed etiā barbaricā, bis 166. verberū, ac nō multo post, bis 200. boiarū icti-

bus

A bus in humeros inflictis, uti generosus Archiepisc. seu potius Allothi Episc. i. aliena sedis in seffor. Episc. Thessalonicæ, neq; grecarum quæquã, sed Monachum eumq; Prepositum, et quidam Religiosiss. Euthymium, securi rectiq; animi reuera nomini respondentem. Expauit celum hoc spectaculo, et ego miser audiens inhorruui, et mecum opinor oes quibus aliquis sensus est humanitatis, ac misericordie. Quæ ad Christi exemplum coponi oportebat, et percussum non repercutere: is immanior feris extitit, nullum Christiani vestigium retinens nedum Episc. Et quamobrem hæc dilaniatio? Ut Christi athleta eo impellat, ut ipsum comemoret, tãquã Episc. sed o forte, atq; inuisum aium beati. Sic. n loqui equum est, quia post tot plagas, tãtaq; profusi sacri sanguinis copiã, ut tingerentur astatium vestigia, et in limum quodãmodò cõcresceret purpureus ille puluis, ad adificationem Ecclesie Dei, cũ sic iaceret pœne exanimis, et elinguis, inflarẽta; tortores, ut comemoraret, Tyrannum dixerim, nõ Archiepisc Minime, ait, Beatus. Eo modo ad mortem propemodum perseveras, immobili aõo fixoq; in his quæ recte semel de reuerat. Bene omiserã quod in primis obseruandũ. Templum ipsum Dei Prætorium factum fuisse Pilaticum. Ibi. n. in sacra quã vocat Archangeli eade uerberatum martyre ais, quæ implacabile quidẽ carnis fices semimortuum reliquerunt. Christi vero imitator quidẽ in domum suã eum recepit, impositaq; ad defluentis cruoris laceret que carnis plagas recens iugulati agni pellicula, virum refocillauit, viribusq; paulatim cõfirmatis, clã emisit euocate mãdato. Ita euasit, qui iã mortuus erat, et mirabiliter reuixit ad Orthodoxæ fidei decus, triumphumq; de hæreticis. Quid his impium magis esse possit? Quis Orthodoxus in hereticum talia vnquã exercuit? Et paulo post de ipso, ad quæ scribit, Naueratio, ista subiicit. Tu verò vili carissimè, tametsi alibi custodiris, ut indicas, gande, quia plures tibi coronæ texuntur, et quibus Lẽõti discipulus olim nunc negator, illis presit locis, in quibus inclusus teneris, nihil misere. hoc. n. tẽpus löganimitatis Dei, ut cognoscatur electi, etc.

B In hac grassatione Pseudoepisc. verus Archiep. Iosèph. angebar, de quo angore suo scripsit Epist. ad Theod. a quæ illi cõsolatoriã reddidit. Furore illo primo psecutionis effereuscẽtis nõ nihil sedato, factum est, ut ijdẽ ipsi, qui eũ fuerãt psecuti, in honore haberet, & veneratione etiã psequeret, ipseq; Nicephorus Patriarcham mitteret salutatum, & alij rursus alijs officijs ipsum demerere satagerent. Significat id ipse Theod. Epist. proxime citata: Ista tamen Theod. vsq; ad biennium passus, ad obitum, scilicet Nicephori Imp. Hactenus historia epistolaris fidelissime collecta.

C Anno 8. Nicephori Imp. Theophanes multa recenset, de incredibili, & turpissima ipsius auaritia, rapacitate, & tyrãnicis exactiõib. sacrilegijs, & crudelitate. Quæ. n. in regia vrbe, inquit, primorib. mediocrib. et exiguis ostensa sunt mala, nequeunt scribi.

D Quod ad res prius Occidentales, celebratum fuit hoc anno **CONC. AQVISGR.** occasione motæ quæstionis de processione Spiritus S. cuius definiendæ causa legati duo Episcopi, & Abbas vnus à Carolo Romã missi sunt. Nec verò Conciliũ habirũ, aut legatio missa, quod dubitatum, vel tractatum fuerit, nõ Spiritus S. à Patre, Filioq; pcederet: Sed quod tum apud Hispanos. (vt supra dictum est,) tum apud Gallos additum fuit Symbolo illud, **FILIOQVE**: num id bene factum esset, vt & ita auctum Symbolum in Ecclesia caneretur. acceperant enim licentiam à Leone ipso Romano Pontifice Franci, vt liceret eis Nicenum Symbolũ, siue dixerimus Constantinopolitanũ, in Ecclesia canere. sed cum ipsi illud canerent cum eo additamento, **FILIOQVE**, inde oborta est controuersia, num licitẽ illis appositis syllabis, legitime in Ecclesia cani posset, cum aliquo ipsa processio Spiritus sancti in controuersiam minime adduci debuerit, quandoquidem Sancti Leonis Magni auctoritate constaret, (vt supra dictum est,) rectẽ dici Spiritum Sanctum A PATRE FILIOQVE procedere. Acta legatorum Caroli, cum Leone Papa, de hac controuersia, an canendum esset Symbolum, cum illa additione, **FILIOQVE**, extant in Smaragdi Epistola ad Carolum, ex vetustis codicibus nunc primum prodita in lucem, in quibus Processio Spiritus sancti à Filio, à Pontifice asseritur: & petentibus legatis, vt cantare liceat, quod creditur, abnuuit Pontifex, cum nec omnia quæ creduntur, cantentur in Symbolo, ac demum suadet Papa non canendum Symbolum, interrogationi ipsorum, sic

a Lib. 1.
Epist. 43.b Anna.
Franc.De pces-
sione Spi-
ritus S.

respondens:

respondens. *Si prius, quam ita cantaretur, interrogatus essem; ne infereretur vtiq; respondissem. At nunc quod tamen non affirmando, sed vobiscum pariter tractando dico, quantum menti occurrit, ita mihi videtur posse vtrumque fieri, vt paulatim in Palatio, quia in nostra Sancta Ecclesia non cantatur, cantandi consuetudo eiusdem Symboli intermittatur: sicque fiat, vt quod id ipsum, vt cantaretur, non qualibet imperantis auctoritas, sed potius audiendum fecerat nouitas: si dimittatur a vobis, dimittetur ab omnibus. Et ita fortasse, quantum esse potest, non incongrue vtrumque fieri possit, vt quod iam nunc a quibusque prius nescientibus recte creditur, credatur; Et tamen illicita cantandi consuetudo, sine cuiusque fidei laesione tollatur. Hac tenus ex Actis.*

Post hæc autem Leo Papa custos antiquitatis, licentiæ ab eis præsumptæ absque consensu Apostolica sedis, vindex assurgens, non solum verbis differendo, & præcipiendo, quod fieri vellet, patefecit, sed indelebile monumentum erigendum putauit, quo posteris innotesceret in sacro Symbolo, nihil esse addendum. Siquidem in Basilica S. Petri (non autem Pauli, vt aliquis asseruit, ^a) duas tabulas argenteas ad confessionem eiusdem S. Petri affigendas curauit, in quarum altera Symbolam latine scriptam legeretur; in altera vero Græce exaratum absque aliquo quattuor illarum syllabarum aditamento FILIOQVE.

a Mag.
sent. lib. i.
dist. 11.

Symb. du
plex i scu
tis argen
teis.

b De reb.
Eccl. cap.
22.

Symb. qñ
caniceptū
in Eccles.

Constan.
S. Ludgeri
Episc.
obitus.

Sanctus
ante vult
preces ab
soluere,
quam pa
cere vocā
ti Imper.

Est mentio harum tabularum apud Anastasium in ipso Leone. *Hic vero, inquit, pro amore, & cautela Orthodoxæ fidei, fecit, vbi supra scutos argenteos duos, scriptos vtriusque symbolo, vnum quidem litteris Græcis, & alium Latinis, sedentes dextra leuæque super ingressum corporis, pensantes argenti libras nonaginta quattuor, & uncias sex. Quando autem, & qua occasione illa verba FILIOQVE, auctoritate item Rom. Pontif. in Symbolum in Rom. Ecclesia sint recepta, alia poscente causa, suo loco dicuri sumus, ac quando pariter ceptum sit idem Symbolum in eadem Ecclesia cani. Vualfridus Arabo. ^b temporis huius scriptor tradit, vsu hunc cantandi Symbolum à tempore damnatæ Felicianæ hæresis in Gallia, atq; Germania frequentatum; atque ea ratione factum, vt Constantinop. potius, quam Nicenæ in Ecclesia caneretur, quod scilicet Constantin. aptius videretur modulis missis. Sed cur non potius, quod hoc plenius sit, vt pote, quod de Spiritus sancti diuinitate habeat magis expressam sententiam? Sed de Symbolo satis.*

Moritur hoc eodem 7. Kal. Apr. Ludgerus Monasteriensis Episcopus egregia sanctitate conspicuus; cuius res gestas, & miracula post obitum sin cerissime conscripserunt Monachi Vuerdenses, quæ extant, extat & ipse in Ecclesia anniuersaria memoria celebris. Tradunt ijdem scripta ab eo opuscula quædam, & inter alia, res gestas à S. Bonifacio Episcopo Moguntino, & martyre, necnon vitam SS. Gregorij, & Alberici. Euocauit eum aliquando, ob Reip. causas Carolus Magnus, & hospitium apud Palatium, primo statim mane per cubicularium eum ad se venire præcepit, qui tum insistens, cum suis consuetis recitandis precibus, se illis absolutis venturum respondit, & secundo, ac tertio euocatus omnino ire distulit, donec ceptam psalmodiâ consummaret. Post vero in conspectum Regis cum venisset, & cur ad eius imperium venire distulerit interrogatus, vultu intrepido constanti que mente respondit. *Ego Imper. tuum semper præceptum ita in omnibus exequendum putavi, ut tamen Deum tibi ubique preferendum non dubitarem, quem omnibus anteposendum esse omnes norunt, omnes fatentur, quod & ipse mihi præcepisti, cum Pastoralis cura sollicitudinem mihi commendabas, ut Deo primum seruandum scirem, post hæc tuis consequenter imperijs cognoscerem esse obtemperandum. Quam eius responcionem Rex optimis amplexus. Gratias, inquit, habeo; Episcopo. quia qualis te esse credidi semper, talem nunc te esse expertus sum, qui uerò factum tuum ad meam iniuriam retorquendum putarunt, minus deinceps, ut tui inuidos; gratos habeo: & nullius de cetero contra te accusationem auditurum me, Deo nolente, promitto. Tu ut hætenus fecisti, Dei semper operare uoluntatem, & simul nobis deuotus, & fidelis pro nostri imperij statu orare memento, &c.*

A
Christi Annus
810

Leonis Pap. 3.
15

Caroli M. 10. Imp.
Nicephori 9.

Indictio.
3.

Nicephorus Imperator inchoatam persecutionem in Monachos damnantes hæresim Mœchianorum prosequens, in alios etiam conuertit tyrannidem. de qua Theophanes, qui præsens ista spectabat. *Denique militares Principes more seruatorum uti Episcopis, & inferioris ordinis clericis, iussit: Adituris Episcopia, & Monasteria tributum imposuit persoluendum: Aurea, & argentea Ecclesia vasa improbat, eademque licet sacrata, pro communibus habebat, illud Juda de vnguento exhibito Domino vsurpans, ut quid perditio ista? Ait idem Theophanes, ipsum deridere consueuisse omnem Christianum proximum diligentem, nimirum ipse occulte Manichæus, & Manichæis fauens, qui in pauperes commiseratione execrabantur. Quorum familiaritate, & magicis abutens incantationibus Bardanium Patricium, qui aduersus eum insurrexerat, permittente Deo, propter multitudinem peccatorum nostrorum, subegit, inquit idem Theophanes. Fuisse quidem ipsum addictum sectæ Manichæorum Theodorus Studita huius tēporis scriptor testatur in Platone, sed & fauisse Iconomachis, idem, qui supra Theophanes habet. At quoniam innouatā hæresim Manichæorum rursus in Oriente sub Cōstantino Heraclij nepote, superius, pro ratione temporum, sumus persecutus, ex Luca Siculo, qui floruit sub Basilio, & filijs Imp. qui de his scripsit historiam ad Archiepiscopum Bulgarorum, hic apposite reliqua profequamur, quæ non hoc tempore solum ab ipsdem nefarijs feri contigerunt, sed ab Irenes Imperio, vsque ad Michaelē, & eius successorem Leonem, annis tredecim. Non longo post tempore, inquit, exortum esse alterum quendam veritatis inimicū nomine Sergium, qui Manichæorum hæresim, Paulicianorum etiam dictum collapsam restituit, cuius describens primordia, ostēdit quomodo adhuc iuuenis à Manichæa quadā femina in fraude inductus, præcurior factus sit Antichristi, cuius impiæ feminæ, falsæ doctrinæ Cathecismus, quo Sergium seduxit, describit.*

a Math. cap. 26. Dogma Manich.

Lucas Siculus de Manich.

Sergius hic igitur Tychici discipuli Pauli cognomine assumpto, Pauli se discipulum iactans, longe lateque prædicans, diuersis eius regionis locis, nomina locorum, & populorum, quibus scripsit Paulus, imposuit, & plurima crudelia flagitiosa, nefanda commisit. cumque multos discipulos aggregasset, Baanem quendam ex illis vnū sibi aduersantem acriter impugnavit, atque ita eorum hæresis in Baanitas, & Sergiotas discissa est. Post obitum inde Sergij non ferentes eius discipuli suam ipsorum ignominiam, & probra, quibus passim ab omnibus onerabantur, Baanitis violentas manus intulerunt, ut eorum ab se conuicia abstergerent, ac delerent. hæc ex Luca Siculo, vsque ad tempus Michaelis, qui successit, post annum sequentem, Nicephoro.

Quo ad res Occidentales attinet. Hoc anno habent veteres Annales Francorum à Pirtheo editi. *Veniente Legato Constantinopoli Carolus Magnus Nicephoro Imperatori VENETIAM reddidit. Quæ ut facilius percipiantur, altius est repetenda narratio ex ijs, quæ in vita eiusdem Caroli Magni Imp. ab auctore eius sæculi, per annos singulos digesta leguntur. atque in primis quæ habentur anno Redemptoris 806. quod cum Carolus subegisset suo Imperio Dalmatiam, & alias circum positas regiones, à Nicephoro Imperatore Constantinopoli classis missa est ad recuperandā ipsam Dalmatiam, sed frustra, nam nihil perfecit, quæ cum continuerit se Venetijs, sequenti anno pace facta cum Pipino Italiæ Rege Constantinopolim redijt. Post biennium verò, anno nimirū Redempt. 809. cum iterum Constant. classis in Dalmatiā missa tentasset expugnationē Cemoclij Insule, à prædialibus militibus male habitæ, Venetijs redire cōpulsæ est. Cum verò eiusdē classis Dux Paulus interim pacem tentaret cum Pipino Italiæ Rege: aduersus sēnitē Venetorum Duces Guillariū, & Beatū, eius conatus impeditentes; eidemq; insidiantes: quamobrē inde discessit. Cuius sceleris vltor surrexit Pipinus, qui & eorundē Ducū defectione mutatus, Venetiā ipsam bello, terra, mariq; statuit apetere. Fastusque voti cōpos est, ut ex imperato Venetiam subigeret, eisdēq;*

Recentiores scriptores, ex veteribus de rebus Ven. corrigendi.

Duces in deditionem acciperet. Post hæc autem contigit, quod dictum est; nempe ut legationibus intercurrentibus, firmata pace inter Nicephorum, & Carolum Magnū Imp. idem Carolus Venetiam ipsi reddiderit: quod quidem hoc anno ceptum, sequenti verò impletum, ijdem Annales docent, cum alioqui non deserint ijdem Imp. legationum internuncio inter se mutuo stabilire concordiam. Hæc sunt quæ usque ad annum sequentem 811. inter Carolum Magnum, & Nicephorum Imperatores, atque Venetos transacta sunt, eademque ex scriptoribus, (ut dictum est) eius temporis in lucem prodita, ex quibus inuenias, in quo de rebus Venetis recitiorum historicorum erroris arguas, & emendes. His addimus ea, quæ Eginhardus, huius etiam temporis auctor, qui fuit Carolo Magno à secretis, in eandem sententiam habet; nimirum Carolum Magnum redeigisse sub tributo Istriam, Liburniam, atque Dalmatiam, exceptis maritimis Ciuitatibus: *Quas, inquit, ob amicitiam, & iunctum cum eo fœdus Constantinop. Imp. habere permisit.* Et inferius de concordia inita cum Nicephoro, & successoribus Imp. firmiter consuata ista habet. *Imp. etiam Constantinop. Nicephorus, Michael, & Leo, ultro amicitiam, & societatem eius expetentes, complures ad eum misere legatos, cum quibus tamen propter susceptum à se Imperatoris nomen, & ob hoc quasi qui Imperium eis eripere vellet, valde suspectum, firmissimum fœdus stauit, ut nulla, inter partes, cuiuslibet scandali remaneret occasio.* Hactenus Eginhard.

Porro fœdus pactum cum Carolo, etiam post Carolum à Ludouico Caroli filio confirmatum perseverasse, qui eius res gestas per annos singulos persecutus est domesticus eius Annalium scriptor, affirmat.

Christi Annus
811

Leonis Pap. 3.
16

Caroli M. 11.
Nicephori 10. Impp.

Indictio.

Nicephorus exigit ab Eccl. Tributa.

HOC anni initio, inquit Theophanes, qui his temporibus agebat Constantino- poli obuiam facti Sarraceni Leoni Prætori Armeniacorum deferenti militare donatiuum illud abstulerunt, quod erat talentorum 16. id est librarum 1300. & multos captiuos abduxerunt, nec sic redargutus Nicephorus, ab auaritia sua cessauit, & quasi nouus Achab signis non eruditus, bellum cum Stauratio filio parat contra Bulgaros. Itaque à Regia vrbe digressus mædat Nicæta Patrio, & generali Logothete, & Ecclesijs, & Monasterijs census imponat, & octo annorum præteritorum redhibitiones à Principum domibus exigit, omnibus conquerentibus. Cum verò Theodosius Salibara Patricius eius domesticus, diceret Nicephoro. **OMNES DOMINE CONTRA NOS CLAMANT, ET IN TEMPORE TENTATIONIS CASVI NOSTRO CONGRATVLAVNTVR,** sic ait ad eum. **SI DEVS OB DVTRANS OB DVRAVIT COR MEVM, VT PHARAONIS, QVID BONI ERIT HIS, QUI SVB MANV MEA SVNT, A NICEPHORO? THEODOSI, NOLI EXPECTARE PRÆTER QUÆ A TE CONSPICIVNTVR. HÆC (DOMINVS NOVIT,) inquit Theophanes, EGO IPSE CONSCRIPTOR HORVM VIVA VOCE AVDIVI A THEODOSIO.** Collecto, itaque exercitu in Bulgaros mouit. Quorum Rex Crunnus tantam veritus multitudinem, pacem pretebat, quam ille à suis male persuasus dare abnuuit. Pergens igitur, & Syrio milite omnia vastate, illud subinde dicebat, **Quis ibit, & decipiet Achab? Quis, siue Deus, siue aduersarius trahit me nolentem? Pugnīs aliquot victor, non Deo, sed Stauratij filij bonæ fortunæ, & consilio victoriæ tribuebat.** Quibus victorijs Crunnus vehementer afflictus, se victum confessus, conditiones, quas velle pacis offerebat, ut ex suo regno recederet, qui cum nihil obtineret, quasi in furorem versus, per noctem eum fortiter inuadens, profligauit, & occidit, cum magna parte nobilitatis, & castra obtinuit, ac diripuit. Nicephori caput

Nicephorus pacē dare Bulgaris profligatum & occidit.

Crunnus

A Crunus recitum lignoque impositum ostentui habuit, & post ex carnio auro conu-
 fito poculum fecit, ex quo ipse, & sela vinorum Principes biberunt. Huius Principi-
 patu Christiani grauiorem nullum vlllo tempore sunt experti. omnes enim, qui ante
 imperarant, ambitiose, avaritia, luxuria, & barbaricis crudelitatibus superauit, quæ
 singula persequi, & ad posteros inuidiosum, & nobis laboriosum esset. hæc ex Theo-
 phane Hic verò non prætereundum est, quod Michael Studita in vita Theodori Stu-
 ditæ, de præuiso, & prænnunciato Nicephori interitu narrat. *Qui mouens in Scythas,*
 (sic ille Bulgaros appellat,) *& probro tibi ducens à sancto uinci, misit, qui minis, uel*
blanditijs ad acta sua comprobanda eum compellerent, per quos illud responsum remi-
sit. Aequum erat, Imper. te actorum tuorum penitentia duci, & medicinam malo
facere, ne temporis progressu difficile ad sanandam, aut penitus etiam insanabile red-
deretur. Sed quoniam haud vllum morbi tui sensum habes, ut non solum, ipse vltro
te in laqueum inducas, sed alius etiam in eundem impellere conaris, & ruinam no-
lentibus, ac pernicem pares: hæc tibi omnium vindex, & spectator oculus verbis
meis prænnunciat: scito te, quam viam nunc ingrederis, ex ea nunquam reuersurum.
 Post pauca de eius causa consentientia ijs, quæ Theophanes Michael, de eius filio.
 Et Stauratius, inquit, eius filius cum plagis quas in eodem prælio acceperat, ægrè in
 regiam urbem delatus, duobus, vt ferunt, mensibus superuixit. Michael qui Euro-
 palatæ dignitatem habebat, tum sceptrum suscepit, vir imperio plane dignus, & in ad-
 ministrando æquissimus. De Petro Patricio ex eo prælio in Monachum conuerso,
 sic in Menologio. Petrus Sanctus Pater noster ex Constantinopoli quidem, sub piis-
 simo fuit Irenæ imperio, Patricij filius Constantini, à quo etiam omnem scripturam
 didicit Gentilem, & Christianam. Postmodum & uxori copulatus factus est Patri-
 cius. Et propter fortitudinem electus familiaris miles à Nicephoro Principe Stau-
 ratij genitus. Et cum Imper. profectus in expeditionem aduersus Bulgaros, post ip-
 sius cædem, & filij Stauratij fugam, fuit interceptus cum alijs quinquaginta, & à
 vinculis per orationem, & apparitionem S. Joannis liberatus, mundo relicto mona-
 sticam vitam assumpsit, & in Olympo monte, cum Sancto exercuit Joannitio. Post
 eius verò transitum urbem regiam petens, & à templo à se in Euandri loco extracto
 rediens, & omnem obiens virtutem, multaque patrans miracula, consummatus est.
 In eodem pariter Menologio extat memoria eorum, qui tunc capti sunt à Rege Bul-
 garorum; nec acquiescentes deficere à fide necati sunt, ab eodem necari iussi, marty-
 rij coronam sunt consequuti. de ijsdem agitur in Latino Martyrologio, sed mendose
 fortasse per Nicephorum, quod sub Nicephoro factum est, dicitur. Diuisa studia in
 Stauratium, & Michaelæm Europaiatam, in hunc tandem conuenerunt.

D Nicephorus igitur Patriarcha exacta à Michaelæ recte fidei, propria manu subscri-
 pta professione, & à sanguine Christianorum; & maxime sacrorum hominum tempe-
 randi promissione, eum à senatu, & omnibus ordinibus Imperatorem appellatum,
 coronauit. Stauratius autem his auditis statim coronam totondit, & Monachum indu-
 dit. Porrò ab eiusdem Michaelis Imperio Ioan. Curopalata suam est auspicatus
 historiam, quæ habetur in manibus; sed præstat in his, quæ huius sunt tæporis, Theo-
 phanem audire: qui pergit narrare de eius munificentia erga Patriarcham, Clerum,
 Senatam, & exercitum: & vt pro studio Catholice fidei, eam restituere, & omnes ad
 concordiam, & pacem adducere laborauit; discordia sublato, quod inter S. Platonem,
 & alios SS. Monachos, ac Patriarcham intercesserat, ipso Patriarcha se purgante,
 quod quæcumque occiderant Imperatoris violentia facta fuissent; quæ eadē Theo-
 dorus Studita habet in vita S. Platonis: & Michael Studita in vita ipsius Theodori.
 Placuit, inquit, hoc in primis Romano Anisiti, qui per litteras nunciosque suos
 sententiam confirmauit; nam & illum sequestrem pacis, & conciliatorem ad de-
 uincendum Patrum animos prius Imperat. adhibuerat. exinde verò Sanctus Pa-
 triarcha crescente inter illos amore mutuo, persisterunt de cætero, non tam corpori-
 bus, quam animis inuicè arctissime colligati, ita vt alter alterius, & vterq; vtriusq;
 consuetudine vehementer caperetur. Ista Michael.

Porro ad hanc incundam concordiam eo usus est consilio Michael Imper. quō finior esset, vt non prius Confessores carcere liberarentur, quam Nicephoro Patriarchæ amplectenti, quæ sunt secundum sanam doctrinam, & destruenti, quæ male fuerant constructa, communicarent. Qua libenter accepta conditione à Sanctis Platone, Theodoro, atque Iosepho, vt alij eidem consentirent, sequestres ipsi fuerūt, vt declaratur Epist.^a hoc argumento tunc conscripta ab ipso Theodoro ad Antoninū Abbatem, qui vna cum suis, eā de causa coniectus fuerat in carcerem, & adhuc eo detinebatur, multa passus. Sed quæ sunt reliqua anni huius ipsius noui Imp. ex Theophane audiamus. *Misit, inquit, Ad Carolum Regem Francorum noui parte, atque contractu nuptiarum in Theophylactum filium suum,* de qua legatione agitur in Annalibus Francorum, anno sequenti, quando peruenit in Gallias. Pergit Theophanes dicere de coronatione Theophylacti filij in Imperatorem à Nicephoro Patriarcha, & de preciosissimis muneribus Ecclesiæ oblati, & donis Patriarchæ, & venerabili clero datis: denique de Synodicis litteris à Patriarcha ad Sacerdotum Leonem Papam Romanum, (quod antea per impium Imperatorem Nicephorum facere non licuerat) per Legatum Episcopum, cum muneribus sacris missis. extat Epistola, in qua primum de ratione vitæ suæ ante Episcopatum, vt postquam inter eos, qui à secretis sunt, vixisset in aula Imperatoris, inde secesserit ad Monasticam, seu Eremiticam vitam à qua abstractus sit rursus in curiam, & Episc. inuitus constitutus, qui se eo munere indignū admodum, & ineptum agnosceret. inde addit fidei suæ professionem sane copiosam, in qua omnia se tenere dogmata diserte confitetur, quæ semper, & nūc maxime tenet Catholica, & Romana Ecclesia, de vnitae, & Trinitate personarum, de Incarnationis mysterio, & alijs fidei articulis, de cultu, veneratione, & intercessione Sanctorum; de venerandis eorum reliquijs asseruandis, & omni honore habendis, de cultu imaginū, & de septem Synodis, quas recipere profitetur, somnes hæreses condemnans, &c. denique purgat se de missæ Synodicæ tarditate, & veniam petit, & eius exposcit litteras in Symbolum communionis.

Quod ad res pertinet Occidentales, memorabile est testamentum Caroli Magni, de rebus mobilibus, quod hoc anno fecisse, auctor est Eginhardus in vita ipsius. Post multa, hac igitur, inquit, intentione, atque proposito omnem suppellectilem, atq; substantiam suam, tam in auro, quam in argento, gemmisque, & ornatu regio, quæ illa die in camera eius, inueniri poterat, primò quidem trina diuisione partitus est: deinde easdem partes subdividendo, de duabus partibus viginti vnam partes fecit, & tertiā integram referuauit. & duarum quidem partium in viginti vnam partes facta diuisio, tali ratione cōsistit, vt quia in regno illius Metropolitanæ Ciuitates viginti vna esse noscuntur, Roma, Rauenna, Medolanum, Forum Iulij (quo translata fuerat sedes ab Aquileia.) Gradus, Colonia, Maguntiacum, Viuanum, quæ & Salzbürgum, Remmagus, Treueri, Senones, Vesuntium, Lugdunum, Rhemi, Arelatum, Vienna, Taranstasia, Etrudunum, Burdigala, Turriones, Bituriges, vnaquaque illarum partium ad vnamquamque Metropolim per manus heredum, & amicorum suorum, eleemosynæ nomine perueniat. Et Archiepisc. qui tunc illius Ecclesiæ rector extiterit, partē quæ ad suam Ecclesiā data est, suscipiēs, cum suis suffraganeis partiatur, eo scilicet modo, vt pars tertia Ecclesiæ suæ sit, duæ verò partes inter suffraganeos diuidantur. Inde profequitur tertiæ illius partis diuisionē, quam in quatuor partes diuisit, quarum vnā illis viginti vnīs partibus, adderetur: altera inter filios filias, ac nepotes ex æquo diuideretur. Tertia verò consueto Christianitatis more, in vsum pauperum erogaretur. Quarta simili modo nomine eleemosynæ in seruorum, & ancillarum vibus Palatii famulantium sustentationem distribueretur, &c. & de capella, idest Ecclesiastico ministerio, vasīs, & libris, quorum in sua bibliotheca magnam copiam habebat, quid fieri statuerit. denique de tribus mensis argenteis, & vna aurea præcipue magnitudinis, & ponderis, dispositionem; quarū vnā ex ijs, forma quadrangula, descriptionē Urbis Constantinop. continentē Ecclesiæ Romanæ; alteram forma rotunda Romanæ Urbis effigie insignitam, Rauennati attribuit. Tertiam, quæ ceteris, & operis pulchritudine,

A dine, & ponderis gravitate multum excellit, quæ ex tribus orbibus connexa, totius mundi descriptionem subtili, ac minuta figuracione complectitur, & aureâ illam quæ quarta esse dicta est in tertiâ illius, & inter hæredes suos, atque inter eleemosynam diuidendæ partis augmentû esse constituit. subscriptio subditur p Episcopos, Abbatas, Comitæ. Hæc omnia filius Ludouicus, qui diuina ei iussione successit, inspecto eodem breuiario, quam celerrime poterat, post eius obitum, summa deuotione adimplere curauit. Hactenus apud Eginhardum.

B Hoc anno Carolus filius maior natu Caroli Imper. ex hac vita migravit id veteres Annales Francorum, & reliqui omnes auctores. Sed & præter duos filios Carolum, & Pipinum Reges, ex testamento relictos hæredes, obiit etiam anno superiori primogenita filiarum eius, quam mirifice diligebat, Rothrudis. Olim Constantino Imperatori desponsata, quorum omnium mortes pro magniminitate, qua exercebat, minus patienter tulit: pietate videlicet, qua non minus insignis erat, compulsus ad lachrymas. Ex Eginhardo, qui tribus his annis vltimis Caroli vitæ describit signa visa, atque portenta in cælo, & terra, cognita, & ab ipso esse eius obitus indices.

Christi Annus
812

Leonis Pap. 3.
17

Caroli M. 12. Imp.
Mich. Curop. 1.

Indictio.
5.

C Michael religiosus Imperator Manichæos Orientales regiones sua nefaria heresi polluentes, missis in omnes partes litteris gladio addixit, quorum plurimi poenam vitantes in vnum coacti, cedes, & prædas catholicorum agere ceperunt. hæc latius Theophanes, & Lucas Siculus, atq; hæc mala sub nefario Nicephoro serpsent Constantinop. cuius Ecclesiæ huius temporis turpem faciem describēs Theophanes, ostendit iacta zizaniorum semina sub Niceph. Imp. eadem excreuisse diuersarum heresum, non Manichæorum tantum, sed & iconoclastarum, & aliorum hæreticorum, ad quas succidendas improbas segetes pij Michaelis Imp. studiû vigilans non defuit. Sed præter hæreses, prauis quoque moribus imbutum populum sub Nicephoro, ita fuisse liquet, atque boni odium adeo insitum in Christianorû animis, vt aduersus Michaelem, probitatem restituere satagentem, tumultuati fuerint, cum cõtra gratias plurimas Deo rependere debuissent, quod sublato tyranno, omnium vitiorum satore, & nutritore, mississet Michaelem Angelum suum, quem ingratus populus diu habere nõ meruit, & propterea, eo sublato alterum tyrânnum vltorem immisit Leonem, Niceph. deteriorẽ. Sed hæc anno seq.

D Contigit hoc anno è vita migrare magnû illû miræ Sanctiatis virû Platonẽ cõfessorẽ, multiplicibus, ex plurimis certaminib. insignẽ, à nobis supra ordme tẽporû recensitis, anno ætatis 99. cû in carcere à Michaelè Imp. educus, & suo Monasterio redditus esset, cuius obitum pluribus prosequitur Theodorus Studita, in eius vita; & funus à Nicephoro Patriarcha magna celebritate luminum, & suffusis, incredibili hominû cõuersum deductû, describit Mich. Studita in Theod. vita.

S. Platonis Mon. obitus.

Eodem anno, cum pax inter Imperatorem, & Crunnum Bulgarorum Regem tractaretur, inter alias traditiones, à Rege Barbaro illa est apposita, vt fugitiui redderentur. Venit igitur in consultationem, aduocatis Magistrabus, Patriarcha, Episcopis, & alijs magnis viris, an cum ea conditione pax admittenda esset.

Theophanes Abbas Monasterij Agri, sic dicti, auctor historie, scribit Patriarchã, & Metropolit. assensisse, vt eæ cõditione fieret, cû quibus & ipse tentaret, ea maximè ratione ductus, quod plaris sit faciendâ salutis, q̃ paucorû. cû raro accideret, vt ex Bulgaris aliqui ad Rom. confugerent: prauos verò cõsiliaris, inquit idẽ Theoph. cû Theodoro Egumeno studij dissensisse, quod nimirû, eum qui a venit nõ eijsiã foras, ait Dñs. quæ sententia obtinuit, ex qua multa imperio parta sunt mala. At Cedrenus hæc de re agens, hoc differt à Theophane, quod de Theodoro Studita, nihil meminit; & Patriarchã, ac Theocistû Magistrû, alioq; nõ paucos i cõtraria fuisse sententia. Nã h, inquit, Deo cõmittendâ suâ salutẽ iudicabant, neq; postugarû deditione Barbarorum placãdam superbiam, omnipotentis Dei auxilio perhabito. Sic Cedrenus.

Dissentiant pij, & graues viri in cõditiõne paci apponenda. a Ioan. 6.

Eodem anno, pergit Theophanes, multi Christianorum ex Palæstina, & Syria in Cypram venere fugientes immensam Arabum afflictionem, quod verò Syria, Aegyptus, & Africa suprema administratione destitutæ essent, vbique homicidia, rapinæ, adulteria, & omnia nefanda opera perpetrabantur, & in Sancta Civitate loca Sancta polluebantur, & sacræ Eremitæ, ac famosissima Monasteria deferebantur. delatis in Cyprum pius Imper. talentum misit: his verò, qui venerant Constantinopolim insigne donavit Monasterium. Erat quippe, ait Theophanes, Michael circa omnes Suavis, & Clemens, circa negotiorum verò dispositionem iners, seruitute subactus Theostito Magistro, & cæteris Principibus.

Hoc eodem anno initio sui imperij legatos suos misit ad Carolum Magnum, & ad Leonem Papam, iunxitque eos legatis illis redeuntibus, quod idem Carolus Imperator anno superiori miserat ad Nicephorum Imperatorem confirmandæ pacis causa, (inter quos numeratur Vuilharius Dux Venetorum,) qui occiso Nicephoro, cum Michaele agentes, promptum ad pacem inuenerunt. Hi igitur hoc anno Aquifgranum peruenerunt, & Græca oratione Caroli laudes profecuti sunt, Augusti nomine eum celebrantes. Qui in reditu, Romam, vt habebant in Mandatis, Leonem Romanum Pontificem adierunt, & in Basilica Sancti Petri, edita Catholica fidei, vt credibile est, professione communicatorias Papæ litteras, ad Imperatorem retulerunt. Ex Francorum Annalibus.

Conuentus Aquisgran.

De Francorū clade in Pirenæis.

Turpini fabulosa historia.

Hoc ipso anno ab eodem Carolo Magno habitum esse generalem conuentum Aquis, veteres Francorum Annales testantur. Nam quod Concilium, in conciliorum voluminibus, apud Theodori Villam à Carolo Magno celebratum, male ponitur hoc anno, relatum est à nobis in suum locum, idest in Anno Domini 806.

Ad hæc vicina Caroli Imper. tempora, qui res Hispanas sunt profecuti, referunt decantatam Francorum cladem illam acceptam in salubris Pyrenæis, cum tamen omnes Chronographi, qui res gestas Caroli per annos singulos digesserunt, ijdemque eiusdem sæculi scriptores, absque dubitatione pari consensu testentur contigisse Anno Domini 778.

Nec illud est verisimile per Alphonsum Castum ea perpetrata, qui summa necessitudine Caroli coniunctus, scribitur. Sed nec dici potest duas ab eo fuisse clades in Pyrenæis a. ceptas diuersis temporibus, quod aliqui confinxerunt, nisi eosdem Caroli Proceres bis mortuos affirmemus, qui ijdem in vtraque occisi clade scribuntur. nimirum decepit huiusmodi auctores, sub nomine Turpini, quisquis ille fuerit, fabulosa historia, & nimis amor prædicandi suos, quorum quæcunque facta laude, & admiratione digna inuenirent, arripent.

Christi Annus
813

Leonis P. 3.
18

Caroli M. 13. Imp.
Mich. Curop. 2.

Indictio.
6

Imp. fraudes Ducibus affligatur à Bulg.

Leo Armenus acclamatur Imper.

A Brupta omni spe pacis, Michael Imperator aduersus Crunnum Bulgarorum Regem, cum exercitu progressus, dolo Leonis Armeni, vno ex suis Ducibus, fuga ingenti facta, vt nec vix hostem aspicerent, profligatus est, Leone ipsum, vt legnem, & inertem diffusum inter, & exercitum sollicitante se, vt Imperatorem appellaret. Quibus auditis Michael Imperat. vt erat ingenio mitis, pius, & pacis studiosus, reiectis, qui contentiones, & pugnas suaderent, per intimum quendam suum, Imperatoris insignia, purpurâ, diadema, & coccineos calceos misit, cedens Imperio, & attonsis capillis Monachum induit. Leo autem acclamatus Imperator, Constantinopolim veniens à Nicephoro Patriarcha coronatur, in qua coronatione triste omen futurorum præsentit, dum imponedo eius capiti coronam, videtur sibi spinis, ac tribulis manum compungi. hæc ex Cedreno. Nam Theophanes aliter multo rem narrat, Michaelem profligatum, vel deponere imperium voluisse, vel asciscere consortem Leo

A nem Patricium, tanquam pium, & fortissimum, & per omnia strenuum: quod ille recusavit fidelem se praestans Imperatori. Senatam vero, & Principes pertaxos Michaelis ignaviam, cum adventus Crunni ad urbem Constantinopolim timeretur Leonem ad Imperium evocasse, & pene recusantem adegisse: Ipsum vero tandem scripsisse Nicephoro Patriarche de fide sua recta, & petijisse, ut ex eius nutu, & oratione imperaret. Is porro tactus Imperium, haud permisit Michaeli cum coniuge Procopia, & filij: priuatim inter Monachos degere, sed eosdem relegavit in insulam Protam, adiiciens ad crudelitatem, ut filios eius Theophylactum natu maiorem, necnon Ignatium, qui sedem Constantinopolitanam postea gubernavit, castrari iusserit.

B Moz coronatus Leo Imper. cuitodes ad urbis portas adhibuit, & muros die, ac nocte circumiens, cunctos studioso, & strenue exercebat, in spem divini auxilij excitans, per intercessionem B. Mariae, & Sancto. In greca Crunni, fratre cum parte exercitus ad oppugnandam Hadrianopolim relicto, post sex dies, quam coronatus esset Leo, superuenit Constantinopolim obsellurus, sed conspectis muris, & bene instructa acie Imperatoris, desperans de expugnatione, de pace verba facere cepit, qua arrepta occasione Imperator insidiosae intentavit illi necem, quae non successit, cum non esset lethaliter vulneratus: Ex quo ira incensus, incendia fecit, & Leonem Hippodromi areum cum alijs praecleari operis statuis asportavit, & obsellam Hadrianopolim cepit. Tunc contigit, & eius Civitatis Episcopus: Manuelem martyrio coronari, quae & alij postea secuti sunt ad triumphum. Crunni ob hanc crudelitatem excogatus, & iniustus populo, ab eo fuit strangulatus. Zocus vero frater, Bulgarorum suscepto regno omnes captivos Christianos, Christi fidem abnegare recusantes, diversis affectos tormentis, obruncavit.

Bulgari
Hadrian.
expugnât
Marty. à
Bulg.

C Ad hunc vsq; diem capta Hadrianopolis Theophanes perducens historiam, ei finem imposuit. scribit Anastasius, qui in Latinum eam transtulit, vsque ad Leonem hunc ipsum eam scriptionem perduxisse. Cur autem reliqua Leonis Imperij non sit prosequutus, persecutio ab eo excitata, quae & euctatus est ipse Theophanes, in causa fuisse videtur, quem & poenituisse oportuit (si eius illa sunt, & non ab alio addita) Leonem antea laudasse, ut pium, & iustum, excusasseque ab inuasionem Imperij Michaelis. Ceterum si Cedreno credimus, qui ait Theophanem, vsque ad exitum tantum Nicephori historiam suam produxisse, affirmare necesse est, cuncta quae ab eo tempore in hunc diem ponuntur, alterius esse auctoris additamentum, factumque, ut aliquis eiusdem Imperatoris Rudiosus, illa de probitate Leonis commentus sit. Quod autem ad ipsum scriptorem Theophanem spectat, Anastasius Bibliothecarius, qui in Latinum versit eam historiam, (quae falso nomine Pauli Diaconi notatur, qui longe ante haec tempora dictus est ex hac vita migrasse,) ipsum illum fuisse Theophanem magni nominis Monachum sanctitate celebrem, & miraculis clarum, asserit, in praefatione à se editae versionis. Porro, & alterum Theophanem aequae Monachum, & confessorem constat hoc tempore claruisse, & sub eodem Leone Armeno coronatum fuisse, qui Sabae Abbatis Monasterij in Palaestina Monachus fuit Theodori frater, de quibus suo loco. Sed de ipso Anastasio interpretare non silendum, quod ipse de se affirmat, sic Theophanem latinitati donasse, ut tamen aliqua omiserit, aliqua brevis contraxerit, nihil vero de suo addiderit.

Theoph.
ad captâ
Hadrian.
terminat
hist.

D Quod autem pertinet ad res Occidentales, hoc anno veris initio Carolus Magnus, dum esset Aquisgrani, ad confirmandam pacem, cum Michaeli Legatos decernit Anatharium Treuerensem Episcopum, & Petrum Abbatem Monasterij Nonantulae in Italia, qui à Leone auditi, atque dimissi sunt anno sequenti. Eodem anno, idem Carolus, habito GENERALI CONVENTU AQUISGRANI, filium suum Ludovicum Aquitaniae Regem, optimis praecipis instructum de diligendo praeter omnibus Deo, & Ecclesia tuenda coronavit Imperatorem, & Bernhardum ex Pipino nepotem, Italiae Regem praefecit. Ex Annalibus Francorum, quae latius Eginhardus in vita. & Theganus Chorepiscopus Treuerensis, huius temporis scriptor, qui addit Carolum, dimisso filio Imperatore in Aquitaniam, se totum ora-

Theoph.
historia
quis.
Theoph.
Monach.
confessor.
Anastasi?
ut Theoph.
hist.
latine ver
terit.

E dum esset Aquisgrani, ad confirmandam pacem, cum Michaeli Legatos decernit Anatharium Treuerensem Episcopum, & Petrum Abbatem Monasterij Nonantulae in Italia, qui à Leone auditi, atque dimissi sunt anno sequenti.

Caro. M.
legat. Cō
stantio.

Eodem anno, idem Carolus, habito GENERALI CONVENTU AQUISGRANI, filium suum Ludovicum Aquitaniae Regem, optimis praecipis instructum de diligendo praeter omnibus Deo, & Ecclesia tuenda coronavit Imperatorem, & Bernhardum ex Pipino nepotem, Italiae Regem praefecit. Ex Annalibus Francorum, quae latius Eginhardus in vita. & Theganus Chorepiscopus Treuerensis, huius temporis scriptor, qui addit Carolum, dimisso filio Imperatore in Aquitaniam, se totum ora-

Caro. M.
Coronat.
à Imp.
Et Bernar
dâ nepo
tem Regē
Italiae.

Laicis, a-
pud Ec-
clesiam
gesti rep-
missam.

Admoni-
tio de pe-
regrina-
tionibus.

Vt pere-
grinadū.

Studios⁹
peregrini-
norū Ca-
rolus.

a Lib. 1.
ca. 79. &
124.

b cap. li. 1.
ca. 221. &
cap. 15.

tionibus, eleemosynis, & libris corrigendis impendisse. Nam & quatuor, inquit, Evangelia in ultimo cum Græcis, & Syris optime correxerat. Addunt Annal. Franc. fuisse consilium Caroli, non solum, ut ita bene consulere rebus imperij, sed & statui Ecclesiæ, ac propterea quinque diuersis in locis voluisse celebrari CONCILIA, MOGUNTIACI, RHEMIS, TVRONIS, CABILONI, ARELATI. Extant huiusmodi Conciliorū Canones. Moguntini quidē 17. Canon obseruandus. Nos, inquit, qui reliquimus saculum, id modis omnibus obseruare volumus, ut arma spirituality habeamus, secularia dimittamus. Laicis verò, qui apud nos sunt, arma portare non præiudicemus, quia antiquus mos est, & ad nos vsque peruenit. In Rhe- mensi Can. 17. item ista habet, digna memoria de mensa Abbatum, & Episcoporum. Pauperes, & indigentes secū ad mensam habeant, & lectio diuina ibi personet, & sumant cibum cum benedictione, & laude Dei. In Turonensi, de mensa pariter Episcoporum, iūta idem. Peregrini, & pauperes conuiuia sint Episcoporum, cum quibus nō solum corporali, sed spirituali reficiantur alimento. In Cabilonenſi Can. 3. mentio habetur de præcepto Caroli Magni, quo voluit omnes Episcopos scholas erigere, in quibus bonæ litteræ, atque in primis Theologicæ docerentur. Ad curandum verò sacerdotibus auaritiæ morbum eiusmodi antidotum parat. Oportet etiam, ut si quando sacerdotes, fruges, vel quosdam redditus terræ congregant, ac protelant, non ideo hoc faciant, ut carius vendant, sed ut pauperibus tempore necessitatis subueniant.

Secl illa eodem Concilio, statuta de peregrinationibus ad loca Sancta, quando pro bandæ, & quanto improbandæ, consideratione digna sunt: A quibusdam, habet Synodus, qui Romam (ad limina Apostolorū) Turonumue (ad San. Marcinū.) & alia quedam loca, sub prætextu orationis, inconsulte peragunt, plurimum erratur. Sunt presbyteri, & diacones, & ceteri in clero constituti, qui negligentius viuentes, in eo se purgari à peccatis putant, & ministerio suo fungi debere, si præfata loca attingant. Sunt nihilominus laici, qui putant se impune peccare, aut peccasse, si hæc loca oratori frequentent. Sunt quidam potentes, qui acquirendi census gratia, sub prætextu Romani, seu Turonici itineris multa acquirunt, multos pauperum opprimunt: & quod sola cupiditate faciunt, orationum, siue sanctorum locorum visitationis causa se facere videri affectant. Sunt pauperes, qui vel ideo id faciunt, ut maiorem habeant materiam mendicandi, de quorum numero sunt illi, qui circumquaque uagantes, illo se peregere mentiuntur, vel quia tantum sunt recordes, ut putent se sanctorum locorum sola visitatione à peccatis purgari; non attendentes, quod ait B. Hieron. NON IEROSOLYMAM VIDISSE, SED IEROSOLYMÆ BENE VIXISSE, LAVDANDUM EST. De quibus omnibus Domini Imperatoris, qualiter sint emendanda, sententia expectetur. Quæ nam verò, quorumue sit peregrinatio proficiat, Patres, ibi ita definiunt. Qui vero peccata sua sacerdotibus, in quorum sunt parochijs, confessi sunt, & ab his agenda penitentiæ consiliū acceperunt, si orationibus insistendo, eleemosynas largiendo, vitam emendando, mores componendo, A postolorum limina, vel quorumlibet Sactorum inuisere desiderant, horum est deuotio modis omnibus laudanda. Abstinerunt Episcopi de peregrinis illis quidquam decernere, absque Caroli ipsius scientia, eo quod scirent in colligendis huiusmodi peregrinis eundem Carolū fuisse studiosissimum. de cuius in his propensissimo studio ista habet Eginhardus. Amabat peregrinos, & eorum suscipiendorum magnam habebat curam, adeo ut eorum multitudo non solum Palatio, verum etiam Regno non immerito videretur onerosa. Ipse autem pro magnitudine animi, huiusmodi pondere minime grauabatur, cum etiam ingentia incommoda, laude liberalitatis, ac bonæ fide mercede, compensaret. Non desunt tamē huiusmodi, lucri causa, peregrinantes cohilere, ut est in Capitularibus, a quibus, quod ad hospitalitatē spectat, hæc eius ad clerū accipe. b Ut de hospitalitate, & cura pauperum memores sitis, & propter quod res Ecclesiæ à fidelibus oblatæ, & ab Ecclesia receptæ sint, & eo modo illas distributatis, ut ab illo, cui de his rationem reddituri estis, non damnationem, sed æterni gaudii mercedem accipere mereamini. Hactenus de Cabilonenſi Concilio.

A IN ARELATENSI VERO V. CONCILIO, SICVT ET IN MOGVN-
TINO illud præcipitur c. 13. VT EPISCOPO OBEDIANT COMITES, ET
IVDICES SÆCVLARÈS. Demum his quinque Concilijs Ecclesiæ est optime
consultum a Carolo proxime e vita discessuro, qui dum vixit, de ea semper optime est
meritus. sed illud maxime intendit vt Ecclesiam omni ex parte liberam relinq̄eret,
cuius rei gratia Episcoporum electionem vsurpata a prædecessoribus, in pristinam
libertatem restituit, eiusmodi lege vna cum Ludouico sancitam relinquens. ^a SA-
CRORVM CANONVM NON IGNARI, VT IN DEI NOMINE SAN-
CTA ECCLESIA SVO LIBERIVS POTIRETVR HONORE, ASSEN-
SVM ORDINI ECCLESIASTICO PRAEBVIMVS, VT SCILICET PER
ELECTIONEM CLERI, ET POPVLI, SECVNDVM STATVTA CA-
NONVM DE PROPRIA DIOECESI, REMOTA PERSONARVM, ET
MVNERVM ACCEPTIONE, OB VITAE MERITVM, ET SAPIEN-
TIAE DONVM ELIGANTVR, VT EXEMPLO, ET VERBIS, SIBI SV-
BIECTIS VSQVEVAQVE PRODESSE VALEANT.

a Cap. li.
1. c. 84. &
d. 63. cap.
34.

B Praxis de Episcoporum electione, ex lege Caroli, secundum canones, apparet ex
epistola Hincmari Rhemensis Archiepiscopi ad Carolum postea scripta, ex qua in-
telligitur voluisse electiones omnino liberas esse, ex præscripto canonum, sed viri-
tatem a Rege mitti Episcopum, cuius præsentia, vt legati Regis, rixæ, & conten-
tiones, ob diuersa studia comprimerentur. Ex quibus magis erroris redarguuntur,
qui Carolo afferunt datam facultatem ab Hadriano omnes sui Regni Episcopos eli-
gendi, de quibus superius actum est, cum tantum mendacium est patefactum.

C

Christi Annus. Leonis P. 3. Ludouici I. } Imp.
814 19 Leonis Arm. I. } Ind. 7.

D Q Vinto elapso mense a sua Coronatione, Leo Imp. cum antea Catholicus, & sa-
crarum cultor imaginum extitisset, vt est verisimilius, a nefarijs & impijs quibusdã
monachis deceptus, abreptus est in foueam impiæ Iconoclastæ, quam & inducere
in ecclesiam, & omnibus persuadere, sensim primum & leuiter, deinde violentus,
institit. Frustra igitur seorsum tentato Nicephoro Patriarcha, ipsam, Episcopos,
& monachos ad se in Palatium euocauit, & orthodoxiam in cultu sacrarum imagi-
num simulans, aliquos esse dixit, qui eas improbarent & damnarent, cum quibus
eos congregari vellet, eos audire, & si recte senserint, assentiri, vel tentare eos de
se sententia abducere; se, vt Imperatorem, non potuisse rem tantam negligere. hæc
fere ex Michaelis in vita Theodori Studitæ, & ex Theostericti ^a in Niceta. Videri
posset rerum Ecclesiasticarum rudibus petito ista Imperatoris æquissima, vt de dog-
matis veritate inter se conferrent coram Imp. ad veritatem conquerendã orthodoxy,
atq; hæretici. At longe aliter se res habet. Vbi enim aliquid per synodum œcumenicam
semel definitum est, amplius ad differendum, & contradicendũ hæretici non sunt ad-
mitteadi, sed docendi, si veint, quod pluribus docuit S. Ambros. suis scriptis Valenti-
nianum A. Deinde quod sacerdotum est non Imp. & in Ecclesia non in Palatio de fi-
de agere, vt in Constantium Imp. Mediolani a Parribus dictum est. Iulte quidem, ac
probe (licet non deessent inter eos, qui & scientia, & dicendi facultate præstarent, &
inter alios, magus ille Theodorus Studita) noluerunt PP. id concedere Impera-
tori illicita præiument. Illi vero, inquit Theosterictus, nempe orthodoxi, cum
neque passi essent eos homines, de quibus Imp. dixerat, coram se prodire, neque di-
cendi facultatem dandam esse dicerent, sed velut execrabiles quosdam eos haberent.

Iconocla-
stia indu-
citur a
Leone
Imp.

b Apud
Sur. 3. A-
pr.

ad hæc, cum certo scirent Imp. voluntatem ad malum procliuere esse, neque se vnam illi per suasuros fore, quamuis totam scripturam testes ei afferent. & mox subdit, responsiones acres & liberas aliquot Episcoporum, & concertationes cum Imp. Theodori quoque Ducis Studitarum. Ne tentes nunc, o Imp. inquit, Ecclesiasticum statum dissoluere, ait enim Apostolus. ² Quosdam quidem posuit Deus in ecclesia primum Apostolos, deinde Prophetas, tertio Pastores, & Doctores ad perfectionem Sanctorum. NON DIXIT, REGES. Tibi quidem o Imperator civilis status, & exercitus commissus est. hæc igitur cura. ECCLESIAM AVTEM PASTORIBVS, ET DOCTORIBVS, (vt ait Apostolus) DERELINQVE. At si non vis hæc facere, si quis peruertenda fidei nostræ causa de celo nobis aliquid annunciauerit, ipsam non audiemus; tantum abest vt re audituri simus. Tunc Imperator furorē admodum exardescens, & quod recte dictum fuerat, velut iniuriosum quiddam accipiens, omnes eiecit, s. vero Theodorum in exilium misit. Ita Theosterius, summum matum perstringens, quæ latius Michael in vita Theodori exequitur. Describit enim longiorem concertationem Theodori cū Imp. in qua refellit ex lege veteri sumptum ex eadem contra imagines argumentum: Deum factum hominem iuste pingi afferit: profitetur natum cum Euangelio imaginum cultum: Impie imagines vocari Idola: frustra impugnare imagines, qui crucem colit. *Mibi vero, pergit Theodorus, mirari uenit in mentem quomodo eos ad iudicium uocaueritis, qui sic animo, & consilio comparati estis. Ecquis enim erit, qui inter utrosque diiudicet? Quis de uictoria sententiam ferat, cum occupati a uobis omnes, potentiaque percussi fuerint suppliciorum metu? nunc si quidem & tormenta us proponuntur, qui partibus uestris non facient. Recte sane quidam e maioribus uestris, primum hoc bonum esse dixit, a uobis longissime recedere, humana specie feras, hereticos uocans, eorumque sermones, atq; instituta perniciosa esse docens. ac penitus exitiosa; quos deuitare omni ope oporteat, ac ne occurrere quidem illis, si fieri potest. ex quo sequitur, scum eis colloqui quomodo non solum superuacaneum, sed damnosum plane ualdeque noxium esse. Ex quibus, & alijs quæ subdit Michael, exardescens ira Imp. omnes a suo conspectu eiecit, ne propius accederent, ne ue amplius loqueretur interminans. ceterum vix domum quisque redierat, pergit Michael, cum afferuntur ad singulos Priæsti Prædicta edicta, quibus continere se iubet unumquemque, nihilque profusum cum alijs tractare, nec inter se conferre aut docere, aut de fide profusum loqui, ita enim inquit, ab Imperatore decretum est. Monasteriorum Præpositi misere acquieuerunt iussioni Imp. atque etiam scripto polliciti sunt, se de sacro cultu imaginum amplius non locuturos, aliosue docturos, secundum præceptum Imperatoris. quod quidem ita euenisse plane conitat, ex epistolis Theodori, sed Michael modestia causa scribere prætermisit, quod illi adhuc fortasse uiuerent, & conuersi essent ab errore. Ut uero, pergit Michael, ad sanctum uenerint (Theodorum) qui missi fuerant. Acquum ne illis, ait, sit uobis an Deo parere, nos ipsi rem ratione asseruantes, dicite. Nobis uero scitote, certum esse linguis potius amputatis carere, quam ut fidei nostræ testimonio desimus. Quæ enim ratio est, nos deteriora defendere conari, & nos in multo meliorem causa sententiam uti? Quare non commitemus, ut uel ad horam sermonem abditum teneamus, & populum presentis eius utilitate fraudemus? Unæ congruentia omnibus incunctanter suggerebat hos uocans, illos adiens; alios litteris confirmans, abiectosque & prostratos erigens, uerbisque excitans proiurili. Ad omnes igitur monasticam vitam agentes scripsit epistolam ^c Theodorus: & Nicephorum Patriarcham silentio scandalum afferentē exiit, & confirmauit, & paulo post in exilium relegatum, summis laudibus, epistola ad eum scripta, celebravit. ^d*

Erecto Patriarcha, inquit Michael, nefarij homines sacras imagines uolauerunt. Obseruandum quod refert Cedrenus, Theophanem confessorem magni monasterij Agni Præfectum diuino instinctu sentientem Patriarcham præter ueni in exilium abductum, siffitu, & cereis ipsum fuisse profecutum: sed & Nicephorum diuino item instinctu, intenuis manibus, & flexis genibus Theophanem esse ueneratum;

5 i. Cor.
r2.
Theodor.
re. ponsio
ad Imp.

b li. 2. ep.
2. ex eod.
colum.
cli. 2. ep.
18.

A dum neuter alterum videret, sed acie spiritus se mutuo viderent. Nec multo post Theophanes quoque, ab Ecclesia eiectus, infinitisque vexatus modis, confessoris coronam deportauit.

B Relegito Nicephoro solum Archiepiscopale indigne cōscendit Theodotus quidam Melissenus, & Spathariorum numero, homo leuis, rudis, & impurus, qui potestate fretus Imperatoris plano, & pleno ore Iconoclastarum hæresim promulgauit. ex Theostericto, & Cedreno. Tunc & Niceta Patricius, qui Dux fuerat Scythiarum, relicta dignitate factus monachus, non acquiescens Imp. circa imagines, relegatus est: Aemilianus item Episcopus Cyzici, & Michael Synnadorum, vel Sinaculorum: Menologium. *Theodorus*, inquit Michael, *proculcationem imaginum ægerime ferens, rem excogitauit, qua, & hostes simul ulcisci posset, & nos magis magisque confirmare. Monachos omnes, qui in eius monasterio erant, imagines accipere iubet, easque manibus sublimes gestare totumque monasterii ambitum circumire, hymnum illum dicendo, IMMACVLATAM IMAGINEM TVAM ADORAMVS OBONE, & quæ sequuntur hymni sacri, atque alios pariter uideri Christo triumphales hymnos.* Quibus auditis, indignatus Imperator minas mortis intendit, ni desinat. At is non modo nihil remisit, sed maiorem fiduciam sumpsit. Indixerant hæresis propugnatores cum nouo Patriarcha Concilium, ad illudque euocarunt Episcopos & monachos, qui confluentes ad Sanctum Theodorum, quærebant quid agerent. At ille nomine omnium Præpositorum grauissimam epistolam scripsit hoc titulo ^{TRADITIO}.

C ICONOMACHICAE SYNODO. eandem recitat Michael, sed contractim. Summa est non licere sibi, ex diuinis canonicisque legibus, præter Episcopi sui sententiam, in iis quæ ad Ecclesiasticam disciplinam pertinent, nedum quæ ad Dogmaticas quæstiones deducunt, quidquam dicere agere ve. eoque minus, quo audiant eam synodum comparatam ad secundam Nicenam euertendam, indeque exclamant, & deplorant tantam rei indignitatem, & dogmaticam circa imagines firmam cultus imaginum professionem edunt. Quibus perlectis iras effundunt in latroes, ipsos plagis afficientes. Interim vero quid malignantium Concilium statuerit, paucis significat Theodorus epist. ad Patriarcham Antiochenum. *Synodus facta est, inquit, ueterem illam impiam confirmans, & orthodoxam, Nicenam scilicet, anathemate damnans.*

D Tunc & S. Pater noster Niceta, inquit Theosterictus, in carcere maleolente, & sordido clausus fuit, per multos dies, indeque in exilium abreptus. Theodorus uero, ait Michael, accepto exilii decreto, omnes ad se discipulos euocat, & salutaribus monitis instructos, flens flentes; tristis tristis relinquit, qui longe in exilium, & in carcerem abstractus, non desinit uerbis, & scriptis fidem sanctarum imaginum omnes docere, & profiteri. hæc uero sunt epistolæ in carcere scriptæ, quæ ferme omnes integræ diuinitus conseruatæ sunt; præclare ille quidem, & representantes Apostolicam dictionem. Primum omnium patentem circularemque epistolam ^b dogmaticam, siue catheticam, (sic enim ipse eam appellat) scripsit ad eos, qui causa sacramentorum imaginum cultus exules, vel extorres, vel in carcere essent, hortans omnes ut persistent in fide Catholica, roborans infirmos, & pusillanimes erigens. digna plane quæ legatur, eam nos, ut pleraque alias institutæ breuitatis causa prætermittimus.

E Porro aduersus Theodori monachos insurgens tyrannus, per Bardam quandam propinquum suum tentauit a fide Catholica, ut Pastore destitutos, diuellere. hic primum nactus Thaddæum monachum, ad aliorum terrorem, eum in fide constantem, adeo seue verberari iussit, ut inter impacta uerbera emiserit spiritum. Est de his Theodori ad Naucratum ^c discipulum epistola, quam tamen uult esse communem, certe suauissima, cuius saltem partem libet adscribere.

Gaudium mihi, & dolor; sublatio & luctus; in affectuum duorum medio positus, nec statuere possum ad utrum me conuertam. Veruntamen uincit, qui Satanam uincit, & Principes, & tortores seculi huius. Morti pro Christo datus est, (bri-

Iconomachia syno.
ali. 2. ep. 1.

b li. 2. ep.
8. ex cod.
colum.

Thaddæus
Martyr.
c lib. 2. ep.

3.
Elogium
martyris.

sti agnus flagellis eoncisus Thadæus, ramus meus, viscera mea, filius obedientia, serculus pietatis, Apostoli cognominis. Gaudium immensum, insuperabilis letitia, non mihi tantum pusillo, sed Angelis pariter, & hominibus. Quam magnificata sunt opera tua Domine, quod nunc etiam in humili generatione ista incorruptum veritatis tuæ testē produxisti, & hunc non ex sapientibus, aut nobiles mundi eius, & c. ex quoniam mihi abisti, o beate fili, ubi tam cito exaltatus es in martyrum album adscriptus? o sortem tuam, o generositatem tuam; o prudens consilium tuum; vno die infansæ seculi promeruisse, per cruciatuum tormentum in expugnabilem letitiam adeptus es. centum, & triginta verberum suffragio plenam laboris mercedem a sancta Trinitate cum martyribus accepisti & c. Oro te Sanctæ Thadæe, intercede pro me indigno famulo tuo: neque enim audeo te filium appellare & c. Inde deplorat lapsos ex suorum numero, & alios hortatur ad martyrium.

Quod ad Leonem Imp. spectat, qui res Venetorum sunt persecuti, & inter alios Sabellicus, tradunt ab eodem Imperatore missas ad Ducem Venetiarum (hic erat Angelus Patriciacus) sacras reliquias: quod mirum videri debet, ut quas ipse non coleret, alijs colendas mitteret; nisi dixerimus hisce muneribus deuincire sibi conatum animum externorum, quæ ipse contemneret, & ab illis plurimi fieri cererent. Sunt hæc auctoris verba. MISIT (inquit) LEO, PVBLICÆ VENETIAS ZACHARIAE GORPVVS, CVM PARTE SACRATISSIMAE CRVCIS, AC DOMINICAE VESTIS, ET ALTERIVS, QVAE DEIPARAE FVIT VIRGINIS. QVAE PATRICIACVS NOVØ INTVLIT TEMPLO, QVOD ZACHARIAE NOMINE STATVENDVM CVRAVIT.

Caroli
M. Imp.
obitus.

Hoc anno, mense Ianuario, septimo die, quàm decubuerat Carolus M. perceptis rite sacramentis, moritur anno ætatis 72. Regni 47. Impetij 13. & Aquisgrani sepelitur, ense accinctus, cum sceptro, & corona, Euangelium aureum tenens manibus, plane habitu Imperiali, genibus flexis, magno vniuersorum luctu. Hæc fere consentientes, qui eius vitam scripserunt, Eginhardus, Monachus Engolimensis, & Theganus. Meminit Eginhardi vitæ Caroli Lupus Abbas Ferrariensis epistola ad ipsum Eginhardum, ut de ea dubitari non possit. Carolus vere Magnus talis, ac tantus fuit Imp. ut nullus fortasse illi æquari possit, siue rerum gestarum magnitudinem, siue religionem spectes, sed nec in moribus haberet æqualem, nisi conjugalem castitatem, concubinarum introductione foedasset, sed posterior, maculas istas poenitentia iugiter absterfit, dum carnem suam senilem licet, cilicino, super nudum corpus inhaerente iugiter indumento attriuit. Porro egregiarum ipsius virtutum merito Ecclesia Gallicana eius diem natalem celebrat, habentque inter sanctos recensitum Aquisgranensis Ecclesiæ tabulæ.

Colitur i
Eccl. Belgica.
a Cardin.
Ostiens.
& Io. Andr. in c. i.
de Reliq.
& vener.
SS.

Friderico Imp. post annos 166. Paschalis Papa dictus in numerum Sanctorum eum adscripsit. cuius rei gestæ afferuari Diploma in Aquisgranensi ecclesia tradunt. Verum quod Paschalis ille haud legitimus Pontifex fuit, sed Ichismaticus, eiusmodi canonizatio haud recepta est ab Ecclesia Romana, ob quam causam nec nomen eius illatum est in Rom. Ecclesiæ Martyrol. Sed quod non reperiant legitimi Pontifices illud Diploma aboleuisse, aut impugnasse, aut prohibuisse, res sic, tacita permissione, siue toleratia perseverat, ut scilicet in propria Ecclesia, ubi sepultus fuit in Galijs coleretur. Ita quidem canonum præcipui interpretes declararunt. Caterum propagatus postea noicitur eius cultus in alias Ecclesias Belgij, atque Germaniæ, in quibus idem Carolus colitur, & celebratur, quibus fauent plures Francorum historici.

Mortuo Carolo, Ludouicus filius Imperator Aquisgranum de Aquitania veniens, possessionem omnium eius Regnorum suscepit, absque vlla contradictione. De thesauro Patris dedit sororibus partem legale, & quod amplius remansit, dedit pro aia Patris. Maximam partem thesauri Romam misit ad Leonem Papam, & quidquid super hoc remanserat, sacerdotibus, pauperibus, aduenis, viduis, & orphanis distribuit, nihil sibi referuans, præter unam mensam argenteam ob amorē patris, & tamen eam dato pretio redemit, quod pro Patre tradidit. Ex Thegano scriptore rerum Ludouici eius temporis; qui pergit narrare de aduentu

A legatorum ex omnibus Regnis fidem, & spontaneum obsequium offerentium, legatorum item Imp. Constantinopolitani cum legatione Caroli ad eum. Eodem anno, inquit, Ludouicus, Imperator iussit renouari omnia præcepta, quæ sub temporibus fratrum suorum gesta erant in ecclesijs Dei, & ipse manu propria ea cum subscriptione roborauit. Subdit de alijs legationibus ad nouum Imperatorem, & ipsius ad diuersos Principes.

B C Arolo Magno Imperatore, qui Romanæ Ecclesiæ, & Leonis Rom. Pont. protectionem susceperat, de medio sublato, quasi iam omni destitutus esset Ro. Pont. auxilio, aliquot Proceres Rom. conspirarunt, vt eum occiderent, cuius rei indicio ad eum delato, omnes eius factionis auctores eius iussu trucidati sunt. Quod cum ad Imperatorem in Germaniam agentem delatum esset, ægerrime tulit, & Bernhardum Regem Italiæ nepotem suum, statim in Italiam ad rem cognoscendum, misit. Is Romam cum venisset, quæ comperta habuit, per Gerholdum Comitem, qui ad hoc ei legatus erat datus, Imperatori nunciauit. Quem legati Pontificis Io: Episcopus Siluæ candidæ, Theodorus Nomenclator, & Sergius Dux subsequuti, de ijs quæ Domino suo obieciabantur, per omnia Imp. satisfecerunt. Hæc ex Annalium scriptore Ludouici domestico. qui subdit; Leone Papa grauiter ægrotante, Romanos eius inimicos collecta manu, villas, quas per singularum ciuitatum agros construxerat, inuasisse, & direptas incendio concremasse: indeque Romam, vtque sibi erepta quærebantur, recipere, iter intendisse. quo comperto, Bernardum, per Vinigisum, Ducem Spoletarum, eorum conatum repressisse, atque de omnibus Ludouicum edocuisse. Eadem fere, & alij eius temporis scriptores.

D Quod vero pertinet ad res Orientales, Imperator cum cogitasset exilijs Patrum nihil aliud perfici, quam vt illi alacriores redderentur, consilium mutat, & post quinque dies euocatos, & liberos per aliquot dimissos, quo ad statueret, qua ratione illos in suam sententiam pertrahere posset, tradit Ioanni cuidam nefario homini excruciantos, qui tetrus illos inclusos custodijs, varie affligebat. erat enim Imperatori propositum, vel in sententiam suam adducere, vel vita priuare. Cum autem aduerfarij illos vidissent malle mori, quam veritatem prodere, dederunt operam, vt illos eo nomine deciperent, quod nihil aliud ab eis quæreretur, nisi, vt semel cum Theodoto Patriarcha communicarent, neque quidpiam aliud facerent: deinde singuli ad sua monasteria regredi possent, cum ea fide, & sententia quam haberent. Hac conditione exierunt Patres illi, si decet eos Patres appellare, qui velut in palatris quadam supplantati sunt, quamuis eam rem in ardentem quandam feruorem posterius couerterint, ob idq; carcere detenti fuerint. Qui venientes ad B. Nicetam persuadere illi institerunt, vt in modica re illa secum consentiret, ne totum perderent. cessit illis tandem sanctus Senes illos reueritus. Quamobrem omnes ad Theodotum adducti, cum eo communicant, manum illi dantes. cum diceret; Qui non adorat imaginem Christi, anathemati subijciatur. Reliqui Patres, in suum quisque monasterium, quod regebat, abierunt. S. vero Niceta, cum quantum deliquisset agnosceret, longius abire statuit, ibique errorem emendare. Sed cum longius nauigio prouectus esset, mutata sententia, vbi, inquit, erratum est, illic opus emendationem fieri, atque ita redit Constantinopolim in priore sua confessione persistens. Quod vt cognouit Imp. & tentatum, firmiter in sententia persistere vidit, in Insulam Glyceriam deportari mandat, & homini ibi crudelissimo cuiusodiendum tradi, qui per sex annos illum

Monachi excruciantur.

Fraude ad cõionē cū pseudo patr. adducuntur.

S. Niceta errore cõgnitionē eius auersatur.

Relegat. & carcere macerat.

varie affixit. Hæc ex Theostericto paulo breuius in Niceta. Sed ad Theodorum redeamus, qui non fuerat euocatus cum alijs, ne sua præsentia, & verbis alios confirmaret: hic igitur audito naufragio tot Præpositorum monasteriorum magno dolore affectus scripsit ad Iosephum^a germanum suum Archiepiscopum Theffalonicensem, eorum casum deplorans, eumque hortatus est ad constantiam. Eodem fere argumento scripsit ad Naucrarium^b vnum ex discipulis suis, valde carum, & per eum ad alios. qua etiam exoptulat de lapsu Præpositorum, plurimum detestans Iosephum illum inuersorem canonum, omnium peccatorum licentiam prædicatam, ex dispensationis indulgentia.

Cum ad aures Imperatoris peruenisset sedulum Theodori studium, verbis, & scriptis omnes instituendi, & confirmandi in cultu sanctarum imaginum, Nicetâ quemdam misit, cui omnia fidere solebat, vt longius abductum sanctum omnium allocutione priuaret, & inclusum verberibus concideret. Qui cum eum sponte nudasse corpus ad excipienda flagella, vt rem opratam, vt iam pridem expectatâ vidisset. compatiens, ac repente miserans, venerandas illas carnes, quas ætas, & ieiunia ad summam maciem perduxerant, ne attingere quidem sustinuit, nedum flagris dilaniare. cum obseruasset igitur vt soli essent, ad fallendum Imperatoris imperium callidum quiddam excogitauit vt ouis tergo recens detracto, illius humeris imposito, in eos verbera innocua distinxit, & sanguine de vena lanceolæ ictu sibi detracto, flagra imbuit, & æthelicum ex fatigatione simulauit. Ita pius ille benedictionem a sancto referens, eiusque precibus comitatus redijt maxima pulcherrimi operis mercede honestatus. Nec vero diuinas Pater mollior deinceps, aut remissior fuit, sed constantior & erectior persistit, omnes, quos posset, litteris confirmans, & ad perseuerantiam in cruciamentis adhortans.

Eodem tempore in Occidente, cum Hispaniæ durissimo Sarracenorum iugo premerentur, complures populi diræ seruitutis impatientes, inde migrarunt, bonis suis relictis, in Gallias. Quos Imp. maxime pius Ludouicus tantum abest, vt suscipere eos voluerit in seruos, vt a qua conditione quæ Francos, illos omnino voluerit esse liberos, concedens eisdem quoque agros, quos colerent, vnde viuerent. Sed & quod maius est, a tributorum exhibitione voluit esse immunes. Extant de his Diplomata duo eiusdem Imp. a Pithoco edita ex Archiuis Metropolitanæ Narbonensis Ecclesiæ in Annalibus Francorum Tomo, quæ tibi auctor in Annalibus suis exhibuit. Sed quid post primam constitutionem accidit? Qui sua patria extorres a Ludouico Imperatore sunt tantam misericordiam consecuti, idem a suismet hominibus qui inter eos potentiores erant, Hispanis pati cæperunt diram tyrannidem, cum ab eis cultis priuarentur agris, & redigerentur in seruitutem. Ita male suasit cæca dominandi libido, vt Comites Hispani, qui nuper sub iugo præmebantur Sarracenorum, eo liberi, iam illo ipso suorum colla Gentilium, qui in libertatem fuerant vindicati a Ludouico, prægrauare tentarent, eisdemque constituere dira tyrannide sibi seruos. Quamobrem miseri illi cum conquesti essent apud Ludouicum, ab eo aduersus eos rescriptum sunt consecuti, anno sequenti.

Hoc ipso anno Ludouicus aduersus Nortmannos, misit exercitum, qui, absque pugna, acceptis obsidibus, redijt. Ita veteres Annales Francorum, cuius etiam expeditionis meminit Claudius Scotus huius temporis scriptor, in præfatione suæ interpretationis in Matthæum.

Christi Annus

816

Leonis P. 3.

21

Ludouici

3.

Leonis Armeni 3.

Impp.

Ind. 9.

Persecutio Leon. Theoph. Conf.

HOc eodem anno, Theophanes Præfectus monasterij Sigrijani, qui & Isacius dictus, cuius rei gestæ extant Græce scriptæ, ab incerto, sed eius temporis auctore, ad certamen vocatur.

Hunc

a li. 2. ep. 9.
b li. 2. ep. 10.

Theodo. cedendus traditur. Carnifex mitis factus præclaro cōmēto Imp. iussa eludit.

Hispani seruitute pressi migrant in Gallias.

Ludo. Imp. exercitū mittit in Nortmānos.

A Hunc Leo Imp. prætextu quod profecturus ad bellū, eius precibus armati vellent, ad se euocavit. Qui cognita hominis malitia, cum ex calculi morbo decumberet, nauī deductus Cōstantinopolim venit. Sed eius conspectum non ferens Imp. ad eum misit, qui blanditijs, & minis eū tentaret in perfidiam pertrahere. At ille tale responsum reddidit, vt admiraretur quidem Imperator eius animi constantiam, sed non desperaret victoriam. tradit illum igitur Sophistæ cuidam præstigiatori & Mago, qui, se victum fassus, suasset Imperatori, vt illum dimitteret. At tyrannus in carcerem eum compingit, adhibitis custodibus, ne vllius consolatione frui posset. vbi duos annos cum fame, & mille incommodis paulatim contabesceret, in Samothraciam deportatur, ibique tribus, & viginti diebus cum vixisset, spiritum Deo reddidit. Corpus piorum manibus in lignea arca compositum, & cantibus, pro more, elatum, admirandis gratijs a Deo fuit illustratum.

B Cum enim lues in pecora illius insulæ defæuaret, aqua ad eius sepulchrum admoda, pecora peste laborantia, ea aspersa, liberabantur. Eius obitus contigit 10. Martij, quo anniuersaria memoria in Ecclesia celebratur.

Tunc & Stephanus (alter a priori) idem subiens certamen, post multa supplicia relegatus, eandem promeruit coronam. Menologium 27. Martij.

Exulauit pariter & Cosmas Chalcedonensis Episcopus, qui & ipse inter sanctos confessores receptus celebratur in Menologio 18. Apr.

C Hoc eodem anno, crescente in dies magis persecutione, Theodorus Studitarum Præfectus, actus in exilium, rursus reuocatur ad verbera, in eodem carcere in quo detinebatur, obelericum Asiaticum, ex hæretico, ab eo conuersum ad fidem Catholicam, cuius rei causa ab Episcopo loci illius delatus est Theodorus ad Imperatorem, cuius iussu, quam dirissime est laceratus verberibus, ac postea arctiori carcere pressus. Hæc Michael pluribus, quæ tu legas in Annalibus. ex eo diriori carcere, auditis Naucratis, & aliorum sustigationibus, ad ipsum scripsit epistolam^a, ipsis in primis congaudens, simulque iungens, quæ ipse passus sit verbera, non ostentans, sed summa animi demissione recensens. Cum autem viderentur aduersarij velle illos fame conficere, & extinguere, inquit Michael, Theodorus, inter alia, sic ad socium. Et quoniam mihi, præ cæteris, Dominici corporis participatio, corporis simul, & animæ alimentum esse solet (habebat enim vbique Pater secum partes aliquas viuifici corporis, peragebatque diuina mysteria quandocumque celebrandi facultas erat) hunc ego solum cibum capiam, alium penitus nullum degultans: tibi vero vni ad victum cedant, quæ duobus præberi solent: quamquam id ægre sibi suffecturum sit, vt pote exiguum. Sed sic fortasse corpusculum sustentabis, hoc leui solatio, & vitam produces; excessumque meum œconomus, & si aatribus, nunciabis; si quidem ita statuet Dominus. Verum qui implet omne animal benedictione, haud quaquam famulum suum despexit, sed per illustrem quemdam, primas apud Imp. obrinentem, illac iter facientem illi prouidit. Is enim audito Sancti statu, fiducia prabente potentia, victum assatim præberi illi iussit in posterum. Sed, & ante hæc, magna Dei prouidentia factum, vt ipse Theodorus, & Nicolaus concaptiuus a sancta virgine iam vetula de supernis domus eius, qua detinebantur, in carcere alerentur, vt indicat eiusdem Theodori epistola^b ad ipsam data, quæ extat, sine principio; qua eius laudes prædicat. Cum igitur sic Magnus Theodorus in carcere detineretur, de lapsis ad ipsum Naucratis scribit, ijs videlicet, qui hoc anno, vt vidimus, per hæreticos in transuersum acti; admissi mox sceleris poenitentes, ad suos redire, ab eis in ecclesiam recipi postulantes.

D Ad quem, hæc, inter cætera. De illis autem quod scribis, erroris sui poenitentia duci, erga eos qui e corpore nostro sunt (nostris scilicet monachis) medici sumus, quamuis indigni. Quam igitur penam Orestis, qui ad nos huc venit, per fratres indiximus, (neque enim conuenire multas ob causas visum est, vt in conspectum nostrum admitteretur) hanc eandem, & cæteri suscipiant vna cum alijs obseruationibus. Quousque tandem rogas? Quo ad orthodoxæ fidei redeat tranquillitas. si mors interueniat,

E

Stephan.
Cōfessor.
Cosmas
Conf.

Theodo.
verberaf.
a li. 2. ep.
34.

Participatio
Dñici
corporis,
corporis,
& aię est
alimentū.
Theodo.
circūfere
bat Euchar.
sub
altera tan
tū specie.

b li. 2. ep.
24.
Ad Nau-
crat. de
lapsis.

communicent. remissum illis peccatum arbitramur. Quod vero significasti vos de hac, & illa re inter vos dissidere; tollite questiones istas, & mutuam pacem habetote. Non sicut qui ab heresi conuertuntur, recipiendi sunt isti, quamquam & illic quoque non leve discrimen sit, huius ad illam; sed tanquam qui Dei nomen abnegarint, vel ad eius abnegationem Christomachis communicarint, seu metu adacti, seu aliam ob causam. Ad huius enim abnegationem manifestam communicationem sacram eius imaginem negantibus: quia imaginis negatio ad prototypum transit, ut clamans clamat. S. Basilius, nec aliter res se habet, tametsi negationem eleuare quidam velint. & paulo post. De his autem qui extra fraternitatem nostram sunt, quis ego sum, ut verba faciam? si cogat tamen quispiam, quoniam quae plenitudo legis est dilectio, suam quoque medelam habet: hoc ipsum dico, quod de nostris, nam & nostri sunt etiam illi & c. Sed de his, lapsus scilicet recipiendis, aliae plures extant Theodori epistolae tempore carceris scriptae. ^a

a li. 2. ep.
6. 19. 20.
32. 40. 45
50 68. 95
101. 119
134. 154
202. 211.
b li. 2. ep.

Quicumque enim salutis suae cupidi essent, ad ipsum, uti virum sanctissimum, & doctissimum confluabant. Ipse vero regulam disciplinae adhibens, ex lacrorum canonum praescripto cuncta moderabatur. diuersis enim casibus, diuersae responsiones debebantur. Sicut cum ad Tabalearum b discipulum, inter alia, scribit. Contra voluntatem est, inquit, si quis orthodoxi os violenter aperiens, haereticam communionem infundat. quod fecerunt olim haeretici, & faciunt, (ut accepi) huius temporis Christomachi.

32.
Moniales
les 30. v.
nius monasterij

Sed quid accidit admiratione dignum? Quo tempore tot Praepositi monachorum, & alij qui videbantur esse columnae, corruerunt, erigunt vexillum confessionis femininae; sexu fragiles, moniales siquidem 30. vnius monasterij, ea de causa & carcerem, & verbera pertulerunt, ad quas extat eiusdem Theodori epistola c, qua ipsas commendat, & hortatur ad perseverantiam.

p. imagi-
nibus patitur.

Enituit & tunc Imperatricis Mariae confessio: haec illa est quae nupta Constantino Irenae filio, (cum ipse praeter ius fasque moecham sibi in coniugem coniunxisset) in monasterium detrusa, ea occasione bene vsa, adeo profecit ut hoc persecutionis tempore victricem sibi texuerit in confessione coronam, exilium passa, prout ipse Theodori ad eam epistola d scripta significat. Pertulisti ergo, ut ab initio prouehatur oratio, iniustum coniugis diuortium, ab imperio simul itidem auulsa, cuius rei causa concussus est mundus. Miserandum spectaculum. Adultera purpuram gerens, & Regina pullo amictu tecta. Famula imperans, & domina seruiciens, atque, ut cetera omittam, quae tibi, quae passa es, notiora sunt, quam nobis ignorantibus: exilium pro veritate pertulisti, a proprijs visceribus separata. Ex quo, & dolor tibi summus, & laus praecipua erga Deum piisque omnes. Tertia plaga haec est, de qua, quid deceat, proferre iussi sumus. & aliquidem alij pronunciant. Filiam matri adesse, eamque sequi oportere. Hoc enim, aiunt, videre est in belluis natura fixum instinctum. At nos tenues, illud Domini, quae est mater mea, & qui sunt fratres mei? & atque iterum. Si quis venit ad me, & non odit filiam, non est me dignus. religiosam pietatem tuam domi manere, Augusta palatium tenente, in quo cernitur Euangelicus gladius sectionem inducere. Haec ignosce, Domina, cum multa cordis attentione, & sollicitudine ausi sumus, tamquam in aurem loquentes, scribere, pro ambabus orantes meliora, & saluti propiora. & nunc, & in futurum. Haec Theodoros ad Mariam, cum eius filia Augusta tunc regnans, matrem Mariam ad se studeret; ut secum degeret, euocare, quod fieri non debere, ex Euangelica lege admonuit, ne, ne cum haereticis communicaret aliquo modo, vel communicantibus cum haereticis communicatione vllatenus iungeretur.

cli. 2. ep.
59.

d li. 2. ep.
182.

Ad Regiam
nam Mariae
olim deiectam
in monasterium
Theodori
e Matt. ii

Ad Regiam nam Mariae olim deiectam in monasterium Theodori e Matt. ii. Enituit & tunc Imperatricis Mariae confessio: haec illa est quae nupta Constantino Irenae filio, (cum ipse praeter ius fasque moecham sibi in coniugem coniunxisset) in monasterium detrusa, ea occasione bene vsa, adeo profecit ut hoc persecutionis tempore victricem sibi texuerit in confessione coronam, exilium passa, prout ipse Theodori ad eam epistola d scripta significat. Pertulisti ergo, ut ab initio prouehatur oratio, iniustum coniugis diuortium, ab imperio simul itidem auulsa, cuius rei causa concussus est mundus. Miserandum spectaculum. Adultera purpuram gerens, & Regina pullo amictu tecta. Famula imperans, & domina seruiciens, atque, ut cetera omittam, quae tibi, quae passa es, notiora sunt, quam nobis ignorantibus: exilium pro veritate pertulisti, a proprijs visceribus separata. Ex quo, & dolor tibi summus, & laus praecipua erga Deum piisque omnes. Tertia plaga haec est, de qua, quid deceat, proferre iussi sumus. & aliquidem alij pronunciant. Filiam matri adesse, eamque sequi oportere. Hoc enim, aiunt, videre est in belluis natura fixum instinctum. At nos tenues, illud Domini, quae est mater mea, & qui sunt fratres mei? & atque iterum. Si quis venit ad me, & non odit filiam, non est me dignus. religiosam pietatem tuam domi manere, Augusta palatium tenente, in quo cernitur Euangelicus gladius sectionem inducere. Haec ignosce, Domina, cum multa cordis attentione, & sollicitudine ausi sumus, tamquam in aurem loquentes, scribere, pro ambabus orantes meliora, & saluti propiora. & nunc, & in futurum. Haec Theodoros ad Mariam, cum eius filia Augusta tunc regnans, matrem Mariam ad se studeret; ut secum degeret, euocare, quod fieri non debere, ex Euangelica lege admonuit, ne, ne cum haereticis communicaret aliquo modo, vel communicantibus cum haereticis communicatione vllatenus iungeretur.

Theodori
plurimas
scrib. lit.
varij generis

Credi vix potest, quot hoc tempore litteras scripserit, hortatorias ad Martyrium, catheticas ad instructionem, dogmaticas aduersus haereticorum obiectiones, consolatorias ad concaptiuos, luctuosas ad lapsos, canonicas ad respicientes, remedia ex praescripto canonum continentes: ut plane in summo ocio, & maxima libertate constitutum fuisse quis dixerit, qui cuncta ab eo hoc tempore conscripta consideret, &

A plures illi inferuisse notarios, famulos astitisse, tabulas ex confertis armarijs ministrantes, & tabellarijs astitisse paratos. Summa est hæc potentia verbi Dei, qui omnia quæcunque voluit fecit in celo, & in terra.

B Numerum excedit ducentarum epistolarum summa, quas exul, & in carcere constitutus conscripsit. Extant ipsæ singulæ, ex quibus paucas, quæ magis ad contextum historiæ spectare noscuntur, Auctor in Annalibus, tibi describit, nos breviter indicamus. Hostis humani generis cum plurimum cruciaretur ipse sanctorum cruciamenti, ad fraudes confugit, & per hæreticorum linguas spargit non expectandas martyrijs coronas de supplicijs pro imaginum cultu; sed sicut pro imaginibus fuisset susceptum certamen, ita imaginaria spes esset de præmio consequendo. Quibus mox occurrens Theodorus ad omnes Christi confessores ubique degentes, scribit epistolam^a, qua primum eos laudat, qui talia paterentur; deinde, ex eo quod imago referretur ad prototypum, probans, qui Christi imaginem neget, Christum negare, itemque qui patitur pro cultu imaginum, patitur pro cultu prototypi, Christi, Mariæ, Angelorum, Sanctorum; eodem argumento aliam^b, ipso quoque tempore scripsit ad Abb. quemdam in carcere constitutum. Quod autem ærumnis confectus putaret haud diu se superstitem esse posse, & hoc prouidit, vt quasi proxime moriturus, vice testamenti, epistolam^c scriberet, qua veniam peteret, si quem ex fratribus offendisset, significans & ipsum pariter ignoscere illis, a quibus esset offensus, manens tamen lapsos de perpetrato delicto debere peragere poenitentiam.

C Quod ad hoc ipsum quoque tempus spectat, post elapsam scilicet persecutionis biennium, idem Theodorus litteris^d veneratus est Theophylactum Episcopum Nicomediensem, egregium confessorem. & rursus ad eundem eodem argumento scribens^e deplorauit statum deformem eius temporis Ecclesiæ. Enituit quoque hoc tempore Theophili Episcopi Ephesi, decorata sanguine, clara confessio, quo nomine, duplici epistola^f plurimum a Theodoro commendatur. Inter alios Episcopos confessores nobilitatus est valde Iosephus ipsius Theodori Germanus Archiepiscopus Thessalonicensis, de quo superius sæpius, qui, tum verbis, tum scriptis fidem Catholicam aduersus Iconomachos fortissime propugnauit, vt indicant eiusdem ad eum redita Theodori littera^g in quibus memorat de aliquibus lapsis, & incentibus, vt Leontio, qui antea, inquit, *mæchis adhaesit, & nunc Princeps est Iconomachorum, & ob eam causam, & Studianum obtinuit. & Saccundioni iniuste dominatur.* Monasteria hæc erant, quorum alteri ipse, alteri S. Plato præfuerat. de alijs iam erectis, & de alijs fortiter stantibus.

D Petrum quoque Nicænum Episcopum, cum cecidisset ad horam, monasteriorum præfectis communicans, & post erectus iacturam Episcopatus fecisset, laudat epistola^h, qua omnis illa prior ex ea contagione infamia prorsus abstergitur.

E Quod vero perdifficile esset, quot reperirentur Episcopi exules, totidem ad singulos scribere litteras, vnasⁱ communes omnibus dedit, consolatus eos & hortatus pariter, vt sua auctoritate alios confirmarent. In quibus illud, inter cætera. *Si qua virtus, si qua est laus discipline, hanc perscribite. & quomodo adorandæ sit imagine expressus Christus homonyme, an synonime: quoniam quidè hoc orthodoxe, illud vero contrariè est sententiæ. Et quomodo intelligatur adoratio erga Christum: eiusque imaginem; vna ne an duæ: quandoquidem hoc nostrum, illud vero Iconomachorum. quorum enim vna est, & hypostatice est similitudo: horum vna, & eadem est adoratio, præterquam quod imaginis substantia nequaquam adoratur.*

Quod ad res Occidentales pertinet, hoc eodem anno Prid. Id. Iun. Leo Papa cum sedisset annos 20. menses 5 & dies 17. vt Analt. habet, ex hac vita migravit. cuius aliæ res gestæ, certo anno non consignatæ, deinceps sunt describendæ. Scriptores oës, qui res Hispaniarum sunt persecuti, & que testantur, huius auctoritate Pontificis factum, vt sedes Episcopalis Hirienfis Ecclesiæ transferretur Compostellam, id expo- scente Alfonso Rege, cognomèto Casto, per Carolum M. ab eodè Leone Rom. Pont.

a li. 2. ep. 21.
Imaginè Christi q. negat, Christu negat.
b li. 2. ep. 23.
c li. 2. ep. 22. i
d li. 2. ep. 4.
e li. 2. ep. 26.
f li. 2. ep. 41. & 70.
g li. 2. ep. 31.

h li. 2. ep. 24.
i lib. 2. ep. 87.

Inuentio S. Iacobi Apostoli.

cuius rei illa fuerit causa, quod reperto Compostellæ venerando corpore Sancti Iacobi Apostoli fratris Ioannis, atque miraculis insigniter illustrato, Apostolici culminis reuerentia dignum visum, ut locus ille Episcopalis sedis insigniri deberet honore: quod per eundem Leonem 3. Rom. Pont. feliciter impletum affirmant, hisque imitijs iacta esse Compostellanae Ecclesie fundamenta. Sed longe post ista tempora aliquando accidit ut Præsul eiusdem ecclesie Compostellanae sibi sumeret maiora concessis, erigens se aduersus Archiepiscopum Toletarum. Quæ res tanta agitata est in Concilio M. Lateranensi sub Innocentio 3. ubi Toletanus refutata Sancti Iacobi prædicatione in Hispania, cuius certi nihil extet, refutauit etiam eiusdem Ecclesie Compostellanae antiquitatem, quam ille prædicabat, sic dicens. **SI ANTIQVITATEM INQUIT, COMPOSTELLANAE ECCLESIAE PRO TE FACERE EXISTIMAS, ANTIQVITAS ISTA CENTVM, ET NOVM ANNORVM.** (alias, minus nouem) **SPATIO CONTINETVR,** quod sic persuadeo. *Dominus Callistus Papa ad instantiam Principis, & populorum Hispaniæ Metropolitum ius antiquæ, & celeberrimæ ciuitatis Emeritenfis Compostellam transfudit, Anno D. 1124. tum quia ciuitas Emeritensis erat sub dominio Sarracenorum, constituta; tum quia peregrinantium deuotio ob reuerentiam Beati Iacobi, cuius corpus ibidem creditur esse sepultum, in melius semper cresceret. nam vsque ad hæc tempora oratorium quoddam admodum paruum erat locus ille, in quo nunc sita est Compostellana Ecclesia.* Aduersus quæ cum non haberet Compostellanus quid afferret, causa cecidit: qui & sponte, credo, abstinuit a citatione fabulosi Turpini, (si tamen commentitius ille liber tum extabat. Pseudo Isidori, Pseudo Bedæ, vel aliorum quos assertores eius snæ postea prodidere.

De Translatione venerandi corporis Sancti Iacobi, eodem anno, quo truncatus est capite, facta; ad Iriam Flauiam in Gallæcia, inde vero Compostellam, citatur epist. eiusdem Leonis 3. post vero vrgentibus persecutionibus, mortuus, qui detulerant, & occulerant, eius memoriam penitus interijisse; satis colligitur ex Venantij Fortuna tricarmino de Bodegisilo Duce, qui quidem Fortunarus floruit sub Iustino Imp. circiter A. D. 570. quo vsque tandem, post tot sæcula, sub pio Principe Alfonso Casto, lumine cælitus indicatum est, opportuno sane tempore, ad vindicandam Hispaniam e manibus impiorum. Ex quo tempore ille totius orbis concursu sacer locus, quod ingentibus corrufcaret miraculis, captus est frequentari: sed de tota re legendi sunt Annales.

Tudensis & Rudericus auctores sunt eundem Alfonsum Regem obtinuisse ab eodem Leone Pontifice, ut Ouetensis Ecclesia, quam ipse tot religionis monumentis illustrarat, Archiepiscopatu insigniretur.

2. cap. 1.

Leo Papa sapius
i die Mis-
sas cele-
brat.

Ad hunc potius, quam ad vllum alium Leonem Pontificem spectat, quod Valfridus Strabo scribit in libro de rebus Ecclesiasticis, Fidelium relatione virorum ad suam notitiam peruenisse, eum vna die septies vel nouies, Missarum solemniam sæpius celebrasse: Bonifacium vero Archiepiscopum, & Martyrem semel tantum per diem Missas fecisse: qui & non longe ante nostra, inquit, fuerunt tempora, & ambo tam scientia quam gradu præcipui. Sed de pluritate Missarum vna die agendarum tractatio prolixior em requirit disputationem. hæc autem modo tantum occasione rerum gestarum S. Leonis Papæ, qui cum esset grauissimis afflictionibus vexatus, frequentior em adhibuit, ad implorandum diuinum auxilium, celebrationem Missarum.

Sed iam ad ea quæ de eiusdem Pontificis munificentia apud Anastasium leguntur, veniamus. Quod enim tot annis, quibus in Pontificatu vixit, multiplicibus oblationibus Caroli Magni, & aliorum Regum Romana locupleta Ecclesia admodum fuerit, necnon ex peregrinantium legitè frequentissimo cæta ad sacra limina, ex remotissimis regionibus, populorum muneribus, totius Occidentalis orbis Christiani diuitiæ in vnum, velut ararium, in ipsam Romanam Ecclesiam congestæ essent, idem Pontifex Leo quidquid superesset cleri atque pauperum alimonijs, addi voluit ornamentis Ecclesiarum, de quibus, per singula idem Anastasius, eodem ordine, quo diuersis tem-

poribus,

A poribus, diuersis in locis ab eo oblata sunt; vt non mireris si sapius de iisdem Ecclesijs contingat fieri mentionem. Præter illa igitur, quæ recensuimus superius, tum quæ sedis suæ exordio, tum etiam quæ post reditum ex Germania, ante terramotum, Basilicæ Sancti Pauli ab eo sunt donata, hic quæ per diuersa post hæc tempora ab eodem Pontifice sunt tradita diuersis Ecclesijs, sigillatim persequitur, quæ nos his, pro instituta breuitate, in summa colligimus. Enumerat igitur vestes sericas varij generis, & opèris, alias varijs figuris distinctas, alias auro, argento, gemmis ornatas, cortinas, & vela amplius trecenta viginti: Imagines, calices, patenas, coronas varij generis vasa, libratum auri purissimi mille amplius octoginta; quibus conficiantur centum millia aureorum numorum: alia vasa, & varij generis ornamenta argentea, nouem amplius millium, & centum quadraginta quinque librarum argenti subducta summa, nisi ratio fallat, nonaginta millium, & quadringentorum quinquaginta aureorum, vt argenti, & auri summa ascendat ad ducenta circiter millia aureorum. Recèset præterea plures restauratas ab eo Ecclesias, & varia in aemore addita & resecta ornamenta.

B Vacate ledæ per decem dies, Leonis morte, iuxta Anastasium 22. mensis Iunii creatur ex Diacono in eius locum Pontifex Stephanus s. dictus 4. Romanus, nobilissimus, & in Patriarchio Lateranensi educatus, & sacris litteris eruditus. Qui statim iussit omnem populum Romanum fidelitatem cum iuramento promittere Ludouico, (ex Thegano) idque vt tumultuari soliti Romani in Rom. Pont. sic saltem coerceri possent. deo legatos ad Ludouicum misit, qui dicerent se cupiditate eum videnti teneri, & de communibus rebus eum eo agendi. Ludouicus ob id mire exultans, summos homines, & in his Bernardum Regem Italiæ, nepotem suum obuiam, qui Rhemos deduxerunt, misit: appropinquanti, alios, & in primis Archicapellanum Palatij, & alios Episcopos infulis sacris ornatos; ad vltimum milliare ipsemet Imp. venientem excepit, & ter in terram prostratus in Ecclesiam deduxit. Dominica sequenti, eum Impesorem inungit, & aurea corona, quam secum attulerat, vna eum in Iningarda vxore coronat, Augustos appellans. Post quotidianos sermones de statu Ecclesiæ habitos, plurimis donatum, & amplissimis muneribus Pontificem Imperator, cum honestissimo comitatu in Italiam dimisit: eique petenti, Romanos, propter flagitia aduersus Ecclesiam, & Leonem admissa, in Francia captiuos concessit. Non post multos dies quam Romam venit, claruit (inquit Theganus) Dei manifestatione, in nonnullis miraculis, quod ipse erat verus Dei cultor.

C Hoc anno tertio Ludouici, celebratum ab eo constat CONVENTVM PROVINCIALEM AQVISGRANI, in eoque S. Meinulphum accepisse facultatem ædificandi monasterium, virginibus, Canonicis Regularibus, habent eius vitæ acta a Gobellino conscripta. fuit hic Diaconus Ecclesiæ Paderbornensis, qui egregia claruit sanctitate, vt eius vitæ Acta significant.

D Stephanus autem ipsius Papæ apud Gratianum^a de Romani Pontificis electione decretum extat, quod suspectum imposturæ merito habet auctor Annalium, cum diuersum sit a Constitutione^b facta anno sequenti a Ludouico; adeo, vt aut non sancitum, eiusmodi decretum, vel, ab ipso Ludouico non acceptatum, opus sit affirmare.

Leonis
munificē-
tia in Ec-
clesias.

Papa Po-
p. Rom.
obligat fa-
cramento
Ludouici
Imp.
Papa cō-
uenit Im-
per. Rhe-
mis.

a d. 33. c.
28. Quia
sancta.
b 63. c. 30.
ego Ludo-
uicus.

Stephanus Papa cum sedisset menses septem, & dies tres. 8. Kalen. siue 9. Febr. Smigrat e vita. Post biduum vacationis sedis, miro totius cleri, & populi consen-

tu Paschalis Rom. ex presbytero S. Praxedis inuitus, & reluctans, e monasterio Sancti Stephani eductus, cui præfidebat, Pontifex creatur; de cuius vitæ integritate, doctrina, in egentes beneficentia, plurima scribit Anastasius. Is statim ac est consecratus, legatos cum muneribus ad Ludouicum misit.

Imp. periclitatur.

Eodem anno feria quinta, vltimę hebdomadę Quadragesimę Imp. magnum discrimen adiit, sublicia porticus per quam transibat, procumbere, secum Imp. cū Optimatibus viginti in ruina tractis, paruo cum Imp. damno, qui viginti diebus ex omni contusione sanatus est.

a li. i. c. 18

Exemplo Imp. Epi aurea ornamenta deponit.

GENERALI INDE HABITO CONVENTU AQUISGRANI, Imperator; pro zelo diuini cultus, quæ Abbates cum monachis conuenientes, in commune, pro regularis status disciplina, obseruanda statuisent, obseruari mandauit, & ea, octoginta capitibus distincta, per idoneos homines, per omnes ciuitates, & monasteria sui Imperij transcribi, & euulgari iussit. Extant in prima editione, post septimum librum Capitularium. Quæ omnia, (inquit Leo Ostiensis^a in Chronico Cassinate) apud nos perinde fere, ac si regula esset S. Benedicti, obseruantur. Plura etiam alia in eo Concilio statuta, ad Ecclesiasticam disciplinam pertinētia, atque tum primum, iuuantē maxime Imperatoris exemplo, qui in comparum sublimitate constitutus, imitando Christum humilitate altius eminebat, ceperunt deponi ab Episcopis aurea, & secularia ornamenta, in vestitu & cultu. hæc ex scriptore huius temporis, cui consentiunt alij huius sæculi historię auctores.

b d. 6; Ego Ludouicus.

Maiorū donationem confirmat Ludouicus Imp.

In hoc eodem conuentu Aquisgranensi, quod Apostolicæ sedis legatione petebatur, Ludouicus Imp. confirmauit quæcunque a prædecessoribus suis donata, vel restituta fuissent Rom. Eccl. de his scribens publicā cōstitutionem, quam tum sua, tum suorum subscriptione firmauit, atq; sigillo muniuit. De qua Leo Ostiensis in Chronico Cassinate sic, Hic, (Ludouicus Imperator) pactum constitutionis & cōfirmationis B. Petro Apostolo, eiusq; Vicario Dño Paschali, parentes suos Pipinum, & Carolum imitatus, manusq; suæ, ac filiorum subscriptione corroborans, decem Episcopos, octo Abbates, & Comites quindecim, Bibliothecarium, Mansionariū, & Ostiarium vnum subscribere fecit, & per Legatum S. Rom. Eccl. Theodorum Nomenclatorē Domino Paschali Papæ transmissit. eandē constitutionē ex parte tantū, quæ scilicet inseruieret argumento, Gratianus^b posuit in suo quem collegit libro Decretorum nemine principium & finem, eam autē integrā, ex quattuor Vaticanis Codicibus, reddidit Auctor Annalium: quā tu ibi legas, & videbis processu temporis plura detracta de illa donatione, & cōfirmatione, præcipue Insulas Corsicam, & Sardiniam, & Siciliam, quas fe tradere ait, sub integritate, cum omnibus adiacentibus, & territorijs maritimis, littoribus, portibus, ad supra dictas ciuitates, & Insulas pertinentibus. Ad extremum sancit, vt electio & consecratio Rom. Pont. omnino libera sit.

Quibus rite ordinatis Lotharium filium primogenitum Imperatorem appellari, & esse voluit, & duorum filiorum suorum alterum Pipinum in Aquitaniam, Ludouicum alterum in Baioriam missos, Reges esse voluit.

Bernardus Nepos, Italiæ Rex factus, eo maxime apud Carolum patrem adnitate, pranis principum consilijs seductus, quasi ad se magis, qui fratre nato maiore natus esset, Franciæ Regnum pertineret, de illo occupando, in eum coniurat, firmis præfidijs locis obseisis, quibus in Italiam aditus esset. Imperator re cognita, contractis vndique copijs, cum magno exercitus robore Cabillorum vsque peruenit. At Bernardus cum se cerneret viribus imparē, & suos quotidie a se deficere, desperatis rebus, cepti penitus, eius se pedibus prostrauit. cuius ex eplū primores sequuti, armis depositis eius se potestati, & iudicio subdiderunt. Re rota patefacta, & iudicio constituto, Bernardus, & fautores capite damnati, paucos Imperator obruncari passus. Bernardum, & aliquos luminibus priuari consensit. Episcopi a Synodo damnati, & depositi, in monasteria detrusi, alij exilio, alij attonstone mulctati. Bernardi obitum, qui post triduum deceffit, molestissime Pater tulit, & lacrymis, ac sanctis operibus factū expiare curauit. Mediolani sepultum in ecclesia S. Ambrosii, inscriptio

illic

A illic posita docet. Derrufos pariter narrant in monasterium Caroli filios naturales, in eiusdem criminis suspicionem adductos, Drogonem, Theodorici, & Hugonem, inter quos Drogon laudatissimus habebatur, & liberalibus disciplinis excultus. Adlardus quoque Caroli Magni consobrinus exulare iussus, alioqui sanctitate conspicuus. ex scriptoribus eius temporis.

Hoc eodem anno legatio missa est a Leone Imperatore ad Ludouicum A. de amicitia, & societate, & de finibus Dalmatarum, Romanorum, & Sclauorum, quibus stadiuend's, & controuersijs dirimendis, missus est Abigarius, cum Chadalone eorundem finium Principe. ex Thegano.

B Vbi innotuisset in Oriente Paschalem Pontificem creatum, misit vir egregius, inquit Michael, Theodorus Studita quattuor Patriarchis epistolas, prudenter admodum atque opportune: antiquioris dico Romæ, & Ierofolymorum, Antiochiæ, & Alexandria. Quæ singule commemorabant quemadmodum Christi imago contumeliose a persecutoribus tractata esset. & orthodoxi omnes in carcere, & exilium missi. tum deinde vnumquemque excitabat ad defensionem opemque ferendam periclitanti fidei, ac veritati. Extant ipsæ dignæ quidem singulæ quæ legantur, sed maxime a Græcis, legent enim, in ea, quæ ad Papam a, hæc inter cætera. In titulo quidem

a li. 2. ep. 12.

C LYMEN MAGNUM, PRINCIPEM SACERDOTVM PRIMO &c. Et deinceps. AVDI APOSTOLICVM CAPVT, A DEO PRAEPOSITO PASTOR OVIVM CHRISTI, IANITOR REGNI CAELORVM, PETRA FIDELI, SVpra QVAM AEDIFICATA EST CATHOLICA ECCLIESIA. PETRVS ENIM TV, PETRI SEDEM EXORNANS, ET GVBERNANS. &c. Et aliquanto post. OPITVLARE NOBIS, QVIES A DEO AD HOC ORDINATVS, PORRIGE MANVM QVANTVM FIERI POTEST. HABES POTESTATEM A DEO, EO QVOD OMNIVM PRINCEPS ES, IN QVO POSITVS ES &c. Citat hæc Gennadius Scholarius in expositione pro Concil. Florentino b.

Præconia Ro. Pöt.

D Arcidit vero vt & creato Romæ eodem Paschali Pontifice, ex veteri consuetudine, etiam Theodorus Pseudopatriarcha Constantinopolitanus ad eum mitteret Apocryphas, pro reponis Ecclesijs, communionem hac via conatus subripere ab ipso Romano Pontifice. Quos cum audisset Paschalis in urbem aduentare, eisdem ne proprius accederent, execratus valde prohibuit. Contra vero missum nuncium a Theodoro, & Archimandritis, quam benignissimo animo excepit; litterasque datas cum legisset, magno animi dolore, ex compassione affectus est, & quibus potuit studuit periclitantibus præsto esse, reddens ad eos affectus paterni plerissimas Apostolicas litteras, quibus tum Theodorus, tum reliqui eas licenter magna sunt consolatione affecti, & fortitudine roborati, Caremus tam litteris illis a Paschali Pontifice ad Archimandritas redditis; cæterum hæc ita, vt narrata sunt, se habuisse fidem faciunt aliæ litteræ ab ijdem monasteriorum Præpositis ad eundem Paschalem Pontificem scriptæ; missa rursum alia legatione anno sequenti, per Epiphanium c.

bc. 5. sect. 16.

E In ea porro quam ad Alexandrinum, ad Antiochenum, & ad Ierofolymitanum Patriarchas scripsit d, hæc ad finem addidit. Quo autem ex parte cognoscit, qualia sint impiorum dogmata his ea litteris adiunxi in quaternionibus: quæ & piorum rogatu refutanda imperitus suscepi: oro autem sapientiam tuam, vt omnia videat, & veniam mihi tribuat errorum, meique es in inutilis filij in Deum flectentibus precibus suis recorderet. His addidit & alias Theodorus ad Abbates Lauræ S. Sabæ e, & Lauræ S. Charitonis f. At quid profecerit his litteris datis ad Patriarchas, nulla est affirmatio Theodori, in epistola postea, occiso Leone, tempore Michaelis scripta g, ad eundem Ierofolymit. Patr. Thomam, in qua hæc ex parte tantummodo laudat nauatam operam a Romano Pontifice.

cl. 2. ep. 14. d ep. 15. e li. 2. ep. 16. f ep. 10. g li. 2. ep. 121.

Quod sane Occidentis Apotolicus, inquit, cum præstitisset, quârû profuerit, quid opus est loqui? partim quidem resistentiû mentes summopere cõfirmas (vel exiguum

Laborati. Cõstân. Ecclesiæ Papa Ro. opitulari studet.

quippe momentum vim ac robur fessis, ac laborantibus addere solet) partim impiorum insolentiam, a spiritu profecta reprehensione, profligans. quo quid esse potuit salutaris? At vero qui idem facere cum possent, minime præstiterunt, sed contrarium; dicere miser nequeo, beatitudinis vestrae Angeli reuerentia, quanta illis debeatur reprehensio. Cæterum querela ista Theodori magis pertinet ad Alexandrinum, & Antiochenum, quam ad ipsum Ierosolymitanum, qui non defuit, ut potuit periclitante, sub impio Leone, succurrere Constantinopolitanæ Ecclesiæ. Si quidem selectos duos sanctitate, & doctrina conspicuos monachos, ex S. Sabæ Laura Theodorum, & fratrem eius Theophanem, misit Constantinopolim, qui libere pseudopatriarcham arguentes, & hæresim exprobrantes, illum ab impio errore, ad veram pietatem traducere studuerunt.

Imperatorem quoque ipsum intrepide adëuntes, de tota ratione dogmatis sacram imaginum copiose apud eum disseruerunt: qui vehementer illorum præstantem virtutem admiratus, cum eos insectere ad suum præsumptum dogma probandum non posset, vtrumque diu flagellis cæsum relegauit ad Ostium Ponti. Ex auctore eius temporis, qui amborum certamina est persecutus.

Christi Annus
818

Paschalis P.
2

Ludouici 5. } Impp.
Leonis Armeni 5. } Ind. 10.

ali. 2. ep.
35.

A Cceptis iam litteris per Dionysium a Paschale Romano Pontifice Theodorus Studitarum Præpositus in carcere consistens; rursus legat ad Occidentem Epiphanium discipulum suum ad eundem Romanum Pontificem, cui & litteras dedit^a, quarum obseruanda est inscriptio Græci hominis, maxime a Græcis. PER OMNIA RELIGIOSISSIMO PATRI, SUPREMO LUMINI, VNIVERSALI DOMINO NOSTRO, APOSTOLICO PAPAE &c. Et illa encomia Ecclesiæ Romanæ VOS, INQVIT, ILLIMIS AC SINCERVS AB INITIO FONS ORTHODOXAE VERITATIS. VOS ADVERSVS OMNEM HAERETICAM PROCELLAM TRANQVILLVS SEPOSITVS PORTVS ECCLESIAE VNIVERSAE. VOS A DEO ELECTA CIVITAS REFVGHII SALVTIS, SED QVONIAM TEMERARIVM EST A NOBIS MISERIS AC INDIGNIS ENCOMIA CONGERI DIVINO NOMINI NOSTRO, QVOD DIVINAE OLIM LINGVAE BEATVM PRAEDICARVNT, PRAESTAT VT AD AERVMNAS NOSTRAS VENIAMVS. citantur hæc a Gennadio pro defensione Concilij Florentini.

In epistola porro Theodori ad Epiphanium, qua illi legationis onus iniungit, mentio est Methodij Romæ tum Apocryfarij Nicephori Patr. Constantinopolitani; hic est, qui post fuit Patriarcha Constantinopolitanus, de quo Curopalata, & Cedrenus mirum quiddam narrant, ab eo, quadam occasione, narratum: quod cum hanc legationem Romæ obiret, essetq; aliquando vehementibus stimulis carnis agitata, Beatorum Petrum Apostolorum Principem enixe rogarit, ut se libidine illa liberaret: eumque noctu assistentem virilia sibi manu combussisse, simulque dixisse. Nihil esse quod in posterum sibi ab ista metueret voluptatis concupiscentia. Sequè ob vehementem dolorem somno excussus, talem repertum esse, qualem ipsi viderent.

b li. 2. ep.
37.

Interea Theodorus non quiescit, qui & hoc anno pariter quinto persecutionis scripsit epistolam^b catheticam ad vbiq; dispersos fratres, hoc quidem consilio, quod cum sciret suos Monachos, & alios diuersorum monasteriorum confessores vagari a monasterijs expulsos extorres, ac a persecutore Imp. abripi: timens ijs, ne quos terror non subegisset, mundana voluptas vinceret, occasione versandi cum feminis, ut cauti sint, datis his ad eos litteris, monuit vehementer.

Postquam igitur monuit suos, ne carnis illæcebris capiantur, exhortatur ad longanimitatem,

A ganimitatem, exemplo eorum qui diuturnas persecutiones perpessi sunt, & ad extremum moner de Leontio ex monacho diro persecutore effecto.

Post hæc autem venerunt Constantinopolim legati a Paschali Romano Pontifice cum litteris aduersus Iconomachos, quibus erroris arguerentur, & indicaretur eis, quod ab Ecclesiæ Romanæ communionem essent separati. De qua legatione mentio est in epitola^a Theodori ad Iconomachos catechetica, in qua illa leguntur.

Si enim a Coryphæo abrupti sunt, & ab alijs tribus Patriarchis, vti que, & a Christo, qui caput est prædictorum.

B Sanctissimus Paschalis Pontifex nihil antiquius habens, quam de fide Catholica bene mereri, orthodoxos omnes extorres Constantinopoli vel aliunde Romam confugientes quam benignissime excepit, quia & Græcis monachis egregium construxit monasterium, apud S. Praxedem, quem presbyteralem titulum collabentem restaurauit, mirifice exornauit, donisque quam pluribus auxit: multa denique corpora Sanctorum ex cœmeterijs dirutis, magna solemnitate, ad illum transtulit. alia plura ornamenta illi Ecclesiæ collata recenset Anastasius.

C In eos autem qui remanserant, renouata est persecutio, per occasionem, quod Rom. Pontif. legatione complurium concaluerunt animi ciuim ad hæresim respuendam, & veritatem profitendam, excitatiq; pariter ad errorem publice detestandum, palamq; cultum sacrarum Imaginum confitendum. Ex quo & complures qui lapsi erant, rursus confessionis ingrederentur certamen, ipsique impietatis ministri in eos acrius sequirent. Extant autem pleræq; e carcere tum datæ ab ipso Theodoro Studita ad suos consolandos, & roborandos litteræ: tum ab eodem scripta est catechesis ad Simeonem^b, & alios nouem de his, qui se ipsos vltro obiecerunt martyrio. Tunc & data videtur epitola^c ad Leonem Patriciū, & Sacellarium, qua deplorat acerbitatem persecutionis, quam & ille dolebat. nec non & illa ad Irenam^d Patriciam post lapsū confessam, & flagella, acque exilium passam, hortans eam, vt forti animo ærumnas perferat, nec frangatur. Extat pariter ad Gregoram laicum hominem^e, qui primus tunc ex Imperatoris aula ad stadium persecutionis progressus est.

D Quod vero persecutores ipsi, vt alias dictum est, orthodoxis martyrium inuideant, haud mortem violentam palam inferebant, sed fatigationibus eos frangi & ærumnis confici voluerunt, vt longiore ita ducto martyrio, ipsorum constantiam emollirent. Verum cum in carcere constitutos cernerent haud illos permoueri supplicijs, illud excogitarūt, vt eos per diuersa longinquaue itinera, & aspera fatigarent, quod vidimus in ipso Theodoro Studitarum omnium patre, sed & de alijs monachis confessoribus id factum, ipsius ad Simeonem monachum datæ litteræ^f docent, cum alias ab eo de his omnibus certum nuncium accepisset.

E Ipse vero Theodorus, de his, quæ varia, & graua paterentur confessores audiens, eadem, vt pretiosa monilia custodiens, auro ea vestienda, & ornanda suscepit, cum videlicet ocio carceris bene vsus, eorumdem tum verba tum facta versibus conscripsit, a posteris, canticis profæquenda, de quibus ipsemet ad Naucrarium^g. Mitto ad te, inquit, libellum, & quaterniones quatuordecim, in quibus sunt sermones, & vita fratrum metricis versibus. Quæ legens tu, & aliqui e fratribus fidis diligenter abscondito. Equidem nihili facio frater, quod nullius momēti sint. sed quandoquidem ocium suppetit, & extimuler quodammodo a S. Patre meo; rursusque audiens B. Paulum dicentem, Noli negligere gratiam, quæ in te est, tamquam indignus cum timore, & tremore facio quæ facio: hæc de his Theodorus, qui & soluta oratione scriptis epistolis, eorum encomia prolecutus id ipsum præstitisse cognoscitur, vt de Thaddæo, in epitola^h ad Naucrarium, & de Iacobo, in ea quam scripsitⁱ ad Hypatiam, sed ex multis paucos recenset, cum tamen Græcorum Menologia suis quibusq; diebus, quibus passi sunt, plures contineat.

Vt autem de rebus Occidentalibus aliquid attingamus, dicenda sunt aliqua de cenobio Cassinatē, vbi vigeat his temporibus Monastica disciplina, ex quo, tamq̃ ex fonte fluente regularis disciplinæ manabāt, cū floreret viris sanctissimis, & inter alios,

a li. 2. ep. 66.

Papa Ro. caput Patriarcharum: ergo Cōstantinop. accephalos.

Tit. S. Praxed. restitauratus, & Gr. Mon. attributus.

b li. 2. ep. 44.

c li. 2. ep. 56.

d ep. 68.

e li. 2. ep. 55.

f li. 2. ep. 30.

g li. 2. ep. 61.

h li. 2. ep. 5.

i lib. 2. ep. 100.

a lib. 1. c. 21.
b Apud Sur. d. 2. Ian.
c Apud Sur. d. 26. Mart.

qui creatus fuit hoc anno eiusdem cœnobij Abbas Apollinaris, qui eo miraculorum gratia est sublimatus, vt lirim amnem sicco vestigio pertrāsiret, vt Leo^a Orliensis est auctor. Porro dictū cœnobiu haud pridem S. Adelhardus, confobrinus Caroli M. petijt, Monastica disciplina imbuendus, vt Patchasius^b in rebus ab eo præclare gestis enarrat. Sed & sub eodem quoque Imp. Carolo M. etiam ille sanctitatis nomine insignis, primus Monasteriēsis Episcopus Ludgerus noīe, in idem S. Benedicti monasterium peregrinatus, illic annis duobus, & sex mensibus, excolendus Monasticis institutis, permansit; qui postea propagauit in Frisios atque Saxones. nam Frisorū est delegatus Apostolus. testantur hæc acta^c ipse a monachis Vuerdensibus quam fidelissime scripta. licet autem de remotis alijs partibus ad dictum cœnobium frequens esset accessus: illorū tamen qui ex diuersis regionibus Italix, tamquam ad ciuitatem refugij, atque ad asylum Christianæ libertatis illuc cōfluere solerent, seque illic cum suis diuitijs Deo offerrent, frequentior esset aduentus, vt ex Leone Orliente res eiusdem monasterij describente, quisque poterit intelligere.

A
B

Christi Annus. Paschalis P. Ludouici 6. Imp.
819 3 Leonis Arm. 6. Ind. 12.

dli. 2. cap. Frā. c. 24.

Ludouicus Imperator, (vt veteres Annales Francorum produnt) habuit hac hieme LAQUISGRANI CONVENTVM, in quo multa de statu Ecclesiarū, & monasteriorum tractata atq; ordinata sunt, legibus et capitula quædā per necessaria, quia deerant, addita sunt. Imp. si quidem maxime pius Apostolicæ sedis auctoritate, (vt dicitur inferius) quibus valuit ope, & consilij consulere laborans Ecclesijs Gallicanis, per singulas prouincias legationes instituit mittens Episcopum, & cum eo comitem vna cū legū Ecclesiasticarū capitibus, quæ singulis darent describēda ecclesijs, & obseruanda, in hoc laborans, vt vigeret vbiq; in Gallicanis Ecclesijs cultus pietatis, & factorū canonū obseruantia. Extant^d ipsa Ludouici capitula, immo, & ipsa missio legatorum per diuersas prouincias. In qua qui dem functione cum ipse testetur Ludouicus Imp. se genitoris sui in his exemplū sectari, quo studuerat rebus Ecclesiasticis bene consulere, cōstetque Carolum M. (quod ipse præfande priori libro testatur) in eo inuigilasse, omneq; studium adhibuisse, vt Conciliorū decreta, simulq; Rom. Pont. constitutiones, vt et in ipsis capitularibus sæpe inuenitur expressum; dum Rom. Pont. decreta citat Leonis, Innocentij, Gelasij, Hadriani, & aliorū, plane apparet nō nouas in ecclesia eundem Ludouicum Imp. sanciuisse leges, sed sancitas seruādas esse suis legibus statuisse, etsi quæ nouæ additæ esse reperiuntur, easdē illas oēs, Episcoporum conspirante snia, conscripsisse, atq; per dictos legatos seruandas mandasse, atq; auctoritate Pontificia roborasse. Quod quidem varie comprobatur. Qui Ludouici leges collegit Benedictus Leuita in præfatione ipsa præposita, hæc hēt. **AGNOSCANT OMNIA HAEC PRAEDICTORVM PRINCIPVM CAPITVLA MAXIME APOSTOLICA AVCTORITATE FORE FIRMATA**, &c. Recitat idē eiusdem Ludouici Imp. decretum de custodia Pontificiorum decretorum his verbis. **ITA E VNANIMES DIVINIS, ET APOSTOLICIS CONSTITVTIONIBVS SERVIATI, VT IN NVLLO PATIAMINI PIA CANONVM DECRETA VIOLARI. VT NVLLI PASSIT SINE STATVS SVI PERICVLO VEL DIVINAS CONSTITVTIONES VEL APOSTOLICAE SEDIS DECRETA TEMERARE.** Et in secundo Capitularium libro^e a se addito. Hæc habet in titulo. **EX CAPITVLIS DOMINI LVDOVICI IN INGI LHE IM APOSTOLICA AVCTORITATE, ET SYNODALI SANCTIONE OMNIYM VIDELICET CLERICORVM, ET LAICORVM GENERALITER CONSENSV ATQ; HORTATV DECRETIS.** Porro nō auctoritate solū id eosdē Frāc. Reges agere cōsueuisse, sed & hortatu et Apōstol. sedis testatur eiusmodi Caroli M. ad legē q̄ quā de militari expeditione s̄xit, p̄locutio verbis istis.

e li. 6. cap. 267.

f cap. 96. NOTE-NT H- AEC P- OLITI- CI. g li. 2. ca- pit. 104.

C
D
E

A CAROLVS, DEI GRATIA, REX, REGNIQVE FRANCORVM RECTOR, ET DEVOTVS ECCLESIAE DEFENSOR, ATQ; ADIVTOR IN OMNIBVS, APOSTOLICAE SEDIS HORTATV; OMNIVMQVE FIDELIVM NOSTRORVM, ET MAXIME EPISCOPORVM, AC RELIQVORVM SACERDOTVM CONSVLTV, SERVVS DEI, &c. Quae eadem confirmat alibi. ^a *In quantum valemus, inquit, & possumus adiuncto Leonis Papae, & omnium Episcoporum, quorum consilio vsi, hoc egimus. itemque rursum omnibus vobis, tam praesentibus, quam futuris scire cupientibus, quia ideo consultu sedis Apostolicae, & omnium nostrorum Episcoporum, & reliquorum sacerdotum, atque maxime cunctorum fidelium nostrorum, &c.* Sed & cum aliquid arduum incidere, id absq; consultu sedem Apostolicam definire non audebant. vt cum de Chorepiscoporum auctoritate est dubitarum. ^c *Quod iurgium cum enuclatiu discutere voluissimus, placuit ex hoc Apostolicam sedem consulere, iubente canonica auctoritate, atque docente: SI MAIORES CAUSAE IN MEDIO FVERINT DEVOLVTAE, AD SEDEM APOSTOLICAM, VT S. SYNODVS STATVIT, ET BEATA CONSVETVDO EXIGIT, INCVNCTANTER REFERANTVR.* Quapropter Annonem Archiepiscopum misimus ad Leonem Apostolicum, vt inter cetera quae ferebat, etiam eum, & hoc interrogaret, vt quidquid super his definiendum esset, Apostolica auctoritate a nostris Episcopis regulariter sopiretur. Et quid amplius? nullius prorsus esse auctoritatis, quod contra Apostolica decreta sanciretur, idem ipse Imper. constituit eo capitulo, vbi ait. ^d *CONSTITVTIONES CONTRA CANONES, ET DECRETA PRAESVLTVM ROM. SEV ALIQVORVM PONTIFICVM, VEL CONTRA BONOS MORES NVLLIVS ESSE MOMENTI.* Quin etiam Statutas ab eis Synodos per ipsos Rom. Pont. atque eius Vicarios irritas posse reddi, idem Sancita lege, decreuit, quae sic se habet. ^e *VT PROVINCIALIS SYNODVS RETRACTETVR PER VICARIOS VRBIS ROMAE EPISCOPI, SI IPSE DECREVERIT.* Nouerunt quippe iisdem Imperatores nullius esse momenti Synodum, quae absque auctoritate Apostolicae sedis quibuslibet ex causis cogere: quod & his ingenue sunt verbis professi. ^f *Nullus Episcopus, nisi canonicè pronocatus, & in legitima Synodo suo tempore Apostolica auctoritate conuocata, (CVIVS IVSSIONE DOMINI, ET MERITIS B. PETRI APOSTOLI SINGVLARIS CONGREGANDORVM CONCILIORVM AVCTORITAS, ET SANCTORVM CANONVM, AC VENERANDORVM PATRVM DECRETIS MVLTIPLICITER TRADITA EST POTESTAS,)* super quibuslibet criminibus pulsetur, id est indicetur, audiatur, vel impetretur. Sed & quae ex sedis Apostolicae auctoritate definita essent, putarunt Christianissimi Imperat. indigere Rom. Pont. confirmatione antequam in publicum ederentur. testatur haec quidem ipse Benedictus Leuita, qui in fine libri septimi capitularium a se collectorum haec habet. *Maxime trium vltimorum capitula istorum librorum Apostolica sunt cuncta auctoritate roborata; Quia his cudendis maxime Apostolica interfuit legatio. Nam eorum nomina, praeter trium, id est Leonis, Sergij, & Gregorij, hic non inseruimus, licet per singulos conuentus inserta inuenissemus vitantes legentium, atque scribentium fastidia. Si quis autem plenius ea nosse voluerit, illorum legat authentica, quibus illa inserta reperiet.* ^e *Ista quidem copiosius commemorata sunt ad confutandam Nouatorum perfidiam, & impudente audacia, qui exemplo Caroli Ludouici, & aliorum Christianaorum Principum ius condendarum legum Ecclesiarum tribuunt Regibus, & Imperatoribus. Tantum enim absfuit Ludouicus a condendis legibus, ad Ecclesiae personas, & res spectantibus, vt nec putaret licere sibi suisque Episcopis, absq; auctoritate Rom. Pont. de his, quae spectant ad Ecclesiasticas controuersias, vel tantu pertractare, atque differere, nisi primum de his licentiam accepissent ab ipso Rom. sed is Episcopo, vt tum ex ipsius Ludouici, tum etiam ex Episcoporum litteris, de quibus suo loco, apparebit.*

a Eod. li.

cap. 91.

b Eod. li.

cap. 104.

c Lib. 7.

cap. 187.

d Lib. 7.

cap. 265.

e cap. 267

f Addi. 4.

ad lib. 7.

cap. 12.

a Lib. 6. cap. 96. h. Eodem anno alio conuentu habito, actum est de his, qui res, siue personas Ecclesiasticas infestant. ^a *Qui de rebus Ecclesiasticis, inquit, aliquid abstulerit, grauius inde iudicetur, quia sacrarum rerum ablatio sacrilegium est. Infames quoque tales personæ, vsque ad satisfactionem Ecclesiæ, quam læserint, sint habendæ. inde de his qui armis appetunt personas Ecclesiasticas.*

b Rubr. hist. lib. 5. sub hoc anno.

Hoceodem anno Paschalis Papa confirmauit priuilegia Rauennatis Ecclesiæ per litteras Apostolicas, ^b ad Petronacem Archiepiscopum.

Iam verò ad res Orientales recurrit oratio: Triennis exacto carceris Theodori, cum vna ex eius Epistolis ad manus venisset Imperatoris, eam misit ad Magistrum militum Orientis cum mandato, vt ipsemet ad eum profectus, litteras ostendat, eumq; ad extremum vsque spiritum acerrime diuerberet, vt tandem, inquit, desistat à contumacia. abiit, & dirisime eum, ac Nicolaum conceptiuum cecidit: Quo tempore in Bithynia mulier energumena hæc eloqui audita. *Leo meus verbera iterum misit ad Theodorum, eiusque carnes lacerauit: Ite, inquit, & afferte mihi responsum. Veruntamen nolite ad eum prope accedere, ne vos flamma exurat, quam ore gerit.* Deinde, interposito breui silentio, iterum vociferabatur. *Quid hoc rei est? Nihil eorum factum est, quod volebamus, sciebam illum propter plagas minime stectendū, vt qui auxilio habet presentem, & humeris suis insidentem virtutem.* Et hæc quidem mulier Energumena, procul licet posita, ad indicandam viri virtutem, & vt presentis sæculi, & sequentium omnibus innotesceret, in hac dōgmātū pugna a qua parte staret diabolus, &c. Nonaginta totos dies intolerabili dolore perfunctus Pater, nulla prorsus, vel temporis puncto percepta requie, in medijs adhuc laboribus nouos subire cogitur, inde Smyrnā vsque distractus. Est de his, præter ea quæ scripsit Michael, egregia eiusdem Theodori Epistola, ^c ad dispersos fratres, pro quibus continendis in officio, & in perseveranti confessione multum laborauit, digna plane Apostolico spiritu. Eo cum peruenisset arctiori etiam septus custodia, rursum ibi iam tertio casus, centenis per vices singulas ictibus perlatis, vt habet Michael. Vnde furctim arrepta facultate, ad suos Monachos scribit Epistolam Catheticam. ^d *Nuper à vobis lectus, inquit, ex Orientalibus, nunc ex Thracensibus aduenio. Smyrnā enim nos transtulerunt Principes seculi huius, & arctius, quam in priori carcere, seueriusque custodiunt. Sed verbum Dei non est alligatum, nec quiescit amor, &c.* Inde inuehitur in Constantinopolitanam Ecclesiam non acquiescentem monitis Romani Pontificis. *Venit vox, inquit, ad eam commonitoria, velut è celo missa, à supremo, à Rom. Throno. Quid fecisti, clamans, Christum negasti, Christi abnegans imaginem, & Deiparæ, & Sanctorum omnium. Aperi obedientem aurem, audi Evangelica, Apostolica, Prophetica, paterna verba, & non admist, &c.* Sed quid accidit? Cum neque verberibus, neque alijs afflictionibus stecti posse videretur magnus iste Theodorus Confessor, præfectus blandi mentis studuit eum allicere, visitās eum, ac potum dans, educensque de carcere, atque honorans eum, sed hæc omnia frustra, peritans semper ipse eadem animi fortitudine, vt ex his, quæ ipse in Epistola hoc tempore ad Naucratium data, declarat, cum aliam ipse accepisset ab eo Epistolam, Constantinopoli detento in carcere, qua certiozem eum reddebat de rebus gestis Constantinopoli, & inter alia, de litteris illuc missis à Romano Pontifice, atque de alijs.

c Lib. 2. Epist. 38.

d Ep. 62.

In ea igitur ad Naucratium. ^e *Testor nunc coram Deo, & hominibus, seipso auulserunt à corpore Christi, & supremo verticali Throno, in quo Christus Fidei clauis posuit, aduersus quem non preualuerunt vnquam, nec preualebunt vsque ad consummationem seculi porte inferi, ora scilicet hereticorum, sicut pollicitus est, qui non mentitur.* Citatur hic Theodori locus totidem verbis à Gennadio Patriarcha Constantinopolitano. Legendus, & expendendus à Græcis. Sed & idem ex eodē Theodoro Cathesei 15. ^f quam legitis, at non intelligitis, quia non vultis, inquit, alloquens Græcos, illa profert præclara. *Videtur enim doctor hic aduersus impugnatores imaginum pugnare, quando dicit: Audio autem, quod Romæ Principis Apostolorum clauis proponuntur ad adorandum, atque in honore haberi, quamquam non*

e Lib. 2. Epist. 63. Preconiū Eccl. Ro. f Pro Cōcil. Flor. sect. 17. cap. 5.

claves

A *claves sensibiles Dominus ei tradidit, sed intellectuales ad ligandum, atque soluendum. at illi argenteas proponunt ad adorandum. Tanta igitur apud eos est fides, & ibi solida petra fidei, secundum Dei verbum fundata. Hic verò, vt videtur, abundat infidelitas, ac improbitas. Vides quod & Beatus hic, ibi confitetur solidam esse fidem, nec in Petro tantum, sed & in eius successoribus. Hac Gennardius.*

Magna
Roma. fides.

B *Dem ipse Orientalium copiarum Praefectus victus desperatione abducendi Theodorum à recta fide, Constantinopolim profectus est, minitans, se rogaturum Imperatorem, vt caput, vel linguam abscinderet, in qua expectatione erat Theodorus, de qua re idem in Epistola ad Naucratium, a in qua hæc habet. Ad ea verò, inquit, que indicasti quid dicam, aut quid loquar? nisi quod hæreseos atrocitati cõgruat acerbitas persecutionis. Quid enim videre velis, quãdo Christus negatur per sanctæ imaginis suæ contumeliam? &c. alia plura de atrocitate persecutionis. que cum magis, ac magis sauiuret, ipse Deus ad confitendum, atque patiendum excitauit multorum animos non modo Monachorum, sed omnis omnino generis, & cõditionis, & sexus, idque, postquam auditum est ex litteris sedis Apostolicæ, Iconomachos auulsos esse ab Ecclesia, & esse à spe salutis prorsus extorres. Eodem tempore Bardas ille Patricius, Imperatoris cognatus, acer persecutor, militaribus ibi copijs Praefectus, Smyrnæ degebat, graui morbo correptus, & egrè spiritum ducens. apud quem, cum omnia remedia frustra tentata essent, ex familiaribus quidam Orthodoxus mentionem Theodori intulit, quantumque illi gratiam Deus contulisset, exposuit, hortatusque est, ad eum vt confugeret, vt illi opem ferret in extremis laboranti. Quo mox annuente, (flexibiles enim sunt, quos vrget necessitas,) festinanter ad eum accessit, & ægro salutem poposcit. At ille de infirmo, vt cognouit, quis, & qualis esset, curationem differens, ea illi suggerit quæ ad poenitentiam, & vitæ emendationem profectura sint; quibus ille auditis timore percussus, prateritæ vitæ culpas agnoscens, veniam petit tantorum facinorum, oratque se vt præfenti periculo eripiat, se deinceps in eius potestate futurum, & ex eius præscripto vitam acturum. Theodorus commiseratione motus, & sanitatem illi impetrat, & cū corpore, vt animæ simul melius sit, mittit illi Deiparæ imaginem, quam totius vitæ custodem haberet. At ille vecors, vt conualuit, ad ingenium, & adhæresim redit, pessimo consiliario vsus Smyrnensi Pseudoepiscopo, à quo olei vasculo donatus, ad valetudinis confirmationem, vt primum illo inunctus fuit, morbus eum illico inuasit, ex quo & animam efflavit. Atque ille quidem hunc temeritatis suæ quæstum cepit. Christi verò famulus annum integrum, ac dimidium Smyrnæ degens in carcere, visitatus est à nonnullis suis antiquis discipulis, ex quorû conspectu consolatus est. hæc pluribus Michael in Theodori vita.*

a Lib. 2.
Epist. 71.

Dirus
psecutor
Bardas,
curatur à
Theod.
Redit ad
hæresim, &
veteri mo-
rto cõrre-
ptus esset
animam.

E *Hoc eodem anno, septimo persecutionis, ipsis Domini Natalitijs Leo Imperator interficitur à coniuratis in eum incitatis à Michaele Amoriensi, Maiestatis reo, & in custodia ferreis compedibus vincto, à quibus euehitur in Imperium Leonis vxore, & filijs Aula eiectis, & in insulam Protam delatis, ibique castratis. Michael custodia liberatus, ita vt pedes adhuc in ferreis habebat compedibus inclusos (eorum enim claues in sinu Leonis asseruabantur) Imperatorio folio confedit, est que ab omnibus, qui tum in Palatio erant, Imperator salutatus, & adoratus. sub meridiem verò famam iam vndique dissipata, malleo per vim diffisis compedibus, neque manibus ablutis, neque Dei metu in animam suam iaducto, neque vlla re alia, quam decebat fieri, peracta, ad magnum S. Sophiæ Templum prodijt, cupiens manu Patriarchæ coronari, & ab vniuerso populo salutari, solis fidens coniurationis socijs, & Leonis percussoribus. Fuit hic Michael Amorij natus superioris Phrygiæ vrbe, in qua ab antiquis tempo-*

Michael
ex cõpedi-
bus euehi-
tur i Imp.
occiso Le-
one.

Michael
Imp. mon
strum he-
refum.

Pestis.
Fames.
Bellum.
a Lib. 1.
Capitul.

b Lib. 1.
cap. 124.
De Men-
dicis, qd
precipiat
Carolus.
c Capit.
132.

d Lib. 1.
Chr. Caf-
fin. c. 28.
Venetis
ab Hera-
clio dona-
tur Cate-
dra S. M.
Ven. Euā-
gel. acci-
piunt à
S. Marco
e Mar. 19.
f Luc. 16.
Venet. S.
Marcū in
patronū
adoptant.

Corpus
S. Marci
referē Ve-
netias.

ribus Iudæorum, & Athinganorum, aliorumque impiorum multitudo habitabat. ex quorum inter se consuetudine multiplex quædam, & varia hæresis erat conflata, qua hic imbutus, nec plane Christianus erat, nec Iudæus, sed monstrum ex pluribus nefarijs, & prauis opinionibus constitutum. hæc paucis ex Cedreno, qui ea pluribus ex eius temporis scriptore persequitur.

Quod ad res spectat Occidentales, laboratum est in Gallijs potissimum peste hominum, & animalium: ob nimiam pluuiarum abundantiam secuta est & penuria, cum nec à bello cessatum fuerit: hæc Annales, pluribus. opportune hic reuocanda sunt in memoriam, quæ Carolus Magnus eiusmodi temporibus à sibi subditis populis præfari voluit. ista enim in Capitularibus ipsius leguntur. ^a

De fame, clade, & pestilentia, si euenerit.

De hoc si euenerit fames, clades, pestilentia, & inæqualitas aeris, vel alia qualiscunque tribulatio, ut non exspectetur Edictum nostrum, sed statim deprecetur Dei misericordia. Et in præfenti anno de famis inopia, ut suos quisque adiuet, prout potest, & suam annonam non nimis care vendat, & ne foris Imperium nostrum vendatur aliquid alimoniæ. Et inferius. ^b De Mendicis, qui per patrias discurrunt, volumus, ut vnusquisque fidelium nostrorum suum pauperem de beneficio, aut de propria familia nutriat, & non permittat alibi ire mendicando. Et vbi tales inuenti fuerint, qui sibi manibus laborent, nullus ei quidquam tribuere præsumat. Et inferius mandat omnibus, qui beneficia regalia, tam de rebus Ecclesiasticis quamque de reliquis habere videntur. ^c Ut vnusquisque suo beneficio familiam suam nutrire faciat, & sua proprietate familiam suam nutriat. Sed & prærium statuit, dicens. Non carius vendat, nisi modium de avena denarios duos; Modium de hordeo denarios quattuor: Modium vnum de sigele denarios quattuor; Modium vnum de frumento parato denarios sex.

Sed & hoc ipso anno, qui & tertius incipit Apollinaris Castonensis Abbas, auctor est Leo Ostientis ^d Sarracenos inuasisse Siciliam, atque positos esse Panormo.

Iam verò antequam anni huius claudatur periodus, de translatione Sancti Marci Corporis agendum est.

Iam diu ante sedes eiusdem Euangelistæ ab Heraclio Imperatore dono data fuerat Reipublicæ Venetæ, quæ eiusdem Euangelistæ studiosissima esse sciretur, ut quæ gloriaretur ab eodem Sacrum Euangelium accepisse, antequam idem Sanctus Marcus Alexandriam mitteretur à S. Petro.

Accidit plane ex diuina dispensatione, secundum illud dominicum, Habenti dabitur, vel illud, Qui fidelis est in minimo, & in maiori fidelis erit; ut qui hætenus, quam religiosissime anniuersarijs ritibus solenniter colere consecuisseat eiusdem S. Euangelistæ memoriam, quem & in præcipuum patronum receperissent, cuius & præfens patrocinium sæpe experti fuissent; Eiusdem quoque sacras reliquias possidere meruerint. Accidit id sub Leone Imperatore, & Iustiniano Venetiarum Duce, ut est in tabulis Vaticanæ Bibliothecæ, in quibus eiusmodi historia prolixè descripta habetur, nos paucis referemus.

Cum Sarraceni Aegyptum obtinerent, Leo Imperator per diuersas Imperij prouincias edixit, ne quis negotiorum causa Aegyptum adiret, quod ipsum Venetiarum Dux suis præcepit. Accidit autem, ut decem Venetorum naues, in quibus, præter ceteros nobiles, erant Clarissimi, Bonus, Tribunus Metaucacensis, & Rusticus Torcellensis, vi ventorum Alexandriam deferrentur. Vbi cum aliquandiu agerent, & sepulchrum Beati Marci orationibus frequentarent, & oblationibus eius patrocinium expererent, contracta familiaritate cum eius custodibus, Staurotis Monacho, & Theodoro presbytero, illis perluaserunt, ut barbarorum feritate abdicata, & S. Euangelistæ Marci Corpore fortim in nauim imposito, cum ipsis Venetias nauigarent. Prospere igitur vsu nauigatione, & pluribus interim miraculis ad veritatis Sancti Corporis confirmationem edictis, Venetias perueniunt, & à Iustiniano Duce, ac Vito Oli-

A uonensi Episcopo, magna solemnitate Sancto Corpore excepto, in loco, qui apud eius Palatium, nunc quoque ostenditur, ordinatis cantoribus, & ministris, qui ibidem Deo laudes dicerent, collocatur. Cum verò Iustinianus Dux supra B. Corpus Ecclesiam vellet construere, mortē præuentus est. Eius frater Ioannes vir pius, Ducatu excepto, elegantissimæ formæ Basilicam, ad eius similitudinem, quam supra Domini tumulum Ierosolymis viderat, cōstruxit, in eaque venerabile Corpus deposuit, per quod multa beneficia præstantur credentibus, maxime autem in liberandis à dēmonē obsessis. Atque hæc breuiter ex Vaticanis monumentis. Cum autem ingentem thesaurum Veneti essent adepti, ne quō casu eo priuarentur, ita in sumptuosa à se ædificata basilica eadem sacra pignora collocarunt, vt vbi locorum in ea posita essent, penitus ab alijs fuerit ignoratum. cum tamen certo ab omnibus, ex maiorum assertione tredatur, ipsa eadem Sancta Basilica contineri.

B

Christi Annus
821

Paschalis P.
5

Ludonici 8. Impp.
Mich. Balbi 1.

Indictio.
14

HOC Anno à Paschali Romano Pontifice, Corpus Sanctæ Cæcilie Virginis, & Martyris, ipsa reuelante in cēmeterio S. Sixti, seu Prætextati repertum est, aureis velatum indumentis, sanguine adhuc infusus, quod inuentum simul cum Corporibus Sanctorum Martyrum Valeriani eius sponsi, Tiburtij, Maximi, necnon Urbani, atque Lucij Rom. Pontificum transfuit in Ecclesiam eiusdem S. Cæcilie nomine nuncupatam, quam & plurimis donis auxit.

C

Inuentio
S. Cæcilie
Virg. &
Mart.

Narrat hæc Anastasius, accepta ex eiusdem Paschalis Papæ litteris Apostolicis, quibus totius rei gesta seriem prodit, quæ extant in Vaticana Bibliotheca.

Accidit autem, post annos fere octingentos, A. D. Millesimo quingentesimo nonagesimo nono, quo suorum Annalium, nonum Tomum, propediem prælo subiiciendum, ipse Auctor Cardinalis Baronius recognoscebat, vt eiusdem S. Virginis, & Martyris Cæcilie sepulchrum, sicut aliud agitur, detegeretur, Clemente VIII. Summo Pontifice à quo, Tusculi podagræ doloribus laborante, idem præmissus est Cardinalis Baronius ad rem totam explorandam, cuius rei exploratissimæ relatione facta; cū post aliquot dies idem Summus Pontifex Romam incolumis rediisset, & ipsum sacrum Corpus pie veneratus esset, ipso tandem sacro die Sanctæ Cæcilie, cum celebri pompa, arcam ipsam cupressinam, in qua positum Virginis corpus repertum fuit, in argenteam aureis stellis fulgentem, quam idem Pontifex, curarat, ea consuetis adhibitis precibus collocauit, atque intra lapideum monumentum vtramque ita simul compositam, clausit. In arca argentea eiusmodi posita, est foris inscriptio.

D

Inuentio
altera.

Corpus Sanctæ Cæcilie Virginis, & Martyris,
a Clemente VIII. Pont. Max. inclusum.

Anno M. D. IC. Pont. VIII.

E

Intus verò in argentea lamina ab eiusdem Tituli Paulo Cardinali presbytero totius rei series, ita descripta fuit.

Hic requiescit Corpus Sanctæ Cæcilie Virginis, & Martyris, quod à Paschali primo Pont. Max. ipsa reuelante, repertum, & in hanc Ecclesiam translatum, & sub hoc altari vna cum corporibus SS. Martyrum Lucij, & Urbani Pontificum, necnon Valeriani, Tiburtij, & Maximi reconditum, iterum post annos fere octingentos Clemente VIII. Pont. Max. cum iisdem SS. Martyribus lucem aspexit, die xx. Octobris. A. D. Incarn. M. D. IC. Cuius S. Virginis Corpus prædictus D. N. Papa Clemens

veteri lignea capsâ, in qua iacebat, argenteâ inclusa intactum imminutatumque, hoc eodem loco, in quo fuerat collocatum, post peracta Missarum solemnia, maxima cum deuotione, & lachrymis, toto spectante populo, reposuit 22. Nouembris, ipso Festo Virginis die M. J. D. IC. Ad cuius latus in alia seorsum capsâ prædicti tres Martyres Valerianus, Tiburtius, & Maximus requiescunt. Necnon sub ipso Virginis corpore, in alia similiter arca prædicti duo Martyres, ac Pontifices Lucius, & Urbannus, pro ut à Paschali Pontifice omnes in ijs conditi sunt.

Ego Paulus, Tituli Sanctæ Cæcilie, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyter Cardinalis Sfondratus, cui licet miserrimo peccatori prædicta corpora, qua diurnitate temporis fere in tenebris iacebant, & inuenire, & videre, & venerari à Deo Optimo Maximo datum est, memoriam hanc hisce litteris consignauî. Plura, per eos dies, quibus magno populi concursu eodem frequentabatur Ecclesia; miracula edita fuisse, ait idem Cardin. Baronius.

Quod rursus ad Paschalem pertinet, duas hoc anno misisse ad Ludouicum Imperatorem Legationes, habent Annales rerum gestarum eius, sed quibus de rebus non constat. Addunt etiam perlatum hoc anno nuncium Ludouico Imperatori de nece Leonis Imperatoris Constantinopolitani, & subrogatione Michaelis Balbi, de quo deinceps dicendum, simulque de statu Orientalis Ecclesiæ sub eodem Michaeli. Cû igitur innotuisset vbique Leonis Imperatoris persecutoris Orthodoxorum interitus à catholicis omnibus, qui vel in carcere, & vinculis, vel relegati tenerentur in insulis, vel delitescerent in montibus, & siluis, siue extorres profugi huc illucque dispersi essent, Deo reddita sunt immensæ gratiæ, quod liberati essent de ore Leonis, inter quos Theodorus Studitarum Præpositus, quo plus ceteris fuerat arumnis pressus, eo alacrius gratias ingentes Deo, qui tyraannum abtulisset, digne persoluit, & imitatus Gregorium in Iulianum scriptis inuectum, suis item Epistolis eundem, vt Apostatam lacerauit, Dei prædicans in his potentiam, & fortitudinem. Cû igitur à Naucratio, qui Constantinopoli detinebatur, de omnibus certior factus esset, mox ad eum scripsit, in qua Epistola, ^a post aliqua. *Hoc verò adiciam, inquit, ad ea quæ dixi, oportuisse Apostatam eo quo scripsisti modo, vitam abrumpere: oportebat noctu tenebrarum filium occumbere: oportebat eum qui diuina templa destraxerat, in Dei templo nudatos in se gladios cernere: oportebat ad diuinum altare confugientem non saluari, qui altare ipsum destruxerat: in eam manum, quæ extensa in Sancta fuerat, sectionem inferri; in fauces, quæ impia eructarant gladium distringi: in humerum eius, qui contumeliose Christo insultabat, opportunum vulnus infligi; pro iusti sanguinis effusione, iniustum sanguinem spargi; pro sectione, & dilaniatione membrorum, atque tergorum, inuisa Deo membra concidi; pro morte Sancta, impiam mortem exhiberi; & pro purpura panniculis indui senu inglorium. Hæc verò de casu gaudens impij, quin gemens, & lugens mortis genus sugillo, & c.*

Eiusdem in omnibus argumenti scripsit Epist. ^b ad Ioan. Logothetam, vnum ex Confessoribus.

Inter hæc autem Michael potitus Imperio tertia die edicto reuocauit omnes exules Orthodoxos, & omnes carcere inclusos liberauit. *Etsi enim, inquit Michael in Theodoro, hereticarum is partium erat, haud quaquam tamen impudentia similis priori, nec molestus ulli erat, quod ei obsequi nollent, quæ vellet agere sinens vnumquemque. Theodorus exilio liberatus, existimans Imper. re vera Orthodoxum, ipsum injuriam in modum præconijs extollens, ad eum scribit Epist. ^c in qua poxt pauca. Sicut in imperio vestro expressa imaginis susceptio, confessio est imperij vestri, & contra; ita & in Christo Rege vniuersa terræ idem sumere licet, ac multo magis, quia regni eius non erit finis. Si ergo in negatione imaginis Christi negare Christum ipsum omni veritate demonstratum est; perspicuum est, & in adorationis eius improbatione, Christi quoque ipsius adorationem abrogari, & c. Et mox. Vt uniamur nos heretici Ecclesiarum Dei Romæ, & per eam tribus Patriarchis, & c. Sic igitur Theodorus solutus vinculis, nihil antiquius habuit, quam iter Constantinopolim versus*

dirigere,

a Epi. 73. lib. 2, Insultatio in impij Leonis mortem.

b Lib. 2. Epist. 30.

c Lib. 2. Epist. 74

Negatio imaginis Christi, ipsi Christi negatio est.

Politici,
an magis
atheï, aut
stulti Imper.
respō
sum.
Seditio
adu. Imp.

a Lib. 2.
Epist. 79.

b Lib. 2.
Epist. 90.

c Lib. 2.
Epi. 106.
S. Ioāni-
ci⁹ p̄dicit
mortem
Imp.
S. Nicetæ
obitus.

Miracu-
la.

S. Theo-
pha Abb.
trāslatio,
& Mira-
cula.

Episcopi igitur, & Theodorus conuenientes apud Imper. preces obtulerunt, vt & ipsi proprias Ecclesias reciperent, & qui eas occuparent hæretici, pellerentur, & de fide copiose differuerunt, sed surdo, & nihil intelligenti, quare hoc solum absurde stulteque illis respondit. Tameſi, inquit, egregia, & honesta sunt, quæ dixistis, & mihi nequaquam amplectenda, qui hæctenus imaginem nullam colui, vel adorauī. Quo circa, & me æquum est eum manere, qui fui, & vos pariter pristinum statum retinere, opinionēque vestras sequi. Per me enim licebit; nec cui iam obſitam, nisi quod imagines in regia Vrbe à vobis erigi prorsus nolo, sed extra eam procul, & vbi cunq; volueritis. Quo audito statim exierunt. Theodoro ad Crescentis loca redeunte, ibique cum discipulis vitæ stadium decurrente. pergit Michael dicere de Thoma quodam Imperij rebelle, & Tyrannidem affectante, qui populari omnia circum, & infestis armis peruagari cum cepisset, omnes in regiam Urbem conſuebant, in his quoque diuinus Pater Theodorus, in eaque vixit, donec seditio reprimeretur. Post congressum cum Imper. Theodorus de omnibus, quæ transacta cum eo essent certiorē fecit Nicephorum Patriarcham, iam enim eodem ferme argumento, quo Episcopi, ipse Niceph. Patr. Epistolam ad eum scripserat, vt Cedrenus tradit, petens sacrarū imaginum reſtorationem, & pietatis reuocationem. cui responderat Michael se nullum decretum de fide conuellere statuisse, neque quidquam eorum, quæ tradita iam & concessa haberentur damnaturum, vel mutatarum. Quiuis secure id sequeretur, atque ageret, quod sibi probaretur, atque liberet. Quo ipſo etiam tempore reddidit idem Niceph. Patr. ad Theodorum Epistolam, condolens quod nondum sua, re vera pacem consecuta eſſet Ecclesia, per necem persecutoris Leonis. ea accepta Theodorus, eundem spe meliorum nisus est consolari, ad eum reſcribens. ^a

Cum igitur degeret Constantinopoli Theodorus, Imperator vero ob motus Tyranni totus eſſet in rebus bellicis, summa fruebatur tranquillitate, beneque vsus occasione, nihil prætermisit loquendo, scribendo, vel quiduis agendo, quod conducere posset Catholicæ pietati, cuius rei gratia scripsit eodem tempore Epistolam Cathēcticam, ^b ad suos Monachos, nondum in vnum collectos: in qua de reuocatis ex dispersione mentio. Inter alios autem Monachorum Præpositos lapsos fuit Eustrasius, qui hæreticis manus dederat, occulte tamen, ob quam causam haud se inter lapsos pœnitentēs constituit, sed inter sanctos, atque iustos profitebatur, velut omni macula carens. Quod ergo quam longissime hic à salute eſſet, nisi ad curandum, vltus aperiretur, Theodorus paterna charitate id minime facere prætermisit, ex multis arguens ipsum lapsum, & amanter ad pœnitentiam inuitans. ^c Porro diuersus ab hoc ille Eustrasius Monachus Monasterij Agri, qui flagrans studio sacrarum imaginum adiuit S. Ioannicum Anachoretam sciscitaturus de fine eius persecutionis, quando foret, vt desineret. A quo de Leonis proximo interitu responſum propheticū accepit, vt eiusdem Ioannici admirandæ res gestæ continent. Inter hæc verò ille olim lapsus, inde verò vltroſens Confessor S. Niceta. qui in Glyceriam insulam relegatus, illic in angustijs sex egerat annos, & ipse edicto Imper. solutus exilio solitariam vitam agens, haud diu superſtes, Deo spiritum reddidit, cuius ex hac vita migrationi duo Sanctissimi Archiepiscopi Theophilus Ephesi, & Iosephus Theſſalonica nobilissimi confessores, accurrerunt. Testatur ista omnia Theostericus eius discipulus, qui & de eius corporis translatione facta ad eius Monasterium, per eius discipulos, cum solēni psalmodia, inemorat, & de ergumenis liberaus, & de muliere à fluxu sanguinis ad eius reliquiarum contactum, sanata. Porro dies, quoad superos transijt tertia Aprilis anniuerſarie celebratur.

Translatum & tunc fuit venerandum Corpus S. Theophanis Confessoris Præſecti Monasterij Sigriani, qui cum post biennium carceris in Samoſtracē insula obdormisset in Domino, inde delatum corpus conditum fuit in Ecclesia Sancti Procopij Martyris, vbi & ipſe innumeris fuit illustratus miraculis. Ad cuius adorandum sepulchrum è monte in quo habitabat, cum aduenisset S. Ioannicius, & Thaso appulisset, Monachi que, & omnes accolæ ad eum adeuntes, quererentur de vexatione, quā à

serpentibus

A serpentes paterentur, & obrestarentur supplices, vt opem ferret, precibus, quasi sagittis, in eos emissis è cauernis extractos in mare demersit. Erat autem Ioannicus hic decus Anachoretarum sæculi huius, & ornamentum, studiosissimus sacrarum imaginum, cuius rei specimina haud vulgaria edidit, cum sæpius experiri accidisset. inter alia autem illud plane memorabile, cum piam foeminam signo Crucis à graui morbo liberauit, maritum verò fororis, olorem imaginum, vincens naturam, precibus orbaui. hac, qui res eius gestas scripsit.

S. Ioānij Miraculum.

B Theodorus, & Theophanes fratres Palaestini San. Sabæ cœnobij professores, sub Leone, ob Orthodoxam fidem in Pontum relegati, per edictum Michaelis ab exilio relaxati, Constantinopolim cum venissent, & pietatem libere prædicarent, multos ex magistratibus, & ex reliqua multitudine in suam trahebant sententiam: Quorum tantam virtutem non ferens Ioannes Magus Aegyptius, eo deterior, quod habitum Monasticum gerebat, & ad decipiendum aptior, quantumvis Imper. cessationem à perfectione indixisset, tantum sibi sumpsit, pro ea gratia qua valebat apud eum, vt eos in carcerem conjiceret, & post etiã expelleret è ciuitate. Contigit & tunc ipsum Theodorum Studitam ab Vrbe eijs, aliosque fugari, restatur Epistola 2^a ad Thomam Patriarcham Ierosolymitanum, à quo literas acceperat.

a Lib. 2. Epif. 121. b Meral. in Sch. ad Eulog. c Lib. 2. cap. 8. Fortunatus Grad. Maiestatis reus.

Hic idem pariter annus numeratur primus ^b Habdarrhagman Regis Sarracenorum in Hispania, cuius primordijs Cordubæ, vbi sedem Regni fixerat, coronati sunt martyrio Adulphus, & Ioannes, quorum gloriosum Agonem latissime scripsit Spera indeo Abb. quod testatur S. Eulogius in suo Memoriali ^c Sanctorum.

C Hoc eodem anno reddunt Annales Francorum, in rebus gestis Ludouici Imperatoris motus Fortunati Gradensis Patriarchæ, Maiestatis rei, quom referunt ad Palatium euocatum, quod Ludouicum in perfidia confirmaret, & artifices ad Castellamunienda illi suppeditaret. eum verò furcim Constantinopolim fuisse profectum, ex quo intelligitur Gradensem Ciuitatem fuisse sub Ludouico, & perseuerasse in eo statu, quo eius Pater Carolus reliquerat, in cuius prouinciarum Archiepiscopatibus numerantur ab Eginhardo Forum Iulij, (idest Aquileiæ,) & Gradus Ecclesiæ.

D Ludouicus Imperator extimulante eum assidue conscientia eorum, quæ in nepotè Bernardum, & consobrinum Adeldardum, & alios cognatos peccasse sibi videbat, publicam, magno humilitatis exemplo, tantus Imperator subire voluit pœnitentiam, in celeberrimo Atiniacensi conuentu Episcoporum, Abbatum, Principum, & magistratum, vt habent veteres Annales, & alij omnes rerum Francorum scriptores. De ritibus, & tempore huius publicæ pœnitentiæ multa extant in Capitularibus Francorum. ^d Sed cur hoc potius anno de admissis culpis pœnitentiam egerit Ludouicus, ex Paschasio Ratberto, huius temporis scriptore, qui res gestas S. Adeldardi scriptis est prosecutus, ^e possumus intelligere. Acciderat enim, vt qui ante seipennium San. Adeldardus Corbeix in Gallia Abbas, idemq; consobrinus Caroli Magni, (de quo superius dictum est) ab eodem Ludouico, quibusdam calumnijs circumuentus, exulare sit iussus: post hinc restitutus, ipsum libere monens, ad id agendum prouocauerit Imper. qui & ex eo nimio afflictus est dolore, quod in virum Sanctissimū adeo enormiter deliquisset. subdit etiã quomodo idem fuerit auctor eidem Ludouico Imper. vt in expiatione delictorum admissorum Corbeiam in Saxonia erigeret Monasterium, à Corbeia Gallia, cui insequerat Abb. nomen accipiens, cui & idem Adeldardus præficeretur Abbas. Hoc namque anno iacta esse fundamenta Corbeix Saxonix aq; Lambertus affirmat, sequenti vero Adamus. ^f

d Lib. 5. ca. 58, 59. 63. & 71. e Apud Ser. 2. 12.

E Fuit autè aliquādiu idē Monasteriū Schola Sanctus. virorū, inter quos primus eniuit S. Ansgarius Apost. Sueuorū, atq; Danorū, reliquorumq; interiorū Germanorū.

Corbeia Saxoniæ edificata. f Lib. 1. cap. 15.

Tho. Ty-
ran. obli-
det Con-
stantin.

Tyrānus
Thomas
capitur,
& interfi-
citur.

Terrāmo-
tus.

Imp. co-
gnōcit d
cāde Ro-
mā facta.

Paschalis
Papa mi-
raculis
clarus.

Prodigia.

a. Lib. 5.
cap. 136.
b. Lib. 3.
c. 1. apud
Sur. 2. Lu.

Quod ad res pertinet Orientis, Constantinopolis à Thoma Tyranno, vnus anni spatio inchoato à præcedenti Decembri, obsessa perseverauit, vt ex antiquioribus auctorit. scripsit Cedrenus. Hic ex obscurissimo genere transfuga ad Sarracenos, apud quos, eiurata fide Christiana per annos permansit: postea rediens ad R. omanos Constantinū Irenes Imperatricis filium se finxit esse, qua arte cōparata sibi perditissimorum hominum manu, sub Leone Armeno occupauit Armeniam, & alias regiones. Creato verò Michaelē Imperatore maioribus collectis copijs diuersarum gentiū, Rom. Imperij inimicis Constantin. terra mariq; obsedit, & loca complura munita cepit. Michael autem auxilio Regis Bulgariae Thomā profligauit, & Hadrianopolim profugum à ciuibus deditum cepit, itemque eius adoptiuum filium Theodosium ex Monachum quos manibus pedibusque mutilatos lento supplicio interfecit.

Fuit item hoc tempore ingens terrā motus, quo dirutis muris Castellī cuiusdā Michael potius est. Qui tot felicibus successibus elatus magis, ac magis in sua confirmatus est impietate, ex prosperis euentibus metiens suæ fidei veritatem. Verum tantam cladem per Tyrannum in Rom. Imp. illatam, & alias celsus à Deo irato diuersis modis immiffas, non nisi in vltionem perfidix accidisse, qui Ianioris fuere mentis intellexerunt, vt est apud Cedrenum.

Quo autem tempore bello ciuili laborabat Constantinop. Ciuitas: Sarracenos, qui erant in Hispania, occupasse Cretam Insulam Græcorum Annales testantur. Qui vt eam retinerent, Monachi vsi consilio in loco ruto Candace nominato vrbē munitam extruxerunt, ex qua vniuersa insulæ dominarentur. factūq; est ex eo, vt insula Cādax, & deinceps Candia appellaretur, habet ista de loco munito Cedrenus.

Christi Annus
823

Pasch. Pap.
7

Ludouici 10. Imp.
Mich. Balbi 3. } Ind. 1.

Lotharius Cæsar à Ludouico Patre Imp. in Italiā missus, ad Rempubl. ordinandā, Leuocatus Romam à Paschali Pont. Imp. coronatus, & Augustus est appellatus, indeque redijt ad Patrem in Germaniam. ex Ludouici Imper. vita.

Interim perfertur ad Imper. Ludouicū, Theodorū Primericiū, & Léonē Nomenclatorem Luminibus priuatos, ac inde decollatos in Patriarchio Lateranensi; in cuius rei crimen vocaretur ipse Romanus Pontifex Paschalis, qui statim legatos de sua purgatione ad eum misit, qui tamen suos etiam legatos ad rem totam perquirendam, & cognoscendam, Romam ire iussit. qui reuersi nunciarunt Paschalem Papā de interfectorum nece, cum plurimis Episcoporum sacramento se purgasse, sed & eos, qui interfecti essent, iure cefos asseuerasse. Quibus auditis Ludouicus Legatos Paschalis dimisit. hæc ex vita Ludouici: eadem reliqui eiusdem temporis scriptores.

Sed suspicio tanti criminis in tantæ virtutis, & sanctitatis hominem non cadit, qui ingentis etiam miracula parraret, in quibus illud refertur ab Anastasio. Quod cum eges in quibus diuersarentur Angli, ingens noctu incendium corripuisset, iamq; pene tota porticus, quæ duceret ad Basilicam Principis Apostolorum, conflagrasset, Beatissimus Pontifex nudis pedibus accurrerit, seq; flammis obiecerit, quæ eius precibus, & circumstantis populi, Dei opitulante misericordia restinctæ sint.

Porrò hoc eodem anno, sicut Oriente, in Occidente etiam crebra visa, atq; audita prodigia, ex terrēmotibus inuisitatus, ex igne de celo lapsos; ex quo factæ sunt conflagrationes locorum, pluuia lapidum cum grandine admixtorum, inuisitatis fulminibus, pestilentiæque hominum, & animalium, & alia plura. Imperator, his auditis, in conuentu apud Compendium habito, crebro fieri ieiunia, orationumq; instantia, atq; Eleemosynarū largitionib. diuinitatē p Sacerdotū officij monebat placandā, certissime dicēs p hæc portendi magnā humano generi immure cladē. Ex Ludouici vita.

Quæ autem facta fuerit præcum indictio, cum sublequens pestis, fames, & alia mala clades vexaret Gallias, ex Capitularibus^a Francorum habetur. Quarum eladium meminit Eginhardus, in Marcellino,^b & Petro:

A Hoc ipso anno concessione Paschalis Papæ Ebbo Archiepiscopus Rhemenfis ad Danorum conuersionem profectus est, eique Halithgarius adiunctus. Sic Adam Canonicus Rhemenfis.

Quod ad res spectat Orientales, hoc ipso anno, cum adhuc etiam bello ciuili Imperium fluctuaret, veritus Michael ne accessione Orthodoxorum Tyranni potentia nimium augeretur, astutus consilio laborauit, vt eos cum hæreticis conciliaret, & pacem stabiliret, refragantibus Catholicis, quod id canones prohiberent. Qui tamen rationem faciendæ pacis proposuerunt, litteris ^a per Theodorum Studitanum scriptis ad Leonem Sacellarium, in quibus, post multa. *Quod si roget, inquit, quispiam. quo pacto id fieri possit, nimirum, vt Ecclesia uniat, si excedant inquam, Ecclesia Heterodoxi, & propriam sedem recipiat Nicephorus Sacer Patriarcha. Qui coacto eorum conuentu, cum quibus certamen sustinuit, si fieri non possit, vt ab alijs Patriarchis ad simi Vicarij, (quod certe fieri potest, si velit Imper. Occidentalem interesse, cui & potestas summa deferatur Synodi œcumenica,) aut tamen pacem conficiet, & coniunctionem, synodicas suas ad primæ sedis Præsulem mittendo. Quod si hoc minime probet Imper. desexitque, (vt ipse ait) à veritate Nicephorus e Antistes: MITTENDA EST AD ROMANVM, EX VTRAQUE PARTE LEGATIO, ET INDE FIDEI ACCIPIENDA CERTITUDO. Etenim sic res habet, vt si aberret vnus à Patriarchis, à ceteris eiusdem ordinis (quem admodum diuinus Dionysius tradit) correctionem admittat, non ab Imperatoribus iudicetur, exurgant licet omnes quotquot vnquam fuerant Imperatores Orthodoxi. Hactenus ex litteris Theodori. At verò quod ad Orthodoxos pertinet, ne cum hæreticis subterfugiendo congressum, quem expeteret Imperator, viderentur diffidere iuste causæ, atque errorem fouere, placuit eidem Theodoro, nomine omnium vbi que existentium Orthodoxorum, Apologeticam ad ipsum Imperatorem, & eius filium Epistolam dare, qua de fide Catholica, quam profiterentur, redderent rationem cuique petenti. in qua post probatas, & receptas septem œcumenicas Synodos, pergit secundum tria probationum capita, ex naturali nimirum doctrina; ex Patrum auctoritatibus; ex Synodicis decretis, & ex antiqua consuetudine, de sacrarum Imaginum veneratione doctrinam firmiter stabilire.*

C Ad hoc tempus spectat, quod Michael res gestas à Theodoro prosequutus, ait, Thoma suis copijs repente destituto, & in potestatem Imp. redacto, Theodori Constant. iterum reliquisse, & in Acritorum peninsula sedem fixisse, ex qua sæpius ad Patriarcham ventitaret; Patriarcha vicissim amoris officia reddente, animique studium multis argumentis declarante. idque vterque præstabat, vt calumniatores conuincerent falsitatis, qui Theodorum Schismaticum continxerant, & à Patriarcha auersum, & Idionomum appellarent, idest priuati vicis auctorem, vt ipsemet Theodorus testatur Epistola, ^b ad Petrum Nicææ Episcopum. in qua affirmat se post visitationem Patriarchæ, alios etiam Sanctos Patres inuississe, in quibus per hos ferme dies visitauit & B. Ioannicum, de qua visitatione extant hæc in Actis eiusdem. *Ioannicio Patri, inquit auctor, erat studio, si quos ad se audiebat ascendere, e monte descendere, & eis obuiam procedere. cur hoc faciens & magnam in assensu reserans vexationem eorum, qui ad ipsum ascendebant. est enim asper, & accliuus ad montem ascensus; & non facile, nec expeditum præbens iter ascendentibus.*

D Aliquando itaque is cui obtigerat Chalcedonensis Pontificatus, & cui Nicææ, & Theod. Præfectus insignis gregis studij cū Joseph. & Clemente ad ipsum accedebant. Hoc autē cū cognouisset Sæctus, volēs eorū magnā leuare viā molestiā, ad eos descendit de mōte. Cū verò hominis Dei essent partes, & facere, & dicere ea quæ essent Deo grata: in sermone quæ apud ipsos habuit, censebat humilitatē esse præferendā omnibus virtutib. Postquā autē ad cibū sumendū iā accessissent: Ne conturberis, inquit, fratri Iosephi, sed eis paratas ad exitum: Hoc quidem tunc sic dictum, quidnam sibi vellet dubitabatur ab iis, qui audierant. Cum autem post decem, & octo dies Ioseph de vita decessisset, recte intellexerunt quid sibi vellet, quod magnus dixerat.

E

a Lib. 2.
cap. 129.

A Rom.
Pont. pe-
tēda fidei
certitudo.
Audis
Græcule
S. Patrem
Græcum?
Patriar-
cha ab oī-
bus simul
Orthod.
Imp. iudi-
cari non
potest.

b Lib. 2.
Ep. 127.

a Lib. 7.
Ep. 204.

Hæc de his auctor. Accidit inter hæc mirandum quidpiam, quod filius Leonis Armeni, Basilii nomine, qui erectus Michaelis Balbi Imper. iussu, vocem amiserat, ad statuam S. Gregorij Nazianzeni vocem receperit, & cum ea catholicam pariter fidem in cultu sacrarum imaginum sit consecutus, necnō mater eius Theodora, seu Theodosia nuncupata, in Monasterio relegata pariter se Orthodoxis adiunxerit. hæc Europa, ex quo Cedrenus, qui licet de matre eius Augusta nihil meminerit, liquet tamen Theodori Studitæ testificatione ipsam vna cum Basilio filio fidem catholicam esse professam in manibus quorundam Orthodoxorum Monachorum, paratamq; fuisse eius rei gratia, si oporteret, sustinere quoque martyrium. Extat siquidem ad vtrumq; auctoritas Epistola, ^a in qua post multa ad gratulationem, & instructionem, hæc habet ad historiam spectantia. *Ceterum postquam designata nobis fuit à magno Imperatore Chalcita Insula ad domicilium habitationis, non mediocriter contristauit, non solum nos, sed multos etiam ex Patribus, quod vniuersorum fratrum cætus, cum Antistite vetere suo monasterio electi sunt, & nunc huc illucque circum agantur, & quod visi simus linguas aperire ad pristina conuicia. Veruntamen quoniam per Clementem spiritualem filium nostrum respondistis, ita atque ita cōstitutam ex regia auctoritate rem fuisse, tristitiam depulimus. Hoc verò obtestamur, vt quantum coniti vobis licet, egredientium dolorem mitigetis, & c.*

b Lib. 1.
Epist. 90.

Porro Clemens iste, cuius hic mentio habetur, Præpositus eiusdem erat Monasterij, tabellarij tamen munere fungens, pietatis causa, vt idem Theodorus affirmat in Epistola, ^b ad dispersos fratres.

Christi Annus
824

Eugenii P. 2.
1

Ludouici 11.
Mich. Balbi 4. Impp. }

Indictio.
2

Papa redimit captiuos.
Eccl. restaurat, & ornat.

PRæter ea quæ dicta sunt, hæc de rebus gestis Paschalis leguntur, incerto tamen Pontificatus anno; apud Anastasium: Multa Sanctorum corpora diligenter perquisita honeste intra Urbem recondidit, stipendium clericis auxit; Captiuos in trāsmarinis regionibus, viros, & mulieres, & in partibus Hispaniæ, & alijs longinquis regionibus, sicut bonus Pastor, redemit: Ecclesias plures restaurauit, ornauit, dotauit. Vestes plurimas, & vela pretiosa ad ornatum Ecclesiarum comparauit: Ad varias imagines, vasa, & alia ornamenta ad 360 amplius auri libras impendit; argenti plusquam 400. quod constat; nam plurimum deest numerus, præter gemmarum, & variorum marmorum genera.

Hoc ipso anno Paschalis Papa, cum sedisset annos 7. m. 3. d. 16. secundum Anastasium, siue 17. moritur pridie Idus Maias, & post quattuor dies creatur 14. Kal. Iun. Eugenius; ex presbytero Card. Tit. S. Sabinæ; de quo Anastasius.

Hic venerabilis, & præclarus vir magnæ simplicitatis, ac humilitatis fuit, doctus scientia, & sermone præcipuus, forma decorus, largus petentibus, mundi contēptor: sola, quæ Christo essent placita, diebus, ac noctibus cogitabat.

In rebus gestis Ludouici, vbi de hac electione fit mentio, sic habetur. *Sim duo per contentionem populi fuissent electi, Eugenius tamen Archiepiscopus Tituli S. Sabinæ vincente nobilitate, subrogatus, & ordinatus est.*

Veruntamen cū vniuersa Vrbs dissensionibus ageretur, de illis à Pōt. Ludouicus per Legatū admonitus, cum ad Britannicā expeditionē per se faciendā esset intentus; Lotharium filium Imperij confortē Romam misit, qui ab Eugenio Pont. honorifice susceptus, cum iniuncta sibi patefaceret, statum Pop. Rom. iamdudum, quorundam Præfulum peruersitate deprauatum, memorati Pontificis beneuolā assensione, ita correxit, vt omnibus qui iacturam bonorum passi, erant iustifieret. Ex rebus gestis Ludouici Imper. Quæ per ipsum Lotharium in Vrbe facta sunt, ex ipsis tunc ibidem edita constitutionē, ^c accedente consensu Rom. Pont. intelligitur: sic enim se habet.

c Apud Sigoniu
d Regno Ital. i Ludou. an. no 825.

A

VOLVIMVS, VT AD ELECTIONEM PONTIFICIS nemo audeat venire, neque liber, neque seruus, qui aliquid impedimentum inferat, exceptis illis tantum Romanis, quibus antiqua fuit consuetudo concessa per constitutionem SS. PP. eligendi Pont. Quod si quis contra nostram iussionem facere ausus fuerit, exilio afficiatur. Volumus, ut cunctus Pop. Rom. interrogetur, qua lege velit uiuere, ut ea qua professus sit uiuere uelle, uiuat, eique denunciatur, ut hoc unusquisque sciat, tam Duces, quam iudices, uel reliquus populus. Quod si in offensionem suam contra eandem legem fecerint, eidem legi, quam profiterentur, ex constitutione Pontificis, & nostra subiacebunt. De rebus Ecclesiarum iniuste occupatis per occasionem, quasi licentia accepta a Pontifice, & de iis que nec dum reddita sunt, & tamen fuerunt a potestate Pontificum occupata, uolumus, ut per legatos nostros restituantur. Et post pauca. Nouissime admonemus, ut omnes homines sicut Dei gratiam, & nostram habere desiderant, ita prestent in omnibus obedientiam, ac reuerentiam huic Pontifici.

De libera electione Rom. Pont.

B

Quo pariter anno Lotharij in uia Comes Orthigarius Episcopus Mogontinus Corpora SS. Seueri Episcopi, & uxoris eius Vincentiæ, & filia Innocentiæ Rauenna sublata, in suam Ecclesiam Moguntiam transtulit. hæc eadem Rubeus in historia Rauennate, additq; ex Agnello historico, qui his temporibus uixit, Lotharium ex S. Apollinaris Ecclesia in classe dicta, lapidem Porphyriticum in Gallias abstulisse, pretiosum admodum, in quo sepulchrum fuerat Mauri Archiepiscopi cadauer, quod in Gallijs S. Sebastiani altaris vsui cessit.

C

Michael Imperator penitus liberatus tyrânide Thomæ, repressis omniq; bellis ciuilibus, una cum Theophilo filio iam antea Imper. creato legationem cum litteris misit ad Ludouicum.

Qui cum Ionomachus esset, Catholicus tamen uolens apparere adiecit, & alias litteras ad Romanum Pontificem, una cum oblationibus inferendis in Ecclesiam S. Petri, ut huiusmodi pietatis uelamento pios falleret. Hæc litteræ acceptæ sunt ex conuentu Parisiensi, in eadem causa cultus sacrarum imaginum, habito, sub eodem Imperatore, anno sequenti. In titulo Michael non uocat absolute Ludouicum Imperat. sed Regem Francorum, & Longobardorum, & uocatum eorum Imper.

Scribit de prouectione sua ad Imperium, & de bellis ciuilibus per Thomam excitationis, (cuius historiam persequitur) ob quas prius legationem mittere non potuerit. ambit hæreticus communionem iungi cum Catholico Imperatore Ludouico, multas ingerens calumnias in catholicos, circa cultum sacrarum imaginum, iactans Conciliabulum Ichonoclastarum.

D

Legatione audita, & responso dato Ludouicus Imperator Romam eos deduci iussit, adiunctis suis etiam Legatis ad Romanum Pontificem: Porrò Legatorum Michaelis vnus fuit Fortunatus Archiepiscopus Venetiæ, ut ipsemet Michael Imperator appellat. quem de sua fuga percunctatum Ludouicus Romam ire uoluit, ut a Pontifice examinaretur, ut est in rebus gestis Ludouici.

Allatos autem tunc in Gallias per Oeconomum Constantinopolitanæ Ecclesiæ, unum ex Legatis superius nominatum Theodorum Diaconum libros San. Dionysij Areopagiti Hilduinus in Epistola reddita Ludouico testatur, his uerbis. *Authenticos autem eosdem libros Græca lingua conscriptos, quando œconomus Ecclesiæ Constantinopolitanæ, & ceteri missi Michaelis, legatione publica ad uestram gloriam Compendio functi sunt, in ipsa uigilia solemnitatis S. Dionysii, pro magno munere suscepimus. Quod donum deuotioni nostræ, ac si cœlitus allatum, adeo est diuina gratia profecuta, ut in eadem nocte decem, & nouem nominatissimæ uirtutes in ægrotorum sanatione uariarum infirmitatum ex notissimis, & uicinitati nostræ personis contiguas, ad laudem, & gloriam sui nominis orationibus, & monitis excellentissimi Martyris Christus Dominus sit operari dignatus.* Hæc Hilduinus Abbas Monasterij San. Dionysij apud Parisios, qui & eiusdem Ludouici iussu eadem Dionysij opera ex Græco in Latinum vertit. Extat de his eiusdem Imper. ad ipsum Hilduinum Epistola, & aliæ Hilduini ad ipsum reddita.

Dionysij Areopa. opera in Gallia, delata.

E

a pag. 22.
& 23.
b Eadem
Syn. pag.
153. & 156

Interea verò vbi ipse Imperator Ludouicus ex legatione Michaelis, inter alia, ea quæ ad cultum SS. imaginum viderentur spectare, cognouit, vt de omnibus diligentissima posset haberi discussio, legatos misit ad Romanum Pontificem, qua ab eo peteret, non Synodi cogendæ dari facultatem, sed tantum colligendi viros doctos, qui ea de re exquirent, ac disputarent: constant hæc ex conuentu Parisiensi, a & ex literis Ludouici Imperatoris anno sequenti datis. b Cum igitur missi à Ludouico Rege Legati Romam peruenissent: Rom. Pont. temeritatis eos redarguit, quod antiquam coalitam per multa sæcula Ecclesiast. de sacris imaginibus consuetudinem immutare temere conarentur. Ceterum ne videretur agere auctoritate potius, quam ratione, petitam ab Imperatore licentiam de his agendi, ac disputandi concessit.

Christi Annus
825

Eugenij P. 2.
2

Ludouici 12. Impp.
Mich. Balbi 5.

Indictio.
3.

Collatio
de imagi
num vene
ratione.

IVSSV Ludouici Imperatoris, secundum petitam, & acceptam licentiam à Romano Pontifice, prope Parisios facta est collatio de imaginum veneratione, quæ male inscribitur Synodus Parisiensis, plurimum namque differre inter Synodum, & collationem, maiores nostri suis scriptis reliquere testatum. Erubuisse visa sunt posteriora sæcula, quæ in hac collatione facta scriptisque mandata sunt, ac ea de causa Acta ipsius occuluisse, vt amplius non sint visa, nec vllus reperiat de tot scriptoribus, quibus Gallia abundauit, qui vel leuem mentionem de ea habuerit, quæ demum his proximis annis Francofurti excusa in lucem prodijt, auctore editionis minime se prodente, quod non leuem malæ fidei suspicionem inducit, qui opus perpetuis tenebris dignum in odium, & inuidiam catholici nominis euulgauit. Sed tantum abest, vt quod voluit, assecutus sit auctor, qui edidit, vt potius contrarium nolens, & inuitus sit operatus: cû ex litteris quas recitat Ludouici Pij ipsa petitas in tenebris elucescat, nimirum quantum sit apud Romanum Pontificem in vniuersa Ecclesia iuris, & potestatis, & quanta Imperatores prosequi eos debeant reuerentia, & colere obseruatia. Quod in primis spectat ad ipsos, qui adfuerunt collatores, (vt omnis erroris origo, & causa pandatur.) sciendum est, quod ex male percepto sensu S. Gregorij Papæ, in Epistola ad Serenum Masiensium Episcopum, inualuit apud eos error ille, quo dicerent, sacras imagines in Ecclesijs ad docendum tantum, non ad eas adorandas exponi debere. Ex qua falsa assumpta semel assumptione, in illud simul præcipitium sponte ferrentur, vt septimam œcumenicam Nicænam Synodum, eo nomine cõdemnarent, mentientes quod in ea latriæ adoratione iuberentur imagines adorari. Sic igitur occasione legationis hæretici Imper. Michaelis cicatricem male obductam refricantes, vulnus periculosius induxerunt, quod antea inflatum in Francofordiensi Cõcilio, iam fuerat abolitione Actorum illorum plene curatum, sed nunc ob inscitiam collatorum, & nequitiam pariter, vt apparebit, dira exulceratione recruduit.

Collatores igitur isti, quibus data fuit à Romano Pont. tantum inquirendi facultas, definierunt ipsi, sententiamque protulerunt in Epistolam Hadriani, & in ipsam œcumenicam septimam Synodum, & quid de imaginibus sentiendum sit ipsi primæ sedis legem præscribere studuerunt, vt constat ex ipsorum Epistola ad Ludouicum, & Lotharium Imperatores: Consuluerunt suaseruntque iidem eadem Epistola Ludouico Imperatori, vt nomine Romani Pontif. litteras scriberet ad Michaelem Imperatorem de ratione imaginum.

Quin, & illud amplius præstiterunt, vt litterarum formam, quas ipse Ludouicus scribere deberet, pro inuenda concordia omnium Ecclesiarum ad ipsum Romanum Pontificem, ipsi scriberent, & ad ipsum Ludouicum transmitterent. In quibus illud maxime notandum, quod aiunt, non nimiû Rom. Pont. addicti, sed vi veritatis adacti.

Unde

A Unde sicut dignum est, & uere dignum, & iustum est, ut præcunte Spiritus sancti uirtute, ille inter eos in nomine Domini talia correcturus, & ad uiam ueritatis sanctissimo moderamine reducturus, primus in hominibus arbiter occurrat, quem Deus omnipotens in sede Apostolica collocare, eorumque Vicarium eidem Sanctæ suæ Ecclesiæ dare dignatus est, & ob hoc ei nomen speciale in toto orbe terrarum ab eadem S. Dei Ecclesiâ, præ omnibus Pontificibus decretum est, ut solus, non sua abusione, sed SS. Apostolicæ auctoritate, Vniuersalis Papa dicatur, scribatur & ab oib. habeatur, & c.

Papa uniuersalis dicitur, & habetur ab omnibus.

B Qui igitur sibi adeo uisi sunt esse sapientes, præter hæc, formam quoque præscripserunt earum litterarum, quas Ludouicus nomine Pontificis mitteret in Orientem ad Michaelem, atque Theophilum Imperatores, quas antiquitas nominauit pacificas, quod essent pacis conciliatrices. Sed quod eas absque consensu eiusdem Rom. Pont. mittere non liceret: idem Ludouicus Imperator, per legatos suos, easdem ipsas misit ad eundem Romanum Pontificem inspiciendas, suadens, ut ad sancendam concordiam totius Ecclesiæ illis uti deberet: Ita boni isti Imperatorem maxime pium pro arbitrio uadentes, abusi Zelo ipsius, quæ pietate eius indignissima essent, præstare fecerunt, quæ præter id quod plura continerent indigna Rom. Pontif. complures admixtos haberent errores, eosque grauissimos. Extant ipsæ in eodem libello Parisiensis, quam uocant, Synodi^a quas Ludouicus Imperator cum suis litteris, & Legatis misit ad Romanum Pontificem, ^b cum admonitione facta suis Legatis, ut cum Rom. Pont. modeste agerent, nec eum ea de re nimium urgerent. Atque ita Galliani isti consultores, male consulti, parum absuit quin in errorem traherent pium Imperatorem; sed Deus cadere illum non permisit. Qua in re mali sultores ipsius arguendi sunt magis, ut qui post œcumenicum Nicænum concilium, post Romanum illud ad quod conuocati sunt doctiores Episcopi Gallicani, postque alias itidem Synodos Romæ habitas ea de re aduersus Iconoclastas, post tot decretales Epistolas Rom. Pont. post Hadriani Papæ aduersus eosdem Gallos Apologiam, ad Carolum Magnum missam, post Acta illa Francofurdiensis Synodi, quibus ab eis impugnatus esset idem cultus imaginum, post etiam, (ne hoc prætermittamus) Orthodoxorum Orientalium doctissima scripta, & per tot Confessores effusum sanguinem, atque consummata martyria, post denique consensum quatuor sedium Patriarchalium totiusque Catholice Ecclesiæ, ipsi adhuc suæ ipsorum pertinaciæ immobiles hæcenus inhærent, & alios ipsam Apostolicam sedem, si licuisset, in eundem secum errorem adducere adeo laborarent.

a Pag. 126.
b Pag. 153.

C Quod autem ad Eugenium Pontificem spectat, certum est, nec minimum quidem deflexisse à maiorum suorum confirmata traditione, scriptique sententia. Imò & cōiectura est, ea qua par erat seueritate, redarguisse Legatos illos, cum nunquam post hæc reperiantur ipsi, vel alij Occidentalis Ecclesiæ ea ex causa, vel uerbum fecisse.

Quod autem directam legationem sequenti anno ab ipso Romano Pontifice ad Ludouicum Imperatorem Francorum Annales, sub ipso Ludouico conscripti, testentur, licet quid detulerit, nihil dicant, tamen uerisimile ualde uidetur, ad hoc legationem ab Eugenio in Galliam missam, quo ab assertis erroribus reuocaret Pontifex Ludouicum. Inhæsisse quidem omnium suorum prædecessorum uestigijs Eugenium Papam ex Prefatione ad septimam Synodum, ab Anastasio Bibliothecario scripta ad Ioannem Octauum Romanum Pontificem satis certo intelligi potest, dum ab eo asseritur inconcussum semper mansisse Apostolicæ sedis eandem assertionem de cultu sanctarum imaginum: simulque traditur Gallorum aliquos ad sua tempora in eodem errore perseverasse, & per Romanum Pontif. corrigi hæcenus minime ualuisse.

E An autem Legati Ludouici profecti sint in Orientem ad Michaelem Imperatorem, ignoratur, nec si profecti sint, eaque scripta detulerint, recepta tamen fuit ab Orientalibus illa Gallorum transactio, ut constat ex Theodori Studitæ Epistola, ^c ad Nicætam Monachum.

c Lib. 2. Epist. 172.

Ceterum etsi ista haud parui momenti intercesserunt, inter Ludouicum Imperatorem eiusque consiliarios, cum Romano Pontifice haud quidem eo progressu sunt,

vt vel isti, ob eam causam separauerint se à communione Catholicæ Romanæ Ecclesiæ, vel Pontifex eos ipsa priuauerit, sed magis in eadem catholica communione Ecclesiæ connexi vno eidemque capiti iuncti, bellum aduersus Iconomachos conuerterent. Etenim, qui ea legatione functus est Ionas Aurelianensis Episcopus; contra impium Nagiomachum, hominem scelestissimum, Claudium Taurinensem Episcopum, styllum exacuit.

Extant eius tres libri aduersus eundem Claudium, quorum primo impugnat fractionem sacrarum imaginum: secundo eundem vrget impugnantem Sanctæ Crucis adorationem: tertio, quo defendit sanctorum cultum, & peregrinationem Romam pro venia peccatorum, quæ cuncta feliciter præstitit. discipulus hic Claudius fuit Felix illius Vrgelitani, qui damnatus fuit in Concilio Francofurdiensi. aduersum verò impiam Iconochastam, non modo Ionas scripsit, sed antea quoque Theodominus Abbas, contra quem Claudius edidit Apologeticum; Dungalus item eiusdem temporis non ignobilis scriptor; Eginhardus quoque scriptor vitæ Caroli Magni, libellum de adoranda Cruce, ex occasione forte hæretici Claudij, vt testatur Lupus Ferratiensis. Qui contra fractionem imaginum Ionas scripsit, eas tamen adorandas negauit, in hoc dissentiens ab Ecclesia, qui cum ceteris tum tolerati sunt ab Ecclesia, quousque resipiscerent, forte ob cultum Sanctæ Crucis, & improbationem fractionis imaginum, ex qua parte sentiebant cum Ecclesia.

a Epist. 4.
ad Eginhardum.

Translatio
Corporis S.
Vberti Episcopi.
Leo-
dic.

Eodem pariter anno translatum est S. Huberti Episcopi Leodiensis corpus in suæ diocesis Monasterium in Arduennam, vbi adhuc miraculis claret, confluentibus multis ex longinquis etiam regionibus. Acta vitæ eius, & Molanus.

Sed ad res Orientales se conuertat oratio. Hoc quidem anno 5. Michaelis Imperatoris mirandum quiddam per magnum illum Anachoretam Ioannicium perpetratum narratur ab auctore eius vitæ, eius temporis scriptore. Hic igitur cum audisset multos Romanorum, in expeditione Bulgarorum ante 14. annos facta, in durissima teneri seruitute, diuino instinctu, illuc profectus, nec ab vllis visus, per signum Crucis diffractis seris, & repagulis omnes eduxit, & per totam noctem in luce eduxit ad fines Romanorum, eos admonens, vt memores, & grati essent diuinorum beneficiorum, & ipse ad suum montem se recepit ad solitam quietem.

b Epist.
110.

c Lib. 2.
Ep. 138.

d Epist.
167.

Ad hunc autem, quem ante annum, vna cum Episcopis, & alijs inuisit, vt diximus Theodorus Studita, idem reuersus eundem Sanctissimum virum memoria iugiter versans, eiusmodi scripsit Epistolam, b inscriptam Ioanni Eremitæ, in qua inter alia rogat, vt Theodotium Eremitam in plures hæreticas opiniones lapsum, & iam respicientem ad se euocet, & congruentia edisserat, &c. in eadem ad Ioannem Epistola meminit se eum per litteras commonefecisse, & hortatum esse, vt ab obscuris illis, & dæmoniis sermonibus abstineret, quæ extant litteræ. c Præstitit id Ioannicius, quod rogatus fuerat, & Theodotius Eremita suos condemnavit errores, & ad ipsum Theodorum libellum misit suæ poenitentia, atque rectæ fidei professionem; qua accepta, ipse ad eundem aliam rescripsit Epistolam, d quæ extat, & ex qua ista, quæ scripta sunt, comprobantur. In ea repetit omnes errores, quos Theodotius anathematizat, & mittit ad eum Fidei professionem, quam subscribat coram Domino Ioannico. Hæc forte vltima Theodori Epistola, siquidem anno sequenti eum ex hac vita migrare cõigit. Ceterum quanti faciendæ sint eiusdem Sanctissimi viri Epistolæ; Deus ipse insigni miraculo comprobavit, quod inter alia, Michael Studita, eius discipulus scriptor fidelis describit, de nobili quadam muliere narrante diuino ipsi Sophronio, quod cum aliquando sua domus ingenti incendio conflagraret, nec vlla vi restitui posset, Epistolam B. Theodori, quam apud se habebat, in medias flammis iniecerit, in clamans Sanctæ Theodore adiua periclitantem famulam tuam: ita utque atrocem illam vim ignis restinctam subito elanguisse, ac cinerem solum fumumque post se reliquisse.

Miraculum p
Epist. San.
Theod.

Christi Annus
826.

Eugenii P. 2.
3.

Ludouici 13.
Michaelis Balbi 6.

Impp.
Ind 4.

HABITA ROMAE SYNODVS SEXAGINTA TRIVM EPISCOPO-
RVM PRAESIDENTE IPSO APOSTOLICO. 38. canones in eo sanc-
titi. sunt quidem sumpti, paucis immutatis, ex Concilio Gregorij 2. sicut & hi Eug-
nij a Leone 4. Pontifice repetiti in synodo ab ipso celebrata. Cum hæc synodus non-
dum in lucem prodierit, singulorum canonum indicem saltem sibi describendum pu-
tauit auctor in Annalibus. Nos duos tantum canones apponeimus.

VBI CLERICI CONSISTERE DEBEANT, qui quidem can-
non sic habet. *Necessaria enim res existit, vt iuxta ecclesiam claustra constituantur, in quibus clerici disciplinis Ecclesiasticis vacent. Itaque omnibus sit unum refectorium, ac dormitorium, seu cetera officina ad usus clericorum necessaria. Ministri vero, post Episcopum, super eos tales eligantur, quorum vita atque doctrina illos potius exornent quam debeatent. & infra cap. 10. eadem q. 1. prohibentur omnino in domibus secularibus sacerdotes habitare.*

a 12. q. 1.
Necessaria.

DE CONVIVIIS FESTIS DIEBUS NON FACIENDIS.
Sunt quidam, & maxime mulieres, qui festis, ac sacris diebus atque Sanctorum Natalitiis, non pro eorum quibus delectantur desideriis aduenire, sed ballando, uerba turpia decantando, choros tenendo, & ducendo, similitudinem Paganorum peragendo aduenire procurant. Tales enim si cum minoribus ueniant ad Ecclesiam peccatis, cum maioribus reuertuntur. & c. adiecit excommunicationem Leo 4. si admoniti non cessarent.

Hoc eodem anno factam esse translationem reliquiarum Sancti Sebastiani Roma in Gallias, petente id Hilduino, & apud ciuitatem Suesionem S. Medardi collocata, veteres Francorum Annales, & qui Ludouici vitam scripsit, produnt, qui & illud magno consensu addunt, dum adhuc inhumata in loculo, in quo allata fuerant, iuxta S. Medardi tumulum iacerent, tantam signorum, ac prodigiorum multitudinem clausisse, tantam uirtutem in omni genere sanitarum per diuinam gratiam in nomine eiusdem Beatissimi Martyris emicuisse, ut a nullo mortalium enunciari possint. De hac eadem re eiusdem sæculi scriptor Ado sic in Chronico. Huius Imp. tēpore pars corporis Beati Sebastiani martyris ad Suesionem urbem delata, ubi multa miracula in laudem Dei omnipotentis varia genera sanctitatum infirmis collata.

b Apud
Iuoné p.
2. c. 77.

Innumera miracula ad reliquias S. Sebast. m. delatas in Galliana.

Quo pariter anno, habito a Ludouico conuentu, auditi sunt ab eo Eugenij Papæ legati, qui tamen quid attulerint, est incognitum.

Hoc eodem anno sublatae sunt Romæ reliquiæ SS. MM. Marcellini, & Petri, ut testatur Eginhardus, qui inter alias suas, tanto auctore dignas lucubrationes, reliquit quattuor libros commentos de inuentione, euectione seu translatione atque miraculis eorundem SS MM. Marcellini & Petri. Egregium quidem monumentum, quod cum historię sincerissima afferat ueritas, Deum plane mirabilem in sanctis suis, nouis signis, atque prodigijs omnes qui legunt, intelligant. Repræsentantur enim per quandam imaginem saltem ex parte, tempora illa Africae Ecclesie felicissima, quibus illuc sacra Prothomartyris pignora sunt allata: sic enim consuevit Deus antiqua nouis occasionibus renouare miracula, quo tepescens in Christianorum animis fides incalescat. Duos Eginhardus de miraculis ad reliquias SS illorū Martyr. factis scripsit libros. Ceterum, inquit, de his oibus miraculis ea primū scribenda uidentur, quæ in eo loco gesta, & a me ipso uisa sunt, ad quæ suos sacratissimos cineres iisdē Beatiss. Martyres transferri præceperunt. Deinde illa quæ in Aquis Palatio sub ipsis aulicorū obrutibus facta memorantur. Tū ea quæ per diuersa loca ad quæ religiosis uiris petentibus, ac me tribuente, sacre illorū reliquiæ delatae sunt, gesta referuntur, ceteri effectus pœneda. hæc ipse, qui duobus illis posterioribus, triēnij spatio facta miracula comple-

SS. MM. Petri & Marcell. innumera testatissima miracula.

xus, non ordine temporis, quo ea fieri contigerunt, describens, sed locorum potius A
 seruato ordine, est profectus. Hos, inquit auctor Annalium ex illis huc ea tan-
 tum inferemus. (non enim omnia profectus est in animo) quae quo potissimum anno
 sint gesta, pro instituti ratione, certa nota temporis distinguuntur, nos breviter attinge-
 mus, ad recentium hagiomachorum prebrum, & eorum insaniam coarguendam.

Danorū
cōuersio.

a li. 4. c. 3.

Hoc eodem anno, Regem Danorum Haraldum, vna cum coniuge, & non parua
 manu Danorum ad fidem Christi conuersum Moguntiae in Ecclesia S. Sebastiani bap-
 tizatum esse, qui res Ludouici profectus sunt scriptis, veterisque Francorum An-
 nales tradunt, sed, quibus Apostolis, ista Danorum (qui & Northmanni dicuntur,)
 conuerio facta sit, inquirendum. Apud Aimoinum^a habetur, Ebbonem Rhemo-
 rum Archiepiscopum consilio Imp. & auctoritate Rom. Pont. praedicandi gratia ad
 fines Danorum accessisse, & cum multis ex eis ad fidem venientes baptizasset, reuer-
 sum esse. Hic Ebbō, cum nec in Apollolatu, quem ad Danos susceperat, perseue-
 rasset, infamatus postea molitionibus aduersus ipsum Imperatorem Ludouicū, Epi-
 scopatu Rhemensis priuatus fuit. Sanctus zutem Ansgarius, ex Corbeia Galliae mo-
 nasterio monachus, vir doctissimus non tantum Danorum, sed & Aquilonarium ce-
 lebratur Apostolus, qui ob exantlatos immensos in Gentilium conuersione labo-
 res a Gregorio Quarto consecratus est primus Archiepiscopus Danorum, Suedo-
 rum, siue Suenorum, Sabanorum etiam & generatim omnium Aquilonarium illa-
 rum partium, sede tamen in Hamburgensi ciuitate constituta. Eius porro res gestas
 scriptis mādatas esse a S. Ramberto eius discipulo, & in Ecclesia successore, auctor^b,
 qui res ipsius S. Ramberti conscripsit, testatur. sed non putantur extare. pauca vero
 tantum de eo in vita eiusdem S. Ramberti scripta reperiuntur: nec non apud eos, qui C
 sunt persecuti res Saxonum^c, qui & pariter tradunt creditam ei fuisse a Romanis
 Pontificibus legationem ad omnes Boreales gentes, laboriosamque duxisse apud
 Barbaras nationes vitam, affirmant. Quin igitur eius communionem, & fidem se-
 quuntur a quo, & per quem Euangelium acceperunt, Romanum Pontificem? Le-
 gendus est verus scriptor^d Canonicus Bremensis, Adamus ab aliquibus vocatus, qui
 ista latius est persecutus.

b Apud
Sur. d. 4.
Febr.

c Crant.
Metrop.
li. 1. c. 19.
d li. 1. c. 16
17.

S. Theod.
obitus.

Hoc ipso anno iam inchoata a mense Septembri Ind. 5. 11. die Nouembris ex hac
 vita migrat magnus ille Theodorus Studitarum Praepositus, confessione crebris ite-
 rata clarissimus, doctrina insignis, vita admirabilis, & miraculis celeberrimus, anno
 aetatis 67. cuius corpus ad Principem Insulam, quanto cum honore dici non potest,
 translatum, vix tandem tradi potuit sepulturae, inhibente, quoad poterat, confluen- D
 tis turbæ multitudine, ac deponi vetante, vt scripsit Michael, cuius fidelissimam re-
 lationem migrationis praestat in Annalibus legere. nos hic pauca attingemus, mor-
 tum acerbissimum; ingentem concursum ad eius periculosi morbi famam, Episco-
 porum, Monasterijs Praepositorum, Monachorum, & aliorum plurimorum eius
 studium, ad extremum vique spiritum omnibus, praesentibus, absentibus, voce,
 scriptis aliquod obsequium, & opem afferendi: Testamentum quod reliquit^e, de quo
 pauca delibanda. Praemissa igitur de Sanctissima Trinitate, atque Christi Incarna-
 tione, confessione, subiicit professionem eorum quae a praesentis temporis haereticis
 impugnabantur. In quibus illud. CONFITEOR, inquit, IN SVPER MONA-
 STICVM STATVM SVBLIMEM ESSE, ET EXCELSVM, ET ANGE-
 LICVM, QUI ET PECCATA OMNIA EXPVRGET ABSOLVTAE VI- E
 TAE PERFECTIONE, tum nimirum si ex diuini magnique Basilij Affecticorum
 legibus plene exigatur, & non dimidiata ex parte, vt solent quidam, qui aliqua ae-
 sumunt, alia, vt placet, omittunt. &c. Inde ad Praepositum conuertus.

e ex cod.
column.

quod &
brece ex
re in bi-
lioth.

Sfort.

perfectio
tatis mo-
nastici.

His, inquit, ita constitutis, proximum est, vt dicam etiam de Praeposito. Pri-
 mum igitur Dominum & Patrem meum, ac patrem vnicum relinquo sanctissimum
 Regulum, eundem & Patrem, & lumen, & magistrum. Ille mihi & vobis pre-
 fuit in Domino, caputque nostrum est, quamuis se ipsum subduerit, ob Christi am-
 lam humilitatem, degens in silentio, cuius ductus, ac precibus confido vos saluos fo-

re, si modo

A re, si modo congruentem erga illum fidem obedientiamque præbeatis. Deinde quem ipsi, communi calculo diuinitus, paterno consilio præeunte, præficietis. In quo enim consenserit fraternitas vniuersa, & huic ego libens volensque suffragor. Verum ades Pater ac filii, quicumque futurus es, in fidei tua tradito in oculis Dei, electorumque Angelorum eius totam in Christo fraternitatem, vt eam suscipias, At quomodo accipies? Quo pacto reges? Qua ratione custodies? TAMQVAM AGNOS CHRISTI, TAMQVAM MEMBRA TVA CARISSIMA, FOVENS, PROCVRANS, ET DILIGENS. Unumquemque iuxta æquam charitatis mensuram, quoniam ex æquo membra corporis diligit unusquisque. Aperi viscera tua in commiseratione: introduc omnes in misericordia: lacta illos, reforma illos, perfece illos in Domino. Acue mentem tuam prudentia: excita diligentiam fortitudine: confirma pectus fide, ac spe; præcurre illis ad omne opus bonum; propugna aduersus spirituales inimicos, defende, dirige, produc illos ad virtutis sedem & c. pergit inde monere nequid proprium a quoquam possideri permittat, usque ad acum; ex propriis monasterii rebus nihil propinquis, amicis aut sodalibus dandum: omnia agenda, & dicenda ex præscripto scripturæ, aut ex paterna consuetudine: cum feminis solum non colloquendum: seminarum Monasteria non intranda, nisi ex necessitate: qua redundant de bonis, Monasterii, indigentibus largienda: non gerendam curam æconomicam, sed animarum; aurum autem & alia necessaria æconomis, cellariis, & ceteris, ut cuique conuenit ex officio, ita nimirum ut omnium habeas potestatem. & transferas in hunc, vel in illum. & c. Ad subditos conuertit admonitiones, & de se ipso humiliter confitetur cum fiducia salutis. hæc ibi pluribus.

C Defuncto itaque, vt dictum est magni nominis, & meriti apud Deum, & homines Theodoro Imperatorum censore grauiissimo, imperterrito monitore, atque acerimo reprehensore Principum, perinde ac si cum ipso extinctæ essent omnes Ecclesiæ leges, Imperatori inconcessa tentandi aditus est patefactus. Etenim cum semel ad mala laxasset habenas, addidit & alia scelera, sacrilegium illud, vt defuncta vxore, desponsatam Christo, veteri Christiano ritu, virginem monialem a pueritia eductam in monasterio, Constantini, vt ferebatur, Imperatoris filiam, nomine Euphrosynam, vxorem duxerit, nemine reclamante, vt sæpe fecerat magnus ille Theodorus, quasi alter Ioânes. Sequuta sunt ob Michaelis scelus ingentia mala: nam omnis exercitus Imperatoris in Cretam missus aduersus Sarracenos ad internecionem est cæsus, & Dalmatia ab Orientali Imperatore defecit. Quod horruit olim in Imp. sacrilegium orbis, iam frequentatur a nefandissimis hæreticorum huius sæculi Patriarchis eorumque sectarijs, idque ex infamium, & sacrilegarum legum præscripto.

E DE miraculis per sanctos Martyres Marcellinum, & Petrum innumerabilibus editis, & ab Eginhardo descriptis, quæ hoc potissimum anno 14. Ludouici Imper. fieri contigerant, libellus Georgij^a Veneti docet, qui ab eodem Eginhardo acceptas reliquias in monasterio S. Saluij, cuius rector erat, religiosissime collocauit, de quo Eginhardus ista. Anno 14. Christo propitio, Imperij Ludouici A. cum ad corroborandam Christiani populi fidem, sicut in initio nascentis Ecclesiæ signa, & prodigia in ipso Regis Palatio, per merita sanctorum suorum, dignaretur ostendere, petijt & obtinuit Georgius presbyter. & c. pergit narrare plura miracula ad inuocationem Sanctorum in vico Valentianis patrata, quorum reliquiæ deferebantur, paralyticorum, mutorum, surdorum, cæcorum, & aliorum. Hic est Georgius Veneticus qui de patria sua ad Imperatorem venit, & in Aquensi Palatio Or-

Docmēta
Præposita
data.
Subditis.
Abdicanda
pro-
prietas.

a Eginh. li.
4. c. 10.

Sicilię
clades a
Sarrace-
nis.

Sarraceni
vastat Hi-
span.

ganum quod Gręce Hydraulica vocatur, mirifica arte composuit. hęc Eginhardus. Sed iam ad cladem Siciliae se conuertat oratio. Euphemius militum in Sicilia Dux raptam ex monasterio sacram Virginem, inuitam sibi matrimonio copulauit, Imperatoris exemplo. Imperator a virginis fratribus appellatus, mandat Pręfecto Siciliae nasum illi vt amputet. Euphemius in Africam transfugit & Sarracenorum Pręfecto promittit, modo ab ipso Imperator Romanorum declaretur, omnę ipsi Siciliam subiecturum, ac grande tributum soluturum. Accepta conditione, instructus exercitu Sicilia ponitur. quam cum obiret, omnes ad se attracturus, longius a suis, ad Syracusas progressus obruncatur. Agareni non Siciliam tantum ex eo cunctam, sed & Calabriam, & plerasque Italiae partes occupauerunt, omnia incursumibus, ac populationibus infestantes. haectenus ex Curopalata, ex quo Cedrenus.

Hoc pariter anno Sarraceni, qui potiebantur Hispanię compluribus regionibus, Christianos, qui reliquas partes tenebant Hispaniarum, aggressos, eorum fines ferro ignique vastarunt. Ita Dei occulto iudicio datum est Sarracenis robur in Dei populum, ad eius peccata vlciscenda.

Hoc anno Eugenius Papa cum sed. annos 3. men. 2. d. 20. moritur 11. Augusti. Anastasius, & Francorum Annales. Episcopi, clerus, Romani proceres, & populus in Laterano conuenientes, magno consensu, Valentinum Pontificem acclamarunt, & multum ac diutius renitentem, in sede Pontificia collocarunt.

Valentini Pap.

I.

Hic natione Romanus ex Archidiacono, magnę sanctitatis vir eligitur. Sedet dies 40. alij mensem dicunt. Post dierum trium vacationem 24. Sept. creatur Gregorius huius nominis 4. ex presbytero Cardinali Tit. S. Marci, omni virtute ornatus, & ipse inuitus & renitens, ac latebras quęrens.

Gregorij Pap. 4.

I.

Traslatio
corp. S.
Gregor.
Papę.
Per corp.
mar. sępe
intelligit
pars.

E Specula sublimis throni contemplatus vniuersum Christiani orbis ouile, sibi a Deo in Petro creditum ad tantam pręfecturam expauescens, iuis penitus diffidens viribus, diuinum auxilium conciliandum sibi per sanctos suos primum putauit, & inter alios per Magnum Gregorium, cuius sepulchrum, quod frequentare solebat, iam prę vetustate videns deforme redditum, nec satis dignum quod tantum thesaurum concluderet, venerabile eius corpus post ducentos viginti annos in honestiorem locum transtulit, egregio fabricato oratorio, & plurium sanctorum Martyrum reliquijs locupletato & illustrato. Quod autem ait Anastasius corpus S. Sebastiani translatum in illud Oratorium, cum Sancto Tiburtio, rursus vero dictum superius, ex pluribus huius temporis scriptoribus, illud ipsum opera Hiluini ab vrbe euectum in Gallias, reconditumque in Monasterio Sancti Medardi, nec fas sit dubitare de Anastasij fide isthęc oculis ipsis spectantis, necessario fatendum erit, quod superius ex Adone proditum est, non nisi partem corporis S. Sebastiani delatam esse in Gallias. sed & nos saepe sumus experti, cum sunt factę in vrbe eleuationes atq; translationes, non ipsa integra esse corpora sanctorum inuenta, immo in nonnullis neque dimidiam ipsorum partem, reliquam vero aliam deportatam. Verum nequaquam dolo malo, & fallendo animo per imposturam pietas fidelium possidere se sanctorum corpora profiteri consuevit, quorum non nisi partem acceperit: cum in eis non

dimidia-

A dimidiatum, vel diminutum aliquo modo se sentiant possidere in operatione virtutum, sed plane integrum atque perfectum. Ut qui acceperint S. Martyris Sebastiani reliquias, non mentirentur si secum habere ipsum dixerint Sebastianum, testante presertim ipso Theologo sua inuectiua in Iulianum quaelibet passionum signa idē prestare, quod integra ipsorum corpora, & quod corpora idem possint q̄ animæ in celo beate, adeo ut idem Martyr in quolibet corporis sui tenui puluere integer perseueret, oblatet licet æmones, & blasphemet hæretici hagiomachi. Hoc pariter anno sui Pontificatus initio eundem Gregorium collapsam ecclesiam S. Saturnini martyris in via Salaria a fundamentis restituisse atq; picturis ornasse, idem Anastasius tradit.

Gregor. Nazianz. de particulis reliquiarum SS.

B Christi Annus. Gregorii P. 4. Ludouici 15. Impp. Ind. 6.
828 I Michaelis Balbi 8.

C Hoc anno mirifice illustratae sunt Galliae ex sacris Sanctorum Martyrum illuc Roma delatis reliquijs, Marcellini inquam & Petri. Marij Martyris & vxoris Marthe, Audifacis, & Abachuc filiorum martyrum, multiplicibus, & innumeris, & maxime admirandis signis, coram millibus testium, ipsis ciuitatibus, & populis, media luce, spectantibus, a nobilissimo sui temporis scriptore, Caroli M. a secretis, & eius vitæ scriptoris, qui ex hoc tempore Ludouico Pio Imp. fidus Consiliarius inhæret, descriptis, quæ partim ipsemet vididit, partim a fide dignissimis audiuit, & partim ex Actis publicis accepit, libellis à monasteriis S. Bauonis, & S. Sernatij sibi delatis.

Innumera miracula per SS. MM.

ali. 3. Trāslat. SS. Marcell. & Petri c. 11. & 12.

D Accidit interim mirandum quiddam, præter omnem expectationem, cum, Deo extorquente, pessimus dæmon ex energumena rustica, peccatorum suorum, Latina lingua, redarguit Francos, quorum causa tot illi mala, Deo ulciscente, iugiter pati soleant, frugum penuriam, pestem hominum & animalium, & alia multa. Ad quæ auertenda hoc eodem anno inuigilare cepit pietas Imperatoris. Cum enim hæc omnium ore vulgata, aures quoque eius penetrassent, primū omnium, per vniuersum regnum publicum indixit triduanum ieiunium, atque preces, iu sitque ad correctionem morum deprauatorum QVATTVOR DIVERSIS IN LOCIS PER GALLIAS CELEBRARI CONCILIA, MOGVNTIACI, PARISIIS, LVGDVNI, TOLOSÆ.

Imp. ad clades auertēdas, indixit ieiun. & p̄ces.

b Extat ante Concil. Parif. sub Lud. 3. p. Cōc. Bulgari iauadunt Gallias.

E De quibus est eiusdem Imperatoris edictum, hoc pariter anno promulgatum, quo deplorantur eadem inmissæ cælicus clades. In eo, quod ait, cum ante voluisset conuentum agere, & de communi correctione tractare, sed commotione inimicorum præpeditum fuisse, Bulgaros intelligit, qui, ut significant Francorum Annales, Regnum Francorum inuaserant. Cuius rei causa hoc ipso anno in conuentu habito, mense Februario Aquisgrani Baldeuus Dux Foroouliensis, quod eius ignauia Bulgari inuassent, vastassentq; regiones ad Imperium Occidentale spectantes, pulsus est Ducatu, cuius potestas inter quattuor fuit diuisa consortes. Sed quod & in eodem edicto est querela Imperatoris de exurgentibus in Regno Francorum tyrannis, allusivè visus est ad Aizonem, qui haud priuē ab Imperatore deficiēs cum fratre, Sarracenorū copijs, quibus inhaesit, plura intulit damna populis, sub dominio Francorum constitutis; hæcque per totum biennium vsque ad præsentē diem; cum & hoc ipso anno in eodem publico Aquisgranensi conuentu, Duces, qui aduersus eos missi fuerant, quod rem socorditer peregissent, in ordinem ignominiose reducti sunt. Hæc sunt clades huius temporis, præter penurias, & mortalitates, quæ in eadem constitutione Ludouicus deplorans, per penitentiam morumq; correctionem emendari curauit.

Tyrānus in Gallia. Duces ob rē socorditer gesta in ordinem reducti.

Inter eos, quos mirabiliter a cæcitate, & paralyfi liberatos refert Eginhardus, vnus fuit Albricus nomine; Aquitanus, qui oculis etiam mentis sic illustratus est, ut prophetiæ donum fuerit consecutus, & inter alia Angelica reuelatione admonitus est de nonnullis, quæ essent Ludouico Imperatori significanda, ut ab ipso cor-

rigerentur.

rigerentur. quæ libello descripta a se, eidem Imperatori, vt rogatus fuerat, tradita refert Eginhardus. Quid autem illa capita continerent, aut quid ab eo factum aut dimissum sit, alio potius in loco, quam in hoc commemorandum est. pauca tamen de his, quæ monitus fuerat adimplere curauit.

Hoc eodem anno Nicephorus Constantinopolitanus Episcopus Confessor, cum ageret in exilio annum 14. ex hac vita, post plures, ex longa persecutione contextas coronas, ad Deum feliciter migrat: sepultus iuxta templum Sancti Martyris Theodori in monasterio, quod ipse a fundamentis construxerat, in quo tempore exilij piam, & sanctam vitam traduxit. celebris est eius memoria apud Latinos 3. Idus Martij. apud Græcos 2. Iunij.

Christi Annus
829

Gregorij P.4.
2

Ludovici 16. } Impp.
Michaelis Balbi 9. } Ind.7.

Miracula.
a lib.4. c.
25.

Gregorius Papa Tit. suum Sancti Marci a fundamentis restaurat, & nobili stru-
ctura exornat, pretiosis additis ex serico, auro & argento, suppellectilibus, illato in illum etiam S. Hermetis corpore. Anastasius. Porro eiusdem Martyris articulus translatus in Gallias miraculis insigniter est illustratus. Eginhardus libro 4. a de supra citatis, qui & ibidem meminit reliquiarum SS. Proti, & Hyacinthi, per quas ad se delatas, edita miracula commemorat.

Accidit autem, vt cum Sarraceni iam potiti Sicilia, (vt superius dictum est) vniuersas Italiae oras classe piratica infestarent, iamque adijcerent animum, vt vniuersa potirentur Italia; Gregorius Papa imminens malum anteuertere, quibus valuit viribus, festinauit. Sicque Ostia Tiberina iam vetustate menibus cellatentibus, eandem ciuitatem nouis muris aggessus est, & veterem in nouam mutare, quam abolutam Gregoriopolim appellauit. Anastasius in Gregorio. & Sigebertus de eo anno sequenti, Gregorius Papa, inquit, dolens crebris Sarracenorum incurSIONIBUS vexari, & vestari suburbium Vrbs Romanæ circa Ecclesiam Beati Petri Apostolorum Principis, intendit illic urbem nouam ædificare. ad quod consilio, & auxilio Imp. animatus nouam fabricam cepit, sed non perfecit: Leo enim, eius nomine 4. captum opus absoluit.

Balb^o vexauit orthodoxos

Balbi impia dogmata.

Hoc pariter anno, ipsis Kal. Octobris Michael Balbus cū imperasset annos octo, menses 9. & dies 7. ex hac vita recessit, sepultus ad Sanctos Apostolos, maledictionibus omnium, pro panegyricis infamatus. Curopalata. Hic licet ipsius Imperij exordio æquus visus sit in Catholicos exules sub Leone, in sua quoque liberos reuocans, haud multo post tamē, (inquit Zonaras) eos oppugnauit, ac præter multos alios crudeliter tractatos, etiam in S. Methodium grassatus, Euthymium Sardiū Archiepiscopum, ob sanctarum imaginum cultum in exilium misit, deinde Methodium in Acritā conclusit. Inclytum vero Euthymium filius eius Theophilus crudeliter flagris cælum in Martyrum numerum retulit. Copronymum in omnibus imitatus, & Iudæis addictus Sabbata ieiunari iubebat, resurrectionem mortuorum nō credebat, eoque futura bona sugillabat, & prophetas irridebat, dæmones esse pernegabat, scortationem peccatum non iudicabat, iurandum sese Deum vniuersi moderatiorem monebat, Iudæ salutem ominabatur, inter beatos eum annumerans, Pascha alieno celebrari tempore affirmabat. hæc Zonaras, Curopalata, & Cedrenus. Litteraturam (idem inquit,) quoque adeo est auersatus, vt ne pueros quidem ea permiserit erudiri, ne vel v&famæ ipsius coarguendæ, atque refellendæ instrumenta alij inde peterent, vel disciplina adiuti, cum oculorum ac linguæ velocitate in legendo vterentur, ipsi palmam huius rei præterirent, adeo enim in litteris componendis tardus erat & syllabis conficiendis, vt librum alius facilius perlegeret, quam ipse sui nominis elementa recenseret. hæc Zonaras.

Theophilus

A Theophilus iam adultus, post Patris mortem, patrium excipit imperium, iustitiam laudem vehementer affectans, ac propterea a principio omnes qui cum Patre in Leonis Imp. necem conspirassent, occidi iussit. Nouercam quoque suam e regia domo eiectam in Monasterium redire coegit. Ex Curopalata.

Quod vero ad res gestas Ludouici Imperatoris pertinet, huius anni exordium, data reperitur constitutio pro conseruatione, & augmento rerum Monasterij Sancti Germani Parisiensis, digna memoria.

B Quop rursus ad anni huius res gestas spectat, hæc habentur in rebus gestis Ludouici Imperatoris eodem tempore scriptis. *Hieme transacta, cum Quadragesima sacrati dies celebrarentur, intempesta nocte terramotus adeo validus extitit vt adificiis cunctis ruinam minaretur. Porro venti violentia subsecuta, non modo minora, sed etiam ipsum Palatium Aquense, uehementia sui ita agitauit, ut etiam laterculis plumbis, quibus tecta erat basilica S. Dei Genitricis Mariæ, maxima ex parte detegeret.*

Superiori anno indicto triduo ieiunio ad auertenda uigentia mala, mandauit Imperator in quattuor Regni præcipuis ciuitatibus celebrari Concilia, quorum vnum tantum extat Parisijs celebratum, cum synodica ad Imp. Cum igitur multa stauissent Episcopi quæ ad disciplinam Ecclesiasticam moresque fidelium spectarent, & (quod idem expetierat Ludouicus) ex Sanctorum Patrum scriptis pariter deprompsissent, quæ ad ipsum Imperatorem pertinere possent: quia tamen ea tantum generatim ingestissent, prætermittis specialibus, de quibus in primis monendus fuisset, timore fortasse ne ea ipse animo haud æquo tulisset: visum est ipsis eadem quasi pertransennam ita illi significare vt si uoluisset emendare etiam potuisset. Ne igitur apud

C Deum silentij redargui possent Episcopi, quod Regi non aperuissent, quæ in primis corrigenda essent, ne ve aperiendo eum in iram prouocassent, ita inter eos deliberatum, vt id facerent per appendicem. Hic in memoriam reuocetur quod Eginhardus dolens de Ludouico testatus est, cum quæ diuinitus monitus esset, non nisi ex parte seruasse, alijs magna iactura imperij prætermittis, vt exitus declarauit. At quænam erant ista, quæ per appendicem apposuerunt Episcopi? Læsa nimirum, negligentia Regum, Ecclesiastica iura, & oppressa ab eis libertas Ecclesiæ. de qua cum aliqua dixissent, concludunt his uerbis. Porro de Episcopali libertate, quam, Deo annuente, vestroq; adminiculo suffragante, adipisci ad Dei seruitium peragendum cupimus, suo tempore nobis dicenda atque uobiscum conferenda referuamus, quatenus ita sit, vt & nosmetipsos saluare, populoq; nobis subiecto utiliter salubriterque prodesse, atq; pro uobis, & stabilitate imperij uestri valeamus Domini misericordiam exorare, & de uestris obsequijs, & Regni adiutorio solatium debitum minime subtrahatur, sed si possibile fuerit potius augeatur. hucusq; Patres.

E Theophilus, qui uiuente Patre S. Enthymium Sardinum Archiepiscopum, ob cultum sanctarum imaginum flagris cæsum, occidi iusserat, liberam nactus habenas Imperij, pro arbitrio in orthodoxos insurgens, tum obuium quemquam tantum adoratus est, sed exquisita arte singulos indagans, de iisdem haberi uoluit quæstionem, dato quæstoribus in mandatis vt a singulis sub Orientali sibi subiecto Imperio constitutis, cum tributum capitationis exigerent, pariter de cuiusque ipsorum fide quæstionem haberent, esset ne quisquam ex eis cultor imaginum, quem mox coniciebat in carcerem, pœnas daturum acerbiores, nisi ipsum cultum sacrarum imaginum publice detestaretur. Quot fuerunt tunc lapsum funera præ metu negantium? Et quæ contentium pœnæ, exilia, atque mortes. Est de huiusmodi

a Apud Aimoini lib. 5. c. 10. in fine. Terræ motus ingēs. Vlt. violentissimus.

b Tom. 3. edit. Ven.

De oppressa libert. Eccl. quæ rûtur Epi apud Imper.

Theophili tyrânis.

Imperatoris editto mentio in Actis S. Ioannicij Anachoretæ. Hic eo culminis sanctitatis euectus erat, vt sicut Herodes Ioannem, Pharao Moysen, ita metuerent ipsum ijdem Imperatores persecutores; fama namque notissimus vbiq; erat, atque omnibus reuerendus. Blanditijs quidem, & illecebris eum Imperatores allicere tentarunt, a vi tamen abstinerunt. Accidit aliquando vt Imperator duos viros illustres, & ad persuadendum idoneos ad eum allegaret in causa imaginum, qui diuina eius persuasi sapientia, Catholici redierunt.

Historiam hanc rerum Orientalium profecutus est Io: Europalates eam excipiens, vbi finem fecit Theophanes, in Nicephoro, non tamen, vt ille, per singulos eam annos digerens. Cum igitur aliquid ponitur, non sub certo anno, sed tempore tantum; sub eodem id accidisse Imp. intelligendam sed incerto anno.

Conspira-
tio Imp.

Quod ad res Francorum attinet, maximo ea sunt hoc anno obiectæ discrimini. Ingentes enim in Ludouicum Imperatorem conspirationes sunt detectæ, exortæ a filijs, & Principibus regni, & compluribus Episcopis. Peperit siquidem inuidiam omnibus præfertim aulicis, quod Bernardum Hispanum, Hispaniarumq; limitum Comitum, defensionis suæ causa, Imperator vocauit in aulam, constinuitq; Præfectum cubi culi. Ex inde sparsus rumor auctaque suspicio, creditumque a pluribus eundem Bernardum admisceri Iudith Imperatrici. Id quidem cū filiorum quoque animos haud leuiter sauciafset, commouisset vero amplius odium in nouercam, auxisset vero magis ingens amor, quo profecui visus est Imperator natos ex ea Carolū, atq; Rodolphum: his fomitibus admotis ingens accensa flamma, mox erumpere in incendium visa est; adeo vt Pipinus Ludouici ipsius filius, contra patrem parauerit exercitum.

Huius timore percitus Imperator mox præcipuam iurgiorum causam dimouere conatus, Bernardum a se dimisit, Iudith vero Imperatricem Laudun in monasterio S. Mariæ morari præcepit. sed nec ista satis suere aduersarijs, qui eductam e monasterio Imperatricem, ipsam promittere coegerunt, persuasuram se Imperatori, vt deposito Imperio, retruderet se sua sponte in monasterium; id ipsumque se esse facturam, comisitque præcisis monasticam vitam se professuram.

Hac facta promissione ad ipsam Ludouicum Imperatorem cū custodia missa est, cumque secreto eum allocuta esset, monasticum ipsa sibi velum imposuit: Imperator vero ad deliberandum de hoc tempus accepit. Illa vero sic velata in monasterium S. Radegundis a Pipino detruditur. Cum interea rediens ex Italia Lotharius Rex, quæ essent facta, probaret, non tamen in patrem quid vltieris peragi passus est: remque geri non armis, sed iure voluit. Sicque conuentum publicum indici iussit, ex Imperatoris sententia, Neomagi, ad quem veniret ipse Imperator, non armata manu, sed simplici comitatu, quod faciendum æque filio persuasit. cuius rei gratia Hilduinus Abbas, & Vualach Abbas Corbeix cum armatis venientes ab Imp. iussi sunt abire. Ibi cum essent, Lotharius a Patre vocatus, secreto admonitus, flexus tandem atq; suasus est, patri debere esse subiectum, eidemque firma pace conciliatum iri. Sicque factum, vt Imperator qui totam ætatem absque imperij viribus transgessisset, Lothario eidem obsequente, pristinum vigorem receperit imperandi. qui solita vsus benignitate criminis reos diuersis multatos pœnis, absoluit, parcens omnibus adeo iuste maiestatis iudicio postulatis. hicque finis rerum gestarum præsentis anni, quæ hic summatis perstricta, in vita ipsius Ludouici pluribus enarrantur.

a De ord.
Antiph.
c. 38.

Compositis rebus Amalarius Fortunatus Episcopus Treuerensis, Albi olim discipulus, misit ad Ludouicū Imperatorem libros de Ecclesiasticis officijs, quos cum accepisset, & probasset, misit idem Imperator ipsum Romam ad Gregorium Papam, vt quod deesse ad opus videretur, illic addiceret, atque scriberet ordinem Antiphonarij, ex quo libro apparet tantos viros oīum huius temporis disertissimos, & apud Imperatorem primarios non solum Theoricam calluisse rerum Ecclesiasticarum, sed & practicam exercuisse, cæterumq; Ecclesiasticum suis rythmis publice in ecclesia modulari solitos, quod certe non nihil illos redarguit, qui negligunt, antiquo more, in ecclesia canere, dum per alios explent eiusmodi in ecclesia, quod exercetur in celo

A munus Angelicum. Certe quidem & ipsum Theodorum Archidiaconum S.R.E. cantare in Ecclesia consueuisse, satis ostendit idem auctor in prologo ad librum de ordine Antiphonarij.

B Theodora A. & mater eius Theodiste, pietate præsantes, sacras occulto imagines, colebant. ea de re delata ad Imperatorem, in discrimen adducta, callida tergiversatione ipsum deluserunt. Theodiste, Theoderę A. filias, quę quinque erant, ad se sa pius accerlebat, & puellariis mune sculis, & blanditijs, (puellę enim erant) ad venerationem, & cultum Sanctarum imaginum paulatim adducebat. accidit aliquando, vt interrogatę ab Imperatore quid apud auiam vidisset, quid ab auia accepissent, infantula diceret se vidisse pulchras imagunculas in arca repositas, quas osculandas sibi exhiberet. ea re ira incensus est Imperator, nec tamen propter reuerentiam erga mulierem, quidquam moliri ausus, tantum prohibuit ne filia ad eam amplius accederent. Alias scurra palatii quidam, pro libertate, Augusta cubiculum improviso ingressus sacras vidit imagines; indeq; ad Imperatorem conuiuantem ingressus, & interrogatus vnde veniret, respondit, ab Augusta, apud quam pulchras imagines viderit. Ira percitus Imp. in Augustę cubiculum se proripuit eam increpitans, & probris lacerans, & Idolorum cultricem appellans, quid a scurra audisset exponens: ar illam iram delinens, malę suspicatus es, inquit, Imperator, & scurra deceptus est, ex resultantibus imaginibus ex speculo quod ego & puellę meę intuebamur. quibus verbis acquieuit: Ex Curopalata.

Imperatrix cultrix imaginum.

C Hoc anno Romam se venisse legatum ab Imperatore ad Gregorium Papam testatur Amalarius de ordine Antiphonarij c. 38. datumq; sibi ab eo Theodorum Archidiaconum S.R.E. qui de ordine Rom. Officii eum instrueret.

D Theophilus Imperator in cultores sanctarum Imaginum saeuus, & crudelis, superiores omnes crudelitate superare contendebat. nam Leo coli eas vererat, Michael nomen Sancti ad eas adpingi interdixerat: at hic ne pingi quidem, & coloribus formari patiebatur.

E Monachis quoq; aditus ad vrbes interclusit, & omnes edicto expelli iussit. ex quo plures desides, & ignaui habitum abiecerunt, a sacris hymnis & cantionibus abstinentes; alijs, qui sacras imagines colerent, maxime Episcopis, & monachis, & ijs, qui eas pingent, carceres pleni erant, montes quoque & spelunę, qui siti, & fame interierunt. Non desuerunt tamen qui singuli, & gregatim magna libertate eam coarguebant, quos caesos ex vrbe exterminauit, & paulo post cęlesti quiete dignati sunt. quorum veneranda corpora in terram insepulta proiecta, integra & salua diutius permanentia, tandem sepulta, & vt Martyrium debito honore culta.

Inter pictores, quos omnes perdere cupiebat, Lazarus quidam Monachus pingendi arte celebris erat, quem blanditijs & obsequijs tentatum, cum omni adulatione superiorem vidisset, ad mortem vsque tormentis excruciauit: rursusq; cum recuperata valetudine imagines pingeret, laminas ferreas eius palmis iussit admoueri; sed intercessione Reginae emissus e carcere, & in templo Praecursoris occultatus, diuina vi eius imaginem expressit, quę diu conseruata, sanat agrotos. Superfuit etiam hic ipsi Imperatori, haud cessans sacras pingere imagines. Ex Curopalata.

Lazarus pictor tormentis excruciatum ob imaginem picturam.

Quod ad res Francorum pertinet. Pipinus filius Ludouici, rursus recedit a Patre, & alios in eum commouet. quare a Patre in carcerem conijcitur, sed a suis noctu subductus eripitur. Quamobrem ipsum regno priuat, quod inter Lotharium atq; Carolum diuisit, sed res effectum non est consecuta.

Hoc pariter anno, cum S. Ansgarius magnum retulisset ex Gentilium predicacione prouentum, pius Cæsar statuta Amaburg ciuitate Metropoli Danorū, Sueuorum itemque Slauorum, & omnium Trantalbianorum, eum primum illi cathedræ ordinari curauit Archiepiscopi, confirmante Gregorio P.4. & pallio, insigni plenitudinis potestatis ad eum misso. Ex Adamo^a alij^b male referunt in sequentem annum.

a li. i. c. 17
b Crant.
Eccl. hist.
Sax. lib. i.
c. 20.

Theophilus male captam aduersus pios sacrarum Imaginum cultores persecucionem prosequens, in peregrinos homines Catholica fidei professores Theodorum atque Theophanem fratres, iram conuertit, quos dire plagis affectos, exilio tandem multauit, deportari eos iubens in Insulam Aphusam. Ex scriptore eius sæculi, qui res eorum gestas prosequutus est.

Quod ad Theophilum spectat, superauit quidem impietate prædecessores Imperatores, quo ad sacras imagines, quas penitus auerfabatur; Hagiomachus tamen non fuit, ut potè qui sanctos coleret, Dei Genitricis Ecclesias frequentaret, & quod maius est, erigeret, ut Io: Curopalata tradit.

Graviore inter hæc turbine quatitur rursus Imperium Occidentale, cum Ludouicus Imp. se cogitur abdicare, conspirantibus iterum in eum filijs, simulq; Episcopis, quorum suasu idem rursus ad publicam peragendam redigitur penitentiam. Hæc singula quomodo se habuerint, sunt accuratius exploranda. Quod enim Pipinus a Patre priuatus est Aquitania, quæ Carolo puero ex Iudith nato data fuit, magnam sibi Imperator cum odio concitauit inuidiam, non Pipini tantū, sed aliorum etiam filiorum Lotharij & Ludouici, quo factum est, ut ad bellandum pararentur vtriusq; exercitus.

Interea vero Gregorius Papa, pacem inter filios atque parentem conciliaturus, Roma profectus, ad ea quæ prius obuia habuit castra filiorum accessit, diutiusq; ibidem comoratus est, ut ad concordiam filios adduceret. Quæ res in deteriorem partem accepta est a Ludouico, insulstantibus nonnullis studere nimirum Pontificem filijs Imperatoris: iactantibus insuper fore, ut esset excommunicaturus Pontifex quotquot inhæreret Imperatori. Quo factum est, ut veniens ipse Gregorius ad Ludouicum, haud eo susceptus sit honore, quo consueuerunt prædecessores Reges Francorum ire obuiam, & excipere Ro. Pont. Contestatus aut ipse Pontifex, se non aliâ ob causam esse Roma profectum, nisi ut ortum domesticū bellum sedaret, pacemq; inter parentem, & filios conciliaret: ab eodē Ludouico dimittitur ad filios, cum ipis tractaturus. Sed cum nihil conficeretur, illis implacabili odio in ipsum commotis; Gregorius, re infecta, merens reuersus est Romam. Hæc quidem ex vita eiusdem Ludouici Imperatoris; quæ auctor, qui appendice auxit historiam Aimoini, ex eodem totidem verbis apposuit. Ceterum et si sint qui dicant, in suspicionem adductum Gregorium Papam apud Ludouicum, quod diutius apud filios mansisset, tamen euentus hanc penitus suspicionem dissecit; si quidem ipse, quod eis aduersus Patrem non fauerit, insensos sibi reddidit, Cuius rei causa Lotharius reuersus in Italiam acerbissimū odium aduersus eundem Gregorium, ipsam Romanam Ecclesiam persequendo, manifeste declarauit: quod ipse Ludouicus intelligens, eidem, quibus valuit auxilijs, præsto fuit, ut suo loco constabit. At vero tantum abest ut sceleratis filiorum actibus consenserit Greg. Pont. ut ab eis factum Patris abrogationis decretum resciderit, quod testatur Paulus Aemilius, qui res Francorum est profectus. Hæc fere eadem etiam Theganus Treuerensis Ecclesie Chorepiscopus, Ludouico fauens; qui, narrationē pro-

sequens,

A sequens, scribit Ludouicum a suis destitutum in potestate venisse filiorum, qui vxore Iudith in Italian Derthonam, sub fida custodia, amandata, ipsum Compendium adductum, CONCILIO EPISCOPORVM HABITO, Imperio seabdicare, & publicam subire penitentiam coegerunt. Extant adhuc eiusdem Ludouici Imperatoris publicæ poenitentia scripta, quibus eiusmodi inscriptio præposita est. Quæ 2 sequuntur gesta sunt apud Compendium Palatium, contra Christianissimum Imperatorem Ludouicum, postquam Regno ad tempus priuatus est. Acta sunt autem studio non imitandæ deiectionis eius ab Ebbone auctore eius mali, & ceteris Episcopis, vel errore admittentibus, vel timore eos sentientibus. Non sunt hæc vt salubris Concilij decreta amplectenda, sed vt exitialis commentu molimina respuenda. Quibus iniquissime peractis, magna inde commutatio rerum secuta, certatim populi Franciæ Burgundiæ, Aquitaniæ, Germaniæ, cum proceribus ijs maxime qui coniurationis expertes fuerant, conuenientes, Ludouici libertatem, intentatis armis expetebant. Dum hoc in Ludouicum Imperatorem aguntur, adueniunt Theophili Imp. Constantinopolitani legati ad Ludouicum, qui a Lothario excepti, & dimissi sunt.

a In Ann. Franc. ex Pith. Biblioth.

C Lotharius, audita Principum conspiratione ad Ludouicum Patrem liberandum, Leo in Monasterio S. Dionysij relicto, discessit. Ludouicus libertati redditus, per Episcopos ecclesiæ reconciliari, & armis quibus exutus fuerat solemniter accingi voluit, & deinceps se iterum per Imp. magna omnium exultatione gessit. Paulo post filios ad se, venia petita, adeuntes, Pipinum & Ludouicum excepit. Quod publicam perturbauit lætitiã miseranda Cabilonensium clades fuit, quam ciuitatem in itinere sibi aduersantem, & factione rebellium proditam Lotharius ferro igniq; vastauit, vna salua, miraculo, Basilica in honorem S. Georgij fabricata. Dei Ecclesias per Lotharium expoliatas, occisosq; omnes qui patri studuissent, & sororem Bernardi Sanctimoniam in dolio inclusam in Ararim proiectam, scribit Theganus, nefanda eius opera detestatus.

Ludou. re stituitur i Imp. Cabilon. clades per Lothariũ.

D Tunc aduersus Lotharium, tum pater Ludouicus, tum reliqui eius filij Ludouicus atque Pipinus castra mouentes, coegerunt Lotharium, vt supplex veniam petiturus veniret ad patrem, cui vna cum sectatoribus Ludouicus indulset, atque accepto ab eis fidelitatis iuramento, in Italian ire præcepit, ac saltus Alpium, ne post hac se inuito, transiret, firmis impositis præsidij, obseruari præcepit. hæc ex vita Ludouici, quæ & apud Theganum fusi leguntur. Cæterum quod spectat ad restitutionem Ludouici in Imperium, id factum auctoritate Gregorij Papæ, Paulus Aemilius haud obscure significat, dum ait, decretum abrogationis Imperij Ludouici ab ipso Gregorio Papa fuisse rescissum, sed vt Marianus Scotus addit ei Iudith Augustam pariter, voluntate Gregorij Papæ restitutam. Porro Ludouicum indulsisse omnibus, qui in eum peccassent inuiti Theganus affirmat.

Lothari⁹ recipitur in gratiã Patris.

E HABITO GENERALI CONVENTU IN ACTINIACO PALATIO, inter cætera, mandatum filio Pipino vt quæ in suo Regno ablata fuissent Ecclesijs, absque cunctatione restituerentur. Legatis etiam per ciuitates, & monasteria missis, statum Ecclesiasticum pene collapsum in antiquum statum erigi iussit: multa etiam ad politicum statum pertinenna illic fuere constituta.

Quod autem in Basilica S. Dionysij prope Parisios restitutus fuisset in Imperium, eius memoriæ sancti effectus, ad eam illustrandam animũ intendit, Hilduinoq; eiusdem monasterij Abbati mandauit, vt quæ tum ex Græcis, tum ex Latinis fontibus, de eodem Dionysio scripta, reperiri potuissent, in vnũ corpus collata, stylo historico prosequeretur. Extat epistola, præfixa ipsius Hilduini Areopagiticis; quam sequitur Hilduini epistola ad Ludouicũ Imp. inde nuncupatoria ad cunctos Christi fideles, quam

Colliguntur oia q ad Dion. M. ipe-stant.

sequuntur Acta Passionis ipsius, ac denique reuelatio facta Stephano Papæ vna cum Actis coronationis Pipini, & filiorum eius in Francorum Reges. Sed præter illa, quæ ipse Hilduinus collegisse potuit ex antiquorum scriptis, viuentes etiam doctissimos viros S. Michaelem Syncellum Ierosolymitanum, nec non S. Methodium presbyterum Constantinopolitanum visus est ad eadem præstanda hortatus esse Græcos Patres, & nobilissimos Confessores, si quidem vterque ipsorum hoc eodem tempore in eodem scriptorum genere versatus esse reperitur. Etenim scriptis hoc tempore Michael Syncellus encomiasticam orationem de eodem Dionysio, sed & Methodius eiusdem res gestas historico stylo est persecutus.

Dum vero ista geruntur in Occidente, in Oriente Theophilus Imperator in dies magis aduersus orthodoxos commotus, noua, in eosdem in confessione perstantes, decreuit supplicia. Si quidem in expeditione aduersus Sarracenos, Methodio secū ducto, ob ingentem viri prudentiam, & sapientiam, cum ab eis profligatus esset, magno cum suæ vitæ periculo, reuersum Constantinopolim quod non eius adiutus precibus victoriam reportasset, occasione capta ex offensa religione, ob cultum Idolorum (sic enim imagines appellabat) in eum furorem conuertit. postque diram verberibus de ipso habitam quæstionem, cum viuum in sepulchrum, cum duobus latronibus includi fecit, apposito qui ei tantum cibi ministraret, quantum ad trahendam vitam sufficeret. sicq; mansit, velut alter Jonas cæti vtero clausus, donec Theophilus vixit. Ex Europalata. Verum sunt qui dicant, ipsum viuente adhuc Theophilo, ab eodem reuocatum fuisse Constantinopolim Constantinus Manasses, atque Glicas, (quod in scripta quædam difficilia Imp. incidisset, quæ non aliis quam Methodius interpretari posse crederetur) & deinceps in honore habitum.

Hoc anno, Era Hispanica 872. notato, in Hispania apud Canadignam ducenti monachi interfecti a Sarracenis, consecuti sunt coronam martyrij, in claustris paupum monasterij sepulti, quod, qua die sunt trucidati, apparet sanguineo sudore resperfam.

S. Methodius supplicij afficitur.

Ducenti Monachi Martyr. sub Sarraenis.

Christi Annus
835.

Gregorii Pap. 4.
8.

Ludouici 22.
Theophili 6.

Imp.
Ind. 13.

IN THEODONIS VILLA MAGNO HABITO CONVENTU EPISCOPORVM & aliorum, Ebbo Rhemensis, auctor, vt Ludouicus Imp. priuaretur Imperio, suasu Episcoporum, Episcopatu, vt eo indignus, se abdicauit, reliquis, qui assunserant, necessitatem excusantibus, venia data. Condemnatus autem est Agobertus Lugdun. Archiepiscopus, qui vocatus ad synodum venire distulisset. De his autem qui in Italiam confugissent, quod scilicet visi essent ad sedis Apostolicæ iudicium accessisse, nihil est actum. Paulopost in Metensi ciuitate omnibus simul conuenientibus, septem Archiepiscopis, septem reconciliationis Ecclesiasticæ orationes, super eundem Imperatorem inter Missarum solemnias, pro plenaria restitutione Imp. magnis Deo ab omnibus gratijs actis cecinerunt. Ex vita Ludouici Imperatoris.

Eodem tempore, cum Theodulphus Abbas Floriacensis, vocatus cum alijs, vt particeps Bernardi coniurationis in Ludouicum Imp. Andegau inclusus esset in carcere, præ cæteris huius gratiæ poeticiæ facultatis excultus, ibidem Ecclesiasticum carmen ad diem Palmarum in Ecclesia canendum accomodatam scripsisset, obseruato tēpore, cum ea die Ludouicus inde transfret e fenestra carceris illud cecinit, quod cum eodem Imperatori mirifice placuisset, e carcere eum educi iussit, & post etiam Aurelianensem Episcopum creandum curauit. Ecclesiasticum autem melos illud est gloria, laus, & honor tibi sit Rex Christe Redemptor. &c. Scripsit & alia plura. Extat præterea epistola ipsius ad suū clerum Aurelianensem, qua munus sacerdotale, & animarum cura qualis esse debeat, insinuat, nunc primum ab auctore Annalium euulgata.

Quod pertinet ad res Orientalis Ecclesiæ, hoc anno, mortuo Theodoro Constantinopolitano Pseudo Patriarcha, Iconoclasta, Io; eius nominis sextus Theophili pe-

Theodulphi carmen in die Palmarum. Epistola de munere sacerdotali 46. capitib.

dagogus,

A dagogus, illius excipit thronum, antea Syncellus, ex magiæ peritiâ magnam apud ipsos hæreticos adeptus existimationem, Iconoclasta & ipse, altero deterior.

B Interea Theophilus, pro ardenti desiderio trahendi in suam perfidiam Theodorum, & Theophanem fratres, euocatos ex insula, ubi iam biennium legati agebant, cum frustra obsecrationes, blanditiæ, & minæ adhibitæ essent acerrime cædi, & facie inscribi iussit duodecim iambos, vt mirum sit quomodo tot versus exarari in hominis facie potuerint. hæc pluribus, ipsorum Epist. ad Ioan. Episcopum Cyzicenum. post tam inhumanum, & nouum supplicium, stillantibus adhuc vultibus sanguine, in carcerem retruduntur, & post Apameam Bithyniæ in exilium eijciuntur. Ex Curopalata. At in itinere quid illis acciderit refert Cedrenus, in cidisse nimirum in piscatorem eum, cui cura datâ præbendi Methodio cibum, à quo cum de statu eius didicissent, per eundem in hanc sententiam ad eum.

*Qui uiuus inter uiuos esse desit
Vitamque præbet mortuus, terram incolens,
Polurque obit; uincto grauati uinculis,
Frontes ei scribuntque inscripti litteris.*

Rescripsit Methodius opera eiusdem piscatoris.

*Quorum libris inscripta sunt cælestibus
Nomina, piæque frontes inscriptæ notis,
Nos qui sepultus ante funus est suum
Vinctos salutat, & ipse uinculis grauis.*

C Ad hæc autem subdit his Io. Curopalata. B. quoque Michaellem Syncellum Ecclesiæ, quæ est in Sancta Ciuitate, multis cum alijs Monachis Theophilus Imperator in carcerem coniecit, diuturnis cruciationibus eos in suam sententiam adducere speras. Desunt Acta tot insignium Confessorum. Ad hunc Michaellem Syncellum Theodorus Studita ante aliquot annos, cum in humanis esset Nicephorus Constantinop. Episcopus, scripsit Epistolam, a quando ipse Michael alio pergens, Dei voluntate, actus maris tempestate Constantinopolim venire compulsus est.

D Hoc anno Gregorius Romanus Pontifex, (vt auctor est Sigebertus, & alij) mouit Ludouicum Imperatorem, vt in Gallia, atque Germania Festiuitas omnium Sanctorum Kalendis Nouembris, celebraretur, quæ hæctenus Romani, ex Bonifacij Papæ instituto, celebrare consueuerunt. Quod tum ab ipso, tum ab Episcopis omnibus Franciæ, atque Germaniæ mira consensione acceptum fuit, & ingenti gratulatione peractum. de his agens Albinus in commentario de diuinis officijs, qui floruit sub Carolo Magno, ostendit se ad hæc fuisse tempora superstitem. Porrò ante hæc tempora in Gallijs, atque Germanijs eiusmodi sacram omnium Sanctorum solemnitatem minime celebratam fuisse docent diuersarum canones de ferijs, in quibus, de hac festiuitate nullum verbum, vt neque apud eos, qui de officijs Ecclesiasticis ad hanc diem commentarios conscripserunt.

E L Otharius moleste ferens se titulo nominatum Italiæ Regem, & non nisi Longobardiæ, earum scilicet, quas possederant Longobardi regionum potiti dominio, inuidere cepit Romanæ Ecclesiæ, quæ liberalitate Regum Francorum prædecessorū suorum, nobiliorem videretur Italiæ partem possidere. Quam ob rem contra iusturandum eidem Romanæ Ecclesiæ, cum corona ornaretur, ab eo præstitum, contraque ipsius parentis Ludouici, Caroli aui, proauique Pipini sanctitas pro Romana Ecclesia sanctiones dominandi vniuersæ Italiæ flagrans cupidine, Romanam Ecclesiam vexare

SS. Mon.
faciebus i
scripti.

a Lib. 2.
Epi. 2 13.

Loth. Im
per. & R.
Ital. inui
det Eccl.
Rom. suâ
ditione.

cepit, & eius homines crudeliter tractare. Quæ res animû Ludouici, licet mitissimû, A
adeo exasperauit, vt legatos ad eû summa festinatione destinaret, ab incepto deterrês,
reuocans illi in memoriam, quod quando illi Regnum Italiæ donauit, etiam Ecclesiã
Romanam commendauit, & quam ab aduersarijs defendendam susceperat, nequaquã
à suis diripi permetteret, monens de prælitis nuper sacramentis, quæ si contemneret,
non impune illi futurum. Iussit etiam, vt militares annonæ, & statua sibi parata essent
mox in Italiam ad limina Apostolorum venturo. quod ne faceret, irruptio Norman-
dorum in Frisiam impediuit: aduersus quos pergens Legatos duos ad Lotharium,
qui responsum sibi ab eo referrent, misit, & ad Gregorium vnum, qui de necessarijs eû
confulere, & bonam suam erga Ecclesiam voluntatem significaret. Lotharius de re-
bus quarundam Ecclesiarû ablatis, alia restituit, alia restituere se non posse respondit.
Gregorius Ludouici legatione, gtauiter decumbens, mirifice est recreatus, & misit ad B
eum duos legatos, qui gratias illi agerent, & Lotharium accusarent, quos Bononiam
progressus Lotharius ne longius procederent, impediuit. Epistolam tamen Impera-
tori destinatam occulte perferendam curarunt.

Ludouicum Imperatorem pro Ecclesia Romana adeo sollicitum, Deus copiose re-
numeratus est, si quidem aduersarios, quibus ipse pepercerat, lucus ingruens extinxit, &
Nou mandos grassantis in Frisios, abique cæde, in fugam conuertit. quo suscepto nun-
cio de morte aduersariorum pius Imperator pugno pectore tacto lachrimisque ocu-
lis oppletis, Deum illis propitium fieri cum ingenti gemitu precatus est. Hæc plu-
ribus scriptor aulicus Ludouici Imp.

Hoc eodẽ anno, octauo Id. Februarij Indict. 14. celebrata reperitur SYNODVS C
AQVISGRANENSIS, sub eodẽ Ludouico Imp. anno eius 23. non verò anno 833.
quem numerum, nota numeri, sed mendosa indicat: nec Imperij 24. In ea præcipue
actum de vtilitatibus Ecclesiæ, & bonis ablatis restituendis. Itaque ex Imperiali au-
doritæ, & Episcoporum monitus est Pipinus, & sui quanto cû periculo res Ecclesiæ
vsurpentur. quæ libenter monita suscipiens Pipinus etiam per auunculi inuasionem
vsurpata libenter restituit. ex Auctore domestico Ludouici. Subiicitur his apud Ai-
monium constituto Pipini Regis, pro Monasterio S. Dionysij, ex poscente Hilduino
eius Abbate pro confirmatione villarû, & à Ludouico Imp. concessarû. Sed quæ re-
peritur data anno 17. Ludouici Imp. plene ad dictû cõcilium minime spectare cognoscit.

Quod quidẽ, admonitione, (vt ipsi in eo præstantur Episcopi) eiusdẽ Imp. collectû
cõcilium constat; monuit ipse Episcopos, vt de tribus capitibus potissimum agerent.
nimirû de his, quæ ad Episcopos pertinere noscerentur, de vita, & doctrina ipsorum. D
De his quæ ad inferioris ordinis Ecclesiasticos. Tertio vero loco ad ipsum Imper.
eiusq; filios, ac ministros recte disponẽdos videri possent congrua esse. Porrò in hoc
cõcilio itidẽ repetita habetur, & iterû inculcata causa, ex qua tot tâtaq; mala proue-
nerint in Regnû Francorum. quia nimirû principalis potestas, diuersis occasionibus
interueniẽtibus, secus, quam diuina auctoritas se habet in causas Ecclesiasticas profi-
lierit, & sacerdotes, partim negligentia, partim ignorantia, partim cupiditate in ne-
gotijs sæcularibus, & sollicitudinibus, vltra quam debuerant, se occupauerint, & hac
occasione aliter, quã diuina auctoritas deceat in vtraq; parte extitisse dubiû nõ est, &c.

Sed & eodem quoque anno APVD LVGDVNVM ALIVS CONVENTVS E
HABITVS EST EPISCOPORVM, cui & idem Ludouicus, cum filijs interfuit,
excepto Lothario, qui est impeditus, eo quod hoc anno morbo laborauit, ita flagellis à
Deo correptus, cum inconcessã tentasset. Porrò in hoc Concilio agitata est causa
Episcoporum Lugdun. & Viennens. qui rei coniuurationis in Imper. vocati non com-
parauerunt. in quos absentes sententiam ferre detrectarunt.

a Apud
Sur. 15.
Iua.
Miracula
in transla-
tione S.
Viti.

Hoc anno eodẽ S. Viti M. corpus, quod sub Pipino Rege, p Fulradiû Abb. S. Dion.
Roma trãslatû fuerat in Gallias, à Varino Abb. a nouẽ Corbeig impetratû ab Hild.
Abb. S. Dion. in nouã Corbeia Saxonix est translatus, tanta miraculorû benedictione,
dum venit, atq; permãt, quantã liber ipse de eius translatione conscriptus signa licet.
Quo eodẽ anno Dani, atq; Normãdi Gallias inuaserunt. Legat. Car. apud Vitr. hñdñ.

A Sed & nouella Ecclesia Paderbornensis in Saxonia adhuc lacte indigens, miraculorum gratia mirum in modum illustratur, ex facta, hoc item anno, translatione sacri corporis S. Liborij Episcopi Cenormanensis in ipsam, qđ per Legatos ab Episcopo, & Ciuitate impetrarat. Exstat ad hūc diē libellus de hac trāslatione, & miraculis ab eo cōscriptus presbyt. qui missus expetijt reliquias, detulit, & miraculorū spectator fuit.

a Apud Sur. 23. Iul. Crāt. lib. 1. hist. Sax. c. 28. Mirac. in trāslatione S. Liborij Ceno.

Christi Annus
837

Greg. P. 4.
10

Ludouici 24.
Theophili 8. 7mpp.

Indictio.
15

B **C**ometā apparente, Ludouicus Imperator sciens mutationem Regni, mortemq; Principis per hęc ferē signa portendi, pro sua magnanimitate, & prudentia. *Non alium, inquit, timere debemus, prater illum, qui nostri, & huius syderis creator est. Sed eius clementiam non satis laudare, & imitari possumus, qui nostram inertiam, cum simus peccatores, & impenitentes talibus iudiciis dignatur admonere. Quia ergo, & me, & omnes communiter hęc ostentum tangit; omnes, pro posse, & sapere, ad meliora festinemus, ne forte misericordiam illo prorogante, & nostra impenitudine impediēte, nos illa inueniamur indigni.* His dictis, & ipse paulisper mero indulisit, & omnibus id facere iussit, & vnumquemque ad sua se colligere praecepit, noctemque illam, (vt nobis perlatum est) peruigilem, ac Dei laudibus, & obsecrationibus honoratā luci superuenienti praesentauit. cuius crepusculo ministros aulicos vocauit, & elemosynas, quam largissimas pauperibus, ac fernis Dei, tam Monachis, quam Canonicis porrigi iussit. Missarumque solemnia per quoscūque potuit, celebrare fecit, non tantum sibi metuens, quantum Ecclesiae sibi creditae prospiciens. In his Imperat. tota aetate consistens, induxit **GENERALEM CONVENTVM IN CARISIACO**, cui & Pipinus filius ex Aquitania interfuit; Vbi Imper. Carolum filium Regem partis Neustriae declarauit, & vtrumque ad sua regna dimisit. Hęc fere ex Astronomo ipso, qui res gestas Ludouici, quam fidelissime posteris tradidit.

Ludouic. Imp. praeparatio ad mortē, viso Cometa.

Christi Annus
838

Gregorii P. 4.
11

Ludouici 25.
Theophili 9. 7mpp.

Indictio.
1

D **M**ortuo Pipino Rege Aquitaniae, Carolo filio eam tribuit prouinciam; partito inter Lotharium, atque Carolum vniuerso Imperio, tradidit Ludouico Baioniam. Ex qua diuisione rursus obortae discordiae, Ludouico indignante, & pro Pipino puero, filio Pipini Regis, nonnullis nobilibus insurgentibus, eo quod a patris Regno visus esset exclusus.

E Reperitur autem alias saepius a Ludouico Imperatore diuersis occasionibus facta esse Regnorum partitio, vt inter alias illa, quam ex veteribus monumentis Pithocus in lucem prodidit factam inter tres filios Pipinum, Ludouicum, & Carolum; in qua inter caetera, illud adscriptum est caput de obligatione defensionis Romanae Ecclesiae, maiorum suorum exemplo, quod in omnibus alijs ab ipso factis diuisionibus annexū fuisse, dubitari non debet, secundum promissionem Deo factam a maioribus suis, cum ab Apostolica sede Coronam fuerint Regni consecuti, est huiusmodi.

SVPER OMNIA AVTEM IVBEMVS, ATQVE PRÆCIPIMVS, VT IPSI TRES FRATRES CVRAM, ET DEFENSIONEM ECCLESIAE SANCTI PETRI SIMVL SVSCIPIANT, sicut quondam a proauo nostro Carolo, & auo nostro Pipino, & b. m. genitore nostro Carolo Imper. & a nobis postea suscepta est, vt etiam cum Dei adiutorio ab hostibus defendere nitantur, & iustitiam suam, quantum ad ipsa pertinet, & ratio postulauerit, habere faciant. Similiter de

ceteris Ecclesiis, quæ sub illorum fuerint potestate, præcipuum, vt iustitiam suam & honorem habeant; & pastores, atque Rectores uenerabilium locorum habeant potestatem rerum, quæ ad ipsa pia loca pertinerent, in quocunq; de his tribus fratribus illarum Ecclesiarum possessiones fuerint.

1 Mol. de SS. Bolg. 18. Jul. b Apud Sur. 18. Jul.

Hoc anno Fridericum Traiectensem Episcopum martyrium a consummasse tradunt, ob eam causam, quod cum Ludouicus Iuditham Ducis Bavarie filiam, suam sanguineam absque dispensatione uxorem duxisset, isque excommunicationem illis minaretur, Iuditham sicarios submisisse, qui eum occiderunt. Ex Actis, b quæ extare dicunt in Ecclesia Traiectensi, quibus cum nullus ex veteribus auctor testis accedat, suspicæta sunt imposturæ, aliâq; potius causâ extitisse cædis Sanctissimi viri putandû est.

c Apud Sur. 12. Jun. Lup^o Abbat. Ferrar. tiè. i Gal.

Claruisse autè ijsdem temporibus Oidulphus presb. perhibetur, qui eidem Friderico in Euag p'dicatione fides minister accessit, cuius quoq; res gestæ scriptis p'dite extât. c Hac eadè Indict. 1. Lupus Monach. S. Benedicti, Rabani discipulus, educatus sub Aldrico Abbate, qui postea fuit Senonensis Episc. ante Gunilonem, vir doctrina, & vitæ moribus præstans, vocatus in aulam à Iuditha Imperatrice, paulo post à Ludouico Imperatore deligitur in Abb. Cœnobij Ferrariensis, à loco frequētius sic dicti; cû alias S. Petri, iteq; S. Iudoci, & Bethlehè dictû reperiat, atq; hæc ex eius Epistolis.

Hoc eodem anno Rabanus Abbas Fuldenfis, abdicans se, quietis amore, in Hattone refudit onus: ex Lupi. Epist. 40.

Christi Annus
839

Gregorii P.4.
12

Ludouici 26. } Impp.
Theophili 10. } Ind. 2.

LUDOUICVS IMPERAT. CABILLVNI CONVENTVM HABVIT, quo de rebus Ecclesiasticis, atque politicis componendis actum est. Imp. Ludouicum filium rebellantem, ducto in eum exercitu, ad spontaneam reconciliationem adegit. Aquitaniamque, ob nepotem Pipinum in officiose prætermissum, commotam compefcuit. Quod autem, & inter Episcopos, æmulatione exorta, alter in alterius vindictam intendere, & inter alios Aldricus Cenomanensis Antistes grauem à Comprovincialibus Episcopis pateretur inuidiam, atque experiretur persecutionem, Gregorius Papa his cupiens occurrere, alijsque consulere, Epistolam scripsit ad vniuersos Episcopos, in qua multa de auctoritate sedis Apostolicæ, & iure ad eam appellandi habentur. Eam ex veteribus Biblioth. Vaticanæ monumentis editam, lege in Annalibus. ex ea Gratianus complura decreta intulit in Decretorum volumen.

De aucto rit. sed. A post.

Christi Annus
840

Gregorii P.4.
13

Ludouici 27. } Impp.
Theophili 11. } Ind. 3.

Ludouicus filius indignans, quod Carolus, ex alia coniuge genitus, & natu minimus, sibi prælatus fuisset, rursus ad arma conuersus Alamanniam cum Saxonibus, & Turingis incurfauit, aduersus quem Ludouicus Imperator, per Quadragesimam mouens exercitum eum fugauit, & ad proprium Regnum redire compulsi. **INDICTO GENERALI CONVENTV IN VRBE VANGIONVM,** Lotharium ex Italia acciuit, cum Carolus cum matre Iudith in Aquitania longe abesset. Quo tempore sole prodigiöse obscurato, Ludouicus ex fatigatione corporis, & animi ægritudine in morbum grauissimum incidit.

Lud. ppa ratio ad mortem.

Aderant illi venerabiles Episcopi, & alij serui Dei cõplures, in quibus Drogo frater, Metentis Episc & sacri Palatij Archicapellanus. Per eundè quotidie confessionis mun^o, sacrificiû spirit^o cõtribulati, & cordis humiliati, qd De^o nõ despicit, offerebat.

A Cibus eius erat solummodo per dies quadraginta Dominicum corpus, laudante eo iustitiam Dei, & dicente IVSTVS ES DOMINE. AT QVIA QVADRAGESIMÆ TEMPVS NON IEIVNANS EXEGI, SALTEM COACTVS IDEM IEIVNIVM TIBI EXOLVAM. Priuatum thesaurum distribuit; Insignia Imperialia ad Lotharium misit. Ludouico filio omnes iniurias remisit, rogans Episcopos, vt illum grauitur de violata paterna pietate admonerent, & paulo post è vita migravit anno ætatis 64. Regni Aquitannici 37. Imperij 27. cuius corpus Metas translatum in Basilica S. Arnulphi conditum est. Hæc ex domestico eius scriptore, qui plenius ista est persecutus.

Non prætermittenda, quin hic adscribantur, quæ Hincmarus Archiepiscopus Rhenensis, libello de translatione S. Remigij scripsit de his, quæ miranda, & terribilia auditu, sub Ludouico Imperatore, & post eius obitum contigerunt in nonnullis, qui bona Ecclesiæ inuadere, & violare præsumperunt.

Hoc eodem anno, qui à Leone Ostiensi Tertius numeratur Bassacij Abb. Monast. Cassinatis translatum ponit corpus S. Bartholomæi Apostoli ex Lipari Insula Beneuentum, sub Sicardo Principe Beneuentano. de quo Sigebertus in Chronographia anno 831. his verbis Sarraceni Siciliam incurfantes, etiam Liparim Insulam deuaſtant, ubi Corpus Bartholomæi Apostoli quiescebat, quod olim loculo plumbato inieſtum, & in mare merſum à Paganis non ferentibus illud, propter nimiam signorum charitatem ab omnibus venerari, ab India vsque ad hanc insulam vltro delatum fuerat. Cuius ossa modo à Sarracenis huc illuc dispersa, à quodam Monacho, ipso reuelante, collecta, Beneuentum transferuntur. Hæc ipse. Verum de translatione ex Indis in Liparim Insulam diuersa diuersorum est narratio.

Christi Annus 841 Gregorii P.4. 14 Lotharii 1. Impp. Theophili 12. Indictio. 4.

I Ngrascente in dies magis Theophilus Imper. aduersus Orthodoxos persecutione in Oriente, Sanctus ille admirandus Ioannicius de reddenda cito Ecclesiæ pace diuinum responsum accepit, quo consolatus est afflictos, speque iam destitutos miseros Orthodoxos.

D Per annum quoque fatidicam, quæ exploratit Theophilus, futurorum curiosus investigator, narrat Ciropalata; de illis, qui post illum regnaturi erant; de Ioanne Pseudopatriarcha, sede priuando, de honore debito venerandis Imaginibus restituendo, denique de multis alijs, quæ Theophilus grauitur tulit.

Hoc eodem anno configens Theophilus cum Sarracenis profligatus est, magno cum vitæ periculo, pluribus nobilibus captiuis relictis, qui martyrium subire cum cohorte quadragintaduorû militû, quorum præcipui nominati sunt, Theodorus fortis; Theophilus, atque Boburzicus duces exercitus. Tunc horrendum Amorij factum est excidium à Sarracenis, quibus cladibus confternatus Imper. in morbum incidit. Eadem pluribus Ciropalata, & alij.

E Hoc item anno ciuili bello Gallia flagrans, atque Lothario aduersus Ludouicum, & Carolum fratres agente, qui crebris ante legationibus redimere pacem frustra laborantes, cum ipso rem dolis agente, configere coacti victoriam, fauente iustitia, cruento tamen certamine, reportarunt, periarum fratrem vincentes, quo vnico prælio relictum sibi Carolus Regnum à Patre firmiter stabiliiuit. Hæc autem, quomodo gesta sint. qui interfuit, Nithardus Caroli Magni nepos ex Berta filia, quam fidelissime scripsit. Rei indignitate commoti Reges, & populi etiâ victores, de tanta strage populi Christiani Episcopos cõsulunt, QVISTATIM IN CONCILIVM COEVNT, & reconsultata, hoc iudiciam edunt. Quod pro sola iustitia, & æquitate decertauerint, & hoc Dei iudicio manifestum effectum sit, ac per hoc imminis

Vltio diuina i fa- crileg. v- surpato- res bon. Eccl. Mirac. ia transl. S. Remigij. In Chro. Cassinen. lib. 1. ca- pit. 26. Transla- tio S. Bar- tholom. Apost.

B. Ioãni- cij vaticini- um de cessatiõe persecu- tionis.

Frat. RR Fr. Con- fligunt.

omnis Dei minister, in hoc negotio haberi, tam suavor, quam effector deberetur. At quicumque conscius sibi, aut ira, aut odio, aut vanagloria, aut certe quolibet vitio quidquam in hac expeditione suaserit, gesseritve, vere confiteatur occultum delictum, & pro modo culpæ satisfactio imponatur. Veruntamen in veneratione, & laude tantæ declarationis iustitiæ, & pro remissione delicti mortuorum fratrum, & ad promerendum deinceps etiam auxilium diuinum, triduanum ieiunium est indictum, & libenter celebratum est. hæc quoque ex Nitardo. Qui, post hæc, subdit. Monachos Sanctus Medardi rogasse Carolum, Sueffioniam Urbem petentem, vt corpora Sanctorum in Basilicam, magna ex parte ædificatam, transferret, quibus libenter annuerit, & proprijs humeris, summa cum veneratione transfulerit, illique Basilicæ Villam quandam attribuerit.

Christi Annus
842

Gregorii P. 4.
15

Lotharii 2. Imp.
Michaelis 1.

Indictio.
5

Lotharius reparato exercitu rursus in fratres mouet, à quibus fugatus, regnum deseruisse visus est. Fratres igitur Palatium Aquis, quod tunc sedes prima Franciæ erat, perunt: & quid de fratris regno agendum sit, Episcopos, quorum pars maxima aderat, consulunt. in quo agnoscas pietatem Regum Francorum, qui haud aspiciari audent magna, absque consilio Episcoporum. Quibus Episcopis Lotharij gesta considerantibus, quomodo Patrem Regno expulerit: Quoties periurus ipse patri fratribusque populum Christianum periurum, sua cupiditate, fecerit, quot homicidia, adulteria, incendia omnigenaque facinora, ob eius regnandi cupiditatem, patrata. Cum nullam Rempublicam gubernandi scientiam habeat, nec bonam voluntatem, quibus ex causis non immerito, sed iusto Dei omnipotentis iudicio, & prelijs fugatus sit, & à proprio regno fugam inierit, & illud omnium consensu, & iudicio fratribus, se melioribus ad regendum, tradiderit, nec prius tamen illud eis tradiderunt, quam rogati, se illud, iuxta Dei voluntatem, & legem, quantum scirent, & possent, administraturos. Propterea, inquit, auctoritate diuina illud suscipiatis, & secundum Dei voluntatem illud regatis, monemus, rogamus, atque præcipimus. Notate Politici Neccatores, vt Episcopi Francorum Iudices federint de Regno, & Regibus iudicaturi, atque sua sententia, (quod maius est) Imperatoris Lotharij Regnum hæreditarium transfulerint in Ludouicum, & Carolum, apposita, vt audistis, ea præceptione, quæ & mox fuit executioni mandata; delectis siquidem ab vtraque parte duodenis, illis Regni partitio permessa, in quibus Hithardus vnum se fuisse, ait. quanto magis Romanus Summus Pontifex Francorum Regnum ab Hilderico stupido transferre potuit in Pipinum, quod vos abnegatis. Hactenus in Conuentu Aquisgranensi.

Quo ad res Orientales pertinet, Theophilus ob cladem à Sarraenis acceptam mœrore confectus, & spe frustratus auxilij à Francis expecti, graui morbo oppressus Senatui, & claris Civibus filio vxoreque commendatis; obruncato ad extremum Theophobo, de affectato Imperio calumniam passo, ad vitæ finem appropinquauit. Cæterum in ipso sine exhalaturum spiritum, poenituisse Theophilum erroris sui, sacras Imagines adorasse, & piæ vxoris Theodoræ precibus, à Deo consecutum fuisse misericordiam, ex antiquioribus monumentis prodidit Gennadius Patriarcha Constantinopolitanus in expositione pro Concilio Florentino: qui & mirabiles quosdam de eius anima refert visiones.

Mortuo Theophilo Imperatore Tutores, & Curatores filio relicti, eum ad populum producerunt, qui illum accepit, & probauit, eique se sacramento obstrinxit. Theodora, vt cum filio accepit firmatum Imperium, de restituendo cultu Sanctorum

A Imaginum cogitare cepit. re igitur cum Magistratibus, & Primoribus, & doctis, ac pijs viris communicata, CONSTANTINOPOLI CONVOCATAVR CONCILIVM, hæresis damnatur, cum Pseudopatriarcha Ioanne, Methodius verò eligitur: cùtus Sacrarum Imaginum restituitur: Sancta Nicæna septimâ Synodus œcumenica comprobatur. hæc apud Theophanem presbyterum, huius temporis scriptorem, plenius continentur in oratione in S. Nicephorum Patriarcham, & apud Curopalata.

Sic igitur hæresis illa, quæ Constantinopoli ante centum viginti annos è portis Inferni, magno fastu, auctore Imperatore, potens, ac furens erupit, & repressa sanguine Sanctorum ebria audacius in Ecclesiam Orientalem est debacchata, hoc anno tandem penitus extincta fuit, Methodio iuxta prædictionem Beati

B Ioanniciij, in Thronum Constantinopolitanæ Ecclesiæ euecto, & fide Orthodoxa, iam omnia obtinente, dissentio quædam orta est inter ipsos Catholicos. Nam alij quidem, inquit Theophanes ille presbyter, volebant habere in ministerio, qui dignitatem Sacerdotii acceperant ab Ichnomachis, utpotè, qui per hoc nihil pietati offerent: quod scilicet ea hæresis non dogmata de diuinitate, vel humanitate Christi, vel quid huiusmodi Ecclesiæ Orthodoxæ tetigerit, sed ritum, & traditionem labefactarit. Illi autem, subdit auctor, profanis sancta tradere manibus, putabant omnino esse impium, & minime Deo gratum, nec admittendum. Et Methodius quidem, pro sua ingenti charitate, omnes illos comministros habere desiderabat, qui in reliquis essent Orthodoxæ sententiæ, cum illis sentiens, qui erant prioris opinionis. Ac Sanctus quidem Ioannicius eadem cum Methodio sentire per litteras significauit, suadens illos procul tantum facere ab altari, qui adhuc essent hæresi inquinati, non pœnitentes erroremque detestantes, & præ cæteris, Ichnomachos. Sanctus autem Methodius sua eximia sapientia, reliquos omnes in suam traxit sententiam.

C Intentus igitur Sanctus Methodius reuocandis lapsis ad Ecclesiam, quod hi reperirentur variæ ætatis, diuersæque conditionis, ne vilesceret Ecclesiastica disciplina, eosdem omnes diuerso modo Ecclesiasticæ censuræ voluit esse subiectos. Quamobrem pro salute oranium promulgauit edictum, cui eiusmodi titulus reperitur inscriptus. METHODII SANCTISSIMI PATRIARCHÆ CONSTANTINOPOLITANI DE IIS, QUI ABNEGAVRNT PER DIVERSOS MODOS, ET ÆTATES. ^a

D At nec de ipso illud prætermittendum, quod tradit Glicas, his verbis, Quia Methodii male propter sacrarum Imaginum propugnationem contudendolase solutaque fuerant a Theophilo, necesse habebat, ut eas tenui quadam fascia lineæ obligaret. Unde, mea quidem sententia, mos inoleuit, hodieque durans, ut Pontifices ab anteriori parte lineas fascias alligatas habeant. Hæc ipse. At de Theodora, Curopalata hæc. Theodora Augusta de restituta fide Catholica exultans, hilaris conuiuium Orthodoxis Confessoribus preparauit. in quibus affuere Theodorus ille, & Theophanes illustres Confessores, notis ora, pro fide, puncti, quos subinde intuens Imperatrix suspiria edebat, & lachrymas, suscipiens eximiam illorum constantiam, & fortitudinem, quod si verum est de Theodora, illud non verum, quod Theodori vitæ scriptor habet defunctum esse in carcere, ante pacem Ecclesiæ. Porro eundem Theophanem Confessorem Theodori germanum gloriose Confessionis merito creatum fuisse Archiepiscopum Nicææ in Bithynia testatur, qui eius certamina scripsit, & alij Græcorum historici.

E At verò restituito ista sacrarum imaginum in Ecclesijs Constantinopolitanæ Ciuitatis solemnî ritu celebrique facta est pompa, conuenientibus Impp. vna simul cum sacro clero, atque venerandorum ordinibus Monachorum, confluyente infinita populi multitudine, prima Dominica Quadragesimæ. Quam celebritatem, eadem die, quotannis recolî statuerunt. In qua, inter alias diuinas laudes, sacra victoriæ Cantica duo in Ecclesia publicè ad hanc vsque diem occinuntur, Theophanis Confessoris alterum, alterum verò Theodori Studitæ titulo prænotatum, cù tamen eius

a Biblioth. SS. PP. T. 6. col. 619. & addit. ad Balsam.

esse non possit, (sed alterius fortasse confessoris Studitæ,) cum is ante hæc tempora è vita migrarit. Quod verò hymnus hoc tempore, cum pax Ecclesiæ est restituta, scriptus sit, ipse auctor manifeste demonstrat, dum in eius septima oda viginti octo annos persecutionis huius numeret, à tempore, scilicet, quo regnare desinente Irena Augusta pacis Ecclesiæ conciliatrice, successit Leo Armenus Imperator Iconoclasta, Ecclesiæ persecutor, à cuius Imperij exordio, vique ad Theophili Imperatoris obitum, quo extincta est persecutio, tot anni, nempe viginti octo interiacent. Qui hos hymnos legere desiderat, habet in Annalibus, ex Triodio Græcorum Græce, & Latine transcriptos: duos autem item sermones, alterum ex eo tempore in matutinis precibus recitari solitum, alterum in die festo erectionis Sanctarum Imaginum dictum, quibus singulis continetur narratio varij status venerandarum imaginum, & profanationis, & denique restituti cultus earundem, qui nunc primum in lucem apud Latinos sunt proditi.

Christi Annus
843

Greg. Pap. 4.
16

Lotharii 3.
Michaëlis iii. 2.

Impp.
Indict. 6.

Hæretico-
rū impu-
dens calu-
mnia.
Method.
calumniã
purgat.

A Duerfarij sanctarum Imaginum, Io: in primis exautoratus Sede Constantino- politana, & Artaber Patricius eius frater, non ferentes tantam orthodoxorum exultationem, de prostrata Iconoclastia, calumniam excogitarunt, qua illorum gloriam obscurarent: multo auro corrupta muliere, quæ Methodium affirmaret secum rem habuisse. At is, in medium adductus, calumniam re ipsa confutavit, nudatis verendis, & ostensis, ita quasi morbo quodam consumptis, vt naturalis profusus essent virtutis expertia, ex quo, pudore scelerati sustulsi, & pij gaudio sunt cūmulati. Interrogatus Methodius Sanctissimus Patriarcha de causa, qua ei ita virilia contabissent, narrabat se aliquando Romæ cum esset, pro causa Nicephori Patriarchæ, stimulis carnis incensum, cum lapsum timeret, B. Petrum implorasse, enique sibi nocte in somnis visum manu attingisse pudenda, & incendisse, nec post amplius sensum voluptatis expertum.

Miraculū

Procax mulier intentatis tormentis, reiecta fraude, & pecunia prolata, auctores quoque criminis prodidit, qui omnino panas dedissent, nisi Sanctus Patriarcha impunitatem illis obrinuisset, sic, vt tantum quotannis publica celebritate a templo B. Virginis, quod est in Blachernis, cum facibus ad S. Sophiæ templum procederent, ibique suis auribus anathema perciperent, quod vsque ad exitum vite ipsorum seruatum est. hætenus ex Curopalate, & alijs historicis, nec tamen hi destiterunt ab impietate: nam audi quid subiiciat de Io: qui ad pœnitentiam detrusus fuerat in Monasterium, idem qui supra Curopalates. *Execrabilis vero Io: inquit, in quoddam Monasterium detrusus, cum in quadam parte conspicatus esset restitutam imaginem Christi Dei, eiusque matris, & Angelorum, suo diacono precepit, ut eo ascendens venerandarum Imaginum oculos effoderet. Quod vbi audiuit pia Regina, zelo diuino incensa, eidem oculis effodi iussit. Verum hoc factum non est, quod quidam probi, & idonei uiri intercessere; sed missis satellitibus, ducentis eum uerberibus, loris percutiendum curauit.*

Method.
Lenitas.

Quod ad res spectat Occidentales, Lotharius a fratribus victus, amisso Regno, pluribus legationibus, quod amiserat, suppliciter sibi reddi postulauit. cui assentientes pij fratres, paci populorum consulentes, nouam Regni partitionem, arbitrio Episcoporum permiserunt. Rem totam describit Nithardus^a, qui præsens aderat. Quæ autem hoc anno, quo facta est partitio Regni inter fratres, contigisse narrat Hincmarus huius temporis auctor magni nominis, in translatione prioris corporis S. Remigij, digna plane sunt, quæ hic breuiter describantur.

Pax inter
Lothariū,
& fratres.
a lib. 4.
Partitio
Regnorū
permissa
Epis.

Cum

A Cum igitur sacrilega occupatio bonorum Ecclesiasticorum his maxime temporibus inualuisset, mirifica Dei indignationis, in delinquentes, supplicia ostensa sunt. Ecclesiam Rhenensem tenente, Fulcone presbytero, Carolus Rex bona eius inter homines suos diuisit, & Villam Iuliacam Richuino Comiti in beneficium dedit. Cum autem vxor eius, nomine Berta, in cubiculo villæ ipsius iaceret, visus est illi Sanctus Remigius dicens: Non est iste locus tuus adiacendum, alterius meriti, & officii esse debet, qui hanc villam habere, & in hoc cubiculo iacere debet: surge quam topium, & hinc abcede. Quod illa paruipendit, putans se visum inane videre, quod ipsum, cum iterum frustra contigisset, tertio tandem interminans, & virga illam percutiens, toto corpore in maximum tumorem conuerso, quod viderat, viro suo Richuino, & aliisquam plurimis dixit, & per aliquot dies feuerissime cruciata, vitam finiuit. *Licet, inquit, Hincmarus, non tam frequenter, exerat Deus in perniciosos vindictam, non tamen vsquequaque in multis nostris temporibus deserit presumptionum piacula. Nam cum quidam de bonis Ecclesiæ Rhenensium locum emisset, indeque famulos Sancti Remigii cum flagellis eiecisset; uclamantibus autem eis Sanctum Remigium, & emptore eos iridente, inter verba, cum maximo clamore, ingemuit, & incredibiliter inflando intumuit, sicque medius crepuit, & mortuus est.* plura addit in detestationem sceleris, admonens fideles ab huiusmodi peccatis abstinere.

Diuina vltio in occupantes bona Eccl.

C Hoc anno Gregorius Papa III. cum sedisset annos sexdecim, diem clausit extremum. Cum autem res ab eo gestas, per annos singulos, digesserimus: hic ad extremum attingenda sunt, quæ, quo certo eius sedis anno facta sint; ignoratur, ab Anastasio, eo ordine recensita, quo descripta reperit in libro rationum expensarum. Is igitur, post culturam gregis, culturæ etiam & restaurationi locorum intendit animum; atque ita ad Basilicam Beatæ Mariæ Transiberinæ, quæ frequentabatur miraculis, monasterium extruxit, ad quod monachos Canonicos aggregauit, qui diebus & noctibus, laudibus Deo canendis, insisterent. In eadem quoque Basilica ad similitudinem eius, quod est in Basilica, quæ dicitur Maior, præsepium fecit, & laminis aureis, & argenteis decorauit; pretiosa quoque dona obtulit plurimis, & pretiosis varii generis gemmis ornata. transtulit quoque in honestiorem locum sancta corpora Beatorum Martyrum Callisti, Cornelii, & Calepodij; & præter egregiam structuram factam in eadem Basilica, alia pretiosa dona argentea, & vestes contulit.

Greg. 4. moritur.

D Basilicam quoque Beati Petri, vetustate quassatam, restaurauit, & dona obtulit. Villas etiam suburbanas ad hospitium Pontificum amplas exædificauit. Formam item Sabbatinam fractam & destructam, præclaro opere refecit, ut aqua ad Ianiculum, & ad Ecclesiam Sancti Petri affluenter decurreret. In Basilica quoque Lateranensi, plura extruxit ædificia, & preciosas multiplicisque vestes attribuit. In Basilica vero Sanctæ Dei Genitricis, ad Præsepe, fecit Ciborium de argento purissimo librarum quadringentarum, præter alia ornamenta & vestes. Quæ præterea plurimis aliis ecclesijs contulerit dona, & pretiosas vestes, longum esset per singula recensere. Postremo autem & inter Gregorij adnuncendum est monumenta, quod fulgens illud, temporibus istis, Germaniæ fides, Rabanus Maurus, Albini Flacci auditor, tricenus scribere aggressus Sanctæ Crucis mysteria, atque præconia metrico stylo canenda, egregium opus dedicauit ipsi Gregorio, quod eo morte præuento, ad Sergium successorem missum constat.

Greg. 4. fabrica, & dona Eccl. oblata.

Rabanus opus dedicat Greg.

E Porro hic ipse, quo Gregorius Papa, ex hac vita decessit, annus, fuit Italiæ lugubris, ex ingenti clade, a Sarracenis illata vniuersæ Campaniæ atque Samnitibus, cū illi Beneuentum cepissent, Capuam exusserunt, atque alia mala innumera perpetrarunt, quæ ceptra hoc anno, ad annos viginti in posterum sunt propagata. De pe fidei facit Nithardus^a huius temporis scriptor, & veteres annales Francorum, a Pithæo editi. rem totam Leo Ostiensis in Chronico Cassinensi^b plane exponit; vt Radelchis

4. Mala Italiæ p Sarracenos illata. a lib. 4. b li. 1. c. 27

ali. r. c. 28
Thefau-
S. Benedi-
cti, sub spe-
cie mutui
aufertur.

Princeps Beneuentanus aduersus Siconulphum, seu Sigenuiphum Principem Capuanum Sarracenos in belli societatem asociuerit; quorum auxilio tota eius regionem deuastarit, Capuamque in cinerem redegerit ut rursus Siconulphus euocatis ex Hispania Sarracenis frequentibus praeliis, omnes fere per circuitum, praeter Sipontum, & Radelchis iure vrbes abstulerit, Beneuentumque expugnare ceperit. quibus discidijs & praeliis, totum non modo Principatum, verum etiam Italia regnum ferro, & igni per annos ferme triginta deuastarint. Sed, & quae tunc damna passum est nobile monasterium Cassinense, idem Leo deinceps exequitur, ut Siconulphus, mutui nomine, vniuersum fere Thefaurum, quem in clytę memoriae Reges Carolus, & Pipinus frater eius, & Carolomannus, & Ludouicus eiusdem Pipini filii, & alii plurimi Reges, & Principes religiosi eidem monasterio contulerant, Agarenis tribuendum, abstulerit. Nam primo quidem tulit in varijs vasis, & sacris instrumentis, auri purissimi libras centum triginta: pro alijs nonnullis promisit se redditurum solidos Siculos decem millia, item secundo trecentas sexaginta quinque argenti libras, & quatuordecim millia solidos aureos signatos: rursus argenti libras quingentas: ac denique alijs vicibus ipse, & alii alia vasa aurea, & solidorum viginti tria millia, sub restitutionis quidem sacramento. quae, cum non haberent, nunquam restituerunt. Et ista, quidem omnia sacrilegus ille, inquit Leo Ostiensis, S. Benedicto auferens, nihil inde sibi vel patriae emolumentum quaesuit. Ex quo tempore nulla vnquam victoria potius est. haec autem cum facta afferat septimo Massacii anno, sequenti facta constat.

Christi Annus
844

Sergii Pap. 2.
I

Lotharii
Michaelis 3.

4. Impp }
3. } 7

Indict.
7

Sergius P.
liberat Io:
a necc.

b sub: an-
no 841.

Consultantibus proceribus cleri Romani, optimatibus, vniuerso que populo, pro eligendo Pontifice; in Sergium Archipresbyterum consenserunt. cum repente Ioannes quidam Romanae Ecclesiae Diaconus, collecta agresti turbulentorum, & seditionum turba, telis armata, in Patriarchium Lateranense per vim irrupit, omnibus, qui in eo erant, stupore defixis. Sed post horae spatium, turba illa, timore correpta, eo relicto, defluxit. Principes vero Romani rei indignitate commoti, communi consilio vniuersi conuenientes ad Basilicam Beati Martini, Sergium Archipresbyterum omnibus virtutibus probatissimum de ecclesia extractum, magno comitatu, laudes eius resonantes, cum hymnis & canticis spiritualibus, in Lateranense Patriarchium deduxerunt, & Pontificem elegerunt. Praedictum vero Ioannem Diaconum arcta, pro tanta temeritate, inclusum custodia, a Concilio Antistitum suo priuari honore, & membratim laniari vouerunt; quod fieri minime passus est clementissimus Sergius Praesul. Ac tum demum exultantibus omnibus Sanctissimus vir in Apostolica Beati Petri sacratissima sede ordinatus; consecratusque est Pontifex. Quae consecratio cum ad aures Lotharii A: peruenisset, Drogonem Metensis Ecclesiae Archiepiscopum, cum excellentissimo filio Ludouico, exercitu, & Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & Comitibus Romam misit. De quo Ludouici Romam aduentu, Ado Viennensis, huius seculi scriptor, sic habet. *Lotharius filium suum Ludouicum, quem in Italia Regem fecerat, ut Imperatoris nomen sortiretur, per Drogonem patrum Romam misit. Cui Sergius iam tunc Pontifex coronam imposuit. Et acclamante vniuerso populo Imperator, & Augustus est salutat.* Haec Ado, de

quibus

A quibus redarguas impudentiâ schismatici Sigeberti, dū ait, missum a Lothario Romā Ludouicū ad confirmandam electionem Sergij Papæ. hæc ipse pro animi libitu, in gratiam eius, cui inhæsit, contra Pontificem, Schismatici Imperatoris. At quid actum est? stimulus prauorum consiliario eum exagitatus inuenis concepit animo subicere sibi Romam tyrannide; cuius rei causa secum duxit exercitum. impellebatur ad hæc ipse male consultus, ab Episcopis, qui eum sunt comitati, omnes in Romanum Pontificem flagrantes odio. Ex quo igitur fines Bononiesium ingressi sunt, tantas Franci cædes & strages populorum ediderunt, vltra terrore tantæ tyrannidis, ex vrbibus & agris profugientes latebras quærent. Cumque eadem feritate Romam progredierentur, accidit in itinere, vt sereno cælo, magna repente nubium densitas, & nimbofa procella, coruscationes & fulgura existerent:

B quibus nonnulli de Primatibus interierint, nec tamen ob id animi ferocitatem deposuerint. Aduentanti Regi Papa Sergio ad nouem feremillia passuum vniuersos iudices obuiam misit, ad ynum miliare vniuersas scholas, & denique cruces; & ingenti cum honore suscipiendum curauit. Ipse vero cum vniuerso clero, & populo Romano in gradibus Basilicæ Sancti Petri illum excepit, mûtuoque se complectentes, Papa dextera Regem deduxit in interius atrium ad portas argenteas; vbi vnus de exercitu a demone correptus in conspectu omnium Francorum valde vexatus est, magna Dei prouidentia, vt vnus vexatione reliqui conceptam ferocitatem deponerent. Tunc Papa claudi sex templi ianuas iubet; & Regem sic appellat; *Ludouice, si pacis ac salutis Ecclesia causa aduenisti, insu meo he tibi ades patebunt, sin minus, nunquam tibi per me aperientur.* quo respondente se puro, & sincero animo aduenisse, omnibus ostiis, ad nutum Pontificis patefactis, ingressus, ad confessionem Beati Petri accessit, vniuerso clero concinente, Benedictus qui venit in nomine Domini, & gratiis actis, ac populo salutarî carmine per Pontificem expiato, discesserunt. Qui in castris erant, suburbana ædificia uastarunt, agrôs, segetes, & præta corruperunt, ac propterea, cupientes inire Urbem, & sacra templa inuisere, portis clausis & munitis Pontifex uetuit. Petenti autem Lothario Imperatori, & Ludouico filio Regi exigenti, seut coronaret Imperatorem, ne armato occasione præberet Urbem inuadendi, indulgit, & suis manibus sacro inunctum oleo coronauit Imperatorem, & Longobardorum Regem, & regalem tribuens gladium, eo se accingi iussit. Deinceps per singulos dies Drogo Metensis, & alii Ecclesiastici Proceres, aduersus uniuersalem, & caput omnium Ecclesiarum Romanam Ecclesiam insensu, concertationes cum Sanctissimo Papa, Episcopis, & optimatibus Romanis habuerunt, sed sapientia almi Pontificis superati, & pudore affecti, recesserunt.

C Postulabant ut omnes Primates Romani fidelitatem Ludouico Regi, per sacramentum promitterent, quod prudentissimus Pontifex abhorruit: sed ut præstarent Lothario Magno Imperatori permisit, & tunc demum astantibus sacerdotibus, & Romanorum, & Francorum optimatibus, tam Beatissimus Pontifex, quam Magnus Rex, & omnes Archiepiscopi, & Episcopi fidelitatem Magno Imperatori Lothario semper Augusto promiserunt. Mirum uero est quod Anastasius, ex quo tota hæc narratio sumpta est, & qui præsens esse potuit, non nisi Regem Longobardorum Ludouicum a Sergio coronatum asserat, cui faueant Acta Romani Concilii, & ipsa quidem legitima, anno septimo Leonis Papæ IIII. celebrati, Anno Domini 853. in quibus bis ponatur eum annum Ludouici Imperatoris esse quintum, nempe ut Anno Domini 848. Ludouicus coronatus sit Imperator, anno secundo Pontificatus eiusdem Leonis Quarti. Hoc anno tamen 844. creatum Ludouicum Imperatorem, præter Adonem, & Leonem Ostiensem, etiam plura Lotharii Diplomata^b indicant. Post hæc Ebbo Archiepiscopus Rhemenfis, & alius quidam Archiepiscopus, ob crimina exautorati, petentes a Sanctissimo Pontifice Ecclesie reconciliari, non nisi inter laicos communionem digni habiti sunt. Per idem tempus Siconulphus Beneuentanorum Princeps Romam ueniens magno cum exer-

Sigeb. mēdax.

Francorū feritas.

Excipitur honorifice Lud a Papa.

Qua conditione admissus Ludouicus a Papa.

Lud coronat⁹ Imp. a Papa. Gallicani Epi cōcertant cū Papa, & superantur.

a li. i. c. 29
b Sigō. de Reg. Ital. lib. i hoc anno.

Ebboni Rhem. oli Archiep. pmittitur cōdicare in terlaidos.

Scala sancta lateris, exposita: Ingeni de Sarracenis victoria: Appar. S. Iacobi dimicantis: cōtra Sarracenos Hispania S. Iacobo vetricialis facta. Bernard. Dux Barcinon. incautus occiditur. Vuilelm. transir ad Sarracem. a Hist. Fr. lib. 3. S. Eulogij peregrinatio. S. Theodori Studite translatione Constant.

citua Rege honorifice susceptus est, a quo & liberaliter postulata obtinuit. Pedes quoque Pontificis humiliter osculatus, & ab eo benedictione suscepta, Deo gratias referens, abscelsit. His igitur perfectis, Rex Papiam regressus est, & Senatus ac pop. Rom. timore tyramidis redempti, Sanctissimum Pontificem, vt salutis auctorem; celebrarunt, qui rem totam in Deum tetulit. & certe visum fuit quasi miraculum a Deo, sine armis exitisse victorem. Transiit inde Anastasius ad celebranda opera Pontificis, & dona sanctis locis oblata, & in primis Basilicæ Saluatoris Constantinianæ, apud quam festam sanctam latentem populis exposuit.

Hoc anno Secundo Regni Ranimiri siue Ranimiri Regis, Oueti in Hispania contigit admiranda illa omnium celeberrima, omni scriptorum genere celebrata victoria, aduersus Sarracenos, obventa diuinitus, cum renuente Rege, turpe illud tributum Sarracenis pendere, quinquaginta puellarum nobilium, & quinquaginta de plebe, & bellum aduersus eos parante, visus est illi Sanctus Iacobus Apostolus, diuini spe auxilii, in bellum impellens, & denique visus est ante aciem aduersus barbaros impios dimicare. Teitantur ita vetustissima monumenta, nimirum eiusdem Regis diploma, cum pro gratiarum actione, eidem Sancto Hispaniam reddidit vetricalem, sunt etiam Rom. Pont. literæ, quas citant, ista firmantes, ne seriem auctorum tetaxamus, quorum Tudenis rem gestam in compendium retulit.

Quod vero ad res Francorum pertinet, hoc eodem anno, cum inter fratres Reges pax esset, Carolus Aquitanix Rex, Bernhardum Barcinonensem Ducem, a Patre Ludouico Imperatore donatum Septimaniæ Ducatu, cuius causa, vt supradictum est, aduersus Patrem Imper. filii insurrexere, incautum, nihil huiusmodi cogitantem, occidit. Hoc veteres Francorum Annales a Pithcoo editi. Fuit Bernardus huic Vuilelmus filius, magni animi iuuenis, qui Patris necem vlturos Sarracenorū Regi inhaerens, eius fretus auxilio, omnia, quæ potuit, cædibus miscuit. est mentio huius apud Nithardum^a historicum huius temporis. Sunt hæc illa infelicia tempora, quorum meminit Sanctus Eulogius Cordubensis martyr in epistola ad Vuiliesindum Pompilonensem Episcopum, atque deplorat; male ab aliis relata in annum Domini 820. Ea epistola, suam enarrans peregrinationem, celebrat summam eius Episcopi caritatem, & benignum erga se hospitalitatis Studium, a quo commendatus, ab Asceterio pene centenario Monachorum, Sancti Zachariæ dicto, ad radices montium Pyrenæorum, magna caritate exceptus est, quorum egregias virtutes prædicat: & patria Corduoa, post longam peregrinationem, repetita, & suis incolumibus repertis, expetitas Sancti Zoili reliquias, & Sancti præterea Acifeli ad eam misit.

Quod ad res Orientales spectat, hoc anno, qui numeratur decimus octauus ab obitu Sancti Theodori Studite, egregij Confessoris, contigit eius corpus transferri Constantinopolim magna celebritate, & in monasterio Studii honorifice condi, in quo & Magni Platonis, & Beati quoque Iosephi corpora asseruantur. Ita plane decebat, vt, qui suo sanguine saepe fuso, sæpe viam intrauerat ad victoriam; aduersus Iconoclastas, illis penitus superatis, magna gloria triumphum duceret in terra etiam, qui anima iam triumpharat in coelo. rem totam Michael Studita ad finem vitæ ipsius summam perstringit.

S. Niceph. Patr. translatione.

Hoc anno factam translationem corporis Sancti Nicephori Patriarchæ celebris confessoris,

A Confessoris, ex loco exilii, ubi decesserat, Constantinopolim in templum Apostolorum, ingenti cum celebritate, curante S. Methodio, luculenter describit Theopha- nes, qui praesens fuit, & de ea habuit ad populum orationem.

Vix credi potest quot secum bona adduxerit restituta antiqua religio Constantino- polim, summa pax, sine ferro, & armis pax, femina moderante Imperium, & Bul- garorum feram & indomitam gentem adducente ad fidem: quae a Ioanne Curopala- te nobili huius saeculi scriptore describitur. Regaris; inquit, Bulgarorum Prin- ceptis, cum audisset mulierem, cum tenero adhuc puero, Romanis imperare, audacia elatus, nuncios ad Reginam misit, per quos minabatur se foedera soluturum, & Ro- manorum fines inuasurum. At Regina nihil humile, vel effeminatum cogitans: *Et me, inquit, inuenies paratam ad resfrendum in eccie, Deigre nutu superiorem. si au- tem (quod absit) vici or ipse fueris, hoc quoque pacto, mea erit victoria, viceris enim non virum, sed mulierem.* Quibus verbis confusus, & deterritus, quieuit: & pristina foedera renouauit. Miserunt autem vltro citroque legatos, & Regina, & Princeps. pergit narrare modum conuersionis ad fidem per Theodorum quemdam captiuum Christianum, & sororem ipsius Principis, in quadam excursionem captam, & in Regia de Christianis mysterijs institutam, maxime vero per impetratum reme- dium fauienti fami, Deo Christianorum inuocato; ad quam rem maximum etiam adiuuentum attulit, quod cum Methodio cuidam Monacho, pingendam domum dedisset, nihil praecipue praescribens, sed tantum vt pingeret, quae ipse stantibus ter- rorem, & metum incuterent; ille secundum aduentum Christi, quo nihil terribilius nosset, depinxit; quo Princeps ita commotus est, vt propria perfidia eiurata, imbutus sit diuinis mysterijs, Michael vocatus. Ob hanc mutationem religionis Proceres Gentis conspirantes in eum, parua manu, praesente crucis signo, fusi fugatiq; sunt, & Christiani effecti, petentes desertam sibi concedi regionem, cum angustijs habi- tarent, a Regina libenter obtinuerunt. hoc ex Curopalate, a quo Cedrenus, & alij Graecorum descriperunt.

His autem tum idem Curopalates, tum reliqui rerum Graecarum scriptores subij- ciunt, eiuſdem Theodora Imperatricis optimum consilium de Manichaeis extirpan- dis, qui in immentum iam creuissent, adeo, vt, non nisi comparato exercitu, tentanda res esset. Complures, vt vidimus, praecessores Imperatores idem fuerant opus aggressi, sed nulli datum, vt Orientis Romanum Imperium ea liberaret peste. Lon- ge lateque grassante. Qui igitur missi sunt cum potestate, non moderate, sed cru- deliter vtentes Imperio, varij generis cruciatibus circiter centum hominum millia interfecerunt, bonis eorum publicatis. reliqua multitudo cuncta ad rebellandum, Sarracenis iuncta, Romanum Imperium inuasit.

Iam vero, quod spectat ad res Occidentalis Ecclesiae, hoc anno celebratum est in Gallia CONCILIUM BELLOVACENSE, in quo decennio post Ebbonis de- positionem, (de qua superius actum est) occupata interim Ecclesia Rhemensis a Ful- quo presbytero, & ab Othone successore, Hincmarus Monachus Sancti Diony- sij Parisiensis, a clero, a populo, & a Concilio electus & ordinatus est. quam ele- ctionem Carolus Rex, Caluus dictus, gratissimam habuit. ex Frodoardo hic, Hincmarus, inquit, ab adolescentia litteris humanioribus eruditus, & in discipli- na monastica, in monasterio Sancti Dionysij, sub Hilduino Abbate, educatus; in- de, tam propter suorum parentum nobilitatem, quam ingenij sui acumen, in Ludou- ici Imper. cui familiaris erat, palatium adductus fuit. A quo, & a suo Abbate, sub auctoritate Episcoporum exorauit, vt ordo, & status Monasticus, deprauata quorundam vita, collapsus, in pristinum nitorem & splendorem, praedicto in Mo- nasterio S. Dionysij, restitueretur. Et vt factu adimpleret, quod verbo consulebat, ip- semet corpus suum castigando, & in seruitutem redigendo, cum alijs reformationem subire voluit. Cum autem temporis progressu suus Abbas Hilduinus Archicapellanus Capellae Imp. cum alijs multis nobilibus Regni Imp. indignatione incurrisset, & suis Abbatibus spoliatus, in Saxoniam relegatus fuisset: hunc Hincmarus, cum licentia, &

Imper. p- clarum re ponsam.

Christus adest inuo- carus, etia Genilib. Bulgaroru Princeps ad fide co uertitur.

Imper. Ma- nichaeos ar- mis perfe- quitur. Manicheo- rum inges- cedes.

Bellouac. Conciliu.

alib 3. de Eccl Rhe. Hincmar. Mon. qui vir, & qua- tus. Curat re- stitucionem disciplinae sui mona- sterij.

permissione sui proprii Episcopi, & benedictione suorum confratrum Monachorum in exilium sequutus est. Verum ob primam familiaritatem, quæ sibi cum Imper. intercesserat, diuina annuente ope, tanta valuit gratia apud Imp. Principes, & alios nobiles, vt Hilduinus ab exilio, in suas Abbatus, postliminio redierit. Similiter cum Papa Gregorius huc venisset, & Regnum Franciæ ab ipso Imp. defecisset: Hilduinus hunc ad se pellicere, contra fidem Imp. conatus est; sed id ipse præstare noluit. Et post restitutionem Imp. totus incumbens in vtilitatem sui Abbatu, pacificus mansit in monasterio suo. vbi tamdiu reliquiarum Ecclesiæ, & corporum sanctorum Martyrum custos extitit, quamdiu in Regis obsequium vocatus, monasterij Deiparæ Virginis Mariæ, & Sancti Germani prouinciam, & administrationem Regis, sui Episcopi, & Hilduini Diaconi, sui Abbatis imperio suscepit. Insuper Rex illi possessionem bonorum, & seruorum largitus est, postquam fuit consecratus Episcopus, & monasterio Sancti Dionysij, in quo militauerat, testamento legauit. hæc Frodoardus. Posthæc autem, ætliuio tempore ingenti perturbatione contigit Regnum Caroli exagitari, cum videlicet Northmanni Gallias inuadentes, omnia tam profana, quam sacra, cæde, rapina, & incendio miscuere. hæc autem hoc anno contigisse, veteres Annales Francorum, ab auctore huius temporis scripti, testantur.

Meldense
Concil.

a de gest.
Fr. lib. 5. c.
20.

Mortui (i.
Sancti) vi-
uis pl⁹ pos-
sunt.

Miraculū.

Miracula.

Turon. ci-
uitas libe-
rata ope
S. Martini.

CONCILIVM ITEM MELDENSE, hoc eodem anno, post cladem acceptam celebratum, non vero sequenti, vt Aimoinus habet in historia, & in libellis de translatione, & miraculis S. Germani. Northmanni igitur, habent Annales, Regnum Caroli vastantes, per Sequanam vsque Parisios nauigio venerunt; & tam ab ipso, quam ab incolis terræ, accepta pecunia copiosa cum pace discesserunt. in Frisia quoque tribus prælijs conflixerunt, in primo quidem victi, in duobus superiores effecti, magnam hominum multitudinem prostrauerunt. Castellum quoque in Saxonia, quod vocatur Hamaburg depopulati sunt, nec inulti reuersi sunt. Et Aimoinus, a plus his, ista summarim. *Gens Northmannica Galliam irrumpens, Parisios vsque peruenit, monasteriumque Beati Germani Pont. depopulata est. Quorum Dux Ragenarius nomine, sub Principe Borico, (alias Horich) hanc devastacionem peragens, dum ante dictum Principem suum se iactaret, opulentissimum Regnum Caroli acquisisse, & monasterium almi Germani devastasse, & quod ibi maiorem mortui, quam viui virtutem haberent, nullumque sibi restitisse, præter Germanum senem mortuum: continuo virtutem Beati viri expertus concidit, ac post triduum expiravit; non solum ipse, verum etiam ceteri raptores, & violatores sancti loci dysenterie morbo perierunt.* hæc ipse. Porro idem, siue alius Aimoinus dictus, locupletioem de omnibus quot tunc miranda acciderunt, iubente Carolo Rege, scripsit historiam, cuius est titulus. DE TRANSLATIONE ET MIRACULIS SANCTI GERMANI EPISCOPI, descriptam prius a duobus Monachis, seorsum positus, quorum ipse labores vna coniungens, duobus libris digessit, omni sinceritate & veritate, vt pote, qui his interfuit; & quæ non vidit a rellibus fide dignissimis, accepit. Partem eius historiæ intexuit auctor in Annalibus; integram legere qui volet, habet apud Surium 25. Iulij. Plane dignissima est quæ legatur, propter admirabilitatem miraculorum, quæ in vindictam sacrilegorum ostendit Deus. Hæc vero, quod testati sunt barbari, & suo experti sunt damno, mortuos viuentibus fortiores, id non solum declaratum est in Sancto Germano Episcopo Parisiensi, sed etiam in S. Martino Episcopo Turonensi, cum alius Dux Regis pariter Northmannorum, nomine Hastingus, eodem ferme tempore obsidens, expugnare conaretur ciuitatem Turonensem, siquidem Turonenses in magno positi discrimine, tandem diuina inspirante gratia, (inquit Odo Abbas Cluniacensis in libello de translatione Sancti Martini) *in se reuersi, Beati patroni sui Martini corpus pie rapiunt, & ad locum, in quo belli uolenter impetus erat, deferentes, mortuum pro uiuis propugnatores opponunt. O admirabilem per omnia uirum, qui, dum adhuc uiuere. Signi potens appellatus, uigorem uirtutis astris intulit, defunctus etiam belli potens triumphatos hostium cu-*

A *neos sola sui presentia, confecit. Vere mirabilis Deus in sanctis suis. Sancti si quidem patrocinante suffragio, & obsessis securitas, & confidentia redditur, & obfessoribus formido & pavor non modicus immittitur. Fugiant ergo Dani, fugientes Turonici persequuntur; fugientium pars gladio cadit, pars capta reducitur, & pars fugae subsidio elapsa est, & usque ad sextum lapidem ab urbe persecuti sunt Danos, triumphatoris sui corpus cum hymnis deferentes cum gloria, per quem sibi triumphus cessit & victoria. Unde & in eiusdem belli triumphalis memoriam, in ipso loco, in quo sancti constitit corpus, in honorem ipsius fabricata est Ecclesia, quae propter belli eventum SANCTI MARTINI BELLII sortita est uocabulum, & paulo post, ea propter igitur Synodo celebrata, auctoritate Archiepiscopi, & ipsorum qui conuenerant, statutum est, ut singulis deinceps annis per uniuersam diocesim subuentionis huius festum, 4. Idus Maii solemniter celebraretur, quae nullo alio nomine rectius, quam subuentione conseretur. Hucusque Odo.*

B *In tot autem tantisque malis, quibus Christianus populus in ijs Galliarum Prouincijs est afflictus, vna illa consolatio fuit, quod eius Prouinciæ Episcopi dolentes, angustiiati, afflicti Meldis in Concilium conuenientes causam illam tantorum malorum aperuerunt, & potissimum eam esse manifestarunt, quod scilicet res Ecclesiae per Reges traderetur laicis hominibus possidendæ, quorum sacrilegiorum causa ira diuina coelitus instar fulminis, per barbaras gentes, eo modo quo dictum est, vibraretur in populum. Legendum illud Concilium, quod extat^a; quo alia etiam de eadem re habita commemorantur Concilia, & ab Episcopis deploratur eorum temporum miseranda conditio. Qui præ ceteris in ea Synodo scientia eminebat, Hincmarus Rhemensis Episcopus, ceteros in suam trahens sententiam, non ipsis tantum, sed posteris relinquens exemplum, dixit, in emendatione peccatorum Ecclesiae filiorum, ab ipsis Regibus inchoandam esse correctionem, quæ si negligatur, vanus cedat omnis labor de Ecclesia reformanda, ac bonis moribus restituendis susceptus; frustra que pariter tentetur placari numen offensum, & immissa diuinitus damna vitari, nisi primum omnium quod delinquent Principes, corrigeretur. Ad postremum autem, ijdem, qui conuenere Patres, monuerunt, inter alia, Regem, vt promulgari debeant capitula Ecclesiastica, a Carolo M. atque a Ludouico collecta; vtque ea obseruari præcipiat. Eadem capitula ab Ansegifo primum collecta, quatuorque distincta libellis, in lucem iam prodierunt. hoc vero tempore, id exigente Concilio, quæ deerant, collegit Benedictus Leuita, tribusque alijs libris digessit, & Ludouici Imp. regnantibus filijs dedit, Lothario, Ludouico, atque Carolo. testatur id ipse in præfatione. Ceterum non nisi post annos octo capitula ista a Carolo promulgata, docet inscriptio. Porro dicta omnia Capitula fuisse auctoritate Romanorum Pont. confirmata, ne putarentur Reges Ecclesiasticas, auctoritate sua, sancire leges, idem Benedictus collector affirmat, vt supra etiam ostensum est.*

C *Verum etsi Decreta Patrum Meldensis Concilij, haud, vt dictum est, recepta fuerunt ab ipso Carolo Rege, tamen in gratiam Hincmari, quem plurimum diligebat, recens creati Rhemensis Episcopi, quæ ab illa Ecclesia, iam ante fuerant ab ipso subblata, quantum tunc opportunum fuit, eidem restituenda curauit, scripto de his, hoc anno, diplomate ad eundem Hincmarum, quod recitatur a Frodoardo, & insertum annalibus; nos, pro instituto, ex parte tantum hic ponimus, abusus prodendi causa.*

D **IN NOMINE SANCTÆ, ET INDIVIDVÆ TRINITATIS CAROLVS DEI GRATIA FRANCORVM REX.** & post præfatiunculam, *Omnes igitur, inquit, fideles Dei serui & nostri sciant, quod hoc nostro mandato, & auctoritatis nostræ edicto in præsentiarum omnia Episcopatus Rhemensis bona in integrum restituumus. quæ, magna quadam necessitate coacti, dum hic Sanctus conuentus Pastore destituebatur, in commendam, ad tempus, nostris subditis contulimus; vt nobis seruientes, aliquo subsidio temporali gauderent; nos inquam restituumus Hincmaro Spiritus sancti gratia, dispositione diuina, & nostra electo & ordinato huiusce Sancte sedis Archiepiscopo, nimirum Esperneum,*

Memoria
victoria
colecta

Meld. Cōcil.
Vsurpacio
bon. Eccle
siae causa
cladium
Reip.
a Tom. 3.
Cōc. edit.
ven.
Correctio
morū a pri
cipibus in
choanda.

Reges ex
auctoritate
Ecclesie
ecclesiasti
ca saciūt.

Restitutio
bon. Eccl.

ullum, Cormiacum, Capellam, quam Rabanus presbyter possidebat, & omnia singula quoque bona, que de hoc Episcopatu Richuinus Comes, Odo, Pardulus, Algarda Abbatisa, Robertus, Amalbertus clericus, Altmarius, For. medicus, Rabanus parvus nanus, Rathboldus, Goderanus, Hereboldus, Donatus, & Giluinus tenuerunt, & adhuc tenent &c. Et (vt paucis perstringam) Sancti Remigii testamento in presentia nostrorum subditorum, tam clericorum, quam laicorum a nobis uiso; hoc nostro mandato nunc reddimus, & in integrum restituumus ecclesie Sancte Marie matris Dei, ecclesie Sancti Remigii, & Archiepiscopo Hincmaro id omne, quod de hoc Episcopatu eripimus &c. vt sine ulla contradictione, omnibus litteris, & confessionibus iuris, renouatis, restitit, & annullatis &c. D. e. Andegauis &c. Subiiciuntur ab eodem Frodoardo duo alia diplomata eiusdem Caroli alterum de perfoluendis eidem Ecclesie Nonis, & Decimis. D. anno Regni VIII. alterum, quo idem Rex Carolus Caluus concessit eidem Ecclesie Rhem. immunitates atque exemptiones, quae a praedecessoribus fuerant eidem concessae. D. an. X. Subiicit his idem Frodoardus, quae in restorationem & cultam Ecclesiarum ipse Archiepiscopus Hincmarus fecit: & quot insuper eadem Dei genitricis Ecclesia illis temporibus fuerit illustrata miraculis.

a Extat in
Bibl. Vat.
M.S.Vltio diuina
in euer
sorem mo
naster.
Mauri.

Hoc eodem anno inuentum translatumque est venerandum corpus S. Mauri Abb. discipuli S. Benedicti, ex quo monachismus eius ordinis, in Gallis mirifice propagatus est, quasi per reuelationem, mo nasteriorum fundatoris, exurgente vindice Deo, de soluta monastica disciplina, & laicis monasteria inuadentibus: Rei gesta historiam Odo scripsit, qui hoc saeculo vixit. Qui primum quomodo vltus sit idem Sanctus Guidulphum Rauennatem, qui acceptum a Rege Francorum Fostatense monasterium, ipsum, eiectis monachis, solo æquatum, ac profanum redditum, vsurpauerat, hanc memoratu dignam tenuit historiam, cui in conuiuio procaciter iactanti, quae impie fecerat, in contemptum Monachorum, visus super mensam astare B. Maurus ferulam manu gestans, qua illum valide in capite, & ventrem calce, forti conamine percussit, qui illico amens effectus, in clamare cepit, Maure tu me interficis. cumque hæc, & alia cunctis qui aderant, audientibus, frequenter repeteret, effusis intestinis, infelicem finit vitam. Addit post hæc de vsurpatione eorum bonorum a Comite Andegauensi, & aliis; præterea de restoratione monasterii, diuino monitu, facta per Rorigonem religiosissimum Comitem; denique de Præfectura eiusdem monasterii collata a Carolo filio Ludouici, Ganzelino; deque Sancti Mauri corporis translatione ab ipso facta. Quae eadem die reliqua protomartyris Stephani, quae a Bertulpho Abb. tempore Lotharii Regis, iuxta eiusdem B. Mauri corpus recondita fuerant, intactae repertae sunt. B. quoque Petri patrocinia. ibidem sunt reperta: quae non alia putandum est fuisse, quam vela, a S. Gregorio, Brandea appellata, siue sanctuarua, quae ad primum vel secundum foramen confessionis B. Petri Apostolorum Principis demissa, tactu eius sepulchri ad curanda mala. omnia virtutem acciperent, vt supra visum est.

Christi Annus
846Sergii Pap. 2.
3Lotharii
Michaelis iii. 5.6.
Impp.
Indict. 9.Sarraceni
diripiunt
Basilicas
Apostol.

b li. i. c. 29

EXiit hic annus lugubris Ecclesie Rom. si quidem peccatis ingrauescentibus, Deus, ad indignationem prouocatus, immisit gentem feram Sarracenorum in eam. Nam Sarraceni ex Africa, instructa classe, venientes improviso agmine subrbia, trans Tiberim posita, depraedati sunt, & ipsas sacrosanctas Basilicas Principum Apostolorum Petri & Pauli, auro, argento, gemmis que locupletes spoliarant. Verus Francorum Chronicon, & Leo Ostiensis in historia Cassinensi, qui narrat, vt cogitarint ijdem Sarraceni inuadere Cassinense monasterium, illudque spoliare, vastare, & incendere; sed exundatione subita Liris fluminis impediti sint, & vt in Africam onusti præda redeuntes, procella ingenti ingruente naufragio perierint. Porro de eodem nau-

fragio

A fragio Sarracenorum meminit Anastasius in Leone, Sergii successore.

Hoc eodem anno Francorum Episcopi, qui anno superiore Meldis conuenerant, & complura statuerant, Regi in primis & vniuerso populo Christiano proficua: rursus PARISIIS SYNODVM habuere, vt quæ habentur Acta eius inexta Meldensi Concilio declarant Cum. enim statuta ab Episcopis in Meldensi Concilio effectum minime sortita fuissent, rursus in Parisiensi, cõuenientibus pluribus Archiepiscopis, cum suis Episcopis, *Consilium*, inquit, *Dei, iuxta Pauli^a vocem, annunciamus, & mundos nos a sanguine audientium exhibemus: indeq; non obediuntibus, quã non optamus, iram ac indignationem^b, ac tribulationem, sicut idem S. Apostolus docuerat, denunciamus: omni autem obedienti & optanti bonum, & perseueranti in bono, Christi Dei nostri uice promittimus, que & exposcimus, gloriam & incorruptionem, & vitam eternam in secula seculorum. Amen.* Quod quidem ita, vt dixerunt, euenit: si quidem, instantibus Regni Principibus, qui Abbatis, in beneficium acceptant, non omnia sancita in Concilio Meldensi recepta sunt, ac propterea nouis Northmannorum incurSIONIBUS regnum Deus affligi permisit, atque iniquissimas ab eis subire leges coactus est ipse Rex, qui a Patribus sanctè pieq; statuta, recusauit accipere. Sed hæc suo loco. Ex oblati igitur capitulis ab Episcopis in Concilio editis Regi, & Principibus, vnde viginti tantum delegerunt obseruanda. Aduersus huiusmodi Principes & Politicos, qui Abbatis, & Monasteria sibi uindicassent, sunt Lupi Ferrariensis Abbatibus querelæ, ex epistolis eius ad diuersos datis, ob cellam S. Iudoci a Carolo M. quõdam Alcuino ad eleemosynam exhibendam peregrinis committam, Ludouico vero ea ratione Monachis Ferrariensibus concessam, vt quod eleemosynæ superesset, in eorum usum cederet, quã Lotharius primum per surreptionem Rhuodingo cuidam, Carolus post in noua Regni partitione, Odulpho Comiti dederat. Eam vt recuperaret Lupus magnopere laborauit, epistola ad Hincmarum, ^d alia ad Ludouicum Abbatem rursum ad Hincmarum, item ad ipsam Regem Carolum, ^f in qua inter cætera.

B *Cur enim non constanter audeatis immutare, quod nullus, iustum esse, possit ostendere? Consensu bonorum omnium iustum est quod poscimus, possibile regali potentie, necessarium nobis, vtile non tam nobis, quam vobis: nos. n. ex hoc beneficio temporale consequemur usum, vos autem, accedentibus aliis bonis, premium sempiternum.* Ad eundem dedit euldem argumenti & aliam: & denique fatigauit alios Regis intimos, viros religiosos, nec destitit, quo vsque tandem ablata restituta sunt, vt ipse pluribus fatetur literis. g

C Quod ad res pertinet Orientales, hoc eodem anno, tertia die Nouembris, magnus ille & sanctitate celebris, quem suis scriptis adco laudauit Theodorus Studita, admirandis operibus clarus, virtutibus insignis Ioannicius Anachoreta, de quo sæpe superius dictum est, ex hac vita migravit ad Dominum, annos natus ceterum quindecim. cuius ad Deum transitum prænoscent, S. Methodius Patriarcha vltimas preces, ab eo petiit. hortatus igitur fratres, vt, stabiles in fide orthodoxa, non se sinerent moueri a p-fanis vocibus hæreticorum, & inter se seruarent concordiam, nec obloquerentur in Pontificem, subiunxit quod neque multum tempus post suum decessum uiueret Methodius, qui octauo post mense decessit. claruit miraculis in uita, & post mortem, & tabulis Ecclesiasticis fuit adscriptus. Eius decessum columna ignis significauit iis, qui erant in monte Olympo.

D

Sergius Papa interpellatus litteris Lotharii Imp. commoti aduersus electionem Hincmari Rhemenf. Archiepiscopi, legatos missurus in Gallias ad cogendam Synodum Rhemenf., in qua eadem causa cognosceretur, litteras scripsit ad Carolum Regem,

a Act. 20.

b Rom. 2

Leges qui recusar patri Principes ab ecclesia, participo guntur a barbaris. c Epist. Lupi 11. ad Lothar.

d 42.

e 64.

f 45.

g 62. & 88 S. Ioannitij Anachor. obitus.

Regem, vt Episcopos in eius Regno constitutos ad Synodum Treuerensem venire sineret, sed morte eiusdem Sergij Papæ, ad Leonem 4. eius successorem res delata est. Quæ autem in eadem causa tum temporis transacta sint, Frodoardus in sua historia Rhemensis narrat.^a

ali. 3. c. 2.
Serg. P. o-
bitus.

Sergius autem Papa vbi sedisset annos tres, & mensem vnum, obiit pridie Idus Aprilis. ex Anastasio, qui plures Ecclesias ab eo ædificatas, restauratas, exornatas, dotatas, commemorat, & inter ceteras Ecclesiâ SS. Syluestri & Martini, apud quam antiqua marmorea tabula eo ipso tempore scalpta, adhuc legitur, in qua, post commemorata plurima sanctorum corpora in altari recondita tempore Domni Sergij Iunioris Papæ, extant hæc verba. *Hæc sanctorum corpora translata sunt de cæmeterio Priscille, via Salaria, statuens omni anno in festiuitatibus eorum INDVLGENTIAM TRIVM ANNORVM, ET TRIVM QVADRAGENARVM omnibus ad ea deuote venientibus.* Idem extruxit ad latus ipsius Basilicæ monasterium in quo Monachi die noctuque diuinas laudes persoluerent. Eo defuncto, sedes non vacat, sed eadem die, omniū consensu, Leo sufficitur Romanus, vt tradit Anastasius, qui virtutum eius catalogum texit.

Indulg. ad
memorias
SS. Mar.

Leo P. vin-
dicat in li-
bertatē e-
lectionem
Rom. P. o.
b. dist. 63.
c. 31.

Hic Leo Papa obstitit Lothario, & Ludouico Impp. vendicantibus sibi confirmationem Rom. Pont. electi, vel qualecunque aliud ius, quod sibi iisdem Impp. in eiusdem electione vel consecratione arrogare tentassent. Eucitque vt iisdem consenserint, ne ea nisi ex canonum præscripto fieri deberet. Extat enim de his huiusmodi decretum eiusdem Pont. ad eosdem Impp. his verbis, **LEO QVARTVS** **LOTHARIO ET LVDOVICO AA.** *Inter nos, & vos pacti serie statutum est, & confirmatum, quod electio & consecratio futuri Rom. Pont. non nisi iuste, & canonice fieri debeat.* Hæc Leo ad dictos Impp. sic igitur si quid fuerit, siue per Pop. Rom. metus causa Impp. iisdem male promissum, vel ab ipsis AA. pessime vsurpatum, Leonis Papæ iisdem aduersantis, atque ius Ecclesiasticum defendentis, animi robore irritatum fuit, atque sublatum, iisdem ipsi Pontifici (vt dictum est) consentientibus AA. Vice versa pollicitus est illis Leo Pont. seruaturum se illibata iura Imperialia, simulque ea, quæ a suis prædecessoribus Rom. Pont. constituta fuissent. Extat de his professio eiusdem Leonis scribentis ad eosdem verbis istis. *De capitulis vel præceptis Imperialibus vestris nostrorumque Pontificum & prædecessorum irrefragabiliter custodiendis & conseruandis, quantum ualuerimus, & ualemus, Christo propitio, & nunc, & in eum nos conseruatuos modis omnibus profitemur. Et si fortasse quilibet aliter uobis dixerit vel dicturus fuerit, sciatis eum pro certo mendacem.* Sed quomodo intelligendum sit, quod pollicitus est Leo atque eius prædecessores seruaturus illibata iura Imperialia, a Nicolao Papa, qui sedit post Benedictum successorem Leonis, ita declaratum inuenies in epistola ad Michaellem Imp. his

c. dist. 10. c.
9. secundū
lect. Iuon.
p. 4. c. 176.
& Panor.
li. 2. c. 188.

d. dist. 10. c.
8. Iuon. p.
4. c. 188.

e. dist. 10. c.
13.
flib. 11. tit.
57.
Rom. anti-
quis uiue-
re legibus
permiffi.

verbis. *Vt Pontifices pro cultu temporalium tantummodo rerum, Imperialibus legibus uterentur.* Ceterum quod de capitulis dixit Imperatorum atque Pont. prædecessorum, non dubium est intellexisse de capitularibus libr. Regum Fr. per Benedictum Diaconum collectis atque pariter promulgatis. Acquieuerunt pariter iisdem Lotharius, & Ludouicus Impp. agente eodem Leone Rom. Pont. vt sinerentur Romani suis antiquis legibus vi. extat hac de re rescriptum ipsius Lotharij in legibus Longobardorum. *Volumus, inquit, vt cunctus pop. Rom. interrogetur qua lege uult uiuere, & tali lege, quali lege uiuere professi sunt, uiuant, illique denuncietur, vt hoc vnusquisque tam Iudices, quam Duces vel reliquus pop. sciat; quod si offensionem contra eandem legem fecerint, eiaem legi qua profiteantur uiuere, per dispensationem Pontificis & nostram subiacebunt.* In quibus obserua primo loco ab eo poni legum vindicem in delinquentes aduersus eas, Rom. Pont. inde vero Imp. Quod & seruatum hæcenus uidimus, nimirum vt tunc a Rom. Pont. aduersus Romanos delinquentes uocaretur Imperator, cum Romani contempnissent ipsi Pontificibus obedire, vel aliquot moliti quid essent aduersus eosdem Pontifices. Sed quas seruandas præscripserit Lotharius Imp. leges sibi subdito Italiæ Regno, constituit ab

A eo promulgata ita declarat. ^a *Placuit nobis ut capitula que excerpimus de Capitulari b. m. gloriosissimi avi Domini nostri Caroli, & genitoris nostri Ludouici Imp. inuictissimi his omnibus, & fidelibus nostris, & sancte Ecclesie in Regno Italiae consistentibus, per legem teneantur, & obseruentur, Et quicumque horum capitulorum contemptor extiterit, sexaginta solidis componatur.* Ex vero sunt leges quæ contentæ in Capitularium libro, magna ex parte acceptæ sunt ex sacris Concilijs & Decretis Rom. Pont. atque ex prædecessoribus Imperatoribus; illæ dumtaxat, quæ essent optimæ, fauerentque Ecclesie immunitati, vt non mirandum sit, si eas se Ecclesijs etiam leges præscribere idem Lotharius dicat, vt pote quod eædem leges ipsis Capicularibus libris contentæ, (vt supra sæpius ostensum est) fuerint per Rom. Põr. confirmatæ. Hæc autem collectio capitulorum Concilij Meldensis ^b a Benedicto Diacono facta fuit, & eisdem tribus Ludouici filijs Regibus promulganda data, vt a Pontificibus Rom. confirmata, vt ipsemet testatur his verbis. ^c *Maxime, inquit, trium vltimorum capitula istorum librorum Apostolica sunt cuncta auctoritate roborata, quia his eudendis maxime Apostolica interfuit legatio. nam eorum nomina, præter trium, idest Leonis, Sergii, & Gregorii hic non inseruimus, licet ea per singulos conuentus inserta inuenissemus, vitantes legentium atque scribentium fastidia. Si quis autem plenius nosse voluerit, istorum legat authentica, a quibus illa inserta inueniet.* hæc Benedictus. Sed, & qui ex scripsit, breuitati consulens, satisque esse Benedicti testimonium id afferentis, existimans, prætermisit testimonia Leonis, Sergij, & Gregorij, eadem per Legatos suos confirmantium collecta capitula Cum igitur, vt vidimus, Lotharius profiteatur non alias se dedisse populis vel Ecclesie leges, quæ per Carolum M. auum atque Ludouicum eius filium, suum vero parentem collecta fuerunt: plane possumus intelligere, quod quæ illis contrariæ editæ inuenirentur, non esse Lotharij, vel eius filij Ludouici, sed schismaticorum (vt superius de alijs factum inuenimus) imposturas, cum videlicet tradunt confirmatione Rom. Pont. sui esse turis eos afferuisse, cum præter alia, Leonis Papæ, quam nuper recitauimus, constitutio penitus id explodat. Quod vero ad Ludouicum spectat, & si diu, nimirum vsque ad Nicolai Papæ tempus infedit in animo eius libido ista domnandi Romæ, atque eius Ecclesie, clero scilicet ac Pontificibus, tamen diuina miseratione tandem ad se reuersus, se ipsæ Romanæ Eccl. Pontificibus exhibuit obsequiosissimum, vt in electione Nicolai post videbimus. Hæc paulo latius in gratiam Politicorum, huiusmodi admonitionibus maxime indigentium, vt qui sæpe importunus Principes in Ecclesiam, & Pontifices impellunt.

D Mitum vero quot, quam, & quam preciosa ornamenta, ex argento, auro, & gemmis contulerit S. Petri Basilicæ, & S. Pauli, a Sarracenis direptis & spoliatis, hic Beatissimus Pontifex, quæ recenfer, per singula, Anastasius, inquit, *inter cetera, Ecclesie Principis Apostolorum Petri, fecit miræ magnitudinis, ac pulchritudinis super illius uenerandum altare Ciborium cum columnis, & lilijs deauratis ex argento purissimo, pensans libras mille sexcentas sex, & super corpus B. Pauli Ciborium miræ pulchritudinis ingenti argenti pondere, cum columnis argenteis comptum, pensans libras nouentas quad. aginta sex. Laminas quoque aureas confessionis B. Petri, & portas Basilicæ argenteas restituit, præter alia innumera ornamenta. Idem sui Pontificatus exordio antiquam restituit consuetudinem, ut, inter sacra Missarum solemnia laici extra presbyterium confisterent.*

E Sodem primo sui Pontificatus anno, cum iuxta B. Lucie Martyris, que in Orphea sita est, in quibusdam tetris abditisque cauernis, diri generis serpens, qui Basiliscus Grece, Latine regulus dicitur, extitisset, qui afflatu suo, & visione, omnes ad eas cauernas appropinquantes repente necaret, ad preces conuersus Sanctissimus Pontifex, Litania indicta, sancta precedente icona, pedibus cum omni clero incessit, & clero ac populo subsistere iusso, ad cauernam progressus, profusit lacrymis deprecatus est Dominum, ut ab eodem loco diram illam pestem, sua potentia effugaret: & repente totum illud malum euauit.

a leg Lóg
li. 3. tit. 3 5.

b cap. 78.
c lib. 7. i. fi.

Politicino
tent.

Ablata a
Sarrac. Ba
siliis orna
menta
restituit
Leo P.

Cõstit. Le
on. P.

Lethifer
serpens p
Leoné P.
fugatus.

Incendiu per Leonem extinctum.	Eodem anno confiato temere incendio in vico Saxonum, cum, vi venti flantis, longius serperet, nec vlla humana vi reprimi posset, & Longobardorum vico comprehenso, ipsi Basilicæ Vaticanæ immineret, idem propere accurrit, & signo Crucis vim furentium flammarum subito compescuit.	A
Crux au rea p Leo ne p. resti tuta.	Crucem quoque illam, nobile Caroli M. donum, quæ in Litanis Pontifici præferri solebat, sub Paschali Papa subreptam, restituit.	
M.S. eod. Bibl. Sirl. Car. n. 65	Reperitur a ab eo scripta hoc anno epistola ad Prudentium Episcopum Tricassium, de consecrando ab eo Monasterio, quod construxerat Ademarus Monachus.	
b lib. 1. c. 3 Terræmo tu concuf sa Vrbis & alia loca.	Hoc eodem anno, ad alia mala additum, vt Urbem excuserit ingens terræ motus, vt ait Anastasius, de quo meminit & Leo Ostiensis in Chronico ^b Cassinate, quo pariter agitatam docet omnem Beneuentanam regionem, ita vt Ifernina a. i. fundamentis fere tota corruerit, multusque ibi populus cum Pontifice interierit. Idem Leo Ostiensis mala commemorat a Massar Sarracenorum Duce, in auxilium prædicti Radelchis tyranni accersito, per illam regionem illata, & vt effera eius roens subito cecidit immutata, Monasterio Sancti Benedicti pepercerit.	B
Mogunti na synod	Hoc item anno MOGVNTIÆ SYNODVS congregata est, eademque prima dicta sub Rabano, qui hoc anno eiusdem Ecclesie, defuncto Orthgario, Episcopus creatus est, vt est in VV. Francorum Annalibus a Pirhoeco editis, male relata a collectore Conciliorum in Annum Domini 834. Occasio huius congregandi Concilii eadem, quæ Meldeosis fuisse cognoscitur, quod cum a laicis bona Ecclesiarum, iura pariter & personæ assidue inuaderentur, deque his frequentes apud Regem querelæ essent; vt his ipse liberaret malis Ecclesias, egit, vt eiusmodi prouinciale Concilium colligeretur, cui Archiepiscopus Rabanus, vir doctrina valde insignis præesse deberet, quem sciret probitate atque scientia nulli secundum. Præcipua igitur Patrum intentio in hoc Concilio fuisse videtur, vt consulerent rebus Ecclesiasticis per laicos, mirum in modum, diuersis prætextibus, proculcatis. Hæc enim fuit potissima illa Sanctorum Patrum sæculi huius apud Francorum Reges, & Imperatorem pertrepens vbique effusa querela. Legenda est ipsa Synodalis epistola ^c ad Ludouicum Regem, quæ plura insinuat memoria digna. Hæc vero quæ vobis, (inquunt ad finem epistolæ) <i>transmissa sunt, petimus vt vestra auctoritate firmentur, vt si quis aduersarius illis existere voluerit, spualere nõ permittatur. Dei n. cooperatores esse debetis, & adiutores sanctæ eius Ecclesie, quatenus religio Christiana incontaminata temporibus Regni vestri vsque in finem seruetur.</i> Præter hæc etiam spectant ad Concilium Moguntinum, ea, quæ in ipsdem citatis antiquis Annalibus, ita subiiciuntur. Eodem anno Pseudoprophetissæ Moguntiacum venit, quæ Salomonis Episcopi parochiam non minime deturbauerat: Nam certum consummationis sæculi diem, aliaque per plura, Dei solius notitia cognita, quasi diuinitus sibi reuelata, scire se fatebatur, & eodem anno vltimum diem mundi imminere predicabat. Unde multi plebei utriusque sexus timore percussi ad eam venientes, munera illi ferebant, & seque orationibus illius commendabant: Et, quod grauius est, sacri ordinis viri doctrinas Ecclesiasticas postponentes, illam, quasi magis in celum destinatam sequebantur. Hæc in præsentiam Episcoporum, apud S. Albanum deducta, & diligenter de suis assertionibus requisita, presbyterum quendam ea sibi suggestisse, & se talia questus causa narraße professæ est. Quapropter Synodali iudicio, publicis cesæ flagellis, ministerium predicationis, quod irrationabiliter arripuit, & sibi contra morem ecclesiasticum uendicare presumpsit, cum dedecore amisit, suisque uaticinijs tandem confusa finem imposuit. hæc Annales. Contigit hoc item anno peregrinatio Ethelulphi, siue Athulphi Regis Anglorum, qui Danorum incursionibus liberatus, Romam, voti causa, petiuit. vbi a Leone Quarto Pont. benigne acceptus fuit. Rom. Ecclesie, eam quoque Insulæ partem, quam Egbertus pater ad regnum adiunxerat, vectigalem Inam imitatus fecit, de quo alias memoratum est: legeque sanciu, vt qui ex suis possessionibus triginta denariorum vectigal in annos singulos caperent, aut plures domos haberent, pro eis, quas habitarent singuli singulos de ta-	C
c. Concil. T. 3. edit. Ven. Epist. syn. ad Lud. R. Fr.		D
Pseudo prophetis sa multos seducit.		
Impostu re cõuicta flagellat.		
Rex Angl. peregrina tur Romã. Angl. pars vectigalis fit. Eccl. Rom.		E

A rios quot annis Rom. Pont. ad diem festum Apostolorum Petri, & Pauli, vel sum-
mum, ad vincula Petri soluerent, quam legem falso Aluredo eius filio assignant. Do-
mum reuerfus, optimum se Regem præbuit. hæc & alia de eo Polydorus ex veteri-
bus Angliæ monumentis. Duos viros sanctitate præclaros ad virtutem incitatores
habuit, Suitinum, qui & Suitanus, & Aldestanum, seu potius Helinstanum, in cu-
ius vita breuiter scripta, habetur de Rege, quod cum Subdiaconus esset, patre Eg-
berto sine hærede mortuo, a Leone Pontifice dispensatum, vt uxorem diceret.

Cū Diac.
dispensa-
tur, Regni
causâ.
S. Metho-
dus mori-
tur.
a epist. 8.

B Orientalis Ecclesiâ hoc anno graui affecta est damno, obitu S. Methodij Patriar-
chæ, de quo Nicolaus Papa epist. ad Michaellem Imp.^a honorifice meminit, & Ma-
gnum appellat. Eius scriptorum nihil extat, præter canonem apud Theodorum, de
non appetenda Ecclesiastica Præfectura, & vitam S. Dionysij Areopagite, de qua A-
nastasius in epist. ad Carolum Caluum testatur, seque illam ait latinitati donasse. Hu-
ius, inquit ad finem eius epistolæ, *Dionysij passionis textum B. Methodius qui a
Sede Apostolica Constantinopolim presbyter missus, eiusdem Urbis tenuit Pontifica-
tum, & ex tunc inter sanctos ab omnibus ob sue confessionis & agonis certamen ve-
raciter veneratur, & colitur, e ludit pauca de multis precedentibus scriptis excer-
pens.* hæc Anastasius.

De successore autem Methodij, ita Cypriotes. *Vita sancto Beatissimo Me-
thodio qui per sexdecim annos & ecclesiam Constantinopolitanam moderatus fuerat, I-
gnatius Nicephori Imp. ex filia nepos, filius autem Michaelis Imp. qui a regno
exciderat, postquam Regno, & genitalibus priuatus, Monasterium ingressus fue-
rit, & monasterio Satyri Præfectus, ad Patriarchatus sedem adducitur.*

C Nicetas, cognomento David, qui eius vitam scripsit, receas latinitate donatam, tes-
tatur prædictum illi fuisse, tum a Theophane egregio Confessore, tum a S. Ioannico
Anachoreta, futurum eum Patr. Constantinopolitanum.

Porro de legitima promotione. Ignatij eiusque virtutibus, quibus tanto throno di-
gnus videbatur, scripsit Michael Imp. litteras ad Leonem Papam, prout testatur Ni-
colaus Pont. in epistola ad eundem Imp post annos ferme duodecim data, cum a Pa-
triarchatu fuit eiectus, quod illi exprobrat Nicolaus.

D I N magno moerore, & trepidatione Vrbe constituta, ob expositam Basilicam S. Pe-
tri inuasionibus Sarracenorum, Leo Papa cum consilio, & ope Lotharij Imp. &
fratrum Regum, nouam ciuitatem, iam ante a Leone III. inchoatam, perficere aggres-
sus est, quam sexto post anno perfectam dedicauit.

Nouâ Vr-
bem cõdit
Leo P. ad
munimen
Basil. S. Pe-
tri.

Hoc eodem anno SECVNDA SYNODVS MAGVNTINA Sub Rabano
Archiepiscopo, vt iisdem antiqui a Pithæo editi Francorum Annales testantur, his
verbis. *Circa kalen. autem Octobris generale Placitum Rgx Ludouicus habuit
apud Magantiacum in quo Legatos fratrum suorum, & Northmannorū Sclauorum-
que suscepit, audiuit, & absoluit. Homines autem Rabani Episcopi aduersus Dominū
suum conspirantes, publice conuictos cum eo pacificauit. Legatos suos ad fratrem suū
Lothariū in Theodonis villa Placitū hēntē, pro Gislebeto, qui eodē anno ad fidē eius
uenerat, reconciliationis gratia direxit. Hothescalcus quoq; quidā presbyter de prede-
stinatione Dei praua sentiens, vñabiliter, vt plarimis visum est, conuictus, & ad pro-
prium Ep̄m Hincmarum Rhemēsē trāmissus est, prius tamen iuramēto confirmans,
quod in Regnū Lodouici vltra non rediret. Huc vsq; Annales. De hoc Hothescalco
plura Hincmarus Rhemenfis ad Nicolaum Papā, & non Hincmarum Laudunentem
Episcopum, quæ epistola extat, apud Frodoardum in hist. Rhemenfī^b & in epist. qui
dem ad Laudunensem Episcopum describit hæreticum. Dum, inquit, Laudari hereti-
ci tanquam de excellenti ingenio capiunt quasi noua quedam proferunt, quæ in antiq-
rum Patrum libris non tenentur, sicque fit, vt dum videri sapientes desiderant,
miseri suis auditoribus stultitia semina spargant. Et quoniam hoc egisse Hodescalcus*

Hothescal-
c⁹ errores
seminat &
predestin.

b li. 3. c. 13
Hæretici
d̄ scriptio.

in conuentu Episcopali committus fuit, idem Concilium (sicut scriptum est.) Qui imponit stulto silentium, iras mitigat, silentium illi imposuit; et mihi illud ad custodiendum commisit. Porro lucubrationes Hincmari Rhemenfis aduersus eundem Gothescalcum idem Frodoardus recenset. ²

1 li. 3. c. 14

Christi Annus

Leonis Pap. 4.

Lotharii

9.

Imp.

849

3

Michaelis 3.

8.

Ind. 12.

Leo P. mu
nit Vrbe
adu. Sarra
cen.

Christian.
class. Sarra
cen. classē
profigat.

Hincmar⁹
ipetrat pal
lium ad v
sum quoti
dianū, pri
uilegio sin
gulari.
lib. 3. c. 9

capud Lu
p. Ferr. epi
34.

Vicar. Xpi
qui offen
dit, totam
Christiani
tatē offen
dit.

Quanti fa
ciendā lit.
Apost.

Quātū de
licū impe
lire execu
tionē lit.
post.

Cum vulgatum esset Sarracenos ex Africa ingenti classe in Italiam ad Urbis excidium properare, Leo Rom. Pont. magna sollicitudine, omnia, quæ ad defensionem Urbis pertinerent, comparauit, Urbis muros restaurauit, quindecim turres extruxit, Ostia Tiberina sic propugnaculis catenis, & repagulis muniuit, vt ne Lembus quidem, Rom. inuitis, ad Urbem penetrare posset. Sanctos quoque ad custodiam adhibuit, quorum plurima corpora ex cœmeterijs cruta, in Urbem illata, honorifice condidit, in Basilica Sanctorum Quattuor Coronatorum a se a fundamentis restaurata. nec deterritus ingenti impensa in restauratione murorum, & in milites ad Urbis custodiam, magnam pecuniæ vim contulit; itemque in ornatu Ecclesiarum. Cum igitur Sarraceni expugnationem Urbis meditantēs, in Sardinia, maximo cum terrore Romanorum substitissent, Neapolitani, Amalphitani, Caietani, & Romani classem aduersus eos instruxerunt, & consilium cum Leone Papa communicarunt, qui ad Ostia Tiberina progressus, Ducibus, & militibus sacrum Christi corpus præbuit, & ad pugnandum animauit. postero die in occurrentes hostes impetum fecerunt, quorum classis vehementi vento dispersa, & ad diuersa littora impulsa, fame, gladio, naufragio interiit.

Hincmarus ob sanctitatem & prudentiam colendus Imper. Lotharii postulatione a Papa Leone III. pallium in vsum quotidianum accepit, licet ad eū iam vnum misisset, quo diebus solemnibus sibi præscriptis vteretur. Hanc ob causam idem Leo Hincmarum sua epistola monuit, se nulli vnquam antea Archiepiscopo vsum ordinarium, & quotidianum pallij concessisse, nec in posterum vlli vnquam concessurum. hæc Frodoardus. ^b At Nicolaus Papa de his Hincmarum vt mendacii rescripto vtentem redarguit, vt suo loco dicitur. Hoc eodem anno, audiens Leo Papa in Britannia minori Nomenoium a Carolo Rege Præfectum, dirum insurrexisse tyrannum, vastareque simul humanam atque diuinam, expellereque pro animi furore, ab Ecclesijs suos Episcopos, litteras ad eum communitorias scripsit, quarum fit mentio in Synodali Epistola ^c ex Concilio Turonensi, ad eundem tyrannum tunc missa, cum eadem ex causa dicta Synodus est celebrata, & ipse acriter redargutus de non receptis litteris Apostolicis. Postquam enim commemorarunt atrociam Tyranni scelera, hæc subdunt. *Satis hæc ad tuam perditionem sufficiebant, sed ad cumulum malorum auxisti temeritatem, & omnem lesisti Christianitatem, dum Vicarium Beati Petri Apostolicum, cui dedit Deus primatum in omni orbe terrarum, spreuisti. Cum enim cum postulasses, vt in libro suo te scriberet, & pro te Dei clementiam exoraret, & ille directis litteris se id facturum promississet, si se monentem obedienter audires; non solum nihil eorum, que mandauerat, fecisti, sed ne litteras quidem ipsius recepisti, & quia nolebas a malo desinere, timuisti bene monentem audire. In eo igitur lesisti Apostolos, quorum est Princeps Petrus, lesisti Episcopos, qui iam cum Deo regnant in cælis, & miraculis corruscant in terris, lesisti & nos, qui, & si non habemus eorum meritum, idem tamen diuina gratia possidemus officium.*

Hæc audiant, qui litteras Apostolicas retinent, atque earum executionem, quouis colorato prætextu, eludeant, impediunt. quam enormiter peccent, & quam grauiter delinquant, qui, quod Patres adeo detestati sunt, etiam in tyranno, defendunt in pijs Principibus. Pergunt Patres redarguere de Lamberto quodam Regis

rebelle

A rebelle ab eo recepto, & diuinum interminantur iudicium de alienis finibus inuasis, & occupatis, illa grauiſſima addetes verba. NEC FIDEM, NEC OPERA BONA ILLI PROFVTVRA, SINE OBEDIENTIA SEDIS APOST. Illud et ingemi nat. Maximu reatu te cotraxisse scimus, inquit, qd epistolam Sedis Apostolicę respicisti existimans aliqua in ea tibi noxia cotineri, qd negant, & propterea, addunt, parati sumus, si vis, secundo Legatum sedis memoratę, cum scriptis toti mundo venerandis, dirigere. Quod si eum non receperis, nos, qui monuimus, excusabiles erimus. Sin autem receperis, & auscultaueris, & Dominum, & Beatum Petrum propitios, & nos habebis in fide coniunctos, & intercessores proficuos. Si vero nos benigne monentes contempseris; certum tibi sit, nunquam tibi futurum locum in caelo, & cito non futurum in terra, quod tua culpa separatus ab Apostolica, & nostra societate anathematis ultione locum habebis (quod auertat Deus) in tartaro, &c. Ceterum cum impio Nomenoio haud diuitius fuit, agendum, ipso Deo vindice causam citius dirimente, cum impium de medio sustulit, exitu repentino, anno sequenti.

Nec fides, nec opera proderunt rebelli Sedis Apost.

B Eodem anno in Anglia occisus asseritur S. Vulstranus nepos duorum Regum Merciorum. cuius sanctitatis, caelestia non defuerunt miracula, indices. nam de loco, vbi innocenter occisus est, columna lucis vsque ad caelum porrecta omnibus loci illius incolis per dies triginta stabat conspicua. haec Matthaeus Vuestmonasteriensis, hoc anno. Quo pariter ex vrbe, ab Ecclesia SS. MM. Petri, & Marcellini, eleuatum corpus S. Helenae Constantini M. matris per Theasitum Monachum fuisse translatum in Gallias, & in dioecesi Rhemensis collocatum, auctor est Sigebertus in Chronico. Sed de eius corpore inter Latinos, & Graecos antiqua est controuersia, vbi sepultum fuerit. Veneti insuper illud ab Oriente delatum, possidere se gloriantur, quod & digno cultu prosequuntur.

Vltio diuina i rebellem. S. Vulstrani cędes.

De corp. S. Helenae.

C Vm in Asia, Africa, & Europa dominaretur gens perfida Sarracenorum, Corduba in Hispania vbi erat eorum sedes Regni, extiterunt plures gloriosi Martyres, quorum praclara certamina consecrari perpetua memoria meruere, non ab alio, quam ab auctore, qui praefens affuit, & pars magna fuit, sacro Dei ministro, dignissimo sacerdote, martyre designato, & promotore martyrum S. Eulogio Cordubensi presbytero. cuius horum martyrum lucubratio extat. a Praefectus in caenobio Sancti Acisceli Monachus & presbyter primus vexillum confessionis erexit, & Mahometum pseudopphetam insectatus, in carcerem detrusus, obruncatione capitis, nobile certamen expleuit: Proconsule Eunucho, euoluto anno, visceribus effusus, diuina ultione sublatus, vt ipse martyr ante praedixerat. Hunc secutus est ad certamen Ioannes; homo Laicus, venalia exposita habens, ad tribunal Iudicis ductus publice per Vrbem flagellatus, in arctum detrusus est carcerem. Horum igitur, inquit, duorum & spontaneus & violentus ad passionem cursus ceteros in vnum eundemque consensum dimicandi vltro venire coegit.

MM. Cordubensi S. Eulog. Cord. qs. & quatus vir. a lib. 2. c. 1

E Quod autem ad res Christianorum, seorsum in Gallacia, regnantium spectat, hoc ipso anno Ranimirus Rex successor Alfonso Casti, ex hac vita discessit, die prima Februarij, sepultus Oueti, ex sepulchri inscriptione, qua corrigendi reliqui omnes rerum Hispanicarum tractatores, in eius Regis tempore. Porro Ranimiro successit Ordonius, regnauitque annis duodecim, ex altera veteri inscriptione.

Ranimiri Reg. obit.

Hoc pariter anno luctus, & clamor ingens repetitus in Gallias, ex Northomannorum noua facta incursione in Regnum Caroli, filij Ludouici Imp. cum ille timore concussus, consilij inops, eosdem in regni consortes assumit, ea regni parte illis con-

Northmanni in parte Regni astiti Gallia.

Gallia va
statur, &
occupant
a North
mana.

Vsurpans
Ecclesiasti
ca bōa, fit
impotentior;
donās
sua, fit po
tentior.
Northmā
ni ab Hi
spani pro
figati.
a ep. 64.
93. 96. &c.
Monetur
R. ad resti
tutionem
male vsur
patorū bo
norum.
Franci p
figatur a
Boemis.

cessa, quæ ab eis dicta est Normandia. Ex Pithoci Annal.
Vnde mala ista non aliunde quidem, nisi quod a maiorum pietate, & propenso re
ligionis cultu degenerarunt. Francorum tunc quidem enituit rebus, cum in reg. bus
cultus pietatis excelleret; elanguit, cum defecit & Ecclesiæ sunt profuturæ laicis, quo
rum redditibus, non sunt illi roborati vel erecti; sed eneruati penitusque depressi Lu
xerunt ista & aperuerunt ea Principibus ipsis Reuerendissimi PP. in Meldensi Con
cilio, & ad putridum vulnus opportuna appoliuere remedia, quæ dum ille reculauit
recipere iusto Dei factum est iudicio, vt qui latas a S. Patribus leges subire reuinit,
coactus sit a Northmannis durissima suscipere iura, & qui Ecclesiarum bona laicis
tradebat, coactus sit sua largiri Northmannis. Sed sicut nulla secuta est emendatio in
Rege, ita nec quieuit Northmannorum flagellum in manu Dei, vt quæ suis locis dic
turi sumus ostendent. Certo quidem experimento discere possumus, sicut enim cum
Carolus bona Ecclesiarum laicis, ipsis suis Regni Comitibus dedit, coactus est sua da
re Northmannis, ita contra cum Ramirus Rex in Hispania (vt vidimus) ipsum suum
Regnū fecit vestigale Ecclesiæ S. Iacobi, retulit de illis, hæctenus inuiciis, gloriosum
triumphum. Sic enim breuiter Tudenis. *Eius tempore (Ramiri) Northmannorum
classes Septentrionale mare ad litus Legionis ciuitatis aduenerunt. Gēs hec est crude
lissima, & in partibus nostris antea non visa. Quod Rex vbi comperit, aduersus eos
cum exercitu suo venit, & multitudinem eorum vicit, & septuaginta naues illorum
combussit, atque multis ditatus diuitiis ad propria incolumis reuersus est. hæc ipse
& reliqui Hispani historici.*

Est hic annus trigesimus ætatis Caroli Regis, qui licet ad virilem ætatem, non ta
men ad pietatis & vitæ morum incrementum peruenit. Lupus Abbas Ferrariensis
cupiens eum ad meliorem frugem perducere, plures^a ad eum scripsit litteras moni
torias, & hortatorias, & inter cetera, admonuit eum, vt ablata ecclesijs redderet, eum
docens, ex quo tempore talia sunt præsumpta in Regno Francorum, omnia esse pessun
data, hostibus prævalentibus.

Ceterum, præter ea, quæ dicta sunt de clade p Northmānos illata, in Regno item
suo Ludouicus paganus aduersus Boemos posteriora retulit. Nam Sigebertus de his
summatim in Chronico; *Franci a Boemani graui prælio vincuntur. Cui bello spiri
tus malignus se præfuisse, per os arreptitij publice protestatus est, & per se & per so
cios, spiritus scilicet superbix & discordix egisse, vt Franci terga verterent. hæc ipse.*
At non solum bellum, sed etiam dira fames oppressit hoc anno Francos, quod habent
Annales eius temporis.

Hoc eodem anno Sanctus Athanasius Sergij filius creatur Neapolitanus Episco
pus, qui Romam veniens a Leone Papa consecratur. Ita Petrus Diaconus Cassinen
sis, qui sui temporis florentis Episcopi res gestas conscripsit, viri antequam nascere
tur, Deo a pia matre dicati, quæ eo quod cultrix esset M. Athanasij Episcopi Alexan
drini, natum voluit Athanasium nominari.

Christi Annus 851 Leonis Pap.4. 5 Lotharii 11. Michaelis iii. 10. Imp. Indict. 14.

b li. Chr.
Cassin. c.
31.
Lud. Imp.
in Ital. ve
niens Sar
racenos p
figat & oc
cidit.

DE aduentu Ludouici Lotharii Imp. filij in Italiam, hæc Leo Ostiensis. ^b *Huic
venerabilem Bassacium Abbatem supplicatum est, vt ad istas se conferret partes,
eosque ab infidelium vexationibus eripere, ac talibus finem dignaretur imponere,
quod & factum est. Eorum enim supplicationibus annuens Ludouicus, Beneuentum
venit, eique Radelchis, ac Beneuentanis Sarraceni omnes traditi sunt. Quos carnes,*

ipso die

A ipso die vigiliarum S. Pentecostes extra urbem duci, atque ad unum iugulari iussit. Inter quos Massar etiam illorum Dux capite casus est. Moxque idem Imp. convocatis Longobardis omnibus totam provinciam Beneventanam inter Radelchim, & Siconulphum a quo iure partitus est. Anno Domini 851. paucisque post diebus compositis rebus ad sua remeavit. Eadem fere Ado Vienn. in Chron.

Per Lotharium Imper. Sancti Hermetis Martyris reliquias in Gallias missas, & collocatas apud Monasterium Indam dictam, Sigebertus hoc annotat.

Cordubensi in Hispania Episcopo, ex anni precedentis glorioso duorum martyrio, Sarracenis magis irritatis, vna cum vniuerso clero in carcerem detruso, Ecclesia illa vehementer afflicta est, vt describit Sanctus Eulogius in libello cui titulus, documentum Martyriale. Eorum autem qui hoc ipso anno egregie martyrium consumarunt, historiam S. Eulogius praesens inspector sincerissime scripsit in libro, cui titulum fecit Memoriale Sanctorum^a, quam ab auctore Annalium in compendium redactam, nos, pro ratione instituti, magis etiam contraximus. Primus igitur Isaac nomine, genere nobilis, cuius Cordubensis, fungens exceptoris officio, abdicans se a saeculo, monasticam vitam professus, post triennium sponte Iudicem adiit, detestatusque impiam Mahometi sectam, eius sententia duci iussus 3. Non. Ian. martyr gloriosus occubuit. cuius corpus, & aliorum igni traditum, & cineres in profluentem iniecti. Post duos vero dies ipsius Eulogij auditor Sancius, eum ad coronam per martyrium est consecutus. Rursum vero sex Monachi, Petrus sacerdos, Vualobonus Diaconus, Sabinianus, Vuitremondus, Habentius, & Hieremias, post duos item dies, conuento Iudice, Arabicam superstitionem execrantes, iussi sunt decollari, quorum corpora affixa stipitibus, post aliquot dies in cinerem redacta sunt, & cinis in flumen demersus. Hos secutus est Sisenandus Diaconus Cordubensis, qui 7 Kalen. Aug. vt per visum admonitus fuerat, iugulum carnifici praebuit, cuius corpus in amnem proiectum cum fuisset, eius postmodum ossa reperta, in S. Aiciseli Ecclesiam ad sepulturam delata fuere. Inde vero Paulus Diaconus, eandem coronam adeptus est martyrij 13. Kalen. Aug. Octauo autem Kalen. Theodomirus Monachus item coronatus, & ambo, eodem coniuncti sunt sepulcro, in Ecclesia Sancti Zoili Martyris. Nec tantum viri, & Monachi certam pro fide subierunt, sed & tenellae Virgines eodemque fores Nunilo, & Alodia^b progenitae ex patre Mahometano, matre vero Christi iana, haud tamen admodum pia, quae diuersis primo tentata illecebris, deinde minis acerrimis impetita, fortes in fide, demum gladio caese, gloriosam sunt consecuta

Clades
Cordub.
tecl.

lib. 2. c.
1.2.&c.

Martyria
Cordub.

Sex Mona
chi Mart.

C palmae Martyrij 11. Kalen. Nou. quarum corpora ab infidelibus occultata, magnis sunt illustrata miraculis, adeo vt etiam Mahometanis eas inuocantibus praesto esse consueuerint. Has imitata Flora Virgo, fratris prodicione delata, robore fidei fortis, post cruciatum cum sorore & compare Virgine, Maria nomine, insignita est corona martyrij. Ad has, dum in carcere diu detinerentur, consolatorias litteras misit S. Eulogius, scribens ad eas librum, quem Documentum Martyriale nominauit. Accidit autem illud memorabile, quod cum ex Virgines detinerentur in carcere, pollicitae sunt reliquis fidelibus eodem carcere clausis, liberationem, cum consummatae per Martyrium ad Dominum peruenissent; quod & praestiterunt, illis sexto post die liberatis, quod attestatur Sanctus Eulogius, ex illis vnus, in epistola ad Aluarum amicum suum, de earum martyrio. Qui quidem, quae Eulogius modestae causa de se ipso

Duae foro
res Virg.
Mart.
d li. 2. c. 7.

Flora Virgo
Mart.

D in carcere confessore tacuit, in scripta reulit, eius vitam describens, his verbis. Verum dum ista, & alia referuntur, tandem Reccafredus Episcopus super Ecclesias & clericos, quasi turbo uolentus insiluit, omnesque sacerdotes quos potuit, carcerali vinculo alligauit, inter quos, ut electus Aries (Eulogius) ducitur, & cum Pontifice suo & aliis sacerdotibus uincitur. Quis fuerit ille Reccafredus non constat.

Christi Annus
852Leonis Pap. 4.
6Lotharii
Michaelis 3. 11.12. } Impp.
11. } Indict. 15.Dedicatio
urbis Leo
ninæ.

Cord. MM

Memor.
SS. lib. 2. c.
9.Pseudofy-
nodus a-
uertentiū
a Martyr.
Obiectio-
nes. pseu-
dochrist.
adu. mar-
tyr. Cord.Ultio diui-
na in per-
secutorem
Regem.Transla-
tione S.
Remigij.

NOuam ciuitatem, quam, secundo sui Pontificatus anno, Leo III. ædificare ce-
pit, sexto demum perfecit, & consecrauit, a suo nomine, Leoninam appellans,
in eamque Coloniam Corforum deduxit; qui, ob frequentes Sarracenorum incur-
siones, in insulam illā, deserere coacti erant. Ex Anastasio. Idem Leo Hortanam ciui-
tatem & Amerinam, resectis muris & portis, muniuit. Vicum quoque trigesimo ab
Urbe milliario, Sardis, Sardiniam Insulam relinquere compulsi, ad habitandum de-
dit, qui Vicus Sardorum dictus est, vt habetur apud Anastasium, qui de Ecclesijs in
Vico Sardorum, & Saxonum factis, & donis illis ac Basilicę S. Petri collatis meminit.

Reuisamus Hispanias, quarum Episcopi Regi Arabi in hæretes, ei suaserunt vt cu-
raret CONCILIVM. cogi omnium Episcoporum Regni sibi subditorum, per cuius
decreta Martyrium vetaretur, ex quo doloso inuento omnes Episcopi, & sacerdotes
carceribus sunt educti: sed interim, dum cogitur Concilium, rursus spontanei fideles
exiunt ad Confessionem fidei, & perfidię detestationem, quos S. Eulogius recenset
martyrio coronatos ^a Humerfidum Toletanum, a puero Cordubæ nutritum, & post
sacerdotem factum; cum seruo Dei monacho 13. Ianu. Die vero 27. Iulium

Aurelium & Felicem coniugatos, cum coniugibus Sabigathone, & Liliofa,
nec non Georgio Syro Monacho. 20. Augusti Christophorum Cordubensem, & Leo-
ugildum Eliberitanum ambos Monachos. 14. Sept. Emilam, & Ieremiam Cordu-
benses, die vero sequenti Rogellum Eliberitanum, cum Seruodeo Syro, quorum om-
nium nomina relata sunt non modo in tabulas Cordub. Eccl. sed etiā Rom. Quorum
victorijs martyrum exasperatus Rex, de suorum consilio statuit Christianos in artifi-
simum carcerem compingendos. qua sententia audita, plerique diffugiunt, & latebras
quærunt, alij deserta fide perfidis iunguntur.

Concilio inter hæc pseudoepiscoporum
coacto, vetitum est martyrium, demptusque est cultus sanctorum Martyrum, ere-
cta perfidia, atque depressa confessio, cum dicerent, qui violenter ad abnegationem fi-
dei non adigerentur, sed propria voluntate discrimini se offerret; inter martyres non
habendos, idque eo maxime, quod miracula, vt olim martyres, nõ ederent, nec eorum
corpora incorrupta manerent. Porro ad hæc omnia diluenda ipse S. Eulogius scripsit
egregium commentarium, cui titulus est, Memoriale Sanctorum, in cuius primo li-
bro ad hæc valide confutanda versatur. addidit postea etiam Apologeticum. Sed vl-
tio diuina in Regem mox sequuta, satis probauit placere illi Martyres, siquidem cum
scandisset sublime Solarium oppida Iultrarurus, & e regione pendentia stipitibus san-
ctorum corpora intueretur, continuo cremari ea præcepit. Sed o admiranda potentia
Saluatoris, os illud, quod sanctos Dei comburi præcepit, repente eadem hora diuini-
tus obstruit, vltra fari non potest, sicque portantium manibus in stratum reductus,
eadem nocte, extinguitur, relicto Imperij successore Mahomad primogenito, Eccle-
się Dei acerrimo persecutore. hæc ex Eulogio. Transeamus ad Gallias.

Hoc anno contigit secunda translatio S. Remigij Rhemorum Episcopi Franco-
rum Apostoli, per Hinemarum eiusdem Ecclesię Archiepiscopum facta, qui eiusdem
sancti recens sepulchrum tum temporis Epitaphio exornauit, quod extat ad calcem
vitæ ipsius ab eodem Hinemaro conscriptæ.

Hoc anno Genaldus Northmannus, qui superioribus annis iram Domini sui Ho-
rie Danorum Regis fugiens, ad Regem Ludouicum se contulerat, ab eo benigne sus-
cepit, & baptizatus, & fidei sacramentis imbutus erat; cum plures annos honorifice
inter Francos haberetur, tandem Principibus Borealium partium, & custodibus Dan-
nici limitis, quasi lubricæ fidei, & molimine prodicionis caput esse suspectus, vnde &
ab eis occisus est. hæc Annales Vereres a Pithæo editi, in quibus DE SYNODO,

A hoc eodem anno CELEBRATA MOGVNTIÆ dicenda tertia, sub Rabano, earum, quarum mentio habetur. Magunt. Syn. 3. sub Rabano.
 Ad hunc præterea annum spectat, quod Carolus Rex Francorum, filios fratris sui Pipini Regis, Pipinum & Carolum, Regnum inquietantes cepit, & attonfos detrusit in monasterium.

B **S**VESSIONE IN GALLIIS CONCILIVM habetur, cui & Carolus Rex voluit esse præfens. Actum est in eo de causa eorum qui ordinati fuerant ab Ebbone Rhemenfi Archiepiscopo, qui primum, sub Ludouico Imp. sede priuatus, opera Lotharij Imp. per Synodum Comprouincialium Episcoporum fuerat restitutus, cum & complures in eadem Ecclesia clericos ordinauit. sed eo, opera Caroli, abire coactus, Hincmarus in locum eius fuit Episcopus substitutus. Hic (vt testatur Frodoardus) cum iam anno superiori idem Ebbo decessisset, ordinatus ab eo recipere nolens, hanc Synodum celebrandam curauit, in qua eorundem clericorum ab Ebbone ordinatorum damnatio facta est. hæc summa totius rei gestæ, quam a Frodoardo habes fusius enarratam. Porro hæc ipsa causa Rhemensium clericorum per annos sexdecim, nempe vsque ad A. D. 859. ventilata est iudicio Apostolicæ sedis, quod vero cassata prorsus & abolita fuerit a Nicolao Papa, male inter probatas Synodos, in posteriori editione Conciliorum voluminum fuit relata.

C Hincmarus igitur quo minus sciret tale Synodale iudicium posse subsistere, eo magis a Leone Rom. Pont. iteratis legationibus illud petijt confirmari, quod Sanctissimus Pontifex facere omnino renuit. Ita repulsus nequaquam a cæpto destitit, sed defuncto Leone, ab eius successore Benedicto confirmationem subripuit: sed quod illa non in omnibus, vt ipse volebat, se haberet, nec plane ipsius voluntati satisfaceret, (pro nefas) quædam eidem confirmationi a Benedicto, per epistolam missæ, addidit, quædam vero sustulit: quæ ex litteris Nicolai Pontificis, suo loco recitandis, patebunt. Sed & ad dictum Sueffionense Concilium hoc anno celebratum spectant, quæ post damnationem clericorum ibidem factam, sunt per Carolum Regem; suafione Episcoporum impleta, nempe missi legati per vniuersum Regnum, qui vna cum cuiuscunque Ecclesiæ Episcopo, quæ essent perperam facta corrigerent, resque Ecclesiarum in pristinum statum vindicarent. quæ in scripto Codice, præter cusa, extant, in Bibliotheca Vaticana.

D Hic item annus Francis calamitosus extitit, ob iteratas Northmannorum incurfiones, de quibus præter ceteros, Rhegino istis verbis. *Repentina irruptione ciuitatem Nannetensem inuadunt, omnia cædibus, incendiis, ac rapinis depopulantes, Pontificem ciuitatis, ipso die sabbato Pascha, cum baptismum, ex more, celebraret, in Basilica interficiunt, clericumque trucidant, primum Andegauensem, deinde Turonicam occupant Urbem, ac velut immanis tempestas cuncta prosternit, ita cuncta consumunt &c.*

E Porro non solum Rhegino, sed Sigebertus etiam & Otto Frisingensis hanc cladem Nannetensem ad annum hunc referunt; verum a Bertrando Argentreo, Gallico scriptore, ex monumentis Abbatix Sancti Sergij Andegauensis, ponitur anno 843. Dei quidem prouidentia factum est vt antequam Turonensis ciuitas ab iisdem barbaris inuaderetur, & Basilica incendio traderetur, quod in eaasseruabatur S. Martini corpus, inde sublatum ab eiusdem Ecclesiæ clericis transferretur Antifiodorum. quam translationem Odo Cluniacensis Abbas Venerabilis posteris descripsit. Episcopos

Sueffion. Concil.

a Hist. Rhe m. 3. c. 11. Cõc. Sueffion. reprobatum.

Hincmar^o corrūpit litt. Apost.

Northm. incurfiones in Aquitan.

b li. 2. hist. Britan. c. 12.

5. Mart. corp^o trās fertur Antifiodorū.

scopus (inquit, post multa) fama præambula, præmonitus, & tota civitas obuiam
ruunt, & tantum hospitem cum honore non indebito deducunt, & in Ecclesia Beati
Germani, cum secus eius feretrum, Martini non impari, corpus sancti reponunt.
Per merita igitur Beati Martini virtutes ibidem innumeræ & miracula fiunt, & con-
fluente ingenti ægotantium multitudine, omnibus pro voto, per merita Beati Mar-
tini Antistitis, salus optata reddebatur. Cum autem oblationes immensæ in eius fami-
liæ Pontificis vsum cederent, clerici Antisiodorenses inuidiæ stimulis incitati, cum
ab utroque & Martino, & Germano indifferenter miracula fieri dicerent, particio-
nem quoque oblationum expetebant. Conuentum igitur est inter vtrosque vt cuius
miracula esse constaret, proventus eius parti accederet: In vtiusque antem medio
Præsulum leproso constituto, & nocte decursa in vigiliis & laudibus, mane illuce-
scente, conuenientibus vtisque partibus, medietas hominis a Martini parte posita,
sana, & iuculomis reperitur: pars autem altera, occulto Dei iudicio, sananda differtur.
Vt autem per miraculum euidentius fides certior, clarioque eluceret, leprosa pars
iterum sananda versus Martinum vertitur, & mane facta, sub oculis omnium, homo
totus ex integro alteratus in salutem inuenitur. Sopita igitur cõtentio est; & Martini
familiæ cessit deinceps vniuersa sanatorum in pace oblatio. O admirandæ, inquit
Oddo, vrbauitatis Germanum Pontificem, qui cum tanti meriti esset, vt mortuos sus-
citareret, in domo sua hospiti suo tantum detulit honorem, vt in signorum exhibitione
eo se videri vellet inferiorem. Ista plane inter vita functos Pontifices, uiuentes autem
in cælo, Canonum antiquorum adhuc obseruantia illa viguit, vt peregrino Episcopo
deferat, qui recipit eum hospitio loci Præsul. De eiusdem S. Martini in suam Eccle-
siam reductione, idem Oddo, de qua suo loco. **CONCILIVM ROMAE** celebra-
tur a Leone Papa 67. Episcoporum, ex quibus quatuor ab Impp. Lothario, & Lu-
douico destinati, in quo, de consilio Serenissimorum Impp. Sancita 42. capitula, ad
Christianam disciplinam & morum correctionem restituendam. Extant ipsi canones
numero 42. quorum 37. recitati sunt ex Synodo item Romæ habita sub Eugenio Pa-
pa, additis autem ab ipso Leone nonnullis, trigessimus autem octauus ex Synodo Ro-
mæ habita sub Zacharia, reliqui autem ipsius Leonis integri, quorum nonnullos in
corpus canonum Gratianus, & alii collectores redegerunt.

Conc. Rõ.
sub Leõe.

Presbyt.
Card. de-
ponitur.

Cordub.
psecutio.

In hac denique, post cetera, Synodo, Anastasius presbyter Cardinalis tituli B. Mar-
celli ab omnib. canõnice est depositus, eo quod parochiam suam per annos quinque
contra canonum instituta, deseruit, & in alienis haculque demoratur. qui neque ad
duo, pro eo congregata Concilia, venire volens, neque per Apostolicas epistolas,
neque per tres vocatus Episcopos: ideo merito vno consensu, secundum quod de
talibus, sacris continetur canonibus, eum Sancta Synodus deposuit, & sacerdotali
honore priuauit. Ex Anastasio, qui Acta illa redegit in compendium, integra au-
tem extant in Codice MS. Antonij Augustini, in quibus hæc est vltima Rom. Pont.
sententia in eum: *Anastasium iam nuper excommunicatum, presbyterum Titu. S.
Marcelli, qui propriam parochiam relinquens, in aliena, per multa tempora, anti-
tur immorari, a sacerdotali ministerio modis omnibus remouemus, ita vt locum re-
stitutionis nequaquam inueniat. Si quis autem contra hanc definitionem nostram
quocumque tempore agere præsumperit, aut eum restituere in sacro officio tentauerit,
sit ei a Sanctis. P.P. & a nobis omnibus anathema.* Ad Cordubensem Eccle-
siam, dira persecutione agitatum, conuertamus orationem. Defuncto Habdaragh
mam Sarracenorum Rege persecutore, acerbius etiam Christianorum hostis Ma-
homad succedens; Christianos omnes, Palatio abdicauit, & premio regali priuauit,
qui dudum militaribus vescebantur annonis. Inter eos autem qui perfidis ad-
hærebant, quidam, ob peritiam linguæ Arabicæ in officio exceptoris solus e Chris-
tianis detentus, post aliquot menses & Palatio, & ministerio est abdicatus:
sed fide Christiana abnegata, in honorem pristinum est restitutus. Princeps, vt af-
fligeret magis Christianos, iubet Ecclesias nuper structas diruere, & quid-
quid nouo cultu in Basilicis splendebat, temporibus Arabum rudi formatione

adiectu.

A radiectum elidere. Per ardis, ob aliquam cessationem procurrentium ad martyria, Christianis insultantibus, Ecce Fandria Abbas, iuuenis, sed insignibus virtutibus ornatus, obfirmato vultu Iudici se sistens, prædicat Euāgelium, Mahometi exprobrat, qui in carcerem trusus, capiteque truncatus, vltra annum est suspensus. Quem sequens alio die Anastasius presbyter, gladio confectum abscissus, suspenditur. Cum quo & Felix Monachus, ex oppido Complutensi martyrio pariter eodem die coronatur.

Cordub.
MM.
Fādila M.
Anast. M.

Post, ipso etiam die, virgo quædam adolescentula merito, & nomine Digna, ex collegio Monialium, paulo ante per visum a Sancta Agartha inuitata, ad palmam processit, & capite truncata, cum alijs vltra flumen patibulo suspenditur. Denique hos sequens Benildis femina ætate iam prouecta, sub professione ceterorum occubuit 12. Kalen. Iul. Quorum cadauera post aliquot dies ingenti concremata incendio, ad vltimum in fluvium proiecta, & dispersa sunt.

Benildis
anus M.

B Columba virgo Cordubensis, exacta monastica vitæ obseruantia, sibi ad martyrium via facta, anhelans ad eum peruenire cui fideliter seruiert, quibusdam etiam reuelationibus ad id frequenter impulsæ, e monasterio prouens, seque iudici sistens, Euangelicam profert veritatem, & iniquum dogma retundit. Cuius speciem verbaque miratus iudex decollari mandat in foro, & vt lineis erat indutum cadauer sponte immissum alueo proijci Principes mandauerunt 15. Kalen. Oct. Quod post sextum diem illæsum integrumque quorundam solertia monachorum diuinitus nobis allatum est, dignoque officio, in Basilica S. Eulaliæ Virg. & Mart. conditum. Cuius Martyrij fama vulgata, Pomposa virgo venerabilis diuino amore succensa, noctu se e coenobio proripiens, quod extra Urbem erat, mane sese iudicis conspectui præferat, apud quem cum Christum confiteretur, & Mahometum damnaret, gladio subicitur 13. Kalen. Octob. cuius cadauer in flumen proiectum, & quorundam mercenariorum studio, in quadam fouea, congesto desuper puluere, tumulatum, post dies circiter 20. industria quorundam Monachorum inde abstractum, & ad prædictum B. Eulaliæ templum delatum ad pedes S. Columbæ humatum est, vt quæ se in vita tanta caritate dilexerant, morte etiam ac sepultura indiuisæ manerent. hæcenus carptim ex B. Eulogio^a de huius anni martyribus.

Columba
V. M.

Pomposa
V. M.

C Hoc ipso anno, ab auctore, qui post ducentos & triginta annos uixit, ac scripsit, Mariano Scoto, ponitur primum falsissime obitus Leonis Papæ, qui & vitam adhuc ad duos etiam annos propagauit, Anastasio Bibliothecario teste, qui hoc vivebat tempore, atq; præsens omnibus, vt testatur, ea ipsa scribebat: stultissime vero ei subrogata mulier asseritur, Ioanna nomine, quæ sederit annos duos, menses quinque, & dies quattuor. Hic quidem primus huius portentosæ fabulæ auctor, Marianus, a quinquagesimo octauo anno, post millesimum, ad millesimum octogesium sextum vixit. Erant ea ipsa tempora quibus Marianus scribebat, cum Henricus III. Imper. (vt ipse narrat) schismate cum suis, ab Ecclesia Catholica descuerat; cum & promulgato a Gregorio Papa VII. aduersus clericos concubinarios decreto, complures ex illis, (vt ait) delegerint expelli potius ab Ecclesia, quam concubinas expellere. Addendum his, quod eo ipso tempore, iam de femina ordinata in sede Constantinopolitana Patriarcha fama ferretur, vt est in epistola Leonis I X. Rom. Pont. ad Michaellem Patriarcham Constantinopolitanum atque Leonem Acridanum, Rom. Ecclesiam maledictis prosequentes. Porro ea quæ ita erant fama vulgata de Ecclesia Constantinopolitana, conuersa in Rom. Ecclesiam a schismaticis eam odio prosequentibus, & calumnijs proscindentibus, ita vt accepit, ipse Marianus, eodem tempore, scripsit. Fortasse id fama vulgatum, quod Michael Imper. licet per ludum, vnum e cinædis suis fecerit Constantinopolitanum Patriarcham, qui cum alijs cinædis, Episcopis pariter nominatis, obiret sacra, aliaque exerceat Pontificia munera.

a Memor.
Sæct. lib. 3.

Io: Papæ
fem. primus auctor.
Fabula de Papa fem. refutatur.
Marianus Scotus qñ vixerit.

D Vidimus de tempore, quo scribebat: videamus iam quid hoc eodem anno scripserit. Anno, inquit, 853. Leo Papa obiit Kalen. Aug. huic successit Ioanna mulier annis 2. mens. 5. d. 4. hæc in eodem impresso Codice, Heroldi opera, qui mala

E

fide locum hunc, cum alijs multis, corrupit. nam in scripto Codice, ex quo prodijt prima editio, ita legitur: *Ioannes, qui, vt asseritur, fuit mulier.* 30. autem ferme annis post Marianum, Sigebertus, & ipse schismaticus, in sua Chronographia, eandem describens fabulam, nulla aliqua firmâ vitur testificatione, sed incerta fama tantum ferri, quod scribit, asserit. Post hæc factum est, vt plures alij eadem suis ipsorum, quas scripserunt, historijs intexuerint, alijque alia addiderint, vt mendacia vires fumerent, adeo vt viri etiam pij res maiorum profecuti, quæ de his inuenerint, absque delectu descripserint. Totam hanc fabulam, in qua mirum quàm exultent Nouatores, plures eruditi, & pij viri mendacij conuicerunt, sed in primis Florimundus Remundus Consiliarius Regijs Burdegalensis. Nos autem breuiter, pro instituti ratione, commentum hoc totum, non solum falsum, sed nec verisimile apertissime ostendimus. Ridiculum autem est studium Nouatorum in hac fabula fulcienda, & suadenda, vt ex eo, continuatam hætenus successionem Rom. Pont. iam esse succisam, & interruptam ostendant, quasi, etiam si demus feminam electam in Pontificem, Pontifex illa fuerit, quæ ne minoris quidem clericalis ordinis capax sit. Quæ ratione ne primus quidem eius fabulæ scriptor Marianus inter Rom. Pont. eam numeret: dum, qui ante Leonem III. vixit, Sergium numerat centesimum primum: Leonem successorem, centesimum secundum, Benedictum, (illa absque numeri nota prætermissa) legitimum Leonis successorem, centesimum tertium ponit, & sic deinceps. Quæ certissima ratione, nihil prætereâ, ex ea, lucri capiunt Nouatores, nisi vt dici possit, quobus illis annis, & mensibus Sedem Pontificiam legitimo vacuum fuisse Pastore, non tamen ob eam causam successionem a Christo per Petrum in posteros continuatam, fuisse succisam: nam & alias accidit, vt maiore etiam temporis spatio, sedes Pontificia, dilata, per discordias eligentium, electione, vacarit; nec tamen successionem desisisse quisquam vnquam ausus est dicere.

Primum igitur nemo inficiabitur, quin, Anastasio res sui temporis scribenti, maior fides adhibenda sit, quam Mariano, post duo sæcula scribenti. At is diserte ad hunc annum, quo Marianus Leonem obiisse scribit, duos addit vitæ annos, & Leonem non Ioannam feminam, sed Benedictum successisse asserit.

Deinde vero silentium ipsum tanti temporis, de re tanta, tot emergentibus, tantum nefas declamandi occasionibus, plusquam mille dixeris iuratos testes esse ad certam exploratamque fidem faciendam, de fabulæ vanitate, & falsitate. Certe quidem tam amici, facinus horrendum detestando, quàm hostes exprobando, centies proclamassent.

Tertio, quomodo Leo IX, in hostes ea de femina euecta in Patriarcham, ipse obijcere ausus esset, si maiori infamia, atque turpiori dedecore id fuisset in Rom. Ecclesia perpetratum? certe de tam numerosa multitudine, post Leonem, Schismaticorum Orientalium Episcoporum, qui minima quæque arripere ad Rom. Eccl. calumniandam, non est inueniens quisquam, qui id illi obijceret, etiam cum apud Latinos id iactari cepisset. sed neque de historicis Græcorum qui ab hoc vixerunt tempore, etiam schismaticis vel vnus extitit, qui probrosi eius facti meminere. Nam quod apud vnum Laonicum Chalcondilam, nouissimum scriptorem, ea fabula reperitur esse descripta, id fraude interpretis, non auctoris agnoscentur factum.

Quarto, Latini ipsi, qui post multa sæcula de ea fabula scripserunt, adeo inter se dissident, vt magis eam destruant, quàm confirmant. Dissident in nomine, quo ipsam Ioannam antea nominatam volunt; nam alij Agnetem, alij Gilbertam, alij Isabellam, alij Margaritam, alij Tuttam, alij Dorotheam: præter quam quod alij Germanam, alij Anglicanam dixerunt. Dissident in nomine Papisæ Ioannæ, nam alij eam vocant Ioannem Septimum, alij Octauum, alij vero Nonum; cum tamen fuerint iidem legitimi Ecclesiæ Rom. Pontifices. Dissident & in tempore, nam alij in hoc anno collocant 853. alij sequenti, alij in anno 857. Octauo alij, quidam 904. præter eos, qui ponunt eam post Martinum Primum, anno 653. alij, post Ioannem V. anno Christi 686. sed vnde, qui, post Marianum primum auctorem, ista scripsere, ab eo recedentes

Cōfutatō
fabulæ de
Papa fem.

Scriptores
de Papa fem.
nam. quam
diuersè a
se disside-
ant.

In. noie.

In. tempore.

A ista sibi tam diuersa finxere? Dissident & in sedis tempore, dum alii eam sedisse tradunt anno vno, & mense vno, & diebus 4. alii annis 2. totidemque mensibus, & d. 4. alii duobus annis cum dimidio, duobus tantum annis alii, alii vero quattuor tantum mensibus. Dissident etiam in fabulæ narratione, vt ne vnus quidem reperiat qui consentiat alteri; vt nulla penitus historia sit de nomine, loco, tempore, & rebus quæ narrantur, adeo mendax, adeo inconstans, & varia, diuersa, & omni penitus verisimilitudine carens. Quod autem primus præcipuusque fabulæ auctor Marianus Scotus eam hoc ipso anno accidisse testetur, vt de omnibus germana veritas habeatur, consulamus scriptores huius, non modo sæculi, sed istiusmet temporis, horumque ipsorum annorum, qui in successione Rom. Pont. nullum locum relinquunt Ioanni feminae, non Lupus Ferrariensis^a epistola ad Benedictum, quem vocat successorem Leonis, non Nicolaus Papa, qui Epistola ad Michaellem Imp. tertio repetit proximos prædecessores suos Rom. Pont. Leonem & Benedictum, nullo alio medio inter eos nominato, sed & extrat cusa Nicolai epistola num. 46. ad Episcopos, qui conuenire ad Suesfionense Concil. in causa Hincmari Rhem. Episcopi, in qua pariter qui immediate successerit Leoni ponitur, & asseritur absque controuersia Benedictus. Insuper habentur Acta Tullensis Concilii paulo post celebrati, in quibus pariter, absque vilo interstitio vel intercalatione, mox post Leonem subrogatus eque ponitur Benedictus, vt, his non acquiescere, omnino insanire sit. Præterea si ea fabula vera fuisset, vt Romæ hoc tempore sederit femina, cui in electione ipse Nicolaus tunc Cardinalis suffragium oportuerit contulisse, qua fronte Photium redarguere potuisset (quod sæpissime facit) eo nomine, quod cum esset laicus ordinari se Episcopum passus esset, cum & Imp. ipsum pariter ea de causa accerrima reprehensione perstringat, quod id agere præsumpisset, quæ autem occasio intercessisse potuerit, vt de Ioanne Octauid ista scripta fuerint, & a nonnullis credita, suo loco dicetur. Plura qui quærit de tota re, legat Annales, vel potius Remundi tractatum.

In sedis tē pore.

In fabulæ narratiōe.

Script. huius tēporis nullū huic fem. tēpus dant. a ep. 103.

B Hoc eodem anno moritur Aymo Episcopus Halberstatensis, scientia clarus, cuius adhuc extant complura scriptorum monumenta, ab aliis diuumerata.

C Leo Papa Centumcellense opidum ante quadraginta annos a Sarracenis euersum, opportuniore loco, ob aquarum copiam, restituit, & a suo nomine Leopolum appellauit. Ecclesias ibi constructas multis preciosis muneribus donauit. ex Anastasio.

Eodem anno Cordubæ in Hispania, perseverante persecutione Sarracenorum, Abundius presbyter martyrium consummauit. v. Id. Iul. quo die in sacras tabulas relatus est, de quo & Eulogius meminit. ^b

b Mem. Sā et. li. 3. c. 12

D Quod ad res Danorum pertinet, habet hæc vêtus Chronicon a Pithæo editum. Ciuile bellum exortum inter Horic Danorum Regem, & filium fratris Gudaym, qui Regno pulsus piraticam exercebat; vniuerso que populo factione diuiso, parte altera Regi, altera Nepoti studente, miserabili modo conciderunt, de regia stirpe, non nisi puerulo remanente. Ita Domino sanctorum uirorum suorum iniurias ulciscente, & aduersariis digna factis retribuente.

E Quod ad res pertinet Orientis, eodem anno ab Ignatio Patriarcha celebratum est CONCILIVM COSTANTINOPOLI, in quo depositus est Gregorius Episcopus Syracusanus; ita tamen vt assensus Leonis Rom. Pont. requireretur. qui confirmare distulit, donec pars altera audiretur. Interea vero Leo obiit, & ad successorem (quod contigit anno sequenti) eadem causa delata est. Habet ista Nicolaus Papa in

Conc. quo damnatur Greg. Syracul.

a. Epist. 9.

Acta Synodalia & iudicia Episcop. & Patriarch. indigent Rom. Pöt.

Michaelis Imp. mores corruptissimi.

Im p. Illufor facrorum.

epistola ad Michaelē Imp. ^a Ex hac damnatione Gregorij Syracufani dirum cōfistum est Schisma. Hinc enim arrepta occasione Gregorius hic vlcescendi se de Ignatio Patriarcha, malis artibus curauit eum deponi, & Photium eunuchum, ex laico intrudi, vnde innumera secuta sunt mala. Nota autem, Synodalia acta, sententias Patriarcharum, iudicia Episcopalia indiguiffe confirmatione primæ Sedis Pontificis. Quod autem Sicilia sub iuribus adhuc esset Orientis Imp. Quatinus occupata esset a Sarracenis, primas causas vindicauerat sibi Cōstantinopolitanus Episcopus, ita tamen, vt sua acta confirmatione indigere Apostolicæ Sedis non ignoraret.

Quod autem ad ipsum Michaelē Imp. pertinet, hoc ipsum est plane tempus quo, postquam excessit ex Ephēbis, quos tuotates habuit fastidiens, & matrem imperij curatrice, aduersatricem vero suis deprauatis moribus auersatus, liberas habenas imperij cupiens moderari Theocistum, & Manualem tutores amouit, illo opera Bardæ auunculi occiso; isto postea morbo e vita sublato, sequenti vero matrem detruit in Monasterium, vt suo loco dicturi sumus. Erant infelicissimo iuueni ad omne malum illectores & assentatores scelestissimus Pædagogus, & Barda frater Theodoræ A. imperij cupidissimus: Duobus istis tanquam omnium scelerum biga vectus Imp. redditus est temporibus istis nouus Nerō, non inferior aurigandi arte, nec libidine impar, sed prodigalitate persimilis, atque sæuitia proximus. Fusius de his omnibus agit Curopalates, ex quo ista duntaxat, quæ sacra attingunt, hic reddamus. Ait post alia probrosi hominis enarrata facinora. *Hæc igitur (inquit) omnia homini odium conciliabant omniumque in ipsum iram merito concitabant, & quod pessimum est Cinedorum ipsam comitantium societas, & ad omne turpe facinus paratorum. Quos ille in honore habens, & colens, diuinis vero illudens, & insultans, sacras vestes auro contextas induit, & Chamydes, turpiterque, & impure cogebat res diuinas peragere, castissimaque mysteria, istorum Principem, Gryllum nomine, Patriarcham vocans, & reliquos vndevis Metropolitanos, se quoque vnum e Sacerdotibus fieri voluit, qui Presul Coloniæ appellabatur. Cumque oporteret eos canere mysteriaque perficere, cythara cantiuinculas absoluebant &c. Habebantque vala inaurata, & pretiosis lapidibus ornata, quæ aceto, & Synapi implentes, ijs qui fumerent, porrigebant, ad hunc modum sacrosancta, & impolluta mysteria irridentes.*

Pergit dicere, vt improbus iste cæcus cinædorum occurreret aliquando in via B. Ignatio Patriarchæ cum sacro Clero, & supplicationibus procedenti, nec cessit, sed vehementioribus vsus plausibus sanctos illos maledictis, & turpibus probis lacessit. Vt item iste impudentissimus Imperator matrem quoque suam Theodoram in Palatio adhuc degentem accerserit, vt a Patriarcha benedictionem acciperet, quæ uasi is esset B. Ignatius, vtque ea summa religione exierit, & in terram se prostrauerit, cui nefarius ille oppedit, verbaque proprio ore digna protulerit, quod illa factum iniquissime ferens, silium execrata sit, ipsumque prope diē diuina prouidentia destitutum iri, quasi propheta vaticinata sit.

T. 3. Conc. edit ven. Conc. Val. in Gallia e. Gothescalcum. Doctr. Cathol. de p. destinatio ne.

Christi Annus Benedicti Pap. 3.
855 1

Lotharii
Michaelis 3.

15
14 Impp.

Indict.
3

Mense Ianuario, viuente Leone, celebratur Concilium Valentinum in Gallia quorundam Scotorum vagorum occasione, quorum Princeps Gothescalcus qui de prædestinatione & præsentia, prauas opiniones in vulgus spargere laborabant, ex quibus Catholica doctrina corrumpetur. aduersus quos insurgentes Epi-

A scopi vetustatem nouitati opposuerunt, nimirum quod olim in Africa in Concilio Carthaginensi, in Gallia Arauficano statutum fuerat, Nempe bonos, non nisi per gratiam Dei saluari, malos per suam damnari iniquitatem. Nec ipsos malos, ut ipsi dicebant, ideo perire, quia boni esse non potuerunt, sed quia esse noluerunt. De hoc Gothefcalco, horum auctore errorum dictum est superius in secundo Concilio Moguntino sub Rabano. Post hæc autem in eadem Synodo, ad corrigenda mala, quæ per laicos Ecclesijs inferrentur, conuersi sunt Patres, ac in primis, ne qui nominarentur a Regibus Episcopi, ita indiscussi reciperent, sed de doctrina, atque moribus diligentissimum haberetur examen. Vetuerunt insuper ne vtraque pars litigantium iurare simul compelleretur, cum esset necesse alteram peierare. sed & qui creuerat, graui animarum damno, in populo Francorum, abusus, ut causæ sapius duello dirimerentur, canonica censura, dignaque cohibere seueritate. Alia etiam statuere ad curam Episcoporum spectantia ex quibus deplere ea tempora, quibus Principum nimia licentia grauissime afflictabantur, & per eius Magistratus grauia pati compellebantur.

Eodem anno Mense Februario TICINI CONCILIVM CELEBRATVR ab Episcopis Cisalpinis, Ludouici Imp. monitu. inualuerat autem abusus, ut, non ut olim consueuere maiores, ipsi Episcopi Sacerdotali auctoritate per canones, quæ viderentur, in Ecclesia constituerent, sed ut ea per capita digesta in Palatium mitterent probanda ab Imp. quod factum videmus in Concilio Valentino, & in Ticinensi. Sic enim de propositis ab eo Concilio rescribit. *Statuimus autem ut Ecclesie Dei per totius Regni nostri fundatæ terminos, sub nostræ immunitatis tuitione secure cum rebus, & familijs permancant, ceu predecessorum nostrorum pijsimorum Augustorum temporibus fuisse probantur, earumque Rectores proprijs viantur priuilegijs, & Monachi per sua cænobia regularem teneant ordinem. Similiter & Cærus omnis proprio fungatur ministerio nemine mole stante nostri terroris formidine &c.* Accidit autem ut Daniel quidam Magister militum, Gratianum eminentissimum Magistrum militum, & Rom. Palatii egregium superintam (sic loquitur Anastasius) & consiliarium, calumniaose deferret, apud Ludouicum Imp. quasi meditantem, aduocatis Græcis, & pulsis Francis, illis Romam prodere. Quo audito, Imperator furore succensus, Romam, nullis præmissis nuncijs ad Pontificem, nec ad Senatam, accurrit, quem tamen venientem Leo Papa honorifice suscepit, & blandis sermonibus placauit. Quæstione autem habita de Gratiano, Daniel calumniæ conuictus est, & ore suo eam confessus: & propterea Gratiano traditus, ut de eo, quod libuisset, statueret. eum tamen Imperator a Gratiano expetitum, impetrauit, & periculo eripuit. Quibus peractis Imp. abiit, & Sanctiis. Leo Papa non post multos dies obdormiuit in Domino, 16. Kal. Aug. cum sed. ann. 8. mens. 3. dist. 5. relatus in sanctos, quos eximie coluit, & per eorum intercessionem, multa, & difficillima feliciter præstitit. Ex Anastasio, qui plures Ecclesias, & Monasteria ab eo ædificata, & restaurata, & dona plurima & prætiofa diuersis Ecclesijs collata prosequitur. Addit etiam octauam Assumptionis B. D. Genitricis diem, quam minime antea Roma colebat, Vigilij sacris, matutinisque, cum omni clero pernoctantem laudibus in Basilica eiusdem semper Virginis Dominæ nostræ, quæ foris muros iuxta Basilicam B. Laurentij Martyris sita est, celebrare præcepisse.

Item, inquit, Cfucem, quæ ut mos est antiquus, ferebatur a Subdiaconibus ante equum Pontificium, Deo adiuuante, in auro, & argento, & gemmis, melius renouauit. Aliqua aha de Leone IV. feruntur, quæ in annum certum referri non possunt: nimirum, ut Legatio ex Gallia, quæ functus est Lupus Ferrariensis Abb. de qua ipse Lupus ^a Epistola ad Benedictum Papam eius successorem, *Tempore (inquit,) decessoris vestri B. memoria Leonis functus legatione Roma, cui auctore Deo presideris, & ab eodem Antistite exceptus benigne atque tractatus &c.* & ad Marcuadum Abb. ^b *Orationis, (inquit,) gratia, & quarundam*

Episcopi nominati a Reg. examinandi. Duella in Fræcia interdita. T. 3. Conc. edit ven. Lud. Imp. pro Ecclesiastica libertate. Caluniæ conuictus calumnia tori traditur. Assumptio nis B. M. V. octaua, quæ celebr. cepta. Crux præferri solita equitanti Papæ. a Ep. 103. Legatio ex Gall. ad Papam. b Epif. 68.

E

Ecclesiasticarum studio causarum, quas Deo volente, veneris, cum vos videro, Paternitati vestrae aperiam, Romam proficiscor. Et quoniam in efficiendis rebus, Apostolici notitia indigebo: ea vero sine munerum intercessione iniri commode non potest: velut ad paternum, immo ad maternum gremium ad vos confugio, supplicans, ut sicut nunquam mihi vlla necessitate defuistis, ita nunc adesse dignemini, mihi que, si villo modo potestis, per presentes nuncios duo saga Veneti coloris, & scidem lintea, qua Germanice Gluzza vocantur, dirigatis, qua illi comperi esse carissima &c.

Vet. mos
adeundi
Pont. cum
mauerb.

Legatio
ex Conc.
Britan. ad
Papam.
a ep. De-
cret. 2. T. J.
fine.

Vetus mos non adeundi legatos Summū Pontificem absque muneribus, tanquam Eulogiis, quæ Symbolum charitatis exprimerent in dante, & in accipiente non arguerent auaritiam, vt vidimus superius de S. Bonifacio Martyre Episcopo Moguntino hinc xenijs Rom. Pontificis frequentate.

Alteram legationem accepit a SYNODALI BRITANNIÆ CONVENTU, de nonnullis illum consulentem. Quænam autem ista fuerit, epistola eiusdem Leonis Pontificis ad eos reddita docet. ^a In qua, præter alia, hæc habentur. *De libellis & commentariis aliorum non conuenit aliquem iudicare, & sanctorum Conciliorum canones relinquere, vel Decretalium regulas, id est qua habentur apud nos simul cum canonibus. Quibus in oibus Ecclesiasticis vtimur iudicijs, sunt canones Apostolorum, (vel, qui dicuntur Apostolorum) Nicænorum, Ancyranorum, Neocæsariensium, Gangrensiū, Antiochensium, Laodicensium, Constantinopolitanorum, Ephesiorum, Chalcedonensium, Sardicensium, Africanensium, Carthaginensium, & cum illis Regule Presulum Romanorum, Siluestri, Sirici, Innocentij, Zosimi, Celestini, Leonis, Gelasij, Hilarii, Symmachi, Hormisdæ, Simplicij, & Gregorij Iunioris; Hæc omnino sunt, & per quos iudicant Episcopi, & per quos simul Episcopi iudicantur, & clerici. Nam si tale emerferit vel contigerit inusitatum negotium, quod minime possit per ipsos desiniri: tunc si illorum, quorum meministis, dicta, Hieronymi, Augustini, Hideri, ac ceterum similium sanctorum Doctorum reperta fuerint, magnanimitè sunt retinenda, ac promulganda, vel ad Apostolicam sedem referenda de talibus. Quam ob causam luculentius & magna uoce pronunciare non timeo, quia, qui illa, qua diximus Sanctorum Patrum statuta, qua apud nos Canonum nomine pratitulantur. (siue sit ille Episcopus, siue clericus, siue Laicus) non indifferenter recipere conuincitur, nec Catholicam, nec Apostolicam sedem, nec sancta 4. Evangelia vtiliter & efficaciter ad effectum suum retinere vel credere probatur. Hæc ibi, ex quibus vides, hæc nus nō vsu receptas epistolas illas, quæ ante Syluestrum diuersorum ferrentur Rom. Pont. ab Idoro collectas. Extat & eiusdem Pont. Epistolæ fragmentum ad D. Britanniam, Vernonem, apud Gratianum. ^b De illa autem quam idem Leo Papa III. ad Carolum Francorum Regem Epistolam scripsit, recitat Gratianus eiusmodi Fragmentum. *Si fortassis (quæd non credimus) apud vos inutiles iudicamur: Ecclēsia tamen cui permittente Domino, præsumus, non inutiles, sed caput principiumque omnium merito simul ab omnibus uocatur. Alia fragmenta, ex diuersis alijs eius Epistolis, citantur apud Gratianū. ^c De eodem Leone illud pariter proditum ab antiquis, quod cum Ecbertus Rex Anglorum sine successore Rege defunctus esset, Apostolica auctoritate dispensauit, vt Adolphus, siue Aledolphus eius filius iam Subdiaconus ordinatus, uxorem ducere posset, testatur hæc Gothelinus Morinensis in vita S. Suithuni Episcopi Vintoniensis. ^d**

Notet cō-
temptores
canonū.

b 7. q. 1. c.
10.

c 16. q. 7. c.
6. c. 29. d. 1.
q. 1. c. 5.

Papa dis-
pensat cū
subdiacono,
vt acci-
piat uxorem.

d Apud
Sur. 2. Iul.

Extat in Bibliotheca Vaticana apud Anselmum Lucensem Episcopum, suorum tēporum celeberrimum Theologum, eiusdem Homilia, hac inscriptione.

Leo III. Rom. Pontifex homiliam conscripsit, quam quisque Episcoporum in Synodis diocesanas recitaret ad Clericos, qua edocerentur ecclesiastica officia descriptā eam habes in Annalibus.

Eodem anno, dum adhuc, ipse Leo superstes esset, Ethelulphus Rex Occidentaliū Saxonum in Anglia, propter calamitates temporum donationem fecit, quam recitat Mattheus Vuestmonasteriensis. *Quamobrem, inquit, Ego Ethelulphus Rex Occidentaliū Saxonum cum consilio Episcoporum & Principum meorum consilia in sa-*

A *lubre, atque uniforme remedium affirmavi, ut aliquam portionem terræ meæ. Deo & B. Mariæ & omnibus sanctis, iure perpetuo possidendum concedam, decimam scilicet partem terræ meæ, ut sit tuta numeribus & c. sitque omnium rerum libera pro remissione anime & peccatorum meorum ad serviendum soli Deo, sine expeditione, & pontis constructione, arcis munitione, ut eo diligentius pro nobis preces ad Deum, sine cessatione fundat, quo eorū servitutē in aliquo leuigamus. Placuit autē Episcopis Ecclesiæ Schireburgensis, Alstano, & Vintoniensis, Suuituno cum suis Abbatibus, & Dei seruis, viris scilicet & seminis religiosis, quibus supradicta collata sunt beneficia consilia inire, ut omnes fratres, & sorores omni hebdomada, die Mercurii, in una quaque Ecclesia cantent psalmos 50. & unusquisque presbyter duas Missas, una pro Rege & aliam, pro Ducibus eius, in hunc modum consentientibus pro salute, & refrigerio delictorum nostrorum. Postquam autem defuncti fuerimus, pro Rege defuncto singulariter, et pro Ducibus cōmuniter. Et hoc sit firmum constitutum omnibus diebus Christianitatis, sicut libertas constituta est, quamdiu fides crescit in gente Anglorū. & c. His ita gestis subdit auctor. Rex magnificus Occidentalium Saxonum Ethelulphus, cum honore maximo Romam profectus, duxit secum Aclfridum filium suum iuniorera, quē ceteris omnibus plux dilexit tuta Papa Leone moribus pariter & religione informaretur. Ubi cum anno integro Rex cum filio demoratus fuisset fecit filium suū ibi a Papa in Regem coronari, atque post dies paucos ad patriam rediens, duxit Iuditham Caroli Regis Francorum filiam secum in Angliam sibi matrimonio copulatam & c.*

Donatio Reg. i Anglia Eccle się facta.

Suffragia pro donatione.

Rex Angl. ducit secū filium Romā a Papa religione informandum.

Corpus S. Alex. M. delatū in Saxon. Crat. Sax. Metrop. li. 2. c. 27. alia in vita S. Greg. lib 4. c. 86.

Schisma breue.

Lothar Imp. Monachū in duit.

C *Rursum vero sub eodem Leone Rom. Pont. constat quemdam Vualbertum nobilissimum Saxonem, Christiana pietate feruentissimum, Romam iuisse religionis gratia, atque petijisse ab eodem Leone Summo Pont. corpus S. Alexandri Martyris, qui fuit vnus ex filiis S. Felicitatis, accepisseque ab eo, atque in Saxoniam deportasse, illic que in Collegio à Patre suo Vuigberto inchoato collocasse, digneq; coluisse, qđ habent scriptores rerum Saxonum. Hic demum inuenda sunt quæ tempore eiusdem Leonis Papæ III. Io: Diaconus ualde miranda contigisse tradit in Monasterio. S. Gregorius ad clium Scauri quæ, qui uelit, legat citato loco.*

D *Leone defuncto absque mora in locum eius subrogatur omnium consensu Benedictus, Romanus, ex Presbytero tituli Callisti. Verum mox factione prauorum, qui usunt ad flagitium opera Legatorum Imperatoris, intruditur Anastasius olim presbyter tituli Sancti Marcelli excommunicatus. verum resistente magna cōstantia Rom. Clero populoque; Anastasio Schismatico renitente, eijcitur, atque in suam sedem idem Benedictus restituitur. Hæc summa rerum, quæ fusus ab Anastasio, qui aderat narrantur. Fuit iste pessimus conatus Imp. Ludouici, qui uidens in electione Pontificis nullam haberi rationem Imperatoris, in odium Rom. cleri eligentis Pontificem, studuit prouehere in Sedem Apostolicam hōinem illum perditissimū, qui diu multūq; ista molitus fuerat. Sed omnis conatus Imperatoris irritus penitus redditus est.*

E *Pretiosa dona initio Pontificatus a Benedicto Ecclesiis donata persequitur Anastasius.*

E *Eodem anno (vt Regino, & alii veteres tradunt) Imper. Lotharius, relicto Imperio atque Regno diuiso, Ludouico Italiam, Lothario Regnum quod in Frāncia possidebat, dedit, præter Prouinciam, quam Carolo tradidit: ceterisq; rebus cunctis bene dispositis, abdicans se ab omnibus humanis curis, Pruniacense ingressus est Monasterium, ubi, coma deposita, habitans, sanctæ Religionis accepto habitu fit Monachus. Demum eodem anno 4. Kalen. Octobr. (an 6. vt alii tradunt) spiritum Deo reddidit. Laudatus inuenitur a Rabano in libro de anima, & ab Angelomo in præfatione in Cantica. Extat sepulchralis inscriptio eiusdem Lotharij Imp. quæ falso alicubi sub nomine Henrici III. scripta reperitur. sed non nisi Lothario conuenire probatur, ex appendice T. 10. Annal. Eam exscripsit auctor ex Cod. Vatic. Conciliorum Galliar, absque nomine Imp:*

Quod ad res pertinet Orientis, hoc eodem anno Michael Imp: vt liberas in omni-

Cordub.
Mart.

a lib.3. ca.
13. & 14.

bus malis agendis habenas Imperii possideret, sublatis e medio viris probis relictis sibi a Patre tutoribus, matrem suam Theodoram Aug. Sanctissimam feminam, cum annos 14. cum ipsa imperasset, cum filiabus tribus attonsam detruxit in Monasterium, vbi longe post vita decessit. hæc fere ex Curopalate.

Hoc eodem anno, perseverante in Hispania persecutione Sarracënorum Amator Tuccitanus, Petrus, & Ludouicus genere Cordubenses, cum munus prædicationis suscepissent, fidei Christi causa perempti sunt, Prædie Kalen. Maras. Hos sequutus ad Coronam Vuitesindus ea ætate clarus. agit de his S. Eulogius in Memoriali Sanctorum.^a

Christi Annus
856

Benedicti P.3.
2

Ludouici 2. 1
Michaelis 3. 15

Impp.
Ind.4.

Rex Lazorum
visitat
limina
Apostolorum.

Nicol. ep.
6. & 7.

b ep. 103.

Miserædus
stat^o Gall.
sub Caluo

c ep. 104.

O Vinta die Ianuarii huius anni Tiberis excrescens Vrbem alluione vexauit, de qua pluribus Anastasius. eam secuta est pestis, quæ obstruptione gutturis citam mortem inferebat, de qua Io: Diaconus, huius temporis scriptor, meminit ad finem rerum gestarum S. Gregorii Papæ, dum agit de signis, & prodigijs quæ fieri contigerunt in Monasterio eiusdem S. Gregorii.

Eodem anno Michael Imp. secundum antiquam consuetudinem cum accepisset nouum Romæ electum esse Pontificem, Legationem ad eum misit cum muneribus.

Iis temporib. Rex Lazorum ex remotissimis regionibus, trans mare Caspium, Romam venit, ad Limina Apostolorum, & diuersa B. Petro Apostolo dona obtulit. aurum episcopis, præshyteris, uniuerso clero, & optimatibus distribuit, argentum autem populo: & paulo post in suum Regnum reuersus, abiit ad Dominum. Ex Anastasio. Hoc etiam tempore & ipse Patriarcha Constantinopolitanus Ignatius mittens ex more ad nouum Pont. Legationem dedit & legatis Acta Synodalia, quibus probaretur legitime facta Gregorii Syracusani depositio. Qui cognitis cunctis, quæ spectarent ad causam, depositionem ipsius Gregorii tunc præsentis, confirmauit, dignum que iudicauit, qui a munere sacerdotali esset extorris. Hæc omnia nota sunt ex litteris Nicolai Papæ, Benedicti ipsius successoris.

Contigit eodem tempore eundem Rom. Pont. Benedictum litteras consultorias accipere^b a Lupo, magni nominis Abb. Ferrariësi, diocesis Senonensis, in cuius titulo eum vniuersalem Papam appellat, & latores litterarum de consuetudinibus Ecclesiasticis, quæ variaz in diuersis locis tenentur, petit diligenter instrui, denique rogat mitti sibi S. Hieronymi Commentarios in Hieremiam, a sexto eorum libro, quibus carebat, ad describendum. Tullium denique de Oratore & 12. libros institutionum Oratoriarum Quintiliani, quos imperfectos habebat, & commentum in Terentium.

Quod ad reliqua status rerum Francorum spectat, erat plane hoc tempore miserandus atque lugubris sub Carolo Caluo. nam vndique ebulliebant factiones subditorumque rebelliones, furta, deprædationes, grassationes & cædes omneque violentæ turpitudinis genus, ad quæ omnia euellenda idem Carolus, hoc ipso anno, habuit **SYNODV M IN VILLA CARISSIACVM** nominata, ex qua eiusdem Regis scripta est ad suos admonitio, siue exhortatio, quam nunquam editam, ex Cod. Antonii Augustini, auctor Annalium edendam curauit Hoc eodem anno misit Rex Carolus ad Francos & Aquitanos, qui ab eo descuerant, capitula, quæ in eodem Codice extant, sed auctor Annalium describere prætermisit. sunt plane hæc illa tempora, de quibus Lupus Ferrariensis in sua Epistola^c his verbis. *In Regno Caroli Regis nostri, nouis exortis rebus, impinè latrocinia committuntur, & nihil securius atque constantius, quàm rapinarum violentia frequentatur. talis est igitur commèatium querenda societas, quorum numero, atque virtute, improborum factio enitetur, aut, si necesse fuerit repellatur.* & in vltima epist. ad Huentilonem Archiepisco-

A pum Senonensem. ^a In diebus Pontificatus vestri ad tantam libertatem vitia proruperunt, vt vindicata impunitate, spretis quibusque, nec Deus, nec Rex, nec Episcopus timeatur & c. Porro aduersus tantum malum laborandum fuit etiam Rom. Pontifici Benedicto. Etenim cum huiusmodi depredationibus, & turpissimis flagitijs, inter alios daret quoque operam Hubertus Subdiaconus; Bosonis filius, re perlata ad Benedictum Papam, aduersus eum Apostolicas litteras ^b dedit ad Præsules omnes, sub Caroli Regno constitutos, per quos ex dem ipsi innotecerent, quibus, post commemorata eius facinora, & flagitia, & Monasteriorum inuasiones, Sancti Mauritiij, & Luxouieſis, citat eum Româ, quod nisi paruerit, intorquet in illum anathema.

a ep. 126.

b In Vita Cod. MS. Ant. Aug.

B Hoc eodem anno (habet vetus Chronicon a Pithoeo editum) m. Febr. defunctus est Rabanus Archiepiscopus Moguntiacensis Ecclesiæ habens in Episcopatu annos 9. m. 1. & d. 4. Cui successit Carolus, magis ex voluntate Regis & consiliariorum, quam ex consensu & electione cleri & populi. De eo Trithemius tradit, ipsum, præter opuscula tam carmine quam soluta oratione conscripta, scripturam sanctam a principio vsque ad finem omnem feliciter explanasse, virum planè omni litterarum genere egregie excultum, triumque linguarum Hebræicæ, Græcæ, atque Latine peritum.

Rabani obitus.

Eodem anno Corduba, in Hispania, vigente adhuc persecutione Sarracénorum, nouis est illustrata martyribus, Heliâ Presbytero, Paulo & Isidoro Monachis, 15. Kalen. Maias. 4. vero kalen. Aug. Argimiro Monacho 14. autem Kalen. Aug. Aurea virgine clarissima, quæ, quo debilior, priori in certamine succubuit, eo fortior in posteriori agone certans insignioré Martyrij coronam promeruit, quorum omnium digna certamina S. Eulogius Martyrij candidatus, confors Martyrum scripsit.

Cordub Mart.

C

Christi Annus 857	Benedicti P. 3. 3	Ludovici 2. 2. Michaelis 3. 16.	}	Imp. Ind. 5.
----------------------	----------------------	------------------------------------	---	-----------------

H Abita est hoc anno SYNODVS APVD MOGVNTIACVM circa Kalen. Octobris, præſidente Carolo Archiepiscopo, vbi, inter alia, ventilata est causa de iure Ecclesiastico. Præſentata est Epistola Guntharij Colonienſis Episcopi ad Alfridum Episcopum directa, in qua legebatur contigisse Colonix 17. Kalen. Octobr. terribilem valde tempeſtatem, populo cuncto, præ nimio horrore, in Basilicam S. Petri confugiente, & signis Ecclesiæ concrepantibus, vnanimiter Dei misericordiam implorante, subito fulmen informæ, ignei draconis instar, Basilicam scidiſſe, & penetrasse, atque ex omni illa multitudine tres homines, diuerſis quidem locis, sed vno icſtu in mortem deiiciſſe, presbyterum scilicet iuxta altare Sancti Petri, Diaconum ad altare Sancti Dionysij, laicum autem ad altare Sanctæ Mariæ: alios etiam numero sex eodem impetu ita proſtrauiſſe, vt elati ſemiuui vix conualeſcerent. Feruntur, & alia his temporibus Treuiris contigisse, quæ ideo scribere distuli, quia de eis certum nuncium non habui. hæc de his auctor huius temporis in Annal. Franc. Porro Concilium hoc Moguntinum excidit.

Prodigiū Colonix.

E Eodem anno Cordubæ in Hispania, ſæuiente adhuc persecutione Sarracénorum in Christianos, 3. Id. Mart. Rudericus & Salomon martyrium, summa gloria, consumarunt, de quibus S. Eulogius in Apologetico, quo obloquētibus in sanctos Martyres, & negātibus Martyres appellados, quod, nō sicut antiqui Martyres, a cultoribus Idolorum occiderentur; quod non vt antiqui, miraculis coiuscārēt, quod deniq; nō, vt illi, diuerſis tormentis cruciarentur, sed icſtu gladij cito certamen absoluerent, acriter confutauit. In cuius Apologetici posteriori parte profecutus est dictorū Martyrum Ruderici, & Salomonis gloriosum certamen publice exantlarum; & Dei nutu factā inuentionē, non sine miraculo, post 20. dies demerſis in flumine sacris mēbris,

Cordub. Mart.

reperitis incorruptis, & suauissimum odorem spirantibus: ac denique Ecclesiasticum funus illis exhibitum. Sed, & quomodo eodem hoc anno sæuierit barbarica gens etiã in lapides ipsos atque parietes, pinnacula Ecclesiarum & turres euertendo, narrat S. Eulogius.

Cõuentus ad S. Quintinum.

Hoc pariter anno habitus est CONVENTVS APVD. S. QVINTINVM in quo Carolus Caluus cum fratribus, & nepotibus pacem se tenere professus est, statuit ea de re quibusdam capitulis. ex scripto Cod. Ant. Augustini illato in Biblioth. Vatic.

Hoc anno contigit obitus Regis Occidentalium Saxonum in Anglia religiosissimi Ethelulphi, qui inter alia pia legata trecentas denariorum mancusas (sic appellat auctor Matthæus Vuestmonasteriensis) annuatim legauit Basilicis Apostolorum, ducentis quidem ad luminaria, centum autem Vniuersali Papæ ad eleemosynas ampliandas.

Christi Annus 858

Nicolai Pap. I

Ludouici 2. 3 } Michaeli 3. 17

Impp. Indit. 6.

Pap. Diacon. humeris elatus ad sepulchrum.

Benedictus Papa moritur die 16. Februarij, cum sedisset, secundum Anastasium ann. 2. M. 6. d. 10. Plurima dona diuersis Ecclesijs ab eo tradita, copiose recenset Anastasius. Diaconorum humeris elatus est ad sepulturam, vt ipse statuerat, inter quos fuit Nicolaus, qui illi successit in Pontificatu. Ludouicus Romã cum adisset consilijs cum Benedicto mature compositis, inde profectus, eius e vita transitum in itinere cum cognouisset, mastrus Vrhem repetijt: Clerus, Proceres, & populus in Basilica B. Dionysij conuenientes vnanimis Nicolaum Romanum ex Diacono eligunt, quem fugientem, & tantum onus declinantem a S. Petri Basilica abstractum, sacris acclamationibus in Patriarchium Lateranense introductum, Apostolico Solio imponunt; & post, honestissimo comitatu in Basilicam B. Petri reductum, Cæsare præsentem, consecrant: rursumque in Patriarchium Lateranense deductum, coronant.

Obseq. ab Imp. Papæ præstita.

Inde paucis interpositis diebus, cum Ludouicum de profectioe cogitare audisset, officij causa ad eum in castra venit. Quod vbi Ludouicus sensit, obuiam aliquanto viã spatio prodijt, & degressus ex equo, frenum per integrum sagittæ iactum tenuit, & conuiuio, sub militari tabernaculo, excepit. Quo suauissimis sermonibus celebrato, donis ipsum magnificis coluit, & in Vrhem reuertentem prosequutus, destinato in loco iterum ad frenum accessit, osculoque sancto pedi oblato in tabernaculum se, atque inde in Lombardiam recepit. Hæc ex Anastasio, de humilibus obsequijs a Ludouico Imp. Nicolao Pontifici præstitis.

a Lib. t. ca. 27. b Apud crã Sax. lib. 1. c. 38.

Hoc ipso anno, Nicolaus Papa, sui Pontificatus exordio, petente Ludouico Cæsare, ad tollendas contentiones inter Ancscarium Hamburgensem, & Guntharium Colonientem, Bremensem, & Hamburgensem Episcopatus copulauit, & pro vno haberi sanxit. cuius rei priuilegia diligenter asseruantur in Bremensi Ecclesia Angaiiũ quoque ipsum, & successores eius legatos & Vicarios Apostolicæ Sedis constituit in omnibus gentibus Danorum, Suenorum, & Sclauorum, quod & antea Gregorius Papa concessit. Ex Adamo vetere Chronographo extant ipse litteræ Vniouis per Nicolaum editæ. b

c Lib. 1. c. 28. 29. 30.

Danorum clades.

Res præclare gestas B. Ancscarij scriptis mandauit, æque sanctus eius successor Rembertus ex quibus, illa tantum nobis sunt nota, quæ idem, qui supra, Adamo Chronico suo intexuit, vbi post acceptum a Sede Apostolica, per Nicolaum Antistitem priuilegium, subiicit miranda ista de cæde Danorum, qui tunc resisterunt Euangelij prædicationi. Tanta cæde mactati sunt vtrimque Dani, vt vulgus omne caderet, de stirpe autem Regia nemo omnino remaneret, præter vnum puerum, nomine Hericum. Ilte mox, vt Danorum Regnum susceperit ingenti furore super Christicolos efferatus, Sacerdotes Dei expulit, & Ecclesias claudi præcepit. Ad quem sanctus Dei

confessor

A confessor Ansgarius venire non trepidauit. Comitante gratia diuina, trucem tyrannum, sic placatum reddidit, vt Christianitate ipse fusciperet, suisque omnibus, vt Christiani fierent, per edictum mandarit, & insuper alio portu Regni apud Ripam extruxerit Ecclesiam in Dania Secundam.

Rex Danorum fit Christianus.

Et his ecclesiastico ordine compositis B: Pater noster Ecclesiam illam Remberto commendauit presbytero, & reuersus est ad Hamaburgh, vbi de venditione Christianorum Nordalbingos correxerit. Inde Fresos adiens castigauit pro labore Dominice diei. pertinacius vero agentes igne celesti multauit: & alia, quæ antiquis miraculis non imparia leguntur in vita eius. Pergit scribere de variorum hominum, & feminarum, collegiorum cura, & cultu, Nosocomiorum item & Xenodochiorum: de translatione corporis. S. Vuilleadi ex oratorio in matricem Ecclesiam. S. Petri, cuius ipse vitam qui transfudit, & miracula, singulis libris comprehendit. Hoc ipsum est tempus quo in Saxonia translatio. S. Alexandri contigit. in qua illud mirabile videtur, *Confessorum nostrum* (inquit auctor) *cum aduena certasse quis eorum videretur esse maior, & in gratia sanitatum populis acceptior.* Eginhardus in gestis Saxonum, hæc dulci calamo prosequitur.

S. Vuilleadi translatio. S. Alexandri corpus in Saxon. tras fertur.

Hoc eodem anno perseuerante infelicissimo statu Galliarum, de quo superius dictum in Litteris Caroli Regis, cum omnia prædonibus fastidiosisque hominibus plena essent, nullusque locus legibus Ecclesiasticis, vel ciuilibus esset, scelerata licentia sibi omnia vindicante, Edelhartus Abbas, & Otho, Comes venerunt in Germaniam ad Ludouicum Regem, postulatæ, vt populo periclitanti, & in angustia posito subueniret, quod nisi celeriter fieret, & hac tanta spe liberationis priuarentur, a Paganis cum periculo Christianitatis quærere deberent, quæ a legitimis, & orthodoxis dominis inuenire non possent. Tyrannidem enim Caroli, horum omnium causam, se diutius ferre non posse testati sunt &c. Hæc totidem fere verbis vetus Francorum Chronicon ab auctore huius temporis scriptum, a Pithoco autem editum. Vbi pariter insinuatur, quod Ludouicus diuinceps quid agere deberet, tandem suorum consilio venerit in Regnum Caroli fratris, vt tot malis mederetur.

Subditi oppem possunt aduersus Caluam Regem.

Primumque omnium non armis experiendum aduersus Germanum ducens, sed pietate, conuocat CONCILIVM EPISCOPORVM ad 8. Kal. Decemb. hoc eodem anno celebrandum. Qui igitur in Regno Caroli erant Episcopi, suspectum habentes Ludouici aduentum, timentes, ne occasione optimi regiminis disponendi, meditarentur Tyrannidem, venire ad Synodum indictam detestantur, iustasque excusationes prætexentes seorsum conuenerunt, atque ad eum scripserunt Epistolam seu admonitionem potius ad Regem, tantis Episcopis dignam, qua de pluribus ad eum spectantibus, sacerdotali auctoritate, monuerunt. Hanc nunquam antehac editam, retulit in Annales suos Card. Baronius ex M.S. Codice Antonij Augustini, nos memores instituti, vt prolixiore, omittimus. In ea illa habentur, de damnatione Caroli Martelli, quæ supra ad A.D. 741. vt incerta reiecta sunt.

At non quieuit Ludouicus Germaniæ Rex, sed quo minus licuisse sibi vidit rem agere cum Episcopis, se ad arma conuertit, atque aduersus Carolum venit cum valido exercitu, qui tunc in expeditione aduersus Northmannos ad Ripam Ligeri fluminis erat. Cum vero ipse Carolus se longe imparè viribus esse fratri cognosceret, cum paucis clam a suis se copijs subduxit, quæ ita sine Rege relicta, defecerunt ad Ludouicum. Cumque ad res componendas Ludouicus adijceret animum, dimisit suos illichiemare: sed interim importune renunciata rebellionem Sorabica, coactus est ad propria reuerti, sicque Carolus, vt prius, ex insperato, Regni habenas liberam actus est. Hæc omnia idem vetus Francorum Chronicon. Interea vero ipse Carolus rebus consulturus, legatos misit in Italianam, tum ad Ludouicum Nepotem Imp. tum ad Nicolaum Rom. Pont. ex postulans cum vtroque de Ludouico fratre, qui, non læsus cum exercitu validissimo Regnum suum esset aggressus. Non desuit officio Imp. sed & Nicolaus præstitit quod patris, & Pastoris est: qui ambo datis ad Ludouicum Regem Germaniæ litteris, eum admonuerunt, ne quid in Regnum alienum præ-

Caluus quæritur de Lud. fratre.

sumeret, abstineretque a ceptis, & (vt decet Christianos Principes) charitatis vinculo iuncti, & pacis nexibus iuncti, quæ iusta, quæ sancta, Deoque grata, populisque utilia meditarentur.

His acceptis litteris Ludouicus, legauit ad Ludouicum nepotem Imp. & ad Nicolaum Rom. Pont. Othonem Fuldentem Abbatem, qui apud vtrumque se purgaret. De qua anno sequenti, quo eum mitti contigit.

Deinceps, quod ad hunc annum pertinet, prosequitur Anastasius diuersa dona aurea, argentea, bombycina a Nicolao Papa collata diuersis Ecclesijs.

Ignar. Pa
tr. Consta
tinopolit.
throno de
ijcitur.
Photius
intrudis:

Quod ad Orientalem Ecclesiam spectat, hoc anno, cum Ignatius Constantinopolitanus Patriarcha 11. sedis annum expleisset, atque 12. ageret, factione Bardæ Patri-
ciji (cui Ecclesia interdixerat, ob uxoris repudium, & super inductam cognatam) penes quem summa erat administrationis Imperij, e Throno inique deponitur, tyranniceque per diuersa exilia & carceres distrahitur: atque Photius, nobilissimus quidem & secularibus scientijs disertissimus, sed sacrarum litterarum expertus Eunuchus, & ex laico indigne contra canones sufficitur, consecraturque die Natalis Domini, eius initiationis administro nefario illo Gregorio Syracusano, excommunicato, & deposito, & per secularem potentiam retinetur. Quod initium fuit magnæ, & luctuose tragædiæ in plures annos propagatæ. Præcessisse autem Concilium quo ab iniquis, & excommunicatis Episcopis ipse sanctus depositus est Ignatius, testatur Nicolaus^a, in Epistola prima ab ipso scripta ad Imp. quod & testificatione eiusdem Imp. litterarum constat. Quin etiam ante Concilium celebratum nimij aduersariorum fatigatum angustiis atque pressuris ipsum Ignatium sponte deseruisse thronum, & Ecclesiam reliquisse, declarant primæ litteræ Nicolai Papæ ad Michaelem Imp. suo loco recitandæ. Hæc autem mixtim & confuse a Græcis historicis Ciropalate, Cedreno, alijs, de Ignatij exautoratione, & Photii subrogatione, narrata, suo ordine, quo sunt gesta, describuntur a Niceta in Ignatij vita.

a epist. 5.

Christi Annus
859

Nicolai Pap.
2

Ludouici 2.
Michaelis 3. 18. Impp.

Indict.
7

S. Eulogij
Martyri.

S. Leocritæ
Mar.

HOc anno 11. mens. Mart. Magnus ille promotor Martyrum, S. Eulogius presbyter Cordubensis, Toletanus Antistes designatus de impietate diu oppugnata triumphans, martyrio coronatus, migrat in celum, addita ad palmâ, quarto post die, Leocritia Mahometanæ gentis sobole, sed in Christo renata, & prædicatione eiusdem Eulogij enutrita, atque ad martyrium roborata.

Descripsit hæc Aluarus eius scriptor temporis in vita S. Eulogij.

Quod ad res Francorum spectat, hoc eodem anno, Ludouicus Rex Germaniæ perterritus litteris Episcoporum eum redarguentium, quas anno superiori missas recitauimus, ab eorundem legatis expetiijt, vt venirent & quæ pacis essent, tractarēt, & quid quid ea de re ipse peccasset, absoluerent; se autem esse paratum, omnem quamuis duram subire conditionem, potius quam a Deo excideret, & ab Ecclesia fieri, pro reatu, extorem. Quamobrem iidem Episcopi, qui litteras scripserunt minime officio defuere, sed annuentibus Carolo, & Lothario Regibus in Mediomaticum ciuitate conuenientes, suscipere aliqui ex eis legationem Vuornatiæ ad eum. Extat commo-
nitorium (ita vocabant legatis insinuata præcepta) ad ipsos legatos datum, ex VV. MS. Codicibus in Annalibus excussum, a nobis consulto prætermisum: vt etiam relatio Episcoporum, quæ nihil fere habet conclusum. consentanea his habet Pithœi sæpe citatum Cronichon. Ludouicus Rex quasi inchoante verno tempore de Gallijs rediens, Vuornatiæ venit. Cum frequentibus legatorum suorum discursibus frustra, ac Nepotis sui animos sibi reconciliare studeret, eorumque responsa per interueni-

cios recit-

A *cios reciproca relatione susciperet, tandem, condito tempore, singuli cum æquo numero Principum suorum ex aduersa parte nominatim expressorum, iuxta Aternacum Castellum, in quadam Insula Rheni fluminis nauigio vetri conuenerunt, re- liquo singulorum comitatu super litus ex vtraque parte fluminis consistente. Vbi cum diu varia, & anceps actiarum simul, & agendarum rerum agitata esset disputa- tio, condito Placito Autumni tempore, iuxta Basalam communiter habendo, singuli cum suis ad propria reuersi sunt. Ludouicus tamen eis, qui priori anno a Ca- rolo deficientes sui effecti sunt, honores, quos prius habuerant impetrare non po- tuit. res enim dilata est in futuro Placito definienda. hucusque Chronicon. Cete- rum istius modi Placitum dilatum est vsque in sequentem annum, quando rursus ijdem Principes conuenientes inter se inuicem conciliati sunt. Fuit autem curæ Ca- rolo Caluo, & nepoti Lothario Regi, vt ex omnibus sibi subiectis Prouincijs Gallia- rum, hoc anno celebraretur APVD TVLLVM CONCILIVM, ad quod con- uenerunt Episcopi ex 12. Prouincijs, appellatumque est ab ipsis Concilium Genera- le. Cuius cogendi cum multæ causæ præcesserint: proditio Vuenilonis Archiepi- scopi Senonensis, qui defecerat a Carolo ad Ludouicū, potissima fuit, aduersus quem Carolus ipse Rex libellum accusationum Synodo obtulit, vt eius Acta declarant, hæc tamen nunquam edita. Porro ante omnia, ex more, quæ ad fidem Catholicam spe- ctabant, in hac Synodo pertractata fuerunt, propositis capitulis quibusdam Præ- destinatorum, auctore Gotthescalco, quæ Hincmaro Rhemensi confutanda delata sunt, quod præf. ritit tribus libris, atque ita in tribus Concilijs aduersus eundem hæ- reticum tractatum esse apparet, Moguntino, Valentino, atque Tullensi. Quæ au- tem præter hæc, tractata fuerint in ipso Tullensi Concilio, ex Actis eiusdem, nunc primum ex V. Cod. proditis, constat, De charitate fraterna reformanda inter fratres Principes; de schismate tollendo; statu Ecclesiæ collapsæ restituendo; pace & iustitia in pop. Christiano procuranda; & reuocandis denique ijs, qui a fidelitate debita defecerant, & huiusmodi, per multa capitula, procurandis. in quibus Actis plura, & memoria quidem digna annexa leguntur, in primis vero libellus Caroli Calui, hoc titulo. Libellus proclamatorius Caroli Regis aduersus Vuenilonem Archiepiscopum Senonum, electis iudicibus, Remigio, Ernando, Vuenilono, & Radulpho Archiepiscopis, in Sancta Synodo apud Tullensem Parochiam, propria ipsius manu porrectus. Porro Vuenilo iste (alias Guenilo, vnde Ganelo) tantæ ob perpetratum scelus ignominia labe aspersus est, vt vbique locorum Vuenilo, Guenilo, seu Gue- lo publice proditor acclamaretur, & eodem nomine proditores insignes nominari solerent. Vbi Sanctissimi PP. Concilio præsidentes libellum illum porrectū a Caro- lo acceperunt, iudicium aduersus accusatum Venilonem seu Guenilonem auspica- tur; eum, litteris Synodalibus, ad Concilium, ad dicendam causam ex sacrorum præ- scripto Canonum vocauere.*

C *Post hac sancta Synodus cupiens congregare dispersos, synodalem epistolam aliam scripsit ad Episcopos Britannia, qui schismate se diuiserant a suo Metropolita- no Turonensi Archiepiscopo. hæc porro dissensio, & contentio agitata, & ventilata, per annorum centenaria, iudicio etiam Sedis Apostolicæ, ab Auctore Annalium, ab origine ad finem breuiter recensetur. & ad finem hæc habet. Anno denique 1199. Innocentius III. retractato iudicio, omnibus, quæ ab vtraque parte a priorum origine producta fuerant, recognitis, & examinatis, auctoritate item Apostolica sanxit, vt Dolensis Ecclesia, cum suis, Turonensi perpetuo suffragetur. Qua de re prolixa extat Epistola ipsius Innocentij, quæ superiora ferme omnia Pontificum rescripta, & alia multa ad hanc quæstionem spectantia commemorat, omnem in posterum de ea re disceptationem interdicens; adeoque hic finis videtur fuisse incipitis, diuturnæq; inter Episcopos controuersiæ.*

E *Præter commemoratam epistolam synodalem ad Episcopos Britannia, extat ibi- dem alia, tunc pariter a Patribus scripta ad seditionum factiosorumque Principes, quorum effreni licentia omnes Prouinciæ turbarentur, qua proponunt illis acerrima*

Colloqu
fratrum
RRR.Proditio
VueniloisAccusatur
pditionis
in Regem
Vuenilo.Ganelo p
ditor vn
pditores,
Ganeloes.
Citaf. ad
dicendam
caū i Cō-
cil. Tull.Centena-
ria Cōtro-
uerfia.Definitio
lōgissimæ
cōtrouer-
siæ.

Statuta d
scholæ in-
stituendis.

a cap. 15.
Scholæ in-
stituendæ
in singulis
episcopijs,
& Mona-
ster.

Scholæ a-
periuntur
Constanti-
nop.

Pfellus qu
vixit.

Metaphra-
stes quo vi-
xerit tpe.

iudicia Dei, horrenda & perpetua peccatorum supplicia, ac multipliciter hortantur ad poenitentiam, & ad Christianarum cultum virtutum.

In eadem quoque Synodo statuti sunt Canones sexdecim, ex quibus 7. accepti noscuntur ex Concilio Valentino, reliqui super additi, inter quos saluberrimè institutos, ille est, qui de scholis litteratum est conditus, cum nec dum impletum esset quod haud pridem in Concilio Valentino^a de ea re fuerat institutum. Canon. sic se habet.

Ut scholæ sanctarum scripturarum, & humana quoque litteraturæ, vnde annis precedentibus per religiosorum Imp. studium magna illuminatio Ecclesiæ & eruditionis utilitas processit, deprecandi sunt p̄i Principes nostri, & omnes fratres, & Coepiscopi nostri instantissime commonendi, vt vbicunq; omnipotens Deus idoneos ad docendum, id est fideliter, & veraciter intelligentes, donare dignatur, constituantur vbique scholæ publicæ, vt vtriusque eruditionis & diuinæ videlicet & humane in Ecclesia Dei fructus valeat accrescere. Quia (quod nimis dolendum est, & perniciosum maxime) diuinæ scripturæ verax, & fidelis intelligentia iam ita dilabitur, vt vix iam extrema eius vestigia reperiantur. Et idcirco ingenti cura, & summo studio remedium procurandum est. hæc Canon, quo cum prædecessorum commendetur in ea re studium, Imp. Lotharium A. post Carolum, & Ludouicum bene meritum fuisse de uiris doctis, testatur Angelomus in præfatione in commentarium, tunc a se editum in Cantica Cantorum.

Porro eodem ferme tempore contigit bonarum litterarum scholas aperiri Constantiupoli opera Bardæ tum Cæsaris. hic Imperatore Michaelæ, theatra, & certamina tantum sectante, solus omnia moderabatur, & qui peruenit ad Cæsaris dignitatem, de imperio quoque cogitabat. Externæ quoque sapientiæ rationem habuit, quæ iam pridem, Imperatorum ruditate, interierat, definitis vnique scholæ doctrinæ magistris, alijs quidem vbicunq; contigerat, supernæ vero Philosophiæ in ipsa Regia, in Magnaura, atque ita ex eo tempore doctrinæ reflorescere ceperunt. Hoc opus pulcherrimum, & celeberrimum haud potuit alias maculas, quibus infectus erat Bardas, abitergere. Philosophiæ igitur Dux, & magister erat Leo ille magnus Philosophus, ex fratre nepos Ioannis Patriarchæ, qui etiam Thessalonica thronum consecutus est, & paulo ante eiectis Iconomachis, ipse quoque eiectus fuerat. Tanta autem erat penuria doctorum hominum, vt hinc inde tantam diligentia conquirendi fuerint, vt plane compertissimum sit, nullum eo tempore extitisse vestigium Athenarum Scholarum, in quibus fabulantur indocti imaginariam seminam illam Ioannem Philosophiam didicisse. hæc fere ex Curopalate, qui Leonem illum, vnicum in Oriente Philosophorum lumen, disciplinas ait percepisse, ex quodam doctore homine Michaelæ Pfello, cum quo versatus erat.

Ex his colligas quo tempore vixerit Pfellus, qui fuit Magister Leonis, & quo patiter tempore vixerit Metaphrastes, in cuius laudem Pfellus ipse orationem habuit, qua ostendit haud pridem esse defunctum, dum ait de eius obitu audisse eos qui viderunt eius ad Deum transitum. Ceterum quod inter Vitæ sanctorum positas in Tomis ab ipso collectis, reperiantur aliqui Sancti, qui post hæc vixerunt tempora; id factum aliena putandum est opera, qui suis diebus & mensibus allegerunt Sanctos singulos, qui postea vixerit, ne viderentur extra classem vagari; illud quoque obseruandum. Vitæ Sanctorum, non fuisse, vt plurimum, a Metaphraste conscriptas, sed collectas tantum, ordineque per singulos menses dispositas, vt non arguendum sit de tempore quo vixit Metaphrastes, ex Vitæ Sanctorum, quas ipse non descripsit. Ex tempore igitur Pfelli melius inreiliges tempora Metaphrastis, quod & si plures Pfellos fuisse dixeris isto nullum celebriorem nec antiquiorem inuenimus.

Quod autem occasione Scholarum a Francis ad Græcos se conuertit oratio; iam miserimum statum Ecclesiæ Constantiopolitanæ anno superiore ob oculos positum prosequamur. Scissa igitur schismate Ecclesia Constantinopolitana ob violentam abdicationem Ignatii, & Photii intrusionem, ipse Photius (ut ait Anastasius Bibliothe-

A carius in praefatione historica ad VIII. Synodum) uidens quam plurimos adhuc stare pro Ignatio persuasit Imperatori ministerio Bardæ, vt congregaret Concilium sibi adhaerentium Episcoporum, quo eundem Ignatium damnaret, vt hac arte Episcopos atque populum ab Ignatii affectione diuelleret. De quo Conciliabulo, Nicetas in Ignatio.

Cōciliab.
a Photio i
gnatium.

Cum igitur a propria conscientia redargui sentiret se Photius, & multos obmurmurare & eius iniusta acta reprehendere, prauum & callidum inicit cōsiliū scribendi ad Nicolaū Papā, & petendi Legatos ea occasione ut Ecclesia corrigeret, & vt Iconomachos ab Ecclesia rescinderet, sed vt re vera eius manu, & auctoritate firmaret Ignatii depositionem & suam intrusionem. persuasit etiam Imp. vt & ipse eadem de causa Legatos mitteret ad Papam Romanum, vt constat ex Nicolai Epistola. ^a Legatos igitur mittit Photius 4. Episcopos, p quos etiam falsa scribere ad summū Pontificem non veretur, nempe Ignatium propter senium & infirmitatem corporis Ecclesie renunciaſſe praefecturam, & ab illa secessiſſe, in Insulamque quandam profectum, in Monasterio manere, eum omni honore, & cultu, & obsequio, tum ab Imp. tum ab vniuersa ciuitate habitum. Ex Niceta in vita Ignatii. Nicolaus quoque Papa, *Tunc* (inquit, epist. Encyclica ad omnes Patriarchas & Episcopos) *Inito Concilio Imp. Michael, qui & ipse Bardæ Patriçii versutiis suasis, Photii parti fauebat, ad Apostolatu nostrum Legatis cum literis destinatis accusationes quasdam aduersus Ignatium deferentibus perit, vt, a sede Apostolica Missos daremus, qui scandala ipsa sedarent, & schismata dissiparent.* Vide, quanti aestimarit Photius sedis Apostolicæ auctoritatem, vt absque eius confirmatione censuerit non posse subsistere, quod Imperiali auctoritate, & Concilii definitione fuerat statutum in causa Ignatii & Photii. Per Legatos Episcopos, & Arsam Protospatharium misit Imp. pretiosa dona ad B. Petrum Apost. de quibus Anastasius.

Photi⁹ petit a R. P. legatos ad cōstituēda Eccl. Constantinop. a ep. 4. & 16.

Quāti faciat Photius Papæ auctoritatem.

C Audiuit Legatos Nicolaus Papa in Basilica S. Mariæ ad Præsepe, non tamen ad communicationem cum reliquis Episcopis admisit, licet ad audientiam recepisset eos, per satisfactionem libelli, & iuramenti. Ex Act. VIII. Synodi Actione 4. Ipsas Photii litteras ad Nicolaum Papam e Columnensi Bibliotheca depromptas, Latine versas, & Annalibus insertas, nos, pro more, omittimus. Ex autem sunt dolo plenas, impudentiæ & mendaciorum refertæ, quod quidem spectat ad Ignatii abdicationem, & ipsius promotionem. nam præterea continent suam Catholicæ fidei professionem.

D *Christi Annus 860 Nicolai Pap. 3 Ludouici 2. Michaelis 3. 5. 19 Impp. Indict. 8*

A Vditis legatis, & examinatis litteris in Conuentu PP. communi sententia, petita legato decernitur Constantinopolim ad causam ipsam peruestigandam, non autem dirimendam. Scribit quoque perbreues litteras Nicolaus Papa ad Photium, gratulans de fide Catholica, increpans de prouectione ex laico, contra canones. *Quapropter, inquit, vestra consecrationi consentire nullo modo possum, donec nostri, qui a nobis Constantinopolim sunt directi, reuertantur, qualiter cognoscamus vestre obseruationis actus, & Ecclesiastica utilitatis constanti, & quo studio circa Catholicæ fidei defensionem vosmet exerceatis: & tunc, si dignum fuerit, vt tantæ Sedis Præsulem, ceu cōuenit, honorabimus, & fraterna dilectione amplectemur & c.* Hæc scribens ad Photium Nicolaus in mandatis dedit Legatis, ne, vilo pacto cum Photio communicarent, antequam id ipse Pontifex decreuisset, vt testatur ipse Nicolaus in epist. Encyclica ^b ad omnes fideles. Quæstionem vero de sacris imaginibus exortam, sæpius iudicatam, vt definiant, mandauit.

Prouectio ex laico in Ep̄m arguitur.

Dedit autem idem Nicolaus Papa ipsdem legatis litteras ad Michaellem Imp. Apostolico throno dignas. In illis primum differit de Apostolicæ sedis suprema aucto

b ep. i. T. 3.

Suprema
dign. fed.
Apost.

Deus in
Vet. test.
nō nisi in
imaginib.
cultus.

Papa repe-
tit vsurpa-
tas iurisdic-
tiones a
Græcis.

Eps Rom.
ēt orbis to-
tius Eps.

Quæ pecu-
liares pro-
uinc. a Pa-
pa p Vicariū
regebatur.

Legati ma-
le habitū
a ep. 6..

Pax inter
quinque
Reg. Frac.

Reg. Frac.
quarta re-
uerētia er-
ga Sedem
Apost.

ritate: deinde declamat in abusum, quod laicus sit factus Episcopus. *O quam præsumptuosa temeritas, inquit. ille præponitur oculi diuino, qui nescit adhuc dominari spiritui suo. Nam qui ignorat disponere vitam suam per gradus Ecclesiæ minime dicitur, quomodo corrigere quibit vitam alienam subito electus? post transit ad causam Ignatij depositionis, quam vult examinari canonica ne fuerit, vt possit in ea definitionem adhibere. Deinceps ingerit, quæ expeti videbatur, solida constansque doctrina de cultu sacrarum imaginum, præclare ostendens inter alia nunquam in testamento veteri nisi in imaginibus cultum fuisse Deum, cum non vt est, sed in diuersis assumptis formis semper apparuerit seruis suis. Denique expostulat de iuribus, & bonis alijs Rom. Ecclesiæ a Græcorum Imp. iniuste detentis, rogans vt antiquum morem restituat, quem Ecclesia Rom. semper habuit. quamuis enim sicut Urbis (vt sæpe demonstratum est) ita & totius sit orbis Episcopus, Rom. Antistes, speciales tamen quasdam, quas enumerat, Epirum veterem atque Nouum, Illyricū, Macedoniam, Thessaliam, Achaïam, Daciam Ripensem, Daciam Mediterraneam, Mysiam, Dardaniam, & Præualim, vti peculiaria suas per Vicarium regere consuevit, ijsque præfici mos erat Archiepiscopus Thessalonicensem, ab eodem Rom. Pont. ordinandum. Accidit autem vt suasionem schismaticorum Patriarcharum Orientales Imper spoliauerint istis Rom. Eccl. sed maiore ipsorum damno, vlciscente numine, Sarracenis latissimas prouincias inuadentibus, & occupantibus, donec tandem totum sub duram Turcarum Tyrannidem eorum est redactum imperium.*

Sed ob summam Bardæ & Photij improbitatem, & potentiam cum summa inertia & secordia Michaelis Imperatoris, legati non digæ suscepti, neque vt decuerat retenti, nec libere loqui permissi sunt, ne inquirere de depositione Ignatij possent, de quo quæstus est Nicolaus epistola ad Photium^a.

Iam vero ad res Occidentalis Ecclesiæ conuertamus orationem. Hoc eodem anno sancita tandem fuit mutua concordia inter quinque Francorum Reges Carolum, & Ludouicum fratres, nepotesque ipsorum Lotharium, Ludouicum & Carolum; de qua verus Chronicon a Pithoeo editum habet hoc anno ista, *Ludouicus & Rex Carolus frater eius neposque eorum Lotharius, cum primatibus suis in Confluento Castello conuenientes, pacem inter se, & fidelitatem mutuam singuli iuramento confirmauerunt, cuius sacramenti seruem ibidem descriptam emittimus, vt & Acta eius conuentus, ex V. MS. codice in Annalibus descripta. in quo eodem Codice extat edictum Caroli Calui ad suos subditos datum, vbi rediit ad propria, quo cūcta in eo conuenta statuta proposuit obseruanda. accedit postea series legum Regū Fracorum ex capitularibus sæpe citatis contra varie delinquentes, atque pacem publicam perturbantes quæ subditis sunt propositæ vt seruarentur. Ceterum Carolum non stetisse pactis conuentis, in dè de inuasionem cogitasse alienorum, querelæ Ludouici fratris eius & Lotharii nepotis ad Nicolaum Pont. docent, epistola nunc primum in Annalibus edita, qua præclarum exemplum exhibeat subiectionis & reuerentiæ erga sedem Apostolicam, & suū exponit vehemens desiderium humiliter, & reuerenter vistandi limina Apostolorum & ipsum Pontificem, inuitantes interim eum in Gallias, vt quas, (vt aiunt) nulla pacis fœdera, nulla mouent fraternæ caritatis viscera, nulla nec sunt consanguinitatis lineamenta, Apostolica inuectio ad censuram Ecclesiasticam venire compellat. *igitur (inquit) quasi ad vestra sacra vestigia prouoluti, propter amorem Dei, & reuerentiam B. Petri multipliciter precamur, vt ex nostra vnanimitate nihil simistis, nihilque falsidicū credere dignetur vestra sancta Paternitas & c.* Extremo hoc anno duplex extitit Tiberis inundatio, in fine Octobris, & iterum 27. Decembris. His subicit Anastasius ornamenta Ecclesiarum & ædificia eo tempore a Nicolao Pontifice facta.*

A

B

HOc tempore immanissimum Scytharum genus per Euxinum mare progressum ad Angustum, omnia loca & Monasteria cum diripiisset, vsque ad ipsas Insulas Byzantio adiacentes, peruenit. Vasa omnia, & utensilia prædans, & omnes homines interficiens: Patriarchæ etiam Monasterium barbarico more inuadens: omnia diripuit, viginti autem, & duos eius intimos familiares securibus membratim concidit, Ignatio vix euadente. Post hanc eius calamitatem, & mœrorem aduersarij *Congregationario Concilio trecentorum decem & octo Episcoporum*, vt ipsi iactarunt, & comparatis septuaginta duobus falsis, & emendicatis testibus, Ignatium ab exilio euocant ad iudicium, & sententiam contra eum promulgant, ex tricesimo Canone Apostolorum. *Si quis Episcopus mundanorum Principum fauore vsus, per eos Ecclesiam obtinuerit, deponatur.* Alteram canonis partem omittentes, quod scilicet etiam omnes qui cum illo communicant, sint deponendi, qua illi comprehendebantur. cum tamen contra omnino euenisset, vt Ignatius quidem omnium Episcoporum calculis, simul etiam & tota Ecclesia approbante, canonicè & legitime fuerit ordinatus; ipse vero Photius Bardæ illius, & mundanorum Principum fauore & auxilio illegitime, & tyrannice fuerit intrusus.

Scythæ
Thraciam
& Græciâ
inuadunt.

Côciliab.
adu. Igna-
tium Parr.
318. Epô-
rum
Côciliabu-
lo latroci-
nali depo-
nitur Igna-
tius.

C

Legati quoque Sedis Apostolicæ, post multam recusationem, & contentionem horrendis terroribus adacti iniquæ illi sententiæ subscripserunt. Ignatius itaque in latrociniali syodo iniquissime damnatus, degradatus est. hæc ex Niceta eius temporis scriptore, & ex Nicolai Papæ litteris sunt deprompta^a. Latrocinalem porro hanc Synodum merito appellat Nicolaus epistola ad Michaellem, ^b tum quia in ea omnia per vim, minas & terrores acta sunt, nec quidquam secundum ordinem sacrorum Canonum, a schismaticis & damnatis Episcopis Synodo celebrata: tum quod contra canones Imperator voluit interesse; tum denique quod litteræ Adostolicæ partim non recitata, partim falsatæ a Photio fuerunt. quæ omnia deplorat Nicolaus.

Legati per
vim præua-
ricantur.
a Nicol.
ep. 1. 6. 9.
b Nic. ep. 8

D

Huius autem Conciliabuli cum duæ fuerint actiones, quarum altera habita est pro cultu Sanctarum Imaginum, altera vero in causa Ignatii, eadem Synodus, duplex dicta reperitur apud Balsamonem. Meditatus est opus Photius, quod Nomocanonè appellari voluit, continens collectionem sacrorum Canonum, & Sanctorum PP. responsiones, at exiitque post septimæ Synodi Canones, alios numero decem & septem diuersorum argumentorum, huiusmodi pseudosynodi canones, vltimoq; loco illum de promotione laicorum, cuius reus erat, excusans quod ex causa aliquando factum fuerat, & cauens ne in posterum fiat.

Photii No-
mocanon.

E

Post Ignatii exautorationem, recenset Nicetas varios, & acerbos cruciatus illi inflictos, quousq; manu propria suæ depositioni subscriberet, & confirmaret, ad hunc modum, cum ex ministris quidam eius uix spirantis apprehensa manu & pagina, crucem in illa, quasi pro eo, loco subscriptionis, signauit, quam afferens tradidit Photio. Hic vero accepto illo Crucis signo, ex seipso deinde ita subscripsit, *Ignatius indignus Constantinopolitanus confiteor me ingressum esse sine calculis, (non canonicè videlicet electum,) & his annis non sancte me gessisse sed tyrannice.* Hac subscriptione missa Imperatori, dimittitur Beatus Ignatius ab illa custodia, qui ad maternam domum rediens, ibi non nihil a tantis laboribus respirabat. At non quiescebat Photius. Suggestit igitur

Labores
& crucia-
tus Ignatii.
Cogit sub-
scrib. suæ
damnatio-
ni.

Principibus, vt iterum ad Apostolorum Ecclesiam deductum, cogant, lecta prius sua depositione, seipsum anathematizare.

E uadima
aus se que
rentium.

Ipsa Pentecostes tempore armatis domus circumdatur, at is, opportuno capto consilio, immnatus in famuli habitum & sportas gestans, per medios hostes noctu profugiens, euadit, huc illucque discurrens, per diuersas insulas, mendicato uiuebat, nec a pluribus emissis cursoribus ad eum peruestigandum, vnquam deprehensus est, donec per 40. dies terræ motu iactata Constantinopoli, & omnibus clamantibus id propter impietatem exercitam in Patriarcham euenisse; Principes iuramento edicunt, ne Ignatio, ne ue ijs, apud quos latebat, fraudi esset, & vt libere posset ad suum Monasterium reuerti. Ignatius igitur se pandens, Monasterium suum repetit, & cessat terræ motus.

Appella
tionem ad
sedē Ap.
Romā mit
tit.

Exat in eodem antiquo Codice Columnensi, post Encomium Pselli in S. Ignatium positum ad finem vitæ ipsius a Niceta conscriptæ, libellus Ignatij nomine, ante fugam ipsius, scriptus a Theognosto Monacho, & Archimandrita, delatusque ab eo Romam, & oblatu Nicolao Papæ, nomine pariter eiusdem Ignatij Patriarchæ, quo deplorans mala quæ a Photio passus est, appellat eiusdem Pontificis iudicium. Porro Theognostus iste, qui hunc deferebat libellum, serius Romam venit, quam Legati redeuntis in urbem, & legatio ab Imp. missa ad Nicolaum Papam peruenit; adeo vt non potuerit, nisi sero de veritate rerum gestarum Nicolaus Pont. certior reddi, legatis ipsis omnia mendacijs obuoluentibus, vt constat ex Nicolai Epistola ad Orientales, in qua de aduentu Leonis legati Imperialis, post duos dies, cum Actis, habetur. ex quibus prauæ, & perperam omnia agitata agnouit Pontifex. Detulit præterea idem Legatus Augustales litteras deprecantes, vt in depositione Ignatij, & confirmatione Photij consensum præberet, & subscriberet.

a Nicol. e
pist. 10.

Exigitur
confirmatio
Papæ.

At nos, inquit Nicolaus illa epistola, Diuina docente gratia, dum idem cadeset Missus, conuocata tota, que apud nos est, Ecclesia, decreuimus, Statuimus atq; professi sumus, coram ipso & coram sancta Ecclesia, sicut & nunc per eundem, ac per vos profiteremur, coram vniuersali Sancta Ecclesia, pro deiectione Ignatii vel consecratione Photii nunquam misisse, neque missuros esse, & in depositione Ignatii, & promotione Photii nunquam consensisse, nunquam consensuros esse. Ex his sæpius dictis & palam renunciatis, atque Apostolatus nostri Epistolis taliter insertis, & eidem Leonis a secretis tam Imp. quam Photio ad deferendum datis; hunc a nobis remisimus.

Abnegat
Nicol. se
vnquam
cōsensurū
in damnationē
Ignatij &c.

Igitur cum hæc gerebantur, notā Redoaldus & Zacharias Episcopi, quos, vt premisum est, Constantinopolim miseramus, confessione propria vel Synodali examine conuicti erant, aut patenter ostensi, quod ipsi deposuissent Ignatium, vel communicassent adultero Photio; quamuis hoc, & illa Concilia, que imminentibus illis Constantinopoli celebrata sunt, videlicet tam id, quod aduersus Patriarcham Ignatium, quam id quod pro sacris imaginibus collectum est patenter innuerint, & Imperialis epistola clare denunciauerit, atque præfatus Leo a secretis, regius legatus, ijs negantibus in faciem sæpissime atque constantissime coram nobis, & prinoribus Ecclesie nostre iam dixerit. Sed procedente tempore murmur multorum ab illis partibus Romanæ venientium, quinimmo perfectiones a fautoribus Photii commotas fugientium, sensim eisdem cepit Episcopus, muneribus fuisse corruptos; diffamare: & quod communicassent Photio, & deposuissent Ignatium, diuulgare. Quo audito, (pergit dicere de congregato aduersus legatos Concilio, de quo suo loco) cum litteris Imp. ad Nicolaum, allatæ sunt, etiam litteræ Photij & quidem eiusmodi, vt miretur, si quis legat, hominem persecutorem Catholico rum, inuaforem alienæ sedis, spirantem vndique furorem, tam copiose, tanque ornate loqui de mutua caritate. Purgat se de promotione ex laico, quod inuitus & reluctans promotus sit, & adhuc sedeat, quod canonem illum non agnouerit, vt non receptum in Ecclesia Constantinopolitana, quod aliqui tamen vt Nicephorus & Tarasius, ex laicis assumpti, præclara lumina extiterint Ecclesie Constantinopolitane, vt Latine Ambrosius: quod in posterum cauerit, canone in Synodo edito, ne amplius id fiat.

Legati
sed. Ap. cō
uincuntur
præuarica
tionis.

Excusatio
nes Pho
tii sarisfri
gidæ.

A Exaggerat dolens non præstari a Nicolao Rom. Pont. custodiam canonum, cum absque litteris commendatitijs obnoxio diuersis criminibus fugitiuos Constantinopoli Romam venientes, colorato prætextu, vt ait, pietatis, causa orationis, & visitandi sacra limina Apostolorum. Hi autem erant qui communicare volebant cum ipso schismatico Patriarcha Photio, sedis alienæ inuasore; quique cum diram illic persecutionem paterentur, (vt idem suis litteris Nicolaus Papa testatur) e persecutoris manibus dilabentes, Romam se conferebant, per quos Nicolaus didicit, quæ pereram facta esset Constantinopoli a legatis Apostolicæ sedis, cum illi cuncta negassent. Quis ergo commendatitijs litteras requirat a schismatico Præsule, ab intruso, & incubatore alienæ ecclesiæ? Sed omitimus hic reliqua omnia redarguere, quæ violator sacrarum legum in sui excusationem accumulat. Satis ad redargutionem, & increpationem reddita ad ipsum epistola Nicolai, vnum illud breuitate constringens; hac sua Apologia Photium omnes expleisse numeros Phariseorum, quos Dominus in Euangelio acriter increpat^a quod mudent quæ foris sunt, & illa omittant quæ sunt grauissima crimina, cum totus sit in excusatione & commendatione sui, quod inuitus conatus sit sedere ex laico in sede Episcopali, nullum profus verbum faciens, quod Sanctissimus Ignatius sit eiectus, & ipse per excommunicatos suffectus. Sed præterijt ista ipse, cum, licet eloquens, quomodo excusaret, non haberet.

B Hoc pariter anno celebrata habetur SYNODVS LATERANENSIS in causa Ioannis Episcopi Rauennatis, cuius meminit Io: Diaconus in rebus gestis S. Athanasij Neapolitani Episcopi, qui in ea affuit, & tertio loco sedet. Extant Acta apud Burchardum in libris Decretorum: Eadem narratione alius repetita ab Anastasio^b Bibliothecario, qui interesse potuit, ita narratur.

Queritur impudenter de Nicolao.

Photio plane Pharisæus.
a Matt. 23

Anast. in Nicol. P.

C Interea multi Rauennatum, qui a Io: eiusdem Urbis Archiepiscopo, in rebus, & iuris sui proprietatibus incommoda sustinebant, ad hunc Beatissimum Papam, vt a tantis opprobrijs eruerentur, veniebant. Quorum pie clamores audiens, ipsum legatis suis, & litteris sapius Archiepiscopum, quatenus talibus cederet actibus, commouit. sed ille, mente confusa, monita pii Patris contemnens, peiora prioribus addere minime contemebat. Quanto autem benigna inspectio summi Præsulis illum vt respiceret admonerat, eo magis ad deteriora se diuertebat, & super iniquitatem, iniquitatem addere non desinebat. Nam quosdam temere excommunicabat, quosdam autem a visitatione Sedis Apostolicæ auertebat; & quorundam res, sine legali iudicio, occupabat; nec non & S. R. E. plurima prædia auferebat. Missos illius spernebat, & gloriam Beati Petri Apostoli, quantum in se erat, euacuabat: præcepta etiam iuris Sancti Petri, si apud quosque inueniebat, frangebat, & ad ius Sancti Apollinaris transferebat. Nam presbyteros & Diaconos, non solum sibi subiectos, sed etiam per Aemiliam constitutos ad Apostolicam Ecclesiam pertinentes, sine canonico iudicio, deponebat, & alios carceri, alios autem fetidis ergastulis retrudi faciebat; alios crimen, quod non fecerant, confiteri cogebat. & vocatus a summo Pont. Romam, se ad synodum non debere occurrere iactabat. Nec mirum, cum postea ista fecerit, qui cautiones, & inditulos, quæ solita sunt ab Archiepiscopis Rauennatibus in serinio fieri initio consecrationis suæ, more Felicis, decessoris sui, falsauit, & quedam barbara scripta, quedam vero falsa composuit.

D Eodem tempore Papa prædictus ter ad synodum suis litteris eum vocauit, & ille venire contemnens a S. Synodo communionem priuatus est. Deinde Papiam pergens Imper. auribus Ludouici Casaris molestiam intulit, solamenque mundanum quesiuit. Tunc largiente ei Augusto legatos præcipuos, cum illis superbix repletus timore Romam peruenit: sed Pontifex alius, quia contra sacrorum canonum regulas excommunicato ipsi legatis communicauerunt, benigne eos redarguit. Illis autem que deflentibus, eidem Archiepiscopo a Domino seruandus Papa mittebat, vt in Kal. Nouembrib. ad synodum a qua fuerat excommunicatus, accurreret, plenamque satisfactionem ostenderet; nec non, & tantis preuaricationibus inem imponeret, ille autem noluit, sed retrorsum abiens, recessit. Et ecce Aemilienses & Senatores Vr.

Archiep. Rauenn. insolentia.

Excõica Archiep. Rauenn.

Legatorum humiliter egerunt.

Papa Ra-
uennā pe-
tit.

Papiensis
ciuit. auer-
satur Ra-
uenn. Ar-
chiep. ex-
coīcarum.

Mittit ab
Imp. ad P.
vt se illi su-
biciat.

Papa, Ra-
uēn. Ep̄m
penitēcē
recipit.

Archiep.
Rauēn. o-
bedientiā
iurat Pa-
pae.

bis Rauennā uenere cum innumero populo ad uestigia Præsulis huius Beati Rema-
ni, cum lacrymis properantes rogabant, vt ad imitationem Domini nostri Iesu
Christi, pro recuperatione eorum, non dedignaretur proficisci Rauennam, qualiter,
inspectis omnibus, ad summam eam perduceret libertatem. Itaque per semetipsum
Beatissimus Papa Rauennam proficiscens, cum de eius aduentu Ioannes Archie-
piscopus cognouisset, vsque Papiam continuo ad Imper. aures deuino molestandis iter
arripuit. Tamen Præsul optimus omnibus Rauennensibus, Aemiliensibus, & Cen-
tapolitanis, res, quas Ioanne Archiepiscopo & Gregorio fratre eius rapientibus,
amiserant, clementer restituit ex præceptionis suæ decreto, quod tradidit & confir-
mauit. Præfatos autem Archiepiscopo, vt predictum est, perueniente Papiam;
conciues eius Orbis, vna cum Luthardo Episcopo suo consecrato cum audissent, quod
a Summo Pontifice excommunicatus esset, idem Archiepiscopus; in tanta se custo-
dię circumspeditione dederunt, vt nec in suis domibus eum reciperent, nec homini-
bus eius paterentur aliquid uenundari, ne per tale commercium saltem locutionis
eorum uiderentur esse participes, ac per hoc excommunicationis notam incurrerent.
porius autem cum de assistentibus ipsius Archiepiscopi aliquos per plateas inceden-
tes uidissent, clamabant; isti de illis excommunicatis sunt, non licet nobis cum illis
misceri.

Tunc videns se idem Archiepiscopus uoluntatis suę non posse per hoc machina-
menta perficere, idem se ab Imper. adiuari poposcit. cui ad hæc, per interuincium,
Augustus dixit. Vadat & fastu elationis deposito, tanto humiliet se Pontifici, cui
& nos, & omnis Ecclesie generalitas inclinatur, & obedientię, & subiectioni col-
la submittat: quia qui cupit aliter, minime consequi poterit. Cumque Archiepiscopus
hec audisset, anxiani cepit, & iterum importunis precibus legatos Imper. expe-
tens Romam peruenit; quo contra Beatissimus Papa hæc cognoscens, omnem illius
arrogantiam tanquam aranearum telam despiciens, in qua prius sententia fuerat
perseuerauit, atque immobilis fuit. Tamen eidem Augustalibus Misiss Papa Sau-
tissimus cum magna mansuetudine agens huiuscemodi locutus est. Si dilectus filius
noster Dominus Imper. istius Ioan. Archiepiscopi actus, & bene mores cognosceret,
ipse non solum pro illo non minime flagitaret, sed etiam ut se corrigeret ad nos etiam
eum, ipso nolente, dirigeret. Tunc sicut egregius Papa decreuerat multis in vnum
Episcopis prouinciarum conuenientibus, eidem Archiepiscopo destinauit, ut coram
ueniens, de se plenissimam satisfactionem ostenderet, & que preuaricatus fuerat,
satis emendaret. Quod Archiepiscopus per ter. audiens, & se a nemine adiuari
posse spericiens, in angustis lamenta, & nimie tribulationis se contulit intus, &
quos poterat cum lacrymis implorabat, dicens, Misereмини mei, peto, misereмини
mei, & clementiam summi Præsulis, ut mei misereatur, exposcite. Quod nonnulli
videntes, & audientes summo referebant Anisriti, & responsionis illius, quas
lamentabili uoce dabat suggestiones, ad liquidum exponebant. Tunc compatiens
simus Papa, Dominum, qui mortem non uult peccatoris, imitatus, misericordia
mokus, præfatum Archiepiscopum ad humilitatis uiam tandem conuersum suscipere
decreuit. Tunc ille confestim apprehensa charta repromissionis, & iuramenti sui,
scripturas, quas tempore consecrationis suę, imperfectis confususque (ut in eis uide-
batur) replenerat dictionibus, propria manu scribens iuxta consuetudinem anteces-
sorum suorum composuit. Et domum, que dicitur Leoniana, in qua Beatissimus Præ-
sul cum Episcopis, presbyteris, proceribus, & optimatibus, multis astantibus resi-
debat, ascendit, predictasque scripturas quas fecerat super uniuersam Crucem Do-
mini Nostri Iesu Christi atque sandalia eius, & super sacrum quattuor Euangeliorum
codicem posuit, & has manu tenens, innumeris, qui conuenerant, audientibus, cla-
ra uoce, sponte iurauit, se omnibus diebus uitę suę obseruando integritate tenere, at-
que perficere, sicut in ipsis sanctis responsionis continebatur atque legebatur scriptu-
ris, quas etiam in conspectu omnium ore proprio legit, summoque Præsuli tradidit.
His ita peractis, ipse insignis & precipuus Pontifex in Basilica Saluatoris, que Con-

stanti-

A stantimam dicitur, cum omnibus Episcopis & cuncto clero, altero die descendit: ubi a summo Pont. iussu prænatus Archiepiscopus affuit, & de crimine harescos, quo imputabatur, se expurgauit. Quem communioni ipse Papa restituit, & ut sacramentum Missarum solemniter celebraret, licentiam ei benignus indulxit.

Papa Archiep. cōmunioni restituit.

Sequenti, vero die, presidente eodem summo, & Vniuersali Paga, in eadem domo Leoniana, & iuxta morem residente Sanctissimo Sacerdotum, & Coepiscoporum collegio, affuit idem Archiepiscopus, & iussu Summi Præsulis resedit. Tunc Aemilienses astiterunt Episcopi dantes querimoniam in libellis super eundem Io. Archiepiscopum, dicentes, se multa præiudicia, & superimposita ab ipso Archiepiscopo sustinere. Nam nonnulli Rauennates, & Aemilienses eadem fatebantur, sicut in gestis, quæ in Bibliotheca iacent, quisquis inuestigauerit, poterit reperire. Quæ autem a

Accusatur a multis, de multis coram Papa.

B Deo protectus Pontifex una cum Sancta Synodo, contra Ecclesiastica regula normam talia esse prædixit, & ut omnes iste transgressiones corrigerentur acclamante Sancta Synodo, ita debere fieri dulci affectu statuit: Ne sibi principaliter grex commissus Dominicus, per desidiā, lupinis lacerandis moribus relinqueretur. Veruntamen ò Io. Archiepiscope, inquit, ut cuncta quæ dicuntur speciali possint correctione amodo facilius corrigi, præcipimus tibi, ut remota omni excusatione, præter gram corpore molestiam, qua te venire omnino prohibeat, semel in singulis, ad

Papæ præcepta Archiepiscopo obseruanda.

C Sedem Apostolicam properare studeas annis, nisi forte remorandi licentiam ab Apostolica sede percipias. Item sancimus, ut Episcopos per Aemiliam non consecres, nisi post electionem Ducis, Cleri, & populi, per Epistolam Apostolicæ Sedis Præsulis acceperis eos consecrandi licentiam. Ipsos autem Episcopos quotiescunque ad Apostolicam sedem accedere voluerint, nequaquam prohibeas. Sed & nullarum dationem, quam sacri canones non præcipiunt, ab eis aliquando exigas.

Præcipimus etiam, ut ipsos Episcopos illam malam consuetudinem quæ a quibusdam Trecesimalis dicitur, nullo modo Rauennati exhibere aut exoluere compellas Ecclesiæ: Nec vllum morem, qui contra Episcoporum priuilegium sit ab eis exigere, quoquomodo tentes. Nihilominus præcipimus tibi, ut nunquam res cuiuscunque personæ, qualicumque ingenio, vel chartula exquisitas & possessas olim, modo occupes, aut titulum superiori ponas, donec in præsentia Apostolica, vel Missi eius, aut vestrorum Rauennæ legali ordine illos in iudicio conuincas.

D Cumque hoc a Beatissimo Papa obseruandum Archiepiscopo Io. fuisset iniunctum ac imperatum: Surrexit S. Synodus, & tribuicibus acclamauit, Rectum iudicium Summ. Præsulis, iuxta definitio, Pastoris totius Ecclesiæ, Salubris constitutio Christi Discipuli, omnibus placet, omnes eadem dicimus, omnes eadem sapimus, omnes eadem iudicamus. Tunc tã eodem Archiepiscopo, quã omni Sancta Synodo sacri verbi pabulo refectis, dulcissimique saporis a Beatissimo Præsule nectare satiatis: uniusquisque ad propria, licentia accepta Pontificis, exiit. hucusque de causa dicti Io. Archiepiscopi Rauennatis Anastasius. quæ certo consilio plene hic descripta volumus. Subijcit his idem Anastasius diuersa ornamenta ab eodem Nicolao diuersis donata, hoc anno, Ecclesijs.

Alfonfus M.

E Eodem anno, vita sancto Ordonio Gallaciæ in Hispania Rege, cui filius Alfonso cognomento Magnus successit. Potens armis, & religione potētior, Magni est cognomentū, duplici iure, tum pietate, tum bellica fortitudine cōsecutus: qui sui Regni exordio, inter cetera opera pietatis, thesauros, quos pater suus sibi reliquerat, pauperibus, & Ecclesijs erogauit; Ecclesiamque S. Iacobi, quæ terrea erat, quadratis lapidibus erigens, & columnis fulciens, reddidit augustissimam, aliasque multas Ecclesias fabricauit. His iactis ad bene instituendum regimen fundamentis, multis victorijs aduersus impios est illustratus.

a Roder. Fol. lib. 4. c. 16.

Christi Annus.	Nicolai Pap.	Ludouici 2.	7	} Impp.
862	5	Michaelis 3.	21	

Imp. irri-
det. sacra.

Nicetas in Vita Ignatij narrat de impudentissimo, & turpissimo Imp. Michaelae, ludubria, & derisus sacrorum, adeo vt non puderet eum publice dicere, sibi quidem Patriarcham esse Theophilum, ridiculum hominem, & histrionem, Photiū vero Bardæ, Christianis vero Ignatium.

Terræmo-
tus omniū
Max.

De Photio autem, quod totus intentus stabiliendo sibi Patriarchatu per omnia Imp. adularetur, & Ignatium vita priuare meditarerur. ac propterea falsas confixisse litteras, quasi malediceret Ignatius Imperatori, vt illi vitam adimeret, sed tota fraude detecta per ipsum Bardam ipsius fautorem, Photius inuisus factus est omnibus. Pergit dicere de terræmotu omnium, qui vnquam fuerint maximo, & de inarticulato sono e terra, & mari erumpente, qui omnibus horrorem incutiebat. Quo Basilus Thessalonicensis Episcopus hortatus est Imper. vt desisteret a ludicra illa imitatione sacrorum, qua Deus irritaretur. At offensus Imp. Senem pugnis confudit. & dentes excussit, Photio nihil horum curante, quin potius, per summam adulationem probante.

Incendiū.

Eodem etiam tempore incendium magnum, in templo Sanctæ Sophiæ fieri contigit, ingenti cum vicinorum damno. quibus incendio, & terræmotu, satis præsignificasse videtur Deus ingentem cladem in Orientalem Ecclesiam illatam, sparsis horrendi Schismatis seminibus, quo Ecclesia illa a Catholica, & Romana miserabiliter est diuisa.

b Nicol.
epist. j. ad
Imp.
c. Ep. 6. ad
Phot.
d Ep. 4. ad
vniuersam
Eccles.
Redatque
tio Photij.

Hoc eodem anno Nicolaus Papa vindex canonum, & defensor innocentium, dimisit Leonem legatum Imp. cum litteris ad Imp. ^b ad Photium ^c & ad vniuersos Christi fideles ^d vt vniuersæ Ecclesiæ, quæ inique in S. Ignatium gesta essent, nota fierent; quo scirent omnes, quibus communicandum, & quorum vitanda esset communio. Extant hæc litteræ omnibus expositæ. De ea, quæ ad Photium, aliqua hic describenda. Primum agit de Primatu Rom. Eccl. Deinde respondet ad purgationem quam attulerat suæ promotionis ex laico, & per vim cuius responsonis hæc est summa.

Ecce (inquit,) propter necessitatem, & inopiam Clericorum assumitur Nectarius: Ecce propter Ecclesiastica dogmata, & hereticorum expugnationem, qui venerandas deponere imagines præsumpserunt, Tarasius: Ecce per miraculorum signa Ambrosius ad regendas Ecclesias promotus sunt; quarum causarum nullam in eum cadere ait; & obijcit, non solum ex laicali ordine ad Christianam Ecclesiam subito transtuolla^s, sed etiam viuente Ignatio, & incolume persistente, eius Cathedram, vt Moechum surripuisse, & innadere præsumpsisse. *Quod vero dicitis, (inquit,) neque Sardicēse Concilium, neque Decretalia vos habere Sanctorum Pontificum, vel recipere, non facile nobis credendi facultas tribuitur & c. Quod si ea, (pergit,) non habetis de neglectu atque incuria estis arguendi; si habetis, & non obseruatis, de temeritate estis corripendi, & increpandi. Quod violenter vos ad Sacerdotalem dignitatem promotus assueueratis, atque protestamini; vestre consecrationis tempore non ita esse declaratur & c.* De consuetudinibus quidem, quas nobis opponere visi estis scribentes per diuersas Ecclesias diuersas esse consuetudines, si illis canonica non obstat auctoritas, se non resistere ait, sed huic tamen Sanctorum PP. auctoritate contrariæ consentire non posse.

Queritur
Papa de
male tra-
ctatis lega-
tis.

Addit de Missis, querens, per 100. dierum spatium, non nisi cum suis loqui permisso, ne inquirendi de Ignatij depositione facultas esset. queritur denique de sua Epistola corrupta, & Missis grauib. minis deterritis. In Encyclicæ, ad vniuersam Ecclesiam sine, has se ciatim habet ad Patriarchas, & alios Episcopos Apostolicas iussiones. Igitur (inquit,) dilectissimi fratres, Sanctitati vestre, qui catholicas Ale

A xandrinorum, Antiochenorum, vel Ierosolymorum gubernatis Ecclesias, seu cunctis Orientalibus Metropolitibus atque Episcopis luce claris expressiusque significamus, quoniam Sedes Apostolica nullo pacto venerabilem Ignatium Patriarcham dignitatis propriae nudari privilegio tam improvide patitur, sed magis repulso a S. Catholice, & Apostolice sacro Ecclesia viscere peruasore, coniugis (vt ita dixerimus) viri viuientis, scelestissimo videlicet Photio: Sanctissimum Patriarcham Ignatium in sui Sacerdotii dignitate manere, sicut olim, Statuit, iterum quoque canonico, & legali examine iudicari, & decernit. Et vt vos huius sedis privilegium seruantes rite, pari religione Catholici, pari etiam nobiscum, super Venerabilis Ignatii Patriarchae Sacerdotii recuperatione, & Photii peruasoris expulsionem eadem sentiat, Apostolica auctoritate vobis iniungimus atque iubemus. Et vt huius Praesulatus nostri paginam in cunctis parochiis vestris ad omnium faciatis notitiam peruenire: atque de hac re, iuxta Apostolicae Sedis definitionem predicari curetis aliis, ipsique similiter incommutabiliter teneatis. paterno amore precipimus.

Nicol. ad Patri Archi. & Metropolit.

B Hoc anno ab eodem nouae Tragediae paratur argumentum a Lothario Fr. Rege, dum iuuenili ardore, noncupiscentiae frena laxans, amore exaestuans Vualdradae, quam a pueritia, consuetudine puerili iunctus, amauit, vt eam acciperet in vxorem, in animum induxit. Quod vero leges Ecclesiasticae eiusmodi facinori vehementer obstant, eo quod Theutperga Reginae legitimo matrimonio iunctus esset, cum suis Episcopis Consilium captare cepit, quomodo, quod ardentem optabat, perficere posset. Assentatores Regi non defuerunt, qui iura, quantumuis renitentia, in eius sententiam traderent. De Consilio igitur Episcoporum, & Lotharij Regis arbitrio, AQUISGRANI indicitur SYNODVS, confingitur incestus crimen cum fratre in Theutperga, ob quod, non solum ex PP. statutis a legitimo viro separatur, sed & etiam omnibus illi maritalis copula inhihetur. nouum etiam excogitatur commentum ab vno Episcoporum, Vualdradam a Patre, ipsi Lothario fuisse a tenera aetate in coniugem traditam, post vero Theutpergam ipsi inuito, Regis minis, fuisse coniunctam. Vt illa non haec, legitima dicenda sit vxor. Rem per legatos Lotharius Romam ad Nicolaum Papam defert. Is legatos duos Episcopos in Galliam mittit qui de tota recognoscant. Lotharius interim matrimonio Vualdradam sibi copular, cum coram Episcopis protestatus esset, se sine vxore esse non posse. Extant acta Aquisgranensis Synodi nunc primum ex V.M.S. Treuirensi codice in Annalibus descripta, & libelus oblatas a quodam Episcopo, in quo longa texitur fabula pro Lothario.

Papa mandat Patriarchis.

C Hoc eodem anno nouae Tragediae paratur argumentum a Lothario Fr. Rege, dum iuuenili ardore, noncupiscentiae frena laxans, amore exaestuans Vualdradae, quam a pueritia, consuetudine puerili iunctus, amauit, vt eam acciperet in vxorem, in animum induxit. Quod vero leges Ecclesiasticae eiusmodi facinori vehementer obstant, eo quod Theutperga Reginae legitimo matrimonio iunctus esset, cum suis Episcopis Consilium captare cepit, quomodo, quod ardentem optabat, perficere posset. Assentatores Regi non defuerunt, qui iura, quantumuis renitentia, in eius sententiam traderent. De Consilio igitur Episcoporum, & Lotharij Regis arbitrio, AQUISGRANI indicitur SYNODVS, confingitur incestus crimen cum fratre in Theutperga, ob quod, non solum ex PP. statutis a legitimo viro separatur, sed & etiam omnibus illi maritalis copula inhihetur. nouum etiam excogitatur commentum ab vno Episcoporum, Vualdradam a Patre, ipsi Lothario fuisse a tenera aetate in coniugem traditam, post vero Theutpergam ipsi inuito, Regis minis, fuisse coniunctam. Vt illa non haec, legitima dicenda sit vxor. Rem per legatos Lotharius Romam ad Nicolaum Papam defert. Is legatos duos Episcopos in Galliam mittit qui de tota recognoscant. Lotharius interim matrimonio Vualdradam sibi copular, cum coram Episcopis protestatus esset, se sine vxore esse non posse. Extant acta Aquisgranensis Synodi nunc primum ex V.M.S. Treuirensi codice in Annalibus descripta, & libelus oblatas a quodam Episcopo, in quo longa texitur fabula pro Lothario.

Lotharius molitur repudiū vxoris.

D Hoc eodem tempore querelae multorum aduersus Lotharium Regem Caroli Calui nepotem Romam ad Nicolaum Pont. perlatae sunt, quod nulla habita ratione diuini, vel humani iuris, contemptis etiam sanctis nuper inter ipsos Francorum Reges, de seruanda concordia, legibus, idem Lotharius in suo Regno nefarios homines diuersorum criminum reos, reciperet contra litteras Pontificias, cum iam denunciati essent ab Ecclesia alieni. Ad haec autem emendanda insurrexit Nicolaus Pont. & datis litteris iussit in Gallijs haberi *conuentum Regum cum suis Episcopis, qui a Regibus, ad vicum Sablonarias* indictus est. Acciderat enim vt cum nobilissima natalibus femina Mathefridis Comitissae filia, Bosonis Comitissae vxor, Engeltrudis nomine, sed moribus ignominiosissima nulla, fame nec animae habita ratione, prostituta quoque omni pudore, dimisso viro, a quo, venia etiam promissa, euocabatur, per Gallias ignominiosissime, iam per septenium vagaretur, ac demum in Regno Lotharij Regis, accepta in eo manendi licentia in turpissimo vitae genere perseueraret, Boso Comes vir eius, vt nihil intactum relinqueret, quo vxoris salutem, & honestatem con-

Aquisgrā. Conc. pro Lothario

E tuleret, Nicolaum Rom. Pont. adiit, conquestus de Lothario Rege, quod suam con-

Querelae in Lotharium.

Concil. in Sablonarias. Engeltrudis procax femina, & impudicissima.

iugem, in viri contemptam in suo Regno concesserit habitare, effecitque vt excommunicationis litteras ad Francorum Episcopos daret, si in peccato obstinata persistens, reuerti ad virum, paratum eam recipere, recusaret. alias rursus idem dedit Apostolicas litteras ad Fr. Reges monens, vt apud Lotharium agerent, ne detineret, sed procul a Regno suo eiusmodi nobile scortum abijceret, quo sic illa repulsa, reiecta ab omnia, cogeretur redire, vnde male egressa fuerat, ad domum viri. Scripsit & ad Lotharium idem Pontifex monens, & terrenis censuris Ecclesiasticis, nisi in omnibus Apostolicæ Sedis mandatis obsequens esset.

Calui
Reg. filia
Vidua.
a Vassallo
raptā.

His accessit, quod Balduinus quidam nobilis, Vassalus tamen Caroli Calui, eius filiam Viduam, Iudith nomine, rapuit, vt eam in vxorem haberet, qui & in Lotharij Regno pariter securus debebat. His igitur de causis, donec corrigentur errata, ipse Carolus se ab eius amicitia segregauit. Sciens autem hæc Ludouicus Rex, vt eos conciliaret simul, ad modum laborauit, & ad hunc finem iam dictum conuentum cogi curauit, in quo, promittente Lothario se, secundum diuinas leges, ex Caroli sententia, cuncta esse impleturum, pax est feliciter consequuta. Extant harum omnium rerum gestarum acta nunc primum ex V. MS. codice in Annalibus excusa, & in illis grauis denunciatio, & contestatio Caroli aduersus Lotharium.

a Ep. 17.
b Ep. 18.
c Ep. 19.
d Ep. 20.
e Ep. 13.

Ita res verbis transacta, pollicente Lothario se præstiturum, quod iuste fuerit iudicatum. Qui tamen vt eluderet Carolum, Rom. Pont. appellauit Nicolaum, interpellans ac rogans, vt Synodum in Gallijs celebrandam indiceret, ad quam legatos mitteret, qui vna cum Episcopis causam suam cognoscerent ac iudicarent, fiduciam habens in Treuirensi, & Cloniensi Archiepiscopis, quos iam in suas partes pertraxisset. Visa est Lotharij petito sancta, sed non æque sancto proposito, vt exitus declarauit. Scripseret etiam tunc ad eundem Nicolaum Pont. Episcopi Galliarum sub Regno eiusdem Lotharij constituti; cum ea de causa præfecti sunt duo Episcopi; quæ Epist. sumpta est ex citato MS. cod. Quibus acceptis litteris Nicolaus ad Lotharium rescripsit, ^a Legatos se mittere duos Reuerendissimos, & Sanctissimos Episcopos Rodoaldum S. Portuensis, & Ioannem S. Ficodensis Ecclesiarum. Scripsit item ad Carolum, ^b ad Ludouicum Imp. ad Episcopos qui ad Synodum conuenire deberent, ad Episcopos denique in Synodo residentes, commendans rectum iudicium, & iustitiam in causa illarum seminarum Theuthpergæ, & Vualdradæ. *statuimus, etiam, (inquit,) vt cuncta que in eodem concilio peracta fuerint ac definita, nostro Apostolatus, gestorum serie incunctanter significetis, vt si ea iustitiæ pulchritudine probabilique, sanctione definita perspexerimus, Deo omnipotenti gratias referamus. si vero iniustitiæ, (quod nolumus) & contrarietatis fuerint acta intentione, reuocari summopere iubemus.*

f Ep. 2.

Dedit eisdem Legatis Nicolaus Papa litteras alias ad Carolum Caluum, pro Balduino, qui filiam eius sibi rapuerat, vt haberet vxorem. Hic enim gemens, & dolens Romam ad Nicolaum Pont. cum venisset, interpellauit eum, vt suis precibus conciliaret sibi Carolum, quem iusta causa insensissimum patere, antequam desperatione victus cogeretur confugere ad Northmannos. Ad Reginam etiam, Iudithæ matrem, eodem argumento, per eosdem Legatos scripsit. *Per quos (inquit) obnixius deprecamur, vt predictus Balduinus, qui vestram per Apostolorum intercessionem, desiderat beneficentiam, obtinere pro Dei amore gratiam, percipere valeat, & de sui affectione nostri Presulatus oraculis consolationem resumat, quatenus, vt qui se per infelicem culpam, a norma equitatis declinasse non ambigit, medelam Apostolorum agnoscat, & apud vestrum seniore, nobis iurantibus vigorem obtineat. &c.*

a Ep. 82.
prope fine
Papa leg.
mandat.
Regē execu-
tione
plectendū
nisi adul-
teram di-
mittat.

Hæc omnia (vt dictum est) idem Nicolaus Pont. per legatos hoc anno in Gallias missos, Rodoaldum atque Io. Episcopos agebat: quibus & de rebus per ipsos gerendis mandata dedit, quæ seruari in omnibus, & transgredi nullo modo deberent, quæ autem ea esset, idem Nicolaus in litteris scriptis ad Conciliū Siluanectense ^a declarauit, nimirum, vt si Lotharius Rex monitis Apostolicis non acquiesceret, Vualdradam dimittens, excommunicatione omnino plectendus esset vna cum omnibus qui

ipse

A ipse fauerent, quæ omnia ante significanda fuerint ipse Lothario atque eadem illis rursum in memoria reuocauit, datis ad eos litteris, & alia addidit, secundum ea quæ superius per libellum Episcopi narrata vidimus, de pretextibus, quibus Vualdradæ Maechiam in matrimonium transferre satagerent, Lotharij defensores Episcopi, & contra matrimonium legitimum Theutpergæ improbare curarent, litteris ad eos, quæ apud Iuonem ^b & Gratianum extant. ^c

Eodem anno ex hac vita mitigauit vir omni genere virtutum ornatus, & miraculis illustratus Suithunus Episcopus Vintoniensis in Anglia, cuius res præclaræ gestæ scriptæ extant a Gothzelino ^d Morinensi.

b Iuo. p. 8.
c. 34.
c 31. q. 2.
c. Lothar.
d Apud
Sur. 2. Iul.

B

C Vm tandem certis nuncijs Romam perlatis, & ipsius Ignatij scriptis per Theognostum (de quibus supra) ad Nicolaum Pont. datis, ad liquidum cognita explorataque in omnibus haberetur præuaricatio Apostolicæ Sedis legatorum, Rodoaldi atque Zachariæ Constantinopolim ante annum missorum, vt in eos vindicaret, zelus Apostolicus insurrexit. haud enim eiusmodi scelus erat, vt dissimulari aliquo modo posset, cum multipliciter ab eis peccatum esset, quod limites mandatorum Pontificiorum transgressi essent, inconcessa tentassent, innocentem Ignatium condemnassent, inuasorem nefandissimum in sede firmantes, ipsique Nicolao Pont. mentientes, omniaque fraudibus inuoluentes, id egissent, ne Papa veritatem aliquando rei gestæ consequi posset. Quamobrem CONVOCATO ROMÆ CONCILIO plurimorum ex diuersis Italiae Prouincijs Episcoporum re diligenter examinata, Zacharias Episcopus (nam Rodoaldus aberat in Gallijs) conuictus, damnatus, & depositus est. Sententia quoque damnationis in Photium lata, cuius sententiæ pluribus præmissis, pauca inferemus. ^c Recensitis igitur varijs Photij criminibus sic pergit. *Hæc est his similia contra Euangelica, Apostolica, Prophetica atque canonica instituta afferens: sit Dei omnipotentis, & Beatorum Apostolorum Principum, Petri, & Pauli, & omnium simul sanctorum atque venerandorum sex vniuersalium Conciliorum auctoritate, nec non & spiritus sancti, per nos, iudicio omni sacerdotali honore, & nomine alienus, & omni clericatus officio prorsus exuius. Ita ut si post notitiam huius sanctionis, quam diuina inspiratione depromptam esse credimus, cum unanimitate, & concordia Sanctæ Synodi procul dubio promulgatam tentauerit in CP. no Throno præsidere, aut sæpe fatum uenerabilem coepiscopum nostrum Ignatium, quo minus Ecclesiam sibi commissam, sine quauis inquietudine regere possit, impedierit, vel si ulterius ausus fuerit aliquid de sacro ministerio, more Sacerdotis contingere, iuxta præcedentem consuetudinem, nullo modo liceat ei communionis spem, aut locum habere satisfæctionis; sed anathematis uinculis inmodatus, una cum communicatoribus suis atque fautoribus perpetuo, Dei, post nostram mediocritatem, iudicio ac sententia sacrum corpus ac sanguinem D. N. Iesu Christi, non nisi uicino mortis periculo omnino percipiat.*

Præuaricatores Sed. Apost. Legati plectuntur.

e Epif. Nicot. 7.
Sent. excõ.
in Photiũ.

E Ut hoc unusquisque discens, nequaquam de cetero, temeraria præsumptione, ex laico subito in Dominicis casinis, ex insperato quodammodo impetu irrepere audeat, & principatus amore ante Ducatum præstare uelit quam discere, sicut in eadem Constantinopolitana Ecclesia sæpe presumptum esse comperimus, & rursum contemptis clericis, quorum, ut pote in tam magna Vrbe, copiosa multitudo est, quique ab ipsis, (ut dixerimus) cunabulis imprætermisso labore in Ecclesia Christi desudant, & indefinita Domino seruitutis obsequia exhibent, is qui deforis est, alterius oculis Christi repente principatum arripiat, &c.

Quod autem de sex Vniuersalium Conciliorū auctoritate dictum est in hac sententia in Photium omīssa VII. Nicæna II. dicta, cuius tamen decreta recepta in Ecclesia essent vsui, inde accidit. quod vt in reliquis omnibus Patriarchalibus Ecclesijs Oriētis, CP. na excepta, sex tantum oecumenicæ Synodi in publicis confessionibus, & professionibus nominari consueverunt, quod eius Synodi acta, (vt habet Photius in Epist. ad omnes Patriarchas Orientis) ad eas non peruenierint. similem causam in Eccl. Rom. accidisse testari videtur Anastasius, nimirum, quod ea quæ eiusdem Synodi extarent Romæ acta, ita ex Græco mule reddita haberentur, vt probata licet. & confirmata ab Hadriano, & successoribus eadem Synodus esset, posteri tamen non eodem præconio, nempte titulo Oecumenico fuerint eandem persecuti, quousque fidelioribus exemplarijs ea dem ex purissimis fontibus latinitate daretur, quod præstitit ipse Anastasius Bibliothecarius, vt idem præfando demonstrat. Sic igitur Nicolaus, dum tacuit, suum suspendit iudicium, ex dicta causa, nunquam tamen negauit oecumenicam esse dicendam. Cæterum in deteriorem partem rem accipiens calumniator Photius, eidem Nicolao negotium facessit, quod non nisi sex tantum reciperet Synodos oecumenicas.

Placuit eidem Synodo in Gregorium Syracusanum antea depositum Episcopum malorum horum omnium auctorem iterare sententiam.

Inde conuertit se ad restitutionem Ignatij, Decreto de ea re edito.

Denique olim statuta, & definita, de sacris imaginibus, illibata, & intemerata manere sanxit.

Reuerso autem Leone a secretis Constantinopolim, Michael Imp. comperiens per Epistolam nostram, (inquit Nicolaus) quam per ipsum transmisimus, quod nec depositionem Ignatij, nec promotionem Photij suscepsemus, mox quemdam Legatum suum Protospatharum cum Epistola iniurijs plena, ad nos direxit. & vt sententiam nostram ad votum ipsius commutarem vehementer hortatus est. At nos iniurias quidem nostras non curantes, licet circa Ecclesie iniurias non tacuissemus, scripsimus Epistolam nostram &c.

Quæ autem perpetrata sunt a Photio, vbi audiuit se damnatum a Rom. Pont. Anastasius Bibliothecarius in præfatione historica ad VIII. Synodum, persequitur. Ab eo nimirum Romani Pont. censuræ non parente, in dies magis populum, tantam horrentem impudentiam, & procacitatem, se communionem abstraxisse, maxima cum ipsius indignatione; ex qua persecutionem in Catholicos accerbat instituerit. Conciliabulum, præfidente Michael, collegerit: falsos homines, quasi Vicarios Orientalium Sedium, formarit accusatores: muneribus armavit, mendacijs instruxerit, in testes adsciuerit, eosdem sæpe in Iudices admisit, accusationes, damnationem, & anathema in Summum Pont. impegit, contra omnem consuetudinem, & ius, Imperatori persuaferit neminem testamentum facere, vel per alterius, nisi per Photij manus, suas eleemosynas erogare: vt qui instruendi ab eo veniebant, scripto spondere coegerit, se secundum fidem Photij de cetero credituros, quasi duæ fides essent, vna scilicet Christi, altera Photij, vt & ante aliquot annos duarum vnumquemque hominem animarum consistere prædicarit: & cum maxime crudelis esset in eos qui sibi aduersarentur, mitis tamen atque benignus scriptis ad Bardā litteris videri voluerit.

Hoc eodem anno (vt Anastasius est auctor) Ludouicus Imp. Romam ad Basilicā Apostolorum dignas Christiano Imp. mist oblationes, quas non exprimit.

Hoc quoq; anno. M. Jun. quæ fuit indicta superiori, METENSIS HABITA EST SYNODVS, in qua Theutperga Regina, quasi de incestu cum fratre confessa damnata, non solum a legitimo viro separatur, sed etiam omni maritali copula inhibetur, & Regi proficenti se continentem esse non posse, coniugium ei indulgetur. Vnaldrada pellex ducitur, & Regina vocatur. hæcenus obsequie legatis Sed. Apost. qui paulo post in Galliam venientes, pecunia corrupti, sententiam probarunt, Regique suaserunt, vt Episcopos, qui illi Synodo præfuerunt Gunthariū Colon. & Theutgaudū Treuirensē Archiepiscopos Romam mitteret, satisfacturos Pontifici. Atque ita le-

Cur Nicol. meminerit tantum sex Synodorum cum 7. essent.

f Ep. 70.

Michael. Imp. contumelio -- sus in Papam. Photius damnatus fuit.

Phot. anath. in Papam intorquet

Theutperga Reg. damnatur incestus

Legati sed Ap. pecunia corrumpuntur.

A gati immensis ditati opibus Romam regressi, renunciarunt, quæ in Gallijs viderant, & audierant. Hæc fere ex Reginone, qui peccat in tempore, & ordine dum Aquifgran. Synodum Metensî postponit.

Papa, his auditis, conuocato Rom. Sedis Concilio, & Metensem anathematizauit Synodum. & ad se missos Episcopos deposuit, & communionem priuauit, iuste quidem, & canonicè, vt scriptis suis ipse testatur, iniuste vero sicut illi scriptis, & asseritionibus firmare conantur. ex veteri Chron. a Pithoco edito. Anastasius Bibliothecarius in Nicolao Papa de his agens, addit eiusmodi delicti Archiepiscoporum complicè fuisse Hagannem Bergomensem Episcopum, vna eum alijs Episcopis qui Lothario Regi auctores fuerant dimittendæ Theutpergæ, & in coniugium sumendæ Vualdradæ. Eadem habet Regino, qui addit eosdem dannatos Archiepiscopos ab Vrbe recedentes profectos Beneuentum ad Ludouicum, qui tunc ibi erat, acuisseque in blasphemias linguas suas, eorumque Guntharium auctorem malorum omnium, præta sententia Summi Pontificis, non abstinuisse a verito, & interdicto misterio Sacerdotali, Theurgaudum autem abstinuisse narrat, sed hæc postea. hic reddenda esset Epistola Nicolai Papæ ex ipsa Rom. Synodo tunc habita, quæ continet eius acta, a citato Francorum annalium auctore descripta, nisi breuitati studeremus. Perditissimi autem Episcopi illi duo cum desperatam restitutionem viderent, Schismaticis adhererunt, quos scirent intensissimo esse odio in Nicolaum, nempe Photio eiusque sectarijs; & confictam Epistolam calumnijs, mendacijs, atque blasphemijs refertam ad eum miserunt, quasi ab ipsis ex Synodo ad Nicolaum scriptam; quæ ab eodem veteris Chron. auctore, a Pithoco editi, recitatur, plane impudentissima, & arrogatissima, confata non solum a duobus illis Archiepiscopis, sed Hagannone etiã Bergomeni Episcopo, qui omnes Io. Rauennatem cum Gregorio fratre, qui multarum præuocationum rei, iuramenti, quod præstiterunt, obliuisci, obnoxij habebantur. vt testatur Anastasius, qui multa nefanda, & sacrilega, & christianitatis modum excedentia palam, & clam fraudulenter, atque procaciter contra Sedem Rom. & contra summum Pont. ab illis patrata asserit.

Hac igitur, quam multo pretio redemisset, arrepta Photius occasione, mox scripsit ad Patriarcham Alexandrinum de cogenda aduersus Nicolaum Papam, & latinam Ecclesiam Synodo oecumenica. Extrat Epistola in Bibliotheca Vaticana, & apud alios, hæc intcriptione; *Eneychica Epistola ad Patriarchales Sedes Orientis Alexandria videlicet, & aliarum sedium &c. Photius &c.* in qua multa maligne blaterat in Ecclesiam Rom. & in Occidentalem. Ingerit & illud de asserita Spiritus sancti processione ex Patre, & ex filio. Multa præterea iactat de Schismaticorum Occidentalium Epistola ad ipsum opem aduersus Nicolai tyrannidem implorantium. hortatur demique eos ad recipiendam, & numerandam septimam Synodum cum alijs, aduersus Iconomachos celebratam.

Non hoc tamen anno hæc Epistola a Photio ad Orientales missa est, sed post trionium, nempe post irrogatum sacrilegè in Papam ab eodem Photio anathema. posita adest hoc loco occasione calumniarum Occidentalium Schismaticorum in Nicolaum.

Iam vero ad Episcopos Conciliabuli Metensî redeamus, omnes anathemate a Sede Apostolica obligatos, quorum præcipui aliorum ductores, & seductores Theurgaudus, atque Guntharius, cum haud leue bellum in ipsum Nicolaum Pont. concitassent: alter eorum nempe Theurgaudus ad se reuerus magna instantia pulsauit diu feres Rom. Eccl. vt ab ea reciperetur. Sed quod, sicut nemini vere poenitenti obserantur eadem ad veniam peccatorum consequenda, ita ad restitutionem honoris pristini in atrocioribus facinoribus referari minime consueuerunt: hoc ipse petens eiectus foras inærens mansit temper extorris, dum idem Pont. Nicolaus vixit. Alter vero maior in dies auersione a sacris non cessans obstinator perseuerauit reliqui condemnati Episcopi, quorum non erat tanta culpa, libellos supplices de his, quæ in Metensî conciliabulo peccassent, eidem Pont. Nicolao offerentes, sunt veniam consecuti; quibusdam acceptis ab Apostolica Sede conditionibus.

Papa Metens Syn. anathematizat.

Executi Episcopi Schismaticis iunguntur.

Photius molitur Synodum Occum. in Papam.

a 1. Pet. 2.
Episcopi
quatenus
subesse, &
opponere
se Regibus
debeant.

Primatus
Eclef.
Rom.
Dispositio
Ecclesie.

Sententia
absolutio-
nis Aduen-
titij Me-
tē. Episco-
pi.

Id autem in primis præstitisse Aduentium Metensem Episcopum litteræ ab ipso ad eundem Pont. tunc eodem argumento scriptæ significant. pro eodem etiam Carolus Rex Francorum scripsit litteras commendatitias. Quibus acceptis supplicibus litteris Nicolaus Aduentio, per Theutericum eius legatum, quem post Bettonē latorem eius, & Caroli litterarum, miserat, rescripsit. In quibus litteris post gratulationē de respicientia, sacerdotes cum Regibus, quomodo gerere se debeant ostēdit. Illud vero (inquit,) quod dicitis, Regibus, & Principibus vos esse subiecto, eo quod dicat Apostolus, siue Regi tanquam præcellenti; ^a placet. Veruntamen videte vtrum Reges isti, & Principes quibus vos subiectos esse dicitis, veraciter Reges & Principes sint. Videte si primum se bene regunt, acinde subditum populum. Nam qui sibi nequam est, cui bonus erit? Videte si iure principantur: alioquin potius tyranni credendi sunt, quam Reges habendi, quibus magis resistere, & ex aduerso ascendere, quam subdi debemus. Alioquin, si talibus subditi, & non prælati fuerimus, nos necesse est eorum vitiis saueamus. Ergo Regi quasi præcellenti, virtutibus scilicet, & non vitiis, subditi estote, sed sicut Apostolus ait, propter Deum, & non contra Deum. Deinde quod in conuentu Episcoporum capitula. S. Leonis Papæ ac Antiocheni Concilii quidam, vt asseris, (inquit,) legerint, superfluum iudico. Quoniam si sanctus vir Metropolitanos singularum prouinciarum Episcopos ius tradidit sibi antiquitus dignitatis intemperatum habere decreuit; priuilegia tamen huius Sedis non abstulit, & huic diuinitus iura concessa non minuit. Quia sicut ipse scribit ad Anastasium Thessalonicensem, ac per eum ad omnes: inter beatissimos Apostolos in similitudine honoris fuit quadam discretio potestatis, & cum omnium par esset electio, vni tamen datum est, vt ceteris præemineret. De qua forma Episcoporum quoque est orta distinctio, & magna Ordinatione prouisum est, ne omnes sibi omnia vendicarent, sed essent in singulis Prouincijs singuli, quorum inter fratres haberetur prima sententia; & rursus, quidem in maioribus vrbibus constituti sollicitudinem eius susciperent ampliolem, per quos ad vnam Petri Sedem vniuersalis Ecclesie cura consueret, & nihil a suo capite disideret. Itidem ipse alibi, vt de componendis atque compositis relatio sibi plena mitatur & c. Sed tandem ad propositum redeamus, & votis tuis, (inquit Papa,) quantum possumus, Deo præstante, misericorditer annuamus. Itaque si Theutandum dudum Episcopum, sicut profiteris in Catalogo Episcoporum non recipis, quousque de eo humanus tractemus, & si Guntharium ministerium sibi vetitum vsurpantem, non solum inter Episcopos non susceperis, sed nec ipsi, nec fautoribus eius communicaueris, & Regi in scelere permanenti Episcopaliter contradixeris, & secundum vires in nullo a constitutis, & sententijs ab Apostolica Sedis Præsule prolatis deuiaueris, sed de cetero pro fide Catholica, & correctione fidelium ac pro seruandis Pontificijs Sedis Apostolicæ priuilegijs nobiscum senseris, nobiscum pro vrbibus decertaueris, fratres quosque, & proximos tuos nobiscum sapere hortatus fueris: Deus omnipotens intercessione Apostolorum Principum Petri ac Pauli, vincula omnium peccatorum absoluat quidquid humanitus, quod in oculis Maiestatis eius displicuit, egisti, tibi miseratus indulgeat, & benedictionis sue gratia replens ad beatitudinem visionis sue perducatur.

Sed quid inter hæc accidit? Cum in alijs Prouincijs Galliarū, quæ Carolo subiacerent, innotuisset, quid statutum esset in Metensi Concilio, nempe ex Lotharij sententia cuncta esse transacta legatosque Apostolicæ Sedis omnia comprobasse, quidquid legati fecissent, ex Nicolai, qui eos miserat, voluntate confectum esse, scripserunt ad ipsū Pont. amarissimas litteras easque Syadales, ex SILVANE-CTENSI CONSILIO, quod collegerant, quibus eum cognouerunt mutare sententiam, & generale Concilium conuocare. Quibus acceptis litteris Nicolaus respondit sibi non esse opus mutare sententiam cum semper aduersus Lotharium sensisset litterisque significasset, legatis suis missis in Gallias datis, (quarum exemplum ad eos mitteret) nempe, vt Lotharius nisi pareret eiiciens Vualdradam pellicen-

alienus

A alienus fieret a communione totius Ecclesie Catholice, una cum fautoribus suis. Quae sua constantissima, nec aliquando mutanda sententia, ut per ipsos uniuerso populo innotesceret, admonuit.

B Hoc eodem anno mense Aprilis Hincmarus surripuit a Nicolao Papa confirmationem Concilij Sueffionensis ante decennium celebrati, itemque confirmationem priuilegiorum Rhemensis Ecclesie, cum idem Pont. Nicolaus dolum nesciens, ipsi annuens rescripsit confirmans quod petierat. SALVO TAMEN, inquit, ROMANAE SEDIS IN OMNIBVS IVSSV ATQVE IVDICIO, & rursum, SALVO IN OMNIBVS APOSTOLICAE SEDIS IVRE, VEL VTI AB IPSO CHRISTO, ET SACRIS EST CAVTVM CANONIBVS. & tertio. ITA TAMEN SI IN NVLLO NEGOTIO APOSTOLICAE SEDIS ROMANAE IVSSIONIBVS INVENTVS FVERIS INOBEDIENS. denique, DVMTAMEN SI IN VITA TVA SVPERSTES EXTITERIS, ET IN NVLLO AB APOSTOLICAE SEDIS PRAECEPTIONIBVS QVOQVO MODO DISCREPAVERIS. QVOD SI A SANCTAE ROMANAE ECCLESIAE CONSTITVTIS, VEL AB EIVS PRAESVLVM IVSSIONIBVS QVOLIBET TEMPORE INVENTVS FVERIS SEGREGATVS, EORVMQVE SIVE PER EPISTOLAM, SIVE PER VERBA MANDATIS OBEDIRE NEGLEXERIS: HVIVS PRIVILEGII ATQVE PRAECEPTI TENOR NVLLIVS MOMENTI PENITVS IVDICETVR; ET CVNCTA QVAE IN EO CONTINENTVR, IRRITA IN PERPETVVM ATQVE INANIA PRORSVS EXISTANT.

C His acceptis ab Eccl. Rom. per Nicolaum Pont. priuilegijs, obtentaque confirmatione Concilij Sueffionensis, Hincmarus iam opere perficere aggreditur, quod conceperat aduersus Rhotaldum Episcopum Sueffionensem, cuius causa Siluane-ctense Concilium parauit, eodem tempore, quo Metense, celebratum; in quo idem Rhotaldus deponitur, & quantumlibet Sedem Apostolicam appellans, non est auditus, sed in Monasterium detrusus, alio in eius locum Episcopo subrogato. Cum & ab ipsa Synodo missa est legatio, per Odonem Bellouacorum Episcopum ad Apostolicam Sedem, qua peteret per Nicolaum Pontif. confirmari, quae ab Episcopis in eadem Synodo acta essent. Quo tempore ad eandem Apostolicam Sedem missus est libellus supplex querelarum Rhotaldi ^b ipsius de his, quae iniuste ab eadem Synodo passus esset. Insuper & alia a vicinis compluribus tyrannicum factum detestantibus additae querimoniae pro Rhotaldo. Hac omnia, & in ijs potissimum quae ad Episcopos spectant, perspicuae demonstrant ipsius Nicolai Papae litteras ad eandem Synodum redditae ^c, in quibus, quod ad praesentem, de qua agitur, Rhotaldi causam, pertinet, negat in primis Nicolaus se ab ipsis in Concilio definita, posse, repugnantibus sacris legibus, confirmare, quin cogatur & penitus eadem irritare atque cassa omnino reddere. Redarguit vero quod appellantes Rhotaldum Apostolicam Sedem, suam appellationem ipsum prosequi non permisissent, sed cum retruferint in Monasterium. Excusationem vero eorum, qua praetexuissent Rhotaldi appellationi non fuisse deferendum, eo quod aduersarentur ei leges Imperiales, rejicit omnino, ex sacris regulis Pontificiisque decretis, quibus caueretur, non utendum saecularibus legibus, & Imperatoriis sanctionibus, cum eis leges Ecclesiasticae contradicunt. Magis vero redarguit eo quod praeter ius omne saepe appellatione pendente, alium in Sede Rhotaldi appellantis intruserint, contra sacrorum omnium sancita Canonum.

E Significat in super iisdem litteris Nicolaus, se iam ante eas litteras, commonuisse per epistolam eorum Metropolitanum Anusitem Hincmarum Rhemensis Archiepiscopum, ut post eam acceptam, spatio 30. dierum Rhotaldum sede depositum, gradui pristino restitueret, vel ipsum Romam mitteret cum suo Legato, si ipse Hincmarus venire non posset, ut Apostolicae Sedis iudicio, tota causa illa iuste definire-

Callide Hincmar^o elicit a Papa confirmatione & priuileg. a Ex cod. S. Manu supra Mineruam, i vrbe, ep. Nic. 38. Priuileg. Rhemens. eccl. quib. conditio- nib. confir mentur a Papa.

b. Inter e- pif. Nicol. 37.

c. epif. 32.

Imp. san- ctiones ce- dunt Poti- ficijs.

Suspendit Papa Hinc marum & -pos, nisi pareant.

tur. Quorum si neutrum ageret, tam ipse, quam ceteri Episcopi, qui Rhotaldi iniuste depositioni consensissent a Missarum celebratione censerentur esse suspensi. deinceps pluribus additis litteris, quattuor admonitionibus mandauit de restituendo deposito Rhotaldo.

Hincmarus immensa contumacia aduersus præcepta Apostolica vsus, vix tandem Rhotaldum ab exilio dimissum, (quod factum est anno sequenti) Romam abire permisit, ne tamen qui causam apud Pontificem aduersus eum agerent, misit, quem propterea, vt innocentem Pontifex in Episcopatum restituit. Legendæ sunt Nicolai epistola ad Hincmarum, ad Episcopos per Gallias, ad Rhotaldum, & ad Carolum Caluum, quæ totius huius rei historiam continent.

Nicol. pau-
peres adhi-
beret auxili-
liū eis opi-
tulando.

Nicolaus Papa tot tantisque negotiorum, & persecutionum agitatus fluctibus, pauperes sibi in subsidium comparandos putauit, quos omnes descriptos habens, quotidianum illis victum accuratè ministrari curabat, vt scribit Anastasius.

a ep. 30. &
32.

Carolus Rex, & Siluanestēse Concilium cum Nicolao questi sunt, quod Balduinum raptorem filia Caroli Romæ recepisset, & litteris suis ipsi Carolo, & Regina commendaſset: ^a negauit Nicolaus se eum absoluisse anathemate, quo ligatus erat, immo facinus detestatum, ipsum acerrime redarguisse; postulantem vero subsidium Apostolorum abiicere non licuisse idque exemplo prædecessorum. Porro ipsum Balduinum tandem a Carolo receptum fuisse in gratiam, eiusdem ^b Nicolai litteræ ad eundem Carolum Regem redditæ, docent, quibus ipsi Pontifex, eo nomine, gratias agit. Quod & Hincmari epistola ad Nicolaum Papam, quæ recitatur a Frodoardo ^c plenius ostendit, vbi Hincmarus hæc habet: *Interim Balduinus & Iuditha leges ciuiles, quas elegerant, obseruarunt. Similiter Rex noster, filius vester, huic adesse noluit, sed Reip. ministros, & officarios misit, & vt vobis pollicitus fuerat: hos inter se matrimonium contrahere iuxta leges humanas, permisit, & Balduinum maximis honoribus affecit, vt postulaueratis.*

b Nicol.
ep. 52.

c Frod. hi-
stor. Rhē.
c. 11.

Carol. cal-
uus rapto-
rem filie
in gratia
Papæ, in
gratiā re-
cipit.

d ep. 52.

Ruodber-
tus, quasi
alter Iud.
Machab.
Papæ pri-
uileg. mo-
nast. Cor-
beix.

Nicolaus vero eadē epistola ^d ad Rhotaldi cām conuersus, de Hincmaro apud eundem Regem questus est, & quam cōstanter velit integra illibataq; seruari Sed. Apost. priuilegia, eidem Carolo Regi pluribus significat. in qua extrema Epistola eidem Carolo gratulatur de victoria aduersus Northmannos, Dei auxilio obtenta, per suum Ducem Comitem Ruodbertum, quem præ excellentia, & multiplicitate rerum in bellis fortiter gellarum, auctor Annalium a Pithoeo editorum, Iudæ comparat Machabæo.

Hoc eodem anno idem Nicolaus Pont. amplissimum priuilegium contulit Monasterio Corbeix, quod extat inter eius epistolas Romæ cufas, epist. 62. Monasterio item Sancti Carilephi, in pago Cenomanensi, impetratum a Carolo Rege. Fauorat ante hæc Nicolaus Rotberto Episcopo Cenomanensi aduersus eisdem Monachos ab eius obedientia se subducere conantes, vt indicant tres Nicolai breues epistolæ nunc primum editæ, & vna ad Episcopos in Regno Caroli commorantes. Idem de his ipsis ad Hincmarum Rhemensem Episcopum scripsit cum eo expostulans, quod indignatus sit in Rotbertum Episcopum, & quod Carolum Regem in eū commouerit. hæcenus de rebus huius anni.

Christi Annus
864

Nicolai Papæ
7

Ludouici 2. 9.
Michaelis 3. 23

Impp.
Indict. 12.

Nicolaus Pontifex collecta Romæ Synodo aduersus Rodoldum Portuensem Episcopum,

A Episcopum, in Oriente primum, inde in Gallijs Legatione functum, & vbique prauaricatore inuentum, vocatum sæpe, refugientem semper, tandem absentem ab episcopatu deposuit, atque excommunicatione multauit. ^a Quæ latius ab ipso Nicolao explicantur epistola ad Orientales. & rursum epist. ad omnes Episcopos. ^b Constantinopolitanæ sedis subiacentes.

a Nicol.
epist. 7.
b epist. 10.

Quod vero ad causam Lotharij Regis de dimissa vxore legitima, & pellice in coniugium accepta, spectat, vt eam Nicolaus Pont. Synodali iudicio definiret, scripsit in fine anni huius in Gallias ad Episcopos Regni Caroli, atque Lotharij, vt in sequentem annum Romam ad Synodum se conferrent. Verum quod Apostolicum in ea Synodo timeretur iudicium, tergiuersationes & excusationes sunt a Regibus interpositæ, quibus excusabant Episcopos, quod ad Synodum venire non possent. Quod indigne tulit ipse Pont. vt apparet ex epistola ad eos reddita, anno sequenti, post Synodum Romæ habitam, cum Arsenium Legatum misit in Gallias, quibus & redarguit, quod quique eorum in excusationem afferebat, quod non possent conuenire ad Synodum Episcopi, eo quod ob incurfus Northmannorum maior pars eorum in expeditione aduersus eos esset, sic dicens, ^c *Reprehensibile denique valde esse constat, quod subintulisti, dicendo, maiorem partem Episcoporum die noctuque, cum alijs fidelibus tuis, contra Piratas maritimos imugulare: ob idque Episcopi impediuntur venire. Cum militum Christi sit Christo seruire, militum vero seculi seculo, sicut scriptum est: Nemo militans Deo implicat se negotijs secularibus. Quod si seculi milites seculari militiæ, student, quid ad Episcopos & milites Christi, nisi vt vacent orationi? & c.*

De adult.
rio Regis
euocat ep
scopos Ro
mam ad
Concil.

c epist. 27.

C Inter hæc vero bene conficij Reges Francorum Ludouicus, & Carolus, non propterea à cæptis celebrandæ Synodi Nicolaum Pont. destitutum, etiam si Galliarum Episcopi ad illam non venirent, in qua accidere potuisset, vt idem Pont. Lotharium Regem excommunicaret: ad hoc anteuertendum, omnia quæ possent, remedia excogitarunt, atque primū quidem illud, vt Lotharius sponderet se Romam ad ipsum Pont. esse profecturum. insuper ipsos Reges rursum, eum esse conuenturos suasuosque ea, quæ ipsius saluti conduceret. colliguntur hæc ex Nicolai epistola ^d ad ipsos sequenti anno data: in qua & illud est, *qui interdiximus, inquit, et omnino interducimus, vt iter, talis qualis, nunc est, non arripiat, eo quod S. R. E. talem respuat atque contemnat, & in hoc perseueret, quod late in toto diffusum est orbe.* Quæ autem præcedere debeant, antequam se Romam Lotharius conferat ad accipiendam poenitentiam, iisdem litteris Nicolaus insinuat dicens, primum recipiendam esse Theutergam, eamque tutam Sacramento reddendam: inde vero, si quid contra eam habeat, iuramento purgatio fiat, & sic a Sede Apostolica ex eius discretionem iudicij poenitentiam accepturum. Hæc in causa Lotharij.

Romæ ne
veniat
Rex, nisi
prius obe
diat, Papa
interdicat.
d ep. 27.

D Carolus Caluus Rex significans in senso se esse animo in Rhotaldum Sueffionensem Episcopum, rogat Nicolaum, ne eius suscipiat patrociniū, Regina quoque vt in ea causa consentiat Regi. Nicolaus ^e contra litteris ad Regem, eū rogat in primis vt indignationem aduersus Rhotaldum conceptam diuque nutritam abijciat, atque erga eum se placatum exhibeat, profecturumque Romam, eum necessarijs subsidijs committetur. Ad Reginam. ^f autē scribit, se nullo modo posse in causa Rhotaldi illis assentiri, ostenditque grauissimis verbis, in gratiam Regum non esse labefactanda Ecclesiæ priuilegia. *Quod autem scripsistis, (inquit,) quia si exaudiamus filium nostrum, non detrimentum, sed augmentum priuilegijs Ecclesiæ nostræ generetur; nos certissime credimus, quia priuilegia S. R. E. nullum possunt sustinere detrimentum: nec plantatio quam cælestis Pater plantauit, eradicari, nec fundamenta, quæ summus posuit Architectus, queant quibuslibet, & quantislibet fluctuationibus amoueri. Veruntamen carissima filia, magnum manet periculum tam eos, qui sua desidia ea minui aliquo modo sinunt, quam eos qui sua presumptione illa violare contendunt. De exaudiendo vero & non exaudiendo filio nostro Carolo,*

e ep. 35.

f ep. 36.

coniuge vestro, per Guidonem venerabilem, idoneam vobis (vt remur) missimus rationem, &c. A

a ep. 37.

Hoc eodē anno Nicolaus Papa humanissime scripsit ad Hincmarum Rhemensem rogans, & hortans, vt dimissa iam tandem tanta contumacia Rhotaldum Romanum mitrat cum suis Legatis, cui ex ea parte paruit, qua Romam eum venire permisit. Vbi cum per octo menses expectasset, nullo accusatore comparente, Nicolaus in Vigilia Natiuitatis Domini, in Basilica Dei Genitricis ad præsepe, infra Missarum solemnias, coram clero & populo, sermone habito de Rhotaldo Episcopo, causaque eius exposita, omnibus approbantibus, eum digne iudicauit, qui indueretur sacerdotalibus indumentis. Ex Anastasio, qui præsens aderat.

Lothar. exagitat. us litteris Papæ, demisse rescribit.

Exagitatus Lotharius Rex litteris Nicolai Papæ rescribit litteras (quæ ex Codice Treuerensi iam primum sunt editæ) purgatorias, magna cum significatione reuerentiæ erga Sedem Apostolicam, & alias, cum audisset Theutgaudum Treurensem, & Guntharium Agrippinensem Episcopos Legatos suos in Concilio damnatos, (quod anno superiori contigit fieri) quod nos, inquit, non sine graui mæore haurientes, decreuimus longanimiter, ac patienter ferre, & vt olim in pluribus actum est, restitutionis spem habere, &c. Guntharij temeritatem damnat, quod excommunicatus Missam celebrarit, & alia munia ecclesiastica obierit; & Theutgaudum commendat humiliter ferentem censuram.

B

Inter tot autem naufragia Episcoporum, & eorum dissensiones magna enituit fides Rothlandi Arelaten. Episcopi, memoris antiquorum temporum, quibus ante omnes Galliarum Episcopos Arelatenensis speciali prærogatiua ab Apostolica Sede honore decoratus esset, cum illi in primis vices suas Rom. Pont. credere consueuerint, & plerisque alijs, præceteris, priuilegijs insignire, prædecessorum suorum inherens vestigijs, scripsit ad Nicolaum laudans in primis, quæ ab ipso essent decreta aduersus sacrorum Canonum contemptores, pollicens se inherens semper Sanctæ Apostolicæ Sedis decretis, ad quem Nicolaus rescripsit epistolam nunquam antea editam.

C

Iam vero, quæ fuerint diuersis Ecclesijs, ab eodem Pont. sacra dona oblata, & in Ecclesiarum restorationes collata & alia ad diuinum cultum spectantia, exhibita, ex Anastasio petantur.

Eius temporibus, tot tantasque diuersarum prouinciarnum consultationes ad Sedem Apostolicam venisse, quot quantasque nunquam antea, habetur ex eodem Anastasio.

D

Cum audisset in Sardinia passim iniri incesta connubia per litteras & Legatos, gentem a tanto reuocauit errore, contumacesque anathemate perculit. Idem Anastasius.

Christi Annus
865

Nicolai Pap.
8

Ludouici 2.
Michaelis 3.

10.
24.

Impp.
Indict. 13.

E

Post aliquot dies a restitutione Rhotaldi, cum nec tum quidem quisquam accusator comparuisset, rursus publica sententia, eundem Rhotaldum Nicolaus Papa pristino gradui, pristinis officijs, ac pristino Episcopatu restituit. extat sententia inter eius epistolas. a

a ep. 39.

b ep. 26.

Cum eodem Arsenium Ep̄m Ortensem, laudatissimū hoīem, b Nicolaus legatum

misit

A misit in Gallias, cā pro restitutione illius, quam pro abolēda Regis Lotharij copula, pro pace ēt & cōcordia Regū Galliarū conseruanda. Plures ēt pro ipso Rhotaldo in Gallias Nicolaus litteras scripsit, vt reciperetur. Inter quas famosissima illa est Epistola, quam dedit ad Epōs Galliarum, qui questi fuerant, quod causā Episcoporū iudicandā in Synodis per Coepiscopos, aduocarentur ad Apost. Sedem, nec non etiā, quod suis litteris in dubium reuocassent, num Epistolā illā Romanerum antiquiorum Pontificum, quā non essent insertā in corpore canonum, sed ab Isidoro Mercatore in collectione sua descriptā, essent in auctoritatem, sicut ceterā, accipiendā. Quae vt planius fiant, primum quid per canonum codicem, siue canonum corpus intelligi consuevit antiquitus, est declarandum, & de Isidori collectione dicendum, quando ipsa Ecclesijs innotuerit. Quod ad primum pertinet, certum est, quod quae anti quior est facta collectio Epistolarum Decretalium Romanorum Pont. atque canonum diuersorum Conciliorum, id sibi nomen vindicasse, vt eiusmodi volumen siue liber, siue codex canonum, aut corpus canonum diceretur, aucta accessione aliarum, qui postea vixerunt, Roman. Pont. Epistolarum, & aliorum, quae postea celebrata sunt, canonum Conciliorum. Quae autem antiquior, & vberior apparuit collectio Epistolarum Roman. Pont. & canonum diuersorum conciliorum, fuit Cresconij, de qua suo loco superius dictum est, quae aucta multorum canonum, & Epistolarum accessione, in nomen illud transijt, vt liber, seu corpus canonum diceretur. Cumque plures aliae factae fuerint canonum, collectiones, quae ceteris opulentior edita est ab Isidoro Mercatore, continens Epistolas antiquorum Roman. Pont. incipiendo a Clemente, longe recentior fuit; testante id Hincmaro Rhemen-
C chiepiscopo, vt pote, quae non ante Carolum Magnum ab Hispania in Gallias fuisse delata per Riculfum Archiepiscopum Moguntinum, qui interfuit Testamento Caroli M. eidem subscriptus, & qui praesuit Concilio Moguntino A. D. 813.
Cum igitur ante Riculfum Isidori collectionem non nouerint Galliae, Hispanis proxima, minusque Italia, coniectura est, Isidorum illum haud pridem vixisse atque scripsisse; eamque ita primum vulgatam esse per Riculfum, qui attulit, inde per Benedictum Leutam qui intulit in libros capitulares, & demum per Hincmarum iuniorem Episcopum Laudunensem nouissimum, vsque ad haec tempora collectionem, quem Hincmarus Rhemensis, subtilioris iudicij vir, in multis redarguit.
Sed & ab ipsa quidem consulto visus est abstinnisse Nicolaus Papa, quippe cum in his controuersijs frequens esset, vt de appellatione ad Sedem Apostolicam ageretur, & ex illis multa suppeterent eademque fortissima testimonia Sanctissimorum Pontificum eorundemque martyrum, quorum summa auctoritas in Ecclesia esse posset: abstinnit tamen ab illis penitus, quas saltem dubias intellexisse non dubium sit, illis tantum visus, de quibus nunquam in Ecclesia Dei fuerat dubitatum: quod illis aduentitijs, & recens inuentis non egeret Ecclesia, cum eadem aliunde ex germanis, sinceris, omnino legitimis, securis certisque Rom. Pont. Epistolis abundanter accipere licuisset. Sed & ipse Benedictus Leuita, etsi ipse ex eadem Isidori collectione accepit multa, tamen bene conscius auctoritatem illarum Epistolarum haud esse constantem, sed nutare admodum, nunquam aliquem illarum citauit auctore, vt fecit in reliquis, quorum fides constans esset Rom. Pont. Epistolis, Innocentij, Leonis, Gelasij, Symmachi atque Gregorij, citans ac nominans earū auctores, sed & magna cautela, quod sciret ex eis accepta, haud adeo haberi firma, curauit (vt ipse in fine testatur) eadem auctoritate Apostolica confirmari. Qui autem primus excepta ex eis decreta cum titulo edidit Roman. Pont. quorum nomine censeretur, fuit, quem diximus, Hincmarus Laudunen. Episcopus. Eum vero secuti sunt alij, vt qui sequenti saeculo scripsit, Burchardus, & alij; post ipsum, & omnium nouissimus Gratianus. At vero ex multis eas reddi suspectas Epistolas, quae suis dicta sunt locis, satis est demonstratum, simulque ostensum, illis non indigere. S. R. E. vt si falsitatis arguantur, suis ipsa destituatur viribus, & priuilegijs cum etsi illis careat, ex legitimis germanisque aliorum Pont. Rom. Epistolis decre-

Quid per canonum Cod. seu corpus intelligeretur.
Collectio nes Canonū veriaz.
Canonum prima collectio Cresconij.
Isid. Mercatoris collectio recentior.
g Epist. ad Hincmarum Laudun.
Isid. Mercator quā viaerit.
Hincmar. Laudun. collectio post Mercatorem.
Nicolaus Papa abstinet ab incertis testimonijs.
Rom. Pont.
Burchardus Can. collector.
Gratianus collector nouissim⁹.

talibus satis superque corroborata consistat. Ceterum quod excerpta ex illis capita a Benedicto Leuita primum, vt canonibus consentientia probata essent, vt ipse testatur, auctoritate Roman. Pontif. quod & a posterioribus factum est collecto-ribus: eadem vsu potius recipi contigerunt, quam constanti ipsorum firmitate. Verum quod his temporibus cum recens haberetur earum editio, nec perfecte in omnibus cognita essent, nondum subtilius examinata, ea ex parte tantum eas recipiendas negarent, quod extra corpus Canonum suo seorsum volumine posita haberentur; hanc obiectionem ipsorum magni posse esse momenti Nicolaus considerans dum reliqua omnes Romanorum Pontif. extra posita Decretales abolerentur vna ista sententia, rescripsit Epistolam Decretalem ^a magni ponderis, in qua primum exponit Ecclesie a Christo factam dispositionem in hunc modum, & his verbis. *Subiturus caelos, hanc (Ecclesiam) Apostolis commendauit, ac per eos tanquam hereditario iure, successoribus eorum, nobis scilicet quos Pastores, & Episcopos, ac Pontifices super ipsam constituit, eius prouidentia curam indulsit, quatenus pro patribus nati filii, & pro eis constituti Principes in omnem terram imitatores eorum essemus, sicut & ipsius Christi. Verum & inter Beatissimos Apostolos (sicut, & ille magnus Leo scribit) in similitudine honoris fuit quedam discretio potestatis, & cum omnium per esset deuotio vni tamen datum est, vt ceteris praecerneret. De qua forma Episcoporum quoque est orta distinctio. Et magna ordinatione prouisum est, ne omnes sibi omnia vindicarent, sed essent in singulis prouinciis singuli, quorum inter fratres haberetur prima sententia; & rursus quidam in maioribus urbibus constituti sollicitudinem eius susciperent ampliore, per quos ad vnam Petri Sedem vniuersalis Ecclesie cura confluere, & nihil vnquam a capite suo dissideret. Inde reprehendit Episcopos ausus, absque consensu Sedis Apostolicae, Episcopum deponere, carceres, & exilio afficere, cum certum sit causas maiores, inter quas sunt maxime Episcopales, ad Sedem Apostolicam pertinere: denique dissert de auctoritate decretorum, & Epistolarum Rom. Pont. & de priuilegijs Rom. Ecclesiae, quae conuelli non possunt, vt a Christo collata, & Rhotaldum enixe commendat, vt eum benigne, restitutum, suscipiant, intentato anathemate illis qui quoque modo molestiam intulerint. Quem recedentem ab Vrbe pluribus alijs voluit Apostolicis literis abire munitum: in primisque ad Regem Carolum scripsit Epistolam ^b in qua maxime est de testatus Hincmari persecutoris contumaciam atque superbiam. olegitum facta Rhotaldi restitutione eum reddidit certiore, atque demum, vt fauere ipsi ad suam Ecclesiam reuertenti, primum rogat, monet, ac nisi faciat excommunicationem comminatur. hortatur rursus & monet, vt omnino curet nonnulla, Ecclesiae Suesionensis praedia, quibusdam in beneficium collata Episcopo restitui. *Scientes profecto, (inquit,) quia qui his rebus sui voluerit, & eas praefatae Ecclesiae reddere forte distulerit, nos hanc ab Ecclesiae finibus anathematis nexibus reddimus irretitum, & sacrosanctis mysterijs sequestratum, veluti profanum eliminamus, & quasi rapacem, & impium a contubernio fidelium procul dubio abicimus.* Scripsit tunc pariter ad Hincmarum Rhem. Archiepif. Epistolam acerrimis obiurgationibus plenam, ^c in qua hanc habet in fine monitionem. *Tandem aliquando vnum e duobus, quod vult fraternitas tua, sibi a nobis, optione proposita, eligat, quia vtrumque canonicum est, vtrumque ad Sedis Apostolicae pertinet privilegium, videlicet, aut quae de sepe fato fratre, & Coepiscopo nostro Rhotaldo disposuimus adimplens, in nullo refragatrix, sed executrix inueniatur, aut certe Romanam coram nobis, seu sancta Romana Ecclesia, cum ipso conflictum sumptura, & pro hoc altercatura, properare sine dilatione inaturet. Ita dimittatur vt prius ipse Rhotaldus cunctis ablatis sicut statuimus, recuperatis honoribus, & vires longo labore fessas priori valetudini redditas resumens diutius possideat, & suis omnibus perfruatur. Quod si neutrum, sine procurata mora, fortassis agere voluerit, & resultare his, quae de illo statuimus, solito more, ulterius curauerit,**

a Ep. 42.

Ecclesiae
dispositio.Primatus
i Ecclesia.Causae Ec-
clesiae ma-
iores ad
Sedem A-
post. petri
sunt, vt
Episcopa-
les.c Ep 41.
Papa acer-
rime ieci-
bit ad
Hincmar-
um.
Exau-
torat Hinc-
mar. nisi
pareat.

A ab omni jte sacerdotali dignitate, Dei, per nos, iudicio, & auctoritate Sedis Apostolica decreto, sequestratus, ita vt nunquam locum satisfactionis, aut ordinis restitutionem operariis.

Tunc scripsit etiam ad Sueffionensem Ecclesiam, legitimum suum restituens absolutum Episcopum, addens & sacrum restitutionis Diploma.

Antequam autem perueniret in Gallias Rhotaldus, Carolus Rex ad Nicolaum scripsit de Rhotaldo, vt inerte, & inuili Episcopo: ad quem respondens Nicolaus, Miramur, (inquit,) cur tantus Rex suasorijis verbis cedit, & non magis nobis, qualiter de Rhotaldo obediat, procurat. Desine ergo fili, & deceptorij verba depelle a corde tuo: incipeque nostris monitis parere, vt excellentissima gloria vestra cum exultatione fructificet, & cum gaudio manipulos colligat, &c.

B At post hoc nihil amplius scriptum esse reperitur contra Rhotaldum, quin potius acquiescisse, veniamque pro delicto Episcopos exorasse a Nicolao Papa: inter quos Franco Episcopus, magni nominis eius temporis vir, vnus ex his, qui interfuerant Concilio Siluanectensi, reatum suum per litteras confessus, quod non contradixit Episcopis iniuste causam Rhotaldi iudicantibus, ad quem extat Epist. Nicol. veniam dantis. Acquiescisse penitus iudicio Nicolai Papae Hincmarum ipsemet testatur in Epist. ad Hincmarum Iuniorum Episcopum Laudunensem, ex qua ista recitat Frodoardus. Quod dicit te audire obloqui de iudicio Domini Nicolai Papae: si de me dicit, mendacium dicit. Mam quod ille de Rhotaldo iudicauit, non contradixi, sed sicut ipse praecepit, obedire curavi &c.

Episcopi tadem cedunt Nicolao in causa Rhotaldi.

C Sic igitur tandem, sero licet, obrinuit, quod conatus fuerat Nicolaus, scilicet integram restitutionem Rhotaldi: nam per eundem Arsenium Legatum a latere, hoc anno missum, in suam Ecclesiam nullo obice fuit plenissime restitutus, quam & tenuit summa pace, iam atea per morté intruso, e medio sublato; Hicque finis iudicij in causa Rhotaldi.

Pericit tandem Nicolaus restitutionem Rhotaldi.

D Longissimam & luculentissimam Apologeticam Epistolam de tota hac causa Hincmarus Rhemensis scripsit ad Rom. Pont. ex Frodoardo in Annalibus descriptam. In qua, quæ obijcit, si vera non sunt, mirandum est de tam prompta eius in mentiendo audacia; vel si vera sunt, seque tam iustam (vt scriptis praeferit) aduersus Rhotaldum causam foueret, cur adeo refugerit iudicium Apostolicæ Sedis toties interpellatus litteris eiusdem Pontificis, cum vel per nuntium saltem ea obsignata Episcoporum, vel aliorum testimonio, ad iudicium tanto tempore Romæ ventilatum mittere, toties requisitus impigre debuisset. Verum quæ ab ipso in Rhotaldum grauiora suis ad Nicolaum Papam litteris inferuntur, eo magis mendacij suspecta redduntur, quod ex ijs quæ dicta sunt, appareat in dicto sacrosynodali conuentu contra eundem Rhotaldum, in quo omnia communi conspiratione iudicium, & accusatorum aduersus eum sunt actitata, de illis, quæ primo loco ponenda erant, nulla, vel leuis saltem ab accusatoribus mentio facta est, vt inter alia, quæ ipse in hac sua habet Epistola, de sacris vasis suæ Ecclesiæ per ipsum dolo malo sublatis, ac distractis, de quibus nullam in tota causa a quoquâ delatam querelam audiuius. In ea plura sunt obseruatione dignissima, præcipue vero de cultu exhibendo erga Apostolicam Sedem. Post plura, & hoc dico, inquit, non, (quod absit) præiudicans summa Sedis Apostolicæ, & Sancti Apostolatus vestri potestatem in aliquo, cui in omnibus sum, sicut rectum est, obedire paratus, sed quia summa auctoritati vestre obsequium prestare me puo, cum ea quæ sentio, aut ad probationem, aut ad correctionem humiliter sapientiæ magistrj vestri pando, & Rhotaldi mores vobis intimare procuro, ne mea negligentia, qui eos noui, vos lateant, quatenus certius, quod uobis placuerit, de illa uestra auctoritas decernere ualeat. Post plura alia. Mibi uero, inquit, necesse erit me taliter agere, ne toties auctoritatis uestre Epistolas excommunicatæones intentantes, & obiurgationes, quas raro, & magna necessitate fiendis in Apostolicorum uirorum litteris legimus, ferentes, de reliquo accipiam. sicut

Sedis Apostolicæ quantum deferendū.

E

Excō cationē rare in litte 1. po virorum.

Quanti fa-
cienda iur-
fione dum
excóm. P.

a Ep. 27.

Auctori-
tas leg. sed
Apost.

Lothar. re-
cipit Vxo-
rem terro-
re excóm.

Iuramen-
tū Engel-
trudæ no-
bilis scorti

istis diebus peccatis meis merentibus, frequenter accepi, quod si sanctitati vestre placuerit, non vobis opus agere in postmodum erit, donec Apostolica vestra iussio me inobedientem in aliquo contra Regulas sacras per contemptum (quod absit) inuenit. Qui enim quare in Euangelio Dominus Centurionis fidem, dicens, Dic verbo, & sanabitur puer meus, intelligit: considerat quam operatorium sit & piscopi, immo, sicut in Paulo, in se loquentis Christi, quanto magis Pontificis Apostolica Sedis, & quam obedienda sit eius præceptio, etiam sine vili adiurationis adiectione cognoscit, &c. Alia etiam plura continet, quæ non pertinet ad causam Rhotaldi.

Sed ad legationem Arsenij per Nicolaum Pontif. in Gallias adornatam redeamus. Dedit eidem legato litteras ^a ad Carolum, & Ludouicum Reges, expositulans, quod vocatos ad Synodum Episcopos continuissent. Alias quoque ad Episcopos in Regno Lotharij constitutos, redarguens eos negligentiam, quod seges essent in commonendo Lothario. extant in Annalibus, ex codice Treuirensi. Quibus acceptis litteris Arsenius Legatus in Galliam profectus, humanissime, & honorificentissime est exceptus ab Episcopis Francis Regni Lotgarij. Perueniens in Gallias Arsenius tanta potestate, & auctoritate vius est, ac si idem summus Præful aduenisset. Conuocatoque conuentu Episcoporum, Lotharium Regem alloquitur, vt vnum e duobus eligat, aut propriam reconcilietur vxori abdicato Vualdradæ pellicis consortio; aut protinus anathematis gladio feriat ipse, omnesque in hoc scelere fauorem præstantes. Hac necessitate compulsus, vel contristatus, vellet, nollet, Theutbergam Reginam in matrimonium recepit, interposito iusiurandi Sacramento, se illam, ita in reliquo habere, sicut æquitatis iura dictant, legitimam vxorem esse tenendam, nec eam a se separaret, nec ipsa viuente aliam super eam induceret. Post hæc Vualdradam ex auctoritate Dei, & S. Petri, & verbo Domini Apostolici Romæ ire iubet, vt pro se ratione reddere studeat.

Engeltrudam vxorem quondam Bosonis Comitis a Sede Apostolica excommunicatam esse omnibus declarauit, quia proprium deferuerat maritum, & Vuangerum suum Vassallum in Gallias secuta fuerat. quam excommunicationem cum omnibus qui aderant Episcopis renouauit. Post hæc eadem Engeltruda prædicta Arsenio in Vuormatia ciuitate se representauit, in quo loco præfatus Episcopus Ludouico Regi occurrerat. Iurauit igitur in præsentia ipsius Missi Sacramentum in hunc modum continens.

Ego Engeltruda filia quondam Matthesvridi Comitis, quæ fuit vxor Bosonis Comitis, vobis Domino Arsenio Episcopo Misso, & Apocrisario summæ Sanctæ Catholica atque Apostolica Sedis, & per vos Domino meo Nicolao Summo Pontifici, & vniuersali Papæ iuro, immo per Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum per 4. Christi Dei Euangelia, quæ ore osculor, & manibus propriis tango, quia amodo relinquam illam malitiam, quam in prænominato Bosone viro meo exercui, & vt omnis quæ perdita fuit, ad Sanctam Catholicam, sub eadem obligatione, qua Dominus Nicolaus Summus Pontif. & vniuersalis, Papa me obligauit, reuertar Ecclesiam, & in Italico Regno, aut vobiscum, aut ante vos, quocummodo prouideritis, ibo & quidquid Dominus Apostolicus iusserit, & terminauerit, adimplebo, & perficere non recusabo. Sed tam horribile iusiurandum non adimpleui, & Franciam reperiui. Quod cum suprædictus Arsenius cognouisset, Epistolam misit omnibus Archiepiscopis, & Episcopis, atque omnibus Sanctæ Ecclesiæ fidelibus Gallia, Germaniæ, ac Neutriæ commorantibus, obtestans omnes per auctoritatem Dei Omnipotentis, & Beatorum Principum Petri, & Pauli ac Domini Pontificis & vniuersalis Papæ, vt nullus eam intra Parochiam reciperet, sed eam funditus ab omnibus Ecclesijs suis prædicarent excommunicatam, & ab omni Christianorum communionem sequestratam, insuper & anathematis vinculo innodatam, & inter impias, & scelerosas damnatam, donec de pe-

A stiferis factionibus suis, atque perpetrato periurio ante Domini Apostolici praesentiam dignam acciperet poenitentiam. ex Reginone. Eiusmodi Arsenij Epistola extat in Annalibus ex citato codice Treuirensi. De hac legatione Arsenij, Annales a Pithoeo editi, hoc habent. Anno 865. Arsenius Episcopus Nicolai Papae Legatus ob pacem, & concordiam inter Ludouicum, & Carolum fratrem eius, nec non Lotharium nepotem eorum renouandam atque constituendam missus est in Franciam &c. Ea de re extant Nicolai litterae ad Ludouicum & Carolum communes, & ad Episcopos vtriusque Regni 25. & 26. atque in hac de conseruando Ludouici Imperio illa istam memoria dignam breuem habet exhortationem.

Exhortatio Papae ad RR.

B Permittatur ergo praeclearo Imperatori quietem ducere vitam, atque tranquillam, & patris suis nullam praesumptionem monstrantibus, Macheræ usum, quam primum a Petri Principis Apostolorum Vicario contra infideles accepit, non cogam deriuata, & Apostolica Sedis auctoritate firmata, & Summi Pontificis manu capiti super imposito diademate augustissime decorata cum suis fidelibus, pie ac iustissime gubernare. Sinatur omnino a Deo protectum imperium suum, quod cum benedictione & sacratissimi olei inunctione Sedis Apostolice Praesule ministrante, percepit ad exaltationem & quietem huius Sanctae Catholicae, & Apostolicae Ecclesiae licenter, ac rectissime moderari. Alioquin quisquis contra huius vestrae salutiferæ commonitionis paginam agere fortasse praesumpserit, & aduersus iam fatum filium nostrum Augustum referre tentauerit, nouerit sibi in Deum omnipotentem, cuius Imperium terminum nescit, refragaturum, & Apostolatuum nostrum vix compatens sibi ministerium relicturum &c. At de Arsenij legatione, litterisque a Nicolao Pont. scriptis satis. Porro magis componendae pacis causa inter Reges Francorum, & Ludouicum Imperatorem quam inter ipsos Reges eiusmodi legatio missa videri potest, si quidem Reges ipsi foedus inierunt anno superiori, quod & hoc firmauerunt in villa Turisiano, in quo conuentu, post multa de pace & concordia, circa crimen Lotharii, de quo consilium expetierat, conueniunt ei verum, & sincerum per suos Legatos dare.

Papa gladius prebet Imp. c. infideles.

Imp. inungit & coronat a Papa.

C Eodem pariter anno, Susefredum Placentinae sedis Antistitem a sede propria, cuiusdam Pauli Diaconi perfidia pulsum, per Legatos suos idem Papa sedi suae restituit, & eundem Diaconum correptum iussit eandem sedem nunquam nec viuo, nec mortuo Susefredo repetere vel recipere. Ex Anastasio, qui subiicit de aedificiis eodem anno Romae constructis in vsus pauperum excubantium ad limina Apostolorum, restaurata forma aquae ductus, per quam aqua copiose ad Ecclesiam Beati Principis Apostolorum in omnium vsus est deriuata. Ostiensem quoque urbem a Gregorio Papa aduersus Sarracenos inuasionem extructam, sed dirutam, restaurauit, & muniuit, praesidio imposito. Iam ad res Orientales conuertamur.

Placentinum Episcopum a suo Diacono pulsum restituit Papa. Nicolai fabricae.

D Hoc pariter anno Michael Imper. Michaelem Protospatharium Romam misit Legatum ad Nicolaum Pontificem. legatio haec fuit plane indigna Imper. & ipso Pontifice, barbara, proterua, & contumeliosa, litteras deferens Imperat. ad Pontif. plenas iniuriis, obrektionibus atque blasphemis, dignas, quae ab impio Photio, nomine Imp. non ab Imp. scriptae putentur, quantumuis etiam ipse Imp. fuerit omnium perditissimus, & vita solutissimus. Non extant ipsae quidem blasphemae litterae, nam Synodalis sententiae publico decreto fuisse igni traditas, quae fumus dicturi significant. Rescripsisse vero a Nicolao hoc item anno iisdem datis litteris declaratur, & eo tempore cum idem Sanctissimus Pont. aegrotaret, ipso interea legato Protospathario proterue agente, nec, vt conualesceret Pontif. sustinente. Cum ipse Pont. ne absque litteris suis reuenteretur eam scripsit aegrotans epistolam, & licet valde prolixam, breuiorem tamen, quam oportuisset, si ad omnia ab Imp. contumeliose scripta per singula respondere voluisset. Cum tamen ipse, Christiana imbutus sapientia, proprias iniurias contempserit, ad ea sola respondens quae aduersus Rom. Eccl. & Sanctos Patres ab eo temere fuissent procaciterque iactata. Legat, qui volet,

Legatio Imper. ad Papam barbara, & impia.

a epist. 8.

Capita q̄dam resna-
tionis Ni-
colai ad
Michaelē
Imp.

Priuiligia
Rom. Ec-
cl. non ab
hoib⁹ sed
a Deo.

Trāslatio
corp. SS. in
Galliam.
Campan-
primum a
Ven. ad
Græcos
missæ.
S. Ansgar.
Dan. Apo-
stol. obiit.
a li. 1. c. 31

b 4. Febr.
apud Sur.

epistolam plane Apostolica sapientia, magnanimitate, Maiestate dignam, cuius nos hic capita tantum attingemus.

Qualescunque sint sacerdotes, audiendos: Longe abesse, vt Imp. iubere possit Romano Pont. Calumniantem linguam Latinam redarguit, illud obijciens, in Constantinopolitana Ecclesia Latine primum Epistolam, & Euangelium in stationibus legitur: Damnos, & excommunicatos iudices esse non posse: Episcopos a subditis suis non esse iudicandos: Superiorem ab inferiori iudicari non posse: Synodis Imperatorem interesse nõ oportere nisi vbi de fide agitur: Sedem Apostolicam refugium esse Catholicis: Omnes Synodos egere autoritate Rom. Põr. Priuilegia Rom. Eccl. esse perpetua, & nullam Synodum illi priuilegia contulisse, cui omnia Dei sermone erant concessa: Omnium nationum gentes ad limina Beati Petri quotidie properare: Romanæ sedis iudicium esse omnium maius. Primatum Rom. Pont. esse inuolabile. Negat mittendos quos postulat. Imperatorem ius nullum habere affirmat in monachos; Contemnit minas Imp. excidendæ Vrbs: Insultat vane comminanti; Exprobrat ignauiam: Indulget vt iudicata causa Ignatij iterum Romæ iudicetur: Admonet ab exemplis, quam immane scelus sit Pontifici non obedire: denique contestatur, quod si perstiterit in pertinacia, primum quidem ex vniuerso Occidente coacto Concilio ipsum & omnes eius inobedienciæ participes diri anathematis vinculis innodandos. Deinde vero consentientibus Coepiscopis damnanda omnia scripta aduersus Ignatium Patriarcham facta, & ipsam epistolam, in stipite, videntibus cunctis, suspenfam, vasto supposito foco ad vituperium ipsorum, coram omnibus nationibus, quæ penes memoriam Sancti Petri multipliciter inueniuntur, esse comburendam. *Destruite ergo vos, inquit, & dissipate illa; alioquin a nobis fore destruenda, seu funditus dissipanda, modo, quem prædiximus, antenoscite &c.*

Eodem anno corpora sanctorum Eusebij & Pontiani in Gallias fuisse translata, Nicolao annuente, tradit Sigebertus in Chronico.

Ad hunc quoque annum referunt scriptores prosequuti res Venetas, ærea instrumenta, quæ campanas dicimus, vsui esse cæpisse Græcis, missis ipsis a Duce Venetiarum Vrso Patriciaco ad Michaelē Imp.

Hoc eodem anno magnus ille Danorum, & Suecorum Apostolus S. Ansgarius ex hac vita feliciter ad cælum migrat. de quo Adam, vetus historicus. ^a Superuixit autem post illam plenariam Hamaburgh, & Bremæ copulationem annos septem, sedit annos omnes triginta quattuor, cuius depositio summa veneratione colitur, 3. Non. Febr. obiit anno D. 865. Indict. 13. qui est Ludouici Imp. 2. 26.

Eadem die, qua ipse commendatus est Rimburtus Diaconus eius a clero simul, & populo electus est. Qui etiam vitam S. Patris veridico sermone describeus, more B. Ioannis, quasi de alio scribens, innuit se fidelissimum eius discipulum testimonium perhibere sanctitati, quam cognouerat in vico Dei. Hunc librum ille ad fratres cœnobij direxit, nouæ Corbeiz, beatificans illos, quod talem miserint, & nobis gratulans, quod talem suscipere meruimus pastorem &c. De successore subiicit, ipsum pallio donatum a Nicolao Rom. Pont. cuius & vita extat. ^b

Christi Annus
866

Nicolai Pap.
9

Ludouici 2.
Michaelis 3.

11.
25.

Impp.
Indict. 14.

Quo tempore, superbo schismate ab Ecclesia Romana diuiditur, & in eam armatur perfidus Michael Imp. Alter Michael Rex Bulgarorū, dato nomine Chri-

sto hono-

A fto honorificentissimam legationem, hoc ipso anno, mittit ad Nicolaum Pont. sic quem spernitur ab Imperatore Petri sedes, a Rege quæritur & honoratur. Rex igitur Bulgarorum Michael fidei sanctæ doctrinam agnoscens, baptizatus legatos suos cum non paruis muneribus, ad Summum Pontificem misit, exquirens, quid se facere salubrius oporteret, & quid erga reliquum Bulgaricum, adhuc Baptismo sacro carentem populum, vt fidei sacramenta perciperet, agi deberet; quod Beatissimus audiens Papa, magna repletus lætitia, ingentes Christo gratias egit, & retentis honorifice apud se Bulgarici Regis legatis, Sedis Apostolicæ Legatos Pontulum Populionensem, & FORMOSVM PORTVENSEM magnæ sanctitatis Episcopos, bene monitos, & instructos ad prædicandum illi genti, misit. Cum quibus, quoniam per Bulgaricum Regnum iter Constantinopolim vsque terra tenditur, Legatos alios misit, Donatum Episcopum Ostiensem, Léonemque presbyterum S. R. E. & Marinum S. Sedis Diaconum, vt de Ecclesiâ Constantinopolitana sibi plene ferrent; hæc fere ex Anastasio, & Nicolai Epistola^a ad Hincmarum.

B Quod ad Christianitatem Bulgarorum spectat, ex ijs quæ superius dicta sunt, liquet iam pridem fuisse nonnullos ex ipsis consuetudine Christianorum, abdicata Gentilitate, & Idolorum cultu, Christianos effectos; cuius rei causa accidit, vt ob diuersitatem religionis, non ciuili tantum, sed domestico bello iidem Bulgari inter se inuicem altercarentur, Gentilibus in Christianos tumultuantibus, & Christianis cultores Idolorum arguentibus: atque illud proxime, vt cum Rex coegisset baptizari omnes Gentiles, illi aduersus Regem rebellantes, in ipsum & Christianos omnes arma mouerint, fueritque aduersus eos certandum magno discrimine, vt apparet ex Nicolai Papæ litteris ad ipsum consultationes, respondentis, his verbis: *b* *Igitur referentes, qualiter diuina clementia Christianam religionem perceperitis; qualiter que populum vestrum baptizari omnem feceritis; qualiter autem illi postquam baptizati fuere, insurrexerint unanimiter, cum magna ferocitate contra vos, dicentes: Non bonam vos eis legem tradidisse, volentes etiam vos occidere, & Regem alium constituere. Et qualiter, vos, diuina cooperante potentia, aduersus eos praeparati a maximo vsque ad modicum superaueritis, & manibus vestris detentos haberitis, qualiter que omnes Primates eorum, atque maiores, cum omni prole sua, gladijs fuerint perempti; mediocres vero, seu minores nihil mali pertulerint. De his nosse desideratis, qui vota priuati sunt, vtrum ex illis peccatum habeatis &c.*

C Ex alijs eorundem consultationibus pariter intelligitur, subdolos quosdam operarios ad eos ex Græcis, siue Armenis aduenisse, & inter alios Græcum, qui se finxerat sacerdotem, vt constat ex Nicolai responione ad 14. consultationem. Licet autem Barbari, & rudes adhuc, tamen nonnulla mentiri Græcos fuerunt odorati, vt inter alia, illud de christumate iugiter apud eos manante, de quo consuluerunt ipsum Nicolaum Papam. ^c

D Quod vero permixtis Græcis Armeni, non vnâ eandemque fidem illis annunciant, cum vnum sit Euangelium, & vna veritas; optantes illi quidem de fontibus Saluatoris aquam haurire puram, ab Ecclesiâ primaria, Petri sede, Romano Pont. eam accipere deliberantes, eam quam diximus legationem instituere, vt ex Nicolai ipsius responionibus apparet, vbi ait. *d* *Postremo de præcarnini nos suppliciter, vt vobis quemadmodum ceteris gentibus, veram & perfectam Christianitatem, non habentem maculam aut rugam largiamur, asserentes, quod in patriam vestram multi ex diuersis locis Christiani aduenierint, qui, prout voluntas eorum existit, multa, & varia loquuntur, id est Græci, & Armeni, & ex ceteris locis. Sed & illud perierunt vt Patriarcha illis ordinaretur. Verum Nicolaus non annuit, sed respondit. ^e *Requisistis, si liceat in vobis Patriarcham ordinari: sed de hoc nihil definitiue respondere possumus, priusquam legati nostri, quos vobiscum mittimus, reuersi fuerint, vt nobis, quæ inter vos multitudo sit, & vnanimitas Christianorum, renuntient. Nam interim Episcopum habetote: & cum cremento diuinæ gratiæ, Christianitas vbi fuerit dilatata, & Episcopi per singulas Ecclesias ordinari: tunc eligendus est inter vos**

Bulgarorum legatio ad Rom. Pont.

Legatio sedis Apost. in Bulgar. Legatio sedis Apost. Constantinopolim. a Nicol. ep. 70.

Bulgari ob religionis diuersitatem conuertant.

Bellum ciuile Bulgar.

b. Nicol. resp. ad Consul. Bulg. cap. 17.

Rex Bulg. Christianus infidèles Bulg. superat.

c Cap. 94. consultat.

d resp. ad consul. Bulg. cap. 106.

e ad c. 72.

pnus, qui, si non Patriarcha, certe Archiepiscopus appellandus sit, ad quem omnes concurrunt &c. Porro ipsos necdum habuisse Episcopum, illumque fore ordinandum suo tempore ab ipso Rom. Pont. eiusdem Nicolai responsiones significare videntur.^a Sic igitur centum & sex responsionibus Nicolaus Pontifex, totidem ipsorum, consultationibus satisfecit, vna epistola ad eos scripta legatis data, vna cum pluribus libris, qui necessarii esse viderentur, ad imbuendam ipsam Ecclesiam &c.

a iob. rñ.
p. ad cōsul-
ta Bulgar.
Legatio
Pap. Con-
stātinopo-
lim.
b epist. 9.

Iam veniamus ad legationem missam Constantinopolim. Dedit nominatis Legatis in primis litteras ad ipsum Michaellem Imp. quarum est exordium. *Quanto maiora sunt beneficia Dei &c.* Quibus monet in primis eum Christianæ humilitatis esse debere cultorem vt potē Principibus necessariæ. Ob idque monet, vt legatos audiat, & litteras legat. Subijcit his querelas de Ecclesia Constantinopolitana sub ipsius Imperio pessundata, cui mederi, & auxilio præsto esse Pontificis Romani præcipue muneris sit. Repetit sæpe suis litteris, inculcatque causam Ignatii, quam multipliciter in ea peccatum sit insinuat, docetque ex sacris Ecclesiæ legibus: ob idque Gregorium Syracusanum, sententia Rom. Pont. e gradu depositum, nequaquam potuisse restitui per sententiam Imperatoris, vel alicuius alterius hominis. Monet post hæc latius prosequutus, de comburendis litteris blasphemis, anno superiore ab ipso confcriptis: vtque Ignatium, Photiumque Romam mittat ad iudicium integrandum. Quod vero memoria retineret quam male habiti fuissent legati superiori legatione missi Constantinop. quos, præter innumeras contumelias coegerint præuaricatores effici: enixis precibus eosdem commendat, saluberrimaque simulque terribili admonitione claudit epistolam. cuius particulam inferere libet. *Si quidem nos, inquit, o tranquillissime Imp. illos non ad synodum celebrandam, non ad lites, & contentiones excitandas direximus, sed, vt seruata Apostolicæ sedis reuerentia, restorationem Ecclesiæ Constantinopolitanae status sui recipiat, pax & unanimitas sanctis Ecclesiis, & Imperio nostro reddatur, atque perpetuis, Deo propitio, temporibus custodiatur &c.* &c.

Obsecrat
P. Imper.

Qui Papā
non audit
negligit
Petrum.

Unde & pietatem vestram obsecramus & coram Deo, & Angelis eius contestamur, vt obediatis nobis, & nos in hac vita potius audire curetis, hortantes atque rogantes, quam Beatum Petrum Regni clauigerum in futuro sentiatis accusantem atque damnantem. Nam si nos non audieritis, ipse contemnitur, cuius vices gestamus, & auctoritate clamamus. Porro si illum contemnitis, ipsi iam considerate, quid de vobis erit, vel quam in terribili iudicio Dei rationem dabitis, qui in tanta sublimitate positi, per exemplum vestrum cunctis subiectis vestris ultimi exitus præcipitium demonstratis; non solum autem in presenti tempore, verum etiam in futuro, Imperatoribus videlicet, & cunctis mundi Principibus, necnon & omnibus omnino fidelibus. Exhorrescite igitur &c. Ista nos pro salute vestra prosequimur & exigimus. Unde ne irascaris si te tantum diligimus, vt temporale Regnum, quod assecutus es, te velimus habere perenne; & qui imperas nunc hominibus, regnes cum Christo, & qui cras moriturus es, vitam percipias, & gloriam æternam. Prophetice hoc Nicolaus de morte, nam nõdum euoluto anno miser occisus est.

b ep. 10.
c ep. 11.
d ep. 2.

Neophy-
tus quis.

e ep. 13:

f ep. 14.
Theodora
Imp. ma-
ter S. femi-
næ.

Dedit eisdē Legatis epist. ^b ad oēs Epōs CP. ^{nae} subiectos Ecclesię, eiusdēq; clerū. Adiecit alias ad Photiū oīum malorū auctorē; cuius enumerat præuaricationes, monet & hortatur ad penitentiam. Scribit & ad Bardā iā Cæsare creatū, ^d redarguens, & prouocans ad penitentiam. & exhortans vt legatis, & Ignatio faneat. ad quem illa habet ex Gregorio. *Sicut autem tunc Neophytus dicebatur, qui initio in sancta fidei erat conuersatione plantatus, sic modo Neophytus habendus est, qui repente in religionis habitu plantatus, ad ambiendos honores sacros irrepserit.* ^e Scripsit pariter ad Ignatium de Photij exautoratione & damnatione, & ipsius restitutione.

Denique ad decus illud, & ornamentum sanctarum feminarum, matrem Imperatoris, adhuc superstitem, ^f & in fornace tribulationis diu excoctam, atque probatam, aurum purissimum redditam, ab Imperio a filio pulsam, & in monasterium cum filiabus detrusam, Theodoram Augustam, quam multis ornat præconijs. hanc haud diutius post hæc superstitem, post obitum relatum inter sanctos, Græcorum Menologium ostendit.

A offendit. Itemque ad Michaelis vxorem Eudoxiam^a illi iustam Ignatii causam commendans, alias quoque ad Senatores.^b

Hoc eodem anno Ludouicus Imper. ingenti comparato exercitu aduersus Sarracenos mouit, qui ex Africa venientes, vt Regino, vel ex Apulia, quam iam ante occupant, vt Leo Ostiensis, tradunt, Beneuentanam regionem inuaserant, omnia caedibus, rapinis, incendijs vastantes. a quibus primo congressu superatus, post ingentem de illis victoriam retulit, potius eorum castris. Indeque Barium contendens quatuor annis obsessam, cepit, & Sarracenos cum ipsorum Principe trucidauit. hic impius Sarracenus depraedatis Ecclesijs & Monasterijs, in calicibus sacris potabat, & thuribus sibi incensum adoleri curabat. Qui Ludouicus Imp. B. Benedicto pie culto, & eius Monasterio duobus fundis donato, & confirmatis antiquis donationibus, cum apud illud Monasterium ferme annum commoratus esset, corpus Sancti Germani Episcopi, (de quo sup. loco multa superius) inde sublata in Galliam detulit. haec & alia plura Ostiensis de Ludouici expeditione.

Quod autem ad Nicolai Pont. partes pertinet, litteris suis hortatum esse Francorum exercitum, ex fragmento illarum, quod recitat Gratianus, possumus intelligere, quod sic se habet. *Omniū vestrum nosse volumus charitatem, quoniā quisquis (quod non optante dicimus) in hoc belli certamine mortuus fuerit, Regna illi caelestia minime negabuntur.* Porro non aduersus Sarracenos tantum, praediandum est, sed etiam aduersus malos Christianos bona Ecclesiae occupantes: nā ad Episcopos Galliarum scripsisse reperitur Nicolaus, his verbis. *Quia et praefato fratri nostro, filijsque Treuirensis Ecclesiae, aliisque defensoribus, haec in mandatis damus, vt spirituali simul, & materiali gladio tandiu malignos illos eorumque fautores insequantur, quousque in integritate possessiones, vel quacūque; res ecclesiasticae hoc facto, uel quocūque; pacto distrahant, seu diriptae sunt, reuocentur.* Verū ista fieri non debere per sacros ministros, qui Deo & non saeculo militare debent, idem ad Carolum Frācorum Regem scripsit.^f

Eodem anno cum Vualdrada Lotharij Regis concubina uisa esset eluisse Apostolicam sedem, vt pote quae pollicita fuerat Romam se conferre expiationis causa delicti; & ingressa in Italiam, retro in Gallias remeasset, quamuis coacta in Italiam rediisset, ubi nulla signa poenitentiae ostendisset, sed tam ipsa, quam etiam Lotharius traducere uideri possent Romanam Ecclesiam, cuius praepcepta, quae perficere promississent, haecenus iudicassent: ipse Nicolaus Pont. non amplius differendum ratus, eandem conuocata Ecclesia publice excommunicat, hoc eodem anno 4. Non. Febr.

D De qua sententia in ipsam lata uoluit per suas litteras Apostolicas & reddi certiores omnes Galliarum Episcopos. Scripsit^b rursus ad Episcopos in Regno Lotharii constitutos. Lotharius autem vt haec accepit ad placandum Nicolaum Pont. curauit, vt Aduentius Metensis Episcopus, in excusationem ipsius, de his, quae in eum obiiciebantur ab ipso Nicolao, ad eum litteras scriberet quam efficacissimas.¹ In quibus, inter cetera, haec habentur. *Interea per inseparabilem Sanctam Trinitatem nos omnes pariter obsecrantes, terribiliter monuistis, vt litteris nostris, sine mora, per Legatos nostros idoneos directis, uobis veraciter indicemus, si secundum iuramentum praestitum coram Miso uestro nostro senior, cum Theutperga conuersetur, & si illam ita tractet, quemadmodum Rex legitime sibi coniunctam debet tractare Reginam & c. Verum noster senior Lotharius gloriosissimus Rex saluberrimam, & continuam Beatissimi Apostolus uestri admonitionem humiliter atque obedienter excipies, iuxta decretum excellentiae uestrae, postquam reuerentissimus legatus uester Arsenius Episcopus, & Apocrisarius uestrae S. sedis a nostris finibus remeauit, nullum omnino accessum ad Vualdradam habuit, sicut multorum fatetur assertio, & multorum testimonium adscipulatur, & ut nos ueriori experientia inuestigare ualuimus, in nullo prorsus colloquio per tactum uel uisum illa frui uoluit, uestris per omnia de illa obediens decretis: memoratamque Vualdradam protinus ipsis in partibus, iuxta uestram praepceptionem, per internuncios iter agere iussit, & modis omnibus satisfactionis, & salutis suae remedia a uestra pia sollicitudine studiosissime, ac continue quaerere pra-*

a ep. 15.
b ep. 16.

c lib. 1. c.
37. 38.

Ludou.
Imp. Sarracenos superat.
Bariū capit, post 4. ann. obsidionem.

S. Germ. corpus delatum in Gallias.
d 23. q. 1. c. omnium. Pugnātib. c. infideles. Papa regnum caeleste promittit.

Non solum infideles, sed & sacrilegi Christiani armis persequendi.

e 11. 9. 6. c. 5. qn. et. f 23. q. 8. c. reprehensibile.

Vualdrada pellex Lotharii excōicaf. g Ex Cod. Treuer.

h ep. 49. i Ex Cod. Treuir.

Episcopus conuocatis facere Papae de Lothario Rege.

cepit. Igitur Theutpergam Reginam noster senior ad præsens ita tractare cernitur, si-
cut Rex coniunctam sibi debet tractare Reginam, uidelicet ad diuinum officium pa-
riter honorifice comitantem, & in mensa regia simul conuientem, atque ut relatio
innuit, coniugalibus habitibus debitum soluere hilariter præterdit. & post pauca. Qui
sunt autem illi, qui uobiscum sentientes adulteris nullum consentiunt prestare fau-
orem, solus ille nouit, qui cordis rimatur arcana &c.

Papa mi-
natur Re-
gi amissio
ne Regni.
a Ex Cod.
Treur.
Lotharij
summissio
ergo Pa-
pam.

Sed & quod minaces valde ad ipsum Lotharium Nicolaus Papa litteras scripserat,
quibus & Regni iacturam fuerat interminatus; ipse ad eum summissas admodum &
officii plenas reddidit, quibus cum se in primis excuset, Cancellarium Regni ad ip-
sum dirigit, qui præsens ei de omnibus satisfaciatur. Post aliqua, de sua deuotione erga
sedem Apostolicam, hæc habet, *Sed qd non modice plangimus, uestra pie Paterni-
tatis circumspecta sollicitudo ultra quam nobis necesse esset, æmulorum uocibus cre-
dula, paternas increpationes nuperrime, & inopinatè excepimus &c.* Post alia. *Qua-
propter, inquit, quamuis non corpore, spiritu tamen præsentem, solo tenuis ad uestra
sacra uestigia, prouoluti humiliter precamur, ut accusatores nostros, qui non manife-
ste sed occulte, nostram serenitatem, quantum in ipsis est, lacerare in uestris auribus,
audivissima cupiditate illece, non cessant, ex diuina & uestra auctoritate accessum
placeat, ut in uestra præsentia, rei ueritas probabiliter ac legaliter pateat &c.* Et rur-
sum post alia. *Quamobrem cernuo lumine uestram affatim deposcimus Paternita-
tem, ut dum nos uobis Misisque uestris, ut ita dicamus, Maioribus seu Minoribus,
per omnia, super omnes coæquales nostros obedire uolumus, non aliquem nostris,
Deo miserante, consimilem super nos extollere, aut terre præponere uestra libeat Pat-
ternitati; ne forte ipsi talem contra nos moliri uelint causam, quam tolerare non ual-
entes, pro regio munimine, inter nos aliquod scandalum euenire possit. Nam si uestra
Paternitas aliquid nobis nunciare decreuerit, legatos, aut certe litteras mittere pla-
ceat; præsertim cum nunquam uestræ Beatitudinis iussa despexerimus; sed modis om-
nibus ueneramur, amplectimur atque diligimus: nulli prorsus huiusmodi subiecti esse
uolentes, nisi Deo & S. Petro ac ceteris sanctis, uestræque Paternitatis culmini &c.*
Post pauca alia. *Præterea quicumque uobis hoc dixit, quod ego, postquam Arsenius a
nobis separatus est, cum Vualdrada in aliquo loco conuersatus fuerim, aut postquam
ab Italia reuersa est, ullum mutuum accessum, tactum uel uisum inter nos habuerim-
us, penitus mendacium est &c.*

b Ex Cod.
Treur.

Cum autem Lotharius in suis epistolis, de falsis accusatoribus queritur, Carolum
Caluum patruum suum intelligit, qui inhiare uniuersi Regni Fræcorum monarchiæ,
pluribus signis ostenderat, quod & post mortem ipsius Lotharij re ipsa omnibus pa-
tescit. Cum uero Episcopi, qui in eiusdem Lotharij Regno essent, id perferentice-
rent, & uane sperare Carolum in populi, & Episcoporum defectione scirent, quam
essent animo constanti erga suum Regem, datis litteris^b ad Episcopos in Regno Caro-
li constitutos, significarunt.

c ex Bi-
blioth. Fa-
bri Paris.
d ep. 46.

Hoc eodem anno Nicolaus Papa indicit CONCILIVM SVESSIONENSE
in Gallijs celebrandum, de clericis ab Hincmaro Rhem. Archiepiscopo depositis,
cuius rei gratia litteras^c dedit ad Henricum Turonensem Archiep. Post hæc Nico-
laus ad omnes Episcopos, qui ad ipsam Synodum Suesionensem conuenissent, aliam
dedit epistolam,^d qua cuncta, quæ per Hincmarum aduersus Rhemenfes clericos gesta
essent, in superiori CONCILIO itidem SVESSIONE celebrato, de quo superius
dictum est, confutans eum, & conuincens multipliciter iniqua falsaque fuisse, dissol-
uit. Epistola quidem magni momenti est, qua Concilium confirmatum a Benedic-
to Papa, Nicolai præcessore, dissoluitur. Sed magna Pontificis cantione, dum in
priuilegio inserit illud, SI ITA EST, NOSTRO QVE VT SCRIPTIS PRÆ-
SVLATVI INTIMASTI, ET GESTORVM SERIE DEMONSTRASTI,
RATAS EASDEM QUIDEM DEFINITIONES APOSTOLICA PRO-
MVLGAMVS FORE AVCTORITATE, quæ uerba Nicolaus in sua epistola
afferit corrupta, per additionem & detractionem. Legat qui uolet in annalibus, &

Conciliū
a Bened.
Pap. confir-
matū a Ni-
colao dis-
soluitur.

A in Tomo 3. Decretalium epistolarum, nam earum prolixitas dissuadet eas epitomam inferere. Rescripsit idem Pontifex ad Hincmari litteras eodem argumento, imo totidem ferme verbis, quibus concepta sunt recitatae modo ad Synodum litterae, addens interdum aliqua in detestatione perpetratae falsitatis in depravandis Apostolicis missis a Benedicto Pont. litteris, quarum exemplar haberetur Romae una cum alijs eiusdem Pont. monumentis in Archiuis optime custoditis &c.

B In hac eadem Synodo Suesfionensi lecta est epistola Nialoi Papae de excommunicatione Guntharij, & Theutgandi Archiepiscoporum, vt fautorum adulterorum, quique Ingeltrudam vxorem Bosonis adulteram, non solum non excommunicassent, vt a Benedicto Papa, & a Nicolao ipso per multa fuerant iam tempora moniti, & terroribus conuenti; Verum etiam a Nicolao cum suis complicibus, & fautoribus iam anathematizatae, adeo, post sibi intimatam sententiam, in ipsam, ab eo prolatam, fauore conferunt, vt in suis illam diocesibus degere, & ecclesias intrare, & cum fidelibus in locutione, & cibo ac potu communicare permiserint &c. Contestatur item omnes sub diuinae maiestatis intuitu, & interdicit, vt nullo modo eorum contagione corrumpantur &c.

C His omnibus & alijs in Synodo absolutis, scripta est ab Episcopis Synodalis epistola ad Nicolaum Rom. Pont. qua eum de rebus in Synodo gestis certiore reddiderunt &c. Scripsit item ex eadem Synodo priuatas tamen litteras ad eundem Nicol. Pont. ipse Hincmarus Archiepiscopus Rheims. Scripsit tunc pariter ad eundem Pontificem Nicolaum Carolus Rex, ad quem rescripsit Nicolaus epistolam, quae causa extat; adiecit, & alias ad restitutos clericos hortans eos ad debitam reuerentiam, & humilitatem exhibendam suo Episcopo Hincmato.

D Hoc eodem anno Nicolaus Papa, cum audisset Aquitanicas ecclesias in Gallia diuam adhuc pati persecutionem a Ducibus eam Prouinciam tyrannice occupantibus, ad eos litteras scribit, admonens, vt ab huiusmodi sacrilegis facinoribus cessent, sed & ablata restituant, immo, & quae a Regibus in beneficium acceperunt ecclesiastica bona (quod non licet) reddere debeant. In quibus post aliqua. *Quamobrem vos rogamus*, inquit, *& obtestamur*, vt, ab ista tyrannide remoti, sua singulis, domino sacratis locis, sine dilatione reddatis: ita vt nihil ex his apud vos retineatis, nisi quae forte propria voluntate Regiorum quorundam sacrorum locorum legaliter acquisistis, ita vt etiam illa sub omni integritate restituatis, quae simplicitate vel desidia faciente Regiorum venerabilium locorum de alijs, quae sunt semper in vsu, & iure perenni sacratis locis collocata, vos constat ordine non bono tulisse; & haecenus contra Domini leges illa possidere probamini, similiter autem, & de his hortamur a vobis fieri, quae Reges quomodocumque a sanctis locis aliquo tempore abstulerunt, & vobis in beneficium contulerunt, quod iniustum non fuit nec est; & quis quis ex his sibi vindicat, Dominum inde sine dubio habebit iudicem, & ultorem. & post pauca. Itaque quoniam horrendum est incidere in manus domini viuentis, admonemus vos, & hortamur, & tanquam diuina praesentia protestamur, ut res Ecclesiarum, quas iniuste retinetis, eisdem sanctis locis sine cunctatione, & mora reddatis. Et deinceps nec eas, nec alias a pijs locis surripere praesumat. Si quis autem uestrum nos audire contempserit, & quae salubriter suadere uobis nitimur, obedienter perspicere, ac sine dilationis studio minime obseruare curauerit, omnipotentis Dei & Beatorum Apostolorum praecipue Petri, & Pauli auctoritate, quos in nobis contemnit, simul per eos, & nostra mediocritatis sententiam uenerandi corporis, & preciosi Sanguinis Domini nostri Iesu Christi communionem penitus priuatus existat. Si autem resipuerit, & his, quae per huius epistolae textum dicimus obedire studuerit; & communionem Christi mysteriorum, & benedictionis gratiam, & salutem consequatur aeternam.

E Inter Nicolai epistolas reperta sunt vetera monumenta de facta electione Redonensis Episcopi, & decreto eius tunc confecto, & alijs ad eam spectantibus, quae ex parte hic describenda putauimus.

Guntharij, & Theutgandi Archiep. excoicati.

ex Biblioth. Fabri Paris. ep. 52.

Ecclesiastica bona restituenda.

Decretum de electione ni. Epi.

Caroli 27. tertio Kalen. Oct. in Parochia Turonensi ordinauimus, & ad Pontificalem sedem Redonensis Ecclesie consecrauimus Electrammum, electione, atque decreto cleri, & plebis eiusdem ecclesie. Nos in Dei nomine Antistites Herardus Turonica Metropolis, Aetardus Nannetensis, atque Robertus Cenomanensis, cum consensu & litteris ceterorum dicecesanorum habito, apicibus premoniti iam dicti gloriosi Regis Caroli, huiusmodi statuto, & paterna conmonitionis decreto ipsi viro allato, vt canonicis sanctionibus quantum diuina suffragauerit pietas, libenter obtemperet, & ab illicitis ordinationibus, vt pestem simoniaca heresis deuictet, abstineat, Concilia quoque sacris prefixa canonibus, certis sibi designata temporibus celebrare procuret, atque matri sue Metropoli debita reuerentia se subiicere non negligat, & iuxta Sanctissimorum Patrum regulas nihil nisi que ad propriam pertinent ecclesiam, extra eius consensum pertinet. Hac ergo aliaque ad institutionem, & informationem fidelis viri fratris, & filii nostri Electrammii die prefixo, verbo pariter, & stylo promulgantes, Pontificali hunc insula adornantes, sacraque editione more sanctissima Ecclesia dictantes, & baculo decorantes, sanctissima Redonensi Ecclesie Pontificem eum ordine prefecimus, & Paterna cathedrali solio sublimantes confratrem, sacerdotem, & participem in regimine, & gubernaculo ecclesie sanctissima nobis ex integro in Dei nomine effecimus, manuum quoque admotiombus confirmamus. Inde decretum electionis: mox sequitur professio fidei ordinandi &c.

Christi Annus

Nicolai Pap.

Ludouici 2.

12.

Indict.

867

10

Michaelis 3.

26. 7mpp.

15

Noua legatio presbyterorum in Bulgar.

Legati in Bulgariam missi gratissime, & deuotissime sunt excepti. Rex, pulsus omnibus alienigenis a suo Regno, solos Apostolicos predicare voluit, vnumque ex eis Formosum, vita & moribus, Episcopum, sibi dari Archiepiscopum expetijt.

Noua quoque legatione presbyteros ad institutionem Gentis postulauit, quos Nicolaus Papa latissimus, plurimos & probatissimos misit, ex quibus qui dignus inueniretur, Archiepiscopus eligeretur, Romamque consecrandum mitteretur. Ex Anastasio. qui de legatione Constantinopolitana prodiu iussu Michaelis Imper. non permittos progredi Constantinopolim, in itinere iniurijs, & probris affectos, post 40. dies Romam irrita legatione, reuersos esse. de qua prolixior est narratio in Nicolai epistola ad Hincmarum.

Celebrata est hoc anno SYNODVS TRECENSIS in Gallia ex auctoritate Nicolai Papæ, quasi appendix ad proximam Suesionensem, cum in eadem causa versati sunt patres de ordinatione clericorum Rhemensium facta ab Ebbone, cum est in eam ecclesiam restitutus, cuius occasione iussum est ab origine ipsius causam repetere: quod & congregati Treces Episcopi egregie prestitere. extant primum litteræ Episcoporum in Regno Caroli, & Lotharij constitutorum, ad Episcopos in Ludouici Regno manentes, quibus eos ad hanc inuitant Synodum, quas egregias quidem nondum editas, ex Cod. Treuir. acceptas, quibus infelix presentis temporis status aperitur, tu vide in Annalibus descriptas. Celebrata est hæc Synodus 9. Kal. Nou. vt apparet ex Synodalibus litteris, quæ scriptæ sunt ad Nicolaum Rom. Pont. sed defuncto illo, redditæ eius successori Hadriano, vt ex eius litteris ad ipsum scriptis constat; eas autem a Fabro Parisiensi acceptas totas historicas tu lege in Annalibus. At non ista tantum, quæ spectant ad Ebbonem Rhemensem olim Episcopum acta sunt, occasione restitutionis Rhemensium clericorum factæ anno superiori in Concilio Suesionensi, sed alia addita sunt, quæ pertinebant ad Hincmarum ipsum Rhemen. Archiepiscopum, Caroli Regis, cuius gratiam demeruerat, & in se odium

concitarat,

A Ite apparet ex Frodoardo : ex quo pariter intelliges eiusdem Regis temerarium facinus in litteras Synodales ab ipso præsumptum , simulque legationem ipsius Hincmari hoc eodem anno ad Nicolaum Romanum Pontificem missam , cum literis apologeticis de falsariis litteris Apostolicis , & de abusu Pallij , quæ integræ a Fabro reperiuntur , in Annalibus sunt insertæ . Cum autem clerici Hincmari mense Augusto Romam appulissent , Papam Nicolaum & controuersijs Michaelis , & Basilij Imperatorum Græcorum , & Episcoporum Orientalium audiendis ; & resellendis penitus occupatum inuenerunt . Quare ibi vsque ad mensem Octobrem sequentem commorati sunt . Nicolaus Papa gratissimum habuit id , quod ad eum Hincmarus scripserat ; & ei notum fecit , quod in omnibus sibi satisfecerat . similiter suis diplomatibus eidem Hincmaro , & alijs Episcopis , & Archiepiscopis regni Caroli significauit , quomodo supradicti Imp. Græcorum , & Episcopi Orientales Sanctâ Ecclesiâ Romanâ , aut potius totam Ecclesiam Latinam calumniarentur . quæ Epistola tota plane historica , cuncta hæctenus transacta cum Orientalibus in causa Photij inuasoris , ordine temporis narrat : & denum quæ tunc ab Imp. Photio agente , in Latinos omnes , odio immenso , essent illata , recenset . Eam dimidiatam in editione Rom. epist. Decret. Rom. Pont. suppletam vero ex Fabri Codice Parisiensi , habes in Annalibus integram ; nos , breuitati consulentes , carptim describemus .

a epist. 70.

C NICOLAUS EPISCOPVS SERVVS SERVUORUM DEI reuerentissimis , & sanctissimis Hincmaro , & ceteris fratribus nostris in Regno Caroli , gloriosi Regis , Ecclesias constitutas regentibus .

D Omnium nos portare onera qui grauantur , immo hæc in nobis portare Beatissimum Petrum , qui nos administrationis suæ protegit , ac tuetur heredes , fraternitas uestra liquido nouit . Verumtamen inter alia , quæ nos immensis laboribus inseuerunt , illa nos precipue commouere videntur , quæ nobis , immo vniuersæ occidue parti a Græcorum Imp. Michaeli & Basilio , & ab iis qui sibi parcent nequiter ingeruntur . Hi enim odio & inuidia contra nos inflammati , quæ inferus adnotabimus , nobis quasi crimina hæreseos impingere moluntur . Odio quidem , quia Photii adulteri , & inuasoris Ecclesiæ Constantinopolitane , atque Neophyti a depositis , & anathematizatis factam promotionem , non approbauerimus , fratris scilicet & comministri Ignatii eiusdem ecclesiæ Patriarchæ deiectionem , vt pote a subiectis , & ab Imperiali potentia factam nullo suscipientes assensu . Inuidia vero , quia Regem Bulgarorum Michaelem nomine , cum gente sua , Christi fide suscepta , a sede Beati Petri institutores , & doctrinam expetiisse audierunt . Volentes quippe & nimum anhelantes , eosdem Bulgaros a Beati Petri subiectione subducere , suoque Imperio , sub pretextu Christianæ Religionis , callide subiugare ; talia de Sancta Romana Ecclesia non habente maculam neque rugam , aut aliquid huiusmodi prædicant , quatenus illi , vt pote adhuc in fide rudes , hæc audientes , nos quali noxios , & diuersarum hæresum squalore respersos vitent , deiecent atque penitus deserant .

Epist. Nicolai P. ad Gall. Epōs historica de cā Photij . Græci odio & inuidia tenentur in Latinos .

E Denique cum clamor maiorum qui in Constantinopolitana Ecclesia tum per eosdem Principes , tum per eos , qui illi , siue metu , siue affectu ad votum parent , multiplicatus , & consummatus esset . nostrisque auribus increfescens , immensum cordi dolorem

Græci calumniant Latinâ Eccl. apud Bulgaros .

Legati Se-
d. Apof. p
uaricato-
res.

Preuarica
tores lega
ti dānati.

incuteret; etiam ipsis petentibus, & obnixè precantibus, ad hec inquirenda & no-
bis referenda, Missos nostros Rodaldum scilicet & Zachariam tunc Episco-
pos Constantinopolim destinavimus. Qui illuc pervenientes, Patriarcham
Ignatium damnando, & Photium communionem suam firmando, contra edictum no-
strum, factioni consenserunt Græcorum. Cum autem patrato nefario scelere, Ro-
mam reuersi fuissent, missus est etiam ab Imperatore Michaelē cum ipsis ad nos
prius legatus, nomine Leo, a secretis. Quorum adventu cognoscentes, tam ipsum
Ignatium iniuste depositum, quam Photium in eorum irregulariter in sede Constan-
tinopolitana firmatum, molestissime tulimus, scribentesque nostram summa aucto-
ritatis epistolam eidem Leoni a secretis Imperatori per indictionem 10. hanc dese-
rendam contulimus, per quam videlicet nos nec illam damnationem, nec talem pro-
motionem, ut pote vtramque iniue patrata admittimus fore prædiximus, & rati-
one competenti firmavimus. Deinde bis factō concilio, & lectis profanis gestis,
quæ prædictus Leo a secretis detulerat: ubi præfata depositionis fratris, & Coepi-
scopi nostri Ignatij tenor continebatur, inveniuntur eidem Missi nostri tam in
damnatione Ignatii, quam in communionem Photii omnino culpabiles. Unde nos ec-
clesiam nostram sine omni volentes macula (sicut semper) subsistere, ne videlicet
in ea, illis impunitis remanentibus, vel tenuis subsannandi daretur occasio, aut nos
eorum pravitati consensisse videremur: vtrumque damnavimus & excommunica-
tioni submissimus; damnationem vero Ignatii, & promotionem Photii penitus re-
spuimus, & condemnavimus. Reverso autem Leone a secretis Constantinopolim,
Michael Imperator comperiens per epistolam nostram, quam per ipsum transmis-
imus, quid nec depositionem Ignatii, nec promotionem Photii suscepissent
mox quandam Legatum, nomine Michaelē Protospatharium cum epistola iniu-
riis plena ad nos direxit, ut sententiam nostram ad votum ipsius commutaremus,
vehementer hortatus est.

At nos iniurias quidem nostras non curantes; licet circa ecclesie iniurias non ta-
cuissimus: scripsimus epistolam nostram, & hanc per indictionem quartam deci-
mam prædicto Imperatori per iam nominatum Michaelē Protospatharium Le-
gatum suum direximus, tam videlicet a nostra ecclesia falsas obiectiones repellere
cupientes, quam ipsum Imperatorem cum sequacibus suis super hoc negotio ad rectum
iustitiæ perducere tramitem anhelantes. Sed ut plenius hæc tam ipsi Imperatori,
quam aliis fidelibus intimari potuissent, convocatis quibusdam e vicinis locis fra-
tribus, & Coepiscopis nostris, de his quid nobis canonice visum est, prædecessorum
nostrorum secuti vestigia, decrevimus, & ordinavimus, quod etiam sanctitati ve-
stræ post modicum Deo favente, plenius intimare disponimus. Quo rite, sicut ar-
bitramur, ordinato, quærere cepimus opportunitatem, qua freti, Missos Aposto-
licæ sedis, etiam adhuc Constantinopolim cum exhortatoris epistolis destinaremus,
qui & pro salute ipsorum competentibus eos monitis edificarent, & quæ fuerit de
illis Apostolicæ sedis prolata sententia manifeste denunciarent, iuxta quod & ma-
gna Synod. Nicæna de his, qui abiiciuntur, sanxisset dignoscitur. Videbatur enim
nobis iter navale satis difficile, & propter eorumdem Græcorum expertas insidias
valde cavendum. Cum in his itaque anxietatibus vidique coarctaremur, & ingen-
tibus premeremur angustiis, ecce subito legati iam sati Regis Bulgarorum nobis
adesse nunciantur. Unde quis est qui dicere possit, quanto gaudio, & quanta exul-
tatione sinus repleti, eo quod & salubrem eorum conventionem per divinitus benedi-
ctis Dei cognovimus, & quia illos de terram Beati Petri Apostoli, sedisque eius ex-
quisisse comperimus, qui licet longe positi corpore, nobis tamen sancti sunt fide præ-
sentes, sed & quia per eorum Regnum facilem, ac terrenum Missis nostris ad ter-
ram Græcorum accessum patere perspeximus. Ordinatis igitur tam quæ Bulgavo-
rum gentis congruere fidei rudimentis agnovimus, quam quæ Constantinopolim mit-
tere disposueramus, Missos quoque nostros cum legatis iam sati Regis per ipsius
transituros regionem direximus. Quos Imperatores Græcorum non solum recipere

minime

Legati Se-
d. Apof. a
Græcis mi-
nime rece-
pti.

Ammime consensere; verum etiam vehementer auersati, Bulgarorum animos commouere, eo quod per suam eos terram transire permiserint, nihil aliud procul dubio inuenientes, nisi quod eos, si per sibi subiectas regiones transissent, illos periculis traderent; quibus predicta urbis haretici principes sepe Sedis Apostolicæ Legatos, pro causa fidei, vel correctionis Ecclesiastica destinatos tradidisse leguntur.

Præterea cum Bulgarorum Rege demonantibus, & ad urbem Constantinopolitanam iudem nostris accedere Missis conantibus: iudem Imperat. epistolam suam ipsi Regi Bulgarorum transmisere: quam ille accipiens, nobis per Legatos nostros deferri deuota mente decreuit. Accipientibus itaque nobis, & persecutantibus tandem cum aliis scriptis epistolam, non hanc, sepe memorati principes dictantes, nisi in lacu blasphemiae, tinxisse calamum, & luto erroris vsi pro atramento fuisse, procul dubio potuerunt. Conantur enim tam nostram specialiter, quam omnem generaliter, qua lingua Latina vititur, Ecclesiam, reprehendere; quod ieiunamus in Sabbatis; Quod Spiritum sanctum non ex Patre procedere fateamur. Apud Frodoardum, qui illa recenset, ita legitur. Quod Spiritum sanctum ex Patre, & Filio procedere dicimus. Pergit Nicolaus. Dicunt præterea nos abhominari nuptias, quia presbyteros sortiri coniuges prohibemus. Et insimulare tentant quoniam eosdem presbyteros chrismate linere baptizatorum frontes prohibemus. Quod Chrisma nos ex aqua fluminis conficere, fallaciter arbitrantur. Reprehendere nihilominus moluntur, quod octo hebdomadibus ante Pascha a carnium, & septem hebdomadibus a caseo, & ororum esu, more suo non cessamus. Mentuntur quoque nos, sicuti per alia ipsorum scripta indicatur, Agnum in Pascha more Iudæorum super Altare cum Dominico corpore benedicere & offerre. Quin & reprehendere satagunt, quod penes nos clerici barbas suas radere non abnuunt. Et quia Diaconus non sumpto presbyteratus officio, apud nos Episcopus ordinatur, cum ipsi etiam illum, quem Patriarcham suum nominant, a laico subito tonsuratum, ac Monachum factum, saltu ad episcopatus apicem Imperiali fauore, & brachio prouehere (vt ipsi putant) minime formidarent. Et adhuc, quod est grauius, a Missis nostris, contra omnem regulam, & præter omnem consuetudinē libellum fidei, si se ab illis recipi vellent, exigere moliebantur; in quo tam ista capitula, quam eateneutes anathematizarent, nec non & epistolas canonicas, ab eo, quem suum Oecumenium Patriarcham appellant, dandas improbarequirebant.

Deinceps hortatur Episcopos Gallos aduersus Græcos, vt vnanimi consensu Ecclesia Latina vniuersa aduersus eorum calumnias infurgat, qui impudentissime audent hæresis insimulare Rom. Eccl. Si quidem (nisi mente recessit) inquit, nunquam Hesperie regiones, vt de aliis mundi plagis interim taceamus, a sede Beati Petri, in huiusmodi questionibus dissonantes inueniuntur. Unde vnusquisque vestrum, qui Metropolitana iura sortitus est, iunctis sibi fratribus, & Coepiscopis suis, qui sub se sunt, de his diligentem curam suscipiat, & quid inuidis eorum detractionibus opponi necesse sit, rimari studeat. & inuenire summopere gessit. atque inuentum nobis ocyus transmittere minime paripendat; quatenus id nos quoque aduersus eorum vesaniam cum ceteris assertionibus nostris, deinde mittere valeamus. Nihil enim in nobis tam visibilis quam inuisibilis hostis, sicut concordiam, exhorvescit. a

Etæo mutua studia nostra prouocemus, & contra communes hostes, non quasi hac illa, vt patentes, sed tanquam castrorum acies ordinatè reperiamur; sicque fit vt dum nos vestram vnanimitatem ad communem incitamus conflictum, & vos nostris certaminibus interestis, ut & nos vestram sanctimoniam debito mentis affectu, diligere, fraterneque venerari cernamur, & vos in nullo a capite, id est a sede Petri disidere noscaminus. Quanto autem liuore quantaque uerborum iam designati Græcorum Principes eorumque satellites aduersus nos, pro eo quod suis nolimus parere illicitis animositatibus, animati sint, in eo manifeste datur intelligi, quæ aut falsa sunt, quæ nobis impingere moluntur, aut certe iam a prisco tempore, sine

Calumnie
Græcorū i
Latinos
De ieiun.
Sabb.
De procef
sione Sp.
Sancti
Nos abho
minari nu
ptias.
De ordina
tione pres
byt.
De Chris
mate.
De ieiun.
De oblat.
Agni.
De cleri
corū rasu
ræ barbæ.
De Diaco
nis in Epi
scopos per
saltū pro
motis.
Græci exi
gūt libell.
fidei a Mi
ss. Apost.
Patr. Con
stantinop.
scribere lit
ter cano
nicas.
Ecccl. Occi
dent. nun
quam in his
dissentit a
Rom.
a Hæten?
t edit. Ro
m. reliqua
ex Cod.
Fabr.

Doct. Graeci
Eccl. Roma. mini-
me repre-
henderunt.
De ieiun.
Sabb.

cuiusque contradictione in Ecclesia Romana, immo in tota Occidentali parte haec tenus custodita, & cum floruerint etiam apud ipsos magni Doctores Ecclesie, nullus tamen eorum de his reprehensionem fecit, nisi hi qui non zelo iustitiae feruidi, sed zelo inuidiae percussi, ecclesiae lacerare traditiones anhelant. praecipue cum de ieiunio Sabbati, tempore Sancti Siluestri Confessoris Christi, sit satis discussum, & disputatum; atque ut celebraretur per omnia definitum, nullusque post haec ausu temerario contra illud statutum uenire, aut saltem mutare presumpserit: cum potius & diuerso Sedis Apostolicae instituto, & Ecclesiae Romanae sequens obseruantia eiusdem salutiferi constituti executrix fuisse hucusque reperiatur.

De peccat.
Spir. S.

Preterea de processione Spiritus sancti quis nesciat illustres viros, & praecipue Latinos nonnulla scripsisse, quorum fulti auctoritatibus istorum oppido sane respondere possemus insanae, si vel illis non reprehendendi, vel nobis eis contentiosa saepe garrulentibus rationem reddendi consuetudo quaelibet extitisset? Sed quid mirum si hoc isti pretendant, cum etiam gloriantur atque perhibeant, quando de Romana Vrbe Imperatores Constantinopolim sunt translati, tunc & Primatum Romae sedis ad Constantinopolitanam Ecclesiam transmigrasse, & cum dignitatibus regis etiam Ecclesiae Romanae privilegia translata fuisse? ita ut eiusdem inuasor Ecclesiae Photius etiam ipse se in scriptis suis Archiepiscopum, atque vniuersalem Patriarcham appellet.

Tactat Graeci
Imp. Primatu
Eccl. tran-
slatu Con-
stantinop.

Videte ergo fratres, si haec Ecclesiae Christi non praediuicent, videte si tolerabilia valeant estimari; considerate si debeant illi Ecclesiae Romanae huiusmodi derogationes, vel detractiones ingerere, cum ipsa, ex quo cepit Christiana religio dilatari, quae semel in Petro patrono, ac institutore suscepit, immutata tenuerit, & incorrupta per alia mundi climata docuerit, nec apparuerit quisquam, per tot saltem seculorum curricula, qui eius traditionibus derogauerit, aut obuiare presumpserit, licet ut pratulimus, in ecclesia magni Doctores effulserint, nec visa sit vnquam Ecclesia (ut non dicam Constantinopolitanam quae longe post instituta est) cuius haec, doctrinam uel auctoritatem secuta sit, cum ipsa potius alias Ecclesias instituerit, atque nonnullas traditiones contulerit; adeo ut quemadmodum Bonifacius Sedis Apostolicae Praesul testatur, institutio vniuersalis nascentis ecclesiae, de Beati Petri sumpsit honore principium, in quo regimen eius, & summa consistit. Pergit ostendere absurditatem a Graecis obiectorum.

Eccl. Roma. nullo
errore pol-
luta.
Graecifere
semper
schismate
aut heresi
laboratut.
Sed. Petri
a. nullo in-
dicatur.

Nunquid nos haeretici aliquando fuimus? Nam licet nos peccatores quidem esse non denegemus; quorumlibet tamen errorum saepe pollutos, Deo gratias, minime recognoscimus; quemadmodum illi, qui nunquam sine schismate, nunquam prorsus ab errore reperiuntur extranei. Libellos autem nos ab illis exigere, & suscipere, non autem illos a nostris requirere solere, consuetudo hucusque custodita demonstrat. Cum enim Christi munere, propter Primatum Ecclesiae Romanae in Beato Petro concessum nemini sit de Sedis Apostolicae iudicio iudicare, aut illius sententiam retractare permissum, constat mirum eos ab his nullam inus possidere libellos exigendi, quos habere fas iudicandi, nullo habetur canone, nullo probatur exemplo: potiorum enim est ab inferioribus, non inferiorum a potioribus violenter exigere; aut extortam elicere satisfactionem.

Ostendit deinde desiderium conuocandi eos & alios Episcopos Romam ad Concilium, nisi vos, inquit, diuersae mundi calamitates, & quotidianae pressurae id agere vetuissent. Sed quae nobiscum agerent praesentes, hortamur, agite saltem absentes & c. Vnum tamen hic veniendum non recusetis labore arripere, nec iussa terreni Principis, nec vlla impedimenta seculi, pium studium vestrum a communi hac Ecclesiasticae negotii meditatione, seu necessaria sollicitudine cohibere quoquo modo valeant, alioquin vestram ad nos fraternitatem conuocandi, & pariter de huiusmodi questionibus tractandi nobis erit omnino necessitas, ut videlicet iuxta praestitam consuetudinem nobiscum in id ipsum apud Sanctum Petrum conuenientes communes Ecclesiae contumelias repellamus & c. praecipue cum non solum

propter

A propter huiusmodi generalis Ecclesie negotium, sed etiam pro specialis huius sedis exorta causa predecessores vestri vna cum predecessoribus nostris hic solui sint non immerito conuenire &c.

Hortatur deniq; vt tam fortia scripta, & Sedi Beati Petri omnino consentientia edant, quæ vna cum Rom. Pont. assertionibus ad Græcorum vesaniam, & denentiam valeant confutandam.

Tua vero, frater Hincmare, (inquit) pietas, cum hanc epistolam legerit, maxime curet, vt ad alios Archiepiscopos, qui in Regno filii nostri Caroli gloriosi Regis consistunt, deferatur, ac id summopere agere studeat, & vt de his singuli in diocesis suis vna cum suffraganeis suis, in cuiusunque regno sint constituti, conuenienter tractare, & nobis qua euenierint, suggerere curent, eos incitare non negligat: ita vt eorum omnium qua presentis Epistola circumstantia continet, tu & Sirenius executor illis existas, & apud nos verax, & prudens scriptorum tuorum serie relater inueniaris. Dat. decim. Kalen. Nou. Indictione prima. A qua die vsque ad ipsius Nicolai obitum viginti & vnus dies numerantur. Frodoardus in historia Ecclesie Rhemensis, ait Hincmarum hanc epistolam accepisse, & coram Rege, multis assistantibus Episcopis legisse, & iuxta mandatum Nicolai Papæ, eam ad alios Archiepiscopos circumsine deferri curasse: interim Nicolaum Papam decimotertio die mensis Decembris e viuus excessisse &c.

B Sed quid pro Latinis aduersus Græcos in Gallijs fuerit elaboratum, ex eodem Frodoardo aliqua ex parte consequi possumus, qui dum relegit epistolas ab Hincmaro conscriptas, hæc habet: Item de responsonibus ad obiecta Græcorum, quæ Odo Bellouacensis Episcopus colligens descriperat, & domino Hincmaro miserat &c. & inferius de iisdem: subiungit quoque de libello ipsius Odonis contra obiectiones Græcorum, quodam se in eo memorans annotasse, quæ retractanda, & corrigenda forent. quas lucubrationes nescimus editas.

At ne penitus relinquamus intacta decem illa capita, quæ a Græcis obiecta Nicolaus ipse testatur: ea hic obiter, breuiterque saltem attingamus, atque in primis.

1 Quod ad Sabbati ieiunium: vetus fuit ista inter Latinos, atque Græcos controuersia, ab ipso ferme exordio nascentis Ecclesie, post obitum videlicet Apostolorum. Tu vero consulas quæ fufius primo Tomo Annalium scripta sunt.

D 2 Quod Spiritum sanctum a Patre procedere negarit omnino Latina Ecclesia, a pertentissimum mendacium est. Quod autem dixerit a Patre & Filio procedere, sincerissima veritas est; a maioribus omnibus, a Damaso incipiendo, Romanis Pontificibus, & alijs asserta.

3 Quod custodiens in sacris ordinibus coelibatum Occidentalis Ecclesia, damnet nuptias, manifesta calumnia est. nam clericorum coelibatum antiquissimum fuisse in ecclesia tam Occidentali quam Orientali, a temporibus Apostolorum fernatum, suo loco superius euidentissime demonstratum est; ac pariter declaratum, quam desipuerint Græci a tempore sextæ Synodi commenticijs appositis canonibus, coniugium sacrorum ministrorum admittentes.

4 Quod alicubi concessum presbyteris, vt baptizatorum frontes liniant chrismate, ex magna causa sit dispensatum: in contrarium plane esse usum, ostenditur.

E 5 Quod vtatur Ecclesia Occidentis aqua pro chrismate; omnium testificatione est manifesta calumnia.

6 Quod in Quadragesima caseo, vel ouis omnes Occidentales vtantur Ecclesia, calumnia est, cum in Italia nunquam in vsu fuerit; trans montes tamen id, ex magna causa, alicubi appareret esse concessum. Sed in his diuersarum Ecclesiarum tam in Oriente, quam in Occidente, absque scrupulo læsæ Catholice fidei, diuersas fuisse consuetudines, ex antiquis Theologis superius fute est disputatum.

7 Quod super altare vna cum corpore Christi offeratur agnus, tempore Paschatis, est manifesta calumnia.

Que Galli adu. Græcos.

Responones ad obiecta Græcorum. De ieiun. Abb. De pcess. Spir. S. De ccliba tu clerici.

De Chrismate.

De abstinentia ciborum.

De agno oblato.

De barba
radenda.

8 Quod clerici Occidentales barbas radant, ridenda potius, quam confutanda schismaticorum insania; de quo pristino vsu, ab exordio Ecclesie nascentis Romae recepto, suo loco superius est tractatum.

De Diac.
ord. Epis.
per saltu.
De libel.
lis fidei.

9 Quod Diaconi non suscepto presbyteratu transeat ad Episcopatum: calumniam esse, Canones Occidentalis Ecclesie manifestant.
10 Quod libellus fidei exigeretur ab illis, a legatis Apostolicae Sedis: quod cum nunquam vsurpatum sit, pro monstro haberi debet, sicut, vt ab eorum Patriarcha ad Christi fideles Decretales scriberentur epistolae. haec obiter.

De Decre.
talib. ep.
† epist. 58.

Porro de hac epistola Nicolai fragmento in antiquis Francorum. Annalibus a Pithoeo editis: deque alia, eodem tempore scripta, de condemnatis ab Apostolica Sede Gunthario, & Theutgaudo Episcopis, quos ob septem capitalia crimina commissa, ad pristinae dignitatis restitutionem recipere nequaquam posse commemorat. Exigebat autem ista ab ipso Nicolao necessitas, vt quia suis litteris vsque in Orientem missis, duo illi damnati Episcopi iniuste conuicti essent a Nicolao iniuste se fuisse damnatos, oportuit vt per ipsum vniuerso innotesceret orbi, sententiam in eos latam fuisse iustissimam, cum ostenderet quot quantorumque criminum iidem auctores fuissent.

Photius
haereticus
in
cusat eccl.
Rom. ob
asserta pro
cessi. Spiri.
t. S. a Fil.
De pces.
sione Spūs
Sancti an.
tiqua do.
ctrina in
ecclesia.
a Theod.
hist. lib. 5.
c. 11.
bin Anno
D. 447.
c. 1. Io. 2.
d Rom. 8.
Damasus
profiteatur
Spir. S. a P.
& F. proce.
dere.
e Io. 15.
f Io. 16.
g Genn. p.
Coc. Flor.
sect. 7.

Quod autem ad Photij criminationes in Ecclesiam Rom. pertinet, sciendum est ipsum primum fuisse, qui quod nullus praedecessorum, quantumlibet cerebrosus, etiam si haereticus fuerit, eidem Romanae Ecclesiae insensibilis, ausus est facere, vt eamdem Ecclesiam, immo omnes Occidentales haereticis nomine sugillaret, quod asserent, Spiritum sanctum a Patre Filioque procedere. Non enim recens ista per Rom. Pont. suis epistolis inuenerunt in Oriente, sed ante quingentos annos reperiuntur annuntia litteris primam Damasi Papae, qui vires dedit (quod dictum est suo loco superius) vt Constantinopolitanum Concilium sub Nestario, oecumenicum diceretur, per quod Spiritus sancti est defensa diuinitas, & per Symbolum praedicata. Id quidem ipse habet in Anathematismis appositis ad epistolam ad Paulinum, Antioquidem Episcopum, a Theodoro^a dolo malo falsatam, vt qui contra Cyrillum Alexandrinum negauit Spiritum sanctum a Filio etiam procedere. Porro legitima lectio eorum scriptorum Damasi posita habetur, in omnium antiquissima Cresconiana collectione, alibi superius recitata, his verbis, *Spiritus sanctus non est Pateris tantummodo, aut filii tantummodo Spiritus*. Scriptum est enim, *Si quis dilexerit mundum, non est Spiritus Patris in illo*. Item scriptum est, *Qui autem Spiritum Christi non habet, hic non est eius*. Nominato itaque Patre & Filio intelligitur Spiritus sanctus, de quo Filius in Euangelio dicit, *qui Spiritus sanctus a Patre procedit, Et de meo accipiet, & annuntiabit vobis*. Haec Damasi apud Cresconium purissima

atque simplicissima lectio, per quam Spiritum a Patre Filioque procedere, ex necessaria assumptione deductum est. Sed & locum Damasi & Graecorum fontibus, quos reperit limpidissimos, nec impostorum, pedeturbatos, citat Gennadius Patriarcha Constantinopolitanus his verbis, *Damasus Sanctissimus Roma praeses, qui tempore secundae Synodi Constantinopolitanae vixit, in confessione Catholicae fidei, quam Papa hic misit ad Paulinum Antiochiae Episcopum, haec habet. Credimus in vnum verum Deum Patrem & Filium, & Spiritum sanctum factorem visibilem, & invisibilem, per quem omnia creata sunt in caelo, & in terra; hunc vnum Deum, & hanc vnam esse diuini nominis Trinitatem, Patrem, qui Filius non est, sed habet Filium, qui non est vtique Pater, & filium qui non est Pater, sed Filius Dei, natura est. Spiritum vero paraclitum neque Patrem esse neque Filium: SED EX PATRE PRO-*

CEDENTEM ET FILIO. Subiicit his, idem Gennadius testimonia Leonis Papae atque Hormisdæ, eadem affirmantium, & aliorum, qui libere ea scripsisse ad Orientales reperiuntur, diuersis quidem temporibus, cum nec ab aliquo eorum, licet in Rom. Eccl. insensibilis adeo contradictum est, vt sit ausus vel Rom. Pontifici, vel alicui Occidentalium id profitenti, & constanter asseueranti impingere crimen haereticis; & meditata fuerit ea de causa a Rom. Eccl. scissionem. Immo boni consulere, & in fa-

norem

A. Iniorem sensum interpretari consueuerint, id quod de eadem Spiritus sancti processio-
ne a Patre Filioque a Romano Pont. assertum alicubi inuenissent, vt fecisse constat
Sanctum Maximum virum doctissimum, & ob defensionem Catholicae fidei marty-
rem; qui claruit tempore Sancti Martini Papae, & martyris, anno Redemptoris
650. sub Heraclio Constante Imp. cuius de ea re sententias grauissimas in epistola
ad Marinum conscripta, qui pugnant aduersus Graecos, citare consueuere, vna cum
alijs Sanctissimis antiquis Graecorum Patribus, qui id ipsum de processione Spiritus
sancti a Patre & Filio professi esse inueniuntur, quorum catalogum expressum habes
in Concilio Florentioo, & in alijs pluribus Theologis, qui eodem argumento
scribere commentarios pro Latinis aduersus Graecos, quorum est numerus pene in-
finitus, vt eos singulos recensere sit operosum atque superfluum.

Item S.
Maxim'.

B. Quod autem ad Maximum spectat, & eius locum citari consuetum, in epistola
ad Marinum Diaconum, inter alia quae ibi tractantur dogmatica, recensentur que-
rele Graecorum aduersus Romanam Ecclesiam, quarum altera erat, quod Romanus
Pontifex scripsisset Spiritum Sanctum a Patre Filioque procedere: altera qua calu-
mniabantur eundem dixisse, Christum in quantum hominem non caruisse origina-
li peccato, ex illa enim id illi eliciebant sententia, quod Christum dixisset (vt ma-
iores nostri) secundum Diuinitatem consubstantialem Patri: secundum humanita-
tem consubstantialem nobis. Sed petiti Romani, statim omnem ea de re, declaran-
tes vocem, ablutere calumniam. Ait ergo Maximus in dicta epistola ad Marinum
Diaconum.

C. De litteris vero Sanctissimi Papae, qui nunc Ecclesiam regit, non in tot capitulis,
quos vos scribitis, illi, qui regiam incolunt Urbem (Constantinopolim) eas
susceperunt; sed duobus tantum, quorum alterum est Theologicum, quod videlicet
dicat Sanctissimus Papa Spiritum sanctum etiam a Filio procedere: alterum vero de
diuina Incarnatione, quod scilicet scripsisset Sanctissimus Papa Christum Domi-
num quatenus homo est, ab originali peccato non esse immunem. eliciebant ista illi,
ex dicta voce adeo absolute prolata; non quod ista dixisset Pontifex, vt ex inferius
dicendis apparet. Respondet Maximus de his, quae pro defensione doctorum Ro-
mani afferrent, dicens: & quod ad primum quidem attulerunt Romani auctoritates
suorum Patrum sibi suffragantes, nec non Cyrillum Alexandrinum in sacris illis
communiarijs quae in Euangelistiam Ioannem conscripsit; quibus nullo pacto Spiritus
sancti Filium esse causam, se ipsos affirmare ostenderunt. Unam enim nouerunt Fi-
lii & Spiritus sancti esse causam, Patrem videlicet, Filii quidem generatione, Spi-
ritus vero sancti spiratione; sed vt per ipsum Filium procedere dicentes Spiritum
sanctum, declar. et etiam, vt hoc pacto essentiae connexionem, & identitatem, &
immutabilitatem indicarent, ne scilicet duo esse principia asserere viderentur. per-
git Maximus. Quod ad secundum vero nulla opus est apologia, vel excusatione.
Quanam enim in huiusmodi rebus potest oriri dubitatio etiam illis, qui pro ingenii
sui peruersitatem occasionem dubitandi querere in omnibus consueuerunt? Rom.
tamen discretis verbis declarauerunt, dicentes: Christum Dominum nullo pacto pecca-
tum habuisse, neque mente quidem, qua videtur Adamus primum deliquisse; ne-
que alicuius mali actionem vel operationem ex mente per corpus procedentes omnino
in Christo Domino inquam fuisse. Et isti quidem (Romani videlicet) hac inquamunt
de illis, quae sine causa ipsis obiciuntur. Illi vero (Regiae scilicet Urbis) de iis qui-
bus inuicissime ipsi asseruntur nullam hucusque excusationem attulerunt &c.

Cyrrillus
Alex. de
peccat. Sp.
S.

D. In fine vero, qui cupit amicum saluum, vt inconuulse Ecclesiae Romanae iun-
ctus persistat, verbis his persuadet, quam elegantissime ista subiiciens.
Omnes termini terrae, & quicumque ubique terrarum Christum Dominum pura
mente, & orthodoxa fide consentunt, QVASI AD SOLEM AETER-
NI LVMINIS AD SANCTISSIMAM ROMANAM EC-
CLESIAM, ET EIVS CONFSESSIONEM, ET FIDEM

Locus cor-
ruptus.

Christus
nulli ob-
noxio pec-
cato.

E. Notz de
Ecclesia
Rom.

INTENTI RESPICIUNT, EX IPSA RUTILANTEM
SPLENDOREM RECIPIENTES SPIRITUALIVM, ET
SANCTORVM DOGMATVM, quemadmodum sex ille sancte Synodi sacra & a Deo dilecta, disertis verbis, & magna cum religione exposuerunt, apertissime pronunciantes Fidei Symbolum. Ab initio enim aduentus incarnati Verbi vniuersa vbiq; terrarum Christianorum Ecclesia a Sancta Romanorum Ecclesia originem habuerunt, & fundamentum solum & maximum, contra quod nullo pacto porte inferi preualebunt, iuxta ipsius met Saluatoris nostri promissionem, vt habeat scilicet clauis orthodoxa in ipsum fidei, & confessionis, & aperiat illis qui ad ipsam Romanam Ecclesiam cum pietate accedunt, veram, & realem & solam pietatem querentes, & claudat contra, & obstruat omne os hereticum, quod loquitur iniquitatem in celum &c. hæc Maximus Philosophus Christianus, Theologus sua ætate præcipuus, mitissimus corde, humillimus mente, vt sua ipsius scripta actaque testantur, atque martyrij titulo insuper egregie insignitus.

At cum locum Maximi in Florentino Oecumenico Concilio citaretur, & Græci schismatici tanti viri præfocati auctoritate, respirare non possent, eo diuertere necessitas eos compulit, vt negarint eam epistolam esse Maximi, quam non Latini codices, sed Græci, iidemque plures eadem sententia, abique vlla penitus discrepantia, contingerent.

Verum cum negare non possent Maximi esse epistolam, iidem conuerterunt in Latinos dicta Maximi, quod negassent Filium esse causam processionis Spiritus Sancti, cum Bessarion pro Latinis certamen suscepit, & sententiam Maximi egregie declarauit, in ea, quam tunc, pro vnione habuit, orationem. Sed hæc a nobis ea de causa sum allata, non vt de quæstione hic disputemus, magis autem vt ostenderemus, neminem ante Photium vertisse probro Apostolicæ Sedi, vt adscriberet loco hæresis, si quando ea de processione Spiritus Sancti a Patre, & Filio suis litteris fuit professi, sed vel se recepisse illa, silentio demonstrarint, vel in bonum sensum illa deducerent, & excusarent; vel si non reciperent, non tamen vt hæresim condemnauerint, seque ea de causa ab Ecclesia Romana absciderint.

Primus infelix Photius (ista sit illi loco gloriæ ignominia scripta columna) primus inquam extitit auctor, vt eius prætextu se ab Ecclesia seungi, ac penitus segregari professus sit, a qua se non recipi sciret, ob alienæ sedis inuasionem, & alia innumera scelera perpetrata, vt erubescant in schismate sectatores, tali auctore, quem (vt audisti) crimina immanissima dedecorauit. Qui vbi semel id prosteri scriptus litteris cepit: quæ reliqua fuerunt, erigendo sibi cathedram contra cathedram, Angelum apostatam imitatus, par solum, immo altius contra Sanctam Apostolicam Sedem sibi constituendum putauit, vt non solum illud vsurparit quod Romanæ Ecclesiæ est solius, vt Oecumenicus diceretur, sed & a Legatis Sedis Apostolicæ fidei professionem exigeret, & epistolas ipse canonicas scriberet, quod spectat tantum ad Romanum Pontificem. Apostatantis primum angeli superbia est, & blasphemia in Deum pariter, dum institutum diuinitus in Ecclesia, & seruatum semper in hoc tempus Hierarchicum ordinem, eunuchus inuasor alienæ Sedis, atque falsarius (vt est demonstratum) auertere ausus sit atque subuertere; homo, sententia Nicolai, innumerabilium repertus præuaricationum obnoxius, Imperatorum tantum auxilio fretus. Ita quidem Principes terræ potentes iniquitate, aduersus Romanam Ecclesiam cum Photio insanierunt. Atque hæc nos longius, quam pro ratione compendij, in grauiam Græcorum, si qui sunt, veritatis magis, quam factionum studiosi.

Vltio in schismaticos Principes, ac primum in Bardam Cæsarem omnium malorum auctorem, qui Sanctissimum virum Ignatium Patriarcham sentiens suis sceleribus aduersarium, eum e throno deiciendum curauit, Photiumq; subrogandû prælagia necis eius & miseram

a Matt. 16.

Prim^o Photio adscribitur latinis ad hæresim, quod assererent Sp. S. procedere et a Filio.

Vltio in schismaticos Principes.

A necem Curopalates, Cedrenus, Glicas, & in primis Nicetas Græci scriptores sic ferre descriperunt. Vt illi per somnium B. Petrus Apostolorum Princeps, cui assiscebant duo terribiles viri: & ad vestigia eius sedentis, Ignatius procumbens, & cum lacrymis clamans, *Cauiger Regni cælorum, & petra in qua Christus Deus suam firmavit ecclesiam, si nosse, qua iniuria affectus sim; consolare senectutem meam, multa mala passam: Ille vero ad Ignatium. Ostende, inquit, eum qui te iniuria affectit, & Deus faciet cum tentatione prouentum: Et conuersus Ignatius, dextera manu me ostendit, inquit Bardas, inquiens; Hic me maxime omnium offendit, & nec dum iniuriis me afficere desinit.*

horrenda visio.

B Tum B. Petrus illi qui ad dexteram assabat, ait, *Assume Bardam istum e execrandum & extra atrium ecclesie illum membratim concide quam primum. Itaque tractus ego, inquit, fui ad necem: visum illi præterea, quod manum vibrans aduersus Imper. dixit illi. Impie fili, expecta parumper.* hanc terribilem visionem Philotheo fideli amico narrabat Bardas perteritus, & plorans, qui nec sic quidem omisit affligere Ignatium, misso enim Photij quodam amico in Insulam cum militibus illum archius constringi & obseruari iussit, per tres menses, quibus decursis, in somnij secuta est executio, cum vna cum Imper. & exercitu profectus in Cretam, & suspectus perfidiæ, iussus est occidi, qui statim frustatim est concisus. Reuersus Constantinopolim Imper. cum solus Rempub. administrare non posset, & filios mares non haberet, Basilium Macedonem genere, ignobilem, excubitorem, sibi filium adoptatum, & Magistrum militum creatum, Consortem asciscit Imperij.

Bardas occisus.

C Photius, assentiente Imper. ad vlciscendum Nicolaum Papam, conciliabulum congregat & ipsum Nicolaum anathemate damnat. Magnis etiam muneribus, præcipue Regem Franciæ Doliechum (sic Græci Ludouicum appellant) ad deiciendum ab ecclesia Nicolaum impellere conabatur, pollicens eum se Imper. in Vrbe Constantinopolitana proclamaturum, quæ munera & pseudo Acta in Ignatium & Nicolaum Papam, Zachariæ & Theodoro ascleis suis Episcopis dedit in occidentem.

Photius molit Papam deicere Patru.

Basilus creatus Imper. Michaelem Imper. a prauis, & execrandis facinoribus abducere studens, in senium eum sibi reddidit, qui & eum de medio tollere meditabatur: cum interim Basilicium quemdam Regij Dromonis remigem in Imperium prouehit. Basilus igitur malens necem inferre, quam pati, communicato cum alijs consilio, Michaelem obruncat, & solus potitur Imperio. Ex Zonara, Niceta & alijs. Imperator acclamatus, statim Zachariam, & Theodorum Legatos, ne anathema Pseudo Synodi in Summum Pontif. Romam perferrent, reuocat. Photium a Patriarchali deijcit Sede. Ignatium reuocat & in throno restituit, exultantibus omnibus, idque vtrumque ex litteris & auctoritate Nicolai Papæ, omnia scripta, quæ a Patriarchio discedens acceperat a Photio repetit, in quibus reperti duo libri auro, & argento foris mirifice exornati; intus vero litteris valde pulchris descripti. Quorum alter continebat septem Actiones Synodicas, quæ nunquam extiterunt, nec actæ sunt, aduersus Ignatium, in quibus singulis depictus egregie habebatur idem Ignatius, cum singulis inscriptionibus huiusmodi. **DIABOLVS; PRINCIPIVM PECCATI: FILIVS INIQUITATIS. SIMON MAGVS. EXTOLLENSE SVPER OMNE QVOD DICITVR DEVS. ABOMINATIO DESOLATIONIS: ANTICHRISTVS.**

Imp. occiditur.

Photius deijcitur, Ignatius restituit.

Photij impudèssima fraus.

E Inuentum plane Photij Diabolicum, in quo egregie eum emulantur nostræ ætatis Nouatores, eo etiam deteriores, quod ille huiusmodi imaginibus, & inscriptionibus conatus est infamare nomen Ignatij, hi vero ipsum Roman. Pontif. sed de his occinendum illud Dauidicum, velut somnium surgentium domine in ciuitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges. stat vero, stabitque in æternum imago illa, quam Christus verborum suorum notis indelebilibus reliquit expressam in Petra, qua cernitur super Christi cathedram sedens Petrus, vel loco Petri,

a Mar. 16. successor Petri cum eiusmodi elogio, inscripta diuinitus. ^a TVESPETRVS ET SVPER HANC PETRAM ÆDIFICABO ECCLESIAM MEAM, ET PORTÆ INFERI NON PRAEVALEBUNT ADVERSVS EAM: Quæ actionum illarum impiarum scriptis dum legerentur interfuerunt, iurati asseruerunt, quinquaginta duo apertissima, & omnibus perspicua falsa capitula contra Ignatium & Photio fuisse prolata.

Alter vero Synodica Acta aduersus Nicolaum Papam Rom. omni videlicet calumnia & blasphemia referta continebat. Cū igitur hæc omnia Imp. Senatui atq; Ecclesie manifestasset, pessimam Photij conscientiam vniuersæ Reip. manifestam reddidit. Nicetas.

Non multo postquam Basilius est adeptus Imperiū, visus illi Dominus noster Iesus Christus eum ita conueniens, Vt quid interfecisti Regem & Dominum tuum Imp. experge factus cohorrui, & diuina illa promissione, In quacunq; die ingemuerit peccator, saluus erit, ad pœnitentiam prouocatus, lacrymis luctu & elemosynis se dedit, & mirabili, ac pretioso opere duas Ecclesias fabricauit.

b Lib. 1. c.

Ex Luitprando ^b Ticinensi. Zonaras, longe post hæc tempora, & ipse schismaticus Photio fauens, auctori schismatis, scripsit eum sede pulsum, quod Imperatorem homicidij redarguisset, contra quam alij superiores, nimirum quod iam tertio a Nicolao Rom. Pont. damnatus esset. quod ipsum ipsemet asserit Imp. suis ad Nicolaum Papam literis, quæ posteriores ^c extant, nam priores dubitare se ait, an reddita sint. In illis igitur, hæc habet. *Et quadam a nobis agenda fore, visa sunt; quedam vero paterne sanctitati vestra penitus relinquenda. Verum nobis nihil amplius debere fieri visum est, nisi vt Photius quidem a sede remoueretur, & secum quiescere hortamur, quippe qui multa contra veritatem, & contra Sacrorum Pontificum verticem commouit &c.* Mox ait Ignatium sibi visum restituendum, ex eius litteris, &c. Consultit eum denique de his, qui Photio communicauerunt, & omnino de lapsis, & ad extremum commendat Apocrisarios ab Ignatio, & Photio, & a se ipso missos postulans etiam alios Roma mitti ad faciendam & vniendam Constantinopolitanam Ecclesiam Romanæ, missa 11. Nouembris. Alias misit litteras, & Ignatius ^d multa prædicans de Sede Apostolica, & de ipso Nicolao, & consulens pariter de varijs gradibus lapsorum. D. 11. Nou. biduo ante obitum Nicolai, quæ redditæ sunt eius successori Hadriano, vt Sacræ Synodi Acta declarant.

c T. 3. epi. Decret. pag. 271.

d recitantur in 81 Synodo.

Sed quæ alia eiusdem Nicolai fuerint res gestæ anni huius ante obitum videamus. Cum Theutperga Regina inuisa Lothario ab eoque pessime habita, imminentem sibi mortem timeret: quam citam ab eo protectionem curabat, quam tamen absque aucto-ritate Nicolai Papæ, qui eam redire præceperat, non est ausa tentare. Colore igitur Romam proficiscendi, ab eo recedendi occasionem honestam captans, legatos præmittit ad Nicolaum cum litteris, quibus ab eo Romam veniendi licentiam postulauit. Sed ex Lotharij viri sui, immo infestissimi hostis consilio, quin potius inantissimè in iussione, ijdem litteris atque legatis eidem Rom. Pont. significare coacta est se spon-^ecedere Regiæ dignitati, in quam introduceretur Vualdrada, tamquam legitima Lotharij coniux. Quæ audiens Nicolaus, omnia hæc ipsam a Lothario coactam scripsisse cognoscens hæc ad eam rescripsit. *Quis ignorat hæc te multis pressuris subacta deponere, & innumeris malis attritam proferre? cum etiam (vt prædicimus) omnes Religiosi & Cleri Galliarum & Germaniæ viri hæc ita se habere, frequenti relatione restentur? adeo, vt te nobis hæc scripturam fore, multo ante tempore cognouerimus. Sed his omnis hortamur, ac vehementer admonemus, vt ipsa tibi met manus non inferas, nec mortis fomitem generes. melius quippe tibi est vt veritatem loquereris, alius te occidat, quam tu te ipsam mendacium dicens, interimas. Sta igitur intrepida, atque constans, & mortem quam quoquo modo semel experiri debes, precipue pro veritate sustinere non paueas.* Monet postremo ne occasione Romam veniendi a viro discedat, recepturo post eius discessum Vualdradam, & ipsam in via vitæ discrimen subituram. Sed & scribens ^f ad Lotharium, æque prohibuit ne ipse Romam veni-

Adigitur Regina renunciare regie dignitat. e ep. 48. Nicol. hortatur Reginam ne mortē pro veritate paueat.

f ep. 51:

A ret. Sequenti vero die idem Pontifex litteras dedit ad omnes Episcopos ^a sub Regno Lotharij constitutos, quos redarguit, quod rerum temporalium amittendi timore, segnes fuerint hactenus in corrigendo Lothario. Eadem porro die & Indictione ad Carolum ^b Regē Francorum Lotharij patrum scripsit, dolens quod Lothario conuincatur de abiicienda, atque perdenda Regina Theutperga a Rege adulterij rea constituta, damnans consilium de iudicio per monomachiam definitum, rogat ut eam a periculo liberans mortis, apud se recipiat. Scripsit ^c eodem tempore etiam Lothario Regi, in primis ipsum redarguens, quod Theutpergam varie vexasset, compulissetque jurare, non ipsam, sed Vualdradam legitimam ipsius vxorem esse; in anem ostendens eiusmodi adinventionem: cum sententia Sedis Apostolicæ definitum esset eam esse legitimam ipsius vxorem. Abstrahitque eum ab omni spe ducendi pellicem in vxorem, cum nec defuncta vxore, id ipsi licere leges Ecclesiæ doceant. Vualdradam excommunicatam ipsi denunciat, cuius contortio, ne eiusdem poenæ fiat particeps, admonet. Sed & eadem sententia ipsum fore plectendum, nisi pareat, comminatur. His datis litteris, quibus comminatio excommunicationis missa est, magnus timor inuast omnes Francorum Episcopos, ne Rex ab eodem Pontifice excommunicationis sententia plecteretur, cuius rei gratia tunc Aduentius Metensis Episcopus scripsit ad Hattonem Coepiscopum suggerens consilium reuocandi Lotharium ad poenitentiam. Verum aliud consilium Lotharius iniit, quo excommunicationem comminatum effugeret, nempe ut suum ad Nicolaum Romam aduentum litteris, ^d & legatis præmissis eodem nunciaret, ut sic eum spe bona iudicaret, quibus blandis litteris, & auxilium contra Sarrazenos, si opus sit, pollicetur. At Nicolaus prohibuit eius Romam aduentum, quem sciret non ad poenitentiam, sed ad dilationem prædendi. Vetus fuit Lotharij artificium, ut cum, siue a patribus Regibus, siue a Romano Pontifice arderetur ab adultera omnino recedere, ille se Romam velle proficisci, & de sua causa agere coram Pontifice affirmaret. Testatur id Nicolai epistola ^e ante legationem Arsenij data. Sic igitur ab eo sæpe deceptus ne Romam veniat, interdicit, cum & interim nõ cessaret ab ea via ipsius omnibus modis procurare salutem, scribens de his ad Ludouicum Regē ^f Germaniæ, de eius emendatione procuranda. Occasio etiam prætexendi Romanam aduentus, & illa præcessit, quod eodem anno Carolus, & Ludouicus fratres simul, Nicolai Papæ monitu conuenientes, solcite de Lotharij nepotis, sui nondum resipiscantis scandalo consulentes decreuerunt, ut ipse Carolus pater ad eum, adiuncto sibi Episcopo, proficisci deberet quo eum coram efficacius hortari posset, ut in omnibus parere deberet monitis Apostolicæ Sedis. Cui ille, ex more promissionibus multis, facturum se quæcumque Pontifex iuberet, Romamque ad eum aditurum pollicens, satisfecit. De quibus promissionibus per Ludouicum Nicolaus monitus & rescriptis sic eludere solitum Lotharium Apostolicam Sedem promissionibus suis, ut eum multa promittat, nihil præstet, sed pollicenti contraria agat. Ob idque quod inobediens esset Apostolicæ Sedi, ne Romam veniat omnino prohibuisse. que fuit etiam de eo idem Nicolaus, quod in Sede Treuirensi, & Coloniensi, ex quibus exciderant Guntharius, & Theutgaudus, nullum alium patiatur ordinari Episcopum, spem habens de illorum restitutione; pro quibus & frustra idem Rex Ludouicus rogasset. ^h scripsit & ad Episcopos sub Ludovici Regno constitutos, eos redarguens de nimia sollicitudine pro iuste damnatorum restitutione. At non hic finis Lotharij Regis iniquitatum, sed hoc eodem anno enormia alia prioribus peccata coniunxit, auferens bona Helletrudis filia Lotharij Imperatoris viduæ relicta Berengarij Comitiss; quæ talia passa ad pauperum patronum, viduarumque protectorem Nicolaum Pontificem contulit, qui pro ipsa ad Carolum Regem litteras ⁱ dedit, ut apud Lotharium intercederet, ageretque ut ablata restitueret.

Ad postremum autem non prætermittendum, ex antiquo vsu perseverasse, ut pro gravioribus delictis expiandis fideles ad Romanum Pont. se conferrent: quod sub Nicolao Pontifice dum frequenter, inter alios infelix pater, trium filiorum necator, accurrit, de quo ad suum Episcopum Pastor ^k omnium rescripsit, ex parte re-

e ep. 49.

b ep. 50.

c ep. 51.

Nicol. intentat Lothario excoicatione nisi pareat.

d extant in Cod. Treuir. Loth. imponere studeat Papæ. e ep. 27.

f ep. 53.

g ep. 55.

Papa Loth. prohib. Romæ venire, quod inobed. esset.

h ep. 56.

i ex Cod. S. Mar. sup Miner.

Vidua bonis spoliata, confugit ad Papam.

Pro grauiorib. delictis Roma adif.

g Apud luonem p. 10. 33.

S. Clem.
corp. Ro-
mam refer-
tur.

a De his
agit Picho-
eus i libel-
lo hist. cō-
trou. de p-
cess. Spirit-
us sancti.
Ad sēptu-
Nicolai ni-
hil additū
Symb.

Nicol. Pa-
pa lauda-
tissimus i-
ter oēs.
Elogium
eius.

Legati Im-
per. ad ele-
ctionē Pa-
pæ non vo-
cantur.

Oblatio-
nes vendi-
tolaris, ve-
tar Hadr.
& gratis
dari præci-
pit.

Roma a
Duce Spo-
letano di-
ripitur.
O. Spole-
tani hostis
iudicatus
& exco-
municatus.

laxans misericorditer pœnas illi ab eo impositas.

Hoc eodem anno qui vltimus Nicolai numeratur, contigit per Sanctos viros Cy-
rillum atque Methodium Orientales Monachos deferri Chertona Romam corpus
S Clementis Papæ, de quo narratio extat ex Leone Ostiensi.

Non est præmittendum errare eos, qui putarunt adiectionem illam Symbolo
inditam, ^aFILIOQVE esse primū in Ecclesia Romana ab ipso Nicolao Pont. factā,
id ex epistola Photij elicientes, qua ad Nicolaum Phorius scripsit aduersus eos qui
dicerent Spiritum Sanctum sicut a Patre, ita etiam a Filio procedere. Quod igitur
tunc regebat ecclesiam Nicolaus, creditus est ipse eius additionis fuisse auctor. Sed hi
ab ipsius Photij epist. post ad Io. Papam Ostauum scripta, reedarguuntur, testante, a
nemine Rom. Pont. vsque ad illa tempora aliquid additum Symbolo. Nicolaus igitur
Ad sēptu-
Nicolai ni-
hil additū
Symb.

& si eadem cum suis prædecessoribus sentiret de Spiritus sancti processione a Pa-
tre Filioque manante, ne quidquam tamen id Symbolo fidei adiectū voluit, quod
sciret a Leone Tertio prædecessore Pont. id recitatum, Legatis Caroli M. Imp. id ex-
poscentibus.

Anastasius plura de Nicolai munificentia in donis collatis diuersis ecclesijs, & sacri-
s edificijs recenset.

Nicolaus igitur, cum ecclesiam victoriosissime, inquit Anastasius, rexisset annos no-
uem m. 6. d. 20. idib. Nou. migravit ad Dominum, laudatissimus, si quis alius, Roma-
norum Pontificum. nam audi Reginonis elogium. *Post B. Gregorium vsque in præ-
sens nullus Præsul in Romana Urbe Pontifici ali honore sublimatus Nicolao videtur
equiparandus. Regibus & Tyrannibus imperauit, ei que ac si Dominus orbis terrarum,
auctoritate præfuit, Episcopis, & sacerdotibus, religiosis, ac Domini mandata obser-
uantibus humilis, blandus, pius, mansuetus apparuit, irreligiosis & a recto tramite
exorbitantibus terribilis, atque austeritate plenus extitit, vt merito credatur alter
Elias, Deo suscitante, nostris temporibus siuerexisse, & si non corpore, tamen spiritu
& virtute.*

Post mensis vacationem Hadrianus Romanus, admirabili omnium ordinum con-
sensu, electus, 19. Kal. Ian. consecratus est. Is beneficentiæ in pauperes nomine cele-
bratur, multiplicatis aliquando in eorum erogatione denarijs. Missi Imp. in Vrbe præ-
sentes, indignati, quod ad electionem vocati non essent, accepta ratione, quod non
causa contemptus Augusti, sed futuri temporis prospectu omisum hoc fuerit, ne vi-
delicet Legatis Principum in electione Rom. Pont. expectādi mos, per huiusmodi so-
mitem, inoleferet, omni indignatione deposita, ad salutandum electum etiam ipsi hu-
militate accefferunt. In cuius consecratione ad celebritatem Missæ ipsius tam incredi-
bilis extitit multitudo, vt certatim de manu eius, omnibus communicare nitentibus,
Theutgaudus Treurenf. Archiepiscopus, & Zacharias Anagninus Episcopus, qui a
Domino Nicolao Sacerdotio denudati, etiam communionem caruerāt, simulque Ana-
stasius, qui dudum a Leone Benedictoque Pontificibus, presbyterio denudatus, inter
Laicos communicare solitus erat, ecclesiasticam communionem, sub congrua satisfac-
tione, receperunt. Mox consecratus, ad Patriarchium reuersus, consuetudinem di-
uerforum xeniorum hinc inde confluentium retentis solum quæ vsibus Missarū suffi-
cerent, de reliquis pretia capientem exclusit, dicens, non esse pium, quod gratis accipi-
mus, pretio vendatur, sed gratis etiam, iuxta præceptum Domini, largiamur, obla-
tiones Christi cum eius hospitibus, & inopibus partiamur, propter quos has tribui
nobis diuinitus scimus.

Inter tot læta atque felicia, tristitia admodum atque lætuosa admixta sunt. Lam-
perto Duce Spoletano, tempore consecrationis, huius venerandi Pontificis, Roma-
nam urbem tyrannice inuadente & diripiente, maiorum domibus, nec Monasterijs,
nec Ecclesijs, nec nobilissimis puellis parcendo. Propter quæ apud Augustos pijs-
simos, Romanorum querimonijs prægrauatus, Ducatum perdidit, iram Principum &
inuidiam pene cunctorum Gallorum, tanquam reuera Sedis Apostolicæ, hostis adiu-
dicatus, incurrit. Mox Pontifex tanta tyrannide liberatus, vsque ad raptorum resti-
tutionem,

tutionem,

A tutionem, legalemque satisfactionem omni ecclesiastica communione priuauit. ex Anastasio.

Cognito in Gallijs obitu Nicolai, Lotharius Rex mox litteras ^a ad eius successorem Hadrianum scripsit, rogans, vt quod a Nicolao obtinere non potuit, ab eo imperarer, suum Romam aduentum. Porro Hadrianus ad eum primo scribens has dedit litteras ^b commonitorias. Post pauca. *Excellentiam tuam paterno monemus affectu, & iure Apostolico exhortamur, quatenus malorum omnium consilii hominum relictis, & mortiferis persuasionibus omni modo spretis, aurem cordis tui caelesti sane clauigero B. Petro in nobis loquenti aperias, omnique animositate, & inclyta sanctae dilectione procul abiecta, ea quae iustitia ac reuerentiae maxime congruunt praedicante, toto desiderio audias, euidentique proficias deuoto affectu, quia non auditores, sed factores legis Deus fore iustos approbat. Unde Sedis Apost. salubrem admonitionem & correctionem venerabilis sinceramque mente suscipere stude. Duo igitur a te carnis deuotio illecebra dudum commissi videntur illicita, quae ab antecessore nostro pie memorie Papa Nicolao censura fuerant emendata canonica. Vnum videlicet nefarium Theutperga legitima uxoris coniugis tuae diuortium: alterum vero scelestissimum Ualdrada maeche concubitum, quod non solum lex omnis diuina reprobatur, condemnatur & fieri omnimodis vetatur, sed etiam mundana prohibent iura: de quibus nos iterum rescribere nullatenus studeamus, nisi vos a iustitiae tramite, per incentiuum carnis procul dubio deuoluisse, bonumque coniunctionis legitima vinculum dissoluisse, & ad illicitum ac pristinum stuprum in congruis reuerti velle occasionibus agnosceremus. Theutperga itaque Illustrissima Regina coniux vestra, Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli ad limina veniens menteque deuota orationis desiderium complens, nostram faciem contemplari, causamque sua necessitatis nobis ore proprio exponere conuersiuit. Quae cum a nobis pro amore Dei, & vestro, & ab omni nostra ecclesia honorifice, sicut oportebat, suscepta fuisset: dixit se propter quandam corporis sui infirmitatem, & quia non legitimo vobis antea fuerat coniuncta connubio, a vestro velle separari consortio, & ob amorem Dei, saeculi dignitatem, & gloriam abicere, ac sub leui iugo Christi cernicem cordis submittere. Quibus profecto auditis, & domino auxiliante diligenter consideratis, non modico fuimus turbati stupore, quod se, pro talibus, a vobis quaeueret separare, cum scriptum sit, dicente Domino: a Deo iungitur mulier viro: & iterum: Quod Deus unxit, homo non separet. Et cum ipsa, sicut dixit Apostolus, sui corporis non habeat potestatem, sed vos, cui Domini est voluntate legitimo matrimonio regali que toro coniuncta, cui sane, quamuis cum vestrae voluntatis consensu atque licentia, hoc supplici nimis prece deposceret, nostrum in tali voluntatis suae desiderio consensum, nullo modo prebuimus: licentiam vero illi reuertendi ad magnitudinis vestrae consortium iuraque matrimonii regalia illibata custodiendi precepimus. Super his autem, quibus se a vobis querit distingere, tam repente, sine multorum fratrum nostrorum consilio, & ingenti examine, finitiuam nunc proferre sententiam, aut consensus nostri immaturam dare licentiam iure distulimus. Deo autem nobis salutis opem, vitamque praebente, tam pro his, quam etiam pro aliis ecclesiasticis causis synodum facientes, & talia subtili examine indagantes, vt secundum Dominum salui esse possitis, idonea satis intentione deliberabimus coram Deo, Salvatore nostro, atque finiemus. Propter quod excellentiam tuam Apostolicis monemus alloquiis & hortamur in Domino, ne aurem nobilitatis tuae consiliis impiorum, & veritati repugnantium verbis inclines, sed potius dominicis, & Apostolicis praebens gratanter preceptis tandem Theutpergam nobilissimam Reginam coniugem tuam dilectionis amore, in conjugale consortium letus recipias, & pro amore Dei, & Sancti Petri, & nostro simul, honore digno eam retinere, sicut corporis proprii membrum dilectum, procures. Quod si ob itineris longitudinem, & asperitatem, vel aliquam carnis incommoditatem ad vos usque ipsa peruenire distulerit, elegerit ve in aliquo proprietatis suae loco sibi vtili magis consistere, interim, donec Synodus, vt praediximus, fiat, salua & incolumis sub vestra regali tuitione atque defensione secunda permaneat: habeatque in potestate*

a ex Cod. T'reuir.

b ex Cod. Fab. Paris. Hadr. Papae epist. ad Loth. R. grauis, & pater. na.

Theutperga Reg. Romae profecta.

e Gen. I.

De diuortio Loth. R. non au det defini re Papa absq; Consilio.

testate sua ipsas Abbatis, quas ei dare ipse ore proprio promissisti, de quarum sumptibus, atque redditibus necessaria possit habere stipendia, dignaque subsidia, sin vero quilibet vestrum ei aliquam fuerit inolitus contrarietatem inferre, aut periculose praesumpserit nocere, sciat se a nobis perpetui anathematis vinculo esse procul dubio innodandum, & ab omni Christianorum consortio separandum. Te autem, si talibus confesum praeueris, omnimodo excommunicandum.

Minatur excōicationē quomodocumque nocēti Theurpge Reg. a lib. 3. c. 20.

Hec Hadrianus Scripsit etiam idem Hadrianus ad Hincmarum Rhemensem Archiepiscopum, ut cū Lothario ageret, ut ab omni se culpa suspicione liberaret, quod Hincmarus egregie praestitit, ut testatur Frodoardus, qui & afferit Rom. Pontificē Hadrianum epistolam mississe laudibus plenam, qua ei delegauit vices suas in istis partibus super Lotharij causa; quatenus, quod inde Nicolaus Papa decreuerat, seruarietur.

Hadrianus male audiens quod dissentiret a praedecessore proficitur se consentire.

Fuit praeterea curae Hadriano, hoc primo eius Episcopatus ingressu, cetera promouere negotia quae inchoauerat Nicolaus, & inter alia monere Francos de obiectionibus a Graecis in Latinos conscriptis, De his (ut ille fecerat) scribens ad Francorum Episcopos. De quo idem Frodoardus, loco citato. Idem rursus Hadrianus vt mentiri conuincerentur, qui dicerent, se rescindere quae a Nicolao Papa gesta essent, rursus ad Hincmarum scripsit significās, se praedecessorum vestigijs insistere eaque sectari, quae ab eis statuta fuissent, teste eodem Frodoardo. Cum igitur inflexibilem Hadriani animum, sicut, & praedecessoris Nicolai Lotharius cognouisset: eum decipere in suum damnum, simulatione, decreuit. Cuius rei gratia ad Urbem aduentum adornat, deque his antea eundem Hadrianum Pontificem reddidit certiolem. Quid autem Hadrianus Pontifex cum ista accepisset, ad ipsum Lotharium rescripserit, Regino his verbis significat. Ad haec superscriptus Papa rescripsit, Sedem Sancti Petri semper paratam esse dignam satisfactionem recipere, nec quod diuinae humanaeque leges iuste decernunt unquam repulisse. Itaque si immunem ab obiectionibus se sciret, cum omni fiducia Sedem Apostolicam oportere adire, ut expetitam benedictionem perciperet: si culpam autem recognosceret, Nihilominus absque hesitatione venire festinaret, condigna penitentiae remedia suscepturus. Haec de responsione Hadriani Pontificis, Regino: haud tamen in his sequuti vestigia praedecessoris qui (vt vidimus) ab accessu ad Urbem vetauerat Regem, nugis atque fallacijs traducem Romanae Ecclesiae Maiestatem: ob id indignum ratus vt reciperetur ab ea, nisi antea eiusdem Sedis Apostolicae iussis obtemperasset. Cuius rei causa, atque etiam quod excommunicatus a Nicolao Episcopos non recipiendos ad Communionem, vsque ad horam mortis pariter (vt vidimus) praecipisset, magnam sibi Hadrianus concitauit inuidiam bonorum omnium, maxime vero Orientalium Romae degentium, ex omnibus enim Sedibus Patriarchalibus erant illic delecti viri Sanctissimi; Apocriarij fungentes munere, Praeter innumeram multitudinem eorum, qui causa Photij Constantinopoli fugerant, in Vrbe degentes extorres, omnesque mirifici cultores nominis Nicolai, cuius egregias virtutes & admiranda facinora proxime contemplati fuissent. Vnde accidit, vt iisdem animo ab Hadriano magnopere essent abalienati, non sine periculo futuri schismatis.

Sed. Apof. parata temp. accipere satisfactionē.

Hadrian. P. subitodium bonorum.

Nicolai litteras in Orientem sub suo nomine mittit.

Basilius Imper. Constantinum filium in Imperio collegam assumit ex 8. Synod. Act. 8.

Hadrianus bene capta a praedecessore prosequens, Legatos ab eo ad Bulgaros destinatos, duos Episcopos, sed ob eius mortem, detentos, dimisit, & litteras illius vt fe

eiusdem

A eiuſdem voluntatis, & ſtudij eſſe oſtenderet, ſub ſuo nomine miſit. Aliquos Episcopos, apud Imp. falſo accuſatos, & domo patriaque proſcriptos, ab eo liberari impetravit. Nicolitanam Baſilicam a fundamentis ab eo extructam picturis varijs, ex eius designatione, exornauit. ex cuius veſtigiorum affectatione ab æmulis Nicolaitanus, & ſcribebatur, & publice dicebatur. Verum inconfans vulgus his contraria iactantum cepit, cum ſcilicet hoſtium nonnullos parturientes iniuſtitiam, conceptum dolorem cſuluros eſſe cognoſcens, penes ſe veluti zizania inter frumenta, vſque ad maturitatis tempus, diſpenſatione retinebat, rumore fallaciter exurgente, creditus eſt, quia omnia de ceſſoris tui Acta, quæ ille zelo diuino ſanxerat, hoſtes vero eius ad proprios litibitus infamabant, voluiſſet infringere. Ex Anaſtaſio, & poſtremo hæc verbis etiam ipſis Anaſtaſij. Huiusmodi autem ſpargendi rumoris ea occaſio viſa eſt præceſſiſſe, quod mox Theutgaudum a Nicolao excommunicatum, nec reſtitutum, licet ſape, (vt vidimus) pulſaſſet fores Eccleſiæ, Hadrianus communionis participem effeciſſet: quod Lothario Regi (vt diximus) aduentum in urbem, quem Nicolaus denegauit, aperuiſſet. His acceſſit, quod intercedente apud eum Ludouico Imp. idem Pont. Vualdradam, poenitentiam ſimulantem, abſoluentam curauit, ad quã & ſcripſit epiſtolã, in qua data licentia communionis cũ ceteris Chriſtianis, præſati dumtaxat Regis (ſubdit) ſocietati, propter antiqui hoſtis verſutias, nullo pacto poenitus adhærendi. & poſt pauca. *Vt tu ſic te de cetero ſtude munire, vt donuſolutionis, quod in terra percipere cerneris, in celo, Deo auctore, veraciter capere merearis: nam ſi te coram humanis oculis abſoluendam exhibes, & coram Dei conſpectibus obligata conſiſtis, nec nodo cares, nec veniam impetras. Quinimo, & pro emulatione potiori nexu ligaberis. Et enim diuino fertur oraculo. Quia homo videt in faciem, Deus autem cor intuetur. Ergo nec delecteris in infimis, ſed ſuperna cordis intueve ſemper obtutibus: cæca duca tui, quæ cernuntur, quæ vero non videntur, æterna conſiſtunt. Noli ergo pro terrenis celeſtia, pro viſibilibus gaudijs, perdere gaudia, quæ nec cogitari ſufficiunt. Nullus tibi blandiatur: qui enim te beatificat, ipſi te decipiunt. Denique quantiſcumque velaminibus, iuſtitia & veritas occultetur, quandoque tamen ſplenderes ſoras ſuæ claritatis emittit: nec poterit omnino diutius nubilo ſerenæ deſenſionis obduci. Quod faciente Deo, tam ſedis Apoſtolice ſtudio, quam rectiſſimi Principis, chariſſimi videlicet filij noſtri, qui nunquam tortitudo quælibet, aliquo modo placuit, ſed nec placere quoquo modo poterit, ſollicitudine, radios ſuos vt ſolis candor extendet.*

D De eadem Vualdradæ poenitentia & abſolutione ad Episcopos in Regno Ludouici conſtitutos ſcripſit litteras, quæ extant. ^d Quod autem iſta contra Nicolai inſtituta ab Hadriano facta, viſa ſunt multis, accidit vt optimi quique ab eo ſe alienarent. maxime Græcorum Romæ commorantium: quos vt reconciliaret Hadrianus, ſexta feria Septuageſimæ, eos, ſecundum conſuetudinem, ad conuiuium ſolito plures conuocauit. Quorum omnium manibus per ſe met humiliter aquam fudit, cibos appoſuit, pocula miniſtrauit. Et quod nullum Pontificum ante ſe feciſſe nouerat: vt eos promptiores ad prandium redderet, cum illis diſcubuit. Et canticis ſpiritualibus ibi per totum ſpatium iugiter concrepantium, Deum laudans, dum ſurrexit ab epulis, in faciem ſuam coram omnibus prociſit, rogans & ſuppliciter omnes obſecrans, vt orarent pro catholica eccleſia, pro Chriſtianismo Imp. & pro ſe fragili & imbecilli &c. ac demum vt gratias Deo referrent de Domino Patre, de ceſſore que eius Sanctiſſimo & orthodoxo Papa Nicolao. &c.

E Quo audito cuncti famuli Domini, videlicet Ieroſolymitani, Antiocheni, Alexandrini, & Conſtantinopolitani, quorum aliqui Legationibus mundi Principum fungebantur, diuino ſtupore attoniti, in vocem clariffimam prorupere dicentes; **DEO GRATIAS, DEO GRATIAS, ETC.**

Qui te ſuccedere fecit Sanctiſſimo Papa Nicolao, non ab eius decretis abſcedere. Eia ceſſet inuidia, mendax ſama recedat. Domino noſtro Hadriano a Deo decreto Summo Pontifici & vniuerſali Papa vita, dictum eſt ter. Cumque manu ſilentium induiſſet Summus Præſul in tonitru, dicens Reuerendiſſimo Sanctiſſimo & ortho-

Theutgaudū recipit in cōionē, c. ſtatuta Nicolai.

Aduentū ad Urbem permittit Lothario. Vualdradam abſoluit poenitentiam ſimulantē ſi mulantē.

a Ex cod. Fabri Parriſi

b 1. Re. 17. c 2. Cor. 4.

d ex Cod. Fabri in Annal.

Papa, pro more epuli præberet, & obſequa præſtat.

Diſcubuit Papa cum alijs præter more.

Acclamationes de Nicol. P.

no Domino Nicolao a Deo decreto Summo Pont. & vniuersali Papæ sempiterna memoria, dictum est ter, & alias de eodem intonuit acclamationes.

Ita Sanctissimus Pont. satisfaciendum Orientalibus Orthodoxis existimauit, de falsa opinione, quam falsa pariter relatione conceperant, de imitandis ab eo rebus gestis Nicolai prædecessoris, tanti ponderis esse iudicans memoriam integram conferuare. ex Anastasio aliquanto, quam ille breuius.

a extât in
Annal. ex
cod. Fabri

Quod autem verbis est pollicitus Hadrianus, ipsa re præstitit, litteris que professus est, quas hoc anno 4. Nou. Febr. rescripsit ad Synodum Trecentem, ex qua Romam Legatio missa fuit, vna cum litteris ^a ad Nicolaum Papam, sed eo mortuo, redditæ sunt Hadriano. Laudata igitur in illis diligentia in colligendis gestis iussu Nicolai Papæ, in causa Ebbonis, subdit. *Innocentia quippe iam nunc fratris & Coepiscopi nostri Vulfadi, & collegarum eius, quam quidam emergens casus, per breuis temporis intercapedinem obumbrauerat, retractatione & refractione vestra, sacra & Apostolica Sedis auctoritate frequenter adunata solertia, ecce, Deo gratias, venit ad lucem, & iustitiæ suæ radios ad omnium omnino certitudinem foras, quasi solis splendor, extendit. Concedit quoque ad eorum postulationem Pallium iam dicto Vulfado Bituricensi Antistiti, & mox. Precamur autem & obsecramus in Domino, vt sicut nos vnanimis fraternitatis vestrae precibus annuimus, & assensum de cetero, non solum in hoc, sed & in omnibus præbere disponimus, ita quoque vos meis nunc votis satisfacere procurantes, crebro dictum Apostolicæ recordationis Papæ Nicolaum in codicibus vel dptychis Ecclesiarum vestrarum scribi, & nomen eius inter sacra Missarum solemniam imprætermisse recitari faciatis. Ita vt alijs quoque fratribus, & dioeceseon, vestrarum sacerdotibus id ipsum agere præcipiatis. Nihilominus vero suadere vestra dilectioni curamus, & admonemus, vt tam Græcis Principibus, quam omnibus omnino clericali fungentibus ordine, contra personam vel acta seu decreta ipsius agere vel decernere quidquam tentantibus, tam verbo quam scripto viriliter obuietis, ac validissime resistatis. Scientes præterea quia quæcunque hic aduersus eius personam vel decreta gerentur, me his nunquam præbiturum fore consensum. Nec ei, a quibuscunque vel quomodocunque fiant, meum interesse mentis vel definitionis, aut dispositionis affectum, quamquam si quilibet Apostolicæ Sedis misericordiam humiliter postulauerint, circa hos, præmissa satisfactione mitius agere, nullo modo velimus inflexibiles apparere. Tantum ne huiusmodi homines sic innocentiam suam asserere studeant, vt in accusationem tanti Pont. maximeque in Dei iudicio collocati, quomodocumque prorumpere audeant, præcipue cum illum, dum ad uixit, nemo imperere præsumpserit, vel eum de iniusto iudicio arguere, vel tenuiter ausus extiterit. &c. Data 4. Nou. Febr. Ind. 1.*

Commen
dat Ha
drian^o Ni
colaum P.

Nicolaus
irreprehe
sibilis in
iudicijs.
b ex Nic.
Fabri Pa
ris. Cod.
Intermi
nat R. Ger
maniae si
Imp. mole
stus sit.

c ex Cod.
Fabri.

Idem prid. Idus Febr. scripsit ^b ad Ludouicum Germaniæ Regem hortans eum ad pacem, commendans plurimum Ludouici Imp. pietatem, & bellicum robur in Sarracenis debellandis, monensque ne quid, quod ad eiusdem Ludouici Imp. Regnum spectet, contingere audeat. Alioquin, inquit, manum Apostolicæ Sedis cum eodem pijssimo Principe fortiter esse cognoscite, & arma nostra illi munimina validissima, confessione summo agoni, Deo nobis concertante, & BB. Principum Apostolorum intercessionem cooperante præparata sine cunctatione prænoscite. Ista Hadrianus inter Christianos Principes arbiter, & custos pacis.

His quoque diebus Hadrianus commendatum litteris duarum Synodorum Trecentis, & Sueffionensis, Actardum Nannertensis Ecclesiæ Episcopum a Northmannis sua spoliatum Ecclesia, & a Britannis eadem pessundata, multa perpeffum, virum pietate & doctrina insignem, cum Romam venisset digne excepit, eique vt haberet vnde viueret, prouidit, atque etiam pallio exornauit, de quo multa præconia habes in litteris ^c scriptis ad Synodum Sueffionensem, datis, vt putamus. 7. Mart. hac indi. 1. vt sequens, pro eodem, ad Carolum Regem, eodem argumento, conscripta, a quo proprio, litteras commendatitias acceperat. cum & postulationem Actorum Synodaliū contra Ebbonem R. hementem olim Episcopum postulasset. In ea igitur post pauca, *Quandiu enim merita B. Petri Apostoli, Deo, cui omnia viuunt, non moriuntur. ne*

quaquam

A quaquam fidei sue vel sollicitudine heredes deficient, nec deerunt prorsus qui regulam, quam circa dominum seruentissimi caritatis ostendit, pro quantitate virium proque capacitate diuinitus collati doni sequantur. Ipse namque, quidquid ab indignis ministris negligenter agit, supplet: ipse locum quem olim delibatione proprii corporis Domino consecrauit, quisquam vel qualiscumque; Vicarius extet, sue tantum charitatis lumine hodieque indeficienter illustrat. Cui & si desunt merita successoris, sed adsunt beneficia decessoris, ac primi Sedis eiusdem Sessoris. De negotio autem restitutionis Ebbonis recusat aliud agere. *Maxime cum & ipse, inquit, & omnes Episcopi, prater Rhotaldum, qui cause illius notitiam habuere, decesserint, & pre longitudine temporis ad liquidum sine dubio, que tunc acti super hoc sunt negotio sciri non possint; atque de his qui ad Dominum migrauerunt, nobis facere iudicia non licet. Cum enim in manu iudicii Dei consistant, si humanis definitonibus quidquam de his tribuatur, non solum presumptionis, sed & damnationis est prorsus indicium. Ille quippe Ebbo suam iam Domino aut stat aut cecidit. Quod si stat, quis hunc conetur delicere? si vero ceciderit, quis mittatur erigere? &c.*

Petri merita fluunt in quacunque successores.

B Eodem quoque tempore idem Hadrianus Papa de eodem Aetardo, sed prius de causa Lotharii ad Hincmarum Rhemensem Archiepiscopum ita scripsit. *Licet frequens Sanctitatis tue fama, que nunquam nisi cum laude semper existit, te nobis dudum fecerit manifestum: tamen ut virtutum probabiliuque morum tuorum predicamenta liquidius agnosceremus, fratrum nostrorum videlicet Aisenii Venerabilis Apocriarii sedis nostre, quin, & Aetardi Sanctissimorum presulum, necnon, & dilectissimi filii mei Sancte Sedis Apostolice Bibliothecarii fecit Anastasii multis praconiis plena delectabilisque relatio. Qua de re, sic animam meam tua dilectionis ardorem concepisse, tanquam si millies mutuis frueremur alloquiis. Habeto ergo nostrae re promissionis pignus, & in nobis, ut in nostris antecessoribus fiducia tota prorsus innitere. Propterea sanctitas tua bene nouit quanta Sedes habuerit Apostolica in causa Lotharii Regis certamina, & per Presules suos Benedictum scilicet, & Nicolaum quos hinc labores assumperit. Unde nos habentes eundem spiritum, quem, & idem Patres nostri habuisse probati sunt, eadem hinc qui sequimur, & decernimus. Quamobrem tue fraternitatis industriam specialiter admonemus, uti quod super hoc olim negotio gessisti studium, nullatenus eneruari consentias. Sed vice nostra fretus coram Regibus & Presidibus de testimonio Domini loqui non cesses, ita ut quod auctore Deo destructum est, nullis dolose reaedificari machinantium valeat argumentis, &c.*

abhorret iudicare de defunctis.

C Mox, commendans Aetardum Episcopum, sic subiicit. *Insta igitur opportune, impoortune, & quia propria caret, apud dilectissimum iam factum filium nostrum Excellentissimum Regem Carolum, nostra vice, impetrare studeto; uti suo quoque favore vacans ei Episcopalis, etiam si se Metropolis obtulerit, Ecclesia tribuatur. Fortis enim Domini Bos ipse, auctore Deo, consistit, & ideo segetes ei ad trituram procul dubio committi debent. Eadem quoque die se ipsit ad Erardum Archiepiscopum Turonensem, eundem illi commendans. Sequitur in eodem Codice Parisiensi priuilegium eidem Aetardo concessum, cum pallium tribuit, quod sic se habet.*

Laudat Hincmarum Rhen.

D Hadrianus Episcopus feruus feruorum Dei, Reuerendissimo ac Sanctissimo Aetardo Sancte Ecclesie Nannetice, diebus vite tue tantummodo. Poit pauca. *Tibi que frater Aetarde qui dira fatigatus, & diuturna captiuitatis miseria quassatus, nec inter cuneos Barbarorum, nec inter Enses infidelium defecisti; quin etiam Dei prouidentia mirabiliter erutus, & liberatus, circumqua; peregrinando, procul a propria ecclesia, procul a notis, & proximis, propter eorandem rabiem Barbarorum, & continuam Britonum oppressionem, quibus heu nimis vicinus esse noceris, & pene petus ab eis, quam a Piratis insecutionem pateris, curricula iam multis incedis, decus pallii, pro Dei solius amore, quem inter furentium paganorum manus, & gladios confessus es, preuidimus concedendum. Quo uidelicet pallii, cum fueris auctore Deo, nostroque, Decreto alique quem vacatem adeptus Episcopatum, scias a nobis te eidem stabili ter incardinatum,*

Pallium obmerita.

E Incardina

reepiscopatu.

vel si contigerit forsan in proprio, certis valeas vti temporibus. Quod non aliter tibi nec cui libet, absque Metropolitanis, concederemus, nisi multoties exilia, mare, vincula passo, etiam ad capitalem sententiam frequenter tracto, teste tuo Metropolitanano, qui id nobis litteris innotuit, & tibi spem in sede propria non superesse significauit, hoc tua ac celerrime consolationis solatia tanta exigerent detrimenta, quin potius merita. Vt videlicet habeas pro exilio, & catena, pallij ornamenta, non in tua ecclesia perenne decretum, sed ad tuum certo tempore vitæq; præsentis specialiter usum. Vtere igitur, annuente Deo, pallio a nobis tibi, solo miserationis, & consolationis affectu collato; & nisi Sedis Apostolicæ Præsulibus ingratus exiteris, prænotato tenore illius dum vixeris, ornare decore. Quod tamen fraternitati tuæ ad Missarum solemniam tantum celebranda concedimus: in die dum taxat Sanctæ & venerandæ Domini nostri Iesu Christi Resurrectionis, ac Natiuitatis, seu Ascensionis Domini, & in Assumptione Beatæ Dei genitricis semper Virginis Mariæ, seu in Natalitijs Beatissimorum Apostolorum, siue in natiuitate S. Ioannis Baptistæ; Necnon & Natali Sancti Christi confessoris Martini die, pariterque in solemnitate Ecclesiæ tuæ die: Verum etiam, & in ordinationis tuæ Natalitio concedimus die, sicuti a Beatissimo Prædecessore nostro Gregorio huius Apostolicæ Sedis Præsule sancitum est. In secretario vero induere tua fraternitas pallium debeat, & ita ad Missarum solemniam proficisci. Et nihil sibi amplius ausu temerariæ presumptionis arrogare, ne, dum in exteriori habitu inordinate aliquid arripitur, ordinatæ etiam, quæ licere poterant, amittantur. Si quid autem de rebus Nannericæ dioceseos tam a depopulatione nefandæ gentis Northmannicæ, quàm à Britannorum subreptione remansit, ad tuam decernimus pertinere sollicitudinem. Porro censemus, Apostolicæque institutionis auctoritate definimus, vt nullus Metropolitanorum Antistitem, vel ceterorum Episcoporum in controuersia criminis, si Sedem appellaueris Apostolicam, vel eius speciali expecteris audiri, vel discuti fortassis examine, præsumat de te proferre, non nostro præmissio decreto, iudicium, sed Apostolicæ Sedis tantum referueris examinandus, vel iudicandus incunctanter arbitrio: cuius videlicet decreto vel largitate vacanti ecclesiæ incardinatus ac palliatus esse dignosceris. Scriptum per manum Zachariæ notarij Regionarij, & Scriuarij, S. Rom. Eccl. in mense Febr. indict. 1. Beneuale. 5. Kal. Mart. per manus Anast. Bibliothecarij, Sanctæ Summæ Sedis Apostolicæ, Imp. Domino pijsissimo PP. Augusto, Ludouico Magno Imper. anno nonodecimo (ita numerans a tempore, quo cum Patre regnare cepit.) & post consulatum eius, anno 18. indict. 1. Libuit pene integrum apponere exempli prodendi causa.

Pallij con-
cessio quâ
limitata.

Hincma-
rus, & A-
nastaf. Bi-
bliothec.
amici.

De necessitudine Hincmari cum Anastasio Bibliothecario, per Aetardum Frodoardus, relegens Hincmari litteras, hæc inter alia habet. *Scriptis, (inquit), Anastasio venerabili Abbati, & Bibliothecario S. R. E. gratiarum referens actiones pro benedictionibus (id est reliquis) Sanctissimis ab eo sibi per Aetardum Episcopum directis, suas eidem quoque Abbati mitens munera benedictiones, quædam etiam opuscula suo labore confecta ipsi delegans. Nec non pro beneficiis sibi ab eo collatis, & vt suggestionem suam Domino Papa acceptabilem faciat, scripsit, & de memoria benedictionis quam dirigebat. Et Gregorio scripsit eiusdem Rom. Eccl. Nomenclatori & Apocrisario afferens, quod præfatus Anastasius multa bonitatis insignia sibi suis litteris intimauerit, vnde & petit, vt idem Gregorius inter fideles amicos suos se tenere dignetur.*

Basilius a-
doptat⁹ a
Michael.
Basilius,
Michael
necato, po-
tit Imp.

Inter hæc aut vbi innotuit Constantinopoli Hadrianum subrogatum in locum Nicolai Papæ defuncti, idem Imp. Basilius ad eum nouam mittit legationem præter eam, quæ anno superiori direxerat ad Nicolaum, de qua ista apud Anastasium, a nece Bardæ, & Michaelis, re breuiter recensent. *His cõpositis, postquam Michael Græcorum Imp. Bardam Cesarum Photij factorem suum, sicut perhibent, interitum machinantem, peremit, Basilium sibi adoptans, Imp. constituit. Cumq; nobilis Imp. Basilius a Catholicis, tanquam qui eis semper fauerit, summo studio coleretur, Michael a spadonibus suis, dubium an Basilii voluntate peremptus est, moxq; Basilium rerum potitus, primo quidẽ*

A non se fuisse conscium necis Michaelis, vt fertur, oibus satisfecit. Tunc vero secundum Rom. Eccl. constitutum peruasorem Photium, depulit, & Ignatium Patriarcham, populo admittente, Patriarchio restituit. Ac ex vtraq; parte, Ignatium. sc. Patriarcha, Photium; neophyti Legatos Romam per suum spatharium, Basiliu noie, destinauit, qui presente summo Antistite, alternatim confligerent, & iustitia suffragante, aut iustitarent Photium, aut perpetuo cõdemnarent. Sed diuino iudicio disertissimam partẽ Photii pelagus sorbuit, & simplicissimam partẽ Ignatii, cum Legato Imperiali salua seruauit. Hęc Anastasius, qui in præfatione historica in octauam Synodum, de eadẽ re, sic scribit, Sed Petrus Metropolita Sardensis, qui contra Ignatium, vna cum sociis a Photio mittebatur, licet noua nauis, & quam ipse sibi elegerat, reberetur; naufragiũ simul & mortis periculum pertulit; & qui nauem Christi, hoc est Ecclesiam sciderat, nanis sue scissionem non inconuenienter incurrit. Idem in Hadriano. Nullusq; (inquit) ex Photiuzophyti parte, nisi monachus Methodius nomine solus euasit, qui postmodum, neq; Photium, pro cuius parte venerat, neq; Ignatium, contra quem, neque vniuersalis Ecclesiæ ad quam venerat iura suscipiens, tertio conuentus, tertio perfidia denotatus, semel anathematizatus, abscessit.

Legatos Romam mittit.
Iudicium Dei in Legatos Photij.

At vero Basilius Legatus Imp. & Io. Metropolita Cæsareæ Cappadocię, qui Nicolao fuerant destinati, huic Sanctis. Hadriano Papę cum Episcopis & proceribus in Secretario S. Marię Maioris, iuxta morẽ S. Sed. Apost. residenti, se satis humiliter præsentarunt; dona & epistolas obtulerunt. Quibus susceptis, S. R. E. cuius conamine Constantinopolitana ecclesia de schismate purgata surrexerat, multiples gratias reulere. At post innumera laudũ præconia concordia voce dixere. Denotissimes vester filius Imp. Basilius, & Patriarcha munere vestro restitutus Ignatius, dum Eccl. Constantinopolitana, per interuentum vestrum, inuasorem Photium pepulissent, in Archiuo eius librum summa fustitate congestum, contra ingenium S. R. E. Sanctissimiq; Papę Nicolai reperere, quem bullatum, quasi vere contagium a sua Urbe penitus pepulere, vobisq; vrpote summo capiti, cui Christus celo terraq; soluendi atq; ligandi potestate tribuit, remisere. Quem precamur suscipientes rimamini, & fraudulentiam, quam insontibus Constantinopolitanis noster versipellis Photius inferre potuit, ex eo quod in hanc S. R. E. non habentem maculam neq; rugam, aut aliquid huiuscemodi, audacẽ linguam exacuit, prorsus aduertite. Et quid ecclesiæ Dei de hoc latrocinio sit sentiendũ, quod sub nomine Concilij furtim ab eo confictum est, palam omnibus promulgare.

Conciliabulũ Photij in Papã Nicolau.

Vtrarumq; partium consensu electus Pont. annuens respondit. Contra Sedẽ Apost. Pontificemq; ipsius, quam Photius vocem non habuit, sniam sorte præcipitare potuit, iudicium vero librare non potuit, qui a Sed. Apost. bis iudicatus bisq; damnatus est. Et quia vires suas Photius transcendens in Sanctissimum Pont. nostrum Nicolau falsa garrere non timuit, os suum nimirum in celũ posuit & linguam suã, vt in terram pertransiret, exeruit. Ideoq; conciliabuli ipsius librum perscrutandum admittimus, vt auctor illius & fabricator mendacii, & inuẽtor peruersoru dogmatũ tertio iudicetur. Egressus Metropolita librum exhibuit, & in terram præcipitauit, imprecatorie illi dicẽs. Tu maledictus Constantinopoli, sis Romæ iterũ maledictus. Te minister Diaboli Photius, nouus Simon, mēdacii cõpilator aptauit. Te minister Christi Nicolans, nouus Petrus, veritatis amator attriuit. Et Spatharius calce suo, enleq; librum percutiens, nihilo minus ait. Credo quod in hoc opusculo Diabolus habitat, quia per os cõplices sui Photii ea quæ per se dicere nequit, eructat. Nam & subscriptionem Basili nostri Imp. post subscriptionẽ Michaelis, quem ebriosissimum scribere noctu suassit, falsamq; continet, quam eius nõ esse restitutor Ignatii declarauit, et satisfactio nostra (si vobis placuerit) iureiurando firmabit. Neq; vnus semper Catholici Basili nomen nõ potuit falso susferalibus cõmentis inserere, qui mutato caractere potuit multorũ absentium episcopo rũ noia cũ paucis cõplices suis describere; quorũ videlicet Episcoporum vniuersitas tam immunis est huus inscriptionis, quam tenoris ignara. Si quide nullus Cõstantinopolitanorum, quando illud conciliabulũ collectum fuisset, quia re vera nõ fuit, agnouit. Sed quia Cõstantinopolim cõprovinciales, veluti Regiam Ciuitatem, pro diuersis ne-

Græci qd agnoscat, & fateantur de Ecclef. Rom. factione liberi.

a Pf. 72.

Photij infectationes & contemptus a Grecis.

E

Falsę subscriptiones Imp. & Eporũ a Photio confictæ.

goriis, instar istius Urbis ascendunt; pernicacissimus Photius mendacium suum, veritatis medicamentum (sicut ei a principio fuerat institutum) linuit, dum in locum quorundam schismaticorum Episcoporum, ciues quidem aliquorum illorum, sed transfugas (ut fama vulgatum est) muneribus excepatos subscribere fecit. Inde est quod subscriptionum istius videtur diuersi characteres, & quidam eorum acutiori penna, quidam grossa, nonnulli vero decrepitem simulantes grossiori manu membranam inquinantes, describunt, ut videlicet et fraude presentium simplicitati absentium illudatur; & illud credat facilius vniuersitas esse verissimum, quod dissimilibus litteris fecerit falsitas esse diuersum.

At vos illico subscriptionum multitudinem, librum reserantes, videbitis; fraudem vero, nisi Constantinopolim (ut omnis illa Ecclesia deprecatur) miseritis, minime cognoscetis. Tunc Summus Pont. vtriusque lingue peritis librum scrutandum per aliquot dierum spatium decreuit, & omnia que in eo continerentur coram Synodo fideliter propalare. Qui

vbi strenue perscrutatus est, Venerabilis Pont. annitente omni senatorio popularique conuenit apud Sanctiss. Petrum Apost. in defensionem sue Ecclesie decessorisque sui SACRVM CONCILIVM conuocauit. Et primum quidem per Legatos Constantinopoleos rei veritate luculenter audita, decessoris sui huiusmodi litteras relegens, sinistra

ipsius famam purgavit. Deinde Photium cum suo Conciliabulo, coplicibusque suis tertio anathemate perculit. Ad extremum vero ceterorum subscriptionibus sententijs roboratis, pro foribus graduu nefandi dogmatis librum cunctorum pedibus conculcatum exussit. Que nimirum magno, ut fomentum quoddam ignis & cepit, & pene antequam semistum credi potuisset, cum magno foetore piceoq; odore consumpsit. Et cum forte focus

inabundatione pluuie naturaliter debuisset extingui, ad pluuiam, quasi ad olei guttas flamma conualuit, & in laudes Dei, Sanctissimiq; Pap. Nic. simulq; Hadriani Sum. Pont.

miraculi stupor, tam Latinorum, quam Grecorum corda resoluit. Addit idem Anast. in præfatione historica ad octauam Synodum, pariter in hac Synodo iussum, ut quod factum est Romæ de inflammatione scriptorum Photij, pariter Constantinopoli fieri deberet, si quod

ibi exemplaria reperiri possent. Sic igitur quod faciendum Michaeli Imp. Nicol. ante præceperat, ut scripta ab eo blasphemie in Apost. Sed. igni darentur, cum ille facere contempserat, Deus voluit, ut per eius successorem Basilium eadem missa Romæ publice, Synodali iudicio, magna sua gloria, Sedisq; Apost. honore, laudeque eiusdem Pont. Nicol. celo testante, populo acclamante, orbe Christiano gaudente, perficeretur. In Photij n.

illo volumine insertas fuisse illas blasphemias Michaelis epistolae quis poterit dubitare? Porro eodem hoc anno, antequam ista conficerentur, occasione redeuntis Constantinopolim Theognosti olim Exarchi, inde, ob pietate extorris, Romæ ad septennium usque incolæ, Hadr. Pont. litteras ad Basilium Imp. dedit, que extant, in Actis Octauæ Synodi:

in quibus laudat Imp. eiq; de rebus gestis bene precatur: profitetur senum quem discessurum a Decretis decessoris sui Nicolai: mirifice celebrat Theognostum eumque; illi commendat. Quod autem (vidimus) rumor erat sparsus eundem Hadrianum Acta Nic. Pap. causa esse redditurum, Ignatius Patriarcha subscriterat, ne ex more ad ipsum litteras mitteret; hac de causa ad eum Hadrianus ipse rescribens, illum e noie reprehendit: comendat Theognostum Exarchum. ut ipse appellat, cuius pro fide labores, & zelum prædicat. ex Act. 7. 8. Synod. Inter hæc Photius abiectus, audacior confurgit, querens, lametans, infidam amicorum fidem accusans. Inter alios autem reperitur esse questus de Io. Patricio Sacellario, cuius tunc apud Imp. Basilium summa erat gratia cum potentia:

mutuæ extant breues, sed mordaces, salæ & argutæ litteræ.

Contigit hoc anno, mense Iulij, Lotharij Francorum Regis aduentus in Urbem, antea, (ut vidimus, ab Hadr. Pont. impetratus, que autem transacta sint inter ipsum & Hadrianum, Regino ita describit, que digna nobis visa sunt (ut superiora nonnulla) que ad verbum hic infererentur. Lotharius Romam profectus est, quod cum peruenisset, ab Hadriano Pont. honorifice susceptus est. Qui ab eodem Pont. sciscitatus, si monita

Patri Patris Domini Nicolai, cum omni vigilia hactenus obseruata, haberet, & prestitum iuramentum inuiolato fœdere custoditum, ab illo deceptus, qui in veritate non stetit, qui non solum mendax est, sed etiam pater omnis mendacii,

Cōciliabu
lū Phot. in
Nicol. dā
natiū Ro
mę a Syn.
comburit.
Mirū qd
in combu
stione Co
dicis.
Miraculū
aqua fo
uente in
cendium.

Lotharius
Romā ve
nit.

Mentitur
apud Pa
pam.

A respondit, se ita omnia obseruasse, ac si diuinitus sibi essent imperata. Cumque proceres, & optimates, qui cum eo venerant, eadem testis carentur, nec vlla opposita persona inueniretur, que aduersus regiam auctoritatem legitimam aueret cōtrouersia inire certamen: vniuersalis Papa talia prosequitur; si vestre testificationis veritas suffragatur, cum omni alacritate mentis omnipotenti Deo multiplices gratiarum actiones referimus. Restat ergo fili carissime, vt ad confessionem S. Petri accedas; ibi Deo propitio, hostiam salutarem pro tua, non tam corporis, quam anima incolumitate immolabimus, ex qua nobiscum te participare oportet, vt per hanc participationem mēbris Christi, vnde abscissus esse videbaris, merearis incorporari. Finitis igitur Misсарum solemnibus, inuitat Summus Pontifex eundem Regem ad mensam Christi, acceptoque in manibus corpore, & sanguine Domini, ita eum alloquitur: si innocuum te recognoscis a prohibito, atque interdicto tibi a Nicolao adulterii scelere, & hoc fixamente statutum habes, vt nunquam diebus vitæ tuæ Vualdradæ pellicis tuæ, dudum a te repudiatæ, misceris nefario concubitu; fiducialiter accede, & sacramentum salutis æternæ tibi ad remissionem peccatorum profuturum percipe: sin autem tua consciētia te accusat, teque lethali vulnere sauciatum proclamat, aut iterum redire mente dissonis in mœchie voluntarium, nequaquam sumere præsumas; ne forte ad iudicium, & condemnationem tibi adueniat, quod fidelibus ad remedium præparauit diuina prouidentia. Qui mente captus, obduratus, & obcæcatus, absque retractatione, communionem corporis, & sanguinis Domini, de manu Pontificis sumpsit, non expauescens illā sententiam, quæ dicit, Horribile est incidere in manus Dei viuentis.^a Qui enim manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit.^b Deinde conuersus idem Præsul adsequaces, & fautores Regis, vnicuique communionem obtulit in hæc verba: si Domino, & Regi tuo Lothario in obiecto adulterii crimine fauorem non præstitisti, neque consensum tribuisti, & Vualdradæ, & aliis ab hac Sede Apost. excommunicatis, non communicasti: Corpus & sanguis Domini nostri Iesu Christi prosit tibi in vitâ æternam. Igitur quis quis se lesū sciens, ausu temerario communi onem sub tali contestatione porrectam sumere præsumpsi, diuino iudicio percussus ab hac luce subtractus est, antequam subsequenti anni rediret principium: per pauci qui se a communione subtraxerunt, vix mortis periculum euaserunt. Porro Lotharius Roma egressus morbo corripitur, & Placentiam Ciuitatem perueniens diem clausit extremum, sexto Idus Augusti. Tanta autem strages in præfati Regis Populo facta est, vt non peste perisse, sed hostili gladio corruisse virtus, & nobilitas totius Regni videretur, quæ eo tempore tantæ sæcunditatis erat, vt in morem densarum segetum pullulans, veluti quoddam examen, Imperii fines impleuerit. Subdit vero eodem quoque tempore contigisse in Italia obitum Theutgandi Episcopi Treuirensis, & Guntharij Coloniensis Episcopi, a Nicolao anathemate condemnatorum. De Lothario hæc habet Aimoinus.^c Lotharius autem Roma lætus promouens vsque Lucam Ciuitatem venit, vbi febre corripitur, grassante clade in suos, quos sub oculis suis coacervatim mori conspiciebat; sed iudicium Dei intelligere nolens, vsque Placentiam octavo Idus Augusti, peruenit ibique Dominica die super diurnans, circa horam nonam, inopinato exanimis pene effectus est, & obmutescens in crastinum, hora diei secundæ, moritur, & a paucis suorū, qui a clade remanserant, in quodam monasteriolo, secus ipsam Ciuitatem, terræ mandatur. Subijcit Aimoinus de thesauro erogato, pro anima ipsius. Hic ecce finis Deum mendacij eludentium, Sedemque Apostolicam fraudibus traducētium Principum, & ministrorū ipsis pariter adulantium. De Theutgando Treuirēsi Archiepiscopo, quem diximus hoc anno defunctū, audi que mira scripserit Ioannes Diaconus, huius temporis auctor, qui præsens cūcta perspexit.^d Alio quoque, inquit, tempore Theutgaudus quondam Treuirēsis Ep̄s, qui cū Gunthario Agripping Colonix Ep̄o a Reuerendę memorię Nicolao fuerat sacerdotali priuatus officio, liberalitate Hadriani Pontificis in eodem Monasterio S. Greg. ad Cluuum Scauri manifeste susceptus. Cui B. Greg. in somnis apparēs, maximū terrorē, quo de suo monasterio egrederetur, incussit. Ille perpendens visum fuisse phantasticum, oratione facta, rur-

Contestatio
Hadr.
ad Loth.a Heb. 10.
b 1. Cor. 11.Vltio diuina
secuta
delusores.c Aim. lib.
5. c. 21.d Io. Diacon.
in vit.
S. Greg. li.
4. c. 94.
Theutgandus
ejicitur a Gre
gor.

sum dormire cepit, cui Gregorius Pontificali habitu redimitus apparens: non ne (inquit) dixi tibi, ut a Monasterio meo, quod in rebus proprijs per inuocationem S. Andreae Apostoli Domino dedicauit, quia diuersorium fieri nullo modo licuisset? cumq; Theutgaudus hospitandi ibi licentiam suscepisse se a Pōtifice respodisset: Gregorius ait, & tu qui petisti, & ille qui dedit, utriq; contra Deum fecistis, cuius vindicta citius incurres. Euigilans Theutgaudus intremuit, & facta oratione sopori se reddere uoluit, cum repente uentium sonitum audiens uehementer expauit, seque dormire simulauit. Appropinquans ergo Gregorius S. Andream Apostolum, per dexteram tenens, præcepit subdiacono qui se præibat lumine, dicens: corripe illum. Qui dum correptus in lectulo clausis oculis resedisset, Gregor. ait: aspice in nos. Intuitus in eos Theutgaudus, magis intremuit, eumq; sibi taliter comminantem audiuit: quia secūdo commonitus, uerbis oris mei credere noluisti, & me tua inobediētia adeo prouocasti, ut hunc Apostolum Dei huc fatigare studuerim; scito cognoscens, quia nisi hodie ab hoc Monasterio meo recesseris, futura hebdomada cum tuis omnibus uita priuaberis, si ue. o recesseris, ab hac quidem momentanea sententia liberaberis; sed neque tu, neque aliquis hic tecum degentium suam patriam reuidebit. Mox Theutgaudus lectulo se proripuit, & primo suis, deinde monasterij monachis, postremo quibuscunque potuit somnium reuelauit. Et quia aliud hospitium citius a Pontifice impetrare non potuit, apud Sabinos concedens, eodem anno, cum suis omnibus uita priuatus est. Hucusque Ioannes de Theutgaudo, cui & Hadrianus ignouit, Deus non ita, quem diuturnæ contumaciæ uoluit hic pœnam luisset.

Papa sollicitus pro seruanda cui debetur hereditate.

Interminat excoicatio- nē non parentibus.

Idem autem Hadrianus Pōt. audita morte Lotharij fratris Ludouici Imperatoris, ne, quæ ipsi Ludouico legitimo successorī deberetur hæreditas, ab alijs inuaderetur, nempe a Carolo uel Ludouico Regibus eius patris, scripsit epistolam ad Principes in Regno Lotharij constitutos, hortans eos fideles esse debere Ludouico Imp. cui legitima successione Regnum competat, & comminans excommunicationem, his uerbis. *Nā quem ex uobis contraria tentare nitentem, atque Apostolicæ Sedis monitis in contemptum B. Petri Apostoli celestis Regni clauigeri spretis, ad aliam se partem conferre cognouerimus; uelut infidelem & Ecclesiæ paci & saluti contrarium a nostri Apostolatus communionem non solum alienum habebimus, sed etiā anathematibus uinculo iure meritoq; alligare omnino curabimus: & nos secundum Apostolicæ priuilegium dignitatis & potestatis, ipsum excellentissimū ac spirituale filium nostrū Dominum Ludouicum Imp. Aug. Regni huius prouinciæ, scilicet totius Gallie Regē Dominum & Imp. sic ut iam olim a Deo preordinatum esse constat, & ab antecessoribus nostris sacris Pontificibus statutum multis uidetur iudicijs, habemus, & quousq; supererit ipse, eum habere studebimus. Quod sane Regnum si tyrannus aliquis contra diuinam, & Apostolicam uoluntatem inuadere præsumpsit, Apostolicæ, sine mora, sustinebit ultionis censuram. At Regni Proceres Pontifici inobedientes, descierunt a Ludouico Imp. legitimo sui fratris successore, & adheferunt Carolo Caluo Patruo, cuius rei causa multum fuit Hadriano Papæ laborandum, ut deinceps uidebitur.*

Christi Annus Hadriani Pap. 2. Ludouici 2. 14. Imp.
869 2 Basilii Maced. 3. Indict. 2.

Legatis a Nicolao designatis, Hadrianus Stephanum Nepefinum Episcopū addidit, & Constantinopolim misit, ac eam Ecclesiam faciendam & Concilium celebrandum, datis ad Imper. litteris, quæ extant: Act. 1. 8. Synodi, in quibus mirifice commendat & probat, quæ gessit, circa Ignatium & Photium. Pollicetur se dispensatione vsurum, & rigorem canonum relaxaturum; præterquam in Photio, qui ut nunquam legitime fuit prouectus, ita nec ullo modo est restituendus. De congregando concilio, & comburendis Photij scriptis, hæc habet. *Volumus ergo per vestra*

pietatis

A pietatis industriam illic numerosum celebrari Concilium, cui nostri quoque missi pre-
sidentes, & culpam personarumque differentias liquido cognoscentes, iuxta quod in
mandatis acceperunt, singulorum libere discretionem exercent. In quo videlicet sa-
crato cætu, execrando vanitates Concilii, quod aduersus sedis huius actum est prorsus
iniuriã, cuncta decernimus exemplaria prorsus a possessoribus suis ablata, in medium-
que delata, contemplantibus cunctis, igne cremari, nec superesse apud quemlibet ex his
omnibus saltem iota unum, vel unum apicem, nisi forte quis totius clericatus immo to-
tius nominis Christiani dignitate, anathemate percussus, carere voluerit. Non enim
nos tam detestandum Collegium nisi Ariminensi, sub Constantio, vel Ephestino a Dio-
scoro congregato latrocinio comparandum decernimus. Accendatur igitur circa pro-
tektorum tuorum reuerentiam, B. videlicet Apostolorum Principum, fili Charissi-
me, tuæ zelus pietatis, & tantorum ficta commenta prestigiorum remanere nullo mo-
do penes aliquem patiatur: sed si quisquam hoc defendere, vel occultare, sibi in poste-
rum seruare tentauerit, tua publicis legibus promulget sapientia, quid huiusmodi per-
sona, post imperiale debeat edictum redargutionis incurere, &c. Hortatur præterea
vt decreta in Concilio Rom. contra Photium curet subscriptione Episcoporum ro-
borari. Rursum rogat vt Apostatas quosdam Monachos Roma profugos Constanti-
nopolim, vna cum suis Legatis remittat, &c,

Concilia-
bulu Pho-
tij combu-
rendum.

B Eodem argumento scripsit et ad Ignatiũ, quæ epistola extat in Oct. Synodo Act 3.
Legati Rom. Pont. cum legatis Imp. & Ignatij Patriarchæ Roma profecti, magno
cum honore Constantinopoli sunt excepti, qui salarabũdi cum conuenisset Imp. ipsis
ille cõtinuo assurrexit, & suscipiens Apostolicas litteras eas osculatur. De statu Rom.
C. Eccl. salute Domini Hadriani Summi Pont. deque omni Clericorum, Senatorumq;
ordine per ordinem, quærit, Legatosq; amabiliter osculatus, Ignatio Patriarchæ ius-
sionem Apostolicam probaturos absoluit. Reuersus sequenti die ad Imp. idem rogat,
vt Ecclesiæ Constantinopolitanæ, Photij schismate laceratæ consulat, & prouideant.
Cui reponderunt se ad hoc venisse, sed neminem Orientalium (inquiunt) vt trorum (vt
nostra Synodo statutum est) suscipere possumus, nisi oblato libello, cuius formã de scri-
nio S. Sedis Apostolicæ sumpsimus nobis fuerit satisfactum. Imp. & Patriarcha dixe-
re: Quia nouum hoc & inauditum de libello proferendo asseritis, necesse est, vt teno-
ris illius formam videamus. Nec mora libelli forma prolata est, & de Latino in Græ-
cum conuersa, omnium notitiæ declaratur.

Pena sta-
ruenda a
laico Ma-
gistr. in re-
belles spi-
rit. potesta-
ti.
Imp. hono-
rifice exci-
pit Leg.
Papæ.

Concilium VIII.

D Deinceps CONCILIVM VIII. EST CELEBRATVM mense Octobri-
propositis pretiosis & viuificis lignis (S. Crucis) & intemeratis salutis nostræ Euange-
lij, Templo S. Sophiæ, Præsidentibus, Sedis Apostolicæ Legatis, præsentibus Igna-
tio Patriarcha, locum tenentibus Patriarcharum Antiochiæ & Ierosolymorũ, Impê-
ratorè pariter vna cum pluribus Patricijs viris clarissimis. Quibus residentibus, in-
gredi iussi sunt Episcopi, qui nunquam descuerant ab Ignatio, gloriosi Confessore,
eius causa multa perpeffi, omnes numero tantum duodecim, ex quo colligas ingentè
cladem eius Ecclesiæ. Iussi sunt igitur hi federe, laudati primum, inde iussa est legi
eiusdem Imp. Basilij exhortatio ad Synodum qua monuit eos omnes quæ recta sunt
E iudicare, quod nominatum Epanagosticum est. His peractis rogati sunt Apostolicæ
Sedis legati, mandatum eius a quo missi essent ostendere. Tunc ad hæc ipsi. Hoc nos nõ
inuenimus in vniuersali Synodo factum, vt Vicarij Senioris Romæ a quolibet perpen-
dantur, vtrum talem existimationem habeant. Tunc Bahanes famosissimus Patritius &
Prepositus (gerebat hic in Synodo munus Iudicis cognitoris) dixit. Et nos non propter
inhonorantiam Apostolici throni hoc dicimus, sed quia anteriores vestri ascendentes
Missi Rodoldus, & Zacharias, obtulerunt nos alia in mandatis habentes, & alia fa-
cientes. Quibus persuasi Legati, obtulerunt legendas Hadriani Papæ litteras ad Imp.
datas, quibus, quæ ipsis mandata essent continerentur, quæ primum Latino sermone,

vti scriptæ erant, lectæ sunt a Marino Diacono Sed. Apostolicæ, vno ex legatis, quæ a Regio interprete translate Græce audite sunt legi. quibus lectis & ab Ignatio Patriarcha, & reliquis episcopis, Deo, pro tanto beneficio, per Ro. Pont. imperito, gratia redita sunt. Post hæc ab Apost. Sedis Legatis iussæ sunt legi, Legatorû Patriarchaliû Sedium Orientis litteræ, &c. Lectæ vero sunt, litteræ Theodosij Ierosolymorû Patriarchæ ad Patriarcham Constantinopolitanû reditæ, ex quibus significatur Ierosolymorum Ecclesiam sub Sarracenorum iugo positam, hoc tpe pace frui, non sine tamen trepidatione, ne aliqua leui occasione ab hoste Christianæ religionis arrepta, perturbaretur. itemq; missos Legatos ad Synodû, sub prætextu liberandi quosdam Sarracenos, Constantinopoli in custodia constitutos, quorum quot quot voluerit Imp. rogat Ignatiû, vt ab eo impetret donari, ad tollendû oëm suspicionem ne forte omniû salus periclitetur. Munera quoq; recedentur quæ mittat. Post hæc aut iussus est a Legatis Apost. Sedis legi libellus, cui subscribere tenerentur, qui ex schismaticis recipi in Ecclesiam vellent, & Hadriano Papæ, aut, loco ipsius, Legatis offerrent. In quo cum totus sermone huius versetur Synodi, hic eum ex parte describendum putamus.

Christiani sub Sarrac. quo p̄ textu Legatos mitat̄ ad Patriarcham Constantinopolitanum.

Libellus quo recipentur lapsi. a Heb. 1. 1. b Matt. 16. Sed. Apof. semper extitit immaculata.

Dânatio Iconom. & Photij.

In nomine Patris & Filij & Spiritus Sancti: Imperantibus Dominis pijsimis & perpetuis Augustis Basilio & Constantino eius filio a Deo Coronatis, pacificis magnis Impp. anno 3. mense Octobrio. Indiēt. 3.

Prima salus est recte fidei regulam custodire: Deinde a constitutis Dei, & Patrum nullatenus deuiare. Vnū quippe horum ad fidē pertinet, alterum ad opus bonū. Sicut. n. scriptū est. a sine Fide impossibile est placere Deo. sic rursus legitur Fides sine operibus mortua est. Et quia non pot̄ D. N. J. Chr. prætermitti snia dicentis. Tu es Petrus & super hanc petra adificabo Ecclesiā meā; hæc quæ dicta sunt, verum probantur esse etibus: quia in Sed. Apost. immaculata est semper Catholica seruata religio, & sancta celebrata doctrina. Ab huius ergo Fide, atq; doctrina separari minime cupientes, & Patrum & præcipue Sanctorum Sed. Apost. Præsuli sequentes in oibus constituta, anathematizamus oēs hæreses simul cum Iconomachis: anathematizamus et Photium, qui contra sacras regulas & sanctorum Pont. Rom. sacra decreta, repente de curiali administratione, seculariq; militia sublatus, superstite Ignatio Patriarcha in Constantinopolitana est peruasorie, immo tyrannice a quibusdā schismaticis vel anathematizatis atq; depositis institutus ecclesia; donec Sed. Apost. sanctioni inobediens perseuerans, eius sniam tam de se quā de Patriarcha nostro Ignatio spreuerit, & Cōciliabuli acti, quod se auctore contra Sed. Apost. reuerentiam congregatū est, anathematizare distulerit. Pergit dicens se probare S. Synodum Rom. a Nicolao celebratā, itemq; ab Hadriano, &c. anathematizare vero oia gesta cōtra Ignatiū, & Apost. Sed. &c. Hæc aut professionē meam ego ille Episcopus sanctæ illius ecclesiæ manu propria scripsi, & tibi Sanctissimo ac ter beato, & Coangelico domino Sum. Pont. & vniuersali Papæ Hadriano per Legatos tuos Donatū videlicet. & Stephanum Sanctiss. Episcopos, atq; Marinum S. Cathol. & Apost. Rom. Eccl. Diaconum, obtuli mense illo, die illo: Indictione quota. Subscriptio. Ego ille Episcopus S. illius ecclesiæ huic professionis meæ libello facto a me Beatis. Hadriano Sum. Pont. & vniuersali Papæ subscripsi & testes qui subscriberent, rogati. Lecto libello & rogata de eo totius Synodi snia, oium vna voce ipse laudatus atq; probatus est. Lectaq; est definitio Legatorû Antiochenæ, & Ierosolymitanæ Ecclesiarum ante Legatorû Apost. Sed. aduentū habita Cōstantinopoli eū iam annum integrum illic morati essent, & discessionē pararent. Ea aut fuit, vt in oibus obediretur Nicolai Papæ decretis. Pariterq; rogati iisdē Legati Sediū Patriarchatum, cur vententes Constantinopolim Photiū non conuenerint, sed vt execrabile habuerint: responderunt, & probauerunt, qd̄ nunquam ab vlla Patriarchalium Sedium Orientaliū eum receptum certo scirent, sed & dānatum a Rom. Pōt. Ex quorū respō

fione

A sione redargutū est falsitatis ipsum Conciliabulum Photij aduersus Roman. Pontif. Nicolaum, cui mentitus fuit interfuisse, & subscripsisse legatos Sedium Patriarchalium Orientis. His absolutis, secuta sunt acclamationes in Synodis fieri consuetæ, & primæ Actionis finis impositus est.

B II. Actione lectus est libellus Episcoporum lapsorum, in quo de prauis moribus Photij, mēdacijs, fraudibus, crudelitate, per exilia, flagra, p̄scriptiones, carceres, multa habent. Quibus auditis & interrogatis, an libellos oblatos ab Ecclesia Rom. Synodo offerri vellent, libenter confenserūt, impositiq; sunt illi super lignum S. Crucis, & S. Dei quattuor Euangelia, vnde fumentes illi & eorum Patriarchæ Ignatio offerentes, ab illo, ex consensu Synodi, super humeralibus ipsis impositis, recepti sunt in ecclesia. simili modo qui post hos ad pœnitentiam sequuti sunt presbyteri, & Diaconi, pariter eodem modo ab Ignatio Patr. ecclesiæ reconciliati sunt, redditis eis orarijs, tanquam insignibus. Post hos vltimo loco subdiaconi etiam pœnitentes recepti sunt; omnes (vt continet eorum libellus) rogantes admitti per intercessionem Sanctissimæ Dei Genitricis Mariæ & SS. Apostolorum, & Sanctissimi, ac Beatissimi Papæ Nicolai. Ita plane mox post obitum Orientales coluerunt eum, vt sanctum, cum sanctis a Deo receptum in cœlum. Qui omnes ita a S. Synodo simul iudicati sunt venia digni, vt tamen aliquam deberent subire, ob lapsum, pœnam, in hunc modum ab ipsa præscriptam.

Ritus recipiendi lapsos in Eccles.

Nicolaus P. vt S. cultus a Græcis.

C *Sit remedium, & salutē aī a ferens ac valde discretū Epitimum (nēpe p̄na Ecclesiastica ita dicta, sacerdotū videlicet) si quidem carnibus vescuntur, abstinere a carne, caseo, & ouo. Hi vero qui carnes non comedunt, abstinere a caseo, ouo, & piscibus 4 feria. & Parasceue: Legumina & olea comedere cū oluo & pauco vino, facereq; genuflexiones quinquaginta per singulos dies, & dicere Kyrieleison centies, & Domine peccauī centies, & Domine ignosce mihi peccatori centies: recensereq; sextum Psal. & 37. Hac tibi mando custodire vsque ad Christi Natiuitatē. Non aut hēas potestātē ministrandi nec agendi quoquo mō qua sacerdotum sunt. & tunc in Natalitijs magni Dei, & Saluatoris N. 7. Christi recipies sacerdotium tuum, & mecum eius sacerdotio fungens, & ministrans immortalī æterno Deo. Ita est Epitimiorum forma.*

Pnā lapsorum.

III. Actione duo lapsi Archiepiscopi Ancyranus, & Nicænus, cū noluisent libellum a Rom. Pont. missum ad satisfactionem suscipere; a Synodo nō sunt recepti. Post hæc vero iussu legatorum Apost. Sed. lectæ sunt litteræ Basilij Imp. & Ignatii ad Nicolaum, necnon Hadriani ad Ignatium &c.

D Actione IIII. duo ex legatis Photij ad Nicolaum Papam missis vt damnati, ex indulgentia tamen iussi in Synodum ingredi, & vltimo loco stare, manifesti sunt mendacij conuicti, quod assererent se & Photium a Nicolao Papa receptos in communionem.

Actione V. Photius, præcepto Imp. iussus est inuitus accedere; quem, vt laicum, per laicos vocari voluerunt Apost. Sed. Legati. Quibus Photius se inuitum, est contestatus, adduci, & silentium seruaturum, introducū & interrogatus de multis, nihil respondit, Christi imitationem prætexens, sed redargutus, & conuictus est. Tempus tamen ad respiciendum a Synodo benigne impertitum, recusauit accipere.

Photi⁹ impēnitens.

E Actione VI. Episcopi Phoriani non admittentes iudicium Sedis Apost. petierunt, liceret sibi eum defendere, ex quibus Chalcedonensis aggressus est, cum prolixa, sed ratione vacua oratione eum defendere, redargutus in singulis a Smyrnenſi Episcopo. Negantes omnino libellum ab Ecclesia Rom. accipere, Imp. eos hortatus est ad pœnitentiam benignitate proouocans eos ad respiciendam, qua oratione inter alia multa, perpetua digna memoria, habuit exhortationem istam aureis exarandam litteris ad perditissimos illos Episcopos Photianos. Vos quoque qui curatione indigetis, ac medela opus habetis, pretiosa membra Christi, etsi nescio quomodo a malo demone detenti, a capite separati estis. Vitis vera, qua propter contentionem importunam, immo vero iniustam, in amaritudinem conuersa es, amici & proximi nostri, & si propter odium irrationabile olea aduerso appropinquantes, & stantes, ac vni-

Permissa Photii defenso ei⁹ secretariis

Exhortatio Imper. ad Photianos.

unitatem resurgentes suscipite admonitionis sermonem (non autem confundor dicere) etiam deprecationis. In id enim vos adduxit misericordia quam circa nos habemus. Scrutamini intima conscientiae vestrae, & inuenietis vos male ab Ecclesia esse disinctos. Nouissima hora est, & iudex pro foribus est, fratres; ne praecipemur ab eius ecclesia sequestrari, & longe ab eius gloria proiciamur. Nihil turpe ducamus passionem manifestare, & vulnus ostendere, ne locum poenitentiae & medicinae requirere, atque intra atrium saluantium fieri; ne confusionem, obedientiam arbitrando, confusionis aeternae sumamus experimentum. Qualis autem haec est confusio, fratres, procidere Deo, & veniam expetere? Confusio quidem reuera est, & maximus pudor, immo vero in Deum dimicatio, nolle vnumquemque proprium confiteri peccatum, & humiliari propter Christum, & lucrari & se, & multos. Si autem omnino hoc confusionem arbitravimus; ego cui Imperii superposita est corona, forma vobis efficiar huius optimae humilitatis. Ego qui imperitus, & insipiens sum, bonum initium ero vestrum, qui sapientes estis, & scientia clari. Ego qui in peccatis volutus sum, primus vobis typus fiam, qui mundi estis, & virtuti operam datis. Ego primus memet super pavimento proicio, purpuram & diadema parvipendens ascendite ad genas meas, & super oculos meos incedite, nec reputetis magnum Imperatorias calcare scapulas: nec reuereamini pedibus tangere verticem, cui superimponitur a Deo donata corona. Omnia pati promptum habeo, & agere promptius, quae vobis quidem confusionem, mihi autem gloriam, & maximam claritatem conferre videntur. Neque enim in hoc curam gero gloriae meae, tantum ut videam communionem, unitatem, & vnam ecclesiarum festiuitatem, tantum ne animae detrimentum patiar, & gaudeat super me ille omnium inimicus diabolus, captiuum sumens; quod mihi desiderandum est, tantum spei mea lampas insperate non extinguatur, per quam festinabam communi illustrari letitia simul & gaudio. Nescio quod erat satagendum, & efficiendum & non feci, vel quos proponendas admonitionis, & deprecationis sermones, & non proposui. Vos de cetero uidebitis. Innocens enim sum a perditione vestra. Si vero, & ad magnum & horrendum illud iudicium futurae diei vos remittitis, quasi pro vobis rationem daturus: noscite quia bene noui, quia nullus vobis, iustitiae sermo suae hic adest, siue illic aderit, nisi quantum in hac controversia inuentum extiterit. Verum si vultis ante illud iudicium conscientiae vestrae interrogare iudicium, discetis amplius nihil, quam quod ab Imperio nostro dicitur. Deponite igitur contentiones fratres, & resumite amorem fraternitatis: fugite dissensionem, & unitatem amplectimini: odium auertite, & dilectionem in serium recipite: state cum probabilibus & capiti compaginamini. Recipite per parentiam (id est obedientiam) diuinae communionis gratiam, & nihil ob secularia sitis solliciti. Sunt enim apud compatiensimum imperium nostrum, susceptionum modi diuersi; per quos consolabimur, & incessanter, quae secundum saeculum vobis opportuna fuerint, faciemus. Rursus multitudine decertabimus, obsecrantes, rogantes, & omne ingenium commouentes ad spirituales patres nostros, & Patriarchas, ut dispensent quid eorum quae insunt animo vestro; tantum ne temere contra salutem vestram agatis. Neque enim est tempus ad poenitentiam & receptionem acceptius. Qui namque hodie soluere, & ligare Ecclesiae negotia possunt, praesto sunt. Dimittite importune tempus explorare, & verum immutationem expectare, quae, & si fiet aliquando, nihil vobis conferret. etenim & si alia tempus immutauerit, hoc commouere non poterit. Nam si actio vnus viri vestri nihil rationabile habens, cum tota erronea esset, tantum aeternum operata est, ut hunc nix, ac difficile dissoluere qui uerimus: actionem dic mihi, & iudicium quattuor Patriarchalium sedium quis dissoluere poterit? ad quem enim confugietis, solutionem obligamenti petentes? ad Rom. Praesulem? sed sine tenus vos condemnauit. ad Antiochenum? sed consentaneus Romano, & consonus factus est: ad Ierosolymitanum vel Alexandrinum? sed & illi uestrae damnationi consenserunt. At si & thronum aliquando Constantinopolitanum ille, qui cuncta violat (i. demon) vobis commiserit, & per

Mira Imp.
humilitas.

A vos metipfos conuenire uolueritis, quis uos sequetur? Uel quomodo aperire oculos, & aspiceri quempiam potueritis, impugnati ab omnibus sacerdotibus, & Patriarchalibus sedibus? Ne ergo fratres, ipsi nos tempus salutis uestræ despicientes, perdati: neque enim talem inuenietis aliquando. sed importunas contentiones, & obstinationes deserentes, communi medele occurrere, & medicinæ remedium sumite, & adhaerere spirituali capiti uestro: & ecclesiæ Dei communicatores estote, ut ex crimine exuamini, & Deum propitium habeatis, & ecclesiam latificetis, imperiumque nostrum exultare, & spiritualiter festiuitatem celebrare faciatis, atque Remp. uniuersam gaudio magno, ac tripudio repleatis, atque in communi omnes benedicamus domino gloriæ nostræ, & Principi pacis, & auctori dispersa congreganti; & bene coaptanti, intercessionibus Sanctissimæ D. N. Dei genitricis, Dominum uidentium angelorum, et omnium sanctorum. Amen.

B Hucusque Imp. ad schismaticos exhortatio, quo nomine collaudatus est ab uniuersa synodo, & magna admiratione accepta eius erga lapsos pietas, & misericordia. hæc eandem sibi communem habeant omnes qui nostra ætate se ab vnitate absciderunt. Obstinati & pernicaces persistenter schismatici, nec tamen eorum pertinacia uinci se passus est Imp. quin adhuc decem dies ad resipiscendum illis dari uellet.

Photi⁹ impenitens.

C Actione VII. Decem elapsis diebus, introductus in Concilium Photius, cum Gregorio dudum Syracusano, & rogari iussus ab Apost. Sed. Leg. an poeniteret, pernicax respondit Legatos ipsos potius poenitere debere. quare maxime est redargutus a Legatis duarum sedium Patriarchalium: cuius Photij obstinationem secuti sunt eius sectatores Episcopi.

Anathem. in Photiū. Acclamations.

Tunc Apost. Sed. Legati repetitum a Rom. Pont. Nicolao iudicium recitari uoluerunt, quo secundo eundem Photium condemnauit. post, Hadriani confirmationem Actorum Nicolai. Inde gesta in Concil. Rom. post sequuta est Legatorum Sed. Ap. admonitio ad Synodum, de exequendis sententijs in Photium, & eius participes: denique declaratio Ignatij ad Synodum, qua absoluta, anathematismi in instantem Photium & sequaces, ex Concilio Rom. sub Hadriano (ut habet Anastasius in notis) sunt recitati: & plenissime acclamationes dictæ Imperatori, Imperatrici, Rom. Pont. Nicolao & Hadriano, Ignatio, Legatis Apost. Sed. & ceterarū Sedium Patriarchalium.

Scripta Phot. incensa. Falsariorū poena.

D Actione VIII. rogationem proponente Imp. & assentientibus Apost. Sed. Legatis, & alijs omnibus, incensa sunt chirographa, quæ ab omni hominum genere Photius extorsisset, simulque omnia eius scripta in Ignatium, & Nicolaum.

Post hæc aduersus falsarios quosdam, per quos Photius imposturas confixerat, a Leg. Sed. Apost. iussus est legi Canon Concil. Rom. sub Martino, ut non recipiantur ad poenitentiam, nisi in fine uitæ.

Præceptū est Christi quod ab uniuersa ecclesiæ ad finitur. Iconomachi rursū damnati.

His absolutis, introducti sunt Iconomachi, quorum caput Theodorus dictus, qui negauit se colere imagines sacras, & quod non inueniretur esse Christi præceptum. Responsum est, esse præceptum Christi intelligendum, quod ab uniuersa Catholica Ecclesia est definitum. Illo autem in impietate perseuerante, duo alij iconomachi laici poenitentes ad ecclesiam redierunt, quos Imper. ad osculum suscepit. Et prolatis in Iconomachos anathematismis, repetitisque iterum ijsdem in Photium, collaudato, ex more, acclamationibus Imp. & uniuersa Synodo, finis impostus est VIII. actioni, & ultimæ huius anni. Reliquas autem duas alias actiones, sequenti anno celebratas, his uisum est conuenienter adiungere.

E Sequenti igitur anno 870. 12. mensis Febr. celebrata est IX. Actio, in qua recensetur Legatus, qui nuper aduenerat a Patriarcha Alexadrino Michaelae, in Synodum introductus, qui cognitis quæ gesta erant, omnia rata habuit & probauit. Post hæc plurimi iurati falsi testes in Ignatium, coram plena Synodo confessi sunt, & poenitentiam a Legatis Sedis Apost. & uniuersa Synodo acceperunt, quæ ab ijsdem ita decreta fuit. Definimus & promulgamus hos per septem annos Epitimum habere: esse illos duobus annis extra ecclesiam, & alijs duobus intra ecclesiam audire diuinas scripturas utque ad catechumenos, non tamen ullo modo communicare, sed abstinere a

Epitimiū falsorū testium.

carnibus, & vino quattuor annis, præter Dominicas dies, & Dominicas festiuitates, & alij tribus annis stare cum fidelibus, & mereri diuinam communionem in solis Dominicis solemnitatibus cum elemosynis, orationibus, atque ieiunijs, ita, vt tribus diebus hebdomadæ 2. videlicet 4. & 6. Feria abstineant a carnibus, & vino. Qui accipientes eiusmodi iustissimam, vt fatebantur, constitutam penitentiam; petierunt ob diurnitatem temporis facultatem concederent Ignatio Patriarchæ dispensandi, moderandi scilicet pro causa. Qui annuentes concesserunt eidem Patriarchæ super oues suas, pro rationis arbitrio, dispensare. Quod autem alij plures ordinis Senatorij eiusdem criminis falsi iuramenti rei essent, sed nõ adessent, in aliam actionem eorum cognitio est dilata. Post hæc illufores sacrorum rituum interrogati, confessi sunt, se id fecisse Imp. iubente, vt indueretur sacerdotalibus vestibus sacris, vno ex illis Patriarchæ formam exprimente, & orationem super ceteros dante, & sacra miscente, qui ad pœnitentiam referuati sunt in futuram sessionem. Porro inter alia crimina, crimini inuenitur datum Photio, quod ista sciens, non abstulerit, ob idque Compatriarcha mimi sit appellatus, & alijs pluribus infamix titulis, vt est in notis apud Anastasium. Falsi quoque Vicarij seu Legati, quibus Photius contra Nicolaum vsus erat, palam falsitatem confessi sunt, admirante, & detestante S. Synodo eiusdem Photii multiplicem, & variam iniquitatem. Inter hæc peruenerunt Constantinopolim legati Ludouici Imp. Occidentis, in quibus Anastasius Bibliothecarius, qui & meminit huius legationis in præfatione ad VIII. Synodum, his verbis. *igitur cum hæc celebraretur venerabilis Synodus, accidit me famulum vestrum, (io: Papam alloquitur) missum ab Ludouico pijsimo Imp. cum duobus alijs viris insignibus interesse, ferentem legationem ab Apostolicis meritis decorato Præsulatu vestro, causa nuptialis commercii, quod efficiendum ex filio Imp. Basilii & genita præfati Dei cultoris, augevi ab vtraque parte sperabatur simul & putabatur. In tam enim pio negotio, & quod ad vtriusque Imperij vnitatem, immo totius Christi ecclesia libertatem pertinere procul dubio credebatur, præcipue Summi Pont. nostri querebatur assensus. Dei ergo nutu actum est, vt tanti negotij cum loci seruatoribus Apostolicæ Sedis, Legatis ipsis, & ipse sine fine gauderem, & inueniens fructum cum exultatione portarem manipulos, qui per septennium pro eo indefesse laboraueram, & per totum orbem verborum semina, sedulo scribendo, sparferam. Meminit huius legationis Aimoinus in gestis Francorum, atque Basilium classem ante hæc direxisse in Adriaticum mare opem laturam Ludou. Imp. in Aquileiam, aduersus Sarracenos bellum gerenti. Quo etiam tempore ex Vrbe reuerso Petro Legato Regis Bulgarorum, absque petitionis effectu: decernit idem Rex legatos Constantinopolim qui (vt habet Anastasius in præfatione sua historica ad Octauam Synodum) admissi sunt in Synodo considerare vna cum legatis nominatis Ludou. Imp.*

Dispensati
facultas
Patriarchæ
cōcessa
in Epitimo.

Illufores
sacrorum
confessii.

Cañones
VIII. Synodi.

1 Actione X. & vltima, præsentibus Legatis Ludou. Imp. & Bulgarorum Regis, primum omnium iussi sunt legi canones a Patribus constituti, omnes numero 27. quibus in primis de obseruandis omnino ante expositis, & Ecclesiæ traditis canonibus, statutum est.

2 Deinde de statutis a Nicolao & Hadriano pro Ecclesia Constantinopolitana, restitutione Ignatii, & Photii depositione.

3 Vt cultus sacrarum imaginum firmus consisteret.

4 Vt quæ collata sunt Photio, & ipse in alios contulit sacra ministeria, nullius sint efficacix.

5 Ne quis laicus in Episcopalem prouehatur dignitatem, nisi in ordine lectoratus annum vnum, duos in subdiaconatu, in Diaconatu tres, in presbyteratu autem quattuor annos exegerit.

6 Vt cunctæ res gestæ per Photium, potissimum in Nicolaum Rom. Pont. nullius sint roboris.

7 Ne sacras imagines anathematizati pingere audeant.

8 Ne Chirographa ab Episcopis exigantur, nisi ex more, tempore consecratio-

A inis; hac enim ante Photius suam roborauit tyrannidem.
 9 Vt extorta per Photium huiusmodi Chirographa nullius sint roboris.
 10 Itemque, ne quis, ante sententiam, separetur a communione proprii Patriarchæ.
 11 Anathematizati etiam ibi sunt omnes cum Photio credentes duas in vno corpore esse animas.
 12 Statutum est etiam istud admodum Ecclesiæ proficuum, ne fauore Principum eligantur Episcopi.
 13 Vt non nisi qui in eadem ecclesia militarunt, ad maiores gradus promoueantur, & non alii aliunde petiti.
 14 Ne promoti ad Episcopatum indecentia obsequia exhibeant magistratibus, nimirum ne obuiam prodeant, procul ab ecclesiis suis: non se demittant ab equis, vel mulis, vel procidant, & adorent eos; nec intrent ad Principes hora prandii, vbi indibita perfoluant obsequia sed veneratione digni habeantur, & qui libere errantes Principes valeant redarguere.
 15 Vetantur omnes alienare cymilia ecclesiæ, ornamenta scilicet, possessiones vendere vel dare in emphyteosum.
 16 Vehementer prohibetur sacrilegus ille vsus a Michaelē introductus, quo laici, lusus causa, sacra indumenta gestarent sacerdotum, de quo sæpe superius; grauissimis pœnis eius criminis reos afficientes.
 17 Sancitur vt Patriarcharum iura in conuocandis Metropolitanis illibata feruentur, execraturque sancta Synodus omnes dicentes, inualidas esse Synodos, quibus non interstet persona Principis, monens vt non intersint, nisi Conciliis Oecumenicis.
 C 18 Inde, statutum vt ecclesiarum priuilegia conferuentur.
 19 Vtque visitationes ecclesiarum absque omni auaritiæ suspitione peragantur.
 20 Itidem ne sibi ius dicat Episcopus in rebus Ecclesiasticis.
 21 De exhibendo honore, & reuerentia omnibus Patriarchis, præcipue vero Rom. Ecclesiæ, summo Pontifici. De quo speciatim ista. *Neminem debere conscriptiones contra Sanctissimum Papam senioris Romæ, ac verba complicare atque componere, sub occasione quasi diffamatorum quorundam criminum, quod nuper Photius fecit, & ante Dioscorus. Quisquis autem tanta iactantia, & audacia vsus fuerit, vt secundum Photium, vel Dioscorum in scriptis vel sine scriptis iniurias quasdam contra Sedem Petri Principis Apostolorum moueat, æqualem & eandem quam illi condemnationem recipiat.* & paulo post, de eodem Rom. Episcopo, hæc. *Porro si Synodus vniuersalis fuerit congregata, & facta fuerit etiam de S. Romanorum Ecclesia quæuis ambiguitas, & controuersia: oportet venerabiliter, & cum conuenienti reuerentia de proposita quæstione sciscitari, & solutionem accipere, & aut proficere, aut profectum facere, non tamen audacter sententiam dicere contra summos senioris Romæ Pont.*
 D 22 Vt Promotiones, & consecrationes Episcoporum fiant, electione ac decreto Episcoporum, nemine laicorum interueniente.
 23 A rebus & personis, & sacris actionibus alienæ diocesis cuilibet abstinendum.
 24 Ne Archiepiscopi per alios, suas ecclesias curent, Episcopos suffraganeos.
 25 Ne adhærentes Photio, a Methodio, siue Ignatio consecrati, etiam si resipiscant, spem vllam habent restitutionis.
 E 26 Vt beneficium appellationis ad maiores sedes, sit cuique clerico liberum.
 27 Episcopi pallio ne vtantur, nisi loco & tempore congruo, & ne Monachi ad Episcopatum assumpti Monasticum habitum deponant.
 His statutis & comprobatis, facta commemoratione septem aliorum Oecumenicorum Conciliorum præcedentium, & confirmatione ipsorum adhibita, damnatiq; hæresibus omnibus, & quæ in aliquibus locis, iisdem temporibus, Manichæorum vigerent, de phantastica, & non vera carne Domini Nostri Iesu Christi, & suis affinis, Iconomachis, simulque repetitis cum detestatione Photii impiis facinoribus, eodemque

De obsequiis indebitis vitandis ab Episcopis.

Sum. Pöt. præcipue honorandus.

Calumniæ Sedem Apost. vel Rom. Pöt. qua pœna plectendi. Nec i Syn. gen. feren da sua in Rom. Pöt.

Probatæ 7. Synodi. Damnatae oēs hæreses.

demque cum fautoribus suis anathemati tradito, finis Synodo felicissimus, omnium A
 consensu, est impositus, Basilio Imper. nouissime consensum omnium explorante:
 quem secutæ sunt exclamationes consueta, & anathema in Photium, & eius socios
 iteratum. Lecta que demum Imp. gratiarum actio, cum exhortatione ad Episcopos,
 vt gregem Dei curent. Et, inter alia, vt saltem diebus Dominicis ministrant illi ver-
 bum Dei, & errantes omnes reuocent ab errore.

Admoni-
tio Imper.
ad laicos
digna chri-
stiano Im-
per.
Laici Ec-
clesiasticis
reb⁹ ne se
miscant.
Laic⁹ quã-
tumcumq;
doctus, o-
uis est.
Episcopus
quãtũuis
indoctus
Pastor est.

Ad laicos autem idem Basilius habuit admonitionem istam, in plena synodo, di-
 gnam Imperatore maxime pio, quam ob dignitatem argumenti, & maiestatem eius
 illa tractant, hic ad Synod¹ finem attexere æquum existimauimus. Sic enim se habet.
*De vobis autem laicis, tam qui in dignitate atibus, quam qui absolute conuersamini, quid
 amplius ducam, quam quia nullo modo nobis licet de Ecclesiasticis causis sermonem
 mouere, neque penitus resistere integritati Ecclesiæ, & vniuersali Synodo aduersari. Hoc enim inuestigare, & querere, Patriarcharum, Pontificum, & Sacerdotum
 est, qui regimini officium sortiti sunt, qui sanctificandi, qui soluendi, & ligandi po-
 testatem habent, qui Ecclesiasticas & cælestes adepti sunt claves: non nostrum qui
 pasci debemus, qui sanctificari, hoc est benedici, qui ligari, vel a ligamento solui ege-
 mus. Quante cumq; enim religionis, & sapientiæ laicus existat, omnis vocari non desi-
 net. rursus quantumcumque Episcopus sit irreuerentia plenus, & nudus omni virtu-
 te, donec antistes est, & veritatis verbum recte predicauerit, pastoris nominationis,
 & dignitatis damna non patitur. Quæ ergo nobis ratio est in ordine ouium consti-
 tutis, pastores, verborum subtilitate discutiendi, & ea que super nos sunt querendi,
 & ambiendi oportet nos cum timore, & fide sincera hos audire, et a facie eorum
 vereeri, cum sint ministri Domini omnipotentis, et eius formam possideant, et nihil
 C
 amplius quam quæ nostri ordinis sunt perquirere. Nunc autem (vt videmus) adeo
 multos malitia in insaniam accendit, vt obliuiscunt proprii ordinis, et quod pedes
 sint minime cogitantes, legem ponere velint oculis, non vt natura se habet, sed vt ipsi
 cupiunt, et singuli ad accusandum quidem maiores existunt semper promptissimi: ad
 corrigendum autem quid eorum in quibus accusantur et criminantur, piger vni.*

Hæc ad laicos, quod nimirum Bardas Patricius, & Michael Imp. immiscendo
 se ecclesiasticis negotiis, ecclesiam Orientalem in maximum discrimen adduxerint.
 pergit, Sed moneo & hortor omnes, qui tales sunt, vt maledictum, & alternum o-
 dium auerentes, & iudicare iudices desinentes, attendat sibi, & secundum diuinam
 uoluntatem conuersari contendant. Nam non quiescet supremum iudicium, sed contra
 D
 diffidentes diuini furor stillabit, & ultionem iustam opere ostendet. Oramus au-
 tem super omnia sanctum Deum omnes melioratos, & secundum beneplacentem sibi
 voluntatem clarescentes, non solum a diuina ira intentatos mansuros, sed et æterna
 bona consequuturos, orationibus, et intercessionibus Sanctissimæ Domine Nostræ Dei
 genitricis, et omnium sanctorum, et precibus, et obsecrationibus sanctæ huius et vni-
 uersalis Synodi. Amen.

Modestia
Imp.

Post hæc autem cum subscribenda Synodus esset, iubentibus Apostolicæ sedis Leg-
 gatis, vt primo loco subscriberent Basilius & filii Imperatores: non acquieuit ipse; sed
 vt ipsis in aliquo satisfaceret, post subscriptionem omnium legatorum cunctarum Pa-
 triarchalium sedium, subscriptionem, suam apposuit, ante reliquos Episcopos, cum
 additamento signi Sanctissimæ Crucis, quod etiam & Episcopi omnes ex more fece-
 re, vt quæ suo loco inferius dicturi sumus, ostendent. ipsi vero tunc subscripserunt Im-
 peratores litteris Pheniceis ex Cinnabrio, ex more.

Ita plane sancta, quæ in Spiritu sancto congregata est Synodus, pura atque sincera
 non affectans numerosam Episcoporum subscriptionem, vt Photius, qui quæ voluit,
 & quod voluit, apposuit suis conuenticulis, mentita nomina Episcoporum, prout su-
 perius demonstratum est. Porro hæc de eadem Synodo Anastasius habet in historica
 præfatione ad octauam Synodum, scripta ad Ioannem Papam. Nuncupanda est,
 inquit, sine ulla contradictione SYNODVS VNIVERSALIS OCTA-
 VA, vt & appellatio, quam cum alijs Concilijs sortita est, non celetur, et nomen

proprium,

A proprium, quod singulariter possidet non veletur. Hæc ipse.

Sic igitur Synodus ista, octaua ordine, Oecumenica iure dicta, & vt Oecumenica comprobata, inter alias Oecumenicas est annumerata; adeo vt in fidei professionibus fieri ex more solitis, sicut aliæ septem superiores, ista etiam poneretur, octaua cognominata, quam orthodoxi omnes profiteri deberent. Immo (vt omitamus de reliquis dicere fidei professionem emittere consuetis) illud constat, quod etiam ipsi Romani Pontifices in eorum ordinatione profitebantur vna cum aliis Synodis Oecumenicis hanc quoque dictam octauam Constantinopolitanam Oecumenicam se recipere, vt patet, ex solemnibus fidei professione ab eis recitari solita cum in Pontificem electi essent, iam consecrati, quæ sic se habet.

B In Nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. Amen. Ego N. Sanctæ Rom. Ecclesie Diaconus uel presbyter, aut Episcopus Cardinalis electus, ut fiam per Dei gratiam huius sanctæ Apostolicæ Sedis humilis minister, profiteor tibi Beate Petre, Apostolorum Princeps, cui clauis Regni caelestis ad ligandum atque soluendum in celo, et in terra creator et Redemptor Dominus noster tradidit, inquit: QVÆCVMQVE LIGAVERIS SVPER TERRAM, ERVNT LIGATA ET IN CÆLIS, ET QVÆCVMQVE SOLVERIS SVPER TERRAM, ERVNT SOLVTA ET IN CÆLIS: Sanctæque tuæ Ecclesie, quam hodie tuo præsidio regendam suscipio, quod quamdiu in hac misera uita constitutus fuero, ipsam non deseram, non relinquam, non abnegabo, non abdicabo aliquatenus, nec ex quacunque causa, cuiuscumque mectus, uel periculi occasione dimittam; nec me segregabo ab ipsa, sed ueræ fidei rectitudinem, qua Christo auctore tradente per Beatissimum tuum Coapostolū Paulum, et per discipulos successores nostros, usque ad exiguitatem meam prolatam in tua Sancta Ecclesia reperi; totis conatibus, usque ad sanguinem, custodire, tam de sanctæ, et indiuiduæ Trinitatis mysterio, quæ unus est Deus, quam de dispensatione, quæ secundum carnem facta est, unigeniti filii Dei Domini Nostri Iesu Christi. Et de ceteris Ecclesie dogmatibus sicut in uniuersalibus Conciliis, et constitutionibus Apostolicorum Pontificum, probatissimorumque Ecclesie Doctorum scriptis sunt cõmendata, id est quæ ad rectitudinem nostræ ueræque orthodoxæ fidei a te traditionem recipiunt, conseruare, sanctaque cetero uniuersalia Concilia, id est Nicænum, Constantinopolitanum, et Ephesinum primum, Chalcedonense, Quintum quoque et Sextum item Constantinopolitanum, et Septimum, item, Nicænum, Octauum quoque item Constantinopolitanum usque ad unum apicem immutata seruare, et pari honore, et ueneratione digna habere: Et quæ predicauerunt; et statuerunt, omnimode sequi predicare: Quæque condemnauerunt, condemnare, ore, et corde. Diligentius autem et uiuacius quamdiu uixero omnia decreta canonica prædecessorum Apostolicorum nostrorum Pontificum, quæcumque ipsi Synodaliter statuerunt, et probata sunt, confirmare, et indeminuta seruare, et sicut ab eis statuta sunt, in sui uigoris stabilitate custodire. Quæque uel quoscunque condemnauerunt, uel abdicauerunt, simili sententia condemnare, uel abdicare. Disciplinam et ritum Ecclesie sicut inuenimus a sanctis prædecessoribus meis canonice traditum, quam diu uita in istis comes fuerit, illibate custodire, et indiminutas res Ecclesie conseruare, neque alienare, seu in feudum, censum uel emphyteosim dare quomodolibet, ex quacunque causa, et ut indeminute custodiantur, operam dare. Nihil de traditione, quam a probatissimis prædecessoribus meis canonice traditam, et seruata reperi, diminueri uel mutare, aut aliquam nouitatem admittere, sed seruenter, ut eorum uere discipulus et sequipeda, totis mentis meæ conatibus, quæ tradita canonice comperio, seruare, et uenerari. Si qua uero emerferint contra canonicam disciplinam, communicatione filiorum meorum S. R. E. Cardinalium, cum quorum cõsilio, directione & rememoratione ministerium meum geram, & peragam, emendare; aut patienter (excepta Fidei, et Christianæ religionis graui offensione) tua et Beatissimi tui Coapostoli Pauli procurante intercessione, tolerare; sacrosque canones, et sacrorum Pontificum constituta, ut diuina et caelestia mandata, Deo auxiliante, custodire, ut pote Deo, et tibi sciens me redditurum de omnibus, quæ profi-

a Ex Cod. Ant. Aug. M. SC. A. ex diurno, vt asserit, accepto libro. Professio electi Pontificis.

C Quæque ad rectitudinem nostræ ueræque orthodoxæ fidei a te traditionem recipiunt, conseruare, sanctaque cetero uniuersalia Concilia, id est Nicænum, Constantinopolitanum, et Ephesinum primum, Chalcedonense, Quintum quoque et Sextum item Constantinopolitanum, et Septimum, item, Nicænum, Octauum quoque item Constantinopolitanum usque ad unum apicem immutata seruare, et pari honore, et ueneratione digna habere: Et quæ predicauerunt; et statuerunt, omnimode sequi predicare: Quæque condemnauerunt, condemnare, ore, et corde. Diligentius autem et uiuacius quamdiu uixero omnia decreta canonica prædecessorum Apostolicorum nostrorum Pontificum, quæcumque ipsi Synodaliter statuerunt, et probata sunt, confirmare, et indeminuta seruare, et sicut ab eis statuta sunt, in sui uigoris stabilitate custodire. Quæque uel quoscunque condemnauerunt, uel abdicauerunt, simili sententia condemnare, uel abdicare. Disciplinam et ritum Ecclesie sicut inuenimus a sanctis prædecessoribus meis canonice traditum, quam diu uita in istis comes fuerit, illibate custodire, et indiminutas res Ecclesie conseruare, neque alienare, seu in feudum, censum uel emphyteosim dare quomodolibet, ex quacunque causa, et ut indeminute custodiantur, operam dare. Nihil de traditione, quam a probatissimis prædecessoribus meis canonice traditam, et seruata reperi, diminueri uel mutare, aut aliquam nouitatem admittere, sed seruenter, ut eorum uere discipulus et sequipeda, totis mentis meæ conatibus, quæ tradita canonice comperio, seruare, et uenerari. Si qua uero emerferint contra canonicam disciplinam, communicatione filiorum meorum S. R. E. Cardinalium, cum quorum cõsilio, directione & rememoratione ministerium meum geram, & peragam, emendare; aut patienter (excepta Fidei, et Christianæ religionis graui offensione) tua et Beatissimi tui Coapostoli Pauli procurante intercessione, tolerare; sacrosque canones, et sacrorum Pontificum constituta, ut diuina et caelestia mandata, Deo auxiliante, custodire, ut pote Deo, et tibi sciens me redditurum de omnibus, quæ profi-

b d. 16. c. 8

D Quæque ad rectitudinem nostræ ueræque orthodoxæ fidei a te traditionem recipiunt, conseruare, sanctaque cetero uniuersalia Concilia, id est Nicænum, Constantinopolitanum, et Ephesinum primum, Chalcedonense, Quintum quoque et Sextum item Constantinopolitanum, et Septimum, item, Nicænum, Octauum quoque item Constantinopolitanum usque ad unum apicem immutata seruare, et pari honore, et ueneratione digna habere: Et quæ predicauerunt; et statuerunt, omnimode sequi predicare: Quæque condemnauerunt, condemnare, ore, et corde. Diligentius autem et uiuacius quamdiu uixero omnia decreta canonica prædecessorum Apostolicorum nostrorum Pontificum, quæcumque ipsi Synodaliter statuerunt, et probata sunt, confirmare, et indeminuta seruare, et sicut ab eis statuta sunt, in sui uigoris stabilitate custodire. Quæque uel quoscunque condemnauerunt, uel abdicauerunt, simili sententia condemnare, uel abdicare. Disciplinam et ritum Ecclesie sicut inuenimus a sanctis prædecessoribus meis canonice traditum, quam diu uita in istis comes fuerit, illibate custodire, et indiminutas res Ecclesie conseruare, neque alienare, seu in feudum, censum uel emphyteosim dare quomodolibet, ex quacunque causa, et ut indeminute custodiantur, operam dare. Nihil de traditione, quam a probatissimis prædecessoribus meis canonice traditam, et seruata reperi, diminueri uel mutare, aut aliquam nouitatem admittere, sed seruenter, ut eorum uere discipulus et sequipeda, totis mentis meæ conatibus, quæ tradita canonice comperio, seruare, et uenerari. Si qua uero emerferint contra canonicam disciplinam, communicatione filiorum meorum S. R. E. Cardinalium, cum quorum cõsilio, directione & rememoratione ministerium meum geram, & peragam, emendare; aut patienter (excepta Fidei, et Christianæ religionis graui offensione) tua et Beatissimi tui Coapostoli Pauli procurante intercessione, tolerare; sacrosque canones, et sacrorum Pontificum constituta, ut diuina et caelestia mandata, Deo auxiliante, custodire, ut pote Deo, et tibi sciens me redditurum de omnibus, quæ profi-

E Quæque ad rectitudinem nostræ ueræque orthodoxæ fidei a te traditionem recipiunt, conseruare, sanctaque cetero uniuersalia Concilia, id est Nicænum, Constantinopolitanum, et Ephesinum primum, Chalcedonense, Quintum quoque et Sextum item Constantinopolitanum, et Septimum, item, Nicænum, Octauum quoque item Constantinopolitanum usque ad unum apicem immutata seruare, et pari honore, et ueneratione digna habere: Et quæ predicauerunt; et statuerunt, omnimode sequi predicare: Quæque condemnauerunt, condemnare, ore, et corde. Diligentius autem et uiuacius quamdiu uixero omnia decreta canonica prædecessorum Apostolicorum nostrorum Pontificum, quæcumque ipsi Synodaliter statuerunt, et probata sunt, confirmare, et indeminuta seruare, et sicut ab eis statuta sunt, in sui uigoris stabilitate custodire. Quæque uel quoscunque condemnauerunt, uel abdicauerunt, simili sententia condemnare, uel abdicare. Disciplinam et ritum Ecclesie sicut inuenimus a sanctis prædecessoribus meis canonice traditum, quam diu uita in istis comes fuerit, illibate custodire, et indiminutas res Ecclesie conseruare, neque alienare, seu in feudum, censum uel emphyteosim dare quomodolibet, ex quacunque causa, et ut indeminute custodiantur, operam dare. Nihil de traditione, quam a probatissimis prædecessoribus meis canonice traditam, et seruata reperi, diminueri uel mutare, aut aliquam nouitatem admittere, sed seruenter, ut eorum uere discipulus et sequipeda, totis mentis meæ conatibus, quæ tradita canonice comperio, seruare, et uenerari. Si qua uero emerferint contra canonicam disciplinam, communicatione filiorum meorum S. R. E. Cardinalium, cum quorum cõsilio, directione & rememoratione ministerium meum geram, & peragam, emendare; aut patienter (excepta Fidei, et Christianæ religionis graui offensione) tua et Beatissimi tui Coapostoli Pauli procurante intercessione, tolerare; sacrosque canones, et sacrorum Pontificum constituta, ut diuina et caelestia mandata, Deo auxiliante, custodire, ut pote Deo, et tibi sciens me redditurum de omnibus, quæ profi-

Card. Papa uocat filios i sua professione. Proficitur se gesturum Pontificatum ex cõsilio Cardin.

teor, & quamdiu vixero, egero, vel obliuiscar, distinctam in diuino iudicio rationem. Cuius Sanctissimæ sedi diuina dignatione, te patrocinate præside, & vicem, intercessionibus tuis, adimpleo. Eris autem mihi in illa terribili die hæc conanti, & diligenter seruare curanti propitijs. Adiutorium quoque vt prebeas, obsecro, in hac corruptibili vita constituto, vt irreprehensibilis appaream ante conspectum Iudicis omnium D. N. J. Christi, dum terribiliter de commissis aduenerit iudicare, vt faciat me dextere Patris participem, & inter Fideles discipulos, & successores tuos esse consortem. Hæc autem professionem meam per Notarium, & Scriuarium S. R. E. me inbente scriptam, propria manu subscripsi, & tibi Apostole Petre Apostolorum omnium Principi, pura mente, & deuota conscientia super sanctum corpus tuum, & altare tuum sinceriter offero. Actum & c. Hactenus professio Pontificia.

Quod auditi lector octo Synodos Oecumenicas recipi ab omnibus Romanæ Ecclesiæ Thronum consecruris, ipsamque octauam Synodum Oecumenicam Constantinopolitanam dici, nec aliam, quam hanc, quæ sub Hadriano Secundo est celebrata: hinc valde miramur, cur Concilium Florentinum octaua Synodus Oecumenica dicta, & inscripta in ipsius actis, typis excusis habeatur. Pace dictum sit Iuliani Cardinalis, qui in disputatione habita cum Marco Ephesino sessione sexta, Ferrariæ eidem nimis visus est indulgere ista dicenti de octaua hac, de qua agimus, Synodo, cum ea carens Iulianus, & a Græcis eandem petens, Ephesinus hæc attulit in excusationem.^a

a Concil.
Flor. act. 6.
i princip.

Concilium illud inter generalia connumerandum non est, quandoquidem non modo non susceptum verum etiam antiquatum fuisse constat. Joannes enim, & Hadriani Summorum Pontificum tempore conuocatum fuit, ac Photium Constantinopolitanum Antistitem condemnauit. Is deinde Joannes aliud Concilium habuit, quod item appellauit Octauum, quod acta ipsius Concilii, quod vos octauum fuisse dicitis, improbavit, Photiumque restituit. In quo plane Concilio inter alia fuerat decretum, vt hæc eadem Symboli additio tolleretur, quod vos non ignorare putamus. Si quidem igitur ipsius Concilii Acta reprobata videntur, non est congruum rationi, vt de his aliqua mentio fiat, cum alterum Octauum Concilium sequi potius deberemus. Propterea tempore ex eo in Constantinopolitana Ecclesia. HVCVSQVE SOLET ITA CELEBRARI. QVAECVMQVE IN SANCTOS PATRIARCHAS IGNATIVM, ET PHOTIUM SCRIPTA VEL DICTA SVNT, ANATHEMA

Mendacia
Marci E-
phesini.

SVNTO Hucusq; Marcus Ephesius veteraria arte Latinus euens tanto Concilio Oecumenico, ipsa, inquam, octaua Synodo, solemniter sub Hadriano Pontifice Constantinopoli celebrata, turpiter mentiens quidem, & multipliciter, vt ex ijs, quæ superius sunt dicta, & quæ suo loco in Ioanne Papa dicuntur, quilibet facile poterit intelligere. Procul enim abest, vt octaua Synodus sub Hadriano abrogata fuerit a Ioanne R. P. longeque longius a vero discrepat, vt Ioannes Synodum Photianã, damnantem, octauam, eandem legitimam esse, & oecumenicam Synodum comprobaret; falsum quod ait, oecumenicam eandem octauam Synodum sub Ioanne etiam Pontifice fuisse congregatam, quam inchoatam, & absolutam vidimus sub Hadriano. Rursus quas citat litteras Ioannis contra octauam Synodum eas falsatas fuisse a Photio, ex testificatione eiusdem Ioannis litterarum, luce meridiana clarius, suo loco demonstratur, vt de his nulli prorsus esse possit aliqua dubitatio. Præterea non fuit iuris, ac potestatis Ecclesiæ Constantinopol. anathemati tradere quæcumque transacta sunt inter Ignatium Patriarcham atque Photium, cum ea publica fuerint, & quæ pro Ignatio contra Photium facta sint, eadem auctoritate Rom. Pont. habita, atque comprobata fuisse noscantur. Ad postremum cum ambos Ignatium, atque Photium nomine, & Patriarchas, & sanctos appellet, eum necessario mentium oportuit in alterutro, cum de Patriarchatu pugnantis inuicem vsque ad mortem; plane dicendum est, quod si legitimus Patriarcha fuit, dum vixit Ignatius, Photius inuentum esse non potuerit. sed & si Sanctus fuit Ignatius, quem iure meritoq; tam Orientalis, quam Occidentalis Ecclesiæ inter sanctos allegit: necesse est dicere, vt eius persecutor acerbissimus Photius in anathemate diem claudens extremum, sanctus neququam dici possit,

Marcus E-
phesius re-
dargul.

Photius,
non san-
ctus, sed ma-
ledictus di-
cendus.

A sed maledictus, reprobus, inter damnatos, & excommunicatos annumerandus. Tanta ista eum potuisset atque debuisset in plena Synodo contra Marcum reijciendo Iulianum afferre, & insultantem Græcum retundens, mendacia veritate perstringere, & cohibere, & loquacem elinguem reddere, procacemq; reprimere: Ista omnia prætermittens, puto ignoratione rerum gestarum, hæc tantum Marco, omnibusq; simul Græcis respondit. *Hoc autem metu vos libero præstantissimi Patres. nam nihil de ipso Concilio, Octauo scilicet, recitabitur. Sed quoniam in eo volumine nonnulla Sexti, Septimiq; Concilii Acta sunt scripta, idcirco ea videre uellemus; nam de Octauo Concilio nobis cure non est.* Hæstenus Iulianus atque ea Actione de Octaua Synodo posthac silentium. Sic ipse, quasi per transitum (vt dici solet) rem agens, cuncta, quæ obijcienda erant in Marcum omittens, ad præcipuam quæstionem, cuius causa Synodus illa fuerat conuocata, se contulit. Ceterum res tanta, ipsa Octaua Oecumenica Synodus, mea sententia minime sic fuerat relinquenda Ephesii dicacitate prostrata, attrita mendacijs atque penitus condemnata. Cum alioquin non leuioris fuerit culpa caruisse tunc ibi Latinos, in tanto Patrum conuentu, ipsa legitima Octaua atque Oecumenica Synodo, quam Græce scriptam, & Latinitati a se donatam Anastasius Bibliothecarius in S. R. E. Archiuum intulisset, & iam ex autographo descripta complura exemplaria essent in diuersis Bibliothecis recondita, vt opus non esset a Græcis schismaticis illâ petere, vel negatam ita relinquere indefensam, cum Iulianus vna simul telum, & clypeum visus sit abiectisse, tanta iniuria Catholica Ecclesiâ, quæ iam per ipsum non stetit, quin dispendium passa sit Synodi Octauæ Oecumenicæ, eiusdemq; germanæ, atque legitimæ. At in sequenti sessione quod Iulianus inconsiderate prodegerat, Andreas Colossensis Episcopus, vir doctissimus æque, ac maxime pius restituit; qui omnino negauit per Ioannem Octauum abolitam esse Octauam Synodum Oecumenicam sub Hadriano II. Rom. Pont. habitam. Cum autem hoc statu, de Octaua Synodo Oecumenica comprobata, & nunquam rescissa, monstrata Acta illa Concilij Florentini remansissent, magna interpretis temeritate, & audacia sicut & imperitia factum est (fuit Abrahamus Cretensis) vt eidem Concilio Florentino indictum illud sit nomen, vt Octaua Synodus nominetur, cum id factum decreto ipsius Synodi dici non possit, sicut nec debuit; cum nulla ratio subsit, vt illa dici queat Octaua, eum locum in ordine numeri vendicante sibi hac ipsa legitima octaua, eademq; Oecumenica, celebrata sub Hadriano, dicta iure Constantinopolitana, quam (vt audisti) vna cum alijs Oecumenicis profiteri solerent omnes electi Romani Pontifices consecrandi, vt antiquata nullo modo dici possit, quæ per singulos successores Romanos Pontifices solemnî ritu, professione fidei innouaretur. Cum igitur nec in Florentinæ Synodi decretis, Concilium illud, Octauum vt dicatur, cautum aliquo modo inueniatur, interpretis Abrahami explodenda oïno, penitusque eius temeritas est, qui eidem Octauæ Synodi nomen perperam indidit: cum alioqui, & si hæc, de qua agimus Octaua Synodus (quod dicere sacrilegium est) fuisset abolita, adhuc tamen nec Florentino Concilio illa nota numeri competit, vt dicatur octauum, cum plures aliæ ante ipsum celebratæ inueniantur Synodi Oecumenicæ. Aboleatur igitur (iterum clamo) aboleatur nomenclatura mendax a Cretense mendace præsumpta, Latinis tradita, & inconsiderate descripta; euaque oscitantia collectoris. Sed iam, quæ absoluta Synodum sint secuta, videamus. Sane epistolæ (inquit Anastasius) tam Synodi, quam Patriarchæ Ignatij, & Imp. ad Rom. Pont. missæ, quæ in Codicis Actionum ipsius Synodi calce habentur insertæ, reuerenti sunt cultu excipiendæ, nam a totius Synodi consensu, dum adhuc ageretur, decretæ sunt & expositæ; In quibus vna est ex Synodo scripta ad Rom. Pont. Hadrianum quæ incipit. *Opportunum est cum sapientissimo Salomone nunc & nos clamare & c.* qua commendatur Hadr. studium in Oecumenica Synodo colligenda: Ad finem vero, vt eâ confirmet his verbis exorat. *igitur libenter oppido, & gratanter imitatrice Dei sanctitate uestra omnem nostrum conuentum, & vniuersalis huius atq; e Catholica Synodi consensum, atque consonantiam recipiente prædica eam magis, ac magis, velut propriam, & sollicitius confirmo*

Iuliani in
curia i re
tanta.

Redargui
tur apposi
tus Tit.
Conc. Flo
rentino.
Conc. Flo
rent. falso
dictū Octa
uum.

Epistolæ
ex Syno
do scripte.

Octaua
Synod. pe
nitic confir
matione a
Papa.

coangeli cix præceptionibus, & ammonitionibus vestris, vt per sapientissimam magisterrum vestrum et alius vniuersis ecclesiis personet, & suscipiatur veritatis verbum, & iustitia decretum. Ora pro nobis sanctissime. Christus te custodiat ad consolationem nostram, & statum ecclesiarum in longitudinem dierum. eademq; missæ sunt ad alios Patriarchas. Duæ reliquæ in eodem Codice quæ sequuntur, sed post discessionem. Legatorum

a. Aimoio male sentiens d. imaginibus. lib. 5. c. 28.

data reperiuntur, agemus de illis inferius suo loco. Porro de VIII Synodo accipe delirium Aimoio ita dicentis, dum de ipsa paucis agit in qua Synodo de imaginibus adorandis aliter quam Orthodoxi doctores ante definerant statuerunt, & quedam pro favore Rom. Pont. qui eorum votis de imaginibus adorandis annuit, & quedam contra antiquos canones, & contra ipsam suam Synodum constituerunt, sicut qui eandem legerit, patenter inueniet. hæc ipse. Ex quibus plane qualis ipse fuerit, cuiusue dogmatis manifestatur, nempe ex Gallis illis vnus, qui negabant cultum Sanctarum Imaginum, de quibus & Anastasio in Præfatione ad eandem Octauam Synodum meminit; qui supra suo loco satis sunt cõfutati. Porro in hac Octaua Synodo nihil præterea de cultu Sacrarum Imaginum esse decretum, quam quod in pluribus Rom. Conciliis, & in Oecumenico Nicæno itatutum fuerat, certum est.

Orietales Occidentarium gloriam ferre non possunt.

Perpetua Orientis Imp. emulatio in Occidentis Imp. concepta, eod progressa est, vt eius gloriam nec pati posset audire, vt subsequens narratio declarabit, de his quæ acciderunt, ante factam subscriptionem, quæ Actis Synodalibus inserta non sunt. Nimirum, quod cum petatum esset, vt oblata ab Anastasio legato epistola Hadriani in Synodo legeretur, inuenti sunt in ea corrosi versus illi, in quibus Ludou. Imp. laudes prædicabantur. Quapropter (inquit Anastasius in Hadriano) epistolam Sed. Apost. fraudulenter corrosam summis clamoribus conquerebantur Legati Apost. Sedis, fatentes se nullo modo Synodalibus actionibus subscripiuros, nisi totius epistolæ integritas gestis synodicalibus iungeretur. Hoc modo Rom. certantibus, Græcis vero non esse in Synodo de laude Imp. sed de solius Dei tractandum altissime respondentibus, nomenq; Imperiale nostro Cæsari inuidentibus, ad hoc usque peruentum est, vt interposita conditione voluntatis Apostolicæ, definitis suis, minus finite subscriberet. Ita legentes. EGO ILLE VICEM AGENS DOMINI MEI HADRIANI SVMMI PONTIFICIS, ET VNIVERSALIS PAPAE OMNIA, QVAE SVPER IVS LEGVNTVR, HVIC SANCTAE ET VNIVERSALIS SYNODO PRAESIDENS, VSQVE AD VOLVNTATEM EIVS DEM EXIMII PRAESVLIS, PROMVLGAVI, ET MANV PROPRIA SVBSCRIPSI. Ita quidem ad finem

Actionis decimæ tres Legati Apostol. reperitur eidem octauæ Synodo subscripsisse: Ex qua pariter Græcorum illiberali actione, credidit turbata, quo minus cepta fœdera huptiarum vltreius progredere, immo turbarentur oïno. Laudanda prudentia Legatorum, qui eo modo & paci publicæ, ex Synodali illo conuentu, formandæ cõsuluerunt, & bene æstimationi Rom. Pont. prospexerunt. hæc inquam antequam Synodus absolueretur, postquam autem est absoluta, quæ sunt oborta scandala ex Græcorum versutia, diligenter attende, absoluta, & subscripta Synodo, Imp. potissimum annoente, legatio Bulgarorum Regis cum litteris & muneribus est audita, in qua, post salutationem legatorum, Petrus Bulgarorum Legatus: Dominus, inquit, Michael Princeps Bulgarorum audiens quod pro utilitate S. Dei Ecclesiæ ex diuersis partibus, auctoritate Sedis Apost. conueneritis gratanter accepit, vobisque qui ex Sed. Apost. missi estis, quia in vestro transitu, vestris eum litteris visitare dignati estis, multiplices gratias agit, & quia hactenus Pagani fuimus, & nuper ad gratiam Christianitatis accessimus, illoque in aliquo errore uideamur, cui Ecclesiæ subdi debeamus, a vobis, qui vicis summorum Patriarcharum geritis, nosse desideramus. A sancta quidem Rom. Ecclesia sacerdotes nos petiisse, suscepisse, hactenusq; habere nos cõfitemur, & eis in omnibus obedire decernimus. Verum vtrum Rom. an Constantinopolitan. Ecclesiæ rationabiliter subdi debeamus, cum his Patriarcharum Vicariis definite. hinc orta contentio inter Græcos, & Apost. Sedis Legatos, Græcis illõs ad se trahentibus, ea ratione, quod quando Bulgari eam regionem occuparunt; non Latinos sed Græ

Legatio Bulgarorum coram Legatis audita.

Legatio Bulgarorum coram Legatis audita. ... hinc orta contentio inter Græcos, & Apost. Sedis Legatos, Græcis illõs ad se trahentibus, ea ratione, quod quando Bulgari eam regionem occuparunt; non Latinos sed Græ

Ajos ibi sacerdotes repererunt, ac proinde iurisdictionis Græcorum, ac sub Patriarcha CP. no esse debere: Legatis vero S. R. E. contra sic respondentibus, primum Sedes Apostolica iuxta quod in decretalibus Sanctissimorum Rom. Presulum doceri poteritis, vtramque Epirum, nouam, scilicet, veteremque Theffaliam, & Dardaniam, in qua & Dardania ciuitas hodie demonstratur, cuius nunc patria ab his Bulgaria, Bulgaria nuncupatur, antiquitus canonice ordinauit, & obtinuit. *Ac per hoc ordinationem, quam tunc Paganorum Bulgarorum irruptione amiserat, non a Constantinopolitana Ecclesia, vt modo fingitur, abstulit, sed ab iis factis modo Christianis recepit. Deinde quia Bulgari, qui iure Gentili sibi patriam subiungentes ecce per quot annos retineant, quod ceperunt, Sed. Apost. semet paruoctino, ordinationiq; specialiter committentes, nobis debent nec immerito subiici, quos vltro nea voluntate magistros elegerunt. Tertio quia eosdem Bulgaros S. Sedis Apostolicæ iussu quondam Sanctissimi Papæ domini Nicolai, tam per aliquos nostrorum, qui hic sumus, illic multas & ecclesias dedicantes, sacerdotes creatimus, quam per Paulum, Dominicum, Leopardum, ac Formosum venerabiles Episcopos; sed & Grimoaldum conspiciuimus nostrum, quem hactenus isti Bulgari, cum multis nostris sacerdotibus in conspectu nostro habere falsi fuerint; a diuersis erroribus ad Catholicæ fidei veritatem multo sudore, Christi gratia præduce transferens, ecce vltra triennium tenuit, & tenet, ordinat, & disponit. Adeoque consequens non est, vt sine scientia Rom. Pont. & ecl. Rom. de quibus præsentialiter vestita cernitur, spoliatur.*

Cōrentio
inter Græcos, & Latinos vtris
subesse de
beret Bulgari.

B Verumtamen Vicarij Orientalium Patriarcharum iudicarunt Bulgarorum patriam, quam ex Græcorum potestate dudū fuisse, & Græcos sacerdotes habuisse competentem esse, S. Eccl. Constantinopolitana, a qua per Paganismum recesserat, nunc per Christianismum restitui. At legati S. R. Eccl. reclamantes dixerunt. *Sententiã, quam non electi, neque admissi, sine timore, seu gratia, vel quidquid illud est, modo precipitasti, potius quam protulisti, auctoritate Spiritus S. vsque ad definitionem S. Sed. Apost. omnino rescindimus, ita vt nullo modo vel nomen habere sententię mereatur. Teque reum Patriarcham Ignatiū, auctoritate SS. Apostolorum Principū coram Deo, suisq; Angelis omnibus presentibus contestamur, vt secundum hanc epistolam Sanctissimi restitutoris tui Domini Hadriani Summi Pont. quam tibi ecce offerimus, industria tua ab omni Bulgaria ordinatione te nullum tuorum illuc mittendo, custodias; ne S. Sedes Apost. quæ tibi tua restituit, per te sua perdere videatur, quin potius si (quod non credimus) iustiam te habere querimoniam estimas S. R. E. restitucipi tue*

Græci suo
(subdūt iuri
Bulgar.
Leg. Sed.
Ap irritat
sniam O-
rientalium
Patriarch.

D *solenniter suggerere non omittas. Tunc Patr. Ignatius Apostol. epistolam suscipiens, licet magnopere admonitus, eam legere cum distulisset, respondit. Absit a me vt ego his præsumptionibus contra decorem Sed. Apost. implicer, qui nec iuueniliter ago, vt mihi subripi valeat, nec ita seniliter deliro, ut quod in aliis reprehendere debeo, ipse committam. Hoc sine colloquio illa finita est: sed imperialis commotio, licet spem fronte simularet, augmentum suscepit. Hęc in rebus gestis Hadr. Anastasius, qui aderat.*

Ignatij Pa-
tr. excusa-
tio.

Accesserunt ad ista, quod Græca calliditate ex improuiso conuenit Apost. Sed. Legati carentes interprete coacti sint vt eo tunc vno tantum, qui aderat, interprete Imper. qui vt voluit, & quas voluit Legatis Orientalium sedium vel Bulgaria Regi interpretabatur. Est de his iusta querela Anastasi Bibliothecarii, qui aderat, qui in præparatione illa historica ad VIII. Synodum, ista ait, post multa de Bulgarorum conuersione ad fidem per Apost. Sedis Legatos, de admirabili studio Regis erga Rom. Ecclesiam. *In tantum autem pietas venerat Principis, & abundabat circa B. Petrum venerationis affectus, ut quadam die, de manu propria, capillos suos apprehenderet, &*

E *cuncti populi Bulgaria terre cognoscant, ab hodierno die me seruum fore post Deū, B. Petri, & eius Vicarij, quod sumæ fidei pignus fuisse inter barbaros illos, supra dictum est, cum de Longobardis est actum. Pergit Anastasius dicere Græcos omnē conarum adhibuisse, & peruasiones, per sophistica argumenta, & per munera, vt eum a Romana Sede auellerent, quod nunquam potuerunt, donec illum deciperent, asse-*

Studiū Re-
gis Bulg-
erga R. Ec-
cl.
Rex Bulg-
se subdit
Apostolis,
& Papæ.

Invidia
Græcorū
Bulg. ten-
tati a Rō.
auelli.
Peculiare
Græcis fal-
sare Syno-
dos.

rentes definitum fuisse, vt Constantinopolitanæ Eccl. subijci deberent, hæc pluribus Anastasius, quæ se scripsisse ait eo consilio, ne forte processu temporis quidquàm de subijcienda Constantinopolitanæ diœcesi Bulgarorum terra statutum vel definitum ab vniuersali, & octaua putaretur Synodo, vel Actionum illius Codici hinc aliquid adijci præsumeretur. Nam familiaris (inquit) est illis ista præsumptio, & singularis quodammodo ambitionis indicium; siquidem in secunda Synodo, contra statuta magna Nicenæ Synodi, & Sanctorum Decreta Præsulum Rom. Alexandrinæ priuilegia sedis Constantinopolitano contulerint Pontifici. Et penes illos reperiantur capitula regularum, quæ illi quidem dicunt tertiæ existere Synodi, cum apud Latinos, nec in vetustissimis inueniant editionibus. In quartæ quoque Synodi, quibusdam Codicibus, quoddam de priuilegijs CP. leos ostendunt capitulum, quod inter Canones eiusdem Synodi, ab vniuersa Ecclesia veneratos, nec Latinitas, nec alia lingua sub cœlo recipere comprobatur, quodque licet ab Anatolio & Imp. vel fautoribus eorum, post omnia gesta Synodi & prolatos Canones in absentia Romanorum loci seruatorum clam depromptum extiterit, mox ibi ipsum ab iisdem loci seruatoribus est repulsum, & a Sed. Apost. quæ vt eadem Synodus fieret sola decreuit, solaq; ius habuit eos recipiendi, quos Synodica decreta perculerunt, non solum non admisit, verum etiam continuo respuit, quodque Anatolius, vel Imper. quia vt firmaretur a Sede Apost. cui tunc magnus præsidebat Leo, impetrare non potuit, in eius positū potestate confessus est. Nihilominus & alia ostendūt regularū numerosa, & præsumptuosa fati capitula, prisce traditioni pene vel oīa valde contraria, quæ a sexta Synodo falso perhibent promulgata, cū sexta Synodus nullā ptulerit, præter fidei regulā, sed quas eius asseuerat regulas, longe post sextā Synodū ab ipsis constat esse penes se priuatimq; depromptas.

VI. Syno-
canon. nō
edidit.

Porro in septimæ Synodi codice (quia sepe contra Canones Constantinopoli, & Neophyti Antistites prouehuntur, & eo tempore Tarasius ex laicis Patriarcha fuerat ordinatus.) ita epistolam beatæ recordationis Papæ Hadriani existimant transcribendam, vt nihil in ea ex his quæ ad prædictum Præsulem vel contra Neophytos idem Sanctissimus Pontifex scripserat, vel scriptum, vel translatum Græce reperiat. Sic igitur sic Græci accepta occasione celebratorum vniuersalium Conciliorum frequenter egisse clarescunt, & nunc minuendo, nunc addendo, nunc mutando, nunc in absentia sciorum, nunc in abscondito angulorum, nunc extra Synodum, nunc post Synodum, astutia sua, immo fraude; communibus sanctionibus abutuntur, & ad suos libitus cuncta, quæ sibi visa fuerint, etiam violenter inflectunt, itaque quidquid in Latino. VIII. Synodi Codice reperitur, ab oī est facio falsitatis extraneū. Quiddid vero amplius, siue de diœcesi Bulgarica, siue aliunde in Græco eiusdem actionū Synodi Codice forsitan inueniatur, totū est mendacii venenis infectum. Denique disceptatio, quam coram Imperatore Vicariis, & Bulgaribus tantum, super Bulgarorum terra, supra fuisse significauimus, actam, post Synodum consumatam; Canonesque 20. prolatos, atque septem tantum capitulis terminam fidei depromptum, & omnia hæc in quinque Codicibus scripta, siue compacta, & omnium subscriptionibus roborata, sed & ipsos Codices plumbea bulla munitos, atque sigillatim loci seruatoribus traditos Patriarchalibus Sedibus deferendos, effecta est. Ne ergo Græcorum fuita astutia, quin potius dolositas etiam circa præsentem Synodum agat, hæc me admonendi causa dixisse sufficiat & ceter.

Græci va-
rie corru-
perit Cō-
cilia.

Latinaver-
sio ince-
ra.

Libelli pē-
nitentium
sublati, ius-
su Imp.

Alia a Græcis fraus est adhibita, postquā n. oēs chirographa sua fecerāt, & testibus roborata tradiderāt, surrexerūt quidā eorū, & Patriar. Ignatio & Imp. Basilio secreto dixerunt, non bene factū fuisse, quod Ecclesiā CP. nam per libellorū traditionē, tanta subiectione Rom. subdi Eccl. permiserint, ita vt hanc ei tanquam dominæ ancillam tradiderint. Quibus verbis Imper. commotus mandauit vt eiusmodi libelli Vicarijs Sed. Apost. clam subriperentur, quos tamē postea, instantibus Ludou. Imp. legatis restituentos curauit, dicens. Ego quidē ut magistrum & ecclesiasticorum negotiorum Sedē Apost. p meos legatos adij, & ideo vestra p̄sentia preſtolans sū, vt vestro decreto, et so-
lertia Eccl. nostra remedia sanitatis reciperet, & nos nō nostris motib; sed vestre sen-

tentiæ

A tentie pareremus. Ergo Chirographa, qua a nostris sacerdotibus, ac cunctis clericis salubriter exegistis, recipite, & spiritali Patri nostro sanctissimo Pape representate. Ita ut si quis eorum per abrupta uitorum, uel deuia prauitatum solito incedere more tentauerit, quodammodo ab eis refrenetur, & talibus locis ad iustitie tramitem reuocetur.

Præclara Oriet. In P. cōfessio de Eccl Rom. Legati in piratas incidunt.

Quo facto Vicarii gauisi, libellos acceptos caute nobis, inquit Anastasius, deserendos tradiderunt, qui & eos Romam detulimus prospera nauigatione deuecti; cum Nisi Sed. Apost. Anconam petentes, & in Sclauenorum piratas incurrentes omnia amiserint, simul & Codicem Actionum presentis Synodi: Verum ego qui Rom. Bibliotheca curam gerebam, studium habui a Constantinopoli mecum ipsius Synodi Codicem deferendi, delatumque summo Pontifici representauit. Ac per hoc factum est, ut Sed. Apostolica, Deo auctore, Codicem Synodi, per nos susciperet, & libellos saluos haberet.

B Ex litteris Hadriani Papæ datis anno sequenti habetur Legatos non sine magna Imperatoris culpa in tantum incurrisse discrimen, neque ex litteris eius, sed diuino tantum auxilio eos liberatos.

Sic igitur huiusmodi periclitatio Legatorum quantum numeratur scelus, & immane piaculum, post restitutionem Patriarchæ Ignatij, & redditam pacem Ecclesiæ Orientis tanto labore partam. Talem vicem rependit ingrattissimus Imperator Basilii, in Deum infidelis atque in Sed. Apost. seruili animo, ac penitus illiberali, ne dixerim inimico. Qua nota ingrattitudinis notatur etiam a Græcis historicis. Ad postremum autem, ne quid ad Synodum Octauam hanc spectans relinquatur intactum, sciendum est eandem sanctam Synodum triplices aduersarios, ubi consummata est, sensisse infestos, Photianos in primis, & Catholicos duplicis generis, quorum alteri dicerent se uere nimis cum lapsis actum esse, exigendo ab eis chirographum, & seueram nimis poenitentiam iniungendo; alteri his omnino contrarij qui indignantes assererent indulgentem nimis fuisse Synodum, recipiendo lapsos Episcopos cum honoribus, ac dignitatibus, quas ante lapsum habuerant in Ecclesiâ maximum detrimentum, quod in eam ingredi permisi essent lapsi, uice Pastorum.

C Inter alios, qui de his conquesti sunt, fuit Nicetas ille qui res a Sancto Patriarcha Constantinopolitano Ignatio gestas conscripsit, ut apparet ex iisdem eius scriptis in fine. sed uetus contentio ista fuit in Ecclesia Dei, & ut plurimum uicit pars illa, quæ uisa est ad misericordiam esse procliuior. Haftenus de rebus ad Synodum Octauam spectantibus, quæ hoc anno accepta, in sequentem sunt propagata. Ex quibus certe habes quod uehementer admireris, quorsum aduersus Romanam Ecclesiam progressus sit Græcorum furor, haud dico schismaticorum, sed orthodoxorum, gloriæ Latinorum inuidentium. Quod si ipsorum orthodoxi, & ab Ecclesia Latina beneficiis iugiter affecti, adeo ab Ecclesia Romana auersi sunt cogniti, quales in ipsâ essent futuri schismatici? Ecce ipsa uera Oecumenica, eademque pura sincera, atque legitima VIII. Synodus Græcorum orthodoxorum precibus, literis, legationibus a Rom. Pont. petita, rogata, atque tandem obtenta, celebrata, accepta, subscripta, & feliciter, ac fideliter absoluta, sed ipsorum (ut intellexisti) nequitia statim in discrimen adducta periclitari cepit, iam tantum passa naufragium, ut ab iisdem Græcis penitus euauerit, adeo ut ignorent omnino, etiam quæ uere fuerit Octaua Synodus Oecumenica, cuius loco spuriam illam, sacrilegamque a Photio celebratam octauam, & Oecumenicâ nomen, uenerentur, atque, ut quid sacrosanctum, custodiant, ut uideas ex his, quæ sit specurationis eorum, qui accipiant uenenum loco medicamenti, & ipsam medicinam existiment esse uenenum, ut illis conueniat Propheticum illud oraculum. ^a Veh qui dicitis bonum malû &c. ^b Væ, qui sapientes estis in oculis uestris &c. Quibus & dicendum de ijs, ^b interrogate de semitis antiquis, quæ sit uia bona, & ambulate in ea. Quæ inquam uera sit atque legitima VIII. Synodus, & eam ut pote celebratam coram S. Ignatio Constantinopolitano Patriarcha (quem & iure sanctum colitis, & nos uobiscum) cognoscite, recipite, & custodite; quam uero scitis sub Photio celebratam, falso Oecumenicam nominatam, rescissam, anathemate condemnatam, rejicite.

Octaua Synod² triplices nacta aduersarios.

D Inter alios, qui de his conquesti sunt, fuit Nicetas ille qui res a Sancto Patriarcha Constantinopolitano Ignatio gestas conscripsit, ut apparet ex iisdem eius scriptis in fine. sed uetus contentio ista fuit in Ecclesia Dei, & ut plurimum uicit pars illa, quæ uisa est ad misericordiam esse procliuior. Haftenus de rebus ad Synodum Octauam spectantibus, quæ hoc anno accepta, in sequentem sunt propagata. Ex quibus certe habes quod uehementer admireris, quorsum aduersus Romanam Ecclesiam progressus sit Græcorum furor, haud dico schismaticorum, sed orthodoxorum, gloriæ Latinorum inuidentium. Quod si ipsorum orthodoxi, & ab Ecclesia Latina beneficiis iugiter affecti, adeo ab Ecclesia Romana auersi sunt cogniti, quales in ipsâ essent futuri schismatici? Ecce ipsa uera Oecumenica, eademque pura sincera, atque legitima VIII. Synodus Græcorum orthodoxorum precibus, literis, legationibus a Rom. Pont. petita, rogata, atque tandem obtenta, celebrata, accepta, subscripta, & feliciter, ac fideliter absoluta, sed ipsorum (ut intellexisti) nequitia statim in discrimen adducta periclitari cepit, iam tantum passa naufragium, ut ab iisdem Græcis penitus euauerit, adeo ut ignorent omnino, etiam quæ uere fuerit Octaua Synodus Oecumenica, cuius loco spuriam illam, sacrilegamque a Photio celebratam octauam, & Oecumenicâ nomen, uenerentur, atque, ut quid sacrosanctum, custodiant, ut uideas ex his, quæ sit specurationis eorum, qui accipiant uenenum loco medicamenti, & ipsam medicinam existiment esse uenenum, ut illis conueniat Propheticum illud oraculum. ^a Veh qui dicitis bonum malû &c. ^b Væ, qui sapientes estis in oculis uestris &c. Quibus & dicendum de ijs, ^b interrogate de semitis antiquis, quæ sit uia bona, & ambulate in ea. Quæ inquam uera sit atque legitima VIII. Synodus, & eam ut pote celebratam coram S. Ignatio Constantinopolitano Patriarcha (quem & iure sanctum colitis, & nos uobiscum) cognoscite, recipite, & custodite; quam uero scitis sub Photio celebratam, falso Oecumenicam nominatam, rescissam, anathemate condemnatam, rejicite.

Vetus contentio in recipiendis ad Eccl. lapsis.

E Inter alios, qui de his conquesti sunt, fuit Nicetas ille qui res a Sancto Patriarcha Constantinopolitano Ignatio gestas conscripsit, ut apparet ex iisdem eius scriptis in fine. sed uetus contentio ista fuit in Ecclesia Dei, & ut plurimum uicit pars illa, quæ uisa est ad misericordiam esse procliuior. Haftenus de rebus ad Synodum Octauam spectantibus, quæ hoc anno accepta, in sequentem sunt propagata. Ex quibus certe habes quod uehementer admireris, quorsum aduersus Romanam Ecclesiam progressus sit Græcorum furor, haud dico schismaticorum, sed orthodoxorum, gloriæ Latinorum inuidentium. Quod si ipsorum orthodoxi, & ab Ecclesia Latina beneficiis iugiter affecti, adeo ab Ecclesia Romana auersi sunt cogniti, quales in ipsâ essent futuri schismatici? Ecce ipsa uera Oecumenica, eademque pura sincera, atque legitima VIII. Synodus Græcorum orthodoxorum precibus, literis, legationibus a Rom. Pont. petita, rogata, atque tandem obtenta, celebrata, accepta, subscripta, & feliciter, ac fideliter absoluta, sed ipsorum (ut intellexisti) nequitia statim in discrimen adducta periclitari cepit, iam tantum passa naufragium, ut ab iisdem Græcis penitus euauerit, adeo ut ignorent omnino, etiam quæ uere fuerit Octaua Synodus Oecumenica, cuius loco spuriam illam, sacrilegamque a Photio celebratam octauam, & Oecumenicâ nomen, uenerentur, atque, ut quid sacrosanctum, custodiant, ut uideas ex his, quæ sit specurationis eorum, qui accipiant uenenum loco medicamenti, & ipsam medicinam existiment esse uenenum, ut illis conueniat Propheticum illud oraculum. ^a Veh qui dicitis bonum malû &c. ^b Væ, qui sapientes estis in oculis uestris &c. Quibus & dicendum de ijs, ^b interrogate de semitis antiquis, quæ sit uia bona, & ambulate in ea. Quæ inquam uera sit atque legitima VIII. Synodus, & eam ut pote celebratam coram S. Ignatio Constantinopolitano Patriarcha (quem & iure sanctum colitis, & nos uobiscum) cognoscite, recipite, & custodite; quam uero scitis sub Photio celebratam, falso Oecumenicam nominatam, rescissam, anathemate condemnatam, rejicite.

Origo mi næ Græcorum. Græci etiâ Catholici, nimium inuidi Latinorum. Legitima Synod. 8. ignorata a Græcis, spuria eius loco recepta.

E Inter alios, qui de his conquesti sunt, fuit Nicetas ille qui res a Sancto Patriarcha Constantinopolitano Ignatio gestas conscripsit, ut apparet ex iisdem eius scriptis in fine. sed uetus contentio ista fuit in Ecclesia Dei, & ut plurimum uicit pars illa, quæ uisa est ad misericordiam esse procliuior. Haftenus de rebus ad Synodum Octauam spectantibus, quæ hoc anno accepta, in sequentem sunt propagata. Ex quibus certe habes quod uehementer admireris, quorsum aduersus Romanam Ecclesiam progressus sit Græcorum furor, haud dico schismaticorum, sed orthodoxorum, gloriæ Latinorum inuidentium. Quod si ipsorum orthodoxi, & ab Ecclesia Latina beneficiis iugiter affecti, adeo ab Ecclesia Romana auersi sunt cogniti, quales in ipsâ essent futuri schismatici? Ecce ipsa uera Oecumenica, eademque pura sincera, atque legitima VIII. Synodus Græcorum orthodoxorum precibus, literis, legationibus a Rom. Pont. petita, rogata, atque tandem obtenta, celebrata, accepta, subscripta, & feliciter, ac fideliter absoluta, sed ipsorum (ut intellexisti) nequitia statim in discrimen adducta periclitari cepit, iam tantum passa naufragium, ut ab iisdem Græcis penitus euauerit, adeo ut ignorent omnino, etiam quæ uere fuerit Octaua Synodus Oecumenica, cuius loco spuriam illam, sacrilegamque a Photio celebratam octauam, & Oecumenicâ nomen, uenerentur, atque, ut quid sacrosanctum, custodiant, ut uideas ex his, quæ sit specurationis eorum, qui accipiant uenenum loco medicamenti, & ipsam medicinam existiment esse uenenum, ut illis conueniat Propheticum illud oraculum. ^a Veh qui dicitis bonum malû &c. ^b Væ, qui sapientes estis in oculis uestris &c. Quibus & dicendum de ijs, ^b interrogate de semitis antiquis, quæ sit uia bona, & ambulate in ea. Quæ inquam uera sit atque legitima VIII. Synodus, & eam ut pote celebratam coram S. Ignatio Constantinopolitano Patriarcha (quem & iure sanctum colitis, & nos uobiscum) cognoscite, recipite, & custodite; quam uero scitis sub Photio celebratam, falso Oecumenicam nominatam, rescissam, anathemate condemnatam, rejicite.

Legitima Synod. 8. ignorata a Græcis, spuria eius loco recepta.

E Inter alios, qui de his conquesti sunt, fuit Nicetas ille qui res a Sancto Patriarcha Constantinopolitano Ignatio gestas conscripsit, ut apparet ex iisdem eius scriptis in fine. sed uetus contentio ista fuit in Ecclesia Dei, & ut plurimum uicit pars illa, quæ uisa est ad misericordiam esse procliuior. Haftenus de rebus ad Synodum Octauam spectantibus, quæ hoc anno accepta, in sequentem sunt propagata. Ex quibus certe habes quod uehementer admireris, quorsum aduersus Romanam Ecclesiam progressus sit Græcorum furor, haud dico schismaticorum, sed orthodoxorum, gloriæ Latinorum inuidentium. Quod si ipsorum orthodoxi, & ab Ecclesia Latina beneficiis iugiter affecti, adeo ab Ecclesia Romana auersi sunt cogniti, quales in ipsâ essent futuri schismatici? Ecce ipsa uera Oecumenica, eademque pura sincera, atque legitima VIII. Synodus Græcorum orthodoxorum precibus, literis, legationibus a Rom. Pont. petita, rogata, atque tandem obtenta, celebrata, accepta, subscripta, & feliciter, ac fideliter absoluta, sed ipsorum (ut intellexisti) nequitia statim in discrimen adducta periclitari cepit, iam tantum passa naufragium, ut ab iisdem Græcis penitus euauerit, adeo ut ignorent omnino, etiam quæ uere fuerit Octaua Synodus Oecumenica, cuius loco spuriam illam, sacrilegamque a Photio celebratam octauam, & Oecumenicâ nomen, uenerentur, atque, ut quid sacrosanctum, custodiant, ut uideas ex his, quæ sit specurationis eorum, qui accipiant uenenum loco medicamenti, & ipsam medicinam existiment esse uenenum, ut illis conueniat Propheticum illud oraculum. ^a Veh qui dicitis bonum malû &c. ^b Væ, qui sapientes estis in oculis uestris &c. Quibus & dicendum de ijs, ^b interrogate de semitis antiquis, quæ sit uia bona, & ambulate in ea. Quæ inquam uera sit atque legitima VIII. Synodus, & eam ut pote celebratam coram S. Ignatio Constantinopolitano Patriarcha (quem & iure sanctum colitis, & nos uobiscum) cognoscite, recipite, & custodite; quam uero scitis sub Photio celebratam, falso Oecumenicam nominatam, rescissam, anathemate condemnatam, rejicite.

Legitima Synod. 8. ignorata a Græcis, spuria eius loco recepta.

leg Apo-
st. a Bulg.
redeunt.
Papa forti-
to dat Bul-
g. eligēdū
Episcopū
a li. 5. c. 24
interdicit
Papa Reg-
Fr. ne iua-
dat alienū
Regnum.

Hoc anno legati Apost. Sed. Formosus, & Paulus Episcopi missi ad Bulgarorum conaersionem Romam reuersi sunt, & cum ijs legatio ab eorum Rege missa cum litteris, & muneribus ad Rom. Pont. petentibus Archiepiscopum, sortito Summus Pontifex Syluestrum quendam subdiaconum Bulgaris eligēdum direxit. ex Anastasio, in Hadriano. De rebus Occidentis, quæ pertinent ad hunc annū, hæc Aimoinus c. Carolus legatos Hadriani Papæ Paulum, & Leonem Episcopos suscepit, cum epistolis missis sibi, & Presulibus, ac Regni primoribus, in his Galliarum partium regionibus consistentibus, in quibus continebatur, vt regnum quondam Lotharii, quod Ludouico Imperatori spirituali filio eius, hereditario iure debebatur, & quod ad eum, post mortem ipsius Lotharii rediit, vel homines in eo degentes, mortalium nullus inuaderet, nullus commoueret, nullus conaretur inflectere. Quod si quis presumeret, non solum per sua auctoritatis ministerium infirmaretur, verum etiam vinculis anathematis obligatus, nomine Christianitatis priuatus, cum diabolo omnino locaretur, & si quis de Episcopis tam nefarie temeritatis auctorem, vel tacendū fugerit, vel non resistendo consentiret, non iam pastoris, sed mercenarii nomine se nouerit fore censendum, & quia non pertineret ad eum quidquam de ouibus, nec pertineret ad eum consequenter de pastoralibus dignitatibus. Cum quibus Episcopus, & Nuncius Ludouici Imp. venit, de his nihilominus satagens. Quas vero per legatos allatas tradit, præter illas ad Carolum Reges datas, nobis incognitas, reliquas, vna cū alijs habes in Annalibus descriptas. b

b. Parisijs
misl. Fa-
ber.
Prædator-
ia Syno-
dus Merc-
sis.

Hos autem legatos haud honorifice a Carolo fuisse susceptos, suis litteris, post hæc datis, queritur Hadrianus. sed antequam hi peruenirent ad Carolum, immo paucos post dies quam, supra citata datæ litteræ sūt, idē Carolus collecto METENSI CONCILIO Prid. Id. Sept. Ind. 2. decernentibus Episcopis Regni Lotharii coronam accepit. Quæ Synodus Prædatoria dici iure meruit, quæ Regnū abstulit a legitimo successore, & Carolo tyrannice dedit. Extant eius Acta ex Cod. Ant. Aug. in Annalibus. Absoluto Concilio Carolus ad placandū Rom. Pont. Hadrianum legatos in urbem decernit, cum oblationibus ad Basilicam S. Petri, in quibus erat operimentum auro textum, & duæ coronæ aureæ gemmis ornatae, pro duobus, quæ possidebat, regnis: hæc testatur Aimoinus. Porro oblationes has haud putamus ab Hadriano esse susceptas, cum de his in litteris postea ad Carolum ab ipso datis nulla sit mentio, quæ alias præteriri minime consueuerunt. Sic igitur præter ius, fasque expoliantes Episcopi legitima hæreditate Ludouicum Imp. regnū Lotharii eius fratris tradiderunt Carolo Caluo, quibus merito illud aptatum oraculum Isaïæ. d Sacerdotes & Prophetæ nescierunt præ ebrietate. Veteres Annales a Pithoco editi, de his hæc habent. Dum hæc in diuersis locis gerebantur, Ludouicus Rex apud Ratisbonam Baioaria civitatem graui detinebatur infirmitate, ita vt medici illius sanitatem posse recuperare desperarent. Quapropter omne aurum, & argentum, quod in thesauris illius inueniri potuit, in diuersa monasteriorum loca distribuit, & pauperibus erogauit. Vnde & a celesti medico, vt se suaque comendauit, vitam promeruit. Carolus vero comperta Ludouici fratris sui infirmitate Regnum Lotharii inualit, & secundum libitum suum disposuit.

cli. 6. c. 24

f. 28.

eli. 2. c. 27

Humilitas
& pietas
Reg. Bri-
tonum.

Pap. verat
Reg. Ro-
mam pro-
ficisci ob
instantem
necessita-
tem.

Hoc eodem anno scripsit Rex Britannia Salomon litteras Hadriano Papæ, plane dignas, quæ legantur, ex Argentæo c Britannorum historico. DOMINO AC BEATISSIMO APOST. SED. ROMANAE HADRIANO, SALOMON, BRITANNORVM REX FLEXIS GENIBVS, INCLINATOQUE CAPITE, IN CHRISTO FIDELITER PACIS DIVTVERNITATEM. Mundi termino appropinquante, quibusq; crebrescentibus cum certa signa plurimis manifesta videantur, Romam vouimus ire causa orationis, nec non etiam petitionis nostre gratia, quia præterito tempore b. m. prædecessor vester Nicolaus Palliū Episcopo Dolensi Festina no amouit, quod idcirco nobis dare distulit, quia nos nostrum nomini eius præposueramus ignoranter, & litteras absque sigilli nostri impressione, minus etiam idoneo legato transmissimus; sed cum iam totius Britannie voluntatem probare curauimus; omnes abinuerunt, nolentes nos adire orationem Apost. Petri, & Pauli, veterumque fidelium, pro eo quod Paganis intrinsecus iniuste vastant omnes terminos nostre pote-

f. tatis.

A *statis. Et ideo considerans meorum peccaminum grauitatem, & remissens bonitatem Dei, precor omnipotentiam vestre dignitatis, vt hoc minusculum placide consideret, si persona supradictorum Apostolorum dignetur aspiciere hanc aurea statuam vestre magnitudinis, tam in latitudine quam in altitudine cum lapidibus diuersi generis, & mulum cum sella & camo, & freno valentem, & 30. camisias, & 30. drapas laneas variis coloribus tinctas. cum 30. ceruinis pellibus, & 30. pallia pedalia ad opus domesticorum vestrorum, trecentos quoque solidos denariorum, quot annis deinceps persoluendos, quatenus dignitas a predecessoribus vestris antecessoribus nostris impensa, nobis, nostrisque successoribus auctoritate vestra confirmetur in secula. Hæc omnia vestre dignitatis vilia putantes, memetote vidua paupercule^a in templo Domini duos denarios offerentis, & interim inuotestere vestre largiflue almitati per has litteras, per hos geminos nuncios, hoc est Herennam Episcopum, & Felicem Archidiaconum, ceterosque fideles nostros, qui in nostra sunt presentia, volumus, quod vnum ædificem monasterium, quod adhuc in honorem alicuius sancti non est dedicatum. Quo circa sublimitatem vestre dignitatis precamur vt reliquias, quas a vobis, & plurimis iam probatas, (auxiliante Deo) digne possidetis, & quibus nostra insula melius in Christo fauente possit illuminari, nobis cum bis legatis transmittere dignemini. Ad quem Hadrianus Papa ita rescripsit.*

Statua aurea geminata donata Papæ.
Munera data Papæ.
Rex Britonum agnoscit Regium nomen a Sed. Apostol.
a Luc. 21.

DILECTISSIMO FILIO AMANTISSIMOQVE SALOMONI REGI BRITONVM CVM OMNIBVS TVIS FIDELIBVS, HADRIANVS, GRATIA DEI PAPA PERENNEM SALVTEM.

C *Sublimitas vestre potestatis intelligat nos veraciter per inducias septem dierum a Deo postulasse condignum vestre magnificentie responsum; transactis autem septem diebus, nobisque omnibus Romanis in oratione, & ieiunio perdurantibus, visum est mihi, tribusque Cardinalibus meis, Spiritu sancto reuelante, vt de corpore B. Leonis Papæ vobis transmitterem, quia grande munus est. Igitur notum sit vobis, fili carissime, & omnibus Christianis illic habitantibus, quod nos, cum nostrarum auctoritate, brachium supradicti Leonis Papæ ad illum, & adiutorium ad defensionem vestre Religionis caritatiue dirigamus. Pro certo. n. per illum probauimus multa fecisse miracula, vt fides vestra magis, ac magis in illo accrescat. Ipse est sanctissimus Leo, qui per inuidiam Romanorum oculis, linguaque; priuatus gratia Dei cooperante fuit mirabiliter restauratus, quatenus septemplex eis oculis clarius videret, & eadē lingua verbum Dei eloquentius predicaret. Et ideo auctoritas Romana in hoc de Deo præsumit ut a Ligeri fluuiio, usque ad Occidentalem plagam, quos aut etas, aut sexus, aut persona non impedit, tribus vicibus reliquias illius in anno frequentent, & inde votum Romam eundi, quoad vixerint, nostro libitu, & auctoritate adimpleant. Palliū quoque quod fratri, & Coepiscopo nostro Festiniano postulastis, cum suo priuilegio vestre dignimus caritati Valere in Christo fideles Britannia habitatores.*

Confirmatur miraculum factū in Leone Papa.

D *Cum autem grassantibus in dies magis per Britanniam Northmannis, Salomon Rex Comoyoni Abbatu Redonensi eiusque monachis, refugii locum concessisset in aula sua iuxta Pelanum ibidem monasterium in eorum gratia condidit, in honorem Saluatoris, de cuius fundatione extant litteræ hoc anno datæ, quæ ex Argentoræo describuntur in Annalibus.*

Argentoreus hist. Britan. lib. 2. c. 27.

Hoc anno intercurrentibus nuncijs, intentatis a Ludouico Germaniæ Regis minis, Carolus timore percussus accepit in partem Regni Francorum, quod sibi

Frates RR. alie-
num sibi
diuidunt
Regnum.

inuisse post mortem Lotharij vendicauerat, eundem Ludouicum fratrem suum. Ex-
tant huius diuisionis acta inter vtrumque confecta, in saepe citato Codice Anto-
nij Augustini, qua prolixitatis nimiae vitandae causa, hic describere praetermit-
timus.

Hadrianus
p iustitia
legaris, &
litteris a-
git apud
Reges.

Cum autem Hadrianus Papa audisset a Carolo Caluo, conuicta Episcoporum
penitus vsurpatum Regnum Lotharij praefuncti, debitum multiplici iure Ludouico
Imperatorij, illudque diuisum cum Ludouico fratre; ad vindicandum audax, &
insolens facinus nouam in Gallias decernit legationem, tam ad ipsum Carolum, quam
etiam ad eius Germanum Ludouicum Germaniae Regem. Qui autem hac functi sunt
legatione, fuerunt tres Episcopi, & presbyter vnus Card. S. R. E. quibus tam ad Re-
ges, quam ad Episcopos, & Regni Principes litteras dedit, quas in Annalibus descri-
ptas habes. In litteris igitur ad Carolum Regem, post multa sic habet. *Igitur vi-
interim pro paucis gloriam tuam conueniamus; monemus & auctoritate Aposto-
lica modis quibus possumus, spiritualiter suademus, paternoque affectu precipimus, vt
iam tertio monitus, te ab inuasionem Regni spiritualis filii nostri Christianissimi Prin-
cipis subtrahas, & compestas, aliena non concupistas, & quae tibi non uis fieri, il-
li non facias; noli iustissimis, competentibusque tibi rebus iniuste captas tyrannice
sociare, ne & iuste possessas amittas, & iniuste peruasas (iusto Dei iudicio) te am-
bisse poeniteat. Nos etenim quoniam saluum te consistere cupimus: & vt anima,
corporeque felicis successu polleas anhelamus, nisi saltem nunc nostris alijs sic salubri-
bus parueris monitis. & vt prius inobediens nostrae spirituali censura constitueris, nul-
lo pacto, nulloque praetermittimus ingenio, quo minus Deo iuuante, nosmetipsi partes
illas petamus, & quod nostri est ministerij, penitus peragamus. inde commendatis Le-
gatis subdit. Ipsis enim quae pagina reticuit, tibi dicenda iniunximus, & ideo quid-
quid verbo tenus exposuerint, sine scrupulo prorsus admitte, & vt efficaces ad nos
reuertri valeant, omnimodis vigilia.*

Intermi-
natur Re-
gi se iuru-
i Gallias.

Ad Episcopos autem, postquam eos grauer redarguit, haec addit. *Redite ergo ad
vos dilectissimi, & vt olim federa inter seniores vestrum, fratresque illius cum iu-
rumentis habita, sed modo corrupta reformentur, sine cessationibus laborate. Com-
monete igitur illum iuxta vestrum ministerium, & vt Episcopalis in vobis non refri-
gescat caritas, prouidete. Et si eum saluum consistere uultis, ut regni iura ad se non
pertinentia desistat inuadere, opportune importune insistite &c.*

Comina-
tur Regi
excem.

Ad Regem Germaniae Ludouicum, postquam eum laudauit, & illi gratias egit,
quod alienum Regnum nec concupiuit, nec inuasit, vt eius frater Carolus, haec habet. *D
Pro quibus scilicet iniquissimis actibus, quos idem Carolus, Deo contempto, peregit,
& pro iuramentis, quae corrumpere non trepidauit, valde obstruiscimus, & mira-
mur, & cat. Jam vero (pergit) si idem Rex ab inuasionem illa cessauerit, & suae ty-
rannidi cesserit, ecce bene; sin autem, scitote, quia per nos illuc iter veniendo acce-
lerabimus, & uelut in contemptorem Dei, ac Apostolicarum monitionum, vllionem
debitam inferemus, ne nobis imputetur, si ille impunitus remanserit, & si se a prauis
actibus periurijs scilicet, ac concupiscentiis aliisque nefandis sceleribus non correxe-
rit; venturus iudex eum de manibus nostris requirat, & pro desidia merito repre-
hendat. Miramur praeterea gloriam vestram in praeficiendo Episcopo Agrippino Co-
loniae tam indiscretè praebuisse consensum. Cum euidentissime scires, quod Aposto-
licae Sed. iudicio atque consensu ibidem debuerit ordinari Antistes, cuius censura
nuper fuerat eadem Ecclesia suo priuata Rectore. Et quidem, quod post iudicium Sed.
Apost. factum est, dure suscepimus; sed quod tua super hoc deuotio, qua circa nos hère
probaris, omnimodis tacuit, durius estimamus. Praecipue quia Guntharii dudum Ar-
chiepiscopi causam, antequam in locum illius substitueretur Episcopus, nos iterum au-
dituros, & uocem eius admissuros fore spondimus. Praefatam quippe ordinationem,
nec confirmamus, nec ratam habere decernimus, quousque ille, qui ordinatus est no-
strae exhibeatur presentig, & vtraque pars coram nobis discussa conuentus Synodalis
perpendatur audientia.*

A Non igitur, quod dixit Regino Chron. an. 869. Guntharius mortuus est in Italia, eodem tempore, quo Lotharius Rex, qui adhuc viuens hoc anno probatur. Alias rursus litteras Hadrianus ad Episcopos in regno Caroli constitutos scripsisse reperitur, quos graui comminatione exagitauit, illud inculcans, vt si Carolus Sedi Apost. obtéperare recusaret; Ipsi se ab eius communionem seiuengerent, si uellent, cum Apost. Sede communicare, alioqui vt indignos respuédos. Hæc & alia Pontifex, quæ in redditis ad eum Hincmari litteris reperiuntur, quas amaro animo scripsit, vt proxime videbis. Apparet enim quod qui resistendi Regi, immo Tyranno, sacerdotali constantia caruere, vt canes, rictus & latratus, dentefq; in corripientem eos & prouocantem in lupum, Pastorem primarium conuertere. nullus inter eos Ieremias^a ad quem a Domino *Constitui te super Reges, & Principes,* & nullus Ioannes Baptista^b qui vitæ dispendio arguebat Herodem. Nullus prorsus, qui diceret Carolo non licet tibi alienam inuadere hæreditatem, quod nec humanæ, nec diuinæ leges fieri sinunt. Non licet tibi contra abste factam, atque iuratum Regnorum diuisionem præsumere quidquam, nec absque sacrilegij reatu concessum. Iura ipsa Regum Francorum, antiquitus inuiolabiliter conseruata, in te conclamant, Populumque tuum æque declamant, Regum Francorum non ex electione, sed ex successione deberi, quod ex Sancti Gregorii testificatione ijdem Principes in sacris sæpe sunt professi comitijs, immo ipse Carolus Caluus in libello declamatorio contra Guenilonem Archiepiscopum Senonensem, ipso eius exordio, id ex S. Gregorio prædicat, & magna ingerit auctoritate, nempe Regnum Francorum ex successione nõ ex electione deberi, vt plane ex verbis suis cõuincatur Tyrannum esse Carolus, dum aliena inuasit illicite, quod & si licuisset, nec tamen ita absque magno Consilio, atque deliberatione agendum fuisset, secundum sententiam illam eiusdem Magni Gregorij ad Childebertum^c Fr. Regē, ita suis litteris inculcatam, tunc enim verè Regi Regum, idest omnipoteati Domino placebit amplius^d, si potestatem suam restringens, minus sibi licere crediderit, quàm potest. Et quoad Theodoricum^e & Theodobertum Francorum Reges, sic idem Sanctissimus Pater inculcat, SVMMMVM (inquiens) IN REGIBVS BONVM EST IVSTITIAM COLERE, ACSVA CUIQVE IVRA SERVARE, & qđ ad Brunichildem Reginam, SI VVLTIS (inquit) NIHIL INIVSTE PERDERE, SVMMO PERE STVDETE DE INIVSTITIA NIHIL HABERE, Et rursus cum scriptum sit. ^f IVSTITIA ELEVAT GENTEM, MISEROS AVTEM FACIT PECCATVM, tunc Regnum stabiliri creditur, cum culpa, quæ cognoscitur, citius emendatur. Præterierunt ista doctos Episcopos, perijt tunc planè lex a sacerdote, Cõsiliu a sapiente, & sermo a Propheta. Vbi tu Hincmare qui ceteris scientia præstare putabaris, vt homines bruta animalia antecedunt. Passus anginam Demosthenis, aduersus Regem elinguis, in Summum Pontificem, qui corripuit eum, stylum acuens, ad eum ea scripsisti, quæ Politici huius temporis manus tuarum exosculantes in suo descriptere libello de iuribus, & prærogatiuis Regum ac Regni Franciæ, tempore belli ciuilibis, haud pridem conscripto, cui ista præmittunt. Quid consilij cõeperint proceres Franciæ: cum Hadrianus Carolo Caluo Regi sub excommunicationis poena præcepisset, vt Regnum Lotharij Ludouico eius filio possidendum relinqueret, apparet ex Hincmari epist. responsoria, quam habes descriptum in Annalibus. In ea versutus homo Hincmarus quasi ex ore alieno multa profert, quæ sponte asserere tam absurda ausus non esset. Sed vtique poena dignus, qui alterutro modo delinquit, vel dum sua, quæ essent, alijs tribuit, vel si aliena essent, ab alijs male asserata atque furore deprompta, non redarguit, vt muneris fuerat, sed scripsit ea, vtpote inter omnes primatem agens, tanquam sapientium dicta, sic plane te ea probasse significans, in quibus quotupliciter fit peccatum quilibet prudens, ac pius intelligit, vt non sit opus hic singula demonstrare. Sed quod (vt dictum est) eadem Hincmari epistola sit a Politicis in argumentum assumpta, & in auctoritatem adducta, ad suos ipsorum confirmandos errores, patere Lector, vt vel cursim eam relegens, errores, qui in ipsa sunt, ex ipso Annalium Auctore signatos, damnatosque relinquam.

a Ier. 1.
b Mat. 14.

Regnū Fr.
per succē
sionē, non
per electio
nem.
c li. 5. ep. 6.
d lib. 7. ep.
120.

e lib. 9. ep.
57.
f Ier. 16.

Hincmari
furētis ep.
ad Hadr.
Pap.

Hincmar⁹
multiplici
ter pecca-
uit.

Co. utatio
cauillatio-
num. Hinc
mari adu.
Ro. Pont.
Hadr. P.
poruit vl-
cisci ino-
bedientiã
Regum.
a 2. Cos. 10

Reges o-
ues sũt, ut
reliqui. er-
go pascen-
di.

Quod autem durum admodum & asperum, atque inusitatum asseruere, quod scri-
pserit ad Hincmarum Hadrianus, vt se à Rege separet, qui non pareat. Apostolicè; Se-
dis iussis. Primum videndum, si hoc facere potuit, vel debuit. Hadrianus de Rege, præ-
cipere, vt exors esset Catholicæ Communions. Certe quidem in nullo perniciosus
vult assurgere Apostolorum vltiores Ep̄os quã cum per' nobediẽtiã, qđ iubetur, imple-
ri contẽnitur. Nã ad Corinth^a IN PR OMPT V (inquit) HABENTES VLCISCI
OMNEM INOBEDIENTIAM. Cũ in his Hadr. haud fuerit velox, qui triplici
admonitione, atque triplici legatione, antea ipsum Carolum Regem præuenit. Sed
& quod debuit facere, vtique potuit. Nullus, puto Catholicus id reuocet in contro-
uersiam an in Reges ius dicere possit Pontifex, nisi qui inter Christi oues non nume-
randos esse Principes amens dixerit: Quod si Principes idem sint Christi oues, de
ijs dictum Petro, vt de ceteris, Pasce oues meas. At non pascere conuincitur, qui mor-
bosam ouem ab alijs, cum sit opus, non segreget, ad salutem. Sed dices. Quod si potuit
non tamen adhuc debuit. Immo necessitas multiplex id ab ipso, inuito licet, extorsit,
siquidem vrgebat Ludouicus Imperator legitimus hæres Lotharij Fratris, cuius Re-
gnum Carolus inuafisset. Exigebat hoc ipsum ab eo ignauia illorum Ep̄iscoporum;
qui in Caroli erant Regno, quorum cum munus esset rogare, monere, præcipere, &
redarguere Regem inuasorem publicè peccantem, tantum abest vt ista præstitierint, vt
etiam ad ruinam properantem calcaribus agitarint. At cum omnes defecerint vt ab in-
teritu reuocarent præcipientem Regem, non ne debuit ex aduerso consurgere Hadria-
nus, vt ipsi esset saluti, dum ne peccaret, esset impedimento: Quod si fecit,
quod facere potuit, atque debuit. Quid questi sunt de eodem Pontifice dicentes nũ-
quam huiusmodi præceptionem vlii prædecessorum Rhemensium Antistitum, ab ali-
quo Romanorum Pontificum esse missam, aduersus Francorum Reges? Sed non vni
Rhemensis Ecclesiæ Præsuli tantum, verum omnibus Galliarum Ep̄iscopis, nec ad-
uersus legitimos Reges, sed aduersus Tyrannos, siue Gallias, siue Britanniam inua-
dentes, id sæpe factum, quæ sunt superius dicta declarant. At certè ea ex parte qua alie-
num regnum inuadit Carolus, non legitimus Rex, sed verè Tyrannus (vt eum sæpe
suis litteris Hadrianus appellat) dicendus fuit. At si non omnes Tyrannos, hæreti-
cos, siue schismaticos Imperatores superius nominatos perculerunt Rom. Pontifices
anathemate, & litteras conscripsere, vt omnes eorum communicationem vitarent; id
facere opus tum fuit, quia sponte id agerent Orthodoxi omnes Ep̄iscopi. Quis enim
inuentus Orthodoxorum qui communicaret cum Constantio, vel Iuliano, vel alio
manifesto hæretico Imperatore? Quod si non omnes rei Principes, quot tamen Impe-
ratores a Romanis Pontificibus sunt sententia excommunicationis affecti (cum ius ab
eis exegit) deque his non ad vnum Rhensem Ep̄iscopum, sed ad omnes vbiq; ter-
rarum constitutas Ecclesiæ litteræ Apostolicæ datæ sunt? At quam peperam (vt aiũt)
ex secularibus libris de promptam sententiam vsurpare sunt ausi Ep̄iscopi illi, immo
Hincmarus ipsorum nomine, qua dicitur, Omne regnum bellis quæritur, victorijs
propagatur, & non Apostolicis, vel Ep̄iscoporum excommunicationibus continetur.
Obiit Hincmarus (se furor dementat hominem, vt ob oculos posita non consideret)
ipsum Romanum Imperium non nisi excommunicatione hæreticorum Imperatorũ
Orientalium, opera Romanorum Pontificum esse translatum in Francos, & apud eos,
eorundem intercessione Pontificum propagatum in hanc diem ad posteros, immo ip-
sum Regnum Francorum, non nisi ministerio Romani Pontificis e familia Clodouei
trãslatum in Carolinos, cuius germen idem esset Carolus Caluus filius Ludouici, co-
gnomento Pij, filij Caroli Magni. Videant igitur quomodo cuncta sic tribuant ar-
mis, vt nihil deferant Pontificiæ dignitati, & que ingrati, sicut vides, Ep̄iscopi, & sic ordi-
nis contemptores.

Et quid illud? quod Dominus Apostolicus Rex, & Ep̄iscopus esse non potest? vt
Antecessores ordinem Ecclesiasticum, & non Rempublicam gubernarunt, non præci-
piat habere Regem, qui &c.

Quid hoc? nisi liceat Regibus impunè quod volunt, contra Dei legem agere, nullo

facer

A sacerdote existente vindice regalium delictorum ? si hoc dicitis, nec in Ecclesia estis: si conceditis, Reges, ratione saltem delicti, subijci sacerdotibus, quid nugamini dicentes ? non Reipublicæ curam; sed ordinis Ecclesiastici administrationem spectare ad Romanum Pontificem, quasi Tyrannum, hæreticum, schismaticum non possit ipse Ecclesiastica censura notare, & si opus sit ab Ecclesia pellere?

B Illud insuper, quam præter rem? si aliquis Episcopus aliquem Christianum contra legem excommunicat, sibi potestatem ligandi tollit: ergo è contrario (subijcio ego) si secundum legem excommunicat, benefacit; at quid tam secundum naturale, diuinum, atque humanum ius esse potest, quàm conseruare quod suum est unicuique. Ius vetus Francorum statuit, quod vsus pariter confirmauit, ex successione deberi regnum, cui si religionem adicias sacramenti, quid hoc possit inueniri stabilius, atque constantius, vt non nisi Tyrannus debeat conclamari, qui diuinū simul cum humano, ius impugnet, atque conculcet: sed vbi inuenitur, vt iniuste agens Episcopus mox iudiciali potestate nudetur?

Quod insuper pacis perturbatorem Hadrianum Pontificem dicant; conuertant, si audent, tandem in Redemptorem calumniam, quod non venit, pacem mittere, sed gladium, & quod non pacem quam mundus dat è cælo descendens in terram secum tulerit, sed illā, qua filios iræ, & inimicos, reddit filios Dei; secundum quam Hadrianus legationes misit, litteras scripsit, vt pacem haberent, atque Deo conciliarentur, qui ex rapina alienorum bonorum essent redditi inimici.

C Ad postremum autem, quod ratione carentes, ad minus conuerti, omnem exuant reuerentiam plane factis, sicut & discis, cuius sint ipsi Discipuli, Christi ne qui suis humilitatem atque mansuetudinem; an Diaboli, qui Apostasiam, omnemque superbiam suis insinuet, potest intelligi, vt plane Carolo lugubre illud elogium Ieremiæ fuerit occinendum. *Propheta tui viderunt, tibi falsa, & stulta, nec aperiebant iniquitatem tuam, vt te ad penitentiam pronocarent; viderunt tibi assumptiones falsas, & eiectiones.*

Porro Carolum ægro animo tulisse reprehensionem Pontificis, atque re infecta dimisisse Legatos, testatur Aimoinius^b hoc anno.

D Quod rursus spectat ad eandem legationem per Hadrianum Pontificem ad Carolum Caluum missam, tradit idem ipse huius temporis Scriptor Aimoinus per eandem Sed. Apost. Legatos factum, vt idem Carolus Rex Francorum filium suum Carolomannum, quem detinebat in vinculis liberaret; extant adhuc tres eiusdem Hadriani Papæ de ea re epistolæ datæ tum ad ipsum Carolum Regem, tum ad eius Comites, & aliq. ad Episcopos, ex Codice Treuirensi, nunc primum in Annalibus descriptæ. Si quidem hic eius filius Carolomannus, qui inuitus attonderi, Clericalemque vitam profiteri coactus fuisset, resiliens, a Patre pulsus, beneficijque priuatus & Episcoporum sententia condemnatus, Sedem appellans Apostolicam, his Hadriani litteris, per Legatos est liberatus: Tantum autem abest vt Carolus Hadriani Papæ litteris statim acquieuerit, vt potius iisdem fuerit refragatus, ad hoc opus vsus consueto ministro Hincmaro Rhemensis Archiepiscopo, qui ad hæc præuincialem Synodum indixit, commotus in Hincmarum Laudunensem Episcopum nepotem suum, qui pro litteris Apostolicis agēs, nullo modo consentire voluisset excommunicationi ab eo contra Carolomannum illatæ, quo nomine idem Hincmarus Rhemensis ad eum increpatorias litteras dedit, quarum meminit Frodoardus. Hoc eodem anno habita est SYNODVS, immo grassatio IN ATTINIACO villa, loco sub Regno Caroli constituto, in qua ipse Archiepiscopus Rhemensis accusatorem egit aduersus nepotem suum, quem iam antea ipse consecrauerat Episcopum Laudunensem, illi inensus, quod, (vt dictum est) iunior Hincmarus aduersus ipsum iura Sedis Apostolicæ attenuare conantem, contraria scripta collegisset, quibus eiusdem sedis iura corroborare niteretur. traxit ad hæc causam senior Hincmarus Carolum Caluum aduersus Laudunensem Hincmarum, quasi ad Rom. Pontificem eum accusasset, ad quem absq. eius licentia aduersus ipsum scripta misisset, contra fidelitatis iuramentum, quod ei

a Thr. 2.

b lib. 5. c. 26. 27.

Hadr. P. p. Carolomanno agit apud Patrem.

dem Regi, iam antea præstitisset. Hic in itinere ab hostibus captus, & spoliatus, & ad eandem Synodum ita perductus, tyrannicè tractatus, cum obtulisset Synodo libellum, non est permittitur legi, immo nec suscipi, & appellans Sed. Apost. aditus ad eam illi est negatus: sic igitur priuatus Episcopatu, eijcitur in exilium ubi ferreis est detentus in vinculis, & custoditus atque demum (quod omnem superat crudelitatem) vt spes omnis ipsi adimeretur in sedem iterum redeundi, eundem oculis euulsis, eius hostes excæcarunt. Hæc omnia coram plena Synodo, præsenre Ioanne Rom. Pontifice, ex eius libello sunt lecta, ubi ab eodem meruit Pontifice in suum thronum, quanuis cœcus, restitui. & etiam alijs honoris insignibus decorari, vt suo loco dicitur.

Sed (quod non omittendum) præcessit Synodum hanc alium Episcoporum CONCENTVS VVERMERIÆ habitus in quo actum de excommunicatione ab Hincmaro Laudunensi illata in Northmannum, qui bona Ecclesiastica accepisset à Carolo Rege in beneficium, cuius causa condemnatus ab eorum iniusta sententia idem Laudunensis appellauit Hadrianum Pontificem, cui nec delatum fuit, reclamante Synodo, id contra Canones fieri, sed prosequente ipso litteris apud Rom. Pont. causam suam & Hadriano Papa pro ipso rescribente, & nihil operante, sed magis odium Regis & Hincmari senioris in iuniorum concitante, vt in eum hoc anno dicta Latrocinialis Synodus cogeretur, præbuit occasionem.

Cum interea ad excusandas, vt ait Psalmus Davidicus ^a excusationes in peccatis, Hincmarus ipse Rhemensis aduersus Laudunensem prolixam scripsit epistolam Apologeticam, quam dixeris potius inuectiuam orationem: recitat eam Frodoardus, in super & Synodi huius, pro arbitrio, Acta conscripsit, in quibus & accusationes in eum probatæ intextæ sunt, nimirum quod non esset ob diem suo Metropolitano, quodque ob priuatas iniurias suas omnes Laudunenses excommunicasset, & sacros ministros omnes a factis ministerijs, sacramentorumque exhibitione etiam suspendisset. Quod autem appellans Hincmarus Sedem Apostolicam auditus non esset, commotus est vehementer Hadrianus Papa qui iussit, scribens ad Hincmarum seniore vt Laudunensem Episcopum cum tribus alijs Episcopis Romam mitteret. Sed nec in his quidem paruit, sicut nec obediuit, cum præcepit vt Northmannum bona Ecclesiæ occupantem accepta a Rege in beneficium, nisi redderet, excommunicaret: acceptis autem Hadriani Papæ litteris excusauit se Rhemensis, rescribēs ad Hadrianum, quod non prohibuerit appellationem ad Apost. Sedem, & Romam professionem, sed & alias neccens friuolas causas ad alias accusationes, quibus impetebatur, Apost. Sedis iudiciū eludendo, vitauit, donec Hadrianus ipse ex hac vita sublatus est, viudex acerrimus contemptæ Apost. Sedis auctoritatis; qui eodem argumento in ipsum Regem per graues litteras dedit, increpans quod appellantem Laudunensem ad Apostolicam Sedem venire iussum retinuisse, & alia quibus eum acerrime, vt Tyrannicè agentem, corripuit, vt patet ex epistola Caroli ad eum reddita, cui satisfactum superius ex his, quæ ad redarguendam Rhemensis audaciam dicta sunt.

Hoc eodem anno COLONIÆ SYNODVS EST ACTA Ludouico Rege agente sex. Kal. Octob. in qua præter complura ad Ecclesiasticam disciplinam spectantia pertractata, in super ab iisdem qui conuenerunt Episcopis dedicata est ibidem Ecclesia S. Petri. hæc pluribus in veteri Francorum Chron. a Pitheo nuper edito.

Eodem ipso anno applicuerunt in Scotiam Dani ingenti numero, qui obuios quoque pueros & senes iugulabant matronas, sanctimoniales & Virgines ludibrio tradebant, cumque per omnes Regnorum fines tanta immanitas disseminata esset Ebba Collinghamensis Cœnobij Abbatissa metuens ne & ipsa, cum sibi subiectis Virginitas haberetur Paganorum, conuocatis sororibus ad Capitulum, vniuersis, extremum virginitatis, & vitæ periculū illis instare exponit. Sed si sequi se uellent, rationem excogitasse perpetuam virginitatem custodiendi; cui cum omnes assensissent, illa admirandæ animositatis Abbatissa palam cunctis sororibus exemplum castitatis præbens arrepta nouacula nasum sibi cum labro superiori ad dentes usque præcidens horredum de se spectaculum astantibus præbuit vniuersis. Quod factum me-

morabile

In Hincm.
laud. tyrā
nice actū.

a 140.
b li. 3. c. 22

Admiran
dū S. Vir-
gini factū.

A morabile admirans vniuersa congregatio, pari animi ardore opere secuta est. Sequēti die nequissimi Tyranni monasterium inuadentes conspectis Virginibus tam enormiter mutilatis, horrore quodam perfusi, iniecto igne, Monasterium cum ipsis Sāctis Monialibus concremarunt. Hæc ex antiquioribus Annalibus in lucem prodidit plaribus Matthæus Vuessmonasteriensis, qui his subijcit diram stragem aliorum Monasteriorum, & Ecclesiarum. Eodem anno, eadem quoque persecutione vrgente eorundem Danorum sæuitia S. Eadmundus Angliæ Rex flagellatus, sagittis confusus, ac demum obruncatus est, ne fidem proderet, quod Barbari exigebant. Passus est autem cū Sanctissimo Rege Eadmundo, Humbertus Helmhanensis Antistes, qui Regem eundem in Regni fastigium sublimauerat, & constantia inuicti Regis ad Martyrium animatus, cum ipso & regni cœlestis Possessor effectus. Hic finis rerum Occidentalium anni huius. Quod ad res pertinet Orientalis Ecclesiæ; præter illa; quæ ad Octauam Synodum spectare visa sunt, anno superiori recitata, ne, quæ essent, vnius Synodi, partitioni importuna succideret; hoc eodem anno Metrophanes, insigni orthodoxia spectatus, & cuius summa est laus in singulis Octauæ Synodi actionibus, qui que cæteris Orientis Episcopis præstare videretur, doctrina atque virtutibus, rogatus a Manuele Patricio, & Tabellariorum Præfecto, vt totius causæ Photij res gestas Historia breui conscriberet, annuit libenter, quod & præstitit diligenter, & summa fide, vna Epistola cuncta perstringens, quam nūc primū Latine editam, habes in Annalibus, nos breuitati studentes, omittimus, vt non necessariam.

S. Eadmūdi Reg. Martyriū. Hunberti Epi Martyrium.

B Sæpius damnatus Photius non acquiescit, nec respiscit, quin potius se ad maledicta conuertit, ipsam Sacrosanctam Synodum Oecumenicam, a qua iustissimam sententiam damnationis acceperat, Blasphemijs incessans, & de omnibus conquerens; quod ex eius varijs constat epistolis. Imperator autem, optimo consilio, obstinatissimum hominem, & pollutentem eloquio, a communi Ciuium consortio longius in exilium ablegat, affinium eius, amicorum, sectariorum, seruorum, alios vexans, alios deportans in exilium. ad huius etiam anni res gestas pertinet, quod Ignatius Patriarcha auxilio Basilij Imp. vna cum Legatis Bulgarorum misit in eam prouinciam, iam quam ad Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diocesim pertinentem, creatum a se Episcopum, vna cum alijs Clericis, quem nominatum fuisse Theophylactum affirmant, non tamen illum, cuius plura extant scriptorum monumenta, qui tribus ab hoc sæculis claruit.

Causæ Phorianæ vna epist. descripta a Metrophane.

Photius ablegatur in exiliū. Ignatius mittit episcopū in Bulgariā.

D Quod adhuc insuper ad res pertinet Orientis, hoc eodem anno Ignatius alium Basilij filium, Leonem nomine, Imperatorem coronauit. Curopalates in Basilio, qui addit tertium Basilij filium Alexandrum a Patre creatum fuisse Cæsarem; quartum vero Stephanum Deo dicatum, mancipatumque diuinis officijs, quatuor vero filias in Monasterio consecratis Deo virgines claruisse pietate.

4. Imp. filius Deo dicatus.

4. Imp. fil. Virg. Deo i monast. cōsacratæ. Petrus Sscnlus, qua occasione scribit historiā de Manichæorum progressibus. De imag. Dei Genitricis mitifica.

E Eodem anno, quo Leo accessit Collega Patri, ac fratri in imperio, Petrus Siculus (vt ipse de se scribit in sæpius citato libello) ad permutandos captiuos functus est Legatione in Tybriam regionem ad Manichæos, qui iam Armentiam, & partem minoris Asiæ occuparant, Christianamque religionem penitus labefactarant, cuius rei occasione ipse de eorundem Manichæorum progressibus Historiam scripsit, in cuius fine perorans, hæc habet. Tybriam peruenimus Regalis obsequij causa, eo missi ad permutandos captiuos, &c. Scribit autem librum ad Archiepiscopum Bulgariæ, cum accepisset eisdem Manichæos adornare missionem in Bulgariam, vt gentem illā subuerterent. Rursum, quod ad res pertinet Orientis, audi, quæ hoc eodem anno de veneranda Dei Genitricis imagine translata Damascum scribat Arnoldus Abbas Lubecensis, qui vidit, cum peregrinatus est in Palæstinam, ait enim. Item a Damasco ad tria millia est locus quidam in montibus situs, qui Laidaneida dicitur, & a Christianis inhabitatur. Et est ibi Ecclesia in rure sita, & in honore Gloriosæ Virginis dedicata, in qua Moniales Virgines duodecim & Monachi octo assidue Deo seruiunt & B. Virgini. In qua Ecclesia vidi tabulam lineam, ad mensuram vnius vlnæ longam, latam ad modum dimidiæ vlnæ, retro altare in muro Sanctuarij in fenestra positam, &

Miraculū. ferro laequaliter cancellatim firmatam. In qua tabula effigies B. Virginis aliquando A
 depicta fuit, sed nunc (quod dictu mirabile est) pictura super lignum est incarnata, &
 oleum odoriferum, super odorem balsami, incessanter ab ea manat. De oleo multi
 Christiani, Sarraceni, & Iudæi de diuersis languoribus saepe liberantur: & nota quod
 oleum illud nunquam imminuitur, quantumcumque inde accipitur. Nec prædicta
 tabula a quoque tangi audeatur, videri autem omnibus hominibus conceditur. Oleum
 vero illud a Christiano religiosè conseruatur, augmentatur, & cum pro quocumque,
 cum deuotione & fide sincera sumptum fuerit, pro honore S. Virginis, commissisque
 solemnitatibus indubitanter impetrabitur. Ad hūc locum in Assumptione, & die glo-
 riosæ Natiuitatis suæ omnes Sarraceni illius prouinciæ vna cum Christianis causa
 orandi confluent, & Sarraceni cæremonia sua offerunt, cū maxima deuotione. &c.
 Fuit autem hoc Incarnationis anno 870. sed postea per multa tempora cepit oleum B
 sacrum ex ea manere. Hucusque Auctor. Atque de rebus Anni huius iam satis.

Christi Annus Hadriani Pap.

Ludouici 2. 16

Impp.

8714

Basilii Maced. 5

Indict. 4.

HOC anno Ignatius Patriarcha & Basilius Imp. mittunt Romam ad Hadrianum
 Pōtificem Theognostum Abbatem, petentes, vt quæ in Synodo remanserant in
 definita, definitat, atque etiam postulantes, ab eo dispensari in his, quæ in Octaua Syno- C
 do statuta fuerant, de non recipiendis promotis a Photio, vel qui subscripserunt Pho-
 tij Pseudosynodo contra Nicolaum Papam factæ. Extat vtraque epistola ad finem.
 Octauæ Synodi: extat & eam, quam rescripsit Hadrianus Papa ad Imp. in quâ sunt
 nonnulla obseruanda. Primum detegi versutiam Imp. qui simulat se nescire, quod to-
 to orbe oportuit esse decantatum, de captis, & spoliatis Sed. Apost. Legatis in regio-
 nibus. eius imperio constitutis. *Apocrisanos quoque nostros (inquit) super quorum ni-*
hilominus reuersione scripsistis licet sero, post multa tamen pericula, depredationes,
atque propriarum hominum trucidationem, nudas tandem recepitmus, non cuiuslibet
hominis fretos auxilio, sed Dei solius præditos adminiculo. Unde audientes hæc vni-
uersi gemunt, & quia istam pertulerunt, quæ sub nullo priorum Principum, quemquâ
Sed. Apost. missum non perulisse recolant, omnes stupefacti mirantur, fitque continui
clamoris ab Ecclesia nostra murmur, quod ita dispositionis vestræ constitutio impro-
uidè prodire potuerit, vt Barbarorum gladios, nullo Imperii vestri freti præsidio, mi-
seranter inciderint. D

Deinde queritur de Ignatio, & de ipso Imperatore, quia (inquit) fauore vestro fra-
 ter, & Coepiscopus noster Bulgarorum regioni consecrare præsumpsit Antistitem.
 Vnde mirati sumus, & quod a pia intentione vestra reuouerhi sitis, admodum obstu-
 puimus. Verum tamen saltem nunc iam dictum Reuerendissimum Præfulem ab il-
 lius Regionis dispositione, salubribus monitis quæsumus coercete, alioquin nec ipse
 Canonicam effugit vltionem, nec hi qui Præfulatus, vel alterius officij sibi nomen il-
 lic vsurpant cum excommunicatione qua iam tenentur astricti etiam proprij gradus
 iactura carebunt. Porro de tribus capitulis, super quibus præfato postulante Sanctis-
 simo Fratre, & Coepiscopo nostro Ignatio diuinitus protectum Imperium vestram, E
 nos esse deprecatum dignoscitur, nil possumus ab eo, quod iam constitutum est ordi-
 nare diuersum, vel disponere, maxime de Phouij consecratione astantis per auer-
 sum, nisi forte, nos quibusdam ex vtraque parte in præsentia nostra repertis, scire cõ-
 tingerit, quæ hucusque nescimus, vel dicere quæcumque ignoramus, &c. Neque enim
 nobis moris est, vt pro libitu proprio paternis sanctionibus abutamus, quemadmodū
 quibusdam, qui apud vos summa rerum Ecclesiasticarum gubernacula moderantes,
 tunc Synodorum statuta, vel etiam Apostolicæ Sed. decreta proferunt, cum vel alios
 lædere, vel se iuuare concupiscunt, &c. Ad hanc epistolam, quæ in margine tunc an-
 notauit

Papa non
 dispensat
 pro libitu
 proprio in
 paternis
 sanctioni-
 bus.

A notauit Anastasius Bibliothecarius, non omitenda sunt; cur scilicet Sedes Apostolica eos, qui a Photio damnato, in diuersis sunt Ecclesiæ gradibus constituti, sine recuperatione deposuerit, cum ab Ebbone damnato, sacratos, & post absentibus Episcopis, depositos instaurare decreuerit? *Quia, (inquit,) Photius tanquam Neophytus, & adulter, qui & scilicet uiuentis Ecclesiam inuaserit, & ab excommunicatis & depositis Episcopis fuerit ordinatus, nunquam fuerit Episcopus, nec hi ab eo manus impositionem acceperint. Ebbon autem Rhemensis Episcopus licet postea sit depositus, quandoque tamen Episcopus fuit, & c.* Hæc Anastasius pluribus.

Solutio dubitationis.

B Quod autem spectat ad victoriam, cuius in sua epistola meminit Hadrianus contra Barbaros obtentam a Basilio Imp: agit de ea Curopalates, atque Chrysochirum depopulatorem Imperij coercitum expugnatis nonnullis eius oppidis, totaque Theophrice regione vastata, Samosataque ex improuiso capta, & Curticio Armenorū Duce in fidem recepto, alijque trans Euphratem expugnatis munitionibus, tentata Melitina in Armenia, cum expeditione Imperatorem reuersum Constantinopolim, triumphum egisse, atque de manu Ignatij victricibus coronis auctum esse. Quod autem pertinet ad Bulgarorum causam, de qua iustam audisti querelam Hadriani Pontificis in litteris ad Basilium Imperatorem, de his ad Hadriaam scripsisse aliam epistolā Ignatio Patriarcham, declarat responso ipsius Hadriani ad eum, ex qua, in Græco Codice Octauæ Synodi inuenta, huc transcripsimus. *Scripsisti (vt illa tua multa alia omittamus) vt Presbyteri nostri c Bulgarorum Regione magno cum dedecore, & contumelia euicerentur, & Episcopi cum non parua ignominia, nulla dignitatis habitatione inde expellerentur. Et hæc quidem scribere ausus es, licet nullum hac de re coram nobis iudicium habitum sit, neque enim super hoc, vt ius diceremus, fuimus accessisti sin autem dixeris priores Constantinopolitanæ Diocesis Presbyteros in prædicta Regione rem sacrant facere prohibuisse non inficias inus. Erant enim ex eorum numero, qui cum Photio communicauerant. atque eius socii, qui non solum, ne sacerdotij munus exercerent in prædicta Regione Bulgarorum interdiximus, verum etiam nunc iterum interdiximus. Oportebat igitur, vt rationi congruum erat, cum hæc scires, vt nihil tale in Regione Bulgarorum patraret. Id dicimus præterea vos alia multa Sanctorum Patrum statuta contraria permittere. Illud vero præcipue, quod nuper nonnullos Laicos ex tempore Diaconos ordinastis. quod quidem & nobis, & antiquis Patribus, quin immo Oecumenicæ etiam Synodo nuper congregatæ aduersatur; neque ignoratis quod Photii lapsus hinc ortum habuit.* Hactenus ex dicta Hadriani ad Ignatium epistola valde amara. Quod spectat ad eosdem Bulgaros Grimoaldus Episcopus, qui missus fuerat prædicare illis Euangelium rediens Romam, absque licentia Summi Pontificis ad suam excusationem libellum porrexit, excusans quod fuisse a Græcis expulsus, qui (vt illi mentiebantur) ex lata sententia in Synodo Oecumenica, suam ipsorum assererent eam esse Diocesis, atque Prouinciam. Ita plane, vt Anastasius præuidit, atque præmonuit, factum est, vt quod accidisset post Synodum, tumultuaria illa furtiua collatione, tamquam Synodi iudicium Oecumenicæ Græci male usurparent. Ceterum Grimoaldus licet plura in suæ reuersionis excusationem, in medium adduxisset, culpam tamen vitare non potuit, cum & ea ex parte infamia notatus est, quod ex Bulgaria ditissimus reuersus esset. Hæc in Vita Hadriani Anastasius.

Victoria Imperatoris Orientalis.

De Bulgarorum causa.

D Inter hæc autem Photius ab exilio litteras scribit ad Imperatorem suas deplorans miserias, vt eum ad commiserationem inducat, & in primis tragicè deplorat quod libris priuatus fuisset, cum autem frustra pulsare se nosset animus Imperatoris, aliam viam ingreditur, vt scriberet ad Bahanem Patricium, Proconsulem, atque Præpositum, virum primarium apud Imperatorem, cuius est mentio, & operatio in Octaua Oecumenica Synodo, vt pote qui definienda proponeret, rogaretque Patrum sententiam. Ad hunc quem sciebat sibi occultè amicum, nec vllam se iuuandi prætermisurū occasionem scribebat, quæ sciebat patefacienda Imperatori, & omnibus ordinibus Magistratuum, quorum se animis per comiserationem insinuaret. Rursum vero homo verfutissimus ad omnes Episcopos suos epistolam scripsit, in qua miro artificio,

Photii plures varij generis litteræ.

Photi⁹ cō
tinet oēs
suos in of
ficio & p
uicatia.

Lud. Imp.
coronat.
Rex regni
Lotharii
Fratris.
a lib. 5. c.
28.

In Colūn.
Bibliothe
ca.

b lib. 5. c.
28.

Iuramen
tum Hinc
marū Lau
dun.

dum vnum labantem firmiter statuendum proponit, omnes ne fluāuent, confirmare studet. Ita plane sua incredibili arte, eloquentia, & diligentia effecit vt suos omnes Episcopos sedibus spoliatos, innumeraque alia mala passos, continuērit in officio, licet ipse exul, & in carcere constitutus plurimis miserijs pressus. Quod magna admiratione dignum fuit, cum nunquam id alicui acciderit heresiarchę, vel schismatis auctori, qui omnes Orientis Episcopi, centum exceptis, ordinatis illis, siue a Methodio, siue ab Ignatio, nec amore sedium, in gratiam Imperatorum id expetentium, recesserint a seductore, nec visiti potentia veritatis per Concilium etiam Oecumenicum demonstrata redierint ad Catholicam veritatem, relicto eo, quo nullus inueniri deterior alius posset, pluribus, ac manifestioribus criminibus inuolutus, tanta erat illi uis in dicendo, atque ad decipiendum fallacia. sunt & alia plures ad hoc spectantes epistolę, & inter alias, vna breuis ad Marçum Siculum mendacissima, qua ostenditur, quo Occidentales omnes ipse flagraret odio. Accepit eas Annalium auctor Gręcas a Lolino Episcopo Bellunenfi.

Quod ad res Occidentales pertinet, hoc eodem anno Lud. Imper. Romę coronatus est a Papa Rex Francorum, legitimus Lotharij Regis eius Germani defuncti successor & vna cum eo ad Lateranense Palatium cum pompa equitando coronatus incesit. Et exercitu collecto Roma iterum in partes Beneuentanas perrexit. Ex Aimoino. ^a Cum autem Barim ciuitatem, quam (vt ait Leo Ostiensis) annis 4. obsidione cōstrinxerat, cepisset, Basilius Imp. ad eum Ioannem Patricium Legatum misit, cum literis increpatorijs, quod nomen vsurparet Imperatoris, quem Basilea appellat. Quibus acceptis Ludouicus ad eundem Basiliū Autprandum Legatum decernit, cui ad eundem Imperatorem grauem satis & acrem epistolam dedit Apologeticam, nunc primum repertam in Codice historię Longobardorum Beneuentanorum Principū, ab Eremperio conscriptam, quę in Annalibus edita plane digna est quę legatur.

Hoc eodem anno celebrata SYNODO DVLIACENSI in Gallia, ab ipsa missa est Legatio ad Hadrianū Rom. Pont. qui hac functus est Legatione, fuit Actardus Romę ab Hadriano ordinatus Archiepiscopus Turonensis, antea Nannetensis, hęcque fuit secunda Legatio ipfius, nam prima fuit, cum missus antea (vt vidimus) vltimo tempore Nicolai Papę, & ipso defuncto iam inuento, est auditus ab Hadriano. Huius autem decernendę Legationis, ea præcessisse videtur occasio, quod Hincmarus Laudun. Episcopus Maiestatis accusatus, & aliorum criminum reus dānatus a Synodo, Sedem Apost. appellasset. Cum etiam Carolum Regem in se vehementer commotum, vt placaret) vt ait Aimoinus ^b professionem emisit fidelitatis, atque obedientię suo Metropolitanō præstandę, de ipso enim hęc ait. *Interea post de multis impetitis, precipue autem de insubiectione, & inobedientia erga suum Archiepiscopum Hincmarus Laudun. Episcopus, vt se ab impetitis expediret, in Synodo Episcoporum decem Prouinciarum, libellum propria manu subscriptum porrexit, hęc continentem.*

Ego Hincmarus Ecclesie Laudun. Episcopus amodo, & deinceps Domino Seniori meo Carolo Regi sic fidelis & obediens, secundum ministerium meum, ero, sicut homo suo Seniori, & Episcopus per rectum, suo Regi esse debet, ac priuilegio Hincmari Metropolitanī Rhemensis Ecclesie, secundum sacros canones, & decreta Sed. Apost. ex sacris Canonibus promulgata, proscire, & posse me obediturum profiteor. Et subscript: hucusque Aimoinus. Facta sunt hęc in synodo Duliacensi in Rhemensis prouincia congregata, sed quoniam, nec ista satis fuere ipsi ne damnaretur ab Episcopis, hac de causa Sedem Apost. appellauit, quam ne adiret, tum Rex, tum Episcopi, a quibus damnatus fuerat, aliquandiu impedimento fuere. Quę cum Hadrianus audisset, cum Rege & Episcopis studiosę litteris egit, vt ineretur Romam se conferre, qua etiam pendente causa (vt dictum est) idem Rex Carolus Legatum Romam misit Actardum ad Hadrianum Pontif. per quem Synodus scripsit ad eundem Hadrianum, qui & ad eos rescripsit litteras, quarum argumentum, cum ipsę integrę non extent, colligitur ex ijs, quas scripsit ad Carolum Regem. Primum, quod in illis suis litteris non-

nihil

A nihil exulcerasset Carolum Regem, eundem modo his lenire studeat, & qui vlceribus vini acrimoniam ad abstergendam putredinem adhibuisset, modo olei lenitate eandem palpando curaret, ne existimari posset odij, atque inimicitiarum intuitu ea scripsisse, quæ scripsit. Sed potius paterno amore continere filium subiustitiæ disciplina voluisset. Subiicit de ordinatione Legati, quem miserat Aetardi, in Archiepiscopum Turonensem. Secreto deinde post obitum Ludouici Imper. ipsi pollicetur imperium, his verbis. *Igitur integra fide & sincera mente, deuotaque voluntate, vt sermo sit secretior, & litteræ clandestinæ, nullique nisi fidissimis publicandæ, vobis confitemur deuouendo, & notescimus affirmando, salua si delitate Imperatoris nostri, quia si superstes ei fuerit vestra nobilitas, vltia nobis comite, si dederit nobis quislibet multorum modiorum cum silum, nunquam acquiescimus, exposcemus, aut sponte suscipiemus alium in Regnum, & Imperium Romanum, nisi te ipsum, &c.*

B Atque demum agit de causa Hincmari Laudun. Episcopi iam cõdemnati, & Sedem Apoit appellantis iuste prosequenda Romæ, quo ipse venire debeat.

Scripsit idem Hadrianus ad Hincmarum Rhemensem Archiepiscopum de eadẽ causa Hincmari Laudun. qui de ipso ad eundem Pontif. litteras dederat, cui etiam procurationem eiusdem Ecclesiæ Laudun. committit, donec ipsa Hincmari causa fuerit penitus absoluta, sed & ad eundem Carolum, eodem argumento. Ceterum longè absuit vt dimitteretur Laudun. Hincmarus venire Romam, qui hoc tempore querelatum libellum obtulit per clericum suum, Hincmaro Rhemenfi, cum interea se subduxisset a Synodo a qua damnatus est. Habetur ipse intextus in epist. ab ipso

C Hincmaro Rhemenfi aduersus eum data, de qua superius. Porro antequam libellum ponat, his verbis eum ita compellat. *Tu ante hanc definitionem contra sacros Canones, & sine vlla necessitate vel ratione fuga lapsus regularem definitionem expectare contempsisti.* Itemque post aliqua, de Canonibus, & electorum iudicio, vt prædixi, caute, & inhonestè fuga lapsus abscedens pictacum irrationabiliter confectum, & manu tua subscriptum ac præfatę professioni vsquequaque contrarium per Ermenoldum Diaconum tuum, Sexto Non. Iulii tertia, indictione, mihi misisti. In eo, post querelas, subdit. *Unde vos nũc pro amore Dei omnipotentis, & reuerentia S. Petri exposto, sicut in eadem Synodo, & in eodem Attiniaco Palatio a vobis conuocata, quod impetrare non valui, exposulauit. Ac èt per integrum efflagitauit annũ, & præcipue in Synodo apud Vuermeria Palatium olim habita, obsecrando declamaui. Et nunc quoque obsecro, & idem declamo, vt & hæctenus egi, quod vestra Archiepiscopali auctoritate apud Domini nostri Regis gloriosissimi Caroli clementiam obtineatis, quatenus Domini, & vniuersalis Papæ præceptis, ac institutionibus Ecclesiasticis, mihi (vt omnibus expedit) velut ei, qui de omni Ecclesia fas habet iudicandi, liceat obedire, videlicet vt ad limina Apostolorum Petri scilicet, & Pauli merear, vt deuoui; & ab eodem insuper vocatus sum, penetrare. Alioquin me vobis ab hinc vt Archiepiscopo Episcopus obtemperare debet, canonicè sciatis obsequi non posse. Quia vt decernit B. Papa Gelasius, nesciunt quid loquuntur, qui decretis S. R. E. Præsuli quasi Canones opponunt, quibus contraire, cõtra Canones est ipsos se erigere, &c.*

D Athæc, Rhemenfis Hincmarus, cuncta pro arbitrio voluens, non modo non audiuit, sed redarguit, vt qui omnia subterfugij causa ingereret, pro vt ipse eadem pluribus inculcat epistola.

E Plane constat (quod sæpe superius dictum est) steterisse ipsum Laudun. aduersus Rhemensem, pro custodia S. R. E. Pontificiorum decretorum quorum contemptorẽ & prauaricatorem fuisse ipsum Hincmarum senioresem sæpe redarguit, atque scriptis pariter declamauit, qui tantam sibi inuri notam dolens eadem epistola in ipsum & ad ipsum scripta, sic habet. *Post alia multa, super dolore vulnerum eorum addens, dicit, (Sicut in scriptis tuis peruersis inuenio) quia Apostol. Sed. potestati derogo. Unde nemo sanus sapiens tibi vnquã credidit, vel credet, quoniã & ipsa scripta, quę ad Apost. Sedem sæpe misi, & illa, quę tibi resulantanti sæpe transmisi, te reuincunt, & in isto sæ-*

Apud
Frod. hist.
Rhem. lib.
3. c. 21.

Papa de
omni eccl.
iudicar.

Laud. iu-
rium eccl.
defensor
Rhem. in-
pugnator.

culo & in futuro iudicio, &c. Et inferius, post illatas in eum criminationes, Ego decretales epistolas Sed. Apostol. diuersis temporibus, pro diuersarum partium consolatione, ab eiusdem Sed. Apostol. Pontificibus datas, & venerabiliter suscipio, & venerabiliter suscipiendas dico, & serbo, & sacros Sanctorum Conciliorum Canones cum decretis Sed. Apost. ex istis sacris Canonibus promulgatis, & recipiendos, & custodiendos, & seruandos, sicut supra ostendi, profiteor, &c. Ita quidem verbis captiosis, atque scriptis, Hincmarus Rhemenfis, factis autem secus. Inter hæc autem dum ista de causa Hincmari tractarentur, nec ipse veniret, ut debuit, Romam profecturus causam suam apud Apostol. Sed. quam appellauerat: videns Hadrianus eum detineri artibus aduersariorum, ne se conferendi ad urbem facultatem haberet acriores literas de his ad Carolum Regem scripsit, quibus inter alia eidem Regi præcepit vt eundem Hincmarum Romam mittat: Rex in deterioræ partem interpretatus eam Pont. in præcipiendo Regi dicens: Libertatè, amarißimas ad eum litteras reddidit, quibus integris, cum nos careamus, Annaliu auctor hoc loco reddidit, quæ ex eis, a Politico auctore sunt descriptæ, in libello paucos ante annos edito, de iure Regu, Regniq; Francorum. Ita plane Politici more suo, si quæ interdum ab æstuante ira Rege scripta reperiuntur in Romanos Pontifices, eadem tamquam selectissimas gemmas colligunt, quibus contextunt, vt sibi videtur, coronam preciosissimam Regi, reliquas vero omnes post habent, & nullius pretij existimant epistolæ Regum & Imperatorum Francorum innumeras, quibus studium, pietas, reuerentia, obsequium, omneque demum genus officij erga Apostolicam Sedem, ipsosque Romanos Pontifices, insinuantur, & amplissimis notis expressa, perpetuis testata monumentis, hæctenus integra remanserunt: cum alioqui, pro vna vel altera illarum, quas (vt ex eis apparet) mens turbata obstrepens magis, quam loquens, effutit potius, quam distatit; sextentæ extant animo tranquillo, moderato, pacifico ad pietatem composito, atque veritatem æquata mente conscriptæ, tum ab ipsis Francorum Regibus, & Imperatoribus, tum ab alijs Orthodoxis religionis Christianæ Principibus, submisso animo, iussa semper Sed. Apostol. capelcentibus, eademque pro viribus exoluentibus, vel si non possent, se seque modestissime excusantibus. At licet iracundia perciti Principis verba considerata non sint, vt pote (quod accidere consuevit) quod quæ dixerit, mox dixisse poeniteat, tamen quod ista Politici tanquam serio dicta, atque veluti regia quadam auctoritate sancita accipiant, & excribant, atque promulgent, tamquam diuinum cœlitus acceptum oraculum, cogimur hic (inquit) merito, auctor Annalium (paucis tamen agendo) quæ sunt a Carolo scripta examinare, an veritate subsistant, vel potius, vti constat mendacijs, euanescent, quæ nobis, etiam compendijs studentibus, videntur non prætermittenda. Scripserat Hadrianus mittendum Romam Hincmarum ad Sed. Apostol. quam appellauerat, his vsus verbis. *Volimus & auctoritate Apostol. iubemus ipsum Hincmarum Laudunensem Episcopum vestra preter potentia ad limina sanctorum, nostramque venire clementiam.* Ceterum & si verba non sonent hoc præceptum Regi, sed Hincmaro, tamen bene est interpretatus sibi præceptum, secundum ea quæ habet Nicol. Papa epist. 27. ad eundem Carolum Regem, & Ludouicum Fratrem eius; quam tamen ratione dicere potuit inusitatum esse, & contra morem prædecessorum Rom. Pontif. quod ipse Hadrianus vsurpauerit vt Regi auctoritate Apostol. præcipiendum putauerit, cum Reges Francorum (vt ait) non sint Vicedomini Episcoporum? Sed iracundia ipsum reddidit immemorem, cum (vt taceamus alia complura antiquiorum exempla) ipse proximus (quis credat ista ?) prædecessor Hadriani Nicolaus ad ipsummet Carolum scribens, inter alia, his in pari causa vsus verbis inueniatur. *Tamquam deuoto filio, precipiendo fidenter, mandamus, vt dictum Rhotaldum vestro adiutum solatio ad nos vsque misericorditer dirigatis, &c.* Par est causa cum & iste Rhotaleus (vt suo loco dictum est) Sedem Apostol. appellasset, eadem Papæ iussio, eidemque Regi facta, vt Rex curet Episcopum reum, appellantiem Pontificem Romam mittendum. Et cum sit eadem præce-

Hincmar.
Rhem. ca-
uillator.

Acres litte-
teras Pa-
pa scribit
Carolo 2.
Regi.
Politici
heretici
abusi lit-
teris Ca-
roli Regis.

Non est
nouū nec
insolitū Pa-
pam Regi
bus præci-
pere.

Pap præci-
pit Regib.

A

B

C

D

E

A prio Pontificia, illa expressior, quod Pontifex expressius præcipiat Regi de Rhotaldo, hæc autem secus, vt ex dictis verbis apparet. Vides igitur quam Rex ista dicendo suarum rerum immemor, declarauit, dum iurens dixit ista, multa quoque alia inania ad rem nullo pacto spectantia coaceruans. Idem plane iussionis genus habes in alia eiusdem Nicolai epistolâ de mittendis duobus Episcopis ad Metense Concilium ad eundem Carolum Regem scripta. Cum enim ita litteris datis præciperentur venire Episcopi, idem erat ac si ipsis Regibus iuberetur, vt eos sinerent proficisci, secundum aliam eiusdem Nicolai epistolam datam ad eosdem Carolum, & Ludouicum Reges. Ceterum si (vt proficitur Carolus ipsa suæ epistolæ inscriptione) filius erat spiritualis Summi Pontif. cur quæ sunt filiorum erga parentes, non perfoluit officia? Eto nimis autem in præcipiendo fuerit Hadrianus, haud tamen adhuc eius præcepta fuerant contemnenda, nec iurgijs insectanda. Atquã diuersa, & plane contraria ab isto Carolo Caluo, qui ista dicens, nec capillum in capite habuit rationis, senserit Carolus M. sapientia, scientia, prudentia, pietate, & (vt vno verbo dicam) virtutibus omnibus eundem Carolum quam longissimè antecellens, ex eius verbis sic accipe quæ & supra retulimus. **IN MEMORIAM** (inquit) **B. PETRI APOST. HONOREMVS S.R. ET APOST. SEDEM, VT QVÆ NOBIS SACERDOTALIS MATER EST DIGNITATIS ESSE DEBEAT ECCLESIAST. MAGISTRA RATIONIS. QVARE SERVANDA EST CVM MANSVETVDINE HVMLITAS, VTLICET VIX FERENDVM AB ILLA SANCTA SEDE IMPONATVR IVGVM, TAMEN FERAMVS, ET PIA DEVOTIONE TOLEREMVS.** hæc magnus ille toto orbe cõspicius, ore omnium laudatissimus, celeberrimus Carolus, cui duntaxat male preceperat idem, qui supra hæretici, dicti Politici, hostes Ecclesiasticæ potestatis. At quid ad ista deliramenta Hadrianus? secundum illud symbolum Pythagoricum. Ne fodias ignem gladio, & iuxta sapientem, ^a Responso mollis frangit iram, ad eundem Regem manu te re scripsit, paternè illum monens, & erudiens; & inter cætera. *igitur (inquit) nos in depositione illius quandiu viuimus, nullatenus consentiemus, nisi ad nostram ipso ueniente præsentiam, causa eius depositionis nostro fuerit examine diligenter inquisita, atque finita. Quibus nimirum admoniti aliter in præsentem de predicto Hincmaro, nisi eum Romam ueniedj uobis mandare distulimus &c.* Alia epist. nulla temporis nota signata, ad eundem Carolum Regem, eum laudat, quod (inquit) *presentem Presbyterum Herlesfrãu potestate sui Præsulis plusquam Canonica ueritate percussum, ad Sedem Apostolicam, utpote caput omnium Ecclesiarum, uenire passus estis, bene quidem fecistis, sed nunc melius faceretis, si quod in ciuili Concilio apud suum Episcopum perperam gestum est, in prouinciali synodo apud uos rationabiliter, et apud fratrem nostrum Hincmarum Archiepiscopum cassaretur.* Hicque finis epistolaram Hadriani Parisijs a Nicolao Fabro missarum, quas singulas suis locis, pro temporum ratione, reddidimus.

D Res autem Ecclesiæ Anglicanæ dignum exemplum Regis maxime pij Annalibus exhibent. dũ. n. hoc anno Danorũ exercitus vniuersam Orientalẽ Angliã deuastasset ad Occidentalẽ conuersus aduersantẽ sibi Aetherledũ Regem inuenit, de quo hæc, inter alia. *erat Rex Aetherledus in tentorio Missam audiens, ubi cõsape a suis inuitare tur ad certamen ingruentibus hostibus, cõsensus a uer affirmant, se non recessurũ priusquam presbyter Missam impleuisset. Que fides Christiani Regis multũt ei profuit illa die, victo scilicet aduersario hoste potentissimo.* Hæc de ipso. Post victos autẽ hostes, hoc eodem anno defuncto, successit eius frater Alfredus, qui (vt dictum est superius) Romam ueniens tempore Leonis Quarti, ab eodem fuerat coronatus, cuius præclaras res gestas ex antiquis Annalibus Matthæus Vuetmonasteriensis est prosecutus.

a Prouis.

Dani usant Orientalẽ Angl.

Rex Angl. obingruens certamen missã non dimittit.

Christi Annus
872Hadr. Pap. 2.
5Ludouici 2. 17.
Basilii Maced. 6. Impp. }

Indict. 5.

a lib. 5. c.
29.Basil. Imper. agit
cum Lud. Imp.
Adelgisus
D. Beneuent. pro-
ditor.Lud. Imp.
a D. Beneuent. pro-
ditur Sar-
racenis.Curantur
probrum
permiserit
Deus.S. Athan.
eps Neap.
moritur.

HAdrianus Papa cum sedisset annos 4. & menses decem, & septem, moritur Kalend. Nouembr. Res ab eo gestæ descriptæ ab Anastasio sine carent. Vacauit autem sedes vsque ad 19. Kalen. Ian. qua die in eius locum successum fuisse Ioannem Archidiaconum Aimoinus^a huius temporis scriptor affirmat. Quo pariter anno Basilii Imper. offensus Ludouici Imper. litteris, anno superiori ad eum missis, aduersus illum commotus, ad dolos conuertitur, atque Adelgisum Ducem Beneuentanum ad defectionem sollicitat. qui ciuitatibus Ludouico subiectis, vt ad Græcos deficerent, persuasit. Cum tamen ipse dolos, quos texebat occultans, se ipsi fidelem amicum fingens, venientem ipsum Ludouicum Beneuentum benigne exciperet, & de ipso prodendo consilium iniret. Interea Ludouicus pro Capua recuperanda, quam occupauerant Græci, sollicitus, illuc exercitum ducit, quem vt Ciues placatum redderent, ipsi obuiam, tamquam nuncium pacis, miserunt corpus S. Germani ipsorum Episcopi, cuius occursum mitior factus, Ciues, expulsis Græcis, recepit in gratiam, & sic reuersus est Beneuentum. Hæc omnia pluribus Regino, & alij temporis huius scriptores. Quod autem ad corpus S. Germani spectat a Ludouico acceptum, ac retentum, secum redeuntem in Galliam transportatum affirmant.

At non hic finis insidiarum; suauis Adelgisus Imperatori Beneuentum redeunti exercitum iam fatigatum nimis ad tempus dimittere, quo facto, inito consilio cum Duce Sarracenorum, quem Imperator Barim cum caperet, per deditionem acceperat, Imperatorem aggredi, vinculis alligare, vel si resisteret, palatium concremare deliberat. Res accidit ex sententia, & resistente Ludouico non nihil, cum iam ad Palatium incendendum Proditores essent conuersi, eò adegerunt Imperatorem, vt se ipsum ipsis dederet, a quibus est detrusus in carcerem, nec inde exemptus, donec fortissimis sit iuramentis pollicitus seruare, quæ ipsi pacta firmanda obtulerunt proditores. hæc pluribus Regino, Leo Ostiensis, & alij, diffusius vero Herembertus huius temporis scriptor, qui & hæc, de causa, cur ista fieri permiserit Deus, addit. Cur autem iam dicto Augusto supradictum opprobrium, Domino permittente Beneuentani inferre quierunt de multis duo inferam. Primo quia veniens quodam tempore Romam vt duos Episcopos condemnatos ad pristinam reduceret dignitatem, nēpe Guntharium, atque Teutgaudum, & nollet ei consentire Nicolaus Papa, vir Deo plenus, secundum antiquum morem ei obuiam venit cum candidato sacerdotali agmine. At ille spreto timore Dei, fustibus Clerum cædi fecit, cruces vero, omniaque Sancta ministeria pedibus calcari, Romaque pene milliarij spatio deprædata est, Vicariumque B. Petri, quasi vile mancipium ab officio sui ministerij, nisi Dominus restitisset, priuare voluit: Secundo quia capta Bari Scodam omnium hominum flagitiosissimum non iuxta voluntatem Dñi protinus, vt dignū erat, crudeliter interficere cerit, &c. Hæc Herēpertus obseruatione quidem digna. Hoc itē anno, sed ante ipsum Hadrianum, ex hac vita migravit S. Athanasius Episcopus Neapolitanus, ita testante Petro Diacono Cassinensi, qui hoc item tempore vixit, resque ab eo præclare gestas conscripsit. Tradit enim ipsum hoc anno decessisse Idibus Iulij, Indictione quinta, cum a temporibus Nicolai Papæ diram persecutionem passus esset à Sergio Nepote suo, Magistro militum, eodemque Duce Neapolitano. Cum enim ex hac vita migrasset ipsius Athanasij Frater Gregorius, tunc Neapoli summa rerum potens, præfectura illa deuoluta est ad dictum eius filium Sergium, qui commonitorem Patrum non ferens, instigante maxime vxore, custodiæ illum tradidit, verum instante populo dimisit, sed cum pergeret illum vexare Athanasius in Insulam dictam

Salua-

A Saluatoris se recepit. Ad cuius tamen expugnationem nefarius Sergius Neapolitanorum, & Sarracenorum exercitum adduxit. Quibus auditis Imperator, pluribus Nauiibus missis Sanctum virum ad se adduci mandauit, hostibus captis, & occisis. sicque Sanctus Vir Beneuentum ad Imperatorem delatus, in maxima est honorificentia habitus. Sergius vero effracto Gazophylacio Episcopi vniuersum thesaurum Ecclesie sibi vsurpauit, Sacerdotes, & Clericos traxit, fustigauit & abrasit. Quae cum ad Hadriani Papae notitiam deuenissent, mandauit per litteras Sergio, Clero, & populo Neapolitano, vt suum Pontificem omnino reciperent. Sin autem anathematis vinculo innodarentur. Qui iussionem Apostolicam, & excommunicationem contempserunt. Post haec Anastasius Sed. Apostol. Bibliothecarius vna cum Caesario Abbate ex parte Apostolici, & Imperatoris Neapolim venientes, eandem ciuitatem anathemate innodauere. At vir Dei Athanasius propterea gemens & moerens curauit ciuitatem solui Anathemate, nec multo post migravit in caelum; cuius corpus delatum Cassinũ & conditum in Ecclesia Principis Apostolorum, iuncta Basilica S. Benedicti, multis fulget miraculis. Hæc ex Petro Diacono, qui rem totam pluribus persequitur.

B Quam autem pulchra facies esset Neapolitanæ Ecclesie antequam cõtingeret hoc tempore Sergij labefactari Tyrannide, ex eodem Petro Diacono possumus intelligere, qui in eadem de rebus Athan. tractatione, Neapolim, post Romam primam esse in Italia urbem affirmat, amoenitate, munitionibus, suburbijis, incolentium pietate, & religione, frequentissimis Ecclesiis, iisque antiquitate præstantibus, virorum, ac foeminarum monasterijs, & nobili prochorophio, in quo omnia necessaria ministrantur. hæc, & alia in commendationem Neapolis Petrus Diaconus.

Neapolis primapost Romam.

C Eodem pariter anno missa est Legatio honorifica a Basilio Imp. ad Ludou. Germaniæ Regem cum litteris, & muneribus, & inter cætera, crystallo miræ magnitudinis, auro, gemmisque pretiosis ornato, cum parte non modica salutiferæ Crucis; quæ Legatio Ratisbonæ honorificè suscepta, & congrua responsione data dimissa. ex vet. Annal.

Christi Annus 873 } Joann. Pap. 8. I Ludouici 2. 18 } Impp. Indict. 6.
Basilii Maced. 7 }

D Ludouicus Imp. Romam venit (inquit Regino) **IBIQUE CONVENTVM CELEBRANS** coram Summo Pont. multa super Adelgisi tyrannide conquestus est. Tunc a Senatu Romanorum idem Adelgisi tyrannus, atque hostis Reip. est declaratus, bellum etiam aduersus eum decretum. Io. Papa Imperatorem à iuramento, quo se obligarat, auctoritate Dei, & S. Petri absoluit, affirmans nihil obesse, quod ad mortis periculum euadendum coactus fecerat, nec Sacramentum esse dicendũ quod contra salutem Reip. quamuis cum multis execrationibus, fuerit prolatum. His adhortationibus Principis animus ad rediuiua certamina pronocatur; tamen, ne à suis periurus diceretur, nequaquam ipse contra Tyrannum procedit, sed Reginam cum exercitu dirigit. Adelgisi certis indicijs colligens bellum aduersum se, summis uiribus, parari, hostem que ac Tyrannum denunciatum esse, suæ nequitie conscius, metu perterritus, & spem vitæ in fuga ponens, in Corsicam Insulam secessit, ibique ad tempus latuit. hæc Regino, sed peccans in tempore. Aimoinus a tradit Io. Pont. Compara li. 5. c. 30

Adelgisi d. Beneuẽ. hostis pu bl. declarat. Imp. soluit iuramento a Papa.

E Eodem anno idem Pont. petium pallium misit ad recens creatum Episcopum Coniuentem Vuilbertum, additque has litteras.

Ioan. Papa Vuilberto Agrippinensi Episcopo. Pallij namque (inquit) vsus, inter cætera tantę virtutis est, vt postquam collatum fuerit, cui confertur, oem de retro actis excessibus calumniam adimat, non quod crimina purget, sed quod tanta debeat esse

Pallij dignitas quæ ta.

circumspectio conferentis, vt non nisi his carenti, tantum munus conferre pertentet. Vnde imperfectus est, cui tantum donum aufertur, nec potest esse firmus, siue perfectus, qui huius sacri non fuerit adiumenti collatione firmus, & integer. Ac per hoc neminem profecto poterit stabilire, vel alicuius dignitatis dono statuere, qui huius religiosi habitus munere defraudatus, ad tantum perfectionis priuilegium peruenire non meruit, &c.

Huius anni Apostol. legationis monumentum extat in M. Sc. Cod. Antonij Augustini, supra scripto. Anno Incarn. Dominicæ 873. Indi. 5. Idib. Sept. in Placito Generali, apud Gandulphi villam, cum Ludou. sacramenta superius scripta dirupisset, & æqui uoco suo itidem Ludou. Imper. se coniunxisset, & sacramenta, quæ superius scripta sunt, ferri iussisset, Engilberga Regina, & Legatis Sed. Apost. Formoso, scilicet, & Iaderico præsentibus, hac tempestate urgente, Episcopi omnes ex Regno gloriosi Regis Caroli, hanc professionem infra scriptam fecerunt, & omnes Laici hoc Sacramentum similiter infra scriptum fecerunt.

Professio
Epōrū Re-
gi facta.

B

Professio Episcoporum.

Quantum sciro, & potero, adiuuante Domino, cōsilio, & auxilio, secundum meum ministeriū fidelis uobis adiutor ero, vt Regnum quod uobis Deus donauit, vel dona uerit, ad ipsius uoluntatem, & S. Ecclesie, & debitum honorem Regum uestrum, fideliumq; nostrorum saluationem continere, habere & obtinere possitis.

Laicorum
professio
Imp. facta

Sacramentum Laicorum. Quantum sciro, & potero adiuuante Domino, cōsilio, & auxilio fidelis uobis adiutor ero, vt regnum quod habetis, ad Dei uoluntates, & S. Ecclesie, & uestrū honorē, atque ad uestram saluationem continere possitis, & quod Deus uobis adhuc concesserit acquirere, contra omnes homines defendere valeatis. Porro hæc edita postea noui in Annalib. a Pithoco editis.

C

a li. 5. c. 28

De huiusmodi Egilbergæ^a aduentu ad Ludouicū, & cessione ab eo facta partis regni Lotharij, meminit etiā Aimoinus.^a In eodem Codice subijciebatur DE CONVENTU a Carolo facto apud CARISSIACVM, in quo renouauit capitula omnia antea promulgata aduersus latrones, & grassatores, quos & bannitos uocabant. Sunt hæc illa tempora, quibus Carolomannus filius Caroli congregata prædonum manu Gallias infestabat, qui sequenti anno captus a patre (vt dictum est) excæcari meruit. Eodem anno Ludouicus Rex Germaniæ CONVENTVM HABVIT EPISCOPORVM AC COMITVM FRANCOFORDIAE, vbi 7. Kalen. Febr. nouum quiddam, & inexpectatum accidit, quo omnes qui aderant sunt uehementer perterriti, cum scilicet Carolum eius filium minimum a malo Dæmone inuadi, & grauius vexari contigit. & satis iuste, vt est in antiquis Annalibus, quod inuentem Regem, à Deo ordinatum, decipere uoluit illi tendens infidias. Cum Rex conuersus ad Ludouicum filium, ait. *Vides ne o fili cuius dominio uos mancipatis, tuque fraterque tuus, quando aduersum me aliquid sinistri machinari cogitatis? Confitere ergo peccata tua, & age penitentiam, & Deum humiliter postula, vt te relaxet; ego etiam, quantum in me est indulgentiam tibi tribuo.* Idem uero Carolus post sedatā vexationem Diaboli, uia uoce multis audientibus, retulit, se toties aduersæ potestati traditum, quoties contra Regem conspirationem iussit. Agit de iisdem Aimoinus.^b

D

Carolo-
man. a Pa-
tre capti
excæcat.

b li. 5. c. 30

E

Christi Annus
874

Io. Pap. 8.
2

Ludouici 2. 19.
Basilii Maced. 8. Imp.

Indi. 5.
7

Iohannes Papa, & Ludouicus Imp. Veronam profecti, expectato Ludouico Germaniæ Rege, simul colloquium habuerunt, vt est in Vet. Ann. a Pithoco editis. nec tamē, quibus de rebus, ullus prodit.

Narra.

A Narratur ibidem visio facta diuinitus eidem Ludouico Regi, verbis istis. Diebus Quadragesima cum negotiis secularium rerum dispositis, orationi vacaret, vidit quadam nocte in somnis genitorem suum Ludouicum Imp. in angustiis constitutum, qui eum hoc modo latino affatus est sermone. *Adiuuote per D. N. J. Chr. vt me eripias ab his tormentis, in quibus detinor, vt tandem aliquando vitam possim habere eternam. Hoc ergo visu perterritus, epistolas per cuncta sui Regni monasteria destinauit obnixè postulans, vt pro anima eius in tormentis posita, (post annos 30. & amplius ab obitu ipsius) suis apud Deum precibus interuenirent. Unde datur intelligi, quod quauis memoratus Imp. multa laudabilia, et Deo placita fecisset, plurima tamen legi Dei contraria in Regno suo fieri permisit, si eum vt cetera omittam, hæresi Nicolaitarum firmuer, & viriliter resistisset, & monita Gabrielis Archangeli, (de quibus superius dictum) que Egnubardus Abbas 12. capitulis comprehensa ei obtulit legenda, obseruare curasset, forsitan talia non pateretur. Sed quia (vt scriptum est) Deus nullum peccatum remittit impunitum, & iuxta Apostolum. ² Non solum qui faciunt, sed qui consentiunt facientibus digni sunt morte: merito pœnas luere visus est; qui dū potuit commissorum errata, vel aduersus corrigere noluit. hec auctor sui temporis rerum scriptor.*

B Eodem anno cum magnus ex Africa adueniens exercitus Sarracenorum, Salernum, sub Guaiherio Principe diu obsidisset, cumque eorum Princeps Ecclesiam quādam insidisset, & super altare, iurato parato, omne genus impudiciæ exerceret; accidit, vt dum illic reluctantem opprimere Virginem conaretur, repente sacrilegus vltio diuina perculerit, trabe erecto delapsa super eum, atque adeo diuinitus immissa, quod perpendiculo procul ab altare distaret, illæsa penitus Virgine, nequissimus extinctus sit. Hæc apud Herempertū, in rebus gestis Lōgobardorū Principū Beneuētanorū, ex cuius historiæ Codice MS. alia ad Ecclesiasticos annales spectantia, magno delectu, auctor Annalium descripsit. Salernitani tandem Dei beneficio ab ea longa obsidione sunt liberati, per Ludouici Imper. exercitum, iisdem Sarracenis iterum profligatus.

C Hoc anno, Danis rursus innadentibus Angliam Beorredus Rex Merciorum, post multa prælia, tandem coactus cedere, Romam venit, vbi moritur, atque sepelitur in schola Anglorum: Regina vero eum secuta Ticini moritur; hæc Ingulphus, & alij veteres res Anglorum profecuti. Commendat pietatem Regis Diploma donationis ab eo factæ tunc Monasterio Chroyland, ex his, quæ præfatur, & quibus claudit orationem. Sic enim eius exordio. *Beorredus, largiente Dei gratia, Rex Merciorū omnibus prouinciis, & populis earum vniuersam Merciam inhabitantibus, & fidem Catholicam conseruantibus, salutem sempiternam in D. N. J. Christo. Quoniam peccatis nostris exigentibus manum Domini supernos extensam quotidie cum virga ferrea cernimus nostris ceruicibus imminere, necessarium nobis, & salubre arbitror piis Sanctæ & Matris Ecclesiæ precibus, elemosinarumque liberis largitionibus Domini placatum reddere, & dignis deuotionibus eius gratiam in nostris necessitatibus, auxiliariam implorare. Ideo, & c. Post recensita cuncta, quæ donat, vltimo loco ita subscribit. Ego Beorredus Rex Merciorum in iusto affectu animi, totisque præcordis gratias exoluo speciales omni exercitui meo, maxime tamen viris Ecclesiasticis Episcopis, & Abbatibus, aliis etiam inferioris status, & dignitatis, qui licet præssimam memoriæ Rex quondam Eibeluolphus Pater meus per sacratis: nam charitatem suam ab omni expeditione militari vos liberos redauiderit, & ab omni seruitio seculari penitus absolutos, dignissima tamen miseratione super oppressiones Christiana plebis, Ecclesiarumque ac Monasteriorum destructiones luctuosas benignissime compassi, contra nefandissimos Paganos in exercitum Domini prompti, & spontanei conuenisti, vt tamquam martyres Christi cultus, sanguine vestro augetur, & Barbarorum superstitiosa crudelitas effugeretur. hæc & alia Rex maxime pius.*

D Tunc contigit vt amplissimum illud Monasterium Chroyland ab iisdem Danis siue Nothmanni inuasum destrueretur, necarentur vero Monachi, post celebrata

Visio Reg. de Patre purgatoris pœnis uexata. Lud. Imp. post 30. & amplius annos in Purgatorio cruciatur.

a Rom. i.

Sacrilegus Sarracen⁹ vt diuinitus ponit. Miraculū.

Rex Angl. regno profugus Romæ moritur.

Diploma Regiæ donationis.

sacra mysteria, & communionē percepta pluribus agit auctor de strage Monachorum, & proculcatione sacrerum, monasteriique destructione, necatorumque combustionē.

Christi Annus
875

Io. Pap. 8.
3

Ludouici 2. 20. Impp.
Basilii Maced. 9. Indict. 8.

Lud. Imp. p.
elogium.

Ludouicus Imp. Mense Augusto, moritur, & Mediolani, in Basilica S. Ambrosij, sepelitur, cum epitaphio, sed præclarior Reginonis elogium. Fuit (inquit) iste Princeps pius & misericors, & iustitia deditus, simplicitate purus, Ecclesiarum defensor, orphanorum, & pupillorum Pater, eleemosynarum largus largitor, seruorum Dei humilis seruitor, vt iustitia eius maneret in sæculum sæculi, & cornu eius exaltaretur in gloria. Hęc Rhegino.

a lib. i. c. 6.
& lib. 2. c.
12.

De Slauorum
conuersione.

Quæ autem sub Ludouico Secundo, de conuersione Slauorum, narrat Helmodus^a nullo certo apposito eius anno, hic in fine sunt describenda: sed fortasse ipse dū Ludouicum Secundum nominat non Imperatorem intelligere voluit, sed Regem Germaniæ Ludouicum, Caroli Crassi Fratrem. quidquid sit de Slauorum conuersione hæc in Annalibus habentur. Tradit etiam veterum antiqua relatio, quod temporibus Ludouici Secundi egressi fuerint de Corbeia monachi sanctitate insignes, qui, Slauorum salutem sitientes, impenderunt se ipsos ad subeunda pericula, & mortes, pro legatione verbi Dei, peragratisque multis Slauorum prouinciis peruenierunt ad eos, qui dicuntur Rani, siue Rugiani, & habitant in corde maris, vbi fomes est erroris, & sedes idololatriæ. Predicantes itaque verbum Dei cum omni fiducia omnem illam insulam lucrati sunt, vbi etiam Oratorium fundauerunt in honorem Domini, ac Saluatoris nostri Iesu Christi, & in commemorationem S. Viti, qui est Patronus Corbeie. Postquam autem permittente Deo, mutatis rebus Rani a fide defecerunt, statim pulsus sacerdotibus atque Christicolis, religionem venterunt in superstitionem. Nam Sanctum Vitum, quem nos Martyrem ac seruum Christi confitemur, ipsi pro Deo venerantur, creaturam anteponentes creatori. Nec est aliqua barbaries sub celo que Christicolis, & Sacerdotes magis exhorreat, solo nomine S. Viti gloriantur, cui etiam templum ac simulachrum amplissimo cultu dedicauerunt, illi Primatum deitatis specialiter attribuentes. de omnibus quoque Prouinciis Slauorum, illic responsa petuntur & sacrificiorum exhibentur annuæ solutiones, & alia plura narrat superstitiosa, quæ ait perseverare apud eos, vsque ad hodiernum diem. Quibus subiicit de conuersione Slauorum, sub Othone Magno facta, deque Episcopatibus quinque erectis, post Magdeburgensem, deque Episcopatu Aldenburgh cui primus Marco est datus Episcopus, qui populos Obotritorum ad fidem Christi conuersos baptizauit, tēpore eiusdem Othonis primi. sed de his suo loco inferius.

Slauis S. Viti
Marty. pro Deo
coluerūt.

Conuersione
Slauorum
sub Othone
M.

Conuersione Slauorum, sub Othone Magno facta, deque Episcopatibus quinque erectis, post Magdeburgensem, deque Episcopatu Aldenburgh cui primus Marco est datus Episcopus, qui populos Obotritorum ad fidem Christi conuersos baptizauit, tēpore eiusdem Othonis primi. sed de his suo loco inferius.

Cognita Imper. morte Carolus Caluus Galliæ Tyrannus, vt habet Anonymus, rerum sui temporis scriptor, Regnum Italiæ inuadit, & omnes thesauros occupat. Vnde Ludouicus Rex iratus, Carolomannum cum exercitu per Baioariam destinat, in Italiam ipse vero iuncto sibi filio, eiusdem secum nominis, Ludouico, cum manu valida Regnum Caroli inuadit, vt eum ab Italia reuocet, qui lepore timidior veritus cum Carolomanno, qui Alpium accessu difficilia præoccuparat, acie congregi, ad callida consilia conuertitur, ingentens illi mittens thesauros ad eum placandum, a Patre alienandum, iuransque se de Italica cito exiturum, & Ludouici fratris iudicio illud Regnum disponendum permittiturum, si ipse ex eo decederet. Quo il-

Alius promissionibus credulo inde abscedente, Carolus spreta iurifurandi religione Romam accurrit, omnemque Senatum, & populum corrumpit, & ad se trahit, ita ut etiam Io: Papa, votis eius annuens, eum Imperatorem coronarit, & Augustum appellarit ex Anonymo. Interea Germanæ Rex Ludouicus Gallias ingressus omnia vastans Attiniacum progreditur, vt est apud Aimoinum. ^a Cuius inuasionis occasione Hincmarus Rhemenfis Episcopus, pro Caroli Regno sollicitus, ad auertendum huiusmodi flagellum epistolam ^b scripsit ad sibi subiectos Episcopos, hortans ut confugiant ad arma spiritualia orationum, ieiuniorum, & ceterorum bonorum operum, & vt in fide propriæ Regis Caroli Calui licet absentis, fortiter persistant, nec oves suas deserant, Regesque libere de suis erratis moneant, & si parere nolint, excommunicent. Quod eos posse facere multis Sanctorum Patrum exemplis probat. hæc est summa epistolæ, plane longissima. At non inanes fuisse preces declarauit euenta. Nam Ludouicus, vbi Natalem Domini celebravit Attiniaci vt idem, qui supra testatur Aimoinus, in Germaniam rediit.

B Interea vero Engilberga A. viro destituta, ingressa est monasterium monialium Brixie profitentium, ibique religionis habitum sumpsit, ad quam Io: Papa epistolam scripsit consolatoriam de obitu Imp. cuius vice Christum ipsum sponsum per monasticam professionem accepisset, aliam vero, eius causa, ad Carolum filium Ludouici Germaniæ Regis, qui eius thesaurum, quem sustentationis causa in eodem monasterio conseruasset, manu violenta diripiisset, monens eum, quod nisi intra spatium sexaginta dierum restituisset, excommunicatus existeret. Ipsa vero Augusta sollicita valde fuit, vt pro viri anima Io: Papa rogaret Deum, quod Pont. se iugiter facere testatur, cum ait. ^c Quia multum deuotione, & meritis alacritate Dominum seniozem diuæ memoria Ludouicum quondam Christianissimum Imper. spiritalem filium nostrum dilexi, nullatenus prætermittimus eius memoriam in sacris orationibus nostris apud dominum quotidie facere, & quandiu vixerimus facturos esse scitote. & alia epistola. ^d

C Defuncto Lud. Imp. mox vt id Io: Pont. accepit, decernit honorificam legationem ad Carolum Regem Francorum. Delecti sunt ad hoc quattuor Episcopi, nempe Iadericus Velitrensis, Formosus Portuensis, Io: Alatinus, & Ansegilus Senonensis, qui inuitarent ipsum Regem Romæ ad limina Apostolorum, vt coronaretur Imperator. paruit Carolus, Romamque se contulit, vbi magna cum gloria susceptus in Basilica Sancti Petri Imp. est vnctus, & coronatus, & Imp. Romanorum est appellatus; ex Aimoino. ^e

D

Carolus Caluus coronat Romæ Imp. a li. 5. c. 32 Lud. Rex Germ. inuadit Regnum Caroli. b n. 5. iter eius ep. 9. in Cod. Biblioth. Ca thedr. spirens. Engilberga Ludo. Imp. vxor monialis fit Brixie. c ep. 86. Locus corruptus.

d 91. e li. 5. c. 31

Christi Annus. 876 } Ioan. Pap. 8. 4 } Caroli 2. Basilii Maced. 10 } 1 } Impp. Ind. 9.

TICINI CONCILIVM celebratur a Ioan. Papa, in quo Imperium collatum Carolo Caluo Romæ, anno superiore, die Natalis Domini, confirmatur. De cuius creationis tempore, qui annum inchoant numerare ab Incarnatione Domini, vela die Natiuitatis eiusdem, coronatum Carolum tradunt Romæ hoc anno 876, qui vero a præcedentibus Kalen. Ian. fuisse factum superiori anno, in fine ipsius, affirmant, sed nulla in tempore discrepantia esse potest, cum omnes id factum tradant die Natalis Domini, Indict. 9. quæ incipit superiori anno mense Septembri. Dei beneficio factum est; vt eiusdem Caroli coronationis Acta extant, ex quibus, in Imperatoribus initiandis, qui solerent ritus seruari ab ipsis Rom. Pont. possimus ad discere, & refellatur eorum temeritas, qui dicere ausi sunt in Imperatorum coronationibus nihil prætere, nisi solum sacerdotale in vngendo, & coronando ministerium exhibere Rom. Pont. consueuiffe. Extant, inquam, Acta ipsa coronationis

Acta in creatione Impp.

Caroli ipsius in Imp. recitata in Conc. Ticinensi hoc anno, ex quibus ita mendacii arguantur, ipsaque prodita ex Petri Pithoei Bibliotheca, & edita cū veteribus Francorum Annalibus ², & a Papirio Massone in suis Annalibus recitata.

In Synodo igitur superiori anno Romæ habita, post multa a Io: Papa dicta in laudem Caroli M. Ludou. eius filii Imp. & Caroli Calui Lud. filij, subdit ipse Pont. *Unde nos tantis iudiciis diuinitus incumbentibus, luce clarius agnitis, superni secreti consilium manifeste cognouimus. Et quia pridem Apost. memoria decessori nostro Papæ Nicolao ad ipsum iam in oratione diuina relatum fuisse comperimus, ELEGIMVS MERITO, ET APPROBAVIMVS, vno cum annisu & voto omnium fratrum, & Coepiscoporum nostrorum, atque aliorum S. R. E. ministrorum, amplique Senatus, totiusq; Pop. Rom. gentisque togate, & secundum priscam consuetudinē, solemniter ad imperii Rom. sceptrum proueximus, & Augustali nomine decorauimus, ungentes eum oleo extrinsecus, vt interioris quoque Spiritus sancti vntionis monstraremus virtutem & cæt. Caroli modeltiam commendat, qui se non ingesserit &c. hortatur omnes ad vnanimem consensum, & cæt. habes lector ex factis ipsis expressam, quam tantopere impugnare conati sunt Nouatores Rom. Pont. auctoritatem, & potestatem in creādis Imperatoribus, vt non nudū exhibeant ministerium in ipsis vngendis, & coronandis sicut facere solent Patriarchæ Constantinopolitani in coronatione Orientalium Imp. Nam audisti ex eius verbis ab ipso Ioanne Papa, diuino instinctu, electum Carolum ad Imperium gubernandum, & approbatum, prouectumque ad tam sublimem dignitatem, & Augustali nomine decoratum. sunt hæc omnia totidem verba eius, quibus suum significat ministerium: postea demum vntum, & coronatum; sic enim arbitrio Papæ est collatum Imperium. si res vero iure successionis agenda fuisset, non Carolus, sed Ludouicus eius frater maior natus erat præferendus, sed quod in arbitrio sit eligentis Pontificis, non iure hereditario succedentis, exclusus est Ludouicus, & electus est Carolus.*

Respondent Episcopi, & Papæ consensum præstant: subdit Papa, post aliqua; si illis ita videatur, quæ facta erant iterato promulganda, & roborāda, quibus assentientibus, & probantibus, Summus Pontifex furgens sententiam protulit dicens. *Piissimi, ac Serenissimi spiritualis filii nostri Caroli Magni, & Pacifici Imp. ad imperialis sceptrum ELECTIONEM, ET PROMOTIONEM ante mundi quidem ordinem diuinitus ordinatam, nuper autem idest præterita Indiæ 9. per ministerium nostræ mediocritatis exhibitam, annuente Domino, ex tunc, & nunc & in perpetuum firmam, & stabilem decernimus perm. vsuram.* Responderunt omnes placet, placet. Inde Papa in aduersantes anathema intorquet, quo teneantur omni tempore annexi, vsque ad satisfactionem, molientes subintroducere similitates, & discordias si Ecclesiastici sint, tamquam schismatici, vtque a capite dissidentes omnimodis deponantur: Laici vero & monachi perpetuo anathemate seriantur. subscripsit ergo Dominus Papa, & cum eo Episcopi, qui affuerunt, inde secutz acclamationes, & cæt.

Hucusque Acta, de quibus Aimoinus, post mentionem de coronatione Romæ facta Non. Ian. Carolus Roma exiens Papiam redijt, & placitum suum habuit &c. Citantur autem ab Anselmo Lucensi de Potestate, & Principatu Rom. Eccl. eadem Acta, & ex eis recitatur fragmentum.

Haud prædecessoris in hoc videtur Io: secutus esse vestigia, siquidem Hadrianus Papa eundem Carolum inuadentem Regnum Lotharij nepotis defuncti, quod spectabat ad eius Germanum Ludou. Imp. iteratis monitionibus, & comminationibus, atque Ecclesiasticis censuris exagitauit. Io: vero eundem Carolum poena dignum Regnoque priuandum auxit Imperio, neros (vt apparet) Apostolici vigoris dimittens, nulla (quod sciatur) de commisso delicto adhibita satisfactione Canonica. Ita plane hæc omnia male suada prudentia carnis operata esse videtur, dum nimium faueat Carolo, magis, quam Ludouico fratri Ioannes, ab hoc magis, vt propinquiore expectans aduersus ingruentes Sarracenos auxilium, siue alijs causis, quæ nos latent; Cum tamen (vt exitus declarauit) Ecclesiæ Rom. inutilem creauerit Imperatorem. ex

hcc

a Post An
n. Fr. a Pi
th. edit. Pa
rif. p. 391.
Papa in
creatione
Imp.

b c. 28.

Io. P. no
nus Ecclē
siasticæ di
scipline re
laxat.

a. 3. 5. A

10. 10. 10. 10.

10. 10. 10. 10.

10. 10. 10. 10.

A hoc tempore male captum est, vt cum, præter antiquorum morem, non inflicerent, ita tenaci, firmoque animo successores (exceptis ijs, quæ spectant ad fidẽ prædecessorum) vestigijs innumera ex his parta sint mala. Post hæc autem, vt etiam ab Episcopis Gallicanis eadem omnia firmarentur, **PONTIGENENSE IN GALLIIS CONCILIVM** est celebratum, de quo Aimoinus.

Accersens Legatos A post. Carolus Imp. Io: Tuscanensem, & Io: Arretinum atque Ansegisum Senonensem, illorum consilio, medio futuro mense Iulij, generalem Synodum auctoritate Apostol. & sanctione sua apud Pontigonem indixit, quo per Rhemos, & Catalaunos ciuitates peruenit.

B Cum conuenisset Synodus præsentem Imp. in vestitu deaurato, habitu Francico Io: Tuscanensis legit litteras Apostolicas, in quibus illam de Primatu Ansegisi Senonensis Episcopi, vt quoties vtilitas Ecclesiastica dictauerit, siue in euocanda Synodo, siue in alijs negotijs exercendis per Gallias & Germanias Apostolica vice fruatur, & Decreta Sed. Apost. per ipsum Episcopum manifesta efficiantur: & rursus, quæ gesta fuerint eius relatione, si necesse fuerit, Sedi Apost. pandant & maiora negotia, & difficiliora quæque suggestionem ipsius a Sed. Apost. disponenda, & enucleanda sunt, sequantur. Petentibus autem Episcopis, vt ipsis permitteretur ipsam legere epistolam, quibus erat directa, non acquieuit Imp. sed responsum quesiuit ab eis, quid de his iussis Apostolicis responderent. Quorum responsio talis fuit, vt seruato singulis Metropolitanis iure priuilegij secundum sacros Canones, & iuxta decreta Sed. Rom. Pont. ex iisdẽ sacris Canonibus promulgata, Domini Io: Papæ Apostolicis in sionibus obarent. Et cum Imp. & legati Apostolici satagerent, vt absolute Archiepiscopi responderent se obedituros de Primatu Ansegisi, sicut Apostolicus scripsit, aliud, nisi quod prædictum est, responsum ab eis extorquere non potuerunt, excepto quod Prothasius Burdegalensis Episcopus, quoniam a Burdegala ad Pictauios, indeque ad Biturigum, fauore Principis, contra regulas se contulit, per adulationem respondit quod Imperatori placere cognouit. Tunc motus Imp. dixit quod Dominus Apostolicus ei suas vices commisit in Synodo, & quod iisdẽ præcepit, ipse exequi studeret, & accepit ipsã epistolam insolutam, vna cum Io: Toscanensi, & Io: Arretino, & dedit illam Ansegiso, & iussit sellã pleuitem poni ante omnes Episcopos Cisalpini Regni sui, iuxta Io: Tuscanensem, qui ad dexteram illius sedebat, & præcepit Ansegiso, vt supergrederetur omnes ante se ordinatos, & sederet in eadem sella, Rhemorum Archiepiscopo reclamante, audientibus omnibus hoc factum sacris regulis obuiare. Imp. autem in sententia sua permansit.

C Et petentibus Episcopis, vt liceret eis saltem exemplar sibi de epistola directa sumere, nec villo modo impetrare, & sic soluta est Synodus in die illa. Secutæ sunt aliæ septem sessiones, in quarum sexta lecta est epistola Apostolici de damnatione Formosi Episcopi, Gregorii, & consentientium eis, de causa nescimus, persecutionem tamen ipsum passum esse, quæ inferius dicitur, ostendent, iterum mota est interrogatio de Ansegisi Primatu, & post multas ab Imp. & Leg. Apost. contra Episcopos querimonias habitas, tantum in nouissimo, quantum in principio Synodi, exinde Ansegisus obtinuit.

D Ludouicus Rex Germaniæ in Fracosurti palatio moritur 5. Kalen. Septemb. cuius morte audita Carolus Imp. ad inuadendum relictũ filijs ab eo Regno in genti comparato exercitu addixit animum, verum Deo vlciscente a Ludou. filio Ludouici crebris legationibus pacem rogante, nec obtinente, victus, fugatusque magna cum ignominia fuit. Quæ omnia Aimoinus eiusdem scriptor temperis sic narrat.

E Tunc ipse (inquit) ac Comites eius ieiunijs, ac litanis misericordiam Domini petierunt, iridentibus eas illis, qui erant, cum Imp. sed quid insuper? fide pollens magis quàm copijs militaribus, iuuenis inconcessa tentat securus de diuina potentia, & certus de eiusdem protectione iustitiæ, præsumit quoque conscientia sincera, miracula. Vt enim ipsum aduersantem Imper. Tyrannum iniustitiam omnino proficui, & Deum persequi palam ostendat, horrendum huiusmodi ab oculos eius spectaculum ponit. Decem (idem subdit Auctor) homines cum aqua calida, & decem cum ferro

Papæ Primatẽ Gall. constituit & non. Archiep.

Formosi damnatio &c.

Conscientia secuta præsumit miracula.

calido, & decem cum aqua frigida ad iudicium misit coram eis, qui cū illo erant, petentibus omnibus, vt Deus in illo iudicium declararet, si per ius & æquum ille habere debeat portionem de Regno, quam Pater suus illi dimisit, ex ea parte, quam cum Carolo fratre suo per consensionem illius, & per sacramentum accepit. Qui omnes illi læsi reperti sunt. Iam & paulo ante ad Io: Pont. Rom. idem Ludou. scripserat, expetens de suis iuribus iudicium Apost. Sed. prout litteræ eiusdē Pont. ad eū reddiæ² docent. Quid amplius esse proficuum, coactus tandem armis decernere, longe viribus impar, vicit Imperatorem iam solum turpi fuga lapsum, cum vxore suæ consulentem saluti. In hoc (inquiunt veteres Annales, citari consueti) certamine contra Carolum proculdubio cælitus dimicatum est. Nam sicut captiui inde aduerti dieere solebant, apparente Ludonico & his, qui cum eo erant, tantus terror omnem Caroli exercitum inuasit, vt prius se victos putarent, quam ad pugnam venirent, & quod maioris est admirationis, equorum latera, quibus insidebant, calcariibus tundeant, & cruentabant, & illi quasi ad stipitem ligati immobiles permanebant, armis quoque suis pugnabant, sed paucos vulnerabant, acies enim armorū, quasi retuse essent, neminem penitus lædebant. Hæc Oct. Id. Octob. contra nouellum Senacherib gesta sunt; vt qui prius propter mentis elationem Deum cognoscere noluit, modo victus, & confusus intelligat, quod non in multitudine exercitus victoria belli, sed de cælo fortitudo est, & aliquando auaritiæ, & superbiæ finem imponat. hæc ibi. Actiones huius Anni Pontificiæ, Io: epistolis ab exordio vique ad mensē Sept. datis, amissis, constare non possunt; reliquæ, ex reliqui temporis, quæ extant, epistolis colligi possunt, sed cum iam Romæ cufæ habeantur, ex eis aliqua tantum, quæ ad temporis huius historiam pertinent, temporis ratione seruata, Annalibus sunt inferenda. Qui dimissi fuerunt ab eodem Carolo Imp. Apost. Sed. Legati ex Synodo Pontionensi Leo, atque Petrus Episcopi a Bosone Comite in via, apud Ticinum retenti sunt, cuius rei gratia idem, qui miserat eos Papa Io: ad eum scribens^b redarguit, & comminatur nisi eos dimittat; reprehendit^c & Legatos ipsos, quod minis hominum tenerentur, nam hæc inter alia habet. *Præcippimus vobis auctoritate Dei, ac D. N. I. Christi, vt memores antiquorum S. R. E. Legatorum, qui nullis minis, nullis terroribus, nullisque mortibus a suis legationibus discesserunt, presentialiter, auctoritate huius epistolæ, initium ad nos reuertendi facere studeatis. Sed si permisi fueritis, statim ad nos reuertimini. Si autem aliquis vos impederit, violentiam, quam patimini, vt cunctis Christianicis valeat propalari, nobis continuo reuelare studeat, quatenus in eo, quod contra morem gentium Apost. Sed. legatio, ecce secundo naufragium passa est, citissimum consilium, confortante nos Domino, præparemus.*

2 ep. 2.

Leg. Apostol. retenti.

b ep. 7.
c ep. 6.
Redarguit P. qui retinere, & retetos.d ep. 9. & 15.
e li. 5. c. 33f ep. 1. 6. 7. alius.
g ep. 21.Sarracenis iuncti aliqui Principes Christiani.
i epist. 3. & 26.
k ep. 5.
l ep. 28.

Verum Legatos ipsos dimissos fuisse liberos, peruenisseque Romam incolumes, aliæ^d eiusdē Pont. litteræ docent, quibus pariter redditur manifestum ab eodem Imp. Carolo missos Romam legatos Ansegisum Archiepiscopum Senonensem, & Aldagarium Augustodun. cuius legationis meminit etiam Aimoinus.^e

Erat autem his diebus Rom. Vrbs, & adiacentium prouinciarum status infelix ob Sarracenorum infestationem, quam in pluribus hoc anno datis^f epistolis Ioan. Papa deplorat, præcipue cum de his scribit ad Carolum & Imp. qua non solum queritur de Sarracenorum, & de Marchionis infestationibus. Sed & ad eius coniugem Rochildem A. eodem pariter argumento scripsit^h, cui vt ibi narratur, hanc prouinciam ipse commiserat Imp. sed hæc omnia frustra, clade enim recenti adhuc dolens, magis ipsi sua, quam aliena vulnera curæ fuerunt. alias enim, sed frustra, de his fuit ad ipsum sæpe scribendum.

Quinam autem fuerint Principes illi Christiani de quibus queritur, ex aliis eius epistolis, quibus quos fideles, quos vero infideles Principes sit expertus, idem Pont. declarat, apparet. Illis enimⁱ laudat fidelitatem Guafieri Principis Salernitani, & eius fratris Pulcharii Præfeti Amalphantani: Detestatus vero est perfidiam Sergij^k Ducis Neapolitani, vt Adelgisi^l Ducis Beneuentani, hi enim cum Sarracenis foedus

inierunt,

A inierunt, a quo vt abstineat, monet eundem Guaiferium Principem Salernitanum. His autem pariter perturbationibus factum, vt quod idem Pont. indixerat celebrandum in fine anni Concilium Romæ, non fuerit profecutus, cuius argumenti ad diuersos Episcopos extant eiusdem Pont. datæ litteræ.

B Hoc eodem anno Anastasius Bibliothecarius^a Sancti Dionysij Areopagitæ a S. Methodio scriptam, a se autem in Latinum translata vitam misit ad Carolum Caluum Imp. non extat vita ipsa, sed tantum nuncupatoria ad ipsum Carolū data epistola, in cuius fine ita signat datæ epistolæ tempus. Actum mense Iun. Ind. 9. Anno Pontificatus viri Beatissimi Ioan. VIII. Papæ IIII. Imperij vero Domini clementiss. Caroli sēper Augusti Primo. Sed & Ericus Monachus scriptos a se libros de vita S. Germani Antisiodorēsis ad eundem Carolum iam Imp. creatum mittēs in epist. nuncupatoria ad ipsum data, de diligenti studio eiusdem Imp. in reparandis iam collapsis studijs bonarum litterarū plura eaque præclara prædicat, asseritque vndique doctos viros ad Carolum confluere; cum inuidia Græciæ; quæ dolet (inquit) sua illa priuilegia (quod nunquam hæctenus verita est) ad climata nostra transferri. Et (quod mirandum est) *Quid Hiberniam memorem? (inquit) contempto pelagi discrimine pene totā cum grege Philosophorum, ad littora nostra migrantem, quorum, quo quisque perlitior est, vltro sibi indicit exilium, vt Salomoni sapientissimo famuletur ad votum. Et paulo post. Hinc est (inquit) quod cum sit perantiqua sententia, silent leges inter arma, hoc tamen tam belli, quam pacis tempore apud te plurimum semper obtineant dignitatis, ita vt merito vocitetur schola, Palatium, cuius apex non minus scholaribus quam militariibus consuecit quotidie disciplinis, quidquid igitur litteræ possunt, quidquid assequuntur ingenia, tibi debent.*

C De Erico sic Sigebertus in libro de Illustribus Ecclesiasticis scriptoribus, *Ericus Monachus vitam Germani Antisiodorensis Episcopi stylo metrico, sex libris luculenter descripsit: Subijcit & de Milone. Milo Monachus Sancti Amandi scientia litterarum clarus scripsit metrico stylo ad Carolum Regem librum de sobrietate.* Subneçit idem, & de Hubaldo Monacho Sancti Amandi, quem & inter alias lucubrationes scripsisse testatur ad eundem Imp. Carolum Caluum librum trecentorum versuum in laudem Caluorum. Sic igitur omnes huius temporis scriptores Carolum hunc habuere pro Mæcenate, cum ipse de viris doctis, & bonis litteris in omnibus fuerit optime meritis.

D
Christi Annus.
877

Joan. Pap. 8.
5

Caroli 2.
Basilii Maced. 11

2

Impp.
Ind. 10.

E Sarracenis in dies magis vrgentibus, rursus Ioan. Pont. suis litteris clamans vrget Carolum Imp. auxilium ferre vrbi periclitanti. Extant tunc datæ, atque ite eadem de re^b litteræ ad Imp. nec non ad Imperatricē, c & ad omnes Francorum Episcopos, d sub ditione eiusdem Principis constitutos. Secundus hic numeratur ab ipso Ioanne belli Sarracenorū annus in epist. e ad Lambertum Comitem. Quod est difficilius redditum ob fœdera, quæ inierunt cum Sarracenis Neapolitani, Amalphitanii atque Beneuentani, alijque finitimi populi; cuius rei gratia fuit mittenda legatio ab eodem Io: Pont. Caietam, ad huiusmodi fœdera dissoluenda; functi sunt hac legatione præcipui Rom. Eccl. Card. Episcopi, nempe Valbertus Portuensis, & Eugenius Ostiensis. Constant hæc ex eiusdem Ioan. epistol. f ad Landulphum Capuanum Episcopum.

Suasione autem Docibilis, & Io: Græcorū Imp. ministrorum eiusmodi fuit a Pont. missa legatio, vt a deo eiusdem Papæ datæ litteræ significant. g Vt aut res optatū consequeretur effectum, idem Pontif. ad Pulcharium h Amalphitanum Præfectum

^a Apud Sur. 3. oct. in fi. Areo pag. Vitam S. Dionysii Biblioth. Latine vertit. Carolus Calu⁹ fautor litterarum.

Vitam S. Germ. scripsit versu Ericus Monach.

b ep. 30. 32
c ep. 31.
d ep. 33.
e ep. 66.

f ep. 36.

g ep. 38.
h ep. 39.

Litteras dedit, nec non ad Landulphum Capuanum, sed & scripsit ad ipsum Sergium Ducem, seu magistrum militiæ Neapolitanam ciuitatem moderantem, comminatorias litteras, nisi contractum cum Sarracenis fœdus dissoluat. De his etiam ipsos monuit Neapolitanos^a per ipsorum Episcopum Athanasium, vt respiscerent ab errore, cuius causa excommunicationis nexibus fuerant ab eodem Pont. obligati. Scripsit & de his ad Aionem^a Beneuentanum Episcopum. At non satis misisse legatos, sed & ipse se Traiectum oppidum haud longe a Caieta positum vêturum fore pollicetur, si spes aliqua esset, vt dux Neapolitanus Sergius parere vellet^b Pontifici salubria suadenti. Sunt de his scriptæ litteræ ab ipso Pont. ad Landulphum Capuanum Episcopum, & aliæ^c ad Pulcharium, necnon aliæ ad Principem Salernitanum. Quid tandem? cum Sergius Dux obstinatus permaneret fratrem suum Athanasium Episcopum Neapolitanum esse expertum vltorem. de quo ista breuiter Leo Ostiensis.^d

a ep. 42.
a ep. 43.
b ep. 50.
c ep. 51. 52
d lib. 1.
Dux Neapol. excōmunicat a P. ab Episcopo fracte excēcatur.
e epist. 66.
f Num. 15.

Sergius vero Dux Neapolitanus, cum a Sarracenis se alienare nollet, ab Apostolico excommunicatus est. At non multo post, vindice Deo, ab Athanasio Episcopo, germano suo, captus atque cæcatus, Romam translatus est. hæc Leo. Quo nomine ab eodem Io: Papa mirifice laudatus est, epist. tunc ad eum scripta. ^c Zelus, si quidem, purgat facinus, quo exesus Dominus Redemptor noster mitis, & humilis corde, percussor est factus; & Petrus eodem exæluans, occisor euadit, eodemque ardens Paulus excæcatur. Zelus igitur non auferit sacerdotium, sed quod prædicatur in Phinee^f reddit illud, perpetuum, & illustrius. Scripsit et tunc Io: Papa ad Pop. Neapol. laudans eum, quod Athanasio, tanquam iustissime operanti, cooperati & ipsi fuerint, monens omnes, vt eidem Athanasio parerent, quem iudicem elegissent.

Porro Io: Papa (vt ipse testatur in ep. ad Archiep. Rauennatensem) vt proposuerat, profectus est Traiectum oppidum, non longe a Caieta, ad dissoluendum fœdus, quod Neapolit. cum Sarracenis inierant. ex quo factum, vt testatur, non nihil quietis est partum regionibus illis.

Quod autem ad ipsos pertinet Sarracenos, quod eorum esset adeo aucta potentia, vt in Romanum agrum palantes excurrerent, & Aniense transmissis, Sabinos essent depopulati, proximusque iam ex eis immineret vrbi interitus: Io: Pont. ad Christianos Principes clamat, litteris excitat, petens auxilium. Legatosque misit de ea causa ad Carolum Imp. quibus & litteras dedit, quibus deplorat miserabilem vrbis statum, & Campaniæ totius vastitatem, queritur promissum ex exercitum non aduenire, minatur quibusdam suboscure, dum ait. *Quia cum hac fuerit semper apud vos summa nostra petitionis, si amplius nobis auxilium vestrum subtraxeritis in desperationem lapsi deficiemus, & forsitan ad aliud consilium, resumptis aliquantulum viribus, necessario transcendemus. Non enim sicut vos forsitan estimatis mediocre malum tota nostra Ecclesia patitur.* Dat. 4. Id. Febr. Indiēt. 10. Addit alias triduo post Idibus Feb. eodem argumento litteras^h mittens ad eundem palmas virides benedictas, cum tamen Dominica Palmarum, quæ Ecclesiæ ex antiquo instituto benedicti consueuerunt, non esset, quasi brauium (vt ipse ait) pugnantium & victorum. Scripsit pariter per eosdem Legatos ad Rachildemⁱ Imperatricem, vt Imp. hortetur subuenire vrbi periclitanti. Dedit pariter, & ad omnes Archiepiscopos, & Episcopos in Imperio Caroli cōstitutos, in quibus, post alia; meminert inquit etiam (Imp) quia & nos illum præ ceteris propinquis, & æmulis eius amauimus, elegimus, & prætulimus, vnde & eum aduersus omnes hostes Ecclesiæ, non solum defensorem, sed & Patronum, & Advocatum nostrum existere proposuimus, vt quod ei nos apud Deum esse satagimus, ipse, inter homines, pro nobis fieri non detrectet, præcipue vt accelerans nobis subueniat, & sine mora contra perfidos Paganos & infideles, succurrat. Hæc omnia mense Febr. quo ROMAE ab eodem Pont. SYNODVS HABITA EST, in qua, inter alia, confirmata sunt Acta in Synodo anni superioris de Imperio Caroli, & quæ gesta essent apud Pötigonem, cuius acta Aldagarius Episcopus ad Carolum detulit. Ista omnia Aimoinus.^k Rursum vero cum expectatum auxilium non adesset, ad eundem Imp. litteras scripsit, quibus eadem refricans, quæ iugiter pa-

g ep. 30.

h ep. 32.
Benedictionis Palmarum vetus ritus, & mittendi ad Principes.
i ep. 31.

k li. 5. c. 35
l ep. 54.

A terentur mala, timerentque grauiora, enixius subuenire, quanto citius rogat. Sed quid per Apost. Sed. Legatos actum sit, cum Imp. Carolo, Aimoinus huius temporis scriptor enarrat. Carolus exceptis Compendij Legatis Apostolicis, eodem conuocauit Episcopos, per quos Ecclesiam, quam in eodem loco constituerat, multo cum apparatu consecrari fecit. Inde placitum generale Kalen. Iunij habuit, & ordinato statu Regni, vsque dum Roma rediret, de exigendis tributis, a clericis etiam omnibus, & Ecclesijs, Legatis, haud dubium, consentientibus, immo & procurantibus (vt par est credere) quo periclitanti omnium matri S. R. E. ab omnibus, præcipue vero ab Ecclesiasticis subueniretur. Cum audisset autem Io: Papam obuiam Papiæ sibi uelle occurrere, præmisit Palatinos, & Comites ad eius obsequia procuranda. Ipse uero festine pergens ad eum, obuiam habuit apud Vercellas, & receptum, cum maximo honore, deduxit Papiam. Vbi cum audissent, non incerta relatione Carolomanuum Ludou. fratris filium, cū ingenti exercitu aduenire, relicta Papiæ uenerunt Terdonam, & consecrata ibi Rachilde a Papa Io: Imperatrice, ipsa quidē mox retrorsum fugam arripuit, cum thesauro uersus Moriennam. Imp. autem frustra expectatis Regni Primoribus, quos secum ire iusserat, demum comperit contra se coniurasse. Timentes igitur aduentum Carolomanni, Imp. post Rachildem fugam arripuit, & Papa Romam uersus concite festinauit. Per quem Carolus Imp. imaginem Saluatoris in cruce fixam, ex auro, multi ponderis fabricatam, & gemmis pretiosis ornatam S. Petro direxit. sed mirum est quomodo, qui in festo agmine in Italiam descendebat, absque aduersante milite fuerit in fugam actus. sic quidem Carolomannus mendaci nuncio audiens Imp. & Papam cum ingentibus copijs aduentare, & ipse fugam arripuit. Hæc ex Aimoino, paulo breuius.

C Vbi autem Io: Papa Romam uenit, non modicam molestiam accepit a Lamberto Comite, qui nomine Imp. opem laturus S. R. E. obsides, Romanorum Procerum, filios ab ipso Pont. petijt, qui negauit omnino, asserens non esse inoris Romanos obsides dare. Extat de his^a epistola eius ad eundem Lambertum Comitem. Sed quid inter hæc inexpectatum accidit? ostendit plane Deus Io: Pontifici quam uana salus hominis in quem sperabat. Nam eodem anno Prid. Non. Octob. Carolus Imp. ueneno potatus a Sedechia Medico Hebræo, moritur Vercellis, in Ecclesia Sancti Eusebii sepultus, post septennium uero translatus Parisios, ubi conditus est apud S. Dionysium. Hæc pluribus Aimoinus^b in fine. Successit in Imperium eius filius Ludouicus cognomento Balbus, quod impeditus lingua esset, ad hunc Patri succedentem Hincmarus Rhemenfis Archiepiscopus, qui eum in Regem uixerat, de rebus bene disponendis litteras dedit, de quibus ita Frodoardus in Hist. Rhem.^c Item (inquit) post obitum eiusdem Caroli Imper. scripsit ad Ludouicum eius filium de ordinandis Regni principijs, proponens ei exempla predecessorum suorum, & instruens eum per capitula de iusto Regni regimine, & honore S. Dei Ecclesiæ, ceterisque sibi ac Regno necessarijs rebus. Item de quibusdam præsumptionibus corrigendis, & temperanda censura correctionis, & alijs commoditatibus. Item ne quidquam contra Canonicas moliretur regulas, uec alicui hoc Episcoporum præciperet, ne sententiam diuinam incurreret. Et inferius. Item ad Lud. scripsit de consilio a se petito, quæ sit uile Regi consilium, & qualiter debeat agere iudicium, & iustitiam, & quid hæc boni conferant obseruata, quidue mali ne neglecta irrogare soleant. In eius autem consecratione cum conuenissent Episcopi, eundem Regem duabus uxoribus implicitum diremerunt, & ad meliorem frugem restituerunt; de quibus Hincmarum ad Ludou. Germaniæ Regem eius patrum scripsisse, est apud Frodoardum.

D In Spirenū autem Codice, quo nouem Hincmari continetur, epistolæ selectæ, quæ prima ordine ponitur eiusdē est argumenti, scripta ad Ludou. Balbum, cum solus Regni habenas moderandas suscepit. Est eius exordium Domino Ludouico Regi glorioso sit semper salus & uita. *Dominatio uestra mandauit, ut ad uos destinarem & c.* Summa uero epistolæ est hæc. Hincmarus tenet a nouo Rege Franciæ Ludou. Balbo rogatus, ut consilium suum de aduenda pacifica Regni possessione communicaret, re-

Tib. Rex exigit ab Ecclesia, sed non nisi assentiēte Eccl. per leg. Apost.

Imp. cum vx. & Papa fugit.

a ep. 61.

Caluus moritur. bli. f. c. 35 Lud. Balb. Imp. cli. 3. c. 19. Hincm. scrib. ad Balbū de ordinādo Regno.

Institutio
Regis.

Ratio con-
seruandi pa-
cem in Re-
gno.

Cōsiliarii
quales esse
debeant.

a Frod. hi-
stor. Rhe-
mē. 3. c. 25
b Frod. li.
4. c. 5.

Hugo Lo-
tharij no-
thus infe-
stat Lud.
Balbi Re-
gnum:
Synod. mi-
natur Hu-
goni excō-
municat.
Papa, Im-
per. nīmū
fauens of-
fendit a-
lios Prin-
cipes.
Papa an-
nua peni-
tatione tri-
buti vexa-
tionē re-
dimit a
Sartacen.
c ep. 89.
d ep. 68.

spondit id ex concordibus bonorum Consiliariorum pendere sententijs. Quare hor-
tatur eum, vt conuentum generalem primorum Regni indicat, & sex capita præscri-
bit; de quibus in illo tractari possit. Tum media suggerit, quibus semel decreta exe-
cutioni mandentur, nempe si per preces, diuinum auxilium imploret; si contritio-
ne, confessione, & operum satisfactione Deum iratum sibi conciliet, & cōtra carnem
suam, Dei, & Ecclesiæ hostes bellum suscipiat. Tunc ab eodem illa scripta esse vi-
detur longissima epistola in eodem Codice, ordine, tertia, cuius initium. *Hincmarus*
Episcopus, ac plebis Dei famulus pro etatis, ac sacri ordinis antiquitate &c. scripta
est ad Episcopos Franciæ pro noui Regis institutione. Est eius argumentum tale.
Primo docet mundum duplici potestate regi, Pontificia, & Regali. Episcoporum,
& Regum, & omnium, qui præfunt alijs, officium esse Canones, & leges non ignora-
re: Iustitiam colere; Iudices constituere, qui auaritiā oderint, & iustitiam dili-
gant. Deinde ex Beati Adelhardi Abb. Corbeiensis Caroli M. propinqui, & Con-
siliarij libello, copiose exponit, qui ordo, & modus in palatio Regio administrando
olim fuerit vsurpatus. Tum omnia officia Palatii describit. Hinc declarat, quibus
rebus Regnorum pax conseruata fuerit, nempe binis annuis Comitijs, & eorū Con-
siliariorum delectu, qui nihil Deo, suæ salutis, Regis, & Regni incolumitati antepo-
nerent, ista Hincmarus. Relicta vero Caroli Rachildis Augusta, obitu viri reddita
libera, abusa est licentia viduali, qua viuente Carolo, strictioribus pietatis vinculis te-
nebatur. Inter alia autem illud indecorum, atque impium perpetravit, vt Abbatissam
Regularem monasterii Oriuacensis eiecerit, & accepta pecunia, eidem Neophytam
quandam præficiendam curarit, quod tantum nefas, vt corrigeret, Hincmarus Rhem.
Archiep. suis litteris ^a admonuit, vt & nonnulla alia. Porro Rachildem ipsam non
tantum ista non correxisse mala, quæ perpetrasset, sed addidisse alia plurima, ex litte-
ris successoris ^b Hincmari, Fulconis viri laudatissimi Rhemen. Archiep. possumus
intelligere, in quibus, post multa, *Alioquin (inquit) si minus consilio, & adhorta-
tioni nostræ acquieueritis, volumus vt sciatis vester quod pro vobis volumus incur-
rere in offensionem Dei, sed secundum ministerium nostrum faciemus de vobis, quod
Canonica iubet nobis auctoritas, quodque inuiti faciemus, Deus testis est &c.*

Agitur interea in NEVSTRIA SYNODVS vbi inter alia Ludouicum Imper.
qui nuper Carolo Patri successerat, legati querelas exposuerunt, aduersus Hugonem
Lotharij defuncti Regis filium nothum. Hic audita morte Caroli Calui Imp. qui Lo-
tharij Patris Regnum inuaserat, collecta factiosorum multitudine, eiusdem Ludou.
Regnum magnopere infestabat, quem ipse Lud. primum detulit ad Episcopos qui-
bus in ea Synodo Hincmarus Rhemen. Archiepiscopus præsidebat, qui ad eundem
Hugonem, mandato Synodi, litteras comminatorias scripsit, nisi a tantis malis des-
titeret, se suæ dioceseos, & vicinarum prouinciarum Synodum collecturum, &
ex eius sententia, eum eiusque complices, & fautores excommunicaturum, quæ ex-
communicatio postea per Rom. Pont. omnibus Episcopis, & Principibus per circum-
iacentia Regna sit euulganda. Propterea hortari se eum, & monere, vt filium, vt ca-
ueat tantum malum. Iam vero ad res vrbanas conuertamus orationem. Io: Pont. vbi
se destitutum vidit, in quo sperabat, auxilio Imp. reliquos vero Principes pateretur in-
fensus, ob id quod tantopere eidem Carolo studuisset, quod se ab ingruentibus Sarra-
cenis iam iam vrbem inuasuris, nullam aliam viam inuenit, nisi vt annua pensatione
tributi vexationem redimeret. Itaque in summum dedecus Christianorum Prin-
cipum factum est: id enim testatur ipse Ioan. in epit. ^c ad Carolomannum, dum queri-
tur, post Sarracenos sedatos a Christianis Principibus Rom. Ecclesiam pati pressuram,
aitque: *sed heu, prob dolor, fesso mihi Paganorum persecutione ac gladio, atque
exactione census viginti quinque millium in argento mancipiorum annualiter: prædi-
ctæ matri vestre additus ciuilibus mucro augustiæ est.* Eo siquidem præsidio Caroli
destitutus Pont. ad eo fatigatus est ab ingruentibus Romæ ciuilibus bellis a Lamber-
ro Comite Spoletino enutritus, vt ab vrbe proficisci in Galliam. cogitarit prout ex
litteris ad eum scriptis ^d a firmat. Scribit enim in animo habere conuenire Carolo-

manuum,

A mannum, qui ad eum de obitu Imp. scripserat significans se Romam venturum, & de Romana Ecclesia optime fore meriturum. Ita ille allicere conatus est Pont. ad eius in Imperatorem Coronationem, petenti autem Legatos ab Apost. Sed. mittendos, respondet Io: ab ipsoprius capitula conscribenda de his, quæ Sedi Apost. promitteret impensuram, petens interea redditus mitti, quos Romana Ecclesia possidet in Baioaria. hæc Io: hoc an. m. Nou. Indiæ. 10. inchoata. Porro quod ad Lambertum Comitem spectat, susceperat iste patrocinium eorum, qui Romæ ab ipso Pont. damnati essent, inter quos Formosus erat Portuensis Episcopus, cuius rei causa ab illis ipse Romam assiduis precibus vocabatur, a quo, vt diuerneret ipsum Pontifex Gaudericum, & Zachariam misit Episcopus, quibus ad eum comminatorias litteras^a dedit addidit vero alias^b, cum ab ipso, iam inter aduersarios militante, titulis haud Summo

^a ep. 72.
^b ep. 73.

B Pont. dignis, ipse Pont. appellaretur.

Indixerat hoc anno idem Io: Papa **GENERALE CONCILIVM ITALIAE EPISCOPORVM CELEBRANDVM RAVENNAE**, mense Julio, eaque ratione ad diuersos Episcopos scripsit, necnon etiam ad Ducem Venetorum, Vrsum nomine, tum temporis erga Sedem Apost. cuius legationem respuerat, parum æquum. Verum ingruentes nouæ perturbationum causæ, ne quod Pont. aggredi cæperat, consummaret, impedimento fuerant.

Vrs⁹ Dux Ven. legatione respuit.

Eodem anno mense Nouemb. idem Io: P. occasione consultationis Eadredi Anglorum Archiepiscopi litteras scripsit^c ad Anglorum Regem, monens eum imitari prædecessores Reges, & colere Epōs Dei ministros. Ad ipsum^d vero Archiepiscopū scribit, hæc inter alia ingerit: *Nos autem pro instantis temporis necessitate hortamur, & monemus fraternitatem vestram, vt omni sæculi timore postposito, sicut idoneus Dei minister opponas te murum pro domo Domini, & zelo illius accensus, non solum Regi, sed omnibus in ea peruerse aliquid agere volentibus strenue resistere non pretermittas.* Inter hæc vero Basil. Imp. iteratis litteris ab eodem Io: Pont.

^c ep. 55, 56
^d ep. 65.

C petijt mitti Legatos Constantinopolim, vt Ecclesiam schismate scissam componerent: qui enim ex parte Photij erant, nullatenus (vt vidimus) communicare volentes cum Ignatio Patriarcha, quod essent numero plurimi, turbas vndique concitabant, Ignatio aduersus eos obnitehte, simulque (vt accidere solet) in diuersa Senatum scindente, & populum; adeo vt Ecclesie illius facies appareret admodum facta, nec esset vnde remedium ad tanta vulnera sananda comparari posset, nisi vnde alias sæpe vtiliter accepissent, a Rom. videlicet Ecclesia, ad quam denuo clamare ingratos filios ipsa necessitas compellebat. Quomodo autem his accepis litteris Io: P. Constantinopolim petitam legationem miserit, suo loco opportune dicitur.

Imp Constantinop. petit a Roman. Eccl. componi Constantinop.

D

I O: Papa petitam decernit Legationem ad visitandam Constantinopolitanam Ecclesiam diro schismate scissam, misit Legatis Paulo Anconitano, & Eugenio Ostiensis Episcopis, quibus est mandatum, vt visitent Bulgarię Regem. Constant hæc ex litteris ad Imp. Basilium. *Quod autem in illis legitur, his verbis. Verum tamen ignorare primum Imperium vestrum nolumus, nos præcepisse Apost. Sed. Legatis, vt causa tantum visitationis gloriosum eiusdem Prouincia Bulgarię Principem adeant, illa ab aliquo schismatico videntur adiecta. Causa tantum Visitacionis, cum alioqui constet ex illis, quæ dicentur inferius, Legatis mandatum, vt prouinciam, illam disponent, & ordinarent.*

Papa legatione mittit ad vniuersam Constantinop. Eccl. ep. 80.

Dedit insuper alias ad Imp. eiusdem argumenti litteras^f per eosdem Legatos sed & acres nimis litteras^g ad Ignatium Patriarcham, ob occupatā ab eo diocesim Bul-

^f ep. 81.
^g ep. 78.

aria Rom. Ecclesia immediate subiectam. scripsit adhuc & binas epistolas ad Michaelem Regem Bulgarorum, quibus hortatur ut ad Romanam Ecclesiam, quae eos in Christo genuit, reuertatur. Scripsit & ad Petrum Comitem, ut hoc ipsum Regi Bulgarorum persuadeat. Sed & eidem Legatis litteras dedit ad Episcopos omnes, & clericos Graecos, qui tunc erant in Bulgaria, ut intra triginta dierum spatium recederent, alioquin careant ministerij sacri usu quo fuerant initiati. Vix credi potest quantum huiusmodi depressio Ignatij Patriarchae per Ioan. Pontif. facta, extulerit perditissimum Photium, qui ubi ista rescivit, onnem mouit lapidem, ut reuocaretur Constantinopolim, & oblata bene vteretur occasione eiusdem Ignatij rursus eijciendi, seque ipsum in sedem, e qua fuerat eiectus, restituendi. Quid autem inauditum excogitauit, fraudulenta, & callida arte, homo dolosus, ut hoc expleret, inferius, eodem anno, suo loco dicturi sumus. Homo callidus, & veterata consuetudine litterarum aliquam cum Anastasio Bibliothecario Sed. Rom. contraxit familiaritatem, quem apud Ioan. Pontif. plurimum posse sciret. Sunt eius rei indices vnae litterae, eademque perbreues, sed secretorum nunciæ ab ipso Photio ad eundem Anastasium scriptae; magna (ut apparet) intercedente inter eos, ex amicitia vsu, fiducia; quæ in damnato sapius, & multipliciter, homine non potuit esse absque suspitione inhaerentis Anastasio culpæ. Quæ enim hæc secuta sunt de Photij restitutione iam desperata, non nisi malum aliquod suspicandi ingerunt argumentum, de quibus tuo loco.

Vrbs occupatur, & Papa custodia detinetur.

Papa migrat in Gallias.

c ep. 82.

Cur autem Io: Papa ab vrbe coactus fuerit profugere in Gallias, exponunt veteres Francorum Annales. Lambertus Vuitonis, seu Vuidonis filius, & Albertus Bonifacij filius Romam cum manu valida ingressi sunt, & Io: Pont. sub custodia retento; optimates Romanorum fidelitatem Carolomanno sacramento firmare coegerunt. Quibus inde discedentibus, idem Pont. domum Sancti Petri ingressus, omnes thesauros, quos ibi reperit, ad Lateranas transtulit, & altare Sancti Petri cilicio cooperuit, & cuncta ostia eiusdem Ecclesiae clausit. nullumque ibi officium ad Dei cultum pertinens per plures dies celebratum est, & quod nefas est, omnibus vndique illuc causa orationis venientibus negabatur introitus, erantque ibi omnia conclusa memoratus autè Pont. conscensis nauibus per mare Tyrrhenum, Regnum Caroli intrauit, ibique per totum fere moratus est annum. Hæc ibi, sed ex multis pauca pacifque narrata, quæ pluribus, Io: ipsius epistolis descripta habentur primum ad Arispermum Mediolanensem Archiepiscopum, sed breuiter, deinde ad Archiepiscopum Raennatem Io: quæ tota epist. (vt historica) videtur integra describenda.

REVERENDISSIMO, ET SANCTISSIMO IO: Archiepiscopo Rauennati fratri nostro.

Historica ep. de calamit. Eccl. Rom.

Audax facinus Spolet. Com. in Eccl. Rom. & Papam.

Non patimur, quæ, & quæ hinc retro diebus a Lamberto Spoletano Comite mala, & multiplices passi sumus iniurias, quales nullus antecessorum nostrorum Pont. a quoquam Deum colente sustinuisse recolitur. Igitur omne pene territorium Sancti Petri suis tyrannice devastantibus hominibus, cum immensa populi multitudine Romanam venit. Nos autem illum quasi dilectum amicum apud B. Petrum Apost. Principem honorifice recepimus. Sed ipse quasi ouili pelle indutus solita repletus nequitia, munereque corruptus ingenti, contra nos insurgere non dubitauit. Nam portas ciuitatis Rom. violenter, immo fraudulenter cepit, totamque urbem Romam, ac per dies plurimos per homines suos ita arctius retineri fecit, vt nec proceres Rom. nec Episcopi, nec Sacerdotes, neque etiam familiares nostri ad nos, nisi magna supplicatione, exire facultatem haberent. Cibaria etiam nostra nobis venire instantissime prohibebant. Venerabiles etiam Episcopos, presbyteros, atque Diaconos, & Religiosos monachos cum himnis, & canticis spiritualibus sacrisque litanijs ad ecclesiam Principis Apost. venientes, bene, pro dolor, more Pagavorum conturbauerunt, & fructibus cedentes, nequiter disperferunt, non sinentes illos eo ire, debitumque Deo sacrifi-

cium

A cum offerre. Inimicos quoque, atque infideles Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & nos-
tros, quos vna cum vestro consensu, & subscriptione bis, aut tertio excommunicato-
tos, damnatosque habemus, super nos temere conduxit, eosque in urbem Romam,
sine nostra voluntate, immisit. His itaque nos præiudicijs, & iniurijs multiplicibus
grauati, cum tota Sede & Apost. tristes adeo per multos dies extitimus, vt neque nobis
aliud agere, nisi flere, liceret. Nam ipsis diebus, nec vestis fuit super altare Sancti
Petri, nec aliquod ibi nocturnum, aut diuinum officium, ex more, celebratum.
Nunc etiam minatur nobis peiora inferre, nisi eius obtemperemus voluntati. Unde
sanctitatem vestram, pio paternæ dilectionis affectu coniuncto, hortamur. vt pro tan-
tis afflictionibus, & miseris capiti nostro illatis, ex totis præcordijs vestris nobis
cum pariter condoleatis, & contra euidentissimum, & immanem inimicum nostrum
B consurgere toto animo studeatis, nos namque illius non valentes tantas sustinere insi-
dias, quia per terram ire nequimus, per marimum iter Deo propitio in Franciam profici-
scisci debemus, gloriosos scilicet Reges deprecamur, vt Ecclesiam Sancti Petri, &
cuius Rom. totius mundi caput, & dominam a tantis oppressiombus, & calamitati-
bus liberent, saluam, & quietam sinant manere, potentique manu ab hostium, quos
patimur, insidijs tueantur. Nec non ituros illuc, nisi pro communi salute, procul-
dubio credito. Sed sicut veridico multorum relatu didicimus, cum nos de Vrbe Ro-
ma fuerimus egressi, ceptumque iter egerimus, audiimus eundem Lambertum sa-
tellites suos velle colligere, Romamque rursus expugnaturum adire. Nos vero hoc
scientes anathematis sententia in eum, & in omnes sequaces eius, si contra Urbem
Romam, & Ecclesiam Rom. aliquam rursus veniens contrarietatem, vel molestiam,
C aut perturbationem inferre quolibet modo præsumserit in Ecclesia Beati Pauli Doct.
gentium protulimus. Et idcirco nullus vestrum eius iniquis operibus fauceat, quin
potius libere arguat, si Apost. Sedis vultus semper fulciri auxilio. Quapropter hæc
omnia, vt vestris suffraganeis cognita faciatis incunctanter, hortamur sanctimoniam
vestram, quatenus ipsi, qui membra corporis Christi existunt, vobiscum pariter pro
Apost. Sed. exaltatione student desudare. Data, vbi supra 4. Kal. Maii Ind. 10.
At vltus est Deus in filio, quod impie peccauit sacrilegus Pater.

Scriptit & de his pariter ad Berengarium^a Comitem ex Regia stirpe oriundū, vbi
præcipue queritur, quod ab Vrbe Rom. quam S. Petro Imp. tradidissent, esset exclusus,
rogans vt ea cuncta Carolomanno nota faciat, cuius voluntate se ille impius cun-
cta fecisse iactasset. a ep. 86.

D Scriptit etiam de his ad Angelbergam Augustam Deo dicatam; sed & hæc eadem
nota esse voluit Lud. Balbo filio nuper defuncti Caroli Calui Imp. cum iam, vt ait, in-
fulas Imperij suscepisset ab Ecclesia Rom. Dum vero lugubre factum recenset, ha-
buisse tradit Lambertum complicem in scelere Adelbertum Marchionem, coegissetque
iurare, fideles Ecclesiæ non obedire ipsi Pont. sed ipsi tantum, missisque legationem
ad Sarracenos Tarentum, vna cum muneribus, vt ab eis copias, quam vellent, aduersus
Rom. Ecclesiam paratas haberet. Addit de sua, quam deliberasset professionem in
Gallias, pro auxilio implorando. Ad finem vero epistolæ ponit quomodo eum au-
geat dignitate Consiliarij Apost. Sed. qua pariter dignitate donatus fuerat Carolus
Pater eius. Porro recedentem ab Vrbe Ioan. P. præiosissimas reliquias secum tulisse
testatur Aimoinus, ^b & cum Formoso Episcopo Portuensi captiuo ducto nauim
conscendisse. Arelatemque peruenisse die Pentecostes tradit, immo ante, nam die A-
scensionis se Arelate Missam celebrasse testatur in ep. ^c ad Branimum Principem
qui tunc a Papa benedictus fuit. Ibi etiam inuento Bosone Comite Arelatensi gene-
E ro Angelbergæ Imp. vna cum eius filia Hemengarda, cum eo, de subleuanda Rom.
Eccl. consilium inuit, deque his scripsit ipse ad eandem Angelbergam^d A. Ibi vero cum
esset, concessit pallium Restagno^e Archiep. Arelatensi, redarguit vero errorem, quem
reperit, quod ante pallii susceptionem, cōsecrationem facerent Epōrū Archiepiscopi
Galliarum, quem, & emendandum curauit. Ad hæc eundem Arelatensem Archiep. cui
pallium tribuit, ^f gatum suum in Gallijs esse voluit, deque his litteras dedit ad omnes

Reges Cō-
siliar. Sed.
Apost.
Dignitas
a Papa cō-
ferri soli.
ra
bli. 5. c. 37
c ep. 184.
d ep. 92.
e ep. 93. 94

Vs^o vt iter
agenti P.
Epi hospiti
tū para-
rent.
a ep. 96.
Raporib^o
infert. ex-
comm.
b ep. 97.
cli. 5. c. 37

Galliarum Episcopus, significans simoniacam hæresim, quæ vigeret in Gallijs, se per eum ex tirpari mandare. solebat in eo itinere Pont. ante monere Episcopos, vt hospitium pararent, per quam doctressim esset transiturus, vt ex litteris datis ad Lingonensem^a Episcopum patet. Cabillone autem cum hospitarerur, a latrunculis quibusdam male habitus est, dum ab eis nocturno silentio iumenta abacta sunt, quos nisi intra tres dies ablata restituerent, excommunicatos voluit. Idem Pont. similiter & quendam alium tunc excommunicauit^b, qui scutellam argenteam S. Petri furatus esset: Quo pariter répoere dum esset in via ad Epos Galliar, & Germaniar litteras dedit quibus ad

GENERALEM SYNODVM TRECIS celebrandam omnes iuberentur adesse. Conuenerunt igitur Trevis Episcopi constituta die mens. Aug. Verum Lud. Rex Francorum non potuit tunc accedere, ob infirmitatem corporis, qua grauiter vexatus est. sed vt Aimoinus^c affirmat ad Kal. Sept. affuit. Interea (idem subdit) Io: P. generalem Synodum cum Episcopis Galliarum, & Belgicarum prouinciarum agēs, qualiter Lambertum, & Adalbertum, Formosum quoque & Gregorium Nomenclatorem, & complices illorum excommunicauerit, relegi in Synodo fecit, & consensum Episcoporum in eadem excommunicatione quæ fuit, quem Episcopi scripto dederunt, petentes, vt promulgetis (sic alloquuntur Pont.) *capitulum vestre auctoritatis, qualiter nos erga Ecclesiam nostrarum peruersores agere debemus, vt censura Apost. Sed. muniti robustiores, ac propiores. Domino opem ferente, contra peruersos Ecclesiasticarum rerum, ac facultatum raptos, ac vastatores, sacriq; ministerii Episcopalis contempores nos, successoresque nostri persistere concordi sententia valeamus. vt iuxta egregij Predicatoris vocem, & vestre auctoritatis promulgationem traditi Satanas, spiritus salui fiant in die D. N. I. C.* Addit auctor, quod diploma Io: Papæ suæ excommunicationi adscribi fecit, & manu sua confirmans, ab omnibus Episcopis in Synodo subscribi. hæc apud Aimoinum ex Actis Trecentis Synodi. quæ quidem cum minime integra reperiantur, sunt hinc inde per fragmenta querenda.

Belliciū ap-
paratū exi-
git. P. ab
Episcopis.

Inter Io: epistolas post 114. hæc ex eadem Synodo petita leguntur, quibus idē Papa est Synodum allocutus his verbis. *Vos Confratres & Coepiscopos meos. volo vnanimitur in defensione S. R. & quam constat caput esse omnium Ecclesiarum, conuenire, donec Deo auxiliante in sedem B. Petri Apostol. Principis reuertamur, cum omnium hominum vestrorum armata bellico apparatu manu, & hoc nō differendo, sed sub omni celeritate, & certitudine sponsumus. Hic mihi quæso absque vlla dilatione continuo date responsum. sequitur post hæc eiusdem Pont. allocutio ad Lud. Regem presentem in hunc modum. *Vos charissime fili Lud. gloriose Rex precor in defensionem, liberationem, atque exaltationem S. R. & sicut Predecessores vestri fecerunt, & vobis sub oblatione facere mandauerunt, sine procrastinatione, & ulla dilatione succurrite, quia ministri Dei estis, iudices in ira in his, qui male agunt, & non sine causa gladium portatis, ne forte, quod absit, illa vos & Regnum vestrum culpa contingat, quæ quosdam ueteres Reges inimicus, & infidelibus Dei parentes damuabiliter quondam strinxit. Vel si aliud placet presentialiter in isto loco date (per Deum, & per B. Petrum vos coniuuro) sine mora responsum.* hæc ibi.*

Quid ad hæc omnia Episcopi, quid Lud. responderit, nō inuenitur, certum tamen est annuisse votis Pont. Nam cum ipse Lud. ob corporis imbecillitatē ex recenti morbo contractam ducere in urbem ipsam Pont. non valeret, Bosonem Comitem cum ipso: voluit proficisci.

Hincmar.
Laudun.
excæcatus
ab aduer-
sarijs, &
depositus
restituit.
d li. 5. c. 37

Præter hæc aut, auditas esse ab eodē Pont. priuatorum causas constat, & inter alias, lugubrem querelā Hincmari Episcopi Laudun: aduersum Hincmarū Rhem. Archiep. Hic miser Hincmarus, cæcus licet, in Synodum duci voluit vbi libellū obtulit Io: Sum. P. d. qui inter eiusdē causas epistolæ, post centesimam positus legitur, hoc titulo. **RECLAMATIO, ET PROCLAMATIO HINCMMARI, QUI QUONDAM PRÆERATECCLEAVD:** qua vera cōtinetur hist. tantæ tragediæ Hincmari Rhem. obscuratæ. Quo audito libello ipse miser Hincm. a Io: P. in suū pristinum gradū restitutus est. ita testat Ado in fine Chron. sui Aimoin. ^c ex A. & is eiusdē Synodi

addit:

A addit eum cantasse Missam, & aliarum prouinciarum Metropolitanos Hincmarum vestibus sacerdotibus ad presentiam Papæ adduxisse, indeque sublatum cantantes in ecclesiā induxisse, & benedictionē super ab eo dari curasse, sicq; Synodū absolutā.

Aegro animo ista spectasse Rhem. Hincmarum credibile est, cum præsertim quidquid peccasset in Apost. Sedem ipsumque Rom. Pont. iam in plena Synodo, coram omnibus patefactum, atque publice deploratum esset. Sed qui potens calamo erat, defensionem suam scriptis prodidit, de eo potissimum, quod diceretur, non recipere decretales epistolæ Rom. Pont. de quo plura Frodoardus hist. Rhem. ² & inter illa, hæc ex epist. contra Hincmarum Laudunensem; Eas, inquit, suscipiendas dico, & scribo, & sacros Sanctorum Conciliorum Canones, cum Decretis Apost. Sed ex eisdem sacris Canonibus promulgatis, & recipiendos, & custodiendos, & seruandos, sicut supra offendi, profiteor. At hic hominis intueri fallaciam, & versutiam, dum se

B Decreta recipere Rom. Pont. profiteretur, pariter difficeret, cum videlicet restringit ad ea, quæ de illis recepta esse noscerentur a Concilijs, & promulgata per Canones. In quo sane quantum erret iam superius redargutus ab Hincmaro Laudun. in libello ab ipso oblato in Synodo apparet, cum Decreta Rom. Pont. inueniantur Concilia comprobasse, vel reprobasse, non autem eadem Conciliorum auctoritate, & comprobatione indiguisse. Hæc ipsa eius praua, & falsa sententia de Rom. Pont. Decretis euidenter colligitur ex epist. Rhemen. Hincmari sexta ordine earum, quæ in Cod. Cathedr. Ecclesiæ Spirensis continentur, & longissimæ feruntur. Cuius hoc est argumentum. Hincmarus vt. Episcopus Metropol. indicat suffraganeis Episcopis se suosque capitula ex sacris Canonibus collecta a Ioan. VIII. Papa ad Episcopos Franciæ missa, reuerenter suscipere, sed ea conditione, vt Metropolitanis sua antiqua iura, vt Ecclesijs vetera priuilegia salua, & inconcussa permaneant, idque probat primo, quia in Nicæna Synodo, alij sique ita cautum. Secundo quia multi Rom. Pont. docuerunt, vetera Synodorum statuta non esse conuellenda. Tertio quia dum Papæ in remotis regionibus alij vices suas commiserunt, vt B. Remigio Rhem. Episcopo in Gallijs; S. Bonifacio Archiepiscopo Moguntino in Germania; commiserunt, saluo semper iure Metropolitanis. Vnde qui aliena iura inuolarunt, etiam anathematis fulmine a Pont. Summis isti sunt. Concludit denique nihilominus a Metropolitana Sede appellari posse ad Apostolicam, ab hac vero ad aliam nullam, quippe cui & Reges parere debeant. Ex quibus perspicuè intelligitur, iuxta eius sententiam, sic esse accipienda Decreta Rom. Pont. si ex canonibus sibi vindicent auctoritatem; immo, & quod absurdius est, si non sint aduersantia priuilegijs collatis Ecclesijs, perinde ac si, qui ea contulit Rom. Pont. eadem ex causa reuocare non possit, & suadente ratione, non liceat ei diuersa a sancitis canonibus constituere, ipsosque Canones superponere Pontificiæ potestati, cum tamen omnem illi vim acceperint ab Apostolica Sede, a qua iisdem possint, poscente causa, & ratione suadente mutari, & priuilegia pari ratione auferri, minui, & augeri, vt factum sæpe probatur.

C Vltimæ autem in eodem Codice Spirensi epistolæ, nomine Caroli Calui ab Hincmaro Rhemeni scriptæ, hoc est argumentum. Primo queritur quod quæ de criminosis sacerdotibus a Carolo Magno statuta, & ab Eugenio II. & Leone III. Pontificibus Rom. renouata sunt, non obseruentur. Secundo subiicit iudicio Ioannis Papæ VIII. quæ dicturus est de honore Episcopis deferendo, & de appellationibus.

D Tertio, merito Episcopis etiam a se honorem suum deferendum, & si lapsi fuerint a comprouincialibus Episcopis, & Metropolitano causam eorum tractandam: negotia siquidem vbi orta sunt, finienda esse secundum canones. Quod si ab eorum iudicio appellatum fuerit ad Papam: tum secundum eos Canones Papam debere, cognita vtrinque causa, vel approbare Episcoporum iudicium, vel renouare; si enim secus fiat, facile in tanta locorum distantia posse fraudem in informationem obrepere.

E Quarto docet clericos nostros accusandos apud Episcopum, sic tamē vt ab illo possint appellare ad Episcoporum finitimam Synodum Prouincialem.

a li. 3. c. 21.

Hincm.
Rhem. fallacia circa
Decreta
Rom. Pöt.Hincm.
Rhem. sententia de
Decretis
Apost.

Denique hortatur Papam, secum tueri conetur veram Canonum obseruationem, curareque ne Episcopi aliquem facile excommunicent. Hæc ex dicta epistola, quæ quorsum scripta sint, causâ superior sub Nicolao, & Hadriano ventilata significant. AD SYNODVM TRECENTEM hæc addit Aimoinus, in ipsa Synodo septimo Idus Septembris coronatum fuisse Ludouicum. Imperatorem, ab eodem Ioan. Pont. Præterea quod idem Pontifex adoptauit sibi in filium Bosonem Principem, de quo supra; cuius adoptionis rationem reddit in epistola tunc scripta ad Carolû Regem, ubi postquam redarguit eum, quod ad Synodum vocatus non accesserit, hæc addit; cuius consilio (nempe Ludouici Imperatoris) atque hortatu, Bosonê gloriosum Principem per adoptionis gratiam filium meum effeci, vt ille in mundanis discursibus, nos libere in his, quæ ad Deum pertinent, vacare valeamus. Hæc ipse. Qui & in litteris ad eundem Ludouicû postea scriptis testatur, se ab eodem Bosone fuisse in reditu Romam versus Ticinum vsque perductum; quo nomine eidem gratias agit. Ticini vero cum idem Pontifex esset, ingens valde illi Ecclesiæ contulit privilegium: nempe vt quotiescunq; Ticinensis Episcopus vocaret ad Synodum Archiepiscopos Mediolanensem, & Rauennatem cum suffraganeis, venire omnino deberent. Extat de his epistola ipsius Ioannis ad dictos Archiepiscopos data. Ibidem Synodum indixit ibi celebrandam 4. Kalen. Septemb. cum Episcopis Longobardiæ, vt ex ipsis epistolis constat.

a ep. 119.
Papa Bolonem Comitê adoptat in filium.
b ep. 125.
Ingens priuileg. Ticin. Eccl.
c ep. 139.
d ep. 142.

Scribens tunc etiam ad Episcopos sub Ludouici Regis Regno constitutos, indulgentiam concedit omnibus, quos pro defensione S. Dei Ecclesiæ in bello occidi contigerit, quarum hæc est forma litterarum.

e ep. 144.

Omnibus Reuerendissimis, ac Sanctissimis venerabilibus Coepiscopis per totum Regnum charissimi filij mei Ludouici Regis.

Indulgentia concessa pro viuuis, atque defunctis.

Quia veneranda fraternitas vestra modesta interrogatione sciscitans quæsiuit; vtrum qui pro defensione Sanctæ Dei Ecclesiæ, & pro statu Christianæ Religionis, & Reip. in bello nuper ceciderunt, aut dereliquo, pro ea re casuri sunt, indulgentiam possint consequi delictorum: Audenter Christi Dei nostri pietate respondemus, quoniam illi qui cum pietate Catholicæ Religionis in belli certamine cadunt, requies eos æternæ vitæ suscipiet, contra paganos, atque infideles strenue dimicantes, eo quod Dominus per Prophetam dignatus est dicere: Peccator quacunq; hora conuersus fuerit, omnium iniquitatum illius non recordabor amplius. Et venerabilis ille lator, & in vna confessionis voce de cruce meruit Paradisum. Manasses quoque impurissimus quondam Rex captus, carcerique arctissimo relegatus, ibi poenitentiam agens cum perfectione Indulgentiæ, etiam Regni pristini, propter Domini misericordiam, quæ immensa est circa genus humanum, adeptus est solium. Nostra præfata mediocritate, intercessione Beati Petri Apostolici cuius potestas ligandi, atque soluendi est in cælo, & in terra: quantum fas est absoluius, precibulq; illos Domino commendamus. Hæc Ioannes de Indulgentia tam pro viuuis, quàm pro defunctis.

f Ezech. 18.
g Luc. 23.
h 21. Paralip. 33.

Ad hunc vsque annum TRECENTIS CONCILII Ado Archiepiscopus Viennensis iuueni perduxit Chronicon, vir scientia, & sanctitate clarus, cuius natalis dies celebratur 16. Mensis Decembris. Extat ex eius lucubrationibus insigne monumentum illud, quo res gestas Sanctorum Martyrum, nouo Martyrologio, ceteris fusiis est profecutus: Inscribitur Martyrologium Adonis. Frodoardus, dum relegit scriptas epistolas ab Hincmaro Rhemenfi Archiepiscopo ad diuersos; eius, quam ab ipso scriptam tradidit ad eundem Adonem, ita summarium collegit: Hincmarus Adoni Viennensi Archiepiscopo scribit inter cetera pro epistola Beati Auiti ad Sanctum Remigium scripta, quam quidem Rothfridus Monachus ei dixerat se apud eundem Adonem legisse. Sed & si quæ præterea de Sancto Remigio reperire valeret, ei super aurum, & topazion pretiosa, & amabilia mitteret.

Chron. Adon. huc vsque profecit.
Adonis Martyrol.

At in rebus Gallicanis diutius immorati, ad res Orientalis Ecclesiæ transeamus, cum magna in Constantinopolitana Ecclesia contigit innouatio.

Videns veterator Photius inter Ioan. Papam, & Ignatium Patriarcham Constanti-

nopolitanum

A
B
C
D
E

Anopolitanum occasione dioceseos Bulgarorum obortas dissensiones, & iam ea de causa eundem Pont. ipsi Ignatio infensum redditum, in id animum intendit, vt quomodocunq; posset, reditum sibi ab exilio ab Imperatore conficeret Constantinopolim. Quod vt consequi posset, impostaram excogitat, & historiam confingit sexcentis mendacijs, quibus delectari nouit homines, refertam, vetustissimis membran-
Bis, characteribus etiam Alexandrinis pro virili imitatis, ac deinde in magna palatij Bibliotheca deponendam curat, per Theophanem quendam Regium clericum, & apud Imper. sapientia nomine celebrem, eundemque fraudi Photij consentientem. Aliquanto post hic Theophanes opportunum tempus nactus, librum illum ostendit Imperatori, vt omnium mirabilissimum, & secretissimum, quem fingit se non solum non intelligere, sed nec alium quempiam, prater solum Photium. Quamprimum itaque mittitur ad Photium, fingit autem ille se non posse alteri dicere arcanum, nisi illi, pro quo scriptus est liber, videlicet Imperatori. Permittit illi, facilis nimis, & leuis Imper. reditum Constantinopolim, deponit odium, & illi conciliatur. Hæc origo amicitia Photij cum Basilio, & prioris consilium innotuit. Hinc frequenter in palatio erat fraudulentus ille, suffragando Principis benevolentiam, & totum sibi illum deuinciendo verborum lenocinijs, & simulatis moribus. Ignatius sollicitatus, & multis molestijs affectus, vt eum in sacerdotio reciperet, omnino recusauit, vt qui a Synodo canonicè, non solum prouinciali, sed etiam generali, damnatus fuerat; quinimodo quod neque ab initio legitime dignitatem Pontificiam fuerat adeptus. Sed ille nulla ratione canonis, neque legis habita, sibi sacerdotio usurpato, lenitate Imp. abutens, ordinationes habebat. Tentans etiam per Legatos Sed. Apost. qui tum Constantinopoli erant, Paulum Episcopum Anconitanum, & Eugenium Ostiensem, vt cum ipso communicarent: reiectus est, cum dicerent se hoc in mandatis non habere.

Photij fra-
us.Photi⁹ ab
Ignatio nō
recipitur.

C Sed dum hæc agerentur Constantinopoli contigit ex oprato Photij, iustus bonus omnibus, Ignatij Patriarchæ obitus, anno decimo, quo per Synodum fuerat restitutus, 23. Octobris, quo ipso etiam die celebratur memoria Sancti Iacobi Apost. fratris Domini, in Orientali Ecclesia, quem ipse præcipuo honore coluit. plura ostendit Deus miracula in eius funere, & post etiam. Hæc ex Niceta, qui pluribus hæc, & reliquis eius res gestas, & miracula est persecutus. sed amouendus est hic scrupulus, qui quemque offendere facile posset: quod quamuis impletum ab Ignatio minime reperitur, illi mandatum a Ioan. P. sub excommunicationis sententia, nisi intra

S. Ignatij
obitus.Miracula
S. Ignatii.
Apologia
pro Ignatio:

D triginta dierum spatium reuocasset a se ordinatos Episcopos Bulgaria: constat tamen eundem semper, vique ad obitum, & post obitum in Catholica Rom. Ecclesiæ communionem fuisse retentum, quod eiusdem Pont. Ioannis plures epistolæ ad diuersos datæ, post eiusdem Ignatij obitum, docent, vt iam de his nulla penitus dubitatio oriri possit. Neque est, quod quis, ob litem hanc, Ignatium animo fuisse in Apostolicam Sedem infenso existimet, vel ingrato, cum quæ iuris essent suæ Ecclesiæ defendere iuramento teneretur oblitctus, etiam terrena suæ vitæ dispendio. non enim aliena retinere, sed sua possidere, ex possessione prædecessorum ipse iustum putauit: cui haud dubie sponte cessisset, si id facere sibi licuisse credidisset.

E Ante tertium depositionis diem S. illius Ignatij Photius Patriarchalem sedem occupat, & rabiem aduersus Ignatium innouat, & omnes eius familiares, & ab eo ordinatos carceribus, exilijs, plagis, reordinationibus vexat, & affligit. Post sedis inuasionem Theodorum quendam a se exule Pathmorum Metropolitanam constitutum, ad Ioan. Papam Apocrisarium mittit, scribens, quod inuitus, & magna vi ab Ecclesia, & a Rep. coactus sedem Patriarchalem iterum suscepit. Vt vero mendacium hoc magis confirmaret, per Petrum quendam arcanorum scriptorem, qui deinde pro suarum fraudum mercede, Sardinensium Ecclesiam accepit, omnium Metropolitanarum sigilla suffragatur; nec non ipsos ignaros adducit, vt libello subscriberent, hac occasione illos decipiens, quod hæc fierent pro scripta cuiusdam agri emptione. Propter hæc, & alia longe absurdiora, Dei vindicta descendit in relictorem, &

Photius
sedē Con-
stantinop.
inuadit.

Vitis Diuina in Basilium.

a Ex Ambr. Mor. Chron. li. 15. c. 9.

b Matth. Vuestro-nast. Flor. hist. hoc anno. Rex Danorum fit Chrittian.

Vuilel l. 2. c. 4. & Ingulf. hist. Angl. Ecclesia Anglic. re florescit.

Docti e Gall. ab Anglis ac cersiti.

c Roger. Ansal. p. 1. anno 880. Io: Scotus interpres Dionyf. A reop.

ad Patriarchalem sedem promotorem Basilium Imper. extincto primogenito filio optimo Constantino.

Syracusana quoque magna ciuitas capta, & excisa est ab Agarenis; & omnes Insula depredata: atque his auspicijs Photius rursus in sedem intrusus est.

Sed antequam claudamus presentis anni periodum, Catholici Regis a Alfonsi Magni, in Gallæcia regnantis prodamus egregium pietatis monumentum. Ipse enim vnicum Hispaniarum presidium, Arabum terror, ad euitandos improuisos Northmannorum incurfus, Oueti munitionem construxit, vbi in Ecclesia Sancti Saluatoris translata Toledo, & ex alijs Hispaniarum ecclesijs venerandas Sanctorum reliquias, loco tutissimo asseruari voluit. In qua pariter ecclesia idem religiosissimus Princeps aurea crucem, gemmis ornata, mira magnitudinis, & pulchritudinis hoc ipso anno obrulit.

Hoc pariter anno Giron Rex Danorum qui Angliam fere vniuersam sibi subiecerat ab Aelfredo Rege, b qui profugus latuit in Aethelingere insula, supatus, fit Chriftianus, mutatoque nomine Aethelstanus vocatur. Mira in Aelfredo effulfit diuina gratia, qui post varios casus bellorum plurimum, coactus tandem hoc anno, in vltimis finibus Occidentalium Angloru in dicta insula delitescere, illic viri sanctissimi Neothi nomine solitariam vitam agentis, admonitione, ad meliorem frugem redditus, ab eodem de restitutione in Regnum responsum accepit, quod & per visum S. Lutbertus in somnis significauit, quibus confusus oraculis, paucos quos potuit colligens, ex improuiso Gironem, quem diximus, Danorum Regem adoriens, post eadem militum in munitionem se recipere coegit, vbi obsessus non aliter eum liberum passus est egredi, quam, promissa Chriftianitate, fuerit pax sancita. Rex vero Aelfredus Magnus merito nuncupatus, recuperans Regnum ab infidelibus occupatum, Angliam ab hostibus liberauit. Hæc autem pluribus veteres, qui Anglorum sunt historiam profecuti, atque ab eodem Rege res præclare gestas conscribere. peruenit iste ad annum salutis nongentesimum, relicto filio Aeduardo, qui Angliæ monarchiam est consecutus. Per Aelfredum istum resurgere cepit collapsa ecclesia Anglicana, viris doctis in Angliam accersitis, & libris compluribus ex Romana Bibliotheca descriptis, vt iidem, qui supra, testantur auctores. Insuper & pio Regi curæ fuisse tradunt, vt Dialogos S. Gregorij in Anglorum linguam verteret Nerefridus Episcopus Vuigornien-sis. Inter doctos viros è Gallijs per legatos petitos, hi præcipui nominantur, Gimbal-dus monachus, qui & inter Sanctos annumeratur; Ioannes Monachus, & Asterus, qui scripsit Annales Britannicæ: alter Ioannes, natione Scotus, e Gallijs pariter, vbi manebat apud Carolum Regem (agitatus magnopere a Gallis, præsertim vero a Floro, ob errores quosdam assertos ab ipso, in libro quem scripsit de naturæ diuisione) in Angliam ad eundem se contulit Regem. Vbi Melduni Magister docuit. Eundem c Ioannem apud Nicolaum Papam, male audisse, ex eius epistola ad Carolum demonstratur, ex qua ista promuntur: *Relatum est A postolatu nostro quod opus B. Dionysij Areopagite, quod de Diuinis nominibus, vel celestibus ordinibus Græco descripsit eloquio, quidam vir Ioannes Scotus genere, nuper in Latinum transtulerit. Quod, iuxta morem, nobis mitti, & nostro iudicio debet approbari: præsertim cum idem Ioannes licet multæ scientiæ esse prædicetur, olim non sane sapere a quibusdam frequenti rumore dicatur.* Hæc ibi.

C

D

Christi Annus 879 Joann. Pap. 8. Basilii Maced. Imp. 13 } Indiç. 12.

M Oritur Ludouicus Imper. relinquens post se filios duos, ex Ansgarde priori coniuge, idest Ludouicum, & Carolomannum, ex posteriori Adeleide nomine, genuit Carolum Posthumum, cognomento Simplicem. Ad quos singulos Hincmarus

A B C D E

- A Hincmarus Rhem. Archiep. de regno optime disponendo scripsit epistolas, de quibus agit Frodoardus. ^a Cognito Ludouici Imp. obitu Io. Papa SYNODVM ROMAË indicit ^h mense Maio, ad quam dum vocat Anspertum Mediolanensem Archiep. hæc, inter alia, habet. ^c *Quia Carolomanus corporis (sicut audiuimus) incommoditate grauatus, Regnum retinere iam nequit, de noui Regis electione, vt omnes pariter consideremus, vos prædicto adesse tempore valide oportet; & ideo antea nullum absque nostro consensu regem debetis recipere. Nam ipse qui a nobis est ordinandus in Imperium, a nobis primum atque potissimum debet esse vocatus atque electus, &c.* Cum verò Pontificis animus erga Carolum Cognomento Crassum, Ludouici Caroli Fratris Calui filium, propensior esset, eum vt Romam Legatos mittat, atque demum ipse veniat, hortatur. ^d Porro Anspertum vocatum ad eam Synodum cum venire noluisset, idem Pontif. excommunicauit, quousque Romam veniret ad aliam Synodum mense Octobr. Interea autem de persona Caroli eligenda in Imper. Io. Papa adhuc nutans, & fluctuans, de eius germano Ludouico assumendo, agere cepit, scripsitque de his ad eum litteras. ^e At tandem ad Carolum eligendum vi quadam adactus est, cum ipse armatus irrupisset in Italiam, post biennium, vt suo loco dicitur. Fuit ergo vsque ad coronationem Caroli biennio interregnum, & amplius. Eiusdem quoq; anni initio decernitur Legatio à Basilio Imp. ad Io. Papam pro Photio, vt scilicet eum in communionem reciperet, & Patriarchatum ei sua auctoritate firmaret. declarant hæc litteræ eiusdem Pont. ^f mense Augusti illi redditæ. Aduenit etiam Legatio Patriarchæ Ierosolymitani tribus monachis credita, vna cum litteris eiusdem Ido ipsi ab eodem Pontifice expetentis. Sed & cum eiusdem Legatis affuit Photij quoque Legatio per Theodorum Episcopum Cognomento Santabarenum, versipellem, & ad fallendum aptissimum.
- C Quod autem (non vt par erat) pro Photio agentes causam Legati reiecti fuerint à Ioanne Pontifice, sed benignè recepti, & præter omnium spem, quæ pro eo peterent, impetrarint, causæ plures intercesserunt. Primum enim Græcorum Imperium in Italia potentius effectum erat, defectione Beneuentani, atque Capuani Principis a Francis ad ipsum (vt Cuiropalates testatur) vt ei contradicere periculosum admodum iudicaret, his præsertim temporibus, cum Romana Ecclesia non solum barbarico gladio, sed Christiano etiam vicinorum comitum vexaretur. Deinde quod idem Basilius Imp. in spem eum exererat, fore vt sua classe liberaret ipsa Campania, Latij, & Hetruriæ littora a Sarracenorum incurribus. Præterea quod multa alia idem Imperator ipsi Papæ promitteret, maximè vero Bulgarorum Ecclesiam sub Romana Diocesi reuocandam. His omnibus accedebat, quod prætegebatur, bonum pacis, & scissarum vnio Ecclesiarum, quæ ob reiectum Photium, velut iugi terræ motu tot annis, & cum eis totus Oriens quassaretur. Cessaturû ipsum omnino, si Sed. Apost. auctoritate Photius sedere concederetur; sin minus grauiora prioribus instare pericula, impendere mala, nullo penitus curanda remedio. His iungebatur, quod mendacii relatione decepit Basilius Imper. eundem Io. Pont. dum litteris testatus est, restitutionem Photij exoptari, & peti magna instantia ab aduersa parte, ab ordinatis scilicet ab Ignatio, atque eius prædecessore Methodio, quod tamen falsum erat. Hæc sunt quæ permouere Pont. potuerunt, vt quod nullus fecerat prædecessorum, ipse omnium maxima admiratione, tentare ausus fuerit, atque perficere: suadente istud prudentia carnis inimica Deo, & ecclesiæ semper aduersa. Hæc inquam, Orthodoxorum omnium commouere animum vehementer, tanquam indignum facinus Romano Pont. penes quem plus valeret, & maioris esset ponderis gratia Imper. quam Sanctissimorum prædecessorum scriptis confirmata, & iuramentis stabilita, de Photio nunquam recipiendo, sententia: cui & ipse Ioannes, cum esset Archidiaconus, coram vniuersa Ecclesia, consenserat, & magna assertione iuramenti religione firmauerat, atque subscripserat. Accedebat ad scandalum, quod nihil penitus fecisset Photius, cuius causa, quoquomodo restitui mereretur, neque vel leuissimum edidisset penitentia signum; immo multo deteriora prioribus facinora perpetrasset, quorû cau-

a hist. Rhe
men.
b li. 3. c. 18
c Io. epist.
155.

In Regnū
eligendus
probādus
a Papa.
d ep. 160.
172.
Archiep.
Mediol. a
Papa exc.
e ep 197.
Interre-
gnū bien-
nij vacan-
te Impe-
rio.

Causæ q-
bus pmo-
tus Io. P.
fauerit
Photio.

Io. male
audit ob
restitutū
Photium.

sa arctioribus esset anathematis vinculis inno dandus, & grauioribus supplicijs puniendus. Quod igitur Io: Papa loco supplicij persoluerit præmia scelestissimi viro, magnam existimationi suæ, & cathedræ Pontificiæ notam misit. Hinc puto factum (si quæ tamen veritatis, vel saltem speciei mendacij apertiissimi esse potuit) quod ob nimiam Ioannis animi facilitatem, & mollitudinem, non Papa vt Nicolaus, & Hadrianus, sed Papiſſa fuerit contumeliæ loco dictus. vt qui nec resistere sciret Eunuchis, quique vinceretur à femiuirio, non-vir, sed esset femina potius nuncupandus; & sic nomen contumeliæ transferit posteris rerum inscijs, in veritatis opinionem, atque ita à complurimis decantatum fuerit Ioan. Octauum Papam, fuisse feminam; sicque iactata vulgo inuenit eo modo locum fabula. Eius modi planè scomatibus profcindi sæpe solere leuioribus de causis Rom. Pont. à maledicis, & ociosis, quis Romæ versatus ignorat? Certè quidem non maledicos tantum, sed & sapietes, atque prudentes prouocasse aduersum se Io: Pont. quæ dicentur inferius, demonstrabunt, iam in eum redditus insensissimis, quod vna legatione prodegerit tot tatosq; bene insumptos labores, haustosque sudores Sanctissimorum Pontificum Nicolai, & Hadriani prædecessorum.

Quanta autem mala eiusmodi factum Ioannis sequuta sint, nemo puto numerare facile poterit, vt pote, quod quæ tunc cepta, in hanc vsque diem infelicitè eadem perseuerent. Quæ enim non ausus sit impius, vbi sensit non habere, vt antea, aduersantem Pontificem, sed fauentem? Parum illi fuit, eius fauore sedere securum, nisi etiam curasset perdere, a quo fuerat restitutus, Romanum Pont. quibus autem consilijs, & quibus artibus, scies postea, modo autem rerum gestarum seriem sesequamur. Ceterum, & si visus est successoribus Pontificibus Ioannes culpabilis, cum Photium restituerit; haud tamen illorum reus est criminum, quibus ab eodem Photio aspergitur, in Synodo ab ipso Constantinopoli, vna cum Legatis Apost. habita, quam & nuncupauit Octauam. Erit planè vt mireris, Lector, cum oculis videris, & manu tegeris perditissimi hominis imposturas, & fraudes, quibus miscuit omnes Ioannis Epistolas. Eas descriptas voluit Auctor in Annalibus, tum Ioannis^a Papæ ad Imp. tum ad ipsum Photium, ^b vt integræ, magna Dei providentia, in Volumine Epistolarum eius hæstæus conseruata sunt; & ex aduerso, per singula capita, magna cum diligentia, apposuit impudentissimas Photij corruptelas, inuersiones, additiones, detractiones, expunctiones. Consilium scelestissimi hominis fuit, quasi ex Ioannis Papæ litteris, non solum suam restitutionem firmam roboratamque monstrare; sed & falsatis illis probare etiam auctoritate eiusdem Pontif. Octauam Synodum Oecumenicam esse damnatam; probatam verò recentem ab ipso aduersus eam Constantinopoli celebratam, Octauamque pariter nominatam, in abolitionem legitimæ Oecumenicæ Octauæ Synodi sub Hadriano Papa celebratæ. Ex quo grande malum illud euenit, vt pro germana Octaua, a Græcis maximè, accepta sit Synodus Photiana, vt factum inter alios à Zonara, est videre, qui in sua Canonum collectione, & interpretatione, posuit, loco Octauæ Oecumenicæ, Photianam sacrilegam, quam ipsam & Theodorus Balsamo vniuersalem appellat, cuius tres Canones recitat, sic & reliqua Græcorum schismaticorum colluies. Easdem Io. ad Imp. litteras à Photio Græcè verſas, & recitatas in secundo Actione ipsius Pseudosynodi (quæ extant cum integra Pseudosynodo, in Græco Columensi codice) & rurſum Latinè redditas, inseruit item Auctor in Annalibus, indicatis ad marginem flagitiosissimis corruptelis tot ac tantis, vt nisi tam patentes extarent, & conspicerentur, atque a deo atrectarentur, vix credibiles essent patere, Lector, eas a nobis breuitatis studio omitti: Sed tu non prætermittas, quin studiosè in Annalibus perlegas, si vis Diabolics Photij fraudes, luce clarius, agnoscere, quibus tantam molem illam, Oecumenicam, inquam, Octauam Synodum, quam Occidens, & Oriens, Pont. & Imp. vna cum Episcopis, & Magistratibus, tanto labore sunt conati erigere, & stabilire, quantum in ipso fuerit, Photius mendaci stylo, sit demolitus. Vt plane iterum repetendæ, quin & aliæ innumeræ sint addendæ Deo gratiæ quod ad iam immane periculum euitandum, & immensum scandalum ante-

uertendum

Vnde Io. 8. potuit dici femina, & Papiſſa.

Photij fraude Io. Papa infamatus.

a ep. 199. b ep. 201. Epist. Io. uarie corrupit Photius.

Octauam Oecumenicam legitur Synodum finit a Io. Papa damnatam.

A uertendum voluerit Diuina prouidentia remanere integra exemplaria Io. Epistolatum, vnicum remedium ad falsitatem hominis perditissimi arguendam, & imposturam aperitendam; quo nomine pariter (vt vidimus) & ipse de quo egimus, Pontifex Nicolaus summas gratias Deo rependit, quod ad euincendas falsitates eiusdem Photij in suis litteris impudenter admixtas, earum exemplaria Romæ seruauerit; sic dicens in Epist. ^a ad Michaelem Imp. *Veruntamen nos quomocumque falsitati, vel deprauationi eadem sit epistola submissa, grates innumeras agimus Deo, cuius inspiratione, & fidelia exemplaria penes nos retinimus, & eius permisso, qui hæc vel authenticam ipsam scripsere, superesse noscuntur.* In hoc ipsum totus incubuit homo profanus, aduersum se collectam Octauam Oecumenicam Synodum, in qua cubilibus litteris (vt ita dixerim) eius scelera multipliciter notata essent, aboleret, & penitus extingueret, vt nec nominaretur amplius; sed & quod sciretur, testificatione historiarum, tum Græcorum, tum Latinorum, Octaua Synodus Oecumenica celebrata esse Constantinopoli ipse eodem in loco haberi, eodemque nomine appellari voluit suam Pseudosynodum, quam supponeret pro legitima Octaua Oecumenica, habita per Hadrianum, vsus ad decipiendos omnes, citatis superius ad ipsi scriptis, sed ab ipso falsis litteris Io. Papæ. nec satis ipsi ista visa sunt, sed & ab illo falsatum est commonitorium ab eodem Pont. datum Petro, Legato, cuius est mentio commonitorij, in eiusdem Io. Epist. ad alios Sedis Apost. Legatos Constantinopoli adhuc manentes, Paulum Anconitanum, & Eugenium Ostiensem, hoc pariter anno, eademque citata die conscripta: ^b Commonitorium autem ipsum reperitur recitatum, sed falsatum a Photio ex more, in Act. secunda Synodi Phorianæ, Octauæ mendaciter dictæ, quod & si non inueniatur inter Latinè scriptas epistolas ipsius Ioannis, vt ex autographo, argui possit falsitatis: tamen ex multis alijs, id ipsum consequi facile possumus. Primum quidem inde, quod dum agit de receptione Photij, & lapsorum, abest illud, in Epist. Ioan. legitima, & sincera, Photio impositum de perenda venia a Synodo; demptum proculdubio ab ipso. Deinde quod Ioan. Epistola, in Bulgarorum causa continet excommunicationem, non vero preces, quæ omnino ab eo suppositæ sunt in Commonitorio: præterea ex additamento a falsario addito, de abolenda Octaua Synodo, quale additum ipsi Io. Epistola: denique ex subscriptionibus Episcoporum, qui interfuerunt Rom. Synodo, ex qua prodijt commonitorium, pro receptione Photij. Nam si ex Synodi sententia definita fuisset damnatio Oecumenicæ Synodi, eademque commissa Legatis, in dato illis commonitorio: vtrique magis eam suis subscriptionibus expressissent, quam Photij restitutionem. His accedit etiam patens demonstratio illa, quod cum ipse Io. in citata epistola ad Basilium Imp. se pe profiteatur vti se in eo restituendo dispensatione: Certe non dispensationem & destructionem Concilij voluisse significat. nam si illud Concilium abrogare constituisset, dispensatione vti opus non fuisset: dispensatio enim alicuius est legis dispensatio, si abrogata sit lex, non est vbi legis dispensatio locum habeat. dispensatio itaque legis non abrogationem ipsius, sed moderationem semper intelligit, ac proinde inmanente integro Concilio Oecumenico, in illa parte, qua Photium condemnauit, dispensationem locum voluit habuisse. At quod in his sumus, alia impostoris falsitates prodendæ sunt in lucem: Calumniatus est insuper eundem Io. Pont. Photius, quod eadem cū Græcis senserit de processione Spiritus Sancti. Ad quod probandum Epistolam cō finxit eiusdem Io. noie ad se scriptam: sed eā multiplici nomine in promptu est redarguere falsitatis, nisi potius alicuius alterius Græcorum eiusdem snie assertoris illud sit opus. Si quidem Photius in Epistola illa, quam eo argumento ad Archiepif. Aquileiæ conscripsit (de qua inferius, suo loco) eius Epistolæ a Io. Papa ad se conscriptæ nullam penitus habuit mentionem; quam, si accepisset, magno certe præconio exhibuisset, vel saltem citasset, qui etiam mentiendo (vt videbis) aliquos ex Rom. Pontif. eius assertores fuisse sententiæ tradit; at de Ioanne cum verba facit, nihil de eiusmodi epistola ab ipso scripta vel leuiter saltem meminit, sed tantum de legatis ipsius Constantinopolim missis, & in Synodo fidei antiquæ professioni subscribentibus, eò

a Nicol.
ep. 9.

b ep. 203.

In restitu-
tione Pho-
tii dispen-
satione se-
vsum ait
Papa.

Photii no-
ua calūnia
in Io. Papæ

additamento, **FILIOQVE** carenti, sed de his, inferius.

His autem Io. P. temporibus in Rom. Ecclesia, absque vlla ambiguitate, vsu receptum, vt Spiritus Sanctus **A PATRE FILIOQVE** procedere diceretur. Inter alia argumento est, quod Ioannes S. R. E. Diaconus ad hunc ipsum Ioannem Pont. quatuor a se elaboratos libros vitæ S. Gregorij Papæ mittens, vbi agit de Dialogis ab eo scriptis, & in Græcum a Zacharia Papa translatis, iuste queritur quod cum ipse S. Gregorius in eis asseruerit disertis verbis Spiritum Sanctum **A PATRE FILIOQVE** procedere, illi textum corruperint, illaque verba, **FILIOQVE**, abradendo, inde abstulerint, eos magnopere redarguens, quod audacter nimis sicut & impudenter S. Gregorij textum, ita corruperint; plane significans Rom. Eccl. nihil diuersum ab ipso S. Greg. Papa sentire, nec Ioannem, ad quem scribit, ab ea sententia discrepare. Sed ad Legationem Io. P. Constantinopolim missam redeamus.

Dedit, eidem Petro presbytero Card. Legato Io. P. Epistolam * ad Clerum Constantinopolitanum, itemque ad Patriarchas trium Orientalium Ecclesiarum, cuius duplex extat lectio, altera latina autographa, in Regesto Io. P. altera in Actiōne 2. Synodi Photianæ, & ipsa, vt cætera corrupta, vt in illis Io. verbis. Venerabilem fratrem Photium coram Synodo misericordiam quærendo, Patriarchatus honore fungi volumus, &c. abrasit ista ille superbus, professionem humilitatis insinuantia, & loco eorum (vt in ceteris fecerat) ista posuit: Photius Patriarcha Sanctissimus, & religiosissimus frater noster non dedignetur in conspectu Synodi gratiam, & studium nostrum, quin potius viscera misericordiæ Romanorum Ecclesiæ prædicare, quod ab ea sit receptus. Dedit & alias litteras Io. P. eidem Petro Legato ad eos qui Photium abhorrentes, nullo pacto adduci valebant, vt cum eo communicarent, nonens eos, vt quem reciperet bono pacis Rom. Ecclesia, ipsi eum recipere non recusarent; alioquin dedisse in mandatis Legatis, vt extra Ecclesiam facerent omnes, qui Photium ab Ecclesia receptum, recipere denegarent. Dimissus Petrus cum litteris & perueniens Constantinopolim illis Legatis iunctus est, qui omnes a Photio ita seducti sunt, vt nunquam tam sordida, tanque indigna ab Apost. Sede Legatio missa fuerit, si vera esse dixerimus, & non a Photio confecta quæ in sua Synodo Constantinopoli celebrata hoc anno leguntur. Procurauit contextor imposturarum, & falsitum confutor Photius vt litteræ omnes a Io. conscriptæ in suas manus deuenirent, quas legendas in Synodo ipse & Græco sermone reddens, pro arbitrio aptauit, alia (vt vidisti) addens alia minuens, mutans alia, adeo, vt in omnibus, quæ ipse veller, Rom. Pont. in suis litteris cogeret loqui Ioannem, & profiteri.

Habita igitur fertur hoc anno Constantinopoli Synodus Photiana (si tamen habita) septem Actiōibus, quæ Græcè extat tum, in Vaticana Bibliotheca, tum in Columnensi, ex qua summatis plura prodidit Auctor Annalium, quæ tamen pleraque nobis omittenda iudicauimus, vt vana, falsa, & conficta. Sed non illa, æque tamen falsa, & fraudulenta In Act. 5. facta scribitur suggestio (ieu potius a Photio ficta) Legatorum Apost. Sed. vt ex sententia Ioannis Pont. canon constitueretur, quo iuberetur, vt excommunicati vel depositi a Rom. Pont. a Photio non susciperentur, sicut e contra qui depositi essent a Photio vel excommunicati non restituerentur, nec absoluerentur a Rom. Pont. quo canone quis non videat summa Photij calliditate interceptas esse appellaciones ad Apost. Sedem & recursum ad eam? Si quidem ablata fuit per canonem istum auctoritas Rom. Pontificis, vt iudicare non posset, quos Photius condemnasset. Quis animo concipere potest Legatos Apostolicæ Sedis, adeo oscitantes, & prodigentes iura Apost. Sedis, vt & aduersus ea obnitentes non tantum non restiterint, sed vt isthæc sancirentur, ipsi suggererint? an non manu palpantur commenta Photij?

Statutus autem est post hæc eodem suggerente Photio; Canon 2. *Ne quis relinquens Episcopatum transiens ad situm monasticum, Episcopatum retinendi haberet amplius facultatem, nec ad illum reuertendi aditus patefieret.* Hic non prætereundum, quod Gratianus male consultus, Canonem hunc tanquam ex legitima Octaua

Synodo

Io. Diaconus arguit Græcos de falsis Dialogis. Grego. in professione Spirit. S.

a ep. 200. Alie Photii corruptione.

Legati S. Apost. turpiter seducti.

Synodus Photiana.

Phot. callide interceptæ appellaciones ad Sedem Apost.

A

B

C

D

E

A Synodo descripsit totidem verbis in libro Decretorum, ^a qui plane odio Photij impostoris fuerat excusandus.

In Act. 6. ex suggestione Photij, Imperator Fidei definitionem a Synodo postulavit, sicque consensu omnium exhibita est definitio fidei comprobata in 7. Synodis Oecumenicis, contestationibus oppositis, ne quid ab aliquo adderetur, vel minueretur omnino. recitatumque est Nicænum Symbolum, siue Constantinopolitanum dictum. Ita fugillantes Latinos, quod apposuisse verba illa FILIOQVE. His approbatis ab omnibus, subscripsit Basilius Imp. improbens sua subscriptione cuncta quæ contra Photium acta essent, in Octaua legitima Synodo, cui ipse subscripserat, vna cum Filijs, quos & huic pseudosynodo pariter subscribere voluit. sicque absoluta est Photiana Synodus, Octaua dicta, & generalis, cui non sicut in Commonitorio iussi sunt, præsidere Legati Apost. Sedis, sed Photius semper primo loco legitur præfuisse, assistentibus Legatis Apostolicæ Sedis. Hanc Græci lambunt, hanc venerantur, & vt diuinum quoddam oraculum obseruant atque custodiunt. Sed quomodo paulo post eadem fuerit, cum suo auctore condemnata, dicturi sumus inferius suo loco. De qua illud admiratione dignum, quod non sit aliquis ex Græcorum historicis res Basiliæ Imp. prosequitur, qm̄ huius Photianæ Synodi meminerit, cum omnes ferme de legitima Octaua Oecumenica, in qua Photius est depositus mentionem faciant; certe nō Curopalates, non Cedrenus, non Zonaras, non Glicas, non Constantinus Manasses, de huiusmodi Photiana Synodo, vel verbum vnum: cum tamen si talis fuerit, tamq; numerosa, & quæ Oecumenicam damnasset, haud videri possit silentio prætermissa.

C Vnde de ea suspicio augetur, vt ea tota ita fuerit Photij stylo conficta, & eiusdem penicillo mendacij colorata, sicut ab eo alias factum esse, superius est demonstratum. Interea vero Basilius Imp. cum Constantini filij obitu inconsolabili dolore afficeretur, iuste quidem a Deo punitus, vt primogenito priuaretur, cum Phorium recipit, qui de illius successione commenticijs scriptis fuerat lecta admodum falso vaticinatus: factum est, vt Theodori Euchaitarum Episcopi, cognomine Santabareni præstigijs, ac necromantia eiusdem filij defuncti, petiretur aspectu. Sed & alijs similibus factis Santabarenius, Imperatore in admirationem adducto, effecerat, vt is totus ex ipso penderet, neque vlla in re ei diffideret. Sed Leo filius a patre Imperator Salutatus, Santabareno non delectabatur, eum veneficum appellans, & præstigiatorum, & Imperatoris deceptorum. Quibus ille extimulatus ad vltionem, simulata erga eum benevolentia adolescenti suasit pugionem clam deferre; eumque post parenti detulit, quasi filium eo pugione vsurus esset in patrem. Credulus pater ardens iracundia, correptū filium in cubiculum includit, de eruendis illi oculis etiam cogitans, nisi Patriarcha, & Princeps Senatus multis precibus eum a sententia deduxissent. Ex Curopalate, Zonara, & alijs.

Alia ad ipsum Ioan. Papam pertinentia huius anni facta breuiter videntur attingenda.

Misit Legatum ad Regem Bulgarorum, sed frustra, cuius legationis plures extant epistolæ. ^b

E Excommunicat Ansbertum Archiepiscopum Mediolanensem, ^c quod vocatus ad Synodum Romam non venisset, nec excusationem misisset, sed quod idem excommunicatus missas celebrauerit, absolui non meruit; Propterea & ad Ecessiam Mediolanensem scripsit, ^d vt alium in eius locum eligerent.

Cum S. Methodius Morauorum Ecclesijs datus Archiepiscopus ab Hadriano Rom. Pont. Apostolicum munus digne persoluens, apud Ioan. ipsum Pont. calumnia passus esset in doctrina, Romam vocatur, vt fidei suæ & prædicationis redderet rationem: Extant de his Ioannis epistolæ. ^e

Eodem anno cum nonnulli Italix Principes, & populi, suæ priuatæ causæ prospicientes, publican negligentes, cum Sarracenis foedus inijsent: Ioan. Papa, vt contractum foedus dissoluerent, sub poena excommunicationis eiusdem præcepit. Illorum caput Phulcarius præfectus Amalphitanus, ^f ad quem scripsit, & ad Athanasium

b 7. 9. 1.
64. 5.
Tëporis,
& hoc nequaquã.

Histo. Gr.
nusquam
memine-
runt Pho-
tiana Synodi.

Præstigiæ
Santaba-
reni.
Leo Basil.
Imp. fil. pe-
riclitatur
opera San-
tabareni.

b ep. 174.
175. 176.
184. 189.
192.
c ep. 177.
d ep. 220.
221.

e ep. 194.
195.
f ep. 209.
225. 227.
227. 242.

a 241.265
270.294.

Episcopum Neapolitanum, praefecturam, seu ducatum eius Ciuitatis agentem; cuius pariter argumenti, eiusdem Ioan. Papae plures ad eum extant epistolae, a liquidè is oblitus se iam Episcopum, nec Episcopi, nec boni Principis munera expleuit, quae sunt tyranni sectatus, magno omnium fidelium scandalo, foedus iniit cum Sarracenis, quorum viribus dominari possit.

b ep. 214.
215.
c lib. 5. c.
42.44.

Eodem anno Capuanam Ciuitatem liberat ab incurfione Guaiferij Principis Salerni Ioan. Papa illuc profectus, praecipiens ei sub excommunicationis poena abstinere ab inferendo bello Capuanis. Extant ea de re plures eiusdem Pontificis litterae. De quo Leo Ostiensis. *c* *Sub idem tempus Guaiferius Princeps memoratus languore correptus, monachus effectus est, rogans se ad hoc Casinense monasterium deferri. Verum quia propter incurfionem Sarracenorum huc inferri non potuit, defunctus, in monasterio apud Theanum corpus eius humatum est.* At quod pertinet ad ipsam Capuanam Ecclesiam, idem Leo Ostiensis in eadem historia Cassinate haec habet. *d* His diebus, Capuanos, expulso Landulpho Episcopo, Canonice electo, Landenulphum quendam de suis nobilibus coniugatum, arque neophytum sibi in Episcopum elegisse, multisque precibus iam dictum Papam fefellisse, vt eis ille consecraretur Episcopus, quantumuis Leo Theanensis Episcopus, & Bertharius Abbas Cassinensis Romam profecti, eum, denunciatione sanguinis effusionis, & periculorum, quibus & ipse inuoluendus esset, deterrerent. Hac secuta ciuili discordia Sarraceni, opportunitatem nacti, rursus vniuersa diripiunt, & depopulantur, cuius rei gratia Apostolicum Capuam venire coactus, indoluit animo, ac poenitentia ductus, Landulphum, quem supra depulsum memorauimus, in Ecclesia D. Petri Apost. Capuae veteris ordinavit Episcopum; Landenulphum vero Capuae Ecclesiae praesse constituit, & qua sorte inter vtrumque distributo Episcopatu. Ex Ostiensi. De his extant plures Io. epistolae. *f*

d li. 5. c. 43

e ep. 203.
206. 207.
208. 248.

Landenulphi huius Episcopi Frater Randenulphus, Capuae modo Princeps modo Dux, modo Iudex appellatus, orauit Papam, vt Caietanos, qui tum Rom. tantum Pontifici parebant, sibi iuijceret, cui cum annuisset, & ille ipsos infestare cepisset, Docibilis eorum Dux dedecus non ferens, Sarracenos euocauit, qui cuncta per circuitum depopulantes ad Caietam Castra posuerant. Quibus Papa compertis, poenitentia ductus, blandis alloquijs, epistolis, ac pollicitationibus multis Caietanos lenire, & ad se allicere, a Sarracenis abductos cepit. Cuius monitis Docibilis Princeps obtemperans, rupto foedere bellum cum Sarracenis protinus iniit, in quo tamen Caietanorum plurimi cessi, & capti sunt. Rursum Sarraceni, cum Docibile foedus iniierunt, captiuisque redditus, Garilianum ad habitandum ab eo directi sunt, vbi annis ferme quadraginta innumera vndique mala perpetrantes, sepiusque tentati, diuino iudicio inuicti perstiterunt. Ex Leone.

Sarraceni p 40. ann. apud Garilianum agentes, omnia circumquaque incuriant. f ep. 256. 270. g ep. 227.

Porro profectum esse Caietam ipsam Io. Papam suis litteris ipse docet g De rumpendo autem foedere cum Sarracenis, & de Caietanis, & alijs, Io. Papa in Epistola ad foederatos, anno sequenti h praescribit terminum ad frangendam cum illis pacem, sub poena perpetui anathematis.

Legatorum reuersio.

Absoluta Photiana Synodo, Legati Apost. Sedis in Urbem reuersi, litteras ad Io. Pont. ab Imp. & a Photio, de ipsius restitutione, cuius causa tantummodo miserant detulerunt, tacitis, quae de Synodo Oecumenica abroganda, fuissent in Fesio synodo Photij opera constituta. His acceptis Pont. litteris respondens ad eas, congratulatus ipsis de pace reddita Ecclesiae illi: ad finem caute admodum, sic se probare dicit, quae in Synodo acta essent, de restitutione Photij, Legatis in mandatis data, vt

Aiquid ipsi, præter voluntatem A post. Sedis plus his operati essent, nullius esset penitus auctoritatis. Quod vero gratias agit Ioannes Imperatori de nauibus submissis custodiae terræ S. Petri, de restitutione monasterij S. Sergij iuxta Constantinopolim quod olim fuit inris S. Petri, de restitutus item Bulgarorum iuribus Rom. Ecclesiæ, fuit illa ostentatio Græca, atque deceptio fraudulenta potius, quam exhibita re ipsa munificentia Imp. si quidem naues vix visæ, recesserunt ad custodiam Orientis litorum, quæ a Sarracenis infestabantur: & ipsi quoque Bulgari sub Photio sunt retenti, ut reddita aliæ ipsius Ioannis litteræ postea datæ declarant. Ad Photium autem, multis præmissis, Ioannes eum redarguit, quod multa sint facta secus, atque ipse facienda esse præcepisset, plane insinuans, Legatos suos, eius impulsu, esse transgressos mandata. redarguit etiam, quod cum scripsisset Io. ab A post. Sede misericorditer cum ipso agendum fore, ob idque coram Synodo in misericordiam eius implorare debuisset: non solum id facere neglexisset, sed superbo factu vane iactasset, se nihil perperam egisse, cuius rei gratia misericordia indignus factus est. Porro has litteras Io. dedisse Marino Episcopo qui illi in sede successit, & hoc vel sequenti anno, (nam post sequentem, Ioanne mortuo, ipsi subrogatus est Pontifex) ad hoc missus est Cōstantinopolim qui, vt vir constantissimus, cuncta quæ perperam per tres Legatos gesta essent, irrita redderet, quod & perfecit, vt vere dignus Episcopus, & vere Apostolicus, multa pro veritate, & pro dignitate Sedis Apost. ab aduersarijs passus, vt ex litteris Stephani Papæ, Marini successoris, ad Basilium Imp. habetur. Quod ad Io. pertinet, certe quidē post hæc, ab ipso damnatum Photium, Formosi Papæ litteræ ad Stylianum edocent, ad quarum finem ponitur series synodicarum sententiarum, & decretorum Rom. Pōt.

Cautio Pont. in p banda restitutione Photii. Ostentatio Græca.

Redarguiones Photij.

B pronuciata aduersus Photium, Nicolai, Hadriani, Io. Docent idem Io. Papæ 9. litteræ ad eundem Stylianum. *Volumus igitur, inquit, vt etiam nunc secundum eandem regulā Decreta, Sanctissimorum Pontificum predecessorum nostrorum inconcussa maneant. Quapropter & Ignatium, & Photium, & Stephanum, & Antonium, sicut Sanctiss. Papa Nicolaus, Hadrian. & Io. & sextus Stephanus, & vniuersa Roman. Eccles. hucusq; tenuit et nos eodem ordine recipimus, & tenemus, &c.* Vide plura in eandē sniām, in Annalib. de dānatione Photii, a nobis studio breuitatis ommissa.

Legatus Apost. Sed. pro verit. a Græcis multa passus.

C Hoc anno ingenti victoria potius est Basilii aduersus Sarracenos, Orientis oras infestantes, expugnata eorum classe, de qua est celebris mentio apud Cuiusdam, & alios Græcos historicos, quam hoc anno contigisse ex Io. Epistola ad Carolum Imp. compertum habetur. *Tamen Deo sint grates, inquit, quia nauigia Græcorum in mari Ismaelitarum victoriosissime strauerunt phalanges, & eos, (prout Dominus uoluit) debellarunt.*

Imp. Gr. victor adu. Sarrac.

D Sed nos tamen, tam ipsi dicti Ismaelitæ, quam alii conciuues nostri impugnant ac persequuntur, vt extra muros Urbis nullatenus, vel qui labore manuum suarum viuere valeant, vel qui (vt ita dixerim) Christianitatem suam, sicut decet, obseruent, egredi libere possint. Eumque deinceps rogat vt ferat auxilium, alioqui, inquit, procul dubio scire potestis, quia ad peccatum vestrum, & ad damnum omnium, hæc terra peribit, &c. hæc Io. Papa 3. Kal. Nou. ad Carolum Imp. scripsit. i

E S. Methodius Morauicæ Apostolus, Romam, hoc anno, veniens exposita fide quā prædicabat, vt verus Apostolus probatus, remissus est, secū Io. Pap. ferens litteras a ad eius prouinciæ Principem, cuius pietatem & deuotionem erga B. Petrum & Rom. Eccl. prædicat, & Archiepiscopum Methodium illi commendat. *Litteras denique Sclauonicas (inquit in illis litteris) a Constantino quodam Philosopho repertas, quibus laudes Deo debitas resonant iure laudamus, & vt in eadem lingua Christi Dei nostri præconia, & opera enarrentur, iubemus, neque enim tribus tantum sed omnibus linguis, Dominum laudare, auctoritate sacra monemur, quæ præcepit dicens, b Laudate Dominum omnes gentes, & collaudate eum omnes populi. Et Apostoli c repleti Spiritu Sancto locuti sunt omnibus linguis magna Dei. Hinc & Paulus cælestis quoque tuba insonat, monens, d omnis lingua confiteatur quia D. N. I. Chr. in gloria est Dei Patris. De quibus etiam in prima ad Corinthios Epistola satis & manifeste nos*

a ep. 247. S. Metho. Morauo-rū Apost. Probat oibus linguis coli & celebra ri Deum. b Ps. 116. c Act. 2. d Phil. 2.

admonet, quatenus linguis loquentes ^a Ecclesiā Dei adificemus. Nec sane fidei vel doctrina aliquid obstat, siue Missas in eadem Sclauonica lingua canere, siue sacrum Euāgelium vel Lectiones diuinas Noui, & Veteris Testamenti bene translatas, & interpretatas legere, aut alia horarū officia omnia psallere; quoniam quā fecit tres linguas principales, Hebræam scilicet, Græcam, & Latinam, ipse creauit & alias omnes ad laudem & gloriam suam. Inibemus tamen vt in omnibus Ecclesijs terrę resurgē, propter maiorem honorificentiam, Euāgelium Latine legatur, & postmodum Sclauonica lingua translatum in auribus populi latina verba non intelligentis, annuncietur, sicut in quibusdam Ecclesijs fieri videtur. Et si tibi & iudicibus tuis placet, Missas latina lingua magis audire, precipimus, vt latine Missarum tibi solemnia celebrentur. *Data mens. Iun. Indict. 13.*

Euāgelium
latine legatur,
postmodum
Sclauonica
ce.
Missas latine
magis
probat.

Extat eiusdem Pontificis Epistola ad ipsum Methodium data anno sequenti 10. Kalend. Apr.

Eodem anno mens. Nouembri, indict. 13. Io. Pap. Adelbertum Marchionem Tusciæ, qui vna cum Lamberto Duce Spoletino, multa mala Urbii intulerat, conuersum ad poenitentiam absoluuit, cuius absolutionis extant litteræ ^b Apost.

a ep. 258.

Christi Annus.
881

Joan. Pap. 8.
9

Caroli 3.
Basilii Maced. 15

I
Impp.
Ind. 14.

A Athanasius Episcopus & Princeps Neapolitanus, ob eius cultum erga Rom. Ecclesiam, a Io. P. sæpe laudatus, post in transfuerum actus, fœdere cum Saracenis ic̄to, omnia vastans, & sæpius a Io. P. admonitus, nec respiciens, habita Romæ Synodo excommunicatur. Cuius excommunicationis hæc est sententia *Athanasium Neapolitanum Episcopum sæpissime admonitionibus, & multis argenti ponderibus datis, vt pactum cum Saracenis habitum disrumperet, admonuimus. Ille autem idem pactum se omnino soluturum, & ab eorum societate se separaturum esse promittens, sub ea conditione, vt si denuo cū illis quolibet modo fœdus habuisset, omni esset sacerdotali honore priuatus, & anathematizatus. Sed hæc omnia parumpendentes, & ad perditionem Christianorum cum eis pactum habentem, & nos sæpissime deludentem, & de præda eorum partem recipientem, iudicio & auctoritate Dei omnipotentis, & BB. Apostol. Petri, & Pauli simul & nostra, cum omnibus sequacibus suis, & omni Ecclesiastica communione priuamus, & quousque se ab ipsi Saracenis penitus separauerit, velut totius Christianitatis inimicum anathematizamus. Dat. mens. Apr. Ind. 14.*

Ep̄s Neapol.
Athanasius in
transuersum
actus.

Scientia
excōicationis
in
Athanasio.

c ep. 294.

Excōicationem
ab absolutio
nem.

Impendit
sub condi
tione.

Petenti autem illi per Legatum suum, absolutiones, Io. Papa, misso Marino Episcopo, qui ipsi Ioanni in Sede successit, sic respondit.

Boni Pastoris eximio informati exemplo, qui venit querere & saluare quod perierat, tantopere per deum errantem, abiecto Christi leui iugo, cum infidelibus iugum obscena cupiditate ducere non dubitantem, (quamuis sero ad te percutientem reuerti velle mandasti) alacriter recipimus, & inter ceteros confacerdotes nostros precipue honorabilem cupimus retinere; prout ipse nos iam olim fecisse, procul dubio reminisceris. Sed quia tua exigente sceleris tanti audacia, Sancti Spiritus iudicio te a consortio nostro diuini mysterii iure submouimus: nunc secundum preces tuas, & relationem Petri Venerabilis Diaconi tui, si modo pactum, quod hætenus cum impijs Agarenis habuisti, manifesta deuotione fregeris, & ab eorum nequissima societate toto conamine te separaueris, atque si presentibus his Misissis nostris, Marino scilicet Reuerendissimo Episcopo & Sanctæ Sedis Arcario, & Sicono, egregio viro, maiores Saracenorū, quanto melius potes, quos nominatim quærimus, cum aliis omnibus ceperis, & ingulatis alijs, eos nobis direxeris, a vinculo excommunicationis absoluimus, & iuxta præcedentem consuetudinem Episcopale officium reddimus. Eo sci-

licet

A licet modo vel tenore, vt capitis, & traditis antea, vt dictum est, Sarracenis, deinceps nullum cum eis vltimus fœdus quoquomodo inire presumas. Nam si cum illis pactum aliquod facere tentaueris, in eandem excommunicationem incurrere sancimus, & au-
B floritate Dei omnipotentis, & B. Petri Apostolorum Principis, & nostra, omni Episcopali honore te priuandum, & perpetuo anathemate damnum esse decernimus. Hæc fœ. Papa que sequuta sint ignoramus.

Hoc pariter anno Carolus cognomento Crassus, qui de Alemania egressus, Longobardorum fines occuparat, & paucis diebus totam Italiam in deditioem accep-
B rat, Romam veniens a Io. VIII. cum magna gloria Imperator est creatus, ipso die Na- talis Domini. Quamobrem primus annus Imperij Caroli Crassi præfens annus cæ- ptus est numerari in commentarijs illorum temporum. sic igitur maiorum exemplo ex hoc tempore, & non ab obitu prædecessoris Imp. annos Imperij Caroli Crassi ag- gredimur numerare, quod maiores nostri non cenauerint Imperatoris nomine dignum quemlibet successorem hæredem, nisi per Coronationem Imper. a Rom. Pont. crearetur. Regino, Aimoinus, 2. Diploma Imperatoris.

Quo pariter tempore, vbi in Imperium ascendit Carolus, ad eundem Hincmarus Rhemen. Paræneticam scripsit epistolam, quæ hæctenus integra conseruatur in Spi- rensi Bibliotheca Cathedralis Ecclesiæ. Cuius hæc summa. commendat illi ecclesiam Gallicanam, vt eam collapsam restituat: Regni dissidia tollat: Ludouici Balbi filijs idoneos consiliarios tribuat, qui eos doceant priuilegia Ecclesiastica tueri, sacerdotes venerari, diuinum auxilium sæpe implorare, orphanorum, & pupillorum paternum suscipere, improborum societatem fugere, humilitatem, charitatem, mansuetudinẽ, erga omnes sectari.

Carolus Crassus. Imp. coro- natur. Anni Im- per. ex co- ronatione Pontificia numerari soliti. ali. 5. c. 60. prope finẽ Paræneti- ca ad Im- per.

I O: Papa, cum tã ab Italix Principibus, & maxime Marchione Spoletino, quam etiam Sarracenorum grassationibus premeretur, pluribus litteris^a interpellat Im- per. vt valida manu succurrat: mittitq; ad eum, pro munere, benedictam, ex more, pal- mam, Legaris adiectis. De his agens idem Io. in Epist.^b ad Anselmum Archiep. Me- diolan. hæc habet.

D Inter innumeras rapinas, depredationes, & mala quam plurima, ad argumentum doloris nostri, quidam sceleratus, Longobardus, nomine, homo Vuidonis Marchionis octoginta tres homines cepit, manibus singulis detruncatis, apud Narniensem Ciuitatem plures ex tali incisione, sine mora, perempti. Eodem argumento scripti: etiã epistolam ad Imperatricem, qua miserabiliter deplorat miserandum statum Roman. Ecclesiæ, adeo vt periclitaretur subdi iugo Sarracenorum, & ab illis iugulari. In quo non possumus non admirari vehementer consilium Dei. Quod enim ob auxiliũ hominum consequendum non nihil visus est deflexisse Io: a præscripta a prædecessori- bus inuiolabili obseruantia Ecclesiasticæ censuræ, in gratiam Principum, sperans ab eis auxilium, plane contrarium accidit, vt nec ab Orientis, nec ab Occidentis Imp. aliquid præsidij obtinere potuerit. Nihil plane S. Apost. Sedi adeo damnosum (quod se- pius est repetendum) quam si Præfules eius, prudentiæ carnis innitentes, in gratiam Principum posthabeant obseruantiam sacrarum Legum.

E Interim contigit aduenire Legationẽ ab Alphonso Magno Rege Gallæciæ, & Epi- scopis, qua tria petebantur ab Apost. Sede, Primum, vt consecrandi Ecclesiam Cõpo- itellanam, ab eodem Rege augustissimæ constructam, slicitentia daretur: Secundo, vt Ouetensis Ecclesia dignitate Archiepiscopatus donaretur: Tertio vero, vt congregã- di Prouinciale Concilium facultas concederetur. Ioannes petita indulsit, & Legatis redeuntibus, suum adiunxit, cũ litteris, quibus aliquot equos vtiles, & optimos Mau-

Ital. Prin- cip. vexat eccl. ditionem. a ep. 269. 277. 279. 293. b ep. 293.

Magnum Dei iudi- cium in Io. Pap.

Cõpostel- lana eccle- sia.

rifeos cum armis, (sic enim ait) quibus vterentur aduersus Sarracenos. Porro occasione ingruentium bellorum, tum ciuiliu, tum externorum, ipsa dedicatio Ecclesie Compositellane dilata aliquandiu fuit.

Papa proficisci in Gall. cogitar. a ep. 307.

De Ioanne, illud posthæc ex eius epistolis proditur, ipsum rursus Gallias versus iter arripere statuisse, vt dissidentes inter se Francorum Principes simul conciliaret, vt ita eos, bello ciuili sedato, promptos & expeditos habere posset ad ferendum auxilium Eccl. Rom. periclitanti. huius sane argumenti est penultima eius epistola, qua monet Supponem Comitem, ad quem scribit, vt sibi in Galliam proficiscenti ad montem Cinifum occurrat. Verum, ne id faceret, mors intercessit. siquidem in fine anni huius ærumnis, curis, mœrore, consumptus 18. Kal. Ian. moritur, cum sedisset annos 10. diem vnum, cuius res gestæ desiderantur apud Anastasium, fortasse prætermisæ ob odiosam restitutionem Photij. Quod autem ad reliquas eiusdem Pont. res gestas pertinet, reperitur in Vaticanæ Bibliothecæ monumentis eiusdem Papæ Io. 8. de Iure Cardinalium Constitutio, his verbis.

Constitutio de iure Cardinalium.

Itemque ex nostra presenti constitutione his in mense, vel eo amplius, vel apud illum, vel illum Titulum, siue apud illum, vel illam Diaconiam, siue apud alias quaslibet Ecclesias vos conuenire mandamus. Et ob vestram, & inferiorum. Clericorum vitam & mores, & qualitates, & habitus vestrum perscrutando; & qualiter quilibet Præpositi se erga subditos habeant, vel quod subditi suis Præpositis non obediant, & ad quæque illicita amputanda, Clericorum quoque & Laicorum querimonias, quæ ad nostrum iudicium pertinet, quantum fieri potest definiendas. Quippe cum sicut nostram mansuetudinem Moysi, ita & vestram fraternitatem septuaginta Seniorum, qui sub eodem causarum negotia diiudicabant, vicissitudinem gerere, certum habeamus. Ita Monasteria Abbatibus viduata, & Abbatum, nostra præcedente conscientia, substitutionem his, qui sunt inter nos, vel fuerint monastica professionis, disponenda committimus. Propter sollicitudinem autem Ecclesiarum, & Clericorum earundem disciplinarum siue laicorum querimonias definiendas, bis in hebdomada ad Sacrosanctum Palatium, iuxta decreta predecessoris nostri Leonis III. vos conuenire mandamus.

Item sancimus de Parochiis nostris quantumq; Pontifici competit, Pontificale beneficium vos in perpetuum possidere, & in principalibus Ecclesiis, iuxta Primatum vestre consecrationis, vicissim officia diuina peragere, & earum oblationibus, salua semper Diaconorum Cardinalium prisca consuetudine, equaliter participare, tam propter usum vestrum, quam in Ecclesiarum vestrarum luminarium concinnationes. hucusque Io. 8. constitutio.

Marinus laudatissimus Pö. eligitur.

Cum vero post Io: obitum sedes vacasset tribus diebus, exarsuans zelo Rom. clerus eum ipsi substituendum curarunt, quem scirent ardentissimum Photij impugnatorè, sicq; 5. Kal. Ian. eundè Marinu elegit, qui olim Diaconus cū esset, a Nicolao missus est ad Photium excoicandum; & ab Hadriano ad eundem deponendum, & restituendum Ignatium, atq; Oecumenicam Synodum celebradam, virum laudatissimu, quem expetierant magna instantia Bulgari, vt eum ipsis Hadr. Papa daret Ep̄m, sed non obtinuerunt. Atq; postremo missus est a Io: itidem Constantinopolim ad ruinã reparandã, quæ facta fuerat per tres Legatos illuc ad Synodum, pro Photio restitudo missos; qui summa constantia agens contra Photium, & Imp. cuncta ab eis perperã facta damnauit. Hunc igitur iam Ep̄m, confessionis gloria redimitum; sibi in Pontificem eligendum absq; controuersia Rom. clerus instituit. Accidit autè vt cum ipso suo ingressu Pontificatus Marinus Photiu damnasset, simulq; cunctas res ab eo gestas ad munus Ep̄ale spectantes, mouerit amplius semel exulceratum anim. Basilij Imp. ad iracundiam, qui furore incensus Romam scribens, dicebat Marinum non esse Pontificè, eo quod alterius Ecclesie fuisset iam Ep̄s ordinatus (cuius aut non constat) multa; alia ignominiosa aduersus eundem Sanctiss. Papam effusiens, eum solio deponere satagebat: sed aduersus eum, pro Marino, Stephanus Papa successor eius, locupletissime satisfecit, vt suo loco videbimus.

Treuir. vrbis a Northmann. incendit.

Mortuo hoc anno Ludouico Germanie Rege, Northmanni Treuirẽsem occupatã ciuitatem

A ciuitatem incendunt. Tunc & Vuala Metensis Eps, præter ius fasq; pugnare egressus aduersus eos, occisus est. hæc veteres Annales Franc. a Pithoeo editi.

Porro hoc ipso anno Hincmarum Rheimens. Archiep. obiisse testatur Frodoardus in eius vita, ^a vbi ait, ex crescentibus tandem flagitijs, gens Northmannorum per oë Francorum diffunditur Regnū, & quoniam ciuitas hæc Rhemenfis tunc absq; muro habitabatur, accipiens ille, quod sibi charius in thesauris habebat, corpus videlicet B. Remigij, syluestria loca trans fluuiū Matronam expetijt, & apud Villam Sparnacū aliquanto tpe custodiuit. Deniq; cum ibi moraretur diem suū clausit extremū, cuius corpus Rhemos relatu, post ipsius S. tumulū, in tumulo, quē ipse sibi parauerat, est sepultum. obiit anno Incarnationis 882. Episcopatus 37. & amplius.

B Fuit is peritia canonum eruditissimus, licet, interdū nimis eis fauens, super Apoft. Sedis Decreta eos extulerit, In Theologia etiam excultissimus, vt ex ijs quæ scripsit contra hæresim Prædestinatioꝝ apparet. In reliquis etiam talis existimat us, quē consulerent plures varijs quæstionibus.

C Successit ei Fulco Sacerdotali vigore, & libertate potens. De huiusmodi incurfionibus, & vastationibus Northmannoꝝ Aimoinus plura hêt, ^b de villis circa Rhem. ciuitatem incensis, & diuinitus defensa ipsa, quā nec murus, nec humana manus defendit, de incensione Leodij, Traiecti, Tungroꝝ, Coloniz, Bonnæ, Tulpiaci, Nouesij, Aquisgranensis Palatij, Malmundariensis, & Stablensis, ^c Prumiensis, S. Gudulæ ^d Monasteriorum. In quibus omnibus magnæ iræ Dei certa illa demonstrata sunt argumenta, quod cum in translationibus corporum diuersorum Sanctoꝝ ne a paganis illis incendio absumerentur, plurima reperiantur edita esse miracula: vt ijdem reprimerent grassantes barbaros, nullus istud obtinuit apud Deum.

D His igitur auditis a Northmannis illatis cladibus Carolus ab Italia refert pedē in Gallias, opē laturus periclitanti iam populo vniuerso. Qui non ferro, sed auro alijsq; promissis Northmannorum Duces auertit, Godefridum, & Sigefredum, illi concessa Frisia, & Gisletharij Regis filia matrimonio iuncta, cui auri, & argenti, ingentis copia e Metensi Ecclesia sublata, sunt numeratae bis mille & octoginta libræ, solidis viginti pro libra computatis.

Præcipuum huius concordiz causam narrant Francorum Annales ^e horribilem quandam tempestatem, & tantam grandinem, quanta numquam visa, & egritudo cadentium hominum, tam Francorum obsidentium, quam Northmannoꝝ obsessoꝝ. Godefridum baptizatum fuisse, & ab ipso Carolo e baptismo suscepium Regino tradit. Roricum etiam eiusdem gentis Regulum ad fidem conuersum constat, ad quem Hincmari Rhem. exhortatoriam ad perseuerantiā in fide recenset Frodoardus. ^f Hoc eodem anno incensum a Sarracenis fuisse insigne Monasterium S. Vincentij ad Fontes Vulturni, atque nongentos Monachos ab eodem de collatos scribit Io: Monachus eiusdem monasterij, qui vixit tempore Paschalis 2. deque his pluribus agit.

E MARINVS Papa perperam facta Io: Papæ rescindens, inter alia, Formosum Episcopum Portuensē restituit in Urbem, & in Episcopatum, quem damnans Io: iurare coegerat, se nunquam repetiturum Episcopatum, sed laica comunione contentum, quiescere. Sed vt causæ ignorantur depositionis, ita restitutiononis: coniecturas sane probabiles, & Formoso perhonorificas, videat, qui volet, apud Auctorem Annalium.

Eodem tempore ad eundem Marinum Papam scripsisse reperitur litteras Fulco successor Hincmari Episcopi Rhem. quas & alias eiusdem recenset Frodoardus in Vita ipsius Fulconis.

ali. 3. c. 17

Corp. S. Remigij. 2. sportat ad siluestria loca, ut seruetur ab incurfionibus barbaroꝝ. Hincmar. Rhem. moritur.

Quatus is uir fuerit. b li. 5. c. 61. c Apud Sur. 8. Jan. d Apud Sur. 3. Sep.

Nobilis Monast. in censa a Northm. Quata summa auerſi Northm. 2 Gallijs. e Aimoin. lib. 5. c. 61. Regino. an. no 882.

f hist. Rhe. men. li. 3. Nongenti Monachi a Sarracenis cęsi.

Formosus eps restituitur.

Eodem anno Marinus Papa Scholam Anglorum Romæ existentem, Ælfredo Rege deprecante a tributo liberam fecit. qui etiam Regi præfato dona transmittens plurima dedit ei, inter cætera, portionem non modicam salutiferæ crucis. Ex Vuestmonasteriensis.

Eodem tempore Ælfrerus Rex Angliæ, qui Romæ coronam (vr dictum est) a Leone Papa accepit, post varios casus, multaq; pericula, a quibus diuinitus liberatus est, Regnumq; vindicatum a Danis, grati animi opus exoluit, ex Voto, duplicis Legationis, alteram mittens ad sacras memorias Apostolorum Romæ; ad Indos alteram, ad corpus S. Thomæ, Ep̄o missō Schireburgensi, qui exoticos splendoris gemmarum, & liquores aromatum, quorum illa terra ferax est, reportauit. Ex Vuillelmo Malmes-

Duplex
Leg. Reg.
Angl. ex
Voto ad
limina A-
post. & in
In illa ad
S. Thomæ.

Vnus A-
quil. Patr.
dissidēt ab
Occidēta-
li Eccl. in
pcess. Spi-
ritus S.
Phot epil.
de proces-
Spir. S. ue-
nenata cū
antidoto.

Quod ad res pertinet Orientalis Ecclesiæ, Legatio inter hæc decernitur ab Aquileiensi Patriarcha (cuius nomen non proditur) ad Photium Patr. Constantinopolitanum a schismatico, ad schismaticū, & ad perfidom, a perfido. Qui non solum a Romæ Ecclesiæ auersus, sed ab oibus Ecclesijs Occidentis, latinis inquam oibus, audacissime impugnabat Latinorum stabilitam, per secula multa, suam de professione Spirit. S. Quod vero solus ista conatus inter Latinos inueniretur, a Photio per Legationem, & litteras implorat auxiliū, nimirum vr ab ipso epistola redderetur contra Latinos, qd̄ ille abunde præstitit. Extat ea epistola ex Bibliotheca Vallicellana, latine reddita, in Annalibus plane Photio digna, impudens, mendax, calumniosa, & veneno respersa, quam absq; auditō Annalium Auctoris, ad finem consultissime apposito, nemo legat, ne lædatur. quod tamen antidotum, nec nos integrum adscribimus, sed pro intiluto, carptim delibamus. Primum igitur sexcentorum testium, quos affert, nullus facit contra Latinos. cum. n. affirmant Spiritum S. ex Patre procedere, quod ex Euangelio constat, nequaquam negant ex Filio quoq; procedere, quod ex Euangelio item deducitur. sic igitur, qui gloriatur de cōi omnium attestatōne, ne vnū quidem potuit inuenisse, qui expresse negarit procedere etiam a filio Spiritum Sanctum; plurimi vero contra reperiuntur, qui disertis verbis sunt professi, a filio quoque procedere.

Deinde quoq; calumniose citat S. Leonem Papam, quem & Antesignanū falso constituit contra eos; cum primus contra ostendatur qui auctor fuerit Ecclesijs Occidentibus, vr omnes æque profiterentur SPIRITVM. S. SICVT A PATRE, ITA A FILIO QVOQVE PROCEDERE, id ipso Leone totidem verbis ad Turibiū Asturicensem Ep̄iscopum in Hispania scribente, id ipsum omnibus Hispaniarū Ecclesijs, tum vniuersalibus eorum Concilijs Tolētans, disertis itidem verbis repetentibus, & affirmantibus, & singulis credentibus profitendum necessario proponētib; legibusq; Gothorum firmatum, & stabilitum, quæ integræ hactenus extant: quod & doctissimæ Gallicanæ Ecclesiæ ex Romano fonte, a tanto Pontif. deriuatum dogma suscipientes, firmiter retinuerunt semper, & illibatum; vr Sacrosanctum, religiosissime custodierunt. Ex quibus redarguas procacem Photium, & imperitum, dum audacter nimis nouitate dogmatis latinis impingit, quod a S. Leone cognomento Magno, promulgatum decretalibus, iisdemq; apostolicis litteris constat; ante annos quadringentos quadragenos. cum alioqui ante S. Leonem Papam, id ipsum assertū, scriptisq; mandatum sit a S. Damaso Papa in Romano Concilio. Sed vide annum citatum.

Denique quod vane idem objicit Photius de Leone III. Papa, & de Clypeo ab eo suspensis in Basilica Sancti Petri, simbolo: exaratis, Latino atque Græco caractere, in quibus inscriptum esset, Spiritum Sanctum, (vr idem habebat antiquum Symbolū) a Patre procedere; nihil eius causæ prodest, non. n. sic voluit Leo absq; illo additamento, FILIOQVE catholicæ fidei symbolum latine, atque Græce scribi, quod ipse non crederet, nec assereret Spiritum Sanctum a filio, sicut a Patre procedere, cum contrarium appareat eum plane sensisse, & probasse cum tota Ecclesia, & coram Legatis Caroli Magn. professum esse, sed quod non videtur illi. necesse, vr omnis veritas Catholicæ fidei Symbolo infereretur. Sed hæc vide planius disputata ad A. D. 809: Quam item calumniose, idem

afferat:

Afferat Photius Hadrianum I. Rom. Pont. professum fuisse epistola ad Tarasium, Spiritum S. a Patre procedere, & non a filio, vide ad AD. 791.

Quando vero, & qua virgente causa factum sit, ut illud, Filioque Symbolo adderetur, modo aperiendum. Quoad ea veritas, non sic impugnata est, ut penitus negaretur, nihil huiusmodi præsumptum est ab Ecclesia Roman. licet (ut vidimus) id vehementissime exigeretur per Legatos a Concilio Aquisgranensi sub Carolo M. Romam missos, resistentem Leone III. Roman. Pontif. & nobili eo clypeorum argenteorum monumento antiquitati Ecclesiastica consulerent. Vbi autem schismaticorum procacitas eo deuenit, ut catholicum dogma condemnarent, & exploderent, velut hæreticum, nec modo priuatis scriptiombus, sed collectis conciliabulis, mentitoque (ut vidisti) nomine vniuersalis Concilij, id ipsum decretis Synodalibus confirmarent, & confirmatum promulgarent, (quod a Photio magna præsumptione est factum) Romani Pontifices ad retundendam, schismaticorum temeritatem, non tam inferendum in Nicænum Symbolum illud Filioque, quam diu ante illatum, recipere sanctissime decreuerunt, quo significaretur communicare Catholice Ecclesie, qui a Symbolo ab Ecclesia Romana recepto dissentire inueniretur. in quo affuit consensus vniuersi Occidentalis orbis Catholici, cum plura in Hispania primum, inde in Gallijs generalia Concilia (ut est demonstratum) id decreuissent, atque adeo promulgassent. Quisnam autem Roman. Pontif. primus id statuerit, non omnino constat, reulerunt id alij ad tempora Nicolai, vel circa. verum si id fuisset, certe Phorius altius in ipsum Nicolaum declamasset.

Cur Symbolo additum illud Filioque.

Quando præcise, & a quo Pontif. non constat.

C Anonymus quidam Græcus in Bibliotheca Vallicellana asserit, primum fuisse Christophorum Papam, qui in confessione Fidei quam misit ad Constantinopolitanum Patriarcham, nempe in Symbolo, SPIRITVM SANCTVM A FILIO QVOQVE procedere, ausus est dicere, qua de causa postea a Sergio Patriarcha, e diptychis expunctus sit. Verum nullo pacto possunt tribui ista Christophoro, qui inuasor Apostol. Sedis, mox sede pulsus, perbreui tempore eam tenuit tumultuose. Ceterum rem tantâ serio factam esse, summa tranquillitate conuocato Romæ Concilio, qui de his aduersus Græcorum commetarios scribere, testati sunt, Vide Ætherianum de hæresibus, 2 qui & argumenta Photij egregie dissoluit. Habes hæc in Annalibus fufus explicata.

a li. 2. c. 15. 16. 17. 18. lib. 3. c. 16. T. 9. Biblioth. SS. PP.

D Quod vero spectat ad Patriarcham Aquileiensem, qui sua Legatione consuluit Phorium, & schismaticus schismatico adhæsit, habes vnde eius inconstantiam leuitatem & imperitiam arguas; qui si animo constans & doctus fuisset, utique institisset suorum prædecessorum vestigijs, illorum præsertim, qui doctrina, & sanctitate claruerunt, qualis fuit Sanctus Paulinus Patr. Aquileiens. qui congregato Concilio Foroiulienf. tempore Caroli Mag. de sacro dogmate, quod Spiritus Sanctus a Patre Filioque procederet, fufus disputauit. Tu consule dicta ad AD. 791.

E Moritur hoc anno b magni nominis huius temporis, Ioan. Scotus licet (ut superius dictum) eius scripta erroris fuerint redarguta: de quo accipe quæ Vuillelmus Malmesburiensis scripserit in suis commentarijs de rebus gestis Regum Anglorum. *Succedentibus, inquit, annis, munificentia Aelfredi Regis, allectus venit in Angliam, & apud Monasterium nostrum, a pueris, quos docebat, graphijs, ut fertur, perforatus, etiam martyr astimatus est. Quod sub ambiguo ad iniuriam sanctæ animæ nõ dixerim cū celebrem eius memoriam sepulchrum in sinistro latere altaris, & epitaphij prodant versus &c. de martyrio in illis extat mentio, licet causam cur ea passus sit, ut martyr possit haberi, nullus prodatur.*

b Matth. Vuestimonia. hoc anno.

Christi Annus.
884Hadr. Pap. 3.
1Caroli 3.
Basilii Maced. 184 } Impp.
18 } Ind. 2.

Marinus Papa cum sedisset annum vnum atque d. 20. laudabiliter A postolico munete perfunctus, 15. Kal. Febr. migrat ad Deum, successoribus relinquens exemplum, Photium impoenitentem, in deterius prolabentem execrandi, neque vllis Græci Imp. blanditijs, vel minis ad communionem cum eo ineundam moueri. Post duos dies 13. Kal. Febr. creatur Hadrianus Rom. eius nominis III. qui inhærens S. prædecessoris vestigijs execratus est & ipse Photium tanquam laicum, agentem Constantinopolitanæ Eccl. Patriarcham, nullum cum eo participans communionis symbolum, quamuis ab Imp Basilio multum rogaretur. Accesserat ad detestationem perfidi hominis, quod scripta ab eo Epistola ad Aquileiens. Patr. contra Latinos, iam vulgata fuisset. Hostiles igitur Basilio ad Papam Hadrianum literas scripsit, contumelijs plena, quas tamen Romam, sero perlatas, post obitum Hadriani, accepit, ipse successit Stephanus Papa. Ad hunc Hadrianum P. scripsisse hoc anno gratulatorias literas, & alias commendatitias pro Carolomanno Fr. Rege Fulconem Archiep: Rhem. testatur Frodoardus in eiusdem Fulconis vita.

Quod autem ad statum Italiae spectat, Campania pars illa finitima Sarracenis ingentem passa est cladem, reuocato enim superiori anno in Gallias exercitu Imper. audacius grassati isti, igne, cædeque miscentes omnia, nobile Cassinense B. Benedicti Monasterium, vbi Sanctissimum eius corpus requiescit, & maius, quod erat inferius, barbarica immanitate direptum succenderunt, multosque ibi perimentes, ipsum etiam Venerabilem Bertharium Abbatem trucidauerunt. Ecclesia Sancti Saluatoris, subiecto, plerisque in locis igne, Dei iudicio, seruata est. Monachi cum supellectili, quam surripere potuerunt, ascito sibi in Abbatem Præposito Angelgario, Theanum migrantes, in cella, quæ in honorem B. Benedicti constructa fuerat, habitauerunt, a Monasterij restitutione, per Petronacem facta, centum sexaginta sex annis. Ex Leone Ostiensi. ^a

Quo pariter anno, foedere isto inter Alfonso Regem Gallæciæ, & Regem Arabum Cordubæ regnantem Maomad, ad sexennium, per Dulcitium Toletanum presbyterum facta est translatio corporum SS. Martyrum Eulogii, atque Leocitiæ, qui Cordubæ Martyrium subierant, Ouetum, quorum in sanandis ægris virtus miraculorum eluxit.

Christi Annus
885Stephani P 6
8Caroli 3.
Basilii Maced. 195 } Impp.
19 } Indict. 3.

Hadrianus Papa vbi sedisset annum 1. mens. 3. die 19. obiit 7. Id. Maij, cui sufficitus est Stephanus Sextus dictus V. ex presbyt. tit. SS. quatuor Coronatoru, inuitus & reluctans, cuius ex omnium consensu, factam electionem in ingenti siccitate magna opportuno tempore imbrium secuta est inundatio, ex qua sibi omnium bonorum populus promitteret affluentiam: sacra perlustrans, vestitaria reperit sacris vestibus, & denarius spoliata horrea, & cellaria vacua, vt non suppeteret quid clero, & scholis erogaret, vnde captiuos redimeret, orphanos, & viduas pasceret, in tanta, quæ instabat, fame. Iam n. proh dolor, proh nefas inoleuerat pessima conuetudo, vt mortuo Summo Pontifice inuaderent homines Sed. Apostolicæ Patriarchium, & diriperent. Quare conuersus ad inclytorum parentum opes, eas lar-

Monast.
utrunque
Cassin. a
Sarracen.
uastatur.2 lib. i. c.
45.Magna pe
nuna Sed.
Apost.
Moruo P.
Patriar
chium di
ripiebat.

A ge pauperibus distribuit. Ministros & familiares hinc inde perquirens, tales suis obsequijs aggregavit, qui & in vitæ sanctitate, & fidei sinceritate, & sapientia doctrina, eloquentia, & morum probitate pollerent. Pauperes, & orphanos ad mensam adhibebat, cum vero nobiles aduocabat, spiritualibus etiam eos epulis, & quotidiana lectione resciebat. Missarum quoque solemnitas quotidie celebrabat. Cum autem Locustarum clades, sub Hadriano prædecessore omnia vastasset, & multiplicato germine renasci cepissent, & omnia repleuissent, misertus Sanctissimus Pater afflicti populi, primum quidem divulgavit, deferentibus sibi locustas, quinque vel sex denarios, in fingulis sextarios, se repensurum. Sed cum nec sic proficeret, ad Domini misericordiam confugiens, post longam cum lacrymis orationem, aquam a se benedictam Manfionarijs ad distribuendam populo, & aspergendam per sata, agros, & vineas tribuit. Quo facto tanta omnipotentis Dei misericordia subsequuta est, ut ubicunque ipsa aqua aspersa est, nulla penitus locusta remaneret. Ex Anastasio, & Vaticano Codice de rebus eius gestis.

B Is simul ac cathedram conscendit, acceptis Basilij Imper. litteris quas ad Hadriadum miserat, plenis blasphemijs, atq; conuicijs peritans in Photij execratione, atq; detestatione, inhærens prædecessorum vestigijs, rescripsit ad Imper. epistolam, eum redarguens, quod pro Photio homine penitus laico excommunicato tantopere laborans, eum defendendo, aduersus Roman. Pontifices, ipsam Roman. Ecclesiam adeo afficeret contumelijs, atque conuicijs. Extrat in Cod. Columnensi, appendix posita contra Synodum Photianam, Octauam ab ipso cognominatam, hoc titulo. Epistola Stephani Papæ Rom. ad Basilium Imper. postremis videlicet eius temporibus, quando a Phorio seductus scripsit Romam aduersus S. Marinum Papam ad Hadrianum. Eius particulas his inseremus, digna est tamen quæ a singulis Principibus integra perlegatur. *Mirati sumus magnificentiã tuam, quomodo talia scribere potuisti, cum sis iustitiæ equilibrium, præsertim cum recte nouerit pia potentia tua, quod manui Regie non subiciatur sacerdotalis, & Apostolica nostra dignitas. licet enim ipsius Christi Imperatorum similitudinem in terris geras, rerum tamen mundanarum, & ciuiliũ tantum curam gerere debes, quod etiam precamur, ut ad multos annos prestare valeas. Quo igitur pacto a Deo largitus es nobis terrenis rebus præesse, ita etiam nos, per Principem Petrum, spiritualibus rebus Deus præfecit. Accipe, queso te, benigna fronte que sequuntur. Datum est tibi curare, ut tyrannorum impietatem, & feritatem gladio potentiæ concidas, ut iustitiam ministris subditis tuis, ut leges condas, ut terra marique militares copias disponas. Hec est præcipua cura potentie, & Principatus tui. Gregis cura vero nobis commissa est, tantio præstantior, quantum distant a celo ea, quæ in terris sunt. Audi Dominum dicentem Petro; Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non preualebunt aduersus eam. De potestate uero, & imperio tuo quid ait? Nolite timere illos, qui occidunt corpus, animam uero non possunt occidere. Et iterum, de ministerio nobis commisso, ait. Tibi dabo clauis Regni celorum, & que sequuntur. Oro itaque pietatem tuam ut inherens decretis Principum Apostolorum, ut nomen eorum honores, & dignitatem. Institutio enim & sacerdotium omnium que in orbe sunt ecclesiarum a Principe Petro ortum accepit, per quem etiam nos sincerissima, & purissima doctrina monemur omnes & docemur. Regnum uero tuum non minimarum rerum argumento ad ea, que præstantiora sunt scrutanda se erigat, sed animaduertat qua auctoritate hec facere aggreditur. Deinceps redarguit de contumelijs in Marinum Papam & in Romanam Ecclesiam, & post pauca, Si omnis Dei existis, inquit, (quod in votis habemus) ne transgrediaris limites Principum Apostolorum. Dic, queso te, quis te seduxit, ut Pontificem Oecumenicum Comico more commatibus lacesseres, & Sacram Rom. Ecl. maledictis incesseres, cui cum omni ueneratione subditus esse debes? An ignoras quod hec omnium Ecclesiarum princeps existit? Quis te Pontificum Iudicem constituit, quorum sacris doctrinis dirigi debes, &*

C

D

E

Locusta
oia depa-
scentes,
quando a
Papa ex-
tinctæ.

Manui re-
gie non
subjicitur
Sacerdota-
lis, & Apo-
stolica di-
gnitas.
Imp. mu-
nus.

a Mat. 16.
b Iud. 10.

c Mat. 16.

Imp. ouis
pascenda
a Petro.

a Mal. 2.

Sacerdotes solius Dei iudicio subiciuntur.

a quibus preces pro te Deo offeruntur? Seis Sacrum illud Elogium; Nolite tangere Christos meos, & in prophetis meis nolite malignari. Hac de omnibus Sacerdotibus dicta sunt. Deo te ggualem facis, qui eius Angelos iudicare audes. Dicit enim Propheta. Labia Sacerdotis loquentur iudicium & legem exquirent de ore eius: Angelus enim est Domini omnipotentis. Quomodo iudicabis Sacerdotes, qui solius De iudicio subiciuntur, & qui soli facultatem habent ligandi atque soluendi? Vide ad quod nam profundum te precipitasti. Diluit quæ in Marinum obiciebant, pluribus allatis exemplis Episcoporum ab vna in alteram Sedem translatorum. Mox de Photio. Sed hei mihi, (inquit,) quod ista gloriosa, & a Deo custodita Ciuitas Constantinopolis Pastoris solatio est orbata, & sola Regia tua potentia illustratur, & nisi amor, quo te prosequimur, cohibuisset, vt ferremus iniuriam Ecclesie nostre illatam, coacti fuisset aduersus preuaricatorem Photium, qui contra nos impura euomuit verba, grauiores pœnas infligere, quam prædecessores nostri & cet. post pauca. Te itaque monemus, inquit, spiritualis noster fili, ne aduersus Sanctam Roman. Eccles. insurgas. cum uero audierimus, quod ex semine tuo filium ad sacerdotium deduceres, magno hac de causa repleti sumus gaudio. Ista ingerit Stephanus Papa, vt eum inducat, eiecto Photio, instituire Patriarcham, quod post factum est. Ad postremum commendat Rom. Eccles. laborantem Saracenorum incurSIONibus, & auxilium petit. Reliqua vero, (inquit) silentio præterimus, cum neque olcum sit nobis pro luminaribus Ecclesie, iuxta debitum Dei honorem. Quæ verba bene respondent ijs quæ supra dicta sunt, quod expulsum, ita inuenerit Patriarchium, vt opus fuerit e domo paterna petere vitæ subsidia.

Quæ autem ab exordio Pontificatus Stephani, vtque ad finem transacta sunt inter ipsum, atque Fulcionem Rhemen. Archiepisc. Frodoardus in historia Rhemensium Episcoporum, ex vtriusque litteris, vltro citroque datis, exponit, quæ legat qui volerat apud ipsum, vel in Annalibus. Nos hic pauca attingemus. Significat se ad ipsum Papam videndum properaturum fuisse, nisi Paganorum vallaretur obsidione, hæcque deno tantum milliario a sua ciuitate abesse. Ciuitatem quoque Parisiorum ab ipsis tunc obsideri, hacque infestatione huic Regno ab octo annis iam præteritis inferri, vt nemini extra Castella procul liber abitus patere videretur. Addit quoque denique audisse se de insidijs quorundam peltitentium, quas ipsi Papæ moliebatur, & satis ægre tulisse, &c.

Papa adopratur Duce in filium.

Pro Vuidone quoque Duce affine suo, quem idem Papa in filium adoptauerat, memorat, tam fe, quam ceteros consanguineos suos, quibus id notificauerat, debitam exhibituros eidem Papæ reuerentiam. Mandat illi executionem sententiæ suæ Papa, quæ est huiusmodi.

Nos autem, (inquit) qui omnium Ecclesiarum in Beato Petro Apostolorum principem curam suscepimus, scientes inter Episcopos non haberi eum qui neque a clero electus, neque a populo est expetitus, sape dictum Teuthboldum venerabilem Diaconum ipsorum lamentabilibus precibus inclinati Lingouensi Ecclesia Episcopum consecrauimus, condigna sententia præuaricatoribus illata, licet & alijs præuaricationibus fuerint impediti. Qua propter tua inuicimus sanctimonie, vt his nostris Apostolicis litteris perceptis, postposita dilatione ad Lingonensem accedat Ecclesiam, & eundem Teuthboldum a nobis solemniter consecratum Episcopum exinde reuescias, omnibusque Archiepisc. & Episcopis innotescas pro tanta contumacia ultione. (Archiepiscopi videlicet Lugdunensis, cuius cum esset Lingonensem Episcopum consecrare, in consulto clero, & populo, Monachum quemdam ordinauit, eo que mortuo, contempro repetito Pontificis mandato de Teuthboldo ordinando, & alio quodam extraneo, & illi Ecclesie ignoro, vi conatus est ingerere) nos eiusdem Ecclesie speciale sollicitudinem suscepisse, pro tanti laboris maceratione, & apprehensionis illarum reuelatione. Quisquid autem idem venerabilis Episcopus Teuthboldus vobis ex nostra parte retulerit, credite, & effectui mancipate, nullo modo ambigite,

A *bigite, vt pote qui tuam reuerentiam circa nos deuotam consistere credimus . Ad hæc Fulco Episcopus rescribens, inter cetera, ait, præfatam præceptionem de Teuthboldo Episcopo sine mora explere voluisse, sed Odonis Regis sui consulu interim intermissum, dum Rex idem legatos suos ad eundem Papam dirigeret &c. Iniungit illi etiam Papa suas vices in conuocando apud VANGIONEM CIVITATEM CONCILIO, de controuersia inter Coloniensem, & Haniburgensem Episcopos.*

Hoc item anno moritur Carolomannus Rex, cui successit in Regno eius filius Ludouicus, cui Ignauus cognometum fuit, siue quod Regno potitus (inquit Aimoinus) *nihil strenue gessit, siue quod sanctimonialem quandam, sicut a maioribus accepimus, Kale monasteria abstractam, coniugio copulans suo, peccatum, quo nullum maius noscitur, perpetravit . hæc ipse . Reliquus erat ex Ludouici filijs Carolus cognomen to Simplex, genitus ex Adelaide, posteriori vxore, postremus, sex tantum annorum puer, cuius patrocinium suscipiens Fulco Rhem. Archiep. litteris hortatus est Carolum Crassum Imp. vt eius defensionem susciperet. de quibus hæc Frodoardus in vita ipsius Fulconis. *Totius itaque (inquit) Regni curam gerens idem Dominus Archiep. Fulco litteras dirigit Imp. Carolo Regis Ludouici Transrhenensis filio pro tutela, & defensione Regni Franc. quod in his partibus a Northmannis multipliciter opprimebatur, asserens hactenus illud auxiliante Deo fuisse protectum, quamdiu patrum, & æquinoci eius, ac filiorum, ipsius regebatur dominatione. Tunc vero illis feliciter humana excedentibus, postquam se proceres Regni eius Imperiali commiserant ditioni, eos vndique multi supergrauarent casus, memoratque ciuitatem Parisiorum, quam caput asserit & introitum Regnorum Neustria, atque Burgundia, barbarica cingi obsidione, citoque capiendam, nisi Dei subuenta fuerit clementia, qua si capta fuerit, totius dispendium Regni se perpeffuros; tanque periculose hæc mala grassari, ut a predicta Urbe Rhemensis, nil tutum remanserit, multosque Christianos deserentes religionem, paganorum societati commixtos, ac truitioni subditos esse.**

a li. 5. c. 45

Christi Annus 886 Stephani P. 6. 2 Caroli 3. 6 } Imp. Ind. 4.
Basilii Maced. 20

D *Euocandum est in mentem, vt fraude Theodori Santabareni Impostoris, Leo Basilij filius Imp. iam creatus, in carcerem sit coniectus; is ad hunc vsque annum in eo detentus, orante pro eo Senatu, ex occasione psitaci, siue ab aliquo docti, siue casu, heu heu domine Leo, repetentis, liberatus, ad Imperium est restitutus. Nec multo post tempore Basilius Imp. morbo correptus, ordinatis Imperij rebus, & instituto hærede, & successore Leone filio, decedit e vita, cū regnasset cum Michaele Imp. annum vnum, deinde solus vnde viginti. Ex Curopalate.*

Basilius Imp. moritur. Laudes Basilij .

Commendatur Basilij pietas in exædificandis, restituendis, exornandis, locupletandis ecclesijs plurimis, tum Constantinopoli, tum alibi, vt pluribus exequitur Curopalates .

E *Plurimos etiam Iudæos munerum pollicitationibus, & largitione, preciosis donis allectos suscepit, & attraxit. Quos postea Iudæizantes Leo Imp. Basilij filius edita nouella constitutione ^bcompeffuit. addit Curopalates. Et Bulgarorum genus quod nuper diuino se cultui addixerat, missis eo religiosis Monachis, & virtute præditis sacerdotibus in fide confirmauit.*

b Leo Noua. 55.

Et Rhos (Russos dictos) inito cum illis foedere, vt salutaris baptismi participes essent, aucto fuit, misso ad eos Archiepiscopo, qui accepta conditione edendi miraculum, Euangeliorum volumine in ignem iniecto, & illæso recepto, ad Christum adduxit.

Russorum conuersio. Chrouata rû, & Seruorû conuersio.

Retulit a Deo Basilius pro sua pietate, & studio religionis plures a Deo victorias terra marique, maxime vero ex Manichæis deutctis, & Sarracenis apud Tarsum per

Ducem

Ducem superaris. Accepit a Deo, & illud beneficium, vt Scytharum barbararum nationes, Chrouata dicti, & Seruij, missis ad eum legatis, sponte se ipsi subiecerint, accepit ad habitandum Prouincijs, quæ, ab ipsis Croatia, & Seruia dictæ sunt. Ex Aquitannica historia, deprompta, ex Pithoei bibliotheca, habentur aliqua de bellis gestis a Basilio cum Bulgaris rebellantibus parum consentanea ijs, quæ sunt, apud Curopalaten. addit eadem historia, eum Hiberiam repugnantem per septem annos edomuisse, & subiugasse. Ceterum fuisse plane inter iustum Christianos Principes numerandus Basilius, tum ob pietatem, tum etiam, ob res bello præclare gestas, a Curopalate, & alijs Græcis historicis diligenter expositas, nisi seductus a Photio præuicator factus esset octauæ Oecumenicæ Synodi, cui subscripserat, & tum ipsius, tum Santabareni præstigijs dementatus in Rom Ecclesiâ, pro eodem Photio, insurrexisset. Ad postremum de Basilio, illud memoriæ non subrahatur, quod scribendum curauit librum de iure, ex quo, iam deperdito, pauca remanserunt in libro Iuris Græcorum, sub titulo officium, & definitio Patriarchæ. Cuius hæc pauca hic describenda.

Cum Resp. ex partibus, & membris ad similitudinem corporis humani constet, amplissima huius maximæq; necessaria partes sunt Imp. & Patriarcha. Ideoque subditorum pax & felicitas, tam animi ratione, quam corporis, est Imperij, & Pontificatus, in omni vniuersitate, consensus.

Basilii alioqui laudat^r Imp. reprehensione dign^o quod insurrexit i R. G. Eccl. Sal^o Reip. consensus Imper. & Pontific.

Idem insuper Basilius Imp. vna cum hæreditate filio suo Leoni Imp. egregia monita scriptis reliquit, sexaginta sex capitibus comprehensa, quorum principes litteræ hanc efficiunt sententiam.

Basilii in Christo Romanorum Imperatori Leoni charo filio, & Imperii Collegæ.

a Tomo 5. Bibl. SS. PP. in fi. Præclara admōitio Imp. ad Filiū de honoranda Ecclesia. Si Parēs venerādī multo magis sacerdotes. Sacerdot. pp Deum honorādī. b ibi. c. 56. Monet vt legat historias.

Extant^a e Græco fonte in alueum latinicatis deriuata. habeto hic duo descripta. Post fidem Catholicam primo loco commendatam, sic habet.

Sanam mentem habe in his, quæ ad rectæ fidei doctrinam pertinent, & summo honore prosequere matrem tuam Ecclesiam, quæ in Spiritu sancto te lactauit, & capitulo tuo, ad Dei, per Christum laudem, Imperij coronam mecum inposuit. si enim quos natura tibi dedit parentes, debes venerari, multo magis eos, qui te in Spiritu sancto genuerunt omni pietatis officio debes colere. Illi enim duraturâ ad tempus vitam liberis per generationem impertiuntur: isti vero æternam per regenerationem largiuntur. Honora ergo Ecclesiam Dei, vt tu vicissim in honore habere, & sacerdotes eius reuere re tanquam spirituales patres, & deprecatores pro nobis ad Deum. Honor enim qui sacerdotibus habetur, in Deum refertur; & sicut, propter te, ministros tuos in honore habere iustum est, ita & propter Deum sacerdotes eius magnificere, & in pretio habere sanctum. Quemadmodum enim honor, qui eis habetur, ad Deum pertinet; ita eorum contumelia, & contemptus longe etiam grauius eius iram pronocat. hæc Basilius, post fidem Catholicam bene custoditam, apposuit, tanquam fundamentum, & basim quandam, super quam vniuersa moles Imperij collocata, firma constat. Accipe aliam salubrem^b admonitionem ad rem præsentem spectantem. Evoluere ne vnquam cesses historias veterum, ibi enim reperies sine labore, quæ alij magno cum labore congesserunt. At inde bonorum virtutes, & improborum vitia cognosces, & vitæ humane varias mutationes, & rerum in ea conuersiones, mundi huius instabilitatem, & Imperij ad cadendum pronitatem, disces. breuiter male factorum pœnas, & bonorum præmia leges, quorum illa effugies, ne vltionis, quæ inde sequitur, seueritatem patiaris. hæc autem amplecteris, vt præmia quæ ex iis manant, consequi merearis.

Ad eundem Basilius rursum spectat, (ne quid prætermittamus antiquitatis) quod scribendum curauit, & augendum Græcorum Menologium, quod etiam exornauit imaginibus, quibus singulorum exprimerentur certamina. Extat autographum ipsius Basily imaginibus magis pretij decoratum, per dies singulos, & singulos sanctos, apud Paulum Sfondratum S. Cæcilie Card. Mortuo Patre, Leo suscipit Imperium, &

A mox captata occasione, quod Photius cum Santabareno Consilium iniisset de eligendo in Imp. cognato ipsius Photij, eum e throno deponit, relegatque in monasterium Armenorum, in eiusque locum germanum suum Stephanum subrogandum, Apostol. ipsa Rom. Sede dispensante, ut qui a Photio Diaconus ordinarius esset, curauit: impostorem vero illum Santabarenum flagris cæsum, & oculis priuatum, Atheas in exilium mittit, hominem secta Manichæum, professione Magum, (ut Constantinus Manasses affirmat) simulatione vero Christianum, & imposturis, quibus miracula affectabat, a Basilio Imp. creditum sanctum.

Acceptis autem litteris Stephani Papæ ad Basilium missis, Leo Imp. & Photij fraudulētis facinoribus percognitis, omnes a Photio excommunicatos, depositos, eiectos reuocauit, Episcopos, Præpositos, presbyteros, Diaconos, & pios omnes, quibus ad se euocatis, cum illis conuenit, ut ad Stephanum Papam ipse, & illi scribant, petendo dispensationem pro ijs qui a Photio fuerat ordinati; Extat epistola Styliani Episcopi, & aliorum Episcoporum, & Clericorum omnium Constantinopolitanæ Ecclesiæ ad Stephanum Dominum, & œcumenicum Papam (sic enim appellat) bene longa, continens exactam historiam totius causæ Photianæ; quam nos breuitatis causa præmittimus, illud solum adscribentes, quod est versus finem. **QVONIAM VERO SCIMVS, inquit, QVOD A VESTRA APOSTOLICA SEDE CORRIGI, ET IVXTA CANONES CORRIPI DEBEMVS, HAC DE CAUSA HVMILIBVS HIS NOSTRIS LITTERIS TVAM ORAMVS VENERABILITATEM, VT MISERICORDITER NOBISCVM AGAS;** cum populo videlicet, qui non sine rationabili causa Photij ordinationem recepit, ut

C ne qui Apostolicæ Sedis legatos Rodoaldum, & Zachariam, qui initio Photium confirmarunt in Constaninopolitana Sede; deinde Eugenium, & Paulum, qui secunda vice vna cum Photio communicarunt, excepit, vna cum Photio damnetur, nec alius infinitus numerus ab ecclesia pellatur. Hoc enim facere consuevit Ecclesia: ut scilicet damnatis auctoribus hæresis, seu schismatis, ordinatos ab eis, & lapsos per pœnitentiam suscipiat, quod per exempla plurimum Oecumenicarum Synodorū probat, *Quapropter decet etiam tuam singularem virtutem, Photium quidem tanquā initio schismaticum, & a schismaticis illegitime ordinatum, & propter alia multa, quæ operatus est mala, expellere. eos vero, qui ab ipso decepti sunt, misericorditer cum illis dispensari rogamus, ut Ecclesia Constantinopolitana pax, & tranquillitas ita restitatur &c. Nos enim (ut diximus) Imp. Christi dilectorum nutu Constantinopolim venientes,*

D *um multi nos ad communionem impellunt, & iuramento affirmant se ab Apost. Sede dispensationis indultum obtinuisse, ut absque impedimento sacerdotalem dignitatem exercitare possent; nullo tamen pacto illis fidem adhibuimus a tua sanctitate expectantes aliquid firmi, & certi. Hoc autem ausim affirmare, o venerandum caput, Deum adhibens testem, quod nullus eorum, qui cum Photio communicarunt; propria id fecerit voluntate, sed potius Principum violentia. Quapropter tuam rogamus Beatitudinem, ut populum (parum abest) desperatum miserè orditer suscipias. ROGATE PETRVS, CVIVS SEDEM ADMINISTRANDAM ORTINES, QVI AB OMNIVM DOMINO EDOCTVS FVIT, VT SEPTVAGIES SEPTIES IGNOSCERET, ETIAM IIS, QVI SCIENTER DELIQUERINT &c.*

E Desiderantur Leonis Imp. litteræ de eadem re, ad eundem Stephanum Papam. Nam post hæc subiiciuntur in dicto Codice litteræ Stephani Papæ ad eisdem Episcopos, quarum pars hæc est.

Sed de Photio quidem ita vos scripsistis (de sede scilicet deiectum, & expulsam.) illas vero Imp. litteras cum legissemus, easdem a vestris procul abesse comperimus. Ita enim se habebant, quod Tbetius quietam vitā elegit. Quapropter in dubitatione versamur. Multum enim interest, abrenunciasse, & expulsam esse. Nos igitur absque diligentis inquisitione quæ alecunque iudicium proferre non possumus. Quapropter nunc sententiam prorogamus. Et opus est, vtriusque partis religiosissimos Episcopos mitti, ut perpensa omni dubitatione, & veritate vtriusque manifesta dicere possimus, quod

Eccl. Constantinop. petens dispensationē a Rom. Nota.

Confessio Catholica Græcorū.

Cautū Stephani consilium.

Deus voluerit. Rom. enim Ecclesia instar speculi, & exemplaris reliquis Ecclesiis constituitur. Et quodcumque defuerit in sempiternum manet incorruptum, & hac de causa sententia magna cum inquisitione ferri docet. hactenus ad Episcopos, Stephanus Papa, non renunciationem Photij (quæ nulla esse poterat, cum nunquam legitime sedisset,) sed eiectionem ab Imp. & Episcopis expectans audire. Eiectus autem hoc anno (vt audiisti) penitus Photius, nec amplius restitutus, sed in monasterium relegatus, quando obierit, aut quomodo, in obscuro est, idque dolo schismaticorum ipsum auctorem doctoremque suum mire colentium. Ad abolenda autem iisdem dolosi schismatici, quæcumque scæda, & nefaria, de Photio extabant in Actis inter ipsum, & Ignatium, sub Nicolao, & Hadriano, silentio abruenda sub anathemate censuerunt. *Tempore ex eo* (inquit Marcus Ephesus in Concilio Ferrariensi^a) *in Constantinopolitana Ecclesia hucusque solet celebrari, videlicet; Quæcumque in Patriarchas Ignatium, & Photium scripta, vel dicta sunt, anathema sunt.* At Deus tamen ea voluit, ad hoc vsque tempus, vt vidisti, conseruata. Iam ad Occidentem conuertamur: Hoc eodem anno, die 17. Ian. 4. Ind. primo nondum expleto anno Pontificatus Stephani Papæ sexti, facta est ab eodem Pont. admiranda inuentio, & solennis translatio corporum SS. Martyrum Diodori, Mariani, & aliorum plurimorum martyrum, ex cœmeterio viæ Salaris in Urbem. Hi enim martyres cum olim conuenissent ad venerationem Chrysanti, & Dariæ recentium martyrum frequenti cœtu, occlusa a Gentilibus per parietem ianua, ipsi quoque pari martyrij corona decorari meruerunt, sub Stephano primo Rom. Pont. Cumque ad præsentem annum eorum sacræ reliquiæ latuissent, Dei prouidentia factum est, vt eadem diuinitus reuelatæ fuerint huic Stephano Papæ, cuius diligentia effossa & erutæ, solenni pompa translatae sunt in Urbem, & per diuersas Ecclesias honorificentissime conditæ. Huius quidem rei gestæ historia, tunc scriptis diligenter commendata, Dei beneficio ad nos vsque integra perseuerat, b in qua & præclara tum a Deo ostensa miracula commemorantur. cuius auctor non quidem proditur, sed putatur esse Anastasius Bibliothecarius, huius temporis historicus, qui eiusdem Papæ Stephani res gestas conscripsit, quæ haud integræ ad nos peruenerunt.

Photius i
Monast. re
legatus, i-
certū qñ
obierit.

a fest. 6.

SS. MM. in
uentio, &
trāslatio .

b Apud
Sur. 17.
Ian.

Christi Annus	Stephani P.6.	Caroli 3.	7	} Impp.
<u>887.</u>	<u>3.</u>	Leonis 6.	2	

c Apud
Sur. 5. Iul.

Aimoinus
hucusque
perduxit
suam histo-
riam.
d Tom. 4.
Cœc. Ven.
edit.

Parisensis ciuitas Northmannorum obsidione laborans, Dei misericordia implorata, precibus Dei Genitricis, cui ciuitas dedicata est, & Sancti Germani Episcopi, atque S. Genouefæ, & aliorum Sanctorum eius Ecclesiæ patronorum, liberata tandem fuit. tunc præcipue enituit virtus eiusdem Sancti Germani in edendis miraculis, quorum duos libros seorsum scripsit Aimoinus. c Cecinit eiusmodi obsidionem duobus carminum libris Abbo, qui Aimoini historici fuit discipulus. Fuit & idem Abbas, ad quem Aimoinus inscripsit præfationem suam historiarum, quas perduxit ad hunc annum, de rebus Francorum.

Scripsit tunc temporis Fulco Rhemensis Episcopus epistolam ad Carolum Crasum, pro obsidione Parisiensis auxilium implorans. Scripsit & ad Stephanū Papam de quibus litteris Frodoardus.

Hoc anno habita legitur SYNODVS COLONIENSIS, d in qua actum aduersus raptores rerum Ecclesiarum; oppressores pauperum, & incestas nuptias contraheutes.

Quo etiam anno laborat Ecclesia Anglicana tyrannide Haltingi Dani, qui simulate baptisma sulcipiens, eo ad inferendam cladem populo vsus est, cuius etiam læuitia Galliæ ingennere.

Christi Annus
888

Stephani P.6.
4

Leonis 6. Imp.
3

Indict. 6.

A
B
C
D
E

PRid. Id. Ian. Carolus Imp. moritur, iam antea repudiatus a suis; magno quidem Dei iudicio factum est, vt ipse Augustam Richardem, ex leuibus quibusdam suspicionibus, restantē publice, se, licet iuctā Carolo, adhuc intactā virginē permanere, contra ius fasq; repudiāns, mense Nou. in Conuentu Tribur. repudiaretur a suis, tradito eius Regno Arnulpho Carolomanni filio; adeoque Dei voluntate Carolus ad vna depressus est, vt victum quotidianum ab Arnulpho supplex exposceret. hęc pluribus Regino, qui ipsum laudat ex multis. Fertur libellus eiusdem Caroli de visione ipsi ante triennium ostensa, de locis inferis, & purgatorijs, quibus complures torqueri vidit Principum & Episcoporum, qui bellorum ciuiliū fomitem succendissent. habetur in auetario ad Bedam, ^a & recitatur a Vuillelmo Malmesburienſe. ^b

Post hęc scissio Imperij, malaque plurima ex Tyrannorum plurium simul exurgentium factionibus orta sunt. Nam Berengarius Dux Foroiulienſis in Regem eligitur. Vuido, siue Guido filius Lamberti Ducis Spoletini, Imp. nomen assumit, vel potius iam diu ante assumptum retinet. In Gallijs Comes Parisienſis Otho, siue Odo pariter in Regem prouehitur, cum uiueret Carolus Simplex legitimus hæres. sed & Rodolphus Corradi filius sibi Regis nomen imposuit. Sic itaque Italia & Gallia, hoc potissimum anno, sunt ex ijs tyrannis emergentibus magnopere afflictata. Quod autem deterius, videri potuit, & plane monstruosum illud fuit, quod tam Episcopi, quam Abbates armati ad bella procederent, in hostes irruerent, cæderent ipsos, cæderentur ab ipsis. execrandum plane diu istiusmodi facinus inoleuit in Gallijs, cuius merito accidisse putamus, vt externis, arque ciuilibus bellis eadem prouincia afflictarentur. Sed eo deterior, quod iisdem etiam ab eius temporis scriptoribus laudati reperiuntur nomine bellicæ fortitudinis, cum tanquam sacrorum Canonum violatores, & muneris pastoralis desertores, detestandi fuissent.

Eodem anno occasione noui Regis Arnulphi celebrata est SYNODVS ^c MOGVNTINA de qua illud primum considerandum, eundem Arnulphum nunquam ab antiquis scriptoribus Imperatorem esse nominatum, sed semper Regem; eo quod nefas esset Imperatoris nomen assumere, nisi illud esset ab Apostolica Sede collatum; quamobrem perperam agere conuincuntur, qui statim post obitum Caroli, Arnulphum nominatē Imp. tanquam hæredem Imperij: Qua nam autem ex causa eiusmodi Synodus collecta esset, in eius præfatione, produnt Patres, qua etiam, quis nam statim infelicissimus Germaniæ Ecclesiæ esset, pluribus docent. vastitatem videlicet a Northmannis, & grassatoribus illatam ciuitatibus, Ecclesijs & monasterijs, & eadem hominibus Ecclesiasticis, & sæcularibus. hęc sunt quę ob omnium oculos lugenda Patres, & corrigenda quoquomodo proponunt. statui sunt igitur in Synodo canones 26. quorum tres primi ad Arnulphum Regem pertinent, quibus admonent quomodo gerere se debeat in Regni bona administratione.

Hoc eodem anno sanctus Rembertus, magnus ille Danorum Apostolus, successor Sancti Ansgarij in ea functione, & scriptor vitæ, & imitator egregius, ex hac vita discessit. Ex Adamo ^d Monacho qui & meminit eius vitæ scriptæ a fratribus monasterij Corbeienſis, quæ forte ea est, quæ a Surio, sine auctore edita reperitur, quem restatur a Nicolao Pont. pallium accepisse, & Adelgarium successorem habuisse, qui pallium a Stephano Pont. acceperit, sicque Sedis Apostolicæ auctoritate, qua caperat, eandem Ecclesiam propagatam semper apparet.

Hoc eodem anno, qui tertius numeratur Stephani Patriarchæ Constantinopolitani ipse ex hac vita migravit, in cuius locum sussectus est Antonius cognomento Caulos. Ex Curopalate. Porro Stephanus ob vitę innocentiam a Nicephoro Philosopho asseritur.

Carolus repudiāns vx. repudiatur ipse a Regno. Visio Caroli R.

a lib. 2. c. 2. b li. 2. c. 2. in fine. Imperij scissio.

Episcopi & Abb. ad bella procedunt.

c T. 4. Ven. edit. Concil.

Imp. non appellat nisi a coronatione p Papam. Infelix status Eccl. German.

S. Rēbert^o Danorum Apost. d li. 1. c. 38 in fi. 1. die 5. Febr.

asseritur a fascijs sanctus fuisse, relatus quidem legitur in Menologium Græcorum, præclaro elogio. Ad hunc eundem Stephanum Patr. extant complures Leonis Imp. Nouellæ constitutiones, diuersorum argumentorum, ad statum tamen Ecclesiasticum pertinentes, quas, qui velit, consulat.

Collecta
Romæ, &
Ierosol. a
Rege Angl.
missa. Imago
lacrymarum.
Præfagiū
excidii vr-
bis Aurelian.
a li. 2. c. 5.

Hoc insuper anno Aelfredus Rex Angliæ Aethelinum Vintoniensem Episcopum Romam misit, qui illuc elemosynas ferret. sed & sequenti anno collectam vniuersalem tam clericis, quam laicis indixit, Romam & Ierosolymam mittendam, cui ipse ex suo thesauro partem non mediocrem adiecit. Ex Vuestmonasteriensi, qui & alia plura refert de summa pietate Regis.

Hoc eodem anno in vrbe Aureliana Galliarum memorabile atque formidolosum contigit portentum. In monasterio virginum quod Puellare dicebatur, ab imaginis Crucifixi, quæ in medio monasterij erat, oculis per aliquot dierum spatium cōtinue, multis cernentibus, riuus emanauit lacrymarum, excidij eius Vrbs proculdubio triste præfagiū, quod anno sequenti contigit, tota vrbe concremata. Cuius vrbs ecclesiam cum restituere magno conatu insisteret venerabilis Arnulphus Episcopus, dum telluris soliditatem ad fundamenta scrutatur, copiosa auri pondera repperunt, quæ ad totius, quamuis magnæ basilicæ fabricam sufficere crederentur: ex Glabro eiusdem temporis scriptore.

Christi Annus
889

Stephani P. 6.
5

Leonis 6. Imp.
4

} Ind. 7.

Hunni im-
missi in
Germ. &
Gallias.

Annus hic Germaniæ, & Gallijs fuit funestissimus ob Hunnorū in eas regiones ammissiones per Regē Arnulphū, cuius impietatem Luitprandus ita deplorat. *O cæcæ Arnulphi regnandi cupiditatem, o infelicem, amarumque diem? vnus hominacionis delectio nempe Zuentbaldi, quem aduersarium patebatur, sit totius Europæ contritio. Quot mulieribus viduitates, patribusque orbitates, virginibus corruptiones, sacerdotibus populisque Dei captiuitates, Ecclesijs desolationes, terris inhabitatis solitudines, cæca ambitio parasæ &c. reliqua bellorum tum in Gallia, tum in Italia, quæ inter se mutuo digladiantes Principes perpetuo gessere, quod non sint nostri instituti; idem te docebit, si cupis, lector, Luitprandus historicus. Nos res Ecclesiasticas prosequamur.*

Ratio di-
uerfificatis
litterarū
Imp. & E-
piscoporū
ad Papam
de Photio.

Hoc eodem anno, qui tertius est a tempore, quo a Stephano Papa scriptæ sunt litteræ Constantinopolim ad Imp. Leonem, & Episcopos Catholicæ communionis, ab eodem Imp. atque ab eiusdem etiam Episcopis legationes mittuntur ad Stephanum Rom. Pont. prout ipse antea mittendas iusserat; litteræ item, quibus satisfaciunt illi de discrimine inter litteras suas, & Imp. Cuius inquit, hæc causa est, quod ij qui Photium abrenunciassæ scripserunt, iidem ipsi illum receperunt in sacerdotem. Nos vero qui ne vestigium quidem sacerdotij illum habere affirmamus, iuxta legitimam, & canonicam sententiam eternorum, & BB. Pontificum Nicolai, & Hadriani, sicut etiam Sancta, & generalis Synodus Constantinopoli congregata Legatis Apostolicis, & trium Sedum Orientalium promulgauit, quomodo potuimus scribere illum renunciare qui, ita fuerit condemnatus? &c. Rursum repetunt de dispensatione cum illis, qui inuiti receperunt. Non enim inquit, a Canonibus est alienum, Photium quidem damnatum esse, & eos qui illum inuiti receperunt, & nunc penitentia signa exhibent, recipi. Hoc enim etiam magnus Athanasius Alex. Patriad Rufinum scripsit, quod oportet in Synodicis conuentibus Principes hæresum, & schismatum damnatos reuicere, reliquos vero cum dispensatione recipere. Ex sæpius citato Columnensi Græco Codice.

Christi Annus
890.

Stephani P. 6.
6.

Leonis 6. Imp.
5

} Ind. 3.

Vltimus hic est Stephani Papæ annus, ad quem referenda reliqua eius præclare gesta, quæ certo anno consignari non possunt.

In Codice Anastasij Bibliothecarij MS. hæc habetur. Intuitus Sanctissimus Papa Stephanus insolentiam populi, & cæcitatem cordis eius vaniloquis, & nefarijs fabulis, & ociosis sermonibus vacantis in Ecclesia, & audiens quosdam, vulgante fama, maleficijs, & incantationibus uti, præclara allocutione, Missam celebrans, populum admonuit. Eam tu lege, si libet, in Annalibus, in qua ad finem maleficos excommunicat. Pergit Anastasius scribere de summa eius pietate, charitate, & salutis omnium sollicitudine, quarum eius virtutum fama per Occidentem, & Orientem vulgata, pene omnes ad eum accurrebant, ut eius benedictionem perciperent. Abusus etiam illum sustulit exigendi aliquid ab ijs qui Missas celebrarent in Ecclesia Sancti Petri. Cum enim omnes in loco tam celebri Missas celebrare affectarent, & pietatis causa aliquid donare Ecclesiæ consueuissent, postea cepit illiberaliter ab æditis exigere. reliqua desunt in Codice mutilato.

Maleficos
excom. P.

Abusus
quosdam
tollit.

Exiit Stephani huius rescriptum ad Romanum Episcopum Rauennatem a de electione Episcopi Imolensis. nec non aliud ad Heribertum Archiep. Moguntinum, quo asseritur non probari purgationem per ferrum candens, & aquam feruentem.

a dist. 63.
c. 12.

Hoc item anno moritur vir insignis sanctitate atque doctrina Samson Abb. S. Zouli Mart. Cordubæ ciuitatis, qui tempore persecutionis ab Enlogio descriptæ, claruit; cui fuit certandum non solum aduersus Sarracenos, sed & aduersus malos Christianos Martyrum derisores, inter quos eminebant Hastigesius Malacitanus Episcopus, & Seruandus Comes, ambo egregiæ impietatis homines, Sarracenorum Principum amicissimi. ex Apologetico ipsius Samsonis, quod adhuc Toleti extat Gothicis litteris descriptum.

Purgatio
per ferrum
candens, &
aquam fer
uentem im
probat. -
Samsonis
Abb. Cordub.
obitus.

Hoc eodem anno Ecclesia in Morauia admodum afflictata est, occasione defectio- nis eius Principis ab Arnulpho Rege, qui in eam ingressus prouinciam, omnes, quas in ea reperit, demolitus est vrbes. hæc Regino, hoc anno.

Clades
Morauia
illata ab
arnulpho.

Quo pariter anno (idem inquit auctor) Dux Britannia Alanus, coadunata omni Britannia, tale votum vouit. Vt si aduersarios Northmannos per diuinam virtutem superare posset, decimam partem omnium bonorum suorum Deo, & S. Petro Romam destinaret, omnibusque Britonibus idem votum spondentibus, tanta strage hostes fudit, ut vix 400. ex quindecim millibus ad classem redirent.

Britones
decimam
oium suo-
rum bono-
rum Deo,
& S. Petro
vouent, se
victores
euardar, &
vincunt.

Quod ad res pertinet Orientis, hoc anno moritur Antonius Patriarcha Constanti- nopolitanus, vbi tantum duos annos sedisset. Ita in serie Patr. Constantinopolitanorum in corpore iuris Orientis intexta. Claruit iste egregia sanctitate, & miraculis, proque pace, & vniuersitate Ecclesiæ laborauit, quam & feliciter est consecutus, ut testatur Nicephorus Philolophus in eius funebri oratione, apud Metaphrastem die 11. Febr. Cui successit Nicolaus cognomento Mysticus, erat id nomen dignitatis primæ post magnum chartularium, de cuius insignibus Curopalates, inquit, sunt tiara, & prætextu vittata loris. Ita ipse in libello de officijs Constantinopolitanae vrbs.

Christi Annus
891

Formosi Pap.

Leonis 6. Imp.
6

} Ind. 9.

Stephanus Sextus, sexto suæ sedis anno moritur. Sic in eius epitaphio a Man- lio descripto: *Bis ternis annis populum qui vexit, & Urbem.* In successione

Rom.

2 li. i. c. 48. Rom. Pont. hic labitur Leo Ostiensis, & Marianus item Scotus, & Sigebertus, qui non modo ex antiquis omnibus Rom. Pont. scriptoribus redarguuntur, sed etiam Græcorum huius temporis auctorum monumentis. In sæpe enim citato Codice Græco Colummensi, ubi dum redarguitur pseudosynodus Photiana, hæc series Pontificum Rom. textitur. Post Hadrianum hunc Ioannes, post Io: Marinus; post Marinum, Hadrianus; alter deinde Stephanus Sextus; deinde Formosus, post hunc alii quattuor, videlicet Bonifacius, Stephanus Romanus, & Theodorus, & post hos Ioannes qui hæc scripsit.

Series Roman. Pont. in qua labuntur aliqui historici. Formosus Papa.

Qui vir & quantus.

Ex Portuensi Ecclesia cur potuerit Formosus transire, quo ipsa Rom. Ecclesia adeo afflisteretur pessimorum tyrannorum inuasionem.

Formosus gratis episcopus in cæ Photiana.

b Matt. 12

Tumultuaria electione Stephano sublegitur Formosus Portuensis Episcopus, ut ex Luitprando colligitur. Formosi, inquit, prædecessore defuncto, Sergius quidam Rom. Eccl. Diaconus erat, quem Romanorum pars quedam Papam sibi elegerat, quædam vero pars non minima nominatum Formosum Portuensis ciuitatis Episcopum pro vera religione diuinarumque scripturarum, & doctrinarum scientia, Papam sibi fieri anbelabat. Nam dum in eo esset ut Sergius Apostolorum Vicarium ordinari debuisset: ea quæ Formosi partibus fauebat pars, cum non mediocri tumultu, & iniuria Sergium ab altari expulit, & Formosum Papam constituit. Laudatissimum igitur Formosus apud Luitprandum habetur, & ab Anastasio Bibliothecario in Nicolao magnæ sanctitatis Episcopus nominatur. Quanti autem eum fecerit Hincmarus Rhenensis summarium eius ad ipsum epistolæ, apud Frodoardum, b indicat. Formoso, inquit, eiusdem Romane Ecclesie Episcopo, (suffraganeo scilicet) scripsit, collaudans eius, quam aunderat sanctitatis, & scientiæ famam, quærensque; eius habere familiaritatem; & ut ipse pro se dignaretur orare vicem rependere studens, & quædam ei munera mittens, ut sui memoriam in orationibus habeat. Item postquam litteras suas idem Formosus ei miserat, in quibus de charitate erga eum significauerat, intimat, quia magnam in ipso haberet fiduciam. Ex quibus quanto fuerint vbique existimationis, colligitur, ut non adeo sit mirum, si bono totius Ecclesie ex Episcopatu Portuensi transisse Formosus fuerit ad moderandas habenas totius Catholici orbis, hoc potissimum tempore, quo ipsa Rom. Ecclesia adeo afflisteretur pessimorum tyrannorum inuasionem.

Hic igitur acceptis a Constantinopoli litteris ad prædecessorem directis, ut in re magni momenti, adhibito in omnibus fratrum consilio, ad eos rescripsit litteras quæ decurtatæ habentur in eodem Codice Coiunmensi, & post multa, Petis, inquit, ad Stylianum misericordiam, & non scribis, quomodo sit exhibenda, neque cui, seculari uidelicet uel sacerdoti. Si enim secularem dixeris: ueniam dignus is erit, tanquam a seculari dignitatem adeptus. Si uero sacerdotem dicas, non adhibes mentem, quod dignitatem præbere non potuit, qui dignitatem non habebat. Nihil potuit dare Photius, præter damnationem, quam habuit per impositionem oblique manus, & damnationem præbuit. Quomodo dignitatem potuit accipere qui particeps factus est condemnato? Quoniam pro ordinato misericordiam obtinere petis: animaduerte quod ordinatorem potius fones, iuxta Domini sacrum eloquium. Vel facite arborem bonam, & fructus eius bonos & c. oportebat igitur istam Ecclesiam in qua talia deprehenduntur facta, grauissimas dare pœnas, ut huiusmodi pœnis uestra Ecclesia purgaretur. Continet autem nos benignitas, & fratrum dilectio que nobis persuadet, ut alia quidem toleremus, alia uero omnino e medio tollamus. Quapropter mittimus e latere nostro religiosissimos Episcopos, Landenulphum Capuanum, & Romanum, quibus cum sanctitatem etiam tuam hortamur conuenire, necnon Theophylactum Metropolitanum Ancyre, & Petrum fidelem nostrum: ut ita, ante omnia in Photium præuicatorum, & legum euerforem sententia a prædecessoribus Oecumenicis Pontificibus ante omnia Synodice prolata, nec non a nostra humilitate confirmata, perpetuo immutabilis permaneat. Cum iis uero qui a Photio fuerint ordinati misericorditer nos gerentes, decernimus, ut oblati libellis, se deliquisse fateantur, & penitentia, ueniam deprecantur, pollicentes se nunquam tale quid commissuros. Deinde his peractis quæ sequuntur omnia, quæ nostris litteris mandata conspiciuntur, una cum predictis uiris sanctitas tua peragat, nec aliquid addendo, nec diminuendo, aut commutando. Ita enim

& a nobis,

A & a nobis, & a reuerentia tua in communionem fidelium receptis, ut laicis, scandalum delebitur. His autem peractis, si quis ipsorum communicare reuerit, nouerit se ipsum a communionem nostra alienum fore. hæc Formosus sapienter admodum ad fananda simul Eccl. Constantinopolitanae vulnera diuturnitate temporis putrescentia.

Hoc anno defuncto in prælio Sunzo Archiepiscopo Moguantino, in locum eius subrogatur Atto Abbas, Augiensis monasterij, totius Germaniæ bono, ut pote qui ad restituendam collapsam Ecclesiasticam disciplinam plurimum laborauit, cuius rei causa generalis Conuentus Episcoporum est collectus.

B Vido Romæ coronatur Imp. a Formoso Papa, quo factò concitauit in se inuidiam eorum, qui eiusdem Imperij coronam ambirent, Arnulphi & Berengarij, quin etiam ciuium Romanorum. Constat id ex litteris ipsius Formosi Papæ, de quibus Frodoardus^a & etiamnum extant. Sic igitur primus hic annus est numerandus Vuidonis Imperij, quo re vera dicendus fuit Imp. coronatus ex more, ab ipso Rom. Pont. cum alioquin iam longe ante se Imp. gessisse, & appellasse ex diplomate ab ipso scripto ante annos quindecim fati appareat, cum auctus est filio Lamberto.

^a Hist. Rhe. mē. lib. 4. c. 2.

C Hoc eodem anno Germanorum Ecclesia rursus Northmannorum grassationibus deuastatur; cum & nobile Monasterium Prumiense depopulati sunt. Postquam eadem Regino ipse, tunc ibi Monachus, Abbas eligitur, sed paulo post inuidorum persecutione deijcitur. scribebat tunc historias huius temporis, perduxitq; ad annū 908.

Carolus Simplex 14. annorū coronaf.

Eodem anno Carolus Simplex 14. tantum annorum puer, filius, Ludouici Balbi Franc. Reg. legitimus, a Fulcone Rhem. Episcopo vngitur Rex Franc. reiecto Odone Comite, qui Regis titulum tyrannice vsurpauerat, idque in Concilio Episcoporum, & procerum hoc anno Rhemis collecto, ut firmaretur, litteras dedit, ad Arnulphum Regem, & ad Vuidonem Imp. sed & ad Formosum Rom. Pont. iteratas, de quibus Frodoardus.^b Ex hac eadem Synodo scriptum est ad Balduinum Comitem Flandrensem, inuadentem res ecclesiasticas, cui intentata est excommunicatio, ad quem etiam scripserat Fulco Rhem. redarguens eum de vsurpatione Monasterij, & de infidelitate, ac periurio contra Regem. Ex Frodoardo. Porro Arnulphus ipse primo præsto fuit Carolo, inde vero Odoni, contra Carolum, fauit, ut Regino tradit, & alij assentiuntur.

^b li. 4. c. 5.

D Arnus nonus Episcopus Vuirzburgensis rediens ab expeditione Boemorum, in tentorio Missam celebrans, circumuallatus hostium agmine cum socijs trucidatus, martyr efficitur, ex Ditmaro.

E Formosus Papa ob graues perturbationes, quibus vexaretur Dei Ecclesia GENERALÈM SYNODVM INDICIT hoc anno celebrandam, Kalen. Mart. ad quam vocauit etiam transalpinos Episcopos, & inter alios, Fulconem Rhemen. Archiep. teste Frodoardo.^c Addit eum precatum Papam, ut æterna stabilitate sibi firmaret, quæ suæ fuissent collata Ecclesiæ, & peculiariter Monasterium cum venerabili corpore S. Callisti Papæ, & martyris Ecclesiæ suæ donato, super quo lis illi intendebatur. Subnefit etiam de quibusdam Episcopis Galliarum, qui sibi pallium indebite a Rom. poscebant sede, Metropolitanos suos talis perennes tenere; asserens quod res eadem nisi prudenti præcauta foret sollicitudine confusionem non mediocrem generaret Ecclesiæ, magnumque charitati dispendium

^c li. 4. c. 1. De pallio nõ remere cõcedēdo. Rhem. Episcopus monet Papam.

Formosus
deplorat
miseriū fla-
tum Eccl.

valeat inferre. Vnde tam se quam omnem dicit precari Ecclesiam, ne cito alicuius
 irrationabili petitioni, sine generali assensu, & literis, consentiat, ne per hoc Ecclē-
 siasticæ dignitatis honor vilescere incipiat, si res indebitæ, quæ temere affertantur,
 inconsulte tradantur. Cui rescribens idem Papa Formosus, monet eum debere compa-
 rati Rom. Eccl. atque imminenti eius subuenire ruinæ, nec ei suam præsentiam de-
 negare, adiungens vndique hæreses, ac schismata pullulare, nec, qui ad resistendum
 occurreret, esse. Dicitque longo retroacto tempore perniciosas hæreses Orientem
 confundere, & Constantinopolitanam Eccl. nociva schismata perturbare. Simul etiam
 regionis Africanæ legatos insistere responsa petentes, pro dudum exorto inter Episco-
 pos ipsarum Prouinciarum schismate. Diuersarum quoque partium legationes di-
 uersa responsa petentes instare. Cuius rei gratia GENERALEM SYNODVM
 die Kal. Martiarum Indict. 11. se inchoare disposuisse, ad quem eundem, remota om-
 ni dilatione, admonet festinare, vt colloquendo largitus de his valeant pertractare, &
 affluentiùs ad consulta singula respondere. Nortmannicæ gentis procellis, quibus
 asserbat se perturbari, plurimum dolere, &c.

In alijs etiam literis de eadem Synodo fatetur Italiam tunc semel, & secundo hor-
 rida bella perpeffum, & pene centurptam. Orientalium vero partium se deflere
 vrsanam hæresim in Christum Iesum blasphemiam continentem. Plures villas suæ
 Ecclesiæ inique dudum subtractas, commemorat Fulco, literis ad Papam, esse resti-
 tutas, quas Apostolica auctoritate Papa confirmat &c.

Ad postremum hoc eodem anno qui & secundus est, ex quo Uuido Imp. Romæ a
 Formoso Papa vnctus est Imp. eius pariter filius Lambertus ab eodem Formoso vn-
 gitur Imp. ex Frodoardo.

Quod ad res pertinet Orientales, hoc eodem anno bello acerrimo excitato inter
 Bulgaros, & Leonem Imp. eodemque per plures annos propagato, Turcæ & Hunni
 aduersus eosdem, ab eodem sunt Imp. vocati, Simeone Bulgarorum Rege validif-
 sine resistente; ex quo factum est, vt dissoluto inter Bulgaros, & Constantinopoli-
 tanum Imp. pacis vinculo, a que spiritualis præfectura, quam Græci sibi vindicauerant,
 e medio tolleretur; ijdemque Bulgari Romanæ Ecclesiæ, a qua donis & blanditijs
 Græcorum descuerant, se ipse subijcerent. De bello quantum istud apud Cypopalæ-
 tem plura inuenientur.

Christi Annus
894

Formosi Papae
4

Uiridonis
Leonis 6. 9

Imp.
Ind. 12.

Acta Iter
Formosū
P. & Ful-
conē Rhe-
men.

Petente Fulcone Rhemen. Formosus Papa sollicitus est pro confirmatione Caroli
 legitimi successoris in Regno Fr. scribens ad Odonem qui Regnum occupaue-
 rat, vt bello abstinere, & inducias det vtique ad professionem Fulconis ad Urbem, &
 ab ea reditum. scribens etiam ad Episcopos Galharum, vt de eadem re conueniant,
 & commoneant eundem Odonem. Fulco item rogauit Pontificem, vt pro sua Apost.
 auctoritate Arnulpho, & Odoni mandaret a bello in Carolum, sub anathemate, absti-
 nere; qui admonitione, non modo nihil profecerunt, sed Regnum Caroli vexauerūt,
 & Rhem. Eccl. bona inuaserūt atq; adeo Odo ipsa Rhem. ciuitatē obsedit, quousq; a
 Carolo cum valido exercitu ab obsidione est depulsus hæc & plura alia transacta inter
 Papam, & Rhem. Epū habentur ex Frodoardo. In vna epistolarum hoc est notan-
 dum, quod ait quem petierat Carolus Rex benedictum panē pro pignore se mittere.

Quod rursus ad Lambertū pertinet, hoc anno Imp. a Formoso Papa creatur, eum
 decem & sept. m fuisse annorum, colligitur, & consentit Luitprandus, cum ait, adhuc
 ipsum Ephæbum fuisse, cum post obitum patris solus habenas suscepit Imperij. de
 quibus Formosi literis Fulco certior factus, paræneticas ad eum litteras scripsit.

Nicolaitarum
repul-
sulans hæ-
resis.

Aduersus etiā repullulantem Nicolaitarum heresim quæ scripserit Fulco, sic habet
 Frodoardus. *Albrado Regi transmarino amicitiales litteras mittens, grates refert,
 quia tam bonum virum, & deuotum Ecclesiasticisque regulis congruentem destina-*

A uerit Episcopum in ciuitatem Cantaburg nomine, audierat enim quod peruersissimam sectam paganicis erroribus exortam, & in illa gente tunc vsque relictam, verbi mucrone satageret amputare, qua secta suscipere videbatur Episcopis, & presbyteris subintroducitas habere mulieres, ad propinquas quoque cognis sui, quisquis vellet, accedere. Insuper & sacras Deo feminas incestare, uxorem habentem, concubinam similiter habere. Quae omnia quam sane fidei sint aduersa documentis manifestat euidentissimis ex sacrorum Patrum prolatis auctoritatibus. haecenus Frodoardus.

B Quo pariter anno Formosus Papa pro Ecclesia Anglicana sollicitus, quae Danorum incurfionibus, ac bellis diuturnioribus pene destituta erat Episcopis (plurimae namque Ecclesiae viduae Episcopis remanserant) suis litteris tum Regi, tum Episcopis, sub pena excommunicationis, & maledictionis mandauit, vt omnibus Ecclesijs suis ordinarentur Episcopi Hoc factum anno Domini 904 est apud Malmesburiensem, sed vitio puto scriptorum, nec enim ad id tempus peruenit Formosus: cui mandato, conuentu habito, obeditum est. Acto Concilio Archiepiscopus cum honorificis muneribus, Romam adiit, Papam cum magna humilitate placuit, Decretum Regis recitauit, quod Apostolico maxime placuit, & illud in perpetuum firmavit.

Quod autem eo argumento plures scriptas fuisse epistolas ab eodem Formoso Papa, idem auctor affirmat, vnam hic adscribamus ex ijs ad Episcopos Angliae scriptam, ab eodem auctore recitatam.

a li. 2. hist. Angl.

b De gest. P6t. Angl. lib. 1.

C FRATRIBVS, ET FILIIS IN CHRISTO omnibus Episcopis Angliae, Formosus.

D Audito, nefandos ritus paganorum partibus in vestris repullulasse, & nos tenuisse silentium, ut canes non ualentes latrare, gladio separationis a corpore Dei, ecclesiam, nos ferire deliberauimus. Sed quia, ut nobis dilectus frater noster Pleimundus intimaui, tandem euigilastis, & semina uerbi Dei olim uenerabiliter iacta in terra Anglorum capisulis renouare; mucronem deuotionis retrahentes Dei omnipotentis, & B. Petri Apostolorum Principis benedictionem uobis mittimus, orantes, ut in benedictis perseuerantiam habeatis. Vos enim estis, fratres, de quibus loquens Dominus, inter alia, inquit, Vos estis sal terrae, & si sal euauerit, in quo salietur? Et iterum, Vos estis lux mundi, significare uolens per uerbi sapientiam condiri mentes hominum a uobis aebere, & in moribus, & in uita uestra bonae actionis studium, quasi lumen apparere fidei, per quod gradientes ad uitam, quomodo caute ambulent, uideant, ut ad promissionem aeternae beatitudinis, sine offensa currentes, ualeant peruenire. Nunc accingimini ergo contra Leonem, qui circuit querens, quem deuoret, & non patiamini ulterius in regione uestra, penuria pastorum Christianam fidem uiolari, gregem Dei uagari, dissipari, dissipari, sed cum unus obierit, alter qui idoneus fuerit canonice protinus subrogetur. & plura addit in hac sententiam, concludens denique indicando, quis sit Primas Angliae, nimirum Doroberniae, seu Cantorberiae Episcopus, quem & confirmat, & vices ei Apostolicas per omnia gerere mandat.

Formosus minas excom. Epis Angliae.

c Matt. 5.

d. i. Petr. 5.

E CONCILIVM TRIBVR IENSE IN GERMANICA CELEBRATVR, Praeside Attone Moguntino Archiep. praesente Arnulpho Rege, in quo, ad restituendam Ecclesiasticam disciplinam 88. canones statutis, quibus, ante omnia actum est de Ecclesiastica immunitate inuiolata conseruanda.

Atque primum, illud, vt excommunicati ab Episcopis, si contempnant, nec ad penitentiam

De immunit Eccl.

ecap. 3.

Banū Epi
ne quis cō
temnat .
a cap. 8.
Epi iussio
pferat Prę
fidis iussio
ni.
b cap. 21.
Causę
cler. ab E-
piscōpis iu
dicentur .

tentiam reuocentur, tanquam rebelles capiantur, & ad Regem ducantur. Statutum etiam, ane quis bannum ab Episcopis impositum contemnat, nec transgrediatur, sed ipsi obediant omnes. Sed & illud etiam Rex voluit definitum, vt si concurrat ad populum facta iussio Episcopi, vel Comitum, loci præsidis; semper populus præferre debeat Episcopi iussionem.

A

Et illud, b si quis presbyter contra laicum, vel laicus contra presbyterum aliquam haberet querimoniam controuersiam, Episcopo rogante, sine personarum acceptione finiatur &c. hæcque secundum antiqua Ecclesiastica iura, de quibus suis sæpe locis superius dictum est. Vnde erubescant, & confundantur Ecclesię hostes, Politici dicti, discipuli Nouatorum.

Præter canones, causę quædam & lites versantes inter Episcopos in eadem Synodo cognita sunt, vt inter alias, causa Bremensis Ecclesię inter Adelgarium Bremensem seu Hamburgensem Episcopum, ac Herimannum Archiep. Colonensem, quæ diutius ventilata, adiudicata est tandem, assentiente Formoso Pont. Archiep. Coloniensi. rem gestam narrat Adam in sua hist. Ecclesiastica. c

B

cli. i. c. 41.

Quod autem in his tumultibus bellicis, plerisque mentitis vti Apostolicis litteris cognitum est: visum est ipsidem Patribus aduersus eiusmodi temerarium ausum legem statueri dignam plane tanto confessu, repetitis verbis ex Carolo Magni Capitularibus. In memoriam Beati Petri Apostoli honoremus S. R. & Apost. Sede &c. vt habes hoc secundo Tomo pag. 319.

Christi Annus
896

Formosi Pap.
6

Vuidonis
Leonis 6

5
11

Impp.
Ind. 14

C

Arnulph^o
vnct^o Im-
per. a For-
moso .

Hoc anno inquit Regino, Arnulphus Secundo Italiam ingressus, Romam venit, & Urbem Romam cum consensu Summi Pont. armis cepit. & paulo post, Arnulphus ciuitatem ingressus a Formoso Apost. Sedis Præsule magno honore suscepit, ante confessionem S. Petri, coronatus, Imperator creatus est. hæc ipse, qui, in eo quod subdit, quod mater Lamberti Imp. quæ illic a filio in præsidium relicta fuerat, cum suis latenter aufugit, putauit ante annum vita functum Vuidonem Imp. ceterum tum ex eius diplomate, tum ex Luitprando adhuc plures vixisse annos apparet. Verum Rom. Synodus sub Ioan Nono Papa hanc ipsam Arnulphi vnctionem, per subreptionem, vt ait, factam, vt nullam, rejicit, atque condemnat, confirmans eam, quæ Lamberto vnctio legitime collata est. Sicigitur ex præscripto sacrorum canonum, & auctoritate Apost. Sedis, omisso Arnulpho, in serie Imper. Occidentalium Lambertum posuimus, & prosequemur annos Imperij numerare vsque ad eius obitum.

D

Arnulpho
præterito,
cur inter
Imp. Lã-
beneus re-
censetur.
d lib. c. 3.

Hoc in tempore Formosus Papa religiosus a Romanis vehementer afflictabatur, cuius & hortatu Rex Arnulphus Romam aduenerat. In cuius ingressu, vlciscendo Papę iniuriam multos Romanorum Principes obuiam sibi properates decollari præcepit. Luitprandus. d

Quæ omnia Formoso summum cum inuidia odium pepererunt. Quæ nam autem causa intercesserit, vt Formosus ad coronandum Arnulphum se conuerterit, ignoratur; Ex quibus, & ex Reginone habemus hoc anno Formosum fuisse superstitē, contra quàm alij senserunt. Adamus porro historicus superuixisse Formosum ponit Conc. Triburiensis annos duos, & menses septem, qui migravit ad Dominiū 19. Kal. Ian.

E

Christi Annus
897

Stephani P. 7.
1

Vuidonis
Leonis 6

6
12

Impp.
Ind. 15

Formoso defuncto, atq; Arnulpho in propria reuerso, Bonifac. inuadēs sedē, tenet dies 15. cū aduersus eum Stephanus VII. dictus VI. subrogatur, pulso Bonifacio

intruso,

A intruso, ab intruso. Hic igitur Stephanus, vt impius, doctrinarumq; sanctarum inscius coacto sui similibus perditissimorum Cōcilio Formosum e sepulchro extractum & sacerdotalibus indutū vestimentis, in Pontificali sede collocatum, quod Portuensis Episcopus cum esset vniuersalem sedem vsurpasset, damnat, & sacris exutum vestimentis, digitisque tribus abscissis (quibus benedicere moris est) in Tiberim iactat, & ordinatos ab eo iterum ordinat. Ex Luitprando, ^a qui memoria lapsus pro Stephano ponit Sergium. Quanta autem auctoritatis quantaque fuerit religionis Papa Formosus, hinc colligi potest. *Quod dum a piscatoribus inuentus, & ad Beati Petri Basilicam in loculo delatus, sanctorum quoque imagines eum venerabiliter salutauerunt. hoc namque a Religiosissimis Rom. vrbs viris persæpe audiu, inquit Luitprandus.* Hæc tam impia, & nefanda Stephanus Papa, collecta Synodo, probauit, quæ rescissa postea, ignique tradita fuit a Ioan. Nono.

Immanitas in Formosū Papam. a li. r. c. 8. Formosi religio.

B En illa infelicissima Ecclesiæ Romanæ tempora, atque omnium luctuosissima, quibus contigit ipsam domestico bello atque persecutione vexari, quæ nunc cæpta, longiusque propagata, magno damno eandem Ecclesiam affecerunt, illata ipsa per Adelbertos Marchiones potentissimos Tusciæ (ita nominat eos Luitprandus, non autem Comites, vt alij, Tusculanos. illi enim postea, licet ex eadem radice prouenerint.) Principes audacissimos. De isto enim qui Stephanum intrusit, hæc idem auctor. *Tanta quippe Adelbertus erat potentie, vt inter omnes Italiae Principes solus ipse cognomento Diues diceretur. huic erat vxor nomine Berta & c.* Istorum quidem, quo viciniore, eo infestiores Romana Ecclesia sensit: etenim (vt suo loco patebit) munitione S. Angeli ad ripam Tiberis, (olim moles Hadriani dicta) positi, quid non sunt ausi in Eccl. Rom. Cum hos Romana Ecclesia passa est Tyrannos, Tusciæ Principes,

Marchiones Tusciæ infestissimi Rom. Eccl.

C dominantes siue pecunijs, sine armis populo cleroque Rom. intruserunt in cathedram Petri homines monstruosos, vita turpissimos, moribus perditissimos, fide tamen semper Catholicos. Permisit id Deus, cuius iudicia arcana & inscrutabilia, vt intelligeret Ecclesiam non esse humanum figmentum, sed plane diuinum inuentum, quod nec per improborum, & sceleratorum malitiam perdi potuit, nec extingui, vt plane constet diuina eam potentia, & prudentia regi, & gubernari. Accidit tunc vt sacrosancta Basilica Lateranensis, Primaria Pontificis Sedes, impulsore Angelo malo, ab altari vsque ad portas, solo penitus prostrata corruerit. Quomodo possent stare parietes, tanti facinoris terræmotu prima concussa cardinis porta? Visum est enim velut certis characteribus mystice designatum, in tâta Ecclesiæ Rom. ruina, sanctuarium tantummodo relictum integrum, in quo sedes illius existeret, aduersus quam nec ipse portæ Inferi præualerent.

Pessim nonnulli Pöt. Rom. sed nullus hereticus.

D Cum delatum esset in Gallias, defuncto Formoso Pont. subrogatum illi fuisse Stephanum, quem tot tantaque nefaria crimina infamarent, nullus tamen fuit principalem sedium Episcoporum, qui ob id, se subtraheret a cultu, reuerentia atque obedientia, quæ impartiri solet Rom. Ecclesiæ Pontificibus; probe scientes Primæ sedis Pontificem minorum sedium non subiacere iudicio. De Fulcone quidem Rhem. asserit Frodoardus, quod ad eum scripserit de sua erga Sedem Romanam deuotione, &c. Inuitat eum Stephanus ad Synodum Raenennæ celebrandam, atque adeo mandat, vt, omni post habita excusatione adsit. Quod si prætermiserit canonicam in eum ferre sententiam minime retractabit. Rescribens, queritur, sed magna tamen cum animi demissione, se primis ab ipso litteris graui comminatione percussum. Significat quoque Odonem, & Carolum Reges in pacis tandem concordia se studente, connexos. aitque si ab Odone Rege licentiam impetrare valuerit se Romam aditurum. Obtinuit autem idem Rhemenf. Archiep. ab eodem Stephano Papa, vt quoniam vocatus ad Synodum ob bellorum fragores præfens adesse minime posset, id per legatos expleret. hæc ex Frodoardo, ^b omnia.

b li. 4. hist. Rhem. c. 6

Christi Annus Stephani P. 7. Vuidonis Leonis 6. 7 Imp. Indict. 1.

Pace in Gallijs paulo ante composita inter Odonem, & Carolum, fracta, Carolus diffusus suis viribus, cum Northmannis inire foedus, & eorum auxilijs bellum gerere in consilio habuit. Quod statim, vt audiuit Fulco Rhem. Archiep. vir praestantissimus, sacerdotali constantia resistit, atque ipsum ab instituto reuocauit, grauissimam ad eum scribens epistolam, ex qua ista recitat Frodoardus.

Quis enim, inquit, qui vobis, sicut oportet, fidelis est, non expauescat, vos inimicorum Dei amicitiam velle, & in cladem, ac ruinam nominis Christiani Pagana arma, & foedera detestanda suscipere? Nihil enim distat, vtum quis se Paganis societ, an abnegato Deo idola adoret. Nam si, vt ait Apost. bonos mores colloqua mala corrumpunt, quanto magis corrumpitur castitas anime Christianae, inimicorum ex consilio, & societate? Neque enim poterit non imitari quod assidue viderit, quin potius assuescet paulatim, & quasi vinculo male consuetudinis trahetur ad facinus. Certe progenitores vestri Reges deposito Gentilitio errore diuino cultui se humiliter subdiderunt, & a Deo semper auxilium experierunt, propter quod & feliciter regnauerunt, & Regni hereditatem ad suos posteros transmiserunt. Vos contra nunc Deum reliquistis (dicam certe, licet nolens quia Deum reliquistis, cum vos eius hostibus sociatis) vnde & merito prophetica illa vox ad vos dirigitur, que quondam ad Regem Israel similia facientem directa est. Quia impio praebeas auxilium, & his, qui oderunt Deum amicitia iungentis. Et certe cum deberetis malis praeteritis terminum ponere, & rapinis, & depredationibus pauperum renunciare, ac pro his omnibus poenitentiam agere, nunc ad maiorem iram Dei pronocandam, his qui Deum ignorant, & in sua feritate confidunt, vos coniungitis. Credite mihi quia nunquam sic agendo ad Regnum peruenietis, immo velociter disperdet vos Deus, quem irritatis. Haftenus quidem de vobis meliora sperabam, nunc vos video cum omnibus consentaneis vestris perituros, si tamen hoc nullis vere agere, & talibus consilijs acquiescere. Re vera, qui tale dant vobis consilium, non fideles, sed per omnia infideles esse comprobantur; quos si audire volueritis, terrenum simul, & caeleste Regnum amittetis. Deprecor itaque vos per Deum, vt tale deseratis consilium, neque velitis vos in aeternum praecipitare interitum, & mihi ceterisque, qui secundum Deum vobis fideles sunt, aeterni doloris asserre dispendium. Melius enim fuerat vos non nasci, quam diaboli patrocinito velle regnare, & illos iuuare, quos deberetis per omnia impugnare. Sciatis enim quia si hoc feceritis, & talibus consilijs acquieveritis, nunquam me fidelem habebitis, sed & quos, vt cuiusque potuero, a vestra fidelitate reuocabo, & cum omnibus Coepiscopis meis vos, & omnes vestros excommunicans aeterno anathemate condemnabo. Pro fidelitate, quam vobis seruo, haec gemebundus scribo, quoniam cupio nos secundum Deum, & secundum seculum semper esse honoratum, & non Satanae, sed Christi adiutorio ad debitum vobis conscendere Regni fastigium. Regnum enim, quod Deus dat, firmum habet fundamentum, quod vero per iniustitiam, & rapinas, ac quiritur, caducum est, & cito deciduum, nec diu poteri permanere. hucusque ex litteris Fulconis Frodoardus, dignis illis quidem Sanctissimi sacerdote: Procul abest vt eidem Regi suassent ista Politici Nouatores, illi inquam haeretici nostri temporis, qui regnandi iure prosternunt omnia, fidem, iustitiam, ipsamque etiam religionem, ita pessime de Regnis, & Regibus consulentes. Quam enim praestet in regnandi iure, religionis in primis rationem habere, praeter alia innumera exempla, docet praesens exemplum. Etenim cum Carolus salutaribus monitis Sanctissimi Sacerdotis iusta, digna, honesta, vtilia suadentis, in omnibus acquievisset, protinus auxiliator attitit ipsi Deus, qui auxilia reiecit infidelium: sustulit siquidem

a li. 4. hist. Rhem. c. 5. Fulco Rhem. diffusa der Regi foedus cum ifidel. Northm.

b 2. Paral. 19.

In regnan di iure, quam praestet religionis rationem here.

A aduersarium quam citissime, quem nec copia Northmannorum vnquam vel multo tempore debellassent. Etenim teste etiam Reginone anni presentis exordio, nemper 3. Ian. salutis anno 898. idem Odo, quem vocat Ottonem, diem clausit extremum; cum (ut subdit) Principes in vnum congregati, pari consilio, & voluntate Carolum super se constituunt Regem.

B Arnulphus Imp. 3. Kal. Decemb. pediculati morbo extinguitur. Vtrum vero pro tam immenso scelere, Hungarorum scilicet immisione, secundum Prophetam duplici sit contritione contritus, an ut ex presenti supplicio consequeretur veniam in futuro; solius Dei scientia dimittamus &c. Ex Reginone, Luitprando, & alijs. At Luitprandus quidem paulo ante eundem Arnulphum reum fuisse grauissimum criminum tradit, cum agit dementis deliquo quod est passus, per soporiferam potionem, quam vxor Vuidonis Imp. eidem propinandam curauit; cum prosperos rerum suarum successus non Deo, sed sibi tribueret, & violationes Ecclesiarum, sacerdotum & Virginum fieri a suis permetteret.

a li. r. c. 9. Arnulphus Rex moritur reus multorum criminum.

Eodem quoque anno defunctum esse Vuidonem Imper. dum Arnulphum insequeretur, idem Luitprandus affirmat, ex quibus redarguas Reginonem, qui Vuidonis obitum refert in Ann. 894. tempore primi aduentus Arnulphi in Italiam.

Inter torpersecutiones quas passa est saepe Eccl. Rom. a Gentilibus, haereticis, & schismaticis, nulla vere fuit atrocior, & periculosior ea, quam saeculi Principes, quantumlibet Christiani, intulerunt, cum sibi tyrannice arrogauerunt electionem Roman. Pont. Tunc enim in eandem sedem, Angelis reuerendam, visu horrenda intrusa sunt monstra; innumera inde prodierunt mala; ipsamque sine macula, & ruga, aspergi contigit fordidus, & inquinari. Quare qui turpis assentionis lenocinio, & varijs artificijs Ecclesiam subijcere moluntur Principibus saecularibus, ii censendi sunt eius hostes infestissimi; & eius amici, & vere filij censendi, qui impertitam ipsi a Christo diuinitus libertatem, zelo patrum legum aestuantes, magno animi vigore, & fortitudine conseruare nituntur.

Quae omnium pessima persecutio Ecclesiae.

Prævalente in Vrbe Romanorum factione aduersus Adelbertum, Tusciae Marchionem, Stephanus Apost. Sedis inuasor, & ipse pulsus, detruditur in carcerem, vbi pariter strangulatur, & creatur Romanus quidam nomine, quem vixisse tantum mens 4. & d. 20. tradunt.

Quod autem ad tempus sedis Stephani, vsque ad postrema tempora anni huius peruenisse, ex diplomate eius cuiusdam privilegij constat.

E Eodem anno laudatissimus ille Archiep. Eccl. Rhemen. Fulco, columen Francorum Ecclesiae, iussu impii Balduini Flandriae Comitis, interfectorum Duce quodam Vuinsmaro, interficitur, quod ipsum inuadentem res Ecclesiarum priuatis litteris atq; Synodalibus monuerat, atq; arguerat sacerdotali libertate pariter, & charitate, cuius rei causa potissimum eum sibi reddidit perinsum. propinquior autem illatae necis illa causa praecessit, quod Abbatia Sancti Vedasti, quam inuaserat, & possidebat, per Regem ab ipso vindicata fuerat. Ex Frodoardo qui de vltione diuina in ipsum interfectorem Ducem, ita mox subiicit: Denique Vuinsmarus eius interemptor ab Episcopis Regni Franc. est cum suis complicibus excommunicatus, & anathemati-

Balduin. Flandr. S. Fulco Rhem. occiditur.

b li. 3. c. 9.

Atem in magnum vitæ discrimen adductus est Imper. dum procedens solemnî pompa ad Ecclesiam S. Mocij martyris ex antiqua Imp. consuetudine, ab infano percuitur veste in capite, cui prædicitur a Marco Abbate fore. vt non moreretur, sed ad decennium vitam propagaret, quod & factum est. Porro solemnî illa processio ab eodem Imp. sublata est. Ex Curopalate, & alijs.

Eodem anno m. Martij, vndecim elapsis mensibus ab Encenijs Compostellanis, celebratur in Gallæcia Ouetense CONCILIVM vt iam a tempore Io: Pap. 8. fuerat ordinatum, sed propter ingruentia bella dilatum. In quo, inter alia, ex eiusdem Pontif. concessione, ipsa Ouetensis Ecclesia, cum Alphonfus M. illic regiam Sedem collocasset, Metropolitana aucta est dignitate illuc ex Lucensi translata. In eo Concilio, inter alia, statutum, vt episcopi illarum Ecclesiarum, quæ a Sarracenis fuerant destructæ, Ouetum se conferentes, in Ecclesia militantes, stipem consequerentur, curantes alias circumpositas, sub eadem diocesi constitutas Ecclesias.

Accidit autem vt ex multitudine Episcoporum sedibus carentium, & Ouetum confluentium, dista reperiatur ab antiquis Ouetum Ciuitas Episcoporum.

Acta eius Concilij a Sampyro exactè descripta leguntur. Eodem anno Eduardus Rex Angliæ filius Aelfredi Regis, in Regem coronatus, ob sanctimonialis Virginis raptum, parauit exercitum aduersus raptores propinquum suum, qui tantum sacrilegium perpetrarat, adegitque illum, licet potentem in fugam, & sanctimoniale suo Monasterio restituit. ex Math. Vuelstmonasteriensi.

Ouetu Ciuitas Episcoporu Eduuardi Reg. Religio.

C *Christi Annus* 902 } *Jo. Pap. 9.* 2 } *Ludonici 4.* 3 } *Imp.* } *Indict. 5.*
Leonis 6. 17

Hoc anno contigit expeditio Hemerij a secretis Imper. Leonis primarij aduersus Sarracenos, quando reuelari contigerunt res admirandæ Theocistæ Lesbij in Eremo Paros Insulæ vitam degentis. Elegans est historia, & omni fide scripta a Legato eiusdem Imp. tunc misso in Cretam Insulam ad Arabes ibi degentes. Tu vide apud Metaphrastem, & Surium.

S. Theocista Lesbja.

a 10. Nou. Vngari in uadit Italam.

D Hoc anno Hunni vulgo Vngari dicti, e Pannonia egressi, in Italiamque progressi ingenti clade afficiunt transpadanas nobilissimas ciuitates, Ecclesias deuastantes, cunctaque, preda, incendio pessundantes, Berengariumque obuam cum immenso exercitu, præter spem, aggressi, vicerunt, nec recesserunt quousque ingenti pecunia pacta, eademque ab eodem Berengario exacta potiti, anno sequenti ad propria sunt reuersi. Post hæc accidit, vt idem Berengarius commiseratus clades nobilium ciuitatum, eis multa suppeditando præsto fuerit, Ecclesiisque bona contulerit. Nam eius in diuersas Ecclesias munificentia, diplomatibus adhuc integris permanentibus testata remansit. Incensum, inter alia, tunc famosissimum Monasterium Nonantulanum, sed reparatum per Petrum Abb. qui illuc etiam tunc transtulit veneranda corpora Sanctorum Martyrum Synesij & Theopontij, ex alio Monasterio prope Tamisium sita, ab iisdem incenso.

b Sigon. li. 8. de Reg. Ital.

Christi Annus 903 } *Joan. Pap. 9.* 3 } *Ludonici 4.* 4 } *Imp.* } *Ind. 6.*
Leonis 6. 18

Prorus obscurus, nulla alia rerum gestarum ad institutum spectante memoria illustratus.

Christi Annus

Ioan. Pap. 9

Lamberti

19

Imp.

904

4

Leonis 6.

19

Indict. 7.

Berengarius extorquet coronam Imp. Lambertus coronatur Imp.

Synodus Rauennas

Epi iudicet de sceleribus adulterii.

In domibus Eccl. nec iudicia, nec hospitalia habeantur.

Cum Turonibus fidei leuiter agendum.

Berengarius Romam armato exercitu profectus, coronam Imperij ab ipso Ioan. Pont. violenter extorsit, sicque tyrannice Imp. nomen sibi vendicauit. Eo vero recedente, vocatus Lambertus, ab eodem Pontifice libente, Imperatoria corona, solemnibus ritibus coronatur. cuius hic annus Imp. vndecimus ex quo a Formoso Papa fuerat coronatus; ab obitu vero Vuidonis patris quintus, porro hic primus, ex quo Italiae Principes eum Italiae Regem nominant, deficientes a Berengario. **COACTA ENIM ROMÆ SYNODO**, & viriisque iuribus examinatis Berengarij coronatio, tanquam vi extorta, penitus est abrogata; Lamberti vero, vt libera, legitima iudicata. Facta sunt ista Romæ hoc anno, eademque recitata postea **IN SYNODO RAVENNATE**, ab eodem Rom. Pont. congregata. Quod enim haud liberum esset Romæ degere, ipsum Io. Papam, studentibus nonnullis aduersæ parti, contra Lambertum, fauentibus Berengario, consultius visum est Episcopos Rauennam euocare. Hic etiam, inquit, Sigebertus anno superiori, (Io. 9. Pap.) ad confirmandam Formosi ordinationem, quem Stephanus Papa deposuerat, Synodum 74. Episcoporum præsentibus Francorum Archiepiscopis, & Rege apud Rauennam statuit. Et coram et combusta est synodus, quam Stephanus in damnationem Formosi fecerat. Extant tam Romanæ, quam Rauennatis Synodi Acta, ex Cod. Anton. Augustini. & Rom. quidē 12. capitibus comprehensa. in quorum decem inbentur adesse Legati Imp. consecrationi Rom. Pont. ad cauendam vim, & scandala. & 11. sub Ecclesiastica, & Imperiali indignatione prohibetur, ne sedē vacante Patriarchium, & Episcopia expilentur: & 12. mandatur, vt Episcopi singularum Urbium in suā diocesi liberam potestatem habeant adulteria, & scelera inquirendi, vlciscendi, & iudicandi, secundū qđ canonicis consuetum, absque impedimento alicuius. Et cum opus fuerit, ad comprimendos rebelles, & contemptores publicum placitum conuocent, non ad præiudicandū, sed potius ad ea, quæ Deo placita sunt, & saluti animarum conueniunt, prosequendum. Hic finis Rom. Synodi, in Rauennate postea recitata, & confirmata; Lamberto Imp. præsentē. cui in eodem Codice subiiciuntur 12. capita, legenda in Annalibus. eorum enim 11. tantum adscribam. Vt in domibus Ecclesiarum, neque Missus, neque Comes, vel Index quasi pro consuetudine, neque placitum, neque Hospitium vendicent. Sed in publicis Vicis domos constituāt, in quibus placitum teneant, & secundum antiquam consuetudinem hospitentur.

Hoc eodem anno S. Garimbaldus presbyter vir magnæ sanctitatis in Anglia; ex hac vita migravit, simulque religiosissima femina Asuuiha Regina mater Eduuardi Reg. Anglorum. Ex Vuestmonasteriensis.

Christi Annus

Benedicti P. 4.

Lamberti

20

Imp.

905

1

Leonis 6.

20

Indict. 8.

IO. Papa 9. cum sed. ann. 3. & d. 15. obiit, in cuius sepulchri epitaphio, apud Mallium habetur eum tria celebrasse concilia. In eod. MS. Cod. Ant. Aug. extat rescriptum eiusdem ad consultum Heruci Rhemorum Archiepisc. de Northmannis nuper ad fidem conuersis. Post aliqua. Nam quod de his vestra eloquio nobis immotum paternitas, quid agendum sit, qui fuerint baptizati, & rebaptizati, & post baptismum gentiliter vixerint, atque Paganorum more, Christianos interfecerint, Sacerdotes trucidauerint, atque simulacris immolantes, Idolothyta comederint. Equidem si Ty-

Arcnes fidei non forent canonica experirentur iudicia. Unde quia ad fidem rades sunt; vestro utique libramini, vestraque censura committimus experiendos, &c. Et quidē si inter eos tales inuenti fuerint, qui secundum canonica instituta se per penitentiam mactare, & tanta commissa scelera dignis lamentationibus expiare maluerint, eos canonice iudicare non respuat, &c. Commendatitem Frodoardus eiusdem Heruci Archiepiscopi. studium exhibitum in conuersione Northmannorum. ² Vuitō Rhotomagenfis Episcopus, collecta, ex diuersis auctoritatibus Sanctorum Patrum 24. capitula, qualiter ipsi Northmanni tractari deberent, eidem Archiep. delegauit.

a li. 4. c. 12.

B Infuper etiam apud Rom. Pont. super horum conuersione, quę exequenda forent infinuare non desistit. hęc de Northmannis, qui Gallias inuaserant. Apud eos vero qui suas sedes habebant in Dania, diximus prima femina iacta fuisse fidei a S. Ansgario, inde vero ab eius successore Remberto, qui miraculis admirandis eandem coalescentem Ecclesiam irrigauit, quę maioribus in dies incrementis profecit.

Rursum vero in Codice illo M. S. Columnensi sæpius citato, reperitur eiusdem Io: 9. epistola ad Stylianum Episcopum Neocesareę ad petitionem illius vt concederetur sibi facultas communicandi cum ordinatis a Photio, quod iam fecerat. Papa vero Ioh: aduertit quō pacto tentans hęc ille scripserat, vt videret an Romani hoc essent facturi. Quapropter neque illi facultatem concessit, neque proprium chirographum, quod petebat, remisit, quod quęsitum, nec inuentum ait.

Leo Ostiensis tradit eum dedisse petitem priuilegium Monachis Cassinatibus, quod & fecisse Stephanum Papam prædecessorem affirmat.

C Eodem anno (quod ad Res Hispania pertinet) Rex Alphonfus cognomento M. rebus Ecclesiasticis in optimo statu per Concilium, nuper habitum, constitutis, aduersus Arabes bellum, ingentem de ipsis victoriam est consecutus (cadente in prelio Duce eorum primario Alcanam nominato, eodemque a suis vti propheta culto.

Victoria ingens relata de Arabibus.

Post vacationis Sedis diem vnum, successit Benedictus eius nominis 4. Romanus.

Christi Annus 906 Benedicti P. 4. 2 Lamberti Leonis 6. 21 } Impp. Indict. 9.

D Hic annus nulla rerum gestarum face illustratus, penitus remansit obscurus.

Christi Annus 907 Benedicti P. 4. 3 Lamberti Leonis 6. 22 } Impp. Indict. 10.

Benedictus 4 magna sibi laude in primis, ex amore pauperum, conciliata, moritur. Subrogatus est in eius locum Leo 5. Ardeatinus, quem breuitas temporis, quō sedit, reddit obscurum, dies enim tantum 40. rexit Ecclesiam. Eum vero pulsum atque detrusum in carcerem a Christophoro, qui post eum sedit, affirmant res Pontificum profecuti. Sed & Christophorum, post menses septem, pulsum a Sergio inuatore & que confirmant. sunt hęc plane tempora inopia scriptorum obscura, & tyranni de Sedem Apostolicam inuadentium tetra.

Christi Annus 908 Christophori P. 1 Sergii Pap. 1 Lamberti Leonis 6. 23 } Impp. Indict. 11.

Sergius Rom. Ecclesię 120. præsidet. Iste est Sergius Diaconus, propter Formosum, a Papatu repeobatus, qui ab eodem Formoso Episcopus factus, ad Francos tamē

se contulit, & eorum auxilio Christophorum inuasorem capiens, & in carcerem tradens, latenter Romam ingressus, Papatum inuasit, & Romanos minis, & terroribus perpulit ut omnes ordinationes Formosi irritas haberent. hæc Sigebertus de Sergio anno superiori: corrigendus in eo, dum ordinatum eum dicit Episcopum à Formoso; quem Acta Synodalia Rom. Synodi presbyterum tantum nominant. Exurgit rursus, Christophoro eiecto, Sergius ille nefandus, & potentia Marchionis Tusciae Adelberti inuadit Sedem Christophori, non Formosi, (vt memoria lapsus afferit Luitprandus) ceterum ab omnibus non legitimus Pontifex, sed conclamatur inuasor. sunt hæc infelicissima illa tempora, cum alter alterius, res gestas, intrusus quisque Pontifex aboleret, quæ damnans & execrans huius temporis auctor, Auxilius nomine suo profecutus est stylo, de quo hæc Sigebertus. *Auxilius, inquit, scripsit Dialogum sub persona infensoris, & defensoris diuinis, & canonicis exemplis munitum contra intestinam discordiam Rom. Ecclesie scilicet de ordinationibus, exordinationibus, & superordinationibus.* Hæc perpetrata ab intrusis, & vsurpantibus thronum Apostol. quæ legitimi Pontifices sunt execrati. At quod mirandum est, isti licet tales fuerint, tamen eo honore & reuerentia fideles omnes, præsertim longe positi, Boreales populi, profecuebantur Rom. Eccl. vt quemcumque in ea sedentem audirent, nomine tenus Pontificem, eundem, mirum dictum, nulla discussione eius ingressus, vt Petrum colerent. sic enim ab hoc eodem Sergio ^b Colonienfis Archiep. reperitur petijisse, & accepisse pallium: & Hogerius successor Adalgarij in Ecclesia Hamburgensi, hoc anno ab eodem Sergio æque accepisse pallium tam ipse, quam præcessor viri Sanctissimi cui coadiutorem dederat, & priuilegia renouarat. Hic igitur, utcumque Pontificem agens, Formosi Papæ Synodalia Acta rescidit. ^c Ab eodem quoque priuilegia obtinuisse Monachos Castinates, Leo ^d Ostiensis affirmat. Cum tamen eosdem Sedis Apost. inuasores non Apostolicos, sed Apostaticos esse dicendos, Ecclesiastica bene disposita ^e censuit disciplina. De flagitiosa quoque Sergij vita Luitprandus. *f* *Theodora, inquit, scortum impudens huius Alberici, qui nuper hominem exiit, auia (quod dictu etiam nefandissimum est) Rom. Ciuitatis non inuiriliter Monarchiam obtinebat, quæ duas habuit natas Marotiam, atque Theodoram, sibi non solum æquales, verum etiam Veneris exortiuo promptiores. Harum vna Marotia ex Papa Sergio, cuius supra, inquit, fecimus mentionem, Ioannem, qui post Ioannis Rauennatis obitum S. R. E. obtinuit dignitatem, nefario genuit adulterio; ex Alberto autem Marchione, Albericum, qui nostro tempore Rom. Vrbs Principatum vsurpauit, &c.* Post hac tanta sua potentia meretrices prostituta Principibus Apost. Sedis inuasoribus, & Tusciae Marchionibus potentissimis, pro arbitrio legitime creatos Pont. demouebant, & violentos, ac nefarios homines, illis pulsus, intrudebant.

Quis ista considerans, nõ obstupescens, scandalumque patiens putarit, Deum oblitum Ecclesie suæ, quam meretricum arbitrio permiserit infamari? Cum tamen illi magis adfuerit, & prospexerit, dum non permisit eam schismaticibus scindi, nec profecindi hærefum fraudibus. Sic vt quo longius ab eadem Ecclesia foris vitus est recessisse, eo magis intime eidem cognitus sit inhæsisse, manumque subiecisse ne prauorum hominum impulsibus agitata corruerit, quod loco miraculi habendum quis neget? Eodem anno, tædio longe Præfecturæ, Paris Regis Alphonfi M. eius filius primogenitus Garfias, nomine, adiuuante matre, & fratribus, conspirat in patrem: Sed qui Magni nomen digne est consecutus, ob debellatos sæpissime Arabes, in hoc ipso, cum nolens ciuili, & domestico bello exhauriri Regni vires in vilitatem hostium Saracenorum, sponte filio cessit, seipsum superans, non curans quæ sua sunt. Res tunc gestas ex Sampyro, atque Tudenti, & alijs antiquissimis monumētis prodit Ambrosius Morales, & alij.

a De eccl. script. Ill. tit. Misera eccl. Rom. tēpora.

b Crant. hist. Eccl. Sax. li. 3. c. 1. & lib. 2. c. 24. c. li. 1. c. 42. hist. d li. 1. c. 54 e d. 79. c. 1. & 9. fli. 2. c. 13.

scortum Romæ do minatur.

Prouidentia Dei circa Rom. Eccl. his miseris temporibus. Pietas, & magnanimitas Alphonfi M. cedendo Reg. filio. g Chron. Hisp. li. 5. c. 30.

A

B

C

D

E

A

B

C

D

E

HOc anno PROVINCIALE CONCILIVM celebratū est ab Herueo Rhem. Archiep. in Gallia SVESSIONE, de correctione morum, & Ecclesiastica disciplina restituenda, i 5. capitibus statutis. Deploratis sæculi huius calamitatibus, primū omnium de honore, & cultu Ecclesiarum ponitur a constitutio. Deinde ipsi Regi, vt potissimo, post sacerdotes, Ecclesiæ membro, præscribitur recta, secundum pietatē norma viuendi ex SS. PP. sententijs concinnata, atque ex eisdem fontibus exhortatio ad eundem Regem. Tertio vero loco regularium ponitur reformatio, & disciplinæ collapsę integra restitutio, de quibus agentes Patres deplorant lapsum Monasteriorum Gallicanorum, &c.

Inter alia autem in fine 14. capitibus, quam accepissent ab Apost. Sede admonitionem de peruerfa Orientalium doctrina, auctore Photio, negante Spiritum Sanctum a Filio procedere significant, &c. Quibus in primis declaratur persequerisse eos, qui quomodocunque præsidebant Rom. Ecclesiæ, in Photij detestatione, & anathemate; Sed & iisdem commendatur modestia Gallicanorum Episcoporum erga Rom. Ecclesiā, dum minime merita ista scribentis Sergij attendentes, ea tantum quæ ab eo dicerentur, considerantes ipsius obediunt iussionibus, secundum quod fuerunt olim admoniti a Christo discipuli de sedentibus super Cathedram Moyſi Scribis, & Phariseis, vt facerent quæ illi dicerent, & non quę facerent. In initio cap. 15. agunt de consueta illibata, quam accepissent a Petro, & eius successoribus Fide Catholica, cui vt superædificent bona opera, hortantur, &c. Extat hoc Concilium in Cod. Ant. Aug. sæpius citato.

Cod. Cōc. c. 2.

Concilio Sueffione præscribitur Regibus forma regnandi.

Gallicani epi neque Pontifici obediunt.

Sergius Papa moritur: in eius locum subrogatur Anastasius III. Rom. qui sedisse ponitur annos 2. & totidem menses: De quo asseritur, quod exposcente Berengario Ticinensem Ecclesiam plurimis iisdemque, magnificis decorauit ornamentis, cōcedens nimirum vmbellæ vsum, equoque vehi albo, crucem præferre, & in Concilijs a lęua Pontificis assidere. Ad hæc etiam tempora propagatum esse Lamberti Imperium ex Luitprando possumus intelligere, cum ait, quinquennio illi aduersatū fuisse Raginfredum Mediolanensem Comitem, cum antea idem Imp. aliquantisper, pulso Berengario, imperasset. Hunc ab Vgone Comite Mediolanensi in venatione occulte necatum, ipse Luitprandus magnopere deplorat, ob mirificam eius præstantissimarū virtutum indolem, & ingentem magnarum pro Rep. rerum expectationem, cum 32. esset annorum, vt ex Patris diplomate, reddito superius, diligenti supputatione annorum eius, anno 904. est demonstratum.

Tici. eccl. priuilegia.

Lambert. Imp. laudatissimus & magnæ expectationis proditorie occiditur.

At hunc tanta virtute, & summa expectatione clarum sustulit de medio Deus, ne malitia mutaret cor eius. Sed & quod vindicans Deus peccata parentum in filios vsque in tertiam, & quartam generationem, noluit eum in Rom. Imperio propagari, cuius progenitores, (vt vidisti) toties Rom. Eccl. inuadentes, deprædati sunt. Sublato de medio Lamberto, Berengarius, (vt idem Luitprandus testatur) summa rerum positus est, & Adelbertus Marchio Tusciæ ad suum pristinum reuersus est principatum.

Christi Annus

911

Anastasi P. 3.

Leonis 6. Imp.

26

} Ind. 14.

LEO 6. inchoato Imperij anno 26. per tres menses, mense Maio, an Iunio ꝑ cedit e vita Zonar. Constantinus Manasses, Glicas. Extant eiusdem Leonis 113. Nouellæ Constitutiones diuerforum argumentorum ad res vel personas etiam Ecclesiasticas pertinentes; voluit enim imitari Iustinianum, vt pro arbitrio, sicut de profanis, ita de sacris æque decerneret, sibi sumens, quod Summorum Pontificum est. Quam autem ista præsumentes delirent Imperatores, dictum est superius in Iustiniano.

Extat præterea adhuc eiusdem Leonis Imperator. Epistola ad Regem Sarracenorum, de Christianæ fidei veritate, & Sarracenorum impietate. Symphorianus Camperio Lugdunen. ex Chaldaica in latinam linguam interprete, ante annos 90. ^a In qua (vt prætermittamus cetera) illud obseruandum, quod Spiritum Sanctum a Patre Filioque procedentem, absque dubitatione, vel hæsitacione aliqua profitetur, sic dicens: *Ego sum Dominus Deus tuus, creator tuus, lumen de lumine, Verbum de Patre, EX QVIBVS SPIRITVS SANCTVS PROCEDIT.* Vnde intelligas eam orthodoxam de Spiritu sancto doctrinam huius temporis viros disertos recepisse; exclamasse tamen quod sine Oecumenici Concilij auctoritate in Symbolo posita esset. Plurima eiusdem Leonis, cognomine sapientis, extant adhuc scriptorum monumenta, nobis breuitatis causa omittenda, tu lege in Annalibus, ex Vaticanæ Bibliothecæ varijs codicibus deprompta, sed in primis Encyclica, qua tamquã vbique præsens, omnes sibi subditos ad vitam bene instituendam, hortatus est, imitatus in his Episcopos, qui eiusmodi Encyclicis litteris Pastoralibus populum sibi creditum admonere consueuerunt.

Porro suæ pariter vestigia pietatis impressa reliquit etiam in commentario, quo res bellicas pertractauit, vbi inter alia, vt pridie eius die quo prælium, & certamen sit ineundum, curare debeat dux exercitus per sacerdotem vniuersum exercitum expiari aqua benedicta; præterea, vt quotidie mane, & vespere vniuersus exercitus dicere debeat trifagium hymnum.

Scribit præterea Curopalates ædificasse Templum, in illudque intulisse corpus S. Lazari, & corpus S. Mariæ Magdalensæ fororis eius. Verum Galli Narbonenses hæc se possidere constantius profitentur. Leone autem vita functo, (inquit Curopalates) Alexander frater eius, iuuenis, qui 20. ætatis annum transegerat, habenas Imperij suscepit, simul regnante Constantini Leonis filio puero. Sed erratum ab eo in annis ætatis Alexandri, quod ex ipsomet corrigitur in Basilio. cum ait tertio anno eius Imperij, tertium Alexandrum Cæsarem creatum; vt dicendum sit Alexandrum hoc tempore excessisse annum ætatis 40. Alexander igitur simulatque ad imperium peruenit, Nicolaum Patriarcham eiectionem reuocat, & in sede constituit; Euthymium abdicat, quæ Nicolai fautores male mutant, magno & æquo animo omnia tolerantem, qui denique in exilium missus est. Clericus vero qui illius canos euulserat, eadem hora dõnum reuersus, eandem igne consumptam reperit, & siliam male affectam, & dissolutam, quæ multos deinde annos ita vixit, vt mendicare cogeretur. Ex Curopalate. Causam porro acerbissimi odij Nicolai clericorum in Euthymium exponit Arethas Archiep. Cæsariensis, quod eos palam simoniæ intentos coercuisset qui & deplorat fera illa, & inhumana, quæ in venerandum senem exercuerunt.

A

Christi Annus

Landonis Pap.

Constantini 8. Solius Imp.

} Ind. 15.

912

I

I

Moritur Anastasius, cui succedit Lando Sabinus. Nefarius Alexander contra
piam consuetudinem populi Christiani Sanctas ingredi Ecclesias, operto ca-
pite, cum quodam contemptu, exorsus, ac post statuas, quæ sunt in Hippodromo, cum
solum Baccho fieri sacrificium fecisset, merte captus est, nec ex ea die amplius in sua
potestate fuit. Ex^a Areta Cæsariensi.

Apud Li-
pom. 1.3.

B

Apud Erempertum, in rebus gestis Longobardorum huius temporis, narratur,
quod idem Alexander intuitus statuas illas Deorum, Roma Cōstantinopolim olim
delatas, blasphemam illam emisit vocem: Heu quando istas colebant Romani po-
tentissimi, & inuicti perseverarunt, iussitque eas serico operiti. tunc sequenti nocte,
per quietem vir aspectu lucidus ei apparens, severe admodum eum arguens, & per-
cutiens, dixit: Ego sum Romanorum Princeps Petrus, & statim euigilans timore ve-
hementi correptus, sanguinem ore vomens exitiali morbo correptus, extinctus est.
Prosequitur Aretas, cum agit de translatione Euthymij Patriarchæ, infaustum fu-
nus Alexandri, cum ignominiose, scetens illius cadaver delatum est ad sepulturam.
Atque hæc quidem, inquit idem Aretas, diuinæ prouidentiae etiam nunc in rebus hu-
manis vitæ huius indicia suere.

Impietas
vt punitur
diuinitus.

C

Defuncto Alexandro solus imperat Constantinus puer Leonis filius sub tutori-
bus, inter quos idem restitutus Nicolaus Patriarcha est adoumeratus.

Quod ad res pertinet Occidentales ipsamque Rom. Ecclesiam, hoc anno (quod
Luitprandus enarrat) Theodora potentissimo Scorto, ac impudentissimo agente, Lā-
do Papa, Ioannem, quem illa turpissime deperibat, ex Rauennate presbytero, creatū
Episcopum Bononiensem, defuncto tunc Petro Episcopo Rauennate, in eius Eccle-
siæ Episcopatum transfudit. Quo facto, eundem Landonem, modico interlapso tem-
pore ex hac vita migrasse testatur. Porro Theodora non quieuit, donec eundem Ioā-
nem ex Archiepisc. Rauennate in Cathedram Petri violenter intravit. Duplici causa
tanta aucta est meretricis potestate, tum quod filia eius Marotia (vt dictum est ex eodē
auctore) fuisset Sergio Pseudopapæ prostituta; tum etiam quod altera filia Theodo-
ra Adelberto Marchioni Tusciæ iuncta adulterio esset, ex qua Albericus est natus,

Theodora
nobile
scorum
Amasium
intrudit
Pontificē.
Theodora
duarum fi-
liarū im-
pudicitia
nobilitium
famofarū
potens.

D

qui patris potentia Vrbi dominabatur. Accessit vero ad potentiam eius, quod defun-
cto Adelberto Marchione Tusciæ, loco ipsius regnans filius eius ex Bertā coniuge,
Vuido nomine, Marotiam Scortum Sergij in vxorem acceperit. hæc omnia Luit-
prandus eius temporis scriptor. Quanta autem esset potentia Tusciæ Marchionum,
ex eodem intelligere potes, dum de ipso hæc ait: **HIC REX POTIUS, QUAM
MARCHIO POTERAT APPELLARI, IN NVLLO QVIPPE MIHI EST
INFERIOR, NISI SOLVM MODO NOMINE.** Hic itatus infelix S.R. tunc
temporis Ecclesiæ, vt arbitrio potentissimæ meretricis Theodoræ matris omnia mo-
uerentur: mutarentur Sedes: darentur Episcopi, & quod auditu horrendum, & infan-
dum est, intruderentur in Sedem Petri earum amasij Pseudopontifices, qui non sint
nisi ad consignanda tantum tempora in Catalogo Rom. Pont. scripti. Quis enim a
scortis huiusmodi intrusos, sine lege, legitimos dicere posset Romanos Pontifices?
nusquam cleri eligentis, vel postea consentientis vlla mentio, Canones omnes pressi
silentio, decreta Pontificum suffocata, proscriptæ antiquæ traditiones, veteresque in
eligendo Summo Pont. consuetudines, sacrique ritus, & pristini vsus profus extin-
cti. Dormiebat tunc, alto (vt apparet) sopore Christus in nauī, hæc dissimulans, nec
erat, qui excitaret, creatis omnino ab his monstris, Presbyteris, & Diaconibus Car-
dinahibus sibi similibus, sed bene, quod in nauī dormiebat Christus, quæ typum gerit
Ecclesiæ, nunquam ab ipsa recessit, semper in ea mansit, iuxta suas promissiones,

Marchio
Tusciæ re-
gia potes-
tia floret.

E

a Mat. 28.
b Luc. 22.
c Mat. 16.

Vobiscum a sum vsque ad consummationem seculi, obligatus sponsonibus. b Rogami pro te Petre: vt non deficiat fides tua. c Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Qui hac fide nituntur, & hac Dei promissionum securitate, magnam percipiunt, etiam in his aduersis, consolationem, securi cum Domino dormiunt, vigilantes precibus ad impellandum ipsum, vt iustificetur in sermonibus suis, vt quæ promisit adimpleat. Scandalum vero illi tantum patiuntur in hac horrida tempestate, qui fidei expertes, illud impium mente voluunt. Quomodo scit Deus, & si est scientia in excelsis? quales impij Nouatores, qui huiusmodi fluctibus obrutam Christi videntes nauiculam, non esse in ea Christum impie blasphemant, qui nisi in ea esset, iam diu demersa esset tot pondere ac tantorum peccatorum. Landone defuncto, Ioannem hoc anno sedere cepisse, in uasorem eius sedis, colligitur ex Chronico Cassinate. d

d li. r. c. 55
Chron.
Cass.
e p. 9. c. 66

Hoc anno habita est SYNODVS CONFLVENTANA in Gallia, de qua apud Iuonem e habetur in ea statutum, ne vllus Christianus infra septimam generationem nuptias copulare præsumat.

f Prou. 20.

Hoc anno moritur Rex Alphonsus M. cum regnasset annis 46. duobus illis computatis, quibus cesserat Garfiaz filio. Paulo ante obitum, non vt Rex, sed vt Dux exercitus militans sub Rege filio, ingens modestiæ, & animi submissionis specimen edes, ingenti victoria de Mauris potitus est. post triennium filius Garfiaz e vita subtrahitur, iuxta sacram parœmiam. f *Hereditas ad quam in principio festinat, in fine benedictione carebit.*

Cluniac.
Monast. ex
truitur.

Hoc eodem anno Berno Abbas Ordinis S. Benedicti Gigniacensis, Cluniacensis cœnobij, & instituti fundator, moritur, in cuius locum Odonè hoc pariter anno fuisse substitutum Sigebertus ponit in Chronicis. Hic soluto, & magna ex parte lapsa monastico instituto, ex bonis Auiæ suæ Comitissæ in Burgundia, pago Cluniaco Monasterium extruxerat, fauente illi Guilermo Christianissimo Aquitanorum Principe, cuius merito, & exemplo complures inuitati ad Deum, contempto sæculo, conuertuntur, in quibus celeberrimus censetur Odo, qui & primus Abbas Cluniacensis ab aliquibus male appellatur, successit ille quidem Bernoni, huicque Ademar, & celebres deinceps fuerunt Hildebrandus, Maiolus, Odilo, Hugo. Maioli vitam descripsit Odilo. g Fuerat hic Berno Hincmari Rhem. Archiep. discipulus, vt est apud Sigeb. h In fragmentis Floriacensis Chronici legitur. *His temporibus Gulielmus Comes Aruernorum, & Dux Aquitanie Cluniacum fundauit cœnobium S. Givaldus Aueliacum. Ebbo quidam Princeps partium Bituricensium, Dolense. Vt plane dicendum fuerit post duas hiemes, flores apparuerunt in terra nostra.*

g Apud
Sur. Maij.
h decl. scri
pt. eccl. c.
125.

Eodem quoque anno defuncto Ludouico Rege Germaniæ, in quo finem accepit progenies Caroli M. in Regibus Germanorum, cum nec Ludouico Arnulphi filio Caroli in Gallia regnantis fratrueli vllus esset filius; adeo vt opus fuerit ex alia familia Regem quærere, & licet in Othonem, Henrici Patrem Ducem Saxonie, vota omnium conuenirent, ipse ætate grauior recusat accipere, & Conradum Ducem proposuit, quem elegerunt.

Progen.
Caroli M.
extinguit.
Otto vocatus ad Regnū alium proponit eligendū.
Rollo D. Northmā. fit Christiani.

Hoc pariter anno Rollonè Ducem Northmannorum in Galliarum inuasorem Christianam religionem amplexatum, sacro baptisate initiatum, veteres annales docent, quos collegit Matthæus Vuestmonasteriensis, qui rem gestam pluribus narrat.

Christi Annus Ioan. 10. P. Constantini 8. Solius Imp. } Indict. 1.
913 2 2

Ragnerus D. Lothar. pœnitens.

HOc anno habetur coniugatum Diploma illud memoria dignum Ragneri Lotharingi Ducis pœnitentis. Hic enim cum prius Ecclesiastica bona, nullo Dei timore

A timore coercitus, sapius inuassisset, ac deprædatus esset: tandem poenitens, in se reuersus, donatione amplissimi Latifundij satisfaciens, suæ donationis Diploma confecit, quo seipsum redarguens, & accusans vere poenitentis posteris, reliquit exemplū. Subscriptio est. **RAGNERVS · LOTHARINGORVM DVX, ET PRAE · DO, QVIA ECCLESIAM DEI PERSECVTVS SVM.**

Christi Annus } Ioan. 10. Pap. } Constant. 8. Solius Imp. } Indict. 2.
 914 } 3 } 3 }

B Simeon Rex Bulgarorum obsidet Constantinopolim, & repulsus ac in suā domum Sreuerus a Patr. Constantinopolitano tutore Imp. conuenitur; & ad pacem cōponendam suadetur; cui annuens Simeon ab eo benedictionem accepit, qui & ipsi Capi- tium imposuit pro Corona. Is conuiuio ab Imp. acceptus, pace stabilita, donatus muneribus, ad propria redijt. Verum pax haud diu constans fuit, Bulgari Thraciā rur- sus infestantibus, & Hadrionopolim inuadentibus. Post hæc autem Patriarcha ipse tutor Imp. per Zoen. A. matrem Imp. e palatio eijcitur. Eodem anno Io. P. Apostoli- ca auctoritate, quam vsurparat, Io. Archidiaconum Ecclesiæ Capuanæ cōsecrat Abb. Monachis Cassinensibus, defuncto Leone, tenuitq; annis 19. & m. 7. Isq; primus fuit non ex gremio, sed ex clerico redditus Monachus, & Abbas constitutus. Cuius res ge- stas Leo Ostiensis 2 stylo est profecutus.

Bulgari cō- cilianrur Constantinop. ol. & rursus bel- lum infe- runt.

a Leo Ost. lib. i. c. 36.

Christi Annus } Io. 10. Pap. } Berengarii. } Imp.
 915 } 4 } Constan. 8. Solius 4 } Indict. 3.

Sarraceni apud Garilianum agentes, foedere iuncti cum Neapolitanis, Caietanis, & aliis finitimis populis, exceptis Capuanis, inuincibiles cum viderentur, id in primis laborandum fuit, vt Christiani Principes ab eorum societate diuellerentur, & simul inter se iungerentur. Leo igitur Imp. Legatione Atenulphi Principis Capuani per suasus, misit Nicolauum Patricium in Italiam cum copijs, atque muneribus ad Prin- cipes Christianos, nempe Patriciacum dignitatem adeptos, ad Gregorium Neapolis Ducem, necnon ad Io. Ducem Caietę, quos hac arte diuulsit a Sarracenis. contra ve- ro curatum est, vt sancto foedere simul iungeret vna cum istis Principem Salernitanū Guimarium simulque Appulos, & Calabros. His autem accefferunt copia: Ioannis Papæ, qui cum Alberico filio Adelberti Marchionis Tusciæ, foederatis se iungens, cū eodem venit in prælium, Sarraceni tribus mensibus obsessi, fame cogente, erumpen- tes, & fugientes in proximos montes, & siluas, plerique cæsi, reliqui omnes capti. Leo Ostiens. in Chron. Cassin. Hoc ab eo discrepat Luitprandus 2 quod Legationem illā a Io: qui agebat Pontificem, missam tradit, additque visos a fidelibus religiosus in eo- dem bello Sanctissimos Apollolos Petrum & Paulum, quorum precibus credimus victoriam obtentam. Quod ad Io: Papam nuncupatum ipectat, potuit contigisse, vt qui inuasor & latro ingressus erat, accedente cleri consentu, haberi ceperit legitimus Rom. Pontifex, maxime vero ob extinctos eius opera Sarracenos; cuius quidem rei ar- gumento sunt Legationes ex diuersis orbis partibus ad eum missæ.

Christiani foederati cum Sar- racenis.

Sarraceni ad Garilia- num obsi- dentur, & profligan- tur. ali. 2. c. 14

E His quam felicissime præliis confectis, Berengarius ab eodem Io: agente Pontifi- cem, Imperator inungitur, mense Septembri, quod eius plura diplomata 2 attestatur, quod factum ab eodem Pont. putatur ad referendam gratiam, ob auxilium impetra- tum ab eo, ad Sarracenos profligandos.

b Sign. ci- tat de Re- gno Ital. hoc anno:

Quo etiam anno Ordonius filius Alphonfi M. defuncto, fratre Garzia, regnare

cepit, qui & primus transtulit Regni Sedem Queto Legionem, & appellatus est Rex Legionensis, & non amplius Asturicensis. Idemque convocata Synodo, 12. Episcoporum solemniter sacram Regum vncionem accepit, pietate insignis; dum Regiam in Basilicam Cathedrali conuertit: Consule Moralem. sub eodem Rege, duo insignes sanctitate Episcopi ex hac vita migrarunt, nempe Atilianus Zamorensis. Episcopus, qui & ab Urbano 2. reperitur inter sanctos esse relatus: & Gennadius Asturicensis.

Quo ite anno S. Hogeerus Archiep. Namburgensis obiit, cum hinc Dani, & Sclauui, hinc Bohemi, & Vngari, Saxoniam, laniarent Ecclesias, tunc parochia Hamburgensis a Sclauis, & Bremensis ab Vngaris demolita est. Adam² historicus.

a li. i. c. 45

916
Christi Annus
916

a c. 46.
Vltio diuina in Vngaros facta.

Christi Annus Io. 10. Pap. Berengarii Constant. 8. Solius Impp. Indict. 4.

Hogero successit Reginardus cuius tempore nefanda, & impia patrasse Vngaros in Ecclesias, Sacerdotes, & Cruces, narrat Adam, additq; orta tempestate a Semieretis Ecclesiarum rectis, scindulas impulsas diuinitus in ora Paganorum, tanto impetu, vt dum fuga praesidium quaerant, aut in fluuium praecipitent, aut in cinium manus venirent. Qui detestatur Adamus cruces fractas, & ludibrio habitas a Paganis, quid dicurus fuit, si his temporibus vidisset a Saxonibus Christianis hac & deteriora in cruces patrata? Hac pariter Vngarorum incurfione deuastatam Ecclesiam Augustanam fuisse, sub Hiltino Epitopo, in Vita S. Vdalrici eius successoris, qui incentas Ecclesias restaurauit, describitur.

Christi Annus Io. 10. Pap. Berengarii Constant. 8. Solius Impp. Indict. 5.

a cap. 47.
Vngari Germania vastant, & Gallias. Persecutio Gethil. Dan. in Dan. christian.

Viro Sanctissimo Vnni nomine, Leidradi Bremensis chori praepositi a clero, & populo electi Bremensis Episcopi Capellano, cum venisset cum eo ad Curiam, Rex Conradus, (diuino vt creditur spiritu afflatus, contempta Leidradi specie paruulorum retro stare conspexerat, virgam obtulit. Cui etiam Papa Ios. Decimus, vt priuilegium indicat, pallium dedit, propter eximiam sanctitatem Conrado, & Henrico Regibus familiaris, & reuerendus fuit. Adam. 2. qui subdit de Vngarorum vastatione non solum Saxoniam, sed prouinciarum etiam circa Rhenum, & trans Rhenum Lotharingae, & Franciae: deinde de vastatione illata a Danis, & Sclauis transalbanorum, Saxonum, & eorum qui circa Albim. Apud Danos eo tempore regnabat Gorm crudelissimus, & Christianis infestissimus, qui Christianitatem, quae in Dania fuit, prorsus delere molitus, Sacerdotes alios expulit, plurimos necauit.

Eodem anno in Oriente constato bello inter Rom. & Bulgaros, victoria potiti Romani, mox conuersa alea, improuisa fuga iidem victos Bulgaros fecere victores. ex Curopalate, qui hac pluribus.

Christi Annus Io. 10. Pap. Berengarii Constant. 8. Solius Impp. Ind. 6.

Ioannes Papa, ex pluribus delictis, conscientia sauciatus, animi dolore languens, inter alia salutis suae remedia illud excogitauit, vt nomine suo Legatum

A mitteret Compostellam ad venerandum corpus Iacobi Apostoli, scribens ad Cōpostellarum Episcopum Sanctum Sisennandum ut iuges pro se preces funderet apud eundem S. Apostolum, ut propitius sibi esset in hac vita, & in hora obitus sui. Qua prœuia occasione idem Episcopus ad Ioan. Pontif. alterum Ioan. alias dictum Ioannellum, presbyterum legauit, cui & Ordonius Rex cum pretiosis muneribus ad ipsum Papam litteras dedit. Qui Legatus Romæ digne acceptus, & per annum retentus est, nec ociose. si quidem occasione Missalis Mozarabi, quod tunc erat vsus in pluribus Hispaniarum Ecclesijs, maxima oborta est controuersia, cum inuenisset id in multis ritibus a Romana Ecclesia discrepare, nusquam tamen à catholica veritate dissentire, ex illis hos emendandi, in ijs qui grauioris viderentur esse momenti ab eodem Pontif. facultatem accepit. Cuius etiam explendi muneris gratia idem Apostolicę Sedis Legatus ab eodem Papa decernitur. Reuersus igitur in Hispaniam, & collatis inter se Codicibus, Romam rediens, visa ac cognita retulit in Synodo tunc coram eodem Pontifice congregata; cui visum est, omissis reliquis, ut leuioris momenti, ut Romano ritu sacratiora illa potissimum verba, quibus ipsum sacrificium incrementum perficitur, proferrentur, cum ita in dicto Missali scripta essent. **HOC EST CORPVS MEVM, QVOD PRO VOBISTRADETVR, & HIC EST CALIX NOVI TESTAMENTI IN MEO SANGVINE, QVI PRO VOBIS ET PRO MVLTIS EFFVNDETVR IN REMISSIONEM PECCATORVM.** Sicigitur tunc ea controuersia definita, quæ tamen post multos annos, (ut suo loco dicitur,) est repetita.

Missale Mozarabum correctum.

C

Christi Annus 70. 10. Pap. Berengarii
 919 8 Constant. 8. cum Rom. 8 } Impp. Indict. 7.

A dversus civiles tumultus Constantinopoli, & insurgentes tyrannos, Romanus Patricius, Classis Præfectus, creatur Cęsar, & assumitur collega Imperij, Helena eius filia Constantino in coniugem tradita, & Zoe A. Imp. matre in Sanctę Euphemie monasterium reclusa, & Monacham tonderi coacta. Ex Curopalate, qui hæc pluribus.

D Eodem anno veteres Chronographi obiisse ponunt Conradum Regem Saxonum atque Francorum, eumque transtulisse Regnum in Henricum filium Othonis Ducis Saxonie, ex Frodoardo, Lamberto, Sigeberto, Mariano Scoto. Hunc vero, ita electum, cum vellet Archiepisc. Moguntinus vngere, minime acquieuit, respondens se vnctione indignum esse. Porro ipsam non sine damno ab eo prætermittam, diuinitus ostensum est Sãcto Vdalrico Augustano Episcopo, per visum, ut est in eius vita. citat eandem Visionem Ditmarus^a huius sæculi scriptor, qui & de eodem Henrico, ista habet. *Henricus pater Othonis filiam Ervini Senioris Viduam velatam, ducit uxorem. redarguitur a Sigismundo Halberstatiensi Episcopo, qui eos ad Synodum citat, sed intercedente Imper. cuius Henricus auxilium petit, res non est ultra progressa. & inferius. Audui quod hic Henricus Romam causa orationis petens, plus pedibus, quam equo laboraret, & a multis interrogatus, cur sic ageret, culpam profiteretur; etenim pœnituisse, & ea relicta, aliam duxisse uxorem, Matildam nomine, ex qua tres suscepit filios, idem Ditmarus testatur.*

Romanus Patricius Cęsar creatur, & collega Imperij assumitur

a lib. 1.

Christi Annus

920

Io. 10. Pap.

9

Berengarii

Constant. 8. cum Rom. 9

6

Impp.

Inct. 3.

Ecclēsia Constantinopolitana scissa inter Euthymij fautores, & Nicolai Patriar-

Traslacio
Euthymij
Constanti
nopolim
ab exilij
loco.
Principes
rebellant
a Carolo
Simplice.
Concilian
tur.
Car. sim-
pl. Lega-
tionē mit-
tit ad Hé-
ricum R.
cum reliq.
S. Diony-
sij.
Henr. Rex
subdit sibi
multas gé-
res.

charum, vnita est. ex Curopalate. Euthymiani impetrant vt S. Euthymij Patr. corpus ab exilio, in quo defunctus fuerat, Constantinopolim ingenti cum celebritate transferatur. Ex Areta Casariensi, horum spectatore. Eodem anno rebellantes Principes Fræcorum a Carolo Rege, cognomenro Simplicio, eo quod ipsis contemptis, propasior esset erga Hagano- nem Laudunensem, virum ignobilem, quem præ ceteris conaretur extollere, Her- reus Archiep. Rhemensis non sine magno labore Carolo conciliauit. hæc Regino, & Frodoardus.

Porro idem Carolus hoc eodem anno Legationem misit ad Henricum Saxonie Regem, & cum ea S. Dionysij sacra pignora, tanto munere illud libere professus vna cum SS. MM. venerandis reliquijs transferri e Francis in Saxones Regnum pariter atque reliqua bona omnia, idque haud vane iactari, sed experimento iam esse perspi- que demonstratum, nimirum ex translatione S. Viti Mart. ex Gallia in Saxoniam facta, cum eo simul ad Saxones Francorum gloriam commigrasse. Lege Vuitichindum sæculi huius scriptorem; qui, post hæc, subdit propagationem Regni per Henricum factam in exteris nationes, redditis sibi tributarijs Abotretis, Vulcis, Haiellis, Dalamancis, Bohemis, atque Redarijs, præter Alemanos, & Baiouarios, quorum Reges in deditionem accepisse idem superius testatur auctor.

Christi Annus

921

Ioan. 10. Pap.

10

Berengarii

Constant. 8. cum Rom. 10

7

Impp.

Ind. 9.

Tempore Leonis Sapientis Imp. quarto nubentis occasione (vt dictum est) magna discordia in Ecclesia Constantinopolitana oborta est, trigamiam pluribus admittentibus, respicientibus eam alijs. perseverauit ea vsque in præsentem annum, quo coacta Constantinopoli Synodo, vnionis edictum est promulgatum, datum autem anno superiori, qua definitum est, quando trigamia permitti possit, quando secus reiecto omnino quarto matrimonio, de quo agit Theodorus Balsamo, in Photii ^a Nemo canore, & in Notis ad epistolam canonicam S. Basilij ^b ad Amphilochium. Diuersam vero de his consuetudinem ab antiquo tempore esse seruatum in Ecclesia Occidentali, suo loco demonstratum est, in qua ad euitandam fornicationem, secundum illud ^c Apostoli; *Melius est nubere, quam vri*, nullus positus terminus ducendi vxorem. Vide S. Hieron. epistolam ad Ageruchiam, & aduersus Iouinianum lib. 1. *Non dāno, inquit, digamos, immo nec trigamos, & si dici potest, Octogamos, &c.* Sed hæc omnia ex indulgentia secundum illud eiusdem Apostoli. ^d *Qui infirmus est olus māducat.* Synodus etiam illa consulta fuit a Monachis extra Constantinopolim morantibus, de quibusdam dubitationibus, quarum responsiones adhuc extant. ^e Vnionis edictum extat cum in Volumine iuris Græcorum, quod si lubet, tu lege in Annalibus. At si oportuit sarcire concordiam cum fratribus, quanto magis cum Matre Rom. Ecclesia, a qua scissi Photii communicatione fuere?

Bigamia
& Trig-
amia, qn p-
missa, qn
uetita.
a tit. 3. de
laicis.
b cap. 4.
c 1. Cor. 7.
d Rom. 14
e 1. Imoth.
Bibl. SS.
pp. col.
621.
Ro. Imp.
extollit.
Peregrini
Angli a sa-
racenis in
tra Alpes
lapidatio-
ne occisi.

Hoc tempore Romanus in superbiam elatus cepit in Actis publicis, & edictis præferre suum nomen Costantino, ex quo sibi tandem exitium comparauit: hæc pluribus Curopalates.

Quo ad res Occidentales pertinet, flagrant omnia bellis ciuilibus, barbaris insuper ubiq; grassantibus, Hunnis, & Sarracenis. Tunc & accidisse tradit Frodoardus insaultu, vt Angli ex more, q plurimi peregrinantes ad limina Apost. inter angustias

A Alpium a Sarracenis intercepti lapidibus obrui fuerint. quorum tamen ardor pietatis extingui, propterea non potuit, qui post sequentem annum in idem inciderint discrimen, & ab iisdem caesi sunt Sarracenis, vt idem Frodoardus testatur.

Addit idem auctor, eodem anno habitam SYNODVM APVD TROSLEIVM in Gallia, Præside, Herueo Rhem. Archiepisc. præsentate Carolo Rege. desiderantur eius Acta.

Adijcit insuper Northmannos a Roberto Comite superatos, eosdemque ita edomitos fidem Christianam suscipere incepisse.

Theodora A. Rom Imp. vxor moritur, & declaratur A. Sophia, nurus eiusdē Romani Imp. Vxor vero Christophori eius filij. hæc pluribus Curopalates, & alia multa de Bulgaris iterum, atq; iterum Constantinopolim oppugnantibus. Ita se habuerunt res Orientales.

Quod vero spectat ad res Occidentales, hoc eodem anno Ioannes qui Romę Pontificem agebat, reiecto Hilduino a clero, & populo electo, Tungrensi Episcopo, Richarium Abbatem ordinauit a Rege propositum, ante annos enim duos ista orta contentio, & Romam perducta causa, ab eodem Pont. est iudicata. Narrat Frodoardus partis vtriusque merita, ab eius exordio. Ex quibus sicut ex alijs multo apparet orbē Christianum cognouisse summum Pont. Ioannem inuasorem, nemine sibi arrogante de Apost. Sede iudiciū tanti ponderis, sed venerantibus omnibus nomen ipsius Rom. Pont. male licet vsurpatum; tantoperē coluere maiores, vel ipsum nomen Rom. Pöt. Quod si tanti vitrum, quanti margaritam.

Accidit vero item in Gallijs, vt rursum proceres Frácorum, Carolo Rege relicto, eadem ex causa, quod Haganonem deperiret, ergaq; eum omnia eius studia, spretis ceteris, conuerterentur, elegerint Robertū Comitem, Regem, solemnique ritu eundē Archiep. Rhemenf. vnixerit. de quibus Frodoardus, & post, eodem anno, in pago quoque, inquit, Parisiaco multa miracula in Ecclesia S. Petri a quarto superiori anno, ex quo scilicet reliquiæ de barba ipsius Apostoli illuc sunt relaxæ, facta memorantur;

D ita vt inter cecos, & claudos, vel cōtractos amplius, quam centum septuaginta sanitate donati referantur; Dæmoniaci vero quotquot illuc adierunt, sano sensu, pulsif Dæmonibus redierint, præter alia innumerabilia quæ ibi sunt acta. hæc Frodoardus, res sui temporis prosequens. miranda sunt hæc, nec per functorie transeunda. Etenim ita Deus Petri nomen fecit tunc esse celebrius, atque potentius, dum & eius barbæ pilos, qui sunt excrementa corporis, tanta voluit præstare virtute, & fulgere miraculis, cum illud magis infamaretur ab eius sedis inuasore Ioanne, vt eo amplius ostenderetur in radice virefcere, quod existimari posset exiccatum in ramis, vt non dubitares super hanc petram esse ædificatam Ecclesiam, & portas inferi aduersus eam non præualere, quantum libet etiam ipsi, qui super eius sedem sedent; eam impugnent moribus prauis. Sed et in Italia feruent bella ciuilia, (vt Frodoardus notat) Berengario Imp. per Rodulphum Gallia Citalpinæ Regem (vt ait) siue vt Luitprandus, Burgundia Principem, in Italiam vocatum, bello superato.

IO: Papa mittit pallium ad Seulphum nuper creatum Rhem. Archiep. post Herueum defunctum.

Agnoscit ab Orbe christiano Io: Papa licet inuasor. Robertus Comes creat Rex Franc. Reliquiæ S. Petri fulgent miraculis.

Persecutio Arabica in Hispania.

Eodem quoque anno passa est in Hispania S. Eugenia martyr, sub Rege Sarraceno- rum Habdachagman, huius nominis quarto, regni eius duodecimo, qui accerri- mum suum odiu in Christianos, atroci persecutione exprompsit, cuius tamen periere monumenta, cum Eugenia tantum, & Pelagij, extet memoria, qui de tyranno post sequentem annum, triumphavit.

Carolo male cedunt federa cum Northma.

Hoc pariter anno, Rex Carolus ingentem constaturus exercitum, vt Robertu Regem profligaret, etiam Northmannos sollicitauit, contra consilium & admonitionem Fulconis Rhem. olim Archiep. factumque, vt quemadmodum cum eius parens mon- titis, Northmannos in auxilium vocare desijt, Deum cito habuerit adiutorem, qui tyrannum statim e medio tolleret; ita contra modo eos vocans, Regnum penitus cum libertate perdidit. Quomodo autem ista se habuerint, narrat quam exactissime Fro- doardus, quæ sic summatim collecta legas. Carolus Rex contra pactas inducias cum exercitu contra Robertum imparatum irruens, conflato pralio illum occidit, ipse ve- ro victus ab eius filio Hugone, fuga sibi consuluit, dolo demum Eriberti Comitis ca- ptus, in carcerem detrusus est. Cum proceres Rodulphum Richardi filium e Burgu- dia vocatum in Regem eligunt. Successione in Monasterio S. Medardi, Robertique filia Emma dicta Rhemis ab Archiepiscopo consecratur Regina. Ita in Gallijs res Francorum hoc anno se habuerunt.

a T. 6. Bi- bl. SS. PP. col. 642.

Insuper eodem reperitur anno defunctus Galterus Archiep. Senonensis, cuius ex- tant salubres canonicæ constitutiones.

Eodem quoque anno (vt auctor est Ditmarus) ex hac vita migrat Sigismundus Hal- berstatensis Episcopus sanctitate vi tæ conspicuus, ex cuius prædicatione ei subroga- tur Bernardus.

Christi Annus

Jo. 10. Pap.

Constant. 8. cum Rom. Imp.

Incl. 12.

924

13

13

Berengar. Imp. Vn- garos isert in Ital.

Berengarius federe iam antea cum Hunnis inito, eosdem hoc anno iterum maiori Bagmine in Italiam intulit, in odium Rodulphi, a quo ante annum bello fuerat su- peratus, illo hoc tempore deteato in Gallijs, iam anno superiori Rege Francoru electo. Quam autem cladem Hunni, siue Vngari hoc anno intulerint Gallia Cifalpinæ, idem Frodoardus sic breuiter narrat. Vngari ductu Regis Berengarij, quem Longo- bardi pepulerant, Italiam depopulantur, Papiam quoq; Urbem populosissimam, atq; opulentissimam, igne succendunt, vbi opes pene innumerabiles; Ecclesiæ quadraginta tres succensæ, Vrbis ipsius Episcopus cum Episcopo Vercellensi, qui secum erat, igne fumoq; necatur, atq; ex illa pene innumerabili multitudine ducenti tantum super- fuisse numerantur, qui ex reliquijs Vrbis incensæ, quas inter cineres legerant, argenti modios octo dederunt Vngaris, vitam murosq; Ciuitatis vacuæ redimentes. His expletis Vngari per abrupta transeuntes Alpium iuga, venerunt in Galliam, quos Ro- dulphus Cifalpinæ Rex Gallia, & Hugo Viennensis, inter angustias collium Alpi- norum claudunt. Vnde in primo loco per devia montis euadentes Gothiam impetunt, quos insequentes prædicti Duces sternunt ex eis, quos reperire potuerunt. Hac Fro- doardus.

Excidium Papiæ ab Vngaris.

Vngari ceduntur.

Rodulphus ægrotrans pietatis studijs curatur. Vsurpator bon. Eccl. ei satisfaci-

Berengarius Imp. a suis occiditur. rem gestã plurib. narrat Luitprandus Ticinensis. Ægrotrans hoc anno idem Rodulphus Francorum Rex, & pene desperatus, a plu- ribus, magnis pietatis studijs recuperat sanitatem, cū omnes suos thesauros per Mo- nasteria Franciæ, & Burgundiæ distribuisset, & ad S. Remigium se deferri curasset. Ex Frodoardo. **SYNODVS EPISCOPORVM DIOECESIS RHEMENSIS HABETVR HOC ANNO APVD TROSLEIVM** Præfide Sculpho Archiep. in qua Isaac Comes ad emendationem & satisfactionem venit, pro his quæ prauè ad- uersus Ecclesiam Cameracensem perpetrauerat, & vadatus argenti libris centū, pa-

cauitur

A catur cum Stephano præfate Urbis Episcopo, præfente Heriberto, & pluribus Franciæ Comitibus. hæc Frodoardus in chron. & in historia Rhem. quibus adjicit quædam miracula diuinitus edita.

Accidit præterea, vt hoc anno bono totius Christianæ religionis, S. Vdalricus nobili genere ortus, ab ipsis incunabilis miraculis sanctitatis indicijs in eo diuinitus patefactis, Augustæ Vindelicorum sit electus Episcopus, Apostolico more, secundum præcedentes prophetias. Res ab eo præclare gestas, rudi, sed sincera veritate expolito stylo, & qualis eius est. profecutus: quas postea rusticitatē pertaxi Gebeardus successor, & Berno Augiæ Abbas ornatus ediderunt: Sed proxime Velferus Augustanus vitam illam primitus scriptam, iam obliuione sepultam, typis eudendo, & notis illustrando, reuocauit ad vitam.

S. Vdalricus Augustanus episcopus.

B Quod ad statum Ecclesiarum Hispaniæ spectat; quæ Cordubæ erat, vt vidimus, sub Sarraceno Principe laborabat; reliquæ vero sub Legionensi Rege. Ordonio auctè magis in dies ab eodem Rege redditibus, ac donis, quæcuerat; in eam spem erectæ, quod ingenti exercitu ex Africa per Regem Cordubæ conuocato, & per eundè Ordoniū superato, pax perpetua stabilienda esset. Sed turbauit mox omnes insperata mors Comitum Capellæ, qui vocati a Rege, ad prælium, cum venire renuissent, vel alia causa (vt produnt alij) perducti postea legionem truncari capite iussi sunt, ipseq; Rex, qui Arabum terror erat, hoc ipso anno mortuus est, cum regnasset nouem annis, & mens. sex. vt Sampyrus, & Tudenfis affirmant. Successit Ordonio frater Froila, nominis huius 2. nullo iure, sed inuasionem tyrannicam, tenuitq; tyrannice Regnum mens. 14. qui ex nece infontium cognomen est adeptus, vt crudelis appellaretur, quo factum est, vt eo sublato de medio, rebus ad interregnum deductis duo fuerint creati Iudices, quibus bellandi aduersus hostes & iudicandi populum libera est concessa potestas. Post annum autem creatus est Alphonsus 4. cognomento Monachus, filius Garfiæ (vt Tudenfis affirmat) siue Ordonij. (vt plures consentiunt;) cum ex aduerso in Asturia iam quartus filius Alphonsi M. Regnum sibi vèdicasset Ramirus. hic status rerum vndiq; fluctuantium summam collectus. Sed ad res Anglorum.

Ordonius magnè refert victoriã de Sarracenis. In Hisp. respub. ad interregniū deducta.

C Hoc anno defuncto Eaduardo Seniore, Anglorum Rege, qui in locum eius successit Aethelstanus liberatus ab Elfrido aduersario, Romæ extincto, cum ad cõfessionem S. Petri periurare non timuisset, in sua donatione facta S. Petro appendicè manu propria adscripsit, qua res gestæ clarius innotescit. Vide apud Malmsburiensem.

a lib. 2. c. 6

D *Christi Annus* *Ioan. 10. Pap.* *Constant. 8. cum Rom. Imp.* } *Ind. 13.*
925. 14. 14.

B Ello aduersus Gallaciã ab Arabum Rege excitato, captiuus, Ermoigijs Episcopus Cordubam ductus, vt se nexibus liberaret, Pelagium Sobrinum suum, decem annorum reliquit obsidem, puerum elegantissimæ formæ, & spectatè virtutis, qui toto triennio, & semis, quo mansit inclusus, venturi præcisi, ad martyrij præparationem impendit. Cum vero venustus facie non ad martyrium sed ad delicias tyranni educenteretur & carcere, ab eo; mille modis alliceretur ad turpia, magnis ille animis renitens, ad iram & furorē proouocauit tyrannum, qui forcipibus ferreis sursum deorsumq; eum agitari mandauit, & in fide Christi constantem, membratim scindi, & in flumen proijci. Passus est igitur Pelagijs ætate circiter tredecim annorum, & semis Cordubæ, Habdarrhagman. Rege imperante Era 363. Ex Raguelis scriptiõne, qui tum vixit (quæ appendix apposita est ad Eulogium.) Virgo Saxona Rosuintha noie, quæ his temporibus claruit, prætriã egregia, Virginem, & Martyrem carmine celebravit.

Pelagijs nobilis puer obfessus Saracenis.

E Cum autem grassantibus vbiq; tyrannis Gallicanæ Ecclesiæ vastaretur, quæ ceteris præstabat Rhem. Ecclesia, periclitatur. Quod. n. apud eam sacra Regum vnctio seruaretur, & in eo, quæ eidem Archiepiscopus præfideret, collocata videretur esse pote-

S. Pelagij Martyriū. Rosuintha poetria celebrat Pelagium.

Archieps
Rhem. ve-
neno tolli-
tur.

Puer quin-
quennij p-
ficitur (ne-
fas) Rhe-
mensi eccl.

a hist. Rhe-
men. li. 4.
c. 17. 18.

itas vngendi Regem, & sic totius Regni cardo in ea verti quodammodo videretur: si-
cut a legitimis Francorum Regibus eius Archiepiscopi summo colebantur honore; A
ita contra a Tyrannis innumeris consueuerunt affligi molestijs. Præceteris autē qui
hoc tempore post Regem emineret in Gallijs, Heribertus Comes Aquitanix erat, Rod-
dulpho Regi, qui Regnum inuaserat, præcunctis metuendus. Hic igitur Rhemensis
inhians Ecclesiæ, opportuna oblata occasione, pactum iniisse traditur cum eiusdē Ec-
clesiæ Archiepiscopo Sulpho, ut suus filius Rhemensis præficeretur Ecclesiæ. Verum
eiusdem Comitum ministri more impatientes e medio sustulere eundem Archiepiscopum,
propinato veneno, hoc ipso anno, qui tertius eius est sedis. Nec mora, post ipsius,
Sulphi Rhem. Archiep. obitum Heribertus Comes venit, aduocans Abbonē Suel-
sonicum Episcopū, & Bononem Catalunicum. Quibus sibi iunctis, tractans electio-
nem huius Rhem. Eccl. tam clericos, quam laicos, ad voluntatem suam intendere fe-
cit. Sequentes igitur eius consilium, ne forte per extraneas personas Episcopatus di-
videretur, eligunt filium ipsius admodum paruulum, vix quinquennem. Patrata ad
Regem deferunt. Rex rem totam, consilio Episcoporum, permittit Heriberto. Quin-
etiam Legatos Ecclesiæ cum Abbone Præfule mittere satagit, huius electionis decre-
tum secum ferentes, & assensum Papæ super ea petentes. Ioannes itaq; Papa, interue-
niente Præsulæ Abbone, petitioni ipsorum assensum præbens, episcopatum Rhem.
Abboni Episcopo delegat, quæ sunt Episcopalis ministerij ab ipso tractanda atque
definienda decernens, Heribertus itaque Comes potitus est Episcopatu Rhemensi.
Ex Frodoardo.¹²

Tanta ista, adeo noua, adeo turpia, ac detestanda, solo auditu horrenda, ac puden-
da, non sub alio Pont. nec alterius Pont. auctoritate (si tamen ipse Pontifex est dicē-
dus) patranda, & primum in ecclesiam introducenda, quam Ioannis 10. quo turpior
nullus, cuius ut ingressus in Cathedrâ Petri infamissimus, ita & exitus nefandissimus.
At vtinam, quod hoc sæculo ortum, cum eodem sæculo fuisset extinctum, & non in
posteriora sæcula propagatum tantum nefas, quo iura omnia sauciantur. C

Christi Annus Io: 10. Pap. Constant. 8. cum Rom. Imp.

926

15

15

Ind. 14.

clib. 3. c. 4

HVgo Comes Arelatenfis, seu Prouinciæ dictus, Pisas veniens, a Legatis Papæ,
& omnium fere Italicensium Principum, rogatus sibi vt imperaret, Papæ Re-
gnum suscepit: & Mantuam veniens, affuit ibi, & Ioannes Papa, qui foedus cum eo
percussit, ex Frodoardo, & Luitprando.² D

Signatur quoq; præfens annus nobili pietatis memoria, dedicationis videlicet Ec-
clesiæ SS. Hadriani Martyris, & Nataliæ coniugis, apud Legionem in Hispaniâ, qui
Nicomediæ in Bithynia sunt passi: quorum memorias erexere Oueti primum regia
munificentia Alphonsus M. inde in Parochia Legionensi pij Christiani Gisundo,
& eius coniux Leubina.

Christi Annus Io. 10. Pap. Constant. 8. cum Rom. Imp.

927

16

16

Ind. 15.

E

Publica
Comitis
penitētia.

IN SYNODO APVD TROSLEIVM in Gallia Herluinus Comes publicam
legit penitentiam, eo quod duxisset vxorem, alia superuivēte. Frodoardus in Chro-
nico, qui addit hoc pariter anno ob similitatem exortâ inter Heribertū Comitē atq;
Rodulphum Regē Francorū, ab eodē Comite eductum esse de carcere Carolū Re-
gem, quod Io: Papa vt faceret litteris comminatorijs iubebat, cum Heribertus ipse
cum Carolo Rhemis veniens inde litteras misit Romam Ioanni Papæ significans

A ei de restitutione, & honore Caroli, ut ille sibi etiam sub excommunicationis interminatione mandauerat, se pro viribus decerrare. Verum pace composita cum Rodolpho, rursus Rex Carolus est coniectus in carcerem, anno sequenti, cum iam eundem Io: Papam sciuisset e throno depositum atque carceri mancipatum, esse defunctum.

Hoc eodem celebrata ponitur ^a SYNODVS APVD DVISBVRGENSES, occasione Bennonis Metensis Episcopi, qui ante biennium dum vitam eremiticam in Alpibus duceret, electus Metensis Episcopus, hoc anno ab ipsis excacatur, cuius immanis sacrilegij causa dicta Synodus est celebrata, in qua omnes illius sceleris auctores excommunicantur, & Adallera loco ipsius substituitur. Porro Benno ipse patienter omnia tolerans, exemplo relictus magnæ tolerantix viri cognominatus est Benedictus. meminit eiusdem sequenti anno Frodoardus.

^aIn addit. ad Reginonis Chron.

B Hoc etiam anno ^b Alfonso III. Rex in Hispania sponte se abdicans, vitam monasticam amplexus est, Ramiro relinquens Regnum, de quo superius, sed cum defector sacre militix factus, recuperationi relictæ Regni operam daret, ab eodem Ramiro captus, oculis orbatus est, qua etiam poena multati sunt tres filij Froilæ defuncti Regis, cum aduersus eundem Ramirum insurrexissent. quod fieri contigit anno Redemptoris 930. Porro Ramirus patræ sæuitiæ potens, delictum bonis operibus expiare curauit, monasteria erigens, multaq; donans Ecclesijs. hæc pluribus, qui persecuti sunt res Hispaniarum.

^b Moral. lib. 16. c. 7. 9. 10. Rex fit Monach. post tetrat. recipe Regnum.

Christi Annus Leonis 6. Pap. Constant. 8. cum Rom. Imp. } Indi. 1.

V Vido Tusciæ Prouinciæ Marchio, cum Marocia vxore, inuidia, quod Petrum fratrem eximie honoraret, Ioanni Papæ inensi, militibus in urbem clam introductis, Petrum sub oculis Pontificis in Palatio Lateranensi obrutunt, Io: ipsam Papam in carcerem trudent, in quo non multo post est defunctus, siue ex angore animi, siue vi, quod etiam scriptum est. Ex Frodoardo, Chronico Cassinate, & in primis Luitprando. Io: igitur inuasore Sedis Apost. extincto, Leo VI. Christophori Primicerij filius Pontifex subrogatur.

Papa i carcere moritur. c li. 3. c. 12

D Quo pariter anno Raterius Lobienfis Monachus, vir miræ simplicitatæ, sed experientia liberalium artium nominatus, cû Hilduino, qui in Lotharingia Episcopatum Leodiensem olim ambierat, in Italiam ad Hugonem Regem profectus, Veronæ Episcopus ab Hugone constituitur, Hilduino Mediolani Episcopo ordinato. Sigebertus.

Raterius ex Lobienfi monacho Epus Veronens.

Quod ad res pertinet Orientales, hoc eodem anno Simeon Rex Bulgarorum rursus mouet bellum, Thraciam vastat, omnia obuia in suam redigit potestatem, Constantinopolis suburbij grauisima infert damna, donec inita pace, redempta muneribus, reuertitur ad propria. hæc pluribus Curopalates, congressum vtriusque Principis Romani, & Simeonis diligenter describens. Subdit autem, die Festo Natali Christi, Romanum Imp. duobus suis filijs Stephano, & Constantino coronam in magno templo imposuisse, tertium vero filium Theophylactum a Patriarcha attonsum in clericum, factum Subdiaconum.

Imper. fil. factus subdiacon.

Christi Annus Stephani 8. P. Constant. 8. cum Rom. Imp. } Indi. 2.

C Carolus Rex Francorum cognomento Simplex in carcere moritur, relicto filio Ludouico, qui educabatur in Anglia apud Alstanum Regem auunculum suum, de cuius vactione inferius dicendum.

Interim vero Rodolphus regnare pergit. Leo 6. Papa detrusus in carcerem, defunctus est, post sex mens. & d. 15. in cuius locum subrogatus est Stephanus 8. dictus 7. Romanus. Ita vetus codex Vaticanus de Rom. Pont.

Lancea Constantini.

Lanceam mirandi operis ex clavis Iesu Christi crucifixi sanctificatam, quae dicitur primi, & Magni Constantini Imper. fuisse donata Rodolpho Regi Burgundiorum, & Italiae, a Sampson Comite, Rex Henricus precibus, minis, muneribus, addita etiam parte provinciae Sueavorum, a Rodolpho extorquet, & hanc a li insignem & cutamem Imperij posteris relinquit. haec Sigebertus. Sed tantae rei paulo latiore, qui velit narrationem, habet in rebus gestis S. Gerardi, qui hoc tempore egregia claruit sanctitate. Porro eadem pariter de lancea scripsit Luitprandus, dum recenset ingentem Othonis Henrici filij victoriam eiusdem lanceae auxilio consequutam. Sed & de alia lancea eidem Henrico ab Hugone in Gallia regnante, missa, quae dicebatur Caroli M. fuisse, eaque iunctissimum fuisse contra Saracenos, habes in historia de gestis Anglorum. b ibidem quoque dicitur Gladium Constantini ad eundem misisse Henricum in insignitum clauo vno ex quatuor Crucis Domini. praeterea etiam vexillum Beatissimi Martyris Mauritij Thebae Legionis Principis, quo idem Rex in bello Hispanico solitus erat confortissimos hostium cuneos perumpere, & profligare.

a Apud Ser. 3. Octobr.

b De gest. Angl. post Bedā li. 2. c. 8.

Christi Annus 930 Stephani 8. P. Constant. 8. cum Rom. Imp. Ind. 3.

Northm. ad fidē adducitur.

Henricus Rex Reges Northmannorum, & Abroditarum Christianos facit. Sigebertus. Ita quidem Rex maxime pius ab his, quos vincebat barbaros, duo exigerē consuevit, Fidem Catholicam videlicet, & Tributum. Factum est autem cum idem Rex cum exercitu penetrasset in Daniam, & eius Principes sibi fecisset obsequentes, ut ibi praedicatione Sanctissimi viri Vnni Archiep. Hamburgensis, Christianitatem, quam consecuti olim fuerant ab Ansgario Dani, receperint. Ex Adamo vetere Chronographo, c qui de Borealium Regionum statu & conuersione praecipue legendus est.

cli. i. c. 49. so. 51.

Constantinopoli defuncto Nicolao Patriarcha, succedit Stephanus Episcopus Amasae. ex Cyropalate.

Christi Annus 931 Jo. 11. Pap. Constant. 8. cum Rom. Imp. Indict. 4.

d li. 3. c. 12

Stephano Octauo, Septimo dicto, cum sedisset ann. 2. mensē vnum, & d. 15. vita defuncto, in eius locum, potentia Vuidonis Tusciae Marchionis, & Marotiae intruditur Ioannes, Sergij Pseudopapae, ex dicto scorto Marotia filius. Talia pati coacta est Dei Romana Ecclesia, ut sic deformiter a tanto monstro inuasa conculeretur. Ex Luitprando. d

Christi Annus 932 Jo. 11. Pap. Constant. 8. cum Rom. Imp. Ind. 5.

Raterius Ep. Veron. Papiā relegatur.

Rodolphus, seu Arnoldus Baioariae Dux aduersus Hugonem Italiae Regē Veronam vsque progreditur, sed ab eo repellitur, a quo pariter Raterius Veronensis Episcopus, qui eum vocauerit, Verona abducitur & Papiam relegatur, vbi de sui exilij

A exilij ærumna librum conscripsit. De Arnol'do S. Vdalricus, Augustæ Vindelicorum Episcopus, per quietem vidit, in Concilio Sanctorū ipsum accusari, & iudicari vti sacrilegum destructorem Monasteriorum, & eorum bona laicis diuidentem. De quo Othonis Frisingensis est quoque similis accusatio, cum de ipso ait. Hic est Arnol'phus qui Ecclesias & Monasteria Baiorix crudeliter destruxit, & possessiones earum militibus distribuit. Occisus est autem ipse, vbi eius est completa nequitia, post ciuitatem Augustanam ab eo deprædatam.

Christi Annus Joān. 11. Pap. Constant. 8. cum Rom. Imp. Indict. 6.
932 3 22

B Marotia scortum impudens, Vuidone marito mortuo, nuncios Hugoni Regi, Vuidonis mortui, fratri, mittit, euocans Romam, vt nobilissima ciuitate potiat, quod fieri non possit, nisi se in vxorem accipiat. Hugo accedit cum exercitu, sed præcurrit cum paucis, & in Arce Sancti Angeli, incesto positus concubitu Romanos, quasi iam securus despiciat. Habuerat sane Marotia filium nomine Albericum, quem ex Alberico Marchione genuerat. Qui dum matris hortatu Regi Hugoni Vitrico aquam manibus funderet ab eo, pro correctione, in faciem, casus, eo quod immoderate, & imprudenter aquam effunderet, cupiditate incensus vlciscendi iniuriã, conuentos alloquitur Romanos, hortatur ne meretricis, & Burgundorum, olim suorum seruatorum imperio pareant; si me, inquit, priuigni, nouus hospes faciem cecidit, quid uobis iam inueteratum facturum creditis? His & alijs in detestationem Hugonis Romani auditis, Hugonem Regem cuncti deserunt, & eundem sibi Albericum Principem deligunt, & confestim munitionem oppugnant. Hugo perterritus, ex ea parte, quæ muros contingeret, se deposuit, & ad suos profugit.

Marotia impudencia.

C Albericus cum Marotia matre vrbis Monarchiam tenuit, Ioannē fratre summum sacrorum Præsidem agente. Ex Luitprando^a. Sed addit Frodoardus, inuens. Mihi Rhemenfis Ecclesiæ Giso, & Almaricus Roma redeuntes pallium Artaldo Præfuli deferunt, nunciantque Ioan. Papam filium Mariæ, quæ & Marotia dicitur, sub custodia detineri a fratre suo nomine Alberico, qui matrem quoque suam clausam seruabat, & Romam contra Regem Hugonem tenebat. Erat autem Artaldus ipse ex Monacho factus Rhemen. Archiep. ante biennium, eiecto Hugone puero, qui annorum quinque ætatis fuerat a patre in eam sedem intrusus.

Rom. rebellat Hugoni.

ali. 3. c. 12

D Electus Artaldus ob insignem animi virtutem, quam & ostendit, vbi in ea sede locatus esset, antequam etiam pallium accepisset, Milonem Comitem excommunicando, ob Catalaunensem Episcopatum deprædatur. Tantis vir ergo tanti facit Rom. Pontificis nomē in homine immerito, illegitime collocatum, vt nec ipse, nec alius audeat super Romanum nominatum Pontificem sibi arrogare iudicium.

Quāti fiat Rom. Pōr. etiā illegitimus.

E Eodem anno iteratos motus Vngarorum in Germaniam Frodoardus recenset, contra quos, vt ait, Henricus Rex profectus, eos ad inter necionem deleuit; triginta sex millibus ex eis occisis, ceteris captis, aut flumine absorptis. Sed de his pluribus Vuitichindus, ^b qui de eo scribit, quod vt suos hortaretur ad bellum, inter alia hæc tunc pro concione dixerit. *Consulite igitur uobis ipsis, & quid super hac re faciendum eligite. Thesaurum diuinis officijs sanctificatum tollam ne, & dabo pro nostra redemptione inimicis? An certe addam vultui diuino pecuniam, & honorem, ut ab ipso potius redimamur, qui uere noster extat creator, & Redemptor? Ad hæc populus leuauit uoces in altum, inquiens; se a Deo uiuo, & uero redimi omnimodis desiderare, quia fidelis, & iustus sit in omnibus uis suis, & sanctus in omnibus operibus suis. Operam suam deinde promittens Regi contra gentem acerrimam, dextris in cælum eleuatis, pactum firmauit. sicque præuia pietate, reddito sibi propitio numine, tantam quam audisti, omnibus sæculis memorandam, de inuictis pauendisq; hostibus*

Vngari cōduuntur.

b De reb^o Sax. lib. 1. Exhortatio Reg. ad præliū.

obtinuit Rex victoriam. De eodem idem narrat auctor, quo eiusdem religio maxime **A**
commendatur, nimirum primarium Henrici vexillum nominatum fuisse Angelum,
eo quod illud esset Angeli imagine insignitum: Vnde erubescant recentiores in hæ-
resim abducti Saxones Iconomachi, & respiciant, maiores suos imitati.

Vouet se
simoniam
extirpatu-
rum.

De eadem insigni victoria agens Luitprandus tradit vouisse tunc Henricum Re-
gem, de suo Regno Simoniacam hæresim euulsurum fore, quæ altas in eo radices fixe-
rat, prædecessorum conniuentia, si de Hunnis victoria potiretur, quam hæc pietatis
officijs est consecutus.

Patr. 16
ann. c. Ca-
nones.

Quod ad res Græcorum spectat, eodem hoc anno, defuncto Stephano Constanti-
nopolitano Patriarcha, cum præfuisset illi Eccl. ann. 2. & men. 11. creatur Theophyla-
ctus Romani Imp. filijs, cum sexdecim esset annorum, sed loco eius subrogatur admi-
nistratores eius Ecclesiæ Tryphon Monachus. Ex Curopalate. **B**

Christi Annus

Joan. 11. Pap.

Constant. 8. cum Rom. Imp.

Indict. 7

934

4

23

7

Constanti-
nop. Patr.
pallio non
vtitur, nisi
pmissu P.
Rom.

CUm ipsa Constantinopolitana Ecclesia, nostra Sancta Catholica atque Aposto-
lica Ecclesia (inquit Luitprandus in relatione sua Constantinopolitanæ lega-
tionis) merito sit subiecta, scimus immo vidimus Constantinopolitanum Episcopum
pallio non uti, nisi Sancti Patris nostri permissu. Verum cum impiissimus Alberi-
cus, quem non stillatum cupiditas, sed velut torrens impleuerat, Romanam ciuitatem
sibi vsurparet, dominumque Apostolicum, quasi seruum proprium in conclauis tene-
ret. Romanus Imp. filium suum Theophylactum Eunuchum Patriarcham consti-
tuit. Cumque eum Alberici cupiditas non lateret, missis eo muneribus satis magnis
efficit, vt ex Pape nomine Theophylacto Patriarchæ litteræ mitterentur, quarum au-
thoritate tum ipse, tum successores, absque Paparum permissu palliis vtentur. Ex
quo turpi commercio vituperandus mos inoleuit, vt non solum Patriarchæ sed etiam
Episcopi totius Græciæ palliis vtantur. Quod quàm absurdum sit, censere opus non est.
hæc Luitprandus, & quidem conuersa sunt in magnum detrimentum etiam ipsius
Constantinopolitanæ Ecclesiæ, ista indebita accipientis, & ab alienantis se magis ea
occasione, a sinu matris.

Vnde abu-
sus pallij i
Oriente.

Hoc eodem anno diuersis in locis Galliarum miranda contigisse Frodoardus nar-
rat, Rhemis contractum, resolutis compagibus, vestigia recepisse: & cæcum quendam
in somnis admonitum vt ædem Beati Hilarij peteret, lumen recepisse. Deniq; Dia-
conum quendam Viredunensem Adelmanum, languore depressum, visum spiritum
emississe, & post ira validum surrexisse, vt sibi videretur nihil ægritudinis fuisse perpes-
sus: qui se diuersa suppliciorum, vel refrigerij loca vidisse testaretur, seque loco pœ-
nali deputatum, Dei vero Genitricis precibus, B. quoque Martino intercedente ad
agendam pœnitentiam præfenti vitæ redditum. **D**

Miranda
quædam.

Christi Annus

Ioan. 11. P.

Constant. 8. cum Rom. Imp.

Indict. 8.

935

5

24

SYNODO RHEMENSIS ARTALDO PRÆSIDE, prædones, & Ecclesiasti-
carum rerum inuasores ad correctionem vocantur, vt Frodoardus testatur. De
ea vero nihil præterea. **E**

Christi Annus

Leonis 7. Pap.

Constant. 8. cum Rom. Imp.

Ind. 9.

936

I

25

Perdonem cunctis circumquaque Gentibus; Henricus Rex postremo Romam proficisci statuit, sed infirmitate correptus, iter intermisit, cumque se iam grauari morbo sensisset, conuocato omni populo, designauit filium suum Othonem, parem pietate, & fortitudine militari non imparem, Regem, ac post moritur, duabus nouis sedibus, & monasterijs erectis, in terra Luneburgenti vna, & Misnæ altera. Frodoardus, Ditmarus, Vuitichindus, Crantius.^a De cuius vidua Regina Mathilda Luitprandus^b scribit vltra omnes, quas viderit matronas, pro delictorum expiatione celebre exequiarum officium, viuam Deo hostiam offerre non desinere. Addit Ditmarus, per eundem Henricum Cusum Daniæ Regem ad Christi fidem conuersum, & Danos ipsos, ab imolatione hominum, per eum reuocatos. post obitum vero Mathildem coniugem multis diuersisque sanctis operibus eius animam Deo commendasse.

Otho filius Aquisgrani coronatur ab Hildeberto Archiep. Moguntino habita licentia a Vigfrido Archiep. Colonienfi, in cuius diocesi Aquisgranum esset.

Rodulpho Rege mortuo, Hugo Comes accersit ex Anglia ad coronam Regni suscipiendam Ludouicum Caroli Simplicis filium, quem Rex Ethelstanus auunculus, accepto prius iureiurando a Francorum Legatis, in Franciam cum quibusdam Episcopis, & alijs fidelibus, direxit. Cui Hugo Comes, & ceteri proceres obuiam profecti, apud Bononiam sese committunt, & Laudunum deductum inueniendum, & coronandum curant ab Artaldo Rhem. Archiep. presentibus Regni Principibus, & amplius viginti Episcopis. Sicque ad progeniem Caroli Magni per Ludouicum Regnum Francorum reuertitur. Ex Frodoardo:

Io: Papa frater Alberici defuncto, Leo quidam Dei seruus Romæ Papa constituitur. Frodoardus, qui addit ad ista, eodem anno; Hugo, inquit, Italia Rex Romanis capere affl: Et suo exercitu fame, & equorum interitu, pacta tandem pace cum Alberico, dans ei filiam suam coniugem nomine Aldam, ab obsidione desistit. Repertisque quibusdam fratris sui Bosonis, contra se, vt fertur, insidijs, eundem fratrem suum dolo capit, atque in custodiam mittit. de quibus Luitprandus^c pluribus subiicit autem ista. Per idem vero tempus in Ianuensi vrbe, quæ est in Alpibus Cottis octingentis stadijs a Papia distans, super Africanum mare constituta, fons sanguinis largissime fluxit, subsequituram cunctis patenter ruinam insinuans. Eo quippe anno Pæni cum multitudine classium illo perueniunt, citibusque ignorantibus, ciuitatem ingrediuntur, cunctos, pueris exceptis ac mulieribus, trucidantes, cunctosque ciuitatis & Ecclesiarum Dei thesauros in nauibus imponentes, in Africam sunt reuersi. Sed & quod nouum, & immensum malum Ecclesiam Dei deturpare cæperit, præter alia, quibus iam, sacris silentibus omnino legibus, hoc deplorato sæculo est mirum in modum afflictata, sic narrare pergit. Hoc in tempore Manasses Arelat. ciuit. Episcopus, agnita Regis Hugonis potentia, a cuius ipse sanguine affinitatis lineam traxerat, deserta, commissa sibi Ecclesia, ambitionis spiritu, multas violaturus immo laceraturus Ecclesias, Italiam perit. Hugo autem Rex, se Regnū securius obtinere sperans, si affinitate coniuictis Regni officia largiretur, contra ius fasque Veronensem, Tridentinam, & Mantuanam commendauit illi, seu (quod uerius est) in eam dedit Ecclesias. qui nec his contentus, Ecclesiam Mediolanensem inuasit, vt idem auctor inferius, pluribus narrat. Sed, vt aliquo velamento, tanquam ficus folijs peccatum obtegeret, nefarius homo, id se agere exemplo tradebat Principis Apostolorum, qui Antiochenam, Romanam, & Alexandrinam possedisset Ecclesias. Hæc ipsum temere garrientem idem Luitprandus, acri (vt par erat) inuectiua exagi-

Henr. R. moritur. Mathildis Reg. pij ffilia. a li. 4. c. 7. b li. 3. c. 11 Dani ad fidem conuersi.

Regnum Francorū redit ad progeniē Caroli M.

clib. 4. c. 1. 2. 3.

Nefas plures Epates vni tradere.

tauit. Qui de eodem homine, Dei eiusque legum contemptore addit, neque his acq̄ue uisse, sed Marchiam Tridentinam ab affine Rege obtinuisse, atque arma indutum, in eiusdem Regis exercitu militasse.

A

Hoc item anno ex hac vita migrat. Vnni Hamarbug. Archiep. Saxonicae decus Ecclesiae, cuius corpus Bircae oppido in Suetia sepultum est, caput vero Bremam translatum. Ex Adamo, a qui subdit de Adaldago b successore, quod sederit annos 53. Episcopatu accepto ab Ottone Magno, & pallio a Leone VII. & impositione manus, sicut praedecessores eius a Moguntino praesule.

a li. c. vlt. b li. 2. c. 1.

Hoc eodem anno contigit, Odonem (qui primus Abbas Cluniacensis, Francia, Aquitaniae, Hispaniarum, & Romanae Urbis Coenobiorum Dux fuit) Romam euocari a Leone VII. ad institutionem Monasterij S. Pauli, & restitutionem monasticae collapsae disciplinae: & ad componendam pacem inter Hugonem Italiae Regem, & Albericum Romanae Urbis Principem. Ioannes c in vita Odonis, qui e regia aliquot eius facta Romae cum esset, memorat.

Odo Cluniac. restitutor Monast. disciplinae. Apud Bur. 10. Nouembr.

B

Christi Annus Leonis 7. Pap. Constant. 3. cum Rom. Imp. } Indict. 10.

937.

2.

26

Indict.

10.

Vngari p. ligantur. d. li. 1. c. 58

Vngari Campaniam vastant, & diripiunt: captiuos multos de suis hominibus, Cassinenfes Monachi de donarijs Ecclesiae redimunt. Inuadentes inde Marfos, ac Pelignos, ab illis, insidijs dispositis, Vngari trucidantur, & preda eripitur. Leo d Ostiensis.

C

Quo pariter anno, alia eorum pars Gallias inuadens, ingentem illi cladem intulit, de qua nonnulla admiratione digna refert Frodoardus.

Eodem anno AQVISGRANI CONVENTVS GENERALIS HABETVR Regni Procerum, & Episcoporum, in quo Otho in fine anni superioris a patre relictus Regni haeres nouis Comitij confirmatur, & ab Archiep. Moguntino sacris ritibus vngitur, & quidem diuina per sacrum huiuscemodi ministerium vnctionis perfusus gratia, barbaros ingruentes nullo fere negotio superauit, & ciuilibus armis saepe circumseptus, & obruptus victor semper euasit. Hanc sacram inaugurationem descripsit Vuitichindus, a quo anno captrum est numerari Regni eius tempus, testante Rotgero e Monacho in Brunone.

D

e In V. S. Brun. c. 6.

Christi Annus Leonis 7. Pap. Constant. 3. cum Rom. Imp. } Indict. 11

938

3

27

Indict.

11

Ingētes copiae Sarra- cenorum profligantur.

Cvm iterum copiae Regis Abderrhagman Cordubae regnantis: a Ramiro Rege profugatae fuissent, ira fremens, collecto ex suis exercitu, & ab Africa accitis auxilijs, vsque ad numerum centum quinquaginta millium peditum, equitum vero quinquaginta millium, pius Rex, longe impari exercitu, nuncupatis Diuinitati votis, aggressus est hostes, prauijs (vt aliqui tradunt) duobus Angelis equestrium militum formam praese ferentibus, quorum ope est parata victoria, caesis octoginta millibus hostium, ducto captiuo Rege Mauro Abenain Casaraguste regnate, ceteris in fugam conuersis & dispersis, ipsoque Rege Abderragman vix fuga lapsa, cum paucis Cordubam repetente. scripserunt haec Sampyrus atque Tudenfis, & ipsi quoque Arabes suis Annalibus intexuere. Addunt alij ipsum Cordubae Regem magnam aduersus Christianos sibi subditos persecutionem excitasse, tuncque passum S. Victorem, nec non etiam Euphrosynam pari decoratam corona martyrij.

E

Ambr. Mor. Chr. Hilp. lib. 14. 15. 16.

A Hoc eodem anno accidit, vt Odo Abbas Cluniacensis, post biennium, quam antea Romam venerat, rediret, & quas bene plantauerat plantas Sanctæ Monasticæ institutionis, sua præsentia, atque munitione rigaret. Quæ autem tunc contigerint admiratione digna tu pete ex Annalibus, de Codice vitæ S. Martini sub ingenti pluuiâ, nõ madefacturæ: & de lacu in montibus, eo deprecante effecto, quo Monachis pisces suppeditarentur, qui ab esu carniû retrahi non poterant. Ita plane magnus Odo, hoc deploratissimo sæculo, a Deo fuit electus, vt egregia sanctitate, & admirandis signis, collapsam, per diuersas prouincias, Monasticam disciplinam restitueret.

Miracula per Odonem.

Hoc ipso anno Princeps Boemiæ Vuenceslaus, vir sanctus, a Boleslao fratre occiditur, ambitione, capiendi Principatus, seducto. In cuius vltionem Rex Otto bellum Boleslao indixit, & longa inter eos concertatio per annos 14. perducta est. Relatus est autem ipse ab Ecclesia Romana inter martyres, die Natali suo 4. Kalen. Oct.

S. Vuenceslaus mart.

B Eodem anno, rebellantibus aduersus Ottonem Regem Henrico fratre, Eberardo Duce Francorum, atque Gisleberto Duce Lotharingæ, comparatoque validissimo exercitu, & Ottone aduersus eos expeditionem parante, vt ostenderet Deus non vinci hostes armis tantum, sed precibus etiam, & præualere iustam causam omni apparatu validissimo, in transitu Rheni sic permisit diuidi copias, vt alijs ad vltiorè ripam transmissis, alijs in citiorie remanentibus cum Ottone, necesse fuerit illis, qui trans miserant amnem, ex improviso apparente ingenti hostium exercitu, conflagrare. Rex igitur quibus præsentia adesse non poterat, precibus affuit, ad terram cum parte exercitus prostratus, & lacrymas fundens, dum altera pars tirenue pugnat, hostes profligat, omnibus saluis. Ex Vuitichindo, ^a Luitprando, ^b Sigeberto.

Ottonis victoria d. rebellib.

a lib. 2. b li. 4. c. 11

C *Christi Annus* *Leonis 7. Pap.* *Constant. 8. cum Rom. Imp.* } *Ind. 12.*
939 4 28

D **O**tto Rex in Alsatia circumdatus potentissimo aduersariorum exercitu, inperata alia, Deo fauente, potitur victoria, Euerardo Francorum Duce occiso, Gisleberto Lotharingio Rheno submerso, da qua Vuitichindus, & Luitprandus. Quo tempore insigne illud eius factum ad memoriam narratur, quod cū desertus a multis Principibus esset, Comes quidam qui ei aderat cum selecta militum manu, captans occasionem, extorquendi, quod alioqui iniustum erat, ex eius necessitate; Abbatiam sibi dari petijt, prædijs diuissimam; cui Rex præcise negauit, exprobrans quod comminatione id extorquere voluisset; abiret, si vellet, cum ceteris desertoribus, non esse danda sancta canibus, & dicata militantibus Deo, militantibus sæculo. Quibus auditis rubore suffusus ad eius te pedes abijciens, veniam petijt. De Gisleberto Lotharingæ Duce, qui Ottonis sororem in matrimonio habebat, fertur, nisi cæca fuisset regnandi cupiditate ductus, inter pios sanctosque Principes numerandum fuisse, vt qui ferme solus in Gallijs, alijs res omnes Ecclesiasticas dissipantibus, sancta habebat, & nobile Monasterium Bromiense S. Gerardo, inuito licet, ad Monasticam collapsam disciplinam restituendam commisit, & plura militibus suis subtracta, monasterijs perpetuo iure possidenda contulit.

Aliâ obtinet victoriam Otto Rex.

Eius magnanimis pietas.

E Hic porro S. Gerardus ex nobilijum Auustrasiorum profapia Ducum ortus, solitariam primò vitam eligens, ad restituendam post monasticam disciplinam a Deo vocatus, adeo bene hoc functus est munere, vt decem & octo monasteria ad regularem obseruantiam reuocarit, quibus ipse vigilantissima cura pastorali præerat.

S. Gerardus nobil. Monach.

Eodem anno defuncto Leoni Papæ, cum sedisset annis tribus, & sex mens. subrogatur Stephanus IX. dictus VIII. patria Germanus, quem idem nuper nominatus S. Gerardus Romam veniens adiit, vt acciperet ab eo Apostolicas litteras, pro monasterio Bromiensi. Hæc in ipsius Gerardi vita pluribus.

Christi Annus
940Stephani 9. P.
IConstant. 8. cum Rom. Imp.
29

Ind. 13.

Papa a ty-
rannis ma-
le mültra-
tur.Edmūdus
Rex peri-
clitat, &
resipiscit.In V. Dū
stan. c. 13.
14.
Apud Sur-
19 Maij.
Agaun.
Monast. a
Sarracen.
vastatur.S. Vldaric.
Augustan.
Ep̄s plures
in die Mis-
sas cele-
brat.
De Missis
celebrādis
quid statu-
um.
Marian.
de reb. Hi-
sp. li. 8. c. 5.
Hoc anno
940.

CVM Stephanus, natione Germanus, posthabitis Cardinalibus, opera Ottonis Regis, esset electus Papa, Tyrannorum in se odium concitauit, adeo vt a quibusdam sacrilegis fuerit crebris ictibus facie deformatus, qui propterea deinceps publico abstinuit. Ex libro veteri de Rom. Pont. ex quo reliqui accepisse creduntur. Quod vero Germanus natione, electus Pontifex, adeo male habitus a Romanis fuerit; Ottonis Regis excitauit animum sacrilegos illos puniendi, & huiusmodi vim tyrannicam in promotione Pontificum auferendi, ex quo aliquam cepit occasionem in electione Pontificum se immiscendi.

Hoc eodem anno defuncto Ethelstano Anglorum Rege, successit Edmundus, qui cum mox S. Dunstanum suum Consiliarium elegisset, sed suasionem æmulorum eiecisset, suo periculo didicit, quanti Principes facere debeant viros veritatis amatores. Egressus namque Rex ad venationem, cum ceruum insequitur, ab equo, ruptis habenis, versus præcipitium abripitur. in illa trepidatione, & angustijs constitutus, recordatur iniuriam sancto viro illatam, emendationem proponit, consistit equus; ipse a periculo liberatur. Sanctum Episcopum in aulam reuocat, & veniam de iniuria petit; donat quoque illi locum ad ædificandum monasterium, quod Glascovia nuncupatur. Ex Osberto² in Dunstano.

Eodem anno nobile Agaunense Monasterium Sancti Mauritij a Sarracenis inflammatur. De quorum grassationibus in peregrinos Romam petentes, & occupatione eius monasterij, Frodoardus meminit. Contigit autem S. Vdalricum Augustanum Episcopum, post monasterij cōflagrationem, ad illa loca deuenire, vt sacras SS. MM. reliquias visiteret, cui Burgundiorum Rex vnum de SS. MM. corporibus promiserat, Augustam deferendum, quod & a clericis obtinuit; & inde digressus, cum ad Augiam Insulam venisset ab Aleuico Abbate partem corporis S. Mauritij, & alias plures reliquias dono accepit, quas, Augustam delatas, honorifice condidit. Ex vita Sancti Vdalrici a Marco Velfero edita, scripta autem ab eius temporis auctore. In quarum rerum narratione habetur S. Vdalricum, plures eodem die Missas solitum celebrare. Vbi nobilis Scholiastes Velferus, obseruat, liberum olim fuisse sacerdotibus, quot vellent vna die Missas celebrare, quod ex Vualafrido colligas cap. 21. & fortassis ex S. Leonis epist. 79. ad Dioscorum cap. 2. Concilium vero Salegustadiense, cui Bruno Augustanus interfuit anno 1023. constituisse cap. 5. ne quis trium Missarum numerum excederet; Alexandrum vero Pontificem, qui obiit anno 1073. ad vnam reuocasse.

Hoc pariter^b anno apud Narbonam, in oppido cui nomen, Fons coopertus CONCILIVM celebratum est, in quo controuersia agitata de finibus diocesium, decretum vt Pallaria Vrbs sacra peteret ab Vrgellitano Episcopo. Quæ præterea in eo Concilio decreta fuerint, ignoratur.

Christi Annus
941Steph. 9. P.
2Constant. 8. cum Rom. Imp.
30

Indict. 14.

APVD SVESSIONES SYNODVS habetur in causa altercationis duorum, qui se Archiepiscopi Rhem. esse proteretur, Hugonem videlicet, qui puer (vt dictum est) in gratiam patris eius electus fuerat, & Artaldum qui, eo pulso, in eam sedem, ex Monacho, fuerat coopertus. In qua Synodo idem iussus est cessare

Artaldus,

A Artaldus, eo quod iurasset, se nunquam in eum Archiepiscopatum intromissurum. Hugoque receptus, eo quod clero populoque petente vocatus esset, qui ut sedem recepit, ab exilio Frodoardum reuocauit, in quo ab Heriberto Comite, Hugonis patre fuerat detentus. Quibus peractis Rhemos profecti Episcopi Hugonem consecrant Archiepiscopum. Ex Frodoardo. ^a

Quo item anno Fridericus Archiep. Moguntinus iterum postulatus iudicio defensionis atque coniurationis initæ hoc ipso anno ab Henrico Ottonis fratre, & alijs Principibus, (in quos ipse Otto animaduertit) purgavit se publica testificatione per Corporis, & Sanguinis Christi perceptionem. hæc apud Reginonem, hoc anno. Ad dit Vuitichindus ^b grauem Monachis persecutionem motam, quâ lege apud ipsum.

Sub Haudumaro Fuldensi Abbate, templum Fuldense celebre igne contumptum, & ab eodem restauratum est. apud eundem Vuitichindum.

B Quod ad res Italiæ spectat, nihil præterea, quod prodamus inuenimus, nisi Diploma priuilegij concessi ab Hugone, & Lothario filio Italiæ Regibus monasterio Sancti Vincentij ad fontes Vulturni, quod recitat Ioannes eiusdem monasterij monachus in Chronico, quod ab exordio mundi vsque ad tempus Paschalis II. perduxit.

Quod ad res pertinet Orientales, Russorum classem ab Imp. superatam ac penitus profugatam tradit Curopalates, ita vlciscente numine in eos qui Christianis immensa intulerant mala. de qua item victoria Luitprandus ^c Nortmannos appellans, (idest Aquilonares) quos Græci Russos vocant.

a In Chr. hoc ann. & histlor. Rhem. lib. 4. c. 27.

Purgatio p Euchariitiam.

b li 2. prope finem. Fuld. Mona. confagrat, & reficitur.

c lib. 3. c. 6

Christi Annus

Stephani 9. P.

Constant. 8. cum Rom. Imp. }

Indict.

942

3

31

15

L Egati Rhemensis Ecclesiæ Roma regressi pallium deferunt Hugoni Episcopo ab Stephano transmissum. Cum quibus pariter legatio venit a Rom. Pont. ad Principes Regni, rebellantes aduersus Ludouicum Regem, & eum recipere detractantes, ut eum recipiant, & Legatos suos Romam dirigant, quod si vsque ad Natiuitatem Domini facere non procurarint, excommunicandos tunc fore se nouerint. Ex Frodoardo; qui & paruiffe Principes Rom. Pontifici docet.

D Hugo Rex Roma turpiter pulsus, ut ante dictum est, quotannis Albericum vrbis Principatum tenentem oppugnabat, occupatisque omnibus ciuitatibus, præter Romam, gladio & igne omnia vastabat. Ex Frodoardo, & Luitprando. ^d Porro S. Odo Cluniacens. Abbas qui ante sexennium Romam euocatus Hugonem, & Albericum inter se conciliarat, rursum venit. de quo narrat Io: eius discipulus, ^e & Monasterij S. Pauli Abbas, eum vsque ad mortem ægrotasse, & cupidum reuifendi S. Martinum Turonis, cui additissimus erat, in visu audiuisse virum præstanti forma talia sibi dicentem, iam quidem o sancta, & Deo dilecta anima, instat tempus uocationis, & dissolutionis tuæ, sed Martinus retinet te præcibus suis, utque possis redire in patriam vires subministrat. Cum autem eo perueneris, mox tibi vita pro morte, & beata electorum societas, pro laboribus tuis, a Christo donabitur. Visionem illam non dubiam efficiunt signa mox sequentia, remitti capisse morbum, conualuisse, Turones venisse, ibi lachrymis, & precibus Deo se immolasse, illicque spiritum reddidisse, in octaua S. Martini. De eiusdem obitu Frodoardus, in fine huius anni, ex quo corrigas Sigbertum illum ponentem ante quinquennium.

E Successit ipsi in monastica Præfectura Adamarus, quem beata simplicitatis, & innocentia filium nominat Odilo in vita S. Maioli, ^f quem in monasterio successorem aluit in Christo, commendatus ab eo patientia nomine, quod oculorum luminis priuationem mira patientia tolerasset.

In restituenda monastica disciplina adlaborauit etiam hoc tempore multum Adalbero Epus Metensis, de quo Sigbertus & Geblacensis in vita S. Guiberti Confessoris.

d lib. 5. ci. in fine.

e Apud Sur. 18. No uembr. Vltio facta Odoni Abb. Clun.

f Apud Sur. 11. Maij.

g c. 8. apud Sur. 23. Maij.

vocans eum nobilium Christianissimum, & Christianorum nobilissimū, scribit eum orsum a præstātissimo suæ parochiæ monasterio, Gorzia dicto, in quo vix religionis apparebant vestigia, & collaborante sibi ad hoc opus Abbate Agnoldo, ad magnam perfectæ monasticæ disciplinæ formam illud perduxisse.

Hoc anno mense Apr. datum habetur priuilegium a Constantinopolitanis Imp. monasterio S. Vincentij ad fontes Vulturii, quod in suo Chronico, vna cum alijs monumentis ad id spectantibus Io: Monachus, earum rerum scriptor intexit. Flagrancia in Italia bella ciuilia effecerunt, vt Cōstantinopolitani Imp. potirentur Calabria, Apulia, atque ea Campaniæ parte, quam Vulturinus alluit, posita antea sub ditione Longobardorum Beneuenti, & Capuz.

Christi Annus 943 Marini 2. Pap. I Constant. 8. cum Rom. Imp. 32 Ind. 1.

Stephanus Papa, vbi sed. ann. 3. mem. 4. & d. 5. (vt habet vetus Codex Vaticanus de Rom. Pont.) ex hac vita migravit, subrogato Marino huius nominis secundo, quem alij Martinum nominant, natione Rom. qui omittis insanabilibus cumultibus bellicis, totum se tradidit ad componendam Ecclesiam, tam in cleris, quam in Monachorum reformatione, & in Basilicarum restauratione, & cura pauperum. literis vero egit, vt inter Christianos Principes, mutuo decertantes, pax componeretur. hunc iam olim fuisse dono prophetiæ imbutū, res gestæ Valrici Episcopi Augustani declarāt.

Eodem quoque anno defuncto Heriberto Comite, rursus per Artaldum de Archiepiscopatu Rhemenfi negotium faceffitur Hugoni eius filio.

Christi Annus 944 Marini 2. P. I Constant. 8. cum Rom. Imp. 33 Ind. 2.

Imp. Constantinop. Hugo: fil. postulat. vx. filio. Fraxineti deijciuntur Sarrac. ab Hug. rege. Hugo Rex foedere iugit. Sarrac. male. consultus. a lib. 1. c. 7 Christi. imago miraculo ex pressa. b Apud Metaphr. 16. Aug. traslato eius Cōstantinop. anniuersarie celebris.

Post celebratam Constantinopoli Synodum, in qua dolose depositus est Tryphion Patriarcha CP. n^{os} in locum eius substitutus est Theophylactus filius Imp. Quomodo autem ista se habuerint, lege in Annalibus, maxime vero apud Curopalatem.

Eodem quoque anno, idem auctor tradit missam fuisse legationem a Constantino Imp. Leonis filio ad Hugonem Italiæ Regē, vt filio suo Romano eius filiam Bertam nomine iungeret matrimonio, quod & factum est, interueniente pariter ab ipso Rege Hugone ad eundem Imper. legatione, pro mittenda classe aduersus Sarracenos, quod & præstitit Constantinus exustis omnium Sarracenorū nauibus, quæ Sarracenis Fraxineti commorantibus erant auxilio. factam insuper vt ipse Hugo armis potens ipsum caperet Fraxinetum, Sarracenis fugalapsis in proximos montes.

Quibus hætenus feliciter gestis, infelicissime accidit, vt timens Hugo Rex Italiæ Berengarium Marchionem Eporregiæ ciuitatis, tyrannum Italiæ, cum ipso Sarracenis fœdus iungeret. ex quo audaces redditi hostes Christianæ fidei, sicut antea, Christianos inde transeuntes, vt, ex more, a postolorum limina frequentarent, neci tradiderunt. Quod frequentissime factum memorat Frodoardus, & Luitprandus^a ingentem occisorum esse fuisse numerum significat. Sed male Hugoni cessit hæc cum impijs confœderatio, nam deinceps illi omnia infelicia euenerunt vsque ad obitum.

Sub eadem indi. tioue secunda famosissima illa imago Christi Redemptoris miraculo expressa, ipso Christo viuente, & ad Abagarum missa (de qua superius suo loco dictum est) Constantinopolim Edeffa translata, habetur apud Curopalatem, cuius imaginis, & translationis proxiorem historiam scripsit ipse Constantinus Porphyrogenitus filius Imp. plura, quæ tum contigerunt, narrans miracula. Porro ipsa dies 16. Aug: qua eadem sacrosancta imago Constantinopolim delata est, ex eo tempore

fuit:

A fuit perpetua memoria consecrata, & anniuersarijs ritibus celebrata, & in ipforū Menologio descripta. At vero postea bellis ingruētibus ipsa Cōstantinopolitana ciuitate sæpe capta, & ab hostibus direpta, atque a Catholica communione sæpe discissa, Dei prouidentia eadem imago veneranda fuit Romam perlata, vbi hæctenus colitur in titulo S. Siluestri. Contigit & aliud admirabile quiddam sub eodem Cōstātino Porphyrogenico, describitur que fidelissime in vita S. Pauli in Latio, a loco ita nominati, anachoretæ, qui hoc tempore miranda claruit sanctitate, non apud Orientalem tantum orbem, sed etiam Occidentalem. frequentatus enim est vndiq; Principum legationibus, quod sciretur in primis esse fide Catholicus, & communicatione iunctus Sedi Apostolica. ad quem etiam salutandum Papa Romanus Monachum misit. In primis autem eum coluit Constantinus Imper. cuius prædictionibus acquiescenti omnia illi

Post sæcula trāsferret Romam.

S. Paulus celebris anachoreta.

B ex sententia eueniebant, abnuenti contra infelicitè. Eodem anno, inchoata iam tertia indictione, Romanus Imp. qui cum in honore esset, non intellexit, ex collega, in quem a Cōstantino assumptus erat, iam in Dominum mutatus, sibi filijsque suis assumens, & tribuens Primatum Imperij, nomen tantū inane Cōstantino legitimo hæredi Leonis Augusti relinquens; a Stephano suo filio Imper. ab ipso declarato capitur, exiit Imperio, & attonsus in Monachum relegatur in Insulam, cum 26. annū in Imperio egisset. Sed & post mentem elapsam, & dies quinque, idem Romani filius & Cōstantinus fratres inter se mutuo de Imperij Primatu certantes, ambo in menta renti, & in Insulas deportati sunt. Sicque (vt prius erat) vni Cōstantino, Leonis filio, est restitutum Imperium. hæc pluribus Cuioplates alique Græcorum historici, & ex Latinis Luitprandus^a profusus.

Rom. Imp. a filio priuatus Imperio idq; Dei iusto iudicio. a li. 5. c. 9. to. 11.

C Sed ad res Occidentalis Ecclesiæ. De rebus Germanicis valde mirandum, quod hoc quidem contigisse anno Frodoardus narrat in Transrhenensibus Germaniæ regionibus homini cuidam, cui ante 14. annos manus abscissa fuerat (sicut, inquit, asserunt qui nouerunt) soluto, dum noctu dormiret, ei ex integro restauratam fuisse. Vtrichindus^b & ipse sui temporis scriptor, in manus miraculo, hoc variat, quod ait, post annum fere integrum, quàm ei ferro amputata fuerat, dormienti restitutam, quæ pro signo miraculi sanguinea linea, loco coniunctionis, notabatur. In iisdem partibus ignei globi, inquit Frodoardus, ferri videbantur in aere, quanquam nullus illic circumuolantes incenderent domos, & villas. A quibusdam vero locis, crucibus oppositis, cum benedictione, & aqua benedicta, repellbantur.

Miraculū. b lib. 2. Prodigium Miraculū.

D Hic ad finem anni huius vnicum innuimus, quod extat, monumentum Marini Papæ, nempe Diploma hoc anno datum continens priuilegium concessum Monasterio S. Vincentij super Vulturni fontes, recitatum in suo Chronico a Ioanne Monacho eiusdem Monasterij, qui claruit, & scripsit tempore Paschalis Secundi.

Christi Annus Marini 2.P. Constantini 8. Solius Imp. } Ind. 3.
945 3 34

E Hoc anno datum habetur Diploma ab eodem Hugone, & filio eius Lothario, de concessione facta clericis Verceilensibus.

In nomine Sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Hugo, & Lotharius diuina clementia Reges.

Qua sanctis, & venerabilibus locis diuino cultui mancipatis, more bonorum Christianorum, deuotissime contulerimus nostri muneris suffragio certissime credimus, nos nostrumque Regnum intercessionibus sanctorum celesti inuamine semper subleuari, atque Diuinis beneficijs sublimari. Quo circa &c. Dat. & Act. Papæ Id. Aug.

anno Incarnationis Domini 945. Regni vero Domini Hugonis 20. Lotharij 15. Indict. 3. In eo diplomate Sancti Euseb. dicitur, prædicando fidem Catholicam palmam martyrij esse decentissime consecutus.

Hugo a prop abdi-
catur.

al. s. c. 13
b Chr. Cal
fin. lib. 4. c.
64. in fine.

Manassæ
plurium E-
piscopatu-
um icuba-
tor pdiror
Hug Reg.
a quo acce-
perat.

Funus cæ-
lesti lumi-
ne dedu-
ctum per
200. mil-
liaria.

Ludou-
Rex capif
a Northm.

Eodem anno Hugo Rex Italiae Regno abdicatur, Lothario eius filio retento, & Berengario ascito. *Rursusque dolose Hugo reuocatur, ut Berengarius eius thesauro potiretur.* Sed is nihil sibi tutum videns, tandem in prouinciam, vnde venerat, Arelatenfis Comes reuersus est, nec diu post vixit. Ex Frodoardo, & Luitprædo. Hoc amplius Leo Ostiensis. Ipse Hugo cum omni thesauro suo in Burgundiam properans, monasterium illic permagnificum construxit sumptibus propriis, quod sub titulo S. Petri appellari voluit, ibiq; omnibus traditis, ipse monachus effectus est.

Obseruandum est a Deo reiectum fuisse Regem Hugonem simul ac fœdus cum impijs iniit. & qui plures Manassi affini suo dedit Episcopatus, contra ius fasque, vt eo modo, (quod putabat) Regnum sibi stabiliret, iusto Dei iudicio eum primum rebellem sensit, cupiditate allectum potiundi Archiepiscopatu Ecclesie Mediolan. a Berengario sibi pollicito, sicque eidem Italiam repententi aperuit ostium, & vt alij Principes Italiae ab Hugone deficerent, procurauit.

Eodem anno rursus recrudescentibus bellis in Gallijs, inter Ludouicum Regem atque Hugonem Francorum Ducem, cum vir Sanctissimus Theotilo Archiep. Turonensis, vt inter eos pacem componeret, frustra laborasset, ex hac vita migravit. Cuius funus, apparête cælitus lumine, per millia fere ducenta, Turonos vsque deductum est. Ex Frodoardo.

In pago Parisiensi, & per diuersos etiam pagos hominum diuersa mēbra ignis plaga peruaduntur, & sensim exusta consummebantur. Plures tamen qui sanctorum loca adierunt, sanati sunt. Frodoardus.

Eodem anno Ludouicus Rex Francorum, dolo Hugonis Principis, comprehensus est a Northmannis, quos sibi putabat fideles, & per annum integrum in custodia detētus, tandem tradito Laudunensi castro, quod Hugo petierat, liberatur. Frodoar.

Christi Annus
946

Agapiti 2.P.
1

Constantini 8. Solius Imp.
35

Indict.
4.

e li. c. 60.
61. 62.

Monast.
Cassin. re-
stituitur.

Monast.
Gemb'ac.
stituitur.

Marinus Papa moritur, cum sedisset annos 3. men. 3. dies 13. vt habet vetus Cod. Vatic. de Rom. Pont. De rebus gestis eiusdem Pontificis, præter ea quæ habet Leo Ostiensis c in Chron. Cassinate priuilegia, & Apostolicas litteras, reliqua omnia obscura. rursus autem, mortuo Marino, cum successisset Agapitus, querente Abbate, quod Principes Monasterium S. Sophie occupassent, acriter eos Apostolicus increpauit, quod talia tentare præsumerent. rursus autem cum ijdem memorati Principes, Capuanū Monasterium sub suam potestatem redegissent, & per eam occasionem fratres sæculariter viuerent; eo comperto memoratus Pont. eos Principes vehementer de tanto scelere redarguit, & vt ab omni eius dominatione in posterum abstinerent, illis mandauit; omnes autem monachi ad suum Cassinense coenobium, relictis ibi duobus, aut tribus tantum senibus fratribus, cum omnibus monasterij rebus protinus redirent, ibidem sub Abbate proprio Domino seruituri; alioqui & Principes, & Monachos, nisi obtemperarent, auctoritate Apostolica communionem priuandos. De alio quoque priuilegio a memorato Abbate recepto de alio monasterio initio eius Pontificatus refert idem Leo.

Florebat hoc tempore sanctitate clarus Guibertus; cuius præclaras res gestas Sigebertus scriptis mandauit, lucerna plane inter tot tenebras ardens, & lucens, a quo inter alia egregia sanctitatis monumenta, hoc eodem anno est erectum in Gallia nobile Monasterium Gemblacense, quod tum Ottonis Regis cum ipse apud eum non

nihil

A nihil pressuræ passus fuit ab inuidis, tum etiam Agapiti Rom. Pont. privilegii communiter. De quibus Sigebertus eiusdem cœnobii monachus in Guiberto.

a Apud
S. l. 23.
Maij.

In Inuēt.
S. Hunegū
dis plura
miracula.

Hoc eodē anno Anglicana Ecclesia, nouo Rege Edredo subrogato fratri suo Edmundo, bene disponitur, dum S. Dunstano tantum Regnum gubernandum cōmittit, quod tenuit annos nouem; sub quō etiam claruit S. Ælfegus Vuintoniēsis Episcopus

Eodem anno apud Nouiomum in Gallia reperitur, & eleuatur venerandum corpus S. Hunegundis Virginis, quæ egregia claruerat sanctitate, sub S. Eligio, eiusdem ciuitatis Episcopo, ex diuina facta reuelatione Bertæ sanctimoniali, egregiæ sanctitatis. Quo spatio multa illic diuinitus sunt declarata miracula, atque ingens splendor perpetuo ad S. corpus permanit, ita ut a pectore virginis, & sursum, pro sordibus pulueris nitentia relucerent fragmina margaritarum: & quibusdam clarissimis erumpentibus scintillis aspicientium reuerberarentur obtutus. tanta etiam ibidem sentiebatur odoris fragrantia, ut omnium nares ineffabili satietate complerentur. Quicumque autem ad sacrum illud corpus intueri poterant, quocumque essent affecti morbo illico curabantur. ex eius temporis auctoris, narratione descripta.

Quo ad res pertinet Orientales, eodē tēpore Constantinus Imp. audito Berēgariū potentia præstare Lothario, ob amorem nurus suæ, eius sororis, beneuolas scripsit litteras Berengario, & commendaticias pro Lothario, ut fidelis ei esset administrator, (scripsit Luitprandus) cui, Deo largiente, extiterat gubernator. Ab ipso vero Berengario ad Constantinum mittitur idem ipse Luitprandus historicus, qui suam ipsius legationem describit, multa que admiratione digna narrat.

C Christi Annus

Agapiti 2. P.

Constantini 8. Solius Imp.

947

2

36

Ind. 5.

VIRDVNI CONCILIVM habetur in causa inueterata Episcopatus Rhemensis, inter Hugonem olim puerum ordinatum Archiepiscopū, & Artaldum contra eum postea ordinatum. Ad quod Hugo per duos Episcopos euocatus, venire noluit. Vniuersum vero Concilium Artaldo Rhemensis tenendū iudicauit Episcopium, & indixit Synodum habendam Idib. Ian. ex Frodoardo.

Quia vero causa valde implicita, non videbatur, plene desiniri posse per Prouinciales Episcopos, placuit plenum Concilium conuocandum ex Episcopis Gallia, atque Germaniæ, quod factum est anno sequenti, coram Apostolica Sedis legato.

D Interim Hugo probe sciens quāti esset Rom. Pont. auctoritas in eiusmodi definiendis controuersis, clericum suum, cum falsis litteris, quasi conscriptis ab Ep̄s Rhem. diœcesis legat, quibus petebatur ut Episcopatus Rhemensis Ecclesiæ, eidem ab Apostolica Sede confirmaretur Hugoni. Quibus litteris fidem habens Agapitus P. scribit ad Ep̄s Gallia, atq; Germaniæ, ut Hugo Rhem. Ecclesiæ sedere debeat Episcopus.

Moritur hoc anno S. Ælfegus Vuintoniensis in Anglia Episcopus, sanctitate clarus, & spiritu Prophetiæ imbutus.

b Flor. histo.

Hoc eodem anno, Ottonis Regis XI. moritur eius coniux Aedita Regina, sanctitate præclara, quam & post obitum miraculis claruisse, Dimarus eius temporis scriptor testatur.

c lib. 2.

E Celebrata est hoc pariter anno ASTVRIAE IN HISPANIA, sub Salomone eius ciuitatis Episcopo SYNODVS DE CHRISTIANA DISCIPLINA, Acta desiderantur.

d Moral. Chr. Hist. li. 16. c. 18.

Christi Annus

Agapiti 2. P.

Constantini 8. Solius Imp.

Indict.

948

3

37

6

INDICTA SYNODVS CELEBRATVR Idib. Ian. ante conspectum Castris Mosomi ab Archiep. & ceteris Treuirens. diœcesis Episcopis, & aliquibus Rhemensis. Veniens illuc Hugo Synodum noluit ingredi, litteras vero quāsdā ex nomine

Agapiti Papæ misit ad Episcopos clericum suum, qui eas Roma detulerat, nihil auctoritatis canonicæ continent es, hoc tantum præcipientes, ut Hugoni Rhenense redderetur Episcopium. Quibus lectis ineuntes Episcopi consilium cum Abbatibus, & ceteris sapientibus, qui aderant, responderunt, non esse dignum vel congruum, ut mandatum legationis Apostolicæ, quod dudum Archiepiscopus Treuir. deferente Præsule Moguntinensi, coram Regibus, & Episcopis tam Galliarum, quam Germaniarum susceperat, & partem iam petitionis ipsius exegerat, propter illas intermitterent, quas infidiator Artaldi Præsulis exhibebat, immo quod regulariter captum fuerat canonicè pertractaretur. sicque secundum definitionem recitati capituli 19. Carthagin. Concilij, iudicatum est, ut Artaldo Præsule retinente communionem, & Parochiam Rhem. Hugo qui ad duas Synodos euocatus venire contempserat, a communione & regimine Rhem. Episcopij abstineret, donec ad vniuersalem Synodum, quæ indicebatur ad Kal. Aug. sese purgaturus occurreret. quam definitionem eidem Hugoni miserunt, at ipse post alteram diem remisit, dicens, quod ipsorum iudicio nequaquam obediturus sit. Interea proclamationis litteræ a Domino Artaldo diriguntur ad Agapitum Papam, qui Marinum Episcopum Vicarium suum mittit ad Ottonem, propter euocandam, & congregandam **GENERALEM SYNODVM**, & litteras ad Episcopos Galliarum, & Germaniarum euocantes eos ad Synodum in Engelheim palatio Regali, in Ecclesia B. Remigij, causa maximarum dissensionum quæ agitabantur inter Regem Ludouicum & Hugonem Principem: inter Artaldum quoque Rhem. Episcopum, & Hugonem illicite substitutum, quæ perturbauerant Regnum Francorum. Residentibus igitur Episcopis, & gloriosis Regibus Ottone, & Ludouico, post allocutionem præfati Marini Sed. Apost. Legati, exurgens Ludouicus proclamationis suæ querimoniâ propalauit coram præmissis Rom. Sed. Vicario, ceterisque, confidentibus Episcopis aduersus Hugonem Principem. Deinde surgens Artaldus Archiep. protulit secundum iussionem Papæ Rom. quam ei delegauerat, litis initium atque tenorem, quæ versabatur inter ipsum, & Hugonem subrogatum Ecclesie Rhem. Antistitem. Post quarum litterarum recitationem, ingressus Synodum clericus præfati Hugonis, curauit recitari litteras a se Roma delatas, quibus continebatur Rhem. dioceseos Episcopos rogasse pro restauratione Hugonis in sede Rhem. & expulsionem Artaldi. negantibus autem Episcopis, se consentum præbuisse, nec valente clerico contrarium probare, præcepit Dominus Marinus, suggerens vniuersæ Synodo, ut iudicarent de calumniarum in Episcopos delatore. At illi lectis capitulis de calumniatoribus, vnam inter censent eum, quo fruebatur honore, priuari debere, ac secundum capitulorum tenorem in exilium detrudi. Diaconatus igitur, quo fungebatur ministerio multatus, a conspectu Synodi reprobatus abcessit. Artaldo vero Præsuli, qui omnibus se Synodis præsentabilem fecerat, non refugiens Synodale iudicium, Episcopium Rhem. traditur & confirmatur.

In secunda confessione præcipientem Marino Vicario, ut Synodus super inuasorem Hugonem proferret sententiam, recitatis Decretis SS. Pontificum eum excommunicauerunt, atque ab Ecclesie Dei gremio repulerunt, donec ad poenitentiam, & dignam satisfactionem venire procuraret. Ceteris quoque diebus alia plura tractata sunt de incestis coniugijs, de simonia, & alijs ad vtilitatem Ecclesie. Ex Frodoardo.

Quæ causa reliqua erat definienda inter Ludouicum Regem, & Hugonem Principem, delata fuit ad Synodum Treuiris, hoc ipso anno celebrandam. Cum vocatus non aduenisset Hugo, nec expectatus vsque ad tertiam diem, quæ tandem, insistente præcipue Liudolpho legato, & Capellano Regis Ottonis, excommunicatur Hugo Comes inimicus Ludouici Regis, pro malis perpetratis, donec resipiscat, & ad satisfactionem coram Marino Vicario, vel Episcopis, quibus iniuriam fecit, deueniat. Quod si facere contempserit, Romam pro absolutione sui proficiatur. Excommunicatur, & duo pseudoepiscopi ab Hugone damnato ordinati. Excommunicatur & clericus Laudunensis, accusatus a suo Episcopo, quod Thetbaldum Episcopum excommunicatum in Ecclesiam introduxerit.

Vocatur Bellouacensis Episcopus litteris Marini Vicarij Papæ, ut coram se, vel co-

Ludou.
Rex pcla
mar aduer
sus Hugo
nem Prin
cipem in
Concilio.

A

B

C

D

E

A ram Papa reddat rationem pro illicita ordinatione prædictorū pseudoepiscoporum, cui interfuerat. Vocatur, & Heribertus Herberti Comitis filius ad satisfactionem venire pro malis, quæ contra Episcopos agebat. His gestis Episcopi reuertuntur ad sua. Marinus Vicarius deducitur in Saxoniam ad Regem, vt consecraret Ecclesiam Fuldenfis Monasterij. Ex Frodoardo, breuius.

B Agapitus Papa, SYNODVM HABVIT APVD S. PETRVM in qua damnationem Hugonis Episcopi apud Ingelenheim factam confirmauit, excommunicans etiam Hugonem Principem, donec Ludouico Regi satisfaciat. Frodoardus. Eodem anno debellatis ab Ottone Rege, magna victoria Danis, iisdemq; in Christianam religionem acceptis, & Ecclesijs in Dania ordinatis, Agapitus Papa eorum Metropoli Hamburgensij Ecclesijs gratulatus, eidem priuilegia a prædecessoribus data innouauit, quæ facta esse hoc anno testatur Adam^d vetus Chronographus. Quod autem intercefferit ingens miraculum, vt Haraldus Rex Danorū fieret Christianus, narrat Vuitichindus^e temporis huius scriptor, de clerico portante candens ferrum in veræ fidei testimonium, cui miraculo astipulatur etiam Ditmarus, qui hoc ipso fauulo claruit, atque scripsit. Ferunt etiam, inquit Adam, eo ipso tempore eundem fortissimum Regem Ottonem vniuersos Sclauorum populos suo Imperio subiecisse. addit vero Ditmarus, his temporibus accidisse plurimas animarum sensibiles apparitiones, ad indicandam, inquit, earum immortalitatem, quam Sclauī negabant.

Dani debellati ab Ottone, et Christiani redditi. a lib. 2. c. 2 b lib. 3. c lib. 2. d li. i. Chr.

C Hoc eodem anno Vngaris inuadentibus Italiam, Berengarius, ad eos auertendos, generalem collectam indixit, impositis in singula capita omnis sexus, & ætatis, singulis nummis, nec abstinuit Ecclesijs ingentique vi pecuniæ acerbe exacta, decem modijs Vngaris traditis, ceteram partem, & quidquid ex Ecclesijs tulit, sibi retinuit. Ex Luitprando. e

e li. 5. c. 15

D Lothario Rege Italiæ veneno sublato e medio, Berengarius vindicat sibi Italiæ Regnum. Frodoardus. Leo autem Ostiensis de Lotharii morte agens, sic ait. Lotharius post annos ferme quattuor in phrenesim subitam incidens, diem clausit extremum: ipseque deinceps in Italia regnandi Francorum Regibus terminum dedit. Porro vxor Lotharii Adelais filia Rodulphi Regis, viro defuncto, ad Attonem propinquum suum profugiens, se se in Canusinam eius arcem, in agro Regiensis, cõtinuit, euocato ad sui liberationem Ottone Rege, quem euocatu quoque ab Agapito Rom. Pont. vt liberaret Italiam a Berengarii tyrãnde, qui ne ab Ecclesiasticis quidem abstinerebat, tradit Anonymus, qui olim scripsit vitas Rom. Pont.

f li. i. c. 64.

E Quo pariter 8 anno Ramirus Rex Legionensis, in Hispania, post multas insignes de Arabibus victorias coniectas, ac nouissime paulo ante obitum, in prælio apud Talanera ad internecionem vsque deletis, Deo gratias redditurus, Quetum profectus, vbi plurimæ Sanctorum reliquiæ asseruabantur; illicque ægrotare incipiens, legionem delatus, moritur. Facta, inquit, confessione Episcopis, & Abbatibus, qui secum a derant, deuote suscepit Sacramentum Corporis, & Sanguinis Domini nostri Iesu Christi. Quo facto, se a Regno, quod a patre susceperat, abdicauit, proclamans cum lacrymis. Nudus egressus sum de vtero matris mee, nudus reuertar illi. Dominus mihi adiutor, non timebo quid faciat mihi homo. Regnavit annos decem & nouem, mens. 2. & d. 25. cui mox succedit Ordonius filius cuius nominis tertius, qui tenuit Regnum ann. 5. mens. 7. civili bello magis quam externo fatigatus, rebellantibus aduersus eum Sancio fratre, & cum eo Castellæ Comite.

g Moral. li. 16. c. 19. & alij. Sarraçeni ad interuentione cæsi a Ramiro.

Christi Annus Agapiti 2.P. Constantini 8. Solius Imp. } Indict. 9.

951

6

40

OTto Rex in Italiam veniens, fugatis Berengario, Regem agente, & eius filio Adelberto, duabusque eius filiabus captis, & in Germaniam missis. Adelaidem Reginam Lotharij olim coniugem accepit vxorem. hæc Leo Ostiensis. Eadem Frodoardus, qui & addit. Sarraceni meatum Alpium obsidentes, a viatoribus Romam petentibus tributum accipiunt, & sic eos transire permittunt. Atque hæc non esse facta ante Octobrem videri possunt, cum eo mense extet Priuilegium collatum Monasterio Sancti Vincentij ad Fontes Vulturni, Regni Berengarij, & Adelberti primo, Indict. 10.

Quo pariter anno Amalaphus Tyrannus in Anglia, cum adeo inualuisset, vt eius Regni partem dimidiam possideret, alteram Eadmundus legitimus Rex teneret: vbi aggressus est incendio tradere Ecclesiam S. Balteri, mox numine vindice, repentina morte percutitur: sicque absque armis factum, vt vniuersa Angliæ Monarchia idem pius Rex potiretur Eadmundus.

Peregrini a Sarracenis Alpes insidentibus transiit pecunia redimunt. Tyrannus Angliæ repente moritur. a Flor. hist. Matth. V. uekm.

Christi Annus Agapiti 2. P. Constantini 8. Solius Imp. } Indict. 10.

952

7

41

10

OTto Rex inuitatu Agapiti Papæ venire Romam, prohibente Alberico Principe, qui vbi dominabatur, non potuit, & licet id ipse Rex, missa legatione petijisset, non impetrauit. Frodoardus.

Augustæ Rhetia publicus habetur **CONVENTVS EPISCOPORVM**, nec non Principum Francorum, Saxonum, Bauarorum, Alemannorum, & Longobardorum, vbi Berengarius cum filio Adalberto, sese subiiciens Ottoni, ab eo, vt subditus, recipit regendam Italiam. Sed prauis infectus moribus, rediens in Italiam Episcopus, & Principes male tractans, omnium odium, in se conuertit. Apud Reginonem.

Porro ista de subiectione Berengarij, & eius filij Adelberti per visum ostensa diu ante fuisse S. Valtrico Augustano Episcopo, qui eius res gestas est prosequutus, eius temporis scriptor, affirmat. Otto autem Rex haud ingratus pro acceptis a Deo beneficijs, gratias ipsi rependens, inter alia hoc ipso anno multa donauit Ecclesijs, præcipue vero ^b Osnaburgensi, quæ omnia qui profecuti sunt res Saxonum, numerant.

b Crar. Metr. Sax. lib. 3. c. 15.

Christi Annus Agapiti 2.P. Constantini 8. Solius Imp. } Indict. 11.

953

8

42

11

Otto male donat Abbatis. Raptore bonorum Ecclesiasticorum diuinitus puniuntur.

OTto Rex in gratiam Adelaidis coniugis eius matri Bertæ contra ius fasque Abbatiam dedit, sed suo graui damno: tunc enim in eum conspirationes eius filij, & Chuntardi Ducis sunt captæ, omniaque turbata. De his pluribus apud Reginonis appendicem, & Vuitichindum, & alios res gestas Ottonis profecutos. Inter has tuas cum S. Valtricus Augustanus Episcopus vna cum suis pro Rege staret, Arnolphus Comes Palatinus filius Arnulphi Ducis Bauariæ, qui aduersus Ottonem partes eius filij Luitulphi sectabatur, Augustanam ciuitatem cum suis ingressus, eam est de-

prædatus.

A prædatus. Quæ autem diuina hos secuta sit vltio, auctor eius temporis, fidei, licet rudi, stylo prosequutus res S. Vdalrici, narrat. Nullus enim eorum, qui sibi spolia Augustæ ciuitatis dicatæ S. Dei Genitrici vindicauerunt, impunitus euasit, nisi qui se suis proprijs rebus cum indulgentia reuerendi Episcopi redimere, non distulerunt. Vnus manus proprias, lacerans perditio sensu, spiritum exhalauit; alter ab equo percussus, mortuus est. Arnolphus Comes impœnitens in obsidione Ratisponæ, in ipso articulo tumultus occisus est. cuius damnatio ante plures annos per uisum cognita fuit S. Vdalrico, cum in Sanctorum Concilio accusaretur de multorum monasteriorum ab eo facta destructione, & quod eorum bona laicis in beneficia contulisset, quæ omnia idem auctor accurate describit. Bruno frater Ottonis Regis ab ineunte ætate vsus magistro Israele Scororum Episcopo multum profecit doctrina, & pietate. Hic defuncto Vuicfredo Archiepisc. Coloniensi, in locum eius, legitima electione, subrogatus est; & per Hadamarum Fuldensem Abbatem Romam missum, impetrauit Pallium, ab Agapito Papa, & relitit reliquias de corpore S. Pantaleonis Martyris, & priuilegium Apostolicæ iubilantatis auctoritate traditum, quo eodem pallio, præter consuetudinem, sacerdos Domini, quoties uellet indui permissus. Properauit in occursum eius læta ciuitas, vndique iubilans accurrit multitudo. Brunonis res præclaræ gestæ a Rotgero ^a Monacho, his temporibus proximo, fuerunt descriptæ.

^a Apud Sur. 11. O&obr.

Christi Annus Agapiti 2.P. Constant. 8. Solius Imp.

954

9

44

Indict. 12.

C

Alberico Patricio Romanorum defuncto, filius eius Octauianus, cum esset clericus Principatum adeptus est, Quique postea defuncto Agapito, suggerentibus sibi Romanis, Papa Urbis efficitur. sic Frodoardus, ista intuitus, scriptor huius temporis.

Eodem anno Corpus S. Matthæi Apostoli, & Euangelistæ, quod primum apud Æthiopiam, ubi passus est, postmodum verò apud Britanniam, (alias Bithyniam) per multa tēpora quieuerat, eiusdem S. Euangelistæ reuelatione repertum atque Salernum translatum est. Leo ^a Ostiensis.

Trasl. corpus S. Matthæi Salernum.

^a lib. 2. c. 5

D

Accidit hoc item anno vt S. Vdalricus Augustanus Episcopus ad Ottonem Regem ac filium eius Luitholphum habentes exercitus ad pugnam paratos, sequester pacis accedens, eos inter se mutuo conciliauerit. Ita in rebus gestis Vdalrici, ex quo auctore, Berno Abbas, quod factum hoc anno Marianus affirmat. Opera insuper Brunonis Archiep. Coloniens. factum vt pater filio reconciliatus ei Italiæ Regnum delegarit, scribit Rotgerus ^b Monachus in Brunone.

Pater & filius R. P. concilianf.

^b In V.

Brun. c. 35

Quo pariter anno moritur Ludouicus Rex Francorum, cuius filius Lotharius puer apud S. Remigium Rex consecratur ab Artaldo Rhem. Archiep. fauente Hugone Principe, & Brunone Archiep. Colon. ceteris præsulibus, & proceribus Franciæ Burgundiæ, & Aquitaniz. Frodoardus.

E

Sed & eodem anno defuncto Friderico Archiep. Moguntino subrogatus est in locum eius Vuilelmus filius Ottonis, cuius magna est laus ex sacerdotali constantia, apud Petrum Damianum.

Eodem anno celebrata est a Rodulpho N^o VIOMENSI EPISCOPO SYNODVS, & inter alia stabilitum de feriando die S. Hunegundis, cuius corpus haud pridem inuentum fuerat. In illud statutum violantes prodigia ostensa sunt, quæ in appendice ^c ad vitam eius recitantur.

^c Apud Sur. 25.

Iun.

Ratherius

ter eiect⁹

Hoc eodem anno Ratherius vir illustris inter scriptores huius temporis, idemque Episcopus Veronenfis adductus in suspicionem, euocationis Arnoldi in

in signis.

a Act. Rhe
men. c. 44.

Italiam cōtra Hugonem, abiectus est potius, quam canonicè depositus, vt est in Actis Rhem. sub Gerberto. ^a Restitutus in eam Sedem, vt est in iisdem Actis, rursus eiectus est, vt fama est, quod in Hugonis prauos mores inuectus esset: tumque a Brunone Coloniensi Archiep. susceptus in patrocinium, Leodiensi Ecclesiæ præficitur, sed tertio a Leodiensibus etiam pulsus, absque restitutionis spe, tertio Veronensibus redditur per Imperatorem, ob idque de triplici sua eiectione ipse lusit hoc versu.

b c. 38. a
pud Sur.
11. Octob.

VERONÆ PRÆSVL, SED TER RATHERIVS EX SVL.
Vide Rothgerum ^b in vita Brunonis. Reuersum autem post tertium exilium in suum Monasterium Lobiense, vnde progressus erat, obiisseque diem extremum anno primo Othonis 2. qui numeratur 973. Sigebertus affirmat, in suo autem tumulo humilitatis ergo hæc scribi voluisse, Henricus testatur. Conculcate pedes hominum tal in-fatuatum. plura reliquit ingenij sui egregia monumenta.

Eodem anno (Djmarus ait) cruces in vestibus apparuerunt, quod signum digne accipientibus profuit, iridentibus autem obfuit.

Christi Annus

Agapiti 2. P.

Constant. 8. Solius Imp.

Ind. 13.

955

10

44

Ostauia-
nus nec le-
gitime nec
canonicè
fit Papa.

A Gapito bene functo munere pastorali ex hac vita migrante, cum annos 10. men- ses & dies 10. sedisset Ostauianus, Alberici filius, Urbis Princeps, decē & octo ad summum annorum, vt bene ratiocinatur Annalium auctor, Apostolicam Sedem inuadit. Huic cum legitima ætas, & alia omnia deessent, vt legitimus Pontifex dici posset; attamen accedens consensus hunc tolerandum, vt cumque perditissima illa tē- pora suaserunt magis, quam Ecclesiam schismate scindere, cuius vitandi causa, vt pote mali omnium pessimi, vniuersa Catholica Ecclesia eum est venerata Pontificem, minoris sciens esse mali monitruosum quantumlibet caput ferre, quam duobus capi- tibus infamari, & secari vnum corpus in duo. Hic autem reuera primus inuentus, qui mutauit sibi nomen, vt qui ex Ostauiano voluerit nominari Ioannes, pro mutata nō exuta tyrannide: nam qui dictus est a patre, ob temporale Urbis dominium Ostauianus, ob spirituale, Ioannes appellari, idcirco voluit, vel quod eo nomine eius patruus Ioannes 11. Papa sit appellatus, vel vt in nomine saltem bene posset audire in adulato- rijs acclamationibus, quibus male vsurpatum proferri soleret sacrum illud elogium. Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Ioannes.

Ostauia-
nus inua-
dens Pon-
tificatum
prim^o mu-
tato noīe
Ioannes
vocatur.
Ottodelet
Vngaros.

Hoc eodem anno magno Dei beneficio contigit, vt Otto Rex Germaniæ in festis- simos barbaros Vngaros, in Germaniam se confertissimo exercitu insidentes deleue- rit, quam victoriam longe ante fuisse a S. Vdalrico diuina reuelatione præcognitā, qui res ab eo gestas fideliter est profecutus, affirmat. Celebrata est omnium ore tanta victoria, quam obtentam tradunt die S. Laurētij, ex qua vix septem, vel sex euassissent. Numquam autem apud nostrates talem esse auditam victoriam, apud Reginonem te- statur, qui Aucarium ad eius historiam apposuit. De qua victoria meminit etiā Dj- marus ^a huius temporis scriptor, aitque quod pugnaturus Otto aduersus eos in die S. Laurentij martyris vouit eidem sancto dedicare Episcopatum Mersepurgensem, quando & exurgens post celebratam Missam a S. Vdalrico Cōfessore Episcopo Au- gustano, post sacram acceptam ab eo communionem, hanc sacram accepit & pu- gnauit, & vicit. Et Rotgerus ^b vltimus Scriptor, Imperator (per anticipationem) in- quit, *indici sanxit ieiunium ipsa die, quæ tunc erat in Vigilia S. Laurentij martyris, pro cuius interuentu sibi populoque suo ipsum poposcit esse refugium.* Hæc fuit Christi- ani Principis ad victoriam strata via, nempe ieiunium per quod sanctorum sibi cō- ciliaret auxilium.

a lib. 2.

b In V. S.
Brun.

Porro ingentes gratiarum actiones repensas Deo, Deique Genitrici Mariæ om- nibus Sanctis pro tam gloriosa victoria, qui res Saxonum profecutus est Cran-

A tius^a tradit. Qui vero suis præsto propugnantibus ciuitatem præsul Sanctissimus Vdalicus fuit, eosdem, post bellum, quos liberauit, aluit ciues, clericisq; inopia laborantibus necessaria ministravit, locaque sancta incensa restituit, S. Afræ Ecclesiam in loco ipsi diuinitus ostenso ædificauit. alia addidit pia opera tanto Antifiste digna.

a li. 4. hist. Sax. c. 67.

B Hoc pariter anno Anglicana Ecclesia, defuncto optimo Rege Eduino, siue Eadredo, succedente Eduino Edmundi Regis filio, voluptuoso viro, sacrarum legū contemptore, non nihil est perturbata, S. Dunstano, ipso Regni exordio, in exilium relegato, quod ipse eum e sinu impudentissimarum feminarum, matris & filix, quæ procacissime eius nuptias ambabant, violenter abstraxisset. Rem describit Osbertus^b in Vita S. Dunstani. Quomodo autem, vindice Deo, Rex ob scelus in virum sanctum commissum, pellendo eum e Regno, ipse e Regno expulsus sit; & quæ causa eius exilij fuerat femina scelestissima, ab iisdem Regis persecutoribus necata sit, idem auctor narrat.

b c. 22. apud Sur. 19. Maij. Flor. hist. Matth. Vuestmo.

Eodem anno defuncto Ordonio Rege Legionensi, relicto filio Veremundo adhuc impubere, Regni habenas moderandas suscepit Sancius Crassus ipsius Ordonij frater. Quod fertur ingenti victoria monitu Pelagij Eremitæ, hoc tempore obtenta per Ferdinandum Gundislauum, an veritate subsistat, consule Ambrosium Morale, ceteris a nobis historicis rerum Hispanarum præferendum.

Christi Annus 956 Jo. 10. Pap. I Constant. 8. Solius Imp. 46 } Ind. 1 4.

C Crauissima pestilentia vexante partes Boreales, prodigiosis antea in vestibus crucibus apparentibus; & ipse Otto Rex ea tactus S. Viti martyris intercessione liberatur. Apud Reginonem, & Vuitichindum.^a

D Hoc eodem anno moritur Theophylactus Constantinopolitanus Patriarcha, omni ex parte turpissimus. Hic sexdecim annos natus contra Canones accepit Ecclesie gubernacula, sub pædagogis aliquandiu grauis & moderatus, sed post permissis suo more viuere, nihil ex ijs quæ turpissima essent, aut omnino interdicta, prætermisit: venales proponens Ecclesiasticos ordines, & creationes Episcoporum, & alia faciens veris Episcopis indecora, atque adeo omnibus nefanda. Insaniebat in primis circa curam equorum, quorum magnam copiam alebat, non feno, aut hordeo, sed pinnorum frustibus, amygdalis, & pistacijs, itemque dactylis, & caricis, & viuis passis mollioribus, odoratissimo vino miscens crocum, cinamomum, & balsamum, atque alia aromata. Atque ita viuens vitam finit, dum temere adequitans ad quemdam maritimum murum illisus, sanguinem ex ore euomit, & biennium morbo laborans, cum in hydropi sim incidisset, mortuus est, sacerdotio turpiter functus annis 23. d. 25.

a De reb. Sax. lib. 3. Theophylactus Constantinopolitaneus nequissimus.

E In eius mox locum eligitur Polyeuctus Monachus, ob excellentem sapientiam, & simplicitatem morum, & inopiam, Imperatori charus. Ex Curopalate, qui mox ad Roman. Pseudopontificem stylum conuertens, sic scribit. Quasi vero tempus ambitiose decertaret, vt simul consentientes, & concordens ostenderentur Patriarchæ, etiam Romanorum Occidentis Ecclesiam gubernandam sortitus est Ioannes Alberici filius, ad omnem lasciuiam, & vitium propensus, quem Otto Francorum Imp. cum eiecisset, in eius locum alterum Pastorem præfecit ecclesie. Sed id postea. At paulo post, adducta est, inquit, eodem tempore ex Antiochia in Urbem regiam veneranda Præcursoris manus, a quodam Diacono, Iob nomine, furto rapta: quæ cum ad Chalcedonem peruenisset, Imper. missa regia triremi, & Senatorij ordinis Principibus, egresso quoque obuiam Patriarcha Polyeucto, cum omni clero, cum facibus, & lampadibus, & thure eam in regiam perduxit.

Ro. Pseudoponti sex Io. Manius præcursoris ex Antiochia aduersus Constantinopolium

Hoc eodem anno, migrat in cælum magnus ille Paulus Anachoreta, de quo superius mentio facta est. Qui præcognito suo exitu lætior effectus Sanctorum Natales dies.

Pauli Anachor. obit⁹ cum miraculis.

Miraculū. dies leſtor celebravit, præcipue vero quam alacris colere conſuevit, S. Aecaterinæ. A
 Feriant igitur & ſubdio epulanti cum fratribus largus imber imminebat, monachof-
 que furgere parantes ipſe inhibuit, & pluuia curſum, tanquam iuſta, repreſſit, ne gut-
 ta quidem vel tenui lapſa, quo ad ſublata menſæ. Idem vero furgendi initium fuit, &
 pluuia cadentis, &c. poſt paucos dies ægrotans in cælum migravit, cuius migrationis
 viſiones haud dubiæ factæ ſunt pluribus, quos auctor recenſet, ſimulq; miracula poſt
 obitum etiam edita, quæ cum Auſtore Annalium, breuitatis cauſa prætermittimus: il-
 lud tamen non videtur omittendum, quod ſequutus fratrem Baſilium vitam anachor-
 eticham agentem in Barachianis montibus eo deſuncto, ipſe Paulus verticem mon-
 tis Latrī nominati cōſcendit, in cuius vertice faxum atollitur, columnæ inſtar, in quo
 vitam Angelis parem exercuit annos plures: Locus haud ignotus, quem antea inco-
 luerat S. Athanaſius Anachoreta tempore Michaelis Imp. Iconoclaſtæ. Porro & illu-
 ſtrem fuiſſe montem illum, Latrum dictū, habitatione monachorum Sinaitarum, qui
 ob Sarracenorum incurſus inde profeſti, Dei monitu, illuc migrarunt, ipſe teſtatur;
 habitafſeque in eo Acacium, de quo Ioannes Climax ſcribit. Ac vero admirandā Pau-
 li vitam hæctenus, latinis incognitam, primus Iacobus Sirmundus Societatis Ieſu, La-
 tinitati donauit.

S. Athan.
Anachor.

B

Christi Annus

Io. 12. Pap.

Constant. 8. Solius.

} Imp.
Indict. 15.

957

2

46

I Oannes, qui inuafa fede, agebat Rom. Pont. iuuenili ardore ſpirans minarum, &
 Cædis, collecto exercitu, & conductis auxiliariſus copijs ex Spoletano Ducatu, ad-
 uerſus Principem Capuauum Pandulphum, cogitur ab eo, auxilio ſulto Gilulphi
 Principis Salernitani, ab incepto deſiſtere. Ad quem poſtea ipſe Ioannes, pacis lega-
 tionem miſit, quam benigno Princeps accipiens animo, eidem ſœdere iunctus eſt. ex
 hiftoria Longobardorum Principum Beneuentanorum, & aliorum, ex Columnenſi
 Rom. Bibliotheca.

Nimia ſe-
ueritas qd
pariat.

Accidit his diebus in Oriente, vt nimia ſeueritate Epifcopi, preſbyter a fide fa-
 ctus apoſtata, innumerabilia mala aduerſus imperium perpetrarit. rem geſtam ſic bre-
 uiter proſequitur Cyropalates. Cum autem Ameras Tarſi Dux Sarracenorum contra
 Rom. cum exercitu profeſtus eſſet. atque in Herculis vicum milites prædatum mi-
 ſiſſet, quidam preſbyter, Thomel nomine, ſacrificium incuruentum peragens, vt agno-
 uit Sarracenorum irruptionem; relicto ſacrificandi munere, ita vt erat indutus, mani-
 bus geſtans Eccleſiæ myſterium, ſic eos qui inuaſerant propulſauit, & multos vulne-
 rari, haud paucos inter fecit, reliquis in fugam verſis, & ab Epifcopo interdico ei ſa-
 crificandi munere, poſtquam non impetrauit veniam, ad Agarenos ſe contulit, &
 Chriſtianam fidem eiurauit, atque cum ipſis egreſſus, non ſolum Cappadociam, & ſi-
 nitima loca vexabat, ſed etiam vſque ad Aſiam, quæ Maior dicitur peruenit, & qua-
 ta detrimenta intulerit, nec ſcribere quidem nobis fas eſt.

Anglia re-
ſpirat.

Hoc eodem anno Anglia depreſſa ob regimen Eduini Regis, eo pulſo, & ſubſtitu-
 to ex parte Edgardo, reſpirare cepit. nam ſtatim renouauit ab exilio S. Dunſtanum, in-
 uitumque præfecit Eccleſiæ Vuigormienſi, in cuius conſecratione accidit illud mi-
 randum vt S. Odo Archiep. expreſſis verbis conſecrauerit eum in Cantuarienſem Ar-
 chiep. prophetice, quod eſſet futurum præſignans. Osbertus in Dunſtano.

Berengar.
duro iugo
præmit I-
taliã.

Christi Annus

Io. 12. Pap.

Constant. 8. Solius

} Imp.
Indict. 1.

958

3

47

Vitolpho Ottonis Regis filio deſuncto, quem Pater miſerat ad coercendam ty-
 rannidem Berengarij tyrannus ſolutus timore, impune graſſatur, abſque delectu

A profana sacraque deuastans, sub cuius duro iugo, vsque ad Ottonem ipsius aduentum, Italia genuit. Quo pariter anno Otto ipse in Sclauos ducit exercitum, eosque debellat, occiso eorum Regulo. Sigebertus.

Turcarum Rex, seu Dux fidei Christianæ desertor ab Ottone captus, suspenditur in patibulo, vt scribit Curopalates, de quo nulla apud Latinos mentio.

Moritur hoc anno Sanctus Gerardus^a Abbas Bromiensis monasticæ disciplinæ restitutor, & propagator, cuius res gestæ ad Gentium Abbatem scriptæ fideliter adhuc extant.

B Insuper hoc anno moritur Sanctus Odo Cantuariensis Episcopus, successoremque habuit nequissimum hominem, qui malis artibus in eam sedem irrumpens, Romam venturus accipere pallium (quod solebant Cantuarienses Archiepiscopi, non per alium, sed per semetipsum coram petere) infelici exitu in via extinctus est. Porro eidem sedi paulo post cedente altero, Sanctus Dunstanus est præfectus Antistes.

Christi Annus

Io. 12. Pap.

Constant. 8. Solius Imp.

} Ind. 2.

959448

C Legati Reginæ Rugorum Helenæ sub Roman. Imper. Constantinopolitano, Constantinopoli, sed sicte baptizata, ad Regem Ottonem venientes Episcopum, & presbyterum eidem genti petebant. hæc apud Reginonem hoc anno; sequenti vero, ait, Sebutium ex Cœnobitis Sancti Albani ab Adaldao Hamburg. Episcopo Rugorum Episcopum ordinatum: eum vero anno sequenti diem obiisse, in locumque eius subrogatum fuisse Adalbertum ex Cœnobitis Sancti Maximini in Rugorum, siue Russorum Episcopum, qui anno sequenti a sua ordinatione male a populis illis acceptus, vix fuga lapsus euasit, occisis nonnullis ex suis, ipse vero benigne ab Ottone susceptus, apud Vuilelmum Moguntinum Episcopum honorifice retinetur, donec defuncto Vuititz Burgensi Abb. ab eodem Ottone eidem Monasterio præficitur Abbas. hæc omnia apud Reginonem.

D Quo pariter anno (scribit Frodoardus) Arnulphus Comes (Marchio Flandriæ alibi scribitur) Rhemes venit, & Ecclesiam Sanctæ Mariæ, non modico argenti pondere munerauit. Vnde Arcæ in quibus SSS. Callisti, Nicasij, & Eutropiæ membra, ceterorūque Sanctorum quondam pignora cōtinentur, ornate, & cooperatæ sunt: sed & quendam Euangeliorum librorum auro, argentoque decorauit. Monasterio quoque Sancti Remigij dona contulit. Quomodo autem iste per Sanctum Gerardum Abb. Bromiensem, (de quo anno superiori dictum est) occasione morbi calculi, indicto ei triduo ieiunio, & impartita Sancta Eucharistia, ab eo iam antea curati ad meliorem frugem conuersus fuerit, fidelis eius temporis Scriptor^a copiose narrat.

E Hoc eodem anno perfectam pacem obrinet Ecclesia Anglicana defuncto Eduino Rege, & succedente in Monarchiam] Regni toties Edgario, cuius animam, ne penitus ad inferos damnaretur, precibus Sancti Dunstani, quem afflixerat impetratum, narrat Osbertus in Dunstano. Porro miser Eduinus magis procacis meretricis impulsu, quam sua voluntate peccauerat, haud omnino malus, natus ex Regina Sancta cuius precibus factum, vt in fine suorum scelerum pœnitens, ex hac vita discesserit.

Otto Sclauos debellat.

S. Gerardi obitus. a Molā. de SS. Belg.

Regina Russorum sicte baptizata.

Comes, seu Marchio Flandriæ curæ a calculo diuinitus.

a Apud Sur. 3. Octobr.

Eduinus Rex precibus præferuat a dānatione.

Christi Annus

Ioan. 12. Pap.

Constant. 8. Solius Imp.

Indic. 3.

960

5

49

Ioannes assertus Papa, tyrannidem Berengarij haud amplius ferens, aduersus eum Legationem misit ad Ottonem Regem, quo etiam tempore aduenerunt Legationes Ecclesiae Mediolanensis, Comensis, & alterius ordinis ex Italia viri: de quibus apud Reginonem, & Luitprandum. ^a

Porro sic vocauit Ioannes Papa Ottonem, in Urbem, vt tamen ante Legatis Apostolicæ Sedis ille iuramento promitteret, sibi Romanæque ecclesiae fore bene consulturum, omniaque Rom. Ecclesiae bona a tyrannidis sublata restituere. Quibus etiam iuramento dato, Otto consensit.

Forma ipsa tunc iuramenti cõcepta, & Legatis exhibita recitatur a Gratiano: ^b & habetur eadem in Vaticana Bibliotheca, in Codice a Cencio Camerario Scripto. Ceterum vice versa ipse Ioannes per Legatos suos promisit Ottoni Regi Imperij titulum ex more exhibendum, simulque ea omnia tum ipsum, tum successores eius præstacuros Imperatori, quæ Eugenius Papa, & Leo promississent sponte Imperatoribus.

Eodem quoque anno venit Romam S. Dunstanus Cantuariensis creatus Episcopus, ad Ioannem Pontificem, vt ab eo pallium acciperet, quod & accepit, honorificentissime, & humanissime exceptus, & tractatus, vt habet Osbertus ^c in Dunstano. litteræ Apostolicæ ad eundem Dunstanum de traditione pallij, extant, graues, & Sancto Pontifice dignæ, apud Vuilelmum de gestis Pontificum Angl. in Dunstano, quibus forma concessionis continetur: obserua hic extrema duo, Episcopum Sanctissimum, Pontificem vero moribus perditissimum; attamen illum hunc reuereri, colereque obseruantissime, agnoscentem in illo personam Petri.

Hoc eodem anno Constantinus a filio Romano immaturæ ætatis, qui sustinere nõ possit a parente res amplius administrari, veneno collitur. Is Imper. non caruit insignibus vitijs, quæ tamen præclaris virtutibus obumbrabantur, Mathematicas facultates, Philosophiam, & mechanicas etiam artes, & proprio studio, & optimis quibusque & peritissimis in quaque facultate viris conquisitis, restituit. Fuit etiam erga Deum pius, & religiosus, liberalis, munificus, nec vnquam cum supplicationes fierent ad sacra templa vacuus apparuit, sed magnifica, & pio Imp. digna dona offerebat. Extat eius admonitio ad Romanum filium pariter Imperat. de non inuendo connubio cum exteris gentibus, quod fragmentum esse videtur excerptum ex prolixiori eiusdem Constantini ad filium scriptone. pauca inde huc adscribam reliqua pete ex Annualibus. *De hoc negotio atque argumento preceptum est, ac formidabilis extat constitutio, atque indeprecabilis Magni, & Sancti Constantini in sacra mensa Catholica Christianorum Ecclesiae Sanctæ Sophie descripta, Ne vnquam Romanorum Imper. affinitatem cum natione contrahat, diuersis moribus ac peregrinis a Romanorum statu vtente, maxime vero quæ alterius fidei sit, nec sacro initiata baptismo, præterquam cum solis Francis. Hos enim solos magnus ille vir Constantinus Sanctus excepit, quod & ipse habuit a partibus illis ortum, ita vt cognatio, multumque commercium sit Francis, ac Romanis. Et cur Imperatores hortatus est, vt cum illis solis connubia inuident & propter antiquam partium illarum ac gentis claritudinem, atque nobilitatem, &c. Ex Curopalate.*

Defuncto Constantino Romanus eius filius succedit Imp. qui & eodem anno Basilium filium suum per Polyuctum Patriarcham voluit coronari.

Claruit hoc tempore in Oriente S. Lazarus Monachus, in Galesio monte, iuxta Ephesum, cuius vitam scripsit Georgius Patriarcha.

a lib. 6 c. 6
Otto Rex
euocat a
Papa i Italiam.

b dist. 63.
c. 3. Tibi
Domino.

c Apud
Sur. 19.
Maij.

Epus Sanctus
Papæ
nequissimum
veneratur.
Constant.
veneno a
filio tollit.
Imp. vitia
& virtutes.

Constant.
M. interdi-
cit Imp.
Rom. con-
nubia ex-
terorum præ-
terquam
Francorū.

A

Christi Annus
961

Io. 12. Pap.
6

Romani Imp.
I

} Inſt. 4.

Otto vocatus in Italiam Legatione Ioannis Papę, Comitij Vuormatię habitis, & cognomine filio, ex Adelaide, Germanię Rege designato, quem Vuilelmo Moguntino Archiep. ex altera matre filio nutriendum commisit, nullo obice in Italiam venit, atque Papię constitit: Inde vero Romam, anno sequenti, profecturus, premissit Attonem Abb. Fuldensem ad habitacula statimenda, hæc apud Reginonem, hoc anno. Eadem Luitprandus. ² Cur autem qui se objicerent, non inuenerit, historia Lögobardorum, Beneuentanorum Ducum aperit, quod desideratur in alijs, vide in Annalibus.

Otto venit in Ital.

B

Hoc eodem anno ab Ottone Rege translatum fuisse Magdeburgum corpus S. Mauritij Ducis Thebæorum Legionis, & aliorum quorundam suorum sociorum, illicque decenti honore eosdem Martyres cultos esse, testatur Ditmarus huius temporis. Scriptor libro 2 sui Chron.

a li. 6. c. 6.

Quod ad res pertinet Orientis tradit Curopalates, Cretam insulam, postquam annis ferme 40. a Sarracenis fuerat occupata, a Nicephoro Phoca eiusque Germano Leone recuperatam, Sarracenis inde deiectis, & profligatis, & profugatis. Cum autem longa possessione Sarracenorum prope modum in ea Christianitas defecisset, alijs metu, blanditijs alijs ad Mahometanum cultum abductis, dirutisque Ecclesijs omnibus, ijs exceptis, quas ipsi in sacrilegum vsu suę impietatis conuerterunt, consilium Dei fuit, vt ad tantam Cretenſis Ecclesię desolationem instaurandum, virum Sanctissimum Niconem mitteret, Armenum genere, cuius res preclare gestas Gręce conscriptas ex Sfortiana Bibliotheca Iacobus Sirmundus Societas Iesu primus in latinum conuertit. hic non modo apud Gręcos, sed & apud Latinos colitur 16. Nouembr. Eius primordia, & summam rerum in Creta geltarum, vide in Annalib.

Trãslatio corpus S. Mauritij, & aliorum Magdeburgum. Creta de Sarracenis post ann. 40. recepta. S. Nico Armen. Cretenſ. fidę restituit.

C

Christi Annus
962

Io. 12. Pap.
7

Ottonis
Romani

I
2

} Imp.
Indict. 5.

D

Hoc anno (inquit Frodoardus) Otto Rex Romam pacifice adit, & amabiliter ex-ceptus, atque honore illic imperiali sublimatus est. Addit Luitprandus, (qui prærens isdem esse poterat) sua cuique restituisse, nec modo ablata per tyrannos Romanę Ecclesię restituisse, sed & ingentibus gemmarum auri, & argenti muneribus Põtificem honorasse. Iusurandum vero ab eodem Papa Io: supra pretiosissimum corpus Petri, atque omnibus ciuitatis proceribus se nunquam Berengario, atque Adelberto auxiliaturum, accepit. & mox Papiam redijt. Restitutionis autem huius factę per Ottonem Romanę Ecclesię, extat Diploma autographum aureis exaratum litteris, asseruaturque Romę in Castello S. Angeli, duo vero exscripta exemplaria habentur in Vaticana Bibliotheca, ex quibus nonnulla in gratiam eorum, quos nimium vrit potentia, & opulentia Rom Ecclesię, describemus, vt agnoscant progressu temporum plura illi detracta, quam addita, & oblatrare tandem desinant.

Otto coronatº Imp. a Papa. Iuramentum a Papa Imp. p̄stitum.

E

In nomine Domini Dei omnipotentis Patris, & Filii,
& Spiritus Sancti.

Ego Otto Dei gratia Imp. Arna cum Ottone glorioso Rege filio nostro, diuina ordinante.

Diploma
donatio-
nis & resti-
tutionis
Imp. R. E.
Civ. Ro.
cū Duca-
tu suo.
Exarcha-
tus.

Confirmā-
tur dona-
tionis Pi-
pini, & Ca-
roli.
Pæropolis.

Territoriū
Sabinense

Tuscia Lo-
gobardo-
rum.

Corfica.

Parma.

Regium.

Mantua.

Venetia.

Istria.

Ducatus

Spoletan^o

Cāpania.

Patrimo-
nia.

Beneuen-
tanum.

Calabria

superioris.

Inferioris

Neapolis.

ante providentia, spondemus atque promittimus per hoc pactum confirmationis
nostræ tibi B. Petro Principi Apostolorum, & Clavigero Regni cælorum, & per te
Vicario tuo Domino Ioanni, Summo Pontifici, & univ. 12. Papæ, sicut à præde-
cessoribus nostris, vsque nunc in vestra potestate, atque ditione tenuistis, & disposui-
stis Civitatem Romanam, cum Ducatu suo, & suburbanis suis, atque viculis omni-
bus, & territoriis eius, montanis, & maritinis littoribus, atque portibus, seu cum-
ctis civitatibus, castellis, oppidis, & viculis Tusciæ partibus, idest Portum, Centum
cellas, Cerem, Bledam, Marturianum, Sutrium, Nepem, Castellum, Gallisem, Or-
tem, Polmarium, Ameriam, Tudam, Perusiam, cum tribus insulis suis, Maiore,
Minore, Puluensem, Narniam, & Utriculum, cum omnibus finibus, ac territoriis, ad
suprascriptas civitates, pertinentibus. Nec non exarchatum Ravennatem sub integri-
tate, cum Urbibus, Civitatibus, oppidis, & Castellis, quæ piæ recordationis Dominus
Pipinus, & Dominus Carolus excellentissimus Imperator prædecessores videlicet no-
stri B. Petro Apostolo, & prædecessoribus vestris, iam dudum per donationis pagi-
nam contulerunt, hoc est civitatem Ravennam, & Aemiliam, Bobium, Cesenam,
Forum Pompili, Forum Livii, Faulentiam, Amolam, Bononiam, Ferrariam, Coma-
chium, & Hadrianis, ac Gabellum, cum omnibus finibus, territoriis, atque insulis,
terra, Marique ad suprascriptas civitates pertinentibus, simul & Pentapolim, vide-
licet Ariminum, Pisaurum, Fanum, Senogalliam, Anconam, Auximum,
Hesim, Forum Sempronii, Montem Feltri, Verbinum, & territorium Balnen-
se, Calles, Luceolis, & Eugubium, cum omnibus finibus, & territoriis ad easdem ciui-
tates pertinentibus. Eodem modo territorium Sabinense, sicut a Domino Carolo Imp.
Antecessore nostro B. Petro Apostolo per donationis scriptum concessum, sub inte-
gritate. Item in partibus Tusciæ Longobardorum. Castellum Felicitatis, Urbem vae-
nterem, Balneum Regii, Ferentium, Viterbium, Ortem, Martam, Tuscanam, Suan-
nam, Populonium, Rosellas, cum suburbanis, atque viculis omnibus. Itemque Almus
cum insula Corsica, deinde in Suriano, deinde in Monte Bardonis, deinde in Berceto,
exinde in Parma, deinde in Regio, exinde in Mantua, atque in monte Sylticiis, at-
que provincia Venetiarum, & Istria, & cunctum Ducatum Spoletanum, seu Bene-
ventanum, vna cum Ecclesia S. Christine posita prope Papiam iuxta Padum, quar-
to milliario. Item in partibus Campaniæ, Soram, Aquinum, Arpinum, Arcanum,
& Capuam, necnon patrimonia ad potestatem, & ditionem vestram pertinentia, sicut
est Patrimonium Beneventanum, & Patrimonium Neapolitanum, & Patrimonium
Calabriæ superioris, & inferioris. De Civitate autem Neapolitana, cum Castellis, &
territoriis, & finibus, & insulis suis sibi pertinentibus, sicut ad eas respicere viden-
tur, necnon Patrimonium Siciliæ, si Deus nostris, illud tradiderit manibus, simili mo-
do Civitatem Caietanam, & Fundum cum omnibus earum pertinentiis. Insuper offeri-
mus tibi B. Petro Apostolo, Vicarioque tuo Domino Io. Papæ, & successoribus eius,
pro nostræ animæ remedio, nostrique filii, & nostrorum parentum, de nostro proprio Re-
gno civitates, & oppida cum piscariis suis, idest Reatem, Amiternum, Furconem,
Nursiam, Baluam, & Marsim, & alibi civitatem Interamniem cum pertinentiis
suis. Vide reliqua huc spectantia, & quæ statuta sunt de Rom. Pontificum electione
canonica libera, & iusta faciendâ.

Otto Papiam reuerfus, Vuillam Berengarij vxorem, quæ se in Insula S. Iulij in
Diocesi Nouariensi incluserat, duobus mensibus obsessam, in potestatem adduxit, &
quo vellet abire permisit.

Tunc Otto pius Imper. recuperatam Insulam restituit Ecclesiæ Nouariensi, cuius
Diploma in Archiuo eius Ecclesiæ hæcenus conseruatur.

Eodem anno celebrata est in Gallia Synodus Meldensis in causa Rhemensis Episco-
pi. De qua Frodoardus ista habet. Hoc anno Synodus 13. Episcoporum, in Pago Mel-
densi iuper Maternam Fluum, ex Rhemensi videlicet, & Senonensi diocesi celebra-
tur, præsidente Senonensi Præsule, satagentibus, quibusdâ Episcopis, vt Hugoni se-
pe dicto redderetur Rhemense Episcopium. Renitentibus autem præcipue Roricone

A Laudunensi, & Gebuino Catalunensi Præfulibus, & asserentibus quod a tot Episcopis excommunicatus a minori numero absolui non poterat. Ita relinquitur vsque ad interrogationem Papæ Romani. Et inferius eodem anno Legatio veniens ab Ioan. Pap. insinuat præfactum Hugonem, tam ab ipso Papa, quam ab omni Rom. Synodo excommunicatum, sed & alia Synodo apud Papiam celebrata. Cuius Legationis redditi certiores per Brunonem Archiepiscopum, elegimus ad Episcopium Rhémensem Odalricum illustrem clericum; Hugonis cuiusdam Comitis filium, fauente Lothario Rege cum Regina matre, præfatoque Brunone. Ex quibus intelligitur, quareuerentia Episcopi solerent Apostolica Sedis Antistitem, licet sedentē in ea iuuen- culum, & pravis moribus deprauatum Pontificem, quem ipsum sic obseruant; & venerantur, vt omnis ille conuentus inter se dissidens, ex eius responsione quiesceret.

B Eodem anno x. Kalen. Iun. moritur Sanctus Guibertus Abbas, fundator monasterij Gemblacensis, cuius res præclare gestas Sigebertus scriptis est prosecutus.

C **O** Væ deinceps consecuta inter Ioan. Papam, & Ottonem Imper. narrat, capitibus illis, a sexto ad vndecimum Luitprandus, alius omnino esse probatus, ab eo qui Diaconus Ticinensis, & post Episcopus Cremonensis appellatus, antecedentem scriptis historiam, illicque se asseruit finem imposuisse in legatione a se obita ad Constantinopolit. Imper. cum regnaret adhuc Berengarius; vt capita illa appendix potius videatur incerti auctoris, ad Luitprandum, quam eiusdem continuatum opus. Hic igitur, a quicumque sit, rem gestam aggreditur pluribus enarrare, quã nos, pro instituto paucis. Imperator igitur Otto, qui Ioan. Papa expetente, Adalbertum, eius, & Ecclesiæ persecutorem, vsque adeo exterruerat, vt Fraxinetum, in fidem Sarracenum se contulisset, cum audisset eundem ab eodem Papa euocatum, vt aduersus se eum tueretur, obstupuit, & missis Romam Legatis, responsum retulit a Romanis, Papam ob id immutatum, quod tam pium, iustum, Sanctum Imper. Ottonem, ipse nefarijs, & iniquissimis moribus Papa ferre non posset, ac propterea Adalbertum aduersus eum tutorem, & defensorem sibi parare. Berengarium, inquit, Imperator, Monte Feretro deiciamus, & mox Dominum Papam humana admonitione ad rationem reuocabimus. Obsidenti igitur Imperatori Ottoni Montem Feretrum, Papa per Legatos dolose spem affert suæ emendationis, lubrico ætatis lapsum se confitens, & queritur tamen per calumniam; quod duos Cardinales rebelles recepisset, quod quæ Ecclesiæ essent, non restitueret, & eius homines, non ipsi, sed sibi sacramento obstringeret. Quibus Papæ Legatis statim ipse Imper. respondit, & rursus missis Legatis Mindensi Episcopo a Saxoniam, & Luitprando ab Italia, Cremonensi, illi satisfacere curauit. De correctione morum, quam promittat, gratias egit: Cardinales, de quibus queratur, se non vidisse, nedum suscepisse; Capuæ tamen se audiuisse captos, cum ab eò Constantinopolim in iniuriam suam missi essent; & cum eis Bulgarum quandam eius familiarissimum, & Zachariam, nequam hominem; & litterarum prorsus imperitum, ab eo recens Episcopum consecratum, ad Vngaros destinatum, qui eos in se incitaret; quæ omnia certis indicijs litterarum Papæ omnino content. Quæ sunt Ecclesiæ non posse restituere, nisi recuperet, atque hoc assidue agere, mandauit etiam militibus, vt non credenti Papæ iuramento, vel Duello probarent, qui neutram tamen satisfactionem admittit.

Luitprandi historici forte duo.

a lib. 6. c. 6

D Interim Adalbertus a Papa inuitatus Romam adueniens honorifice ab eo excipitur. Otto Imper. euocatus a Romanis ad urbem castrametatur, profugiente Papa, atque Adalberto. Ciues verò Imper. in Urbem suscipiunt, & fidelitatem promittunt.

Dolosa Legatio Papæ ad Imper.

Pap. Imp. satisfactio nē offert sacramentum vel p duellum. Adalbert⁹ vocatur à Papa. Otto a Romanis.

Promissio
Imp. facta
nulla est.

Crimina
Papæ obie-
cta.

Imp. mo-
net ne qd
per calum-
niam i Pa-
pam fiat.

juramento firmantes, numquam se Papam electuros, aut ordinaturos, præter consensum, atque electionem Domini Imper. Ottonis Cæs. A. filijque ipsius Regis Ottonis. At huiusmodi promissio siue à Rom. laicis, siue à Cardinalibus facta, nullius fuit roboris absque consensu existentis Rom. Pont. certè nondum damnati, nec depositi. Post triduum habetur ad S. PETRVM SYNODVS cui interfuerunt omnes prope Romani, & Italiae Episcopi, inquit Regino. Quærenti Imperatori cur Ioan. Papa à tantò cætu abesset, responsum est nimium notum esse. Iustum nobis videtur, inquit Imper. vt accusationes nominatim exprimantur. Tunc cædes, periuria, adulteria, sacrilegia, maleficia; & alia plura nefaria crimina illi obiecta sunt. Cur vero intrusio in Apostolicam Sedem, ante legitimam ætatem, cum decem, & octo esset annorum, non est ei inter cætera crimina obiecta? ne in dubium vocaretur Ottonis Imperium, vt ab illegitimo Pontifice profectum. veritus autem Imp. ne calumniose in eum, tot crimina ingererentur, omnes, (inquit,) obtestor, per Deum, quem fallere, & si vult, nemo potest, Sanctamque eius genitricem intemeratam Virginem Mariam, perque pretiosissimum Apostolorum Principis corpus, in cuius hec recitantur Ecclesia, vt nulla in Dominum Papam iaculentur conuicia, quæ non sint ab ipso patrata, atque à viris probatissimis visa. Ad quam obtestationem consecuta est publica omnium conelamatio de facinoribus Ioannis. Ex sententia igitur Synodi, & Imp. mittuntur litteræ ad Dominum Papam, vt adueniat, seque de his omnibus purget, hoc titulo.

Summo Pontifici, & Vniuersali Papæ Domi- no Ioanni.

Otto diuinæ respectu clementiæ, Imp. A. cum Archiepiscopis, Liguria, Tuscia, Saxoniam, Franciam in Domino salutem. Cui Epistolæ Papæ sic respondet.

Ioan. Episcopus, seruus seruatorum Dei, omni- bus Episcopis.

Papæ re-
sponso.

Imp. plo-
quitur ad
synodum

Io. Papa
deponitur
& alter eli-
gitur.
Sed utrū-
que illegi-
time.

Nos audiuimus dicere, quod vos vultis aliam Papam facere; si hæc feceritis, excommunico vos de Deo omnipotente, vt non habeatis licentiam vllum ordinare, & Missam celebrare. Qua lecta Epistola in Synodo, aliam remittunt per duos Cardinales, qui cum ad Tiberim peruenissent, nec eum inuenissent (phætratus enim in Campestria iam abierat) nec quisquam erat, qui de eo indicare posset: litteras reuulerunt ad Synodum. Mox Imper. cum non speraretur eum aduenturum, exposita tota facti ferie, vt à Papa oppresso à Berengario, & Adelberto, ex Germania sit accitus, eumque ex eorum seruitute eriperit, vt is oblitus iuramenti, & fidelitatis sibi præstiti, Adelbertum euocauerit, eumque aduersum se defenderit, seditiones fecerit, Dux belli factus, coram omnibus lorica, & galea, indutus incesserit, quid super hæc Sancta Synodus decernat, rogar, vt edicatur. Ad hæc Romani Pontifices; (suffraganei scilicet Episcopi) reliquisque clerus, & cunctus Populus exclamant, monstrum illud a Sancta Romana Ecclesia depellendum, alium eligendum, & Leonem venerabilem S. R. E. protoferinarium virum approbatum, ad summum Sacerdotij gradum nobis in Pastorem eligimus, vt sit Summus & vniuersalis Papa Romane Ecclesie, reprobat, ob mores improbos, Ioanne apostata. Cum hoc omnes tertio dixissent, annuente Imp. nominatum Leonem ad Lateranensem Palatium, secundum consuetudi-

A nem cum Cardinalibus ducunt, & certo tempore in Ecclesia S. Petri ad Summum Sacerdotium, (ex Laico) vt habet Sigebertus, contra Decreta^a Nicolai, Hadriani, & Stephani) sancta consecratione attollunt, & fideles se ei affuturos iureiurando promittunt. His ita gestis Imp. ne grauis esset Pop. Rom. cum toto exercitu, partem dimittit. Hactenus res gesta huius anni.

^a Apud Grat. d. 79 c. 3-4.

B Audisti pseudosynodum, qua nulla Orthodoxorum reperitur magis ius Ecclesiasticum offensum, magis canones violati, vulnerata traditio, oppressa atque maiori dedecore prostrata iustitia. Ac de Imp. quidem illud Apostoli dici potest. ^b Testimonium illi perhibeo; quod zelum habet; sed non secundum scientiam: qua carentes Episcopi illi, diuina sententia; ipsi primum priuandi fuerant Sacerdotio, vt est apud Olearum. ^c Quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne sacerdotio fungaris tibi. Multipliciter plane peccatum est in hoc Synodali iudicio; quod cum ab ipso habitus sit, vt eorum littere indicant, Ioannes, verè Summus Pontifex, non licuit ab alio quoque Synodum conuocari, quam ab ipso, vt contestati sunt omnes Episcopi in concilio Rom. sub Symmacho Papa: Quod non sufficiens adhibuit testimonium numerus, quem 72. esse debere contestati sunt Sanctissimi illi PP. in causa Marcellini. Quod non præcessit citatio trina: quod non data perendina dilatio: Quod petitum a Synodo Episcoporum; Imperatorem condemnare Episcopum, cum contra potius Imperator postulare debeat Synodum, vt hominem Ecclesiasticum damnet: Quod nulla data, & recitata sententia, substitutus sit alius prius, quam ipse damnatus, & depositus; Quod ab excommunicatis omnia peracta: Quod deniq; ausi sunt damnare Summum Pont. qui nullum habet iudicem in terris, siquidem in his quæ ad mores spectant, totam causam Deo referendam esse, in Damasi Papæ iudicio, Symmachi, & Leonis 3. sit comprobatum. cuius Leonis iudicium cum tractaretur, in Roman. Concilio, cui interfuit Carolus M. hæc vna fuit vox omnium Episcoporum, tam Francorum, quam Itolorum. **NOS SEDEM APOSSOLICAM, QVÆ EST CAPVT OMNIVM ECCLESIA RV M, IVDICARE NON AVDE MV S.** Nam ab ipsa nos omnes, & a Vicario eius iudicamur. ipsa autem a nemine iudicatur, quemadmodum antiquitus mos fuit. Sed sicut ipse Summus Pontif. consuevit iubeat, & canonicè obediemus. Addamus ad extremum intolerabilem illum errorem, & inter hæreses numerandum, dum illud erroneum, & hæreticum asserunt Episcopi illi, in Epistola ad Ioannem, quod exemplo Iudæ confirmant, nimirum propter peccata auferri a Pontificibus clauium potestatem ligandi, atque soluedi a Deo traditam facultatem.

Iudiciū synodale multipliciter peccat Rom. 10 c. Olear 4.

C Ex quibus omnibus factis intelligitur nulla ex parte subsistere de condemnatione Ioannis, spurium illud & sacrilegum iudicium Synodale, simulque subrogationem Leonis factam in locum ipsius, eodem iure censi; non quia sicut plerique alij male asserti, inter Rom. Pont. numeratus reperitur, idcirco verè legitimum dixerimus fuisse Pontificem. Quæ qui minus accurate expendunt, in odium impurissimi Ioannis, dignissimi quidem, quem omnes detestentur, eius damnationem probant, & Leonis atque subrogationem, vt omnes fere eius temporis historici. Otto tamen Frisingensis Episcopus, & ipse Germanus, & in Germania scribens, cum factum non probet, redarguere tamen non aufus; hæc de his ait, ^d vbi summam rem gestam recenset. *Quæ omnia vtrum licite, aut secus acta sint dicere presentis non est operis: res enim gestas scribere, non rerum gestarum rationem reddere proposuimus. Inueni tamen in quibusdam Chronicis, sed Theutonicorum, præfatum Ioannem reprehensibiliter vixisse, sed frequenter ab Episcopis, alijsque subditis suis conuentum fuisse. Cui rei videtur durum fidem accommodare, quia Romana Ecclesia, hoc speciale priuilegium sacerdotibus suis adscribere solet, quod meritis Petri, super firmam petram fundati, nulla eos porta inferorum, vel turbo tempestatum ad exitialem ruinam inuoluat.* Hæc Sanctus Episcopus adeo magnifice sentiens de successibus Petri. At non tanta nos vindicamus, vt esse non possit, quingedus turpissimisque moribus irrepât, vel irrumper in Sedem illam, Fide autem impius nullo modo. At de

A. D. 800.

Hæresim episcoporum profitetur in Synodo.

D Quæ omnia vtrum licite, aut secus acta sint dicere presentis non est operis: res enim gestas scribere, non rerum gestarum rationem reddere proposuimus. Inueni tamen in quibusdam Chronicis, sed Theutonicorum, præfatum Ioannem reprehensibiliter vixisse, sed frequenter ab Episcopis, alijsque subditis suis conuentum fuisse. Cui rei videtur durum fidem accommodare, quia Romana Ecclesia, hoc speciale priuilegium sacerdotibus suis adscribere solet, quod meritis Petri, super firmam petram fundati, nulla eos porta inferorum, vel turbo tempestatum ad exitialem ruinam inuoluat. Hæc Sanctus Episcopus adeo magnifice sentiens de successibus Petri. At non tanta nos vindicamus, vt esse non possit, quingedus turpissimisque moribus irrepât, vel irrumper in Sedem illam, Fide autem impius nullo modo. At de

d li. 6. c. 23

E Priuileg. Eccl. Ro. Papa pot quid esse prius motibus, sed non hæreticus.

Q 9 2 ms

his modo satis. Hoc eodem anno datum reperitur ab Otone Imp. privilegium Monasterio S. Vincentij ad fontes Vulturni, quod extat integrum, vna cum sigillo descriptum a Io. Monacho in Chronico.

Quod ad rerum Orientalium statum pertinet, hoc anno (inquit Cuius palates) mortuus est Romanus Imper. 24. natus annos, cum 13. regnasset, mens. 4. d. 5. (computatis annis quibus cum Patre regnavit) exhausto corpore turpissimis voluptatibus, an vt alij tradiderunt veneno extinctus? Cui licet filij successissent Basilij, & Constantinus pueri, tamen affectantibus alijs Imperium, Nicephorus Phocas clarus victorius ab exercitu Imperator acclamatus, & Constantinopolim conuocatus, hoc eodem anno 16. m. Aug. Imperator a Polyeucho Patriarcha coronatur.

Theophanem Romanum vxorem a Regia deijcit, quam postea, hoc eodem anno, in vxorem accepit. similtates inde exorta sunt inter Patriarcham, & Imper. primum quidem, quod secundam ei vxorem ducere non liceret, absque poenitentia quadam; ac propterea illum adytus templi exclusit, magna eius cum offensione; deinde vero quod assereretur suscepisse Theophanes filium in baptisate, quod ipse certo negauit. atque ita demum Patriarcha utrumque illi crimen indulgit. Nicephorus primo Imperij sui anno contra Sarracenos, qui in Sicilia erant Parricum Manuelem misit, Domesticum Scholarum, qui caeso exercitu, & ipse interemptus est. Animati sunt Sarraceni aduersus Gracos, quod legissent in vaticinio Hippolyti Episcopi in Sicilia, Sarracenos non vincendos a Gracis, sed a Francis; & hoc ex Luitprando, in relatione suae legationes.

Nicephor. Phocas acclamatur Imp. Similtates inter Imper. & Patr.

Vaticinio de Sarracenis non vincendis a Grec. sed a Francis.

Christi Annus 964 Io. 12. Pap. Otonis 3. Niceph. Phoca 2. Impp. Indil. 7.

ROMANI, pecunia promissa, a Ioanne Papa corrupti, in Otonem, quem nosse partem suarum copiarum dimisisse, imperium faciunt, vt eum; & Leonem electum Papam expellant. At Otto milites suos, bello affluetos, in eos impellens, cedit, & profligat, & victis dat veniam, obsequiis imperatis, quos & petente Leone, vt gratiam ab his inear, illis restituit. Ex assero Luitprando, cui repugnat eiusdem temporis Scriptor apud Regionem, apud quem non praesens annus tantum, sed dies quoque describitur, quibus eiusmodi res gesta sunt, nempe 3. Non. Ian. ingentem stragem de Romanis insidijs Imperatori parantibus (non vero inuadentibus, vt habet Luitprandus) ab Imp. Otone patratam; pridie vero Non. eiusdem, centum obsides a Rom. datos Imperatori; & impericorpus Beati Petri ab isdem Rom. fidelitatem eidem Imperatori iuratam, dies octo adhuc eundem Romae mansisse; inde Spoletum profectum, & Camerinum. Interea per mulieres, & plures, nec ignobiles, concitati Romani, vt Leonem perderent, & Ioannem reuocarent; Ioannes reuersus est; & Leo profugit ad Imperatorem. Praetermissa apud Regionem, & asserunt Luitprandum a Sigoberto in Chronico, ita narratur: Reuersus Ioannes, Synodo collecta, Leonem deposuit, & eius gesta castravit. Statutumque est publico omnium iudicio Synodum a Leone habitam, nec nominandam Synodum, sed prostibulum fauens adulteris (nominum Leoni, qui alterius sponsam ipsam Rom. Ecclesiam inuassisset.) Quicumque, eo ordinante, erant damnati, iusti sunt suam ipsorum profectionem praesentare in charta, haec continentem verba. Pater meus nihil sibi habuit, nihil mihi dedit, & sic depositi remanserunt in illis gradibus, quos habuerant, non a Leone ordinati. Si qui autem digni iudicantur, vt non accepta prius consecratione, ordinentur, indicto illis eodem Decreto, quod & ordinatis a Constantino Neophyto: Extant Acta eius Synodi integra in Codice Vaticano,

Otto inuadentes Rom. caedit.

Leo profugit, Io. P. reuocato.

A quæ videntur cognita fuisse Sigeberto. Qui asseritur Luitprandus refert Ioannem Papam quadam nocte, extra Romam, dum se cuiusdam vxore oblectaret, in tenoribus à Diabolo percussum, intra octo dierum spatium, ex eodem vulnere mortuum esse. Quæ an vera sint, non deducimus in controuersiam, sed esto ita se habere, vt narrantur ab aduersario homine, nullum tamen ob eâ pati dispendium fidem Catholicam, nec periclitari in Petri Cathedra Apostolicam auctoritatem cum Sanctis Patribus omnibus cunctaque Ecclesia Catholica, pro certo affirmamus. Nec vero quod ipse asserit, quia iuste damnatus, & iniuste receptus Ioannes Papa miserum illum vitæ finem sortitus est, sed quia tot tantisque vexationibus a Deo admonitus, nec à peccatis consuetis abstinuit, iuste meruit à Deo tandem puniri. Contigisse autem Ioannis obitum pridie Idus Maij, apud Reginonem asseritur. vbi & de successoris ordinatione habetur, Benedicti Sanctæ Rom. Eccl. Diaconi. Quo audito Imper. Romam obsidet, & eam fame adigit ad deditonem, in Vigilia Præcursoris, nono Kalen. Iul. & Leonem Pseudopapam in sedem restituit; qui Pseudosynodo habita Benedictum legitimum Pontificem exautorat, & ad Diaconatum redigit, exactum in exilium. Porro sicut in Ioannem ita & multo magis in Benedictum se ostendit iniquum, fauens plus satis Otoni, asserit hic Luitprandus, quem & Germanicæ Scriptores integerrimi, hoc nomine, vt dicitur inferius, reprehendunt. errauit ipse, & alij errandi amplam satis aperuit viam. Quomodo vero scelus hoc vindicauerit Deus, apud Reginonem habetur, quod profectum ab Vibe Imperatore post Festiuitatem SS. Apostolorum, ingens pestis comitata sit vsque in Liguriam, quam quidem cladem enim passum ob iniurias illatas Benedicto Papæ, testatur Ditmarus huius temporis scriptor nobilissimus.

C Extat apud Gratianum, ^a inconsideratè nimis ista tractantem, Synodi sub Leone Pseudopontifice celebratæ Canon de concessione ab ipso facta Otoni Imper. de ordinatione Apostolicæ Sedis, & Ecclesiarum inuestituris, ad exemplum, inquit, Beati Hadriani, &cæt. Sed vt eam falsam esse concessionem probauimus ad A. D. 774. sic & hanc asserimus, quæ illam citat. Sed quantumuis hanc constitutionem vere factam dæremus, nullius esset roboris, quod non a legitimo Papa sit promulgata: vt prætermittamus alia adferre, quæ detegant imposturam; sed non omitteremus addere aliam constitutionem eiusdem Leonis VIII. nomine editam, ex cuius falsitate, huius & falsitas comprobatur, sic enim fraus fraudem, & mendacium, mendacium aperit. Ea autem legitur apud Crantium, ^b qua profitetur ipse Pontifex restituere Otoni Imper. quæcumque ipsum occidentale Imperium possedisset, atque donasset Ecclesiæ Romanæ. Inuentum haud dubium eorum qui tempore schismaticorum Imperatorum iisdem fauebant. Coniecturas atque adeo rationes, quibus conuincitur impostura, si quid hæsitatis, Lector, ne prætermittas legere in Annalibus. Inter hæc autem idem Otto Imper. (quod ad res bellicas pertinet) victo Berengario, expugnatoque Castello Sancti Leonis, (qui & Mons Feretri) ipsum vna cum Vuilla eius coniuge exulatum in Baioariam mittit, vbi vsque ad obitum permanserunt. Adelbertus interim fuga lapsus, manus euasit Imperatoris.

E Hoc eodem anno ab eodem Ottone concessa sunt priuilegia Monasterio Cassinensi, de quibus Leo Hostiensis. ^c Quod spectat ad res Orientales Imperij hoc anno secundo suæ Dominationis Nicephorus Imperator Sarracenis eripit Cyprum, Tarsum, ac Mopuuetiam expugnat, cruces ablatas recuperat, de hostium manubij decimas Deo persoluit. hæc pluribus, hoc anno, & sequenti, Curopalates, qui addit amplius quam centum Vrbes ab eodem Imper. captas de manibus Sarracenorum, & Sacras Christi imagines, & Sanctorum reliquias, præcipuè verò Ioan. Baptistæ, detulisse magna reuerentia Constantinopolim. Sed & Antiochia Syriæ per eius Duces capta. Cur de rep. tam bene meritis omnibus tamen effectus inuissus, Curopalates causas exponit; quod nimium indulgeret militibus in populi iniuriam; quod petulantes, & intemperantes minus coerceret, quod in-

Benedict^o
legi. imè
subrogat
Ioanni.
Male ex-
autorat.

a d. 63. c.
23.
Canon
falsus.

b Metrop.
Sax. lib. 4.
c. 10.
Constitu-
tio falsa.

c li. 1. c. 4.
Niceph.
plures vi-
ctorias re-
fert de Sar-
racen.
Vrbes am-
plius cen-
tu capti.

Rapax & sacrilegus Nicephorus.

mijs exactionibus pop. vexaret, muneraque Senatui præberi solita, sibi retineret; eo prætextu quod pecunia ad bella indigeret; quo etiam nomine dona sacris domibus, & templis oblata vsurpabat, male asserens ab Episcopis pauperum pecuniam consumi, cum milites egerent. Et quod omnium grauissimum est, legem quoque tulit, cui quidem instabiles Episcopi, & adultores subscripsere, ne Episcopus, absque eius consilio, & iussu crearetur, eoque mortuo mittebat, qui funeris sumptus præficerent, reliqua auferrent. alia quoque plura statuit, quæ recensere longum esset. hæc Curopalatas, Cedrenus, Zonaras, Glicas, & reliqui recentiores, omnes sacrilegium detestantes. Est querela Episcopi Leucatenfis, quod Ecclesia sua singulis annis penderet, pro tributo, Nicephoro supra centum aureos, sic & alia plus minus, secundum vires suas, vt habet in relatione sua Luitprandus Cremonensis Episcopus. Decernebantur ista in Synodo Constantinopoli collecta ab ipso, in qua ei fauerunt adulantes Episcopi. Quod autem omnia ad milicum vtilitatem, libertatem gloriamque referret, curauit quoque faciendum, vt milites qui in bello occubissent, digni censerentur premijs, perinde ac martyres; solo bello, non alia re cæsis salutem animarum contineri. Sed minime illi assensum est, cum obijcerent Canonem ex epistola Sancti Basilij, iubentem ad triennium communionis expertes esse, qui hostem in bello occidissent. His igitur (vt dictum est) Nicephorus non solum egregie sibi partam gloriam obcurauit, sed etiam vindictam in se diuinam conceitauit.

a Curop. & Balf. ad Can. 13. S. Basl. Bello celsus ut martyr. celsus.

Addit Curopalates de graui tributorum indictione. assentientibus reliquis historicis, offendit illud quoque, inquit, idem quod cum ei prædictum fuisset intra palatium ei moriendum esse, arcem tyrannicam contra miseros ciues condidit, plurimis circa palatium, & pulcherrimis ædificijs euerfis. Addit Cedrenus. Quo tempore murus palatij condebatur, nocte quadam per mare subuectus aliquis ita vociferatus est: O Imperator erigis muros? & tamen & si ad cælos eos educas, intus cum sit malum, Vrbs capti facilis est. Qui hæc dixit, diu multumque quæsitus, non tamen inuentus. sunt & alia plura quibus Nicephorus animos omnium a se alienauit, quæ iisdem recensent historici.

Christi Annus
965

Benedicti P. 5.
I

Ottonis
Niceph. Phoca

4

3

Impp.
Indict. 8

Otto multa corp. SS. defert in Saxon. a lib. 2. c. 6.

Otto Imper. constitutis Italiae rebus reuersus in Saxoniam multa corpora Sanctorum secum delata, in Ecclesia Magdeburgensi recens erecta collocavit: secum quoque Benedictum Papam, male depositum, adduxit, quem Adaldago Hamburgensi Archiepiscopo custodiendum tradidit, quem Archiepiscopus, inquit Adamus, a verus Chronographus, magno honore detinuit vsque ad eius obitum. Nam vir Sanctus, litteratusque fuisse dicitur, & qui dignus Apostolica Sede videretur Populo Rom. nisi quod per tumultum electus est, expulso eo, quem ordinari iussit Imp. Igitur apud nos in Sancta conuersatione viuens aliosque Sanctè viuere docens, cum iam Romanis poscentibus, a Cæsare restitui deberet, apud Hamburg in pace quieuit, transitus eius 4. Non. Iul. contigisse scribitur. hactenus Adamus. Cultus est vt martyr hic Benedictus: ne vero ob id Ottonis nomini nota inureretur, conficta fuit alia causa eius martyrij, quæ vt fabulosa est explodenda. ob id enim dictus est martyr, quod a Leone Pseudopontifice tam dira, tamquam contumeliosa sit passus, & exul ipse legitimus Rom. Ecclesie Pont. sit defunctus, vt SS. MM. iisdemque Pontifices Pontianus, atque Martinus in exilio vita functi Extat aliud insigne testimonium innocentie Benedicti ex Ditmaro Episcopo Merspurgenfi, Scriptore eius ferme temporis, in Chronico, quod incipiens ab Ottone Imp. perduxit ad annum vsque millesimum decimum octauum, quo tempore se vixisse testatur. Romanus inquit præpotens Imp. Otto I. (sic enim appellat Ottonem M. habito respectu ad eius auum, pa-

b Crant. i. Metrop. Sax. li. 3. c. 21. 22. 23.

c lib. 2.

A trem Friderici, Ottonem pariter nominatum) valentiorum sibi in Christo Dominiū Apostolicum, Benedictum nomine, QVEM NVLLVS ABSQVE DEO IVDCARE POTVIT, iniuste, vt spero, accusatum deponi consensit, & (quod vtiā non fecisset) exilio ad Hamaburg relegari præcepit. & lib. 4. Objit, inquit, in exilio Benedictus Pont. ossaque eius Romam relata sunt. eadem recitat Papius Maso in Benedisto 7. errore lapsus, cum sit, 5.

Eodem etiam anno, vt est apud Reginonem, Leo Papa obiit: ac non legitimus Papa. Tunc Legati Romanorum adierunt Imp. pro instituendo, quem vellent, Rom. Pontifice, qui Ioannem Episcopum Narniensem edidit, isque Sedis Apostolicæ Pontifex est consecratus. Qui statim maiores Romanorum, elatiore animo, quam oporteret, insequutus, breui inimicissimos, & inensos patitur. Nam ab Urbis præfecto, quodam Rotfredo comprehenditur, & vrbe expulsus in Campania custodia mancipatur.

B Leo 2 Ostiensis refert Io: Papam Roma pulsam in exilium Capuam venisse, & à Pandulpho Principe rogatum, tunc primum in eadem ciuitate Archiepiscopum constituisse, consecrato Fratre ipsius Principis à Ioanne in Archiepiscopum. Ceterum quandiu vixit Benedictus (nescitur tamen certus eius obitus annus) nullus alius potuit dici legitimus Pontifex, cum eius damnatio nullius potuerit esse momenti.

Hic ipse notatur annus quo accollæ antiquæ Sarmatiæ, Slauiorum propago, recentiori nomine Poloni nuncupati, Christo nomen feliciter dantes, Christiano sunt nomine insigniti. Cū alioqui ad Sarmatas antiquitus Christi Euāgelium, penetrasse, veteres scriptores testati sint. id namque tradit Tertullianus contra Iudæos, quamobrem vinea deserta repaltinanda fuit. Quoniam autem Euangelium prædicante isti crediderint, haud satis constat, sed illud tantum indubitatum per mulierem fidelem, Principem conuersum infidelem, & per ipsum fidem in totam gentem propagatam.

C etenim commercio propinquorum Christianorum Boemorum, & aliorum, Miezislaus abdicatis à se septem concubinis, è quibus nullam prole consequi potuisset, legitimam duxit uxorem Boleslai primi Boemorum Ducis filiam, Virginem, eandemque Christianam, nomine Dambrounucham, ea lege, vt ipse fieret Christianus, quod & perfecit; & alios sibi subditos, id ipsum præstare curauit. Cuius rei gratia Legatos ad Ioannem Pont. Rom. misit, qui legatum à latere dedit Aegidium Episcopum Tusculanum, qui Episcopatus erigeret, sacerdotisque & ministros reliquos, ad omnes erudiendos constitueret. De quibus consule Chromerum, & alios, qui res Polonicas sunt profecti: sic igitur Polonorum Regnum hastenus obscurum, mox cepit esse in toto Christiano orbe conspicuum. De alia legatione per eundem Pontificem in Vandaliā, siue Poloniam, missa apud Stanislasum Orichonium Raxolanum habetur; per quam tota ea natio est conuersa ad fidem. Diuersas fuisse has legationes, diuersitas legatorum ostendit.

D Eodem anno Bruno Archiepiscopus Coloniensis germanus Ottonis Imp. vir Ducatu pariter, & Archiepiscopatu dignissimus 5. Id. Octob. obiit vt est apud Reginonem. Extrat eius vita conscripta à Rotgero Men. Laudatur magnopere à Ditmaro, a quo citatur liber scriptus de Vita ipsius.

Eodem anno Bruno Archiepiscopus Coloniensis germanus Ottonis Imp. vir Ducatu pariter, & Archiepiscopatu dignissimus 5. Id. Octob. obiit vt est apud Reginonem. Extrat eius vita conscripta à Rotgero Men. Laudatur magnopere à Ditmaro, a quo citatur liber scriptus de Vita ipsius.

E Christi Annus 966 Io: 13. Pap. I Ottonis 5 Niceph. Phoca 4 } Imp. Indict. 9.

O Tto Imp. per autumnum rediit in Italiam ad eijciendum Adalbertum adhuc Regium nomen gerentem, & omnia perturbantem, & ad vlciscendum Ioannem Pont. à Rom. eiectum, & custodia traditum. Romani Imp. timentes, vt est apud Reginonem, Ioannem Papam in Sedem suam restitunt.

Eodem anno Berengarius Italiæ quondam Rex, exul moritur, & in Bamberge, regio more, sepelitur. Vxor Vuilla velum sanctimonialiale assumit. Imp. vt est in auctario

Io. 13. P. i custodia habetur 2 Rom. a Chron. Cassin. li. 2. c. 9. Primus Archiep. Capuanus. Poloniorum conuersio.

Ro. Imp. uerit. Papam restitunt. Ottonis se uicia in Rom.

ad Anastasium, præter consules pulfos ex Italia, & Tribunos necatos suspendio, Præfectum ipsum, qui successerat Rotfredo, nudatum, & asino impositum, utraq; redimitum, ad ludibrium circumlatum, carceri demum tradidit. Cadaver vero Rotfredi è se pulchro extractum, in diversa loca distrahi, & dissipari iussit, sic ultus est Romanos Imp. in Pontificem perduelles. exprobrauit autem postea Nicephorus Imp. Ottoni haec, quam exercuit in Romæ sceleriam.

Christi Annus
967

Jo. 13. Pap.
2

Ottonis
Niceph. Phoca

6
5 } Imp.
Indict. 10.

OTto Imp. Romæ celearato Natali Domini Rauennam, cum Ioanne Papa proficiscitur, ubi post Pascha, Synodo habita, multa ad utilitatem Ecclesiæ statuta, ut est in appendice ad Reginonem, in qua, quod dicitur, Apostolico Ioanni Urbem, & terram Rauennantium, aliaque complura multis retro temporibus Rom. Pont. ablata reddidisse, intelligendum est confirmasse, quæ in eius coronatione per Io. 12. iam restituta fuerant.

Otto Iunior coronatur.

Euocat in Italiam Ottonem filium ad Imperiales Insulas suscipiendas, ut Lambertus testatur. anno vero sequenti Romæ coronatum Sigebertus affirmat. Sed anno superiori factum colligitur, ex antiquo diplomate Monasterij S. Felicitatis sub Sichelmo Episcopo Florentino.

a Mor. Chr. Hisp. 16. c. 30. Hispaniæ status miser.

Quod pertinet ad rerum Hispanicarum statum, luctuosus ille quidem fuit. moritur enim hoc anno Sanius cognomento Crassus, Rex Legionensis in Hispania, cū regnasset annos decem, & septem, qui vrgentibus bellis ciuilibus. Ordonio cognomento Malo, aduersus eum erecto, & alijs ab eodem in illum incitatis, ad Arabum opem implorandam confugit, ad Regem Abraham Cordubæ regnantem, a quo impetrauit translationem Pelagij martyris, sicq; Christianorum discordia, potentia Arabum, sub prædecessoribus Regibus inclinata, in damnum ipsorum magis inualescit. Successit autem ipsi eius filius Ramirus quinque annorum puer sub tutela Matris Teresæ.

Christi Annus
968

Io. 13. Pap.
3

Ottonis
Niceph. Phoca

7
6 } Imp.
Ind. 6.

ali. 3. in fi.

OTtone Iuniore coronato Imp. Senior, in Campaniam præfectus, Legationem Nicephori ad Capuam excipit. de qua ipsemet ad suos Germanos, Duces scribit; Apud Vuitichindum extant literæ hoc titulo.

Otto diuino nutu Imp. A. Hermannò, & Theodorico Ducibus, ceterisque publicæ rei nostræ Præfectis, omnia amabilia.

Legatio Imp. Orient. ad Occident.

Deo volente, salus, omniaque prospere succedunt. Ceterum Nuntii Constantinopolitani Regis, dignitate satis insignes, nos adeunt, pacem, ut intelleximus, admodum querentes. Quoquomodo res gerantur, bello; Deo volente, nos nullo modo tentare audebunt. Apuliam, & Calabriam, Provincias, quas hæctenus tenere, nisi conueniamus, dabunt. si verò voluntati nostræ paruerint, præsentis æstate coniugem cum equiuoco nostro Ottonè scilicet Iuniore in Franciam dirigentes, per Fraxinetum, ad destruendos Sarracenos, Deo comite, iter arripiemus, & sic ad vos disponemus. Præterea volumus, si Redares (sicut audiuiimus) tantum stragem passi sunt (scitis enim quam sæpe

fidem

A *fidem fregerint, quas iniurias attulerint) vt nullam nobiscum pacem habeant. Unde hæc cum Hermanno Duce ventilantes totis viribus instate, vt in destructione eorum finem operi imponatis. Ipsa, si necessitas fuerit, ad eos ibimus. Filius noster in Natiuitate Domini, coronam a Domino Apostolico in Imperii dignitatem suscepit. Scripta 15. Kal. Febr. in Campania, iuxta Capuam. De rebus ab Ottonē aduersus Græcos Apuliam, & Calabriam occupantes, antiquus auctor qui res Longobardorum Principum est profecutus, pluribus narrat. Porro Principes Beneuentanum, & Capuanum recepit Otto Imp. in tutelam suam, cum defecissent illi a Nicephoro Imper. cuius rei causa idem Nicephorus valde commotus est in Ottonem, vt in sua relatione affirmat Luitprandus.*

B *Oriens per hoc tempus magna penuria laborabat, qua Nicephorus abusus est, percaro vendens regium frumentum ad suum lucrum, quasi exultans de ciuium calamitate, quod illi immensum odium peperit. Ex penuria huius temporis, & ex solis deliquio, quorum vtrumque contigisse hoc anno asserit Curopalates, & Luitprandus affirmat, in sua relatione, certus annus definiri potest legationis ipsius, cum ab Ottonē Imp. missus est Constantinopolim causa nuptiarum: inter ipsius Ottonis filium, & Theophancm Roman Imp. filiam, priuignam vero Nicephori. Ea autem relatio recens inuenta est in primaria ædis Bibliotheca Treuirensis ciuitatis. Eius aliquot capita breuiter delibabimus. Primum quidem se pessime, & indignissime exceptum, & tractatum ait Luitprandus Episcopus Legatus, cum ex naturali fastu, & arrogantia Græcorum: tum maxime, quod ipse Otto se Imperatorem nominaret, & quod Principes Beneuentanum, Capuanum, & Salernitanum ab ipso Nicephoro diuulsos, cui subditi erant, in suam tutelam recepisset. Deinde scribit inurbanitatem, fastum, arrogantiam, iactantiam, sordes, in sermone, in vestitu, in incessu, in conuiuio. Denique cum aduenissent Nuntij Papæ cum litteris eiusdem matrimonij conciliandi gratia, eos magnopere offensos ait, quod per viles, vt ipsi aiebant, nuntios scripssisset ad Nicephorum Græcorum Imp. cū scribere debuisset ad Romanorum Imp. se solos enim reputant Romanos, nam Roma Constantinum aiunt omnem nobilitatem, & militiam Constantinopolim traustulisse; Romæ vero tantum sæcem plebis reliquisse. mitto reliqua, sed ne omittas tu legere integram relationem, qua, nequitia, improbitas, fraus, ignauia, ostentatio eius temporis Græcorum contemptus aliorum Regum, nationum, & ipsius Rom. Pont. agnoscitur.*

D *Hoc eodem anno (vt res Occidentis attingamus) qui secundus nominatur Ordinis tertij Regis Legionensis in Hispania (vt veteres omnes, atque recentiores Chronographi testantur) Northmanni sub Gunderedo Duce, classe centum nauium comparata inuasere Gallæciam, cunctaque ferro igneque miscentes, biennali spatio prælijs eam prouinciam afflixere, Compostellamque tentantes, Sisenandum eius Episcopum, arma potius, quam sacra tractantem, & militum Ducem agentem, primaq; acie resistentem, peremerunt, ciuitatemq; ipsam destruxerunt. Dedit penas, vir factuosus, qui antea sede eiectus, eam inuadendo, pellens subrogatum S. Rodesindum, violenter recepit, sicque vlcisente numine, sede simul atque vita priuatus interiit. Verum quod nihil magis, quam vita nefaria sacerdotum flagella in populum prouocat, eo diuina prouidentia sublato de medio, in Northmannos, tanquam ob id immisos, expiato, eius nece, delicto, Deus ultionem conuertit. Siquidem vicinarum Prouinciarum exeuntes armati fideles, sub Duce Gundisaluio Sancio Castellæ Comite præuio S. Christis Apostolo Iacobo, cuius deuastarant ciuitatem, eosdem Northmannos præda onustos, prosperis euentis elatos, redditoque securos, inuadentes, omnes vel peremere, cum ipsorum Duce Gunderedo, vel duxere captiuos, aut profugos cum paucis relictis, ab incendio nauibus ad propria remeare coegerunt.*

Nicephor. abusus est ciuium penuria ad suū lucrū.

Relatio legationis Luitprandi ad Cōstantinop. Imper. Legatos Occident. Imp. Niceph. pessime tractat.

Quales describat Græcos Luitprandus.

Samp. Tudenf. Ruder. Moral. lib. 16. c. 32. alij. Northm. vastat Gallæciam:

Ipsi profliantur.

Christi Annus

Ioan. 13. Pap.

Ottonis

8

969

4

Niceph. Phoca

7

7mpp.

Indict. 12.

Nicephorus Imp. legationem ad Ottonem Imp. Græca fraude mittit, sub falso prætextu nuptiarum, ut eum nuptijs occupatum; imperatorum offendens, bello superet.

Græcorū
proditio.

Otto Im-
per. vici-
tū pñia
Græcorū

Nicephor.
ob sacri-
leg. diuini-
tus puni-
tus.

Duo Patr.
Ierosol. &
Antioch.
a Sarrac.
interfecti.

Imp. Zem-
miscēs. a
Patr. repel-
liē. donec
egerit pœ-
nitentiā.
Pœnitens
Imp. c. cro-
natur.
Miraculū
de energu-
meno libe-
ato p. ca-
tenam S.
Petri.

Legatis igitur Græcorum Imp. satis credens, misit partem exercitus cum plerisque principalibus cum eis ad condictum locum, ad excipiendam sponfam, iuxta sponsonem Legatorum, in quos Græci improvisos irruentes, castra diripiunt, plures occidunt, alios capiunt, quos Constantinopoli suo Imp. præsentant. Ad hoc dedecus diluendum Otto Imp. delectos viros fortes mittit in Calabriam, qui in Græcos incautos irruentes, plures occidunt, alios, obruncatis naribus, dimittunt, & ditati spolijs, & tributo. Quod illi ex Calabria, & Apulia extorsierant, ad Imp. suum revertuntur. Ex Vuitichindo. Constantinopolitanus Pop. audiens male pugnatum, insurgit aduersus Imp. & agente propria coniuge, per militem Ioannem Zemiscem, eum interficiunt, & Ioannem Imperatorem acclamant. Qui statim captiuos liberat, puellam cum magno exercitu, & claris muneribus ad Imp. Ottonem destinat. Hanc Theophanem, seu Theophaniam appellatam, a Ioan. Papa coronatam Imperatricem, Sigebertus testatur, ab eodemque Pont. sacris ritibus Ottoni coniunctam. Hic finis Nicephori, rerum Ecclesiasticarum inuasoris, qui suo exemplo reliquit sancitam Principibus disciplinam, ut a rebus Ecclesiasticis abstineant. Quod vero ut Regum ministri similes fere illis esse solent, inuasores, raptores, & sacrilegi, ita similem fortiri solent diuinam ultionem: exempla illustria in primis habentur trium in rebus gestis S. Niconis, qui sub eodem Nicephoro Phoca claruit, in quos diuina seu iijt ultio, ob sacrilegas vsurpationes.

Hoc eodem anno duobus Patriarchis, Ioanni Ierosolymitano, & Christophoro Antiocheno illata nex a Sarracenis, quod putarent Nicephorum in se, eorum verbis, concitatum fuisse. Quos Episcopos Nicephorus exilio damnarat, quod suæ iniquæ legi subscribere recusassent, Ioannes reuocauit. Ex Curopalata.

Adiens Ioannes templum, vt Patriarchæ manibus coronaretur, vt intersector Domini sui reiectus est, qui reprehensionem æquo animo ferens, excusans, & purgans se, quod non proprijs manibus interfecisset Nicephorum; verum Balantes, & Arzipus Theodorus Regina Theophanæ iussu. hanc Patriarcha iussit è Palatio eiectam in aliquam insulam relegari, atque in exilium interfectores mitti, & Decretum illud Nicephori contra Ecclesiam sabrogari: quod ille statim præstitit. His igitur ita gestis cum pollicirus esset lo: ad placandum Deum ob admissum facinus, pauperibus facultates, quas priuatus possidebat, distributurum, Polyuctus ei concedit ingressum, & die festo Natalis Christi ipsum Imperij diademate coronat. Ex Curopalate.

Iam vero ad ea quæ hoc anno Romæ contigisse Sigebertus narrat, conuertamus orationem; de Comite Ottonis Imp. familiari, qui Romæ a dæmone correptus, & ad Papam adductus, vt catenâ Sancti Petri collo eius circumdaretur, non ante liberatus est; quam verâ S. Petri catenâ adhibita est, cum fallaciter alia frustra bis adhibita esset. Quæ catenâ Thedericus Metensis Episcopus arrepta, cum diceret se eam, nisi manu abscissa, non dimissurum; tandem Imp. sedato litigio a Papa Io: obtinuit, vt annulum eius catenæ ex ætate Episcopis mereretur. De eodem Metensi Episcopo Imperatori coniunctissimo, cum per triennium in Italica cum eo expeditione fuisset, multa capita, & pignora Sanctorum de diuersis Italica locis collecta in Galliam idem refert transfulisse, & in Ecclesia S. Vincentij Martyris, in Insula, condidisse, quas reliquias sigillatim commemorat.

Christi Annus
970.Joan. 13. Pap.
5.Ottonis
10: Zemiscis9
1Impp.
Indict. 13.

Polyeuctus Episcopus Constantinopolitanus cum sed. ann. 14. ex hac vita migravit. Illi subrogatur Basilius Monachus Scanmandrenus, boni nominis vir. Antiochenæ quoque Ecclesiæ diu viduata Pastore Imper. dat. Episcopum Theodorum quendam Monachum omnibus florētē bonis, qui ei etiā prædixerat Imperatorum. Ex Curopal. & alijs. Qui etiam tradunt lo: Imp. Sarracenos Antiochiam obsidentes profligasse, & Rexolanos pariter, magnis pollentes viribus, superasse. celebratur, hoc item anno, a S. Dunstano Cantuariensi Archiepiscopo, auctoritate Ioan. Romani Pont. **GENERALE CONCILIVM** aduersus incontinentiam clericorum, Decreto firmato, vt Canonici omnes, presbyteri, diaconi, subdiaconi, aut caste viuerent, aut ecclesias, quas tenebant, dimitterent; cuius Decreti executio demandata est Osualdo Vuigorniensis, & Ethelueldo Vuintoniensis Episcopis. Itaque B. Osualdus in sua diocesi septem monasteria, eiectis clericis, insolenter viuentibus, construxit, Abbatēque præfecit; quod idem in alijs Angliæ locis per fecit, in quorum Monasteriorum vno, Abbo Floriacensem monachum degere voluit, morum sanctitate præclarum, & litteris egregie eruditum, vt monachos doceret, scholis præset, & tum regularem, siue monasticam disciplinam, tum litterarum scientia promoueret. Is Abbo Dunstani Hortatu Beati Edmundi Regis, & Martyris passionem accurate conscripsit. Tandem Floriacum reuersus, & Abbas effectus, a suis monachis occisus est. Hæc ex Actis S. Osualdi descripta sunt. Porro ista de clericorum incontinentium, ex licentia Ioan. Rom. Pont. expulsionē, pluribus prosequutus est Osbertus Monachus, qui hoc tempore vivebat, in rebus S. Dunstani a se conscriptis. Sed primum de correctione incontinentiæ Regis Edgari, qui post illi, in hac re se fidelem adiutorem, & egregium defensorem præbuit, præmittit. Quod cum aliquando Rex in quoddam Monasterium venisset, & specie captus nobilis puellæ, quæ inter non velatas custodiebatur, illi inuitæ, & renitenti vultu attulisset, magnum inde scandalum est cōsecutum, eoque maius, quod Rex legitimam coniugem haberet. Quo audito Dunstanus acerbō mæore percussus est: & pergens ad Regem, illi, pro mōre, occurrenti, & manum porrigenti, suam retraxit, nec se contingi passus est. ex quo Rex attonitus (non enim illi flagitiū constare putabat) cur manum non offerret inquisiuit. Tum ille. *Tu postposito omni pudore, adulterium commisisti; tu, despecto Deo, & signum castitatis non veritus (velum scilicet quod puella statim arripuerat, putas per eum a vi se tutam fore) virgini suam integritatem præripuisti, & cur manum summo Patri, virginis filium immolanti, impuris manibus non tradam, quæ eris? lava prius per penitentiam, tuas a sordibus tuis, & tunc demum, quo gratia Dei reconcilietis, honora, & amplectere manum Pontificis.* Territus ille ad hæc, terræ procumbit, pedes Antislitis petit, se peccasse gemitu, verba interrumpente, contestatus. Quod Dunstanus videns tantum in Rege humilitatis exemplum, vehementer complectitur. Velocius ergo illum erexit, & pacato vultu cum eo familiariter quæ salutem animæ eius operarentur, loquens, septennem ei pœnitentiam iniunxit. At ille Pontificali abfoluone potitus, omni studio iniunctæ sibi pœnitentiæ operā dare, & multa quibus Deum placaret, pietatis opera ipsi pœnitentiæ, instinctu, & consilio Paris sui, sollicitus cæpit superaddere. Addit idem Osbertus de Ethelnuoldo Vuentanæ Ecclesiæ Episcopo, quod cum sæpius monuisset suæ Canonicos Ecclesiæ, de impudica vita, nec profecisset, paratis aliquando pluribus Monachalibus vestibus, & cucullis, illisque in medium chorū proiectis, hortatus est eos ad pœnitentiæ habitum suscipiendum, alioqui expellendos; quibus correctionem in posterum, vt sæpius fecerant, pollicentibus, illoque non credente, sed instante, aliqui monachi facti, alii de ecclesiā expulsi.

Victoria
de Sarrac.
& Roxol.
Gener. Cō
cil. Angl.
Clericis in
cōtinētib.
eiectis mo
nachi sub
rogati.
Abbo Flo
riacēs. pi.
& doctus.
A suis oc
ciditur.

Regis fla
gitium.

Humilis
pnia Re
gis.

Septennis
illi pnia
imposita.

a In Dñst.
c. 31. apud
Sur. 19.
Maij.
Ecclesiasti-
ca discipli-
na in sacri-
legum.

Comes ex-
coicāt^o pē-
nitens ab-
soluitur.

Ad idem Generale Concilium (ita ab eis nominatum, quod omnes Anglorum Episcopi in idem conuenissent) spectat, quod idem Osbertus^a refert, de præpotenti quodam Comite, qui cognatam suam illicito sibi matrimonio copulauerat, & a Dunstano tertio redargutus, incestum suum expiare nolebat, ac propterea aditus illi Ecclesiæ interdictus fuerat. Qui superbia inflatus Regi persuadet, Dunstano mandat, vt sacris illum liminibus restituat. Miratus Dunstanus, correptum hominem minime respicere, fidelium illi communione interdicat. At ille eo magis furens, mittit Romam, qui mandatum ad Dunstanum impetrent, vinculo vt eum soluat excommunicationis, (nimirum si pēnitens respiscat.) Ad quod Dunstanus, cum eum pēnitere delicti videro, tum præceptis Domini Papæ parebo; sed vt ipse in peccato suo iaceat, & liber ab excommunicatione nobis insulet, & exinde gaudeat, nolit Deus. Quæ ille audiens, & inflexibilem Dunstanum certissime sciens, ex excommunicationis pēna, cum pudore hominum constrictus, tum timore periculorum, quæ talibus nonnunquam accidere solent, perterritus, obstinationem suæ mentis deposuit, & abdicato illico coniugio, pēnitentiæ sibi cultum imposuit, & sui met oblitus, nudis pedibus, laneis indumentis corpus amictus, virgas manu ferens, Concilio sese medium ingessit, & ante pedes Dunstani gemebundus, & eiulans corruit. Quo viso, moti sunt omnes qui aderant, & ipse pater omnium, maiori præceteris pietate motus est; In vultu tamen seruatō disciplinæ rigore, vt pote hominem reconciliare Deo desiderans, lachrymās eius ad horam, feuerus, sustinuit, ac demum a toto Concilio postulatus lachrymans & ipse, culpam indulsit. Ita ab excommunicationis vinculo absolutum communioni fidelium, gaudentibus cunctis, eum restituit.

Christi Annus

971

Ioan. 13. Pap.

6

Ottonis

10

Io: Zemiscis 2

Imp.

Indict. 14.

b li. 2. c. 8.
hist. Angl.
Regum. uo
S. Vdalricus
Rauē.
ne conue-
nit Imp.
Oprās, &
petēs Epā
tū Nepot.
alioq̄ ido-
neo, sed
ambienti
Deo non
probatū.
Vilio S. V-
dalrici.
In quo
peccarit
deligēs suc-
cessorē do-
neum Ne-
porem.
Dis dign^o
refugit E-
piscopatū.
c. 21. 22.

Habita est Romæ a Ioan. Papa SYNODVS GENERALIS, ad quam, inter Haliam, missa est legatio ab Edgardo Anglorum Rege, & a S. Dunstano Archiepiscopo Dorouernensi, siue Cantuariensi (vtroque enim nomine eadem sedes est nominata) vt ab eodem Io: confirmarentur priuilegia concessa ab eodem Rege monasterio S. Mariz Glastingebiri, extat confirmationis Diploma apud Malmesburiensem^b qui scribebat anno 1140. inter scriptores rerum Anglicarum post Bedam, præcipuus.

Eodem anno Imper. firmato sedere cum Io: Græcorum Imp. & Pandulpho Beneuentano Principe restituto, qui captiuus a Nicephoro detinebatur, recessurus ab Italia vna cum coniuge Rauennam peruenit, vbi eum S. Vdalricus Auguitanus Episcopus, iam tertio visitatis Apostolorum liminibus, rediens visitauit. Is Adalberoni fororis suæ filio ab Imp impetrauit procurationem sui Episcopatus, & omnium secularium negotiorum, & post suum decessum in Episcopatu successionem. Quæ S. viri studia in Nepotem, nec Deo placuisse, nec Ecclesiæ, declarauerunt euenta, & ipse in se ipso iam proxime moriturus factum est decessatus, cum ad supremū iudicium raptus per visum, accepit ea se de causa pēnis mancipandum Purgatorijs, & alia vice, Heu, heu, inquit, quod illud nepotem meū Adalberonem vnquam vidi, quia pro eo, quod secundum suum desiderium consentiebam, nolunt me impunitum in suum recipere consortium, (sancti videlicet) mirum vero quomodo dæmon deceperit S. Virum, qui tam pio prætextu vacādi diuinis liberius, sæcularia in nepotem refundere studuit. Mirum in quo peccarit deligens successorē doctum, a se sanctis virtutibus imbutum, eloquentem, liberalem, & multis virtutibus ornatum, qui etiam extraneus, erat successor optandus; & tamen peccauit, & impulsus ille non spiritus, sed carnis fuit, vt nepotem deligeret successorē, illo suadente, obnixequē petente, quem vel ex hoc existimare debuisset indignum, dum illud peteret, quod omnis refugit dignus. hæc pluribus auctor in^c vita.

Hoc

A Hoc eodem anno Otto Imp. Magdeburgensem ciuitatem condidit, eidemq; primum Episcopum, auctoritate Ioan. Pont. S. Adelbertum dedit, de quo plura Adam^a vetus Chronographus habet, inter cetera, *Magdeburgensi Episcopatu subiecta est tota Slaonia, vsque ad Penem fluium. Episcopatus suffraganei quinque Merfibur, Misia, Brandenburg, & Heuelburg. Sextus Episcopatus Slaoniae Aldimburg, propter vicinitatem Hamburgensi Archiepiscopatu subiectus est. Idem, Slaonia, inquit, amplissima Germaniae Prouincia est decies maior, quam nostra Saxonia fertur, praesertim si Bohemiam, & eos, qui trans Oderem sunt, Polonos, quia nec habitus, nec lingua discrepant, in partem adiecerit Slaoniae &c.* In ciuitate Magdeburgensi Monasterium fundauit Otto sub regula S. Benedicti.

a lib. 2. c. 7.8. 10. 11.

B Adelbertus hic longe est alius, ab eo qui paulo iunior, hoc saeculo claruit, Episcopus Praegenis in Boemia, & martyr, & vterque diuersus ab eo qui fuit Rugorum Episcopus, de quo superius.

Eodem anno Petrus Archiepiscopus Rauennas sponte abdicauit se ab onere pastoralis curae, in cuius locum susceptus est Honestus ex Abbate Classensis Monasterij, qui Sanctum Romualdum monastico habitu induit. De Petri abdicacione meminit Petrus Damiani ad Nicolaum Secundum scribens de renunciacione. Extat in VV. monumentis Eccl. Rauena. vt testatur Rubeus, quod confirmat hanc Chronographiam, de Ioan. Papae annis. Nonis Aprilis, Indict. 14. anno 6. Io. Pont. Otonis Patris Imp. 10. Otonis filij anno 4.

C Quod ad res pertinet Orientalis Imperij teste Ioan. Curopalate, & alijs, qui ex eo describere, ope martyrum Georgij, & Theodori Ioan. Imp. ingenti gloria Rossos, & Bulgaros, Scythas, Turcas, & alios barbaros aduersus Romanos simul foedere iunctos, numero trecentorum triginta millium militum, iteratis, summo labore, atque periculis saepe praelijs superauit, atque summa religione, qua vicerat, triumphum parauit magis martyribus ipsis, & Beatissima Virgini, cuius imaginem in praeparato sibi curru praere iussit, equo albo ipse insequutus. Tum extinctum est Bulgaricum Regnum, primaria ciuitate expugnata, Rege cum vxore, & liberis capto, cuius regiam coronam pro munere Deo in templo dedicauit.

Insignis victor. Io. Imp.

Bulgar. Regnu qu extinctu.

IO: Papa cum sed. ann. 6. men. 1. r. d. 5. moritur 8. Idus Sept. sepelitur in Basilica S. Pauli, a dextris ingressus Basilicae, cum epitaphio, quod adhuc extat.

Donus, siue Dominus, siue Dominio, diuerse enim a diuersis scribitur, Romanus, 12. Kalen. Octob. creatus, sed tamen mens. 3. obiitque 14. Kalen. Ian. Cetera de ipso remanserunt obscura. Sequenti die, post eius obitum, subrogatus est Benedictus Romanus, de quo anno sequenti.

Eodem anno Otto Imp. vna cum filio item Imp. reuersus in Germaniam ad componendas res Ecclesiarum, SYNODVM PER EPISCOPOS CONGREGAVIT IN INGELHEIM. In qua quid gestum sit, nos praeterit, praeter iudicium Episcoporum in causa Sancti Vdalrici Episcopi Augustani, petentis vt sibi liceret vitam finire in ordine Sancti Benedicti, & suo loco Episcopus ordinaretur Adalbero Nepos. Improbarunt Patres id non boni exempli, vt uiuente Episcopo, alter ordinaretur: statuerunt tamen, illi vt satisfacerent, ne alius quam eius Nepos ordinaretur in eius locum Episcopus. Sed eodem anno Adalbero subita morte praereptus est, & auunculus S. Vdalricus anno sequenti 4. Non. Iulij 83. annorum cum esset, mortuus est, iam viuens, & post mortem clarus miraculis. Ex vita S. Vdalrici c. 23. & 24. Res ab eo gestas scripsit primum eius discipulus, mediocri stylo, cuius nomen nescitur, ex quo alij luculentius describere.

Synodus improbat perionē Vdalrici Episcopi S.

Christi Annus Benedicti 6. Pap. Otonis } Impp.
 973 } 1 } Ioan. Zemisc. } Indict. 1.

Vilhelmus Archiepiscopus Moguntinus Otonis filius, ex priori coniuge, vir sapiens, prudens, pius, & cunctis affabilis, a patre sibi commendatum, regens Francorum Imperium, moritur. Ex Vuitichindo, qui subdit de morte Mathildis matris Imp. mira sanctitatis femina, Prid. Id. Mart. quæ reperitur relata in Sanctorum numerum dicta die natalis sui, hoc elogio. Halberstati in Germania dormitio B. Mathildis Reginæ, matris Otonis primi Imp. humilitate, & patientia celebris. Subijcit his idem Vuitichindus de obitu Bernardi Halberstatis Episcopi, vita sancta conspicui, ac demum de obitu Otonis Rom. Imp. Regis Gentium, qui diuinarum humanarumque rerum multa religiosa sæculis reliquit monumenta, inquit Vuitichindus, & de eodem Ditmarus illud ait ad eius laudem, quod nullus post Carolum M. sit inuentus dignus Imper. nisi ipse Otto M. Porro relicta iam eius coniugem Adelaidem Augustam summas pietatis officijs iugiter esse prosecutam Otonis animam, idem affirmat.

Obitus Reg. Mathildæ.

Obit^o Otonis Imp.

Falsa quædam de Ottone feruntur.

Quæ autem Petrus Damiani ad Desiderium Abbatem scribit de Adelaide Italie Regina, vxore Otonis Imper. quod ei commater esset, & de eo reprehensus a Vuitelmo ex altera vxore filio Archiepiscopo Moguntino, & excommunicatus fuerit, & protestatus, quod ad diem Pentecostes futurum esset, vt ambo assisterent ante Deum ibique iudicium inter vtrumque peragendum; & falsa nec probabilia ostendit auctor Annalium, sed nec ea, vt indubitata, prodit ipse Petrus Damiani, sed vt relata refert, quæ tamen a nullo eius temporis scriptore vel leuiter attinguntur.

Defuncto Ottone, eius filius Otto Iunior solus cepit imperare, qui iam cum Patre inchoauerat annum sextum, vt constat ex eius diplomatis.

Hoc anno mensè Septembris ab Honesto Archiepiscopo Rauennate habita SYNODVS APVD MVTINAM reperitur, in qua composita legitur controuersia inter dissidentes inter se germanos proceres Petrum, atque Lambertum, cuius apud Rubeum Acta leges in historia Rauennate, ex quibus discas, ad lucem temporum, nomina saltem subscriptentium Episcoporum, & Principum, & inter alios Leonem Episcopum Ferrariensem, & eiusdè ciuitatis Marinum Comitem, ex quibus certis monumentis errores recentium historicorum.

al. s. hoc anno.

Christi Annus Benedicti 6. Pap. Otonis 2. } Impp.
 974 } 2 } Io. Zemisc. } Indict. 2.

Benedictus Papa VI. vbi sed. ann. 1. m. 3. & d. aliquot, a Bonifacio cognomento Francone, Romano, Diacono Cardinale, scelestissimo viro, capitur, in carcerem detruditur, & strangulatur. Ipse vero Bonifacius Sedem Apostolicam violenter inuadens, tenet annum vnum, ac mensē, dictusque Bonifacius VII. verum vt Tyrannus non numeratur inter Pont. Rom. Nam Leo Ostiensis. Eodem, inquit, tempore Benedicto 6. vita sancto Benedicto 7. propinquus memorati Alberici Rom. Consulis in Sede Apostolica euenatur.

Papa capitur, & strangulatur. b lib. 2. c. 4

Basil. Vifina Rauen. næ.

Eodem anno, Honestus Rauennas Archiepiscopus tertio suo anno expleto, Vrsianam Basilicam angustissime fabricatam, & ornatam, corporibus Sanctorum in eam translatis, locupletauit; ex Diplomate eius donationis, apud Rubeum

S. Romualdus.

Inchoato 4. anno eius Episcopatus, in tanta peccatorum caligine, Deus, pro sua misericordia eximium sanctitatis lumen ostendit, Sanctissimum Romualdum, qui Rauennas,

A

B

C

D

E

A nennas, ex nobilissima Ducum stirpe oriundus, primo Classensis Monachus, post Anachoreta, secundus in prole Occidentalem Ecclesiam sanctis repleuit Anachoretis, quorum aliqui Apostolatum ad gentes meruerunt, & insigni martyrij corona decorari, cuius res preclare gestas scripsit Petrus Damianus Rauennas, sanctitate, & doctrina notissimus, qui his temporibus proximus vixit.

Christi Annus Benedicti 7. Pap. 975

Otonis 2. 2 Ioan. Zemisc. 6

Imp. Indict. 3.

Benedictus Romanus, ex Albericis proueniens, exagitantem uirgenque Bonifacium Tyranum inuasorem Apostolicæ Sedis, eum abire coegit, qui Vaticana Basilica expoliata Constantinopolim nauigauit. Rom. Eccl. liberata, omnium suffragio idem Benedictus ex Sutrino Episcopo creatur Rom. Pont. quod hoc anno contigisse constat, ex eius sepulchri inscriptione.

Hoc eodem anno, Hispana Ecclesia, Martyrum coronis decoratur. Qui capta, & enesa ciuitate Septimacensi eadi super fuerant, Cordubam a Sarracenorum Rege traducti, & biehnali custodia macerati, gladio tandem, pro fide, sunt obruncati. Quos obliuione pene sepultos ex Archiuo Compostellano Ambrosius Morales in lucem edidit, ex Diplomate autographo Veremundi Regis.

Hispani Martyres.

Quod ad res pertinet Orientalis Imperij, hoc eodem anno, ingenti damno Reip.

C Ioan. Zemisces Imp. cum Syriaca esset occupatus expeditione, iamque victor peruenisset Damascum vsque, veneno potatus, moriuit. Constantinopoli 4. d. m. Decembris, cum Imp. ann. 6. m. totidem, & dies aliquot; eademque die succedunt filij Romani Iunioris Basilij, & Constantinus, quorum ille 20. agebat annum, hic 17. reuocata eorum matre Theophane in solium, e quo fuerat exturbata. hæc Curopalates, & alij. Eodem anno, cum, qui tenebant Sarraceni Damascum, disiderent omnino Christianis, qui ibi erant, ne Ioan. Imp. admitterent, eorum Episcopum Sergium, inter alios, fortas eiciunt. Qui Romam ueniens a Benedicto Rom. Pont. benigne exceptus, impetrata Bonifacj, & Alexij Basilica, sacerdotibus officijs pene destituta, ibi monasterialem regulam, vsque ad vitæ finem exercuit. Ex Petro Damiani ad Nicolaum Papam.

Imp. Zemisces ueneno tollit.

Damasci Episcopus a Sarrac. eiectus Romam uenit.

D Eodem anno, & indictione tertia CONSTANTINOPOLI SYNODVS CELEBRATAVR, in qua Basilij Patriarcha criminis accusatus, deponitur, & in locum eius substituitur Antonius Studites. hæc Curopalates, ex quo & alij recentiores.

Hoc eodem anno Ecclesia Anglicana, defuncto Rege Edgardo, cum regnasset, a tempore Monarchiæ adeptæ annos 16. non nihil est perturbata: primum quidem orta de Rege eligendo magna inter Regni Principes dissensione; cum quidam Eduardum filium Regis primogenitum, ut pater moriens dictauerat, alij vero (agente in primis vxore secunda pro filio) Ethelredum fratrem suum vix septennem elegerunt. Conuenientibus igitur in vnum Ecclesiasticis, & laicis Principibus, primogenitum elegerunt, consecrarunt, & in Regem inunxerunt, quibusdam tamen murmurantibus. Deinde per plures Principes, & Optimates, Abbatibus cum Monachis de Monasterijs, in quibus Rex Edgardo eos locauerat, expulsis, & clericis, ut prius, eorum loco, cum vxoribus inductis: super ea re SYNODO APVD VVINTONIAM congregata, magnopere rogant clerici, & per regem vehementer agunt ut illis uenia, hac vice daretur, & de Ecclesijs reinuestirentur, deinceps correctionem pollicentes. silet Dunstanus Primas ad ista, quidque potissimum de negotio agendum sit, demisso capite, mente pertractat, silentium ingens occupat omnes, & suspensi ad responsum Pont. erigunt aures. Tunc subito Crucifixi Dei imago, signo Crucis, in edito affixa, audientibus cunctis dixit. NON FIET; NON FIET; IUDICASTIS BENE; MVTA RETIS NON BENE. Tremefacto in his simul vniuerso conuentu, intulit Pater

Christus ex signo Crucifixi loquitur.

Dunstanus.

dicte vni-
uerso Co-
cil. Angl.

Duastanus. Quid amplius vultis fratres mei ? diuina sententia auditis definitum ne-
gotium præsens. Aiunt audiuimus vere ; nec deinceps monachis vlla molestia illara
est. Ex Osberto in vita Sancti Duastani, quæ confirmantur ex vetustioribus mona-
menti ad Bedam additis.

A

Christi Annus
976

Benedicti 7. P.
2

Otonis 2.
3
Basil. & Const. 1

Imppp.
Indict. 4.

Impp. fra-
tres.

Bardas in
uadit Im-
per.

Nilus qui
vir, & quæ
tus.

Svb Impp. iunioribus, moderante habenas Imperij, Basilio Præfecto Vigilum, qui
Sè medio Ioan. Imp. sustulerat, eodemque Bardam, cognomento Sclerum Orien-
tis Ducem, quem suspectum haberet, in ordinem reducere conante: ipse Bardas suo-
rum consilio militum Imperatoris nomen usurpat ; & insignia sibi vendicat ; consi-
sus (inquit Curopalates) cuiusdam Monachi quodam varicinio: Quo pariter annò
ob Bardæ rebellionem Antonium Studitam Patriarcham sponte se abdicasse, vacas-
seque sedem illam annis 4. idem tradit Curopalates.

B

Idem Impp. Bassilius & Constantinus ad regendas oras Occidentales ; Calabria
videlicet regionem, misere Leonem Domesticum Comitè ; & Nicolaum Protospa-
tharium, de quibus est mentio in vita sanctissimi Patris Nili, cuius familiaritatis vsu
idem ad meliorem fragem conuersi sunt. Fuit Nilus iste ab origine Græca, Rosani
in Calabria, ciuitate natus, doctrina, atque pietate insignis, ab infantia Dei cultor exi-
mius ; & post Matrimonium, vitam monasticam sectatus ; breui omnes instituti
professores facile antecelluit, notus vbi que tam in Oriente, quam in Occidente, con-
spicius fulgore virtutum ! Cuius res gestas Græce conscriptas ab eius discipulo ;
nunc primum Federicus Meius Episcopus Thermularum, ex antiquo Codice cri-
ptæ Ferratæ latinicæ tradidit. Plura, eaque ad modum præclara intulit in suos Ana-
nales Card. Baronius, quæ nos, pro instituti ratione, breuiter attingemus. Quod ad
præsentem pertinet annum, primum auctori ponit cum eis habitum congressum ; in
quo magna Beati Nili humilitas, & spiritalis sapientia elucet. In alio congressu præ-
dixit B. Nilus Domestici morbum, ex quo & mortuus est.

C

In cuius locum successit Euphraxius Præfectus, ad quem, cū omnes Præpositi Mo-
nasteriorum vndique, cum muneribus, & adulationibus confluerent, eius protectio-
nem quaerentes, Beatus Nilus quieti incumbens, & orationi, minime accedit. Ex quo
ille contemni se putans, mala meditabatur in eum. Cum autem correptus esset Præ-
fectus grauissimo morbo, & ad mentem redisset simplex illi effectus, aspectum eius,
benedictionem, & absolutionem optabat. At B. Nilus salutem eius procurando, pro-
craftinabat, post triennium igitur cum morbus eum pene ad extremum deduxisset, ad
eum tandem accessit. Ad cuius aspectum Eupraxius, ad pedes prostratus, orat, &
obsecrat, vt se, quantumvis peccatorem, tondeat, & Monachi habitum tribuat. Quod
multis obtestationibus tandem obtinuit. Qui toto illo angelico officio peracto, di-
uina virtute, valetudine, & viribus recuperatus ; cum omnes ad prandium inuitasset ;
instar famuli accinctus, omnibus stupentibus, præ vigore, & proptitudine, & Deum
glorificantibus ministravit. Post hæc autem cum omnia bonâ sua pauperibus dedisset,
& Ecclesijs, & omnibus egenis, & domesticis cum aliquo legasset, & seruis liber-
tate donasset, tertia die ad Dominum profectus est, cum omni contritione, & gratia
rum actione, fide, & spe secura.

D

Vestire
monachū,
angelicū
officiū.

Christi Annus
977

Benedicti 7. P.
3

Otonis 2.
4
Basil. & Const. 2

Imppp.
Indict. 5.

Sanctus Romualdus triennio in Classensi Monasterio exacto, vitam a mulatus
Sanochoreticam, Marinum virum sanctissimum idem vitæ genus, magna excolen-

E

A tem obseruatiã, adijt, apud quem adeo profecit, vt suo exemplo viros nobilissimos, ac potentissimos ad idem institutum sectandum attraxerit, & inter alios, Petrum Vrfeolum Ducem Venetiarum, & Io: Gradonicum, æque nobilem Venetum, ob id, quod Petri Decessoris, Vitalis Candiani peremptoribus fautores extiterant. quæ latius Petrus ^a Damianus exequitur, nec extant apud eos, qui res Venetas stylo sunt profecuti. Clam igitur Dux, & Gradonicus, simul in Gallias secuti sunt Guarinũ Abbatem (qui ex vltiori Gallia in Italiam peregrinatus, auctor consilij Vrfeolo fuerat) haud longe ab eius monasterio vitam egerunt in magna austeritate anachoreticã cum Romualdo, & Marino. Post plures annos vita sancte peracta Vrfeolus cum migrasset in cœlum, quattuor reliqui, eodem spiritu, quo impulsii fuerant in desertum, in Italiam sunt reuersi. De Vrfeolo illud fertur, quod inuisenti se filio, Petro & ipso nomine, ex Italia, futura prædixit. *Noni, inquit, fili mi proculdubio, quia Ducem te constituent, & prosperaberis. Tu tantummodo satage, ut & Ecclesiis sua iura conserues, & erga subditos alicuius amore, uel odio a iustitia non declines.* Hæc pluribus Petrus Damianus in vita B. Romualdi.

Petr. Vrfeol. & Io: Gradon. monachi ob crimẽ. a Apud Sur. 19. c. 6. 7. 8. 9

B Dum autem ijdem viri Sanctissimi in Gallis morarentur, Olibanus ^b quidam Comes, in Aquitania, sub cuius iure Guarina Abbatis Monasterium fuerat, vir quidem potens, sed peccatis oneratus, cum aliquando solus Romualdum visitasset, enarrata illi, quasi per confessionem vita sua, a sanctissimo viro audiuit, eum aliter saluari non posse, nisi mundum relinquens ad monasterium conuolaret. Turbatus Comes viros suos spirituales nõquam rem tam arduam, & sibi intolerabilem suasisse. Adscitis itaque Episcopis, & Abbatibus consulit de eo quod sibi vir Dei dixerat, qui B. Romualdi sententiam omnes vnanimi voce confirmant. se vera Comiti eatenus præ timore non dixisse. Tunc secreto Comes conuenit cum B. Romualdo de adeundo monte Cassino, orationis prætextu, ibique se diuino seruitio irremouabiliter addicendo; quod & perfecit. hæc eadem de Olibano in Chron. ^c Cassin. a Leone Ostiensi conscripta habentur.

Prophetia Vrfeoli anachor.

b Apud Sur. c. 13. & 16. B. Romuald. prædicit Comiti cuidã, eum non posse saluari, nisi Monach⁹ fiat. c. li. 2. c. 19.

C Hoc eodem anno prima Martij migravit in cœlum S. Rudefindus Compostellanus Episcopus, cuius res præclare gestæ ab Ordonio scriptæ extant, ex quo plura Morales summatim in Chronico. Relatus autem est in sanctos ab Apost. Sed. legato Hyacintho S. R. E. Cardinali A. D. 1156. sub Alexandro III. quæ cuncta, factus ipse postea Pont. Cælestinusque III. dictus, confirmavit.

D Christi Annus 978 Benedicți 7. P. 4 Ottonis 2. 5 Imp. 621
 Basil. & Const. 3 } Indict. 6.

Otto Imp. offensus a Lothario Francorum Rege, eum persequitur Parisios vsq; & in reditu, cum eum insequerentur hostes, & ad flumen, quod intumuerat, peruenissent, nec transire absque periculo possent, S. Vuolfangus Ratisponensis Episcopus, precibus, omnibus transitum innocuum impetravit, ^d Francis insequentibus male pereuntibus, vt est apud Aimoinum. ^e

d Longar. & Siegeb. Chr. e li. 5. c. 44 f App. ad Bedã li. 2. c. 12. Flor. hist. Vuestmõ. hoc anno. Eduard. R. occidit a nouerca. Pniam agit. g Apud Sur. 8. Ian.

E Eduardus ^f Rex Angliæ insidijs sceleratæ Elfdritæ nouercæ occiditur, vt eius filius Ethelredus, puer annorum decem, regnaret, quem fulgentem miraculis Angli, vt martyrem coluerunt. Ipsa interfecitrix aditura cũ alijs ad eius sepulchrum, miraculo commota, quod quos infederat equos, immobiles experta esset, pœnitens, magna se deinceps austeritate vitæ maceravit.

Eodem tempore Carolus Dux Lotharingæ, frater Lotharii Regis pugnans aduersus Hermenfredum occupatorem rerum Ecclesiasticarum, accepit ab eo corpus S. Guildæ Virginis, & Bruxelles intulit. Inuasores autem possessionum illius, & descendentes hæredes diuina vindicta iugiter est prosequuta, vt omnes miserando vitæ finirent interitu. Hæc ex § Appendice ad res gestas eiusdem Sanctæ.

Christi Annus

Benedicti 7. P.

Otonis 2.

6

Basil. & Const. 4

Impp.

Indict. 7.

979.

5.

Propheti-
ca intermi-
na. io Sacti
Dunstanti.

EThelredus puer decennis ab Episcopis Angliæ Rex coronatur. In qua coronatio
ne S. Dunstanus prophetiæ spiritu afflatus hæc ad Regem. Quoniam aspirasti ad
Regnum per mortem fratris tui, quem occidit mater tua, propterea audi verbum Do-
mini; hæc dicit Dominus. Non deficiet gladius de domo tua, sæuiens in te omnibus
diebus vitæ tuæ, interficiens de semine tuo, quousq; Regnum tuum transferatur in Re-
gem alienum, cuius ritum, & linguam, gens cui præsidet, non nouit, nec expiabitur
nisi longa vindicta peccatum tuum, & peccatum matris tuæ, & peccatum virorum il-
lorum qui interfuerunt consilio eius nequam. Post hæc Dunstanti viri Dei prophe-
ciam nubes per totam Angliam nunc sanguinea, nunc ignea visa est. ^a &c.

a Vuestm.
& Osbert.

in Dunst.

b. Anno

975. cuncta

iugens. &

App ad Be-

dam lib. 2.

c. 11.

Miraculū.

Alia SYNODVS CALNÆ constituitur, inquit^b Vuellmonasteriensis reclamata
tibus clericis, ob monachos in eorum locos subrogatos, vbi, cum in cænaculo, absente
Rege, propter imbecillam ætatem, confidentibus totius Regni Senatoribus, magno
conflictū hinc inde allegantium, res ageretur, & Dunstanum, quasi Ecclesiæ murum
multorum iacula conuiciorum impeterent, nec vincerent: solarium subito totum, quo
confidebant, cum axibus dissoluitur, & trabibus; omnibusque interim truculenter eli-
sis, solus Dunstanus stans, super vnam, quæ superstes erat, trabem, absque læsione eua-
sit. Ceterum omnes partis aduersæ, vel exanimati sunt, vel languore perpetuo sunt
detenti. hoc miraculum contulit pacem Dunstano, & Monachis. Osbertus, præter al-
ios, in vita Dunstanti, vbi non solum ipsum Dunstanum, saluum factum; sed & om-
nes qui suarum essent partium, tradit.

Christi Annus

Benedicti 7. P.

Otonis 2.

7

Basil. & Const. 5

Impp.

Indict. 8.

980

6

Adelbert⁹
eligitur E-
piscopus
Pragens.

Mortuo Pragensi Episcopo, cū se a nigris spiribus deportari clamaret, audien-
te Adelberto, qui magno horrore correptus, magnum emendationis vitæ stu-
dium concepit; habitis Comitibus ad eligendum Episcopum, & variatibus sententijs,
omnes ad vltimum vnum sibi deposcūt indigenam Adelbertum, quem se valde time-
re dæmon in eurgumeno ea ipsa die fassus est. Electus igitur Episcopus Adelbertus
in Italiam profectus, Veronæ ab Otonē II. Imp. per virgā inuestitur, & a Moguntino
Episcopo consecratur. In patriam rediens, nudis pedibus intrat in urbem, & pastorali
muneri sedulus insistit. hæc & alia deinceps, quæ dicentur, petuntur ex actis apud Su-
rium, ^c & ex alijs plenioribus, ex peruetusto Codice S. Cæcilie in Vrbe.

c 23. Apr.

B. Nil⁹ fu-

tura præ-

uidet.

Fugit glo-

riam.

Cū cognouisset B. Nilus oculo illo suo prophætico, Sarracenos (a Græcis in Latinos
aduocatos) Calabria potituros, honorem fugiens, ad Orientales partes, quo eius fama
penetraræ minime accedere voluit, sed elegit vt ignotus, inter Latinos agere. Quo ve-
ro magis ille hominum gloriam fugiebat, eo magis illum celestis gratia sequebatur,
& omnes vt vnum ex Apostolis illum excipiebant. Cum enim Capuam venisset (vt
cetera omitam) & maximo honore affectus esset, tum a Principe ipso Pandulpho, tum
ab alijs nobilibus ciuitatis, decreuerunt ipsum sibi Episcopum instituere, & res esse-
ctum habuisset, nisi mors Principem præoccupasset. Tunc vero Præposito Mōris Cas-
sini. A ligero aduocato, rogari vt daret B. Nilo monasterium aliquod B. Benedicti.
Adiens igitur ille Inclytū B. Benedicti monasterium, exceptus est ab vniuersis mona-
chis magna cū celebritate quasi alter P. Benedictus aduenisset. Cūq. oēs illos. Patres
spiritali læticia cumulasset, & ipse gauisus esset, bono ordine, & præclara disciplina,
eorūq. res supra res Græcorū admiratus esset, deductus est ab ipso Abbate, & insignio-
ribus fratribus ad monasterium S. Michaelis Archangeli Vallis lucis, in quo cum fi-
lijs suis manere deberet. Rogatus autem vt in Ecclesia montis Cassini diuinum offi-

Excipitur

a Mona-

chis, quasi

alter Bene-

dictus.

A cium Græca lingua perageret, abnuit primum præ humilitate, deinde vero cōscripto Græce hymno, quo complectebatur omnia miracula in eius vita contenta, ascendit, ad Cassini Monasterium & vigilias peregeret in hymnis, & canticis.

Hæc apud Leonem Ostiensem, & discipulum, qui res eius gestas conscripsit, ex quo ista decerpimus, qui item habet diuersas diuerforum monachorum interrogatio- nes eidem ab ipsis propositas eiusque responsiones diuino spiritu plenas, quas tu vide in Annalibus, & maxime apud ipsum vitam eius auctorem.

Eodem anno S. Haraldus Rex Danorum, qui primus Danis Christianitatem indi- xit, qui que totum Septentrionem prædicationibus, & Ecclesiis repleuit, factione Suen Ottonis, eius filij, Christianorum hostis, necatus, gloriam martyrum est consecutus. Ex Adam^a Chronographo, temporibus illis proximo, qui pergit plura de Tyranno Suen narrare, vt diram^b persecutionem in Christianos in Dania indixerit; vt a Sla- uis bis captus, & in Slauiam ductus, & bis redemptus, ingenti auri pōdere, nec tamen reuersus ad Dominum, vt a Sueonum^c Herico Rege profugatus, amisso Regno, pro- fugus, & vagus a Northmannis, & Anglis reiectus, & receptus tandem a Scotis per annos 14. apud eos exul egerit; ^d vt poenitens ad Deum reuersus, regnum recupera- uerit, Northmannos profigarit, Noruegiam occuparit, in eamq; Christianitatem in- duxerit. Vt denique iræ vindex diuinæ pluribus prælijs, Ethelredo Rege deiecto, & insulam obtinuerit, ac demum, tertio mense, post victoriam, mortem obierit.

Rex Dano rû Mart.

a li. 2. c. 18

b li. 2. c. 21

c lib. 25.

d c. 28. Miri & va rii euctus Tyranni.

CVM Antonius Studites Patriarcha Constantinopolitanus timore Bardæ tyran- ni inuadentis Imp. abdicasset, suffectus est Nicolaus cognomēto Chrysoberges, qui sed ann. 12. m. 8. ita Curopalates, qui post hæc recenset Bulgarorum irruptionem in Græciam, sub Samuele ipsorum Rege bellicosissimo, eodemq; Christiano, & San- ctorum maxime cultore, quorum patrocinijs pluribus potitus est victorijs.

Bulgari in Græcos ir rumpunt.

Quod ad Bulgarorum incurSIONES attinet, in rebus gestis S. Niconis, (de quo supe- rius) habetur, quod cum Basilius Prætor grauiter angeretur nō solum molesto, ac dif- ficili morbo, quo tenebatur; sed multo magis vrgeretur pauore Bulgaricæ incurSIONIS, fama gliscente gentem illam tota Epiro grassatam, in Hellada, atque in Peloponne- sum copias conuertere, S. Niconem, de cuius eximia in Deum fiducia, & alijs virtuti- bus audierat, Sparta euocat, qui statim Corinthū profectus, non solum morbo ægrum sua præsentia liberauit, sed metu etiam, & terrore Bulgarorū; illos alio cursum suum flexisse significans. In ijsdem rebus gestis narratur eiusmodi miraculum, quod post S. viri obitum expertus est idem Prætor, ex vnguēto e corpore eius manante, cuius vas- culum, visitato pie eius sepulchro, collegerat; cum feruum sibi carissimum prope e- mortuum certa fide spem fulciens inunxit, isque statim plene conualuit, atque adeo in vitam est reuocatus, qui narrare astantem sibi monachum, sua manu prehensa, ita fa- tum. Deus inquit propter Apocausi fidem, (sic enim Basilius Prætor vocabatur) vitam tibi Metanoita precibus largitur.

Miraculū.

Extat hoc eodem anno datum Diploma Ottonis II. Imp. monasterio S. Vincentij ad fontes Vulturni, quod sic incipit: *Si Ecclesiarum Dei curam habere studuerimus, proculdubio Imperium nostrum stabile erit, insuper & vitam æternam promereri credimus* &c. ex Chron. Ioan. Monachi, in quo & alia eiusdem generis extant priuile- giorum Diplomata, ex quibus illud saltem non leuis momenti declaratum apparet, eosdem Ottonis, nominis Regis, & Imp. diuersam habuisse rationem, nec se inscribere solitos Imperatores, nisi postquam Romæ, ab ipso Rom. Pont. fuissent coronati.

Cura Ec- clesiarum stabilitas Imperij.

Christi Annus 982

Benedicti 7.P. 8

Ottonis 2. Basil. & Constant. 8

9 } 7mppp. Ind. 10.

Promittit B. Nicon cessationē a peste.

a Ierem. 4

Predictio B. Nicon.

VI tio in cōtumelio sum in S. virum.

b li. 4. c. 50

O Riente peste laborante, Lacedemonij B. Niconem supplices aduocarunt, quod se diuinis illius precibus liberandos confiderent. Annuit ille petitioni, & mali propulsionem spondit, si modo ipsi Iudaicam gentem ex vrbe sua pellerent, ne execrandis eorum, vt ipse aiebat, moribus inficerentur. In his, inquit, si me audieritis, & pestis vobis receder, & ego, quod superest vitæ ducam vobiscum. quibus verbis monita alia adijciens, illud Ieremiæ subinde aspergebat: *Via tua fecerunt hæc tibi, & iniquitates tuæ præualuerunt, & duro ludo perreussus es.* Ad eius aduentum Iues cessauit, & Iudæi vrbe pulsi sunt. Fiebant itaque ad eum concursus ex vninetso Peloponneso, omnis generis ægrorum, quibus ille non minus animæ, quam corporis curam impendebat.

Cum autem eius hortatu templum extrueretur, Io: quidam Aratus Iudæorum patronus, dæmonis fraude impulsus in virum sanctum, omni ope satagebat, ne operi finem imponeret, prohibere, qui & opificij cuiusdam prætextu Iudæorum quendam in urbem cum induxisset, Nicon, Leoninum animum induens, eum fuste male acceptum foras extrudit. At Aratus ira tumens contumelias in virum sanctum iacere non destitit, cui ille leniter, abi, inquit, & ad te redi infelix, desse scelera tua; breui enim senties arrogantia, & nequitia fructus. Nec tarda fuit vindicta, vt aliquando solet. Nocte proxima vilus sibi increpari, cædi, & in terum carcerem detrudi, quod seruum Dei contemnere, & conuicijs appetere non dubitasset. Experrectus igitur grauem incidit in febrēm, accitoq; Nicone, ad eius pedes aduolutus misericordiam implorauit. Cui Beatus, quæ in me perpetrasti quantum in me est; ea tibi quidem condonabuntur; sed quoniam finis vitæ tibi cælesti decreto præstitutus est; nemo erit de cetero consilium Dei qui dissipet; & his dictis ad monasterium reuersus est. Illi vero, tertia. post dies, infelici morte, vitam eripuit. ex quo metus ingens, & trepidatio Lacedæmonios inuasit, nec ex ijs fuit, qui ad Niconem non aduolare, & eius iussis non pareret.

Consentanea his habet Io: Diaconus in vita S. Gregorij, de Iudæis, Deo, & hominibus, ipsiq; Rom. Pont. potissimum, inuis, hæc dicens. *Hinc est, quod sicut a maioribus traditur, & nos quoque vsque ad nostra tempora, dum adhuc pubesceremus, oculis nostris conspeximus, consuetudo vetus obtinuit, vt omnes superstitionis illius homines, quantumcumque pulcherrima mercimonia detulissent, nunquam Pontificibus alloquiis fruere, nunquam obtutibus Apostolicis potirentur; sed extra velum longissimæ porticus, non quidem in scamnis, sed in marmoreo pavimento sedentes, suscepta pretia numerabant. ne videlicet viderentur aliquid de manu Pontificis accepisse. Nam Reuerenda memoria Nicolaus Pontifex Arsenium quondam Hortanæ ciuitatis Episcopum Iudaicas tum primum pellitias introducere molientem, adeo auersatus est, vt ei Palatnam processionem vellet adimere, nisi superstitiosa gentis vestibus abiurando, cum sacerdotalibus insulis consuetudinaliter procedere studisset. hic ille est Arsenius Apost. Sed apocrifarius, qui, a Nicolao Papa Legatus missus in Gallias, perhonorifice gessit legationem.*

Clades Rom. exercitus.

O Tto II in Calabria cōgressus cū Græcis, q Saracenos in auxiliū aduocarāt, cæso pene ad internecionem exercitu, vix narando euadit, omnibus pro infortu-

Anio Reip. animo consternatis, sola Imperatrix feminea, & Græca leuitate insultabat eis, quod ab exercitu suæ nationis victi essent Romani: ac per hoc cepit Primatibus exosa haberi. In hoc prælio, præter ius fasque, Episcopi Germaniæ militarunt, quorum aliqui sunt interfecti, in quibus Henricus Augustensis Episcopus, (quem auctor vita S. Vdalrici per ostium, scripsit, non intrasse) & Abbas Fuldenis.

Huius belli meminerunt Petrus Damiani, a auctor b vita S. Adelberti Pragensis Episcopi, Leo c Ostiensis, Ditmarus, d Sigebertus, & Crantius e. Causam tantæ cladis in vltionem plerique, referunt diuinam in Ottonem, quod Episcopatum Mersburgensem S. Laurentio dicatum in Archiepiscopatum Magdeburgensem transfudisset, Deo minime, ex euentu, probante. Vnde perpendant Reges quam periculose, quantaque cum iactura corporis, rerum, & animæ dispendio Ecclesiasticis se rebus immisceant.

B Post cladem acceptam Otto in errore confectus, de eligendo filio suo Ottone tertio successore Comitum Veronæ habuit; indeque Romam veniens, morbo tactus, cum extrema pensent adesse, omnem suam pecuniam in quattuor diuisis partes, quarum vnam ecclesijs, secundam pauperibus, tertiam dilectæ forori Mathilda, quartam militibus, ac militibus distribuit. factaque latialiter confessione (sic loquitur Ditmarus, ex quo hæc sumpsimus) coram Apostolico, atque presbyteris, accepta ab eis optata remissione 7. Id. Decemb. ex hac luce subtractus est, & conditus labro porphyretico ad introitum Orientalis portæ Paradisi domus S. Petri, quod etiam nunc cernitur.

C Hoc eodem anno a Benedicto Papa CELEBRATVM EST ROMÆ CONCILIVM, in quo inter alia agitata est causa Gifeleri, seu Geshilarij, quem malis artibus ab Imp. eam sedem obrinuisse Ditmarus f tradit. Verum longe ab his diuersa de Gifelero a Ditmaro, tradit Adam g probatæ fidei vetus Chronographus, de eo enim sic ait; Apud Magdeburgum quoque defuncto Pont. Adelberto Geshilarius, vel Gifelerus, successit in cathedram, vir sanctus, qui nouellos Vuinulorum populos, virtutibus, & doctrina illustrauit.

D Eodem anno S. Adelbertus, Pragensis Episcopus, suos Boemos admodum refractarios, & rebelles expertus, illis dimissis, Romam venit, vt inde Ierosolymâ peregrinaretur: obtenta igitur a Pont. missione Episcopatus, & peregrinandi licentia, profecturus Ierusalem, Cassinum venit, vbi ab Abbate Monasterij, & a senioribus quibusdam ne id ageret hortatus, quasi diuinitus datum consilium amplexus, hic vitam degere instituit, inquit Leo Ostiensis h, sed cum se ibi, vt Episcopum haberi vidit, ad virum Sanctissimum Nilum descendit, cuius consilio Romam ad B. Leonem Abbatem dimissus, ibi per quinquennium humilibus exercitationibus mortificatus, ad virtutum culmen, & ad Apostolicum munus, atque adeo ad martyrij certamen se preparauit. Hæc ex auctore qui tum vivebat, & ex Leone Ostiensis: reliqua deinceps suo loco.

Eodem anno perturbante Ethelredo Rege Anglorum Rosensem Ecclesiam, nec monitis assentiente B. Dunstani, Episcopus centum argenti libris vexationem redemit, comminante S. Dunstano mala, quæ post euenerunt, cum inuisiones Danorum, coactus est decem millibus libris a genti redimere.

E Benedictus P. VII. cū sed. ann. 9. d. 10. Iulij ex hac vita migravit, ex sepulchrali inscriptione, quæ adhuc extat, in Basilica S. Crucis in Ierusalem. Sub eodem Pont. tradit Leo Ostiensis. i S. Bartholomæi corpus translatum fuisse ab Oriente Beneuentum. Donationem quorundam fundorum ab eodem factam Monasterio Cassin. commemorat idem Ostiensis k Porro inopia scriptorū complura de hoc Benedicto remansisse obscura possumus existimare. In eius defuncti locū subrogatus est Petrus Ep̄s Papiensis ex Ottonis Archicancellario, qui nominatus est Ioannes eius nominis XIII.

Hoc eodē anno Romæ contractū est sodalitiū plurimorum sacerdotum, inter quos Ep̄i nonnulli sunt adscripti, ad hoc, vt post obitū singuli cōsodalitiū sacrificijs iuaren-

a ep. 3. c. 13. 14.
b Apud Sur. 23. Apr. c lib. 2. c. 9 d lib. 3. Chron. e Metrop. li. 2. c. 28. Reges periculose se ingerunt reb. eccl. Ottonis 2. obitus.

f libr. 2. g li. 2. c. 14.

S. Adelb. Pragēf. dimittit Episcopatum. Præfert vitā Monasticā peregrinationi ad S. loca. h li. 2. c. 27 Humilib⁹ exercitationib⁹ S. Adalb. p̄parat̄ ad Mart.

i li. 2. c. 5. k li. 2. c. 6.

Sodalitiū quoddam

tur 40. Missas singulis canētibz, pro singulis . cuius instituti adhuc extat in Diaconia SS. MM. Cofinā, & Damiani monumentum in tabula marmorea incisum .

Eodem anno Otto Imp. simul ac Imperij habenas suscepit, suas ipia matris corrigendum curavit, quod Pater deliquerat, ob quod diuinam expertus fuerat vltionem, de sublato, ab Ecclesia Merfpergenfi, dedicata S. Laurentio, Episcopatu . Ditmarus enim eius matrem Aug. Theophanem, Græcam mulierem, plurimum commendat, quodque tres filias pie valde educatas, contemptrices carnalium nuptiarum effecerit; earumque duas alteram Adelaidē nomine, Sôphiam vero alteram nominatam in duobus monasterijs monasticam vitam professas .

Tres Regiæ puellæ Virgines .

Hoc eodem pariter anno ipsis Kal. Aug. ex hac vita migrat in cœlum S. Etheluooldus Vuintoniensis Ecclesiæ Episcopus, nec non Rosenfis Episcopus, æque pietate insignis, quorum prævidens, & prædicens exitum S. Dunstano doluit in tot discrimibus laborantem Angliam, his viris orbari, quod & lachrymis testatus est . Ex Osberto, & Vuolstano. ^b Fluctuanti autem animo S. Dunstano, quem Ecclesiæ præficeret Vuintoniensi, hinc monachis nuper intromissis, per Monachum in Ecclesia sibi collata cupientibus solidari, hinc clericis ab Ecclesia illa eiectis, per sui ordinis Episcopum sperantibus restitui; S. Andreas Apollolus, cui præcipuo quodam affectu Dunstanus inhærebat, mandauit, vt, nihil hæsitans, Elphegum Abbatem Botthoniensem Ecclesiæ illi præficeret, quod & perfecit . Ex Osberto .

Flor. hist. Vuest mon.

Apud Sut. 1. August.

S. Virgo edita .

Apud Sut. 16. Septemb.

Eodem quoque anno 16. Kal. Octobr. pariter in cœlum ex hac vita abiit Sanctissima virgo edita, soror S. Eduardi Regis, S. Etheluooldi alumna, & eius institutione exulta, quæ claruit insignibus, post mortem miraculis, ex eius vita . ^c

Nefandus Bonificius Apostolicæ Sedis inuasor, qui (vt dictum est) necato Pontifice, & expilata Basilica Vaticana, fugerat Constantinopolim, vbi res innouatas accepisset, decessisse nimirum Benedictum VII. qui eum Sede expulserat, & Otonem Imp. esse defunctum, cuius patrocinio fouebatur, qui Benedicto successerat, Ioannes Papa, Romam, sedem iterum inuasurus redijt, suorum studijs roboratus, vt quam reliquerat Petri Cathedram occuparet . Venit sceleratus, atque sacrilegus, suorumque factione potens, quem sedentem in Pontificio throno Ioannem inuenit, inde violentus exturbauit, vinculisque alligatum detrusit in S. Angeli munitionem, quæ detinebatur a suis, vbi 4. detentum mensibus, fame perire miserum tandem truculentus prædo coegit, duorum Pontificum crudelissimum interfector, inuasamque iterum Petri cathedram, proh nefas, tenuit tyrannus mensibus 4. qui nec pilum quidem habuisse dici potest Rom. Pont. siue spectes ingressum, siue progressum, resq; ab eo gestas consideres . Vnde, parum consulta veritati, minusque pietati, qui hunc inter Rom. Pont. referunt, ad numerandum potius inter famulos latrones, & potentissimos grassatores, atque Patriæ proditores . Hic igitur nefandus parricida, cum vix menses quattuor tenuisset violentus, quam occuparat, Apostolicam Sedem, dimittere cogitur inuitus, Deo vltiore repentina morte percussus . Quem & sui pro eo, quo illum prosequerantur odio, nudatum, lanceis vulneratum per urbem traxerunt . Ex veteri Codice Rom. Pont.

Bonifac. i. uasor. Sed. Apost. duorum. Pontifici necator.

Diuinitus subitator te carripitur.

Crescētius Consul. Papa fecit in Tusciam. Reuocatus Rom.

Extincto Tyranno eligitur Ioannes 15. Romanus. Quo tempore, & si sectatores Bonificij quieuerūt, nouus tyrannus exurgit in vrbe, quæ hæctenus fuerat Albericorum violentia conculcata, atq; depressa . Fuit hic Crescentius Numentanus, qui, titulo consulatus, munitionem S. Angeli possidere agressus, inde infestare non nihil capit ipsum Io: Pont. qui timore petteritus eorum quæ passum viderat prædecessorem, secedit in Tusciam, vnde cum legationes ad Otonem mittere frequentaret; memores Romani, quot, ob iniurias illatas Pontificibus, passerant maiores ipsorum, tum ab Otonem Primo, tum a Secundo, è vestigio honorifica legatione eundem Io: accersunt, redire rogant,

A

B

C

D

E

A gant, omnique securitate adhibita, reuocant tandem in urbem, seque illi subijciunt. Sicque aliquandiu Rom. Ecclesia tranquilla pace potita est.

Hoc anno Ramirus Rex Legionensis, eius nominis III. vita defungitur, cuius ea ex parte memoria condemnatur, quod inito foedere cum Arabum Rege, totius bellis vis conuersa est aduersus Castellę Comites, & Veremundum in Gallęcia regnantem. sicque plura loca munita ab infidelibus capta sunt, quorum Ecclesię desolata, castique Christiani. Sed & inter alia funestissimum illud accidit, vt a Ruderico Comite vocati Arabes Compostellam, vsque quaęque omnia eade miscentes, eandę ciuitatem captam diruerint, mgnibusque nudauerunt; magno miraculo, Apostolo Iacobo, sepulchrum suum illęsum seruante; sed & hostes graui morbo puniente, quo omnes interijisse Săpyrus Episcopus sui temporis res gettas prosequutus, tradit, & alii omnes post eum.

Cōpostella a Sarra-cenis diruta saluo Apost. sepulchro.

B Ramiro autem Rege defuncto Veremundus II. Ordonii III. filius in Legionense Regnum succedit, cuius primordia fuerunt laude dignissima; postea vero ob persecucionem illatam Athaulpho Compostellano Episcopo infamatus inter malos Principes a maioribus numeratur. Siquidem accusationi seruorum contra Dominum, præterius fasque sūdem adhibens, in Episcopum dolo accitum taurum immisit, qui mox reditus mansuetus in Episcopi manibus arma deposuit a natura concessa, cornua scilicet. Res plane admiranda a tribus antiquioribus historicis enarratur, a Pelagio Episcopo Ouetsensī, Luca Tudensi item Episcopo, & Roderico Archiepiscopo Toletano. Sed quomodo tam falsi accusatores, quā Rex persecutor a Deo diram vindictam perpeffi iustissime fuerint, iidem pluribus narrant.

Miraculū. Taur⁹ immisus in Ep̄m mansuetus fit.

L Otharius Rex Francorum cum regnasset ann. 37. moritur, relinquens Regni hæredem Ludouicum filium, quem commendauit Hugoni Duci. Hęc Odorannus, qui hoc tempore vixit.

Aligernus 27. Abb. Cassin. monasterii vbi eidem præfuisset annis 37. præclarus meritis, migravit ad Dominum, laudatur summopere in vita S. Nili. cui successit Manso, longe dispar, homo voluptuosissimus, quem vt indignum tanto honore, vt S. Benedicti diceretur esse successor, expunxerūt posteri ex Abbatum Catalogo, quem Leo Ostiensis ordine temporum texuit. tenuit annis 10. eam præfecturam indignus, numerandusq; Abb. ordine non meritis 28. De penis eius nequitie suo loco dicitur.

Abb. Cassin. volupuosus.

D Quod pertinet ad res Orientis ingens terrę motus concussit ciuitatem Constantinopolitanam ex quo plura templa corruerunt, & magni templi pars globi. Eiusdem terrę motus mentio habetur in rebus gestis S. Niconis, quo Gręcia mirum in modum quassata scribitur, dum agitur de ipsius sanctissimi viri imagine saxo diuinitus impressa.

Miraculū.

E Lvdouicus Francorum Rex, nouissimus Carolinorum moritur, anno vix vno Regno potitus, donato Regno Hugoni Duci, qui eodem anno Rex est factus a Francis, eodemque anno Robertus eius filius, Regum piissimus, Rex est ordinatus. Ex Odoranno, & Glanno Cluniacensi, eiusdem quoque temporis scriptore. Cur autem a Francorum proceribus repudiatus Carolus fuerit Lotharii frater, ea potissimum ratio asseritur, quod ipse nimis esset principibus Germanorum addictus: Francos autem haud facile passos exteris esse subiectos. Ceterum progeniem Carolinam non defecisse in Ludouico, nec in Caroli fratris Lotharii filio, sed Huganem hunc ipsum cognomento Capetum, siue Caputium, Hugonis M. Parisiensis Comitis filium, Roberti nepotem, ex eadem Carolina esse progenie demonstrat Chronicon Vuilelmi Mangii

Vltim⁹ ex Carolin. Reg. Frac. Car. M. Riips. deficiat a Regno Frac. Carol. Lothar. frater, cur repudiarusa Fr. Hug. stirps ex Car. M.

Monachi S. Dionysii, quod in lucem Pithoeus edidit, quin & auctor qui texuit genealogiam S. Arnulphi, ex quo Carolinum manauit genus, id ipsum affirmat atq; demonstrat. proficitur hoc etiam Innocentius Papa in epist. ad Ludouicum Regem, eius nominis Sextum, qua asserit genus eius, quod deriuatur ab Hugone Capeto, processisse ex progenie Caroli M. Ex materno vero stemmate, ex sorore Otonis Senioris genitum tradunt, adeo, vt vanitati Poetica nullus sit locus fingendi eum vilissimo Patre natum. Ex iisdem Odoranno, & Glabro.

Carol. capus i carcerē conijcitur.

Hugo autem Rex post annum tertium bellorum ciuiliū. Carolum Lotharii fratrem captum coniecit in carcerem Aurelianis. Porro filium Caroli Ludouicum Patri successisse, Mangius tradit, in Ducatum Lotharingæ, alii vero Otonem eiusdem Caroli filium.

Tyrannus inuadit Orientis imperium.

Quod ad res pertinet Orientis inualecente bello ciuili, Sclerus Bardas, cognomento Phocas, tyrannus, acclamatur Imperator, & coronatur, de his autem ciuilibus bellis, quibus diutius afflictatum fuit Rom. Imp. in Oriente, pluribus Cuiuspalates, & alii, qui ab ipso acceperunt. Porro hæc omnia, licet longe absens, nouit, & quæ essent ventura prædixit Gregorius Prætorius Sanctissimus Nicon. Porro Gregorium istum Prætozem, quo sanctus familiarissime usus est, & ipse sanctum reuerentissime coluit, haud pridem idem Nicon. tenferat aduertantem, ac plane inimicum: sed Dei vindicta eruditus, conuersas eundem, vt par erat, plurimum dilexit, & obseruauit. Ita vero quomodo se habuerint, lege apud auctorem vitæ S. Niconis, memoria dignam historiam, ni malis in Annalibus.

Christi Annus
988

Ioan. 15. Pap.
4

Otonis 3.
Basil. & Const. 13

5
Imppp.
Ind. 1.

Adaldagi Håburgæ Epi obit, qui vixit Eps ann. 53.

Ioan. Papa pro sua summa potestate, pallium dat Libentio Archiep. Hamburgensi, qui successit Adaldago, qui ei sedi cum præfuisset ann. 53. moritur, ab omnibus collaudatus. De hoc Libentio Adam Chronographus, vir litteratissimus (inquit) & omnium morum probitate decoratus ab Italia quondam Pontificem sequutus est Adaldagum, cuius vitam æmulatus, & magisterium, solus, ex dispositione tanti Patris, dignus inuentus est, cui Hamburgensis cura parochiæ crederetur. plura ibi habet Adamus de eius virtutibus, & laudibus.

Fundat de suo patrimonio Episcopatum cuius postea fit Eps. S. Dunstanus Cantuariensis Epi obitus.

Ex eodem Adamo alterum constat fuisse Adaldagum sub hoc Libentio, qui baptizatus ab Adaldago Seniore eius tulit nomen; & cum de suo Patrimonio fundasset Ripensem Episcopatum, eidem ab eodem Libentio præfectus est Antistes.

Moritur hoc pariter anno mirificus ille Dunstanus Archiepiscopus Cantuariensis, quem egregia vitæ sanctitas, sacerdotalis immota constantia, claritudo miraculorum, & omnia Spiritus Sancti Charismata illustrarunt. Res eius præclare gestæ ab Osberto Monacho diligenter fuere conscriptæ.

Christi Annus
989

Ioan. 15. Pap.
5

Otonis 3.
Basil. & Constant. 14

6
Imp.
Indict. 2.

S. Adalbertus restituitur Pragenibus.

Pragenses, legatis missis S. Adalbertum Episcopum suum, emendationem pollicentes, repetunt, qui de licentia Summi Pont. relicto Episcopatu, Monasticum Romæ amplexus erat institutum. Pontifex ea de re colligit Synodū, & petentibus ita respondet, non tam voluntate quā iure permotus. *Reddimus, quod iuste quarunt, male merentes filij. Sed dabitur eis, hac lege, si audierint eum, teneant cum benedictione Dei, & faciant sub eo fructum centuplum; si autem a consuetâ iniquitate recedere nolunt, hoc est, si ad voluptates suas, & desideria, luxuriante malitia redirent, absque periculo sui capitis malorum consortia declinet.*

Flens igitur Episcopus ad Episcopatum redit, & pascendo gregi insistit, qui non diu in officio mansit, sed ad iniquitatem reuolutus est. Accidit autem vt matrona nobilis

A bilis scortaretur, quam ad necem cum persequeretur maritus, venit illa ad Episcopū, perfugium quærens, is autem eam retro altare abscondit, ut satisfactionem suaderet, & vitam seruaret: Ecce adest ex improviso armata manus, & nisi redderet moechā, vtrique necem intentat. Interim index adest, secretum prodit, ubi lateat mulier, digito monstrat. Violato templo, mulierem tremulam prensis abstractam criminibus, capite trucidat. Rei indignitate permotus S. Adelbertus, nec se in ea gente proficere, ad Vngaros diuertit, apud quos, quantum profecerit re alius repetita, ex Caruitio^a Episcopo petamus, qui cunabula Vngaricæ Ecclesiæ stylo fidelissimo est profecutus. Is igitur ad Colonanum Regem sic scribit. *Ea quidem tempestate, qua Vngarorum gens Dei Ecclesiam populabatur, fuit in ea Princeps quidam, quartus ab eo, qui Vngaris in Pannoniam ingressurus, Ducem se prebuit. Is Geisca dicebatur, severus sane, & crudelis homo in suos, potenter eis imperans, erga alios vero, præsertim Christianos, humanus, misericors, & liberalis. Et si autem Paganismi sui erroribus esset implicitus, attamen cælestis gratiæ, luce spirituali appropinquante, cum omnibus vicinis circumquaq; Provincis, de pace cepit accurate tractare, ut iam in illo liceret animaduerti, cuius optaret esse filius, dicente in Euangelio^b Domno Salvatore: Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur. Edicto namq; proposito, iussit Christianis omnibus in ipsius ditione, siue ducatum ingredi volentibus, hospitalitatis, & publicæ fidei studium, & curam impendi. Porro Monachis & clericis fecit potestatem in ipsius quoque conspectum veniendi, eosque propento animo audiuit. Atque ita factum est, ut orthodoxæ fidei semen in pectoris eius horto satum, in fruges erumpere gestiret. Pergit auctor scribere de Christiana ab eo fide suscepta, de promissione illi per visum facta, de filio qui regnaturus in terra sit, & in cælo, & Christianam, quod ipse optabat, fidem amplificaturus; de homine spirituali legatione apud eum functuro, quem reuerenter excipiat, & pia dilectione prosequatur. In hac cogitatione defixo, nunciatur B. Adelbertum Boemensis Ecclesiæ Antistitem ad ipsum venire, cui Dux cum populo obuiam procedit, honorifice excipit, & per eius prædicationem, fide propagata, multæ Ecclesiæ conduntur. Vxori quoq; iam partui propinque per visum se offert Protomartyr Stephanus, prædicat masculum parituram, cui Stephani nomen imponat, isque primus gætis futurus sit Rex. omnia ut prædictum fuerat, succedunt: paritur filius, à S. Adelberto baptizatur, Stephani nomen imponitur. At Adelbertus sciens Apostolatam ad gætes non sponte a quoq; assumendum, sed a primario Ecclesiæ capite imponendum, Romam cogitat proficisci.*

D Hoc anno Theophane Imperatrix, Ottonis Regis mater, Romam venit, ut Italiæ Principes in officio contineret, rebellesq; comprimeret, mansitq; sibi triennio vsque ad A. D. 991. quo ex hac vita migravit, ex Lamberto in Chronico.

S. Adelb.
a Boemis
diuertit
ad Vngaros.
a in vita S.
Steph. Vn
gar. Reg.
c. 1. apud
Sur. 25.
Aug.
Incunabu
la Eccles.
Vngaricæ.
Geisca D.
Vugar. Gæ
tilis crude
lis in suos
benignus
in Christi
anians.
b Matth. 5
Geisca pri
mus Vn
gar. Dux
Christ.
S. Adelb.
a Geisca
D. Vngar.
excipitur.
Stephan^o
predicij
primus
Rex Vng.
fururus.

Papa per
Legatos
pacè cõci
liat inter

I O. Pont. Legatum decernit Leonem Vice episcopum Treuirensis Ecclesiæ ad Angliæ Regem, & Northmannorum Marchionè, inter se adiuuicem dissidentes, exhortans eos ad concordia, qui & conciliati sunt inter se. ^a Exatit Diploma Pontificis apud Vuilelmum ^b Malmesburiensem, anno sequenti datum.

E Hoc ipso anno S. Adelbertus Pragensis Episcopus Romam veniens S. Bonifacij monasterium, ubi quinquennio manserat, iterum adiit, ubiq; totidem annos expleuit. Erat plane in Vrbe locus ille Sanctorum Colonia, ubi qui his temporibus floruerunt sanctitate viri celebres habitauerunt, quos octo commemorat, præ ceteris insigniores, quattuor Græcos totidem launos in quibus Latinis eminebat Leo, de quo Petrus Damiani. ^c ait Ierosolymis reuersum, Nonantulano Monasterio biennio præfuisse, ac post in manu Ottonis Imp. præfecturam resignasse, Romamq; profectum, reliquum vitæ, compendia sibi vitæ aternæ procurando, exegisse ad cuius postmodum sepulturam

Angl. &
Northm.
a Matth.
Vnestm. i
Flor. hist.
hoc anno.
b De gest.
Reg. Angl.
2. c. 10.
c Epist. ad
Nicol. P.
de dimitt.
Episc.

a li. 5. c. 45

cæcus veniēs luci pristinæ afferitur restitutus. Sed & Romæ Abbatem S. Bonif. fuisse
habetur apud Aimoinum. ^a

ommod

-59V

Arnulph.

nepos.

Eodem anno celebratur in Gallia CONCILIVM SILVANE CTEN-
SE. quamquam occasione celebrari contigerit, & quid in eo gestum sit, ex Actis
Rhemenſis Synodi, post annū sequentē celebratē, de qua suo loco dicendū, habet eius
hic reddenda historia. Arnulphus Rhemenſis Archiepiscopus Hugonis Regis Fran-
corum favore promotus ad eam dignitatem fuit, ita visum Hugoni, vt hunc, licet non
legitimum, regio tamen stemmate ortum, vtpote Regis Lotharii filium, & Caroli ad-
huc regnantis nepotem, ætate iuniorem, his beneficijs in suas partes adduceret, & con-
tineret. Accidit autem, vt cum vix sex menses ea sede potitus esset, prodicione cuius-
dam Gisleberti Rhemenſis presbyteri ea ciuitate Carolus potiretur, cum & ipse Ar-
nulphus captiuus deductus est. Quod vero ipso deducto, nō leuis de ipso esset Arnulpho,
quod eius iussu ciuitas Carolo patruo prodita esset: ipse aduersus omnes, qui tam ne-
faria perpetrassent excommunicationis pœnam intorsit. ^a

a Gerber.

in Conc.

Rhem. c.

12.

Arnulphus gratia Dei Archiepiscopus, Commonito- rium prædonibus Rhemorum.

Post plura. Redde ergo, inquit, aut sententiam damnationis in peruersos rerum
Ecclesiarum a Sacris Canonibus promulgatam, eam in te latam, multotiesque refe-
rendam accipe.

Anathema in Prædones.

Auctoritate omnipotentis Dei Patris & Filii, & Spiritus Sancti, interueniente,
& adiuvante B. Maria semper Virgine, auctoritate quoque & potestate Aposto-
lis tradita, nobisque relicta excommunicamus, anathematizamus, maledicimus,
damnamus, & a liminibus S. M. E. vos Rhemenſium prædonum auctores, factores,
cooperatores, & a proprijs Dominis rerum suarum, sub nomine emptionis, ab aliena-
tores. Obtenebrescant oculi qui concupierunt; arescant manus, quæ rapuerunt; debi-
litentur omnia membra, quæ adiuerunt; semper laboretis, nec requiem inueniatis,
fructuque laboris vestri priuemini, formidetis, & pauceatis a facie persequentis, &
non persequentis hostis, vt tabescendo deficiatis. Si portio vestra cum Iuda tradito-
re Domini in terra mortis, & tenebrarum, donec corda vestra ad satisfactionem con-
uertantur. Hic autem sit modus plenæ satisfactionis, vt omnia iniuste ablata, præter
cibum & potum, proprijs Dominis ex integro restituatis, coramque Rhemenſi Ecclē-
sia pœnitendo humiliemini, qui Sanctam Rhemenſem Ecclesiam, reueriti non estis.
Ne cessent a vobis maledictiones scelerum vestrorum persecutrices, quamdiu per-
manebitis in peccato peruasionis, Amen, fiat, fiat. Vt simile anathema inferent, Gal-
liarum Episcopus imperauit, quod egregie perfliterunt, collecti in vnum, IN SYNO-
DO SILVANE CTENSI. Et plane factum est, quod diro Anathemate imprecati
sunt Patres; si quidem anno sequenti captus est ab Hugone Carolus, & penitus ex-
stemmatis eius ramo cessauit Regnum Francorum, tunc penitus excisum, cum hære-
sis pullulare cepit, qua dicerent Caroli studiosi omnia licere Carolo, etiam in Ecclē-
sijs. Sicque eo usque sunt à Deo tolerata peccata Regum illius stemmatis, quamdiu
ea peccata non sunt defensa, vt iure facta; vbi verò ceperunt obstinate defendi, vt er-
ror sit reputata iusticia, & inde hæresis oriri ceperit: tunc ira Dei effusa est super Prin-
cipes, & præcisum est Regnum ab eo, & datum ipsius æmulo, & de Saul transla-
tum in Dauid. Videant ergo quam male consulant Principibus Nouatores nostri
temporis, hæretici inquam dicti Politici, eadem quæ hoc tempore cepta sunt do-
ceri, penitus profitentes.

Vox Po-
lit. & Hæ-
ret. Regi-
bus oia li-
cerent

A

Christi Annus
991

70. 15. Pap.
7

Otonis 3.
Basil. & Const. 16

8
Imp. Indict. 4.

B

In crebrescente aduersus Arnulphum Rhem. Archiep. sparso rumore de prodicione Rhemensis Ciuitatis. Hugo Rex eum subijcere Synodali iudicio Gallia Episcoporum laborauit. reluctabatur ipse pro suo iure, ab alijs audiri, qua a Rom. Pont. quem solum sciret habere superiorem, apud ipsum vero experiri paratam. Quod autem id quod iustissimum esset, negari non posset, aduersus eum mittitur legatio duplex a Rege, & ab Episcopis Rhem. Prouinciae, & scribuntur ad Pont. litterae, quae extant, tamquam aduersus periurum, proditorem, & facinorosum hominem, expetentes eius damnationem, & depositionem. Praemisit autem pro Arnulpho Heribertus Comes Caroli Regis Francorum Socer legationem, ad eundem Ioannem Pont. Legati Regis, & Episcoporum Romam prouenientes litteras Pontifici tradiderunt; & triduo tantum expectato, absque vilo responso recesserunt, eo vafro consilio, vt cum specie tenus iuri Ecclesiastico satisfecissent ad Sed. Apostolicae iudicium causam Archiepiscopi deferendo, ab eaque nullo accepto, responso; iudicandi facultas videretur ad eos esse deuoluta: Qui eo modo causam inchoantes, Arnulphum vocarunt ad Synodum. Sed hoc anno sequenti.

Rhem. recusar causam dicere, nisi apud Papam.

Vastru con siliu Hug. Reg. & episcoporu.

C

Hoc ipso anno, qui numeratur Otonis Regni Octauus, moritur Miseco, alias Meisco primus Dux Polonorum. Christianus. Is uxorem acceperat sororem Boleslai Ducis Poloniae, feminam Christianam, quae omni obsequio illum sibi in fide sociare studebat. Cumque per quadragesimam, abstinentia carnis se macerare vellet, rogata a viro desistere, indulgit, vt aliud ab eo impetraret, interim igitur in oratione laborans pro viro, vt Christianus fieret, a Deo obtinuit, qui cum alijs pluribus baptizatus est. Iordanus primus eorum Antistes plurimum in eis laborauit. Post haec peperit longe sibi degenerem filium, multarumque perniciem genitricem, quem nomine fratris sui Boleslaium appellauit. Post eius obitum pia femina, Dux iunxit sibi Monialem, ex qua tres filios genuerunt. Ita rudis in fide, atque opere incultus adhuc permanens, inconcessa tentauit. Ex Ditmaro.

Iorda. vir Apostolicus.

a lib. 4. Chron.

D

Hoc anno defuncta est Aloara, seu Aruara Princeps Capuana, huic interfecto viro, ipso Pandulpho Principe Capuano, in clade illa postrema Otonis 2. Imper. eius munificentia datus est Principatus, & duobus eius filijs, vt est apud Leonem Ostiensem. Quomodo vero crudelis femina propagare satagens Principatum in filios, suaserit illis, vt vnum ex Comitibus Principis nepotem, potentia praestantem, & ab omnibus honoratum, interficerent, habetur in actis B. Nili. Ea autem poenitentiam simulans B. Nilium acceperit tanquam acceptura ab eo dignam poenitentiam. Eunti igitur illi in ciuitatem occurrebant omnes eius reuerendum visuri aspectum, & benedictionem percepturi. In quibus Diaconissa quaedam cum suo sacerdote aetate florente, & robusto, & cum virginibus suis illi processit obuiam; quas intuens austeri voce, & terribili vultu inclamat. Quid vobis, & iuueni isti, vt vos quae videmini Virgines, cu ipso simul habitetis? An ignoratis, quod hic est vir, & ipse ignorat, quod vos estis mulieres? si Deum non timeas, cur homines non reueremini? reuera in vobis non video iustitiae fructum. His illae auditis, cum oporteret vereri, & horrere B. Nili ingenuitatem, recesserunt, dicentes; Non est hic teruus Dei, sed Diabolus. Et statim sequenti die inuentus fuit presbyter ille cubans cum Diaconissa illa sua consanguinea, & hoc auditum est per vniuersam ciuitatem illam. Cum venisset B. Nilus ad Aloaram, & audisset ab ea de poenitentia illi imposta ab Episcopis, ut psalterium ter legeret in hebdomada, & eleemosynam faceret indigentibus, respondit, si vuleris etiam a me humili consilium accipere, ecce dico tibi; Trade vnum ex filijs tuis propinquis defuncti, vt de eo faciant quodcumque voluerint, & ita a peccatis eris absoluta. Hac

Ambitio se fem. cru dele factu.

Seuera pu blica B. Nili increpatio Virginum cum iuvene habitantiu.

E

Sanctus ille propheticus afflatus Spiritu (vt patefecit euentus) bene consuluit femine illi, præstare nimirum alterum filium aduersariorum manu necari, quam fratris, vt accidit paulo post. Ad quæ illa respondit; Non possum hoc tacere, vereor enim ne aliquo pacto ipsum occidant; Tunc B. Nilus, zelo diuino plenus, respondit.

Hoc dicit Spiritus Sanctus sanguis filij tui effundetur pro illo sanguine, quæ tu iniuste effudisti, & peccatum hoc non delebitur e domo tua in sæculum; nec vllus amplius ex semine tuo imperabit, huic ciuitati; sed eijcietur, & conculcabitur ab hostibus suis, eo quod confisa es potentia tuæ, & non didicisti, quod Dominus pauperes facit, & ditat, humiliat, & subleuat, &c. habentur hæc pluribus in Actis B. Nili, quibus consentientia habet Leo^a Ostiensis, addens, his deficientibus Principatum Capuæ datum ab Ottone 3. cuidam Ademario, &c.

Prædictio
terribilis
B. Nili.

a lib. 2. c.
10. & 15.

Christi Annus
992

Io: 15. Pap.
8

Otonis 3.
Basil. & Const.

9

17

Impp.
Ind. 5.

Legati missi ad Rom. Pont. cum triduum tantum, tantæ rei responsionem consulto præstolati essent, abeundi facultate minime petita reuersi, reulerunt se ab eo non fuisse auditos, nec responsum vllum tulisse. Rex igitur & Episcopi illi obsequentes, celebrandæ aduersus Arnulphum Synodi consilium inierunt. Cum vero sæpe vocatus Arnulphus; non affuisset, excusans, quod a Carolo Rege (vt assererat) Lauduni detineretur in vinculis; factum est vt prodicione eiusdem Laudunensis Episcopi, ab Hugone Rege eadem Ciuitas, equi in ea erat Arnulphus pariter caperetur, quem ita captiuum deduci iussit, ad hanc tunc collectam Synodum iudicandam. cuius si ingressum scire cupis, atque progressum, & totam vsque ad finem summam comprehensam historiam, feliciter ex legitimis Actis id præstitit Eginaldus, cuius est adiectum ad Aimoinum Auctarium, in quo ista ipsa leguntur.^a

Arnulph^o
captiuus
Synodo si
stitur iudi
candus.
a li. 5. c. 45

Pseudosynod. congregata a Rege, nõ a Ro. Pont.

In illis diebus in Rhemenfium ciuitate erat Archiepiscopus vir bonus, & modestus filius Lotharij Regis ex concubina, nomine Arnulphus. Hugo autem Rex inuidebat ei, volens exterminare progeniem Lotharij Regis. Congregansq; in Vrbe, Rhemenfium Synodum, in eum locum idem Hugo Rex incitauit Archiepiscopum Senonicæ Urbis Seguinum, cum suffraganeis suis, in quo Concilio fecit degradari Dominum Arnulphum Archiepiscopum Rhemorum, dolo nepotis sui, quem tenebat in carcere, dicens, non debere esse Episcopum natum ex concubina. In locum autem eius consecrari fecit Dominum Gerbertum Monachum, Philosophum, qui Gerbertus magister fuit Roberti Regis filij istius Hugonis, & Domini Leutherici Archiepiscopi successoris venerabilis Seguinii: Arnulphum autem mancipari custodia in Aureliana ciuitate. Venerabilis autem Seguinus Archiepiscopus, nõ consentit in degradatione Arnulphi, neque in ordinatione Gerberti, iussio autem Regis vrgebat. Alij vero Episcopi licet inuiti, tamen propter timorem Regis degradauerunt Arnulphum, & ordinauerunt Gerbertum. Seguinus autem plus timens Deum, quam terrenum Regem, noluit consentire nequitia Regis, sed magis quantum potuit, redarguit ipsum Regem; propter quam causam ira Regis contra eum efferbuic. Cum magno itaque dedecore expelli iussit Arnulphum de Ecclesia B. Genitricis Mariæ Rhemenfis, & sic alligatum retrudi in carcerem Aurelianæ ciuitatis, vbi detinebatur nepos eius Carolus, mansitque ibi annis tribus. Nunciatur hæc omnia Præfule Rom. qui valde indignatus super hoc facto interdixit sacris omnibus Episcopis, qui Arnulphum deiecerant, & Gerbertum ordinauerant. Misit quoque Leonem Abbatem a Sede Apostolica ad Dominum Seguinum Archiepiscopum Urbis Senonicæ, qui vice sua in Urbem Rhemenfem, Synodum congregaret, mandans illi, vt sine dilatione reuocaret de carcere Arnulphum, & degradaret Gerbertum. Collecto igitur Concilio iterum in Vrbe Rhem. ex iussione Apostolica, reuocatus est Arnulphus de custodia, & cum

Io. Papa
ulciscit fa
cinus dā
nationis
Arnulphi
in Epos.
Legatus a
S. Apost.

honore

A honore magno receptus est in propria sede, Gerbertus autē intelligens quod iniuste Pontificalem suscepisset dignitatem, penitentia ductus est. Altercationem autem Gerberti Pontificis, & Leonis Abbatis valde vtilem plenius inuenies in gestis Pontifici Rhemorum. Huc vsque de his auctor ex scriptis, quæ citat, publicis publice conseruatis, in compendiumq; a se redactis, quibus longè maior sit fides adhibenda, quam illis Actis Synodi hoc anno habitæ a Gerberto descriptis, & in sui defensionē tunc editis. Quæ quidem sola, omisis cæteris, cum edita esse reperiantur a Fidei Catholicæ perduellibus, a infamandum Rom. Pont. in quem multa falsissima congesterunt, prouocandi iidem essent ad scriptam postea altercationem illam habitam inter Gerbertum ipsum, & Leonem Apost. Sedis Legatum, si extaret, ex qua, causa euicta, ipse Gerbertus condēnatus, turpiter loco cedere iussus est, atq; restitutus Arnulphus; vel si non extat, ex certa tamen eius definitione, & lata sententia contra Gerbertum, cui omnes Episcopi, & ipse Hugo Rex acquieuerunt, omnis illa Gerberti confarcinatio penitus euanesceat. De qua nobis agendum proponimus, inquit Auctor Annalium, ne causæ iustæ diffusi eam hac tergiuersatione eludere potius, quam confutare uideri possimus, versipellis hominis, totam confertam mendacis scriptionē, idq; egregie præstitit: nos pro more ad quædam capita, quam fieri poterit breuissime, redigemus. Sed prius Gerbertum describamus.

B Hic monachus quondam Auriacensis cœnobij, liberalibus artibus potius, quā Theologicis literis excultus, sub specie instituendi filium Hugonis Regis Robertum, cum Monasterio, monasticam quoque verecundiam missam fecit, curialis, inter curiales (secundum illud Propheticum. Conuersati sunt inter gentes, & didicerunt opera eorum) sic profiteri cœpit, vt garrulitate, dīcacitate, oblocutione, detractiōne, adulatione, animi duplicitate, ad simulandum, atque fallendum. summa dexteritate compositus, oēs facile antecelleret, qui & ab huius tēporis scriptoribus, non ab his diuersis coloribus repræsentatur, cum hominem ingenio acerrimum, in suis ad altiora progressibus valde prouidum (vt docuerunt euenta) fuisse demonstret, dum homo ignobilis, vt Glaber. b testatur, primo ad regiam aulam, inde ad Rhemensem Archiepiscopatū sibi aditum præparauit, postea ad Rauennatis Ecclesiæ præsulatum aperuit viam, atque demum, vt Imperatoria manu, ad Apost. Sedem extolleretur, idonea sibi instrumenta præparauit. plura de eo, vt de prauo homine scripta feruntur, quæ non nisi ex eius ipsius scriptis probata nobis admittenda videntur. Extant siquidem eiusdem Gerberti Scriptorum monumenta, ab ipso in hac causâ Arnulphi, multiplici genere edita, sed vno argumento, dum versatur totus in acerrimis inuestiuijs in Sedem Apostolicam, tunc ab eo concinnata, cum cœtuaret vehementi iræ calore, quod a Io: Pont. deiectus esset Rhemenis sede, malis artibus adepta, & Arnulphus restitutus. Porro istiusmodi scripta Gerberti, tanquam ingens Thesaurus inuentus, a Nouatoribus, in odium Rom. Ecclesiæ, sunt in lucem prodita, dupliciq; editione vulgata. c Edidit autem Gerbertus Acta Rhemenis Conciliabuli, quo Arnulphus depositus, ipse intrusus fuit, minime pura, & sincera, sed multipliciter, additionibus, interpretationibus, mutationibus alterata (vt ipse met profitetur in præfatione) quatenus ad eius auctoritatem firmandam valerent, qua ipse intrusus fuerat, & Rom. Pont. eleuandam, qua depositus: vt nequaquam dicenda sint synodalia Acta Rhemenis, sed potius opus Gerberti in Acta ipsa Rhemenis.

D Post igitur Præfationem, de Episcopis qui conuenerant. Professi, dīquit omnes se voluntate Hugonis Francorum Regis esse collectos. Primum peccatum. De consensu Sed. Apost. verbū nullum, cū abiq; voluntate ipsius nec debuit nec potuit ea Synodus cōgregari, nec de Metropolitano epō vllatenus iudiciū terminari. ergo conciliabulū. Defensores numerat Arnulphi. e Io. Scholasticum Antisiodorensē, Rhanulphū Abbatē Senonensē, atq; Ebbonē, seu Abbonem Abb. Floriacensē. Porro ex defensoribus licet interdum causæ merita cœstimare, cum viris optimis dedecori adscribatur, si turpissimū quemq; de fendēdum susceperint. Ebbo quidē Abb. vir plane Sanctissimus ab oībus prædicatur, & qui meruit postremo martyrio coronari, vt Glaber testatur,

a Cēt. 10.
c.4. de Synod. col. 457.

Gerbertus & qualis.

b li. i. c. 4.

Gerberti progressus

c Cēt. 10. cap. 9. col. 417.

d Gerb. de Concil. Rhem. c. 1. e cap. 19. Inter defensores Arnulphi, qui uiri & quales. Abbo Floriac. q uir & quatus.

& Sigebertus, qui eum vtraque scientia sacra, & profana doctissimum prædicat. De illis vtraque Gerbertus ad Vuidrodum Episcopum Argentinæ: Defensorum studia bifariam se sciunt, alij quippe Regem Sacerdoti Arnulpho omnium peccatorum, veniam tribuisse dicunt, alij Rom. Pont. iniuriam factam videri volunt, quia sine eius auctoritate deponi non debuere, idemque de iisdem defensoribus, Aderant, inquit, accerrimi defensores, scientia, & eloquentia insignes superius nominati. Qui ipsi ad Arnulphi defensionem eo potissimum rursi sunt argumento, quod scilicet Episcoporum, & aliarum maiorem causam deferendam essent ad Rom. Pont. multipliciter id probantes. Aduersus quæ multa ab Arnulpho Aurelianensi prolata Gerbertus, longo sermone edidit. quæ cuncta eo tendunt, vt nolint Rom. Pont. posse aliquid supra Canones, sed illis sit ipse subiectus, sed quomodo ista? si eius decreto, indicuntur Synodi, & sancti in ijs Canones confirmantur, vt robur in Ecclesia consequantur? supra canones ergo ille censi debet, qui vim, & auctoritatem canonibus impartitur. Subiicit inde illa fatua falsa, & deridenda potius quam confutanda, in vitæ moribus, & in scientia inesse auctoritatem Pontificis, quibus si careat, pariter cadat ab omni pontificia auctoritate. Et vbi illud Domini, *facite quæ dicunt & non quæ faciunt*? quasi potestas sit ab homine, & non a Deo? Perstans in illa falsissima opinione, eo progreditur, vt velit auctoritatem Apostolicæ Sedis, ob prauos, qui in ea sederent Pontifices defecisse quibus non sit parendum, dicente tamen Apostolo. *Obedite præpositis vestris: et dycolis*,^b addit Petrus: subiicitque quos hoc sæculo passa est Rom. Ecclesia Pontifices tanto fastigio prorsus indignos. causamque tanti dedecoris exquirens, bene ratiocinatur nostrum hoc est peccatum, inquit, quasi memor, quod sæpe pro meritis subditorum a Deo præfules dentur, qui propter peccata^c ipsorum regnare permittit hypocritas, & populo deuio comminatur dicens. *Dabo vobis Reges in furore meo.* Definit non esse Episcopos, sed Antichristos, si destituantur charitate, & non pastores, sed Idola, cum & scientia carent, plane schismaticus ipse, & hæreticus inque Donatistarum classem conijciendus, plane aduersans omnib. ecclesiasticis scriptoribus Orientalis, & Occidentalis ecclesiæ, Concilijs omnibus, & Pontificum decretis, traditioni, & ecclesiæ vsui, omnibus denique qui sunt aut fuerunt catholicis. Pergit docere, pro ratione scientiæ iudicandi potestatem in ecclesia esse collatam, vt ille sit (secundum eius sententiam) super omnes iudex habendus, qui scientia ceteros antecellit.

Vrbi objicit venalitatem non ipsi tamen Summo Pont. a quo eam scit non prodire, sed a tyranno tunc Urbem occupante Crescentio, cui, quod munuscula non obtulerint (aiunt Episcopi) minus digne suscepti sunt Legati. Ignorantiam objicit Rom. Pontificibus qui tamen sic comparati esse consueuerunt, vt quamuis doctissimi consulere non recusent doctos viros absentes, & præsentem secum adhibere in consultationibus.

Subdit nullum fermè hoc tempore fuisse Romæ, qui didicerit litteras, cum tamen publica disputatione expertus sit, quantum ingenio, & doctrina valeret. Leo. Apost. Sedis Legatus Abb. S. Bonifacii, qui omnes, qui in priori hac Synodo affuerunt Episcopi consultauit, eumque mutum, & elinguem in propria causa reddidit.

Quid ergo, instat, *si barbarorum gladius circum senientibus licentia commendant Romam includatur, vel si Roma barbaro cui libet seruiens, motu libidinis eius in aliquod Regnum auferatur; nam interim, aut nulla concilia erunt, aut orbis terrarum Episcopi ad suorum Regum damna, vel interitus ab hostibus disponendarum rerum consilia, & concilia expectabunt?* Fuerunt ista semper in mundo, prælia, hostes, tumultus, & Pontificis interdum exilio relegati, male multati, carceribus mancipati; sed nunquam legitur siluisse penitus ipsos, quod Verbum Dei non est alligatum, nec ad longum temporis spatium eiusdem Sed. Apost. iudicia intercepta, vt regnante in Vrbe Theodorico, & successoribus Arianis, & obfessa Vrbe à Longobardis, Gregorius liber ad quatuor orbis partes decretales scribebat epistolas. Et hoc ipso sæculo obfessis Alpibus a Sarracenis non destituerunt e remotissimis orbis partibus limina Apostolorum frequentari. Deplorat infelicia tempora, discessiones Ecclesiarum ap-

Papa quò
sub cano-
nibus. si dat
vim Cano-
nibus.

Potestas
Prælatorū
nō ex mo-
rib. & sciē-
tia pēdet,
sed ex
Deo.

a Heb. 13.

b Petr. 2.

c Iob 34.

d Ose. 13.

Pontif. do-
cti, & indo-
cti consu-
lūt doctos.

Aduersi
casus non
collūt Ro-
mæ. aucto-
ritatem.

A propinquantem Antichristum, falsus vates. quibus falsis prætextibus persuadere conatur, quod maxime cupit, nullum iam in Ecclesia Rom. esse iudicantis tribunal, cum tamen proxime auctoritate, & suasionem Rom. Pont. bella ciuilia in Anglia sopita sint: in Hispania regum edictum sit promulgatum de legibus Ecclesiasticis, & ipsis Rom. Pont. decretis custodiendis. & quas pene dicit extinctas Sedis Apóst. vires hoc tempore Io: Pontificis expertus sit ipse, & illi fauentes Episcopi Gallicani, & ipse Rex potentissimus Hugo, Actis Synodalibus rescissis, abrogato illi male collato Rhem. Episcopatu, Arnulpho, male deposito, in sedem restituito. Sed quomodo discessionem illam postremam per Paulum descriptam iam adesse Gerbertus ipse, & Nouatores cū eo delirant, si hoc ipso tempore, Danos, Slauos, Northmannos, in Gallijs degentes, Boemos, Polonos, Vngaros, constat esse conuersos, & Rom. Ecclesiæ insertos, & hoc ipso sæculo nostro non prouinciarum tantum sed noui Orbis ad Rom. Eccl. accessionem esse factum quis ignoratur, vt nō ab istis ignominiosa discessio fuerit exprobranda, sed accessio numerosa, & gloriosa potius prædicanda.

B His ita in detestationem S. R. E. a Gerberto pluribus inculcatis, concludit tandem quod primo intēdebat nimirum quod cum ipsorum Romam Legati missi, non fuerint auditi, liceret ipsis Arnulphi causam tractare, atque prolata sententia definire. Quibus pro arbitrio comprobatis, ait Arnulphum in synodum reum inductum, negantem redargutum testimonio presbyteri iam confessi se ciuitatis portas aperuisse hostibus, sed Arnulphi mandato. Demum Gerbertus Acta synodalia persecutus, nūquam ex eis probare potuit Arnulphum aperiendi portas mandatum Adelgaro presbytero dedisse, confessum esse, sed seorsum a synodo petijisse audiri se a tum nominatis 4. Episcopis, quibus secreto, ait, multa crimina confessum esse, eundemque petijisse, alium in sui locum Episcopum subrogari. Porro eius confessionem fuisse ab his, qui audierunt iuramento exceptam, ne penitus confessa crimina reuelarent. Reuocatum autem ad synodum coram Regibus Hugone, ac Ruberto, nihil publice confessum, nisi tantum ista dixisse. *Palam dico, & profiteor me errasse, & a fidelitate Regia deuiasse*; reliqua autem generalitate ipsum inuoluisse, & secretum confessum esse, atque damnationis sententiam accepisse. Huc vsque Gerebertus, qui reliqua mala fide, silentio obsequata reliquit, nempe de reclamatione interposita a primario iudice Seguinio Archiepiscopo Senonensi, de qua supra.

Mala fides
Gereberti

C Scripsit præterea de his omnibus idem Gerebertus epistolam ad Ottonem Imper. cuius aures præoccupare voluit, antequam his diuersa ab aliquo alio fortasse perciperet. Postquam autem vidit excommunicatos a Rom. Pont. omnes Episcopos, qui in damnationem Arnulphi consenserant, exacerbat, & in furorem actus, scripsit ad Seguinum Senonensem Archiepiscopum litteras catholico homine prorsus indignas, totus in eo, vt excommunicationem illam contemnendam esse demonstraret, ex qua conuincendus plane esset schismaticus, nisi tandem in sequenti Rhem. Concilio longa disputatione conuictus a Leone Abbate Sed. Apóst. Legato, eidem, licet inuitus, acquieuisset. Scripsit idem aliam epistolam ad Vuilderodem Argentinæ Ciuitatis Episcopum quæ Apologetica epistola alteri editioni operum Gerberti addita, multa habet aduersum Rom. Pont. ipsamque Rom. Ecclesiam, magna temeritate ac fraude concinnata; aduocato etiam in auxilio Hincmaro Rhemenfi in prolixa illa epistola aduersus Laudunensem Hincmarum Nepotem suum, qui aduersus ipsum pro epistolis decretalibus insurrexerat. Ex his igitur, quæ Gerbertus ex Hincmaro citat, tres hæud leues colliguntur errores. Atque primus ille, ex quo reliqui, dum videlicet subijcti Decreta Rom. Pont. quibuscumque canonibus conciliorum, cuius absurditas erroris, ex eo patet, quod cum sine Decretis Rom. Pont. nec synodos congregari, nec in eis sancita promulgari liceat, nec ea robur habeant; nec in vsum & auctoritatem recipi, aut assumi, possint, procul dubio asserendum est maioris auctoritatis esse Decretales epistolas, quam canones Conciliorum, a quibus illi, vt sint, nominentur, & citentur, omnem vim habent. Atq; hoc plane probatur per Gelasium^a Papam, quem eorum vterque cauillatur, contrarium sentire, & violenter in contrarium sen-

Gerebert⁹
fuit i Ro.
Eccl.

Gereb. &
Hincmar.
male subij
ciunt De
creta Pōt.
Decretis
Conciliis.
a Gel. de
vinculo a
nathem.

Concil. ca
nones de-
ferunt oīa
primæ se-
di.

Decreta
Ro. Pont.
perpetuæ
auctorit.

Calūnioſa
Hincmari
interpreta-
tio Gela-
ſij.

Obitus S.
Oſuualdi.

a Apud
Sur. 15.
O&. c. 15.

Prædic-
tione ſuū
obitum.
ſacro oleo
nūngitur
Officiū di-
uinum ex-
plet.

Pauperū
pedes ex-
mere la-
uat.

Emit-
tit ſpiri-
tum.

lum contorquet. sic enim ille de Concilio Chalcedonenſi omnium numeroſiſſimo. Ita inquit, quod firmanit in ſynodo Sedes Apoſtolica, hoc robur obtinuit, quod reſu-
tauit, hoc habere non potuit firmitatem, idque S. Leonis Papæ Decretalibus ad Ana-
colium Episcopum Conſtantinopolitanum, quæ adhuc extant. Idem quoque Gela-
ſius ad Fauſtum. Nobis inquit, opponunt canones, dum neſciunt quid loquantur: con-
tra quos hoc ipſo venire ſe produnt, quod primæ ſedi ſana rectæque ſuadenti parere fu-
gunt. Ipſi ſunt canones, qui appellationes totius eccleſiæ ad huius ſedis examen vo-
luere deſerri, ab iſta vero nuſquam prorsus appellari debere ſanxerunt, ac per hoc il-
lam, de tota eccleſia iudicare, ipſam ad nullius commeari iudicium, nec de eius vn-
quam præceperunt iudicio iudicari, ſententiamque illius conſtituerunt non oportere
diſſolui, cuius potius Decreta ſequenda mandauerunt. Secundus Hincmari error eſt,
quod cum Gelaſius dixerit venerabiliter ſuſcipiendas Epistolas Rom. Pont. diuer-
ſis temporibus a diuerſis Pontificibus datas, eas non perpetuo duraturas, ſed tempo-
rarias fuiſſe dixerit, legique veteri aſſimilatas, donec quod perfectius eſt, per canones
ſanciretur. Redarguitur in primis hic error per vltimum totius Eccleſiæ, dum in hanc
diem, quæ ante mille annos, per epistolas Decretales conſtituta fuere in cauſarum de-
ſinitionibus vſurpentur. Et ſimilitudo adhibita longe eſt diſpar & incongrua, ſi qui-
dem lex vſque ad præſentium tempus noui legiſlatoris ſtatuta fuit. Decreta autem
Rom. Pont. perpetuo valitura, donec per aliquem ſucceſſorum Pontificum abrogen-
tur, eccleſia ſuſcipit obſeruanda, niſi qui ſanciuit Pontifex Decretum noluiſſet eſſe
perpetuum.

Tertius error vel potius impudens Hincmari calumnia eſt, dum ex Gelaſij verbis
illud deducit, quod omnino Gelaſij ſententiæ contrarium eſſe perſpicue patet. Ex qui-
bus deliramentis fuiſſet Hincmarus inter hæreticos, atque ſchiſmaticos recensendus,
niſi sæpe ſuis ſcriptis reperiretur proteſtatus eſſe, nullo ſe pacto contra Rom. Eccle-
ſiam aliquid ſentire velle, nec pati vilo modo ſe ab ea ſeparari. Poſt hæc autem ex eo-
dem Hincmaro multa Gerbertus ingerit, Sanctorum Patrum abutente auctoritate; &
alia latrat in Rom. Eccl. cui ſatis obijcere, non vnus tantum Ioan. Papæ ſententiam,
ſed omnium illorum Francorum episcoporum, qui duabus ſynodus poſt hæc cele-
bratis interfuerunt, quibus & Reges pariter conſenierunt.

Hoc eodem anno magnus ille Oſuualdus Vuigornienſis in Anglia Episcopus ex
hac vita migravit in cœlum, vbi ſediſſet annis 30. cuius vita cum fuerit admiranda,
obitus quoque talis extitit, qui digne Annalibus intextatur, atque adeo epitomæ, bre-
uitatis ipſius nobis præſcriptæ ratione veniam indulgente. Die quadam (ait fideliffi-
ſſimus ſcriptor a vitæ illius) egreſſus cum ſuis ex Oratorio, ſub diuo ſtans, in cœ-
lum intenſiffime oculorum aciem defixit, Chriſtum quem ſuſpirabat, pio corde, &
ore attentius orans, Nec vero oculos, vt fit, cito retraxit; ſed perinde ac ſi noui quid-
piam, cum ſumma animi voluptate contemplaretur, diuiffime in eo quod intuebatur
defixus fuit. rogatus quid nam videret, ita reſpondit, contempera id quo tendo, idque
craftino die, etiam me tacente, res ipſa vobis declarabit. Aeterna namque beatitudo,
cuius cauſa hucusque laboraui, nunc iſtat. Nec ante craftina occumbet lux, quam
me in eam Dominus meus, ſicuti eſt pollicitus, introducat. Reuerſusque in Oratoriū,
conuocatis fratribus, hortatur eos, vt impendant ipſi miniſterium ſacræ vnctionis cū
Vizitico Dominici corporis. Noctæ ſequentis oblitus aduerſæ valetudinis ſuæ in tem-
plum ſe contulit, officium diuinum expleuit, & reliqua noctis ſpatia in Dei laudibus
expendit. Mane ſolito more, linteo præcinctus pedes pauperum lauit, atque extergēs,
quindecim Pſalmis, quos in illo miniſterio dicere ſolebat, perſolutis, ſubiunxit GLO-
RIA PATRI ET FILIO. Cumque pauperes, pro more, gratias agentes ſurgerēt,
ille autem diceret SPIRITVI SANCTO, ante illorum pedes, in manus Chriſti ſpi-
ritum reddidit. Cum autem corpus eius ad Eccleſiam quam conſtruxerat, deferretur,
niuea columba e cœlo descendens, expenſis alis, lento volatu illud protegere viſa eſt.
Ignea quoque ſphæra cœlitus lapſa ſuper feretrum apparuit, depoſitoque ante altare
ſacro corpore viſio illa, tanquam locum ſepulturæ eius deſignatura ad auitralem ec-
cleſiæ

A clesie plagam iuxta altare diuertit, sicque ab oculis intuentium subducta est, &c. Sequenta sunt ista admiranda signa, quæ virum Sanctissimum cum Christo in coelo regnare, quam certissime docuere. At hæc ad institutum satis.

Christi Annus Ioan. 15. Pap.
993 9

Ottonis 3.
Basil. & Constant. 18

10
Impp. Indict. 6.

B **V**dalricus Augustanus Episcopus a Io: Papa relatus est in numerum sanctorum, in Synodo Lateranensi, rogante Lutulpho Augustæ Episcopo, his verbis. Domine Sanctissime Præsul, si vobis placet, & omnibus episcopis, & presbyteris hic residentibus, libellus quem præ manus habeo, coram vobis legatur, de vita & miraculis Venerabilis Vdalrici S. Augustinæ ecclesie episcopi, & quod libitum fuerit decernatur, &c. Cumq; perlecta esset vita prædicti Sanctissimi Episcopi, ventum est ad miracula, quæ siue in corpore, siue extra corpus gesta sunt, videlicet cæcos illuminasse, demones ab obsessis corporibus effugasse, paralyticos curasse, & quam plurima alia signa gessisse, quæ nequaquam calamo, & atramento, illustrata sunt. Quæ omnia, inquit Pont. recepimus, & communi consilio decreuimus memoria illius, idest S. Vdalrici Episcopi affectu pijsimo, & deuotione fidelissima venerandum, &c.

S. Vdalricus canonizatur.

C Extant hæc in Diplomate ipsius Pontificis ad omnes Archiepiscopos, Episcopos, & Abbates in Gallia, & Germania commorantes. Sic igitur solemniter relato in album Sanctorum S. Vdalrico, eius dies natalis publicæ cæpta coli, quod nõ nisi Dei voluntate peractum, euidens illud miraculum comprobauit, quod inter alia multa, post vitam ipsius descripta legitur a de quodam, qui ceteris omnibus natalitium S. Vdalrici solemniter celebrantibus, foenum cum rastellis congregauit in cumulos, diem sanctum spernendo, quod altera die totum in fauillas immutatum inuenit. Non est autem prætermittendum Canonizationis Sanctorum vsus hoc tempore in ecclesia frequentem reperiri. Nam Petrus Damiani^b refert de pluribus. suæ ætatis sanctis episcopis Romualdo Camerunensi, Amico Ramibonensi, Guidone Põpessano, Firmano Firmessis, & alijs pluribus, super eorum videlicet veneranda cadauera ex sacerdotalis concilij auctoritate sacra fuisse altaria erecta, vbi nimirum diuina mysteria, miraculis exigentibus offerrentur. & paulo post meminit de Arduino presbytero eius temporibus miraculis claro. Concedere autem licentiam, ex synodali decreto, vt supra corpus defuncti erigeretur altare, hoc ipsum erat inter Sanctos adnumerare, vt anniuerfaria memoria de eis agi posset, quod idem narrat de S. Romualdo Rauennate in fine vite ipsius. Quod autem ad S. Vdalricum inter sanctos relatum attinet, extat epist. c Greg. 7. Papæ, qua humili voto petenti Patriarche Aquileiensi concedit vt in die natalis S. Vdalrici, & S. Afræ eiusdem Augustinæ ecclesie patronæ, pallio vti posset, ex quo colligitur quam celebris eius esset cultus.

a Mirac. S. Vdalr. c. 27. Miracul. b ad Hér. Rau. epim. ep. 16. c. 29 Canonizatio p hæc tempora qualis.

D Hoc eodem anno (vt Glaber Rodolphus est auctor) cum admirandæ flammaram eruptiones e monte Vesuuio contigissent, crebra quoq; per diuersas provincias ciuitatum incendia prodigiosaq; contigere, cum & Romana confligente Vrbe, basilica Vaticana incendi cæpta, diuinitus est liberata, concurrente populo cum clamoribus, & precibus ad B. Petri confessionem.

c Eug. lib. 6. ep. 38.

E Quo etiam anno (vt mox subiicit) S. Maiolus Abbas Cluniacensis, admirandæ sanctitatis vir, ex hac vita migravit, in itinere, d euocatus a Rege Hugone ad reclusus, ex eius consilio, constituendum Monasterium S. Dionysij: crebra ad eius sepulchrum miracula eius sanctitatem, attestata sunt. In eius locum, communi consensu Cluniacensium Monachorum, subrogatus est S. Oddo eius discipulus, quem idem sanctus viuens successorem sibi delegerat. tenuit eius regimen annos 56. vt Petrus Damiani testatur, qui eius vitam scripsit.

d Sigef. in Chr. apud Sur. 2. Maii.

Christi Annus

Ioan. 15. Pap.

Otonis 3.

II

Imp. 7

994

IO

Basil. & Const.

19

Ind. 7.

H Vgo Rex cum audisset Io: Papam ob eiectionem, & carcerem Arnulphi Rhemenf. Episcopi vehementer esse commotum, nec alia legatione ad eum missa placatum, presentiterata, inuitat eum in Gallias, ad componendas discordias Rhemen. ecclesiar. Extant Hugonis litteræ. ^a Quid Io: rescripserit, ignoratur: certum tamen est ipsum in Gallias non esse profectum, mississe autem anno sequenti Legatum ad minus delectum, virum Sanctissimum Leonem Abb. S. Bonifacij.

a Apud Mason li. 3. Annal. Pr. Rex inuitat Papam in Gall. ad res componendas.

Christi Annus

Io: 15. Pap.

Otonis 3.

II

Imp. 8

995

II

Basil. & Const.

20

Ind. 8.

b Apud Masonem li. 3. Ann.

L egatus ^b Apostolicus Leo Abb. SYNODVM HABET MESOMI oppido Belgie, & sub Rhemensi Metropoli. Gerbertus, qui ex auctoritate Arnulphi susceptus in eius locum fuerat, patientissime auditus est. Anter cetera dixit. Arnulphum conuentum, & commonitum litteris a Legatis Episcoporum Gallie, vt a cepto furore desisteret; & si valeret, quouo modo se a prodicionis scelere purgaret: dum monita salutaria contempfit, habitum esse tanquam publicanum, exclusumque a Rhem. ecclesia; sibi vero reluctanti onus sacerdotii sub diuini nominis obstatione impositum. Cum orationem sua Leoni scriptam porrexisset, ipse Leo aliam SYNODVM KAL.

Gerbertus suspendi a diuinis.

IVL. RHEMIS HABENDAM DENVNCIAT. Interim Monachum suum idem Legatus ad Reges Franc. duci iubet, & per Episcopos Gerberto mandat, vt a diuino officio, vsque ad denunciata Synodum abstineat. extat eius oratio. Col. ecto igitur pleniori Concilio & iterum in Urbe Rhemis; vt vbi male Arnulphus fuisset ab Episcopatus gradu depositus, & alter intrusus, ibidem, in suam auctoritatem ecclesiasticis legibus vindicatis, alter restitueretur, alter excluderetur. Ibi episcopi qui Arnulphum deposuerunt Gerbertum intruserant a Legato Apostolico auditi, male egisse conuicti, Gerbertus confutatus; Arnulphus de custodia ex iussione Apostolica reuocatus est, & magno cum honore in sua Sede reuocatus, Gerbertus autem intelligens quod iniuste Pontificalem susceperat dignitatem, penitentia ductus est. Altercationem vero Gerberti Pont. & Leonis Abb. valde vtilem plenius inuenies in Gestis Pontificum Rhemorum. Hæc ex Anctario ^d ad Aimoinum, quæ sumpta videntur ex legitimis Actis, quæ citat; & magis vera, quamque ex epistolis Gerberti; suam ipsius causam agentis, sunt prodita. Sed mala fide omissa sunt a Nouatoribus, qui quæ estu- tije Gerbertus ediderunt. In qua causa apparet quanta coluerit obseruantia Hugo Rex Io; Pontificem, vt nulla habitatione eorum quæ in Arnulphum Synodus decreuisset, neque (quod plurimum apud Reges, & Christianos valere solet) inris regnandi, vt obsequatur Rom. Pont. in ecclesi. Rhem. restitui Arnulphum eductum de carcere patitur, quem semper vt germén Carolinæ regnantis hæctenus stirpis sibi aduersantem, expertus esset. Est plane & in hoc illud amplius mirandum, quod hoc præsertim tempore tanti fecerit Hugo Roman. Pontif. quando apud suos, & a Crescentio veluti obsteffus detineretur in palatio, nec aditum ad eum haberet, nisi quem Crescentius veller.

d li. 5. c. 45

Obseruantia Regis erga Papam

Porro Gerbertus e throno Rhemen. depositus, relicto Hugone Franc. Rege, se totum Ottoni Imper. addixit, eundemque comitatus est in Italiam venientem; anno sequenti.

A Ex ipsis Synodalibus Actis, & scriptis epistolis ab huius temporis scriptoribus, li- quido constat Io: Pont. 15. hoc anno fuisse superstitem, ex quibus redarguas eos, qui ante biennium decessisse tradiderunt.

Gerbert^o
adit Imp.

B In fine anni huius memorandum exercuit Deus iudicium contra quendam volu- ptuosum Abbat. Cassin. Manfoné nomine, atque aduersus eum, qui ipsum, vt inuaderet S. Benedicti hæreditatem, excæcandum curauit, etiam in epitome, vt habetur in Vi- ta Sanctissimi Nili Abb. ab auctore huius temporis Græce scripta, & apud Ostien- sem, pæne ad verbum describendum. Cum igitur mortuus esset æternæ memoriæ Aligeruus, qui recte, & religiose Monasterium Sancti Benedicti administravit, eius loco præfectus fuit quidam, qui ignorabat Beatum Nilum qualis esset; vel vt verius dicam, nec ipsum Deum cognoscebat, quod declarabit id quod breuiter dicam. Cum aliquando ad ipsum Beatus Nilus accessisset, inuenit casu ipsum in monasterio infe- riori in quo est pulcherrimum facellum Sancti Germani aquarum pulchritudine cir- cundatum. Inuenit autè Præpositum ipsum cum insignioribus monachis magni mo- nasterij lotum, in cœnaculo comedentem. Cum itaque expectaret ipsum B. Nilus in Ecclesia cum suis fratribus, audit, quod Cytharedus quidam ingressus erat in cœna- culum, cytharam pulsans.

Prædictio
S. Nili in-
uoluptuo-
sos mona-
chos.

Tunc Beatus Nilus dixit ad eos, qui secum erant. *Memoria tenete fratres verbum hoc, quod breui tempore veniet ira Dei super homines istos. Surgite & hinc discedamus.* & cum hoc dixisset, recessit. Nec annus transiit, & Præposito ipsi capto, defectionis siue seditionis causa, eruti sunt oculi, & monachi graui morbo oppressi, alij quidem vsque ad mortem, afflicti sunt, alij perierunt. Cytharedus ille profectus, vt raperet, & captus est, & post multa tormenta, eruti sunt illi oculi. Et hic omnes bi- berunt calicem iræ Domini, iuxta S. Patris Nili prædictionem. hæc eius discipulus.

C Leo autem Ostiensis, de ipso Manfone, Præter alia multa, inquit, illius strenue (& vt pressius de tanti loci Patre loquar) sæculariter gesta, cum sibi equites plurimos, & plurimos serico indutos famulos parasset, & Ultramontani Imp. curiam haud segni- ter frequentaret: ob memoratæ maxime arcis constructionem, ingentis odij fomitem in toto Principatu contra se accendit; adeo vt non multo post a Capuanis captus cæ- catulque sit, quod non modo Abbatiam sed & Principatum omnem sibi vindicare velle videretur. Inflammat eam inuidiam, Alberici nequitia Marforam Episcopi, qui dum filio suo ex meretrice procreato, episcopatum tradidisset, ad huius monaste- rij dominationem adipiscendum, si quo posset pacto, animum exacuebat. Comperito igitur Abbate memoratum Capuanis in fensum esse, pecunia corruptit nequissimos quosdam monachos (vt paucis absoluam, quod Ostiensis exequitur pluribus) ac post aliquos Capuanos, qui cæcato Abbate monasterium sibi Cassinense contradant. Illi igitur per fraudem & periurium abducto Manfoni Abbati Capuam, oculos eruunt, & nuncijs, qui pecunias tulerant, Episcopo, deferendos tradunt, qui Marsiam prope- rantes audiunt in itinere Episcopum mortuum, & momento temporis obseruato, co- gnoscunt, qua hora cæcatus est Abbas, Episcopum esse defunctum. Ex ijs autem nun- cijs (pergit Leo) quos ad tantum scelus iam dictus Episcopus destinauerat, vnum ego Andream nomine, presbyterum adhuc paruulus vidi, vix se in lecto mouere valen- tem, qui centenariam supergressus ætatem hæc omnia auunculo meo Sanctæ memo- riæ, Ioanni Sorano Episcopo, quoties rogatus esset, cum lacrymis referre solebat.

Vltio diuini
vina in sa-
crilegum.

D Porro Manfonem hunc cæcatum superuixisse circiter 4. menses, idem testatur, illicque substitutum tradit Io: 29. ord. Cassin. Abb. qui vno tantum tenuit anno, atque postea anno sequenti 997. alter Io: est creatus Abbas.

E Quod spectat ad res Orientalis ecclesie, hoc anno indict. 8. (vt affirmat Curopal- tes) Nicol. Chrysoberges Patr. Constantinopolitanus cum sed. ann. 12. & mens. 8. mor- ritur, in cuius locum substituitur Sisinnius, qui tenuit annos tres, & dissensiones, ob quartum matrimonium, in concordiam redegit. quod tamen eius prædecessori Nicol. tribuitur in synodalib. Actis tunc confectis, vt de his nulla dubitatio esse possit. Cuius in itæ cõcordiæ monumētum extat post Edictum de Vnionē ante annos 80. promul-

Cõcordia
in ecclesia
Græca.

a Iur. Greg. lib. 2. 21
 gatum in Codice Iuris Græcorum. ^a Nunc vero ex P. & F. & Spir. S. beneuolentia, & gratia sacerdotes, atq; monachos iā ante 80. annos ob prædictam causam & occasionem a se inuicem diuulsos, Serenissima Maiestas Impp. nostrorum a Deo coronatorum Basiliæ, & Constantini coniunxit, & vniuit, vnamq; generalem & Apostolicā ecclesiam effecit. Quamobrem prædicandi magniq; faciendi veniunt, qui opus tā gratum Deo, tanquam magni momenti ad exitum perduxere. Hæc ex Actis Synodalib. quæ mox sunt sequutæ acclamationes in plures Imperatores, Imperatrices, & Patriarchas, in quibus sunt Ignatius, & Photius: inde anathematismi, in vniuersa quæ contra sanctos Patriarchas Germanum, Tarasium, Nicephorum, & Methodium, scripta, vel dicta sunt: inscripta quoq; omnia aduersus Ignatium, vel Photium præmulgata, vt asseruit Marcus Ephesus in Concilio Florentino. In vniuersa èt, quæ præter ecclesiasticam traditionē, & doctrinam, & dispositionem Sanctorum Patrum innouata gesta; sunt, vel in posterum agentur, & alij anathematismi, quos tu vide in Annalib. Hic obseruat Auctor Annalium versutum Sathane consilium in his controuersijs detinētis Orientales, ne quod longè maioris momenti erat, attenderent, nempe se manere discissos a Communione catholice ecclesie, & Apost. Sed. quæ tanti fecere maiores ipsorum & vniuersi, qui Catholici dici voluerunt, vt ita diuturnitate temporis obliuioni traderent, quod esse deberent; Pharisæis perfimiles redditi, qui decimantes mentā, anetum, & cyminum, quæ præcipua diuinæ legis essent, omitterent.

Christi Annus

Greg. 5. Pap.

Otonis 3.

13

Impp.

996

I

Basil. & Const.

21

Ind. 9.

Græci occupati leuibus cōtrouersijs, negligunt vniuersam cū Apof. Sed.

Gerb. eps fit Rauenn.

lib. 5. c. 45

c Apud Mason. Ann. Fr. lib. 3.

Variat auctores in tpe creati Greg. V. P. Schisma i Eccl. Ro. d lib. 4.

IO: XV. Papa moritur, cum sed. ann. 10. mens. .d. 12. & post 36. dies in locū ipsius subrogatur Greg. V. Otto Rex Germanie vocatus ad propulsandam Crescentij intolerabilem tyrannidem, in Italiam cum exercitu venit, & Raucennæ aliquanti per cōstitit. Vbi cum inuenisset eius ciuitatis ep̄m defunctum, in locum eius subrogandū curauit Gerbertū, de Pontificatu Rhemesi per Io: Papā deiectum. cum autē ille, adeo male meritis de Sed. Apost. ordinatus sit Rauennas Ep̄s, dicere oportet, eum penitentē recantasse palinodiam, ut a populo in Rauennatis Eccl. Episcopum peteretur, vt huius temporis auctor apud Aimoinum, ^b tradit, & sic ab ipso Greg. Rom. Pont. ordinaretur, quem Ioannis acta minime abrogasse, sed probasse, inde certum deducitur argumentum, quod Arnulpho in Rhem. Sedem, deiecto Gerberto, restituto, palliū misit, vt constat ex prima. Epist. Abbonis Floriacensis, apud Masonem. ^c

Tunc illud accidit, quod Petrus Damiani scriptis prodidit, cogitantem Ottonem Classen. Abbatia ordinare optionē Monachis, quæ sibi vellent Abbatē eligēdi, dedisset, qui B. Romualdum vnanimi cōsensu expetierunt. Rex autē diffidens sanctū virum, qui in Insula 12. milliariibus longe Raucenna distante, degebat, venturum ad Regiam per nuncium euocatum, ipsemet eum adit, & cum sole occidente ad eum peruenisset, lectum illi suum Romualdus indulsit. mane secum Raucennam deductum, precibus Rex & anathematis interminatione a Synodo Abbatia regimen, vt acciperet, effecit. Referebat tamē hoc sibi non videri nouū, sed ante quinquennium sibi fuisse reuelatū.

His peractis Romani se contulit Otto ad expugnandū Tyrannum Urbem occupatam, Crescentium, qui audito Otonis aduentu, in inexpugnabili S. Ang. arce se cum suis inclusit. Vrbe potitus Otto opugnādē arci insilit. Variat autē in his auctores, aliis asserentib. anteq̄ Otto se Romā conferret, Brunonē, vocatū Greg. V. creatū fuisse Papā, illiq; per Crescentiū oppositū fuisse alium, ex ep̄o Placent. Calabrū, Io: 16. appellatum, schismaq; constat: alijs Greg. V. creatū fuisse præsentē & iussragatē illi Otrone. sic. n. Ditmarus. ^d Otto, inquit, Romā veniens gloriose nepotē suum Brunonē, Otonis filiū Ducis, in loco Ioannis Papæ nuper defuncti, cū omnium laude præsentū constituit; Glaber autē Rodolphus monachus Cluniacensis his temporib. proximus, scribit. Initio Imperij Otonis. (ab hoc namq; anno) quo Romæ creatus est Imper. sunt anni huius legitime numerandi, & non a parentis obitu mortuum Rom. Pont. cui Imperiali

A riali præcepto substitutus sit eiusdem Imper. consanguineus, cuiusdam Ducis filius, quem Crescentinus Romanus præpotens civis, factioni Imp. aduersus, expulit, & alterum procaciter in eius locum subrogauit. Quare cognita Otto Romam cum exercitu properans, Papam a Crescentio, qui se in arcem receperat, intrusum, comprehensum, manibus auribus oculisque multarit, subdit vero alia de arce expugnata, Crescentio capto, & Imp. mandato præcipiti acto, raptato & in trabe excelsa appenso; quibus tamen vehementer repugnant quæ scripta sunt a Petro Damiani temporis huius, & ipso scriptore, nimirum Crescentium in munitione inexpugnabili se continentem, inde non nisi dolo, & iuramento, firmata promissione, deduci potuisse ab Ottone Imp. & ita de ipso decepto, capitis obruncatione fuisse captum supplicium. quod & testatur Leo² Ostiensis.

a Chron.
Cass. c. 18.

B Porro sublato Crescentij corpus clandestino funere est sepultum extra Urbem, iuxta portam Aureliam in cæmeterio. Calepodij, ubi antiquitus permanet erecta Ecclesia S. Pancratij, in cuius pavimento hodie legitur Crescentij Ducis epitaphium. Alterius quoque Crescentij Ducis, qui hoc pariter sæculo in Vrbe claruit, & honesto sanctoq; sine diem clausit extremum, ante annos 12. epitaphium extat in Ecclesia S. Bonifacij, in Auentino, alio nomine dicta S. Alexij. Tertium deniq; alius Crescentij, post annos, ab hoc 14. extat in Diaconia SS. Cosmæ, & Damiani. Ex quibus Crescentijs propagata creditur nobilis Crescentiorum Romæ familia.

Hoc anno dirum schisma inter Græg. V. & Io: ex Placentino Episcopo electum a Crescentio Papam, ingentis collatione pecuniæ, conflatum est. Petrus Damiani in 2. Epist. ad Cadaloum Pseudopapam, hæc de his habet, in exemplum ponens illi, quæ Io: Placentinus supplicia pati meruit ab Ottone Imp. ait enim.

C *Sed ut noueris, quia molimen hoc nequaquam factum concedat in exitum,* de propria tibi, atq; contigua regione præbemus exemplum. Cõuicanea autem tibi regio Placētina est (Parmensis enim Episcopus Cadalous erat) cuius episcopus non diu ante nostram etatē subdole calliditatis artifex extitit, & ad instar tui, subtilitatis, & gloriæ satis superq; ambitione flagrauit, adeo, ut prius ante se gestanda, sicut & tu nunc agere diceris, crucem argenteam imperarit. Quia etiam cum Imperatrice, quæ tunc erat, obsceni negotii dicebatur habere mysterium. Deinde sensim ad maiora prosiliens, ut tandem Apost. Sed. familiaris sibi pecuniæ patrociniò uolenter inuaderet. Eiecto itaque Gregorio Imp. Ottonis utiq; consanguineo, Rom. Ecclesie Cathedram non ut sacerdos magnus, sed ut fur, & tyrannus obtinuit. Sed paulo post resipescente Quiritum populo, atq; in zelum dignæ ultionis unanimiter exarscescente, irruentes, in cum manus iniiciunt, oculos eruunt, aures nareq; præcidunt. Et ut attentione tua condignam usq; ad finem prosequamur historiam. Postquam Romani (ut dictum est) respondissent (an rependissent) Pontificis; mox ante retro conuersum in Aello gloriosum equitem posuerunt, tenentemq; sui uectoris caudam in manibus, per publicam totius Urbis uiam hec ut cæneret impulerunt. TALE SVPPPLICIUM PATITVR, QUI ROMANVM PAPAM DE SVA SEDE PELLERE NITITVR. hætenus de his, ex Petro.

Pseudopapa, ex Placētino epō qualis.

Per simoniam inuadit Apost. Sedem. Ro. insurgentes in Pseudopapam eum male multant.

D Hunc Pseudopapam (ante Philagathum dictum) B. Nilus conciuem suum scriptis litteris hortatus est, futura prænosceus, ut quam male occupauerat Romanam Sedem, dimitteret, ait. n. qui eius Vitam scripsit, B. vero Nilus futura prænosceus, scripsit isti eum orans, ut uale diceret mundi gloriæ, cum hac iam ad satietatem potitus fuisset, & in quiete ad monasticam vitam declinaret. Ille uero non desistit ab instituto suo, quousq; egressus est Imp. cum priore Præsule iam eiecto, & eorum indignationis opus factus est Philagathus. orbatus. n. ab ipsis membris suis maxime necessarijs, oculis inquam, & lingua & naso, in carcerem coniectus est, miserabilis factus, & omni ope destitutus. Hæc cum audisset B. Nilus corde afflictus, coactus fuit lenio, & morbo, confectus licet (nonagenariam enim ut alibi idem auctor testatur, excedebat ætatem,) & non satis tempore congruo, Quadragesima enim erat Romam venire, & Imperat. adire, pro gratia impetranda. Occurrentes igitur Beato Nilo, Papa, & Imperatore, pro spectata eius sanctitatis fama, medium deduxerunt ad Patriar-

B. Nil. ad Pseudop. inuitat ad monasticam vitam. B. Nilus misericors Imp. & Papa quanti faciant B. Nilum.

chium, vbi Imperator B. Nilo respondit, Præsto sumus, vt omnia quæ videntur sanctitati tuæ, perficiamus, si etiam tu exaudies petitionem nostram, & dignaberis accipere monasterium in hac ciuitate quodcumque volueris, & esse nobiscum sempiterno tempore. Cum vero Beatus Nilus renneret in Vrbe morari, proposuerunt illi S. Anastasium extra turbas existentem, & semper nostro generi, Græcis scilicet, attinentem. Et iam accepisset Beatus Nilus conditionem, studens, vt quam petebat gratiam obtineret. Sed durus ille Papa, non contentus malis quæ aduersus prædictum Philagatham parauerat, cum illum adduxisset, & sacerdotales vestes ei dilaniasset, per totam Vrbeni circumduxit, & alia omnia quæ dicta sunt superius pari coegit, quod cum sanctus senex audisset, & magnopere tristatus esset, non amplius petijt ab Imper. Archiepiscopum Philagatham. Quod cum animaduertisset Imper. misit vnum ex suis Archiepiscopis, vt Senem Nilum placaret. Cui ille, Vade & dic Imperatori, & Papæ. Hæc dicit senex ille; Non donastis mihi cæcum istum, mei timore, nec magna mei potentia, sed tantum Dei amore. Nunc igitur quæcumque insuper fecistis, non illi, sed mihi fecistis, vel potius Deum ipsum contumelia affecistis. Scitote igitur quod quemadmodum vos non pepercistis illi, ita neque Pater vester coelestis pareat peccatis vestris. quibus dictis cõcensis equis, quam primû ad monasteriû redijt. Alia subdit Auctor parum probabilia, & quæ a nemine alio produnt.

Dura responso B. Nili ad Papã & Imp.

Ad hunc ipsum Ioannem Pseudopontificem spectat, dum Romæ aduersus Gregorium in schismate sedet, quod Glaber Rodolphus scribit, delegatione ab ipso in Gallias missa. Cum enim Fulco Comes Andegauenis vsurpator bonorum ecclesiarum egregiam erexisset Ecclesiam, nec inducere potuisset Archiepisc. Turonensẽ, in cuius diocesi erat erecta, vt eam consecraret, quod diceret se non posse eius Votum Deo dicare qui bonæ ecclesiæ surripuerat nõ pauca: quibus indignatus verbis Comes magna argenti, & auri copia assumpta Romam profectus pluribus Pseudopapæ Ioanni muneribus oblati, Petrum Cardinalem impetrauit, qui ecclesiam consecraret, quod magno cum scandalo Galliæ factum est. Sed mox ostēdit Deus, quam ingrata sibi sint dona impiorum; peracta namq; consecratione, ipsa die, sereno cælo, vehementissimo incumbente turbine ecclesia prostrata est. hoc Glaber pluribus, quasi per id improbare Deum quod a Pontifice in aliena diocesi gestum est, contra canones, quod ille stulte opinatur, cum certum sit Rom. Pontificis non esse certis limitibus terminatam diocesim qui vbiq; possit suam potestatem exercere, & cur non potius id, vt ostēderet Deus iniquorum dona se non probare, nec respicere in oblationes iniquorum? quod nisi fuisset, satis erat ad culpam quod non per legitimum, sed schismaticum Pont. Sedis inuaforem ista mandata fuissent.

Otto 3. coronatur Imp.

Conciliata ecclesiæ pace, post male multatum Ioannem, hoc ipso anno Otto Imp. coronatur ab eodem Gregorio Papa. Lambertus, Odorannus, & alii veteres Chronographi De qua item coronatione auctor qui interfuit, vel interesse potuit in gestis S. Adelberti Pragenfis Episcopi meminit.

S. Romualdus deprecatur excidium Tiburis ab Imper.

Otto vt pacificum Vrbs statum Pontifici relinqueret, discessurus ab Vrbe, laborant, vt omnes qui fauissent Crescentio tyranno comprimeret, inter quos fuit populus Tiburtinus, cui, ne penitus deleteretur, præsto fuit S. Romualdus, quẽ opportune Deus hoc tempore misit ad eundem Imp. occasione dimittendũ Classensẽ Monasterium ab eodem acceptum, vt ad meliorem frugem monachos illos reduceret, qui disciplinam eius recusabant. His igitur conditionibus Imp. illis conciliauit, vt in honorẽ Regis partem murorum diruerent, & obsides darent. Ducis vero eiuidem Imp. interfectore ad eius matrem catenatum mitterent. Quæ sancti viri, fusis ad eam precibus mitigata, crudeli homicidæ crimen indulsit. Apud prædictam quoque Ciuitatem, conuertit vir Sanctus Tammum Theutonicum Regi charissimum, qui ex eius præcepto Crescentio iusiurandum securitatis præstitit, si Arcem dimitteret: qui deceptus, ad audente Papa, qui illi inimicus erat, quasi reus Maiestatis, capitalem sententiam subijt. Quia igitur Tammus fraudis conscius, periurio tenebatur; idcirco a B. Romualdo iussus est relinquere sæculum, cui facultatem Rex libenter indulsit, vt erga monastium.

cum.

A cum ordinem erat admodum propensus. Ipse quoque Imp. ex eodem crimine B. uiro confessus, poenitentiae causa nudis pedibus de Rom. Vrbe egrediens, sic vsque in Garganum montem ad S. Michaelis perrexit Ecclesiam. quod ipsum asserit a Ostensis in Chro. Cassin. 2. c. 24. sed id postea. Per totam vero. Quadragesimam in Classensi Monasterio B. Apollinaris, cum paucis, ieiunio, & Psalmodia vacauit, cilicio ad carnem inductus, & lecto stramineo vsus. Promisit denique B. Romualdo, quod Imperium relinquens, Monachi cum susciperet habitum. Romualdus autem cum Tanno, & cum Bonifacio viro clarissimo, & cum alijs conuersis Teutonibus a Tiburis oppido ad Monasterium S. Benedicti Cassinense denenit. inde cum omnibus superius nominatis ad locum, vbi diu habitauerat, redijt, ibiq; his, & alijs multis fratribus aggregatis, & per cellas singulas constituris, tanto feruore Dominica conuersationis rigorem in se, & in alijs tenuit, vt illorum vita omnibus ad quos fama eorundem peruenire poterat, mirabilis haberetur, & c. haec ex Petro Damiani breuiter contracta. Petijt idem Otto Monasterium b Cassinense, eidem que priuilegium contulit, & oblationes vt Leo testatur, sed hoc, an primo, vel secundo aduentu contigerit, non constat, vt nec alia nonnulla quae huius anni periodo sunt collocata. Cogitantem aliquando Imp. suadente Pontifice, & alijs, bono zelo ductis, de Ecclesia, S. Pauli amouere Monachos dissolutiores, & inducere Canonicos, per visum, B. Apostolus Paulus monuit, si bono zelo ducerentur, non expellendos Monachos, sed corrigendos; ex Glabro. c

B Porro hoc ipso anno compositis rebus, redditaque pace ecclesiae, Gregorius Papa consilio Ottonis ad stabilendam statum Ecclesiae adiciens animum, nec non ad electionem Imperatorum pacifice absque tumultu, in posterum faciendam, CONCILIVM ROMAE COLLEGIT EPISCOPORVM, cuius tantum extant fragmenta quaedam, per quae, quasi per transfennam, deperdita, & plane obscura sunt inspicienda. Mentio eius in primis extat in rebus gestis S. Adelberti. Post haec facta est Synodus, inquit, & zelo iuris ductus Moguntinus Archiepiscopus, antiquam cantilenam cantat, & episcopum sanctum a quiete monasterij ad relictos greges reuocare instituit. Assensit Papa Gregorius & semel susceptum gregem non posse impune eum dimittere, scripturae sententij affirmat. Velit, nolit vir Dei, eat, inquit, Episcopi sedentes: aliter vinculis neqtatur a nathematis. At ille secretum petens ad Papam ait, *Hostis quieti meae inuidet, qui vos stimulo suo instigat, vt eo merine compellatis, vbi animarum fructum non faciam, detrimenta autem capiam animae meae immania; mitiga erumnam meam, defectui meo remedium appone, tristi recessui meo da vel vnum solatium: si audiunt oves meae, qua clamo vocem, viuens moriar cum eis; sin minus pietas tua mihi succurrat, vt verba ritae eis spernentibus, cum licetia tua, vadam ad exteras, & incultas gentes, quae nesciunt nomen Domini.* Acquieuit libens voluntati hominis Dei Papa Gregorius, vt erat satis bonus, quantum permisit vaga iuuentus. Reliquit S. Adelbertus monasterium, non sine magno planctu suo, & fratrum, moleste ferens ruptam quietem, sed habens de illo martyrio spem viuam, cuius in suo pectore ardebat longum desiderium, & c. At huius quoq; concilij mentio habetur in Vita S. Burchardi Vuormatiensis Episcopi. Quod autem maioris momenti est ad hoc ipsum Concilium a Gregorio V. celebratum, referri debere videtur, quod de Imperatoris electoribus ab eodem Pontifice, multorum assertione traditur, constitutum. Si quidem res magni momenti non nisi consultiis Patribus, collectis Episcopis, in synodo fieri consueuerunt. At quod res tanta magna est controuersia agitata, assertione Nouatoribus ius eligendi accepisse electores, non a Romano Pont. sed ab Otione Imp. tertio: alijs vero assertentibus, id non eos accepisse a Gregorio V. sed a Gregorio X. eius nominis Rom. Pont. de ea, quae accuratissime collegit auctor Annalium, pro instituto breuitatis, nos attingemus. Quod atinet ad Nouatores, cum liberioris essent affectus, & non hominum gratia ducerentur, his verbis veritatem, sunt professi. *Gregorius sua patriam insigni aliqua dignitate ornaturus, sanxit vt penes solos Germanos esset ius eligendi Regem, qui post Diadema a Romano Pontif. acceptum Imper. & Augustus appellaretur.* Stabiliunt haec ad calcem eiusdem Tomi, auctoritate nitentes

a. li. 2. c. 24

Beat. Romualdus redi: ad Eremum. b in Chro. Cass. c. 22. in fine.

c lib. i.

B. Adelb. a Monast. reuocatur ad Pragensem gregem

Greg. iuuenis factus Papa, ex eius epitaphio.

De Institutione electorū Imperij. Nouatores asserit a Ro. Pōt. constitutos electores. d Cēt. 10. cao. pag. 546.3.

C

D

E

a Cetero. 10. Blondi, quem citant, in hæc verba. ^a Paulo enim postquam redierat, (Gregorius A
c. 16. pag. 720. 47. Papa scilicet) eam fecit, de Imper. electione, sanctionem, quam hucusque super an-
nos 400. seruatam videmus, solis licere Germanis, qui inde electores dicti sunt, Prin-
cipem deligere, qui Cæsar tunc, & Romanorum Rex dictus, si a Roman. Pontif. coronabitur, Imperator Augustus appelletur. suntque hi electores, & c. Quibus recen-
sitis subiicitur. Annum in quo hæc sanctio a Pontifice Gregorio facta est, secun-
dum supra millesimum Christianæ salutis fuisse inuenimus. Hucusque ex Blondo
ipso in rebus gestis Otonis tertij, ibique asserunt istud ipsum de electoribus deligen-
dis ex Germanis, fuisse primum consilium eiusdem Imper. generali sententia, & au-
toritate eiusdem Greg. Roman. Pontif. confirmatum ac promulgatum. Alios præ-
terea plurimos recitant in eandem sententiam auctores. At illorum Antesignanus
post ab asserta veritate detorsens, de translatione Imperij seorsum edidit commenta-
rium, impugnavit impudentem eam, quam vna cum ceteris collegis, defenderat, &
probat veritatem. quem commentarium potenter ac valide confutavit Bellarmi-
nus, eodem titulo scripto contradictorio commentario. Aduersus quem errorem (li-
cet videri possit esse superfluum) omnis innumeris testibus historiarum scripioribus,
pro asserenda veritate, Sanctissimorum Rom. Pontificum publicis asserta litteris, testi-
monia asseremus. Inde eorum ipsorum electorum testimonio. addemus denique
litteras Imperatoris. Innocentius ^b III. Papa ad Ducem Caringia, siue Thuringia
postmodum promovendum, recognoscimus, vt debemus, ad quos de iure antiqua con-
suetudine noscitur pertinere. præsertim cum ad eos ius & potestas huiusmodi ab Apo-
stolica Sede pervenerit, quæ Romanum Imperium in personam Magnifici Caroli
transiit, in Germanos, ^c In Concilio Viennensi eadem habet Clemens V.

fisdé No-
uatores
post negat
& impu-
gnant.

b Extr. de
elect. c. ve-
nerab. 34.
Probat per Pont.
electores,
& Imp.
c Clem. de
iur. iur.

Electorum porro ipsorum plures extant litteræ publicæ, atque patentes, ad Rom.
Pont. id ipsum attestantium, quæ asseruntur in scripto codice Romæ, in Castello S.
Angeli, vbi selecta maioris momenti monumenta recondita habentur.

Vnius Comitis Palatini Rheni, Ducis Bauariæ, exemplar describit auctor in An-
nalibus, quod etiam ipsum nos omitimus, ea excepta particula in qua post confir-
mationem collarum beneficiorum, honorum, iurium Ro. Eccl. tum a præcessoribus
Imperatoribus a Rodulpho tum imperante A. D. 1279. notatim, inquit, super totam
quæ est a Radicofano vsque Seperannum, Marchia, Anconitana, Ducatu Spole-
tano, terra Comitissæ Mathildis, Ciuitate Rauenna, & Aemilia, Bobio, Cesena,
Foropopuli, Foroliuni, Fauentia, Imola, Bononia, Ferraria, Comaclo, Adriani, atque
Gabello, Arimino, Urbino, Monteferetro, territorio Balnensi, Comitatu Brecto-
norij, Exarchatu Rauenne, Pentapoli, Massa, Trebaria, cum adiacentibus terris
suis, & omnibus aliis ad prædictam ecclesiam pertinentibus cum omnibus finibus,
territorijs ad loca prædicta, quoquo modo spectantibus, necnon super Ciuitate Rauenna,
& Regno Sicilia, cum omnibus ad eam spectantibus, tam citra Pharium, quam
vltra, Corsica quoque atque Sardinia, & ceteris terris ac iuribus ad ipsam Ecclesiam
pertinentibus, nos nostri nomine Principatus in omnibus, & per omnia approbamus,
& ratificamus, & c.

Eadem seorsum reliqui litteris singulis agnoscences, & profitentes se ab Apostoli-
ca Sede tanta Imperij dignitate nobilitatos.

Extant in eodem Codice litteræ post 24. annos datæ ab Alberto Imper. in quibus E
post multa.

Recognoscens igitur, inquit, quod Rom. Imperium per Sedem Apostolicam de Gra-
cis translatum est in persona Magnifici Caroli in Germanos, & quod ius eligendi
Romanorum Regem, & in Imperatorem postmodum promovendum, certis Principi-
bus Ecclesiasticis, & secularibus est ab eadē sede concessum, a qua Reges, & Impera-
tores, qui fuerunt, & erunt pro tempore recipiunt temporalis gladii potestatem ad vin-
diciam malefactorum, laudem vero bonorū, pia deuotione, & sincero corde profitear,
quod Rom. Reges in Imperatores postmodum promovendi per Sedem eandem, ad hoc
potissi-

A potissime, & specialiter affirmantur, ut sint S. R. E. advocati, Catholicae fidei, ac eiusdem Ecclesiae praecipui defensores.

Ecce igitur res tanta, publicis monumentis contestata. Si Concilii Romani de quo agimus, monumenta extarent, nobis haud laborandum esset in perquirendo, qualis fuerit illa ab ipso Pont. iisdem Electoribus tributa concessio: num scilicet ipsa fuerit omnibus Germaniae Principibus generatim collata, an tantum sex vel septem certis nominatisque expressis Principibus (vt nunc sunt) Ecclesiasticis, atque laicis exhibita. Certe quidem asserere cogimur generalem saltem concessam Germaniae Principibus omnibus eundem facultatem eligendi Regem in Imperatorem promouendum. Cum enim concessum fuerit a Leone VIII. Ottoni I. eiusque successoribus eligere Reges in Imp. promouendos, & ab eis factum vsque ad Tertium Ottonem constet, & post ipsum nunquam id tentatum ab ipsis fuisse inueniatur, plane dicendum est eam facultatem demptam fuisse Imperatoribus ipsis penitus, & Germaniae collatam Principibus, nec ab alio, quam a Rom. Pont. cuius dumtaxat id esset auctoritatis; quod (vt nuper audisti) electores, & electi Imperatores publicis scriptis ingeue sunt professi. Vt autem non ab alio quam ab ipso Gregorio id factum sit, multa sunt, quae nos id a firmare cogunt. Atque in primis, quem diximus ipse rei vsus; cum post ipsum Gregorium, Ottonem Imp. defuncto, non amplius per Imperatores, sed per Electores Principes constet fuisse successores electos, quod scriptores omnes affirmant, & quaeuis vetera monumenta testantur, speciatim vero complures auctores, qui suorum temporum res scripserunt, id absque controuersia aliqua asserunt, quod & ipsi etiam refractarii Nouatores (vt dictum est) profiterentur.

C Ista autem decernendi Gregorio ipse Otto Imp. fuisse auctor videri potest. Cum enim absque liberis esset, & ipes omnis dempta, vt in filium (quod fecerunt praedecessores) transferret Imperium: ne post eius obitum inter omnes sibi consanguinitate, & affinitate coniunctos, & alios amulos eiusdem honoris Principes exoriri possent bella ciuilia, quibus idem conflagrans perderetur Imperium, in electores eam referendam potestatem auctoritate Pontificia, consultius existimauit. Et quod videret amulos gloriae Germanorum, Francos, explosis Carolinis, ignominiae nomine fugillatis, nouos eosdemque pugnacissimos habere cepisse, ex alia linea, Reges, ne illis Imperium pariter affectandi, & ad Francos, e quibus in Germanos fluxerat, reuocandi, aliqua quarentibus pateret occasio: bene consultum rebus Germanorum putauit, si Apostolica auctoritate firmaret, vt iidem tantum essent Germani, quibus facultas esset creandi Regem, quem idem Rom. Pont. promoueret in Imper. ita tamen quod si causa aliqua esset id negandi, libere facere posset, nec aliquo necessitatis nexu, quem ipsi elegissent in Regem, compelleretur probare, atque vngere Imperatorem. Nam audi Innocentium^a Tertium id ipsum Electoribus, his verbis, insinuante: *sed & Principes recognoscere debent, & utique recognoscunt (sicut iidem in nostra recognouere praesentia) quod ius, & auctoritas examinandi personam electam in Regem, & promouendam ad Imperium ad nos spectat, qui eum inungimus, & coronamus. Est enim regulariter, & generaliter obseruatum, ut ad eum examinatio personae pertineat, ad quem impositio manus spectat. Nunquid enim si Princeps, non solum in discordia, sed etiam in concordia sacrilegum quemcumque uel excommunicatum in Regem, tyrannum, uel fatuum, haereticum eligerent, aut paganum, nos inungere, consecrare, ac coronare hominem huiusmodi deberemus? absit omnino.* haec Innocentius. Quod si personam electam in Imper. assumendam ex causa ipsa potest reiicere Pontifex, multo magis ipsos Electores ab electione repellere potest ex causa, praesertim vero si inquinatus sit haeresi, in qua, nec recipiendus, sed spernendus ab eo esset Imper. electus. Cum igitur quae de Electoribus dicta sunt, reuocari non possint in dubium; illud reperitur magnopere controuersum, a quo fuerit septenarius numerus electorum institutus. Vnus Panuius, vnum ex Nouatoribus secutus^b commentario de Comitibus Imperatoris asseruit a Gregorio Decimo institutum. Sed cum complures eosdemque fide

Electio
Cesaris co
cessa a Pa
pa Germ.
Principib.
omnibus.

Gregor.
hic 5. au
ctor huius
concessio
nis.

Otto au
tor Greg.
decernendi
electores.

a Extr. de
Elect. cap.
Venerab.

Papa est
probare p
sona Imp.
promouenda.

Papa pot
reicere e
lectores,
maxime
ob haeresim.

b Auentinum li. 5.

Ann. Boio-
rum.
Quis insti-
tuerit se-
ptē Electro-
res.
Oēs Prin-
cip. Germ.
olim paris-
iuris in eli-
gendo Re-
ge.

integros auctores, ante Gregoriū Decimū, de septem electoribus iam antea cōstitutis, Bellarminus meminisse ostendat, falsum probatur, quod illi duo temere asseruerunt. Certum quidem est quod tributum fuerat a Roman. Pontif. Ottonibus Imperatoribus, eligere successores, per Gregorium V. translatum ad Germaniæ Principes, sed quo certo numero, senario, an septennario, plane non constat. hoc igitur inquirendum, quis definiti huius septenarij numeri auctor & institutor fuerit. Illud constat, post Tertij Ottonis Imp. obitum ducentis, & amplius annis quotquot electi fuerint Rom. Reges, Imperatores designati, eosdem omnium Principum Germanorum, qui ad Comitā conuenissent, suffragijs, fuisse electos, quod prater alias probationes, litteræ diuersorum Romanorum Pont. ad Germaniæ Principes datæ indicant, & inter alias, quas Gregorius VII. scribit ad omnes Episcopos, Duces, atque Comites, Teutonicos de noui Regis electione faciendā, si Henricus in Synodo excommunicatus non respiceret, ostendens illorum omnium ius esse par in eligendo Rege in Imperium promouendo. Ita etiam perseuerasse tempore Innocentij Papæ III. anno D. 1209. cum mortuo Henrico Sexto Imp. Principes Germaniæ scissi sunt inter se, eligentibus alijs Ottonem III. alijs vero Philippum, litteræ ambarum partium ad Innocentium Papam datæ significant, quæ extant in Codice tunc scripto, qui asseruatur in Archiuo reconditori Apoll. Sedis in castello S. Angeli, nimirum litteræ Balduini Comitis Flandriæ vnus ex electoribus, aliæ Comitis Damburgensis, & Metensis: Adolphi Archiepiscopi Colonienfis, & aliorum qui elegerunt Ottonem qui sic sub-
scribunt .

N. Colon. Archiep.	}	elegi & subscripsi
N. Paderborn. Episcopus		
N. Mindensis Episcopus	}	Abbas } elegi, & subscripsi
N. Condeiensis		
N. Tudenfis		
N. Vuerdensis		

Dux Lotharingæ qui & Brabantia, Marchio Rom. Imperij, elegi
& subscripsi.

Quos legitimos electores agnoscit Innocentius, nec aduersarij aliud obiiciunt, nisi fuisse numero pauciores, & auro corruptos.

Qui vero Philippo Sueniæ Duci studuerunt, ex litterarum titulo ad eundem Innocentium Papam, habentur.

Magdeburgensis	}	Archiepiscopi	Abbas	}	Fuldensis
Treuirensis					
Bisuntinus	}	Episcopi	}	}	Hesuuoldens. de Tergente Ebuuacensis
Ratisponensis					
Frisigenfis					
Augustanus					
Constantiensis					
Eistatensis					
Vuormatiensis					
Spirensis					
Buxiensis					
Hildeshimensis, Imperialis Aulæ Cancellarius.					
	}	Marchio de Ruuaspergh. a- lijq; Alemanniæ nobiles.			
			Item Rex Boemiæ		
			Dux Saxonie		
			Dux Bavarie		
		Dux Austriæ			
		Dux Morauie			

Atque

A Atque hæc epistola ea est cui respondet Innocentius illa, quæ habetur descripta in capitulo Venerabilem: ex qua redarguitur Ostiensis, dum interpretans Decretalem illam, hos quos ipse Papa redarguit, existimavit fuisse illos septem vulgatos ore omnium, Electores. Ex his epistolis liquet omnes Imperij feudatarios Ecclesiasticos Archiep. Episcopos & Abbates, & sæculares Principes, Duces, Marchiones, Comites, & Barones legitimos esse habitos Electores Romanorum Regis, designati Imp. sed neque mutatum id reperitur, cum anno millesimo ducentesimo duodeuigesimo post Ottonem, Fridericus II. creatus est Cæsar, vt apparet ex Comitibus tunc ea de causa habitis. Hæc cum plane perspicua sint: atamen non vsque ad Gregorium X. fuit septem Electorum dilata creatio: quæ a quonam Rom. Pont. fuerit primitus decreta, & vbi, & qui electi fuerint, certo certius ex Synodalibus Actis promptum est demonstrare, vt ea tutto affirmare possimus.

Ostiensis lapsus.

B Matthæus Parisiensis Monachus S. Albani in Anglia, Anglicanam historiam aggressus est scribere ab anno Domini millesimo sexagesimo sexto, perduxitq; eâ vsque ad annum millesimum ducentesium quinquagesimum. Qui auctor infensissimus ostendit se fuisse animo in Ecclesiam Rom. nisi, qui ex Nouatoribus commentarium illius nostræ ætate proculit in lucem, eum, vt solent, corrupit, & infecit. In eo igitur commentario, præter alia nobilia monumenta, habentur Acta Concilii Lugdunensis Oecumenici, cui interfuerunt in primis, qui indixit, Innocentius Papa III. Anno Domini 1245. simulque dno Patriarchæ Orientales, Constantinopolitanus videlicet, & Antiochenus, Imp. quoque Constantinopolitanus, præter alios Principes Regumque Legatos, post Præsides diuersarum Ecclesiarum. In eo autem post excommunicationis sententiam promulgatam ab ipso Pont. in Fridericum Imp. post transactionem eorum, quæ spectant ad expeditionem in subsidium terræ Sanctæ, complura alia ad statum Ecclesiæ bene disponendum constituta sunt. inter alia titulus est additus de electionibus, ob litium decisionem, in eoque simul septem definiti ab eodem Pont. Electores Imperatorum leguntur, his verbis.

C Electores Imperatorum leguntur, his verbis.

Laici	{	Dux Austriæ	Prælati	{	Archiep. Colon.
		Dux Bauariæ			Archiep. Moguntinus.
		Dux Saxonum			Archiep. Salsburgensis.
		Dux Brabantia & Louania			

Septem electores in Cõc. Lugdun. designati.

D Sequuntur hæc. *Iti ducentur in Insulam quamdam Rheni, & dimittentur soli in ea, & amonebuntur omnes nauiculæ, & ibi tractabunt de electione Imp. Nec adueniat aliquis ad eos, donec sint concordēs. Huic negotio præerit Archiep. Colon. secundus Moguntinus, tertius Salsburgensis.* Hæc de electoribus, septenario numero definitis. Stetit numerus conscriptus; perseverauitque in futurum. Personæ autem quattuor mutata, nempe, vt pro Salsburgensi, positus fuerit Archiepiscopus Treuirensis: proque tribus illis Ducibus Austriæ, Bauariæ, atque Brabantia fuerint subrogati Comes Palatinus Rheni, Marchio Brandeburgensis, atque Rex Boemia, qui potius locum teneret Definitoris, si discrepent Electores, quam vnus ex electoribus ipsis. A quo autem facta fuerit ista mutatio, non constat, nisi quod ex conuentione Germaniæ Principum id fuisse sancitum, qui sui temporis Chronicon scripsit vsque ad annum 1256. post dictum sub Innocentio III. Concilium Lugdun. annis 11. Albertus Abbas Stadenensis, tradit, his verbis. *Ex prætatione Principum, & consensu eligunt Imp. Treuirensis, Moguntinus, & Colonienf. Et de secularibus Palatinus eligit, inquit, quia Dapifer est: Dux Saxonia, quia Marefcalcus, & Margrauius de Brandeburg, quia Camerarius; Rex Boemia, qui pincerna est, non eligit, quia non est Teutonicus, hæc ipse.* Ex quibus illud in primis intelligere possumus, id ipsis expositis Principibus simul consentientibus (nam hoc est illud quod ait ex prætatione Principum, & consensu) vel ab ipso Innocentio III. post Lugdun. Concilium

Ratio eligendi Cæsarem.

Stante numero septem electoribus mutata.

Ex conuentione Germaniæ Principum mutata electio facta per Papam.

factum

factum esse, vel sub eius successore Alexandro III. cuius annus secundus incidit in annum Domini 1256. ad quem dictus auctor suum perduxit Chronicon, & non ab ipsis Principibus sua sponte: nam cuius fuit de septē electoribus legem condere, non alterius, quam ipsius esse potuit eam aliquo modo mutare, vel quomodolibet moderari. Elicitur etiam ex dicta Alberti assertionē ipsum Regem Boemiæ nondum in Electorem vel Definitorē inter Electores ad numerum septenarium cooptatum fuisse, ante scilicet dictum annum 56. post 1200. quo ea ipse scribebat. Quod vero qui ab Innocentio electi Principes Electores Dux Austriæ, Dux Baviaræ, & Dux Brabantæ cesserunt alijs, inde prouenire videri potest, quod magis cuperent eligi, quàm eligere Imperatores, sicque inter eligendos potius, quam inter Electores locum habere maluerint. Qui primus horum electorum meminisse reperitur, Martinus Polonus, qui claruit sub eodem Innoc. Papa III. de his in Ottone III. his verbis habet. *Et licet isti tres Ottones per successionem generis regnauerint: tamen postea fuit institutum, ut per officiales Imperij, Imperator eligeretur, qui sunt septem, videlicet primi tres Cancellarij, Moguntinus Germaniæ, Treuirensis Galliarum, Colonienfis Italiæ; Marchio Brandeburgensis Camerarius est, Palatinus Dapifer, Dux Saxoniæ ensē portat, Rex Boemus pincernam agit.* hæc Martinus primus omnium auctor, qui septem meminit Electorum, in Ottone Tertio referens, quæ postea suo tempore facta essent. Vnde irrepsit error, vt sub Ottone Tertio, sub quo, id ab eo scriptum inuenerunt, multi putauerint septem creatos Electores, scripseruntque a Gregorio factum quod scriptum repererunt sub eodem Gregorio Papa Quinto; qui tamen tantum auctor reperitur fuisse, vt electio Regis in Imperatorem promouendi (vt superius dictum est) ad omnes Germaniæ Principes, & Prælatos Imperij feudatarios pertineret. Ad quem Martinum, & ad verba male intellecta alluisse videtur Sanctus Thomas de Regimine Principum, hac de re agens. At hæc his satis, qui puram diligunt veritatem. His peractis, absoluta Synodo, Otto Imp. in Germaniam reuertitur, & cum eo S. Adalbertus, qui antequam rediret in Boemiam, perrexit in Gallias ad visitandum corpus Sancti Martini, inde vero Floriacum veniens S. Benedicti venerandas reliquias coluit, vt testatur auctor, qui tunc præsens adesse poterat, in eiusdem Adalberti vita. Qui vnum tantum aduentum Ottonis in Italiam fuisse putarunt, omnia inuenerunt, cum bis saltem, ex Ruperto Tuitiensis Abbate in vita Sancti Heriberti Colonienfis Episcopi, eum venisse sit exploratum: immo ter venisse ab antiquis Chronographis proditur, vt ab Adam^a in Chronico, cui Ditmarus consentire videtur. Nos tres ab inuicem diuersos aduentus in Italiam Ottonis distincte posuimus.

Martin. Polon. primus meminit horum septē Elect.

Vnde error electionis 7. elector. sub Ottone 3. a Greg. 5.

Otto Imp. 3. reuertit in Germ.

a lib. 2. c. 29. 30.

Christi Annus
997.

Gregorii 5. P.
2.

Ottonis 3.
Basil. & Const. 22

14 } 7^{mp}.
Indict. 10.

S. Adalb. exclusus Boem. trāsit ad Prussios.

S. Adalb. Mart.

AD hoc tempus referunt Sancti Adalberti martyrium Cartuitius Episcopus in vita Sancti Stephani Regis Vngariæ, nec non Lambertus in Chron. quod exacte describit auctor eius temporis, qui res eius gestas, est prosequutus; ait enim primum eum præcognouisse martyrium, & fratrum suorum, per Boleslaum Regem Boemiæ: deinde prohibitum ab eodem ne penitus ad suam rediret Ecclesiam, quibus com pedibus solutus, residendi in Ecclesia Pragensi, ad Prussios sit profectus, & Gnesnæ primum in ea peregrinatione Missam celebrasse, & quam plurimos baptizasse: a Prutenis derisione, & verberibus exceptum, & abire iustum cum suis, qui repulsi, cum ad vicinos Luiticos populos profecti essent, ab iisdē iuncti, & ad supercilium motis sunt adducti, vbi Sanctus Adalbertus septem confossus lanceis martyr migravit in cælum. Porro eiusdem Sancti Adalberti martyrium tanquam præsentēs, per visum spectarunt Romæ monachi monasterii S. Bonifacii, magnus ille Abbas Nilus, & Ioannes

Abbas,

A Abbas, & alius presbyter, qui vt idem auctor ait, dum Missam faceret, & sacram hostiam iuxta ritum religionis offerret, reuelans spiritus ad aures dixit, vt B. Adelberti martyris suffragia laboranti mundo imploraret. Passus est 23. Mensis Aprilis, & post mortem miraculis coruscans, illud fecit in gentium conuersione, quod viuens facere concupiuit: Quod testatur Petrus Damiani in Romualdo. ^a

Qui prosequuti sunt res Polonorum, ^b tradunt corpus S. Adelberti redemptum fuisse æquali auri pondere a Prussis, illudque translatum in Gnesnensem ecclesiam, vbi immensis claruit miraculis, quorum fama permotus Otto Imp. ab Italia Gnesnam vsque fuerit peregrinatus. Quod autem Martyr Martyrem pariat, accidit eodem tempore, vt S. Bonifacius cognatus Ottonis Imper. de quo superius, relinquens florens sæculum, sequens Romualdum, vitam monasticam sit amplexus; qua bene institutus læleret ad martyrij coronam pertingere. Qui audiens Adelbertum iam coronatum; impatiens moræ, illud ipsum vitæ stadium sibi currendum proposuit. Post igitur diurnam eremiticæ vitæ disciplinam; Romam pergens ab Apostolica Sede consecrationem accepit, & cum peruenisset ad gentes, tâta capit feruidi pectoris constantia prædicare, vt iam nullus ambigeret, quin vir sanctus martyrium flagitaret. Illi vero timentes ne sicut post martyrium B. Adelberti, ^c sorsuscantibus miraculorum signis; Sclauonicæ gentis plerique conuersi sunt, ipsi quoque similiter eueniret; diu manus a B. viro; cupidissimo mortis, nolentes occidere, crudeliter abstinent. Ex Petro Damiani.

Hoc eodem anno (vt auctor est Cartuuius ^d) Geisa primus Dux Christianus Hungariæ (de quo plura superius) ex hac vita migravit in cælum, cui successit S. Stephanus eius filius adolescens; sapientia, & religione præstans, aduersus quem ciuile bellum insurgit, recusantibus plerisque Christi fidem suscipere. Dux autem diuinæ virtuti confidens, sub signis Dei dilecti Martini; & Martyris clarissimi Georgij mouet in hostes, Vesprinum tum fortè obsidentes; profligatos partim cædit, partim capit, de spolijs nihil in vsus suos conuertit, sed Monasterium sub Martini nomine construxit, possessionibus, & redditibus attributis. Episcopis quoque de captiuorum facultatibus decimas persolui statuit, adeo exacte, vt si quis decem haberet liberos, decimam S. Martini cœnobio daret.

D Christi Annus 998 Gregorii 5. Pap. 3 Ottonis 3. 15 Imp. Indict. II. Basil. & Const. 23

Hugone Francorum Rege mortuo, succedit Robertus filius, qui cum Patre regnare cæperat: Hic adulatione Episcoporum permixtus est affinitate sibi iunctam, & commatrem ducere vxorem. qui Episcopi a Gregorio V. grauiter reprehensi, Regem anathemate obstrinxerunt, nisi eam dimitteret. Porro ex tali coniugio monstrum editum est anserino per omnia collo, & capite. Rex tandem suasionem, & increpationem Abbonis Floriacensis Abbatis, magni nominis, eam dimisit, & peccatum grata Deo satisfactione diluit. Ex Leonis Papæ IX. epist. ad Henricum Roberti filium: Petro Damiani epist. ad Desiderium Abb. & Helgaldum Monacho in vita ipsius Abbonis. Sed Petri Damiani illa in primis notanda: Cuius, inquit, sacerdotalis edicti (idest lætæ in Regem, & vxorem excommunicationis sententiæ) tantus in omnem vbique populum terror inuasit, vt ab eius societate vniuersi recederent, nec præter duos seruos, ad necessarij victus obsequium, illi remanerent: qui tamen, & ipsi omnia vasa in quibus Rex edebat, & bibeat, percepto cibo, abominabilia iudicantes, pabula ignis exhibebant.

Eodè anno, rebellatibus Burgundis, Robertus Rex cū ingenti exercitu, & triginta

Miraculū.
 a cap. 89.
 b cap. 88.
 Imp. ab Italia peregrinatur Gnesnam ad S. Adelbertum.
 S Bonif. relicto sæculo segrur Romuald.

c In V. S. Steph. R. Hüg. apud Sur. 20. Aug. S. Steph. Vng. Dux hostes superat. Monast. extruit de manubijs.

Robert. Rex Fr. affinem coniugem relinquere cogitur.

Excomm. quanti facta a Francis.

millibus Northmannorum cum suo Richardo Duce Burgundiam ingreſſus, Antiochodorum frustra diu oppugnauit: vnde conuerſus cum vniuerſo bellico apparatu ad Caſtrum Sancti Germani, ne quidquam Odilone Cluniacenſi Abbate deprecante; illud oppugnare aggreſſus, Dei ſubito Domui ſui adfuit præſens auxilium, cooperto caſtro, hora prælij, nebula teterrima, vt aſpectus illis qui foris erant, & iaculandi facultas auferretur, & ab incluiſis graui cæde proſtrernerentur. Sequenti igitur die Rex cunctis circumquaque incenſis, abſceſſit, & poſt, licet tardius, ad ſe reuerſis Burgundionibus, Rex vniuerſam obtinuit Regionem. Ex Glabro. ^a

ali. z. c. 8.

De prima
Northmã.
Eccleſia.

b lib. i. c. 5
Clãdes Hi
ſphan.

Inſignis vi
ctoria de
Arabibus.

Pietas quã
cum valet
ad hoſtes
fid. ſuperã
dos.

Miraculũ.

c Crãt. in
Saxon. li.
4. c. 26.

Gothfr.
Chr. p. 13
in Ottone
3.

Inſigne e-
xplũvni^p
procacita-
tis, & per-
fidia.

Alius pu-
dicitia.
Imp. teme-
ritatis, &
iuſtitia.

Occaſione mentionis factæ Northmannorum, idem Glaber celebrat eos, quorum caput Rhotomagum, a militari virtute, vnione, iuſtitia, liberalitate, miſericordia in egentes, & peregrinos, beneficentia erga omnes fere orbis Eccleſias, & præcipue erga Domini ſepulchrum. Hæc de primitiua Northmannorum in Gallijs Eccleſia, Glaber. ^b

Quod vero ad ſtatum pertinet rerum Hiſpaniarum in hunc vſque diem, ſub Veremundo Rege, magis, ac magis labefactatæ, miſerando interitu, ita ſunt attrita, atque proſtratæ, vt amiſſo Legionenſi Regno, & Gallaciæ ciuitate Compoſtella exciſa, & Eccleſijs dirutis, vix ſepulchro Sancti Apoſtoli, Dei virtute, illæſo ſeruato; in vltimum diſcrimen eſſent adductæ: cũ exiguæ vires Chriſtianorum Principum in vnum collectæ, quæ bellis ciuilibus, non diſiunctæ tantum, ſed mutuis, confectæ cædibus debilitatæ admodum fuerant, aduerſus Almanzorem Regem Arabum numeroſiſſimo pellentem exercitu, non reſiſtere tantum, ſed & ſuperauere quàm feliciffimè, deſideratis ex peditibus eius (vt ipſe Maurorum produit hitoria) ſeptuaginta millibus equitum vero quadraginta millibus. Cum & ipſe exercitus Dux ex deſperatione, abſtinens cibo, noluit tantæ acceptæ cladi eſſe ſuperſtes. Nulla hac victoria glorioſior vel ceſſit vtilior, vel opportuniori tempore, a Deo conceſſa eſt, vt tum veteres, tum recentiores aſſirnant. Porro ipſe Rex Veremundo anno ſequenti deceſſit, multis bonis operibus, pro ſuis expiandis delictis ante præmiſſis, quod & eius ſepulchri inſcriptio, licet perbreuis docet. **H. R. REX VEREMVNDVS ORDONII. ISTE IN FINE VITÆ SVÆ DIGNAM DEO POENITENTIAM OBTVLIT, ET IN PACE QVIEVIT ERA MXXXVII.** Succellit autem Veremundo, anno item ſequenti, eius filius Alphonſus, eius nominis V. puer annorum quinque. Porro quantum contulerit ſemper pietas, ad hoſtes fidei proſtigandos, cum alias sæpe, tum his temporibus oſtenſum eſt, cum ſub Garſia Fernando Caſtellæ Comite, apud Gormatium, cum hoſtibus conſigente, pietate ac fide Ferdinandi Autolini, qui in proximam Eccleſiam ad orandum ſe recuperat, exercitus hoſtium eſt proſtigatus, pugnante ſub ſpecie eius Angelo, cuius equus, & arma diuino miraculo inuenta ſunt ſanguine eſſe conſperſa, iaculatus tamen cum ipſe eſſet non miſſibus, ſed precibus in hoſtes.

Hoc eodem anno (Ditmarus ait) 14. Kalen. Ian. III. Ottonis Imp. auia Primi vero Ottonis vxor, gaudes moritur, ædificata ciuitate Oſſa, collectis ibidem Monachis. Cuius fideli ſeruitio iuſta recompensans præmia Dominus, ad tumbam eius plurima hodie operatur miracula.

Inter hæc autem Imp. Romam cogitans, cum Mutinam perueniſſet iuxta ipſam, in villa Amula dicta, hoſpicio ſuſceptus eſt. Accidiſſe autem tunc ipſi ea tradunt, quæ magna admiratione digna metro ſcripſit Goteſfridus Viterbienſis; nempe coactum fuiſſe, id iuſtitia ab eo exigente, Auguſtam vxorem ſuam, Mariam nomine, filiam Regis Aragonum, necis Comitum innocentiffimi ream, publice cremandam iudicare. Cum enim femina procax oculos in dictum Comitem virum integerrimum forma pulcherrimum conieciſſet, a viro caſiſſimo paſſam repulſam, illum de pertentata pudicitia calumnioſe accuſauit apud Imp. qui facile nimis adhibens ipſi fidem, Comitem mortem dampnauit. Quem cum capite amputatum audiſſet eius vxor, magna audacia, quam pudoris neſcius dolor miniſtrauit, Ottonem conuenit pro tribunali ſedentem; clamans de nece iuſtiſſimi viri vindictam, proiecto quæ capite viri in medium,

ipſum

A ipsum Imp. reum sanguinis innocentissimi apud ipsum iura reddentem accusat. Pro-
bationem per contractionem ferri candentis, veritatis indicem offert, consentit il-
le, paratur ignis; ferrum candens exhibetur, mulier conscia innocentia viri sui, arri-
pit illud illaesa, contrectat inusta, quia iusta, stringit, vt flores, ignitum metallum, quo
solum exuruntur praecordia ipsius Imp. Cui tunc insultans victrix femina, vindictam
in Imp. a gladio exigat imperantis. Fatetur ille culpam; nec refugit poenam, spon-
dens iugulum; sed poscit inducias.

Interim Proceres accurrunt, pro vita, feminam exorant Imperatoris, sed frustra diu
laboratum, at tandem ea est conditione transactum, vt auctrix sceleris, ex qua causa
procefferat viri necis flammis comburenda daretur. Quo facto suam redemptam vitam
iustissimus Imp. qui eandem donatam tribus castris, solutus ipse, ac liber subeundi sup-
plicij, eam abire rogauit. hoc tantae tragediae est argumentum, quod, vt dictum est,
B Viterbiensis Gotefridus carmine cecinit, alij vero soluta oratione scripsere. Pote-
ram hoc ego breuius; pro more; sed patriae, in illustri exemplo prodendo, libuit in-
dulgere.

His ita decursis Imp. Romam versus dirigit iter. Inde ad Samnites se contulit, vt
Principes Longobardos in officio contineret. tunc accidit, vt religionis ergo ad Cas-
sinense monasterium se conferret, cui tunc praerat Ioan. vir egregiae sanctitatis, cuius
praefectura diuinitus ipsi creditae hic erat annus primus; quo & incipiebat secundus,
de quo Leo Ostiensis: Hic primo ordinationis suae anno, praecceptum confirmationis
ab Ottone III. Imp. suscepit aureo sigillo bullatum. Quo etiam tempore, idem Imper-
hic per dies aliquos remoratus, duas argenteas cotonas obtulit B. Benedicito. hac Leo.

C Eodem quoque tempore idem Imp. Beneuenti cum esset, venit ad eum Heribertus
vir Sanctissimus electus Archiepiscopus Colonienfis, vt, ex more, inuestituram acci-
peret ratione feudorum, quae idem Anathemes ex Fisco Regio possideret: qua accepta
idem Romam se contulit, & pallium a Gregorio Papa suscepit. Testatur hac Ru-
pertus Abbas Tuitiensis, a in vita ipsius, qui cum dicat id factum triennium ante Ot-
tonis obitum, vtique ad hunc, vel potius sequentem annum sunt referenda.

Quod ad res spectat Orietis, sub hoc anno Curopalat. Io: Malaceni per calumnia
accusati apud Basil. Imp. quod Bulgarorum partibus fauisset, narrat historia, eumque ab
eodem vocatum Constantinopolim tradit. reliqua de eo habemus ex scriptore vitae B.
Niconis, nimirum eum nobilitate generis, splendore, & sapientia totius Graeciae facile
Principem, ex falsis criminationibus delatum ad Imp. cum se B. Niconi commendaf-
set, ne periret, audisse ab eodem beato viro oraculum; Regiam benevolentiam, & om-
nia eum beatiora in posterum adepturum, se visurum, & in patriam, sub fine vitae,
reuerfurum, quae omnia, vt praedicta erant, euenerunt. Transacto post hac tempore
non breui, agente adhuc Constantinopoli Malaceno, Nicon ad Beatorum sortem
transiit, quod Malacenus aegerrime tulit. spe se eum videndi, vt promiserat, excidisse.

D Cum igitur verbis excellenti cuidam pictori homine delineasset, nec ille tamen eum,
vt re vera erat exprimere posse consideret, per visum astitit pictori B. Nicon, & exper-
gefactus ille, expressam in tabella eius imaginem vidit, qua ad Malacenum delata, re-
que ordine exposita, magnum illi gaudium attulit, quod nec in hoc quidem praedictio
vana fuisset. Hunc Basilium Imper. idem auctor appellat omnium fortunatissimum,
cuius, & vita illustris, & imperij spatium longissimum fuit, & victoriam, & trophaea de
hostibus quam plurima, per quem & Bulgarica gentis Princeps (vt memorant histo-
riae) Samuel ille viribus, & robore inexpugnabilis, in Creta cum innumerabili multi-
tudine Bulgarorum fractus, & subactus est.

E Subiicit autem his quae de Malaceno narrauit mox Curopalates eundem Basilium
Imp. quo sibi Venetos conciliaret, eorum Ducei in matrimonium iunxisse Argyri filiam,
Romani, postea Imp. sororem quam putamus illam, de qua Petrus Damianus scribit
ad Blancam Comitissam, adeo fuisse mollem, & delicatam, & tam artificiosam imo su-
perstitiosam in victu & cultu corporis, vt vndique odoribus, & varijs deliciis circum-
flueret. quam tantam mollicitem sibi non probari Deus ostendit, cum permisit totum

a In V. e
iusdem c.
ro. apud
Sur. 16.
Mart.

Io: Mala-
cenus fal-
so accusa-
tus purga-
tur.
B. Niconis
praedictio.
Basilius
Imp. fortu-
natissim^o.

Basil. Imp.
Venetos si-
bi concilia-
t per matrimo-
nion.
Mollis se-
mina, vt
diuinitus
punica.

eius corpus computrescere, & tantum foetorem exhalare, vt ferri non posset. Diutius ergo, inquit Petrus, (quod veracis, & honesti viri relatione se ait didicisse) hoc languore decocta, & miserabiliter cruciata, amicis quoque lætantibus, diem clausit extremum.

Christi Annus
999

Siluestri 2. P.
I

Ottonis 3.
Basil. & Const. 24

Impp.
Indict. 12.

Gregorius Papa moritur, cum sed. ann. 2. menses circiter octo: sepultus in Basilica Principis Apost. cuius, quod extat epitaphium, præter morem, libet ascribere, quod fat scio, lector non improbabis.

Hic, quem tegit humus, oculis nultuque decorum

Papa fuit Quintus nomine Gregorius

Ante tamen Bruno Francorum Regia proles,

Filius Ottonis de genitrice Judith.

Lingua Teutonicus, Quangia doctus in Urbe,

Sed iuuenis cathedram sedit Apostolicam

Ad binos annos, & menses circiter octo,

Ter senos Februo connumerante dies.

Pauperibus diues, per singula sabbata vestes,

Dimisit, numero cautus Apostolico.

Usus Francigena, vulgari, uoc e Latina

Instituit populos eloquio triplici.

Tertius Otto sibi Petri commisit Ouile

Cognatis manibus unctus in Imperium.

Exiit, & postquam terrena uincula carnis

Aequinoci dextro substituit lateri.

Decessit 12. Kalen. Mart.

Otto, qui infidam fidem expertus fuerat Romanorum, ne Pontificatus in aliquem relaberetur Romanum, curauit Gerbertum, ex Archiepiscopo Ranennate, mox eligendum Rom. Pont. (qui vocatus est Siluester II.) ea quidem sede plane indignissimum, vt qui, quæcunq; potuit, impropria calumniose collegit, & in eam effudit, cum a Ip: XV. Pont. sede Rhemensis, quam iniulte inscenderat, deiectus est, cuius delicti credibile est eum poenitentiam egisse. Ista adeo indigna pati coacta est Rom. Ecclesia, cum per Principes sæculi electiones Rom. Pont. factæ sunt. sic per Ottonem Primum, homo laicus, Leo intrusus est, sic modo, & Gerbertus, quem adulator eidem Imperatori Rom. populus dicitur^a postulasse. Porro tam eius continuata prosperitas, tantis aucta progressibus, Mathematicæ scientiæ, & præcipue Astrologiæ peritia, in tam rudis sæculo, occasionem dedere schismatico homini Benno cui dam, qui se appellaret Cardinalem, post annos octoginta, absurda, & monstrofa conuigendi, & vulgo persuadendi, quod per magicas artes ad Apostolicæ Sedis culmen prouectus esset, pacta pro mercede diabolo anima, quam statuto loco, Ierofolymis (sic nuncupata Romæ Sanctæ Crucis Ecclesia) exactor violentus extorsit. cuius probrosæ, & nefariæ fabulæ ante hunc Bennonem nullus, qui meminerit, extitit, contra vero, qui sub eius Pontificatu vixerunt, honorificam de eo mentionem habuerunt, vt Ditmarus scriptor grauissimus.^b & Helgaldus Monachus Floriacensis, qui summa fide scripsit vitam Roberti Francorum Regis, de Gerberto eius magistro scriptum reliquit, cum pro maximo sue sapientiæ merito ad tres illas Ecclesias promotum, & in Apostolica Sede inquit, multa virtutum operatus est insignia, & præcipue in elemosyna sancta. afferit idem eum fuisse professione Monachum Benedictinum.

De Siluestro P. fabula expe-
ditur.
a Aimoin.
lib. 5. c. 45.

Benno pri-
mus calu-
niator Sil-
uest. II.
b lib. 6.

Qui post

A Qui post presentem aetatem claruere scriptores, adeo Bennonis perculsi sunt testimonio, ut reuocarint in controuersiam, num Siluester iste esset inter Pontifices annumerandus, quem crederent a Diabolo fuisse promotu, ut apparet ex Sigeberto. ^a qui post annos 200. suum Chronicon scripsit. At non ista, qui presenti saeculo claruere, scriptores, Ditmarus, Glaber, Helgaldus, Lambertus, Hermannus, & Marianus Scotus, qui oes absq; controuersia res sui saeculi propius intuiti, nulla vel leuidubitatione, Siluestrum post Greg. V. legitimum recentent Ro. Pont. Abeat; igitur haec fabula cu illa alia simili de femina Papissa, nisi quod illam leuitas excogitauit, hanc nequitia.

Siluestru
cur quida
excludit
a numero
Ro. Pont.

Eodem anno Franco Vuormatiensis Episcopus egregiae sanctitatis vir Romae (ut ipsi antea reuelatum fuit) diem clausit extremum. hic per annum uersatus cum Imp. in Italia, gratiofus illi & omnibus erat. Vterque indutus cilicij, pedibus nudis, in quadam spelunca iuxta S. Clementis ecclesiam per 14. dies in orationibus, ieiunijs, uigilijs clam delituit. Cum suam mortem Imperatori praenunciaisset, & sollicito ac roganti quem substitueret illi episcopum, fratrem proposuit Burchardum, non quidem ex carnali affectu, sed ut doctrina, & sanctitate conspicuum, quem & Imp. post eius mortem, promouit in episcopum Vuormatiensem. Ex eius Burchardi Vita auctore.

B **SYNDVS ROMAE HABITA**, in qua accusatus Gislerus Archiepiscopus Magdeburgensis, quod duas parochias teneret; qui paralyti percussus venire cum non potuisset, res relata ad Concilium prouinciale Germaniae. Ex Ditmaro, qui subdit de peregrinatione ab Imperatore suscepta ad S. Adelbertum, ob audita eius mirabilia. Gnesna instituit Episcopatum ut credibile est, auctoritate legati a latere S. R. E. Cardin. Verum an istud Rom. Pontifici probatum fuerit, dubitari potest, si quidem assertione Gregorij VII. Rom. Pont. apparet usque ad sua tempora nondum fuisse institutam sedem Archiepiscopalem in Polonia.

De archie
piscopatu
i Polonia.
a lib. 2. ep.
72. data.
A. D. 1074
Vltio in sa
cilegos.

C Accidit dum Imp. Romae ageret hoc tempore Hermanni Ducis milites monachorum Sancti Pauli prata occupasse, & suppliciter rogatos dimittere neglexisse. at diuinitus factum, ut obducto caelo nubibus, terribili tonitru micantibus fulminibus, aliquot eorum interfectis, ceteri diffugerent. Ex Ditmaro.

Eodem quoque tempore factam esse translationem venerandi corporis Benedicti Papae V. ex Hamburgo, siue Hamaburgo, ubi, exulans, relegatus ab Ottone primo, diem clausit extremum, idem Ditmarus narrat, ut plane, licet sero, cognitus fuerit Benedictus legitimus Ecclesiae Rom. Pont. qui idem refert eundem Benedictum praedixisse se mortuo, regionem illam Gentili gladio desolandam, (quod per Sclauos contigit) postquam uero Romam translatus fuerit pacem restituentem. quae Ditmarus plurib.

D Dum autem adhuc Romae Otto moraretur, hoc anno, agente apud eum Siluestro P. erga Vercellen. Eccl. se munificentissimum praebuit, donans ei ipsam Vercell. ciuitatem, necnon Comitatum S. Agathae. Est de his adhuc integrum eiusdem Imp. diplomam in Archiuo eiusdem Eccl. quod exhibet auctor in Annalibus, praerularum monumentu, a nostro compendio non exigendum. Subscriptio est hmoi, Dat. Non. Maij A. Dominicae Incarn. 999. Ind. 12. anno Tertij Ottonis Regis 16. Imperij 4. alias 3. In quo obseruandum, ut & in alijs ab eo datis publicis monumentis apparet, annos Imperij ab eo incipi numerari, non a tempore, quo Patri successit Imp. sed ab eo potius anno, quo est coronatus a Rom. Pont. antea uero non Imp. sed Regem se nominari uoluisse.

E Quo ad res Orientales pertinet, hoc anno defuncto Sismano Patriarcha Constantinopolitano cum sed. ann. 3. subrogatus est in locum eius Sergius Abbas, ex progenie Photij schismatis auctoris, cuius secutus uestigia, eo amplius obsuit, quo diutius praefuit, propagato sedis tempore ultra 20. annu. huius nomine contra Occidentales inuenitur alicubi scripta epistola, quam Photij uere esse supra probauimus.

Hæretici duo apparent qui cito. extinguntur.

... in Italia, apud Rauennam, qui nouis spargendis dogmatibus famam, & sectatores quærentes non multo post extincti sunt. Leutgardus quidem ortus ab Iconoclastia, eum se a Lebuino Episcopo Catalonico conuictum uideret, & ambitione vulgi destitutum, in puteum deiecit: Vilgardus Grammaticus, sub specie Virgilij, Horatij, & Iuuenalis dæmonibus apparentibus ab ijs deceptus, capit multa turgide docere fidei sacræ contraria, dictaque Poetarum per omnia esse credenda asserere, & hæreticus repertus, a Petro eius urbis Episcopo damnatus est. plures etiam per Italiam huius pestiferi dogmatis reperti, qui aut gladijs, aut incendijs perierunt. Ex Sardinia quoque Insula, quæ his pluribus abundare solet, ipso tempore aliqui egressi, partem populi in Hispania corruptentes, & ipsi a uiris Catholicis exterminati sunt. Quod præ sagium Ioannis prophetiæ congruit, quæ dixit, Sathanam soluendum expletis mille annis.

a Apoc. 2.0

Otonis II. Romæ aduentus. Peregrinatur ad S. Adelb. in Polon.

Hoc eodem anno Otto Imp. ex Polonia, quo pietatis ergo fuerat peregrinatus ad sacra pignora S. Adelberti Martyris, Romam reuersus, manus eius auferens, auro & gemmis mirifice exornatas, in ecclesia a se fabricata eius dicata nomini, inter duos pontes honorificentissime collocauit, & alia plura SS. MM. corpora diligenter conquisita illuc transtulit, & inter cetera corpus S. Bartholomæi Apostoli, & S. Paulini Nolani Confessoris. de qua re Robertus, qui ad Sigebertum adiecit appendicē 1157. sic ait. Circa hoc tempus inundatione Tiberis facta nō modica, Romæ in quadam Insula eiusdem luminis, in Ecclesia antiqua inuentum est in quodam sarcophago corpus B. Bartholomæi Apostoli totum integrum, excepto corio, quod remansit Beneuenti, quando Otto Imp. capta eadem ciuitate, corpus prædicti Apostoli transtulit Romam, sicut tabulæ aræ demōstrant scriptæ Græcis literis, & Latinis, quæ repertæ fuerunt in corpore Apostoli. repertum est in eadem Ecclesia corpus B. Paulini Nolani Episcopi. Factum est autem, ut illatione corporis S. Bartholomæi in ecclesiam, sub titulo Adelberti martyris inchoatam, transferit ipsa in nomen, & cultum eiusdem Apostoli, memoriamq; Adelberti hoc modo fuerit paulatim obliuione deleta. restituit eam Paschalis II. post 113. annos, cuius inscriptio notat tempus & corpora SS. Bartholom. & Paulin. Indictam sibi a B. Romualdo penitentiam Imp. pedes adeundi memoriam S. Michaelis Archang. in Gargano monte, in Apulia, hoc anno exoluit, teste Ostiense, ex antiquis Ecclesiæ Cassinatis monumentis. Vnde rediens, inquit, cum uenisset Beneuentum postulassetq; corpus S. Bartholomæi, nec illi negare auderent, aliud pro eo supposuerunt, in quo, Ostiensi ab omnibus contradicitur. In hoc reditu, per B. Nili hospitium transiit, quod cum ille audisset, procedens illi obuiam cum thuribulo, (quod moris erat) honorifice eum excepit. Cum autem Imp. illi monasterium, & prorsus, ubiq; liberet, illi obtulisset, recusauit Beatus cum diceret se suosq; Deo curæ futuros, si Dei mandata custodirent. Iterum conuersus ad senem Imp. dixit illi, Pete, quodcunq; uolueris, & cum omni alacritate tibi præstabo. B. uero Nilus cum extendisset manus ad pectus Imp. respondit, Nihil aliud peto ad Imperio tuo, præter salutem animæ tuæ, licet enim Imp. existas, tanquam vnus de hominibus debes mori, & ad iudicium venire, & rationem reddere eorum quæ fecisti, bonorum siue malorum operum, quæ audiens Imper. lacrymas fudit, & benedictione accepta cum suis iter suum est profecutus.

B. Nilus excipit Imper. cum Thuribulo.

Renuit monasterium cum reditibus. Salubria monica ad Imp. Legatio Steph. R. Vng. Romam. Steph. D. Vng. quō accipit Coronam Regiam Polonis.

Stephanus, quarto, ab obitu patris, anno, legationem Romam misit, largam benedictionem, recens conuersa Pannonia, petiturus a Rom. Pont. & ut Strigoniensem Ecclesiam sua auctoritate Metropolim constitueret, reliquos Episcopatus, sua benedictione firmaret, & ipsum Duce Regio diademate coronaret. Per idem tempus etiam Meisca Polonorum Dux, (an potius Meisca filius Boleslaus) Regium a Pontifice titulum impetrauerat, & iam coronam Pontifex egregio opere confici curarat, quam ut Stephano mitteret Pontifex diuinitus monitus est. Misit igitur, & crucem ante Regem eum Apostolatus insigne; ob multos infideles ab ipso ad fidem adductos, gestandam adiunxit. Ego, inquit, sum Apostolicus, at ille merito Christi Apostolus dici potest, cuius opera tantum sibi Christus populum acquisiuit. Atque ea causâ, quemad-

modum

A modum diuina gratia ipsum docebit, Ecclesias Dei una cum, nocte populo uicera ordinandas relinquimus. Ex ^b Cartutio in vita S. Stephani Regis.

At indigne hæc ferentes rerum Poloniarum scriptores, coronam scilicet paratam Duci Poloniæ, Dei monitu datam, Duci Vngarorum, tradunt Regium nomen atque Regium diademam Duci Poloniæ datum ab Ottone Imp. tunc cum in Poloniã ad S. Adelberti Martyris uisendum corpus profectus est. sed certius est, quod a temporis huius laudatissimo scriptore, & ueritatis amantissimo, Petro Damiano, Episcopo Ostiensis S. R. E. Card. habemus in res gestis S. Romualdi, ubi opportuna occasione diuertens ad res Polonorum, sub Sclauorũ nomine, recensendas, ait discipulos S. Romualdi Ioannem, & Benedictum, petitos ab Ottone illuc esse missos ad prædicandum, quo rum causam martyrii cum enarrat, meminit de legatione ab eodem. Duce. Boleslao (quem corrupto uocabulo, uel deprauato textu. Busclauum legimus) ad Rom. Pont. missam pro corona Regia consequenda, elegantemque eiusmodi contexit historiam. a quam integram, etsi, pro cõpendio, longiorem, in eorum gratiam, qui non possunt son tes adire, describendam putauimus. *Busclauus uolens coronam sui Regni ex Rom. auctoritate suscipere, prædictos uenerabiles fratres, obnixâ caput supplicatione deposcere, ut ipsi plurimã eius donã Papæ deseruent, & coronam sibi a Sede Apostolica reportarent. Qui Regiã petitioni assensum penitus denegantes, dixerunt: Nos in sacro ordine positi sumus, tractare nobis secularia negotia minime licet. Et ita relinquentes Regem, ad uellam reuersi sunt. Quidam uero Regis familiares agnoscentes eius desiderium, sed quid sancti uiri respondissent ignorantes, copiosum auri pondus, quod mit tendendum Papæ fuerat, secum eos detulisse ad cellulam, falso opinati sunt. Deinde intra se conditione pacti condecunt, ut noctu eremum latenter ingressi, & monachos inter ficerent, & pecuniam asportarent. Quos cum beati uiri tentantes irrumperè, per sensis sent, aduentus eorum causam protinus agnoscentes, confessionem inter se fecerè, & san ctæ crucis se capere vexillo comminire. Erant autem ibi duo pueri, eorum obsequio, ex aula regia deputati, qui, prout uires dabant, stare pro sanctis, & furibus resistere nixi sunt. Fures reperit tandem aditu, irruentes, extractis gladiis omnes pariter occi dere. Tunc thesaurum anxie perquirentes, sed eueris omnibus, nihil inuenientes, ut tanti reatus crimen obtegerent, & humana suspitio non armis, sed flammis potius quod fuerat, deputaret, cellam incendere, & ipsa martyrum conati sunt cadauera conflagra ra. Sed adnoti ignes, amissis natura uiribus nil omnino consumere, ullis hominum stu diis, potuerè. ita enim eos ipsa etiam parietum materia repellebat, ac si pro lignis du rissimis silices essent. Frustrati itaque fures in fugam se conferre nituntur: sed & hoc illis, ex diuina providentiã denegatur. tota siquidem nocte per fructera memorũ, per la titudinem saltuum, per opaca siluarum, uiam anxiatũ sunt querere, quam nullat nus ualuerè, errantibus uestigis, inuenire, sed neque pugiones in uaginas, arefactis bra chiiis, recondere poterunt. Ubi uero sanctorũ iacebant corpora copiosum tumen, usque ad diem splendescere, & dulcissima angelicæ cantilenæ, non desuit iuauitas resonare. Adueniente autem die, quod factum fuit Regem latere non potuit. Qui ilico ad ere mum cum copiosa populi multitudine festinauit, & ne fures euaderent, facta corona hominum totam siluam uadique circumcinxit. Qui tandem reperti sunt manifesti criminis rei: & ad gladios adhuc uisione diuina ligati. Rex autem quid de iis face re, habita consideratione, deliberans, hoc postremo decreuit, ut nequaquam eos, sic ut merebantur, occidit præciperet, sed ferreis catenis uinctos ad sepulchrum martyrum desti naret, quatenus, aut ibi, usque ad obitum in uinculis uiderent miserabiliter, aut si san ctis martyribus aliter uideretur, ipsi eos sua misericordia liberarent. Qui cum ad SS. tumulum fuissent ex præcepto Regis attrahati, mox ineffabili diuinitatis omnipoten tia fractis sunt nexibus absoluti. Deinde facta super SS. corpora Basilicæ, innumerabi lia, non solum tunc, sed & nunc, ibi fiunt, ex diuina uirtute prodigia. hæc de martyri bus Petrus. Ex quibus & illud apparet, ista facta esse non sub Meisca (ut Cartutius ponit) sed sub Boleslao filio tranfacta; nec sub Ottone Tertio, sed sub eius successore Henrico Imp. talia petere a Rom. Pont. perseverasse, ex his quæ subijcit idem Pe-*

bc. 7. apud Sur. 20. Aug.

S. Romual di discip. missi ad prædicandum in Polon.

a Apud Sur. 19. Jun. c. 32.

Boleslaus coronam Reg. expe tit a Pont.

Martyrio affecti. Sacrilegi occifores SS. multi plici mira culo dete cti.

Rei ad sepulchra martyru alligatur

A MM. sol uuntur.

P R A E T E R M I S S A S V I S L O C I S
reddenda.

A. D. 584. in fine, post illa vltima verba, demersa est & adde, Extat hoc anno Tiberij Imp. sexto, ex quo cum Iustino regnare cepit, data epistola Pelagij Papæ ad Auxanium Episcopum Arelatensem, qua rogat eum, vt suadeat Francorum Regibus opem ferre Romanæ Ecclesiæ laboranti incurfionibus Longobardorum, atque a confederatione eorundem Longobardorum recedere. habes eam in Annalib.

B. A. D. 601. pag. 120. C. post Verbum, vrgens. & adde, Expertenti Ætherio Lugdun. scripta B. Irenæi martyris, diu responderet quaesita, nec inuenta.

Lib. 9. ep. 50. Ind. 4.

A. D. 640. pag. 152. B. post illud, Maximi. & adde. Quod vero Maximus Heraclium piæ memoriæ vocat; facit id ex consuetudine sic vocandi Imperatores, qui non publice hæresis damnati essent, non quod illum probe Catholicum.

A. D. 692. pag. 189. C. post illa, Verabat Canon. & adde, Sed & ex sacra cera formari solitos agnos, & Romæ in Octauis Paschæ solitos distribui, ordo habet Romæ à Gelasio, vt creditur collectus.

A. D. 741. pag. 232. D. V. 7. constructis & adde. & hoc constituit. habet idem Anastasius; vt fere sine interuallo, & a presbyteris hebdomadariis Missarum solemnia, & a Monachis diuina officia, secundum constitutum, quod a collegio sacerdotum coram sacro corpore B. Petri Apostoli factum est, in solemnibus Christi D. N. Sanctæque eius Genitricis, SS. Apostolorum, vel omnium SS. Martyrum, Confessorum, atque Virginum, in oratorio nomini eorum dedicato: atque vt intra Ecclesiam B. Petri, sub arcu principali similiter, & vigilia celebrarentur, iisdemque institutis disposuit, vt in cæmeteriis circumquaque positis Romæ in diebus natalitiorum eorum luminaria ad vigiliis faciendas. & oblationes de Patriarchio per oblationarium deportentur ad celebrandas Missas, per eum, quem præuiderit Pontifex, pro tempore sacerdotem Extat adhuc in Basilica S. Pauli oblationum Gregorij Papæ III. ad Missas celebrandas, antiquum monumentum, vteus inquam, in marmorea tabula, inscriptio ipsius Gregorij, hoc titulo.

D. In nomine Dei Saluatoris nostri Iesu Christi, Breue factum a me Gregorio III. Papa de oblationibus, quæ debentur per singulos dies in Ecclesia S. Pauli Apostoli.

Breue Gregor. Papæ.

E. Statui enim offerri in prima Missa ad corpus oblatam vnã. In 2. Missa ad S. Timotheum oblatam vnã. In 3. Missa ad imaginem Saluatoris, quæ & Apostolorum, oblatam vnã. In 4. Missa ad S. Gregorium ad ianuas, oblatam vnã. Deinde in Missa quinta ad Altare maius, oblatas duas. Quod simul fiat, quotidianis diebus, oblatas sex, quæ ab ecclesia offerantur in Basilica tua domine meus B. Pauli Apostole. Quem Breuis titulum auctoritate Apostolica omni tempore confirmamus sub anathematis interdictu, vt nulli liceat successorum nostrorum inuere prædictas oblationes. Sed si voluerit, ad laudem & honorem eiusdem B. Apostoli augere, augeat. Nos vero ideo dedimus huic maiori altari monachos, vt hæc omnia fiant omni tempore. hæctenus Breue. Oblatarum porro nomine, quod offerretur pro celebrando Sacrosancto Missæ sacrificio, intelligitur. Cum alioqui panis etiam offerri a populo soleret ad Eulogias conficiendas, cum panis ipse communiore benedictione benediceretur, qui in populo diuideretur. qui vsus adhuc in

Oblata quid.

pluribus

a De oper.
& eleem.
b fer. 215.
de temp.

pluribus viget Ecclesijs. Rurſus vero oblatarum nomen uſurpatum, interdum inuenitur pro ipſa Euchariſtia, apud antiquos Rituales. Communius autem pro ipſo pane, & vino, quod offertur ſacrificij celebrandi cauſa. de qua Remigius Antioſodorenſis, de celebratione Miſſæ. Ex eiufmodi oblatiſ olim ea pars tantum ad Sacreꝝ Euchariſtiæ uſum ſumebatur, quæ ad communicandum populum ſatis eſſet, vt ex S. Cypriano^a colligitur, dum redarguens diuitem ſeminam ſine eiufmodi oblatione ad Eccleſiam uenientem, hæc improperat, dicens: *De ſacrificio, quod pauper obtulit, ſcimus. & S. Auguſt. b. erubescere, inquit, debet homo idoneus, ſi de aliena oblatione communicauerit.* Quæ autem ſupercrant, ne conſecraſentur ex pane, & vino, in uſum Sacerdotum offerentium ſacrificium, & clericorum miniſtrantium cedeſent. poſtea autem cum eſt factum, vt quæ in ſacrificium offerenda eſſent, Sacerdotum diligentia pararentur, omnes illæ diuerſorum oblatæ, abſque diminutione, iſdem ceſſere miniſtrantibus.

A. D. 772. pag. 264. A. deſtis illis, ceterum vſq; ad illud, eo tempore uixit, & ſubſtitue. Cauſam huius diuortij prodit Monachus Sangalleniſis, in libris rerum geſtarum Caroli. *Filiæ, inquit, Deſiderii, Longobardorum Principis, Carolus duxit uxore: qua, non poſt multum tempus, quia eſſet clinica, & ad propagandam prolem inhabilis, iudicio Sanctiſſimorum ſacerdotum, relicta, uelut mortua, iratus Pater &c.* Porro, vt iſta epiſcopi illi decreuerint iſta oportuit concurrille, nimirum, quod reddita eſſet ex morbo penitus impotens ad concubitum, & hoc impedimentum iam fuerit ante contractum matrimonium, nullaq; amplius eſſet ſpes probabilis, etianiſ cõ ualuiſſet, aptam reddi ad copulam coniugalem. Iſta quidem ex ſententia Iuris Canonici Conſultorum, uerum nec omnibus id probatum fuit, & minime Adelhardo eiufdem Caroli conſobrino, qui ex eo ſcandalum paſſus, ſe ab eiufdem Principis palatio, abdicauit, ac monaſticum inſtitutum amplectens in Corbeienſi monaſterio mira claruit ſanctitate, vt eſt in eius uita, quam Paſchaſius Rathbertus, eius ætatis uir, fideliffime ſcripſit.

A. D. 772. pag. 265. A. poſt illa uerba. pluribus iſta Sabellicus, & ſubde. Carolus quoque M. audita Hadriani creatione, legatum ad eum miſit Engelpertum, Alcuini diſcipulum, qui eius quoq; literas ad ipſum attulit. Epiſt. 28. Alcuini. A. D. 778. pag. 275. Et poſt carmina, adde illa. & Eiufdem Aluini tempore in Scoria primũ ſeminari ceperunt peſſima zizania iſta; quæ hoc noſtro ſæculo denſa ſegete Boreales Prouincias occuparunt, quibus affirmaretur illud inſauitum adhuc inauditum oſtentum; confeſſionem peccatorum non eſſe faciendã ſacerdoti, ſed Deo tantum. Idem uir Sanctiſſimus, atque doctiſſimus Aluinus, vna ad eos epiſtola ſcripta, eadem zizania exorta præcidit, immo conuulſit ille radicitus, vt amplius uifa non fuerint, nec audita. Habes epiſtolam in Appẽdice Annalium addita ad 10. Tomum in editione Rom. & ad 9. in editione Veneta; & in T. 11. lectionum Antiq. Henrici Caniſij, inter Aluini epiſt. 26. De eadem confeſſione ſacramentali ad ſacerdotis aures fieri ſolita in alijs quoque epiſtolis agit.

2. 23. 37.
47.

A. D. 792. pag. 298. B. poſt illa, ſuos clericos habitare, & ſubde. Commendatur magnopere eiufdem Paulini ſanctitas, & doctrina ad oppugnandas emergentes hæreſes ab Albino Flacco eius per familiari, qui his diebus ad eum ſcripſit, hortans eum nauiter agere aduerſus hæreticos, pro dogmatiſ Eccleſiaſti cis, pro quibus libri, quem Paulinus ſcripſerat, ab eo acceptat. A. D. 796. pag. 311. A. poſt illud, ex Adone. & Eſt de his metio in Epiſt. Aluini ad Paulinum Patriarcham Aquileienſem, in qua hæc leguntur: In cuius potentia, & gratia (Dei ſcilicet) mirabiliter de Auarorum gente triumphatum eſt, &c. Et mox Paulinum prædicat, in quem omnes reſpiciant pro conuerſione Auarorum. E. poſt illud affirmant, & Eidem Legato Engilberto ad eundem Leonem Papam dedit Aluinus literas, quæ extant, in quibus plura de ſua ingenti animi ſubmiſſione, & deuotione erga Rom. Pont. & eiufdem Rom. Pont. prærogatiuis, habet.

A. D. 799. pag. 314. C. ad illud & honorificentia, & adde. Porro de his omnibus Caro-

ius locis reddenda .

A Ius M. Albinum Flaccum reddidit certiore . qui horrendum facinus detestatus rescribens ad Carolum hæc de his habet Ecce in te solo tota salus ecclesiarū Christi inclinata recumbit, & alia plura de Caroli pietate , & Romanorum nefario scelere.

A. D. 800. pag. 315. E. post illa, & alia plura id genus, & adde. Cogitans Romam Carolus optavit secum ducere Albinum Flaccum, qui tunc Abbatiam Turonensem curabat. Sed renuit ipse rescribens ad eum (quæ est epist. 7.) eum eo iocatus est.

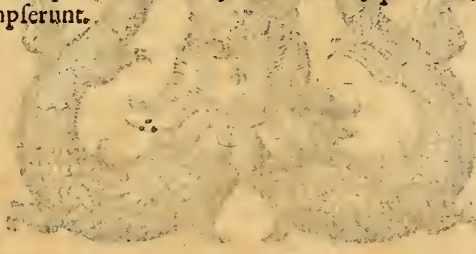
A. D. 802. p. 321. D. post illa ponderatione fecisse & adde. Laudatissimo huic viro, cum Albino Flacco huius seculi face, summa intercessit familiaritas, quod testatur plures, quæ adhuc extant, eiusdem Albini ad ipsum Epistolæ, in quarum ultima egrégium eius est elogium. fuit is, &c.

B A. D. 810. pag. 338. B. post illa. Hactenus Eginardus & adde. Pro pace confirmanda, tunc misit Nicephorus Imp. Arfacium ad Pipinum Italiæ Regem; sed eo iam proxime, ex hac vita sublato, Carolus ipse Imp. eandem legationem suscepit, pacemq; rogatam concessit, litterasque ad Nicephorum Aug. conscripsit, quæ inter litteras Alcuini, utpote ab ipso, Caroli nomine, conscriptæ, extant.

A. D. 830. pag. 384. A. post illud, in Nicephoro & adde: eumque perduxit ad Isaacium Comnenum, qui imperare cepit anno 1057.

A. D. 841. pag. 393. post illa, est persecutus, 4. lineis deletis, sic reponere. Non præmittendum quin hic moneamus de mirandis, & terribilibus auditu, quæ Hincmarus Archiepiscopus Rhem. libello de translatione S. Remigij scripsit contigisse sub Ludouico Imper. & post eius obitum, in nonnullis, qui bona ecclesiæ invadere, & violare præsumserunt.

C

MDCCLII

V. H. N. T. H. N. V.

Faint mirrored text at the bottom of the page, likely bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

VENETIIS. MDCIII.

Apud Georgium Variscum, & Io: Antonium Franzinum, & Heredes Hieronymi Franzini.

